

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

ÍSLENZKT FORNBRÉFASAFN,

SEM HEFIR INNI AÐ HALDA
BRÉF OG GJÖRNINGA, DÓMA OG MÁLDAGA,
OG AÐRAR SKRÁR,

ER SNERTA

ÍSLAND EÐA ÍSLENZKA MENN.

GEFID ÚT

AF

HINU ÍSLENZKA BÓKMENTAFÉLAGI.

FIMTA BINDI

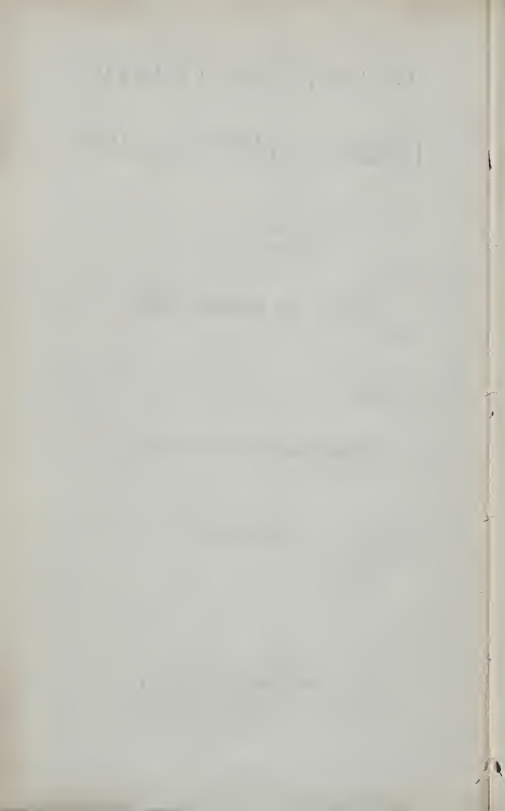
1330—1476.

KAUPMANNAHÖFN OG REYKJAVÍK.

I PRENTSMIDJU S. L. MÖLLERS OG FÉLAGSPRENTSMIDJU.

1899—1902.

Formáli.

ÞEGAR eg flutti til Íslands sumarið 1898 samdist svo, að Fornbréfasafnið flytti þá og með mér, og yrði framvegis gefið út í Reykjavík. Stóð þá yfir prentun fyrra heptis þessa bindis, og annaðist þá Björn cand. mag. Bjarnason, nú skólastjóri á Ísafirði, algerlega um prófarkalestr á því, sem eptir var heptisins, þegar eg flutti frá Kaupmannahöfn, en það var 20.—27. örk (bls. 305—432). Sami maðr hefir og fyrir mig, ásamt stúdentunum Bjarna Jónssyni og Matthíasi Þórðarsyni, borið saman handrit mitt við frumritin í Kaupmannahöfn að öllum síðara hluta þessa bindis og að öllu VI. bindi, og enda alt fram að 1500, til frekari tryggingar áðr prentað væri, svo að sem mest vissa feingist fyrir því, að reiða mætti sig á, að alt væri nokkurn veginn rétt. En upp þaðan (frá því um 1500, því að fram að því ári var eg búinn að þaulsafna að kalla 1898) hljóp stjórnarnefnd safns Árna Magnússonar svo stint undir baggann, að hún ljær hingað frumritin jafnóðum, svo að eg get sjálf framvegis geingið frá mestu af handritinu til fullnustu.

Bréf þau, sem út hafa verið gefin í safni þessu og eru í frumritum hér í skjalasafni biskupsdæmisins, hafa fram að 1898 nær undantekningarlaust verið prentuð eptir afskriptum Árna Magnússonar, sem vist nær altaf munu gerðar stafrétti.

Um fyrirsagnirnar í máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar hér í þessu bindi þarf að geta þess, að þær eru nær aldrei ritaðar með fornu hendinni í skinnbókinni, heldur með hendi frá 17. öld. Orðmynd eins og „Valhvir“ (fyrir: Vellir) má því ekki eignna 15. aldar mönnum, heldr er það munnsöfnuðr frá því um 1640—1650. Að öðru leyti má geta þess, að ritháttirna á frumriti Ólafsmáldaga er í mörgu uदारlegr, og margvíða er rangt ritað og stafsett í þeirri bók.

Síðan bindi þetta kom út hefi eg fundið afskript af Torfastaða-bréfinu frá 13. Júlí 1456 (Nr. 122) í visitaziubókum Brynjólfs biskups, og er sú afskript nokkru eldri en sú, sem eftir er prentað.

Eins og fyrri hefir Ólafur cand. phil. Davíðsson safnað öllu efni í hluta og orðaregistr þessa bindis, en Jósafat ættfræðingur Jónasson hefir safnað öllu til manna og stáðanafnaregistrsins, og ættfært ótæpt og rökvislega bæði í registrinu sjálfu og neðanmáls við það, svo að sú grein þess er meira á hans ábyrgð en minni, þó að ég hafi stýtt mál hans sumstaðar, steypt registrinu öllu í eina heild og geingið frá því undir prentun. Í athugasemdunum aptan við þetta bindi er og mart frá Jósafat runnið, og ættfærslurnar að öllu leyti.

Reykjavík 1. Júní 1902.

Jón Þorkelsson,

Röð og efni bréfanna.

	Bla.
1. [um 1330—40]. Skuldareikningr ónafngreinds manns í Húnavatnsþingi	1
2. [um 1344]. Skrá um fasteigna og lausafjártund í Breiðabólstaðarþingum í Vestrhópi og gjaldareikningr nokkur	1—3
3. 1366, 2. Júní. Kaupmálabréf Ingimundar Úpyrmissonar og Hólmfríðar Önundardóttur (ágrip) . . .	3
4. 1411, 15. Dec. Kaups og landamerkjja bréf um Syðravatn í Tungusveit	3—4
5. 1419. Máldagi Mariukirkju í Saurbæ á Rauðasandi	4—5
6. 1429, 22. Febr. Skrá um háfur þær, er Áslákr erkibiskup Bolt hafði til Þrándheims (ágrip) . .	5
7. 1431, 27. Marts. Skipan Jóns Skálholtsbiskups um hálfkirkju á Skarðshömrum og sex aura gjald til Hvamma	5—7
8. 1432. Dómr Þorkels officialis Guðbjartssonar og Einars sýslumanns Sveinssonar um handrán . .	7—8
9. 1433, 6. Marts. Vitnisburður um handlagning Jóns Gunnarssonar viðvíkjandi handlagning við Björn Þorleifsson á arfi eptir Þórð bróður sinn . . .	8
10. 1434, 9. Febr. Vitnisburður um vig Eynnolt Everdes' úti á Íslandi (24. Marts 1432)	8—9
11. 1434, 9. Febr. Lýsing Pétrs Dambecks um farm á Íslandsfari	9
12. 1434, Dec. — 1435, Apr. Kæra þjóðverks kaupmanns í Brügge til sendimanns Hansaráðsins, ásamt svari sendimanns, um verzlun á Íslandi, Orkneyjum og Færeyjum	10
13. 1435, Nóv. — 1437, Júlí. Kæra enskra kaupmanna yfir Prússum og Hansastaðamönnum með svörum	

	Bls.
Hansaráðsins, er geta ránskapar Englendinga á Íslandi	10—11
14. 1436, 8. Dec. Vottorð Johannis Botsvür um 100 mörk lybsk, er hann hafi tekið við af Hermanni langa og ganga áttu til Nikulásar Ólafssonar, en Godsvin biskup hafði kyrsett	11—12
15. [um 1440]. Skýrsla um Jón biskup Gerreksson eptir fornu biskupatali í Uppsölum	12
16. 1440, 20. Maí. Dómr Godsvins biskups um bókar-eið Jóns ábóta á Þingeyrum fyrir legorð með Halgu Þorleifsdóttur	13—14
17. 1440, 27. Maí — 1457, 21. Jan. Kvittunarbréf Lopts Hálfðanarsonar til Jóns Nikulásssonar um kúgildaskuld við Kirkjubólskirkju í Langadal . .	14
18. 1442, 4. Marts. Cord Sten heitir Remmert Vlenot og Diðriki Lampen kaupi til þess að Remmert fari með bréf til Íslands til Hennings Stens bróður Cord Stens	15
19. 1442, 6. Júlí. Réttarbót Kristophers konungs af Baiern um landsfrið, og að allir nái lögum og rétti, og að illgerðamönnum sé hegnt	15—18
20. 1442. Transskript af Nr. 19	18—19
21. 1442, 7. Júlí. Réttarbót Kristophers konungs af Baiern um vopnaburð í kirkju og um kirkjufrið .	19—20
22. 1442, 13. Júlí. Réttarbót Kristophers konungs af Baiern gegn ránskap og ránsmönnum . . .	20—21
23. 1444, 6. Apr. — 1447, 8. okt. Kaupbréf Björns Þorleifssonar um Hvallátr í Vatnsfjarðarþingum af Þorsteini Jónssyni	21—22
24. 1447, 17. Jan. Dómr Einars hirðstjóra Þorleifssonar um Bólstaðarhlíð	22—23
25. 1448, 25. Jan. Skipan Henriks Einglakonungs til þeirra, er fiskileyfi hafi haft við Ísland, og annara, að segja til skaðabótaheimtana	23—24
26. 1448, 25. Marts. Kaupbréf um Héraðsdal í Tungu- sveit og Silfrastaði í Blönduhlíð	25
27. 1449, 14. Aug. Úrskurðarbréf Gottskálks biskups um Ytríey á Skagaströnd	26—27
28. 1449, 4. Sept. Kaupbréf um Ás í Vatnsdal og Syðstahvamm á Vatnsnesi	27—28

Bl.

29.	1449, 5. Sept. — 1450, 26. Febr. Dómr, að Hreiðarstaðir á Vatnsnesi skuli eign Reykjakirkju í Miðfirði	28—30
30.	1449, 5. Nóv. Kaupmálabréf Þorkels Einarssonar og Ólofar Narfadóttur	30
31.	1449, 3. Dec. Kaupbréf um Steinnýjarstaði á Skagaströnd	30—31
32.	1449, 12. Dec. Kristján konungr fyrsti gefr John Wollfe einkaverzlunarleyfi á Íslandi um tvö ár	31—33
33.	1449, 23. Dec. Vitnisburðr um sölu á Lundarbrekku í Bárðardal og fleiri jörðum	33—44
34.	1449. Afhending staðarins í Hólum í Hrunamannahreppi	34—35
35.	1449. Skrá um kúgildi með jörðum Hólastaðar og um eldi á jörðum staðarins	35—44
36.	1449. Skrá um eignir Skinnastaðakirkju	44—45
37.	1449. Skrá um Rómaskatt úr Hólabiskupsdæmi	45
38.	1450, 10. Febr. Úrskurðr Gottskálks biskups um hjónaband Vidnæms Jónssonar og Helgu Einaradóttur	45—46
39.	1450, 12. Febr. Gottskálf biskup á Hólum kallar aptr dispenseran þá, er hann hafði veitt Páli bróður Ólafssyni	46—48
40.	1450, 13. Febr. Úrskurðr Gottskálks biskups um hjónaband Vidnæms Jónssonar og Helgu Einaradóttur	48—49
41.	1450, 14. Apr. Kaupbréf um Ás í Vatnsdal og Brandstaði í Blöndudal	49—50
42.	1450, 1. Júní. Vitnisburðr um viðskipti Jóns biskups Gerrekssonar og Filippusar Sigurðssonar	50—51
43.	1450, 12. Júní. Nikulás páfi hinn V. skipar Birgi Magnússon, erkibiskup í Upsölum, innheimtumann páfastólsins um Norðrlönd, en tekr aptr umboð það, er Marcellus Skálholtsbiskup hefir haft	51—53
44.	1450, 7. Júlí. Vitnisburðarbréf um osttoll til Hólastaðar	53—54
45.	1450, 27. Júlí. Vitnisburðr um Sævarlandsreka	54—55
46.	1450, 1. Aug. Bréfságríp, er getr Marcellusar Skálholtsbiskups og Mattheusar Hólabiskups	55

	Bl.
47. 1450, 7. Aug. Samskonar bréfságrip	55—56
48. 1450, 29. Aug. Samningr milli Noregs og Danmerkr eptir krýning Kristjáns konungs hins fyrsta (ágrip)	56
49. [1450]. Skuldbinding Marcellusar Skálholtsbiskups til Rómreiðar upp á erkibiskupsskipan	57—59
50. 1450, 3. Sept. Bréfságrip, er snertir Marcellus Skálholtsbiskup	59
51. 1450, 4. Sept. Samskonar bréfságrip	59—60
52. 1450, 11. Sept. Samskonar bréfságrip	60
53. 1450, 25. Sept.—30. Nóv. Vitnisburðr um landa- merki Húsaness og Kambs í Breiðavík	60—61
54. 1450, 24. Nóv. Kvittunarbréf Marcellusar Skál- holtsbiskups til Gottskálks Hólabiskups um fjár- greiðslu til fóhirðslu páfa	61—62
55. 1450, 26. Nóv. Langaréttarbót Kristjáns konungs hins I.	62—69
56. 1450, 28. Nóv. Verndarbréf Kristjáns konungs hins I. handa Gottskálki Hólabiskupi	69—70
57. 1450, 29. Nóv. Aðalskaparbréf Torfa Arasonar	70—72
58. 1450, 16. Dec. Henrik Englakonungur hinn VI. leyfir Vilhjálmi Canynges verzlun um Finnörk og Ísland í tvö ár.	72—74
59. 1450, 18. Dec. Kvittunarbréf um andvirði Kross- dals í Tálknafirði	74
60. [um 1450]. Bréf Gottskálks biskups á Hólum til síra Þorkels Guðbjartssonar um Lundarbrekkumál	74—75
61. [um 1450]. Vegabréf handa sendimanni [Gottskálks Hólabiskups]	75—76
62. [um 1450]. Vegabréf handa pilgrími	76
63. [um 1450]. Bréf Gottskálks biskups til Ólafs bónda Loftssonar um Lundarbrekkumál	77—78
64. [um 1450]. Brytaeiðr á Hólum	78
65. [um 1450]. Prestaeiðr á Hólum	78—79
66. [um 1450]. Staðarbréfsform Gottskálks biskups handa prestum	79—80
67. [um 1450]. Bréf Kristínar Guðnadóttur til Jóns Ásgeirssonar	80
68. [um 1450]. Dómságrip um jarðaráverka	80—81
69. [um 1450]. Skrá um fjármörk á Höllustöðum	81
70. 1451, 5. Febr. Transskriptarbréf	81—82

	Bls.
71. 1451, 10. Marts. Gjafabréf um Reykjarfjörð	82—83
72. 1451, 11. Júní. Bréf fyrir Uppsölum í Skaga- firði	83
73. 1451, 17. Aug. Gjafabréf um Tungu á Svalbarðs- strönd	84
74. 1451, 18. Aug. Bréf um Sigríðarstaðasand í í Vestrhópi	84—85
75. [um 1451]. Máldagi kirkjunnar á Breiðabólstað í Vestrhópi	85—86
76. 1451, 23. Aug. Bréf um Núp undir Eyjafjöll- um	86
77. 1451, 13. Nóv. Kaupmálabréf Guðmundar Sig- urðssonar og Guðnýjar Þorsteinsdóttur . . .	87—88
78. 1451, 9. Dec. Transskriptarbréf	88
79. 1451, Skrá um peninga þá, er Úlfrún Þorsteins- dóttir luktá kirkjunni undir Staðarfelli á Fells- strönd	88—89
80. 1452, 22. Febr. Gottskálk biskup á Hólum leyfir skipti á jörðunni Gásum og tíu kúgildum gegn Gili og Vöglum	89
81. 1452, 20. Apr. Kaupbréf um Krossanes á Vatus- nesi	89—90
82. 1452, 25. Apr. — 1460, 3. Maí. Vitnisburðar- bréf um kaup á Gásum gegn Gili og Vöglum	90—91
83. 1452, 29. Apríl. Úrskurðr um landamerki Hreiðarsstaða og Bjargastaða	91—92
84. 1452, 12. Maí. Bókareiðstaka um Maríuhris .	92—93
85. 1452, 27. Aug. Aflátsbréf Vatnsfjarðarkirkju	93—95
86. 1452, 30. Aug. Bréf Kristjáns konungs hins I. um erkibiskupskosning í Niðarósi (ágr). . .	95—96
87. 1452, 31. Aug. Aflátsbréf Holtskirkju í Önund- arfirði	96—98
88. 1452, 31. Aug. Gottskálk biskup samþykkir máldaga Kirkjubólskirkju í Skutilsfirði . . .	98
89. 1452, 18. Okt. Kaupmálabréf Indriða Hákonar- sonar og Guðrúnar Gísladóttur	98—99
90. [1452]. Virðingargerð á Melakirkju í Melasveit, þegar Gottskálk biskup á Hólum visiteraði	99—100
91. [1452]. Máldagi Þorlákskirkju í Langholti hinu neðra í Árnesþingi	100

	Bl.
92. [1452]. Máldagi Mariukirkju í Sælingsdalstungu	100—101
93. 1453, 20. Marts. Marcellus Skálholtsbiskup, „postuleraðr“ erkibiskup í Niðarósi, afhendir síra Ólafi Rögnvaldssyni Oddastað	101—103
94. 1453, 21. Marts. Marcellus Skálholtsbiskup kvittar síra Ólaf Rögnvaldsson um afhending peninga fyrir hönd Gottskálks Hólabiskups	103
95. 1453, 19. Apríl. Kaupbréf um Silfrastaði, Álfgeirsvelli, Gegnishól og Yztagil	104—105
96. 1453, 28. Apríl. Vitnisburðr um landskyldatöku Reynistaðarklaustrs af Hofi á Skagaströnd . .	105—106
97. 1453, 31. Maí. Kaupbréf um Skarð í Fagranesþingum	106—107
98. 1453, 31. Maí — 1454, 12. Marts. Samningr Jóns Sigmundssonar og Runólfs Höskuldssonar um Áss-skóg, er Jón eignaði Vindheimum á Delamörk	107—108
99. [1453]. Vitnisburðr um landamerki Vindheima á Delamörk	108
100. 1453, 22. Júní. Vitnisburðr um helmingafélag Guðmundar Arasonar og Helgu Þorleifsdóttur	108—109
101. 1453, 25. Sept. Vitnisburðr um kaup á Eyvindarstöðum og Guðlaugsstöðum	109—110
102. 1453, 25. Sept. Jón Geirsson fær Egli Grímssyni ákall það, er hann átti til Eyvindarstaða í Blöndudal	110
103. 1453, 5. Okt. Kaup og landamerkjabréf um Ljósstaði í Vopnafirði og Presthvamm . . .	110—111
104. 1453, 10. Okt. Réttarbót Kristjáns konungs hins I. um ólöglegar álögur andlegra og veraldlegra valdsmanna á þegnana	111—116
105. 1453, 11. Okt. Kaupbréf um Eyvindarstaði og Reyki í Hrutafirði gegn Sólheimum á Ásum, Grilli í Fljótum og Skuggabjörgum í Deildardal	116—117
106. 1453, 15. Okt. Ágrip bréfs, er snertir Marcellus Skálholtsbiskup	117—118
107. 1454, 2. Jan. Bréf um landamerki milli Berserkseyrar og Þórustaða	118—119

	Bl.
108. 1454, 23. Apr. Kaup- og landamerkjabréf um Reyki í Ólafsfirði og Skóga í Öxarfirði . . .	119—120
109. 1454, 13. Maí. Kaup- og landamerkjabréf um Horn í Hornafirði og Miðskytju í Blönduhlíð	120—121
110. 1454, 12. Júní. Transskriptarbréf	121—122
111. 1454, 18. Júlí. Kvittunarbréf um andvirði Núps undir Eyjafjöllum	122
112. 1454, 26. Júlí. Bréf Kristjáns konungs I til Nikulásar páfa hins V. um Marcellus Skálholtsbiskup	122—124
113. 1454, 26. Aug. Skipan Gottskálks biskups á Hólum um ljóstoll af Mástöðum í Skiðadal .	124—125
114. 1454, 21. Okt. Dómr um lambseidi á Völlum í Svarfaðardal	125—126
115. 1454, 29. Nov. Kristján konungur hinn I. veitir Hollendingum, Zeelendingum og Vestrfrísum verzlun í ríki sínu, en undan skilr Ísland ofl. (ágr.)	126—127
116. 1454. Mældagi Mariukirkju í Hofsteigi á Jökulsdal	127—128
117. 1455, 22. Jan. Viðakröfubréf Sigurðar priors Jónssonar af Böggustaðareka	128—129
118. 1455, 10. Febr. Úrskurðr Brands lögmanns um ættleiðing Sigurðar priors við Jón son sinn	129—130
119. 1455, 16. Apríl. Kaupmálabréf Jóns Alexissonar og Bergljótar Jónsdóttur	130—131
120. 1455, 30. Júní — 1456, 17. Júní. Úrskurðr Brands lögmanns um Óla Bjarnason, er vegið hafði Hallstein Þorbjarnarson	131—132
121. 1455, 9. Júlí. Réttarbót Kristjáns Konungs hins I. um verzlunarfrelsi Hansakaupmanna og Hollendinga, um ránskap á sjó og landi, um álögur umbodsmanna og fangelsan án dóms og laga	132—134
122. 1456, 24. Jan. Dómr um vígsmál eptir Haldór Snorrason og Arvið Mattheusson . .	135—136
123. 1456, 17. Marts. Kaupbréf um Harðbak á Sléttu og Dý í Grenjaðarstaðarþingum . . .	136—137
124. 1456, 19. Marts. Kaupbréf um Núpsdalstungu	137—138

125.	1456, 4. Apríl. Kristján konungur hinn I. fær Marcellusi Skálholtsbiskupi Vestmannaeyjar að léni	138—139
126.	1456, 6. Apríl. Oddr Ásmundarson fær Torfa hirðstjóra Arasyni part úr Þorleíksstöðum í Skagafirði fyrir útvegan lögmannsbréfs . . .	139—140
127.	1456, 25. Apríl. Próféntubríf Ásgrims Jónssonar	140—141
128.	1456, 24. Maí. Vottorð, að Þorsteinn Einarsson hafi fastnað Björgu Guðmundsdóttur (1444)	141
129.	1456, 27. Maí. Bréfságrip Kristjáns konungs I., er getr um skærur við Englendinga út af Íslandi	142
130.	1456. Bréfságrip um sama efni	142
131.	1456, 30. Maí. Bréf um gjafir Skúla Loptssonar Guðna Jónssonar til kvonarmundar . .	142—143
132.	1456, 13. Júlí. Vitnisburðr Jóns prests Oddssonar um landamerki Torfastaða í Biskupstungum	143—144
133.	1456, 7. Aug. Bréf um Vogatungu í Leirársveit	145
134.	1456, 10. Aug. Kaupbréf um Steinnýjarstaði og Haganes	145—146
135.	1456, 10. Aug. Kaupbréf sama efnis	146—147
136.	1457, 10. Apríl. Bréf Kristjáns konungs I. um hertekning Björns Þorleifssonar og Ólofar konu hans af Skotum ofl.	147—150
137.	1457, 6. Maí. Transskript	150
138.	1457, 16. Maí. Aðalsbréf Björns Þorleifssonar	151—152
139.	1457, 18. Júní. Próféntubríf Böðvars Eiríkssonar	152—153
140.	1457, 24. Júlí. Bréf um Bustarfell í Vopnafirði	153—154
141.	1457, 20. Aug. Kaup- og landamerkjabréf um Höskuldsstaði í Breiðdal og Tungu í Fáskrúðsafirði	154—155
142.	1457, 29. Aug. Kvittun Jóns Ólafssonar til foreldra sinna um arf.	155—156
143.	1457, 8. Sept. Bréf um sölu Núps undir Eyjafjöllum	156—157

	Bls.
144. 1457, 16. Nóv. Bréfságrip, er snertir Marcellus Skálholtsbiskup	157
145. 1457, 25. Nóv. Bréfságrip sama efnis	157
146. 1457, 29. Nóv. Bréfságrip sama efnis	157
147. 1458, 21. Jan. Réttarbót Kristjáns konungs hins I. um sættargerðina 1277 (D. I., II, Nr. 65)	158—159
148. 1458, 21. Febr. Bréf um Kirkjuból í Valþjófsdal	159—160
149. [1458, 3. Maí]. Skrá um eignir Kristinar Björnsdóttir (Vatnsfjarðar-Kristinar)	161—164
150. 1458, 4. Maí. Vitnisburðr um eignarlýsing Jóns Nikulássonar á nokkrum jörðum við skipti eptir Kristínu Björnsdóttur	164
151. fyrir 1458. Reikningr milli Odds Bjarnarsonar og Bjarnar Jónssonar	164—165
152. 1458, 30. Maí. Vitnisburðr um selstöðu á Þegjandadal frá Grenjaðarstað	165—166
153. 1458, 12. Júní. Kosningarbréf Ólafs Rögnvaldssonar til biskups	166—168
154. 1458, 2. Aug. Bréf Kristjáns konungs hins I. til Kalixtusar páfa hins þriðja um biskups skipan á Hólum	168—170
155. 1458, 23. Aug. Bréf hins sama til kardinalans af Columpna um sama efni	170—171
156. 1458, 10. Nóv. Kaupmálabréf Indriða Jónssonar og Ingibjargar Pálsdóttur	171—172
157. 1458, 16. Nóv. Gerningr Björns Þorleifssonar og séra Jóns Pálssonar um biskupsdæmi Matthæusar, er kallaði sig Hólabiskup	172—174
158. 1458, 24. Nóv. Bréfságrip, er getr Marcellusar Skálholtsbiskups	174
159. 1458, 1. Dec. Samskonar bréfságrip	174
160. 1458, 28. Dec. Umboðsbréf Hafliða Ívarssonar gefið Birni Þorleifssyni um Auðólfstaði o. fl.	174—175
161. 1458. Virðingargerð á Teigskirkju í Fljótshlíð, er Matthæus Hólabiskup lét fram fara	175—176
162. 1459, 29. Marts. Kaupbréf um Læk í Dýrafirði	176
163. 1459, 23. Apr. Bréf um Hjarðardal í Dýrafirði	176—177

	Bl.
164. 1459, 14. Maí. Kaupbréf um Hóla í Reykjadal	177—178
165. 1459, 14. Maí. Kaupbréf um sama efni	178—179
166. 1459, 30. Maí. Bréf um Haga á Barðaströnd	179
167. 1459, 19. Júní. Kvittunarbréf handa Guðna Jónssyni um þegngildi eptir Guðmund Magnússon	179—180
168. 1459, 22. Júní. Kvittunarbréf um vígsbætr eptir Guðmund Magnússon og gríðasölubríf handa Guðna Jónssyni	180—181
169. 1459, 28. Júní. Dómr um viglýsing Guðna Jónssonar, er í hel sló Guðmund Magnússon	181—182
170. 1459, 28. Júní. Bréf Ólafs erkibiskups Þrándarsonar um Mattheus Hólabiskup m. fl.	182—184
171. 1459, 30. Júlí. Úrskurðr Brands lögmanns að Guðni Jónsson, er vegið hafði Guðmund Magnússon, sé ferjandi til Noregs	184—185
172. 1459, 2. Júlí. Alþingisdómr um hylling Teits Gunnlaugssonar við Kristján konung hinn I. (Teitsdómr)	185—186
173. 1459, 9. Júlí. Kvittunarbréf Björns hirðstjóra Þorleifssonar til handa Teiti Gunnlaugssyni um sakir hans við Kristján konung	186—187
174. 1459, 23. Júlí — 14. Nóv. Dómr Erlends Brandssonar um höfuðhögg og lemstrarsár í þingreið (Hraungerðisdómr)	187—189
175. 1459, 26. Aug. Testamentisbréf Torfa Arasonar	189—191
176. 1459, 10. Sept. Samþyktaþbréf um Gil og Eingihlíf í Holtastaðaþingum	191—192
177. 1459, 11. Sept. Kaupbréf um Brúarland í Deildardal og Syðravatn í Tungusveit	192—193
178. 1459, 18. Okt. Próféntubéf Helgu Finnsdóttur	193—194
179. [1459, 10. Nóv.]. Vitnisburðr um skóg Haga-kirkju í Morudal	194—195
180. [1459, 10. Nóv.]. Vitnisburðr um sama	195—196
181. [1459, 10. Nóv.]. Vitnisburðr um sama	196
182. [1459, 10. Nóv.]. Vitnisburðr um sama	197
183. [1459, 10. Nóv.]. Vitnisburðr um sama	197—198

	Bl.
184. 1459, 12. Nóv. — 1460, 16. Nóv. Úrskurðr Þorsteins prófasts Þórarinssonar um Morudals-skóg	198—200
185. 1459, 21. Nóv. Vitnisburðr um umboð til þess að bjóða bætr eptir Guðmund Magnússon	200
186. 1459, 24. Nóv. Arfskvittan Margrétar Ólafsdóttur við Jón bróður sinn	200—201
187. 1459, 29. Nóv. Sýslubréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar fyrir Skagafjarðarsýslu	201—202
188. 1459. Bréf Kristjáns Danakonungs til Davíðs biskups í Utrecht viðvíkjandi Marcellusi Skálholtsbiskupi	202—204
189. 1460, 2. Jan. Landsvistarbréf Guðna Jónssonar	204—205
190. 1460, 7. Febr. Kaupmálabréf Gísla Filippssonar og Ingibjargar Eyjólfadóttur	205—206
191. 1460, 22. Febr. Kaupbréf Björns Þorleifssonar fyrir Bæ í Stúgandafirði	206—207
192. 1460, 28. Febr. Úrskurðr, að jörðin Vogar-skuli æfinleg eign Vatnsfjarðarkirkju, samkvæmt testamenti Einars Eiríkssonar	207—208
193. 1460, 20. Marts. Handlagning Kristínar Teitadóttur um Horn í Hornafirði	208—209
194. 1460, 5. Maí. Transskriptarbréf.	209
195. 1460, 18. Maí. Kaupbréf um Arnardal í Skutilsfirði	210—211
196. 1460, 18. Júní. Vitnisburðr um torfskurð frá Hofi í Vatnsdal í Brúsastaðajörð	211—212
197. 1460, 26. Júní. Bréf um arfslúkning Magnússar Benediktssonar við Benedikt son sinn	212—213
198. 1460, 1. Júlí. Kaupbréf um Norðtungu og Skuggabjörg í Deildardal	213—214
199. 1460 [1456?], 8. Júlí. Mattheus Hólabiskup bannar Andrésí Grænlandingabiskupi öll biskups- og prestsverk í sínu biskupsdæmi	214—215
200. 1460, 3. Aug. Vitnisburðir um yfirgang Guðmundar Arasonar	215—217
201. 1460, 25. Aug. Andrés Grænlandingabiskup leysir Jón Jónsson af mannslagi	218
202. 1460, 5. Sept. Vitnisburðr um jarðir þær, er	

	Bl.
Björn Þorleifsson befði lagt aprt af eignum Guðmundar Arasonar	218—219
203. 1460, 21. Sept. Kaupbréf Þorvalds Jónssonar (bílands) um Strúg í Langadal	219—220
204. 1460, 12. Okt. Transskriptarbréf	220—221
205. 1460, 16. Okt. Bréf um arf eftir Blíg Höskulds-son	221—222
206. 1460, 29. Dec. Bréf um Höfða í Dýrafirði	222
207. 1460. Máldagi Pétrskirkju á Eyri í Seyðisfirði	222—223
208. [um 1460]. Dómr um, hver rétt sé eigandi að Krossi í Landeyjum, og eru landamerki tilgreind	223—224
209. 1461, 11. Apríl. Kaupbrét fyrir Kristnesi í Eyjafirði	225—226
210. 1461, 19. Apr. Vitnisburður um Morudalsskóg	226
211. 1461, 19. Apr. Hlýðnibréf Agnesar priórissu og systra á Stað Ólafi biskupi Rögnvaldssyni til handa	226—227
212. 1461, 24. Apríl. Samþykktarbréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar um skipti á jörðunum Brúarlandi í Deildardal og Syðravatni í Tungusveit	227—228
213. 1461, 28. Apríl. Ólafur biskup samþykkir prófentu Helgu Finnsdóttur á klaustrið á Stað	228
214. 1461, 30. Apríl. Lofunarbréf Þorleifs Árnasonar við Agnesi priórissu um klaustrið og klaustrfé á Stað	228—229
215. 1461, 2. Maí. Dómr Egils sýslumanns Gríms-sonar um högg, blök, hnéskot og jarðvörp Þorsteins Guðleikssonar við Guðfinnu Jónsdóttur	229—230
216. 1461, 1. Júní. Transskriptarbréf	230—231
217. 1461, 1. Júní. Transskriptarbréf	231
218. 1461, 9. Júní. Kaupbréf um Arnardal hinn meira í Skutilsfirði og Hanhól í Bolungarvík	231—233
219. 1461, 9. Júní. Kvittunarbréf um andvirði Höfða í Dýrafirði	233
220. 1461, 16. Júní. Kaupbréf um Lundarbrekku og Reistará	233—234
221. 1461, 7. Júlí. Transskriptarbréf	234—235

	Bls.
222. 1461, 7. Júlí. Transskriptarbréf	235
223. 1461, 24. Júlí. Vitnisburðr um Sigríðarstaðasand	235—236
224. 1461, 26. Júlí. Kaupbréf Björns Þorleifssonar og Rögnu Auðunardóttur um Álptanes á Mýrum	236—237
225. 1461, 22. Aug. Dómr Andrésar Grænlandingabiskups um síra Jón Jónsson í Hruna	237—238
226. 1461, 31. Aug. Vitnisburðr Hjálms Snartarsonar viðvíkjandi Morudalsskógi	239
227. 1461, 4. Sept. Andrés Grænlandingabiskup veitir Þorleifi Björnssyni staðinn í Hruna	239—240
228. 1461, 26. Sept. — 1462, 18. Júlí. Lofun Ólafs prests Thomassonar um kaup á Eyri í Bitru	240—241
229. 1461, 13. Okt. Kaupbréf um Hvassafell í Norðrárdal og fleiri jarðir	241—242
230. 1461, 3. Náv. Dómr Guðna Jónssonar sýslumanns um arf eftir síra Pál Bjarnarson	242—245
231. 1461, 18. Dec. Kaupbréf um Hjarðardal hinn fremra í Dýrafirði	245—246
232. 1461 — 1470, 4. Marts. Bréf um prófentugerning Halldóru Runólfsdóttur [Nr. 233—314. Máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar um Hólabiskupsdæmi].	246—247
233. 1461. Máldagi Miklabæjar í Óslandshlíð	250
234. 1461—1471. Máldagi Hofa á Höfðaströnd	250—251
235. 1478—1491. Máldagi Upsakirkju	251—252
236. 1461—1480. Máldagi Fells í Sléttahlíð	252—253
237. 1471—1480. Máldagi Barða í Fljótum	253—254
238. 1461—1500. Máldagi Holts í Fljótum	254—255
239. 1478—1503. Máldagi Knapstaða í Stíflu	255—256
240. 1461—1485. Máldagi Kviabekkjjar í Ólafsfirði	256—258
241. 1461—1477. Máldagi Tjarnar í Svarfaðardal	258—259
242. 1471—1480. Máldagi Urðakirkju í Svarfaðardal	259—260
243. 1461—1480. Máldagi Vallakirkju í Svarfaðardal	260—262
244. 1461—1485. Máldagi Árskógskirkju	262
245. 1461—1478. Máldagi Höfðakirkju í Höfðahverfi	263—264
246. 1461. Máldagi Þönglabakkakirkju	264—265

	Bl.
247. 1471—1500. Máldagi Grýttubakka	265—266
248. 1461—1493. Máldagi Laufásskirkju	266—269
249. 1461—1491. Máldagi Draflastaðakirkju í Fnjóskadal	269—271
250. 1461—1480. Máldagi Staðar í Kinn	271—272
251. 1461—1491. Máldagi Nesskirkju	272—273
252. 1461—1480. Máldagi Húsavíkrkirkju	273—275
253. 1461—1480. Máldagi Garðs í Kelduverfi	275—276
254. 1461—1510. Máldagi Skinnastaðakirkju	276—277
255. 1461. Máldagi Sauðanesskirkju	277
256. 1461—1491. Máldagi Hóla í Gnúpasveit	277—279
257. 1461—1491. Máldagi Áss í Kelduverfi	279—280
258. 1461—1500. Máldagi Grenjaðarstaða	280—283
259. 1461—1491. Máldagi Múlakirkju	283—285
260. 1461. Kristfjárjarðatal fyrir norðan Öxnadalshéiði	285—286
261. 1461. Máldagi Möðruvallaklaustrs	286—291
262. 1461—1487. Máldagi Laugalands í Hörgárdal	291—292
263. 1487. Máldagi Flatatungukirkju	292
264. 1461—1491. Máldagi Öxnhólskirkju	292—293
265. 1461—1478. Máldagi Myrkáirkirkju	293—294
266. 1461—1494. Máldagi Bægisárkirkju	294—295
267. 1478. Máldagi Bakkakirkju í Öxnadal	295
268. 1471. Máldagi Silfrastaðakirkju	296
269. 1473. Máldagi Gnúpufellskirkju	296—297
270. 1479. Máldagi Stórhólskirkju	297—298
271. 1461—1491. Máldagi Hálskirkju í Fnjóskadal	298—299
272. 1461—1480. Máldagi Svalbarðskirkju á Svalbarðsströnd	299—301
273. 1461—1487. Máldagi Illugastaðakirkju í Fnjóskadal	301—302
274. 1461—1491. Máldagi Kaupangskirkju	302
275. [1469]. Máldagi Munkaþverárklaustrs	303—307
276. 1471. Máldagi Möðruvallakirkju í Eyjafirði	307—308
277. 1461—1473. Máldagi Hólakirkju í Eyjafirði	309—310
278. 1461—1485. Máldagi Saurbæjarkirkju í Eyjafirði	310—311
279. 1461—1491. Máldagi Djúpadalskirkju í Eyjafirði	311—312
280. 1461. Máldagi Miklagarðs í Eyjafirði	313—314

	Bl.
281. 1461—1500. Máldagi Grundarkirkju í Eyjafirði	314—315
282. 1461—1480. Máldagi Hrafnagilskirkju . . .	315—317
283. 1473—1478. Máldagi Lögmannshlíðarkirkju .	317
284. 1461—1487. Máldagi Glæsibæjarkirkju . . .	318—319
285. 1461. Máldagi Skútustaðakirkju	319—320
286. 1461—1477. Máldagi Lundarbökkukirkju . .	320—321
287. 1461. Máldagi Eyjardalsárkirkju (upphaf að eins)	321
288. 1461. Máldagi Ljósavatnskirkju	321
289. 1461—1489. Máldagi Hvammskirkju í Laxár- dal	321—323
290. 1464—1492. Máldagi Miklabæjarkirkju í Blöndu- hlíð	323—325
291. 1461—1492. Máldagi Goðdalakirkju	325—327
292. 1461—1492. Máldagi Mælifellskirkju	327—328
293. 1461. Máldagi Reykjakirkju í Tungusveit . .	329
294. 1461—1492. Máldagi Viðimýrarkirkju	329—330
295. 1470—1479. Máldagi Fagranesskirkju	330—331
296. 1461—1472. Máldagi Glaumbæjarkirkju . . .	331—332
297. 1461—1499. Máldagi Grímsstungnakirkju . . .	332—333
298. 1462—1486. Máldagi Undanfellskirkju	333—334
299. 1461—1479 og eldri. Máldagi Staðarbakka- kirkju	334—337
300. 1461—1499. Máldagi Melskirkju í Miðfirði . .	338—339
301. 1461—1498. Máldagi Staðar í Hrutafirði . . .	339—340
302. 1461—1486. Máldagi Tjarnar á Vatnsnesi . . .	340—341
303. 1461—1488. Máldagi Breiðabólstaðar í Vestr- hópi	341—343
304. 1461—1492. Máldagi Hóla í Vestrhópi	343—344
305. 1461—1501. Máldagi Höskuldsstaðakirkju . . .	344—346
306. 1472—1479. Máldagi Viðidalstungu	347—349
307. 1461. Máldagi Holtastaða	349—350
308. 1461(?). Máldagi Miklagarðs í Eyjafirði	350—351
309. 1461. Máldagi Auðkúlustaða	351—352
310. 1486. Hálfkirknatal í Húnavatnsþingi	352—354
311. 1487. Hálfkirknatal fyrir norðan Vatnsskarð . .	355—357
312. [1461]. Máldagi Bergstaðakirkju	357—358
313. [1461]. Skrá um stærð Hóladómkirkju	358
314. [1486—1487]. Alkirknatal í Hólabiskupsdæmi . .	358—361

	Bl.
315. 1462, 12. Febr. Kaupbréf um Öxará í Ljósavatsþingum	362
316. 1462, 11. Maí. Kvittun um andvirði fyrir til- tölu til Skóga í Öxarfirði	362—363
317. 1462, 17. Maí. Bréf um reka lukta Kirkjubæ í Tungu.	363—364
318. 1462, 5.—6. Júlí. Eyrarlandsdómr um Hrafna- gilssel	364—365
319. 1462, 5. Júlí. Eyrarlandsdómr um Drangey .	365—367
320. 1462, 5. Júlí. Eyrarlandsdómr um íferð í Drang- ey	367—368
321. 1462, 6. Júlí. Samningr Þorleifs Björnssonar og Stefáns Jónasonar um peninga eptir síra Jón Jónsson ofl.	368—369
322. 1462, 7. Júlí. Vitnisburðr um afhending Hruna- staðar	369—370
323. 1462, 9. Júlí. Kaupbréf Björns Þorleifssonar um Guðmundareignir útgefið af Kristjáni kon- ungi hinum fyrsta	370—371
324. 1462, 19. Júlí eða 20. Dec. Vitnisburðr um landamerki Hóls í Kinn og Garðshorns . . .	371—372
325. 1462, 1. Augúst. Kaupmálabréf Andrésar Guð- mundssonar og Þorbjargar Ólafsdóttur . . .	372—373
326. 1462, 3. Okt. Kvittunarbréf Þormóðar Ólafs- sonar til handa Árna Jónssyni	373—374
327. 1462, 14. Okt. Kristján konungr hinn fyrsti samþykkir kosning Sveins prests Pétssonar til biskups í Skálholti	374—376
328. 1462, 14. Okt. Vitnisburðr um viðskipti síra Narfa Böðvarssonar ofl. við Haldór Hákonar- son ofl.	376—377
329. 1462, 22. Okt. Borgunarbréf fyrir síra Böðvar Jónsson um peninga staðarins í Hjarðarholti í Laxárdal	377
330. [fyrir 1463]. Skrá um eignir Hvanneyrarkirkju í Andakil	378
331. 1463, 24. Apríl. Skiptabréf hústrú Margrétar Vigfúsdóttur með dætrum sínum	378—379
332. 1463, 11. Júní. Dómr Örnólfs sýslumanns Ein-	

	Bls.
arssonar um Deildará á Skálmarnesi	379—380
333. 1463, 2. Júlí. Kaupbréf um Elhö í Bolungar- vík fyrir Meiravatn í Skagafirði	381
334. 1463, 8. Júlí. Bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta um sekkjagjöld, birting stefnu og dóma og um vígsbætr	381—386
335. 1463, 1. Aug. — 1478, 31. Júlí. Bréf um mat á staðnum og kirkjunni í Hjarðarholti í Lax- árdal	386—387
336. 1463, 4. Aug. — 1468 1. Júlí. Bréf um kaup Björns Þorleifssonar á jörðunni Oddgeirshólum í Flóa	387—388
337. 1463 ¹⁾ , 14. Aug. Kvittunarbréf Henriks Kep- kens til handa Birni Þorleifssyni um fyrstu söl fyrir Guðmundareignir	388—390
338. 1463, 2. Sept. Kaupbréf um Guðmundarlón á Langanesi ásamt rekaparti í Dritvík	390—391
339. 1463, 2. Sept. Kaupbréf um Haldórustaði og Leifsstaði	391—392
340. 1463, 16. Sept. Kaupbréf um Presthvamm	392
341. 1463, 16. Sept. — 1464, 25. Febr. Samningr Eyjólfis Arnfinnssonar og Odds Þorkelssonar um arf eftir Guðrúnu Arnfinnsdóttur	392—394
342. 1463, 20. Sept. Kaupbréf um Ás í Fellum með ítökum og landamerkjum	394—395
343. 1463, 10. Okt. — 1466, 10. Apr. Gjafabréf Björns Sæmundssonar um Dattstaði	396
344. 1463, 24. Okt. Lúkningarbréf Þorsteins prests Jónssonar út af ráðsmannsstarfi Hólastaðar	396—397
345. 1463, 10. Nov. Úrskurðr Brands lögmanns Jónssonar um sýslubréf Ólafs biskups	398—399
346. 1463. Afhending staðarins í Hólum í Hruna- mannahreppi	399
347. 1463. Skrá um eignir Reykholt, þegar síra Hrafn Gilsson meðtók, en Einar bóndi Orm- son afhenti	399—400
348. [c. 1463 — c. 1470]. Málðagi Mariukirkju á Kroppi í Reykjadal	400

¹⁾ 1464 er prentvilla yfir fyrirsögn bréfsins hér í bókinni.

	Bl.
349. [c. 1463—c. 1470]. Máldagi Thomaskirkju á Varmalek í Borgarfirði	401
350. [c. 1463—c. 1470]. Máldagi Bæjarkirkju í Borgarfirði	401—402
351. 1463—1470. Athending staðarins í Miklaholti, þegar síra Helgi Magnússon tók við	402—403
352. 1463. Staðarreikningr Gilsbakka, þegar Guðmundr prestur Narfason slepti, en Þorbjörn prestur Ámundason tók við	403—404
353. [c. 1463—c. 1470]. Sámsstaðamáldagi í Hvitársiðu	404
354. [c. 1463—c. 1470]. Þorgautsstaðamáldagi í Hvitársiðu	405
355. [c. 1463—c. 1470]. Máldagi Norðtungukirkju í Þverárhlíð	405
356. [c. 1463—c. 1470]. Máldagi hálfkirkjunnar á Lambastöðum á Mýrum	406
357. 1463. Loptur Ormsson afhendir staðarfé í Hítardal í umhöði Jóns biskups Stephánssonar Sigurði prests (beigalda) Jónssyni	406—408
358. [c. 1463]. Máldagi Hvanneyrarkirkju í Borgarfirði	408—409
359. [c. 1463—1470]. Máldagi kirkjunnar á Hofstöðum á Mýrum	409
360. 1464, 29. Jan. Kaup- og landamerkjabréf um jörðina Nýjabæ í Eystrumdölum í Skagafirði	409—410
361. 1464, 5. Febr. Bréf um tíundargreiðslu Þórunnar Finnbogadóttur af Valþjófastöðum til Presthóla	410—411
362. 1464, 6. Marts. Skipunarbréf Jóns biskups Stephánssonar um að fylgja skuli við tíðagerð í Skálholtsbiskupsdæmi orðubók erkistólsins í Niðarósi, en leggja niðr nokkrar venjur hinna fyrri biskupa	411—412
363. [1464]. Skipan Jóns biskups Stephánssonar um nokkrar breytingar á kirkjusöng og tíðalestri í Skálholtsbiskupsdæmi	413—415
364. 1464, 24. Apríl. Kaupmálabréf Björns Sæmundssonar og Snjófríðar Björnsdóttur	415—416

Bls.

365.	1464, 1. Maí. Handlagningar og kvittunarbréf um Njálstaði á Skagaströnd	416—417
366.	1464, 9. Maí. Próféntubríf Árna Jónssonar við klaustrið á Þingeyrum	417
367.	[1464, 10. Maí—1471, 23. Jan. Kaupbréf um Skarð í Fnjóskadal og fleiri jarðir	418—419
368.	1464, 15. Maí. Kaupbréf um Stokkahláði í Eyjafirði gegn Snartarstöðum og Brekku í Gnúpasveit	419—420
369.	1464, 18. Maí. Kaupbréf um Kasthvam, Jódísarstaði og Höskuldsstaði	420—421
370.	1464, 29. Júní. Samþykta-bréf um sölu Guðmundarlóns á Langanesi	421
371.	1464, 10. Júlí — 1465, 22. Sept. Eignaskipta-bréf þeirra Barðsbræðra, Haldórs, Hrafnis og Snjólfis Brandssona	422—423
372.	1464, 13. Júlí. Dómr Ólafs biskups um hald Þórunar Finnbogadóttur á Valþjófsstöðum í Gnúpasveit	423—424
373.	1464, 14. Júlí eða 22. Dec. Bréf um veðlýsing í jörðina Klifshaga	425
374.	1464, 21. Júlí. Dómr Jóns biskups Stepháns-sonar um iskyldarsauði frá Hjálmholti til Skálholts	425—426
375.	1464, 22. Júlí — 1465, 4. Júní. Lýsing Ólafs prests Þorgeirssonar um dómslestr yfir Þór-uni Finnbogadóttur	426—427
376.	1464, 30. Júlí. Dómr Helga offíóialis Þorkels-sonar um staðarafhending í Hjarðarholti í Laxárdal	427—430
377.	1464, 31. Júlí. Kvittunarbréf til handa Ólöfu Loptsdóttur og Birni Þorleifssyni um lokin önnur söl fyrir Guðmundareignir	430—431
378.	1464, 18. Aug. Samþykta-bréf Ólafs biskups um staðaskipti síra Ólafs Þorgeirssonar og Magnúsar Ásgeirssonar	431—432
379.	1464, 20. Aug. Transskriptarbréf	432
380.	1464, 29. Aug. Helgi prestur Magnússon gefr Sturla bróður sínum Eyrarland í Eyjafirði . .	432—433

	Bl.
381. 1464, 2. Okt. Dómr Brands sýslumanns Sigurðssonar um lambatoll af Eyvindarstaðaheiði	433—434
382. 1464, 17. Dec. Próféntubríf Sveins Guðmundssonar	434—435
383. 1465, 4. Janúar. Vitnisburðarbréf um Syðra-Vallholt í Skagafirði	435—436
384. 1465, 14. Janúar. Dómr Ólafs biskups og klerka hans um Syðra-Vallholt	436—439
385. 1465, 17. Janúar. Samþyktaðbréf Ólafs biskups um Vallholtsdóm	439—440
386. 1465, 11. Febr. Vitnisburðarbréf um rekatöku í Náttfaravíkum	440—441
387. [1465, 18. Marts]. Vitnisburðarbréf um Skjallandafoos	441—442
388. 1465, 18. Marts. Vitnisburðr um sama	442—443
389. 1465, 15. Apríl. Gjafabréf Solveigar Guðmundardóttur til handa Lepti Ormssyni, og kýs hann sér Reykhólaeignir	443—444
390. 1465, 28. og 29. Apríl. Skiptagerningr á Gufuskálum á Snæfellsnesi	444—445
391. 1465, 1. Maí. Vitnisburðr um DI, III, Nr. 85 og 99	445—446
392. 1465, 21. Maí. Bréf um fé það, er afhent var í umboði hústrú Margrétar Vigfúsdóttur Bjarna Marteinsyni vegna Ragnhildar konu hans Þorvarðsdóttur	446—447
393. 1465, 13. Aug. Transskriptarbréf	447
394. 1465, 13. Aug. Kaupbréf Eiríks Árnasonar og Árna Steinarssonar um Brekkur	447—448
395. 1465, 4. Sept. Björn Sæmundarson handleggr Ólafi biskupi jarðirnar Dattstaði og Hóla í reikning Einarstaðakirkju	448—449
396. 1465, 26. Sept. Kaupbréf um Hvallátr á Rauðasandi	449—450
397. 1465, 26. Sept. Kvittunarbréf um Hvallátr	450—451
398. 1465, 27. Sept. Bréf um Stokkseyrarkaup Jóns Ólafssonar	451
399. 1465, 3. Okt. Dómr Odds lögmanns Ásmundssonar um sölu á parti úr Bustarfelli	451—453
400. 1465, 3. Okt. Samningr Kristjáns Danakonungs	

	Bls.
hins fyrsta og Edwards Englakonungs hins fjórða (ágrip)	453
401. 1465, 6. Okt. — 1468, 28. Apr. Kaupmálabréf Eyjólfs Bøðvarssonar og Guðrúnar Þorkelsdóttur	454—455
402. 1465, 20. Nóv. Dómr Odds lögmanns Ásmundssonar um kaup Jóns Ólafssonar á Stokkseyri	455—456
403. 1465, 26. Nóv. Bréf um eignarumboð Þórðar Erlingssonar, dóttursonar Styrs Snorrasonar .	456
404. 1466, 9. Janúar. Bréf um landamerki Sands í Aðaldal og Silalækjar	457—458
405. 1466, 4. Mars. Transskriptarbréf	458
406. 1466, 2. Apríl. Próféntubréf Magnúsar Jónssonar og Margrétar Finnbjarnardóttur	458—460
407. 1466, 5. Apríl. Forboðsbréf Björns Þorleifssonar um tollver í Bolungarvík	466
408. 1466, 7. Apríl. Falsbréf um Dynjanda í Grunnavík	461—462
409. 1466, 2. Júní. Landamerkjabréf Sands í Aðaldal	462—463
410. 1466, 17. Júní. Vitnisburðarbréf um Stokkseyri	463—464
411. 1466, 20. Júní. Dómr Ólafs biskups um Jón prest Pétsson, er þjónustað hafði Finnboga Jónsson og hans fólk og messað yfir í forboði biskups	464—465
412. 1466, 21. Júní. Vitnisburður um messugerð síra Jóns Pétssonar í Grenjaðarstaðakirkju á dýradag	465—466
413. 1466, 25. Sept. Transskriptarbréf	466
414. 1466, 13. Okt. Bréf um lúkning Ærlækjar í Öxarfirði fyrir Stokkahláði í Eyjafirði . . .	466—467
415. 1466, 30. Okt. Kaupbréf um Oddgeirshóla og Tún í Flóa	467—468
416. 1466, 28. Dec. Kvittunarbréf Kristjáns konungs hins fyrsta til handa Birni Þorleifssyni um lúkning þriðju salanna fyrir Guðmundarpeninga	469
417. 1467, 8. Janúar. Gjafabréf um Sandlæk í Gnúpverjahrepp til Skálholtskirkju	470—471

	Bl.
418. 1467, 13. Janúar. Gjafabréf um Uppsali hálfu í Eyjafirði til Munkapverárklausu	471—472
419. 1467, 23. Mars. Vitnisburðarbréf um landamerki, ítök og ítölur Viðivalla hinna ytri í Fljótsdal	472
420. 1467, 31. Mars. Kaupmálalibréf Hallvarðs Ásmundssonar og Valgerðar Keneksdóttur	473
421. 1467, 1. Apríl. Kvittunarbréf um andvirði Efstadals í Ögrsþingum	474
422. 1467, 7. Apríl. Kvittunarbréf um milligjöf Kasthvatna, og Jódísarstaða og Höskuldsstaða	474—475
423. 1467, 7. Apríl. Kaupbréf um Álfadal á Ingjalds-sandi, Hraun og fleiri jarðir	475—476
424. 1467, 10. Apríl. Bréf um jarðeignir þær, sem hústrú Margrétu Vigfúsdóttur væri til erfða fallnar á Rogalandi	476—477
425. 1467, 19. Apríl. Kaupbréf um Voga á Rosmhvalanesi, Gunnólfsá í Ólafsfirði, og Þeruvík og fleiri jarðir vestra	477—478
426. 1467, 24. Apríl. Kaupbréf um Tungu í Núp-dal	478—479
427. 1467, 24. Apríl. Kaupbréf um Ás í Vatnsdal og Uppsali í Skagafirði	479—480
428. 1467, 25. Apríl. Transskriptarbréf	480—481
429. 1467, 2. Maí. Byggingar og landamerkjabréf um Mælifellsá í Skagafirði	481—482
430. 1467, 15. Júní. Kaupbréf um Efstaland í Öxnadal	482—483
431. 1467, 26. Júní. Transskriptarbréf	483—484
432. [1467]. Sendibréf Björns Þorleifssonar til Brands lögmanns Jónssonar	484—486
433. 1467, 26. Júní. Bréf um lúkning Björns Þorleifssonar á lögmannskaupi Brands Jónssonar	486—487
434. 1467, 6. Sept. Dómr Brands lögmanns Jónssonar um rán og gripdeildir Arnbjarnar Sæbjarnarsonar	487—490
435. 1467, 14. Sept. Kaupbréf um Knjót á Rauðasandi og Hól í Önundarfirði	490—491
436. 1467, 21. Sept. Sveinn biskup í Skálholti skipar hálikirkju á Kirkjubóli í Valþjófsdal	491

	Bl.
437. 1467, 22. Sept. Virðingar og kvittunarbréf Sveins biskups í Skálholti um Ögrskirkju	492
438. 1467, 1. Okt. Vígslu og aflátsbréf Sveins biskups um Holtskirkju í Saurbæ	492—494
439. 1467, 7. Okt. Kvittunarbréf Sveins biskups um porcio Staðarfellskirkju	494—495
440. 1467, 13. Okt. Vitnisburðarbréf um kaup þeirra Ara Guðmundssonar og Sveins Brandssonar um Brjanslæk og Lækjareignir og enn fleiri jarðir	495—497
441. 1467, 23. Okt. Skiptabréf eptir Björn Þorleifsson ríka	497—508
442. [1467, 23. Okt.]. Skrá um skuldir eptir Björn Þorleifsson andaðan	503—504
443. 1467, 12. Növ. Kaupmálabréf Hrafns Brandssonar og Margrétar Eyjólfsdóttur	504—506
444. 1467, 19. Növ. Kaupmálabréf Magnúsar Magnússonar og Sigríðar Jónsdóttur	506—507
445. 1467, 20. Nov. Dómr Ólafs biskups Rögnvaldssonar um áverka og banatilræði Jóns Einarssonar við síra Kár Jónsson	507—509
446. 1467, 29. Növ. Kaupmálabréf Finnboga Jónssonar og Málfríðar Torfadóttur	509—510
447. 1467, 19. Dec. Kaup- og landamerkjabréf um Þórólfsdal í Lóni, hálfu Skálafell og hálfu Sævarhóla í Fellshverfi	510—511
448. 1467, 22. Dec. Transskriptarbréf	511—512
449. [c. 1467]. Afhending staðarins í Hrepphólum	512
450. 1467. Málragi kirkjunnar á Eyri í Álptafirði	512—513
451. 1468, 15. Janúar. Dómr Ólafs biskups um bætr af bræðrum Skúla Árnasonar, sem sært hafði biskupinn í vísitazíu	513—514
452. 1468, 6. Febr. Kaupbréf um Skarð í Langadal og Eyvindarstaði	514—516
453. 1468, 2. Marts. Bréf um landamerki Ílífisdals í Kjós og Mýdals	516
454. 1468, 30. Marts. Borgunarbréf til handa Grími Þorsteinssyni um staðarpeninga	516—517
455. 1468, 8. Apr. — 1469, 24. Júlí. Handlagningarbréf um Tannstaðabakka, Útiblíksstaði ofl.	517—518

	Bl.
456. 1468, 18. Maí. Transskriptarbréf	518
457. 1468, 29. Maí. Bréf um landamerki Klifshaga í Öxarfirði	519
458. 1468, 5. Júní. Bréf um, að Reykir í Miðfirði eigi veiði í og land að Bugðuhyl	519—520
459. 1468, 8. Júní — 1469, 4. Febr. Kaupbréf um Vatnsenda í Ólafsfirði	520—521
460. 1468, 22. Júní. Dómr Jóns sýslumanns Þórðarsonar um vígsmál Hallvarðs Ámundssonar, er Skúla Árnason ófyrirsynju í hel sló	521—522
461. 1468, 24. Júní, Transskriptarbréf	523
462. 1468. Bréfsform Hallvarðs priors förumunka	523—524
463. 1468, 7. Júlí. Kvittunarbréf Sveins biskups í Skálholti um Kirkjubólskirkju í Valþjófsdal	524—525
464. 1468, 24. Júlí. Sáttmáli milli Ólafs biskups og síra Jóns Pálssonar	525—526
465. 1468, 25. Júlí. Samþykktarbréf Sveins biskups um Miðfellskaup	526—527
466. 1468, 14. Aug. Bréf um landamerki Sigríðarstaða og Vestri-Tjarna í Ljósavatnsskarði	527—528
467. 1468, 29. Aug. Lýsing Ólafar Lofts dóttur um Galtarnes í Viðidal	528—529
468. 1468, 5. Sept. Úrskurður Brands lögmanns Jónssonar um víg Skúla Arnasonar	529—530
469. 1468, 9. Sept. Transskriptarbréf	530—531
470. 1468. Visitazía Sveins biskups í Skálholti á Hólum í Reyðarfirði	531
471. 1468, 14. Sept. Bréf um lúkning fimm hundraða í hálfkirkjuskyld á Kirkjubóli í Valþjófsdal	531—532
472. 1468, 1. Okt. — 1474, 19. Júní. Festingarbréf Sumarliða Eiríkssonar og Guðrúnar Árnadóttur	532—533
473. 1468, 11. Okt. Kaupbréf um Reyki í Fnjóskadal, Efrihóla í Gnúpasveit, Skóga í Fnjóskadal og fleiri jarðir	533—534
474. 1468, 16. Okt. Kaupbréf um Bøðvarshóla í Vestrhópi	534
475. 1469, 13. Febr. Vitnisburður Jóns Alexússonar um tolla Vatnsfjarðarkirkju	535

Bl.

476.	1469, 14. Marts. Bréf um lúkning Halldórs Hákonarsonar á hálfkirkjuskyldargjaldi Kirkjubóls í Valþjófsdal til Holts í Önundarfirði . . .	535—536
477.	1469, 28. Marts. Vitnisburður Auðunar Þórðarsonar o. fl. um Bolungarvíkrtolla Vatnsfjarðarkirkju	536—537
478.	1469, 28. Marts. Vitnisburður Þórðar Auðunarsonar um Bolungarvíkrtolla	538—539
479.	1469, 12. Maí. Kaupbréf um Brimnes í Svarfaðardal	539—540
480.	1469, 3. Júní. Kaupbréf um Mósreka í Fljótum	540—541
481.	1469, 13. Júní. Kaupbréf um Sandfellshaga í Öxarfirði	541—542
482.	1469, 14. Júní. Transskriptarbréf	542
483.	1469, 14. Júní. Vitnisburður Brands prests Teitssonar og Bjarna Bjarnasonar um hvað standi í testamentisbréfi Björns Jórsalafara um Bolungarvíkrtolla (Skallabréfið)	543—544
484.	1469, 27. Júní. Úrskurður Sveins biskups um Bolungarvíkrtolla	544—545
485.	1469, 4. Júlí. Kaupbréf um Bøðvarshóla í Vestrhópi og Steinsstaði í Öxnadal.	546
486.	1469. Reikningr Kirkjubólaskirkju í Langadal	547—548
487.	1469, 15. Aug. — 1475, 23. Maí. Kaupbréf um Krossnes í Eyrarsveit	548—549
488.	1469, 21. Aug. Kvittunarbréf Sveins biskups um andvirði Brúnastaða	549—550
489.	1469, 31. Aug. Kaupbréf um Krossnes í Eyrarsveit	550—551
490.	1469, 17. Sept. Kvittunarbréf Eiríks Björnssonar ráðsmanns í Björgvin til handa Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um afgjald Skagafjarðarsýslu.	551—552
491.	1469, 23. Sept. Lýsing Solveigar Guðmundsdóttur, að hún hafi gefið Andrésí bróður sínum Saurbæ á Rauðasandi og fleiri jarðir	552
492.	1469, 26. Sept. Umboðsbréf Skúla Loftssonar Guðna Jónssyni til handa	552—553

493.	1469, 18. Okt. Bréf um landamerki Þórðarstaða í Fnjóskadal	553—554
494.	1469, 18. Okt. Bréf um sama efni	554—555
495.	1469, 10. Dec. — 1471, 30. Apr. Kaupmála- bréf Páls Jónssonar og Margrétar Eyjólfsdóttur	555—556
496.	1469. Skrá um eignir kirkjunnar í Kalmans- tungu	556—557
497.	1470. Skrá um peninga á Eyri í Seyðisfirði og um landamerki Eyrar og fleiri jarða . . .	557—558
498.	[1470]. Vitnisburðr um dauða Helgu Þorleifs- dóttur	558—559
499.	[1470]. Vitnisburðr um sama efni	559
500.	[1470]. Vitnisburðr um sama efni	560
501.	1470, 4. Febr. Kaupmálaþríf Lopts Ormsson- ar og Gunnhildar Pétursdóttur	560—561
502.	1470, 5. Febr. Gjafabréf Kristínar Guðnadótt- ur til Guðna Jónssonar sonar síns	561
503.	1470, 5. Marts. Úrskurðr Odds officialis Péturs- sonar um veiði í Andakilsá	562—564
504.	1470, 8. April. Bréf Kristjáns konungs hins I. til Íslands með Henriki Kepken	564—565
505.	1470, 20. April. Vitnisburðr um fæðingarár Solveigar Guðmundardóttur	565—566
506.	1470, 18. Maí. Transskriptarbréf	566
507.	1470, 27. Maí. Vitnisburðr um toll-laust skip undan Hlíð í Bolungarvík	566—567
508.	1470, 2. Júní. Vitnisburðr um skipti á Ás- garði í Hvammssveit	567—568
509.	1470, 4. Júní. Testamentisbréf Einars bónda Ormssonar	568—571
510.	1470, 12. Júní. Vitnisburðr um toll-laust skip frá Neðrihlíð í Bolungarvík	571—572
511.	1470, 20. Júní. Kaupbréf um Kollabæ í Fljótshlíð	572—573
512.	1470, 20. Júní. Transskriptarbréf	573—574
513.	1470, 27. og 28. Júní. Sveinn biskup sam- þykkir Nr. 503	574—575
514.	1470, 30. Júní. Loptr Ormsson fær Þorleifi Björnssyni þá tiltölu, er hann þóttist eiga til Guðmundareigna	575—576

415.	1470, 26. Aug. Kvittunarbréf um Vatnsenda í Ólafsfirði	576
516.	1470, 26. Aug. Vitnisburður um rekamörk Skóga og Byrgis í Öxarfirði	576—577
517.	1470, 2. Sept. Vitnisburður um toll-laust skip frá Meirihlíð í Bolungarvík	577—579
518.	1470, 11. Sept. Sveinn biskup setr alkirkju á Kirkjubóli í Valhjófsdal	579—580
519.	1470, 12. Sept. Vitnisburður um gjöf Solveigar Guðmundardóttur í Saurbæ á Rauðasandi til Andrésar bróður síns	580—581
520.	1470, 15. Sept. Kaupmálabréf Bárðar Jónssonar og Guðrúnar Halldórsdóttur	581—582
521.	1470, 21. Sept. Skrá um fjármuni kirkjunnar í Gufudal	582—583
522.	1470, 31. Okt. Kaupbréf um Mosfell í Mosfellsveit og Hraungerði í Flóa	583—584
523.	1470, 7. Nov. Bréf um hórdóma Runólfs Höskuldssonar	584—585
524.	1470, 12. Nóv. Kaupbréf um Krossnes í Eyrarsveit	585—686
525.	1470, 11. Dec. Skipun Sveins biskups um sex aura toll kirkjunnar á Kirkjubóli í Langadal	586—587
526.	[eptir 1470]. Skrá um skuldir Jóns Ketilssonar og gjafir til Hvanneyrarkirkju í Andakil	587—588
527.	[eptir 1470]. Testamentisbréf Gunnhildar Vermundardóttur á Hvanneyri í Andakil	588—589
528.	[um 1470 eða 1460]. Skrá um eignir Hofskirkju í Vatnsdal	589
529.	[um 1470]. Skipan Sveins biskups í Skálholti, þar sem hann staðfestir ýmsar skipanir hinna fyrri biskupa	590
530.	[um 1470]. Máldagi Staðarkirkju á Reykjanesi	591—592
531.	[um 1470]. Máldagi Múlakirkju á Skálmarnesi	592
532.	[um 1470]. Máldagi Hagakirkju á Barðaströnd	592—593
533.	[um 1470]. Máldagi Staðarfells á Fellsströnd	593
634.	[um 1470]. Máldagi Hvammskirkju í Hvammsveit	593—595

	Bla.
535. [um 1470]. Máldagi Þorláskirkju í (Knarar) Höfn í Hvammssveit	595
536. [um 1470]. Máldagi Ólafskirkju á Svarfhóli í Miðdölum	595
537. [um 1470]. Máldagi Mariukirkju á Kvennabrekku í Dölum	596—597
538. [um 1470]. Máldagi Mariukirkju á Stað á Snæfellsnesi	597
539. [um 1470]. Máldagi Jóns kirkju skirara í Miklaholti	598
540. [um 1470]. Máldagi Mariukirkju á Ökrum á Mýrum	598
541. [um 1470]. Máldagi allra heilagra kirkju í Hitardal	598—599
542. [um 1470]. Máldagi Álptaneskirkju á Mýrum (ágrip)	599
543. 1471, 23. Jan. Lúkningarbréf Runólfs Höskuldssonar til Ólafs biskups fyrir hórdóma sína	600—601
544. 1471, 19. og 20. Febr. Vitnisburður um fæðingararar Solveigar Guðmundardóttur.	601—602
545. 1471, 22. Febr. Runólfr Höskuldsson gefr dómkirkjunni á Hólum í prófentu sína jörðina Bægisá í Öxnadal	602—603
546. 1471, 24. Marts. Transskriptarbréf	603—604
547. 1471, 5. Apríl. Viðabréf Sveins biskups	604—605
548. 1471, 30. Apríl. Transskriptarbréf	605—606
549. 1471, 5. Maí. Lofunarbréf Einars prests Benediktssonar við Ólaf biskup um Grenjaðarstað	606—607
550. 1471, 8. Maí. Úrskurður Sveins biskups um hjónaband Einars Ormssonar og Cecilíu Þorsteinsdóttur	608—609
551. 1471, 8. Maí. Kaupmálabréf Bjarna Ólasonar og Margrétar Ólafsdóttur	610—611
552. 1471, 17. Maí. Prófaleiðslubréf Bjarna Ólasonar, að Óli faðir sinn hafi gefið sér jarðirnar Þverá, Heiðarhús o. fl.	611—612
553. 1471, 17. Maí. Vitnisburður um eignarrétt Skrapatungu til Mjófadals	612—613
554. 1471, 6. Júní. Kaupbréf um Yztamó í Fljótum	613

Bl.

555.	1471, 13. Júní. Bréf Sveins biskups í Skálholti til Ólafs biskups á Hólum um mál Jóns prests Pálssonar	614—615
556.	1471, 14. Júní. Vitnisburður um fæðingarár Solveigar Guðmundardóttur	615—616
557.	1471, 24. Júní. Kaupbréf um hálfan Héðinshöfða & Tjörnesi með hálfri Lundey og eins manns aungulveiði á Botnsvatn	616—617
558.	1471, 24. Júní. Afhendingarbréf um hálfan Héðinshöfða	617—618
559.	1471, 24. Júní. Kaupbréf um Stokkseyri með fjöru ifari og um fleiri jarðir	618—620
560.	1471, 24. Júní. Vitnisburður um eiða að skildaga Ólafs biskups og Runólfs Höskuldssonar	620
561.	1471, 3. Júlí. Kaupbréf Magnúsar Jónssonar um Kross í Landeyjum	620—622
562.	1471, 6. Júlí. Aflausnar og kvittunarbréf Sveins biskups til handa Þorleifi Björnssyni og Ingveldi Helgadóttur um sjö barneignir í meinum	622
563.	1471, 19. Júlí — 1473, 2. Júlí. Prófentugjafarbréf Solveigar Þorleifsdóttur til handa Lopti Ormssyni syni sínum	623
564.	[1471]. Annað gjafabréf og gerningr hinna sömu mæðgina	623—625
565.	1471, 27. Júlí. Skrá um peninga þá, er Árni bóndi Höskuldsson reiknaði sér, þá er hann sigldi af Íslandi	625—626
566.	1471, 2. Aug. Vitnisburðarbréf um kaupbréf Pétrs biskups Nikulássonar um jarðirnar Bakka og Læk 5. Júlí 1395	627
567.	1471, 14. Aug. Vitnisburðarbréf Þorkels prests Guðbjartssonar um kirkjufé á Grenjaðarstöðum	627—628
568.	1471, 14. Aug. Transskriptarbréf	628
569.	1471, 14. Aug. Transskriptarbréf	629
570.	1471, 4. Sept. Máldagi Vallanesskirkju, er Sveinn biskup setti Pétrsson	629—632
571.	[1471]. Máldagi Maríukirkju á Valþjófsstöðum	632—633
572.	1471, 6. Sept. Sigurður Björnsson lyktr Ólafi biskupi á Hólum jörðina Tungu á Svalbarðs-	

	Bls.
strönd ásamt lausafé upp í reikning Svalbarðs- kirkju	633
573. 1471, 9. og 10. Sept. Krossreiðardómr . . .	634—642
574. 1471, 15. Sept. Gjafabréf um Suðreyri í Súg- andafirði	642—643
575. 1471, 28. Sept. Dómr Ólafs biskups um fangan Runólfs Höskuldssonar	644—645
576. 1471, 11. Okt. Umboðsbréf um peninga barna Sveins Þorgilssonar	645
577. 1471, 8. Nóv. Gjafabréf um Raufarberg í Fljóts- hverfi til Kirkjubæjarklaustrs	646
578. 1471, 24. Nóv. Helmingalags og löggjafabréf Andrésar Guðmundssonar og Þorbjargar Ólafs- dóttur	646—647
579. 1471, 24. Nóv. Gjafabréf um Suðreyri í Súg- andafirði	648—649
580. 1471, 25. Nóv. Kaupbréf um Vatnadal í Súg- andafirði	649—650
581. 1471, 29. Nóv. Bréf um jarðeignir í Sogni, er hústrú Margrétu Vigfúsdóttur sé til erfða falln- ar	650—651
582. 1471, 30. Nóv. — 1472, 9. Jan. Bréf um ept- irkæru til jarðar þeirrar og lausafjár, sem Torfi Arason lofaði Magnúsi Benediktssyni fyrir jörð- ina Ingveldarstaði á Reykjaströnd	651—652
583. 1472, 18. Janúar. Eiðslofun Runólfs Höskulds- sonar fyrir Ólafi biskupi á Hólum um brot sín	652—653
584. 1472, 19. Janúar. Falsbréf um Dynjanda í Grunnavík	654
585. 1472, 25. Jan. Dómr Erlends Erlendssonar um Eyjólf lázara Gunnarsson, Krossreiðarmann . . .	655—656
586. 1472, 11. Febr. Gjafabréf Akra-Kristínar til Ingveldar Helgadóttur, dóttur sinnar	656—657
587. 1472, 11. Febr. Kaupbréf Akra-Kristínar og Ingveldar dóttur hennar um Meiriakra og fleiri jarðir	658—659
588. 1472, 23. Febr. Vitnisburðr um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða	659—660
589. 1472, 28. Mars — 1476, 28. Apr. Vigslubréf Stepháns Jónssonar (síðar biskups) og vegabréf	

Bl.

	handa honum til tíu ára utanvistar til náms, útgefið af Sveini biskupi	660—662
590.	1472, 1. Apríl. Vitnisburðr um viðtal þeirra bræðra Magnúsar og Gunnars Bjarnasona um eign á parti í Harrastöðum	663—664
591.	1472, 24. Apríl. Transskriptarbréf	664—665
592.	1472, 6. Maí. Jarðakaupabréf Finnboga Jónssonar og Guðmundar Húnrauðssonar	665—666
593.	1472, 16. Maí. Kvittunarbréf um Bakka á Skógarströnd	666—667
594.	1472, 24. Maí — 1473, 22. Apríl. Handlagningarbréf Sigríðar Þórðardóttur við Gísla Filippusson um Haga	667—668
595.	1472, 31. Maí. Transskriptarbréf	668—669
596.	1472, 10. Júní. Kaupbréf Sigurðar priors á Möðruvellum um tveggja skipa stöðu í Óss jörðu	669—670
597.	1472, 10. Júní. Dómr Ólafs biskups um kirkju-reikning á Einarsstöðum og Svalbarði	670—672
598.	1472, 27. Júní. Skipan Sveins biskups um Þingmarfatusuhald og tíunda greiðslu og ljóstolla	672—673
599.	1472, um 20. Júlí. Vitnisburðr um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða	673—674
600.	1472. Máldagi Þorlákskirkju í Siðumúla	674—675
601.	[1472]. Máldagi Húsafellskirkju í Borgarfirði	676
602.	1472, 4. Sept. Dómr Ólafs biskups og klerka um eignarrétt Skrapatungu til Mjófadals	676—679
603.	1472, 9. Sept. Staðfesting Ólafs biskups á Mjófadalsdómi	680
604.	1472, 9. Sept. Vitnisburðr um landamerki milli Geldingaholts og Glaumbæjar	680—681
605.	1472, um 16. Sept. — 1474, 3. Janúar. Vitnisburðr um áreið á landamerki milli Hóla og Reykjarhóls í Fljótum	681—682
606.	[1472, 5. Okt.]. Vitnisburðr um landamerki Hamrenda og Snóksdals í Dölum	682—683
607.	1472, 5. Okt. Vitnisburðr um sama efni	683
608.	1472, 7. Okt. Bréf að Kaldaðarnes í Bjarnar-	

	Bla.
firði er fengið Þingeyraklaustri fyrir 290 gyllini	684—685
609. 1472, 18. Okt. Kaupbréf um Siðu í Húnavatnsþingi með sölvaferð í Svansgrundarfjöru	685
610. 1472, 18. Dec. Úrskurðr Brands lögmanns um sölu á Einarstöðum í Reykjadal	686—688
611. [eptir 1472]. Skrá um peninga þá, er gefizt hafa til Skúmstaðakirkju, síðan síra Finnur tók við	688
612. 1473, 17. Janúar. Stefnubríf Ólafs biskups til Þorláks Gíslasonar um húsbrot ofl.	689
613. 1473, 23. Febr. Staðfesting Ólafs biskups á dómi Nr. 114	690
614. 1473, 26. Febr. Kvittunarbréf Guðmundar Húna- raudssonar til handa Finnboga Jónssyni	690—691
615. 1473, 27. Febr. Úrskurðr Jóns prófasts Gísla- sonar um Vatnsfjarðartolla	691—692
616. 1473, 11. Apríl. Henrik Kepken kvittar Ólaf biskup Rögnvaldsson um afgjald Skagafjarðar- sýslu	693
617. 1473, 22. Apríl. Kaup- og landamerkjabréf um Dórisstaði á Svalbarðsströnd	693—694
618. 1473, 1. Maí. Samningr Kristjáns konungs hins fyrsta og Edvars Englakonungs hins fjórða um verzlun (ágríp)	695
619. 1473, 2. Maí. Kaupbréf um fjórðunginn í Haga á Barðaströnd	695—696
620. 1473, 6. Marts. Gjafabréf til Kirkjubæjar- klausturs á þrjátígi hesta við upp í Skálarland á Siðu	697
621. 1473, 21. Maí. Sveinn biskup í Skálholti stað- festir máldaga Hagakirkju á Barðaströnd	697—698
622. 1473, 27. Maí. Kaupbréf um Snorrastaði í Kol- beinsstaðahreppi og fleiri jarðir	698—699
623. 1473, 29. Maí. Dómr Ólafs biskups á Hólum um leignagjald	699—701
624. 1473. Skrá um eignir Gufudalskirkju	701—702
625. 1473, 1. Júní. Dómr Egils Grímssonar um Langamýrarheimreið	702—704

Bla.

626.	1473, 1. Júní. Kaupbréf um Arnarstapa undir Jökli og Köldukinn á Fellsströnd	705—706
627.	1473, 4. Júní. Kaupbréf um Nautabú, Hafraðæk og Árskóg	706—707
628.	1473, 18. Júní. Vidimus	707—708
629.	1473, 25. Júní, Dómr Ólafs biskups um dómfrof Þorsteins Ormssonar	707—709
630.	1473, 8. Júlí — 1475, 12. Aug. Umboðsbréf Salomons Einarssonar til handa Ólofu Lofts-dóttur um arf eptir Sumarliða Guðmundsson	709—710
631	1473, 11. Júlí. Bréf um kirkjugerð í Ási í Hegranesi	711
632.	1473, 7. Aug. Kaupbréf um hálfan Haga á Barðaströnd	712—713
633.	1473, 11. Aug. Áreiðargerð Sveins biskups í Skálholti um landamerki þess jarðarparts kirkjuunnar í Snóksdal, sem er milli Þreskjaldar og og Hamrenda	713
634.	1473, 28. Aug. Úrskurðr Sveins biskups um skóg Vatnsfjarðarkirkju á Tjarnarnesi	714—715
635.	1473, 31. Aug. — 1474, 4. Janúar. Kaupbréf um þrjú hundruð í Núpi í Öxarfirði	715—716
636.	1473, 5. Sept. Kaupbréf um Smáhamra í Stein-grímsfirði	716—718
637.	1473, 22. Sept. Kaupbréf um Skarðsdal og Leyning í Siglufirði	718—719
638.	1473, 30. Sept. Kaupbréf um Grenivík í Höfðahverfi	719—720
639.	1473, 1. Okt. Kvittunarbréf Jóns rauðkolls um brytastarf	720—721
640.	1473, 2. Okt. Sveinn Sumarliðason lýsir Svein son sinn lögarka eptir Eirik Loftsson	721—722
641.	1473, 5. Okt. Kaupbréf um propiciatorium	722—723
642.	1473, 4. Nov. Vitnisburðr Kolla Magnússonar um Hólateig í Fljótum	723
643.	1473, 4. Nóv. Vitnisburðr Jóns Þórðarsonar um Hólateig	724
644.	1473, 27. Nov. Afhendingar og sölu bréf um Stóradal undir Eyjafjöllum	724—725
645.	1473, 9. Dec. Ólafur biskup á Hólum setr Jón	

	Bls.
prest Snorrason af prestskap fyrir margskonar illgerðir	725—727
646. 1473, 11. Dec. Vitnisburðr um ábúð á Hjarð- ardal í Önundarfirði	727—728
647. 1473. Bjarni Ívarsson gefr klaustrinu á Munka- þverá og jungfrú Maríu messubók, er Jón Þorláksson hefir ritað	728—729
648. 1474, 3. Jan. Vitnisburðr Þorvarðs Þorfinns- sonar um Hólateig í Fljótum	729
649. 1474, 7. Jan. Vitnisburðr um ábúð á Hjarðar- dal í Önundarfirði	730
650. 1474, 12. Marts. Kvittunarbréf Sveins biskups Árna Guðmundssyni til handa og Steinuni Sig- urðardóttur konu hans um aðferð með Þorleifi Björnssyni í Oddgeirshólareið	730—732
651. 1474, 2. Apríl. Próféntubríf Ingibjargar Þor- láksdóttur og Kolla Magnússonar	732—733
652. 1474, 12. Apríl. Umboðsbréf Sveins biskups til handa Oddi officialis Pétrssyni til þess að afleysa Þorleif Björnsson og fylgjara hans um Oddgeirshólareið m. fl.	733—735
653. 1474, 13. Apríl. Bréf Sixtus's páfa hins fjórða til (Sveins) Skálholtsbiskups um aflausn þeirra manna, er unnu á Jóni biskupi Gerrekssyni (1433)	745—736
654. 1474, 29. Apríl. Dómr klerka Ólafs biskups Rögnvaldssonar um Hólateig í Fljótum	737—741
655. 1474, 1. Maí. Ólafr biskup samþykkir dóminn um Hólateig (Nr. 654)	742
656. 1474, 1. Maí. Transskriptarbréf	742—743
657. 1474, 1. Maí. Vitnisburðr um arf eptir Hall Magnússon undir Hesti í Önundarfirði	743—744
658. 1474, 5. Maí. Kaupbréf um Hróastaði í Fnjóska- dal og Kross í Ljósavatnsþingum	744—745
659. 1474, 11. Maí. Vitnisburðr um lestr á Hóla- teigsdómi (Nr. 654) yfir Þorvaldi Jónssyni	745
660. 1474, 19. Maí. Vitnisburðr, að Solveig Björns- dóttir skyldi eiga Vatnsfjörð	745—746
661. 1474, 29. Maí. Kvittunarbréf um andvirði Úti- blíksstaða	746—747

Bls .

662.	1474, 31. Maí. Ættleiðingarbréf Stepháns Loptsonar	747—748
663.	1474 — 8. Júní 1475. Kaupbréf um Eiríksstaði á Jökulsdal og Tókastaði	748—749
664.	1474, 17. Júní. Prófentugerningr Jóns rauðkolls Jónssonar	749—751
665.	1474, 19. Júní. Umboðsbréf Jóns rauðkolls vegna Pétrss Sveinssonar	751—752
666.	1474, 20. Júní. Vitnisburður um forkaupsrétt á Héðinshöfða	752—753
667.	1474, 26. Júní. Ólafr biskup á Hólum bannar leikmönnum að taka prófaleiðslur og ganga dóma um eignir heilagrar kirkju	753—754
668.	1474, 28. Júní. Ólafr biskup tekur staðinn í Miklabæ í Blönduhlíð af Sigmundi presti Steindórssyni	754—755
669.	1474, 30. Júní. Kaupbréf um Skuggabjargaskóg og vervist í Flatey m. fl.	755—756
670.	1474, 30. Júní. Alþingisdómur um víg Jóns Böðvarssonar, er Þórólfr Ögmundsson í hel sló	756—757
671.	1474, 2. Júlí. Kaupbréf um Hamrenda í Dölum	757—758
672.	1474, 7. Júlí. Transskriptarbréf	758—759
673.	1474, 16. Júlí. Transskriptarbréf	759
674.	1474, 22. Júlí. Vitnisburður um upplestr Hóla-teigsdóms (Nr. 654) í lögrétta	759—760
675.	1474, 22. Aug. Kaupbréf um Brúsastaði og Hafnalæk	760—762
676.	1474, 18. Sept. Kaupbréf um Héðinshöfða	762—763
677.	1474, 19. Sept. Vitnisburður um gjöf á Hóli í Siglufirði	763—764
678.	1474, 19. Sept. Vitnisburður um sölu á Héðinshöfða m. fl.	764—765
679.	1474, 3. Okt. Kaupbréf um Hamra í Tungusveit	765
680.	1474, 27. Okt. Vitnisburður um rán Ásgríms Sigmundssonar frá síra Jóni Broddasyni í Miklabæ	765—766
681.	1474, 28. Okt. Vitnisburður um virðingu á rændum fjám í Miklabæ	766—767
682.	1474, 2. Nóv. Transskriptarbréf	768

	Bla.
683. 1474, 16. Nóv. Vitnisburðr um Kross og Skjallandafoss	768—769
684. 1474, 16. Nóv. — 1475, 5. Jan. Kaupbréf um Hof í Vatnsdal og Spákonufell og Árbakka	769—770
685. 1474, 20. Dec. Bannsetningarbréf yfir Solveigu Þorleifsdóttur	770—772
686. 1474. 27. Dec. Samþyktaþbréf um sölu Arnardals í Skutulsfirði	772—773
687. 1474—1475. Skrá um eignir og porcio Hrepphólakirkju	773—775
688. 1475, 16. Jan. Vitnisburðr um, að Solveig Björnsdóttir skyldi eiga Vatnsfjörð	775
689. 1475, 18. Jan. Dómr Sveinbjarnar officialis Þórðarsonar um Runólf Þorsteinsson, sem veitt hafði styrk til Miklabæjarráns	775—777
690. 1475, 19. Febr. Vitnisburðr, að Solveig Björnsdóttir skyldi eiga Vatnsfjörð	777—778
691. 1475, 16. Marts. Eiðr séra Sigmundar Steindórssonar um lúkningu á fé því, er rænt var frá Miklabæjarkirkju	778—779
692. 1475, 31. Marts. Samþyktaþbréf um sölu Öndverðarness	779
693. 1475, 16. Apríl. Vitnisburðr um Nýgræði, Flæði og Múlaskarð	780
694. 1475, 21. Apríl. Kaupbréf um Breiðadal í Önundarfirði	781
695. 1475, 24. Apríl. Transskriptarbréf	781—782
696. 1475, 12. Maí. Bréf Narfa prests Bøðvarssonar um toll-laust skip undir Meirihlið í Bolungarvík	782—783
697. 1475, 15. Maí. Bréf um jarðeignir, er hústrú Margrét Vigfúsdóttir á á Rogalandi	783
698. 1475, 22. og 31. Maí. Úrskurðr Jóns prófests Jónssonar um tíundir og tollagjald frá Þrúðadal til Fellskirkju í Kollafirði	784—785
699. 1475, 29. Maí. Kvittunarbréf Gísla Þorgilssonar og Steindórs Sölvasonar hvors gagnvart öðrum	786
700. 1475, 5. Júní. Kaupbréf um Skuggabjörg í Fnjóskadal og Sírelsstaði í Kræklingahlíð	786—788

	Bl.
701. 1475, 8. Júní. Kaupbréf um Sólheima í Sæmundarhlöð	788—789
702. 1475, 8. Júní. Jón Einarsson gefr Þorsteini presti Jónssyni hálfu Sólheima í prófentu sína	789—790
703. 1475, 12. Júní. Kaupbréf um Gunnarsholt og Lágafell í Landeyjum	790—792
704. 1475, 21. Júní. Transskriptarbréf	792—793
705. 1475, 25. Júní. Samþykktarbréf um sölu á Héðinshöfða	793—794
706. 1475, 25. Júní. Bréf um landamerki Merkr og Merkihvols á Landi (falsbréf?)	794—795
707. 1475, 4. Júlí — 1476, 22. Maí. Loptr Ormsson fær Sigurði Daðasyni til fullrar eignar þrjátígi hundraða í Hamrendum í Dölum	795—796
708. 1475, 5. Júlí. Sveinn biskup samþykkir Nr. 698	796—797
709. 1475, 30. Júlí. Kaupbréf um Hvalsnes í Lóni og Árbæ á Rangárvöllum	797—798
710. 1475, 15. Sept. Kaupbréf um Ærlæk í Öxarfirði	799—800
711. 1475, 22. Sept. — 1483, 10. Apr. Kaupbréf um Flekkudal í Kjós og Straum í Hraunum	800—801
712. 1475, 24. Sept. Lýsingarbréf um innsigli og bréf tekin af sira Halli Jónssyni í kirkjunni í Flatatungu	801—802
713. 1475, 11. Okt. Transskriptarbréf	802
714. 1475, 23. Okt. Dómr Erlends Erlendssonar um Dal undir Eyjafjöllum	802—804
715. 1475, 30. Okt. Dómr Erlends Erlendssonar um Dals og Kollabæjarmál	804—806
716. 1475, 4. Dec. Afhendingarbréf um Vatnadal í Súgandafirði	806—807
717. 1475, 28. Dec. Kaupbréf um Brúsaða í Vatnsdal og Hafnalæk í Aðaldal	807—808
718. 1475. Heydalamáldagi (ágríp)	808
719. [1475]. Stefna Lopts Ormssonar til Solveigar Þorleifsdóttur, móður sinnar, um hald á Víðidalstungu	808—809
720. 1476, 1. Febr. Landamerkja og kaupbréf um Snorrastaði í Kolbeinsstaðahreppi og Mela á Skarðsströnd og Hafnareyjar	809—810

	Bl.
721. 1476, 3. Febr. Óláf Loftsdóttir fær Jóni Er- lingssyni Múla í Kollafirði í þjónustulaun . .	811
722. 1476, 7. Febr. Transskriptarbréf	811—812
723. 1476, 14. Febr. Vitnisburður um Miklabæjarrán	812—813
724. 1476, 17. Febr. Lýsingarbréf um Miklabæjar- rán	813—815
725. 1476, 20. Febr. Kaupbréf um Sólheima í Sæ- mundarhlíð	815—816

DIPLOMATARIUM ISLANDICUM.

1. [um 1330—40].

SKULDAREIKNINGR ónafngreinds manns í Húnavatnspingi, (ef til vill, Þorsteins Kolbeinssonar).

AM. 334. Fol. bl. 11b (Staðarhólsbók af Grágás), og er þetta ritað með hendi frá c. 1330—40.

Ragnhilldr a j minum garde.

h(alft) .x. hundrad j gripum.

J karnsa .ccc. ok .xx.

j skagapaurtum .xiii. hundrud ok .xiiij. aura.

fiogur kvgilldi.

xx. hundrud voro.

at benedikt brêdr sinum .ccc. j gripum.

[. . . ij. tiger hundrada ok half Oork¹).

Öiríkr niall. h(alfan) .v. tug hvndrada. eru þat allt vara nema .x. kvgilldi.

2. [um 1344].

SKRÁ um fasteigna og lausafjárftund í Breiðabólstaðarþingum í Vestrhópi og gjaldareikningr nokkur.

AM. Fasc. I.I, 24, blað aptau af gamalli messubók frá Breiðabólstað í Vestrhópi, og er þessi reikningr með hendi frá 14. öld. Með sömu hendi stendr þar til hægri handar «Hafliðæ». Þessi skrá virðist geta verið með hendi séra Einars Hafliðasonar.

. . . vilborgu ku'. þorgæire | asaudar kv(illde) olfof | ²).

¹) [á spássíu með sömu hendi; ²) þannig.

puriðe lakt hundrad | .

barði kugillði.

jñriða hæst.

kolfinna ku.

postæinn j^{eth}.

. hæstu

niall .v. hundrada

Þagnus . . . c.

tuær kyr oc hæst¹).

.

Jon kugillde.

Uestan af fiordum tua kugillde.

Sua Þyklar tiunder af jordum j breidabolstadar kirkiu sokn.

horgoll printigum c.

boðuarsholar fiordum tigum c.

huoll fiordum tigum c..

klo(m)bur .xl. c.

harastader .xl. c.

þuera .xl. c.

þuera fimtigum c.

Þýr fiordum hundrudum oc tuttugu.

borgr xx h(undrud).

[Þetta fell j kirkiu (tiund) ed fyrsta ared²).

Suo Þyked lausagoz j breidabolstadar þingum medan olaur³) hellt staden.

ed fysta ared.

poste(inn) þrettan c. .

einari sio hundrud.

Þagnus ei halban þridia taug hundrada.

þiarne .lx. c.

ormur .uúúú. c.

Þagnus þriatige h(undrada).

¹) hingað að stendr á vinstra dálki blaðsins. Þá tekr við hægri dálkr og er skorið ofan af; ²) [strykað út; ³) Ekki finst að annar Ólafr hafi balið Breiðabólstað en Ólafr biskup Rögnvaldsson 1458. En þetta er miklu eldra. 1451 er Loðvík Hallsson á Breiðabólstað.

helge fimtíge h(undrada).

bardr .ix. c.

kolbeinn fimtan c.

svartr fim hundrut oc tua hundraud c.

3. 2. Júní 1366. í Tólgu í Noregi.

«Á xi^{ta} are rikis vars vurdulæghs herra Hakonar med guðs naad Noræghs konunghs» «j Tolgho j Ryghia fylki» «manadaghen ok tyrsdaghen nestæ firir festum de corpore Christi» stendr? brúðkaup þeirra Ingimundar Úpyrmissonar og Hólmsfríðar Anondardottor (Önundardóttur), og eru þar vottar Jón Þorkelsson, Björn Þóraldaron, Sigurðr Ógmundarson, Þrandr Gillason, Anonder (Önundr) Erlingsson og Svertingr Úspaksson. Er þá gerðr kaupmáli þeirra Ingimundar og Hólmsfríðar og fjárskipti í Tólgu, og er Erlendr Philippusson fyrir hönd Hólmsfríðar og Gunnars bróður hennar, og er Gunnar þá enn ungr «piltur». Er þar meðal annars talin «ein loghbok firir halfua þridia mörk forngilda . . . jtem sua marghar saughubæker sæm ekki ero mætnar fyrst ein saltæra ein tidabok. jtem ein bok þen sæm fyrst er vpa Beuers sagha ok marghar adrar godar saughur j þeiri einne bokenne. ok vij adrar sma boker. sem bede er tida boker ok saughubeker». Gaf Ingimundr Hólmsfríði «i bekkjar-gjöf ok morghongjöf» «xx mamata bol» í jörðunni Horni í Rennisey í Rygjafylki, en lagði henni x marka veð gulls í jörðunni Dal í Rennisey í tilgjöf. — Ingimundr og Hólmsfríðr munu vera foreldrar Guðríðar konu Vigfúsar Hólms; að öðru kemr þetta bréf ekki Íslandi við.

[Dipl. Norv. IV, 457 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XXXV, 16].

4. 15. December 1411. í Vallholti.

HJÁLMR bóndi Marteinsson og Ástriðr Jörundardóttir, kona hans, selja Pétri Ormssyni jörðina á Syðra-Vatni í Tungusveit, tilgreina landamerki, og kvitta Pétr fyrir andvirði jarðarinnar.

Afskript á pappír gerð eptir frumritinu og staðfest 1704 af Þórði Magnússyni og Halli Guðmundssyni.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sið edur heira. senda Arne Gudbiartson. Biarne Gunnarson. Þordur Oddson. kuEDIU Gudz og sijna. kunnugt giorande ad er lided var fra hingadburd vors herra Jesu Christi þushundrad cccc og ellefu ar þridiudag hinn næsta efter Magnussmessu a Jolafostu. i sidra Vallhollte. vorum vier i hia säum (og heirdum a [ord og¹]) handaband hialms bonda marteinssonar og Astrijdar Jorundardottur husfreiu hañs. af eirnre alfu. af annare Peturs Ormssonar. ad adur nefnder menn Hialmur og Astrijdur kiendust ad þaug hefdu sellt greindum Petre til fullrar eignar Jord sidra vatn i tungusueit. med ollum þeim gognum og giædum sem greindre jord hefur filgt og þaug vrdu framast eigande ad. til þeirra vmmerkia sem adrer menn attu þar i mot. sogdu þaug ad gards stadur riede firer sunnañ. og vr honum riettsyne vpp a fiall og ofañ i marklæk þann sem geingur vtañ efter myrrenne mille skjidastada jardar. enn firer vtañ mille vass jardar riede lækur vpp a fiall riettsine firer vtañ þiohnappa. reiknudu þaug tueggia attfedminga torbskurd frá itra vatne. enn ei torbstodu leingre enn bera heim ur hraukum. og spilla huorke todum nie eingium i umferd. Hier med kiendust optnefnder menn hialmur og Astridur ad þaug hefde so marga peninga teked firer jordena sem þeim vel a nægde af pietre. Og þui giordu þaug hann oldungis kuittan og lidugañ af sogdu jardar verde.

Og til sanninda hier nm sette þrattnefndur hialmur sitt innsigle med vorum innsignum firer þetta brief giort i sagdan stad. dege og ar sem firr seiger.

5.

1419.

MÁLDAGI Mariukirkju í Saurbæ á Raudasandi.

Landsbókasafn 108. 4to bls. 428 (máldagasafn séra Jóns í Hitardal). Stendr hér meðal Stepháns máldaga; gæti því verið umtalsmál, hvort ekki væri árstalið rangt fyrir 1519; samt mun það ekki vera. Ad visu eru hér taldar miklu fleiri kirkjujardir en hjá Vilchni, en það er ekki næg sönnun þess, að máldaginn geti ekki verið frá 1419. Máldagi Oddgeirs biskups í Hitardalsbók, sem er

¹) [dáltil eyða í afskriptinni, þó tæplega sem þessu svári.

eldri en Vilchinsbók, telur fleiri kirkjujarðir en Vilchin, og hefir hann því ekki talið allar fasteignir kirkjunnar.

Saurbær æ Raudasande.

Mariu kirckia og hins heilaga Johannis postula j Saurbæ æ Raudasande eigu(r) þessar Jarðer. Fijfustade. lágagnup. Kirckiuhvamm. [Siðundá. Skor¹). iij^e j Hlijdum. millum forvadans og Stals. firer innann skor. vj^e j Biarge millum þessara ummerckia. melalækjar og Saxagiår og nordur ad götum þeim sem inn liggur²) frá giã. firer ofaã diupadal og gellingarskor²).

Jtem æ kirckiañ þesse Jtök.

hina tijundu hveriu²) vætt um oll þijngeñ af hvalreka.

vætt skreidar af hverium skattmanne. jnnann þijnga.

skiaðatollur af hveriu Bænhuse og allar smätijunder.

Anno D(omini) m cccc Decimo nono Reiknadest kirkiu-gotsed annad firer utaã skruda fior(u)tijger hundrada.

Jtem æ kirckiañ ij kaleika. þrenn messuklæde. og glerglugg eirn.

Jtem margar bækur og godar og sumar tvennar.

6. 22. Febrúar 1429. i Þrándheimi.

SKRÁ um þat godz ok hafwer sem han sielfuer (Áslákr Bolt erkibiskup) med sik hiit til trondeims fórdhe. anno domini M cd xxix ipso die cathedre sancti petri apostoli. Meðal þess, sem þar er talið, er: „Jtem ein hoop med islænskum ræflom“. Ad öðru leyti kemr það bréf ekki Íslandi við.

(Safn Árna Magnússonar af norskum frumbréfum Fasc. XIV, 6a).

7. 27. Marts 1431. i Videy.

Jón biskup í Skálholti skipar hálfkirkju á Skarðshömrum í Norðrárdal, og kallar aptr dóm og gerð um fimm aura gjald frá Skarðshömrum til Hvamms.

Bréf þetta er prentað hér eptir skinnbókarræfni í safni Árna Magnússonar 257. 4to, sem skrifuð er með fleiri en einni hendi c.

¹) [Siðund. ær skor, hdr.; ²) Svo hdr.

1460—1500, og hefir inni að halda máldaga Skálholtsbiskupa á 15. öld, og eru yngstir þar Stephánsmáldagar. Meðal annara máldaga eru þar og þeir einu máldagar, sem nú þekkjast frá dögum Jóns biskups Krabba Stephánssonar (1463—1464). Meðal fornbréfaafskripta Árna Magnússonar 2236 er og afskript af bréfinu beint eftir skinabókinni. Eftir sömu skinabók er og afskript af bréfinu í AM. 263. Fol. bls. 70 frá 1598, og í JSig. 143. 4to bls. 335 frá c. 1600. Það sem einkennilegast er við þetta bréf í öllum afskriptunum er það, að ártal þess er þar ritað 1441 (= 1000. cd^o. xl^o. primo^o) jafnframt því, sem biskupsnafnið er Jón, en því verður ekki komið saman, því að þá (1441) vita menn með vissu, að Godsvin var biskup í Skálholti; því var það, að þeir Finnur biskup og Hannes biskup ætluðu að ártalið væri misritað fyrir 1000. cd^o. lx^o. primo, og að *x*-ið hefði af vangá afritara orðið fyrir framan *l*-ið í staðinn fyrir á eftir því, og væri því hið rétta ártal bréfsins 1461, og biskupinn, sem gaf það út, væri því Jón Krabbi Stephánsson, og því telr Finnur biskup biskupsdóm hans á Íslandi frá 1460 (F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 482 nodaumáls). Væri það og rétt, að þessi maðr hefði verið biskup í Skálholti í Mars 1461, þá hefði hann orðið að koma út með biskupsdóm ekki síðar en sumarið 1460. Í fljótu bragði sýnist það að vísu liggja alveg beint við, að þessu sé svona varið, en þegar betr er aðgætt, fær það þó ekki staðizt. Frá því 1448 hafði Marcellus verið Skálholtsbiskup að nafninu til, þótt aldrei kæmi hann til Íslands, en eftir 1459 finst hans litt getið, þar til hann drukkuaði við Svíþjóð 27. Febrúar 1462¹⁾, en 1459 er gert ráð fyrir því, að Mattheus, sem kallaði sig Hólabiskup, muni vilja ná í Skálholtsstól (erkibiskupsbréf ²⁸/_s 1459, sjá hér síðar í þessu bindi). Í skjali öinu frá 1458 (sjá það ár) segir að vísu, að Mattheus Hólabiskup hað dáið það ár í visitazíu í Teigi í Fljótshlíð (sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 480), og bætir Espólin (Árb. II, 56) því við, að það hað verið skömmu fyrir Jól, en hvernig hann veit það, verður ekki séð. Líklegt er samt, að lát hans hað ekki verið frétt til Noregs í Júní 1459. En hvað sem því líör, þá er Andrés Gardabiskup umbódsmaðr Skálholtskirkju á miðju sumri 1460 (sjá bréf 25. Aug. 1460), og einginn reglulegr biskup í Skálholti landfastr það ár, og enn á miðju sumri 1461 er alveg eins ástatt (sjá bréf 22. Aug. 1461); sömuleiðis á miðju sumri 1462 er einginn «réttilegr Skálholtsbiskup» í landinu (sjá og sbr. bréf 6. og 7. Júlí 1462), heldr er Andrés Gardabiskup enn nmbódsmaðr Skálholtskirkju. En þá um sumarið er líkast að hann hað farið utan, og klerkavaldið í Noregi hað þá sett Jón Krabba á Skálholtsbiskupsstól um hanstið²⁾, því að varla hefr hann verið kosinn af Íslendingum. En árið eftir kemr hann fyrst við bréfagerðir á Íslandi. Það fær því ekki staðizt, að þetta bréf sé frá hans dögum, heldr

¹⁾ Script. Rerr. Dan. VI, 617; Keyser, Norsk Kirkehist. II, 564; bréf Kristjáns I. frá 14. Okt. 1462: ²⁾ Sbr. Keyser, Norsk Kirkehist. II, 564.

verðr það að stafa frá Jóni biskupi Gerrekssyni, og mun því ártalið rangritað M^o. cd^o. xl^o. primo, fyrir: M^o. cd^o xxx^o. primo.

Vm skardzhamra. gamall maldage¹).

Suo latanda bref ligr fyrir halfkirkiunni á skardzhómrum sem hier seiger.

Vær jon med gudz nad byskup j skalholtti gerum godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi að vær hofum skipat að halfkirk(i)a skal vera á skardzhómrum er ligr j huamskirkiu sokn j nordrardal med allan þann reth ok rentu sem halfkirkiu ber að hafa. skipum vær að þar skvly heima takast hiedan fra obrigduliga aller tollar ok tiunder bonda ok husfreyiu ok allra heimamanna. skal þar syngia annan huern dag helgan ok luka presti tuær merkur kaups j svo mata að kirkian j huammi skal bihalda ok eiga þau tuau kugilldi sem jon biarnarson hefer kirkiunni adr ut lukt ok afent en gefi halfkirkivunni fimm kvgillde ok halde kirkiuna sæmilega sem henne tilbeyrer. Jtem kaullym vær aptur þa giord ok dom ok forbiordum að halldazt skvli wm þá fim aua sem lukazt skylldi fra skardzhómrum til huams kirkiu suo þeir skulu ecki lukazth hiedan frá.

Ok til sanninda hier um settum vær vort jnsigli fyrir þetta bref wtgefit j videy þridivdagen næsta epter annunciacionem beate Marie virginis anno domini. M^o. cd^o. xl^o.²) primo.

8.

1432.

á Ökrum.

DÓMR Þorkels officialis Guðbjartssonar og Einars sýslumanns Sveinssonar um handrán.

AM. 63.8vo bls. 81, skr. c. 1625 af Ólafi Jónssyni lögsagnara í Eyjafjarðarsýslu. Ártalið stendr svo í handritinu (1402), en mun eiga að vera 1432. Þetta er vitanlega ekki annað en ágrip dómsins.

Anno mill(esimo) cccc[xxx³] secundo á Ökrum dæmer Þor-

¹) AM. 263. skardzhamar 143; ²) svo hdr.; ³) [vantar í handritið af ógáti, og er sett hér að ágizkan. Á bls. 104 í handritinu stendr: Þorkell Guðbjartsson var officialis Holakirkiu Mill: cccc xxx secundo. Sbr. og Dipl. Isl. IV, Nr. 543.

kell Guðbiarttsson official(is) H(ola) kirkiu og 6 prestar með honum Sira Einare Jonssyne tuofalldan Riett á þui han var handræntur heste með Reyðskap. Hálfan dominn hefur vt nefndt Einar Sueynsson Systlumadur.

9. 6. Marts 1433. á Ásgeirvöllum.

VITNISBURÐARBRÉF tveggja manna, að Jón Gunnarsson handlagði Birni Þorleifssyni til fullrar eignar alla þá peninga, er Höllu móður sinni hefðu til erfða fallið eptir Þórð Jónsson bróður sinn, sérlega jörðina Vatnsdal í Sandshrepp.

Skjalabók, sem verið hefir í safni Jóns Péturssonar. Eptir transskripti frá 23. Aug. 1479. — Kriegers safn 2. 4to bls. 294—95 (eptir sama transskr.).

Það gerum við Philippus Guttormsson og Jón Sigurðsson góðum mönnum kunnigt með þessu okkru bréfi, að við vorum þar¹⁾ í hjá, sáum og heyrðum á, að Jón Gunnarsson handlagði Birni Þorleifssyni til fullrar eignar alla þá peninga, sem Höllu Jónsdóttur [móður hans²⁾] hefir til erfða fallið eptir Þórð Jónsson bróður sinn. Greindi hann hér til jörðina Vatzdal, er liggur í Sandshrepp og þá fleiri peninga, sem Björn kynni að fá af erfingjum áður greinds Þórðar.

[Og til sanninda hér um settum við fyrnefndir menn okkar innsigli fyrir þetta bréf, er gert var á Ásgeirsvöllum³⁾ í Skagafirði föstudaginn næstan fyrir Gregoriusmessu Anno Domini. M. cd. xxxij.⁴⁾

10. 9. Febrúar 1434. í Danzig.

ELDVARINN vitnisburðr fimm manna um það, að Eynwolt Everdes hefði verið sleginn í hel á Íslandi á skipi Pétrs Dambucks skipstjóra átta dögum eptir Gregoriusmessu þá fyrir tveim árum (20. Marts 1432).

¹⁾ sl. Kr. 2; ²⁾ [b. v. Kr. 2; ³⁾ réttara mundi: Álfgeirsvöllum; ⁴⁾ [Kr. 2; sl. JP.; ártalið er svo skýrt, og er rétt, shr. vitnisburð Einars Þórðarsonar 3. Aug. 1460.

Eptir afskrift Dr. Otto Günther's borgarskjalavarðar í Danzig (18/s 1897) úr þingbók Danzigar fyrir árið 1434, bls. 676. Sbr. Basch: Islandsfahrt der Deutschen, Hamburg 1889, bls. 7.

Item Vrone gissche in vormund Claus smyt. hot vor gericht gebracht schipper Peter Dambecken, Gerd van Thelchten, Peter Karasche, Peter Vrienstat, Merten Mollner. Desse hebben alle eyndrechtichliken mit uffgerachten vingeren stavedes edes to den hilgen gesworn dat en witlich is dat Eynwolt Everdes dot geslagen wart in schipper Peter Dambecken schepe in Islande vñ daghe na Gregorii nu uff Gregorii negest komende n jare vorgangen, vñ dage dar na, unde en uff densulwen dach levendich unde dot segen.

Actum feria 3ª post Dorothee.

Test. Stargart, Dannenberch, Hagen, Griffenberch, Grese.

11. 9. Febrúar 1434. í Danzig.

PÉTR Dambeck lýsir því, að hann hafi tekið þann farm á Englandi, er hann verzláði með á Islandi á skipi sínu, sem Jurien (Jürgen, Georg) heitir, og fær hann nú »reiðurunum« nær helming skipsins til eignar.

Eptir afskrift Dr. Otto Günther's borgarskjalavarðar í Danzig (18/s 1897) úr þingbók Danzigar fyrir árið 1434, bls. 685.

Item. Peter Dambecke hot bekant dat he in Engelant entfangen hefft de vracht de he vordenet hefft mit syme schiffe ut Island. Dar vore giffit he synen reders over syne¹⁾ vñ sestendedeil mit takel unde touwe vri unde quid an den sulven schiffe Iurien genomt unde gloubt en dat vorgeschrevene schiff to gewerende in allen waterstromen vor alle manne ansprake. unde desse nageschrevenen perssonen sint de reders Johan Vos de olde, Lambert Iamerlant, Evert Ferwer, Albert Kornemarket, Reynolt Nederhoff, Diderich Oldevelt vnde Hinrik Stenbecke. Desse vorschrevenen perssonen sollen de vñ sestendedeil entffangen vnde beholden.

Act. ut supra.

test. Hagen, Hin. Griffenberch.

¹⁾ Á lestri þessa orðs er dálitill vafi. segir Dr. Günther.

12. December 1434—April 1435.

KÆRA þjóðversks kaupmanns í Brügge til sendiboða Hansastáðaráðsins ásamt svari sendiboðans, viðvíkjandi verzlun á Íslandi, Orkneyjum og Færeyjum.

Hanserecesse von 1431—1476, Zweite Abtheil. bearb. v. G. Fr. von der Ropp. I, Leipzig 1876, bls. 318 og 319.

A.

[Kæra kaupmannsins].

12. Item so is to anderen tiiden ordineret, dat nement seghelen noch vorsoken schal Vynlande¹⁾, Orkenoy, Veroe etc., darenboven sind dar schepe henghesegelt; begherd de copman, dat de ordinancie gheholden werde, ofte dat elkerliik sin beste don moghe.

B.

[Svar sendiboða Hansaráðsins].

10. Item van deme puncte, dat nemand in Islande seghelen schal etc., dat wille wii bii de stede bringhen unde in den olden recessen unde [van den] Berghevareren ervaren de legghenheyd, unde wat denne vor dat ghemeene beste vorramed wert, dat deme copmanne to Brugghe, to Lunden uude to Berghen dat vorscreven werde bii penen darup gesat also to holdende.

13. Növenber 1436—Juli 1437.

KÆRA enskra kaupmanna yfir Prússum og Hansastáðamönnum með svörum Hansaráðsins, er geta ránskapar Einglendinga á Íslandi.

Hanserecesse von 1431—1476, Zweite Abtheil. II, 66, bearb. v. G. Fr. v. d. Ropp. Leipzig 1878.

18. Item clagen die Engelischen koufflewte, das im jare unsirs Heren 1430 Hanke Horn und andere schipper us der

¹⁾ misskrifað í hdr. fyrir: Islande. Sbr. Basch, Die Islandsfahrt der Deutschen, Hamburg 1889, bls. 7.

hense und van Prussen by Nortbergen ere wopen, bochsen und andere streitgezewe gelegen haben semelichen obelteteren van der hense, alze das vormittelst erer hulffe 9 Engelsche schiffe mit gutteren und kouffenschatze dorinne geladen van denselben obilteteren genomen und geteilet wurden, und hetten sie en sulche bistendigkeit und hulffe nicht geton, so hetten de Engelischen ere schiffe und guttere vorwore behalden, und also schaden dovon entfingen summa 20000 ₰ und mer.

Hiruff ist geentwertet: Schipper Johan Horn mit andern unsirn burgeren van Danczike und frunden van der hense segelten mit etczlichen Engelischen schiffen us Prussen und qwomen czu legen in Norwegen, do die gubernyrere des reiches mit andern der koniges zcu Dennemargken obersten kewptlewten czu en qwomen in de havene, die en des heren koniges brieff brochten, wy die Engelischen seyne vynde weren und her die seynen hette gesandt, die czu nemen, wen sie im seyn landt Yslandt hetten beroubet, und begerte, das dye schippere vorgebant sich nicht domete welden bewerren noch de synen doran hinderen, so ferre sie nicht gleich en wolden seyn gehalden, das wurben sie ouch erstlich. Nachdem unsir here mit deme konige in frede und frundschaft stunden und sie in seynen landen weren undir seyner gewalt und en sulche sachen nicht antreten und uff das sie ir leip noch gud nicht verloren, dorumme so toten sy keynem teile hulffe noch mit volke noch mit eynigerley were, alse sie clagen, das wir mit der worheit wol wellen bezeugen. Und der Engelischen schaden was en leyt van herczen. Umme welchen schaden der here konig van Engelandt seyne erliche botschaft an den hern koning zu Dannemargken har gesandt zu vorfolgen, dorumme sey wir nach allen reden do nicht schuldig uff zu antworten nach manunge dovan zcu leyden. Robbert Schorbryngk, ritter, Willam Sprever, doctor, wurden hirumme gesandt im Dannemargken.

14.

8. December 1436.

JOHANNES Botevür vottar, að hann hafi tekið við 100 mörkum lybskum af Hermanní langa, er ganga skuli til Nikulásar Ólafssonar; en Godsvin biskup hafði kyrsett þetta fé.

Fornbréfasafn Lybiku (Codex diplomaticus Lubecensis) VII, bls. 704—705, Nr. DCCXXI, Lübeck 1885, eptir Niederstadtbuch 1436, Concept. Marie.

Johannes Botevür coram libro recognouit, se a Hermanno Langen subleuasse et percepisse c marcas den. lub. ad usum domini Nicolai Oleuesson, canonici in Copenhauen, que tamen c marce alias per reuerendum in Cristo patrem et dominum, dominum Goswinum, episcopum Schalholdensem in Yslanden, super prefatum dominum Nicolaum Oleuessen apud Hermannum Langen fuerunt arrestate, etiam cum condicione tali, si prefatus dominus Goswinus episcopus dictam pecuniam, c marcas arrestatas, super dominum Nicolaum Oleuesson cum iusticia lucrabitur, extunc Johannes Botevür promisit dictas c marcas Hermanno Langen e conuerso restituere et Hermannum Langen ex hoc indempnem conseruare.

15.

[um 1440].

SKÝRSLA um Jón biskup Gerreksson eptir fornu biskupatali í Uppsölum í Svíþjóð, og er getið jartegna hans.

Diplomatarium Svecanum, ed. B. E. Hildebrand, V, bls. 302, Holmiz 1865. Er þetta þar í biskupatali í Uppsölum frá c. 1344, en með síðari viðbótum alt til 1448. Þessi klausa um Jón Gerreksson er eitt af viðbótunum, og er hún líklega frá á að gizka 1440.

Decimus nonus fuit dominus Johannes Jerechini nacione dacus. Et ad instancias domini Erii Regis absque eleccione Capituli promotus. Hic edificauit in Thunom domum lapideam vnam et in Arnø tres, qui ad denunciacionem eiusdem Regis Ecclesia Vpsalensi propter crimina priuatus. Et postmodum Ecclesiam Scalholtensem in islandia assequutus, interfectus fuit miserabiliter ab jslandensibus propriis dyocesanis. Qui Anno domini M^o CDXX^oII¹⁾ depositus fuit a sede sua Archiepiscopali suis demeritis exigentibus. [In islandia fuit interfectus et dicitur coruscare miraculis²⁾].

¹⁾ II er hætt við með yngri hendi; ²⁾ [b. v. með yngri hendinni, sem ádr getr.

16.

20. Maí 1440.

á Hólum.

DÓMR Godsvins biskups í Skálholti og umboðsmanns Hólakirkju, samþyktr af sex prestum, að Jón ábóti á Þingeyrum sverji fullan bókaræið fyrir það rykti, að hann hefði legið með hústrú Helgu Þorleifsdóttur, eiginkonu Skúla Loptssonar, og vann ábóti eiðinn þá þegar.

JSig. 66. Sve með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 „Ex Originali pergameni“. Sjó innsigli höfðu verið fyrir bréfinn, en þrjú ein af þeim voru fyrir því 1741; var eitt þeirra innsigli Godsvins biskups, og lýsir Grunnavíkr-Jón því.

Ollum monnum þeim sœm þetta bref sea æðr heyra Sendum wíf Godsuin með gudz nadh biskup j skalholtæ forman ok vmbodzmann hæilagrar holakirkju quediu godz ok vora kunnict giorandi Sakær þess ath sub anno gracie M^o cd^o xl^o hæima aa holum j hialtadaal faustodagen j hwitasunno viku. hafua saght firer oss opinbærliga sira siugurdr þorlaksson. hafliðæ juarsson. þorgyls æinarsson. þorgæir Jonsson oc siugurdr þorstæinsson aller sœm æins munnæ ath þeir haufdu heyrdt opinberliga taladh wpp aa abota Jon af þingh Eyra klaustræ. ath hann skildæ hafua lægit med hustru helgo þorlæifsdottor æighenkono Skula Lopptzsonar. Ok firer þui ath fyrnefndr Jon abotæ war vpp aa þann tidh þar nær oss ok oss þotti æcki vera skielligt ath hann skildæ staa j suoddann rykt ok amæli ef hann væri þess ecki skyldugur. Þwi kollaudum wíf hann loghliga firer oss þa þar til forsuars firer græindt ryktæ Ok gafuom honom þar firer fulla skuld ok hann afsakadæ sigh þar firer ok sagdizst her firer ollungis skuldalaus wæra. Nw firer þui ath þat æigi næghir æfter kirkonar logum ath afsaka sigh af suo daan ryukti meðh æinsaman slætt ordh. Þwi j gudhz nanfnæ amen dæmdum wíf oss j domsæti sittianðæ fyrnefndan Jon abota skyldugan ath swæria her firer fullan bokaræidh ok med honom ellifuo prestar ok kœnnemænn en vera sealfur ænn toltæ. Hær efter swor hann fullan bokaræidh ath hann hefði aldre a sina lifs dagha lægit likamliga med fyrgræindræ helgo þorlæifsdottor huorckæ fyr næ sidar. Ok þænna æidh saunnodu med honom sex prestar þrir Mæssodiaknar ok tuæir subdiaknar. þar vpp a staden. Hær efter dæmum wíf j sama domsæti sitiandæ fyrgræindan Jon abota ollungis kvittan ok akærulausan af fyr-

græindu rykti oc amæli. Firærbiodandi hueriom mannæ vndir bans pino þetta hær æfter ath tala honom til nokorar ofrægdar. Ok þænna worn doom samþycktu med oss worær nær verandi prestar gudmundr þorlaksson kirkioprestr a holum Magns Jonsson Magns æinarsson hugæ vilialmsson Siugurdr þorlaksson stæinolfur kalfsson hwerir sin jnsigli settu med varo Jnsigle firer þetta domsbref giortt j sama stadh dægghi ok are sem fyr seghir.

17.

27. Mai 1440.

á Laugabóli.

21. Janúar 1457.

i Æðey.

LOPTR Hálfðanarson handlegrr Jón Nikulásson kvittan um þau fimm kúgildi, er hann varð skyldugr Kirkjubólskirkju í Langadal fyrir hálfkirkju skyld, er hann hafði keypt upp í Laugaból.

Landbókasafn 107. 4to, bls. 414—415 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hítardal c. 1730.

Vitnisburðar Bref um utsuðrun Jons Nicolassonar á þessum .v. kugyllidum til kyrkiunnar á Kyrkiubole. Anno 1457.

Þad giðrum vid Magnus Þormodsson og Arne Þorhallsson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu Brefe. ad vid vorum þar i hiã . säum og heyrðum á ord og handaband Loffts Hálfðanarsonar¹⁾ og Jons Nicolassonar á Laugabole i Jsafjirde föstudaginn i fardögum þa lided var fra hingadbud vors (herra) Jesu Christi 1440 ár. Þad skildest under handabande þessara fyrrnefndra manna Loffts og Jons. ad ádurnefndur Lofftur handlagde oftnefndann Jon kvittann um þaug .v. kugyllde. er hann var skyld(ug)ur kyrkiunne á Kyrkiubole i Langadal fyrer þa grein. er hann keyffte hálfkyrkiu skylldu i ádurnefnda Jörd Laugabol. sem liggur i Kyrkiubolsþingum.

Og til sanninda hier um setium vid fyrrnefnder menn oekar Jnnsigle fyrer þetta kvittunar Brief skrifad i Æðey i Jsafjirði in festo Agnetę virginis seytian árum sijðar enn fyrer seiger.

¹⁾ Hallssonar, hðr. (sem er rangt)

18.

4. Marts 1442.

CORD Sten lofar Remmert Vlenhot og Diðriki Lampen 100 lybskum mörkum, til þess að Remmert fari til Íslands með bréf til Hennings Stens bróður síns fyrir sig.

Codex diplomaticus Lubecensis VIII, Nr. LXI, bls. 81—82, Lübeck 1889, eptir Niederstädtbuch 1442, oculi. Sbr. Basch, Die Islandsfahrt der Deutschen, Hamb. 1889, bls. 7.

Ik Cord Sten vor my vnde myne eruen bekenne vor dem boke, dat ik gelouet hebbe vnde loue Remmerde Vlenhot vnde Dyderyk Lampen c mark lub. pen. vppe desse vorword, dat de erbenomede Remmert sal vnde wil ten in Yslande vmme Hennyng Stene mynen broder, ene ber to bryngende effte enckede bodeschop, effte te leuendich effte dot sij. Weret sake dat de vorscreuene Remmert storue vp der vtreyse vnde nene vaste bodeschop dede effte don konde an mynen broder Hennyng Stene, so sal ik Cord Sten vnde myne eruen vntslagen syn desser vorscreuenen manyng vnde loffte vp desse c mark sunder alle argelist. Weret ok dat de vorbenomede Remmert in Yslande by mynen broder Henninge Stene qweme vnde em de breue brachte vnde my van Hennyng enckede bodeschop dede, dat he ware breue effte bewys van Hennyng Stene efft vt dem lande wedder brachte herwert vnde Remmert storue vp der wedderreysse, vnde de denne de bodeschop brynget van Remmert, dat he dar weset hefft vnde he zyne bodeschop an Henninge Sten dan hefft, so vorscreuen steyt, so loue ik Cord Sten vnde myne eruen, Dyderik Lampen de vorscreuene c mark to dancke to geuende.¹⁾

19.

6. Juli 1442.

i Osló.

RÉTTARBÓT Kristophers konungs af Baiern um landsfrið og að allir nái lögum og rétti²⁾ og illgerðamönnum sé hegt.

¹⁾ Bréf þetta var strykað út úr bók Ascensio Domini (30.* Mai) eptir ósk Remmerts Vlenhots og Diðriks Lampens.

²⁾ 10. stendr í útgáfu Lybikufornrúfásafns, en það fer ekki staðist

Ny kgl. Saml. 1642. 4to bls. 318—319, Túnbergsbók á skinni, og er þetta skjal skr. c. 1470 í bókina eða nokkru síðar. Til samanburðar við þessa skinnbók hefir verið höfð afskript Hannesar ritstjóra Þorsteinssonar í Reykjavík úr skjalabók Biskups-skjalasafnsins á Íslandi Nr. 2. Fol., sem skrifuð er á 17. öld, og er réttarbótin þar tekin eftir transskripti fjögurra Norðmanna og þriggja Íslendinga gerðu í Ósló 1442. Hefir það transskript fyrrum legið við skjalasafn Hólastóls, þótt nú sé frumrit þess glatað; hefir réttarbót þessi því borizt til Íslands þegar í öndverðu í þeirri mynd, sem hún var í þar. Áfskriptin í skjalabók þessari væri nú allra afskripta merkilegust, ef afskrifariinn á 17. öld hefði ekki mistesið hana svo hræmglega í því einstaka sem hann hefir gert. En margar eru afskriptirnar til af þessu bréfi. Samhljóða réttarbót var gefin fyrir Danmörk +Ludhusiæ anno domini 1442 in crastino sancti Barnabæ (= 12. Júnj), og er hún prentuð hjá Hvitfeldt í 4to útg. IV, 652—54 og Fol. útg. 828—29, og eftir Hvitfeldt í Aarsberetn. fra det kgl. Geheimarkiv V, 59—60.

Vi Cristoffer met gudz nadh Norigis¹⁾ Danmarks Suerigs Wendis oc gota konnunk. hertog i bæiern oc palatz greffue pa Riñn Helse ether alle oss el(s)chelige herræ Erchebiscop. biscoper. Prelater. Riddare. swennæ. kôpstademen oc all menighe almogen som buggæ oc boo j thetta wort norghes rike oc snyderligen alle fogute oc æmbetzmene ware oc allæ aindre ee hwem the hæltz tilhøre kerligen með gudh oc war nathe.

kære weñir j mwghen wide at wi wel forstandet hauæ at j manghe swo aar foræ war tiith scäll haue wæret thwi wer meghen thrætte kæremall oc thwedræct her ouer all thisse wore rike oc synderligæ mellem fogutteræ²⁾ æmbetzmene oc all menighe almoghen. Thesligiste hawe wi oc nw j thenne wor tiith hørt thiwer manghe retthæ kæremall oc dele som gifne haue wæret wt ouer³⁾ wor oc andre gode mentz fogutte oc æmbetzmene. swo hawe wi oc hørt manghe rettæ⁴⁾ kæremall. som kærðæ hawe wæret meenlighen⁵⁾ wt ouer war mene almoghen her j riket. som skeet ær for theris stoore wliðne oc ouerdadicheet. oc æn ther till at the æij rethelighen wele wtgøre wore fogutte oc æmbetzmene oc theris eyna herrer oc hosbonder thet som the theim aff rette bôr at göre vpa wore wegne oc theris eijnæ herrirs oc hosbonders wegnæ hwilket som j alle wel wide.

¹⁾ b. v. yfir linünni í skb.; ²⁾ fogutena, 2. Fol.; ³⁾ noghre, b. v. 2. Fol.; ⁴⁾ þretter, 2. Fol.; ⁵⁾ nefneligen, 2. Fol.

at wi enge lund lidhe mwge. oc med gudz hielp enghelund lide wele wten at góre ther til thet som oss bór. Thi bedhe wi oc biwde alle forscreffwne vnder wort hójste budh oc synderligen alle ether wore oc andre gothe mentz fogútte oc æmbetzmenn ee hwo thee hælst ære thet j efther thenne dagh leefue kærlighen hwor med annen oc at j lade ether allæ nøy med lag reet oc skell som aff æræ oc rettæ tilbór. Huilken som her efther ther jmot giór tha skwle j alle wide thet at wi wele lade thet hardelighen rette som wither bór. fiintz oc nogher war foghut eller oc war embetzman som nogher man gór wald eller wret fatigh eller riigh oc sònderlighen med wlaghe gestning.¹⁾ eller wlaghe beskatningh j thette wort rike efther sin lagh oc saghor.²⁾ tha scal han wære wiss vpa. at wi wele sætte honom aff sit embede ther fore. oc skal han æy wære wårdh lengher wort slot eller leen j wære at hawe. Thessligeste wele wi oc at ouer ganga scal andre gode mentz fogútte oc æmbetzmenn. Thesslighes bywde wi oc ether wor elskelige mennige almoghe hardelighen oc wnder wort hójste budh thet j oc efter thenne dag swo holdet som forscreffwet staar. oc at j altingis ære wore fogutte oc æmbatzmen wel hórige. oc lydighe oc ther til ether eijgen herrer oc hosbònder oc at j góre theim alle gothe rethe vpa woræ wegne oc theris som ether aff lag oc rette bór at górá. Dirfues nw nogher aff almoghen her a mote at góra tha scal ther wisselighen wt ouer [at rettis hardelighen³⁾] som wither bór. Thi wacte sig nw her efter hwar j sin stadh j thisse forscroffwne ærende swo fræmpt som han will wntfly wor konungligh hæffnd oc wrede. oc sinderlige lide oc wndgiælde efter thi som forscreffwet staar. Jtem biwde wi eder alle oc serdelis wore fogutte oc oc æmbesmen⁴⁾ at engen then anners wartnade eller thianere holder eller forswarre som met wminne fraa nogher man skilder er vten han forborgher sik at stande til rætte oc sierdelis wdadhismen swo som ære forrædere. mordere. mordbrænnere. tiwfue⁵⁾. rófuere. k[irke]briteræ⁶⁾ waltaghere oc andre the-

¹⁾ 2. Fol.; klest nokkuð í 1642; gesterij, dönsku þýðingarnar;

²⁾ saghaur, 2. Fol.; ³⁾ [Riett hardligen Rætte, 2. Fol.; ⁴⁾ embættesmañ 2. Fol.; ⁵⁾ þyfer 2. Fol.; ⁶⁾ Kyrkiubrenner 2. Fol.

lige¹⁾jke scal oc nogher her j riket holde nogurn²⁾ then som fretlooss er giord j danmark eller bilthogher j swerige Oc thes[l]igen³⁾ holdes scal j danmark oc j swerige wten ee hwar thelige⁴⁾ misde[der]⁵⁾ worde met skællighe bewisning vpa kærde tha skule thee hindre oc o[uer] theim scal rettis som hwar theris gerningh er til oc brøde vtuiser. Oc h[war]⁶⁾ theim ther wt ouer holder eller wntskiuder met witscap oc forraad han [scal] swaræ til theris gerninger. Thi wacte sik oc her wti hwor j sin stadh swo fræ[mpt] som han vil wntfly wor konunglich hæffnd oc wrede som forsereffwet staar. O[c] æn ther till lidhe oc wntgelde thet som lag oc retten wtuisse.

Jn christo va[lete].

Datum asloie Anno domini Mcdxlj^o jn octaua apostolorum p[et]ri et pau[li] beatorum nostro sub secreto presentibus ap[pen]so et cetera.

20.

1442.

i Ösló.

TRANSSKRIFTARBRÉF af réttarbót Kristophers konungs.

Eptir afskrift frá Hannesi ritstjóra þorsteinssyni úr skjalabók í Biskupsskjalasafni Íslands 2. Fol. skrifaðri á 17. öld.

Transskriftar Brief utaf (Briefe) Kongs Christophers J Danmörk um ohlydne þegnanna í ríkjium. Dat. Osslo j Noreg 1442. med augvo Jncigle.

Þat giorum vær Herre Gunnar Þiostolfsson profastur at Mariukyrkiu í Osslo. Sijra Sigurdur Bjornsson Canik í Osslo ok prestur a Ternoni. Sijra Sigurdur Canik thil sama stads og prestur á Hallveghom a Eiker. Herlaug Mattheusson lógmann í þeim sama stad. Petur Petursson. Vilhialmur Finnsson og Þordur Jonsson Goodum monnum viturlíkt med þessu voru Briefe ath vier sauñ og yferlasuñ og heyrðum yferlesed oped Brief vors virðuglegs herra Christophor med Guds nad og et cetera med hans heijlu og oskóddudu hangande Jncigle so latande ord efter ord sem hier epter skrifad stár.

¹⁾ svo 1642; þessliger 2. Fol.; ²⁾ 2. Fol.; no . . . 1642 (rifid); ³⁾ þessligur 2. Fol.; ⁴⁾ þesslige 2. Fol.; ⁵⁾ misdægre(!) 2. Fol.; ⁶⁾ hvo 2. Fol.

[Hér kemr réttarbót Kristophers konungs, útgefin í Ósló 6. Júlí 1442, Nr. 19].

Og til sanninde hier (uñ) heijngdum vær for^{der} mæn vor jncigle fyrir þetta Transkriftar Brief er skrifad var i Osslo manudagenn næstan epter ①.¹⁾ messu a sama are sem firr seiger.

21.

7. Júlí 1442.

i Ósló.

RÉTTARBÓT Kristophers konungs af Baiern um vopnaburð í kirkju og um kirkjufrið.

Ny kgl. saml. 1642. 4to bls. 317, skinnbók, þetta skr. c. 1460—70. — Prentuð ádr í Peder Kofod Anchers Danske Lov-historie II, 563—64, og kvað þar vera tekin eptir Delagards safni í Uppsöllum Nr. 61; aptur prentuð eptir Anchersútg. í Aarsberetn. fra d. kgl. Geheimarkiv V, 60—61. Skipun þessi mun vera gefin fyrir öll ríkin, og er þess eðlis, að ekki er ólíklegt, að hún hafi borizt til Íslands í öndverðu, þó að ekki sé hún nú til í íslenskum handritum. Orðamunur er hér tilfærðr eptir Ankersútgáfu og kallaðr 61.

Christoferus dei gracia Dacie suecie noruegie slauorum gotorumque rex Comes palatinus reni et dux bauarie Reuerendissimis Archiepiscopis reuerendisq[ue] episcopis et sacerdotibus curatis regnorum prefatorum Salutem et gratiam.

Volumus exhortamur²⁾ et mandamus quatenus quilibet vestrum in suo episcopatu publice in ecclesiis cathedralibus. placitis atque aliis ecclesiis et locis vbi maiores congregaciones christifidelium affuerint pronuncietis nomine nostro et inhibeatis seu pronunciarí et inhiberi faciatis. ne quisquam prelatu[s] ecclesiasticus miles militaris ciuis³⁾ uel rusticus [seu quíuis alius⁴⁾] quicunque arma exceptis cottidianis cultellis extra hospicia in castris ciuitatibus placitacionibus nupciis seu aliis inuitacionibus et congregacionibus aut villis per plateas aut in ecclesiis deferant aut deferri faciant. quicunque contra prefatum nostrum mandatum fecerint. volumus mandamus vt episcopus loci dictos nostri mandati transgressores per excommunicacionem et [censuras ecclesiasticas⁵⁾] corrigat⁶⁾ [vt est iuris⁷⁾] Et si

¹⁾ Svo, en hvort það á að merkja Michaelsmessu eða annað, er óvist; ²⁾ hortamur 61; ³⁾ burgensis b. v. 61; ⁴⁾ [sl. 61; ⁵⁾ [censuram ecclesiasticam 61; ⁶⁾ corriget 61; ⁷⁾ [sl. 61.

opus fuerit brachium sec(u)lare¹⁾ uobis cuilibet vestrum impar-
tiri uolumus in premissis. [Item uolumus et exhortamur²⁾ et
mandamus ut quilibet vestrum in suo episcopatu ordinacionem
nostram nuper lodosie factam et promulgatam [similiter et
hic³⁾] iuxta [ordinem suum premissum⁴⁾] faciat publicari. Ad
cuius ordinacionis execucionem parati esse uolumus cum fuerimus
requisiti.

Datum asloie sub⁵⁾ anno domini Mcdxliij⁶⁾ [sabbato⁶⁾] post
festum visitacionis [beate⁷⁾] marie [virginis gloriose⁷⁾] nostro sub
secreto [presentibus appenso⁷⁾].

22.

13. Juli 1442.

i Hornborusundi.

RÉTTARBÓT Kristophers konungs af Baiern gegn ránskap og
ránsmönnum.

AM. 86. 4to bl. 202b—203a á pappír c. 1530—1540. —
AM. 80. 4to bl. 192b—193a á pappír, skr. c. 1550. — Réttarbót
þessi er ein af þessum almennu skipunum, sem ekki snerta Ísland
sérstaklega, en hafa samt átt að gilda fyrir allt ríki Noregs kon-
ungs. Er réttarbótin til í fjölda handrita frá 16. öld. en ekki hafa
Íslendingar farið að taka hana upp í söfn sín, svo maðr viti, fyrri
en um 1700 (sbr. MSt. 13. 4to bls. 380—81).

Vij Christoffer met guds naade Nories. Danmarcks oc Swe-
riges konning. Palladsgreffwæ på ryn. Hertug wdi beyern et
cetera.

Giðræ witterligt alle met thette wort obne breff. at nw
meden gwd met sin naade haffuer skicket oss tiill Nories kon-
ing at uera. Tha wille wij at alle Nories yndbyggere. bode
rigæ oc fattigæ [ehuo⁸⁾] thæ helst æræ. som widt⁹⁾ ræt liud-
elsæ ære widt¹⁰⁾ gud och oss schulle were nidendæ¹¹⁾ loug. oc
ræt. fredt oc naade. Thij forbiudæ wij strengeligæ widt wor høg-
este bwd och hæffn¹²⁾. alle oc huer serdelis noget at rôffwe
eller tagæ tiill landt eller wandt her i rigernæ. End er thet

¹⁾ seclare 1642; seculare 61; ²⁾ [Volumus eciam, hortamur 61;
³⁾ [sl. 61; ⁴⁾ [ordinacionem premissam 61; ⁵⁾ sl. 61; ⁶⁾ [feria quinta
61 = 5. Júlí; ⁷⁾ [sl. 61; ⁸⁾ [ij heff 80; ⁹⁾ wadher 80; ¹⁰⁾ med 80;
¹¹⁾ nijdendæ 80; ¹²⁾ heffndt 80.

saa at nogen fordrister sig tiill sådane gierninger at brugæ¹⁾. som gudt forbiudæ. Tha biudæ wij allæ woræ embetzmend. fogder. thienæræ. frælsismend²⁾. oc allæ menigæ almugæ. at effter søge. gribæ och föræ for retten. oc lader reffsæ effter lougen. allæ thæ som rôffue eller wffred giðræ i landet.

Forbiudæ wij sameledis³⁾ [strengeligæ nogen mand sådan wgierningsmend at hwse eller herberg⁴⁾. eller nogen hielp giðre [theim som saa⁵⁾ rôffwæ oc wffred giðre. om thæ thet wiidæ tha schulle thæ lidæ oc wndgielde sadan straff. som the then gierning sielffuer giort haffuer.

Giffuet i [Hamborg swndt⁶⁾. die beate margarete år et cetera M cd xl ij.

Í skýrslu Lange's skjalavarðar í Kristjaníu um norsk fornbréf í norðrþýzkum söfnum segir, að í borgarskjalasafninu í Lübeck (Miscell. Bergensia 6) sé skjal eitt frá hér um bil 1443, er snerti Ísland, og eru orð hans svo: «Udateret 1444—1445. Efter 12te Januar (14)43. En lës Optegnelse, der synes at være Fortsættelse af en større Documentation. Hans von Borstel har en Gesell Johan Grotvem, der med en Kogge kom fra Ísland til Havnen Dortmunde i England 12te Januar 43. Her toge Kongen af England og hans Kantsler 9 Heste, indkjøbte for 82 £ engelsk, ud af Skibet. Siden toge de 36 andre Heste, alt under Løfte om Betaling. Efter for-gjæves Krav opsøgte Johan Kantsleren i London, der kastede ham i Fængsel, og endnu ei har betalt». (Nor III, 3, bls. 48). En þetta skjal hefir nú ekki fundizt þrátt fyrir ítrekaðar tilraunir og rann-sóknir Dr. P. Hasse's skjalavarðar í Lybiku, og lítr því út fyrir, að það sé nú glatað, og verðr því að svo stöðdu að sitja við það í safni þessu, sem nú hefir tint verið um þetta bréfið, og kallar Lange það «Plattýdsk Concept».

23.

6. April 1444.

í Vatnsfirði.

8. Oktober 1447.

á Kirkjubóli.

KAUPRRÉF Björns Þorleifssonar um Hvallátr í Vatnsfjarðar-þingum af Þorsteini Jónssyni.

Eptir afskrípt frá c. 1700, sem segist gerð eptir «sínnum ori-ginal», staðfest af Steini Þorkelssyni og Jóni Bjarnasyni.

¹⁾ giðre 80; ²⁾ ffrelse mendt 80; ³⁾ sl. 80; ⁴⁾ [strengeligh bijudhe. alle hoff ther hwsser eller herberger 80; ⁵⁾ [saadanne wgiernings-mendt som 80; ⁶⁾ [homborig sundhe 80.

Þeim Godum monnum sem þetta Bref sia edr heyra senda Loptur Halfdanarson og Magnus Þormodsson. Helgi Þorhalls-son kvediu Guds og sijna. kunnigt gerande þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu Christi þusund fiogur hundrud (floritiger¹) og fiogur ár mánadaginn i Efstu viku i Vatsfirde i Jsafirde vorum vær i hiá. saum og hejrdum á ord og handa-band Biarnar Þorleifssonar og Þorsteins Jonssonar at fyrnefndr Þorsteinn selde ádrnefndum Birne Þorleifssyne Jórdina Hval-látur er liggur i Vatsfiardar kirkjusokn med aullum gógnum og giædum sem greindre jördu fyllger og fyllgt hefer at fornu og nyio og hann vard²) fremst eigande at vordinn og þa skilde tittnefndr Þorsteinn ser fulla og alla peninga fyrer ádrgreinda Jórd. Voru þar og aunguer peningar j skillder adrer helldur enn adrer. atte optnefndr Þosteinn ad suara lagariptingum á Jórdunne en Biörn Þorleifsson skillder hallda til laga. Ok²) til sannenda her um settum vær fyrrnefnder menn vor Jnnsigle fyrer þetta Jardarkaups bref skrifat á Kirkiubole i Langa(dal) um hausted sunnudaginn næsta fyrer Dionisiusmessu þrimur arum sijdar enn fyrr seger.

24.

17. Januar 1447.

i Bólstaðarhlíð.

DÓMR Einars Þorleifssonar -hirðstjóra fyrir norðan og vestan á Íslandi: um jörðina Bólstaðarhlíð, að hún skyldi erfðæign Jóns Styrssonar eptir foreldra sína, Styr Snorrason og Þuríði Jónsdóttur.

JSig. 66. 8vo með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 eptir transskripti á skinni frá 2. Nóv. 1474.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia eda heyra senda sigurdr þorvalsson. biorn karsson. þorgeir jonsson ok hrafn jons-son. aurnolfur þordarson. kare gunnarsson. olafur asbiarnarson. oddr branzson. jon einarsson. klangur olafsson. halldor asbiarnarson. jon olafsson quediu guds ok sina kunnegt gerandi þa er lided var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrat³)

¹) [vantar í afskriptina, og er hér sett að ágizkun; ²) svo; ³) rat, var skafið út í transskriptinu.

flogur hundrud xl ok víf ar a þridiudaginn næsta epter geisla-
dag i bolstadarhlid j langadal a þingstad ættum vorum vær j
dom nefnder af velbornum manne einare þorleifssyne hirdstiora
firir nordan ok vestan a islandi at dæma j millum jons styr-
sonar ok gudmundar þorgilssonar. hvað svarid var af tveimur
skilrikum vitnum at einar þorleifsson hafdi feinget nefndum
gudmundi sitt fullt ok logligt umbod at suara laugum firir
adrgreinda iord bolstadarhlid.

nv saker þess at oss leizt opt nefndur gudmundr logliga
firir stefndr ok hins annars at jon styrson syndi þar opit bref
med heilum ok oskaudum¹⁾ insiglum um fiarskipti þeirra sem
þau urdu asatt um uerd firir nefnda iurd²⁾ bolstadarhlid styr
snorrason ok helga þorgilsdotter suo framt sem þuridr jons-
dotter kona fyrnefnz styrs samþykti. gaf hun firir adr greinda
iord bolstadarhlid fimtan hundrud ok fioretige. ok villde þratt-
nefnð þviridr eigi samþykia þenna gierning. skyllði tittnefnðr
styr hafa aptur jord sina bolstadarhlid.

Þui dæmdum vær fyrnefnðer menn. jone styrsyne til fullrar
eignar iurdena²⁾ optnefnða bolstadarhlid er liggir j langadal ok
jon styrson kallade ser hafa til erfða fallit epter moder sina at
svo profutu male kunne þau prof at finnast at þuridr ions-
dotter moder jons styrssonar hefði samþykkt kaup um fyr sagða
iurd²⁾ skyllði þav leidd vera innan halbs manadar þar a iurd-
unne²⁾ af þeim er leida ætte epter laugum. Ok til sannenda
her vm settum vær fyrnefnðer menn vor insigli firir þetta
domsbref skrifat j glaumbæ j skagafirde þridiudaginn næsta
firir palmessudag³⁾ a sama are sem fyr seger.

25.

14. Febrúar 1448.

Westminster.

SKIPAN Henriks Einglakonungs, að öllum þeim í Danmörku,
Noregi og Svíþjóð, Prússlandi og Hansastöðum, sem fyrir skaða
hafa að kæra, svo og þeim, er fiskileyfi hafa feingið við Ísland
og Frísland, sé birt með opinberum áskorunum að segja til
sín fyrir 7. Apríl, en jafnframt að síðan verði bönnuð öll við-
skipti við þessi lönd.

¹⁾ oskaudum. hdr.; ²⁾ svo; ³⁾ þ. e. 24. Janúar.

Hanserecesse v. 1431—1476, Zweite Abtheil. bearb. v. G. Fr. v. d. Ropp III, bls. 358—359. Leipzig 1881.

Henrik van der gnade Godes koningk van Inghland unde Vrankrike unde here van Hybernien schrivet den sirgreben van London heyel. Want wii certene ambasiatores van unser weghene tot den lande unde rike van Dennemarken, Sweden unde Norweghen, umme to tracterende unde to sprekende mit den raden derselven rike ofte mit eren vulmechtighen unde ok mid den commissarien des meysters van Prussen unde mit den borghermesteren unde ratluden der ghemenen stede van der Dudesschen hansze van weghen reformationen unde wedderghifte to hebbende van certenen schaden unde hinderinghe tusschen beyden delen ghedan, denken to senden, unde darumme gebiedende unde bevelen juw mit ganser macht dat gy in allen steden, dar des van noden es, bynnen der stede van Londen unde in den vorsteden, van unser weghene openbar don utthropen, dat alle unde idlike undersaten, dewelke by enighen undersaten der rike vorschreven ofte des meysters van Prussen aff ymand van der hansze vorschreven in eniger wise beschedighet es oft gehindert, sovere also he wes wedder darvan denket to hebben, en gebeden, dat se syn vor uns unde unsen rade bynnen 14 daghen na paschen neghest tokomende, woer dat unse raed denne togadder synde wert, uns unde unsen rade dar tho informerende van denselven schaden unde hynder. Unde dat ok deghenne, de enighe breve van licent [hebben] umme to ghaen in enich deel van den vorschreven riken, noch Islande noch Vrieslande mit generleye coloer van visschinge aff ander behendicheyden to sokende teghen de forme van den statute darup gemaket, up de pene in densulven statute begrepen, noch tot ghenen deelen van Prussen sik en keren noch darhenne en senden. Unde dat gii uns unde unsen rade certificiren upten vorschreven dach, wat unde in wat placen dese proclamacio geschiet es under juwen seghelen upten vorschreven dach unde senden uns ok weder dessen breff darby. My sulven to tughe. Tho Westminster, 14 dage in februario int jar unses regimentz 26.

26. 25. Marts 1448. á Hóli í Bolungarvík.

EINAR Þorleifsson selr Bessa Einarssyni jörðina Héraðsdal í Tungusveit, en Bessi leggur í mót Silfrastaði í Blöndublið, allt með gögnum og gæðum, er bréfið greinir.

Eptir afskrípt gerðri 16. Júlí 1704 og staðfestri af Skapta Jósephssyni og Jóni Steingrímssyni, og gerðu þeir afskrípt sína eptir framritinu.

Þeim godum monnum sem þetta Bref sia eður heyra. senda sira Jngemundur prestur Borgarson. Hauskulldur Einarsson. Þorgeijr Jonsson. Hallur Þoruallsson. Eyuindur liodzson. Olafur Þordarson kuediu Gudz og sijna. kunnugt giorande. þa er lidid var fra hingadburd vors Herra Jesu Christi þushund flogur hundrud fioritige og vijj ar. a Hole j Bolungarvík manudaginn j paskavíku. vorum (vier) hia ad so firir skilldu kaupe med handabandi. ad Einar Þorleifsson selldi Bessa Einarssyney Jordina Hieradsdal j Tungusueit er liggur j Reikia kirkiu sokn. med ollum þeim gognum og giædum er Jordunne hefur filgt ad fornu og nyu og tilgreindri halfri Jrarfells [Hafrett¹]. tholf fedming j Sydradalz Jord j Tungusveit.

Hier j mot gaf adurnefndur Besse halfa Jordina á Silfrastaudum j Blöndublið med ollum þeim gognum og giædum er þeirre halfre Jordu hefur filgt ad fornu og nyu og hann vard fremst eigande ad. reiknadi Besse Einarsson kirkiunne Jordina Egilsá. kunne Jordeñ [echi¹] ad verda kirkiunnar. þa lofadi Besse ad luka so marga peninga sem Jordeñ vare verd half. en ñirnefndur Einar þorleifsson lofadi ad sækia nefnda Jord Egilzá eptir vorum laugum. skilldi þrattnefndur Einar suara lagarijptingum á adurgreindri Jordu dal. enn Bessi hallda til laga. skilldi greindur Bessi suara lagarijptingum [nefndrar Jordu Silfrarstaudum¹]. en Einar þorleifsson hallda til laga.

Og til sanninda hier vñ setium vær fyrnefndir menn vor Jnnsigle firir þetta Jardakaups Bref skrifad á Moberge J Langadal á sama ári sem fir seigir.

¹) [þannig.

27.

14. August 1449.

á Hólum.

ÚRSKURÐR Gottskálks biskups á Hólum með samþykki tólf klerka um kæru Haldórs Brandssonar til Jóns ábóta á Þingeyrum, að ábóti héldi fyrir honum undir klaustrið jörðunni Ytri-Ey á Skagaströnd, sem Brandr eignaði sér vegna Helgu konu sinnar samkvæmt kaupbréfi og kvittunarbréfi, en af því þessi skilríku þóttu eigi gild, úrskurðast jörðin óbrigðileg eigu Þingeyraklaustrs.

AM. Fasc. XII, 14, frumritið á skinni. Ellefu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru ekki eftir af þeim nema tvö.

Eyjar bref¹⁾.

Ufj gotskalk með guds náð biskup æ holum og visitator yfer allth jsland j vegna vors andaligs fodur herra aslacks meður sama náð erkibiskup j nidaroos og pafaligs sætis legatus vidurkennvmzth víj meður þessv worv opnnv brefi at svb anno gracie M^o cd^o xl^o nono. æ miduikudagen næsta epter festum transfiguracionis domini j timbvrstvfvni æ holvm j hialltadal. kom æ stefnv fyrer oss lavgliga fyrer kalladr. ærligur man herra jon abote æ þingeyrum af einni alfv. En halldor branzson af annari alfv. kærði fyr sagdur haldor vppa greindan jon abota at hann hefði (at) hallda æ klavstursens vegna jordina ytri ey j havsskavllzstada þingum er hann reiknadi eignn helgv konv sinnar og hann þottizth eigi með lavgvm mist hafa epter domi biskups gottsvíjns er hann hafði dæmt klavstrinv adur greinda jord. Syndi halldor þar kavpabref ath einar bessason hafði keyþpt jördina fyr sagda at asbirne abota. var þar fyrer annars abota jnzsigli er heitit hafði sveinbiorn og þa var lavngv davdur. en ecki fyrnefnz asbiarnar abota. var þar og fyrer conventvbrædra jnzsigli og fiavgurra leikmana. Savmleidis syndi þrathnefnundur halldor kvittvarbref fyrer sagdri jordv. var þar og fyrer abota sveinbiarna(r) jnzsigli en ecki asbiarnar abota. var svo hliodanda kavpabrefit at jorden var selld fyrer halfan þridia tvg hvndrada. En kvittvarbrefit wottadi þriatigi hvndrada. var hier ecki annat skial til sýnth ath klavstrid hefði nockura peninga vpp borit fyrer þrattnefunda jord. Eda hvn hefði fyrer

¹⁾ Aþtan á bréfinu með fornri hendi.

navckura lavgliga navzsýn klavstursins selld verit. Hier efter beiddi og krafði tíftþ nefndur halldor oss ath giora sig lavg og niett af klavstrinv vm oppt nefnda jord. Þvi jn nomini domini amen segium víj med fvllym laga vrskvrði oss j domsæti sitiandi jordina ytre ey klavstursins eignn vera og verit hafa og einar bessason eigi hana med lavgvn keyþth hafa og eigi asbiorn aboti sælia mætti navzsýnialavst fra klavstrinv. En svo marga peninga sem halldor branzson getur sýnth ath lvckth hefer verit fyrer jordina dæmvn víj abota jon skýlldvgan aptur bitala ath næstvm fardogum optnefndvm halldore. Skvly þessi prof leidd vera fyrer næstu fardaga fyrer vorum officialis. En getur eigi hann sýnth at nockurer peningar hafi lvckzt fyrer sagða jord En jon aboti var bjkendur ath hann hafði heyrth sackth at nockurer peningar hafi lvckter verith þvi dæmum víj sogdum halldore hófa peninga aptur epter þui sem kavpabrefit vottar vm þratt greinda jord. var þesse vor vrskvrður vpp sagdvr og jn scriptis fram boren j sama stad deigi og ære sem fyr seger þessvm vorum prestum nærvrvndvm og oss samþýckivndvm Prior Sigurd af mavdrvavllvm. þorkell gvd-biarzson. hallr finzson. herman jonsson. Olafur rognvallzson. Gvdmvndur þorlacksson. Sigurdr þorlacksson. Gvdmvndur narfason. ærnoddur einarson. jon peturson. helgi diackni Magnuss-son. hverer er síjn jnsigli settv med worv jnsigli fyrer þetta vrskvrðarbref Skrifat deigi syðar en fyr seiger.

28.

4. September 1449.

á Hólum.

Jón Þorkelsson selr Gottskálki biskupi á Hólum tuttugu og fimm hundruð í jörðunni Ási í Vatnsdal, en biskup gefr í mót jörðina Syðsta-Hvamm á Vatnsnesi og þar til tíu kúgildi.

AM. Fasc. XII, 17, frumritið á skinni. Átta innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en fjögur af þeim eru dottin frá.

bref vm as.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorstein jonsson ráðzman heilagrar holakirkíu. gudmundr narfason. prestar. skule loptzon. jon olafsson. sniolfur grimsson. þorlleifur þortseinsson. jon steindorsson ok magnus gudbranz-

son kuediu gudz ok sína kunnigt giorande ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusundrut ecce xl. ok ix. ár fimtudagin jn festo chutberti episcopi j studium æ holum j hialldadal vorum vær j hia saum ok heýrdum æ ord þeirra ok handaband af einni alfuo virduligs herra ok vors andaligs fodurs godskalks med guds nad biskups æ holum en af annari jons þorkelssonar at suo fyrer skildu at adrnefndr jon sellde fyrr nefndum verdugum herra biskup godskalk fim hundrut ok xx j iordunni j áse j uazdal er liggr j vndanfellz kirkiu soknn ok þar med adra jord er heiter brecka er stendr j grimstungna kirkiu soknn med aullum þeim gognum ok gædum sem greindum iordum hefer fylgt at fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigande ath. sagde hann halfkirkiu skýlld a jorduni ase ok þar zetti heima at takast tiunder ok liostollar bonda ok huspreyiu ok allra heima manna. hier j mot gaf uerdugur herra biskup godskalk jord er heiter synzti huamur er stendur j huams kirkiu soknn æ vatznesi ok þar til tiu kugillde halft huortt kýr ok asaud. skal huor vm sig þratnefndr verdugur herra biskup godskalk ok jon þorkelsson suara lagarípttingu æ þeim jordum er huor sellde audrum enn bader hallda til laga. Ok til sanninda hier vm settu vær fyrr nefnder menn vor jnsigli firir þetta jardakaups bref er giortt var æ holum j hialltadal j sama stad degi ok are sem fyrr seger.

29.

5. September 1449.

á Mel í Miðfirði.

26. Febrúar 1450.

á Þingeyrum.

DÓMR sex presta og sex leikmanna útnefndr af Jóni ábóta á Þingeyrum prófasti milli Vatnsdalsár og Hrutaffjarðarár í máli þeirra feðga Þorvarðs Ólafssonar og Ólafs sonar hans af einni hálfu, en annari Eiríks Marteinssonar, þar sem þeir dæma jörðina Hreiðarstaði óbrigðilega eign kirkjunnar á Reykjum í Miðfirði.

AM. dipl. afskrr. Nr. 508, tvær afskríptir «ex originali Þordar Þorleifssonar». Er önnur afskríptin staðfest af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni, en hin er staðfest í Sept. 1712 af Árna Magnússyni, Þórði Þórðarsyni, Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni.

Vier broder jon med gudz náðh aboti æ þingeyrum vidur-

kennumz med þessu voro opnu brefi ad sub anno gracie. M^o. cā^o. xl^o. nono. þann tíma er eg var profastur j hunavazþingi j millum vazdalsar ok hrutafjarðdarar. æ faustodaginn næsta fyrer mariumesso sidarri æ mel j midfirði. kom fyrer mic a stefno eirekur martteinsson laugliga fyrer kalladr fyrer þa ækæro er þoruardur olafsson ok olafur sonur hans kærdo til adr-greindz eireks cū vegna kirkionnar at reykiom j midfirde er þa hafdi at halda halfa huer þeirra. at eirekr adrnefndur hefði ok hielldi vlagliga jordina cū hreidarstaudum er liggr j austurárdal j nupsþingum huer er oss leizt vera ok verit hafa fyrr greindrar kirkio eign fyrer þau bref ok skilrike er þar kuomo fyre mik. medurkendizt eirekr at hann hefði þessa jord at halda ok reiknadi sina eign vera. þui nefndom vær til doms medr oss þessa menn lærda ok leika. hall finzson. vigfus nichulasson. kær jonsson. presta. sigurd palsson. gudmund þorgilsson ok þorkel asbiarnarson leikmenn ad dæma med oss hueritt aði at þau bref hefði er greinnder fedgar báru þar fram. taladi eirekr þat medur þoruard at hann hefði gertt edr latid gera at þessu breifi edr þess insciglom. enn optt nefndr þoruadr sör þar fyrer fullann fortakseid at hann hefði huorki aukit ne vanat þat bref ok einge annar at hans ráðum. Jtem sýnde olafur medur tueimur vittnom ok sör sialfur. at hann hefði lesit fyrer eireke fyrrnefndum brefuit adur en hann keypti jordina æ biargarstaudum. þui at guds nafni tilkolludo seger ek broder jon aboti a þingeyrum ok profastur j adr greindu takmarki medr fullu doms attkuædi mier j doms sæti sitiandi jordina æ hreidarstaudum medr þeim ummerckium er bresin til segia ok sex skýnsaumom monnum þeim sem vær tilnefnum medur oss þiker vera eiga at iardar megni ok dýrleik vm suo mikit sem þat abrærer sem eirekur hafði at halda vera ok verit hafa eign kirkionnar æ reykiom ok eirek skylldugan at luka uidrlika leigo sem mier ok odrum dándi monnum þiker falla eiga af greindri jordu æ huerio ári medan hann hielld þui at hann afbatadi medur eide fullretti kirkionnar þar upp æ stadinn fyrer mier.

var þessi minn domr vpp sagdr ok in scriptis fram borinn j sama stad degi ok cure sem fyrr seger ollum fyrrskrifudum monnum nærverandum ok mier samþýkiandum. huerir er

sin jnscigli settu með mino jnscigle fyrir þetta domsbref skrifat a þingeyrum j hunavazþinge miduikodaginn næsta epter mathías-messo a langafaustu. dñre sidarr en fyrr segir.

30.

5. Nóvember 1449.

á Mýrum.

KAUPMÁLABRÉF Þorkels Einarssonar og Ólofar Narfadóttur.

AM. Fasc. XII, 22, frambréfið á skinni. Nfu innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll döttin frá, nema eitt.

Jn nomine domine¹⁾ amen

var suo felldr kaupmali lystur ok gior a brudlau(p)sdegi milli ærligra manna þorkels einarssonar ok olofar narfadóttur. skyllði þorkell hafa til kaups með hana fioritigi hundrada iord wm fram þing sin ok hesta ok brudlau(p)s kostnad a beggia sidu. hier j mot gafu þau narfi ok steinun olofu döttur sinni tuttugu hundrud j suo felldum peningum halft atta hundrad j iordunni tungumula halft atta kugilldi ok fim hundrud j þar(f)-ligum peningum. liggur greind jord j haga kirkiu sokn a barda-straund. kioru þau narfi petursson ok steinun narfadóttur olofu döttur sina helmingakonv j gard þorkels j feingnum peningum ok ofeingnum. gafu fyrr nefnd hion þorkell ok olof huort audru fiordungsgiof ok kiorgrip vm fram helming huort annat lifer leingur.

woru þesser brvdlau(suottar olafur jsléiksson. þorgils oddsson. gudmundr narfason. prestar. jon sigurzon. ejiolfur magnusson. pall marteinsson. brummadr sigurzon. jon narfason. jon þorlagsson. leikmenn. ok marger dande menn adrer.

Ok til sanninda hier wm settum vær fyrnef(n)der menn uor insigli firir þetta kaupmala bref skrifat a mýrum j dýrafirdi miduikudagin næsta epter allra heilagra messu þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund flogur hundrud fiorer tiger ok niv ar.

31.

3. Decembar 1449.

i Króki.

HJALTI Þorsteinsson selr séra Þorsteini Jónssyni hálfu jörðina

¹⁾ Svo.

á Steinnyjarstöðum á Skagaströnd, tíu hundruð að dýrleika, fyrir lausafé.

AM. Fasc. XII, 15, frumritið á skinni. Fyrir bréfinu hafa verið sex innsigli, en nú er eitt af þeim dettið frá.

kaufbref firer halfum steinnyjarstodum a skagastrond¹).

In dei nomine amen

þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusshundrat flogur hundrot fioritiger ok nio aa miduikudaginn næsta firir barbaru messu uirginis j kroki aa skagastrond Giordizst suo felltt jardar kaup j millum sira þorsteinns jonssonar af einne halfuo ok hiallta þorsteinns sonar af annarri ok fullu handabandi adr greindra manna. j fýstu ath adr nefndur hiallta selide sira þorsteine halfua jord er heiter á steinnyjarstodum er lig(g)ur á skagastrond j hofs kirkiu sokn með ollum þeim gaugnum ok gædum sem fremzst hafdi hann eigandi ath vordit ok hann tok j arf epter faður sinn ok jordunne halfre hefer fýllkt ath fornu ok nýo. sagdi adr greindr hiallta ath half jordin uere tíu hundrotum sa blutin sem honum bar til. hier j moti gaf sira þorsteinn fimm malnýtiv kvgilldi ok hundrazs hest ok tvo hundrot j þrossum ok tolf fiordunga smiors ok fiora gellinga gamla. skýlldu þesser peningar vtlukazst aa næstum fardogum nema sex fiordungar smiors ok gellingarner skýlldu lukazst ath næsta hausti komandi. skýlldi sira þorsteinn hallda jordune til laga en hiallti suara lagaríptingum a adrgreindri jordu. voru þesser kaupottar. ketill þorvarzsson. helgi olafsson. oddur oddsson. biorgolfur þorsteinsson. olaf oddzson ok vigfuss halldorson. Huerer sin jnzsigli settu firir þetta jardarkaups bref giortt j sama stad degi ok ari sem fýr seger.

32.

12. December 1449. i Kaupmannahöfn.

CLAWES Ronnowe marskákr og Eggert Frille salmeistari og riddari votta um bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og tilfæra það, þar sem hann gefr John Wollfe frá Englandi einkaverzlunarleyfi á Íslandi um tvö ár með tfu skipum.

¹) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

Rymeri Foedera, ed. Holmes, V, II, 26—27. Þetta bréf sýnist vera heldr bjaguð hjá Rymer. Hefir því Dr. Jón Stephánsson borið það saman við frumritið, sem er í Ríkisskjalasafni Einglendinga (Record Office), og er bréfið hér nú prentað leiðrétt eptir frumritinu.

Wy Clawes Ronnowe Mareschalk, und Eggart Frille Cammer Mestere und Ridder in Done-marken Don kunt und Kenlick Allen und Eneme Jesleken dar desse unse breff to komende; wor dat wy, dos Hoghebornen fursten und Dorluchtigosten Her Konyneck Cristiern, van Godes gnaden, to Denemarken, Norwoghen, Derwende, und Goten Konyneck, Greve to Oldenborgh und Delmenhorse et cetera. Openen pergament bireff myd sineme anhangende Ingheseghele van buten myd gelome und van bynnen myd Rodome wasse besoghelt in unse hande, Hobben Warachtighen gohath gesten und hord losen de deme vorsichtighen manne John Wolffe van Englant van syner gnadon weggen gegeuen es Welke Vorbemompte breef, van worden to worden Uullenkomeliken hurna vulghet bescreuen, also

Wy Cristiern, van Godes gnaden to Denemarken, Norwoghen, Dorwende, und Goten Konyneck, Greve to Oldenborgh und Delmenhorst et cetera. Don wytliken und open bayer allenden Jennen de dessen breeff zeen of Horen leesen, dat wy van soundorge Gunst und gnade weggen Hobben gegunt und to gelaten den Vorsichtighen manne John Wolffe van Englant, dat he myd teyn shepen segelen math ute Englant to Yslande und dar to vorende Wair und gudere also rethuerdighe und erlike Coplude to Vorende pleghen, und deme Erbauer lande untlick, untgust es vaunt' au wente to deme negesten sunt Michiels daghe tokomende ouer twen jaren dar uns de vurbenom John eynen sumen geldes vor geuen shal so de syn opene breeff utwirset den ho uns darup gougouen heuet und Wat de vorbenom teyn shepe gouen sholen uns der en shal sick nemant mede beweren Sunder de Vorbenom Jhon bynnen der tith also sijn breef ntwirset also vors steet ock shole wy noch unse und der Ryken Reedere to Denemarken und Norweghen nemande loff Office beschelde breve geuen der to segelende bynnen desser vors tith also wy dome Vorbenom John as gheghunt Hobben war umē bidde uy alle den Jennen velke unsen willen doen of laten wellen und shollen dar he uppe de Reyse tokomende werdgy willen en vordener

mynd dem bestem verbeden, wy ock allen den unsen fogeden und ampluden den vorbenompt Jhon hur ouer ta hinden noch hindener laten so lange also vors steet Jenygherleye wus Gogeuen up unseme slate to Copenhaven des mydwekens noghese unser leuen vrowen dagh Conceptiones¹⁾ under unseme secrete na gades ghobort dusent verhundort dar na in deme neghen undher tichscen Jare et cetera.

und dessen seluen besogelden breeff hebbe wy vy uns to drawer hant inguder Verwaringo so lange dat ven dat de vorbenom John Wolff Hoffit utgogeuen dat he uns da vor Ghe- lanet heuet et cetera des to witlicheyt und merer getnethnisse der warheit Hobben wy Clawes Ronnowe und Eggart Frille vorbenomme unse Ingesegele Drucken horen neddene au dessen apenen breff de gegeuen es to Copenhaven in Denemarken na gades chebort dusent Verhundert dar na in deme neghen buduertichsten Jare des neghesten virdaghes na vusen leuen Vrowen daghe conceptiones.

33.

23. December 1449. undir Hvassafelli.

TVEIR menn votta, að Þorkell prestur Guðbjartsson hafi fyrir einu ári selt Ásgrími Jónssyni jörðina Lundarbrekku í Bárðardal fyrir jarðirnar Höskuldstaði og Hól í Helgastaðapingum og Haga í Grenjadarstaðapingum.

AM. Fasc. XII, 10, frumritið á skinni, grautfúsið og götugt. Bæði innsiglið eru dottin frá bréfinu. Sbr. Dipl. Isl. IV, Nr. 780B.

Þath gerym vid jon helgasson ok þórvalldr jónsson gøðvm monnum kvnnigth med þessv ockrv breffi ath þa er lidith var fra hinn gath byrd vòrs herra jhesv christi þushunndrath fiðgv hvnndrath fiðertiger ok atta ár. vorv vid j hia .a. þvera j lax- ærdal midvikvdaginn sidazth j svmri²⁾ sæm ok beýrdvm æ hanndabannð þessarra manna. þorkels prest[s] gvðbiartzsonar af einne alfw. enn asgrims jonssonar af annari at suo firir skildv at fyrrnefndvr þorkell prestvr selldi asgrimi jonssyni jörðina alla a lvnndarbrekku er liggvr j bardardal til fvllrar eignar med avllvm

¹⁾ þ. e. 10. Dec.; ²⁾ þ. e. 9. Október.

þeim gavgnum ok gæðvm sem greindri jörðv fylgir ok fylgth hefer at fornv ok nýv ok hann varð fremzt eigandi ath. reiknadi (sira) þorkell þriatigi hvnndrada kirkiv eign j jörðvne. lagdi sira þorkell til kirkivnar j þessv þeirra kavpi fýst þa bót sem hann hafdi gert a kirkivne. ok þar til lofadi hann at leggja fimm lanngbavnd, tvo þili, biora ok allar sperrvr, messvklæði at avllv, tvav merki, tveggja avra kalek med silfvr, tvær jarnstikvr nýar, elafs likneski ok martínvs likneski, allt þetta g[reindvm] asgrime ok kirkivne til eignar j sinn reikning. skýlldi asgrimvr jonsson svara ok borga vpp a sína peninga porcio ok fýrnd k[irkivnnar ok a þjennar ornamentevm þui sem fallit hefer sidan jon rvnolfsson atti jordina, ok til þess at þa var k[omit]. her j mot gaf asgri[mv]r þriar jarðer er svo heita havskvldzstadir, holl er liggja j helgastada þingvm j reykiadal ok hagi er stenndvr j hvavmmvm j greniadarstadar kirkiv sokn med ollvm gavgnum ok gæðvm sem greindvm jörðvm fylgir ok fylgth hefer at fornv ok nýiv ok hann varð fremmst eigandi ath. skýlldv hvorir optnefnder menn, sira þorkell ok asgrimvr svara lagaríptingvm a þeim jörðvm, sem hvor avrvm sellði ok hvor halda til fyllra laga þeim jörðvm sem hvor at avrvm keypti, lofvdv tittnefnder menn þorkell prestvr ok asgrimvr vppa sinn trvskaph, at hvorartveggiv jarðer skýlldv stannda felegar, oraskadar ok orvpladar af hvorstveggja þeirra henndi med öllvm hvsvm ok vide epter þvi sem þær voro þa stanndanndi til er þeir keyptv.

Ok til sannennda her vm settvm vid ockvr jnnzsigli firir þetta jarðakavpsbref skrifvath vnndir hvassafelli j eðafirdi, a messvdagh sancte [t]horlaci episcopi firir iol are sidar enn fýrr seger,

34.

1449.

AFHENDING staðarins í Hólum í Hrunamannaharepp (Hrepphólum) þegar Björn Jónsson slepti, en séra Snorri Einarsson tók við.

AM. 262. 4to bl. 1b, skr. c. 1600; AM. 66A. 8vo bl. 6b—7a skr. c. 1600.

fiordi maldagi kyrck(i)unnar.

Anno Domini 1449 voru suo mykler peningar afenter j Holum þa biorñ sueinsson slepti. Enn sijra snorre Einarsson tok vid.

kyr xv og kuiga mylk.

lx asaudar og v kalfar.

ij hestar og iiij hross.

item luckttar iiij merkur j metfle.

item pundare og vefstadur.

J portio nya og gamla. ix voder og ij merkur vax.

35.

1449.

SKRÁ um kúgildi með jörðum Hólastaðar í Hjaltadal og um eldi á jörðum staðarins.

AM. 276. 4to bl. 23—27, frumrituð skrá á skinni. Skrá þessi er rituð með norrænni hendi, en hvort það sé hönd Gottskálks Koenikssonar, er þá var biskup á Hólum og var norrænn maðr, eða einhvers skrifara hans, verðr ekki sagt neitt víst um. En hitt er víst, að skráin er svo norskuskotiu, bæði í afbakan nafna og öðru, að hún getr ekki verið rituð af Íslenzkum manni. Það er sama hönd á þessu og ýmsu því frá dögum Gottskálks biskups hins fyrra, sem rituð er inn í bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar (AM. 235. 4to).

Anno domini M^o cd^o xl nono.

Þigdar framvegis jarder holastadar.

Jn primis med skrapatvngo vj kvgyilde l. iiij hundredat.

Jtem svartardal iiij kvgyllde l. iiij aagylde frid. ok half annor vad.

Jtem med aas vj kugyllde.

Jtem skatastodom iiij kugyllde. bygd wm iiij aar. x aurvm hino fyrsta. h(undrat) hino sidasta.

Jtem langamýre .v. kvgyllde l. ij^e ok husgiord.

Jtem þorfgarde vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem skardagile v kvgyllde l. ij^e.

Jtem marbæle vj kvgyllde l. ij^e ok husgiord.

Jtem steine vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem keldalande viij kvgyllde l. ve.

Jtem vlfstodom viij kvgyllde l. ve.

- Jtem barnagrúnd víij kúgylle l. ííí^e.
 Jtem hvamme víj kvgylle kviga a maat l. íí^e.
 Jtem biernastadom .ix. kvgylle l. íí^e.
 Jtem hialtastadom víij. kúgylle ok ross l. vj^e.
 Jtem hvamme víij kvgylle l. í^e.
 Jtem grúnd víij kvgylle l. íí^e.
 Jtem frostastadom víij kvgylle l. v^e med ódakote.
 Jtem þveraa íx kvgylle hit x leigolaust l. ve.
 Jtem axlarhaga v kvgylle l. j^e.
 Jtem brekkakote vj kúgylle l. íí marker.
 Jtem divrfinnastadom íx kvgylle l. íí^e.
 Jtem svdrvm brekkom víij kúgylle ok ross l. ííí^e.
 Jtem ytrom brekkom ííí kvgylle l. í^e.
 Jtem hófdælenom víij kvgylle l. íí^e.
 Jtem eeg víij kvgylle l. ííí^e.
 Jtem bíp víij kvgylle ok ross l. ííí^e.
 Jtem aase xij kvgylle l. x^e ok vaad.
 Jtem a vatne ok beingarde xl alnar.
 Jtem garde vj kvgylle l. í^e.
 Jtem keflavík v kvgylle l. íí^e.
 Jtem vtanverdanese x kvgylle l. íí^e.
 Jtem vatnløsa .v. kvgylle l. í^e.
 Jtem lone vj kvgylle kviga a maat l. í^e.
 Jtem narvastadom vj kvgylle kviga a maat l. í^e.
 Jtem brekkom víj kvgylle l. íí^e ok skipferd.
 Jtem enne vj kvgylle l. í^e.
 Jtem leek vj kvgylle kviga a maat ok ross l. íí marker.
 Jtem bakka vj kvgylle l. íí^e.
 Jtem kyrholte víij kvgylle l. ííí^e.
 Jtem brymnese víj kvgylle l. íí^e.
 Jtem litslahole vj kvgylle l. j^e.
 Jtem myklahole víj kúgylle l. íí^e.
 Jtem vídvík x kvgylle l. íx^e.
 Jtem holakote vj kvgylle l. j^e ok kalf.
 Jtem ringvære víj kvgylle l. í^e ok kalf.
 Jtem skvfstadom víij kvgylle l. ííí^e.
 Jtem jngvelstadom víij kvgylle l. íí^e.
 Jtem navtabve vj kvgylle l. í^e.

- Jtem kalfstodom xij kvgyllde j^e j rossom l. v^e.
 Jtem ramfstodom viij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem ramfhole vj kvgyllde l. iiij marker.
 Jtem hvamme vj kvgyllde l. ije.
 Jtem rækiom viij kvgyllde l. iije.
 Jtem vidanese viij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem øfraase ix kvgyllde l. iij^e.
 Jtem nedre aase vj kvgyllde l. iiij^e.
 Jtem vnastodom vj kvgyllde l. ij^e.
 Jtem fielle iiij kvgyllde l. j^e.
 Jtem biernastodom xj kvgyllde l. iije.
 Jtem skridalande xj kvgyllde l. iiij^e.
 Jtem savrbæ viij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem svitninge ix kvgyllde l. ij^e ok husgiord.
 Jtem sletastodom viij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem myklabæ ix kvgyllde. vj leigolaus. l. iij^e.
 Jtem þvfom vij kvgyllde l. ij^e ok husgiord.
 Jtem krosse vij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem marbelæ v kvgyllde l. iij^e.
 Jtem groof vij kvgyllde l. v^e.
 Jtem nylende vj kvgyllde l. ije af ødakotexlalna.
 Jtem enne vj kvgyllde l. iij^e.
 Jtem biernastodom vj kvgyllde l. ije.
 Jtem aa vj kvgyllde ok ross l. ij.
 Jtem liotstodom vj kvgyllde l. iij^e.
 Jtem bææ sex kvgyllde l. ij^e.
 Jtem af þvmlaskala fiska væt.
 Jtem vatne iiij kvgyllde l. iij marker.
 Jtem hofda xij kvgyllde l. iiij^e.
 Jtem malæ vj kvgyllde l. vij vetter fiska.
 Jtem hole j svarvadadal vj kvgyllde l. ij^e.
 Jtem savdanese iiij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem hvamme j axnadal ix kvgyllde l. ij^e.
 Jtem myklagarde xx malnyta kvgyllde. ix gielfiar kv-
 gyllde l. vj^e.

Jtem j skagavmbodom.

Jtem hvamme ij kvgyllde l. ix vetter fiska.

Jtem hele v kvgyllde ok ero ij dævd l. iij vetter fiska.

- Jtem selaa ij kvgyllde l(eigd) for iij vett fiska.
 Jtem selnese iij kvgyllde l. iij vetter fiska.
 Jtem brokarleek kvgyllde kviga a mat iij vet fiska.
 Jtem hvalnese vij kvgyllde l. viij vetter fiska.
 Jtem kleif iij kvgyllde l. iij vetter fiska.
 Jtem lamvla ij kvgyllde l. ij vetter fiska.
 Jtem keito vij kvgyllde l. viij vetter fiska.
 Jtem mallande iij kvgyllde oc j davd. l. iij vetter fiska.
 Jtem keldavik iij kvgyllde ij davd. l. iij vetter fiska. leiga
 skipet firer vij vetter oc vet a hvareo skipe sem þar gengur.
 Jtem ravne iij kvgyllde er j davd. l. iij vetter fiska.

Jtem fiota vmbodom.

- Jtem jn primis j Olafs firde.
 Jtem osbrekka vj kvgyllde oc ross. l. j^e.
 Jtem skeggiabrekko ix kvgyllde. l. ij^e.
 Jtem bavstabrekko iij kvgyllde. l. ij^e.
 Jtem hole ij kvgyllde.
 Jtem kalfsaa vij kvgyllde ero ij davd. l. ij^e.
 Jtem hola vj kvgyllde. l. ij^e.
 Jtem vemvndastadom vj kvgyllde ero ij daud. l. ij^e.
 Jtem moafelle vj kvgyllde ero ij daud oc ross. l. j^e.
 Jtem holom vj kvgyllde oc ross. l. ij^e.
 Jtem brekko viij kvgyllde. l. ij^e.
 Jtem sletto v kvgyllde oc fole a þridia vetter l. ij^e.
 Jtem brvnastadom x kvgyllde j leigolaust l. iij^e.
 Jtem rekiom vj kvgyllde. l. ij^e.
 Jtem lambanese vij kvgyllde j leigolaust. l. iij^e.
 Jtem af fiosom .v. avrar.
 Jtem ravnom vj kvgyllde leigo .v. vetter fiska oc kvgyllde.
 Jtem Dalom iij kvgyllde l. iij vetter fiska.
 Jtem hvanere v kvgyllde. l. v vetter fiska.
 Jtem hamfn xij kvgyllde ero ix davd l. j^e.
 Jtem siglanese vij kvgyllde l. xvj vetter fiska oc skipstada.
 Jtem haganese vj kvgyllde l. v veter fiska oc kvgyllde.
 Jtem minne haganese iij kvgyllde. l. iij vetter fiska oc x
 vetter salt.
 Jtem moe vj kvgyllde ero iij davd l. vj vetter fiska oc
 x aura.

Jtem moskogom iiij kvgyllde le(i)go¹) j^e.

Jtem bakka oc helgastadom vj kvgyllde l. iiij veter fiska oc x aura.

Jtem nekjarhole vj kvgyllde l. v veter fiska oc xx vetter salt.

Jtem heide iij kvgyllde l. ij^e.

Jtem myrom iiij kvgyllde l. iiij vetter fiska.

Jtem ystahole vj kvgyllde leigo¹) iiij vetter fiska . . . aurar af keldom vaad.

Jtem midhole vij kvgyllde l. iij vet fiska oc vad oc kvgyllde.

Jtem hvamme vj kvgyllde ero ij daud l. ij^e.

Jtem arnastadom vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem þveraa vij kvgyllde ero iij daud l. j^e.

Jtem germvndarholom ix kvgyllde ero iiij daud l. j^e.

Jtem krakastadom iij kvgyllde l. j^e.

Jtem bræderaa x kvgyllde hit ellofte leigolaust l. ij^e. oc vaad.

Jtem rofhole vij kvgyllde l. j^e.

Jtem þiernom viij kvgyllde oc iij æer l. ij^e vad.

Jtem nordar vmbodom þorsteins þorleifssonar²

Jtem jn primis.

Jtem heide viij kvgyllde l. j^e.

af legnesstadom x aura.

Jtem hardbak ij kvgyllde l. x aurar.

Jtem skinnaloni iij kvgyllde l. xiiij aurar.

Jtem odzstadom vj kvgyllde l. iij marker.

Jtem griotnesse ij kvgyllde oc annat ofrid leigo¹) x aurar.

Jtem Dadastadom vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem nvpe .v. kvgyllde l. x aurar.

Jtem kjeldonese vij kvgyllde l. iij^e.

Jtem loni vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem fieldom vj kvgyllde l. ij^e.

Jtem valadal iiij kvgyllde l. ij marker.

Jtem sandholom viij kvgyllde l. j^e.

Jtem þvngo vj kvgyllde i. j^e.

Jtem saltvik vj kvgyllde l. ij^e.

¹) ritað hér fullum stöfum.

- Jtem laxarmyre viij kvgyllde l. iij^e.
 Jtem skogom j kvgyllde l. j^e.
 Jtem brekkom ij kvgyllde l. ij marker¹⁾.

Þetta er af æða jardom.

- Jtem akerhofda j mark.
 Jtem meidavaldom xx alnar.
 Jtem keitilstadom xx alnar.
 Jtem ringvere xx alnar.
 Jtem holakote xx alnar.
 Jtem af boot xij alnar.
 Jtem af holte oc vikingstadom xij alnar.

[Jtem j nordar vmbodom Dadaa jonssonar.

Jn primis.

- Jtem j Dadaa vmbodom²⁾.
 Jtem bot iij kvgyllde l. j^e.
 Jtem holom iij kvgyllde l. j^e.
 Jtem garastadom iij kvgyllde l. j^e.
 Jtem strand j kvgyllde l. j^e.
 Jtem haganese v kvgyllde l. iij marker.
 Jtem arnarvatne ij kvgyllde er kirkian aa l. j^e.
 Jtem haldorstadom iij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem garde vij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem halse iij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem gudmundarstadom v kvgyllde l. iij marker.
 Jtem felle ij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem finsstadom vj kvgyllde l. j^e.
 Jtem losavatne ix kvgyllde l. ij^e.
 Jtem arnstapa ij kvgyllde l. xij aurar.
 Jtem fornastadom x kvgyllde l. ij^e.
 Jtem lvnde vij kvgyllde l. ij^e.
 Jtem steinkirkiu iiij kvgyllde l. x aurar.
 Jtem hia haldore smid gamul kyr oc ofrit hundrat oc a
 þar at vera skip oc net oc hvart þveggia vont.

¹⁾ á spássíu stendr hér með hendi Guðbrands biskups:

Seiger G. að Herra olafur hafi feingit S. S. þar j kirkiu bot.

²⁾ þannig.

Jtem a kirkian at liosavatne half(a) .v. vad.

Jtem af barnafelle vj aurar.

Jtem af haldorstadom vj aurar.

af ravne v aurar.

Jtem af brvnne x alnar.

af liotstadom jngen leiga.

Jtem Standa svo vardna skulder vttangardz.

Jn primis hia skvla bonda iiij kyr.

Jtem hia gudmunde þorals mage kvgyllde.

Jtem hia andrisse ormssyni kvgyllde.

Jtem hia þorgeire klauassyni kvgyllde oc hundrat.

Jtem hia olafue groassyni kvgyllde.

Jtem hia gvnnare fiassyni kvgyllde.

Jtem hia katsle nanasyni kvgyllde.

Jtem hia brande bonda a hofve kvgyllde.

Jtem þetta er aureiga skyldir sem ekki bva a stadarens jardom.

Jtem Olafuer bande halft. v kvgyllde. brast honom ij vetter fiska. iij vetter salt. ij fiordungu smørs.

Jtem jon tolleissyni¹⁾ ij kvgyllde.

Jtem brander kroker hundrat.

Jtem gvdmvnder þorsteinssyni iii hundrat.

Jtem hia jone iiij aagylde annars hundra(d)s.

Jtem hia petre ii^c.

knvter þorsteinssyni iij kvgyllde oc iij vetter fiska.

Jtem gudleike vj kvgyllde oc xv aurar bæter. þrevet naut soo vr eldom.

Jtem jon stulda²⁾ broder xv aura.

Jtem þorbiorn broder sigvaz .v. agylde.

Jtem jon þorleifssyni ij kvgyllde oc x aura.

Jtem hia þorsteine graua ij hundrat.

Jtem hia hafbesse ij hundrat.

Jtem a sama are sem fyrr seger.

Warv svo mykel elde holastadar.

¹⁾ fyrst skr.: þorkelssyni; ²⁾ = Stulla.

Jn primis.

Jtem a kellalande ij vxar a sette veter.¹⁾ ein a fimte veter.

Jtem a vlfstodom xvij vxar gamle.

Jtem a sollagrund ij a setta veter. iij a fiorda veter. ij a þridia veter oc j a fyrsta veter.

Jtem j hvamme ij a fiorda veter. kviga a anan veter. naut a fyrsta veter. kyr oc a haldora hana.

Jtem a biernastadom iij vxar a fimta veter. ij a þridia veter oc a fyrsta veter.

Jtem a hialtastadom .iij. a þridia veter. ij a fimta veter. vij a fiorda veter. j a fyrsta veter. ij kyr.

Jtem j hvamme ij a fiorda veter. j a fyrsta veter.

Jtem a frostastadom iij a fimta veter. iij a þridia veter. j a anan veter oc a fyrsta veter.

Jtem a grvnd v a anan veter oc j a fyrsta veter.

Jtem a þveraa iij a setta veter oc iij a fimta veter. ij a þridia veter oc iij a anan veter.

Jtem vnder brekkom. iij vxar gamler. ij a anan veter. kviga a þridia veter.

Jtem vnder minnom brekkom ij a fimta veter. iij a anan veter.

Jtem j axlarhaga kyr oc naut a fyrsta veter.

Jtem a dyrfinnastadom ij kyr. iij kvigar a anan veter.

Jtem vnder hofdelenom gudmundar naut a þridia veter.

Jtem a rip ij a fimta veter oc ij a þridia veter. ij kyr. annar alin efter eigildaholt halft.

Jtem a Cg ij vxar a fiorda veter oc j anan veter.

Jtem j garde iij a annan veter.

Jtem nese ij kvigor a anan veter j a þridia veter.

Jtem a vatnløsa kyr oc naut a fyrsta veter.

Jtem a lone hia steine iij kyr aldar j leigor.

Jtem a leek kyr.

Jtem a litslahole naut a fyrsta veter. ij kyr. alin anor j leigor.

Jtem a myklahole ij kyr. naut a þridia veter oc a fyrsta veter.

Jtem j brekko ij kyr.

Jtem j enne gudmundar naut a fiorda veter.

¹⁾ vete, hdr. hér og eptirleiðis. en eptir öðrum böndum í skránni mun eiga að leysa það upp í »veter«, en ekki »vetre«.

- Jtem vidvik xv vxar gamler. gudmundar naut a þridia veter.
 Jtem j holakote kyr.
 Jtem a ringvere vxa a fiorda veter. ij a þridia veter.
 Jtem a skvfstodom kyr. iiij vxar a fiorda veter. gudmundar
 naut a fimta veter.
 Jtem a jngvalderstodom iij kyr. gudmundar naut a þridia veter.
 Jtem a ramfnstodom kyr.
 Jtem a ramfnhole kyr. naut a anan veter.
 Jtem j hvamme kyr. naut a anan veter.
 Jtem a nekjom ij kyr. ij a þridia veter.
 Jtem a kalfstodom iiij kvigor a þridia veter oc gradunger
 a anan veter.
 Jtem i vidanese ij kyr. ij naut a þridia veter oc er annat
 gradunger.
 Jtem j øfraase ij kyr. ij naut a þridia veter.
 Jtem j nedraase vj vxar a fiorda veter. j a fimta veter.
 anan a setta veter oc a þridia veter.
 Jtem a biernstodom iij kyr. kvigo a þridia veter alin fore
 hæ. gudmundar naut a þridia veter.
 Jtem skredalande iij kyr. iij naut a þridia veter.
 Jtem j saurbø vj kyr. gudmundar naut a forsta veter.
 Jtem a svidninge iiij a þridia veter iij. kyr.
 Jtem a þufom naut a forsta veter oc a anan veter kyr.
 Jtem a krosse ij kvigor a þridia veter. anor alin fore hæ.
 Jtem a marbæle iij vxar a fimta veter. x lamb.
 Jtem j Enne iij a þridia veter.
 Jtem a nylende a þridia veter oc a anan veter.
 Jtem a biernastodom a þridia veter oc a anan veter.
 Jtem a lietstodom a þridia veter oc a anan veter.
 Jtem ða iij a anan veter.
 Jtem hofda ij vxar a fiorda veter. j a anan veter.
 Jtem olafs fyrde hia sira þorfinne iij naut a anan veter oc
 a fiorda veter.
 Jtem hia Egle paalssyni naut a anan veter.
 Jtem a kalfsaa naut a anan veter.
 Jtem a moafelle ij naut a fiorda veter. j a þridia veter oc
 j a anan veter.
 Jtem siovdastodom naut a anan veter.

- Jtem a moe kyr.
 Jtem a røkerhole ij kyr.
 Jtem a midhole naut a þridia veter.
 Jtem a þveraa ij a anan veter oc j a þridia veter.
 Jtem a krakastadom kviga a þridia veter oc anan veter.
 Jtem germundarholom ij a anan veter.
 Jtem a brederaa ij kvigor a þridia veter oc þridia a fiorda veter oc j a setta veter.
 Jtem rofhole naut a anan veter.
 Jtem a hole j svarvadadal kviga a fiorda veter oc naut a þridia veter.
 Jtem hvamme naut a fiorda veter.
 Jtem hia sira þorkelle naut a fimta veter er ek lanade honom j haust.
 Jtem hia solda a skidastadom naut a þridia veter.

36.

1449.

SKRÁ um eignir Skinnastaðakirkju, þegar séra Magnús skilaði af sér, gerð eptir tilsögn séra Jóns Pálssonar.

AM. 235. 4to bls. 1 og 12. Bréfabók Jóns biskups Vilhjalms-sonar í frumriti. Þessar klausur eru báðar með sömu hendi og munu eiga saman; er þetta með sömu hendi og sumt frá tímum Gottskálks biskups hins fyrri.

Nota. dixit dominus johannes pauli cum leuauit dominus magnus ex parte skynastadom.

in primis xi kiir. viij asaudada¹⁾ kugillde oc xi giöldfiar. vje j rossom oc vje innan gatta²⁾.

dixit dominus johannes pauli anno domini et cetera nono.

swa myket goz var a skinnastadom vm fastagang ix kiir. vij heima oc ij j aldom³⁾. viij oc xx er oc x lamb. j vxe oc j. gradunger.

jtem iij senger. iij storkerald. ketil oc pottir.

¹⁾ þannig; ²⁾ hér endar bls. 1; ³⁾ = eldum.

37.

1449.

SKRÁ um Rómaskatt úr Hólabiskupsdæmi.

AM. 235. 4to bls. 51, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti.

anno domini m^o cd^o xl^o nono.

Jttem sira þorðr celiu romaskatta.

Jttem sira gamle c. l. vi. anno domini m^o cd^o xl^o nono.

Jttem sira besse .cc. oc snotige hins þridia hundrads.

Jttem sira ion ormson. c. xiii. betvr.

Jttem sira jon broddason snotiger nagla.

Jttem sira olaur kirkiuprestr .cc. oc sextiger betr.

Jttem sira gudmvrdr narbason .c. oc nirtige betr.

Jttem sira ion petv(r)sson xtige oc vi betr.

Jttem sira magnvs einarson .c. oc .xxv. betr.

Jttem sira jon halddorson .cc. l. betr.

Jttem sira berþor sextige nagla oc fiortan betvr.

Jttem sira annoddr.

38.

10. Febrúar 1450.

á Hólum.

ÚRSKURÐR Gottskálks Hólabiskups um hjónaband Víðnæms Jónssonar og Helgu Einarsdóttur.

AM. 235. 4to bls. 65, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskr. 3684. Afskript af þessu bréfi er og í Landsbókasafni 115. 4to I, 171 (bréfasafn séra Jóns í Hítardal); ÍBfél. 126. 4to bls. 42—43.

Domur Gottskalks biskups um Vidnæm Jonsson Anno 1450⁴).

Jñ nomine domini amen

Vij gotskalks með gudz nad biscop æ holvm j hialltadal oc visitator vm allt island giorvm godum monnum viturligt med þessv orv brefi at saker þess at vídnæmur ionsson kom fyrer oss j riattan stefnudag beidi oc krafði doms oc vrskvrðar hvort helga

⁴) 115, 126.

einarsdóttir veri hans loglig eigenkona edur eigi. nu saker þess at sira halldorr olafson sor þar æ stefnyne fullan bokareid fyrer oss at hann hafdi verid nær oc heyrtr helgv einarsdóttur suo segia þa hyn var at spvrd huort henni veri vilivgt at eiga vidnæm jonsson. En hyn svaradi suo til. nu vil eg eiga hann oc efter þat geingu þav til handabandz vidnæmur oc helga. einar baudvarsson fader hennar oc astis gu(d)mundardóttir moder hennar oc handlavgdv fyrnefndvm vidnæmi adur greinda helgu.

J annarre grein hefer vidnæmvr svarid fullan bokareid at hann hefdi legit likamliga med helgv einarsdóttur sidan handabandit giordiz. því in nomine domini amen dæmdvm víj helgv einisdóttur logliga fyre kallada oc svo eigi sidur opt nefnda helgv lavgliga eigenkono vidnæms jonssonar vera oc verid hafa alla stvnd sidan hjkamleg samvist vard þeirra j millvm.

var þessi vor domur vpp sagdr oc inskriftis fram boren oss j domssæti sitiande j kirkvne j vidvjk favstvdagen næsta epter sancti [blasij martiris dag¹⁾] þessum [dannemonnom nærverunndvm²⁾] oc þenna vorn dom samþyckiondvm er svo heita sira³⁾ ionsson. sira lodvjk hallzson. sira gv(d)mvndr narfason. sira þorstein illugason. sira gvdmundr þorlaksson. sira olafur þorgeirson. sira olafur ravgnualldzson. sira ion broddason. sira jon petursson oc geir vigfusson messodiakn Anno domini M^o. cd^o. quinquagesimo.

Ok til sanninda her vm settvm víj vort insigli fyrer þetta uort doms bref giort æ holvm j hialltadal fiorum nættum sýdar enn fyr seger.

39.

12. Febrúar 1450.

á Hólum.

GOTTSKÁLK biskup á Hólum og visitator yfir allt Ísland tekr aptr þá dispenseran, er hann hafði gert með Páli bróður Olafs-syni fyrir barneignir og veitt honum aptr messusaung fyrir bænastað Björns bónda Þorleifssonar, en hann vissi þá ekki að Páll var bannfærður af Njáli Bárðarsyni ábóta á Helgafelli.

¹⁾ þ. e. 6. Febr.; 115, 126 les hér [Sebastiani dag (= 20. Janúar);
²⁾ [Svo; mðnnum áheyrandi 115, 126; ³⁾ nafnið vantar í skb. og 115 og 126 sleppa líka föðurnafninu.

AM. 235. 4to bls. 18—19, bréfabók Jóns biskups Vilhjalms-sonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskr. 3618.

Víj g(o)ðskalk með gud(z) nad biskup a holvm visitator ýfer allt island giorum þat godum monnum viturlight með vorv opuv brefi at broder pall olafsson kom til oss a þingvælle ok bad oss avdmivkliga vpp a uisitoris makt ok vegna sem úfj havfum af herra erkkibiskupinum ath dispensera með sic ok gefa sig sinn Messo savng apptur sem abote niall hafdi af honum teckit sacer sins opinberris olifnad j þeim barnseignvm sem hann hefer opinberr at ordit j skalhollz biskupsdæmi ok vorv fyrir gvdz skylld ok fyrir bod ok benarstad biornns bonda þorleifssonar þar er stod j hans brefi sem þa þar til oss kom a þinginv enn epter bondans biornns bæn ok brefe ok sinnar avdmýktar skýlld þa dispenservdv víj með honum vm fýr sagdar sacker. ok gafvm honvm aptvr sitt prestligt embætti ok starf. Nu fyrir þan skvld at broder pall dvld ok leýnnde fyrir oss at hann ueri forbodadur oc lýstur j bann af sinvm abota sem var aboti niall fyrir sina opinbera olýdni j morgvm lutum. furrst hann var honum motsvinv j ordvm ok verkvm leýniligha ok opinberligha hvort helldur abotinn var jnlendis eda vttlendis ok j þeim otrvskap sem hann fann ok þottizt finna af honum alltidligha moti sinvm eignvm svordnm eid ok professionem sem hann hafdi giort sinvm abota ok helgafellz klavstre. Ok nv stár sva skrifat j kirkiunar lagvm j mariv savgv ok vida anars stadar ath eingin hefer þar mackt til eda valld þann af ath leýsa af forbode ok banni nema þann sami er forbode ok banlyste adr sem víj vilvm ýdr viturlight opinberligha syna þan tid sem j komen til hola með kirkivnnar lagvm. Nv saker þess broder pall olafsson ath j hafen leýntt ok dvllt fyrir oss hversv ýdvert mal var vordit ok greint oss eigi fvllvligha hversv abotin hafde þat með ýdr giort e(n) víj vidrkennvmzt at víj hofum avnga mackt til epter kirkiunnar lagvm ýdr ath af leýsa medan úfj havfvm ýdr ecki bvndit. ok þvi kavllvm víj aptur vora dispenseran ok fyrre giord sem úfj havfvm með ýdr giort. Ok þvi með þessv vorv brefi færvm víj ýdr opinberliga aptur j sama forbod ok bann. ok lýsvm ydr þar stadfastliga j sama bann epter þvi sem aboti niall bardarson hefer ýdr j sett adr. forbiodvm víj

ydr vnder bannz þínv oc hæsta (forbød) her epter ath [þessv brefit¹⁾] messor seger eda nockvt starf eda prestlight embæti ath veita hallda eda giora lifande monnum eda dauðvm sva framt sem j eda þeir sem heýra Messor ydr hier epter eda þiggia nockvt prestlight starf eda embæti af ydr vilia fordazt kirkivnar harda refst ok hefnder ok sama forbod ok bann sem j ervn j setter vtan lesa ydrar tider. Ok biodvm víj ydr broder sveinbiornn sama klavsturs conventvbroder j helgafelli vnder hæstv hlýdne ok banz þínv ok afsetning yðvars prestligs embætis at lesa opinnberliga þetta vort bref godum monnum nærverandvm fyrir broður pali olafssýne conventvbrodr j helgafelli svo hatt hann megi vel heýra. at þessv brefi lesnv sendit oss brefit aptur insiglat tveggia mana insigle þat sva avdsynandi at þier hafit þenna vorn bodskap vel ok truliga giort.

Ok (til) sannenda her vm settum víj vort insigle fyrir þetta bref vtgefit a holvm j hialltadal fimtvdaginn næsta fyrir festum valentini presbiteri Martiris. anno domini M^o. cd^o. l.

40.

13. Febrúar 1450.

á Hólum.

ÚRSKURÐR Gottskálks Hólabiskups um hjónaband Viðnæms Jónssonar og Helgu Einarsdóttur.

AM. 235. 4to bls. 19, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskr. 3619.

Vij gotskalk með gudz nað biscop a holom ok visitator om alt jsland helsom idher wirmunder paalsson kerliga með gud.

Wij gørom iduer witerlikt með thesso waaro brefue ok allom dandemannom theim som thette brof see edher høra at widnemir jonsson a fredagen nesta epter festum blasij kom for oss a stempna j widwikarkirkio bidde ok krafde oss dooms ok vrskurdar af oss hwart helga einarsdotter wæri hans eighen kona edher ey ok epter thy profue som ther war swarit ok borit dômdom wij með samtykt ok rade theirra godra lerda

¹⁾ [þannig.

manna som ther ner oss waaro ok vrskurdadom oss j domsete sittiande helga einarsdotter eigenkona widnemps wera ok werit haffua sidhan han hafde likamliga ger(n)ing med hona epter therra giort bandaband ok thy lysom wy jon torgilsson ok helga einarsdotter j fult forbod ok bau til thes ær tbo koma hyt a waan fund til hola ok taga scripter ok aflosn som tilber epter kirkione laghom ok forbiodum honom nokra likamlika samwist hafua med hona her epter. thy bidiom wy idher ok biodum sira wermunder vnder hesta lydne forbod ok banspina ok afset(n)ing idhers presteligx embites yfwer greindom mannom jone ok helga messa sionga edher nokot prestligt embite them at weytha lifuande edher daudum ok jamwel biodom vnder sama lydne allom adbrom lerdom mannom prestom ok mwnkom j jslande ok biodom idher at ther sende brefuit epter thom prestom er ther eru er tho laupa j adhra sweytir.

weri gud med idher.

ok til sannind her om settom wy waart jncigle fyrer thetta waart bref giort a holom j bieltadal fynta dagen nesta fyrer festum valentini martiris Anno domini M^o cd^o quinquagesimo.

41.

14 April 1450.

á Hólum.

ÞORSTEINN Jónsson selr Gottskálki Hólábiskupi tuttugu hundruð í jörðunni, Ási í Vatnsdal fyrir jörðina Brandsstaði í Blöndudal og sex kúgildi, en af því biskup lét burt jörð, er Hólakirkja átti, fékk biskupinn Hólakirkju tuttugu hundruð upp í greinda jörð Ás í Vatnsdal.

AM. Fasc. XII, 27, frumritið á-skinni. Þjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru þau öll dottin frá, nema hið fyrsta.

vm aass í vatzdal.¹⁾

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra Senda broder sigurdr prior a maudrwaullum officialis heilagrar hólakirkju. sira teitur finzsson radzman a holom. kolle magnusson ok philipus ormsson kuediu guds ok sina kunnigt giorande ath þa er lidet var fra hingat burð vors herra jesv christi þus-

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

hundrað .cccc^o. xl^o. oc tíu ar þridiadaðenn jn festo tiburti(i) et valeriani j studium a holum j hialltadal vorum vierj hia saum ok heyrðum a ord þeirra ok handaband af einne halfu virdu-ligs herra ok andaligs faudr gottskalks med gudz nadh biskups aa holum enn af annare þorsteins jonssonar ath suo firir skildu adh adr nefndr þorsteinn selde fyr nefndum verdugum heira biskup gothskalk tuttugu hundrud j iurdune ase er stendr j vazsdal j vndenfellz kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giedum sem greindre jaurdu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok njiu ok hann vard fremzst eigande ath. sagde hann halfkirkiu-skylld aa jurdune ase ok þar ette heima ath takaz tiunder ok liostollar bonda ok huspreyiu ok allra heimamanna. hier j mott gaf verdugur herra biskup gottskalk jaurd er heiter brand-stader er liggur j blaundudal j blaundudalshola kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok giedum sem greindre jaurdu hefer fylgt ath fornu ok njiu ok heilaug holakirkia ok hann vrdu fremzst eigande ath ok þar til sex kugillde buleg. skal huor vm sig opptnefndur verdugur herra biskup gothskalk ok þorsteinn jonson suara lagariptingum aa þeirre jaurdu er huor selde audrum enn bader hallda til laga. Nu saker þess ath þratt-nefndr biskup gothskalk lukte titnefndum þorsteine jonssyne jaurd heilagrar hola kirkiu fyrnefnda brandstade firir optnefnt jardarverd j ase j vazsdal og þui j sama handabandæ lukte ok fieck opt greindur herra biskup gothskalk heilagre holakirkiu til fullrar eignar, tuttugu hundrud vpp j jaurdeña optnefndan as. Ok til sannenda hier vm settum ver fyrnefnder menn vor juscigle firir þetta bref er giort var i sama stad dege ok are sem fyr seger.

42.

1. Juni 1450.

i Selárdal.

VITNISBUBÐR Ljóts prests Helgasonar, að Jón biskup Gerreks-son hafi, þegar hann var í visitazíu sinni á Reykhólum (1432), skipað sveinum sínum eptir beiðni Gizurar Runólfssonar, að gera Filippusi Sigurðssyni «eina hveria úlukku», en þegar þess var getið, að Filippus væri kominn í kirkju, hafi biskup skipað sveinum sínum að taka hann þaðan, því að hann skyldi hreinsa kirkjuna á morgun, þótt hún væri saurguð í kvöld.

AM. Fasc. XII, 25, frumritið á skinni, Innsiglið er dottið frá. AM. dipl. afskr. Nr. 1148 (með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu).

Vitnisburðarbrief um skipun Biskups Jóns Geríkssonar að giora Philippusi einhuoria ohlutvendi¹⁾.

Þáth giorer eg liotur prestur helgason godum monnum vitur-
ligt með þessv minu brefi ath eg var á reykholum þá er biskup
íon gerreksson visiteradi vestfiordu ok gisti á reykholum ath
gizur runolfsson kærði vpp á filipus sygurdzson ok bað biskup
íon gerreksson hialpa til suo hann mætti giora havnum eina
hueria vlucku eþ biskupin skipadi sinum sueinum þeim er hier
j landit voru daner kalladir ath giora fyá nefndum filipus
hueria vlucku er gizur villdi. var þá sagt ath filipus væri komiþ
j kirkiu eþ biskup íon skipadi til sueinum sinum ath taka hann
vt af kirkiuþi firir skulld gizurar ok giora til huat er gizur villdi
ok biskup íon sagdi suo þott kirkiaþ væri saurgut j kuelld ath
hann skyldi giora hana hreina ath morni nema tittnefndur
filippvs giordi alla hluti sem gizuri likadi.

Ok til saþjinda hier vñ setta eg mitt insigli firir þetta
bref skrifat j selardal j arnarfirði manudagiþ næsta firir festum
corpus christi þá er lidit var fra higatburd vors hera ihesu
christi þusund cccc^o ok fimtiger ara.

43.

12. Júní 1450.

í Rómaborg.

NIKULÁS páfi hinn V. skipar Birgi Magnússon, erkiprófast í
Uppsölum, innheimtumann páfastólsins um Norðrlönd, en tekr
aptr allar veitingar áðr öðrum gefnar til þeirra hluta, en eink-
um umboð það, er Marcellus Skálholtsbiskup hefir haft.

Dipl. Norv. VI, Nr. 532, eptir bréfabók Nikulásar páfa hins
finta XLIX, 98b.

Nicolaus episcopus s. s. d. dilecto filio Birgero Magni
archipreposito ecclesie Vpsalensis cubiculario nostro nuntio in
Dacie Suetie et Norwegie regnis eorumque ciuitatibus et dio-
cesibus fructuum reddituum prouentuum et aliorum iurium ca-

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi c. 1600.

mere apostolice debitorum collectorj salutem et apost. bened. Ex fidelitate prudentia quoque tua et probitate plurimum comprobatis tenemus indubie quod ea que tibi committenda duxerimus solertj et salubri studio gubernabis et fideliter exequeris. Hinc est quod nos de tua industria plurimum in domino confidentes, te in regnis Dacie (Suetie) et Norwegie et ciuitatibus ac diocesibus eorundem exemptis et non exemptis nuntium apostolicum ac generalem fructuum reddituum prouentuum censuum et aliorum iurium nobis et Romane ecclesie ac camere apostolice debitorum et debendorum nostrum et sedis apostolice collectorem et receptorem vsque ad nostrum et eiusdem sedis beneplacitum tenore presentium facimus constituimus et etiam deputamus omnes alios et singulos collectores receptores et succollectores jnibi hactenus quacunq[ue] auctoritate deputatos et presertim venerabilem fratrem nostrum Marcellum episcopum Scalorensem omnesque et singulas concessiones super huiusmodi collectorie receptorie et succollectorie officijs alijs quam tibi sub quavis verborum forma per quoscunq[ue] etiam predecessores nostros et quavis auctoritate factas seu concessas penitus reuocando ac tibi per te vel alium seu alios clericos dumtaxat fide et facultatibus ydoneos nostro ac dictarum ecclesie et camere nomine a quibuscunq[ue] prelati capitulis collegijs conuentibus ecclesiarum et monasteriorum quorumlibet aliisque ecclesiasticis secularibus et regularibus exemptis et non exemptis ordinum quoruncunq[ue] et etiam laicalibus personis necnon a regibus reginis ducibus marchionibus comitibus et principibus alijsque nobilibus et communitatibus ac vniuersitatibus ciuitatum castrorum terrarum villarum et aliorum quorumcunq[ue] locorum omnes et singulas tam ex denario sancti Petrij quam pro vnione Grecorum cum occidentali ecclesia ad causam certarum indulgentiarum per Basiliense olim concilium concessarum aliasque quascunq[ue] pecuniarum summas et quantitates fructus redditus et prouentus ac iura res census annuos et bona alia in quibuscunq[ue] rebus seu iuribus consistant etiam si bona huiusmodi fuerint confiscata nobis et eisdem ecclesie et camere in prefatis regnis ciuitatibus et diocesibus quacunq[ue] ratione vel causa debitas debitos et debita seu debendas debendos et debenda aut ad nos seu ad easdem ecclesiam et

cameram nunc et jmposterum pertinentes et pertentia seu alias quomodolibet spectantes et spectantia quecumque quotcunque et qualicumque fuerint communibus et minutis seruitijs prelatorum ad quorumque ecclesiarum et monasteriorum regimina promotorum dumtaxat exceptis petendj exigendj leuandj recipiendj recuperandj ac soluendis de receptis et solutis dumtaxat quitan dj liberandj et absoluendj rationes quoque et computa a quibuscunque collectoribus succollectoribus receptoribus et jnquisitoribus heretice prauitatis aliisque officialibus pro dictis ecclesia et camera in dictis regnis ciuitatibus et diocesibus seu earum aliquibus hactenus deputatis et deputandis seu personis alijs in quantum vtilitatem et negotium dictarum ecclesie et camere concernant audiendj et examinandj jpsosque ad id si neccesse fuerit et contradictores quoslibet et rebelles cuiuscunque dignitatis status gradus ordinis conditionis et preeminentie etc. fuerint etiam si pontificali vel alia prefulgeant dignitate o. s. frv.¹⁾ Tu igitur officium predictum iuxta datam tibi a deo prudentiam sic studeas bene fideliter et laudabiliter exercere quod speratj exinde fructus subsequentur tuque apud nos et sedem predictam possis merito commendarj. Et insuper volumus ut dictus Marcellus episcus reddita tibi ratione perceptorum manualiterque tibi satisfactorum et restitutorum ad nos et dictam sedem sine mora debeat proficisci. Datum Rome apud Sanctum Petrum anno jncarnationis dominice m^o cccc^{mo} 1mo pridie Jdus Junij pontificatus nostri anno quarto.

De curia

Jo. de Spinosis.

44.

7. Juli 1450.

á Hólum.

VITNISBURÐR tólf manna um það, að Hólastaðr eigi osttoll af hverjum skattbónda milli Hrauns á Skaga og Hrauns í Fljótum.

AN. Fasc. XII, 28, frumritið á skinni. Þrjú innsigli eru eptir fyrir bréfinu. AM. Fasc. XII, 13, transskript á skinni frá 17. Júlí 1480.

bref vm osttollen.²⁾

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra sennda

¹⁾ Sjá IV. bindi Nr. 749; ²⁾ Aptan á frumritinu með fornri hendi.

jon prestur palsson af greniadarstadvm. sigvrdr prestur jonsson. einar magnusson. steindor jonsson. illavgi biorgolsson. þorlakur sigvrðsson bændur j skagafirde. þorgeir olafsson. brandur oddzson. þorgeir illavgason. savlle oddzson. aslakur palsson. bligur havskavllsson. leikmenn. kvediv gvds ok sina kvnigh giorandi med þesso vorv oppnv brefi ath ver hofum heýrt þat sagth af ollvm elldrum dandi monnum ath heilavg hola kirkia ok biskups stollinn j hialltadal ætti ok hefði att til efinligrar eignar ærligha fiortan merkvr smiors eda fiordvngs ost af hverium skættbonda sem býr j milli hravns æ skaga ok hravns j fliotvm. ok þessi ost(t)ollvr var lvtur æ vorum dogvm. ok menn til feingner af domkirkivnni saman ath takka ok heim ath færa. ok ver lvtvm þenna sama ost(t)oll þæ epter var komit. Ok til sannenda hier vm settv ver fyrnenfnder menn var jnsigle firir þetta bref skrifat æ holvm j hialltadal þridiadagin næsta epter visitacio sancte¹⁾ Marie virginis. Anno domini [M^o. cd^o. quinquagessimo²⁾).

45.

27. Juli 1450.

i Vík.

GUÐMUNDR Björgólfsson selr illuga bróður sínum rekann fyrir Sævarlandi fyrir rekann millum Sauðarár og Gaukstaðár og nýjan sexæring.

AM. Fasc. XII, 24, frumritið á skinni. Brot er eptir af inn-siglinu. Aftan á bréfinu stendr með hendi frá 17. öld: «Reyni-stadarklaustursbref».

bref vm sævarlandz reka.

Þath giore ek gvðmvrdr biorgolfseon godvm monnm kvnnikt med þessv mínu brefe ath ek hefer selltt illvgha biorg-
vlfssýne brodr mínmv rekan fyrer sævarlande fra landzenda ok vesstur svo lankt at siae bænvset æ sævarlande ok skal standa þar sem mætizt gras ok fiara. her j mott gaf hann rekann millvm savdarar ok gavgstadaar ok þar med nyan sexæring. samþýkte þetta kavpp ragneidur koða mín. ok til sann-

¹⁾ tvískr. í transskr.; ²⁾ [M^o. cd^o. Lxxx (!) transskriptið, en þó er þrem síðustu x-unum bætt við síðar með morrauðara bleki af mis-skilningi, því að sjálft transskriptið er gert 1480. Af þessu stafar það að bréf þetta er árfært til 1480 í mörgum pappírsafskriptum.

inda her vm setta ek mitth insigle fyrir þetta bref er giort var j vik manvdagen næsta fyrir olafs messv. anno domini m^o. cccc^o. xl. decimo.

46

1. August 1450.

í Niðarósi.

Hið norska ríkisráð vottar, að það ásamt Ásláki erkibiskupi, er nú sé látinn, hafi í Ósló kosið Kristján Danakonung hinn fyrsta til konungs yfir Noregsveldi eptir Kristopher konung dáinn, og hafi unnið honum eið á Marströnd og sé því krýning sú, er Karl Knútsson hafi síðar með ofriki látið veita sér til Noregskonungs, með öllu ógild; geta þeir þess, að þeir hafi nú látið skipaflota sækja Kristján konung, svo að hann yrði krýndr að réttum Noregs lögum. Bréfið byrjar svo: »Nos Marcellus Skalholtensis Mathias Holensis dei gracia ecclesiarum episcopi . . .« En ekki kemr það Íslandi sérstaklega við að öðru en því, að biskuparnir eru nefndir. »Datum in ciuitate Nydrosiensi anno ab incarnatione domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo primo die mensis Augusti. Nydrosiensi archiepiscopali sede vacante«.

[Frumbr. í Ríkisskjalasafni Dana »Norge« Nr. 50a; Prentað í Dipl. Chistierni I, Kh. 1856 Nr. 18; F. H. Jahns Unionshist. bls. 532—34; Dipl. Norv. VIII, Nr. 342].

47.

7. August 1450.

í Niðarósi.

Fimm biskupar, og þar á meðal »Marcellus Schalotensis» (fyrstr) og »Matheus Holensis«, ásamt tveim kapellupróföstum, eru nefndir í gjörðardóm milli Kristjáns konungs hins fyrsta og klerkaráðsins (kapitulans) í Niðarósi út af ágreiningi um erkibiskupskosningu, og dæma þeir að sá, sem kosinn sé til erkibiskups, þurfi að hafa samþykki konungs upp á kosninguna, áðr en hún sé staðfest (af páfalegu valdi), og sé því kosning Magister Ólafs kanoka Þrándarsonar ólögleg og að eingu hafandi. Bréfið komr ekki sérstaklega við Íslandi framar en nú hefir greint verið. »Datum Nydrosie anno domini mille-

simo quadringentesimo quinquagesimo iudictione tertia decima die vero septima mensis Augusti . . .¹⁾

[Frumbr. í Ríkisskjalasafni Dana «Norge» 46a; Prentað í Dipl. Chr. I, Kh. 1856 Nr. 19; Skand. Litt. Selsk. Skr. XVI, 152—57; Dipl. Norv. VIII, Nr. 343].

48.

29. August 1450.

í Björgvin.

TUTRUGU og sex menn af ríkissráði Noregs og Danmerkr gera eptir krýning Kristjáns konungs hins fyrsta samning milli Noregs og Danmerkr á þann hátt, að bæði ríkin skuli lúta einum og sama konungi með jöfnum réttindum, svo að hvorugt sé öðru ædra, en hvoru um sig sé stjórnað af innlendum mönnum eptir forn-um lögum hvors ríkis fyrir sig («ath bothe righen Danmark oc Norege bliffue vnder en herre oc koning til ewigh tiidh»); ennfremr ákveða þeir um hernað og konungskosning. Fyrstr í samningnum er «Marcellus með gudz nadhe biscop í Skálholt archipostulatus í Nydros oc paweligs sædis legatus». Að öðru leyti kemr skjalið Íslandi ekki sérstaklega við, en er dagsett: »aar efter gudz burdh thusende fire hundredthe vppa halffuetriediesynnetywennde løwerdagen næst efter sancti Augustini biscops oc confessoris dagh»²⁾.

[1. Frumrit í Ríkisskjalasafni Norðmanna, Münchenersaml. Nr. 2, og eptir því er bréfið prentað í Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. IV, 344—47 og í Dipl. Norv. VIII Nr. 345, þarsem bréfið að auk er borið saman við tvær afskriftir fornar í Ríkisskjalas. Norðm. og þá þriðju í Leyndarskjalasafni Dana, ennfremr við: 2. frumrit, sem er í Ríkisskjalasafni Dana; eptir danska frumritinu er bréfið prentað í Dipl. Chr. I. Kh. 1856 Nr. 21.]

¹⁾ Þess má geta, að konungi mun sérstaklega hafa gengið það til að ónýta kosning Ólafs Þrándarsonar, að hann vildi koma Marcellusi Skálholtsbiskupi í erkibiskupsætið. eins og síðar kemr fram.

²⁾ Menn hafa skilið svo, að þetta væri 29. August, sem og er fylgt hér. En eptir orðunum gæti legið eins nærri að skilja það svo sem það væri 30. Maí, og hér væri miðað við dag Augustini Anglorum apostoli.

49.

[1450].

MARCELLUS Skálholtsbiskup og legáti páfans á Norðrlöndum skuldbindr sig, — í þóknunarskyni fyrir það, að Kristján konungr hinn fyrsti hefir stungið upp á honum (>gepresentert<.) til erkibiskups í Niðarósi, — til þess að »ríða« til Róms að fá páfalega staðfesting upp á rétt Noregskonungs til þess að skipa (>presenteren<.) erkibiskupa og biskupa þar í landi og upp á rétt Dana og Svíakonungs til slíks hins sama í þeirra löndum, ennfremsr upp á eilíft samband allra Norðrlanda undir einum konungi, og svo að konungr megi taka þá menn út úr klaustrum eða öðrum vígðum stöðum, er vega mann í návist konungs.

Frumritið er í Ríkisskjalasafni Dana, Norge 49, með heilu innsigli. Prentað í Dipl. Norv. II, Nr. 789. Norðmenn setja spurnarmerki við ár 1450, en þess mun naumast þurfa. Það getr varla hjá því farið, að bréfið sé gert í Augúst eða September 1450, því að 7. August 1450 er ónýtt kosuing Ólafs Þrándarsonar til erkibiskups í Niðarósi (DN. VIII, 343) og 29. Aug. 1450 er gerðr sameiningarsáttmálinu milli Noregs og Danmerkr (DN VIII, 345), og er á honum auðséð, að Kristján konungr hefir ekki látið leingi biða að koma Marcellusi í erkibiskupstignina, því þar kallar hann sig: »archipostulatus i Nydros» og hið sama gerir hann og í bréfum frá 3., 4. og 11. Sept. 1450; fékk konungr því og áorkað, að klerkaráðið í Þrándheimi samþykkti Marcellus fyrir erkibiskup; það sem því var eptir, var að fá páfaun til þess að staðfesta allt saman; er því líklegt, að Marcellus hafi ekki látið það biða leingi, að fara þess á leit, en eptir þessu bréfi hefir honum þótt kænlegra að beiðast þess í almennum orðum, að páfun veitti konungi vald til að skipa biskupa, því að það var sama og staðfesta erkibiskupsdóm hans. Þessi staðfesting fékst þó aldrei og varð Marcellus að víkja, en páfinn skipaði Heinrik Kalteisson til erkibiskups, en hann vildu Norðmenn ekki hafa, og komst svo Ólafr Þrándarson aptr að 1457.

En bescheed och handelling giordt imellom konning Christiern I. och Marcello biscop aff Schalholt. om adtschillige frijheder hand schulle tilhandle koningen och hans efftherkomere hossz passuen. paa frijhedt paa stichtene wdj Norge och Danmarck och j andre maader inden en wisz tiide. sine dato¹⁾.

Wij Marcellus van gotz gnaden Byscop to Scha(l)holt jn Denmarken Norwegen vnd Sweden rijken des helligen stoils van Romen legait Bekennen vnd in stede eyns edes ernstliken gelouen Oft queme vnd gevelle dat wij ouermitz dem hogeboren forsten ind heren heren Cristiern Denmarkes Norwegens

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld.

Wendis vnd God(i)s koninck etcetera to dem arsbisdomme van Dronthem gepresentert vnd voirt als gewontlick is gekoren vnd volmechtich dair yn worden. Dat wij sullen vmb myns gnedigen heren des koninges vnd siner gnaden rijken vurß recht vnd priuilegien to bestedigen vnd vermerderen van vnsem hilligen vader dem pawes verweruen vnd verkrigen jndem irsten to bestedigen der koninge priuilegien van Norwegen dat se sullen hebben macht den Arsbiscop vnd die Byscop des rijchs van Norwegen to presenteren vnd nummont anders.

Jtem dat in Denmarken nummont vor artzbyscop eder byscop gekoren off van dem stoill van Romen bestedicht en sall werden sonder volkomen will vnd volbort des koninges van Denmarken. Also dat alle ander rechte vnd priuilegien die de koninge van Denmarken vnd Norwegen ouer die gestlicheit nutertijt hebben vngekrenket bliuen sullen.

Jtem oick sullen vij van vnsem hilligen vnder dem pawes verweruen dat desse drij rijck Denmark Norwegen vnd Sweden her namails sullen to samen verbonden vnd vereinget bliuen vnder eynem koninck vnd forsten ten ewigen tijden.

Jtem voirt sullen wij van vnsem hilligen vader den pawes verkrigen dat sine gnade macht vnd orloff hebbe alle die in siner gnaden tgegenwort lude doit slayn off anders yemant lemen vnd wonden beyde geestlick vnd werlick sonder breckyng der vrijheit vrij vyt allen closteren vnd gewijden steden to nemen. Vnde vmb desse vurß punten to weruen willen wij sulue op to Romen rijden. Jnd sullen wij alle semontliken verwullen tuschen dit vnd vnss heren dach natiuitatis nestkomende ouer eyn jair ten wersake dat wij dair tuschen dat got verbiede gefangen off myt kranckeyt beladen wurden so dat wy des van noitz wegen nicht volbrengen en kunden. vnd off queme dat got verbiede dat wij versumeden eder so nicht en scheghe desse vurß punten to weruen so belieuen wij vnd geuen volkomen consent ouermitz desse brieue dat vnse gnedige here koninck Cristiern etcetera macht hebbe als dan eynen anderen arthiscop van Dronthem to presenteren vnd tosetten vnd wij en willen vnss als dan to dem artzbisdom vurß voirtmeer ouer all geyns rechts eder to seggens vermeten. Vnd villen oick truwelick vnd vlijtlick arbeiden dat vnse hillige vader die pawes verlene vnsem gnedigen heren dem koninck sente peters penninck eyn tijt van

jaren den die stoill van Romen jarlinx heuet jndem rijk van Norwegen. Datum.

Et quia Ego Daniel kepken De Nulant Clericus Leodiensis diocesis publicus apostolica et imperiali auctoritatibus notarius premissis promissioni pollicitacioni obligacioni omnibusque alijs et singulis dum sic vt premittitur fierent et agerentur vnacum strenuo milite domino Eggardo frille presens interfui eaque sic fieri vidi et audiui. jdeo hoc presens publicum instrumentum in materna lingua manu mea propria scriptum exinde confeci subscripsi et in hanc publicam formam redigi signoque et nomine meis solitis et consuetis signaui sigillique rotundi ipsius reuerendi patris domini marcelli Episcopi et legati appensione comuniui in fidem et testimonium omnium premissorum.

50.

3. September 1450.

i Björgvin.

»MARCELLUS dei gracia episcopus Schalotensis sancte Nydro-siensis ecclesie postulatus per regna Dacie Swecie et Norwegie fructuum prouentuum reddituum camere apostolice et denarij sancti Petri collector generalis per sedem apostolicam specialiter deputatus« kvittar Stafangrskirkju í Noregi fyrir 175 gyllinum í átta ára Rómaskatt til hinnar postullegu fjárbirðslu. Undir fald bréfsins ritar »Petrus Vnger«, en á faldinn »Daniel Kepkenn secretarius«.

[Dipl. Norv. IV, 922 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XLIII, 19].

51.

4. September 1450.

i Björgvin.

»MARCELLUS dei gracia episcopus Schalotensis sancte Nidrosiensis ecclesie metropolitensis postulatus per Norwegie Dacie et Swecie regna ipsorumque metropoles dyoceses apostolice sedis legatus. . . . Gregorius Gardensis, Hemingus Farenis et Matthias Holensis eadem gracia (episcopi)« og tveir biskupar aðrir gefa út aflátsbréf fyrir þá, sem heimsækja með guðrækni eða

hjálpa sánkti Ólafskirkju í Vormster í Rygjafylki. Ad öðru kemr bréf þetta Íslandi ekki við.

[Dipl. Norv. IV, 923 eptir hinu norska frumbréfasafni Árna Magnússonar XLIII, 20. Sbr. Grönl. hist. Mindesmærker III, 179 —183].

52. 11. September 1450. i Björgvin.

•MARCELLUS dei gracia epscopus Schalotensis sancte Nydro-siensis ecclesie metropolitane postulatus per Norwegie Dacie et Swecie regna fructuum prouentuum et reddituum camere apostolice et denarii sancti Petri collector generalis per sedem apostolicam specialiter disputatus kvittar meistara Ólaf Þrándarson konoka í Niðarósi fyrir 70 gyllina, er hann hafði greitt í Pétrspeninga. Daniel Kepken secretarius.

[Dipl. Norv. V, 768 eptir frumbréfasafni Árna Magnússonar af norskum bréfum XVI, 7].

53. 25. September
30. Nóvember 1450. á Skarði.

VITNISBURÐR Jóns Jónssonar og tveggja manna annara um landamerkjalysing Halls Sveinssonar milli Húsanness og Kambs í Breiðuvík og þeirra jarða, sem þar liggja sunnan að.

AMagn. 264. 4to bls. 12. papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 29—31 skr. skr. c. 1660. AM. dipl. afskr. 1576 (eptir 252).

Kambs Landamerke¹).

Þad giaurum vær Jon Jónsson. Halldor Snorrason oc Ormur Jónsson godum maunnum kunnigt med þessu voru opnu Breffe. ad þā er lidid var frá hingadburd vors herra Jesu Christi cio cd oc 1° ára aa faustudagienn næstann epter mattheus²) messo xidu vær aa landamerkie millum Husaness oc Kambs. oc þeirra jarða sem þar ganga sunnañ ad. Reid oc Hallur Sveinsson med oss oc sagde oss þesse landamerke j millum fyrrnefndra jarða. Ad rædur sionhending ur Backalækjarose j mañstein oc er mañsteine j hest. þā rædur egg su er geingur nordur j skard.

¹) Landamerke a mille Husaness og Kambs 252; ²) matthias 252.

Sagde oc fyr nefndur Hallur. að hann hefde heyrtt sagt ad skilríjker menn hefde suarid það rekamark j millum Grafar reka oc Kamsreka. að lambhusid aa efra Kambe liggur j þar sem kroker gilid uppi. það sem fellur ofann fyrer sunnan bæinn aa Kambe. Sagdi oc ádurgreindur Hallur að efri kambur ætte allan reka sudur þangad thil að stofan j Midhusum lægie j kirkiuna a knerre. Efri kambur aa tueggia manada beit j hestbringur j annat mál. edur mánadar beit j bæde mál oc trodhris j Hraun jaurd. Hraun aa einge j kambz jaurd. j vatznese. Geingur ein kiellda fyrer ofan. oc sionhending ur holtzfatenum ytra oc fram̄ a melba(c)ka. Suo oc eij síjdur reid Olafur [stade Sveinsson¹] aa þesse saumu landamerke med oss. oc liet sier anægja þesse landamerke j millum fyrgreindra jarda. Säum vær oc fyrgreinder menn. að þesse aull aurnefne báru saman j millum fyrrgreindra jarda. Oc til sanninda. Skrifad aa Skarde aa Skardzstraund Andriesmesso dag aa sama are sem fyrr seiger.

54. 24. Nóvember 1450. i Kaupmannahöfn.

KVITTUNARBRÉF Marcellusar Skálholtsbiskups til Gottskálks Hólabiskups fyrir 119 lóðum silfrs, er Gottskálk biskup átti að greiða fébirzlu páfans í þóknun fyrir það, að hann fékk biskupsembættið á Hólum.

Crymogæa Arngríms Jónssonar, Hamb. 1610, Lib. III, 138—39.

Marcellus Dei gratia Episcopus Scalh. S. Nidrosiensis Ecclesiæ postulatus, fructuum, redituum & proventuum cameræ Apostolicæ, per Regna Daniæ, Sveciæ & Norvegiæ collector generalis, per sedem Apostolicam specialiter deputatus universis & singulis præsentibus literas nostras inspecturis sive legi audituris & quorum interest sive interesse poterit, quamlibet infuturum, ad notitiam deducimus & deduci volumus per præsentibus ac recognoscimus, quod nos Anno Domini 1450. die 24. Mensis Novemb. in oppido Hafniensi Roschildensis recepimus centum, decem & novem Lothones argenti, ponderis Coloniensis & Lu-

¹) [fader Sueins(!) 252.

bicensis. Quorum unus Loth valet solidos Lubicensis duodecim monetæ Hafniensis. Datos per Rever. in C(hristo) Patrem Dominum Gottscalcum, eadem gracia Episcopum Holensem, ratione N. suæ primariæ introductionis ad Ecclesiam Holensem, pro qua tenebatur cameræ Apostolicę in triginta nobilibus aureis. Super quibus præfatum Dominum Gottscalcum Episcopum & suos hæredes ac successores, nomine dictæ cameræ Apostolicæ, quittamus & quittos facimus, per præsentēs &c.

In quorum omnium fidem & testimonium, præsentēs literas nostras fieri fecimus & sigilli nostri rotundi appensione ac superscriptione notarii nostri fecimus communiri.

Dat. Anno Domini mense, die & loco quibus supra.

55.

26. Nóvember 1450. i Kaupmannahöfn.

RÉTTARBÓT Kristjáns konungs hins fyrsta til Íslands um ýmisleg málefni, alment kölluð Langaréttarbót.

Bréf þetta er prentað hér eptir transskripti Jóns biskups Arasonar, Ara lögmanns Jónssonar og Þormóðar Arasonar, sem ritað er á skinn og gert á Hólum í Hjaltadal 25. Október 1543; er það nú í safni Árna Magnússonar Nr. 187A. 4to. Segjast þeir rita «ord eftar ord» eptir frumritinu sjálfu «med heilu og holdnu herra kongs kristierns insigle»; er því svo að sjá, að bréfið hafi í öndverðu einnngis verið útgefið á þeirri íslenzku, sem á því er hér, enda hefir og aldrei, svo menn viti, verið til neinn dansk frumtexti að bréfinu. Er þessi afskript bezt allra, og er einsætt að fylgja henni einni, úr því hún er gerð beint eptir frumriti og staðfest af hinum skilríkustu mönnum. En til er bréf þetta í hinum mesta aragrúa af afskriptum, sumum allgóðum, en í mörgum er hún líka brjáluð á ýmsa vegu, kubbuð í sundr og niðrskipun öll á reiki. Hefir mart af þeim verið borið saman við þenna texta og safnað miklum orðanun, en eg hefi þó afráðið að sleppa honum, því að hann virtist að jafnaði vera alveg þýðingarlaus, og opt til hins lakara. Á skinni hefi eg séð réttarbót þessa í þessum handritum, auk þess, sem hún er prentuð eptir: AM. 345. Fol. bls. 154—160, skr. c. 1570; AM. 147. 4to bls. 209—213 skr. c. 1598; AM. 173D, 4to C7, brot, skr. c. 1570; AM. 174A. 4to bls. 8—14, brot, skr. c. 1500; AM. 176. 4to bls. 60—61, brot, skr. c. 1570; Thott. 2099. 4to skr. c. 1581; Thott. 595. 4to skr. 1570; Stockhólmssafn íslenzkra lagahandrita C8 bl. 222b—230a skr. c. 1608. Elzt pappírsafskript er í syrpu séra Gottskálks Jónssonar í Glaumba í Add. British Museum 11,242. 4to bl. 57—59 (skr. 1543—93) og önnur í Bessastaðabók

AM. 238. bl. 137—40, 4to frá c. 1570. Þriðja er í syrpu Guðbrands biskups AM. 242. 4to bl. 33b—35a frá c. 1570. Frá 17. og 18. öld rúe til óteljandi pappírsafskriptir af bréfi þessu, bæði í handritasöfnum á Íslandi og í Kaupmannasöfn og eins á Bretlandi. Í pappírsafskriptunum er þess víða getið, að Torfi riddari Arason hafi útvegað þessa réttarbót og komið út með hana 1451¹⁾; hið sama segir og Jón prófastr Haldórsson (Safn II. 651), og síðan eptir bonum margir. Réttarbótin er með danskri þýðingu prentuð í lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 10—34 eptir afskript af transskripti Jóns biskups Arasonar, og ágríp af henni er prentað í Kirkjusögu Finns biskups Jónssonar II, 236—240 með latínskri þýðingu²⁾. Greinatöluna hér hefi eg sett, svo að hægra væri að vitna í réttarbótina.

J nafne guds amen.

Giorum vier kristiern med gudz nað Norgis oc Danmarks kongr et cetera. ydur ollum olnum oc obornum veraundum oc efterkomendum a jslande kunnigt at af þui at almattigur gvd vñ fram vora forskulldan hefer skipað oss til rijkisstiornar j noregi oc vier hofum nu logliga medtekid³⁾ krunovigslu oc kongs nafn j þrandheime a Sancte Olafs deige Anno 1450. 1°. sem a sama tima efter fullkomliga samþykt var efter beidzlu oc vilia allra biskupa prelata riddara oc sueina kaupstada manna oc allz almuga yfer allann endilangan noreg. þui aminer oss ast oc goduile sem vorer forelldrar goder noregs kongar hafa haft oc vier sialfer hofum til jslanz oc iaf(n)uel krefur oss vor skyllða krununnar vegna sem þar eiga med logum vnder at vera at huxa oc vita jslanz velferd gagn oc nytte so at goder nytsamliger sider megi þar halldazt. enn skadliger osider megi aullungis afleggiazt. Þui hofum vier med rade oc samþykt vors elskuligs rads af noregi sem hier nu hia oss vorv. veitt. vnt oc gefid ydur slijk priuilegia. friheit oc rettarbatur sem hier efter fylgia.

1. Fyrst biodum vær hirdstiorum logmonnum oc syslu-

¹⁾ »Riettarbot kongz Christians er Torfe Arason sockti« (Landsbókasafn 67. 4to bl. 26, skr. c. 1620). »Kong Christiani Primi Riettarbot kollud su Laanga inngiefni Anno 1450 med Torva Arasyne Riddara og Hirdstiora« (Landsb. 498. 4to); ²⁾ Þó að það hafi opt verið dæmt fyrnum eptir réttarbót þessari, má geta þess, að Grunnavíkr-Jón segir á einum stað í ritum sínum (AM. 995—97. 4to), að Markús sýslum. Bergsson hafi dæmt Snæbjörn Pálsson (Mála-Snæbjörn) eptir henni útlægan ofrikismann 1729; ³⁾ annamat C8.

monnum at giora oc skipa rett log oc riettinde huerium mane æ jslandi sem þeir vita oc kunna rettazt fyrir gude millum rikra oc fataækra so at eingenn blife rettlaus sem sig kiærer fyrir ydur oc sparid þar aunguann mann til huorki fyrir giafer. mutur. vinattu. frændsemi edur sifskap. kann þat so at skie at nockur fer rettlaus fra ydur sem sig hefur kiært fyrir ydur oc beider rettar sins af ydur oc ecki er man edur megtugur til sialfur at sækia sin rett oc kemur hann fyrir oss oc kiærer oc sannprofazt þat. þa skulu þeir vera sialfskilder fra þeim heidre. starfe oc vmbode sem þeir hafa af oss oc luka hinum kostnad sinn sem at þa kiærer oc oss .xiiij. merkur fyrir huert sinn sem þad skier of hann hefer att retta mala kiærv.

2. Hier med afleggiu vier med þessv vorv opnv brefi alla osidn oc vpphlaup. missætti. ospekt. gripdeilld. ran oc reyfaraskap oc vidrikt ofuruellde sem hier til v̄m brid hia ydur hefur verid haft oc idkad oc sierdeilis nidur leggiu vier oc forbiouum omoguliga yfirreid oc omak sem nu hefur plagazt æ jslandi huer ad omoguliga hefer þuingat. vtarmat oc fordiarfad vora þegna oc almuga allz landzens.

3. Jafnuel forbiouum vier at taka nockurs manz fe edur odul odæmd oc otold fyrir lærdum eda leikum vtan huer sæki sina sok oc rett med logligum domum. Enn huer sem odrvvis giorer oc verdur hann sannur oc kunnr at þui eda nockrum odrum þuilikum osidum þa bafi hann fyrirgiort fe sinu þar med frelsi oc fride vid oss oc fare vtlægur.

4. Jtem forbiouum vier hirdstiorum. logmonnum oc syslu-monnum vorum at rida med fleire menn vppa vorn almuga enn logbok giorer rad fyrir naudsynialaust.

5. Jtem forbiouum vier vnder fulla landrada sok huerium rikismanni æ jslandi at rida meir enn vid attunda man þeir rikazter erv oc bezt burduger. nema hann eige at veria sitt goz oc peninga fyrir gripe oc rane oc ma eigi notandi laga verda oc rifde þo so vpp a sinn eiginn kost at aungum verdi þungi at. enn þeir bændur sem þar næst erv mektuger ride vit fimta man. enn aller adrer vit þridia man. Enn kotungar sem þeim ber. enn huer sem dirfizt hier i moti þessare vorre skipan oc forbodi ad giora oc ridur med fleire menn þa se oss til handa vpptækt af ollum þeim sem fleire erv enn vor

skipan er hestar, sodlar, reidskapur oc oll þeirra þing sem þeir þa hafa á sier oc þar med huer þeirra sakadur vid oss .xiiij. morkum i brefabrot. enn husbondinn suare fyrir sig a vorra vegna sem fyrr skrifad stendur. enn huer sem þa hyser oc greidskap giorer med fleirum monnum enn vier hofum nu skipad þa er huer þeirra sakadur vid oss .xiiij. morkum.

6. Jtem Biskupar ride med so morgum monnum sem kirkiunnar log votta og vtuisa. enn abotum. abbadisum oc rikisprestum fyrirbiodum vier at rijda med fleire menn enn med fimta mann vtan sveitar enn med þridia man insueitis. Enn ef þeir dirfaszt at rida med fleire menn þa se það allt biskuþe vpptækt efter þui sem fyrr skrifad stendur. enn fullretti hafi biskup af hofudsmene enn halfretti af huerium hinna.

7. Jtem forbiodum vier ollum rikismonnum á islande vnder fvlta landrada sok at taka sier til busueina fleire menn enn á þeirra iordum bua. frateknum biskupum oc hirdstiorum.

8. So fyrirbiodum vier ollum monnum vnder sama forbodi at safna eda saman draga floek edur manfiolda edur motstodu giora biskupum oc hirdstiorum. logmonnum oc syslumonnum oc profostum viliandi so vndan skiota sier oc fordazt log oc rett oc doma at standa fyrir sin afbrot kirkiu. kongi oc karli oc vilia eigi lata ne tilstanda at stefna sier vnder rett log oc rett giora j so mata at hindra stefnuvotta. sla. hoggua edur draga þa so langt i burt med ofurualde at þeir mega eigi vitne vm bera at stefnt verdur eda rifa i sundur stefnubref edur felazt oc geyma sig inne i husom oc vilia eigi so stefnuna heyra oc hindra so login at þau mega eigi ganga. skulu hofudsmenn sakader vera sem fyrr skrifad stendur. enn aller þeir sem med honum þar til hialpa skal huer þeirra sakadur vid oss .xiiij. morkum oc skal þo giora rett fyrir sig iafnuel sidan sem adur.

9. So oc biodum vier fastliga at allir þeir sem logliga stefnder verda til logmanz oc vnder dandi manna dom oc vilia eigi koma ad heyra logsamdan dom eda þann vrskurd sem vpp a þa verdur sagdur. oc opinberliga lystur oc lesinn oc se domurenn eda vrskvrdurenn lesinn a hans logheimile opinberlega vitnum hiaverundum eda ad hans soknarkirkiu vppa nockurn sunodag prestinum oc þingunautunum a heyrundum.

biodum vier fastliga að sa domr oc vrskurdur skal fullkomlega halldazt af huerium manne með ollum sinum greinum oc articulis oc luki sa sem domrenn var vpp a dæmdur alla peninga oc sakeyre sem vpp a hann var dæmt efter þui sem sa domur hlyder þott hann villde eeki sialfur hann heyra.

10. Jtem forbiodum vier vnder fulla landrada sok huerium manni á islande so lærdum sem leikum at hylla eda hallda edur nockrum manni truskap at seigia edur mandom edur eida at vinna edur nockurn fyrir rettan Noregs kong at hallda vtan oss oc vorn kizera einka son olaf. Enn huer sem giorer slika efasemd edur mistrvnað j bland almugan vm oss sem gior var á¹⁾ dogum kristoforus af ymsum monnum á islande þa skulu þeir hafa fyrirgiort fe og fride lande oc lausum eyri oc vera alldre botamenn oc þar með vera boluader oc i banne á heilagrar kirkiu vegna af vorum helga fodur pafanum i rom oc ollum biskupum i noregi oc danmork.

11. Jtem forbiodum vier ollum monnum á islande so lærdum sem leikum at hafa oc hallda vtlæga menn sem erv þeir er forrada sina husbændur eda drepa þa. Manndrapara. biskupsdrapara. prestadrapara. kirknabriota. kirknapiöfa eda hafa þa sier til sueina fyrr enn þeir hafa verid til Noregs oc feingit þar sina landzuist af vorre nað oc huer sem giorer i moti þessare vorre skipan skal vera sakadur vid oss. xij morkum á huerium xij manndum medan þeir erv nær þeim oc skal husbondi þeirra abyrgiazt oll þeirra verk.

12. Jtem forbiodum vier hirdstiorum vorum oc logmonnum oc systlumonnum vorum á islande at tilstedia at vtlæger menn fare oc gange sem frialsek menn i landit oc at þeir blife eeki stodugt á kirk(i)unne til þess þeir erv skipradner til Noregs. Enn ef þeir finnast vtan kirkiu þa fari þeir sem logbok vottar.

14. Jtem forbiodum vier vnder hæsta forbod ollum monnum á islandi at hallda oc hafa þa gipta menn sier til dagligra sueina heima nær sier oc lata þa rida með sier sem vel mega blifa heima hia sinum kvinnum oc hallda buskap oc vinna fyrir sinum peningum oc goze þui þat er eeki suarligt huorki fyrir gude ne monnum edur þolanda at gipter menn skulð eigi vera

¹⁾ af kr., skinnbr. hér, en því er ofaukið, og mun það misskript af því, sem á eptir fer.

heima nær sinum kvinnum oc rækia sinn buskap sem til ber oc þar fyrir leggja(z)t margar iarder i eyde þuiat marger vilia fara slenta eda sueinar vera helldur enn rækia sinn buskap. þar fyrir missum vær skatta oc skyldur af þeim oc so adrer dande menn sina peninga sem þeim hafa greidt oc feingit til lans.

14. Jtem forbiðum vier ollum vtlendzkum monnum at fara eda flytia nockud folk vngt eda gamallt af islandi vtan þa menn sem vilia fara sina pilagrimsferd til heilagra stada eda til Noregs enn huer sem odruis burt flytur eda kaupur folk af landenu i huert skip sem þat finnt þa hefur skipherrann fyrirgiort skip oc goz oc allt þat sem þar er i oc aller þeir vtlæger sem þar eru oc i þui skipe sigla fyrir oss. Og biðium vier oc biðum hirdstiorum. logmonnum oc systlumonnum vorum at hindra sama skip oc so ollum vorum almuga vnder skylduga hlydne þar til at hialpa at þat skip komizt ecki fyrr burt enn þar er rettur domur a fallinn. enn þeir islendzker menn sem burt gefa sin born eda selia vtlendzkum suare þar fyrir sem islendzk logbok vottar oc lysum vier alla eingelska menn oc irska sem til islandz sigla vtlæga oc fridlausu oc þeirra skip oc goz fyrirgiort sem ecki hafa vort bref oc insigle fyrir sier oc i ollum stodum rett tekna.

15. Jtem fyrirbiðum vier vnder fulla landrada sok huerium manne a islande so lærdum sem leikum at inntaka nockurn biskup a islande edur hann fyrir nockurn biskup þar halda eda i nockurn biskupsstol inn setia fyrr enn hann hefur feingit þar til vora fulla samþykt Erkebiskupsens oc rikessens ræds med vorv opnu innsigludu brefi.

16. Jtem forbiðum vier vnder fulla landrada sok ollum leikmonnum a islandi at taka klaustrafolk. presta oc klerka i sitt valld oc vernd oc veriu oc forsuara þa moti biskupi med ofurvalld þa sem biskupenn finur at þeirra olifnad. ohlydne oc þeir fara eigi so rettiliga med sinu prestligu embætti sem til ber oc hialpa þeim til at halda klaustra oc benefitia oc inngiolld i suiuirding oc hugmod moti biskupum i fulla ohlydne oc forprot oc ma eigi biskupenn sinum rett fram koma. huer sem hier efter verdur at þui kunnur oc vitnisfastur oc verdur þat satt giortt vpp a hann skal hofudsman suara oss fullre landrada sok oc aller þeir sem hann þar til styrkia oc þar med

skal huer þeirra suara biskupenum fullretti. enn med lærda menn giore biskup sem hann vill fyrir þat þeir gafu oc logdu sig i leikmanna valld.

17. Jtem forbiðum vier ollum monnum a islandi under fulla landrada sok at upp bera skatt eda skylldur. sakferli eda landskyllder edur sig nockud biuara med vorum vmbodum. kongs iordum eda peningum nema þeim sem vær hofum þat bifalat med vorv opnv brefi.

18. Jtem biðum vier aullum a islande vnder fulla landrada sok þeir sem kongs vmbod hafa haft hier til oc hafa vpp borit skatta oc skullder vorra vegna. seekiagiolld. landskyllder. sakferli. þegn eda adrar skullder at innan manadar sem þeir verda krafder þess a vorra vegna at þeir antuarde oc fullnad afhendi þeim i hendur sem vær hofum þar til skipað med vorv brefi oc insigli oc huad þeir þat leingur hafa enn nu er sagt þa giora þeir þat i fullu forbodi oc giore oss þar fylliliga rett fyrir efter logum.

19. Jtem biðum vier hægiliga hirdstiorum oc logmonnum a islande grandliga ad rannsaka þeirra mal sem fyrir skada koma oc i mannslag. þuiat þat sæter stormæli oc skulu þar skiallig vitne vm leidazt oc insiglazt af suornum logrettumonnum oc eigi af ynglingum edur vanuitingum sem opt dirfazt insigle þar med yður at hafa huad er vier aftokum med þessu voru brefi oc forbiðum at nockur hafe insigli hiedan af vtan hann sie prestman. velburdugur man edur suarenn logrettuman oc þeir menn sem med godu eru kiender. enn huer sem odruiis insiglar enn nu er sagt. veri ogilltt oc fanytt fyrir huerium manni.

20. Jtem forbiðum vier fastliga at einginn a islande dirfizt hier efter at biða odrum kamp oc einuige þa þeir sitia i dryckiuskap oc verður þar af oft mandrap. fellur sa sem kamp oc einuige byður þa skal þat ogillt vera huort hann fær þar af bana eda sar oc þar med fyrirgiort ollum sinum peningum vid oss.

21. Jtem forbiðum vier huerium manni a islande vnder fulla landrada sok at þeir menn sem nefnder verda i dom af hirdstiorum. logmanni eda systlumanne at þeir skulu i dom ganga so opt þeir verda þar til nefnder oc dæma sem þeir vita sannazt fyrir gude oc eigi draga dom eda forfella fyrir nockurra

hluta skulld huort þat ahrærer skyllða, eða oskyllða. huer sem verður at þui fundinn oc sannur at domur verður niður felldur bæti sem skrifat stendur.

Biodum vier hirdstiorum oc logmonnum æa islande hægi-
liga at sækia oc dæma log manna i millum efter þessu vorv
brefi oc rita þat i logbok þui vier vilium þat stodugt oc obrigdi-
ligt hallda hiedan af vmm alldur oc æfe.

Var þetta bref giortt i kaupmannahafn næsta dag efter
Sancte katerinaradag virginis oc martiris æa sama ær sem fyrr
skrifad star. innsiglat med voru insigle oss sialfum hia verandi.

56. 28. Nóvember 1450. i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungr hinn fyrsti gefr Gottskálk Hólabiskupi
verndarbréf og leyfi til að láta skip sitt ganga til Björgynjar
og annara staða í Noregs ríki.

AM. dipl. afskr. Nr. 3567, með hendi séra Snorra Jónssonar, og er afskriftin gerð 1721 fyrir Árna Magnússon eptir frumritinu, sem þá hefir verið til í bréfasafni Hólastóls, en er nú glatað. Önnur afskrift af bréfinu finst í skjalabók Þorláks biskups Skúlasonar Bisk. Nr. 3. Fol. bl. 53, skr. 1641—42. Þriðja afskrift í Biskupsskjalas. Nr. 2. Fol. bls. 252. Fjórða afskriftin er í skjalabók séra Jóns Haldórssonar í Landsb. 115. 4to I, 419. Fimta afskriftin er í IBfél. 126. 4to bls. 43—44. En þær standa allar að baki afskrift séra Snorra, og er tæplega nokkur þeirra gerð eptir frumritinu, nema afskrift Þorláks biskups. Bréfið er prentað í *Crymogæa Arngríms Jónssonar*. Hamb. 1610, lib. III, 137, og segist hann prenta það eptir frumritinu (*ex autographo*). Því næst er það prentað í P. Clausens *Norges Beskrivelse* (1727) bls. 207—208; þá : F. Joh. *Hist. Eccl. Isl.* II, 240—41 (án efa eptir afskrift séra Jóns Haldórssonar), og síðan hjá Magnúsi Ketilssyni í *Forordninger og aabne Breve* I, 35—36. Hér er ekki hirt um neinn orðamun, nema frá Arngrími, af því að hann segist skýlaust fara eptir frumritinu. Þó er hann hinsvegar hæpian, af því að *Crymogæa* er full af prentvillum; ekki er þess hér getið, sem eru augljósar villur.

Wij Christiern meth gutz nathe Danmarks. norges. wændis ok godis koningh. greffue j Oldemborgh¹⁾ ok Delmenhorst. gøre withertigit²⁾ alle Ōden at wy aff særdelis nathe ok goduille

¹⁾ Oldenburg, Arngr.; ²⁾ vitterligt. Arngr.

hafue¹⁾ taghet oc wntfangit ok [nu taghe²⁾ oc wntfange medir thesso woro opno breffue wærdigh fadhir meth guth biscop gotzskalk aff fjsslandh wardbnethe hans oc tienere oc alt hans gotz laust oc fast som han nw æighir ællir æigande³⁾ wærdir j mynne⁴⁾ luth oc meiræ j wore konunglighe werie ok wærndh oc beschærmelse at fordechtingha⁵⁾ oc forswara till allæ rettæ malæ fore huariom Danne.

Jtem hana wy oc aff wor sœnderlighe gœnst⁶⁾ wnt oc til-ladhit fornemde werdigh fadir biscop gotzscalk at hans schib maa siglæ till bergwin oc [annerstædz⁷⁾ j wort righe norge meth hans goz huar⁸⁾ han will oc honom behof gers⁹⁾ fri oc friels oc allungis quit for nogon tholl. seckiegellid ellir nogr(e)¹⁰⁾ andre scatta wt ath giue¹¹⁾. Thy forbiude wy alle ehwo the helzst ære ællir wære kunne sœnderlighe wore¹²⁾ foghete oc æmbitzmen¹³⁾ fornemde werdig fadir biscop gotzscalk. schip haus gotz. wortnethe oc tienere. her j mothe at hindre ellir hindre lathe. talmæ ællir j [nogra mathe¹⁴⁾ vfforrette wndir war konglighe hæfnd oc wæidhe.

Datum¹⁵⁾ castro nostro hafnensi¹⁶⁾ sabbato proximo ante festum [beati andrei¹⁷⁾ apostoli [et martiris¹⁸⁾ nostro sub secreto. anno domini¹⁹⁾ M^o cd quinquagesimo.

[ad Regis d.

eggert frill²⁰⁾.

57.

29. Nôvember 1450. i Kaupmannahöfn.

ÅDALSKAPARBRÉF Torfa Arasonar, er Kristjáns Danakonungur hinn fyrsti gaf honum.

IBfél. 55. 4to, afskript, að því er virðist, með hendi Erlends Ólafssonar eða Grunnavíkr-Jóns (= a); afskript frá e. 1682 í elzta

¹⁾ haffvir, Arngr.; ²⁾ [undirpunktað í afskr.: nu, sl. Arngr.; ³⁾ ægen-dis, Arngr.; ⁴⁾ minne, Arngr.; ⁵⁾ fordachtinge, Arngr.; ⁶⁾ gunst, Arngr.; ⁷⁾ [andre steds, Arngr.; ⁸⁾ huor, Arngr.; ⁹⁾ gioris, Arngr.; ¹⁰⁾ nogr, afskr.; ¹¹⁾ &c., b. v. Arngr. og mun þó ekki vanta í; ¹²⁾ voris, Arngr.; ¹³⁾ embuzmen, Arngr.; ¹⁴⁾ [nogen mode, Arngr.; ¹⁵⁾ ex, b. v. Arngr.; ¹⁶⁾ Hafnensi, Arngr.; ¹⁷⁾ [Benedicti(!) Arngr.; ¹⁸⁾ [sl. Arngr.; ¹⁹⁾ sl. Arngr.; ²⁰⁾ [sl. Arngr.

registrantinum í Ríkisskjalasafni Dana 1480—1545, og önnur frá c. 1650 (tvær afskriftir þar af í IBfél. 55. 4to), og er þessu bréfi bætt aptan við í bókina og kallast þar: *Adelsbrefs Copie som Tor-mod Torfvesen har indleferet den 25. October Anno 1682, hvis Original en hands forfædre hafer været gifvet 1450*. (= b); orðamunur ritaðr á spássíur við a (= c). Prentað í Magn. Ketilssonar Forordninger I, 37—38 eptir afskrift, sem Árni Magnússon hafði ritað á *Ex apographo satis vetusto* (= d), og borið saman þar við aðra afskrift og þaðan tekinn orðamunur (= e). Afskrift sú, sem Magnús Ketilsson hefir farið eptir, er nú ekki meðal afskrifta Árna; a er fornað að máli og stafsetning.

Thorffe arresönnns frij-Breff.

Vii Christiern medt Gudtz naade Danmarkes. Norrigis. Venndis och Gottiss konning. et cetera. Greffue vdj Oldennborg och Delmenhorst. Giðre witterligt [alle menn¹⁾. at saker²⁾ Troeschab och willige Thieniste skyld. som denne dannemandt Thorffue³⁾ arresönn. vdi⁴⁾ wartt⁵⁾ Riige Norrige giðrt haffer oc her effter [throligenn giðre och⁶⁾ beuise skall. saa lennge som hannð leffuer. Tba haffue wij wndt och giffuet. sammelediss⁷⁾ wnde och giffue medt thette wortt oppne⁸⁾ Brieff hannom och hanns [Ectebörn oc slegt effter hannom⁹⁾ fribeedt och frelse som andre wore Riddere och Suenne haffue vdj wortt Riige Norrige. medt skioldd och hielm thil æfen(l)ig tiidt. som er en huid Biðrnn vdj en blaa¹⁰⁾ fielltd vdj skiolddin. och en halff huid Biðrnn offuene paa Hielmenn.¹¹⁾ Thii forbiude wii alle wore fougder och Emmbitzmennd och alle andre hvo¹²⁾ the hellst ere eller were kunde forneffnte Thorffue¹³⁾ arresönn. hanns Ecte börn¹⁴⁾ och slectt¹⁵⁾ her vdj ath hindre eller hindre lade. talme. meine eller wforrette vdi nogene maade. wnder worris kongelige heffa och vrede.

Datum castro nostro Hafniensi¹⁶⁾ vigilia beati Andree

1) [sl. c; 2) for. c; 3) Thorff a; 4) sl. b, d; 5) vor. b; 6) [giore oc trolige b, d; 7) oc b, d; 8) sl. b, d; 9) [oc hans skielgietten börn oc slechte efter hannem b, c, d, e, sem þó og hefir: Efterkommere; 10) blaa b, d; 11) myndin af aðalsmerkinu, sem er í b, á ekkert skylt við merki Torfa, heldr er það aðalsmerki Barfods. Aðalsmerki Torfa er prentað á mynd í Dansk Adelslexicon I, Tab. II Nr 69; 12) hvor b, d; 13) Thorff, a; 14) skielgieten börn b, d; 15) Afkomme, e; 16) in b. v. c.

Apostoli. Anno Domini. M. CD. quinquagesimo. nostro sub secreto.

58. 16. December 1450. i Westminster.

HENRIK Einglakonungr hinn sjötti leyfir Vilhjálmi Canynges verzlun um Finnmörk og Ísland um tvö ár á tveim skipum.

Rymeri Foedera ed. Holmes V, II, 28. Henrik VI. 29. ár.

Super intercursu Daciæ.

Rex omnibus ad quos et cetera salutem.

Monstravit nobis dilectus nobis Willielmus Canynges, mercator villæ nostræ Bristollia, quod

licet in statuto, in parlamento nostro, apud Westmonasterium, anno regno nostri octavo tento, edito, prohibitum sit et ordinatum ne quis ligeorum seu subditorum nostrorum regni nostri Angliæ propriæ temeritatis ausu aliqua regna, terras, dominia, districtus, territoria, jurisdictiones et loca regis Daciæ Norwegiæ et Swesiæ, causa optinendi vel habendi pisces aut alia quæcunque bona seu mercandisas præterquam ad stapulam suam de Norbern, adire, ingredi, seu intrare præsumat sub poena forisfacturæ omnium bonorum suorum mobilium et imprisonmenti personæ suæ ad voluntatem nostram, prout in statuto prædicto plenius continetur.

Tamen, carissimus consanguineus noster Christiernus rex Daciæ licentiam suam præfato Willielmo per literas suas patentes dedit et concessit, quod ipse pro eo quod diversæ pecuniarum summæ per diversos ligeos et subditos ipsius regis Daciæ de partibus Islandiæ et Fynnemarchiæ, eidem Willielmo debentur, quod idem Willielmus pro recuperatione eorundem debitorum, certas naves, diversis mercandisis licitis regni nostri Angliæ, ad stapulam Calesii non pertinentibus, carcatas, usque easdem partes seu earum alteram totiens quotiens sibi placuerit, durante certo termino in eisdem literis contento, absque impetitione seu perturbatione ejusdem regis Daciæ, aut officiorum seu ministrorum suorum quorumcunque et pisces ac alia bona et mercandisas in eisdem partibus emere et in eisdem navibus carcare, ad ea in regnum nostrum Angliæ cariandum

mittere possit et destinare, ut dicitur, sicut Johannes Beek miles, nuper unus ambassiatorum nostrorum ad dictum consanguineum nostrum nuper de mandato nostro destinatum, et prædictus Willielmus coram nobis in Cancellaria nostra certitudinaliter affirmavit,

Unde idem Willielmus nobis humiliter supplicavit ut sibi, occasionibus præmissis, licentiam nostram gratiose concedere dignaremur.

Nos,

notabile et fidele servitium nobis per eundem Willielmum et præsertim dum ipse major dictæ villæ nostræ Bristollæ nuper extitit, ad suos grandes custus, labores et expensas multipliciter impensum considerantes nec non supplicationi prædictæ favorabiliter inclinati,

de gratia nostra speciali, et ex certa scientia nostra concessimus et licentiam dedimus, et per præsentem concedimus et licentiam damus eidem Willielmo quod ipse pro termino duorum annorum proximo jam futurorum, duas naves cujuscunque portagii existant seu quibuscunque nominibus censeantur, ad mercandisas quascunque ad stapulam nostram Calesii non pertinentes, in eisdem navibus carcandas, usque dictas partes de Islandia et Fynmarckia pro piscibus et aliis mercandisis ibidem perquirendis transmitters et traducere easdemque naves ac earum alteram de piscibus et aliis mercandisis in eisdem partibus carcare et illas naves sic recarcatas in regnum nostrum Angliæ adducere possit licite et impune, absque impetitione, poena, seu deperdito ejusdem Willielmi aut aliquorum magistrorum marinariorum seu mercatorum in navibus prædictis pro tempore existentium, et absque aliqua forisfactura navium, piscium et mercandisorum prædictorum aut alicujus parcelle eorumdem aut aliquorum aliorum honorum aut catallorum dicti Willielmi Canynges, magistrorum marinariorum aut mercatorum prædictorum seu alicujus eorum, colore seu vigore alicujus statuti ante hæc tempora quovis modo editi, seu alia de causa quacumque; eo, quod expressa mentio de aliquo valore præmissorum, aut de aliis donis et consessionibus per nos eidem Willielmo ante hæc tempora factis in præsentibus facta non existit,

aut aliquo statuto, actu, ordinatione seu restrictione in contrarium factis, non obstantibus;

proviso semper quod nobis de custumis, subsidiis et aliis deveriis, nobis in hac parte debitis, bene et fideliter respondeatur.

In cujus et cetera.

Teste rege apud Westmonasterium, decimo sexto die Decembris.

59. 18. December 1450. i Æðey.

ÓLAFR Jónsson kvittar Bjarna Sigurðsson fyrir andvirði þess hluta í Krossadal í Tálknafirði, er Ólafi bar til erfðar eptir Jón Haldórsson föður sinn.

AM. Fasc. XII, 26, frumritið á skinni. Brot er enn fyrir bréfinu af innsigliinu. AM. dipl. afskr. 1341 (eptir frumritinu).

Quittantzia firer Erfðahluta j Krossadal j Talknafirde 1450¹).

Þat giorer eg olafur jousson godum monnum witurligt med þessu minu opnu brefi at suo mikit sem mig bar til erfðar j krossadal j talknafirði epter jon heitinn halldorsson faudur minn. gud hans sal hafi. þa hefur eg fulla ok alla peninga vpp borit af sira biarna sigurðszýni suo mig wel anæger huort sem mig berr þar wt j meira edr minna. þui giorer eg hann kuittann ok akærulausann fyrir mer ok aullum minum rettum epterkomindum wm greinda jord krossadal. Ok til sanninda her wm setta eg mitt jnsigli fyrir þetta bref er skrifat war j æðey j jsafirði faustudaginn næsta fyrir þorlaksmessu. anno domini M^o cd^o quinquagesimo.

60. [um 1450]. á Hólum.

BRÉF Gottskálks biskups á Hólum til séra Þorkels Guðbjartssonar um mál prests og Ólafs bónda Loftssonar, er tekið hafði Lundarbrekku af Þorkeli presti, og átti prestr jörðina.

¹) Aftan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

AM. 235. 4to bls. 14. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er ritað með hendinni frá dögum Gottskálks biskups Kænekssonar. AM. dipl. afskr. 3613.

bref sira torkiel.

gothsca(l)cus dei gracia episcopvs holensis.

Dominus cvstodiat vos ab omni malo. et cetera.

gud þakke ydr sira þorkiel allan tíjd firir oss. vilium vj giarna með aullo godv forsku(l)da með ydr. feingum vj ýdvalt bref ath olafur bonde lofszson hefer tekit til sin ýdar jord lvndarbrekkv ok alla þa peningha sem þar stodo saman. jafnvel j kirkiv sem annars stadar. Þessoklæde. kalik ok bækur ok j hafden ridet til motz vith bonndan ok kraft aftvr alla ýdar peninga en hann sagde nei firir ok sidan gafvt j honom fvllar saker æ ok lyster ran ok grip ok bondan j bann ok hans men sem ath vorv med honom. ok sva ei sidur j lasen firir honom vart bref ok þat giorde ydr ei stora hialp. kunnom vj hier ecke til svara fyrr en vj tavlvv med ydr ok sýnit oss ýduart skial. radvm vj ydr ath j veren ydr vm fvlla uisso ok skilrike vm j vilen med bondanvm til stefno halda firir oss edr prestastefno oc vittet sanligha ath vj ættlvv med gvds hialp ath halda prestastefno æ videvollvm. sem er fimtadaginn næsta firir philippi et iacobi. svo hofum vj giort prestonum bod ath þeir skolv þa koma. giarna vilivm vj ydr hialpa til rett epter vorre makt en hvat j vilen ath vj skolvv hier til giora æ ýdar veghna. þa senden oss ýdvalt oppit bref med hanganda insigle ath j bidet rettar af oss. upp æ bondan sem þer kæret til hans. þetta er stort mal sem þier kærit til bondans. verit ydr hier vm ath j hafen suo gott skial sem ydr henntar.

vere gud med ydr alltid ok asgrimi hann er trwr.

scriptum hola nostro sub secreto.

61.

[um 1450].

VEGABRÉF [útgefið af Gottskálki Kænekssyni biskupi á Hólum] handa sendimanni sínum.

AM. 235. 4to bls. 15. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar

í frumriti, en þetta er yngra, og mun vegabréf þetta vera frá dögum Gottskálks biskups Kænekssonar.

Vniuersis christifidelibus presens scriptum visuris seu audituris Nos et cetera. salutem in omnium saluatore. pro latore presencium. N. dilecto qui versus. N. pro meis certis et justis negocijs ibidem expediendis pergere nunc proponit. laudabilis vite et conuersacionis testimonium perhibeo. supplicans humiliter pro eodem. quatenus ad quoscunque christifideles ipsum in via declinare contigerit hij eum amore dei mearumque precum interuentu tam in reditu quam ingressu benigne foueant humaniter et pertractent. non sinentes eundem in rebus vel persona a quoquam indebite perturbari a tocius bonitatis actore premia eterna recepturi.

Scriptum.

62.

[um 1450].

VEGABRÉF [útgefið af Gottskálki Kænekssyni biskupi á Hólum] handa pílagrími.

AM. 235. 4to bls. 15. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmesonar í frumriti. Þetta er ritað með hendinni frá dögum Gottskálks biskups.

Justum et deificum est personis non suspectis exhibere testimonium veritatis. exhibitori presencium. N. famulo nostro fideli et honesto qui versus limina beati N. in tali loco quiescentis ob suorum criminum remissionem optinendam¹⁾. omnium igitur et singulorum ad quos casu²⁾ vel proposito diuertere contigerit vel diuerterit in domino subnixus petimus caritatem quatenus ipsum propter deum nostrarumque precum instanciam in vie ac vite necessariis reuelant colligant humaniter et pertractent non sinentes eundem rebus vel persona a quoquam indebite molestari. ab illo premia recepturi qui omnium bonorum est indeficiens retributor.

Scriptum. N.

¹⁾ hér mun eitthvað bafa gleymzt úr af ógáti; ²⁾ cau. skb.

63. [um 1450].

BRÉF Gottskálks biskups á Hólum til Ólafs Loftssonar um ágreining milli Ólafs og séra Þorkels Guðbjartssonar um Lundarbrekku í Bárðardal og það fé, er þar stóð.

AM. 235. 4to bls. 17, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti, en þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskr. 3617.

olafuer loftson.

Premisso nostro fauore.

vítit olafur bondi loptzson at vj feingum ydart bref j hueriu star ath ydr var sagt ath sira þorkell hefði sent oss bref suo latandi ath j hefðit gripit ok nænt hans jordu lundarbrekku j bardardal oc alla hans peninga þa þar stodu saman oc hier upp æ hefde hann lyst ydr j forbod oc ban oc ydra hustru fyrir þenna gjorning oc þier villdut þenna hans abyrd ecki suo buin hafa ef þier kynit þar nett af fa oc þeim fleirum saukum oc ordum sem milli ykkar hefer farit oc þier segizt vilia honum saker a gefa. þui suarar egh yður hier suo til ath vj villdum ef þess veri kostur ath þith sættizt sialfer med dandi mana rade ac voru enn ef þat kann ecki suo af stad ath komazt þa vilium vj ath retturin gange ydar j mille huort sem þier vilit j prestastefnu eda einhuern annan dag. en bezt þætti oss þat geingi j prestastefnu til oc vj kaulludum sem flesta vitra menn til oss en þier skulut vita ath vj vilium hallda vora presta stefnu fimta dagin næsta fyrir philipi et jacobi nu j vor næst er kemur a uidiuollum oc vilium vj ath þier skrift oss til ydarn vilia þar vm þat snarazta þier megit huort helldur þier vilit koma þar stefnder eda vili þier leggja ydr oc ydart mal sattsamliga til laga oc suo snart sem vj faum fulla vissu af yður hier vm huerstu at þier vilit vera lata þa vilium vj skrifa til sira þorkels huort oc hann vill helldur lata stefna sic fyrir ydar sakagipter eda leggja sig sattsamliga til laga med ydr j þan dag sem þar verður til settur. radum vj yður eppter þui sem þier badut oss ath þier hafit sem mesta vissu fyrir yður oc takit ydr skilriki aull uel til uara.

Jtem skulu þier oc hafa heima stadin helgastad þessu næstu tolf manadi eppter þui sem vj haufum adr sagt ydr.

hier með bjfaulum vj ydr giarna gud.

64.

[um 1450].

BRYTAEIÐR á Hólum um daga Gottskálks biskups hins fyrra.

AM. 235. 4to bls. 20, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Þetta er með hendi frá dögum Gottskálks biskups. AM. dipl. afskr. 3621.

bryta eidur er hier firir ofan¹⁾.

Til þess legg eg hönd a helga bok og so skyt eg minu male til guds ad síðan eg kom j heilagrar holakirkju pionustu og bryta starf hefi eg all dri leyniliga nie opinberliga vnnder mie dregid mier til vinnings x alna virði j einu atviki og eigi helldur audrum burtt feingit huorki sellt nie gefid mier til þarfinda eda peningadrattar. og ei helldur hefi eg nockrum bola kirkiu peningum býtt nie skipt nema so sem ec hefi hugat hagligazt oc ei hefi eg hýllt nie samþeykt nie vitad ad nockur kona edur karllmadur sem eg hefi verid yfir skipadur j pionvstu hafi audruvis giortt enn ec hefi nu sagt og og svarid nema þat sem eg (hefi) holakirkiv formonnum sagt og reikningsskap af stadiit og so vil eg giarnan giora medan eg hefi sagt starf og ad so stofudum eidi sie mier gud hollur sem ec satt seigi. gramur ef eg lyg. gud sie þier holhr.

65.

[um 1450].

PRESTAEIÐR um daga Gottskálks [Kænekssonar] biskups á Hólum.

AM. 235. 4to bls. 35, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar. Þetta er ritað inn í bókina með hendi frá dögum Gottskálks biskups Kænekssonar.

Ego N. presbiter ordinatus voueo et promitto deo et beate marie virgini atque sancto johanni quod amodo ero vobis vestrisque successoribus canonice jntrantibus fideliter obediens et nullam ducam in vxorem nec cum æqua pactum faciam neque æquam concubinam in expensis ecclesie tenebo et bona

¹⁾ Þetta er skrifað neðan við eiðstafinn.

ecclesie mihi tradita non aliquando alienabo domino meo
Episcopo inconsulto.

sic me deus adiuuet et omnia sancta ewangelia dei.

66.

[um 1450].

FORM Gottskálks biskups Kænekssonar fyrir staðarbréfi handa
presti.

AM. 235. 4to bls. 40, bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í
frumriti. Þetta er með hendinni frá dögum Gottskálks biskups
Kænekssonar. Samskonar bréf og það, sem hér er kallað a, er
prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 628—29, og er þar heimfært
til daga Ólafs biskups Rögnvaldssonar (c. 1480), en rökina fyrir því
eru mér óljós að svo stöddu.

Collacionis bref.

a) Vniversis christifidelibus presentes¹⁾ literas jnspecturis seu
audituris [nos gotscalcus²⁾ dei gracia episcopus [holensis²⁾ salu-
tem jn domino sempiternam.

Noueritis nos ecclesiam sancti N. apud N. [in vatzdal³⁾ dilecto
nobis in christo filio domino N.⁴⁾ sacerdoti nostre dyocesis cum
omnibus suis juribus⁵⁾ libertatibus pertinenciis⁶⁾ habitis et in
[futuris temporibus⁷⁾ habendis preter porcionem ecclesie rite et
canonice contulisse⁸⁾ perpetuis temporibus juste et libere possiden-
dam dummodo caste deuote et sacerdotaliter vixerit⁹⁾ bona ec-
clesie [sibi pronunc credite⁹⁾ non quouis modo alienauerit¹⁰⁾ neque
ecclesiam vel curiam presbiteralem¹¹⁾ desolauerit nobis nostris-
que successoribus canonice intransantibus debitam exhibuerit filia-
lem obedienciam reverenciam pariter ac honorem. [I]stis non
tensis [et completis¹²⁾. hec nostra collacio est irrita et inanis¹³⁾.

Jn cuius collacionis testimonium sigillum¹⁴⁾ nostrum pre-
sentibus est appensum.

Datum apud [ecclesiam nostram cathedralem holensem¹⁵⁾.

b) Dummodo nobis nostrisque successoribus canonice in-
transantibus debitam exhibuerit. et cetera. ac de bonis dicte ec-
clesie per suam negligenciam aut culpam minime minorandis

¹⁾ patentes, HE; ²⁾ [N., HE; ³⁾ [sl. HE; ⁴⁾ N. N., HE; ⁵⁾ et, b. v. HE; ⁶⁾ per-
tinentibus HE; ⁷⁾ [futurum HE; ⁸⁾ cumque debita cura duorum sacer-
dotum b. v. HE; ⁹⁾ [qui pro nunc creditur HE; ¹⁰⁾ abalienaverit HE;
¹¹⁾ sacerdotalem HE; ¹²⁾ [et rite servatis HE; ¹³⁾ [stendr á spássiú;
¹⁴⁾ secretum HE; ¹⁵⁾ [Sedem nostram Episcopalem, Hóla &c. HE.

per patentes literas fidedignorum sufficientem antequam ipsam acceptavit posuit cautionem. In cuius collacionis testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum.

Datum hola in hialltadal.

Insuper et si¹⁾ nobis uel sedi nostre holensi ex parte eiusdem beneficij hofda. quam possidet ecclesia . . . prefata holensis [tria talenta de pensione²⁾ annuari(a)m pensionem trium prosol . . . talentarum.³⁾

67.

[um 1450].

SENDIBRÉF Kristínar Guðnadóttur til Jóns Ásgeirssonar bónda síns.

AM. Fasc. LXIV, 17, frumrit á skinni. Jón Ásgeirsson dó fjörgamall nær 1478.

Ærligum manni jone asgeirssyni er brefit senth⁴⁾.

Öinn godann uinn jon asgeirsson yðr heilsar eg kristin guðnadotter kærliga med gud ok uora fru.

bidur eg yðr um at þier beidit sira jonn at hann sie firir hennar hond stulkunnar þeirrar sem eg tok at mier j fardaganna ef þier erut eigi sialfer uid suo at hun hlioti þat er ockur uære þarfligt j fridum peningum annat huort j saudunum eda hrossit. hlytur hun ok nockut upp j jordina þa stendr þat firir sig. uillda eg at þier letud illuga hafa kuiguna þa hina tuæuetru ok afentut hana j fardaga. siait nu til uinnu-manana at þeir fae klædin nog. uillda eg at jonn gudmundsson fengi .x. alnar uadmals. ef sira are gelldur ockur nockut uadmál þa skal hann fa nockrra skatta þar af enn profasturinn þat sem meira er j tiundernar.

siait nu til allz sem þier þeinckit at bezt gegni.

hier med bifala eg yðr gudi j ualld ok hans modur marie ok sancte petre.

68.

[um 1450].

DÓMSAGRIP tólf^manna um jarðar áverka.

AMagn. 133. 4to bls. 181 skinnb. c. 1360, en þetta er skr. c. 1450; IBfél. 309. 8vo (Öxnafellsbók) c. 1620. Add. British

¹⁾ Svo; ²⁾ [útstrykað; ³⁾ öll þessi klausa er rituð neðst á spássu; ⁴⁾ utanáskript bréfsins.

Museum 11,242. 4to bl. 50a Dægradvöl séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ 1543—1593.

Dæmdur averki jarðar. af xij¹⁾ monnum (fyrir uestan²⁾). torfa huer vpp [skorin edur³⁾ stungin þuerfota⁴⁾ á huern ueg. niu [aura hueria⁵⁾ torfu uidd. stiga j kross fyrst. oc⁶⁾ atta uegna sidan edr stiga flagit. þar sem⁷⁾ torfan hefur uerit upp skorin. [skal einskis manz landnam leingra framm ganga⁸⁾].

69. [um 1450].

SKRÁ um fjármörk á Höllustöðum.

AM. 127. 4to aptast; skinnbók af Jónsbók frá c. 1320. Þetta er skrifað c. 1450. Bókin er komin úr Austfjörðum. Það er óvist hvort þetta eru Höllustaðir í Reykhólasveit eða Húnavatnsþingi.

Þessi eru mörk á fenadi á hällvstodvm.

Item á ion magnusson tuis[týft] jd hægra framan. en aptan m

Sýgni á hvatt hægra ok annat stufrifat.

gunuor á midhlvtat [hægra] ok bita under aptan en hvatt jd v[instra].

pall á syllt oc bita under framan. stýft aptan vinstra.

70. 5. Febrúar 1451. á Reynistað.

TVEIR prestar og tveir leikmenn transskríbera bréf um Hellu-land, Ásgrímsstaði og Skiðastaði frá 13. Marts 1388.

AMagn. Fasc. IV, 9. Frumtransskriptið frá 1451 (= A); Fasc. IV, 10. Transskript Gunnars Gíslasonar og Magnúsar Jónssonar frá 1558 af transskriptinu 1451 ásamt bréfinu frá 1388 (= B). Hér er prentað eptir Fasc. IV, 9.

Ollum monnum þeim sem þetta href sia edur heyra senda hallur finnzson og gudmundur narbason prestar jllhugi þiorg-

¹⁾ skialligum 11242, skiaeligum 309; ²⁾ [sl. 11242, 309; ³⁾ [sl. 11242, 309; ⁴⁾ þverz fotar, 11242; ⁵⁾ [avrar aa hverre, 11242; ⁶⁾ svo b. v. 11242; ⁷⁾ sl. 11242; ⁸⁾ [sl. 11242, 309.

olbsson jon sygurdsson leikmenn kuEDIU guds og sina kunnegt giorande þa er lidet uar fra hingat burd uors herra ihesu christi. M. cccc hundrud fimmtiger og eitt ar æ faustudagin næsta epter purificacio sancte marie æ stad j reynes nese j skagafirde saum ver og yfer lasum opet¹⁾ bref med hanganda jnsiglum og oskauddum suo latanda ord efter ord sem hier seigier²⁾ [Hér kemr jarðakaupabréf þeirra Bjarnar Brynjólfssonar og Gizurar Þorbjarnarsonar um Helluland, Ásgrímsstaði og Skíðastaði 13. Marts 1388, Dipl. Isl. III Nr. 360]. Og til sannenda hier vm settvm vær fyrnefnder menn wor jnsigli firir þetta transkripta bref giort j sama stad³⁾ degi og æri sem fyr seger.

Öll innsiglin eru dottin frá bréfinu.

71.

10. Marts 1451.

i Eðey.

KRISTÍN Björnsdóttir (Vatnsfjarðar-Kristín) gefr Ólafi Jónssyni jörðina alla Reykjarfjörð í Arnarfirði í þjónustulaun hans um tíu ár.

AM. Fasc. XIII, 4, frumritið á skinni, og er innsigli Kristínar heilt fyrir bréfinu.

Þat giorer eg kristin biörnsdotter godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi ath eg gefur olafi jonssyni j sin þjónustulaun er hann hefur mig þeint⁴⁾ uel ok dygiliga vpp æ .x. vetur. jörðina alla reykjarfjörð er ligur j arnarfirði j ottradals þingum. med aullum þeim gögnum ok gædum. hlutum ok hlunnindum. rekum ok aullum þeim nýtium sem jörðunne hefur fylgt at fornu ok nýiu ok eg vard fremst eigandi ath. kan þat ad verða at fyr nefndr olafur eigi aunguan skilgetinn erfingia epter sinn dag. þa skil eg fyrr nefnda jörð aptr vnder mina erfingia. epter hans dag. hefur eg full laun ok aull vpp borit fyrir fyrrnefnda jörð suo mig vel anæger. þui skal þesse fyr nefnd jörð æfinlig eign olafs jonssonar ok hans erfingia kuit ok ækæruleaus fyrir mer ok aullum minum ættum epterkomindum. bidr eg vm min börn ath þau⁵⁾ se fyrr nefndum olafi til hialp ok goda vm huat er kann med þurfa sierliga

¹⁾ opit B; ²⁾ seiger B; ³⁾ »fad«, misskr. B; ⁴⁾ Svo; ⁵⁾ þua, frbr.

biorn ok einar. var eg þá heil at samuete enn vsiuk j buk er eg giordi þenna giorning. Ok til sanninda her vm setta eg mitt jnsigle fyrir þetta bref er skrifat war j ædey j jsafirdi. miduikudaginn næsta fyrir gudmundardag biskup(s). þá lidit war fra hingatburd vors herra ihesu christi þushund ecce ok fimtiger ok eitt ar.

72.

11. Juni 1451. á Uppsölum i Skagafirði.

ÞRIR menn votta, að Skúli Loftsson hafi uppboðið, reiknað og sýnt það fé, að upphæð sextiu hundruð, er hann lét meta í fardögum og bauð erfingjum Gunnlaugs Guðmundssonar fyrir Uppsali í Skagafirði, og kallaði þá jörðina sína eign.

AM. Fasc. XIII, 3, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

bref firir vppsaulum j skagafirde¹⁾.

Þath gerum vær þolleifur þosteinson. ion fabiansson ok are bauduarsson godum monnum viturligt með þessu voru brefi ath þá er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushund flogur hundrud fimtiger ok eitt ar a vppsaulum j skagafirði j hlaunduhlid j silfrastada kirkiu sokn faustudag er halfr manadr var fra fardaugum vorum uær j hia saum ok heyrdum a ath skule loptzson vpp baud. reiknade ok þar synde oss ok fleirum audrum godum monnum þa sextige hundrada er hann liett²⁾ metta j fardaugum með þessum fridleika. tolf kyr. þriu asaudar kugillde. fim kugilde ok tuttugu j geldum nautum. tiu hundrads besta ok tiu hundrad j vadmalum. baud fyr nefndr skule þessa peninga vpp fyrir adr nefnda jord vppsale erfingjum gunlaugs gudmundzsonar eda þeirra laugligum vmbodsmanne en lyste jordina eign sína þadan fra. ok til sanenda her vm settum vær fyr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref skrifad j sama stadh a dege ok are sem fyr seger.

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 16. öld; ²⁾ hett(!), frbr.

73. 17. August 1451. á Skarði á Skarðsströnd.

BJÖRN Sæmundsson gefr Sigurði syni sínum til fullrar eignar jörðina Tungu á Svalbarðsströnd, og skyldi Sigurðr svara kirkjunni á Svalbarði tuttugu hundruðum, en vildi hann ekki leysa til sín, skyldi kirkjan eiga jörðina.

AM. dipl. afskr. 202, eftir frumritinu, staðfest afskript: »Þetta Ríett koperad efter sijnum Original vitnum vier vnderskrifader á Svalbarde a Svalbardsströnd Anno 1703 d. 6 Maij. — Gudmundur Gudmundsson E. H. — Arne Olafsson med E. H. — Hallur Oddsson m. e. h. — Þorsteirn Eijryksson handsalade«. Þar með liggur önnur afskript (= b).

Þad giorum vid Biörn Thorleifsson og Gunnar Jonsson godum monnum kunnigt med þessu ockru opnu brefe ad þar vorum vid j hia säum og heyrdum á at Biörn Sæmundsson gaf Sigurde Biörnssyne syne sijnum jördina tungu er liggur á Svalbardsströnd til fullrar eignar j suo mata at adur nefudur Sigurdur skilde suara kyrkiunne á Sualbarde .xx^e. nema offt-nefudur Sigurdur villde ecki leysa¹⁾ til sin²⁾ adur greinda jörd tungu. þa skildi hun vera æfñilig eign kyrkiunnar á Sualbarde.

Og til sanninda hier vm setium vier firr nefnder menn ockar jnzigli firir þetta bref skrifad á Skarde á Skardzströnd þridiudæginn næstann effter vor fru messo firre. þa er lidid var fra hingadburd vors herra Jesu christi þushundrud fiögur hundrud fimmtiger og eitt ár.

74. 18. August 1451. á Breiðabólstað i Vestrhópi.

VOTTORÐ tveggja manna um vitnisburð Daða Oddssonar um Sigríðarstaðasand.

AM. dipl. afskr. 3754 »Ex orig. Breidabolstad. Vesturhopens.« (AM.). Innsigli Magnúsar Bjarna(r)sonar var þá fyrir bréfinu, þegar afskriptin var gerð.

Þath giorvm vit Magnus biarnarson ogh bergþor þorvalldz-

¹⁾ lausa, a; ²⁾ sijñ, a.

son godvm monnum viturlichth með þessu ockru brefi ath þar vorum við j hia saum ogh heýrdum æ ath dadi odzson handfesti sira Lodvijk hallzson¹⁾ sinn vittnisbrvd svo latanda ath hann vissi fyrer sannendi ath þa hann var vpp vaxandi pilltur j asbiarnarnesi vm daga Gunsteins abota ogh²⁾ Sveinbiarnar abota æ þingeyrum ath hann heýrði þa ogh síðar sier ellre men segia Sira Arngrim prest snorrason sem bæði var æ breidabolstad j vesturhoop(i) þa hann var diaknn ogh prestur epter þath ogh Sveinbiorn hrafnsson sagði sem þa atte asbiarnarnes ath kirkian æ breidabolstad j vesturhoopi ætti allan sand ogh reka vestur fra biargalæk ogh sionhending j stavrin ogh mith j gellðingafell æ skagastravnd ogh j midian sigriðdarstadarooos ogh síðan allar veidar j vattnin v ok hvat æka kvne. Ogh hier epter sagdithz hann sveria ef þvrfæ þætti.

Ogh til sannenda hier vm settum vit fyr nefnnder men ockur jnzsigli fyrer þetta bref skrifat æ breidaboolstad j vesturhoopi æ midvikudagen næsta fyrer bartholomeus Messv Anno domini M^o. cd^o. qvinqvagesimo primo.

75.

[um 1451].

MÁLDAGI kirkjunnar á Breiðabólstað í Vestrhópi.

AM. Fasc. LI, 24, skinnblað úr fornri kórbók frá Breiðabólstað í Vestrhópi, og virðist þetta ritað nær 1500. Afskrift er í AM. 912. 4to (ekki góð). Sbr. Þjóðólfr XX, 1867, bls. 17.

Brief og maldage Breydabolstadar kyrkiu j Vesturhope bliodar sem effterfilger³⁾.

Kirkian æ breidabolstad j westurhoopi hun er helgud gudi oc hinum heilaga Olafi. hun æ allit heimaland með fosse i nedre kyrlag oc efri a motz við huol. oc j miganda uestur. þar með grund sidu hurdarbak almenning oc allan sand oc reka með sigriðastodum fyrer westan biargalæk sem hann rennur j branlon oc j midian sigriðastada uass os með ollum fiuru-giædum oc weidiskap þar með þria weididrætti j watn fyrer

¹⁾ -ita exaratum est (AM.); ²⁾ t' (= til), afskr.; ³⁾ AM. 912. 4to; sl. LXI, 28.

nordan faxalæk og halfs manadar teig j þor(e)íarnups eingiar enn staggard j audunarstada landi.

jtem allan widar reka þessara takmarka j milli j ofeigsfirdi fra hesthamri j hruteyar kleif oc fra hruteyar kleif j wotuhellu¹).

76. 23. August 1451. á Núpi undir Eyjafjöllum.

INGIBJÖRG Ólafsdóttir gefr með samþykki skilgetinna sona sinna þann tíu hundraða part, er hún átti í Núpi undir Eyjafjöllum og alt laust og fast, er hún þá átti, í vald Gottskálks Hólabiskups, honum til fullrar eignar.

AM. Fasc. XIII, 2, frumritið á skinni. Innsiglin eru öll dottin frá.

bref vm nup vnder fiellum²).

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Broder steinmodr Abote j uidCyiar klaustur ordinis canonicorum regularium sancti Agustini scalholtz biskupsdæmis. þostein prestr jonsson. stein finbogason. þodr amundason leikmenn quediu Guds og sina kunnigt giorande ath sub anno gracie M^o. cd^o. quinquagesimo primo³) jn vigilia beati bartolomei apostoli j kirkiunne a nupe vundir Cyiafiollum vorum wer hia og heyrdum a handaband virduligs herra og anddaligs faudrs herra Godskalks med Guds nadh biskups a holum og vmbodsmanz skalholtz kirkiu af einne allfu og jngibiargar olafsdottur af annare halfu ath suo fyrir skildu ath fyr nefnd jngibiorg gaf j hans vald til fullrar eignar og frials for(r)ædis þann tíu hundra(da) partt sem hun atte j jordune a nupe undir Cyiafiollum og alla adra peninga fasta og lausa. frida og ofrida sem hun atte a þeirre tid med samþycke sona hennar skilgetinna. Og til sanninda hier vm settum wer fyrnefndir menn vor jnsigle fyrir þetta vittnisburdabref skrifat j sama stad degi og are sem fyr seger.

¹) Ofan við máldagann stendr með gamalli hendi: »H^o ec særi þic i namni faður ok sonar ok anda heilax«; ²) Aptan á bréfinu með santiða hendi; ³) prima, frbr.

77. 13. Nóvember 1451. á Myrká i Hörgárdal.

KAUPMÁLABRÉF Guðmundar Sigurðssonar og Guðnyjar Þorsteinsdóttur.

AM. Fasc. XIII, 1, frumritið á skinni. Öll innsiglin eru döttin frá. AM. dipl. afskr. Nr. 628 (eptir frbr.). Frumritið kom frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjaðarstað.

In nomine domini amen

Þá er lidet war fra þingatburð wars herra jhesu christi þusund fiogur hundrut fimtígir ok eitt ár. a drottinsdaginn næsta fyrir marteins Messo¹). a myrka j hörgardal. lystizt ok stadfestizt suo felldr kaupmale j millum þorsteins hauskaulldzsonar ok guðnyar dottur haas af einni hælflu. ok guðmundar sigurdzsonar af annari.

j fyrstu hafdi guðmundr sigurdzson til kaups wit guðnyiu þorsteinsdóttur. xx. tige hundrada ok þar j reiknud (iordin) þessastader j fliozzdal ok þar til tiu hundrada jord fyrir lx. hundrada. dysastader. skrida. fagradalr ok asunnastader fyrir halfann setta tug hundrada. ok þar til halfan niunda tug j lausagozze hundrada. hier j moti hafdi ædrnefnd guðny tuær jarder j eyiafirde kropp ok grisara fyrir. lx. hundrada ok þar til fiorertiger hundrada j lausagozze. skyllde j þessum tiutigum hundrada vera modurarfr guðnyiar. sagdizt guðmundr eiga tuo hundrud hundrada. ok gaf guðnyiu þar af. lx. hundrada j tilgiöf ok. xx. hundrud j beckiargiof ok morgingiof. kiore þorsteinn hauskaulldzson guðnyiu dottur sina malakonu j gard guðmuudar sigurdzsonar. reiknadizt malinn halft annat hundrad hundrada. lagdi hann malann upp j bezztu eign þa hann a eða eigandi uerdr at.

woru þessir brullhlaups vottar ok festingarvottar. einar abote jslEIFsson. sigurdr priur jonsson. eyiolfur arnfinnzson. einar arnason. þorsteinn magnusson. jon sigmundzson. halfdan biornsson. sueinn þorkelsson.

Ok til sanninnda her vm settu wer fyrr nefnder menn wor jnnsGLE fyrir þetta kaupmalabref. skrifat a myrká j horgar-

¹) = 7. Nóv.

dal laugardaginn næsta epter marteins Messo. a sama are sem fyrr seger.

78.

9. December 1451.

í Hvammi.

TVEIR menn transskribera máldaga Ögrskirkju eptir »registrum Skálholtskirkju« frá c. 1377.

AM. dipl. afekrr. Nr. 962 »ex orig. Communicat. a Paulo Jonæ Vidal. [er fra Ögri]«, með hendi Páls Hákonarsonar; AM. dipl. afskr. 1417.

Þat giorum vid gunnar ionsson. oc eyiolfur gudmundsson godum monnum kunnigt med þessu ockru brefe at vid hofum yferleset maldaga kirkiunnar i augri. j registrum skalholz kirkiu svo latande ord epter ord sem hier segir. [Hér kemr máldaginn frá c. 1377, Dipl. Isl. III. Nr. 270].

Oc til sannaða hier um settu vid fyr nefnder menn ockurr insigli firir þetta maldaga bref skrifat i hvami i hvams sveit a fimtudaginn næsta epter mariu messu a iolafostu. þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu christe þushund flogur hundrud fimtiger oc eitt arr.

79.

1451.

SKRÁ um þá peninga, er Úlfrún Þorsteinsdóttir lukti kirkjunni undir Staðarfelli á Fellsströnd.

AM. 260. Fol. skr. c. 1640 (Vilchinsbók, Staðarfell, cxc, að niðrslagi, Dipl. Isl. IV, bls. 159). AM. 259. Fol. skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to, skr. 1643; JSig. 147. 4to, skr. 1655.

So micla penninga luktte Wlfrun þorsteinsdotter kirkiunni vnder Staðarfelli.

Lambey fyrer. x^o.

Steindofaeyar [oc Aulfessker¹] fyrer. x^o.

Landeyar. Hardsteinasker. Midlandaholm oc Sinuholm. þorsholm fyrer. x^o.

¹) Ølversskier 147; [sl. 260.

Deilldarey fyrer. vij^o.

x. kugillde frijd.

iiij^o. j hrossum.

v^o. j þarfligum hlutum.

oc enn hier til luckti. iiij^o. oc. xl. adur nefnd Wlfrun Anno Domini m^o. cd^o. l^o. primo.

80.

22. Febrúar 1452.

á Hólum.

GOTTSKÁLK biskup á Hólum leyfir að Einar ábóti á Munkaþverá seli Sigurði prior og klaustrinu á Möðruvöllum jörðina Gásir í Glæsibæjarþingum og þar til tíu kúgildi fyrir jarðirnar Gil og Vaglir í Hrafnagilþingum.

AM. Fasc. XIII, 7, framritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. Munkaþverárklaustrsbréf. AM. dipl. afskr. Nr. 2995.

samþýktar (bref) vm va(g)le og gil¹).

Wij ghotskalk med guds nad biskup á holum giorum godum maunnum uiturligt med þessu voru brefui ad uif gefum til blit orlof at suo fellt iardakaup fare fram mille einars abota á munkapuera og prior sigurdar á maudruuollum ad aboten sele priurnum og klaustrinu á modruvullum iordina gaser er ligur j glæsebæiar kirkiusoknn og þar til tíu kugillde. En her j moti gefi prior sigurdur abotanum og klaustrinu á munckapuera ij jarder er heita gil og uagler sem ligia j hrafna-gils þingum. samþiukkum uif þetta og staudugt haulldum firir oss og alla uora epterkomendr. Og til sanninnda hier um settum uif uort jnsigli firir þetta bref skrifat á holum j hiallta-dall jn festo cathedra sencte petri apostoli. anno domini m^olles-simo cd^o quinquagessimo secundo.

81.

20. April 1452.

á Borg.

RUNÓLFR Guttormsson selr Birni bónda Þorleifssyni alla jörð-

¹) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: „Um jarder j Eyafirde.“

ina Krossanes á Vatnsnesi fyrir tuttugu og fjögur hundruð í lausafé.

AM. dipl. afskr. Nr. 5597, »Ex originali«, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »fyrir brefinu, sem er á kálfskinn, hafa vered. 3. Jasigle. eru epter. 2. lasenn, og þridie þveingur laus«.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heýra senda helgi gudmunzson. ion magnusson. oddr biornsson kuediu guds ok sina kunn(i)gt gerandi þa lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þushundrut cccc fioritigi ok xii ar a borg i vestropi fimtudagin næsta fyrir ions messo holabiskups vm vorit vorum ver i hia sam ok heýrdum a ord ok handaband þessara manna biarnar bonda þorleifssonar af einne alfu ok runolfs guttormssonar af annari alfu at suo fyrir skildu at fyrr greindr runolfr seldi adrgreindum birne til fullrar eignar jordina alla i krossanesi er liggur a vaznesi i hola kirkiusokn med aullum þeim gognum ok gædum sem þeirre greindre iordu fylger ok fylgt hefuer at fornu ok nyio ok hann vard fremst eigandi ath. hier j mot gaf adrgreindr biorn fyrrgreindum runolfi fiogur hundrut ok xx med þessum fridleika sem her seger. sextan malnýtu kugilldi ok atta hundrud i smiore ok i slatrum. skýlidi runolfr suara laga riptingum a greindre iordu en biorn hallda til laga. lýsti þrattnefndur runolfur fyrir oss fyrrgreindum monnum ath hann hefði vpp borit ok vttekit fulla peninga ok alla fyrir þrattgreinda iord suo sem þeir vrdu asatter ok fremst var skilit i kaupi þeirra. j þridiu grein sam ver ok heýrdum fyrrnefnder menn at optnefndr runolfr guttormsson gaf kuittan med handabandi ok akærolausan tittnefndan biorn bonda þorleifsson fyrir sier ok ollum sinum erfing(i)um ok efterkomendum vm þrattgreint iardarverd ok aull þeirra peningaskipte. Ok til sanninda hier vm settum ver fyrrnefnder men vor inzsigli fyrir þetta bref skrifat i sama stad degi ok are sem (fyrr) seger.

25. April 1452

á Möðruvöllum.

82.

3. Mai 1460.

á Munkaþverá.

SEX menn votta, að Sigurðr prior á Möðruvöllum hafi selt Einari ábóta á Munkaþverá jarðirnar Gil og Vagli í Hrefna-

gilsþingum fyrir jörðina Gásir í Glæsibæjarþingum og þar til tíu kúgildi.

AM. Fasc. XIII, 8, frumritið á skinni. Fjögur innsigli eru enn fyrir bréfinu. Hin eru döttin frá. Munkaþverárklausrsbréf. AM. dipl. afskr. Nr. 2996.

kavpbref vm gil og uagle¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda Gvnnar ejiolfsson. ketill grimolfsson ok gudolfur magnuss son prestar. eirekur leptzson. jon sigmundzson ok posteinn posteins-son leikmenn kuEDIU guds ok sina kunnigt gerandi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesv christi þusvndrvt flogur hundrut fimtiger ok .ij. ar æ maudruuauallum i haugardal jn festo sancte Marci euangeliste vorum vær i hia saum ok heyrdum a kaup ok handaband einars abota a munckapvera af einni alfu ok priors sigurdar æ maudruvullum af annarri ath suo fyrer skildu ath greindr priur sigurdr seldi stadnum æ munckapvera tuær iarder er suo heita gil ok vagla er liggia j hrafnagilsþingum með ollum þeim gognum ok giædum sem greindum iordum fylger ok fylgt hefer ath fornu (ok) nyio ok maudruvalla klaustur fremst vard eiganda ath. hier i mote gaf abotinn iordina gaser er liggur i glæsibæiar kirkiu sokn með ollum þeim gognum ok giædum sem þeirri iordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok abotinn ok stadrinn æ munckapvera vard fremst eigandi ath. hier til lagði abote einar klaustrino æ maudruuauallum tíu kugillde fyrer misdyrleika æ iordunum. ok til sanninda hier vm settum vær fyr greinder menn vor innsigli fyrer þetta bref skrifat æ munckapvera i eyiafirði manudaginn næsta fyrer festum sancti johannis ante portam latinam. anno domini Millesimo cdº sexagesimo.

83.

29. April 1452.

á Hreiðarstöðum.

ÚRSKURÐAR Jóns ábóta á Þingeyrum og officialis heilagrar Hóla-kirkju, með ráði tveggja presta og tveggja leikmanna, um landamerki millum Hreiðarstaða og Bjargastaða í Austrárdal.

¹) Aþan á bréfinu með fornri hendi.

AM. dipl. afskr. Nr. 509, tvær afskriftir »Ex originali Þordar Þorleifssonar« og er önnur þeirra staðfest af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni, en hin af þeim sömu og Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni í September 1712. Árni lýsir innsiglinu. Afskrift af bréflnu í transskripti frá 1644 er í bréfabók séra Jóns Gizurarssonar í Múla IBfél. 222. 4to bl. 9b. Sbr. Nr. 29.

Ver broder jon med guds nadh aboti a þingeyrum ok officialis heilagrar holakirkio giorum godum monnum viturligt med pesso voru opnu brefi at þann tima sem vier ridum til iardskiptis i millum hreidarstada sem dæmd hafði verit eign kirkionar ath reykiom j midfirðde ok biargastada er liggia j austurárdal er eirekur marteinsson hafði at hallda er fyrir hafði verit stefndr fyrr greinda kirkio jord hreidarstade nefnda ek til med mier at setia landamerki j mille adurgreindra jarda þessa goda menn hall finzson. jon gudmundzson. presta. þostein jonsson. gunlaugur hallzson. nicholas biarnnason. leikmenn. Jn primis gerðum vær jordunne a hreidarstodum ok kirkionne a reykiom til eignar jord ut at diupagile þui er kallat er hreidarstadagil ok sionhending vpp or gile þui til moz vid efra nup ok suo langt fram sem þetta domsbref sem hier er vid fest vtvisar. Jtem giordum vær tolf alna abata vpp a huertt ar þeirra flogurra er eirekur medkendiz at hann hefði halldit framan til þess er domr fiell a j vðovirdum penningum at næstum fardaugum at heyrðri þessari giord ok luke heima a biargastaudum þoruardi olafssyni ok olafi þoruardzsyni eda þeirra laugligum vmbodsmanni j hond. Ok til sanninda hier vm settum vær officialis inscigli ok þesser fyrskrifader menn. lærder ok leiker. sin jnscigli fyrir þetta bref. giort a hreidarstaudum j austurárdal laugardagin næsta fyrir festum filippi et iacobi. Anno domini M^o. cd^o. l^o. secundo.

84.

12. Maí 1452.

á Solheimum.

SIURÐR prestur Jónsson, prófastr í Skagafirði, tekr fullan bókareid af Einari Magnússyni um skóg þann, er kallaðr hefir verið Maríuhris, í Ássjörðu í Hörgárdal milli Auðbrekku skógs og Vindheimaskógs, og sver Einar, að hann hafi aldrei heyrt annað en Möðruvallaklaustr ætti skóginn.

AM. XIII, 9, frumritið á skinni. Innsiglið er fyrir bréfinu. AM. dipl. afskr. Nr. 2981.

Vmm mariubris¹).

Þat giorer eg sigurdr prestur jonsson profastur j skaga-
firde godum monnum kunigt med þessu minu opnu brefe ath
einar magnusson suor fullan bokareid fyrir mier maurgum god-
um monnum nerverandum ok aheyrandum. a faustudagen nesta
epter vppstigningardag j solheimum j sæmundarhlid j skagafirde
þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesv christi þushund
fiagur hundrut fimtiger ok tuó ar. suo latanda ord epter ord
sem hier seger.

til þess legg eg haund a helga bok ok suó skýtt eg minu
male til guds at eg heyrde fyrir full sannende at skogur sa er
kaullud uoru mariubris ok standa a as jaurdu j haurgardal j
begisarþingum millum aubrecku skogs ok vindheimaskogs uar
hallden gaumul klaustursens eign a maudrwaullum j haurgardal.
redur vtt vid aubreck(u) skog jardkross lagdur af steinum ok suó
langt sudr sem er reettsýne ofan a asgerde ok suo vtt afgerd-
inu ed nedra til mozs vid aubrecku skog. enn vpp suo langt
sem skogur vex. vissa eg at sueinn prestur magnusson er var
radzmadur a maudrwaullum let vinna j fyrnefndum skoge ok
adrer stadarins radsmenn vm nestu xx ar framan til mann-
plagunar bede haugget timbur ok wnet til kola klaustursens
vegna. uissa eg aunguan sier eigna edur kalla adra en klaust-
ursens formenn a maudrwaullum vm allan adrgreindan tima
ok suo heyrda eg þetta marga dandemenn mier segia. ath suo
staufudum eide see mier gud hollur.

Ok til sannenda hier wm sette eg mi(tt) jnscigli fyrir þetta
vittnisburdabref scrifat j sama stad dege ok are sem fyr seger.

85. 27. August 1452. i Vatnsfirði.
GOTTSKALK biskup á Hólum og administrator heilagrar Skál-

¹) Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með
sömu hendi: „Modruvallaklausturs bref i Horgárdal«. Árni ritar
aptan bréfið: „Um Ás skóg i Haugárdal, kalladan Mariubris«.

holtskirkju veitir hverjum þeim fjörutíu daga aflát, er með góðfýsi sækja til kirkju heilags Ólafs kongs í Vatnsfirði á tilgreindum helgidögum eða leggi kirkjunni lið, og svo fyrir ýmsa aðra guðrækni.

AM. Fasc. XIII, 5, frumritið á skinni, og er innsiglið fyrir því, en nokkuð brákað.

aflatzbref vatnsfiardarkirkju.¹⁾

Ulf godzskálk með guds náð biskup á holum ok amministrator heilagrar skalholtz kirkiu giörum godum monnum uiturligt með þessu vorv opnu brefi at af þui at trulyndra manna hiörtu eru uppvekiandi með mildum aminningum ok afgipta tenadi til auka gudligrar þionustu ok til hialpar ok heilsu þeirra scálna enn oss berr fyrir at sia at kristindomurin aukizt ok þar með heidr ok sæmd heilagra kirkna enn j aunguan stad minkizt. þui j upphafi treýstandi á næð ok miskunn almattigs guds ok heilagra postola petri ok pauli veitum uer aullum monnum þeim sem sannliga eru jdrandi af syndum sinum ok rettliga jatader hverer er með godfýsi sækia til kirkiu sancti olafi j watzfirði a þeim hatidum er hier greiner. joladag. atta dag. þrettanda dag. paskadag. wppstigningardag. huitasunnu. trinitatis dag. kristz dag. ok a aullum hatidum jungfrv marie. krossmesso hvorartueggju. jonsmesso baptiste. petursmessa ok pals. olafsmesso hvorartueggju. þorlaksmesso huortartueggju. laurencius messo. nikulasmesso. allra heilagra messo. marteins messo. mariu Messo magdalene. margretar messo. cecilio messo. katrinar messo. gregoriusmesso. mikaelsmesso. allar postolamessor ok aull dupplicia. kirkiudag. alltarisdag. hvern faustudag ok laugardag. xl. daga j aflat fyrir sierhvern þessarra daga. þeim ok er sitt starf edur þionustu edr godz leggja til vppehllidiz þessarar kirkiu eda henni giora nauckur hlunnendi suo sem er vax edur aunnr ornamenta. vnder saumu grein. xl. daga þeim ok þria tima lesa pater noster ok suo optt versit aue maria. vid furstu hringing vm morna ok siduztu vm kuellid. ok þeir sem liosta a briost sier j mess-

¹⁾ Aptan á bréfinu með henda frá 17. öld. Upphaflega hefir staðið »Vijgslubref«, en Árni hefir leiðrétt það.

unne. þa er presturinn seger nobis quoque peccatoribus .xl. daga huersdagliga fyrir sierhueria þessa grein sua ok fyrir predican ok messu huern tima huerium er heyrer enn .xl. daga fyrir huort þeim ok sem ganga umhuerfis kirkiuna bidiandi fyrir þeim sem iardader eru j kirkiunne edur kirkiugardinum ok fyrir aullum kristnum sc̄lum ok þeir sem fylgia uors herra likama þann tima sem hann berst til siukra manna ok til siduztu smurningar .xl. daga fyrir sierhueria þessa grein. skal þessi uor skipan standa um alldur ok æfi upp hedan. ok til sannenda hier um settum vij uort jnsigli fyrir þetta bref skrifat j uatzfirde sunnudaginn næsta efter bartholomeus messo j vorri uisitacione anno domini M^o. cd^o. quinquagesimo secundo.

Þetta aflat feck biðrn bondi þorleifsson fyrir kirkiuna j uatzfirde sem brefit utuisar.¹⁾

86. 30. August 1452. i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungur hinn fyrsti ritar klerkaráðinu i Niðarósi og lýsir því, að hann vilji hafa meistara Henrik Kaldison fyrir erkibiskup i Noregi, en ekki Marcellus (Skálholtsbiskup), sem hafi farið sviksamlega með erindi krúnunnar og heilagrar kirkju i Þrándheimi.

Nye Danske Magazin 2den Række VI, 48—51 (eptir afskript Langebecks af frumritinu); Jahns Unionshistorie, Khavn 1835 bls. 586—87. Allr fyrri hluti bréfsins snertir ekki Marcellus né Ísland sérstaklega.

Sincere nobis dilectis Dominis Decano ceterisque Capitularibus ecclesie Nidrosiensis.²⁾

Christiernus Dei gratia Dacie Norvegie Slauorum Gotorumque Rex. Comes de Oldenborgh ot Delmenhorst.

Wy haue thet oc owerweyt met forneffnde wort ælskelighe Radh. at engen kan worde Erchibiscop i Trondhem i hans

¹⁾ Þetta er ritað neðan við bréfið til vinstri handar með sömu hende og bréfið sjálft; ²⁾ utanáskript á bréfinu.

Tiid. vthen han¹⁾. modh swodan Bewiisning oc Stadfæstingh. som han ther vpa hauer. och at sættæ wy ther omodh. oc hulde framdelis meth Marcello. som swo swigelighe hauer omgangyt meth wor. Riighens och then helge Kirkens i Trondhiem Ærende. sem wy dagelighe nw kunne forfare. tha matte ther affkomme en stoor Fordærff och besønderlighe then Helghe kyrke i Trondhiem. Thy kære Væner. efter swodan leghlighet. som foreschreffuit staar. haue wy meth forneffnde wort elskeelige Radh. som nw nærwerendis ware. keest thet for thet bestæ. at wy haue forneffnde Mester Hinrik annamet och tilladit for en Erchibiscop at hliffue i Norighe Wy wele och meth Gudhs Hielp thet swo thencke och besinne. at swodane fræmmede och vldendesche Personer skulæ efter thenne Dagh ey swo fram komme at worde Erchibiscope eller Biscope i wore Righe. som nw skeet ær for swodane Swigelighet. som forneffnde Marcellus hauer met faret. och dagelige nw forfares. som forscreuit staar. Thy kære wener. bethe wy ether kær- lighe. at i hanum¹⁾ for ether rættæ Erchibiscop anname

In Christo valet. Scriptum Castro nostro Haffnensi. crastino beati Johannis Decollationis. nostro sub secreto. Anno Domini MCDL secundo.

87

31. August 1452.

i Holti.

GOTTSKÁLK biskup á Hólum og administrator heilagrar Skálholtskirkju veitir hverjum þeim manni fjörutíu daga syndalausn, er með góðfýsi sækja til Holtskirkju í Önundarfirði á tilteknunum helgidögum eða sé henni til gagns á nokkurn hátt, og svo þeim, er sýna nokkra aðra guðrækni, er bréfið nánar skýrir frá.

AM. dipl. afskr. Nr. 2333, »Efter original fra Holtzkirkiu i önundarfirði. accuratissime« (AM.). »Sigillum abest«. (AM).

Víf godzskalk med guds næd biskup á holum ok administrator heilagrar skalholtzkirkju giorum godum monnum viturligt med þessu uoro opnu hrefi at af þui at trulyndra

¹⁾ þ. e. Henrik Kaldison (Kaltesen).

manna hiortu eru uppuekiande með milldum aminningum ok afgipta tenade til auka guðligrar þionustu ok til hialpar ok heilsu þeirra sálna enn oss berr fyrir at sia at kristindömin aukizt ok þar með heidr ok sæmd heilagra kirkna enn j aunguan stad minkizt þui j upphafi treýstandi at nað ok miskunn almattigs guðs ok uerdleika ok bæner heilagra guðs postola petri ok pauli veitum ver aullum monnum þeim sem sannliga eru idrandi af sinum syndum ok rettliga jatader huerir er með godfýsi sækia til kirkiu sancti laurencij j holtti j aundarfirde in þeim hatidum er hier greiner. joladag. attadag. þrettanda dag. paskadag. vppstigningardag. huitasunnu. trinitatisdag. kristzdag ok a aullum hatidum jungfru sancte marie. kross Messo huoratueggju. jons Messo baptiste. peturs Messo ok pals. olafs Messo huoratueggju. thorlaks Messo huoratueggju. laurencius Messo. Nichulas Messo. allra heilagra Messo. Marteins Messo. Mariu Messo Magdalene. Margretar Messo. ceciliu Messo. katrinar Messo. gregorius Messo. Michaels Messo. allar postola messur [huern faustudag ok laugardag¹⁾] ok aull dupplicia ok kirkiudag. [alltaris dag.¹⁾] xl daga j aflat fyrir sierhuern þessararra daga þeim ok er sitt starf edr þionustu edr godz leggja til upphelldis þessarre kirkiu eda henne giðra nauckur blunnende sua sem er uax edr aunnr ornamenta vnder saumo grein xl daga þeim ok sem þria tima lessa pater noster ok suo opt versit ðue maria uid fyrstu bringing um morna ok siduztu um kuelld ok þeir sem liosta at briosta sier j messunne þa er prestvrin seger nobis quoque peccatoribus²⁾ xl daga huersdagliga fyrir sierhuert þetta fyrir predican huern tima huerium er beýrer. enn xl daga þeim ok sem ganga vmhuerfis kirkiuna bidiandi fyrir þeim sem jardader eru j kirkiunne edr kirkiugardinum ok fyrir aullum kristnum sálum. þeir ok sem fylgia vors herra likama þann tima sem hann berst til siukra manna ok sua til siduztu smurningar. xl daga fyrir sierhueria

¹⁾ [Þetta sem hier er in parenthesis stendr ecki i linunni, helldr uppi yfir, sitt i hverium stad yfir sömu linu, með smærre skrift enn hiti annad i brefenu, þo með sömu hendi, hefur því i fyrstu ovarlega gleymt vered, og synist til ætlad að það innsetiast skyllde þar það nu stendr. Er annars ecki eiginlega innbodað neinstadar (AM.);
²⁾ pectoribus, hdr. og getr verið umtalsmál, hvort það eigi heldr að vera peccatoribus eda pectoribus.

þessa grein. skal þessi uor skipan standa um alldr ok æfi upp heðan.

Ok til sannenda hier um settum uíf uort jnsigli fyrir þetta aflatzbref skrifat j holti j aunundarfirde fimtudagin næsta epter decollacionem johannis baptiste j uorre visitacione anno domini 1000. cdº. quinquagesimo secundo.

88.

31. August 1452. i Holti i Önundarfirði.

GOTTSKÁLK biskup á Hólum og administrator heilagrar Skálholtskirkju samþykkir Dipl. Isl. II, Nr. 446 og 447 og Dipl. Isl. III, Nr. 168, og veitir aðát þeim, er sækir með góðfýsi Kirkjubólskirkju í Skutilsfirði.

AM. Fasc. I, 5, skrá á skinni frá c. 1500. AM. Apogr. 824. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 479—480.

Víf gothskalk með guds myskvni biskup a holvm og administrator heilagrar skalholtz kirkiv giorvm godvm monnum viturlegt með þessv voru opnu brefi. at víf skyrkivm og stadfestvm þav þriv bref sem hier erv vid fest vm aflat og maldaga kirkivnar á kirkivboli j skvtilsfirde með avllvm þeirra greinvm og articvlis sem þav vt visa. og en sierdeilis hier ad avk gefvm víf af vorri biskuplegri magt. og nad xx daga aflat hverivm þeim manne sem sækia¹⁾ með godfysi til kirkiv á kirkivboli á þeim hatidvm sem þat aflatzbref vt visar sem hier er vid fest xx daga firir sierhvern þeirra daga. skal þessi vor skipan standa vm aldur og efi vpp heðan og til sanninda hier vm settvm víf uort jnsigli firir þetta bref skrifad j uorre visitacione j holti j aunvndarfirde fimtv dagen næsta epter decollacione(m) johannis baptiste anno domini 1000. cdº. quinquagesimo secvndo.

89.

18. Oktober 1452. i Tungu i Önundarfirði.

KAUPMÁLABRÉF Indriða Hákonarsonar og Guðrúnar Gísla-dóttur.

AM. Fasc. XIII, 6, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

¹⁾ Svo

Jn nomine domini amen
 suo felldr kaupmale lystizt og stadfestezt mille jndrida hakonarsonar og gvdrunar gisladottur a þeirra brullaupsdege j tvngv j aunundarfirde.

j fystv grein ad jndride fyrnefndr hafde og reiknade sier til kaups med gvdrunu gisladottur jordina halfa haufda j dyrafirde firir fimtan hvndraud er hakon fadir hans og helga modir hans gafv honum og þar til fim hundraud j þarflugum peningvm. hier j mot hafde gvdrvn gisladotter til kaups med nefndum indrida tiv qvgillde er herdis modir hennar gaf henne og lukte j sinn faðurarf. gaf optt nefndr jndride gvdrvvn gisladottur konv sinne fim hvndraud j tilgiauf og þriv hvndraud j beckiarglôf og morgengiôf. reicknadezt því peningar og male fyrsagdrar gvdrvvar gisladottur j gard þrattnefndz jndrida hakonarsonar atian hvndraud. lagde tiftt nefndr jndride hakonarson allan þenna mala og peninga gvdrunar gisladottur. konusinnar. vpp j bu eda bezty eign er hann ætte eda eigande yrde. samþyckte hakon jndridason fadir hans allan þenna hans giörning og giafer. voru þessir brullaupsvottar. Olafr jslecksson. snorre biarnason. prestar. brandr jonsson laugmadr. sueinn brandzson. olafur jonsson og ketill jonsson. og til sanninda hier um settum vær fyrnefndir menn vor jnsigle firir þetta kaupmalabref. skrifad j tvngv j avnvndarfirde. jn festo luce evangeliste. þa er lidet var fra hingadburdi vors herra jesu christi þvshvndraud flogur hvndraud fimtiger og t(u)au ar.

90.

[1452].

VIRÐINGARGERÐ á Melakirkju í Melasveit, þegar Gottskalk biskup Kœneksson vísiteraði.

AM. 260. Fol. (Vilchinsb. ccxxiv, Dipl. Isl. IV, bis. 193, aptan við Melamáldaga í Borgarfirði); AM. 259. Fol. skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to skr. 1643; JSig. 147. 4to skr. 1655.

Jtem var¹⁾ tilnefnder þa biskup Gottskalk reid j sijna

¹⁾ voru 147.

visitatio af .v. prestum oc .ij. leikmonnum ad skoda bot a kirkiunni ad Oelumu þa sira Jannes hieilt. var su bot sem kirkiunni tilheyrdi med hennar biletum oc Ornamentis var giortt fyrir .xxx.

91.

[1452].

MÁLDAGI Þorlákaskirkju í Langholti hinu neðra í Árnessýslu, er Gottskálk biskup Kœneksson setti.

AM. 260. Fol. bls. 8 (Vilhinsb. aptan við Hrepphólamáldaga x, Dipl. Isl. IV, bls. 46); AM. 259. Fol. skr. c. 1640; AM. 256. 4to skb. 1640; Landsb. 350. 4to skr. 1643; JSig. 147. 4to skr. 1655.

Pollaks kirkia j Langholli nedre eigur nv. v. kugilidi. ij. lagde til biskup Gottskalk. þat þridia kom fra Runa¹⁾ og sira Jon Jonsson afhendi. og .ij. kugilldi atti kirkian ádur.

92.

[1452].

MÁLDAGI Maríukirkju í Sælingsdalstungu, er Gottskálk biskup á Hólum setti Kœneksson.

Landsb. 268. 4to bl. 83a—b. skr. 1601; Landsbókasafn 107. 4to bls. 394 (ágríp). Sbr. máldagann 27. Sept. 1327 (Jóns biskups Haldórssonar), Dipl. Isl. II, 383.

Sælijngs Dals Tunnga²⁾.

Þariu kirkia oc hinns blezada johannis baptista j sælijngs dalztungu. þannagad liggia tijundir af tuenumm skogum oc leyzijngiastodum. holum. logum³⁾. sælijngsdal. oc liostollar. þannagad gafzt þann dag er kirkian var vijgd eyrirs tollur af þeim .iiij. bæium. leyzijngiastodum. holum. logum oc sælijngsdal. jtem á kirkian saura lannd jtolulaust. v. kÿr. xij. ær. oc

¹⁾ 147; hin: Runo(!); ²⁾ Gottskalks Holabyskups máldage kirkiunnar í Sælingsdalstungu 107; ³⁾ Laugum etc. (allt samhliodande næst fyrir farande máldaga Jons Byskups) 107.

hundurdradz hest. vidreke og hualreke j stikuvijk. xij manna jferd i saurbæiarfioru. þar á ad vera heimilisprestur oc syngia thil ásgardz huernn dag helgann. ymbro daga alla oc ij daga vmm lanngafostu. midvikudaga og fostudaga. vtann fostudaginn lannga. skal prestur sa er syngur j tunngu taka oc j tijda offur af þeim er byr j asgardi oc fæda mann med presti a vetur. byskups gistijng á huerri tueggju kirkju. prestur i tungu skal taka iij merkur heima. jon bonndi jsvaldzson¹⁾ lagdi þar til kirkju eyrirztoll æfinliga af huoru sijnu lanndi er skogar heita a þann hátt ad j tunngu skulu skrifast artijdir fodur hans oc modur oc sialfs hans oc ij husfreyiur hannz æfinliga og seigiast salumessa ártijdar dag huers þeirra. jtem a kirkian smelttann kross. johannis baptiste likneski. marie likneski. glerglugg. elldbera. lijka krák. ein messuklædi. tiold vmm kirkju. kerttistikur ij. munnlogar ij. oc glodarker oc ottusaunngua sloppur. artijdar dag huernn fodur oc modur jslEIFS bonnda vr asgardi. skal seigiast salumessa j tungu oc suo hans²⁾.

kirkian á ýfir þad framm sem þessi maldagi vottar. j annari visitacione herra vilkins. xij kýr oc kaleik oc .v. bækur er gaf ormur snorrason oc ketill³⁾.

[jtem xx vod.

porcio xij hundrud oc mork vmm .xij. ár oc xx.⁴⁾

Jtem a kirkian þammarvöllu [xvj hundrudum⁵⁾.

Jtem lagdi gunnar jonsson (til Messoklædi ný alfær⁶⁾ oc nýiann slopp til annara. johannis⁷⁾ likneski. nýiann alltaraduk. ij kopar stikur. hier fyrir gaf herra gotskalk gunnar jonson kuitann vmm porcionem kirkiunnar slijkt sem fallid hafdi þad sem þa var komid med fullu hanndabannði.

93.

20. Marts 1453. i Kaupmannahöfn.

MARCELLUS Skálholtsbiskup og »postúleraðr« erkibiskup í Niðarósi afhendir Ólafi Rögnvaldssyni, síðar biskupi á Hólum, kirkju hins heilaga Nicolai í Odda á Rangárvöllum, sem Áslákr

¹⁾ NB. vide supra hvar hann kallast Jon Sveinsson (sr. Vigfús í Hitardal á spássiú); ²⁾ Hér byrjar apr 107; ³⁾ ketil 107; ⁴⁾ [sl. 107; ⁵⁾ [xvj, 107; ⁶⁾ sl. 107; ⁷⁾ jhc 288; johannis 107.

Bolt erkibiskup hafði veitt séra Jóni Sigmundssyni, er nú var fús á að sleppa vegna þess, að hann gat ekki náð staðnum með góðu.

Eptir frumritinu, sem nú er í Danske Selskabs Samlinger í Ríkisskjalasafni Dana, en hefir áður verið í hinu íslenska frumbréfasafni Árna Magnússonar Fasc. XIII, 12. Áður prentað í Dipl. Norv. X, 211 og Skandinav. Litt. Selsk. Skr. XVI, 170—171. Nokkrar afskriftir af bréfi þessu eru til í íslenskum pappírshandritum.

bref vm oddastad¹⁾.

Marcellus dej gracia episcopus skalholtensis sancte nidrosiensis ecclesie postulatus per regna Dacie Swecie et noruegie apostolice sedis legatus Dilecto nobis in christo olauo ragwaldi presbitero skalholtensis dyocesis Salutem in domino sempiternam.

Dudum bone memorie dominus aslacus archiepiscopus nidrosiensis noster predecessor johanni sigmundi presbitero skalholtensis dyocesis ecclesiam sancti Nicolaj apud odda in rangarwalla skalholtensis dyocesis ex longa et obseruata consuetudine ad archiepiscopi nidrosiensis dumtaxat collacionem spectantem certo modo vacantem duxerat conferendam et pure contulit propter deum. quamquidem collacionem per nostras demum litteras ratam habentes et gratam duximus confirmandam. Verum quod sicut accepimus prefatus dominus johannes citra tamen prelibate ecclesie possessionem quod nondum fuerat vi cuiusdam intrusi pacifice assequutus dictam ecclesiam resignare desideret et ipso facto dicitur resignasse. ne ipsa ecclesia longe vacationis subiciatur incommodis de tuorum vite et morum honestate ac sufficiencia pleniformiter informati dictam parochialem ecclesiam sancti nicolaj in odda jn rangarwalla sic vacantem uel qualitercunque vacauerit seu vacet cuius collacio et prouisio siue queuis alia dispositio ad nos spectare dinoscitur tibi pure conferimus propter deum. te per birreti nostri tradicionem inuestientes de eadem. Mandantes et omnibus et singulis presbiteris et clericis nostre skalholtensis dyocesis in virtute sancte obediencie in specie et genere quatinus dum pro parte tua fuerint requisiti te ad ipsius ecclesie realem

¹⁾ Utan á bréfinu.

et actualem ac corporalem possessionem inducant seu induci faciant amoto exinde quolibet illicito detentore tibi que de fructibus et prouentibus ipsius ecclesie integraliter responderi faciant temporibus oportunis.

Datum haffnis roskildensis dyocesis anno domini M^o CD^o quinquagesimo tercio feria tertia post dominicam Judica nostro sub sigillo presentibus appenso.

Daniel kepken secretarius.

94. 21. Marts 1453. i Kaupmannahöfn.

MARCELLUS Skálholtsbiskup vottar, að Ólafr Rögnvaldsson, prestr Skálholtsbiskups dæmis, hafi feingið sér fyrir bönd Gottskálks Hólabiskups og umboðsmanns Skálholtskirkju tíu nobila í ensku gulli eða fjögur mörk í dönskum peningum.

AM. Fasc. XIII, 11, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 589, en mjög ónákvæmt.

Bref Marcelli Episcopi Scalholtensis til Biskupanna Herra Olafs Rögnvaldssonar og Gottscales Hóla Stiptes¹⁾.

Nos marcellus dei gracia Episcopus skalholtensis sancte²⁾ androsiensis ecclesie postulatus Notum facimus per presentes³⁾ et recognoscimus quod nos anno domini M^o CD^o quinquagesimo tercio feria tertia post dominicam judica⁴⁾ recipimus manualiter⁵⁾ a dilecto nobis in christo domino olauo ragwaldi presbitero skalholtensis dyocesis pro parte reuerendi patris domini gotskalchi episcopi holensis et administratoris ecclesie nostre skalholtensis nobilia anglicana aurea [numero decem⁶⁾] ad computum quatuor marcharum monete haffnensis quodlibet. In quorum testimonium et fidem dictis domino episcopo gotskalko et olauo presencium tenore quittance et testimonium recognitionis damus et impartimur. Datum haffnis roskildensis dyocesis in die sancti benedicti anno domini M^o CD^o quinquagesimo tercio nostro sub sigillo presentibus appenso.

Daniel kepken secretarius.

¹⁾ Aftan á bréfinu með hendi frá 17. öld; ²⁾ item, les Hist. Eccl. (rangt); ³⁾ patentes, Hist. Eccl. (rangt); ⁴⁾ = 20. Marts: ⁵⁾ manuale, Hist. Eccl. (rangt); ⁶⁾ [sl. Hist. Eccl. (!)

95. 19. April 1453. á Silfrastöðum.

SKÚLI Loptsson selr Sigmundi Einarssyni jörðina Silfrastaði í Skagafirði fyrir Álfgæirsvelli, Gegnishól og Yzta-Gil í Langadal.

AM. Fasc. XIII, 13, frumritið á skinni. Fjögur fyrstu innsiglin eru fyrir bréfinu, en tvö hin síðustu eru dottin frá.

Þetta er silfrastadabref¹⁾.

Þeim godvm monnum sem þetta bref sia edr heyra senda sæmundr Þorleifsson. andres ormsson. Þorgeir jónsson ok einar Þorsteinsson (kvediu guds ok sína²⁾ godvm monnum kvnigt [giorandi²⁾] með þessu voru opnu brefe at þa er lidit var fra hingat burd uors herra jhesv christi þvshundrud flogur hundrut fimtiger ok þriu ær æ silfrastodum j skagafirde manudagin næsta fyrir jonsOesso holabiskups æ vorit³⁾ vorum ver j hia sam ok heyrdum æ ord þeirra ok handaband af einne alfw skula loptzsonar en af annarre sigmundar einarssonar at þat falst ok skilditz vnder þeirra handaband at adrnefndur skule loptzson selde sigmunde einarssyne jordina silfrastade j skagafirde með ollum þeim gögnum ok gædum sem greindre jordu hefer fylkt at fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigande at. hier j mot gaf adrnefndr sigmundr einarsson þrattnefndum skula loptzsyne þessar jarder er suo heita. alfgærsvellir er stendr j skagafirde j æykia kirkiu sokn ok gegneshol er stendr j saumu sueit j uidemyrarkirkiu sokn ok yzstagil er stendr j langadal j hunavazþinge j hollastada kirkiu sokn með ollum þeim gögnunum ok gædum sem adr greindum jörðum hefir fylkt at fornu ok nyiu ok sigmundr einarsson vard fremst eigande at ok þar til gaf hann skula loptzsyne niu malnytu kugillde. geck sigmundr einarsson j borgan at luka kirkiunne æ silfrastadum tolf kugillde er þessi einarsson var skyldugur kirkiunne æ silfrastadum ok skule meðkendezt at hann hefde þessa kuittan gefit vm þessi adr greind kugillde. lofode skule loptzson at luka kirkiunne æ silfrastadum messuserk. slopp ok nýtt aklædi engilstz ok at þessu lvtu þa gaf sigmundr einarsson skvla loptzson ollandungis kuittan ok akæruleusan vm fyrnd ok þorcionem um suo langan tima sem

¹⁾ Aftan á bréfinu með gamalli hendi; ²⁾ [hefir óvart gleymzt úr frumritinu; ³⁾ = 16. Apr. (= Magnúsmessa).

hann atte jordina silfrastadi, skyllde huor vm sik suara laga ríptingum a þeim jordum sem huor selde audrum at vndan teknum gegneshole. þa skyllde sigmundr einarsson þar ongua peninga firir luka þo hun kynne med lavgvm af at ganga af skula loptzsyni en huor vm sik hallda til laga sinvm jordum audrum sem huor hafde sellt audrum. suo ok ei sidr gaf sigmundr einarsson skula loptzson kuittan vm þau tolf kugillde sem hann medkendizt at hann være skylldugur kirkiunne a silfrastaudum vegna bessa einarssonar. kynne halfer silfrastader af at ganga af sigmunde med logum þa skal hann hafa aptur gil i langadal an kæru. kynne ok gil eda alfgeirsveller af at ganga af skula med logum þa skilde hann ser aptur attatige hundrata j silfrastaudum an kæru. skilde huor ser aptur fystur til kaups þær jarder er huor hafde audrum feingit ef þeir selia villde.

Ok til saninda hier vm settum vit skule loptzson ok sigmundr einars(son) ockur innsigle med fyr nefndra manna jnsiglum firir þetta jardakaupsbref er giort var a silfrastaudum j skagafirde a sama are þremur daugum sidar en fyr seger.

96.

28. April 1453. i Vik i Sæmundarhlíð.

ILLUGI Björgólfsson vottar, að hann hafi vitað, að Reynistaðarklaustr hafi óátalið um hálfan fimta tug ára eða leingr tekið landskyldir af Hofi á Skagaströnd.

AM. Fasc. XIII, 15, frumritið á skinni. Hálf innsiglið er fyrir bréfinu.

Rönestadtz Breffue^t).

Þath giorer egh jllughi bjaurgolfsson godvm monnvm viturlickth med þessv mýjnv oppnu brefi. ath egh wissa fyrir fwill sannendi ath reynisnes klavstur tok alla lanzskýlld af hofi æ skagastraund wpp æ halfan fimta tvg vetra edr leingur. Ogh heyrda avngvan akæra edur tilkall veita vm fyr greinda lanzskýlld vpp æ allan þann tíjma. Ogh hier epter vil egh sveria ef þvrfa þiker. Ogh til sannenda hier vm setta egh mith jnz-

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

sigli fyrir þetta vttnisbvrðar bref er giorth var j víjk j sæ-
mvndarhljð æ lavgardagen næsta fyrir tueggia postula Messv
philippi et jacobi anno domini M^o cd^o l^o tercio.

97.

31. Maí 1453.

á Sjóarborg.

GUÐMUNDR Björgólfsson og Ragneiðr Þorvarðsdóttir kona hans
selja Birni bónda Þorleifssyni jörðina Skarð í Fagranesþingum
með teigi í Veðramóts jörð fyrir tuttugu hundraða jörð og þar
til tíu hundruð.

AM. Fasc. XIII, 16, frumritið á skinni. Fyrsta innsiglið er
dottið frá, en þrjú eru fyrir bréfinu.

kaupbref biannar bonda firir skardi j skagafirði¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heýra senda
steindor ionsson. brandr sigurdsson. hallr sigurdsson. arne odda-
son [kuediu guds ok sina²] godum monnum kunnigt [gior-
andi²] með þessu voro opnu brefui ath þar vorum ver j hia
sam ok heýrdum æ [a siofuarborg j skagafirde³] þa er lidit var
fra hingatburð vors herra ihesu christi þushundrut cccc fim-
tiger ok iii ær [fostodagin næsta efter vppstigningardag⁴] [a
siafuarborg j skagafirde³] vm vorit heýrdum vær æ ord ok
handaband þessara manna af einne alfu biannar þorleifssonar
en af annare gudmundar biorgolfssonar ok ragneidar þoruardz-
dottur kono hans at suo fyrir skildu at fyrr nefndr gudmundr
fieck adr nefndum birne þorleifssyni til fullrar eignar iordina
skard er liggur i fagraness kirkiu sokn ok sierliga [til teigin²] er
liggur j vedramoz jordu með aullum þeim gaugnum ok giæd-
um sem greindre iordu fylger ok fylgt hefuer at forno ok nyiu
ok hann vard fremst eigandi at. hier j mott gaf optt nefndr
biorn þorleifsson tittnefndum gudmundi biorgolfssyni tuttugu
hundra(da) iord ok þar til tiu hundrut. skylldi huor adr
greindra manna b(i)orn ok gudmundr halda sin(n)e iordu til
laga. lofadi ok tittnefndr gudmundr j sinu handabandi adr-
greindum birne at selia honum fyrstum aptur iordina þa somu

¹) Aptan á bréfinu með gamalli hendi; ²) [hefir óvart gleymzt
úr í frumritinu; ³) [þannig; ⁴) = 11. Maí.

sem biðrn feingi honum fyrir iordina ef hann villde selia. Ok til sanninda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor innsigli fyrir þetta bref skrifat æ dýradag degi ok are en¹⁾ fyrir seger.

31. Mai 1453.

á Bægisá.

98.

12. Marts 1454.

i Launguhlið.

SAMNINGR þeirra Jóns Sigmundssonar og Runólfs Höskulds-sonar um Ásskóg, er Jón eignaði jörðunni Vindheimum á Þelamörk.

AM. Fasc. XIII, 14, frumritið á skinni með öllum innsiglium.

bref firir skogarpartinum æ vindheimum ok landi ok kirkiu bref²⁾.

Það gerum vær sira jón prestur snorrason. jón stýrbiarnarson. gudmundr biarnarson. gudne nichulasson. jón runolfsson. leikmenn. godum monnum kunnigt með þessu uoru brefi. ath þar uoru vær j hia ok heyrðum á tal þeirra jóns sigmundssonar ok runólfs hauskulldzsonar. at adr nefndr jón reicknadi sier ok jörðunni æ vindheimum. skog ut j ass jord. arliga sua sem jörðunni þarfadiz at hafa. enn fyrir nefndr runolfr sagði. at vindheimar ætti ðngan skog. ut j ass jord. ok vændiz brefi ok jnnsigli tueggia manna. at hauskulldr fader hans hefði af skilið at gunar gudnason ok jordiñ uin(d)-heimar hefði ðngan skog leiñgr enn hann ætti hana. ut j ass jord. kom þeim það saman adrgreindum monnum joni ok runolfi at jón skýlði höggua skoginn þar til er runolfr leti sueria. at vindheimar ætti ecki adrgreindan skog. þa skildi jón sier skoginn með hans minni. upp fra þui at hann leti sueria ok packa honum þa skoginn. for þessi giorningur fram með handabandi æ ytri bægisæ j hörgardal. festum corporis christi þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrot flogur hundrot fimtiger ok þriu ær. Ok til sanninda hier um settum vær fyr nefnder menn vor jnnsigli firir

¹⁾ Svo; ²⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

(Þetta) bref. er gert uar j lauðguhlid nedri j hörgardal. Gregorius
 Oesso æri sidar enn fyrr segir.

99.

[1453].

VITNISBURÐR tveggja manna um landamerki Vindheima á
 Þelamörk.

AM. Fasc. LXIV, 29, frumrit á skinni, og eru bæði innsiglin
 fyrir bréfinu. »Fra Bødvar Poulsen 1722» (AM.).

Vindheimabref¹⁾.

Þat giorum vid gudmuñdr biarnarson. hallr gislason god-
 um monnum kunnigt með þessu ockru opnu brefe at vid hof-
 um handfest jone sigmuñdzsyne so felldan vitnesburd at jord-
 unne æ uinðheimum var eignud jardar eign sudr j marklag
 firir sunaþ brytialæk ok sudr ok ofan æ snid ur lagenne firir
 sunnaþ uinðheima stekk er stendr firir utan raudalækiarnes.
 keypta ek fyrr nefndr gudmuñdr hey af þessare jardar eign at
 jone þorleifssyñe þa hann bio æ vindheimum en ek æ efra
 raudalæk. uar þesse jardar eign hofd ok hallden af þeim sem
 biuggu æ vindheimum so vid uissum upp æ þriatigi uetra eda
 leingr ataululaust.

uiliu uid hier epter sueria ef þurfa þiker.

100.

22. Juni 1453.

i Ögri.

VITNISBURÐR þriggja manna um helmingafélag Guðmundar
 Arasonar og Helgu Þorleifsdóttur.

Kriegers safn 2. 4to bls. 325—327 með hendi Styrz Þorvalds-
 sonar c. 1700. Sbr. Dipl. Isl. IV, Nr. 370.

Um Helmingafélag Guðmundar Arasonar og Helgu.

Þad giörum vær Jon Sveinsson. Þorarinn Aronsson. Halldor
 Sigmundsson. og Þorleifur Guðmundsson gødum monnum kunn-

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

igt með þessu voru opnu brefe að þar vorum vær í þiá. säum og yfirläsum. og heyrðum yfirlesid opid bref með heilum og osköddum hangandi Innsiglum. svo látanda ord eptir ord sem sem hier seigir:

Það giorum vier Loptur Halldanarsson. Þordur Knarason. Sveirn Magnusson godum monnum kunnigt með þessu voru brefi að þar vorum vær í þiá. að Hustru Kristijn Biörnsdottir kíöri Helgu Þorleifzdottur. dottur sijna. Helmingarkonu í Gard Gudmundar Arasonaar með hans samþýcki og Jáyrði. á þeirra Brudkaupsdeigi allz fiär. feingins og ofeinginz og svo eij sijður samþýcki Hrafn Gudmundsson Lögmann þetta þeirra Helmingafelag adurgreindz Gudmundar og Helgu. þui hann var þá skylldastur til arfs eptir Gudmund Arason frænda sinn. Og til sanninda hier um et cetera.

Skrifad í Ögri í Jsafyrði. föstudaginn næsta fyrir Jons-messo Anno Domini. M. cccc. L. og iij är¹).

101. 25. September 1453. á Skarði í Langadal.

ARVIDR Mattheusson og Þorleifr Böðvarsson votta um kaup þeirra Einars Þorleifssonar og Jóns Geirssonar á Eyvindarstöðum og Guðlaugsstöðum í Blöndudal.

AM. Apogr. 747, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

Þat giorum vid aruidr mattheusson og þorleifur bauduarsson godum monnum kunnigt með þessu ockru brefi æ skardi í lanngadal pridiudaginn næsta fyrir micaels Møssu. þa er lidit var fra hingatburd uors herra þusunnð fiogur hunndrut fimtiger og þriu ar saum uid og yferlasum kaupbref þeirra Einars Þorleifssonar og jons geirssonar með heilum og oskauddum godra manna innsiglum er þeir höfdu jordunum keypt eyuinndarstöðum og guðlaugsstöðum er liggia j blaunndudal með þui fleira er þar hafdi j milli gengit. stod þar suo utj at huor um sig fyrrnefndra manna þa iörd er adr hafdi átta skylldi fystur kaupa

¹) Þetta mun vera hið rétta ártal bréfsins sjálfs, en í handritinu hefir gleymzt niðrlag transskriptisins og ártal. Það mun vera frá c. 1470—80.

ef þeir uilldi selja eða j burtu lata. einar gudlaugsstadi enn jon eyvinnarstadi. hafði einar og lagt til gudlaugsstada gilsvatn. Og til sanninnda hier um settu við fyrnefnder menn oekar innsigli fyrir þetta bref giört i sama stad deigi og ari sem fyrr seiger.

102.

25. September 1453. á Skarði i Langadal.

JÓN Geirsson fær Egli Grímssyni ákall það, er hann átti á Eyvindarstöðum í Blöndudal samkvæmt kaupbréfi Jóns við Einar Þorleifsson.

AM. Apogr. 747, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

Þat giorum uær arfidur matteusson. þorleifur Bauduarsson og jon snorrason godum monnum kunnigt með þessu uoru brefi at þar uoru uær i hia. æ skardi j lanngadal þridiudaginn næsta fyrir micaelsmessu þa lidit uar fra hingatburd uors herra þusund fiogr hundrut fimtiger og iij ar at jon geirson feck egle grímssyni með hanndabandi til fullrar eignar þat ákall er hann átte æ eyvinnarstaudum j Blaundudal efter þui sem kaupbreff þeirra einars þorleifssonar uar latannda at jon skyllði fyst aptur kaupa jörðena af einari. Og til sanninnda hier um settum uær fyrrnefnder menn uor innsigli fyrir þetta bref giort j sama stad deigi og ari sem fyrr seiger.

103.

5. Oktober 1453.

á Viðivöllum.

ODDR Ásmundsson selr Þorgílsi Finnbogasyni jörðina Ljósstaði í Vopnafirði, með tilgreindum landamerkjum, fyrir Presthvamm í Reykjadal, að tilgreindu kristfé og þar að auki tvö hundruð í sméri.

AM. Apogr. 4466 »Ex originali Biörns Peturssonar á Bustarfelle» (AM.). Afskriftin er staðfest: »Concordat cum originali Hafn. 7. Junij 1709. Arnas Magnæus. Snorro Jonæus. »Siggilla 1. 2. 4. absunt: 3ium S. ORMVR HALL.».

Þat gerum vær halldor steinþorsson. egill þessason. ormr halla[son] ok sueinunge haugnason godum monnum uiturligt

med þessu voru opnu brefi ath þar uorum vær j hia saum ok heyrðum aa faustudag næsta efter michaelsmessu a uidiuallum j skagafirde anno domini M^o. cd^o. l^o. tercio¹⁾ ath oddr asmundzson selde þorgilse finbogasyne med handabandi til fullrar eignar iord alla er heiter liozstader j vopnafirde j hofsþingum med aullum þeim gaugnum ok giæðum sem greindre jordu fylger ok fylkt hefer ath fornu ok nyiu ok hann varð fremst eigandi ath. reiknade oddr landamerke millum torfastadum ok liozstaudum vth ath ytra læk ok rettsyne vpp j vaurdu er stendur a nupinum ok vth at ytrvm reidgautum firir austan ana ok fram ath stackholslæk. ok fram ath læk i merkehvame firir avttan²⁾ vakurstade j selardal fram ath diupagile ok vth ath gilium til moz vid breidamýre ok reika²⁾ j kroki huals ok vidar firir hamundarstaudum. her j moth gaf fyrnefndr þorgils adr nefndum odde jordina halfa j presthuame j reykiadal j greniadarstada þingum med aullum þeim gaugnum ok giæðum sem greindri jordu fylger ok fylkt hefer ath fornu ok nyiu ok hann varð fremst eigande ath ok þar til atta kugilde ok tue²⁾ hundrud j smiore. sagde þorgils til²⁾ kristfe være j jordune presthuame. skyllde huor suara³⁾ lagaríptingum a þeire jordu er selde en hallða til laga þeire er keypte.

samþykte ok gudlaug finbogadotter eiginkona oddz þetta þeirra kaup.

Ok til sanenda her vm settum vær fyrnefnder menn uor jnsigle firir þetta jarðarkauþsbref skrifat j sama stad a dege ok are sem fyr seger.

104.

10. Oktober 1453.

i Björgvin.

RÉTTARBÓT Kristjáns konungs hins fyrsta um ólöglegar álögur andlegra og veraldlegra valdsmanna á þegnana.

¹⁾ Þarstaled er nu i brefinu M^o. d^o. l^o. tertio. Enn það er mis-skrifad, eða og, ad c er burtraderad, þo er það eigi audsýnelegt. Qvicquid sit, þá er það audsied á pergamentenu, og allra liosast á skriftarformenu og innsiglenu því eina, ad brefed er eldra enn 1553. Er það so omni dubio carens, ad arstald á ad vera 1453. (AM.); ²⁾ þannig; ³⁾ saurra, afskr.

Rettarbót þessi hefir ekki verið gefin fyrir Ísland sérstaklega í upphafi, heldr hefir hún verið ætluð Noregsríki í heild sinni, eins og stendr hér í *B*-textanum og nær öllum afskriptum af bréfi þessu. sé ekki mælt enn óákveðnara. Ad réttarbótin er í *A* stýlnð til þrænda, hefir varla annað að merkja en að afskriptin í þessari skinnbók er tekin eptir því frumriti bréfsins, er sent hefir verið í þrændalög í öndverðu. Rök eru samt til þess, að menn hafa snemma farið að styðja sig við þessa réttarbót á Íslandi, og vita menn það fyrst af henni þar að segja, að hún er tekin upp í skrá leikmanna þá, sem gerð var á Leidarhólmi í Dölum 1513, og er sá texti prentaðr hér sem *B*. Er hann og einn sá bezt, að því fráskildu, að dagsetning vantar, og ártal er þar rangt. En til er réttarbótin í fjölda norskra afskrifta frá 16. öld. Elzt allra er afskrift sú, sem *A* er prentað hér eptir. Í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 40—44 er réttarbót þessi prentuð í tvennu lagi, á dönsku og íslenzku, en mjög stytt, og á báðum stöðunum ódagsett og ártalslaus.

A.

Gl. kgl. saml. 1154. Fol. bl. 59b—60a, skinnbók, þetta skr. c. 1470. — Prentað eptir þessu handriti í Skandinaviske Literatur-Selsk. Skrifter Kh. 1819, XVI, 161—165. Sbr. Paus Norske Forordninger bls. 268—269.

Wy Cristiern meth gudz naadh Danmarks. Norgis. Wendis ok Gothes konu(n)g. Greue i Oldenborgh ok Delmenhorst Sendher ollom warom elschelighæ almogha ok vndirsata som byggia ok boo j trondheim laghsogn Q. g. ok sina.

kære almoghe ok wener. weer hafwom vnderstandet af raadhe waro ok androm warom godom monnum tha stora missemio. oeindrigh. ok oskæligha regiment som her j waro rike noreghe lenge waret hafwer. Ok af thy at weer viliom gerne som war skylla tilbør. ok eidher war tilstander at halla idbir. ok alla andra vara vndersata som i rette lagha lydhno era vidher gudh ok oss. widh fridh. lagh ok ret ok nyttelighet regiment En olagh. oskelighet regiment ok skadeligh sidhvenio matte affleggiast oc nidhertrykkiast ok thes heller matte stadh-ugh eindracht ok kerligheit bliwe i riket. Thy hawom wy eindraghtelika swa ower eins varet meth waro elskelighe radz radh som nw her ward i hia oss i berghen. At helagh kirkia skal frelslika niota tiündar oc rentor sina ok alt thet hon meth retto aghir oskort seer til wppehellis æ huat her til hawer varit. Swa viliom veer oc biodhom fulkomlika at biscopar. profastar

ok thera vmbudzmenn at nokor dyrfwist her eptir at sôkia tegna wara oc vndersata framarmen en som forn cristen rettir watter meth rettom profasta tingom. thogh swa at their se profasta oc armen. som gamel lagh watter

Jtem swa viliom veer oc biodhom allom warom foghettom oc thera vmbudzmennom oc ollom androm vmbudzmennom oc armannom. badhe i andeliko walde oc swo verdsliko. at beskatte. trwgha edher meth nokrom velom at koma nokrom warom almogha sektir edher sakarære framarmeire en som laghboken oc kristin rettir vatter. oc samoledis stemfnist oc sôkist. to med vegdh oc miskun ther som thet houer. En huilken som her amote gorer af wore vmbudzmennom eller thera lenzmennom tha sôkia allungis ther vm som lagh watter oc se skilder vidh vmbodhet til wara nadher. En fehyrde wor i there fehyrdslo sôke tha syslo oss til hande ther til at weer gôrom thera andra skipan aa. En profastar ok armen j andeliko walde som her amote gôra skola eingan war almogha sôkia adhir er their hawa them ret giort som mishalne ero oc so ther thil sektir viij örtugar oc xiiij mark i brefuabrot.

Jtem Swa forbiodhom weer ollom warom mennom badhe lerdhom oc lekmannom nokot agrip edher nokra olaghluka fear vptekther edher røwerfj at bedriwa i norghe til land edher vatn. nema hwar saa er thet gôrer skal ther fore swara som lagh vatter. Ok biodhom veer ollom warom mennom badhe vmbudzmennom oc ollom androm warom mennom fylkomlika epter sea. at thet vardhir ret oc refsat ower epther thy som tilhórer. En huilken som nokra ilgerni(n)gismen hyser. haller. vntskioter edher forswarer sidhan thet er oppenbarleka akerth. swari han ther swa fore som hin er ilgerningena giorde eptir laghen.

Swa meggi oc weta at wi stadhfestom idhir alla thau rettarbôther som ware foreldre konu(n)gar i norege godhra aminningar idhir af alder gifwit hafue oc gerna vmbôta ner gudh gifuer oss her efther igeen komma. eptir wore godhra manna radhe. Hwar fore bidhiom veer idhir oc swo biodhom oc raadhom. at their sethir idhart sin oc traüst til gudh oc oss til alla retta laghalydno oc troschap. at eingan willa komber ower idhir æ hwat her til hafwer varit. oc thes meirr at wy

finnom nw her eptir troschap oc troust af idhir. thes ythermeirr skule i wenta af oss winatto meth sannan godhwilia. Ok saker thes at wy ey kunnom nw at sinne her lengir dueliast fore sakar war stora forfall. som wy hugxat hafðhom at almoghen matte fore oss koma med thera erandom. tha hawe wy swa foreseet at her magnus green riddare oc wor fehyrde i berghen oc flere andre af wort radh skulo i war fullo makt. jdir til retta styrkia oc hielpa aa wara weghna j hwariorum theim erandom som i kunne theim til seya a lagha weghna. ther til gudh gifuer oss jn j wort rike norghe igeen koma.

Datum jn Curia nostra bergensi. Die beatorum gereonis et sociorum eius martirum nostro sub secreto Anno domini Millesimo quadringentesimo quinquagesimo tercio.

B.

AM. 240. 4to bls. 24—26 með hendi Jóns lögmanns Jónssonar e. 1592, eins og bréf þetta er tekið upp í Leiðarhólmsská frá 1513.

Vij kristiern með gudz ráð danmark(s). noregis. vendis. gottis konung. hertugi j slesuik. greifi j oldenborg og delmenhorst sender aullum vorum elskuliga almuga og vndersat sem byggia og hua j noregz rijki kuediu guds og sijna.

kiæri almugi og viner. vier hofum vnderstadid af radi voro og andrum monnum þa storu missemi og vnderdrag og oskickilig giorning sem ad hier til j voro rike j noreigi nu leingi verid haufd(u). nu af þui ad vier uilium giora epter þui sem vor skyllda til ber og ydur ma til standi ad hallda ydur og alla andra vora vndersat sem i riettri laga hlydni ero vid oss og sierliga skapara vorn og vid frid. laug og riett og riettiligri riegiment enn olaug og oskiæleg riegiment og skadligar sidveniur mætti nidur leggiast og þess hellður mætti stodugt eindragt oc kiærleik ad blijfa j rijkid. og þui hofum vij einkanliga suo yfer einz ordid með vort elskuliga ráð sem nu hia oss voro j biorguin ad heilog kirkia skal frialsliga niota tiundar og rentu suo og allt það er hun með riettu eigur oskiert sier til vppheldis. og huad hier til hafr verid. Suo oc vilium vier og fyrerbiodum biskupum og profostum og þeirra vmbodzmönum ad nock(u)r af þeim dirfiz ad sækia þegna vora og vndersat framar

meir en suo sem forn kristinriettur vottar med aiettum profostum til settum þo suo ad þeir sie profastar og armenn sem gomul log votta. Jtem suo vilum vier og biodum ollum vorum foutum og þeirra vmbodzmönnum og ollum odrum badi j andligu valldi og veralldligu ad biskatta. truga edur med nockrum uelum ad koma á vorn almuga sem eru sekter edur sakeyrer framar meir enn suo sem forn kristinriettur og laugbok vottar og somuleidis stefnaz og sækiaz þo med vægd og myskun þar sem það til heyrer. og huilkin sem hier a moti giorer af vorum vmbodzmönnum eda þeirra liensmönnum þa sekiz aller þeir vm sem log votta og sie skilder vid vmbodid til vorra nada. enn fehirder vor j þeirri fehirdslu sæki þá systlu oss til handa þar til sem vier giorum adra skipun en profastar og armenn j an(d)legu valldi sem hier a moti giora skulu onguan aiet sækia fyr en þeir hafa þeim riett giort er þeir misgiordu vid og sie hier til seker atta ortugum og xiiij merkur j briefabrot. Jtem suo forbiodum vier ollum vorum mönnum bædi leikum og lærdum nockur drifelsi. grip edur fjar vpptekter ad hafa eda nockud reifarij ad bedrija j voro rike til vatn edur land vtan huer sem það giorer skal sliju fyrer suara sem laug votta. biodum vier ollum vorum mönnum fyllelega epter ad sia ad þeir verdi refster epter þui sem tilueyrer. en huilken sem nockra fyrer verndismenn helldur. hyser eda vndan skytur eda forsuarar sijdan þeir ero opinberliga dæktærder suari hann suo fyrer sem hinn er ilgiorninginn giordi epter laugum. Suo og megid vita ad nu stadfestum ydur allar þær aiettarbætur sem veralldliger kongar j noreigi og uorer foreldrar godrar minningar gafu ydur um alldur og æfi og gefid hafa og giarna vmbæta aptur nær gud gefur jgien hier ad koma epter vorra godra manna rædi huar fyrer biodum vier ydur og suo bidium og fullkornliga ræd til giefum ad þier setied ydart sinni og traust til gudz og oss til allra riettra laga hlydni og truskap ad eingin uilla komi yfer ydur og huad ad hier til hefur verid og þess meir ad vij finum nu af ydur truskap og traust og þui vilum vij at þier skulid vita af oss vinattu med sannan goduilia og sakier þess ad vij kunnum nu ad sinni ei leingur ad dueliast [fyrer saker vor¹] stor forfaull sem vij huxad

¹) [vij, hdr.

hofum almuginn mætti fyrir oss koma með þeirra erindum þá hofum við forsið. að herra magnus riddari og vor fírhirðer vm vort ráð skal j vori fullri mæct yður til rietta styrkia og hialpa vora vegna j huerium þeim erindum þier kunid honum til að seigia laganna vegna þar til sem guð gefur oss koma með þeirra erindum jnn j vort ríke noreg. anno domini ml^o 1) cd^o quadragesimo²⁾ tertio.

105.

11. Október 1453.

á þingeyrum.

Björn bóndi Þorleifsson selr Egli Grímssyni jörðina á Eyvindarstöðum í Blöndudal og hálfu Reyki í Hrutafirði, en Egill gefr í móti Sólheima á Ásum, Grilli í Fljótum og Skuggabjörg í Deildardal.

AM. Fasc. XIII, 10, frumritið á skinni. Öll innsiglin eru fyrir bréfinu, nema hið fyrsta, sem er dottið frá. AM. Apogr. Nr. 3162 og Nr. 747 eptir transkr. 9. Marts 1492.

vm Eivindastade 1453³⁾.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra senda skule lopzson. oddr brandzson. gisle þorgilsson. einar þorsteinson. guðmundr þorbiarnarson ok are bauðuarsson Q(uediu) G(uds) ok sina kunnigt giorande at þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu christi þusund flogur hundrut fimtiger ok þriu ár. fimtudagin næsta epter festum dionisj martiris. a þingeyrum j vadzdal j hunauadzþingi vorum vær j hia saum ok heýrdum a ord þeirra ok handaband af einne alfu biarnar bonda þorleifssonar. enn af annare eigils grímssonar at suo firir skildu at fyrr nefndr biörn selde fyrr nefndum eikle grímssyne jaurdina eýuinndastade firir atta tige hundrada er stenddr j blaundudal j hola kirkju sokn með ollum þeim gaugnum ok giædum er henne hefer fylgt at fornu ok nýio ok hann vard fremzt eigande at með til reiknadre selfaur a skinanda. skilde biaurn fra jardar eign er breckr heita firir ofan þuergil með

1) ml^o, hdr.; 2) svo hdr.; 3) aptan á bréfinu með hendi frá c. 1600.

þeim vmmerkium sem þar til heýra. hier til selde hann halfa jaurd er heita røyker er liggr j hrutafirde j stadar kirkiu sokn firir tolf hundrut med ollum þeim rækum ok hlunnendum sem henne hefer fylgt at fornu ok nýio ok hann vard fremzt eigande at. hier j mote gaf adr nefndr eigill grimsson fyrr nefndum birni þorleifssýne þessar jarder er suo heita solheima a asum er liggr j suinauadz kirkiu sokn firir sextige hundrada ok jaurdina grille er stendr j fliotum er liggr j bardz kirkiu sokn firir þriatigi hundrada. ok hier til eina jaurd er heita skuggabíaurg er stendr j deildardal j mýklubæiar kirkiu sokn firir tuttugu hundrut med ollum þeim gaugnum ok giædum sem þessum jaurdum hefer fylgt at fornu ok nýio ok hann vard frem(z)t eigande at. sagde huor vm sig bíaurn ok eigill halfkirkiu skýlld være a huorre jaurdunne eyuinndastaudum ok solheimum ok at huor skýllde þa suara firir þa kirkiu sem huor hefde keypt at audrum. sagde eigill bænhus skylld a jaurdunne a grille ok skyld af sier fynd a bænhusinu. skýllde huor vm sig opt nefndr bíaurn ok titt nefndr eigill hallða til laga þeim jaurdum er keypte. enn suara lagaríptingum a þeim er selde. firir vtan þau tuttugu hundrut er eigill lagde ýfer j dýrleika j adr greindum jardakaupum ef þau kunnu af at ganga med laugum af birne þorleifssýne. þa skal eigill leýsa þad j lausa-godze j þridiunga peningum. skyllde huorr fr(i)alsliga mega afenda sier þær jarder sem keypte. Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncsigli firir þetta jardakaups-bref giort j sama stad are ok degi sem fyrr seger.

106.

15. Oktober 1453.

i Björgvin.

RÍKISRÁÐIÐ í Noregi skýrir Nikulási páfa hinum fimta frá því, hværnig það hafi gefizt, að hann skipaði Henrik Kaldison, útlendan mann, erkibiskup í Niðarósi, og hafi menn nú feingið hann til þess að leggja niðr erkibiskupsdóminn af frjálsum vilja, því að alpyða manna hafi ekki viljað við honum taka, heldr segja sig inn í grisku kirkjuna, en vitna það jafnframt, að ákærurnar og óhróðrinn, er Marcellus Skálholtsbiskup hafi borinn verið, sé tilhæfuleysa ein.

Dipl. Norv. III, Nr. 824 optir sköðduðu frumriti í Danske Selskabs Samlinger. Prentað áör í Skand. Litt. Selsk. Skrifter XVI, 165—169.

Sanctissimo in Christo patri et domino domino Nicholao diuina prouidencia sancte Romane et vniuersalis ecclesie summo pontifici¹).

. [Allr fyrri hluti bréfsins kemr Íslandi ekki sérstaklega við]. Preterea beatissime pater testimonium ferimus veritati quod calumpnie et infamie contra rever(endum) patrem dominum Marcellum episcopum Scalotensem olim in regnis istis apostolicum nunc[ium] quibusdam abusibus et excessibus aut quod se legatum de latere fecerit etc. contra deum iusticiam et veritatem odio et invidia ad impediendam prosecutionem sue postulacionis in ma[lum et] grauamen ecclesie conficte fuerunt. latores enim presencium honorabiles domini Daniel Kepken canonicus Nydrosiensis secretarius et Magnus Kraffse capellanus domini nostri [regis] b. v. lacius de premissis informabunt [quibus] dignemini in dicendis nostro nomine [dare] credencie plenam fidem. Datum in ciuitate Bergensi regni Noruegie in nostra . . . ali die quintadecima mensis Octobris anno etc. quinquagesimo tercio sub sigillis vero reuerendorum patrum domini Mathei episcopi Holensis Sywardi electi Stau[angrensis Hart]wici Krommedijck magistri [curie] et Magni Greyn capitanei Bergensis militum.

107.

2. Janúar 1454.

á Helgafelli.

VITNISBURÐR fjögurra manna um landamerki milli Berserks-eyrar og Þórustaða.

AMagn. 264. 4to bls. 12 papp. skr. 1606; AM. 252. 4to bls. 28 skr. c. 1660; AM. Apogr. Nr. 1577.

Landamerki millum Berserkzeyrar oc þorustada²).

Þad gjaurum wær Jon Jonsson. Gudmundur Einarsson Jon Olafsson oc þorsteirn Palsson godum monnum kunnigtt med

¹) Utanáskript bréfsins; ²) þorerstada 252.

þessu voru¹⁾ Brefe. ad þad haufum wær heýrtt oss elldri menn seigia. ad þesse²⁾ wære landamerkie j mille BerserksEýrar oc þorustada. ad þad³⁾ skal wera sionhending ur gaungukonugrof oc j Arnarstein. Og til sanninda hier umm [settum vier vor incigle firer þetta brieff⁴⁾]. skrifad aa Helgafelle in octava sancti stephani prothomartiris Anno Domini m^o cd^o l^o quarto.

108.

23. April 1454. á Grenjadarstöðum.

JÓN prestur Pálsson selr Þorvaldi Jónssyni jörðina Reyki í Ólafsfirði með tilgreindum landamerkjum fyrir jörðina Skóga í Hújóskaðal, einnig með tilgreindum landamerkjum.

AM. Fasc. XIII, 18, frumritið á skinni. Eitt innsigli er eptir af fjórum.

Kaupbrief firer reikium j olafsfirde⁵⁾.

Ollvm monnum sem þetta bref sia eda heýre senda vigfvs þorsteinsson. arnor biorsson. þorgils gynlaugsson. einar skegiason q(uediu) gvd(s) ok sina kunnigt giorande ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesv christi þusund .cccc. l. ok flogvr ar a greniadarstodum i reykiardal þridia dag paska vorvm ver i hia sam ok heyrðvm a ath sira ion palsson selldi þorvalldi ionssýne iordina reyki i olafsfirdi. er ligger i kviabeckiarþingvm med handabandi med ollum þeim gognvm ok giædum sem greindri iordv hefir fylgt ath fornvm ok nývm ok hann vard fremz ath eigandi. erv þessi landamerki i mille kallzstada ok reykia. eit liækiargil er geingr or fiallinu ofan ath hol þe(i)vm er stendur hia heygardinum a reykiuum ok retsýne ofan med skurdi þeim er geingr i ana savdadalsa. tvngvna alla vt ath armottvm ok halfa lagheide ok saudadal allan ok hiellan allan vt ath læk þeim er fyr var nefndr ok allan ilifsdal. hier i mote gaf greindr þorvalldr adr nefndum sira ione iordina skoga er ligger i halþingum i hnioskadal med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem fyr greindri iordv hefir fylgt ath fornvm ok

¹⁾ opnu, b. v. 252; ²⁾ þad 252; ³⁾ þar 252; ⁴⁾ [et cetera 264; ⁵⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 17 öld.

nýv ok hann varð fremz eigandi ath. erv þessi landamerki i mille hroastada ok skoga svðvr ath gili því sem er fyrir sunan geithvs ok geingr ofan or fiallinv hnioska ok vpp a midia heidi en j milli ness ok skoga annat gil þat ok standa. ii. steinar ok heita brædrasteinar sinv meigin gilsins huor ofan i hnioska ok or gilinu rettsýni ok vpp a heidi. skyllði titt nefndr sira ion hallda til laga iordune skogvm en þorvalldr svara laga ripting ok sligt it sama skyllði þorvalldr til laga hallda iordine reykvim en sira ion skyllði suara laga ripting.

til sanninda hier vm setu ver fyr nefnder menn vor innsigli fyrir þetta iardakaups bref skrifat i sama stad deigi ok are sem fyr seiger.

109.

13. Mai 1454. á Horni i Hornafirði.

Jón prestr Pálsson selr Teiti Gunnlaugssyni jörðina Horn i Hornafirði fyrir jörðina Miðskytju i Blönduhlíð i Skagafirði, og telr séra Jón landamerki og ítök Horns.

Bisk. Isl. Skálh. Fasc. III, 7, transskript á skinni frá 10. Okt. 1526; AM. Apogr. Nr. 2531, með hendi Árna Magnússonar eptir transskriptinu. Við höndina hefir og verið höfð afskript stafrétt rituð i Bjarmanesi 19. Febrúar 1839 af séra Þórarni Erlendssyni, og sendi mér hana Jón prófastr Jónsson ^{14/11}. 1889.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sender sira jon palsson quedio guds og sina. kunnegt giorandi med þessu minu opnu brefi at eg hefi fengit teite gunnlaugssyne laugmanne æ jslanndi til fullrar eignar iordina æ horni i hornafirði. med aullum gaugnum og gædum sem fyrgreindri iordu hefur fylgt at fornu og nyu og fylger. at til skildum skogi i hvams iord fram at reynistungum og so langt ut sem profazt kann at laugum. tveggia manada beit i annat mal i skardzdal. iord alla innan fra merkileiti og sudur at hornafiardarosi þar sem hann hefur ad fornu fallit. og austur yfir hornsskridur at sandgile því enu litla er næst er hauklenu¹⁾ fyrer sunnan flatasand. eyar tuær i skardzfirði er so heita. mikeley og borg-

¹⁾ þannig báðar afskr. = hölkninu.

arey. og selveidar þær sem þær fylgia. Skal eg suara lagaríptingum a optnefndri iordu horne. en teitur hallda til laga. skildi sira jon af sier tiundar part so mikít sem honum til bar. Skal hann tittnefnda iord eignaz sem fyr skrifat stendur at holdnum skildaga og godra manna giord. Hier j mot gefur teitur logman iordina i midskytíu sira jone palssyne er liggur i blonduhlíd i skagafirdi. med ollum þeim gognum og gædum sem henni hefur fylgt at fornu og nyu og hans bref þær um giort utvisar. Skildi sira jon sier skalastædi fyrer austur¹⁾ kamba og skipsat i naustavík og biargleigur af sinum vistarmonnum so lengi sem hann lifdi. Og til sanninda hier um setta eg mitt mitt innsigli fyrer þetta bref er giort var i þratt nefndum stad horni i hornafirdi manadag næsta fyrer halluardzmessu anno domini m^o. cd^o. qvinqvagesimo quarto.

110.

12. Júní 1454. á Borg i Vestrhópi.

SEX menn transskribera þrjú forn bréf um Bólstaðahlíð.

AMagn. Apopr. 3925 ex transcripto. Brefed er á kalfskinn med goda hönd. hafa vered fyrer sex junsigle. Eitt þeirra er j burt og þveingrenn. Enn fimm eru eptir brákuð og mäd, so ei verda lesenn, nema stöku stafer, og eckert merki hægt á þeim ad siä. Með hendi Jóns bróður Árna.

Þat giörum vær stephan þorarinsson egill magnusson þormodr steinþorsson halldor snorrason þorðr jonsson ok asgeir jonsson godum monnum kunnigt med þessu vorv opnu brefi at vær sävm og yfirlasum ok heyrðum yfirlesin opin bref med skiliandi ok lesande hangande jnsiglum svo latande ord eptir ord sem hier seger. [Hér kemr:

1) Kaupbréf fyrir Bólstaðahlíð frá 15. Febr. 1388, DI III, Nr. 357.

2) Vitnisburðr um Svartárfarveg frá 25. Nóv. 1391, DI III, Nr. 390.

3) Vitnisburðr Andrésar prests Finnbjarnarsonar um Svartá frá 29. Dec. 1389 DI III, Nr. 370].

¹⁾ Svo; Árni vill leiðrétta í: austan,

Og til sanninda hier vm settu vær fyrrnefndir menn vor jnsigli firir þetta transkriptar bref skrifat æ borg i vestrhope midvikudaginn næsta eptir hvítasvnuu. þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrut fiögur hundrut fimtiger og fiogur ar.

111.

18. Juli 1454.

á Torfastöðum.

TVEIR menn votta, að Sæmundr Hallsson kvittaði Gottskálk biskup á Hólum fyrir andvirði hálftrar jarðarinnar Núps undir Eyjafjöllum, sem hann hafði selt biskupi.

AM. Fasc. XIII, 17, frumritið á skinni. Fyrra innsiglið er dottið frá.

vm nup vnder eyia fialdom¹⁾.

Þath giorum vit þosteinn biarnason ok gudmundr atlason goðum monnum kunekt með þesso ockro brefi at þar vorum vit j hia ok heýrdum a ath sæmundr hallzson meðkendezt ath hann hefði fulla ok alla peninga upp borit fyrir halfa jordina a nupi er liggr under eyiafiöllum er hann selldi virdolegum herra herra gottskalk býskupi æ holum með sodan fridleika sem lofat var ok þar með handlagði fyrrnefndr sæmundr adr greindan herra gottskalk kuittann ok akærulausan fyrir sier ok sinum erfingum fyrer adr greint jarðar verd ok hier eptter vilium vit sueria ef þurfa þiker. Ok til sannenda hier vm settum vit ockr jnsigle fyrir þetta bref skrifat a torfastoðum j biskupstungum fimtödagenn næsta fyrir translacio sancte thorlace episcopi anno domini M^o. cd^o. l^o. iiij.

112.

26. Juli 1454.

i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungr, hinn fyrsti með því nafni, ritar Nikulási páfa hinum fimta, og biðr hann ásjár fyrir Marcellus Skálholtbiskup, sem orðið hafi saklaus fyrir rógi og illmælum.

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

AM. Fasc. LXVI, 9, frumritið á skinni. Innsiglið er týnt frá. Prentað í Diplom. Christiarni primi útg. af C. F. Wegener. Khöfn 1856 bls. 58.

Sanctissimo In christo Patri Domino Nicolao Diuina Prouidencia sancte Romane et Vniuersalis ecclesie summo Pontifici¹⁾).

Sanctissime In christo pater.

Singulari cum mesticia plurimorum fama referente percepi qualiter s. v. falsis detractorum sinistre informata commentis contra Reuerendum in christo patrem dominum Marcellum Episcopum Schalotensem Consiliarium meum quasi obiectorum criminum conscium gratiam vestre sanctitudinis auertebat vt propterea ipsius canonicam postulacionem ad ecclesiam Nydrosiensem distulit et cetera.

Pater sanctissime prelibatus episcopus in Regnis meis constitutus nichil in facultatibus sibi per s. v. commissis reprehensione dignum patrauit siue per se legatum de latere fecit aut alias quicquam exorbitanter presumpsit sed cum honore apostolice sedis et v. s. maturo cum moderamine singula gessit sibi commissa vnde innocencie sue ego prelatique Regnorum meorum compacientes ex intimis humilitatem toleranciam et ipsius equanimem in aduersis pacienciam plurimum commendamus. Et quia p. s. cum sicuti sperandum est quod testimonium meum pontificum et prelatorum meorum verum et certum in premissis vestre s. conspectui et apostolice sedi acceptabile fiet personam prelibati domini Marcelli episcopi tamquam insontem et ab illatis sibi infamiis et calumpnijs que ipsius puritatem labetofacere possent expertem regia asseueracione duxi excusandum Et ideo super premissis cum hoc sit vestre beatitudinis proprium subleuare oppressos et paterne amplitudinis gracia confouere eandem filialiter duxi exorandum quatenus pro dei reuerencia cuius est vleisci iniurias qui erigis elisos qui pupillos oculis suscipit pietatis et pro mei singulari intuitu et accuratissima complacencia prefatum dominum Marcellum episcopum reiecto a vestre sanctitatis pectore liuoris et indignacionis reatu quorumque in sue benignitatis et

¹⁾ Utanáskript bréfsins.

clemencie gremium graciose suscipiat oppido commendatum ipsius enim diuturne patientie jn gravissimis tribulacionibus et dampnis quas est interea passus inconcussam constanciam presidij apostolici largifluaque benedictio subsequatur.

Valeat beatitudo vestra votiue et longue ad felicem statum ecclesie sancte dei.

Datum jn Castro nostro haffnensi Regni mei Dacie jn crastino beati Jacobi apostoli Anno domini et cetera quinquagesimo quarto meo sub secreto.

Є. V. S. deuotus filius

Cristiernus dei gracia Dacie Norwegie Slauorum Gotorum-que Rex et cetera. Comes Jn Oldenborch et Delmenhorst.

113.

26. August 1454.

á Hólum.

SKIPAN Gottskálks biskups Kœnekssonar um ljóstoll á Márstøðum í Skiðadal.

IBfél. 315B. 4to bls. 140—41, skr. c. 1680; IBfél. 67. 4to bl. 43b. með hendi séra Eyjólfis á Vøllum; MSteph. 60. 4to bls. 12 einnig með hendi séra Eyjólfis.

Vm liostolla 1454¹⁾).

Vier Gottschalk með Guðs nãd Biskup á Holum. og Administrator heilagrar skalholtz kirkiu. giorum godum monnum kunnugt með þessu voru opnu Breffi. að saker þess so stendr j [vorum kirkiu²⁾]logum. (ingiñ [utkirkia³⁾] skal taca fleyre liostolla. Enn Bonda oc hwsfreyu. oc þeirra manna sem þau hallda a sinn kost þa⁴⁾ xij. manudi. þui skipum vier að a Márstodum j Skyðadal að sancti Thorlakz kirkiu er liggr j Vrda kyrkiu sokn. skulu heima tacast liostollar Bonda. oc hwsfreyu arliga. oc so allra þeirra manna er⁵⁾ þaug hallda a sinn kost. Enn þeir menn sem þar eru [hwfaster⁶⁾] oc hafa þo ecki af jordunne nie svara neinum logskilum firir hana. adrer enn fyrr seigir. leggist þeirra liostollur til socknar kirkiunnar. eff þeir eiga so micla peninga. að þeir eigi liostoll að giallda. oc til

¹⁾ (Utskript) af brefi Gottskalks biskups Kenikssonar um liostoll 67; ²⁾ [kirkiunnar 67; ³⁾ [utkirkia 67; vor kirkia(!) 315; ⁴⁾ um 67; ⁵⁾ sem 67; ⁶⁾ husfaster 67.

sanninda hier vm setium vier vort¹⁾ jnsigli fyrir þetta Brieff skrifad á Holuū j Hialltadal. manudaginn næstann epter festum Sancti Bartholomei [apostoli Anno Domini 1000. cd. 1°. quarto²⁾].

114.

21. Október 1454. á Völlum í Svarfaðardal.

DÓMR nfu klerkmanna og tveggja leikmanna útnefndr af Jóni presti Snorrasyini, prófasti milli Glerár og Úlfadalafjalla, um lambseldi til kirkju hins blessaða Ólafs kongs á Völlum í Svarfaðardal.

AM. Fasc. XIII, 19, frumritið á skinni komið frá Völlum. Öll innsiglin, nema hið síðasta, eru dottin frá. Dómr þessi var staðfestur af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni 23. Febr. 1473. AM. Apogr. 173.

Vallna kirkiu (bref) í Svarfaðardal³⁾.

Þat geri ek ion prestr snorrason profastr millj glerar ok ulfsdalafjalla godum monnum kunikt með þessu minv opno brefi þa er lidit uar fra hingatburð vars herra ihesu christi 1000. cd. fimtígir ok flogvr ar favstudagin fystan i vetri⁴⁾ æ vollvm j svarbadardal kom fyrir mig magnus prestr jonson er þa hafdi kollacionem fyrir valla stad beiddi mig ok krafdi doms a hvort kirkia ens blezada olafs kongs a uollum j suarbadardal skal eiga lamba eldi vm allan suarbadardal ok in til haga a straund. Sua ei sidr beiddi hann mig gera ser rett af herman hakonarsyni kerandi þat til hans at han hefði ecki viliad vpphallda þeirri skyldv sem gamallt registrum heilagrar holakirkiu⁵⁾ ok kirkivnar a vollvm vhtvisa sem er lambseldi vm allan suarbadardal jn til haga a straund. var þat ok suarit af tve(i)mur prestum með bokareidvm at þeir hefði heyrtr yferlesin jardakaupsbref vm þriar jarder j savgdv takmarki at þeir saugdu til er selldv at kirkian a vollum ætti lambseldi a þessum jordum. sua ok sa ek opit bref með hangandum insiglum heilum ok oskavddvm gydmvndar birtingssonar. ions arnfinssonar ok ions avgmvndssonar j hveriv sua

¹⁾ vor 315; ²⁾ [67; 1454, 315; ³⁾ Árni Magnússon á lausum miða; ⁴⁾ = 18. Okt.; ⁵⁾ sbr. Auðunarmáldagi 1318, Dipl. Isl. II, 455—456.

stod eptir savgn sína foreldra ok ser elldri manna vissv þeir at kirkia ens blezada olafs kongs a vollum i suarbadardal ætti lamba eldi vm allan suarbadardal ok in til haga a stravnd. sua eigi sidr vissv þeir at haft hafði verit meir en tuttvgu vetur i greindv takmarki sakt lamba eldi ok sua leingi sem þeir myndi leingst fram her. Nv saker þess at min andaligur fader gotskalk med guds nad biskup a holum hefer mer umbod til feingit Eptir akæru ok beid(s)lu sira magnus jonsonar yfer at dæma hvort kirkian a vollum skal eiga þetta lamba eldi j greindu takmarki edr eigi. því at heilax anda nad til kalladri in nomini¹⁾ domini amen. Seger ek jon prestr snorason profastur i greindv takmarki mer j domsæti sitiandi. Sakt lambselði ævenliga eign kirkiunar sancti olafs a uollum j svarbadardal ok þig herman hakonarson her lavgliga fyrirkalladan j dag vm adr greinda savk ok skyldugan at ala lamb kirkiunar ok sancte olafs a fyr greindvm vollum ok sua alla adra men sem bva j tit nefndu takmarki j suarbadardals hrepp ævenliga hedan j fra ok þig herman skyllvgan at luka sira magnvsi heima a vollvm j sekt fyrir sagða akærv tolf avra at nerstum fardavgvm ok tvigillda lambselðit. Var þessi min domr jn skriptis fram borin mer j domsæti sitiandi. Gavgum godvm monnvm nerveravndvm ok samþykkendvm þena min dom. Serliga hveria ek kallada til doms med mer ok fellrar samþykktar. prior sygvrd jonsson af mavdruvollvm. seming magnusson. jon broddason. þorgrim jonson. odd þorkelson. ketil grimolfsson. þosstein arnason. presta. grim rvnvlfsson. þorvard semingsson. diaknar. jon sigmvdndsson. þosstein þosteinnsson. leikmen. hverir settu sin jnsigli med minv jnsigli fyrir þet(t)a domsbref gert a sama stad ok are sem fyr seger manvdagin nersta fyrir simonsmessv.

115.

29. Nóvember 1454. í Kaupmannahöfu.

KRISTJÁN Danakonungr hinn fyrsti tekr íbúa Hollands, Zee-lands og Vestr-Frislands í sína konunglega vernd og veitir þeim gegn venjulegu afgjaldi verzlunarleyfi í ríki sínu, en fráskilr Ísland, Hjaltland og Færeyjar í Noregsveldi.

¹⁾ Svo.

Dipl. Norv. V, Nr. 788 eptir fromritinu, sem er í Amsterdam við Nikulásstkirkju kapellu. Hér er að eins tekinn kafi úr bréfinu.

Wy Cristiern van godes gnaden to Dennemarcken Norweghen der Wende vnde Goten koningk greue to Oldenborgh vnde Delmenhorst doen witlik vnde openbare alle den de dessen ieghenwordighen breff seen horen ofte lesen

hebbe wi na vnsem ghemeynen rades rad gheystlich vnde wertzlich der ergenañ. jnwoner der lande Hollant Zelant vnde Westfreslant genomen vnde entfangen jn vnde myd krafft dessen breues jn vnse koningxlikes vrede. bescherminge. leyde. zekerheyt vnde velicheyt. so dat se vnse lande vnde rike myd eren schepen gudere schipkindere vnde deneren moghen vrigh velich vnde zeker soken vnde dar durch wanderen vnde varen to lande vnde to watere vnde ere kopenschop vorhandelen vnde vorkeren na ereme ghenutte vnde besten. vnze tollen vnde wanlich gherechticheyt vnuorsumet. doch vtgenomen vnze schatlande Jjslant Hietlant. Feroeoe etc. in vnze rike Norweeghen

gegheuen vnde schreuen is vp vnseme slote Kopenhauen an deme auende des hilghen apostole sunte Andree na godes ghebert dusent veerhundert vnde der na jn deme vere vnde vefftigsten jare.

116.

1454.

MÁLDAGI Maríukirkju í Hofteigi á Jökuldal.

AM. Apogr. Nr. 1989, afskrípt gerð í Skálholti 28. Júlí 1713, og staðfest af Árna, Páli Vídalín, Þórði Þórðarsyni og Páli Hákonarsyni eptir vídimus frá 23. Maí 1622, sem gert var eptir „líjtílle kirkjubók“ í Hofteigi.

Hofteigs kirkia er helgud Maríu Guðz modur.

hún er heimaland alltt. ítölulaust. mille Teigarár. og j vatnzgröfina. sem er vpp af strakavade. sem köllud er markgröf. og vpp þaðann riettsýnis j ös þriggia lækia oc so þaðan til votnum hallar. oc so fram j Sandföll. oc j Teigara. og so j Jökulsá. Selför á Gröfarsel. allann skog millum brvarkelldu. og j lækinn fyrer vtann Geithvs.

Jtem allann skög mille Atlalækjar og Teýgarár. Nautalim oc legg vndann. fra Holgerdislæk oc j hvsá.

Jtem alla Arnorstada iörd. mille þessara vmmerkja. fra hnuksá. oc j Gilsá. oc vr sigunda Gýlsárbug. oc i Skialldklofa. og so j ösinn. sem lönghlijdar lækur kemur i önnur vötn. oc so i Eyktarnipa. oc þadan til vötnum hallar. oc framm i Sandvpsernar fyrrer nordan Arnorzstada sel. oc so i lönghlijdar enda. alltt hvkzvatn j hnuksá og so j Jokulsá.

Jtem land fyrer austann a. fra valagile oc i lækinn fyrer vtann Asgeirsmerke.

Jtem allann reka fyrer purkufelle a vopnafiardarströnd. mille fyluvijkur kamb. oc j Strandhafnará.

Jtem þridiung i vidum og hual fyrer hamundarstöðum. fra tangahorne vtann. oc til framm koma huamms hvs.

Jtem iij kluckur. Tuenn messoklæde. kaleik ljittinn brakadann. ij merke. mariu lýkneske.

Anno 1454.

117. 22. Janúar 1455. á Möðruvöllum.

SIGURÐR þrjór á Möðruvöllum krefr af Jóni Finnbogasyni alla þá viðu, sem hann hafi tekið af Böggustada reka, gefr séra Katli Grímólfssyni umboð til þess að taka við þeim og kvitta fyrir þá, en gefr Jóni fullar sakir, ef hann leggr þá eigi aptr.

AM. Apogr. 226 eftir frumritinu. »Originalenn fylger Möðruvallaklaustri i Hórgárdal, og hefi eg hann til láns haft af Lauritz Skefving klausturhalldara að nefndu klaustri« (AM.). Árni kallar bréfið »Bref um Bauggustada Reka«. Afskrípt bréfsins er staðfest: »Þetta fyrer framan og ofanskrifað bref er ordriett og stafriett ritad epter originalbrefe skrifudu á kalfskinn, osköfnu, oskornu, heilu og læselegu, under hveriu originalbrefe hanger þrjorsens innsigle brakad, enn vel læselegt að þeim hluta sem það heillt er. Um þetta allt vitnum vær underskrifader, sem nefnt originalbref med athuga hier við samanbárum, i Hvamme i Hvammssveit þann 5. Junii Anno 1710. Arue Magnusson, Kongl. Majest. Archiv-Secroterer. — Þordur Þordarson. — Ormur Dadason«. Þá lýsir Árni innsiglinu: »Jnnsigled hänger under brefunu, enn er nærri halft afbroted. Þar i stendur sidklæddur madr halldaude i vinstre hende á einhveriu hnöttottu, so sem reykelses kiere eda skál, enn á bagal (sem mier synest: þvi þar er broted af) i hægre hende. Jnnsigled er oval, og er inscriptionen þesse: S. PRIORIS MOD þetta á fyrre sidu innsiglessens enn su sidare eda vinstre er afbroten«.

Vmm boggustadi¹).

Eg broder sigurdr prior a maudrwaullum beider ok krefur hier i dag af pier jon finbogason alla þa uidu vegna klaustursens a maudrwaullum sem þu hefer byrt flutt edr lated burt fytia af bauggustada reka fra þui fyrsta er þu atter jaurdina a bauggustaudum ok til þess er nu er komed. reiknar eg ok eignar klavstrinv a maudrwaullum þria hlvt e j vidreka ok hualreka a bauggustada sande rettsýne vr vxar ose þar hun hefer at fornu fallet ok vestur at steine þeim er stendr firir sunan diupudeld²). befer eg feinget sira katle grimolfssyne fullt ok lauglegt vmbod til at skipta ok med at taka a klaustursens uegna ok minna aullum þeim vidum sem jon finbogason vill fram leggja ok hann kuittan gefa vm suo miketh sem hann med tekur. enn ef þu vill gripa edr hallda leingur klaustursens vidum jon finbogason. þa gefur eg þier fullar saker a bede hola kirkiu uegna ok suo maudrwallaklausturs. hier med hefer ek feinget adr nefndvm sira kattle fullt vmbod til at lesa þetta bref firir nefndvm jone finbogasyne.

Ok til sanninda hier vm setta eg mitt jnscigle firir þetta bref scrifat a maudrwaullum j haugardal jn festo sancti vincencii martiris. anno domini M^o cd^o l^o qvinto.

118.

10. Febrúar 1455.

i Launguhlið.

BRANDR lögmaðr Jónsson úrskurðar löglega þá ættleiðing, er Sigurðr prior Jónsson ættleiddi Jón son sinn.

AM. Fasc. X, ad 12, frumritið á skinni. Bréf þetta er með innsigli Brands lögmanns læst saman við ættleiðslubríf séra Sigurðar priors frá 3. Febr. 1439 (Dipl. Isl. IV, Nr. 622). Bréfið er prentað í Timariti Jóns Pétssonar IV, 73—74.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra. Sendhir. brandur. jonsson. Laugmann fyrir Nordan ok uestan a jslandhi. Quedio. Guds. Ok sina kunnigth giorandhe. ath þa eth lidith war fra hingath burdh uors herra jhesu christi. þusundh fiðgur huñdruth fimtiger ok fim ær. jn festo sancte

¹) Aptan á bréfinu stóð þetta; ²) þannig.

skolastice. virginis. j nedre laungu hlíðh j haugardal. a þing-
 stadh riettum a almenneliguþingi er ek hafde þar setth. Kom
 fyrir mik jon olafsson. ok tieðe fyrir mier ættleidingsbref sira
 sigurðar jonssonar. sonar sins. Er þa war priaur a maudruuaull-
 um. ath hann hafde ættleidth jon sigurðarson. son sinn. j hueriu
 at birtizth ath jon olafsson fadir ok laugarfe fya nefndz sira
 sigurðar jonssonar. hefði wpp jatadh arfe þeim sem hann stodh
 til eptir sira sigurðh ædr nefndan. Ok suo eige síjður ath
 ættleidhingin fya saugðh for fram eptir aullum bokarinnar ordh-
 um þeim sem j ættleidhingu eiga ath vera epter laughum. Ok
 þrættnefndur jon olafsson hafde samþyckt þessa ættleidhing ok
 gíauf med handabañðhi. sem j ættleidingar brefe steñdur. Ok
 nu sakir þess ath jon olafsson. tidth nefndur. beidde ok krafde
 migh lagha vrskurðar hier vpp a huorth þesse ættleidhingh
 vøre laugligh edur eige. Ok þui ath tilkaulludhum þeim hin-
 um beztum maunnum er hia mier voru ok mier samþyckiaund-
 um. Sagðha ek j gudhs nafne amen. Medh fullum lagha vr-
 skurdhe. Greinda ættleidhingh stauduga ok laugliga. Ok suo ætt-
 leidings brefit staudugth ok oobrigduliga halldazt eiga Medh
 aullum sinum greinum ok arthculus. Huerth edh hier er medh
 fest þessu minv brefe ok jon sigurðarson niøthañde eiga ath
 vera allz þess riettar sem laugin lofa fremst. ath ættleidhingur
 a ath hafa ath laughum.

Ok til sanniñdha hier vm. Settha egh' mitth jnnscigle
 fyrir þetta vrskurðar brefh sem skrifadh war j sama stadh dagh
 ok ære sem fya seghir.

119.

16. April 1455.

i Reykjarfirði.

HELMINGARFÉLAGS kaupmáli Jóns Alexíssonar og Bergljótar
 Jónsdóttur.

AM. Fasc. XIII, 20, frumritið á skinni. Öll innsiglin, fjögur
 að tölu, eru dottin frá bréfinu.

In nomine domini amen

lystizt ok stadfestizt svo felldur kaupmale j millum jons
 alexíssonar ok bergljótar jonsdottr ath þau laugdu med seir(!)
 helmingarfelags kaup af feingnum peningum ok ofeingnum.

attu þau þá skilgetinn erfingia. er þau laugdu þetta felag sin
 æ millum. gaf huort auðrv fiordungsgiof þui sem leingur lifdi.
 af feingnum peningum ok ofeingnum. Ath þessum vottum hia
 verondum. sira sigurdi jonssyni. olafi jonssyni. joni steindors-
 syni. pali nichulassyni. Ok til sanninda hier vm settum wær
 fyrnefnder menn vor jnsigli firir þetta kaupmalabref er skrifat
 war j reykiarfirdi j isafirdi vpp æ magnusmesso sialfa vm
 vorit þa war lidit fra hingatburd vors drottins jhesu christi
 þushund fiogr hundrut fimtiger ok fim ar.

120.

30. Juni 1455.

á alþingi.

17. Juli 1456.

á Hofi.

BRANDR lögmaðr Jónsson úrskurðar Óla Bjarnarson, er ófyrir-
 synju í hel sló Hallstein Þorbjarnarson, flytjanda til Noregs á
 félegum degi, að fá landsvist sína af konungi.

IBfél. 67. 4to bl. 43—44 með hendi séra Eyjólfss Jónssonar
 á Völlum (d. 1745); MSteph. 60. 4to bls. 12—13 einnig með
 hendi séra Eyjólfss.

(Utskript) af orskurdi Brands lögmanns Jónssonar um
 utanferd.

Öllum monnum sem þetta bref sja edr heyra sendir
 Brandr Jónsson lögman nordan og vestan æ Islandi kvædio
 guds og sína.

kunnigt giðrandi at þa lidit var fra hingatburdi vors herra
 Jesu Christi M cd l ok v ar. manadagin næstan eptir Petrs
 Messo ok Pals i logrettu a Alþingi. kom fyrir mic Snoai
 Biarnarson. beiddi mic og krafði laga orskurdar uppæ. hvort Oli
 Biarnarson brodir hans. er j hel slo Hallstein Þorbiarnarson
 ofyrirsynio veri ferandi fram til Noregs. edr ecki. Svo og eigi
 sidr byrti hann fyrir mier bref undir godra manna innsiglium.
 at viglysing var löghlig dæmd. og dæmdar bętr. og goldit hit
 fyrsta sal og annat eptir domi. en þer bętr sem eptir voro
 standi j fullri borgun. so og ei sidr gridin voro seld fyrir
 öllum frændum hins vegna. og konginum luktr sinn þegn.

Nu sacir þess. at rettarbot Haconar kongs hlíodar sva.
 at alla þa vandreda menn sem comaz æ kirkiunnar nædir.

skal sektalæz flytia til Noregs. eptir ræði lögmanns. og þessi maðr Oli Biarnarson er í sætt við heilaga kirkiu um fyrgreint mannslag.

þui at tilkölludum þeim betstu monnum sem hia mier voro. og mier samþykkendum. sagða eg j Guds nafni Amen. með fullum laga orskurdi. Ola Biarnarson flytianda og frialsliga feria mega a feligum degi. þæði kongsins og erfingianna hins darða vegna. þar j ricino. og dagþingi sic þadan a mins nædigarsta herra kongsins næd. at fa sina landsvist fyrir aadr greint vígsmál Hallsteins Þorbiarnarsonar. hveria vëgd og myskun hann vill þar a giðra um aadr greint mál. og fari þad hradarsta sem honum kann möguligt at vera.

Ög til sanninda hier um setta eg mitt inn innsigli fyrir þetta orskurdar bref. skrifat a Hofi a Hofdaströnd lægardaginn næstan fyrir Þorlaksmessu ari sidar en fyr segir.

121.

9. Juli 1455.

í Kálfsundi.

RÉTTARBÓT Kristjáns konungs hins fyrsta um verzlunarfrælsi Hansakaupmanna og Hollendinga, um ránskap á sjó og landi, um álögur umboðsmanna og fangelsan án dóms og laga.

Réttarbót þessi kemr eiginlega Íslandi ekki sérstaklega við að öðru en því, að Marcellus Skálholtsbiskup er einn þeirra, er samþykkja hana, en hún er ein af þessum almennu skipunum handa öllu Noregs ríki. Hvenær Íslendingar hafa farið að taka hana upp í söfn sín er óvist, þar til Magnús Ketilsson lætr prenta hana í laga-safni sínu I, 47—50, og hefir hann þá eingan góðan texta haft af henni. Prentar hann hana í tvennu lagi, en á báðum stöðum ódagsetta og ártalslausa, og ekki er að sjá, að hann hafi haft fyrir sér neina gamla íslenzka þýðingu af bréfi þessu. Hér er nú réttarbótin prentuð eptir Túnbergsbók Ny kgl. saml. 1642. 4to, bls. 322—323, skinnbók, og er þetta ritað c. 1470—1500, en til samanburðar er höfð skinnbókin 1154. Fol. í Gl. kgl. saml., bl. 61b, og er þessi kafi hennar frá hér um bil sama tíma (c. 1470—1500). Eptir þessum bókum er bréf þetta ádr prentað 1819 í Skandinaviske Literatur-Selskabs Skrifter XVI, 172—174, en með raungrn ártali, því að það er skakt í báðum skinnbókunum (í Túnbergsbók 1451, og í hinni 1460), og í flestum handritunum er bréfið ártalslaust með öllu. Hér er ártalið leiðrétt eptir Ny kgl. saml. 1644. 4to, Ny kgl. saml. 1073. Fol., Thott. 1273. Fol., AM. 333. Fol. og AM.

80 4to, sem öll eru rituð á pappír á 16. öld, en í fjölda afskrifta er breið til.

Wy Cristiarn med gudz nadh danmark(is) norigis wendis oc gotes konungh greffwe j oldenborg oc delmenhorsth willia allæ j waar rike norighe byggiandhe witherlicth giðre ath aff pui ad wy spurdhe af her j wart rike Norighe war wprisen missemia twedræcth hat oc niid mellom ware wndersate ynbyrdis oc swa the som sek vildhe berghe med siglingh kunno ey sit eghet¹⁾ til sios niothe fore roof offwerwaldh oc²⁾ wræt her gordis vndher landhit.

Thi³⁾ haffwa wy warit til motz med stædernæ och⁴⁾ bundhet en fast stadug friid med them. Theslikæs⁵⁾ haffwa wy oc giort med hollendherne som holdes skal med theris kœpmen oc allæ theris siglingismen som wilia sœkia til waræ rikæ Norighe oc danmark oc haffwa wy nw med worth ælskælighæ raad aff danmark oc norighe lysth⁶⁾ kynnat oc kriet ein⁷⁾ ewinnelighen fridh at holdes bade til land oc watn med riik oc fatik j wart rikæ danmark oc norighe. Oc [forbiudhæ wid⁸⁾ liif oc godz oc al welferdh nokor thenne wor frid ad brythæ med roof raan ædher offwerwald hædhan aff. Giðr thet nw⁹⁾ nokor¹⁰⁾ her effther anthigia¹¹⁾ leek eller lerdher ther skal offwer honom rettes som offwer en fridbrytaræ¹²⁾ oc raansman¹³⁾. brythæ oc nokor mantz swenæ ædher tiænæræ wor frid wpa fatik edher riik lærdher eller leik oc retther hans ædher theiris herra ædher husbondhe ey strax offwer honom ædher them som then sak kærish¹⁴⁾ eller beuisth wordher. tha skal herræn ædher husbondhen suara hans ædher theris brot oc ma han forgiðra liiff oc gotz swa for sina thienera gerningh som han samtykker oc wil ey retthe som fore sin eighen oc fforbiutha wy nw hoghelighæ ware foguthe oc vmbotzmen ædher nokon annen nokon fatik edher riik [olagheligha eller omoghelighe bescatte¹⁵⁾ grype ædher j fengselstoorn ædher jarn sættia¹⁶⁾ wthan doom ædher

¹⁾ 1154; eyt 1642; ²⁾ sl. 1154; ³⁾ Tui 1154; ⁴⁾ sl. 1642; b. v. 1154; ⁵⁾ tækkæs 1154; ⁶⁾ sl. 1154; ⁷⁾ om 1154; ⁸⁾ [forbyudhandhe med 1154; ⁹⁾ sl. 1154; ¹⁰⁾ nokon 1154; ¹¹⁾ antuigga med 1154; ¹²⁾ fridbrytaræ 1642; ¹³⁾ —men 1642; ¹⁴⁾ kærð 1154; ¹⁵⁾ [olaglega skatta eder omöglega beskatta 1154; ¹⁶⁾ ath sætia 1154.

laghin ær¹⁾ foreganhæn wthæn the mæn see²⁾ som ey vilia laghom swara ey³⁾ stefnor sækia ædher ey broth sin bethæ ædher oc (at the æ hiner men⁴⁾ som laghbok waar lofuar⁵⁾ ath gripast⁶⁾ saklausth.

Thetta⁷⁾ skal mackt haffwæ wm aldher oc ewæ thy ath thet ær giorth oc geffwet med radhe oc samtykt radhanøythe wara badhe afl danmark oc norighe. Skal thetta⁸⁾ breff kynnas offwer alt landit hwar sækær annan med laghom oc med fridh oc at ændracht blifwer j wart rike manne mellom hædhan aff oc skulu⁹⁾ log(men thetta ritha j logbøker oc dôma her lagh¹⁰⁾) efter eff naudhsyn kreffwer oc widher kan torffwas.

Datum in passagio nostro kalfsundh octaua visitacionis sancte marie virginis¹¹⁾ gloriosæ¹²⁾ anno domini [M. cd. lv.¹³⁾ nostro sub secreto. presentibus venerabilibus¹⁴⁾ patribus dominis¹⁵⁾.

Torlauo bergensi.

Marcello skalotensi¹⁶⁾.

Gunaro asloensi. episcopis. et honorabilibus viris.

Magistro Olauo electo nidrosiensi.

Juaro preposito¹⁷⁾ ecclesie beate Marie virginis asloie¹⁸⁾.

Olauo nicolai.

Harthviko¹⁹⁾ krummedik.

Colbirno²⁰⁾ gest.

[Petro nicolai.

Matia iacobi²¹⁾.

(rico beronis²²⁾ et

henrico johannis militibus.

Engelberto stephani.

herlaco²³⁾ petri armigeris consiliariis nostris noruigis²⁴⁾.

¹⁾ æræ 1154; ²⁾ sl. 1154; ³⁾ ædær 1154; ⁴⁾ [thet at hinir men see 1154; ⁵⁾ 1154; laffwær 1642; ⁶⁾ 1154; gripas 1642; ⁷⁾ 1154; Thette 1642; ⁸⁾ 1154; thette 1642; ⁹⁾ 1154; skule 1642; ¹⁰⁾ [1154; hefir upphaflega gleymt i 1642 og síðan verið ritað á spássu með öðru bleki, en spássian síðan verið skorin og skemdir stafirnir; ¹¹⁾ b. v. 1154; ¹²⁾ b. v. 1644; ¹³⁾ [1644, 1073, 1273, 333, 80 (sbr. inngang að bréfinu); M cd lj 1642; Mcdlx 1154; ¹⁴⁾ honorabilibus 1154; ¹⁵⁾ sl. 1154; ¹⁶⁾ Skalholtensi 1154; ¹⁷⁾ Asloie 1154 (hér); ¹⁸⁾ sl. 1154 (hér); ¹⁹⁾ Henrico, Uldall 34. Fol.; ²⁰⁾ kolberno 1154; ²¹⁾ Nicolai, Uld. 34; ²²⁾ [sl. 1642; b. v. 1154, Uld. 34; ²³⁾ Herlao 1154, Uld. 34; ²⁴⁾ noruegis 1154.

122

24. Januar 1456.

á Sveinstöðum.

DÓMR tólf manna útnefndr af Egli Grímssyni um vígsmál eptir Haldór Snorrason og Arvið Mattheusson.

AM. Apogr. 716 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna *ex originali* *á kálfskinn*. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þrjú af þeim voru dottin frá, þegar Jón hafði það í höndum. Hann lýsir innsigliunum.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda gunlaugur þorkelsson. gisli þorgilsson. einar hallfridarson¹⁾. ketill þoruardzson. arnijonsson. hafside iuarsson. benedict jons-son. oddr magnusson. örn helgason. brandr magnusson. jon einarsson ok are bauduarsson kuEDIU guds ok sina kunnigt giorande at þa er lidit var fra hingatburð vors herra jesu christi M. cccc. l. ok sex ár fostudaginn næstan fyrir conuersio sancte pauli apostoli á sveinstodum j hunavazþinge á þingstad rett-um vorum vær j dom nefnder af ærligum mane egli grimssyni er þa hafdi kongs syslu j hunauazþinge at dæma huerra suara edr seekta at olafur einarsson yrde skyldugur ok finboge asbiarnarson ok berggur jorundzson yrde skylduger vm þa attuist er egill grimsson bar til þeirra kongdomsins uegna eppter ord-rømi ok annara manna lysing at þeir hefde nær verit med rad ok styrk á audkulustodum i suinadal þa er aruidr matheusson ok haldor suorrason voru oforsyniu j hel slegner. nu saker þess at fyrr greinder menn olafur. finnbogi ok berggur lagdu sig þar sem lofliga stefnda med handabande huorra suara edr seekta þeir yrde kongdominum skylduger vm adr greint mal ok þui dæmdum vær fyrr nefnder domsmenn adrgreindum monnum olafui einarssyni. finboga asbiarnarsyni ok berggi jor-undzsyni tylftareid þar vppa stadinn á þinginu at þeir hefde eigi ridit med þann hug til kulu at halldor snorrason ok arfuidr matheusson skyldu vera life sinu ath firr edr nockure skomm ath nærr ok huorke hefde þeir slegit þa ne stungit ne rad edr dad til gefit ath þeir skyldu fá sær edr bana þann dag er þeir voru j hel slegner ok egil grimsson skyldugan ath taka

¹⁾ Á innsigliinu stöð: S. EINARI HALLFREDI. þ. e. Sigillum Ein-ars Hallfredarsonar.

af þeim suo uordinn eid. enn ath eidinum unnum dæmdum vær titt-nefnda menn olaf. finnboga ok bergg aullungis kuitta ok akæru-lausa vm adrgreint vigsmal ok attuist bæde fyrir kongi ok frændum hinna uegnu. suo ok eigi sidr uoru vær fyrr sagder domsmenn nærre at egill grimsson tok suo uordna eida af adr greindum monnum sem þeim voru dæmder þar vpp a stadin sama dag þar a þinginu.

ok til sanninda hier vm sættu vær fyrr nefnder domsmenn vor insigli fyrir þetta bref giort j sama stad deigi ok are sem fyrr seger.

123.

17. Marts 1456.

á Hólum.

GOTTSKÁLK biskup á Hólum selr Einari ábóta á Munkaþvera jörðina Kaldbak á Melrakkaslétu, er Hólastaðr á, að frátekn-um reka, en ábóti gefr í mót jörðina að Djjum í Grenjadar-staðaþingum.

AM. Fasc. XIV, 5, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá. AM. Apogr. 2997 (eptir frumritinu).

kavp vm hardbak¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorsteinn ionsson ok ion broddason. prestar. kolli magnusson ok þorgeir olafsson. leikmenn. kuEDIU guds ok sina kunnigt giorandi at þa er lidit uar fra hingatburd uors herra ihesu christi þushundrud flogr hundrud fimtíger ok sex ar a holum j hialltadal miduikudaginn næsta fyrir festum sancti chutberti episcopi uorum uer j hia saum ok heýrdum a kaup ok handa-band uirduligs herra gothskalks med guds nad biskups a hol-um af einne alfu ok brodr einars abota a munkaþuera af ann-ari at suo fyrir skildu at greindr herra biskup gothskalk selldi nefndum einare abota iördina hardbak er liggur a melracka slettvi j hola stadar kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fylkt hefer at fornu ok nýiu ok heilug holakirkia uard fremst eigandi at epter lögum. fyrir utan þat ef hun ætti þar nöckut af rekum fyrir greindri

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

iördu. þat skildi herra biskupinn fra iördunni sier ok heilagri hola kirkiu. Her i moti gaf abotenn iörðina at dyium er ligger i greniadarstadarþingum med ollum þeim gögnum ok gædum sem greindri iördu fylger ok fylkt hefer at fornu ok nyiu ok einar aboti uard fremst eigandi at epter lögum. skildi huor þeirra halda til laga þeirri iördu er keypti. ok huor svara lagaríptingum a þeirri iördu er selldi.

ok til sanninda her um settum uer uor incigli fyrir þetta bref skrifat j sama stad degi ok ari sem fyrr segir.

124.

19. Marts 1456.

á Hólum.

HÚSTRÚ Solveig Þorleifsdóttir selr Gottskálki biskupi á Hólum jörðina Núpðalstungu í Núpðal fyrir gangandi fé og lausafé.

AM. Fasc. XIV, 2, frumritið á skinni. Þrjú innsigli brákuð eru fyrir bréfinu. Hin eru dottið frá.

Bref vm nupsdalstvngr¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heýra senda sira þorstein jonsson radzmann heilagrar hola kirkiu. jon broddason. þormodr olafsson. prestar. þhakon einarsson. kolli magnusson ok þorgeir olafsson. leikmenn. kuediu guds ok sina kunnigt giorandi ad sub anno gracie M. cd^o. l^o. sexto fria-daghin næsta fyrir palmadagh a holum j hialltadal uorum uer j hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband. af eine alfu herra gothskalks med guds nad biskups a holum. En af annare alfu hustru solueigar þorleifsdottur. ath suo fyrir skildu ath greind solueig seldi herra gothskalk til fullrar eignar halfa jordina nupsdalstvngr er ligger j nupsdal j nups kirkiu sokn med ollum þeim gögnvm ok gædum sem greindri halfri jordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyiu ok fyr nefnd solueig uard fremzt eigande ath. Her imot gaf herra gothskalk titt greindre solueigu .xuij. malnýtv kugilldi ok .uiij. hundrud j smiori. xiiij. fiordunga fyrir huert hundrat. skýlldu oll kugilldin lvkatz ath næstum fardogum ok .u. hundrut j smiori. En .iiij. hundrud j smiori ath næsta hausti. Skýlldi þrattgreind solueig suara laga-

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

ripting a greindri halfri jordu. En herra gothskalk halda henne til lagha.

Ok til sanninda her settum uer fyrnefnder menn uor in-cigle fyrir þetta bref skrifa(t) j sama stad degghi ok ári sem fyr seger.

125. 4 April 1456. i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti fær Marcellusi Skálholtsbiskupi Vestmannaeyjar að léni með öllum rétti og rentu, tekjum og tífundum.

Bartholins safn B. Fol. bls. 167—168, skr. c. 1690. Prentað i *Scriptores rerum Danicarum VIII*, 390.

Littera Regalis super insula Westmanoer in terra Islandie situata.

Nos Cristiernus dei gratia et cetera. ad omnium et singularum notitiam deducimus, et deduci volumus per presentes, quod nos proprio motu et ex certa scientia, Reverendo in Christo patri domino Marcello Episcopo Scalholtensi consiliario nostro et predilecto in aliqualem recompensam suorum fidelium obsequiorum que nobis et corone nostre Norvegie fideliter exhibuit, dedimus et ad vitam suam donavimus et infeudavimus insulam nostram Westmanoer in terra nostra Islandie situatam cum omnibus suis iuribus, redditibus, et pertinentiis suis cuiuscunqve conditionis existant, quos volumus et decernimus tantummodo per ipsum vel suos deputatos colligi levari et optineri, ac in usum suum absque aliqua conditione converti. Concedentes nichilominus dicto Episcopo plenarium arbitrium et liberam potestatem de dictis redditibus cuiuscunqve generis sint, pro sue libito disponere voluntatis, et liberam licentiam habeat (ad) vendendum infra Yslandiam et extra eiam mercatoribus secum pacisci volentibus, undecunqve extiterint seu pervenerint, ut valeat dictos redditus vel partem ipsorum, in quantum eis a prefato Episcopo vel suis deputatis et a nullo alio promissum et concordatum extiterit; salva cum libertate patrie nostre et terre nostre Yslandie ac indigenarum eiusdem: quod propterea in aliis nulla hominibus nostris per dictos mercatores violencia

inferatur. Quo propterea mandamus omnibus et singulis officialibus, advocatis, legiferis nostris, et cunctis habitatoribus terre nostre Yslandie prefate, et omnibus adventantibus, sub pena gratie nostre et aliis penis in eorum bonis infligendis, quatenus de dicte insule Westmanoer bonis, decimis, et redditibus inde provenientius deinceps nemo preter prenominatum Episcopum vel deputatos per ipsum, se audeat pacto aliquo intromittere, seu aliquam inferre iniuriam vel gravamen. In quorum testimonium sigillum nostrum Regale secretum presentibus est appensum.

Datum in castro nostro Hafnensi Dacie anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo sexto, dominica Quasimodogeniti octava dominica refectionis.

126.

6. April 1456.

á Syðrum Ökrum.

BRÉF fjögurra manna, sem votta, að Oddr Ásmundarson fékk Torfa hirðstjóra Arasyni part úr Þorleiksstöðum í Skagafirði, fyrir það, að hann hafði útvegað Oddi lögmansbréf frá konungi.

AM. Fasc. XIV, 6, transskript á skinni frá 18. Maí 1470. Prentað í Safni II, 176.

Ollum monnum þeim sem (þetta) bref sia edr heyra senda. olafur grimsson. eigill bessason. jon gudinason ok þorgeir jonson. kuediu gudz ok sina kunnigth giorandi. ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogr hundrut fimtiger ok sex ar. þridiudagen næsta epter pascha vika æ syðrum aukrum j skagafirde. vorum vær j hia. saum ok heýrdum æ ord þeirra ok handaband af einne alfuo torfua arasonar af vopn. hirdstiori nordan ok vestan æ jslandi. enn oddz asmundzsonar af annare ath suo fyrir skildu. ath oddr fleck torfua arasyni til fullrar eignar tuttugu hundrut j jordunni þorlleikstaudum er liggur j mýklabæiar kirkiusokn. með aullum þeim gognum ok gædum sem greindum jardar parte fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nýiu ok hann vard fremzst eigandi ath. fyrir þann sama kostnad ok armædu er greindr torfe hafde sott ok uth leýst logmanz bref fyrir adr greindan odd asmundsson með vors nadugs herra

kongs kristierns hanganda jncigli. kenndizt ok oddr j sama handabandi at hann hafði fulla peninga vpp borit fyrir adr greindan jardar part suo honum vel æ nægde af opt nefndum torfua arasyni.

skýlði oddr asmundzson suara lagaripptingu æ greindum jardar parte enn torfue hallda til laga.

samþýckte eiginkuinna oddz asmundzsonar gvðlaug finboga-dotter. allann þennan þeirra fyr scrifuadan giorning med handabandi.

Ok til sanninda hier vm sette oddr asmundzson sitt jncigli med vorum jnciglum fyrir þetta bref sem giort var j sama stad deigi ok ari sem fyr seiger.

127.

25. April 1456.

á Hólum.

PRÓFENTUBRÉF Ásgríms Jónssonar, þar sem Gottskálf biskup tekr hann til prófentumanns á Hólum með jörðunni Tjörn í Aðaldal sem gjöf til Hólustaðar.

Biskups-skjalasafn 3. Fol. bls. 97, bréfabók skr. 1641—42 fyrir Þorlák biskup Skúlason; afskrift þar eptir er meðal fornbréfaafskripta Árna 38. Er bréfið tekið eptir transskripti sex presta gerðu á Hólum 4. Júní 1491.

Víj gotskalk med guds nad biskup a holum j hialltadal giorum godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefe ath uf haufum tekit asgrim jonsson til profentumannz vpp a holastad suo leinge sem han lifer j suo mata ath han gefur med samþýcke gudrunar magnusdottur eiginkoðu sinnar jordena tiornn j adaldal er liggr j nesþingum med aullum þeim gaugnum ok giædum sem adr greindre jordu fylger ok fylgt hefer ath forðu ok nýo ok hann uard fremzt eigannde ath. stadnum æ holum til æuinligrar eigonar unndann sier ok sinum erfingium. skýllde fyrnefndur asgrimur koma a profenntuna ath lidnum þrennum tolf manudum fyrer utan þria mañade. skal hann sitia mega æ stadnum j þessum adrgreindum tima. skal hann hafa hus a stadnum sidan hann kemur j fulla setu j adr greinda profentu þau sem kaullud eru jonshus. Skal hann hafa sængg ok kistu til stadarens en stadrenn eigunnazt huort

tuoggia epter hann fram lidenn. Skilde asgrimur sier tuituga uod a hueriu are sidan hann kemur a titt nefnda profentu ok skiæde epter gaumlum uañã. Suo ok ei sidur skal hann hafa hest ok ku med heimrekstre j stadarens haugum ok pionustu-konu j sinum husum ok legge sialfur kost fyrer hana. enn sialfur skal hann hafa sæmeligt bordhalld sem dandemanne ber a stadnum.

Ok til sannennda hier um settum uf uort jnncigle fyrer þetta bref er skrifat uar a holum j hialtadal jn festo marci ewangeliste anno domini ᵛᵒ edᵒ 1ᵒ sexto.

128.

24. Mai 1456.

á Möðruvöllum.

EINAR Árnason sýslumaðr í Þingeyjarþingi vottar, að Þorsteinn Oddsson hafi fyrir tveim árum svarið fyrir sér fullan bókaræið, að hann hefði verið hjá í Reykjahlið fyrir tíu vetrum (1444), að Þorsteinn Einarsson festi Björgu Guðmundsdóttur sér til eiginkonu eptir guðs lögum.

AM. Fasc. XIV, 1, frumritið á skinni. Brot af fyrsta inn-siglinu er fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá. AM. Apogr. 3165 (eptir frumritinu). Bréf þetta er ársfært ýmislega í bréfabókum: 1446, 1454, 1456 eða 1476. Sbr. Sýslumæf. I, 29.

Þat gerer ek einar arnason godum monnum kunnigt med þessu minu brefi a faustudagen næsta fyrir fardagaviku nu fyrir tueimur arum a greniadarstaudum j þeiandadal sor þosteinn oddzson fullan bockareid fyrir mier at hann hefði verit j hia ok heyrt a j stofunne j reykiahlid nu fyrir .x. vetrum at þosteinn einarsson eð sagdur er feste biorgu gudmundardottur sier til loglegrar eigenkonu at guds laugum Ok til sannennda hier um setta ek mitt jnsigle fyrir þetta bref med þeirra godra mana jnsiglum hier er med fest vigfuss þosteinssonar ok amunda ionsonar ok vid vissum at greindur einar hafði þa mins herra kongsens syslu ok vmbod j þingeyjarþinge. Var þetta bref gert a ᵛaudruvaullum j eyiafirde manvdagen næsta efter Jnpennthekoste þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þusund .cccc. fimtiger at ok .vi. ar.

129. 27. Maí 1456. í Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar Alfons konungi í Aragoníu bréf um ýmsa hluti, en kveðst búast við nýjum skærum milli sín og Englakonungs: »Expectamus cum rege Anglorum nova dissidia propter terram nostram Yslandie, unde incitari timemus ad sibi dissidentiales litteras destinandum.« Að öðru leyti snertir þetta bréf ekki Ísland.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 267—269 eptir handriti í Bartholins safni B. Fol.].

130. 1456.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar Johannesi kardinála við sancti Angeli kirkju bréf, einkum viðvíkjandi Henriki Kaldisyni, og um styr þann, sem af honum stóð með klerkdóminum í Noregi; að lyktum getr hann Íslands á þenna hátt: »Nam Rome per quendam Ericum Swecum hospitalis S(ancte) Brigide rectorem, in regnis nostris, precipue in Yslandia multe novitates presumentur, sicut in informatione presentibus introclusa videre poteritis Anno domini MCCCCLV(I) nostro sub regali secreto.«

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 369—370 eptir handritasafni Bartholins B. Fol.].

131. 30. Maí 1456. á Mel í Miðfirði.

SKÚLI Loftsson gefr Guðna Jónssyni »systursyni sínum« sextigi hundraða til kvonarmundar og skilr þar í hálfan Ásgarð í Hvammssveit.

Kriegers safn 2. 4to bls. 187—188 með hendi Styr's Þorvaldssonar, c. 1700.

Bref að Ásgarður hálfur var gefinn Guðna Jonssyni.

Það gíðre eg Skuli Loftsson godum monnum kunnigt með þessu mijnu brefi að eg hefí gefid Guðna Jonssyni systursyni mijnum .lx. nær hann gíptir sig. [af mijnum peningum. skal

þar j skiliñ xxiii^o j Jórdu j Hvams kirkjusokn i Hvams sveit. eda hálfur Ásgardur. er það svo að hann giptir sig i þann stad sem eg vil. þa skal eg giarnañ betur tilleg(g)ja. Og til sanninda hier um. setta eg mitt Jnnsigli fyrir þetta bref er skrifad var á Mel j midfjrdi. sunnudaginn næstañ eptir Dyradag Anno Domini M. cd^o. L. sexto.

132.

13. Juli 1456.

á Galtarlæk.

VITNISBURÐR Jóns prests Oddssonar um landamerki Torfastaða i Biskupstungum.

Landsbókasafn 108. 4to bls. 403—405 með hendi séra Jóns Haldórssonar i Hftardal eptir afskrift staðfestri 10. Marts 1646 i Skálholti af séra Salomoni Jónssyni og séra Bøðvari Sturlusyni. Sbr. bréf Ögmundar biskups frá 7. Apr. 1539, Gizurar biskup frá 10. Júlí 1543, Gísla biskups Oddssonar frá 5. Marts 1635. Eanfremr vitnisburð frá 12. Nóv. 1615 og 12. Febr. 1616.

Vitnisburdur Sira Jons Oddssonar Anno 1456.

Það giðre og Jon prestur Oddsson godum monnum viturlegt með þessu mijnu opnu Brefe. þa er lidid var fra hingaburd vors Herra Jesu Christi 1456 ár á þridiudagenn næstann efter Translationem sancti Benedicti á Galltarlæk i Byskupstungum. að Magnus Gislason handfeste mier so fallenn vitnisburd. sem hier seiger.

að lækur sa er fellur ur Flokatiorn. og kalladur er Fliotslækur. riede landamerkium i millum Torfastada og ytra fliots og gardur sa er liggur fyrir nedan fliotsgötv og vestur að Steckiagilenu. og lækur sa er fellur austur ur gilenu i adurgreindan fliotslæk. riede landamerkium i mille Torfastada og Reykiavalla. sijdan riede landamerkium gata su er liggur að Klofningum fyrir ofan Torfastadaholm. og Torfastader ætte alla veide i læknum ofan fra götunne. og so allar eingiar og landsleg ofan fra Klofningum og so vestur með vijkenne að garde þeim er geingur fyrir austan Tuned i Hrosshaga. So og hefdu þeir sem á Torfastodum höfdu bued. lated rista lena Torf austur með vijkenne.

Jtem sagde ædurnefndur Magnus að kot það. er liggur i

mille Reykiavalla og Hrosshaga, hiete mulatun, og hefði það eignað verið kyrkiunne á Torfastöðum.

Jtem sagde oftnefndur Magnus, að gardur sa er geingur fyrir austan Hrosshaga, og upp að Klofnalækjar botnum, þess er fellur fyrir austan Miklahollt, väre landamerkisgardur i millum Skálholts og Torfastada, og þesse landamerke höfdu honum sögd vered af Þorlake preste Gijrsarsyne og Einare preste Halldorssyne, er bued höfdu á Torfastöðum, og af Björne Þorsteinssyne, er bued hafde i Hrosshaga og á Eystra Flíote.

Jtem sagde tjtnefndur Magnus, að ádurnefndur Biörn hefde sagt, að Torfastader ætte stodhrossa beit inn að nedra Reykhollte á vetur, Eystra Flíot ætte tvijtuga gröf til Torfskurdar hia Einbua i Torfastada jörd.

Jtem sagde tjtnefndur Magnus, að þetta väre jskylda, að þeir ættu að veria allar eingiar með vijkinne stadarins á Torfastöðum, er bygge á Reykiavöllum, og Torfastader ættu heystödu á Reykiavallargarde. Hier i mot skule Reykiaveller hafa hálft stackeinge, er liggur i millum Flíotslækjar og Hveralæksins ytra og manadar beit i annat mál nordur vid flokatiörn, og hrijsrif á. x. hesta. Sagdest oftnefndur Magnus hafa verid vistum á Reykiavöllum og alldrei leiked hafa hier á nockur tvijmæle, og hier eftir sagdest hann sveria vilia ef þurfa þætte. Bad eg Jon prest Jonsson godrar minningar þess sama, er upp var fæddur og lærdur i Skálholte, og sijdan leinge kyrkiuprestur, enn þa officialis h(eilagrar) Skálholts kyrkiu, að rijda á fyrsskrifud landamerke, og hann kom og offtsagdur Magnus, urdu þeir á alla hlute sampicker, eftir því sem offtskrifadur Magnus hafde ádur og þa fram sagt, um offtskrifud landamerke.

Sagde ádurnefndur Jon prestur og officialis, að þa er Erlendur sveinaformadur bio á Torfastöðum hefde hann hafft net i flíotslækjar ose, og alldrei að vered funded.

Og hier eftir vil eg sveria ef þurfa þicker.

Og til sanninda hier um sette eg mitt Jnnsigle fyrir þetta vitnisburdar Bref, er skrifad var á Þingvelle in festo Sancti Urbani et Martyris Anno Domini M[]¹⁾

¹⁾ [hér hefir ekki verið skrifað meira af ártalinu. Urbansmess^a er 25. Maí.

133.

7. August 1456.

á Skarði.

Björn Þorleifsson handleggir Jóni Þorlákssyni til fullrar eignar jörðina Vogatungu í Leirárkirkjusókn og kvittar Jón um andvirði jarðarinnar.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. XVI, 1, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. AM. Apogr. Nr. 2479, með hendi Arna Magnússonar »accurate« eptir frumbréfinu.

Þat giörvum vær oddr prestr sveinsson. jon sveinsson. einar Þordarson. ormur jonsson godvum monnum kvhjigt med þessv voru brefi at vær vorum j hia savm og heyrðum æ vid navstit j gagnstöd fyrir nedan skard æ skardströnd olafsmessv fyrri þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi þvsund fiögur hundrvt fimtigir og sex ær at biörn þorleifsson handlagði joni þorlakssyni til fullrar eignar jordina vogatungu er liggr j leirar kirkjusokn med ollvum þeim gögnvum og gæðvum er greindre iördu fylgir og fylgt hefir at fornv og nyv og hann vard fremst eigande at. og j þessu sama handabandi medkendizt nefndr biörn þorleifsson at hann hefði fulla peninga og alla vppborit fyrir nefnda iörd vogatungu. þvi handlagði adrgreindr biörn jone þorlakssyni fyrr greinda iörd ollungis kuitta og akæruleusa fyrir sier og ollum sinvum lögligvum epterkomendum. og til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor jnsigli fyrir þetta bref skrifat æ skardi æ skardströnd lavgardag næsta fyrir lorenciusmessv æ sama æri sem fyrr seger.

134.

10. August 1456.

á Hólum.

ASGRÍMR Þorkelsson selr Gottskálki Hólabiskupi á staðarins vegna á Hólum jörðina Steinnyjarstaði fyrir jörðina í Haga-nesi við Mývatn.

AM. Fasc. XIV, 3, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinn, en þau eru nú öll dottin frá, nema tvö. Bréfið er með sömu hendi og Fasc. XIV, 4. AM. Apogr. 3166 (eptir frumritinu).

Vm ste(i)nnyastader¹⁾.

Þat giörum uier sira þorkell gudbiardsson. þorsteinn jons-

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

son radzmann heilagrar holakirkíu. sueinbiorn þordar(son) prestar. torfe arason af uopn hirdstíore nordan ok vestan æ jslande. dade arason. sigmundur einarsson leikmenn godum monnum viturligt með þessu voru bref(i) ath þar vorum vier j hia samum ok heyrðum æ ord þeirra ok handaba(nd) vors nadugs herra biskup(s) gottskalkz ok asgrims þorkellssonar ath suo firir skilldu at asgrimur þorkelsson sellde biskupenum æ stadarens vegna æ holum jaurdena æ ste(i)nnyiarstaudum er liggur æ skagastraund j hofs kirkíu sokn með aullum þeim gaugnum ok giædum er greindre jordu fyllger ok fyllgt hefer at fornu ok nyiu ok asgrimur vard fremst eigande ath. en hier j mote gaf vor naduge herra biskup gottskalk jord stadarens æ holum er haganes heiter er lig(g)ur vid myvatn j skutustada kirkíusokn með aullum þeim gaugnum ok giædum er greindre jordu fyllger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu. skyllde vor nadug(i) herra biskup gottskalk halda til laga jordenne ste(i)nnyiarstaudum en asgrimur þorkelsson suara laga-riptingum æ greindre jaurdu.

Ok til sannenda hier um settum vier fyr greinder menn- vor jnsigle firir þetta jardakaupabref er skrifat var æ holum j hialtadal jn festo sancti laurencii martiris anno domini m^o cd^o l^o sexto.

135.

10. August 1456.

á Hólum.

GOTTSKALK biskup á Hólum selr Ásgrími Þorkelssyni jörð staðarins á Hólum, er heitir í Haganesi við- Myvatn, fyrir Steinnýjarstaði á Skagaströnd.

AM. Fasc. XIV, 4, frumritið á skinni með sömu hendi og Fasc. XVI, 3. Fimm innsigli eru fyrir bréfinu. Tvö eru dottin frá.

Kavpbref vm haganes¹⁾.

Úi gottskalk með guds náð biskup æ holum giorum godum monnum viturligt með þessu voru brefe ath vi haufum sellt asgrime þorkelssyne jord stadarens æ holum er haganes heiter er liggur vid myvatn j skutustada kirkíusokn með aullum þeim gaugnum ok giædum er greindri jaurdu fyllger ok fylgt

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi.

hefer at fornu ok nyiu ok hola stadur vard fremst eigande ath. hier j mote gaf adr nefndur asgrimur jordena a steinnyiar-staudum er liggur æ skagastraund j hofs kirkiu þingum med aullum þeim gaugnum ok giædum er fyrr greindre jord hefer fyllgt a(t) fornu ok nyiu ok asgrimur vard fremst eigande ath. skyllde adr nefndur asgrimur hallda til laga jordenne æ haganese en biskupen ok stadarens formenn suara lagaríptingum a greindre jordu.

Ok til sannenda hier vm settu þesser dande menn sin insigle med voru insigle sira þorkell gudbiartzson. sira Þosteinn jónsson radzman heilagrar holakirkiu. sira sueinbiorn þordarson prestar. torfe arason af uopn hirdstjore nordan ok vestan æ jslande. dade arason. sigmundur einarsson leickmenn firir þetta jardakaupa bref er skrifat var æ holum j hialtadal jn festo saneti laurencii martiris anno domini m^o cd^o l^o sexto.

136.

10. April 1457. i Kaupmannahöfn.

BRÉF Kristjáns Danakonungs hins fyrsta til Karls Frakkakonungs hins VII., meðal annars um Björn Þorleifsson hirðstjóra á Íslandi, sem síðasta vetr hélt frá Íslandi á konungs fund eptir boði konungs, en hrepti ofviðri og leitaði til hafnar í Orkneyjum og beið þar byrjar og vék eingu illu af sér, en þegar hann lagði aptr upp, var hann eptir harða orustu tekinn af Skotum, — er réðust á hann, — húsfreyja hans, ágæta kona, fólk og fylgdarmenn allir, gripir þeirra og fárangr, skattar konungs og kirkna gjöld af Íslandi, og þau flutt bundin upp í Skotland og fram fyrir Skotakonung.

Acherii Specilegium, Paris 1669 (4to) IX, 302—305. Leibnitz, Codex juris gentium diplomaticus, Guelferbyti 1747, Fol. I, 414—415.

Serenissimo et christianissimo principi Carolo, dei gratia regi Francorum, fratri nostro carissimo, Christiernus eadem gratia Daciæ¹⁾, Norvegiæ, Slavorum Gotorumque rex, dux Estoniæ, comis in Oldenborkh et Delmenhorst, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Operæ precium est, princeps serenissime et christianissime rex, frater confidentissime, quamquam anhelantius optari libet

¹⁾ Danicæ, Leibnitz.

vestram regiam celsitudinem jocundis blandiri potius ac demulcere novitatibus, ad¹⁾ infaustam tamen rem nuper in nos et nostros per gentem Scotorum præsumptam exarandam compellimur, ingratham quidem ac geminato et horrendo congestam facinore, non minus in offensam vestram quam nostram, satagente illa inter nos necessitudine mutua, quæ in duobus corporibus unicam vigere animam aspiravit; magis quoque per-tæsum est quod regiis²⁾ auribus id nos invitos querulari et referre expediat, quam³⁾ sit offensæ magnitudo illatæ.

Itaque cum ante tempora, post dira guerrarum certamina, quibus Norvegiæ et Scotiæ regna mutuis se aggressibus⁴⁾ confligebant, lassatis utriusque miliciæ marique terraque viribus, populis igne et gladio lacessitis, et anxiis singultibus pacem flagitantibus, post crebros et varios inter regem et regna prædicta interjectos tractatus, tandem in finali impulsu conclusos foederum nexus pragmatica et juratoria cautione firmatos, perpetuo stabilire decursu, poenis gravissimis contra ipsorum infractores adjectis, quos licet prædecessores nostri et nos intermeratos servavimus et sub comminatione gravissimæ ultionis a subditis regnorum nostrorum servari mandavimus, quod nulla hinc inde illata⁵⁾ offensa illos inficeret.

Novissime quoque exorta super debitis et obligatoriis pecuniarum summis, et aliis ex causis inter nos serenissimumque fratrem nostrum regem Scotorum questione, nos ut fraternæ sinceritatis moderantiam servaremus, et ne propterea noxiales inter nos differentiæ orirentur, vestræ⁶⁾ serenitatis arbitrarij iudicio nos subegimus, reminiscentes quam formidabile et christiano exitiale nomini, si hoc periculoso ævo inter se reges et principes dissentiant, et inde succrescant fomenta bellorum, quorum impulsibus regna pestiferis jaculis quatiuntur, et totus fere orbis dilabatur, unde paganorum convalescit atrocitas et christianorum vires tabescunt.

Verum cum oratores nostros ad præsentiam regiæ magnitudinis paratos desitinare vellemus, in tempore romores ad nos certi delati sunt, quod proximo hiemali tempore Baronem Torlevi capitaneum, et locum nostrum tenentem in terra nostra

¹⁾ at, Leibnitz; ²⁾ regis, Leibnitz; ³⁾ quanta, Leibnitz; ⁴⁾ ingressibus, Leibnitz; ⁵⁾ illa, Leibnitz; ⁶⁾ vestra, Leibnitz.

Yslandiæ, jussione regia ad nostram præsentiam navigantem cum carinis sulcantibus validus aquilo intumesceret carbasa, et ponti in altum freta¹⁾ spirarent, se ut vindicaret salutem in portum regni nostri Norwegiæ apud Orkadiam contulisset, fixaque anchora auram præstolaretur tranquillam, nihilque²⁾ titubaret adversi, quidam ex finitimis latebris Scotiæ prodeuntes naves Beronis aggressi, post durum certamen Beronem prælibatum, uxorem ipsius, mulierem spectabilem, familiam et cunctos concomitantes captos cum bonis, jocalibus et clenodiis, ac suppellectilibus suis, tributisque³⁾ nostris et ecclesiarum Yslandiæ redditibus, manumissos et captos vinctos ad interiora Scotiæ et præsentiam regiam adeo notorie produxere, quod de ignorantia excusari non possit.

Et quamquam replicatis epistolis cuncta restitui postulavimus, usque quod factum sit nullam certam notitiam obtinemus, et in præmisso facinore compungimur, graviusque dolemus, quod stantibus strictissimis foederum nexibus, ut supra prælibavimus, in vadis æquoris nostri et regni nostri frankesiis nephas tale patratum sit, et multo magis angimur, quod impune sordescat. Quod si talia prænominatus illustris frater noster, ut difficulter credere possumus, tolerando dissimulat, hæsitare merito possumus, quod ad diem statutum apud vestram majestatem oratores suos pleno saltem mandato suffultos destinabit, unde otiosum foret et frivolum nostros supervacue destinare. Quocirca supersedere decrevimus donec de dicti regis intentione finali, et an amicum prosequi, vel inimicum insequi debeamus, liquido cognoverimus. Et nihilominus ne videamur a prioribus votis secedere, nos paratos, sicut et prius offerimus ad mittendum oratores nostros pleno mandato suffultos, et regale vestrum subire arbitrium, his conditionibus stantibus, pro quibus dictus rex Scotorum idem cum effectu facturus sit, et nostros ac nostra proprius liberos et libera in integrum relaxabit.

Et quia in præsentiarum occupationibus permaximis detinemur, quod ferocissimum hostem nostrum Carolum tyrannum Sweciæ, qui regum titulum indigne occupabat, a regno, supremo præsidio, gladio et potentia expugnavimus, et ab ipso Sweciæ regno fecimus fugitivum, et ad dictum regnum nostræ

¹⁾ freti, Leibnitz; ²⁾ nihiloque, Leibnitz; ³⁾ -que, sl. Leibnitz.

subdendum ditioni omnium baronum et magnatorum applausu vocati in brevi iter arrepturi sumus, quod magno desiderio affectamus, quatinus dietam, quam inter nos et fratrem nostrum regem Scotorum indicere statueritis, non ad proximum tempus, sed post festum sancti Martini et ultra indicatur: et tam de dieta tenenda, quam de tempore ac aliis circumstantiis velit fraternitas vestra tempore opportuno nos per vestras litteras reddere certiores.

Insuper ut vota nostra votis vestræ excellentiæ conformemus, affectamus nobis per vestram celsitudinem pragmaticæ sanctionis sub sigillo regis copiam transmitti, quod per regnum vestrum servari didicimus, cum copiis approbationis sacri concilii et apostolicæ sedis: in quo habebimus complacentiam singularem. Offerimus nos toto ex cordis affectu ad beneplacita regia præparatos.

Datum in castro nostro Kopenhagen regni nostri Daciæ¹⁾, dominica in ramis palmarum, anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, nostro sub regali secreto.

137.

6. Mai 1457.

i Bjarnanesi.

TRANSSKRIFTARBRÉF.

AM. 273. Fol., bréfabók Brynjólfs biskups XII, 100 með hendi Odds skólamestara Eyjólfssonar.

Öllum mönnum þeim, sem þetta bréf sjá eður heyra senda Teitur Gunnlaugsson lögmann um alt Ísland, Eyólfur Teitsson, Guðmundur Valentinusson, Andrés Einarsson og Brandur Ólafsson kveðju guðs og sína, kunnugt gerandi með þessu voru öpnu bréfi, að þá er liðit var frá hingatburð vors herra Jesu Christi 1457 ár föstudaginn næsta eptir krossmessu á vorid í Bjarnanesi í Hornafirði, sáum vér og heyrðum yfirlesið opið bréf undir góðra manna innsiglium svo látanda orð eptir orð sem hér segir.

[Hér kemr bréf um Torfastaði og Skálanes í Vopnafirði frá 6. Júní 1417, Dipl. Isl. IV, Nr. 317].

Og til sanninda hér um settum vér fyrrnefndir menn vor innsigli fyrir þetta transcriptarbréf skrifað í stað, degi og ári sem fyrr segir.

¹⁾ Daniæ, Leibnitz.

138. 16. Maí 1457. í Kaupmannahöfn.

ADALSKAPARBRÉF Bjarnar ríka Þorleifssonar, er hann fékk af Kristjáni Danakonungi hinum fyrsta.

AM. Fasc. XXIX, 21, transskript þriggja manna á skinni gert í Flatey 6. Júlí 1490. Transskriptið fékk Árni að láni frá Hlíðar-enda í Fljótshlíð, en hefir gleymt að skila því apr. Það er and- séð að transskriptið er ekki nákvæmt eptir frnmritinu, heldr hafa transscriptores þýtt bréfið um leið á íslenzku, enda farast Árna svo orð um transskriptið: »Id præterea heic notandum: transscriptores istos legitimam et verbo tenus factam diplomatis descriptionem præ se ferre, cum nihil minus fecerint. Et enim Transscriptum istud ineptæ translationis nomen magis meretur, in quâ Danicæ voces per totum diploma à genuinis suis terminationibus in Islandicas detor- qventur, atque in fine passim eo modo mutantur, ut magis Islandicæ videri possent, licet non raro ita exeant, ut nec verè Danicæ nec Islandicæ dici mereantur. Scriptio etiam vocum per totum diploma nihil Danicum sapit, sed literatura illa (Bogstaveringen) magis longè ad Islandicam accedit, in iis præcipuè vocibus, quæ in idiomate Is- landico similes sunt Danicis. Uno etiam loco pro Lensmænd ponunt hirdstiora, quod verbalis transscriptionis assertioni è dia- metro adversatur« (afskript með hendi Grunnavíkr-Jóns í ÍBfél. 55. 4to). Sbr. Lagasafn M. Ketilss. I, 38—39.

Riddara Brieff Biörns Þorleifssonar.

Vij cristiern med guds nãd danmark's norigs uendis ok gota konung. Greifi j oldinborg ok delminhorst. giorum aullum monnum uiturligt at fyrir truskap ok uillelege þenesta sem þenne brefuisar biorn þorleifsson oss ok vorum¹⁾ rike hier til giort hafur ok hann ok hans ecktaborn ok¹⁾ afkuæme oss ok¹⁾ uorã aike erfinga ok epterkomner konunger j norige hier epter trvliga giora ok þeuisa skulu suo leinge þeir lifa þã hof- um vij unnt ok gefit ok unne gefa med þessu uoru opnu brefe fornefnde biorn þorleifsson og¹⁾ hans rette ecktabarni og¹⁾ af- kuæme frifjeith ok frelse sem andrã riddara ok sueina hafa j uorth aike norige med skiolld og¹⁾ hialm til æuennlig tífd sem er einn huit biorn j eitt blatt felld j skiolldinn ok einn huit biorn upp ã hialminn epter þui sem hier for nedan malath star uor ok krununar rettug heit oforkreinkith j allann matã. þui forbiødum uif alle hue hellzt þeir eru ok einkannliga uora hirdstiora ok umbødsmenn fyrnefndan biorn þorleifsson ok hans ecktabarne ok afkuæme hier ut j ath hindra edur hindra

¹⁾ Svo.

lata mæða kuelia ellur oforretta j nøckurn matta under uora konungligæ hefnd ok reide.

Datum jn castro nostro hafniensi¹⁾ feria secunda proxima post dominica qua cantatur cantate nostro sub cecreto. anno domini mil(l)esimo quadringentesimo quinquagesimo septimo²⁾.

139.

18. Juni 1457.

i Klofa.

PRÓFENTUBRÉF Bøðvars Eiríkssonar við Jón Ólafsson (mág sinn²⁾), þar sem hann gefr Þrándarholt í Núpshrepp sér til framferis.

Biskupsskjalasafn, Skalh. Fasc. V, 5, frumrit á skinni; AM. Apogr. 2563, eptir frumritinu »accuratè«.

Þat giorum vier gunnar prestur andresson. þorgeir þosteins-

¹⁾ hafnencis, transskr.; ²⁾ Bréf þetta þekkist nú ekki frumritað á öðruvísi máli en hér, nema hvað Magnús Ketilsson hefir látið prenta það á dönsku í Lagasafni sínu I, 38—39, en hvort sú danska er annað en þýðing hans með hliðsjón af samtíða bréfum, er vafasamt. Hjá Magnúsi er bréfið svona: »Vi Christiern medt Gudz Naade Danmarchis, Norgis, Vendis och Gottis Konningh, Greffue udi Oldenborg och Delmenhorst, Giøre alle Mandd vidterligt, at for Troeschab och villige Thienniste, som denne Breffaiissere Biørnn Thollessenn Oss och voris Riger her til giort haffuer, och hannnd och hannnds Egtebørnn och Afkomme Oss och vore rette Arfuinge och Efterkommere, Konge i Norge her efter trolligenn giøre och bevisse schulde, saa lenge de leffue. Tha haffue Vi undtt och giffuit och unde och giffue medt dette vort obne Breff fornemte Biørnn Thollessenn och hanns rette Egtebørnn och Afkomme, Frihed och Frelse, som andre Riddere och Svenne haffue i vort Rige Norge, en Schiolde och Hielm thil Ævigtid; som er en Hvid Biørn i it blaafelt i Schioldenn, och en hvid Biørn paa Hielmenn eftersom her for neden malet staar Vor och Kronens Rettighed vforkrenncket i alle Maade. Thi forhiude Vii alle ihuor de helst ehre, och besynderlige Voris Lehns-Mend och Ombedis-Mend fornemte Biørnn Thollessenn och hanns rette Egtebørnn och Afkomme herudi at hindre eller hindre lade, møde eller vforrette i nogen Maade, vnder Kongel. Hefn och Vrede.

Datum in castro nostro Hafniensi, feria secunda proxima post Dominicam qua cantatur Cantate. Nostro sub secreto. Anno Domini Millesimo, quadringentesimo, quinqvagesimo septimo«.

son. arnbiorn gudmunzson godum monnum kunnigt með þessu uoru opnu brefe at þar vorum vier i hia saum ok heýrdum a ord ok handdabannð ions olafssonar ok bauduars eirexsonar at suo fyrir skildu at fyrr nefndr bauduar hannlagði i one olaf-sýne halfa iordina þrandarholtt sem liggur i arnes(þingi) i nups-hrepp með aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindre iordu fylger ok fylkt hefer at fornu ok nju ok hann uard fremzt eigandi at til æuenlegrar eignar. en hier i mote skildi adr nefndur bauduar sier æfuenlegt framfære ok bordhald sæme-legt heima j klofa ok þionuztv sem dandi manne ber at hafa j sinne profvenntv ok þar til uadmál honum til uosklæda ok þar til skiædi sem honum þarfazt ok skýrtulerept upp a huert ar. skildi bavduar af sier alla þionvstu. skyldi fyrnefndr bauduar fa sier sialfur sæng ok kistu en ion olafson skýldi hallda sænginne vp til uadmala en fallen sængin ok kistan i one til erfdar epter bauduar latin.

uar þesse giorningr giordr með upplagi ok samþykki inge-biargar eirexdottur kvinnu ions olafsonar en ef ions olafssonar misser vid ok a hann ecki skilgetet barn epter með ingebiorgu kvinnu sinne þa skýldi hun eiga adgreinda iord til æfuenlegrar eignar ok bauduar eirexson hia henne til framfærress epter aull-um þeim skildaga sem þetta brefit utuisar.

ok til meire sannenda hier um þa sette ion olafson sitt insiglle með uorvm insigllum fyrir þetta kaupbref sem skrifat uar j klofa a landi i lannmannabrepp laugardagin næsta epter dýradag anno domini m^o cd^o l^o septimo.

140.

24. Júlí 1457.

á Valþjólsstöðum.

SÆMUNDR Erlendsson handabandar Magnúsi bróður sínum tuttugu hundruð í Bustarfelli í Vopnafirði, ef hann feingi það í hlutskipti sitt (eptir foreldra þeirra), annars hverja þá jörð, er hann hlyti.

AM. Apogr. 4468 *Ex originali Biörns Peturssonar á Bustarfelle* (AM.). Afskriftin er með hendi Árna. Árni gaf Birni frumritið apr.

Þath gerum vit Finnbiorn Jonsson ok Sæbiorn Semundzson godum monnum kunnikt með þessu ockru brefi at þar vorum

vit i hia ok heyrðum æ i Mula i Skriddal crossmessu um vorit at Sémundr Erlendzson handabandadi Magnusi brodr sinum til fullrar eignar tuttugu hundrut i Bustarfelli svo framallega sem hann métti fremzst með lögum ok þeirra kaup utviisar að[r. E]n ef eigi yrði eign Sémundar i sitt hlutskipti þessi tuttugu hundrut þa skýlði Magnus Erlendzson eignazt hveria þa iðrd sem Sémundi brodr hans hlotnadizt til erfdar epter födr sin ok modr.

Ok til sannenda her um settum uer fyrskrifadir menn ockur inzsigli fyrir þetta bref skrifat æ Valþiofsstöðum i Flíozdal sunudagin næstan fyrir Jacobsmessu þa er lidit var fra hingatburd vors herra Jhesu christi þushundrut fíogur hundrut fimtiger ok siau ær.

141.

20. August 1457.

i Vattarnesi.

JÓN prestur Pálsson selr Guðmundi Magnússyni jörðina á Höskuldsstöðum í Breiddal með tilgreindum landamerkjum og ítökum, fyrir jörðina Tungu í Faskrúðsfirði og lausafé að auk.

Afskrípt gerð 25. Apr. 1703 í Bernfirði og staðfest af Hallgrími Jónssyni Thorlacins og Guðmundi Árnasyni eptir vidisse Páls Björnssonar, Gísla Finnssonar og Einars Eiríkssonar 1633, en það var gert eptir framritinu á kálfskinni.

Ollum mönnum sem þetta Brief sia edur heira sender Guttormur prestur Arnorsson. Oddur Jsléifsson. Þorsteirn Jons-son og Arnor Andresson kuediu Guds og sijna kunnugt giðr-
ande að þa er lided var fra hijngadburd vors Herra Jesu Christi þushundrud fíogur Hundrud fímtýger og Siau ær laug-
ardagenn næstañ epter Assumtio Sancte Marie á Vattarnese i Reidarfirde vorum vier i hið sæum og heirdum æ Ord og Handa-
band greindra¹⁾ manna i millum Jons prestz Pálssonar og Gud-
mundar Magnussonar. að so firer skilldu. að Jon prestur Pals-
son selde Gudmunde Magnussine Jordena Hoskulldzstade i Breiddal er liggur i Heidalapjngum með öllum þeim gögnum og giædum er greindre Jordu filger og Itökum er filgt hefur

¹⁾ Svo.

ad fornu og nyu og fir nefndur Jon sagde Hoskuldstader sette Skogarteig firer suñan Vatnzfotiñ. og þrætutungur firer suñan ana i breiddal. en Half(!) firer nordan Tungurnar og land allt i Raudatinds gyl. er hann vard eigande ad. Hier i mot gaf Gudmundur Magnusson Jordena Tungu i faskrudsfirde er liggur i Kolfrejustadar þjngum firer xij. hundrud med ollum þeim gögnum og giædum sem greindre Jordu filger og filgt hefur ad fornu og nyu og Gudmundur vard fremst eigande ad og þar til x. málritu kugillde. og eiga ad lukast á næstu fardögum og v. hundrud frijdvirdt. og eiga ad lukast þa tom være til. Var þad skildage. ad huor skillde suara lagaþtingum á nefndum Jórdum er selde og [sa¹] hallda til laga [er kaupte¹]. Og til sanninda hier um setium vier firskrifader menn vor Jnsigle firer þetta bref. skrifad á Kolfrejustad i faskrudsfirde jn festo Thimothei Martyris á sama aare²). tueimur dögum sijdar enn firr seiger.

142.

29. August 1457.

i Reykjahlið.

JÓN Ólafsson kvittar Ólaf Loptsson föður sinn og Guðrúnu Rafnsdóttur móður sína fyrir föður- og móðurarfi sínum.

AM. Fasc. XIV, 8, frumritið á skinni. Sjó innsigli hafa verið fyrir bréfinu; en þrjú af þeim eru frá dottin.

Qvittantia Jon Olafssonar vm arffven effter forelldra
sijna³).

Þat gervm vær Sigurdur prestur jonson. andres prestur steinþorsson. Magnus jonsson. petur petursson. stefan hallzson. sigurdur ellingsson. leikmenn. godum monnum uitvrligt med þessv uorv brefi. þa er lidit uar fra hingatburd vors herra ihesv christi þvsvnd. cccc. fimtiger og sio ar. a uidimyre i skagafirdi fimmtodaginn næsta epter jonsmessodag ante portam latinam⁴) nærverandi þordi prest brodbiarttsyne er þa uar profastur og forsagnaruottur. uorum uær j hia og h(e)yrðum a. ath ion olafsson gaf olaf loptson favdur sinn og gudrunu rafnsdottur

¹) [b. v.; vantar í afskr.; ²) þ. e. 22. Aug.; ³) Aþtan á bréfinu með hendi frá 17 öld; ⁴) þ. e. 12. Maí.

modur sína með handabandi kvitt og akærulavs vð þann fávður arf og mordurarf sem adur nefndvur ion olafsson til stod epter fyrgreinda menn olaf og gvdrvuv fyrir sier og avllum sínum erfingium og epter komendvum. heyrðum vær optnefnda menn olaf og gvdrvuv lysa því þar fyrir oss og morgvum dandi monnum avdrum at þau mætti ecke¹⁾ með logvum gefa so mickl(a) peninga jone syne sínvum nema hann villdi leggja aptur til jafnadar seirna meir og gera sínum syskinvum heidur þa at þeira gipting lægi vid. og þvi lofadi jon olafsson þa upp æ stadin og hier vilivum vær sveria epter ef þvrfa þikir.

Og til sannenda hier vum settum uer fyr nefndir prestar og leikmenn vor innsigli fyrir þetta vittnesburðar bref er skrifat var i reikiahlid vid myuattun hia verande jone olafsyne. manvdagin næsta fyrir festvum translacio(nis) sancti cutberti episcopi æ sama ari sem fyr seigir.

143.

8. September 1457.

i Skálholti.

BRÓÐIR Steinmóðr ábóti i Viðey vottar, að hann hafi verið við á Núpi undir Eyjafjöllum, þegar Sæmundr Hallsson og Ingibjörg Ólafsdóttir, móðir hans, seldu Gottskálki biskupi »góðrar minningar« tuttugu hundruð i Núpi og kot, er þau áttu þar nærri, upp i próventu Ingibiargar ofl.

AM. Fasc. XIV, 7, frumritið á skinni. Innsigli ábóta er fyrir bréfinu.

bref vum nupen firir austan vnder eyjafioldum²⁾.

Þaðh giorum vær broðhir steinmoðr með guds miskunn aboti j vidhey ok almenniligur vicarius ýfer allt skálholtz-biskupsdæmi godum monnum viturligth með þessu voru brefi. adh vær vorum þar j hið æ nupe vndir eyjafiollum j holtz-kirkiusokn ath sæmundr halltæon. ok ingibiörg olafsdotter modher hans selldu virduleghum herra godrar minningar biskup gothskalk þau tuttughu hundruth sem þau ættu j fyrgreindre jörðhu nupe ok þvi koti sem þau ættu þar nærri. j svodan mata ath nefnd ingibiörgh skyldi hafa ævenlega prouentu.

¹⁾ Svo, yfir línu; ²⁾ Aftan á bréfinu með fornri hendi.

Jtem gaf fyrgreindr herra Gothskalk quittar þær fimtan merkr sem sýner hennar voru skylduger fyrir þat ath þeir sloguzt þar j kirkiunne. enn greindr sæmundr skyldi hafa fullu penn- inga fyrir sinn part. for þessi giörningr fram með fullu handa- bandi. ok konu sæmundar ok öllum sonum fyrgreindrar ingi- biargar samþýckiundum.

Ok til sanninda hier vmm settum vær vort inzsigle fyrir þetta bref skrifath j skælholti jnatiuitate¹⁾ beate marie vir- ginis anno domini M^o. cd^o. l. septimo.

144. 16. Nóvember 1457. í Stokkhólmi.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar kardinálanum við sancti Georgs kirkju (de Columpna) og minnir þar meðal annars á »causæ reverendi patris domini Marcelli episcopi Scalholtensis et Nidrosiensis ecclesie«, en ekki kemr það bréf Íslandi við að öðru leyti.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 385—386 eptir handrita- safni Bartholins B. Fol.].

145. 25. Nóvember 1457. í Stokkhólmi.

»Marcellus dei gratia episcopus Schaloltensis etiam insularum dominus et Islandie locum tenens« ritar bréf »pro torqve regia data Edvardo Justiniano Januensi«, en það bréf kemr Íslandi ekki við að öðru leyti.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 387—388 eptir Bartholins safni B. Fol.].

146. 29. Nóvember 1457. í Stokkhólmi.

»EPISTOLA ad dominum Eneam cardinalem Senensem, iam Papam Pium secundum, Marcelli Scalholtensis« kemr ekki Ís- landi við að efni..

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 388—389 eptir Batholins safni B. Fol.].

¹⁾ þannig.

147.

21. Janúar 1458.

í Skörum.

RÉTTARBÓT Kristjáns Danakonungs hins fyrsta um sættargerðina í Túnsbergi 1277 milli Magnúsar konungs lagabætis og Jóns erkibiskups hins rauða um takmörk hins andlega og veraldlega valds (Dipl. Isl. II, Nr. 65).

Gl. kgl. saml. 1154. Fol. bl. 61a, skinnbók, og er þetta ritað nálægt 1470 á að gizka; er hér prentað eptir því handriti einu, því það virðist eitt best og fylst allra; er og langelzt þeirra, er nú hafa þessa réttarbót, og er hún þó til í mörgum handritum norskum frá 16. öld (t. a. m., Gl. kgl. s. 1155B. Fol.; 1156. Fol.; 3262. 4to; Ny kgl. s. 1082. Fol.; 1644. 4to bl. 249—50; Uldall. 34. Fol. bl. 116b—117a; AM. 80. 4to bl. 205b—206b; AM. 86. 4to bl. 206b—207b), og á ennþá bjagaðra máli en hér. En til íslenskra handrita af henni vita menn lítt eða ekki, en Magnús Ketilsson hefir prentað hana í Lagasafni sínu I, 45—46¹⁾, árfærða en ódagsetta, eptir einu af hinum venjulegu lakari handritum. Réttarbót þessi kemr Íslandi við á sama hátt sem Túnsbergssættargerðin frá 1277 og samningrinn frá 1337 (Dipl. Isl. II, Nr. 458).

Wy Cristiern Met Gudz Nadh Danmarks Swerigis Norigis Wendis ok Gotis koning Greffue j oldenborgh oc Delmenhorst kungera met thetta wort opna bref. at fore oss j skara vndher wars herra aar Thusanda firahwndradha halftidiesindz tiwghu oppa thet aattwnda Sanctorum ffabiani et Sebastiani dagh komo wærdelike fædher met gûdh. biscopa af haîmar. Oslo oc Stafwonger. kyrkioîa forstandara. Electus i trondeem. oc flere andre prelati oc klærka af Norige. affwer varande wærdelikaste fadher herr Erchebiscop i vpsala oc mange flere af wort ærleka raad. lærdh oc leeke af allom try riken. ok frambaaro Setthergerdha bref som kallas composicio mellom kyrkioîa oc kronona. ok kærðho sik i mangho maatho vara mishalna ther vthi. at vore embetzmenn i Norye gæra a mot thet bref som wore forsfædher hafwa erlika vtgifwit. oc biscopa prelata oc kyrkiorna i Norye hafwa rolika for wor tidh nwtith oc fwlgt. oc som the klagha at them nw giærs hinder oppa the saker. som biscopa oc helgha kyrkios domara bær ofwer at dôma. oc theras eghen sakôre erw. oc koningzdomin enghen ræt wthi faller som ær om hordôme. frendsæmiospield. wenswærare. frillolifwerne.

¹⁾ Sbr. Safn Paus's bls. 271.

fadderscap. dōma ofwer kyrkio. edher klærka. theras oc kyrkioña eghnor oc i manghom flerom articulis som standa j for^{da} com-
 posicione. oc annor widherliken. som hwar domkyrkia i Norye
 hafwer eith edher thū somwledhis lūdhande oc klærkom gers
 ther hinder vti huilkit wy enghaledhis lidha moghom. oc med
 enghe matho lidha viliom hädhan af medhan wí hafwom stad-
 fest biscopom. prelatom. helghom kyrkiom oc klerkom alla the
 priuilegia oc frihether. som wore sefaðher them fore oss vnt oc
 gifwit hafðhe. Samüledis stadfesom vy en a ny med thesso
 voro opna hrefwe then dæktinghan oc saatmaal fordhom war
 giordh mellan the helgha kirkio oc koningzdomenom i norye.
 som kallast sættagerdh. som foresigher. hwilkin haldas scal
 whrytelika oc iamfran hädhan af badhe om aller oc ærfwe.
 ofwer alt wort rike norye som hwn ær menligha wtgifwin. Thy
 förhiwdhom vi höghelica worom æmbitzmannom. hwat the
 hafwa heller wor slot. land. edher læn at the einkte befware
 sik met swa dana sakir som før ærw rördha. ok the helgha
 kirkio tilhøra oc biscopom bør ofwer at rætta. Haar thet ger
 hädhan af. skal hafwa wort ohyllist oc konwngzlica hembd
 ofwer sikh fangha. oc mista thet han af oss hafwer j værio.
 ok huilke laghmen ther ofwer dēma. falla i kyrkioña dom som
 then helgha kyrkio beskrewin lagh wtvisa. ok skulo laghmen
 thetta i laghbøker scrifwa at the vitha at rætta sik her efter
 oc befwarer sikh enkte med the helgha kyrkio malempnom.

Datum in ciuitate nostra scarensi die beate agnetis vir-
 ginis nostro sub regali secreto presentibus appenso anno vt
 supra et cetera.

148.

21. Febrúar 1458.

i Haga.

Þórðr Sigurðsson og Ingibjörg Haldórsdóttir kona hans gefa
 Haldóri Hákonarsyni alla þá tiltölu og eign, hvort það er meira
 eða minna, er þau þóttust eiga í Kirkjubóli í Valþjófsdal, til
 æfinlegrar eignar.

AM. Fasc. XIV, 10, frumritið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra senda
 filipus sigurdzson. ion narfason. þosteinn sueinsson. þorðr gud-

mundsson kuediv guds ok sína kvnníekt giorandi þa er lidit var fra hingat burd vors herra ihesu cristi. 00°. ceccc°. l. ok viij. ár. þridiudagin næsta¹⁾ firir petursmessu á langa faustu uoru uær i hia i haga á bardastraund saum ok heýrdum á ord ok handaband þessara manna af einni alfu þordar sigurdzsonar ok ingibiargar halldorsdottur eiginkonv hans enn af annari alfu halldors hakunarsonar (ad) suo firir skildu ad fyr nefnd hion þodr ok ingibiorg gafu adr nefndum halldori slíka tiltavlu ok eign sem þau attu. huort þat er minna edr meira er þau þottuzt eiga j iordunni kirkiuboli i valþiofsdal til æfinligrar eignar ok þau urdu fremzt eigandi ad. suo ok saugduzt títt-nefnd hion þodr ok ingibiorg uilldu samþýckia þott oddfrídr aradotter moder títt nefndrar ingibiargar uilldi gefa halldori syni sínum fyr greinda iord kirkivbol. kann ok suo verda ad títt nefndz halldors missi vid suo ad hann eigi ecki barn skilgetid epter sig. þa skildu optt nefnd hion þodr ok ingibiorg þessa gíof ok samþýckt sem fyr skrifat stendr aptur vnder sig ok sína erfingia.

Ok til sanninda hier vm settum uær fyrnefnder menn uor insigli firir þetta bref skrifat i sama stad degi ok are sem fyr seger.

149.

[3. Maí 1458.

i Vatnsfirði].

SKRÁ um jarðir Kristínar Björnsdóttur í umboði Markúss, um þorcio kirkjunnar í Aðalvík meðan Markús tók og um skipti á jörðum eptir Kristínu Björnsdóttur.

AM. Apogr. Nr. 732, »Ex membrana« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Þetta er eftir gamallre kalfskinsleingiu sem synest að hafa vered einasta minnisblad enn ecki lagaskial, er so oskirt, ad sumstadar verdur varla lesed«. Vatnsfjarðar-Kristín mun hafa dáid um 1458, og af bréfi frá 4. Maí 1458 (Nr. 150) er svo að sjá sem skipti eptir Kristínu hafi farið fram 3. Maí 1458 í Vatnsfirði.

Svo dyrar eru jarðer kristinar björnsdóttur j umbodi markvss sem hier seiger.

arngerðareyr xx hundrv(ðv)m oc med iiij kugilldi.

Backi atta c oc lukt v aurar fyrir fram i landskyllid oc iij kugilldi med.

¹⁾ Tvískrifad.

- lagadalur xij e oc iiij kugilldi.
 raudamyr x (e) oc iiij kugilldi.
 na(u)teyr xvj hundrud oc iiij kyr¹⁾.
 hafnardalr xij hundrud oc ij kyr¹⁾.
 hamar xvj e oc v kvgilldi.
 amuli xij e.
 lonseyr xvj e oc iiij kvgilldi. oc þar til kalldalon vij e
 eydijord.
 bær iiij hundrad oc xx oc markardalur iiij e oc xx.
 myr vj e oc j kugilldi.
 ædey lx e xiiij kyr oc lxxxx asavdar oc siavtigi vidvr-
 eldis. halbor vti²⁾ togr gelldra savda. iiij e oc xx oc j ku-
 gilldi oc luktust xii avrar fyrir fram i landzskyllid.
 dy(n)jandi xvj e oc ij kvgilldi.
 firufordr³⁾ xv hvndrud oc v kvgilldi.
 steinolfstader vj e oc iiij kugilldi.
 mardareyr vj hvndrud oc eig⁴⁾ vj e.
 kallzstadir eydekot vj hundrud.
 hesteyr iiij e oc xx og vj kugilldi.
 sæbol oc⁵⁾ vj h(undrud) oc ij kugilldi.
 gardar viij (hundrud) eydikot.
 þuerdalr xvj (hundrud) oc ij kugilldi.
 midvik atian e oc iiij kugilldi.
 nedri midvik viij hundrud oc ij kugilldi oc luktar fiorar-
 tigi alner fyrir fram j landskyllid.
 stackadalur atta hvndrud oc ij kugilldi lukt mork fyrir fram
 i landskyllid.
 rekavik vj hundrud oc lukt fiorartigi alnar fyrir fram i
 landskyllid oc⁴⁾ halft kuildi med jordunni.
 atlastadir viij hundru(du)m oc ij kugilldi.
 tvnga viij hvndrudvm oc ecki kugilldi med.
 glvmstadir iiij hundrudum oc ecki kugilldi med.
 kinnastadir⁶⁾.
 stadr i adalvik viij hundrud oc halfur fimti tvgur asaudar
 oc vij kyrr.
 skaladalr xij hundrud oc ij kugilldi.

¹⁾ kr, afskr.; ²⁾ = fimti; ³⁾ þannig; ⁴⁾ z z, afskr.; ⁵⁾ hvorki getið
 dýrleika né landskuldar.

svansvik sextan hundrud oc iij kugilldi.
 reikiarfiordr xxx (hundrada) oc v. kugilldi.
 vogar viij. hundrud oc ij kugilldi oc lukt fyrir fram oll
 landzskulld.

kellda vj hundrud.

fotr iij hundrud oc xx. oc iij kugilldi.

hattardalr hinn minni xij hvndrud oc ij kugilldi.

selialand xij. hundrud oc iij kvgilldi.

svarfholll iij. hundrud oc xx oc . . . kugilldi.

svarthamar xij. hundrud oc vij kugilldi.

dvergasteið xvj hundrud oc iij kvgilldi.

Þyrardalr xij hundrud oc iij kugilldi.

Sudavik xxx hundrada oc med vj kvgilldi.

Suo mikit fell j porcionem kirkiunni j adalvik medan
 markkus tok xij alnar oc vij hundrud. oc er eeki af lukt.

Þetta er(u) uor skipti millum þeirra dandemanna sem oss
 nefndi¹⁾ til at skipta jordum oc peningum epter cristinu biornsdottur.

J fyrstu grein jordin flatatunga fyrir niutigi hundrada oc
 hamrar fyrir þriatigi hundrada. þui reiknast þessi hlutr. c.
 hundrada.

Burfell æ asum fyrir fioritigi hundrada oc æs xx. hund-
 rudum. tungunes tuttugu hundrudum. Gilbagi fyrir þriatigi
 hundrada. mosfell xij hundrudum. reiknast þessi hlutr. c.
 hundrada oc t(u)au hundrud bettur.

J hinn þridia hlut. Slettardalr fyrir fioritigi hundrada. langa-
 myr fyrir fimtan hundrud. lækiamot fyrir fimtigi hundrada. Geita-
 fell oc rekin fra crossanesi fyrir tolf hundrud. reiknaz sia hlutr
 primur hundrudum fatt j .c. hundrada.

Jardernar i svinadal j hið fiorda hlut fyrir. j. (c) hund-
 rada. auduna(r)stadir fyrir. vj. tigi hundrada. melrackadalr fyrir
 þriatigi hundrad(a). þ Brauðgil fyrir fimtan hundrud. þorisstadir
 fyrir xv hundrud. þui reiknaz þessi hlutr. c. hundrada.

Jtem sudavik þriatigi hundrada. Þyrardalr. xij. hundrud-
 um. duergasteið. xvij hundrudum. suarthamar. xij. hundrud-
 um. suartbol. iij. hundrudum oc xx. selialand. xij. hundrudum.

¹⁾ Svo.

hattardalur. xij. hundrudum. fotr florum hundrudum oc. xx. reiknaz sia hlutr. xx. hundrud. oc. c. hundrada.

Jtem j aþan hlut. reykiarfiordr i uatzfiardarþingum þrir tigr hundrada. vogur. viij. hundrudum. skalavik. iiij. hundrudum oc xx. jokulskellda. vj. hundrudum. heydalr. iiij. hundrudum oc xx. hlið. iiij. hundrudum oc xx. Botn j sugandafrði florum hundrudum oc tuttugu. reiknast sia hlutr. xx. hundrud oc hundrad hundrada.

Jtem j þridia hlut arngerdareyr. xx. hundrudum. backi viij hundrudum. lagadalr tolf hundr(ud)um. æudamy. x. hundrudum. nauteyr. xvj. hundrudum. hafnardalr. xij. hundrudum. hamar xvj. hundrudum. oisfiardarmuli. iiij. hundrud oc .xx. saurbæiarfiara. xx. hundrud. sigluuik. v. hundrudum. reiknast sia hlutr ij hundrud oc xx. aþars hundrad(s) hundrada.

Jtem j fiorda hlut. ædey fyrir. vj. tigi hundrada. sandeyr. iiij hundrudum oc. xx. dalr. iiij. hundrudum oc. xx. lonseyr. xvj hundrud. lon. viij. hundrud. myr. vj. hundrud. hauardstadir. ij. hundrud. reiknast sia hlutr .c. oc tuttugu aþars hundrad(s) hundrada.

Jtem. v. hlutr. bær iiij hundrud oc xx. æmuli. xij. hundrud. dyniandi. xvj. hundrud. fwrufiordr. xl. hundrada. veidilaus. iiij hundrud oc xx. hesteyr. florum hundrudum oc .xx. reiknaz sia hlutr. xx. hundrud aþars hundrad(s) hundrada.

Jtem j. vj. hlut. stadr j adalvik .iiij. hundrud oc .xx. þuerdalr. xvj. hundrud. sæbol. iiij. hundrud oc xx. skaladalr. xij. hundrud. efri midvik. xvij. hundrud. auþr miduik ætta hundrudum. stackadalr. viij. hundrud. rekavik. vj. hundrud. flotr. xx. hundrud. reiknaz sia hlutr. xx. hundrud aþars hundrads hundrada med. iiij. hundrudum j fæte.

J þridiu grein breidavik. vj. hundrud oc. xx. geitagil xx. hundrud. fiogur hundrud j selatrum. j tuo hlutina. hualatr. xxx. (hundrada). hniotr. xx. hundrada j adra tuo hlutina. saudlogsdalr xvj hundrud oc xx. kelfla[uik] xij. hundrudvm. oc ij hluter j selatrum j þridiu tuo hluti.

Suo morg k(ugilldi) hofum uær skipt hueriu þeirra sem hier seger.

iiij. k(ugilldi) oc xl. huerr þeirra j sinn hlut. æ þorleifur biornsson at taka halft xvj. kugilldi hia biarna juarssyne af

jnstæðu kum. oc eit(t) hia jone stranda oc anat hia jone gudmunzsyne. eit(t) k(ugilldi) lopti j reykiarfirði af gældum saudum skulla. vij. k(ugilldi) hia eireki af jnstæðu kvm. En biarna bonda iij hvndrut jardar part at hann brast j lækiamotz part.

150.

4. Maí 1458.

i Vatnsfirði.

VOTTORÐ fjögurra manna, að Jón Nikúlasson hafi lýst eign sinni á nokkrum ánefndum jörðum í Ísafjarðarsýslu og fyrirboðið hverjum manni hald á þeim »eða nökkur skipti á þær láta ganga, þá féskipti var gert eptir Kristínu Björnsdóttur«.

AM. Fasc. XIV, 13, frumritið á skinni. Innsiglin eru döttin frá.

Lysingarbref jons nikulasarsonar¹⁾.

Þat giorum uær einar geirmundsson. einar þordarson. magnus halldorsson. þosteinn jonson godum monnum kunnegt með þessu woro brefi ath uær worum hia ok heyrðum æ j breidastofvne j uazfirde krossmesso um uaret þa lidet uar fra hingatburd wors hera jhesu christi. m. cccc. fimtiger ok atta ar ath jon nichulasson lyste sine eign yfer þessum jordum heydal. botn. haurslid. kella. bjarnarstader. suansuik. er liggur j uazfiardar kirkiusokn. ok myr er liggur j snæfialla kirkiusokn ok firirbaud huerium mane hallð ok medferd æ greindum jordum eda nauckur skipti æ þær lata ganga þa feskipte uar giortt eppter kristinu björnsdottur.

Ok til sanninda hier um settu uær fyr nefnder menn uor jnsigle firir þetta bref skrifat j sama stad ok ari nat sidar en fyr seger.

151.

fyrir 1458.

REIKNINGR milli Odds Bjarnarsonar og Bjarnar Jónssonar.

AM. Fasc. LXXIII, 8 »þetta eru innsigla þveinger fra einu original brefe. sem liggir hia mlar. og er dat. 1458²⁾. Er um lysing Jons Nikulassonar, að hann ætti Heydal, Botn, Haurslid, Kella,

¹⁾ Aftan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ þ. e. Fasc. XIV, 13, frá 4. Maí 1458, Nr. 150.

Biarnarstade, Suansvik og Myr. Þetta document, sem þueingerner eru ur skorner, hefur vered eldra enn brefed 1458*. AM.

Suo ordnir peningar woro giordir j mille oddzbiarnarsonar ok biarnar jonsonar.

iiij hundrvd inan manadar. eitt i bost,¹⁾ en þriu i vadmalum eða audrum peningum ok þriv ath havste af skildum varninge atta kugillde ath wore a

152. 30. Mai 1458. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐR þriggja manna um selstöðu frá Grenjaðarstöðum á Þegjandadal.

AM. Apogr. 120 »Ex orig. Greniadarstad. accuratè. 6 innsigle hafa vered under brefinu, sem nu eru öll burtu« (AM.).

Þat giordvm vier broder einar med gvds nad abote a muncka þvera. berþor halldorsson. olafur þorgeirsson. svarthavfdi olafsson. prestar. þorgils gvnlav(g)sson ok jon jonsson leikmenn godvm monnum viturligt med þessv vorv opnv brefe. ad sub anno gracie m^o. cd^o. l^o. viij^o. a manadagen næsta epter jonsmesso holabyskvpv um vored²⁾ a selinv framm uid læken a þeigianda dal. uorv vier i hia. savm ok heyrðvm a ad sira jon palsson er þa hieilt greniadarstad beidde ok krafdi sira sveinbiorn þordarson er þa var profastur æ milli mýrarkvislar ok uargiar ad taka þa votta ok vittnesbvrð(i) er hann þar framleide vegna kirkiu sinnar a greniadarstavdvm. Uar þar í fystu avdvn bergsson til krafðvr af sira sveinbirne. annar magnus arnason ok en þridi bergvr þorsteinsson. ad bera sira jone palssyne ok kirkiuvne a greniadarstavdvm riett vitne ok satt vm þat er sira jon vændezt þessvm avllvm monnum ad vottvm ad þeir vissv ad i þessvm savmvm taknavrkvm sem nv standa selhusen uar havfd selfavr fra greniadarstavdvm ok hallden stadarens eign.

Sor audvn bergsson j þessvm sama stad fullan bokareid firir adur greindvm sira sveinbirni ad hann vissi firir full sannende ad hrafn gvdmvuzson lavgmadrur þa hann hieiltt

¹⁾ = kosti? ²⁾ þ. e. 24. April.

greniadarstad epter manplagvna env mýklv¹⁾ hafði hann selfavr fra greniadarstavdum i þeim savmvm takmavrkvm sem þa stod hann ok nv standa selhusen ok þat var þa reiknud eign greniadarstadar ok alldre heyrdi hann avdrvm eignada þessa sellstavdv en greniadarstad meir en vpp a þriatigi uetra þar til hann heyrdi sagt ad sira þorkell eignadi sier.

Item sor magnus arnason fvllan bokareid i sama stad ok vettfange ad hann vissi firir fvll sanende ad avdr greindur hrafn gudmvnzson laugmadur hafði selfaur fra greniadarstavdvm i þeim saumum takmavrkvm sem þa stod hann ok nu standa selhusen vm þriv sumur so ed hann vissi ok þat uar þa reiknud eign greniadarstadar ok aungvan heyrdi hann akæra ok alldre²⁾ avdrvm eignad en greniadarstad þessa selstavdu meir en upp a þria tigi vetra þar til hann heyrdi sagt ad sira þorkell eignadi sier.

I þridiu grein sama stad ok uettfange sem fyr seiger sor bergur þosteinnsson fullan bokareid at hann uissi firir full sannende ad þa er fyrsagdv hrafn logmadur þa hann hieilt greniadarstad epter manplaagvna env myklu hafði hann selfavr fra greniadarstaudvm j þeim savmvm takmavrkvm sem þa stod hann ok nv standa selhusen ok alldre heyrdi hann þessa selstavdu avdrvm eignada en greniadarstad meir en vpp a þriatigi vetra þar til hann heyrdi sagt ad siera þorkell eignadi sier ok hann heyrdi þostein asbiarnarson kalla þat stadarsel so sem adra menn þa hann bio a halldorsstaudum j laxardal.

Ok til sannenda hier vm settu vier vor incigli firir þetta bref er giort var a greniadarstaudvm j reykiadal þridiudagen næstan firir festvm petronille virginis. anno domini. M^o. cd^o. l^o. viij^o.

153.

12. Juni 1458.

á Viðivöllum.

KLERKAR fyrir norðan land kjósa Ólaf prest Rögnvaldsson til biskups á Hólum.

¹⁾ þ. e. Svartadauða 1402—1404. Rafn tók við staðnum 19. Maí 1406 (Dipl. Isl. III, Nr. 587); ²⁾ Hér var skafið út orð. Árni heldr að alldre hafi verið tvískrifað og svo skafið út á síðara staðnum.

AM. Fasc. XIV, 9, frumritið á skinni. Þrjátíu innsigli hafa verið fyrir bréfinn. Nú eru þrettán af þeim döttin frá, en 17 eru enn fyrir því.

kiorsbref biskups olafs¹⁾

Ollum monnum þeim sem þetta bref sea edr heýra senda þorstein jónsson. semingr magnússon officiales heilagrar hólakirkíu. jón paalsson. sveinbiorn þordarson. sigmundr steinþorsson. sigurdr þorlaksson. sigurdr jónsson. hallur finsson. jón broddason. þorgrimer jónsson. hallur arnason. gamle biornsson. olafuer þorgeirsson. stigr jngemundarson. magnú einarsson. þorleifuer magnússon. jón guðmundsson. jón haldorsson. arnódr einarsson. andres jónsson. symon jngimundarson. magnú illugason. ragwalldr asgrimsson. einar haldorsson. haldor olafsson. hálkel guðmundzsson. þorstein guðmundzsson. swarthofde olafsson. þorwalldr magnússon ok þorkell þordarson prestar sama biskupsdæmis kwediu guðz ok sína kwnikt giorande ad sub anno domini M^o cd^o l^o octauo manadagþin nesta efter barnabe apostoli a almennilegri prestastefnu a wideuollom j skagafirde kwomw wer saman med morgum odrum monnum lerdóm ok leikom jnwyrðiliga skodande ok wmbugsande naudsyn worar andeligrar modr heilagrar hólakirkíu huat oss leizt farliga standa a eafter frafal wors andaligx faders biskup gotskalkx godrar minningar. þui hafuom wer omhugsat ok efterleitit heilagx anda tilwisan postulerat ok samþtykt heidarligan man sira olaf ragwaldssonar prest sama biskupsdæmis til worn forman ok forswarara heilagrar hólakirkíu til andligra lvtá ok weraligra luta ok werða war biskup ef guð wil swa skipa at wernda ok forswara kirkiona for ollum þeim lutum sem olagliga kwanna til koma wppa heilaga kirkio saker þes at heilog kirkia hefuer oft komit j stóran skada ok mykin kwant af þeirra biskupum sem til kirkionar hafua warit skipader swmer med eing en swmer med wmbode. wiliu wer ecke þan skada hafua leingur for heilaga kirkíu ef wer megum mote standa. hefuer þat ok werit gamal wani landzins at samþykkia forman wt af landet fore kirkiona ok biskupsdæmit. finzt þat ok j allom greinom at þeir hafua nyttelegaster werit heilagra²⁾

¹⁾ Aplan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ þannig.

kirkio sem af waro lande hafua samþykter werit. wiliom wer þessi warre samþykkt til standa ok adr greindan sira olaf til styrkia ok heilaga holakirkju til allra rettra mala þui oss lizt han nytteligastur firir heilaga kirkju efter warre samwizskw. swo bidium wer ok alla dandemenn bade lærda ok leika at þeir styrke þessa wara samþykkt ok giorning med sinom brefuom ok godom tillawgum j heidr med gud sancti johannis goda gudmund ok heilaga kirkju.

Ok til sanninde her om hengiom wy wor jusigle for þetta bref er giort war j sama stad dag ok aar sem for seger.

154. 2. August 1458. i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungr hinn fyrsti ritar Calixtusi páfa hinum þriðja um biskupskosning á Hólum, því að stóllinn væri auðr, og biðr hann páfa að trúa ekki í fyrsta bragði Páli Björgynjarbiskupi um Pál förumunk, er ná vill í embættið, eða öðrum um það eða svipuð efni, nema sín bréf komi til.

Bartholinssafn B. Fol. bls. 193—194, skr. c. 1690. Prentað í *Scriptores rerum Danicarum VIII*, 404—405.

Ad Papam Calistum in causa Holensis Ecclesie, anno
1458, 2. Augusti.

Sanctissimo in Christo patri et cetera. Christiernus dei gratia et cetera.

Priore tempore cum se Reverendus Paulus Episcopus Bergensis regali apostolicis fultus apicibus presentasset conspectui, audiente et intelligente universo regnorum meorum consilio, pro parte et nomine sanctitatis vestre inter alia firmissima pollicitatione promisit, quod de cetero in regnis meis et dominiis de nullo intenderet beneficio providere, nisi regis desiderii post electiones canonicas literaliter expectatis. Verum posteaquam cum gratiarum actione mens mea quiete leta decumberet, in eo quod videre videbar excuberantem ad ecclesiarum profectum V. B. vigilantiam, rumoribus novissime ex Roma delatis innotuit sinistra subreptione quorundam S. V. preventam, ad Hollensem Ecclesiam Islandie in regno meo Norvegie, cuidam fratri Paulo ordinis Predicatorum providisse, rem qui-

dem P. B. formidabilem et pericula gravissima parituram, tum quia patria Islandia amplissima et referta populis tellus ab initio mero et mixto imperio pacifice subdita fuit semper et est regno meo Norwegie, privilegiisque et libertatibus Ecclesiarum dicti regni innititur, quod ibi nisi liberis electionibus et consensu regio salvis Ecclesiarum cathedralibus provideatur ecclesiis. Neque hic, ut cum supportacione dicatur, incumbebat rationabilis reservacionis causa quoad personam provisam, cum ad Episcopalem arcem ex eo minime munitus sit, quod extra obedientiam suorum prelatorum annis plurimis evagaverit, prophanis et ludibrosis se ingesserit exercitiis, quod de ipsius irregularitate verisimiliter timeatur, aut quod sacris adeo sit litteris eruditus, quod non solum pontifici quinymmo persimplici clerico sufficere queat, nec tantum religionis apparenter saltem ornatum pretendat, quod dignus pontificio valeat indicari. Neque Bergensis Episcopus ipsum apostolico auditorio meo nomine presentandi fuerat commissione vel autoritate suffultus, licet ipsum bona intentione egisse non dubitemus, qui nihil in Corone et Ecclesiarum Norwegie preiudicium generale vel speciale in commissis acceperat. Ideo potuit et debuit ante omnia re integra examinari eius procuracionis mandatum, an ad ea erat presentandi sufficiens. Quamobrem quia talis provisio contra honorem apostolice sedis gesta est, que solet in rebus similibus gravissima equitate in accuritate procedere, et libertatibus et privilegiis corone mee Norwegie expresse preiudicat, et in malum exemplum vertitur omnium, qui hominem imparilia ad talem dignitatem habentem merita norunt; et quod gravius est, quia in solo hostibus circumsepto decet habere antistites omni suspicione carentes, filialibus precibus V. S. duxi obnixius exorandam, quatenus non egre ferat, sed paterne moderationis equitate sustineat, quod nulla possibili via ipsum fratrem Paulum sperandum sit ad Holensem Ecclesiam ad quam dicitur esse provisus, posse admitti: in eo et super precipue, quod ipsius ecclesie vacantie nulla certitudo efficax habeatur. Eandem P. V. suppliciter obsecrando, quatenus dicto Episcopo Paulo seu cuique alteri in similibus de cetero, precipue in beneficialibus, nisi litterarum mearum cum asscriptionibus, non statim fidem seu credenciam adhibere velit. Valeat V. S. P.

ad salutare regimen Ecclesie sancte Dei feliciter et longeve,
cui me et regna mea filialiter commendo.

Datum Hafnis et cetera.

155. 23. August 1458. i Kaupmannahöfa.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti ritar kardinálanum de Columpna um Pál förumunk, er vilji komast að biskupsdómi á Hólum. telr hann þar til óhæfan, og biðr hann að koma í veg fyrir það.

Bartholins safn B. Fol. bls. 194—195, skr. c. 1690. Prentað í *Scriptores rerum Danicarum VIII*, 405.

Ad Cardinalem de Columpna in causa Holensis Ecclesie anno (M cd) lviii. 2(3). Aug.

Christiernus et cetera Reverendissimo in Christo patri et cetera.

Clausis pridem nostris apicibus capellauum nostrum Joachim Trolle P(aternitati) V(estre) obnixius commendavimus. Postea presbiter quidam attulit Rome die xvii. junii datas P. V. quas gratanter perlegimus, cum nobis incolumitatis vestre nuncie extiterint. Meminimus P(ater) R(everendissime) alias vobis scripsisse, quod Reverendo patri Paulo Episcopo Bergensi, quanquam varia diversa et contraria Parliamentum regni nostri Norvegie consultaret, tamen pro illis, quibus ad R. v. p. sinceris necessitudinis nexibus astringimur, precibus vestris duntaxat devicti, favorabiles gratiam et favores impendimus cum effectu; et V. R. P. intuitu ad maiora erimus semper parati. Verum quod in eo non modicam recepimus displicentiam et res illa animum nostrum acerrime perurgebat, quod intelleximus prefatum Episcopum quendam fratrem Predicatorem nostro nomine ad Holensem Ecclesiam in terra nostra Islandie presentasse, et propterea quod res iniusta gesta sit et periculum gravissimum paritura, tum quod idem frater quasi publicanus ab indigenis Regnorum nostrorum ex eo notorie habeatur, quod per multos annos extra prelatorum et ordinis obedientiam evagando, prophanis et turpibus se piratarum commerciis et exercitiis ingesserit, tum quia nobis inde apud satrapas nostros et cunctum vulgum reatus infamie et suspicionis accescit, tum quod

regio nostra illa Islandia cum vadis circumferatur maritimis ex opposito Britannie maioris scilicet Anglie situetur, unde aggressus et impetus ac invasiones sustinet diuturnos, quare expediat ibidem religiose vite et morum ac exemplarem preesse antistitem, qui propter continuam regis absentiam insuper patriam ordinet et disponat, ad quod munus ipse frater nequit sufficere. Non dubitamus tamen ipsum Episcopum Bergensem licet incaute, bona tamen intentione fecisse, sed egisset consultius contra Anglicum, qui illam Ecclesiam ambiebat, ex cepisse, quia terra illa nostra est mero imperio, nec non a regno Norwegie unquam secessit. Et quia nichil nobis est commune cum anglicis, aut quod Anglico ad Islandicas ecclesias aditus sperari queat; et summo Pontifici svasisse, quod superinde litteras et desiderium nostrum et Ecclesie expectasset, sicut idem summus Pontifex nobis per ipsius Episcopi organum publica pollicitatione promisit. Quamobrem V. R. P. obnixius obsecramus quatenus per vestram debitam suggestionem advocati illorum religiosorum ambitione, qui omnes pro libertate angulos qverunt, liberi efficiamus; quodque ipse Episcopo Bergensi iniungere velitis, ut de cetero caveat absque speciali nostro mandato huiusmodi et similia attentare, ac quod, sicut domino summo Pontifici scribimus, dictum fratrem Paulum a tali promotione retardet et toleret patienter, quod talem hominem nullatenus aliquam regni nostri ecclesiam admittere velimus.

Datum in Hafnensi castro die xxiii. mensis Augusti anno et cetera quinqvagesimo octavo.

156.

10. Nóvember 1458.

i Gufudal.

KAUPMÁLABRÉF Eindríða Jónssonar og Ingibjargar Pálsdóttur.

AM. Fasc. XIV, 12, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru þau öll dottin frá nema tvö, og eru bæði brákuð.

In nomine domini amen

Var suo felldur kaupmale gior ok stadfestur millum eindrída jonssonar ok ingibiargar palsdottur sem hier segir.

hafde adur nefndur eindride til kaups ok kuonarmundar vid fyr nefnda ingibiorgu paldottur floretigi hundruth suo greind ok til skilin sem hier segir ath sira olafur isleiksson gaf opt nefndum eindrida brodursýne sinum tuttugu kugillde frid. lyste ok adur nefndr sira olafur ath hann mætte þessa peninga med rett gefa. hier til gaf sira jon snorrason eindrida brodur sinum tuttugu hundruth j friduirðwm peningum med samþycke faudur sins ok modur. Hier j mot gaf sira helge þorkelsson ingibiorgu paldottur brodur dottur sinne tuttugu hundruth j jordunne j botne j talknafirde er liggur j laugar-dals kirkjusokn. gaf prattnefndur eindride ingibiorgu konu sinne fiordungsgiof ur þeim peningum sem adur greinduzth. hafði adur greind ingibiorg ath auk þeirra peninga þing sin er uird uoru fyrir xij hundruth. gaf adr greindur eindride j bekiar-giof ok morgungiof þau þing sem uirt uoru fyrir atta hund-rath. kiore greindur sira helgi ingibiorgu frændkonu (sina) mala-konu j garde opt nefndz eindrida. reiknadizth malenn allur med þessum giofunum fimtuger hundrada. ath þessum hiauerundum brullaupsvottum. sira helga þorkelssýne. sira olafe isleikssýne. sira jone snorrassýne. jone bonda asgeirssýne. ellinge þordarsýne. einare geirmundzýne.

Ok til sannenda hier vm settum uær fyrr nefndir menn vor insigle fyrir þetta kaupmalabref skrifath j gufudal fostu-dagen næsta fyrir marteinsmessu anno domini 1000° 100° quin-quagesimo viij.

157.

16. Nóvember 1458. i Ási i Hegranesi.

GJÖRNINGR þeirra Bjarnar bónda Þorleifssonar og séra Jóns Pálesonar um biskupsdæmi Mattheusar, er kallaði sig biskup á Hólum og krafðist stólsins.

AM. 235. 4to bls. 19. Bréfabók Jóns biskups Vilhjálmssonar í frumriti. Virðist þetta skjal vera með hendi Björns Þorleifssonar sjálfs. AM. Apogr. 3620. Prentaðr í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 610—611.

anno domini. 1000°. 100°. 1°. uiii.

Suo felldr gjorningur for fram j asi j hegranesi fimtu-dagin næsta fyrir sesceliu messu ath mattheus er sig kallade biscop a holum lofadi med handabande birni bonda þorleifs-

syni¹⁾ ath hallda allan þan giorning stodugan sem adrgreindr biorn giorde hans uegna vtt af med sira jon palsson officialem heilagrar holakirkju vm stadin a holum og alt biscupsdæmit. upp a þena sama giorning toku þeir hondum saman fyrnefnder menn biorn og sira jon a(t) so fyrir skildu ath heilug holakirkia og allt holabiscups dæmi þat sem heilaga kirkju ahrærir skyllde med fri og feligheitum fyrir sier og ollum sinum radum. hier j mot lofode sira jon palsson med samþycki allra dandemanna þeirra er þar voru med honum bade lærðra manna og leikmanna ath ef þat kynni til ath koma at sira olafur rognualdsson kæmi aptur til jslanz og uæri uigdr biscup til adrgreindr holakirkju ed(a) hitt ath anar biscup kynni vtt ath koma og kallade sig enn biscup holakirkju þa lofadi fyr nefndr sira jon suo framt sem hann hefde þar fulla uissu af ath nokur biscup kallade til stadarins a holum ath hann skyllde giora bod birni bonda og settia þar feligan dag i skagafirde med þessu(m) ollum adrgreindum dandimonnnum suo ath þeir mætti þa skoda begia biscupana bref og sk(ilr)iki huor þeirra þeim synizt þa betra skial hafa. kynni þat og til ath bera j þessv(m) sama degi ath þeim biscupunum komi eigi saman og uill biscup matteus eigi yfirgefa sin bref og uill þa boda eda stefna biscup olafi eda þeim odrum biscupi sem til kynni ath koma burt af landit og uill sa biscup eigi fara enn biscup matteus vill þa en þa eigi²⁾ brutt fara af landinu þa skyllde biscup olafur sitia ad stadnum a holum sem rettum biscup bæri og uisitera biscupsdæmit. En ef biscup olafur hefði omogulegra kosnad a stadnum og frammar en til ber þa lofode eirek bonde loptzson ath bitala þath stadnum vpp a sina peninga vm næstu tolfmanude vpp fra þessari dagþingan. suo framt sem biscup matteus kynni til ath koma og yrde hans biscupsstollin med rettum logum. kann og suo uerda ath sira olafur fai onguan framgang um kirkjuona en biscup matteus fai enn ny bref upp a hola biscups dæmi af uorum helga fodr pafanum erkibiscupin(um) j nidarosi og samþycki uors naduga herra kongsins þa lofode sira jon palsson med samþycki allra dandemanna þeirra

¹⁾ Svo(!); r.: torleifssyni = Þorleifssyni; ²⁾ en, hdr.

er þar uoru saman komner ath ueita biscop matheus onga mottstodu suo hann megi eigi na sinum biscups-stoli fyrir þeim.

158. 24. Nóvember 1458. i Kaupmannahöfn.

»MARCELLUS episcopus Schalotensis« ritar Píusi páfa II. bréf, einkum um kosning Píusar til páfa og fregnina um það á Norðrlönd, en ekki kemr bréfið að efni Íslandi við.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 408—409 eptir Bartholins safni B. Fol.].

159. 1. December 1458. i Kaupmannahöfn.

»MARCELLUS episcopus Scalotensis« ritar bréf kardinálanum »de Columpna«, er pá var nývalinn til páfa, en ekki kemr efni þess Íslandi við.

[Scriptores rerum Danicarum VIII, 407 eptir Bartholins safni B. Fol.].

160. 28. December 1458. á Borg i Vestrhópi.

HAFLIÐI Ívarsson fær Birni Þorleifssyni til fullrar sóknar og eptirkæru alla þá peninga, sem Hafliða höfðu fallið eptir Ívar föður sinn, og Einar Bessason hafði að sér tekið; var þar i jörðin Auðólfstaðir; skildi Björn sér þessa peninga hálfu til eignar, en hálfu Auðólfstaði til lausnar.

AM. Fasc. XIV, 11, frumrit á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia eðr heýra senda brandr sigurdzson. þormodr steindorson. jon þorkelsson. jon einarsson. þorsteinn halldorsson (ok) jon þollagsson quediu guds ok sina kunnigh giorande æ borg j uestrhope fimmtudagin næsta eptir magnvsmessu¹⁾ þa lidith uar fra hingat burd uors herra jhesu christi þusund. cccc. fimmtiger ok atta ar uorum uær j hia sam ok heýrdum æ ord ok handaband

¹⁾ þ. e. 24. December.

Þessara manna biarnar þorleifsonar af einne allfu enn hafða þuarssonar af annare að suo firir skildu ædr greindr hafðe feck fýr nefndum birne þorleifssýne til fullrar soknar ok eptirkæru alla þa peninga sem hafða þuarssýne hafa fallit til erfdar eptir þuar fôdur sinn ok einar þessason tok at sier ok hans erfingiar hafa halldit sidan suo framarliga sem hann matte þat fremzt med laugum giora. Er þar fýst jordin aud-
 olfsstader j langadal med odrum þeim peningum sem adr greindr einar þessason tok at sier huar sem þat hefer uerith med þess-
 um skildaga ath opt nefndr biornn skýllde eiga alla peningana halfa huorth sem hann kann at fa med laugum eda sama med samþýcke hafða. skilde biornn sier halfa jordena audolfsstade til eignar enn halfa til lausnar firir jordena sýdra backa j hos-
 kullzstada kirkiu sokn. Suo ok ei sidr feck hafðe þuarsson þratt nefndum birne þorleifssýne allar ælógur ok akæru enn halfar til eignar af fýr greindum peningum.

Ok til sanninda hier wu settum wæ fýr nefnder menn uor junsigli firir þetta bref skrifath fiorda dag jola j sama stad ok ære sem fýr seigir.

161.

1458.

i Teigi.

VIRÐINGARGERÐ á Teigskirkju í Fljótshlíð, er Mattheus Hóla-
 biskup lét framfara.

JSig. 143. 4to bls. 181, skr. 1607 eptir Hitardalsbók. Sbr. F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 480. Sbr. ennfrems JEsp. Árb. II, 56 og segir hann þar, að Mattheus biskup hafi látizt skömmu fyrir jól. Sbr. Grönl. Hist. Mindesm. III, 182.

Teigur.

Anno domini m^o. cd^o.¹⁾ lviii^o.

Virduligur herra og andligur fader mattheus með gudz nåd Biskup að holum og almenneligur vicarius allz Skalholtz Biskupsdæmis do²⁾ j sinne riettre visitatione j Teige. var kirkjan gior af hanns naverondum prestum fyrir xx^o. enn bækur fyrir xvj^o. enn onnur ornamenta kirkiunnar fyrir. iiij^o.

¹⁾ cc^o.(9); ²⁾ þannig mjög ljóst.

þotte oss su bot sem Erlendur Narfason hafde giort fyrir
x^c. a kirkiunne.

162.

29. Marts 1459.

i Vatnsfirði.

ÓLÓF hústrú Loptsdóttir selr séra Ólafi Ísleikssyni jörðina Læk
í Mýrabingum í Dýrafirði og kvittar fyrir andvirði.

AM. Apogr. 2334 «Efter original fra Holltzkirkiu i Önundar-
firde, accuratissimè» (AM.). Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu.
Árni lýsir þeim.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda
skule bonde loptzson. jon bondi asgeirsson. Órnolfr einarsson.
halldor hakonarson. magnus aronsson. jon kodransson kuediu
guds og sina kunnigt giðrandi at þar vorum vær j hia saum
ok heyrðum æ þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu
christi O. ed. fimm tiger og niv ær j uatzfirði j isafirði fimtu-
dagin j paskauiku at hustru olof loptzdotter feck sira olafi
isleikssyni med fullu handabandi iðrd er heitir lækr er stendr
j myra kirkiu sokn j dýrafirði med ollum þeim gógnum og
gædum sem greindri iðrdu fylger og fylgt hefer at fornv og
nyv og hun var fremz eigandi at ordin. Oedkendiz adr nefnd
hustru olof firir oss at hun hefði fulla peninga vppborit firir adr
greinda iðrd suo henne vel æ nægði af adr greindum sira olafi
isleikssyni. Lofaði opt nefnd hustru olof loptzdotter at suara
lagaríptingum á adr greindri iðrdu læk. enn tittnefndr sira olafi
isleiksson at halda til laga.

Og til sanninda hier vm settvm vær fyrr nefnder menn
vor jnnsigli firir þetta bref skrifat j sama stad degi ok æri
sem fyrr seger.

163.

23. April 1459.

i Hjarðardal neðra.

HALDÓR Sveinsson handleggir Þórkatli Einarssyni þann part úr
jörðunni fremra Hjarðardal í Dýrafirði, er Páll bróðir hans
handlagði honum, og þar til málnytukúgilldi og hundrað ófritt.
gegn hálfu átta hundraði í jörðunni Tungumúla á Barðaströnd.

AM. Fasc. XIV, 18, frumritið á skinni. Innsiglin eru öll
döttin frá.

Þath giorum vær jon sigmundzson. hromundur magnusson. jndride hakonarson godvm monnum kunnigt med þesso worv opnu brefi ath vær worum hia savm ok heyrðum æ ord ok handaband. af einne halfu þorkels einarssonar. af annare halldors sveinssonar. ath svo firir skildv. at fyrnefndur halldor handlagde adr nefndvm þorkatli jordena halfan fremra hiardardal j dýrafirde er liggur j mýra kirkiusokn. þann sama jardarpart er pall broder hans handlagdi honum til fullrar eignar med aullvm þeim gaugnum ok gædum er greindri jördu fylger ok fylgt befer ath fornu ok nýv ok tíjttnefndr halldor vard fremzt eigande ath. tilgreindum landamerkiom fram ath skollaldalsen ok heim ath hiardardalslæk. ok þar til lagde þrattnefndr halldor malnýtu kugillde ok hundrad ofritt. skylle opt nefndr halldor svara lagaríptingum a greindri iordv en fýrgreindr þorkell hallda til laga. hier j mot handlagde opt nefndr þorkell þratt nefndum halldori halft atta hundrad j iordunne tungumula a bardastraund.

Ok til sanninda hier vm settvm vær fýrgreinder menn vor incigli firir þetta kaupbreff er giort war j nedra hiardardal j dýrafirde jonsmessu hola byskups. þa er lidid var fra hingadburd vors herra ihesu christi þusund cecc l ok niu ar.

164.

14. Mai 1459.

á þverá.

KAUPBRÉF Þorkels prests Guðbjartssonar um jörðina í Hólum í Reykjadal, og eru landamerki jarðarinnar tilgreind.

MSteph. 27. 4to bls. 63, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730 eptir transskripti Haldórs Guðmundssonar, Þorgríms Ólafssonar og Jóns Péturssonar gerðu eptir frumritinu, á Staðarhóli í Saurbæjarsveit 7. Aug. 1637.

Copia af landamerkiabrefe Hóla í Rejkiadal.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur hejra senda Jon Ormsson. Magnus Gudbrandsson. Arnþor Bjornsson og Hallur Runolfsson kuediu gudz og sijna kunnugt giorande ad uier vorum þar i hia sauñ og hejrdum a handaband þorkels gudbiartssonar og Jons þorkelssonar med so firir skilldu ad Jon selde s(ira) þorkele gudbiartssyne jordena j Holum i Rejki-

dal er stendur i Einarstada kirkiusokn með samþicke konu sinnar gudrunar Biornsdottur með ollum þeim gognum og giædum er grejndre jordu hefur filgt að fornu og nyu og hann uard fremst eigande að til grejnd þesse jardareign. millum gardz þess er geingur firir sunnann Karagróf og annars gardz sem geingur firir utan Holagerde er bader ganga uestur i Kuijndissdalsá, og austur i Reikiadalsá og alla landeign millum þessara ummerkia.

Hier i mot gaf s(ira) þorkell xv malnitú kugillde. ve frijd-uird og v uxa gamla og suare a ij árum og leggja xij alner a huort hundrad medann jord stendur.

Skilde s(ira) þorkell halda greindre jordu til laga. enn nefndur Jon suara lagariffingum.

Og til sannenda hier um setium uier firrnefnder menn vor innsigle firir þetta bref skrifad a þvera i laxardal þann annan dag i huijtdogum Anno M. cccc. qvinqvagesimo nono.

165.

14. Mai 1459.

á þvera.

JÓN Þorkelsson vottar, að hann hafi selt Þorkeli presti Guðbjartssyni jörðina í Hólum í Reykjadal, og telur hann landsmerki.

MSteph. 27. 4to bls. 63—64, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar c. 1730 eptir transskripti þriggja manna gerðu á Staðarhóli í Saurbæjarsveit 7. Aug. 1637.

Eg Jon Þorkelsson meðkennest með þessu minú opnu brefe að eg hefe sellt til fullrar eignar s(ira) þorkele gudbiartssyns jordena i Holum i Reikiadal með ollum gognum og giædum sem greindre jordu hefur filgt að fornu og nyu og eg vard fremst eigande að með fullu upplage og samþicke gudrunar Biornsdottur konu minnar með þessum ummerkium. að garde þeim er geingur ur Reikiadalzå firir sunnann Karagróf og uestur i Kuijndissdalså og að odruum garde ut fra Holum er geingur ur Reikiadalså firir utan Holagerde og uestur i Kuijndissdalså liggur þesse firrnefnd jord i Einarsstadapingum.

Og til sannenda hier um set eg firrnefndur Jon mitt innsigle firir þetta bref. skrifad a þvera i laxardal Manudagenn

næstann eftir huijtasunnu Anno domini M. cccc. qvinqvagesimo nono.

166.

30. Mai 1459. á Eyri i Tálknafirði.

GREIPR prestur Sigurðsson handleggur Þórði Sigurðssyni bróður sínum til fullrar eignar sinn þriðjung í jörðunni Haga á Barðaströnd, en skildi sér að ráða lausafé sínu.

AM. Apogr. 1109 eptir frumriti frá Haga. Árni lýsir innsiglium, en fjögur hin síðustu voru döttin frá bréfinu.

Þath giorum vær þorsteinn þorarinsson. snorri biarnason. ion marteinsson. prestar. grimur guttormsson. sygurdr halfdansson. ion þordarson leikmenn godum monnum viturligt með þessu voru opnu brefi ath vær vorum j hia sam ok heyrðum á orð og handaband sira greips sygurðzsonar ok þordar sygurðzsonar brodr hans að adr nefndr sira greipur handlagði fyrrnefndum þordi brodr sínum halfann síð þriðjung j iordunni haga á bardastraund til fullrar eignar vndan sier ok sinum erfingium eð haunum til ævenligrar eignar ok hans erfingium með aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard freimz eigandi ath epter fodr síð sygurð þordarson eð opt nefndr sira greipr skildi sier ath hann skyldi mega rada þui lausagozi sem hann ætti eda yrði eigandi ath huort hann villdi gefa kirkium eda sinum frændum eda fatækum monnum haunum að skadlausu.

Ok til samjinda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor insigli fyrir þetta bref skrifat á eyri j talknafirði j laugardals kirkiusokn midvikudaginn fyrir messudag petronille ok¹⁾ virginis þa er lidit var fra hingatburð vors herra ihesu christi þusund cccc fimtiger ok niu ár.

167.

19. Juni 1459.

á Seylu.

BRANDR Jónsson lögmaðr og umboðsmaðr Torfa hirðstjóra Arasonar kvittar Guðna Jónsson kongdómsins vegna fyrir þrettán mörkum i þegngildi eptir Guðmund Magnússon, er Guðni hafði vegið.

¹⁾ Svo.

Kriegers safn 2. 4to bls. 205—206 með hendi Styrðs Þorvaldssonar c. 1700.

Það giðri eg Brandur Jonsson lögmaður nordan og vestan á Íslandi og umþodzman Torfa Arasonar hirdstjóra í sögðu takmarki godum monnum viturlegt með þessu minnu opna brefi. að eg hefi uppborið og uttekid svo mjer vel nægir kongdömsins vegna. þær þrettan merkur í þegngilli. sem Guðni Jonsson varð skyldugur kongdöminum og hans Hirdstjóra fyrir þa sök er hann helslo Guðmund magnússon oforsyniu. og því giðrer eg greindañ Guðna Jonsson öldungis kvittañ og akiærulausan um äurnefndar þrettan merkur og þegngilli kongdömsins vegna og hans Hyrdstjóra Torfa Arasonar. Og til sanninda hier um setti eg mitt Jnnsigli fyrir þetta bref. Skrifad á Seylu í Skagafjrðe þridiudaginn næsta fyrir Jonsmesso baptistæ Anno Domini M. cd. L. nono.

168.

22. Juni 1459.

á Helgafelli.

KVITTUNARBRÉF um vígsbætr eptir Guðmund Magnússon, er Guðni Jónsson hafði vegið, og gríðasölubréf Guðna til handa af hendi Jóns bróður Guðmundar fyrir sig og alla frændur, vini og venzlamenn hins vegna, alda og óborna.

Kriegers safn 2. 4to bls. 212—216 með hendi Styrðs Þorvaldssonar c. 1700.

Um Bætur eptir Guðmund Magnússon.

Þeim godum monnum sem þetta bref siä edur heyra senda Einar Ormsson. Narfi Þorvaldsson. Jon Audunarson. Hallvardur Hallvardsson. Sigurdur Þordarson. Guðmundur Einarsson. kvediu Guds og sijna kunnigt giðrandi. þa er lidid var frá hingadburd vors Herra Jesu christi M. cccc. L. og ix. ár. á föstudaginn næstan fyrir Jonsmesso Baptiste á Helgafelli í Helgafellssveit. vorum vær í hiä. säum og heyrdum á ord þeirra og Handaband Lopts Ormssonar af eirni älfu. enn Jons Magnússonar af annari. ath svo fyrir skildu. að äurnefndur Loptar luckti fyrnefndum Joni Magnússyni í umþodi Jons Asgeirssonar svo miclar víjgsbætur eptir Guðmund Magnússon broður ädur-

nefnds Jons. er Gudni Jonsson hefur ofyrirsyniu i hel sleigid. sem hier seiger.

J fyrstu iiij. málmytu kviilldi og þar til vje. frijdvird. sijdañ ad næstum tveimur tolf manudum hier eptir skylldu gialldast iiij. málmytu kviilldi. ije. i varningi. ije. j vadmalum og ij. kugilldi frijdvird. og j því sama handabandi gaf tijtt-nefndur Jon Magnusson fyrnefndañ Gudna Jonsson öldungis kvittañ og ákierulausañ um ádurgreindar vijgsbætur og manslag fyrir sier og öllum Erfingium Gudmundar brodur sijns og eptir-komendum.

J annare grein i sama stad og deigi toku þeir höndum saman Loptur Ormsson og Jon Magnusson oz fyrnefndum monnum nærverundum. var það skilid þá undir þeirra handabandi. ad Jon Magnusson selldi Gudna Jonssyni er ofyrirsyniu hafdi i hel sleigid Gudmund Magnusson brodur Jons Magnussonar. riettar trygdir. grid og fullañ frid fyrir sier og sijnum. Erfingium Gudmundar Magnussonar og frændum. vinum og venslamonnum. öldum og obornum. svo ad Gudni Jonsson skylldi hiedañ af vera j fullum fridi og trygdum vid alla fyrnefnda menn. hvar hann kynne þá ad finna. Enn þeir fullir gridnijdingar sem á geingi ádurgreind grid fyrir ádurnefndt mannslag. Tok Loptur Ormsson þessa gridasölu af Joni Magnussyni eptir öllum þeim ordum sem Lögbook vottar. ad j gridasölu á ad koma eptir lögum. ad öllu tilskildu enn öngvo frá. Og til sanninda hier um settum vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta vijgsbotar bref. gridasölu og kvittunar. er skrifad var á Helgafelli föstudaginn næsta fyrir festum s(ancti) Johannis baptiste¹⁾ á sama ári sem fyr seigir.

169.

26. Júní 1459.

á Helgafelli.

DÓMR Daða Arasonar sýslumanns milli Hítarár og Skraumu og tólf manna um víglýsing Guðna Jónssonar, er vegið hafði Guðmund Magnússon.

Kriegers safn 2. 4to bls. 210—212 með hendi Styr's Þorvaldssonar c. 1700.

¹⁾ biskupi(!) hdr.

Domur um vígsmál Gudna Jonssonar.

Öllum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra sendir Einar Ormsson. Jon Jonzson. Jon Audunarson. Magnus Þorolfsson. Þordur Þorleifsson. Gaðli Þorleifsson. Hallur Kietilsson. Gudmundur Einarsson. Snorri Halldorsson. Jon Þorleifsson. Gissur Halldorsson og Jon Jseifsson. kvediu Guds og sijna kunnigt giðrandi. þá er lidid var frá hingadburd vors Herra Jesu Christi M. cccc. L. og ix. ár. vorum vær j dom nefndir af ærligum manni Dada Arasyni systlumanni j millum Hijtarár og Skraumu. ad dæma um þá víjglysing er Gudni Jonsson lysti fyrir það manslag er hann ofyrirsyniu j hellsö Gudmund Magnusson. Var svarid fyrir ádurgreindum kongs umþodzmanne og fyrgreindum domsmönnum (vm) náttstad og víjglysing. Þvi dæmdum vær fyrnefndir menn ádurgreinda víjglysing rietta og lögliga. eptir þvi sem lögbok utvijsar. Samþykkti og þráttnefndur Dadi Arason kongs umþodsmadur þennañ dom lögligañ med oss. Og til sanninda hier um. settum vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta domsbref. skrifad á Helgafelli i Helgafellzsveit þridiudaginn næstañ fyrir Pietursmessö og Pals.

170.

28. Juni 1459.

i Björgvin.

ÓLAFR Þrándarson erkibiskup i Þrándheimi býðr kennidóminum, höfðingjum og öllum almúga á Íslandi að viðræna Matthæus hvorki sem biskup i Skálholti né á Hólum, þvi að hann hafi ekki verið kosinn að lögum, en sé meinsærismadr — lét sverja Gottskálf biskup dauðan laungu fyrri en hann lézt — og bannsunginn guðniðingr; hinsvegar býðr erkibiskup mönnum að styðja að þvi, að Ólafr Rögnvaldsson nái Hólastól sem réttmætr biskup.

Frumrit þessa bréfs var fyrrum i hinu íslenska frumbréfasafni Árna Magnússonar XIV, 16, en er nú komið þaðan og hefir verið flutt i hið norska frumritasafn hans XVII, 1b, og eptir þvi hafa Norðmenn prentað bréfið i Fornbréfasafni sínu IV, Nr. 821. Áðr er bréfið prentað i F. Joh. Hist. Eccl. Isl. IV, 175—176.

bref vm biskup matthevs.

Wy olaf med guds miskund erkebiscop i Nideroos ok paweligx setis legatus Helsom allom prelatom. prestom. wel-

bornom monnom. rikismonnom ok meniga almoga sem byggia ok boo j islande kerliga med gud ok waara andeliga bletzan. kungerom med tesso waaro brefue at saker tess at oss ber wita ok ranzaka naudsyn ok keromaal alla biscopdemana i norge ta wiliom wi ok wita islande Bezsta epter ty sem makt aligger ok wi witom ok hørt hafwom at biscop matteus wil med ofweruald ok makt weera biscop j hola eder skalholtz biscopsdemom vm han kunne tat afstad koma sem wi witom med retta at tat ma engaledis wera fyri tan skuld at han hefuer ey waara samtykt eder waara kanika i niderooss sem hafua rettogheit friheit ok jus eligendi episcopos til doomkirkiar i islande ok swa fyri te sak at han er ein meineidare ty han loth sweria biscop gotskalk a holom gud hans saal hafue daudan margom aarom aader en han døde i mote kirkionis lagom ok rette. ok tar til er han ein apostata i mote sinne reglo ok i forbode ok banne. fyr tat ok annat er han ey werdoger nokot wald eder jngeld hafua i waaro ok helgre kirkio forbodi fyr sinne olydna ok vndirhyggio wid sina formen ok helgre kirkio. Hwar fyri raadom wi ider ok biodom beede lerdom ok leikom vnder heste lydno ok serdelis waars nadugx herra konung Cristierns vmbodzman fyrnempdom biscop matteo at seeta eder i mote helgre kirkio rette ok waaro forbodi til at styrkia. ok er tat sua wordit sem gud forbiode at fyrnempder biscop matteus hefwer gripit eder takit holastad eder nokro adro peninga sem helgre kirkio tilhøra ok hennis forman. ta skulin j tilhielpa med idre makt idan forman ok electum herre olaf ragwaldzsson tat apter taka sem han hefuer med eingan reet ofweruelliga gripit ok reent ee hwar han ok j kunnen tat vp at spøria. Er ok nokor swo dierfwir leiker eder lerder sem wilia fyrnempdan biscop matteum styrkia ok hielpa jmote tesso waaro skipan ok bode ta skulo te hafua vwenata af oss ok lagligar aminningiar til retledingar. ok forbod ok ban med tesso waaro brefue fyri sina triozsko ok olydne epter ty sem kirkione lagvtuisa. n te sem kirkionis reet ok waaro skipan godwilleliga gøra ok fulfylgia styrkiande ok hielpande fyrnempdan electum herre olaf i sinom erindom skulo hafua tak ok ofwsa af oss vm idur erinde kunna fyri oss at koma. ok til saninde her vm latom wi hengia waart jncigle fyr tetta bref er giort war a

waar gard i bergen in vigilia sanctorum apostolorum petri et pauli anno domini Mllesimo quadringentesimo quinquagesimo nono.

171.

30. Juni 1459.

á Óxarárþingi.

ÚRSKURÐR Brands lögmanns Jónssonar, að Guðni Jónsson, er ófyrirsynju hafði í hel slegið Guðmund Magnússon, sé ferjandi til Noregs, og skuli sem bráðast fara á konungs fund að fá landsvist sína.

Kriegers safn 2. 4to bls. 206—210 með hendi Styr's Þorvaldssonar c. 1700.

Ollum godum monnum þeim sem þetta bref siá edur heyra. sendir¹⁾ Brandur Jonsson lögman nordan og, vestan a Jslandi kvediu Guds ok sijna. kunnigt giðrandi ad þá er lidid var frá hingadburd vors Herra Jesu Christi M. cccc. L. og ix. ár laugardaginn næstañ eptir Pietursmesso i lógriettu. á almennilegu Óxarárþingi. kom fyrir mic Lofftur Ormsson i um-bodi Jons Asgeirssonar er þá átti Lögsvor ad veita vegna Gudna sonar sijns. krafði mic og beiddi laga urskurdar uppá. hvert Gudni Jonsson. sem ofyrirsyniu j helslo Gudmund Magnusson væri ferandi fram til Norex edur eij. Nu af því ad greindur Loftur bijrti fyrir mier og odrum godum monnom opin bref undir godra manna Jnsigluñ svo latandi. ad su vijglysing sem Gudni Jonsson hafði lyst sier á hendur. um vijg Gudmundar Magnussonar var lögleg dæmd²⁾ og batur golldnar og i Borgan geingid af fullvedia manni. ad þær skylldu gialldast eptir skilmalum. og konginum lucktur³⁾ sinn þegn og Grid fyrir Erfingium og óllum frændum hins vegna. Og nu sakir þess ad Riettarbot Hakonar kongs er svo latandi. ad alla þá vandrædamenn sem á kyrkiunnar naadir komast skal sektalaust flytia⁴⁾ mega fram til norex. eptir Rádi Lógmans. Þvi ad tillkolludum þeim bestu monnum er hier nu voru og mier samþyckiundum sagda eg i Gudz nafni Amen. med fullum laga urskurdi adurnefndan Gudna Jonsson ferandi fram til norex j fielegum deijgi bædi kongsins vegna. og Erfingia hins dauda.

¹⁾ senda, hdr.; ²⁾ dæmdt, hdr.; ³⁾ lucktar, hdr.; ⁴⁾ flytiast, hdr.

og þar í kirkiu og dagþingi sig þaðan á míjns herra kongsins náð. að fá síjna landsvist fyrir adurgreindt víjgsmál Gudmundar magnussonar. hveria vægd edur myskun. sem minn herra kongurinn vill þar um á hans máli gjöra. og fari það bradasta sem honum kann það mögulegt vera. Og til sanninda hier um. setta eg mitt Jnsigli fyrir þetta urskurdarþref. Skrifad í sama stad. dag og ári sem fyr seigr.

172.

2. Juli 1459.

á þingvelli.

ÁLDINGISDÓMR tólf manna útnefndr af Birni Þorleifssyni hirðstjóra sunnan og austan á Íslandi, að Teitr Gunnlaugsson sé skyldr að hylla Kristján konung hinn fyrsta, en laus við Eirík konung (af Pommern).

AM. Fasc. XIV, 23, transskript á skinni frá 2. Marts 1479. Prentað í Safni II, 177—178.

Domur teitz gunlaugssonar¹).

Ollum monnum þeim sem þetta þref sia edr heýra senda jon asgeirsson. þorleikvr þorkelsson. oli oddzson. ellendr brandzson. bergur oddzson. brandr sygvrdzson. þodr audunaron. [filipvs sygurdzson²] jon narfason. biorgolfr oddz(son). arnor steeinþorson ok aurnolfur eyiolffson [godum monnum uiturligt með þessu voro þrefi³] þa lidit uar fra hingathburd vors herra ihesu christi. O. ecce fimtigir ok niv ár á þinguelle á þingstad rettvn manadagin næsta epter petvrs Oesso ok pals vm sumarit vorum vær til nefndir af ærligum manne birne þorleifssyne hirðstjóra sunnan ok austan á jslandi yfer at lita ok invirdvliga at skoda vm þann óskilnad er teitr gvnlaugson hafði haft moti kong cristiern ok fyr nefndr biorn sagdizt heýrt hafa kongin sialfan ser suo sagt hafa ath fyr greindr teitur hefði halldit j mote sig langan tima ath anara manna sogn ok halldit annan kong en sig.

Nu sakir þes ath þrat nefndr teitur lyste þvi fyrir oss fyr-

¹) stendr aptan á transscripto með gamalli hendi; ²) frá [nafnið á efstu spássiu með tilvísunarkerki; ³) þannig. Að réttu lagi ætti hér að standa: «kveðju guðs ok sína».

greindum monnum ok sagdizt optsinnis lyst hafa bæde j logrettu ok annarsstadar ath hann villdi þan kong hallda ok alla hlydni veita sem rettur noregs kongr uære med hveriv nafne sem hann uæri hiñs ok anars ath vær savm handaband fyr nefndra manna biarnar ok teiz ath teitur lofadi hafa þat ok hallda sem uær fyrnefndir menn giordvm logliga ok cúsattir yrdum þui giordum vær fyrnefndir menn ok samþykkir vrdum med fullum laga giorninge teit gvnlagsson skylldvgan ath hallda kong kristiern fyrir sinn rettan noregx kong ok alla hlydne ath ueita ok honum hollr ok trur uera j allri sinne pionostu en ovittan þo hann geingi fra kong eirek.

ok ath þesare vorre giord upp sagdre lofadi teitur birnne þorleifssyne med handabandi (ath) hafa ok hallda stodvga þesa uora giord.

Ok til saninda hier vm settum uær fyr nefndir menn uorr innsigli fyrir þetta bref skrifat j sama stad deigi ok ære sem fyr seiger.

173.

9. Juli 1459

á Húsafelli.

KVITTUNARBRÉF Björns Þorleifssonar hirðstjóra til Teits Gunnlaugssonar, um sakir hans við Kristján konung hinn fyrsta.

AM. Fasc. XIV, 23, transskript á skinni frá 2. Marts 1479. Prentað i Safni II, 178.

Þath giore eg biorn þorleifson hirdstiore sunan ok austan á jslandi godvm monnum kvnnigt med þessv minv brefe ath wid teitvr gunlagsson haufvm nv yfer eins ordith logrettu monnum nær verondvm ok morgvm avdrum godvm monnum á alpingi at hann lofadi mic med handabandi ath hallda ok hafa ok hýlla worn nadvg herra kong kristiern fyrir sinn rettan kong ok honum hollvr ok trur uera eptir þui sem rettum þegni ber ath uera sinvm rettvvm kongi bædi leyniliga ok oppinberliga j allri sinne hlydni ok pionozttv.

Sva ei sidr lysti fyr nefndr teitur fyrir mier ok audrvm dandi monnum ath hann hefði alldre sagt þes nei ath hallda ei þann sinn retan kong sem hann væri rett komin til rikis j norege med hveriv nafne sem hann væri. þvi gefur eg adur

greindur Þorleifsson fyrir greindan teitt gynnlaugssoñ auldungis kvittan ok akærulausan fyrir mer ok aullum minnum logligum epterkomendum af aullum þeim sektum stærum ok smærum sem hann uard brottligur¹⁾ uid kongin eptur þui brefi sem minn nadvg herra kong kristiern gaf mig uth hans vegna þath fysta hann uilldi til hans nada snuazt. En hverr avdru visi uill giora ath briota bod edr bref mins herra kongsins suari þui vm liku fyrir sem login landzins ut visa.

Ok til saninda hier um setta eg mitt insigli fyrir þetta bref skrifad af hvsafelli i borgarfirde manadagin næsta eptur translacio. Sancte martini. Anno domini M^o cd^o. l^o. nono.

174.

23. Juli

1459.

i Hraungerði.

14. Nóvember

i Asi.

Dómr tólf manna útnefndr af Erlendi Brandssyni, i löglegu umboði Bjarnar Þorleifssonar sýslumanns i Árnessþingi, um ákæru Erlends til Nikulásar Jónssonar, að hann hafi slegið og sært sig i þingreið (Hraungerðisdómr).

Gl. kgl. saml. 1159. Fol. bls. 727—728, skr. c. 1640. IBfél. 315B. 4to bls. 35—36, skr. c. 1670. IBfél. 125B. 4to nr. 222 skr. c. 1680 (brot). IBfél. 205. 4to nýleg afskrift. Af þessum dómi eru til fjölmargar pappírskriptir, en eingar eldri en frá 17. öld.

Domur vm Hauffudhøgg. Lemstrarsár og aunnur Høgg j þingreið²⁾ 1459.

Aullum mönnum sem þetta breff siá edur heyra. senda Jon Kolbeinsson. Sigurdur³⁾ Jonsson. Arnor⁴⁾ Steinþorsson. Jon Asbiarnarson. Magnus Asbiarnarson⁵⁾. [Bryniolfur Oláffsson⁶⁾. Jon Hauskulldsson⁷⁾. Asbiörn Siguatsson. Halluardur Sigfusson⁸⁾. Gunnar Erlendsson. Gijlsle Einarsson⁹⁾ og Páll Andresson kuediu Guds og sina¹⁰⁾. kunnugt giórandi. ad¹¹⁾ Anno domini¹²⁾ 1459.

¹⁾ þetta orð er utanmáls; ²⁾ þingferð 315; ³⁾ Sugurdur 315, 125; ⁴⁾ Arni(!) 315; ⁵⁾ 1159; hin: Þorláksson; ⁶⁾ [Brynjólfur Jónsson 315; Ingimundur Brynjólfsson 125; ⁷⁾ Hauksson 315; ⁸⁾ 125; hin: Fúason; ⁹⁾ 205, 1159; hin: Ingjaldsson; ¹⁰⁾ vora 1159; ¹¹⁾ sl. 1159; ¹²⁾ sl. 1159.

mánudaginn næstann epter þorláksmessu á¹⁾ Hraungerdi (i Aarnesþingge²⁾ á³⁾ þingstad riettum. vorum vier i dom neffnder aff [Erligum manni⁴⁾ Ellendi Brandssyni. er þá hafði [fullt og⁵⁾ lögligt vmbod aff birne þolleifssyni er þá var [Lögmann fyrer sunnan og austan á⁶⁾ Jslande. [og systlumadur yffer Arnessyslu⁷⁾. ad dæma i millum Ellends Brandssonar og Nikulásar Jonssonar.

J fyrstu grein kiærði Erlendur thil Nikulásar. ad hann heffdi sleigid hann v. höffudhógg⁸⁾ med vopni sijnu suo hann fleck [lemstrar saar⁹⁾ aff hueriu hóggi. þui dæmdum vier Erlendi .ij. merkur á hueriu hóggi þui. er Nikulás afbatar ecki med Eidi. og .ix. merkur i tuenn fullrietti. er¹⁰⁾ hann var sleiginn i þingreid. Enn kongi .xiiij. merkur.

J annari grein kiærde Erlendur thil ádurgreinds Nikulasar. ad hann heffdi særtt hann .iiij. saarum. þui dæmdum vier ádur greindum Erlendi hundrad á hueriu saare. og .ix. merkur i tuau fullrietti. er hann var [sleginn og¹¹⁾ særdur i þingreid. og kongi .xiiij. merckur. eff ádur greindur Nichulás afbatar ecki [sitt mál¹²⁾ med Eidi.

J þridiu grein kiærði tigtneffndur Ellendur thil ádur greinds Nicholásar. ad hann heffdi ridid eptter honum. og sleigid sig þá [enn ad nyiu¹³⁾ .xv. högg med vopni sijnu. suo hann [vard¹⁴⁾ þar aff blaar og blodugur.

var og nikulás þá logliga stefndur¹⁵⁾ og kom ecki.

þui dæmum vier tuær merckur á hueriu hóggi. er hann slo hann [med vopni sijnu¹⁶⁾ i [rietri þingreid¹⁷⁾ og ei er afbatað innan Mánadar ad heyrðum domenum og .ix. merckur i tuau fullrietti og kongi .xiiij. merkur.

Skal þráttneffndur Nichulás giallda og greida þessa haalfá peninga heima ad Hraungierdi [innan mánadar¹⁸⁾ ad heyrðum dominum. Enn alla ad næstum fardögum.

Og thil sannenda hier um setium vier fyrrneffnder Doms-

¹⁻³⁾ [b. v. 1159; ⁴⁾ [sl. 315; ⁵⁾ [sl. 1159; ⁶⁾ [hirdstjóri fyrir s. og a. á 315; hirdstjóri yfir 125; ⁷⁾ [1159; hin: og sm. yfir sýslunni í Árnesi; ⁸⁾ högg 315, 125; ⁹⁾ [1159; hin: lemstur; ¹⁰⁾ en 315; ¹¹⁾ [sl. 1159; ¹²⁾ [1159, 205; sl. 315; ¹³⁾ [sl. 315; ¹⁴⁾ var 1159; [væri 315; ¹⁵⁾ fyrir stefndur, sum hðrr.; ¹⁶⁾ [sl. 1159; ¹⁷⁾ [þingreid rettre 1159; ¹⁸⁾ [sl. 1159.

menn vor Juncigle fyrir þetta domsbrefi skriffað i Ase i Hollttamannahrepp Miduikudaginn næstan epter Marteinsmessu Anno ut supra.

175.

26. August 1459.

i Björgvin.

TESTAMENTISBRÉF Torfa riddara Arasonar.

IBíél. 67. 4to, Iclis, með hendi séra Eyjólfis Jónssonar á Völlum í Svarfaðardal (d. 1745), og er hér tvívegis: a, bl. 100, og b, bl. 44—45. Bréfið er prentað í Sýslumannaæfum I, 38—41 með orðamun; textinn þar er hér kallaðr neðanmáls c, en orðamunrinn d. Í safni Magnúsar konferenzráðs Stephensens 60. 4to bls. 13 er svo látandi grein or Testamenti Torfa Arasonar: einnig með hendi séra Eyjólfis á Völlum: »1459; sunnudag nestan epter Bartholomæi Messo gjörði Torfi Arason Testament sitt i Beorgvin i Noregi. þar segiz hann gefa domkirkiunni (i Björgvin) hálfan spýting vadmáls og vor fru kirkio (þar i sama stad) hálfan spýting vadmáls (en spýtingr er v vödir, ait glossator in margine. — Eigi er vist hvert Torfi do þat sama ar eðr eigi). Torfi mun einmitt hafa dáíð þetta ár.

Testamentisbref Torfa Arasonar.

In nomine Domini Amen.

Sacir þess at engi dæðligr madur ma sier nockurn ærugg-leik setia um leingd sinna lifdaga. þui¹⁾ þui gjori ec Torfi Arason. heill at samvitseo en nockut krankr i likama. so fallit mitt Testamentum fyrir minni sal sem hier epter scrifat star.

In primis at ec gef mic allan oc mina sal gudi i valld oc hans blezadri modr jomfru sanctæ Mariæ oc ollum guds heilogum monnum.

hier med kys ec minum molldligum²⁾ likama legstad frammi fyrir Sancte Olafi³⁾ i kirkiunni [ut til brædra⁴⁾] i Björgvin. gefandi þui sama clæstri mier til þenahallds fyrir minni sal eina bleckiafesti oc pansara. hatt oc kraga. skiollð oc jukko. oc einn ræðan stakk⁵⁾ med skinn. oc .ij. tunnor þyskt æl. stykki mallt⁶⁾. stycki miol⁷⁾. ðllum⁸⁾ Messobredrum einn⁹⁾ blaen stakk ok bruna kæpo med silfrspennum¹⁰⁾. ok leikbrædrum .xx. alnir vadmáls. [en smabredrum .vj. alnir vadmáls¹¹⁾].

¹⁾ þ; þá, hin; ²⁾ molldugligum, b; ³⁾ olaaf b; ⁴⁾ [utbredra, b;

⁵⁾ stút, c; ⁶⁾ mallts, a, c; ⁷⁾ miðls, c; ⁸⁾ minum, b, v., c; ⁹⁾ sl. c;

¹⁰⁾ silfrspennu, c; ¹¹⁾ [sl. a, c.

- item til domkirkiunnar halfan spyting vadmals.
 [item til vor fru kirkiu halfan spyting vadmals¹).
 item til Sancte Olafs kirkio stykki mallts.
 item til Sancte Katrinar kirkio tunno þyskt ol.
 item stykki mallts til Nunnosetrar oc eina tunno miðþ.
 item til Krosskirkio eina tunno þyskt öl.
 item eitt þar brunar hosor þeim sem grofina grefr²).
 [item brodr Marteini eina bla treyu³).
 item reidusveinar eina ræða hetto.
 item Stephani eina græna hetto.
 item yngiridi vij alner [blackt lerept⁴).
 item ollum kanukum stycki mallts ok eina tunno þydskt ol.
 item Apostola kirkio stycki mallts⁵).
 item þeim sem [mier giorir⁶) mina reidu⁷) eina silfrskal.
 item steikaranum i klæstrit. xij. alnir vadmals.
 item hans dreng eina ræða hetto.
 item Evert Surker eina tunno malvasi⁸). oc eina silfrskaid.
 er⁹) vegr .v.j.¹⁰) lod.
 item [Erich Olafsson¹¹) sæng með akleði oc linlöcum oc
 þar með eitt armbrysti nitt oc pansara oc hatt.
 item Jon Bjornsson¹²) stakk oc hetto oc eitt armbrysti.
 item Gottskalc eitt nitt armbrysti oc eina ræða kapo
 með spennum.
 item er eg skyldigr Meistara Gert¹³) oc hans stallbrodr.
 ij. alner lerepts.
 item er ec skyldigr til bruggunar¹⁴) fyrir. ij. pund humla
 ok eitt tog.
 item [Eyulfr oc Jon Hallason¹⁵) stykki miol oc eina tunno
 þydskt öl.
 item biskup¹⁶) Andreas eitt stykki. eigr hann sialfr eina
 tunno þydskt öl i scipit.
 item Vermundi. xx. gyllini j vðro. ef hann verdr heill af¹⁷)
 sinum krankleika¹⁸).

¹) [sl. a, c; ²) rifr a, c; ³) [sl. a, c; ⁴) [blacklerept, a; ⁵) mallt, a;
⁶) [gröf, a, d; ⁷) reida, b, d; ⁸) malvase, c; malvisi, a; ⁹) sem, b;
¹⁰) sex, b, c; ¹¹) [Eyrik Olaafss., b; Eirik Ólafsson, c; Eiríki Ólafss-
 syni, d; ¹²) Jóni Björnssyni, b, d; ¹³) Gel, a(!); ¹⁴) bryggiunnar, a, c;
¹⁵) [Eyulfi ok Jon Hallasyni b, d; Hallsson, c; ¹⁶) biskupi, c; ¹⁷) þess-
 um, b. v. d; ¹⁸) kraankleik, b.

item sira þormódi¹⁾ eitt²⁾ armbrysti með öllum reidskap.

item er ec scyldigr herra Olaf Rögvaldsson³⁾ .ij. tunnor þydsct öl.

item kunngiðri ec. at ec þykiunst eingis⁴⁾ [með ollu⁵⁾ scyldigr vera minum herra konungi fyrir þann kostnat skulld⁶⁾ er ec [hefur haft fyrir⁷⁾ hans Nad.

item scal Gottskalk oc [Erich Olafsson⁸⁾ afhenda ok ut gefa minna vegna alla þessa fyrskrifada⁹⁾ peninga fyrir mina sculld. en Evert Surker¹⁰⁾ og þeir kǫpmenn sem ec hefir keypt scipit ut af taci þat halft igien. þui þat hef eg eigi betalat. en vilie þeir hafa þat allt igien þa gefi þeir mic¹¹⁾ mina peninga igien. sem er .ij. gyllini.

item er Henrik Grot¹²⁾ mier scyldigr .xix. gyllini [at kǫp-
stefno¹³⁾ at ari.

item gefr¹⁴⁾ ek Aris einn duk.

item yngibiorgo .vj.¹⁵⁾ alnir með vorolerept.

Segir ec Christino þorsteinsdottur oc ollum minum frend-
um oc vinum æ Islandi [marga goda natt¹⁶⁾. oc giorir¹⁷⁾ vel
oc bidr¹⁸⁾ gott fyrir mic¹⁹⁾ oc minni sal.

Oc til sanninda hier um setr eg mitt innsigli fyrir þetta
mitt Testamentisbref sem scrifat var ut til brødra i Biorgvin
sunnodaginn næstan eptir sancti Bartholomæi dag Anno
Domini M^o cd^o l^o nono.

176.

10. September 1459.

á Reynistað.

ÞORVALDR Finnsson samþykkir gjöf Teits prests bróður síns,
þar sem hann gefr klaustrinu á Stað í Reynisnesi í testamenti
sínu hálfar jarðirnar Eingihlið og Gil í Holtastaða kirkjusókn.

AM. 280. 4to bls. 43—44 með hendi Hákonar Ormssonar c.
1640; AM. 277. 4to bls. 38—39 með hendi Guðmundar Andrés-
sonar 1640.

¹⁾ þormódr, c; ²⁾ nitt, b; ³⁾ Ól. Kl. . Isyn(!) c; ⁴⁾ einkis, b;
cinskis, c; ⁵⁾ [sl. c; ⁶⁾ b; sl. hin; ⁷⁾ [hefur, a; hefir fyrir, c; ⁸⁾ [Ey-
rikr Olaafsson, b, d; Erich Ol, son(!) c; ⁹⁾ sl. c; ¹⁰⁾ Surber(!) c; ¹¹⁾ mier,
a, c; ¹²⁾ Grjot(!) c; sl. b; ¹³⁾ [sl. b; ¹⁴⁾ gef, a, c; ¹⁵⁾ sex, c; ¹⁶⁾ [kvediu guðs
og mina, c; ¹⁷⁾ ð; giorit, a, c; ¹⁸⁾ bidiet, a, c; ¹⁹⁾ mier, a; mier oc, sl. c.

Bref wīm Eingehljǫd [og Gil¹⁾].

Þad giðrum vær Sigurdur Prestur Þorlaxsson, Þorualldur Prestur Magnusson, Olaffur Þorsteinsson, Wigfus Hildebrannðsson godum mðnnum kunnugt med þessu voru opnu²⁾ breffe ad þar vorum vier i hia a Stad i Reynisnese. saum og heirdum a ord og hanndabaund þess(a)ra manna aff eirne alffu systur Barbaru fru abbadisar ad³⁾ Stad i Reynisnese Enn aff annare Þoruallds Finnssonar. Skildest þad wnder þeirra hanndabande ad aadurneffndur þorualldur samþyckte þå sømu giðff löglega frij og frialsa er⁴⁾ Sira Teitur Finnsson broder hanns hafide gieffed klaustrenu i sijnu testamentum wīm Jòrdena hálffa Eingehljǫd og Gil hálfft. er liggia⁵⁾ i Holtastadakirkjusokn so framarlega sem hann maatte þad fremst giðra. og i hans hlutskipte maatte koma⁶⁾ fremst epter lögum. Suo og [ei sijdur⁷⁾] samþyckte aadur neffndur⁸⁾ Þorualldur. ad klaustursins wmbodsmann skyldde frialslega mega ad sier taka aadur neffndar Jarðer hanns vegna huenar⁹⁾ hann vill.

Og til sannenda hier umm settu¹⁰⁾ vier fyrrneffnder menn vor Jnsigle fyrer þetta breff. er giðrt war å Stad i Reynisnese tueim¹¹⁾ nottum epter Mariumessu sijðare Anno Domini [M^o. CD. L^o. nono¹²⁾].

177.

11. September 1459.

å Reynistað.

BARBARA abbadis å Stað i Reyninesi selr Ólafi bónda Grims-syni jørðina Brúarland hálft i Deildardal fyrir Syðra-Vatn i Tungusveit.

AM. Fasc. XIV, 14, frumritið å skinni. Sjð innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Við þetta bréf er læst samþyktaðbréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar frá 24. April 1461 og er innsigli biskups heilt. Um innsiglin segir Arnir: «fyrsta innsigled var kapitulaïnnsigled fra Stað i Reynesese. brotnade burt». AM. Fasc. XIV, 15, annað frumrit innsiglalaust, en hefir þó verið innsiglað i upphafi. Hvortvegga frumritið með sömu hendi.

¹⁾ [b. v. 277; ²⁾ sl. 280; ³⁾ a 277; ⁴⁾ sem 277; ⁵⁾ liggur 277; ⁶⁾ komast 277; ⁷⁾ [sl. 277; ⁸⁾ sagdur 277; ⁹⁾ huonær 277; ¹⁰⁾ settum 277; ¹¹⁾ xij, 277; ¹²⁾ [1459, 277.

brvarlands bref 1459¹).

Allum monnum þeim sem þetta brief sia edr heyra senda sigurðr þorlóksson. þorualldr magnusson. prestar. þorgeir ionsson. magnus oddason. ion gudmundsson oc vigfw's hilldibrandzson leikmenn. Q(uediu) G(udz). oc sina kunnigt giorandi ad þa er lidit var fra hingatburð vārs herra ihesu christi þushundrut fiogr hundrut fimtigit oc nio ā. ā mēnodagin næstan efter Q(ariomesso sidarri²) vorum vær j hia ā stad j reynisnesi scūum oc heyrdum ā ord oc handaband þeirra frv barbaro abbadisar ā stad er þa var formann klaustrsins af einne ālfuo En olafs bonda grimssonar af annari ad suo firir skildu ad fyrrnefnd frv abbadis selldi ādrnefndum olafui grimssyni iordina klaustursins bruarland halftt j deilldardal er liggur j hofspingum med allra conuentu systra samþycki med ollum þeim gognum oc gædum sem greinnðri halfri iordu hefuer fylgtt ad fornu oc nyio oc klausturid vard fremst eiganda ad. honum til æfuinligrar eignar oc hans erfuingiom. En hier j mot gaf þratnefndr olafur klaustrino ā stad iordina sýdra vatn j tungusueit er liggur j neykia kirkiu sokn med ollum þeim gaugnum oc gædum sem greinnðri iordu hefer fylgtt ad fornu oc nyiu oc hann hefer eigandi ad ordit klaustrinu til æfuinligrar eignar vndan sier oc sinum erfuingiom. skyldi huortt halda til laga þeirre iordunni sem keypti. En huor iordin sem af kann at ganga med laugum þa skyldi su frialsliga mega aftur takast sem efter væri vtan doms eda logligrā sokna.

Oc til sanninnda her vm settum vær fyrrnefndir men vor inscigli firir þetta iardakaupsbref med kapitula inscigli er giortt var j sama stad oc āri. degi sidar en fyrr segir.

178.

18. Október 1459.

á Reynistað.

PRÓFENTUBRÉF Helgu Finnsdóttur við frú Barbaru abbadis og klaustrið á Stað í Reynisnesi.

AM. Fasc. XIV, 17, frumritið á skiini. Inasiglin eru dottin frá.

Þad gierum uær syster barbara abbadis at stad j reynis-

¹) Aptan á bréfinu með fornri hendi, frá 16. öld; ²) þ. e. 10. Sept. Dipl. Isl. V. B

nese godum monnum kunnigt með þessu voru opnu brefi at vær hofum tekit helgu finzdottur til æuenligrar profentu vpp æ stadinn j reynisnesi með samþycki sigurðar prestz þorlakssonar radzmañ(s) klaustursins ok allra minna conuentu systra at suo fyrir skildu at fyrnefnd helga skyldi luka stadnum j sina profentu. xx. kugillde ok .x. hundrud j ofridum peningum. hier j mot skilde optnefnd helga ser sæmiligt bordhald. smior ok skreid. huitu eian nett ok heita miolk. kiot þa þat væri haft. tuituga vod æ huerium tolf manudum ok þar til ermaklædi edr stiku lereptz. skædi sem henni þarfazt. skilde þrattnefnd helga sier hreinliga þionustu af stadnum ok litla stofuna. Suo ok ei sidr skilde tittnefnd helga sier sæng af stadnum enn kistu skyldi hun sialf til leggja enn stadriinn eignazt epter hennar dag.

ok til sanninda hier vm settum vær vort kapitula jnnsigli ok sigurðr prestur þorlaksson fyrir þetta profentubref gert var æ stad j reynisnese jn festo luce evængeliste. anno domini. m^o. cd^o. l^o. nono.

179.

[10. Nóvember 1459.

i Haga].

VITNISBURÐR Greips prests Sigurðssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1111 »Ex pagina pergamená affixa literis præcedentibus« [þ. e. úrskurðinum frá 12. Nóv. 1459 Nr. 184].

Jn primis er þetta uitnisburður greipz prestz sigurðssonar adh hann sagdizt uerit hafa atta æra þa er fader minn kom til haga æ bardastrond epter hans saugñ ok modur minar ok anar(a) manna þeirra er allður minn uissu ok ox þar upp þar til eg var fulltíða maður ok pall þorkelsson bio j tungumula ok þorkell son hans epter hann ok uoro uit sagðer jafngamler ok heyrða eg allðri annað sagt en kirkian j haga æ bardastrond ætti allan skog j morudal fra aulldugili ok fram adh hagagardi. liet fader minn uinna i þessum sama skogi bæði kol ok elldiuit uetur ok sumar epter þui sem honum heitadi. heyrða eg þál allðri adh finna né sier eigna þenna skog. uann eg ok opt j fyrrgreindum skogi með monnum fôður mins ok

pall liedi sonu sína þorkel ok tumas adh uinna j þessum sama skogi með mior ok monnum föðr mins. uar tumas palsson hia fodr minum uinumadur þa er pall fader hans uar andadur ok uann j títt nefndum skogi adh skipan fodur mins bædi til kola ok til elldiuidar ok eignadi huorki sier né syskinum sinum. suo uar eg heima j haga þa er sira biarne sigurdszon atti tungumula ok hafdi þar buskap. ok heyrði eg hann alldri sier eigna eðr adh finna uit föðr minn eður hans menn þa er þeir foru j þenna skog. suo uissa eg ok aunguan af þessum monnum sem nu hefer eg greint j þessum skogi uinna utan j leyfi fodur mins ok nu bræðra minna epter hann. heyrda eg aungan annan¹⁾ adh tala enn kirkian j haga ætti allan skog j morudal fra aulldugili ok fram adh hagagardi. uar eg heimilisfastur j haga hia fodr minum ok nu bio eg þar sidan þar til er eg uar fertugur so ad eg uar alldri alla tolf mánuðu j burt en nu hefer eg uerit þar þingaprestr upp æ xj ar. ok hier epter uil eg sueria ef þurfa þiker.

180.

[10. Nóvember 1459.

i Haga].

VITNISBURÐR Arons Jónssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1112 »Ex pagina pergamenâ affixa literis præcedentibus« [þ. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459] (= a); AM. Apogr. 1116c með hendi Arna Magnússonar »accuratè« »epter pergamentskrá fra Haga á Bardaströnd« og var það uppkast að 1112 (= b); AM. Apogr. 1133c »Aptan af stóru Transcripto frá Haga á Bardaströnd giordu 1586« [(AM.) = c].

Jtem er þetta uitnisburdr arons jonssonar adh hann²⁾ sagdizt alldri heyrð hafa tuimæli æ leika adh kirkian j haga æ bardaströnd ætti allan skog j morudal fra ðlldugili ok fram adh hagagardi. uissa eg ad sigurdr þordarson liet uinna j þessum sama skogi ok syner hans epter hann ok heyrda ek aungan upp æ kæra eður ad finna þann sem tungumula atti ok aunguan anan ok er eg hier barnfæddur æ bardaströnd ok hier uerit optazt allan minn alldr. hefer eg nu xvij uetur ok xx adh þui er³⁾ moder min hefer sagt mior ok adrer

¹⁾ Svo (rétt: annað); ²⁾ sl a; ³⁾ sem b, c.

menn þeir sem minn alldr uita. ok hier epter uil eg sueria þegar eg er med lögum til beiddr.

181.

[10. Nóvember 1459.

i Haga].

VITNISBURÐR Guðlaugs Magnússonar um skóg Hagakirkju i Morudal.

AM. Apogr. 1113 »Ex pagina pergamena affixa literis præcentibus« (p. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459) = a; AM. Apogr. 1116a. með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epfer pergamentsskrá fra Haga á Bardaströnd« og var það uppkast að 1113 (= b); AM. Apogr. 1133a »Aptan af störu Transscripto frá Haga á Bardaströnd, giordu 1586« (= c).

Jtem¹⁾ er þetta vitnisburdr guðlaugs²⁾ magnússonar. hann sagdizt hafa uerit j haga á bardaströnd hia sigurdi þordarsyni uinumadur hans ok hia sira biarna sigurdzsyni epter þat bædi j haga ok suo j midhlid ok heyrda eg allðri tuimæli á þui adh kirkian j haga ætti allañ skog fra aulldugili ok fram adh hagagardi j morudal³⁾ ok liet sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi huert ær bædi til elldiuidar ok kola ok bio þa pall þorkelsson j tungumula ok taladi ecki upp á huorki á sigurd ne menn hans. uann eg opt j þessum sama skogi að skipan sigurdar þordarsonar med audrum hans uinnu-monnum. uann eg ok j þessum sama skogi adh skipan sira biarna sigurdzsonar þa er hann bio j haga. uar eg sagdur atian uetra þa er eg uar hia sigurdi fyrst er hann kom til haga en nu hefer eg fira uetur um sextugt⁴⁾. uar eg ok hia sira biarna sigurdzsyni þa er hann atti ok hafdi buskap j tungumula ok heyrda eg hann allðri eigna sier skog fra aulldugili ok fram adh hagagardi j morudal. og hier epter uil eg sueria þegar eg er med laugum til beiddr.

¹⁾ Jn primis b, c (þar stöndr þessi vitnisburdr fyrst á skránni);
²⁾ Guðlaugs b, c; ³⁾ Mórudal b; ⁴⁾ »Epter þessum reikninge er Sigurdr kominn til Haga 1413. þad er árenu epter ad hann vann Haga á alþinge af Jörunde þordarsyne. og þetta mun so vera. (AM.)

182.

[10. Nóvember 1459.

i Haga].

VITNISBURÐR Halls Alexanderssonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1114 »Ex pagina pergamená affixa literis præcedentibus (p. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459) — a; AM. Apogr. 1116b, með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergamentskã fra Haga á Bardaströnd«, og var það uppkast að 1114 (= b); AM. 1183b »Aptan af störu Transscripto fra Haga á Bardaströnd, giördu 1586« (= c).

Jtem¹⁾ er þetta vitnisburdr hallz alexsanzsonar²⁾ að fader minn ok moder saugdu mic atian uetra gamlan þa er eg kom³⁾ til sigurdar þordarsonar er hann bio j haga æ bardaströnd ok uar eg hia honum ok j hans uernd .xx. uetur edr leingr ok nu sidan hia sonum hans sira greip ok philipus ok þordi tiu .xij. manudi ok heyrda eg aungan anad⁴⁾ seigia en kirkian j haga æ bardaströnd ætti allan skog fra aulldugili⁵⁾ ok fram adh hagagardi j morudal⁶⁾. liet sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi bædi uetur ok sumar ok hans syner epter hann bædi til kola ok elldiuidar huort sem þeim hentadi. suo uann eg ok opt ok margan dag med audrum þeirra uinummonnum. suo uar eg ok hia sigurdi þordarsyni þa er hann bygdi sira biarna sigurdzsyni jördina haga æ bardaströnd ok sira biarne liet uinna þenna skog hinn sama uegna kirkiunnar j haga. heyrda eg aungan upp æ tala edr ækæra þann sem tungumula atti edur bio ok auñgan fyrr en nu j sumar. Ok hier epter uil eg sueria ef til efnis kemur ok eg er med logum tilkuaddr.

183.

[10. Nóvember 1459.

i Haga].

VITNISBURÐR Jóns Markússonar um skóg Hagakirkju í Morudal.

AM. Apogr. 1115 »Ex pagina pergamená affixa literis præcedentibus« (p. e. úrskurðr frá 12. Nóv. 1459) — a; AM. Apogr. 1116c með hendi Árna Magnússonar »accuratè« »epter pergaments-

¹⁾ Jn primis b, c; ²⁾ Alexanderzsonar, c; ³⁾ sl. a; ⁴⁾ anan a
⁵⁾ aulldigili a; ⁶⁾ Mórudal b.

skrá fra Haga á Bardaströnd«, og er það uppkast að 1115 (= b); AM. Apogr. 1133d »Aptan af storu Transscripto fra Haga á Bardaströnd, giördu 1586« (= c).

Item¹⁾ er þetta uitnisburdr jons markussonar að hann sagdizt aungan hafa heyrt anad segia en kirkian j haga æ bardaströnd ætti allan skog fra aulldugili j morudal ok fram að brennuskridu²⁾ ok þar heyrdi eg aungan adh finna edr upp æ kæra ok bio eg j tungumula ferna .xij. manudu uegna sira biarna sigurdzsonar. lét sigurdr þordarson uinna j þessum sama skogi bædi til kola ok elldiuidar ok fann sira biarne sigurdzson ecki að ok ecki eignadi sira biarne sier þenna skog suo eg heyrdi. uar eg j haga kirkiu sokn upp a þriatigi uetra edr leingur. suo heyrdi eg ok sagth af sumum monnum að kirkian j haga ætti allan skog fra aulldugili ok fram að hagarardi j morudal. veit eg þar eingi meiri sanindi til. Ok hier epter uil eg sueria ef þurfa þiker ok eg er með lögum til beiddr

184.

12. Nóvember 1459.

i Haga.

16. Nóvember 1460.

URSKURÐR Þorsteins prests Þórarinssonar, prófasts milli Audna í Kjálkafirði og Langaness í Arnarfirði, að kirkjan í Haga á Bardaströnd eigi allan skóg í Morudal frá Öldugili og fram að Hagagarði, en þeir bræðr Filippus og Þórðr Sigurðssynir höfðu kært til Guðmundar Pétssonar, að hann hafi höggvið skóginn.

AM. Apogr. 1110 »Ex origin. fra Haga a Bardaströnd, accuratissimè« (AM.).

Þat gjaurer eg þorsteinn prestr þorarinsson profastur milli um audna j kialkafirði ok langanes j arnarfirði godum monnum uiturligt með þessu minu opnu brefe þa er lidit uar fra hingaburdi uors herra iesu christi. M^o. cccc^o. l^o. ok ix ar uar stefndr firir mic guðmundr petursson til haga æ bardaströnd laugarðaginn næsta firir marteins Messo³⁾ firir þa akæru er þeir brædr philipus sigurdzson ok þordur sigurdzson baru

¹⁾ Ju primis b, c; ²⁾ brenneskridu b (orðamunr eptir afskrift sem ekki var fullger); ³⁾ þ. e. 10. Nóv.

ath honum ath hann hefði hauggit ok j ort skog kirkiunar j haga æ bardaströnd j morudal j fullu þeirra ofrelsi ath lögfestum skoginum firir framañ aulldugil. nu saker þess adh guðmundr petursson uar ecki kominn ad lidnu hádegi ok einginn sa er hans umbod sagdizt hafa j greindañ stefnudag. uar stefnan suarin af tueimur uottum ok hann dæmdur lögliga firirkalladur um fyrrgreint skogarhaugg. beiddu mig ok krofðu adr nefnder brædr philipus ok þordur sigurdzsyner ath taka þau uitni sem þeir budu fram uegna kirkiunar j haga æ bardaströnd um eign æ¹⁾ greindum skogi j morudal ok abyrdur mier allan þann skada sem kirkian fiengi af minni forsomañ ef uitnin kynni adh hindrazt edur talmazt j nöckurn mata suo adh þau kæmi eigi fram ok misti kirkian þar firir sina eign ok riett. ok þui suoru firir mier fullan bokareid suo heitandi menn greipur prestur sigurdzson. aron jonsson. guðlaugur magnusson. hallr alexanzson. jon markusson suo latanda ord epter ord sem þessi sedula er liodandi sem hier er med bundin þessu minu brefe²⁾. ok nu saker þess adh þar stendr suo uth j fyrnefndra manna uitnisburdi adh kirkian j haga hefer haft fyrgreindan skog. xx. uetur ok leingur atörlulaust af þeim er attu ok biuggu j tungumula uit þa sem skogin höfðu j haga ok hafa létu kirkiunar uegna. komu firir mic titt nefnder menn þordur ok philipus sigurdzsyner manadaginn næsta epter marteins Messo beiddu mic ok kröfðu laga urskurdar um þenna sama skog sem þeir höfðu adr uitni um leitt uegna kirkiunar j haga. ok þui j guds nafni amen. seger eg þorsteinn prestur þorarinsson profastur med fullu doms atkuædi ok laga urskurdi allan skog fra aulldugili j morudal ok fram adh hagagardi kirkiunni j haga æ bardaströnd til æfuenligrar eignar suo framt sem eigi leidazt þau uitni edur prof adh þat se þeirra eign ef þeir skulu urænter uera ef nauckurer kalla upp æ.

uar þessi minn domur sagdr ok giaur j haga æ bardaströnd manadaginn næsta epter marteins Messo. mier j domsæti sitianda ok mörgum godum monnum hia ueraundum lærdum ok leikum ok samþyckiöndum.

Ok til saninda hier um setta eg þorsteinn prestur þor-

¹⁾ z (= ok) stóð í frumbr. Árni leiðrétti; ²⁾ þ. e. Nr. 179—183.

arinsson profastur mitt innsigli firir þetta mitt urskurdarbréf skrifat j haga æ bardaströnd sunudagin næsta epter marteins þess. æri sidar en fyr seger.

185.

21. Nóvember 1459.

á Helgafelli.

VITNISBURÐR tveggja manna, að Jón Ásgeirsson gaf Lopti Ormssyni löglegt umboð til að bjóða og bæta þegn og vígsbætr fyrir Guðna son Jóns, er vegið hafði Guðmund Magnússon.

Kriegers safn 2. 4to bls. 203—205 með hendi Styrz Þorvaldssonar c. 1700.

Það giörum vær Gunnar Jonsson. Jon Þorlaksson. Hallur Kietilsson godum monnum kunnigt með þessu voru brefi. að vær vorum þar i hiä. säum og heyrðum æ ord og handaband Loptis Ormssonar af eirni älfu og Jons Ásgeirssonar af annari. að svo fyrir skildu. að fyrnefndur Jon Ásgeirsson feck og (gaf) lögligt umboð ädurnefndum Lopti Ormssyni. að biöda og bæta þegn og vígsbætur fyrir Guðna son sinn fyrir það mannslag er hann oforsyniu j helslo Guðmund Magnússon. Lysti títtnefndur Jon Ásgeirsson fyrir oss. að hann skyllði það stöðugt hafa og hallða sem prattnefndur Loptur Ormsson giordi i þessu hañs umboði. eða hvað hann hefir brotligur orðid a kongdomsinz vegna hier um að jafnfullu sem hann sialfur. Og til sanninda hier um settum vær fyrnefndir menn vor Jnsigli fyrir þetta bréf. skrifad æ Helgafelli in festo sancte [Cholumbani Abbatis¹⁾ Anno Domini M. cccc. L. IX.

186.

24. Nóvember 1459.

í Skarði á Landi.

MARGRÉT Ólafsdóttir (Loptssonar) gefr Jón Ólafsson bróður sinn kvittan um allan föðurarf sinn og umboð allra sinna peninga.

AM. Fasc. XIV, 24, frumritið á skinni. Tvö fyrstu innsiglin eru enn fyrir bréfinu, en hið síðasta er dottið frá.

¹⁾ [Cholumbe Abbatis, hdr.

kuittvnarbref systur minar¹⁾.

Þat giorvm vier arnbiorn gudmundzson. hvge oddzson ok helge olafson godum monnum kunnegt med þessu uorv brefe at þar vorum vier j hia savm ok heyrðvm æ j reykhlahlid uid myuatn ord ok handdabannð ions olafsonar ok margretar olafsdottur systur hanns at svo fyrir skildv at fyrrnefnd margret gaf adur nefndan ion kuittañ ok akiærvlavsañ vm allan sinn favdurarf ok vmbod allra sinna penninga sem advr greindum ione bar til vmbods.

ok til sannenda hier vm þa settum uier fyrrnefnder menn uor innsiglle fyrir þetta bref sem skrifat var j skarde j lan(d)mannahrepp lavgardagen næsta fyrir andressmessv anno domini 10° ed^o 1° nono.

187.

29. Növenber 1459. i Kaupmannahöfn.

SÝSLUBRÉF Ólafs biskups Rögnvaldssonar fyrir Skagafjarðar-sýslu um tíu ár, útgefið af Kristjáni Danakonungi hinum fyrsta.

AM. Fasc. XIV, 20, eptir transskripti á skinni frá 12. Okt. 1460 gerðu á Hólum í Hjaltadal. Af bréfi þessu eru til nokkrar pappírsafskriptir sem allar stafa frá þessu transskripti. Merkest er sú afskrift, sem nú er í Advocates Library i Eibinaborg 21, 8, 6. Svo (FM. 18. 8vo) og gerð er fyrir Árna Magnússon; er hún stafrétt. Það sem tekið er upp í Sýslumannaæfir I, 315—316 er orðrétt sama ágríp þessa bréfs sem í bréfaskrá Jóns frá Grunnávik. Sbr. lögmansúrskurð 10. Növ. 1463.

Kong Christians briefs inntak um jarder²⁾.

Vi cristiern med gvds nåd danmarkx. sviarikis. noregis. vendis ok gota konvng greifve j oldenborg oc delmenhorst sendum ollvm sem byggia ca vaart land jsland heilsu med gvð ok warra konvnglega nade kvnnigt giorande at vi af vaar serdelis gvnt ok næde svo ok firir truskap ok vilioga þenustv sem þenne brefvisare herra olaf plizus³⁾ til hola kirkiv j island oss ok vort rike norege hier til giort hefer ok hier efter troliga bevisa

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi Jóns Ólafssonar sjálfs; ²⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld; ³⁾ pliz', transskr. og svo les Eibinaborgarafskriptin.

skal ok maa þá havfvm vi vnt ok forlent ok med þetta bref vnnom ok fyrlenom honom vaart ok krununnar leen skagafiord liggjanda j fyr nefnt holabiskupsdæme nordan vpp a island med alla sina tillavgur ok konvngliga rento rettogheit ok huat þat helzst er edur vera kan til nytte ok býhallda þat j tio samfelden aar j svo maata at han skal arliga gifa oss þar af til vaart fatabvr hvndrada letta gyllena svo leing^e han þat i verio hafer ok antrarda oss edur vaarom vmbozman j biorgen vpp a vaara vegna. ok skal han giora oss goda reido ok reikningskap af strandrak sem þar falla kan. þvi bidiom vi ok biodom ydr vaara ok kronanne skatskýlldoga bændur ok megin almuga sem byggia ok bua j fyrneft skagafiord at j hier efter veri honom hæroge ok hlýdoger ok giorin ok gefuin honom til goda reida yduarn arligan skat landskýlld sakeyre ok allt annat sem j oss upp a kravnvnnar vegna pliktavger eravd ok eingvm adrvm svo leingi han þat af oss j verio hefer sem fyrskvifat star ok latit þat eingalvnd svo framt j vilin flý vaara konungliga hefnd ok reide.

Ok til saninda hier vm latom vi heingia vaart secretvm firir þetta bref sem skrifat er appa vart slot kaupmannahafun ju vigilia sancti andree apostoli anno domini M^o cd^o qvinqvagesimo nono.

188.

1459.

i Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungr hinn fyrsti ritar Davíð biskupi í Utrecht um refst yfir Kölnarmönnum fyrir það, að þeir réðust á, tóku fastan og ræntu Marcellus Skálholtsbiskup, þá »postulatum« erkibiskup í Niðarósi, þegar hann var á heimleið úr sendiför, er konungr hafði gert hann í, bæði til páfa og annara þjóðhöfðingja.

Bartholins safn B. Fol. bls. 187—189, skr. c. 1690. Prentað í *Scriptores rerum Danicarum VIII*, 400—401.

Copia ad Episcopum Trajectensem in causa Coloniensium.

Christiernus dei gratia Regnorum Dacie Svecie Norvegie et cetera reverendo et orthodoxo in Christo patri David eadem

gratia Episcopo Traiectensi, Salutem et sincere dilectionis affectum.

Subiit animum, Reverende et amantissime pater in Christo, amice carissime, ea presentibus recensere, quae famatis rumoribus ad vestram pervenisse notitiam minime hesitamus; ingens quidam flagitium et pestiferum ausum implacabili animadversione dignum per Burgimagistros et Consulatam Coloniensem sacrilega temeritate presumptum. Nam dudum cum Nos reverendum in christo patrem Marcellum Episcopum Scalolthensem consiliarium nostrum, tunc in Nidrosiensem Archiepiscopum postulatum, ex regnis nostris pro arduis nostris et regnorum nostrorum negotiis imminentibus, Oratorem et Ambasiatorem nostrum ad sedem Apostolicam et diversos Reges ac Principes legassemus; cum ad Nos ipsum summus Pontifex expeditum cum responsis remitteret, per civitatem Coloniensem transitum facientem, dicti Colonienses perperam satagentes inanibus confictis coloribus, ipsum Episcopum in propriis laribus, infra Ecclesiasticam emunitatem, sub salvo conductu existentem, demissis ipsorum violentiarum magistris cum famulis civitatis, irreverenter et contumeliose, per tecta et domos vicinas cum impetu subintrantes apprehenderunt, percusserunt, solo prostraverunt et captivarunt, annulis preciosis ex digito violenter extractis, per vicos et plateas ad carceres maxima cum ignominia traducentes. Et statim familia sua repulsa, curiam Episcopi in potestatem et arbitrium receperunt, et nocturnis squallentibus latebris, vasa aurea et argentea in notabili pondere pecunie, clenodia tam nostra quam sua, privilegia, litteras nostras clausas et apertas et omnem Episcopalem supellectilem asportarunt; quod lucente die curia prefata rebus contactis excussis evacuata remansit. Ac quoque posteaquam domino favente, eis invitis, bonorum presidio immunis evasit, se ad tutelam illustris Principis, Juliensis et Montensis Ducis, nepotis nostri carissimi, qui sibi illatam iniuriam noverat, contulit, hortatibus crebris tam dux prefatus quam ipse Episcopus literaliter et per oratores, Colonienses commonitos habere, quatenus per suos competenti comparerent in loco, et super captivitate Episcopi et spolio darent et reciperent, quod foret iustitiae et honoris. At per semestrem sepe requisiti et expec-

tati turpi silentio recusarunt. Interea cum ad presentiam nostram gravi cum querela se contulit, nos accuratis apicibus et per oratores nostros super hiis, ut predicatur, obnixius et amicabilem requisivimus, quatenus rem per ipsos flagitiose in vilipendium nostrum, et ecclesiastice ac episcopalis dignitatis noxam patratam, condigna satisfactione et emenda componerent; a quibus responsa plena blasphemis et subterfugiis reportavimus. Quocirca, reverende in Christo pater, quia tam ingentem offensam nostra modestia regia quam pluribus sustulit, ulteriori mora torpere non valet, quam decet acriori vindicta ulcisci, eandem P. V. per amicitiam singularem attentius obsecramus, quatenus sicut nos vobis in negotiis vestris favorabiliter semper faciemus, ita velitis contemplatione nostra ipsos Colonienses commonitos facere, ut Maiestati nostre et Episcopo prelibato iuxta indaginem suprascripte narrationis integraliter satisfaciant. Quod si contempserint vestros audire hortatus, velitis cum vestris subditis et amicis nobis favoribus adesse et assistentia exercitus. Donec redeuntes ad cor, iniustam iniuriam digno emendationis impendio complanaverint.

Valete, Reverende in Christo pater, et amice optatissime, cuius beneplacitis et gratuitis nos offerimus corde preparamos.

Datum in castro nostro Copenhaven Dacie, anno et cetera
LIX. Regali nostro sub secreto.

189.

2. Januar 1460.

Ósló.

KRISTJÁN konungr hinn fyrsti veitir Guðina Jónssyni landsvist fyrir víg Guðmundar Magnússonar, er hann hafði ófyrirsynju drepið.

AM. Fasc. LXVI, 11, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. Afskr. (brot) í Kriegers safni 2. 4to bls. 217—18.

Kvittunar Bref Gudna Jonssonar fyrir mannslegi utgefit af kong Christiern¹⁾.

Christiern med gudz nadh Norgis Suerikis Danmarks Wendis oc gothe kungh grefue i Oldenborgh oc delmenhorst

¹⁾ Krieger 2.

sender ollum monnum þeim er þetta bref sea ædher hýrer Q(uediu) g(uds) oc sine.

wer wiliom at þer vider at wer hafuom i heydher vider gudh oc saker godre manne bønestadher oc æfther þuj profue er her fylgher gifuith gudhine jonssyni er gudmundi magnussyni [wart at skathe vforsynie¹) landzuist med þeim hættæ ath han see ledugh quit oc frij oc allþingis akærolows for oss oc hworio manne. thy forbyudum wer hwario manne fullkomelighe wandrædhe at aucke [æder aucke lathe vider han hædhen af om þetta moll nema hwar som þet gærer vili hafue forgort fee oc fridi oc werde siden aldrij bodemadher²).

war þetta bref gort i oslo aa ællipthe are rikis wort norghe her jfuer vikinghson profast at marie kirkio i oslo cantzelær wor jncigledhe dægin nest æfter nyarsdagh.

Anno domini 185 decimo³).

190.

7. Febrúar 1460. á Hóli i Bildudal.

KAUPMÁLABRÉF Gísla Filippussonar ok Ingibjargar Eyjólfsdóttur.

AM. Apogr. 1117 eptir framriti frá Haga á Barðaströnd. *6 innsigle hafa fyrer brefenu vered. eru nu öl burtu* (AM.).

In nomine domini amen.

uar svo felldr kaupmali giorr ok lystur æ brullaupsdegi gísla philippussonar ok ingebiargar eyjólfsdóttur þa lidet var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund. cccc. lx. ar æ holi j billudal j arnarfiardardolum fimtudagenn næsta epter purificationem sancte marie at philippus sigurztson ok groa ketilsdóttur gafu gísla syni sinum til kaups ok konarmundar vid ingebiorgu eyjólfsdóttur halfa iordena haga æ bardastravnd firir .lx. hundrada ok þar med. xx. kuilldi edr kuillda uirt ok hier med samþykkti ok gaf loptur philippusson þessa gíof ok giord faudr sins ok modr uid gísla brodr sinn. hier j moti gafu þau eyjólfur magnusson ok helga þordardóttur ingebiorgu

¹) [vard att skadi paa sin, Krieger 2; ²) [paa hannem mend hvem ded giør giorgiortt(?)frid og . . . Krieger 2. 4to (og þýtr); ³) p. e. 145 decimo.

dottur sinne til kaups uid ædr nefndann gisla .xx. hundrut upp j iardernar j billdudal. eyri ok hol. hier til gaf magnus eyiolfsson diakni ingebiorgu systur sinne. xx. hundrut upp j somu iarder hol ok eyri er fader hans ok moder gafu honum. sambyktu þau fader hans ok moder þessa hans giof vid ingebiorgu systur sina. kiori eyiolfur magnusson dottur sina ingebiorgu helmingakonu j gard gisla philippussonar at feingnu fie ok ofeingnu. j faustu ok lausu.

uoru þessir brullaupsuottar þosteirn þorarinsson. snorri biarnarson. kodran þionsson prestar. þorbiorn biarnarson. arni baidvarsson. ormur ionsson. leikmenn.

Ok til sannenda hier umm settvmm vær fyrr nefnder menn vor inzeigli firir þetta bref sem giort uar a holi j billdudal a sama ari ok degi sem fyrr seger.

191. 22. Februar 1460. í Vatnsfirði.

BJÖRN Þorleifsson kaupir Bæ í Súgandafirði af Grími Þorleifssyni fyrir þrjátígi hundraða í lausafé, og eru landamerki tilgreind.

Afskrípt, staðfest í Haga á Barðaströnd 25. Júní 1704 af Einari Einarssyni og Magnúsi Arasyni, og var frumritið þá „miðg Roted“.

Kaupbref firir Bæ í Sugandafirde¹⁾.

Þad giðrum vær Are Sumarlidason. þorsteirn Sigurdsson. Einar Pálsson. Jon Jonsson. Vincentius Nicolasson Godum monnum kunnugt med þessu voru opnu brefe ad, vær vorum i hia i Breidastofunne i stofunne i Vatnsfirde þa lided var fra hingadburd vors herra Jesu Christi 1460 aa Peturs Messu dag um veturinn. såum og heirdum aa ord og handaband Biðrns bonda þorleifssonar og Griymis Þorleifssonar og skildest þad under þeirra handabande ad nefndur Griymur selde Bijrne þorleifssine Jörd þa er Bær heiter i Sugandafirde. og liggur i stadar kirkiusokn. med øllum þeim gögnum og giædum. sem greindre Jördu aa ad filgia og filgt hefur. ad fornu og nyu og firrgreindur Griymur vard framast eigande ad.

Hier i mot gaf ædurgreindur Biðrn Þorleifsson þria tyge

¹⁾ Svo.

hundraða, með so felldum frijðlejka. 12 kugillde bulæg og 8 hundrud i giellðfie. 10 hundrud j þarflegum peningum. þeim sem þeim vel samañ kiæme. og skilðe lukast aa þrem aarum enum næstu. utañ Biörn villde firr mejra luka. selðe Griymur þessa firr greinda Jörd áðurnefndum Birne til fullrar eignar undañ sier og sijnum Erfingium. skilðo oftnefndur Griymur svara laga riftingum aa firrgreindre Jörðu. enn tijttnefndur biörn halða greindre Jörðu til laga. ad þessum landamerkiom. ad Sunddalsaa so langt sem hun fellur til ur Vatne og til gards þess er giordur er mille Vatnadals og bæar. báðu meigenn aar sem gardurenn syner. þriðjung beitar i Vatnadals afriett. Enn Vatnadalur aa i mote haustbeit og vorbeit krossmessna i millum ofan með bæarhljíd. Bær aa xxx sauda beit aa saudanese fra krossmessu aa haust og (til) krossmessu aa vor. enn kirkiañ aa stad ä i mote naustgiord og skipstóðu vid aar os i Bær lande. Og til sannenda hier um settum vær firr nefnder menn vor Jnnsigle firer þetta bref skrifad i sama stad. deige og aare sem firr seiger.

192.

28. Februar 1460.

i Vatnsfirði.

OLAFR Ísleiksson prófastr milli Geirólfs(gnúps) og Langaness úrskurðar jörðina í Vogum Vatnsfjarðarkirkju til æfinlegrar eignar samkvæmt testamentisbréfi Einars Eiríkssonar, er Björn bóndi Þorleifsson bar fram.

AM. Apogr. 899 »Ex origin. Vatzford. accuratè«. »6 innsigle eru under brefinu, og allðri hafa fleiri vered« (AM.). Kriegers safu 2. 4to bls. 141—144 með hendi Styrz Þorvaldsssonar c. 1700.

Þat giorum vær olafur isleiksson profastr milli geirolbs¹⁾ og langanes. petur þordarson. eirekr arnason. sigurdr jonsson. jon jonsson. biarne oddzson prestar godum monnum kunnigt með þessu uoru brefi ad sub anno gracie milliss(im)o quadringtissimo sexagessimo j uatzfirde j jsafirde fimtudagin næsta eptir matheas Messo sam vær ok ýferlaasum testamentum bref

¹⁾ »I orginalnum hefur fyrst skrifad vered geiroms sidan corrigerad: olbs eins og hier er ritad. Geirolfsgnuþr heiter þad i landnamu« (AM.).

einars bonda eirekssonar með. ij. hænganda jnnsiglum skeggia prestz eldiarnssonar ok þoruardz gudmundzsonar ok þar með skrifadir helgi prestur einarsson ok þorualldr snartarson ok stöð þar suo skrifat j mille annara orða at fyr nefndr einar eireksson gaf j sitt testamentum kirkiune j uatnzfirde¹⁾ þessar jarðir er suo heita halshus ok uogar ok midhus ok halfa eyre j miofafirde er liggia i vatnzfiardar kirkiusokn með þeim gíofum odrum sem greint testamentum bref utuisar. lagde biornn bondi þorleifson þetta bref fram fyrir mic fyrr nefndann olaf isleiksson ok beidde mic ok krafde laga urskurdar huort kirkian j uatnzfirde mætti með rettu eiga jordina j uogum er fya greindr einar hafde kirkiune gefit sem hans bref utuisar. Enn með þui at eg uar með laugum krafdr ok beiddr ok guds laug suo utuisa at hinn sidazte uile manzens skal standa obrigeliga þui at tilkölludum með mier adr nefndum prestum ok odrum goðum monnum. þeim sem þar voru nær staddir þui seigr eg þratt nefndr olafur isleiksson profastr ok kirkiunar umbodsmadr. j domsæti sitiande. ja nomine domini amen með fullum laga urskurde kirkiune j uatnzfirde greinda jord uoga til æfnigrar eignar ok ei ueit eg annat rettara fyrir gude at suo profudu sem nu er fyrir mic under flutt.

ok til sanninda hier um setta eg titt nefndr olafur mitt innsigle með þessara fyrr nefndra presta innsiglum fyrir þetta mitt urskurdarbref skrifat j sama stad degi ok are sem fyrr seigr.

193.

20. Marts 1460.

i Bjarnanesi.

KRISTÍN Teitsdóttir handleggur Teiti Gunnlaugssyni föður sínum jörðina Horn í Hornafirði, svo að hann megi gefa hana Gunnlaugi syni sínum, en Kristín skilur sér hana aptr, ef hún lifir Gunnlaug bróður sinn.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. III, 2, transskript á skinni gert af Guðmundi Guðmundssyni og Einari Jónssyni á Ásgeirsá í Víðidal fimtudaginn næsta fyrir messudag Simonis et Jude Apostolorum (= 22. Okt.) 1523. Afskript af bréfinu er í AM. Apogr. Nr. 2523 með hendi Arna Magnússonar, og var bréfið þá »miðg so meirt og fued orðed, so að það með tidenne forgeingur«.

Þat gíorum vær hermundur arnason. sigvatur halldorsson

¹⁾ Svo.

ok þorvalldur þorvardsson godum monnum kunnigth með þessu voru opnu brefi. þá lidit var frá hiingatburd vors herra jhesu christe þushund fiogur huñdrud ok sextigi ar. fimtadagin næsta epter gudmundardag. vorum ver i hia sam ok heyrðum cā i Biarnanessi i Hornafirði at Kristin Teitzdottir leyfde Teite gunnlaugssyni foder [sinum] með handabandi ok upp[læg]di iordina Horn i Hornafirði i suodan mata at Teitur gunnlaugsson skyldi vel mega gefa þessa saumu iord Horn gunnlauge syne sinum ef gunnlaugur Teitzson lifdi Kristinu Teitzdottur systur sina edur hennar barn edur baurn. ef gud gæfi henne þau at eiga. En ef opptnefnd Kristin Teitzdotter lifir edur hennar baurn skilgetin gunnlaug Teitzson brodur sinn. þá skildi þrattnefnd Kristin Teitzdotter þessa saumu jord Horn i Hornafirði apptur under sig edur sin haurn skilgetin. ok hier epter vilium ver sveria ef þurfa þickir. Ok til saninda hier um settum. ver fyrnefnder menn vor innsigli fyrir þetta giorningsbref. skrifad i sama stad ok dag. are sem fyr seigir.

194.

5. Mai 1460.

á Auðkúlu.

TRANSSKRIFT af Flatatungu og Bægisárbréfi frá 20. Janúar 1428.

AM. Fasc. VIII, 25, transskriptið innsiglalaust á skinni, mjög blakt og máð. AM. Apogr. Nr. 303. Öll innsiglin voru dottin frá transcripto 1712.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda jon jonsson. hrafn jonsson. bergþor jonsson. eyvindur thomasson kvediv gvds ok sina kvnningt gerandi ath þá er lidit var frá hingatburd vors herra jhesu christi þvsvndrvt cccc ok sextiger æ ædkvly j svinadal vorvm vær j hia ok heyrðvm æ svo latanda bref með heilvm ok oskoddvm hanganda jnsiglvn svo latanda ord fyrir ord sem hier segir.

[Hér kemr bréf frá 20. Janúar 1428, Dipl. Isl. IV, Nr. 401].

Ok til sanninda hier vm settvm wier fyrr nefnder menn wor jnsigli fyrir þetta transkriptarbrief skrifvat (æ) ædkvly j svinadal manvdagin næsta eptir kross Oesso vm vorit æ sama ari sem fyrr seger.

195.

18. Maí 1460. á Laugabóli í Laugardal.

EINAR Markússon selr Jóni Erlingssyni sex hundruð í jörðunni Arnardal enum neðra í Skutilsfirði fyrir tólf hundruð í ganganda fé og lausafé, og lýsir Einar landamerkjum.

AM. Fasc. XIV, 22, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö hin fyrstu eru enn þá fyrir því. Hin eru dottin frá. AM. Apogr. 5706.

Kaupbref firir Arnardal¹⁾.

Þath giorum wier þodr hnarrarson. Eigel þorleifsson. jon hakonarson. jon bergþorsson. godum monnum kunnigt med þessu woru opnu brefe ath wier worum j hia saum ok heyrðum á ord ok handaband þessara manna af eirne alfu einars markussonar ok gro konu hans enn af annare alfu jons erlingssonar ok jngebiargar konu hans.

Þui [j nomini²⁾] domini amen

war þessi kaupmale gior adr greindra Wanna j mille oss nær weranda at suo firir skildu ath adr greindr einar markusson sellði fyr nefndum jone ellingssyne sex hundrut j jorðunne arnardal enum neðra er liggr j eýrar kirkiu sokn j skutilsfirde med þeim landamerkiem sem hier seiger.

Jnn yfer merarbúis at ofæru þeirre er þar er næst ok fram ad langa hrygg firir nedan dalenn minna ok at þuerá þeirre at næst er arnardalnum minna j mille ok murtaselia ok jnn at brudarhamre j mille sudawikr ok arnardals. sagðizst fyr nefndr einar markusson huorke hafa sellt ne gefid neckorum manne j þessu greindu takmarke nema adr greindum jone ellingssyne fyr greind sex hundrut j þesse jorðu arnardal.

Jtem sellde opt nefndr einar [med samþýcke gro jonsdottr konu sinnar³⁾] tittnefndum jone þratt nefndan jardar part wndan sier ok sinum erfingium enn under jon ok hans erfingia med ollum þeim gognum ok giædum. ækum ok hlunendum bædi til fiallz ok floru jafnwel ok þa peninga sem finnazst kann j jorðu edr æ sem jorðunne hefur fylgt at fornu ok nýigio ok hann hefur fremszt ordit at eigandi j millum fyr greindra tak-

¹⁾ Aftan á bréfinu með hendi frá 17. öld; ²⁾ [svo]; ³⁾ [milli línanna með sömu hendi.

marka. Skyllde þratt nefndr jon hafa tueggia manna jferd j saulfafioru enn einar sex manna jferd ok þeir at auke sem saul færa wndan sio eitt skip j arnarnese ok skal jon taka alla tolla af þui huerso marger sem æ roa ok þar med navst ok kro ok hiall. hier j mote skal einar hafa þriu skip ok taka alla tolla af þeim ok þar med þria hialla ok þriu naust ok þriar krær. Hafde jon j sinn hlut j taudum partenn norðr fra fíoslæk jnnan gardz allan wpp ok ofan fíos [med haugstad¹⁾ ok gard norðr fra med ollum wnderstaudum. badstofu ok forbadstofu þar wm þuert suðr ýfer hus þat sem næst er heimelikt²⁾ med þeim grund(uoll³⁾) sem þar til heýrer enn einar allar æðrar²⁾ taudr ok hus. skal þat hafa huor af selum sem drepid geta ok skal jon hafa wte eitt neth enn einar þriv neth ok þar leggja sem will af huors hendi. skal jon hafa enn fiorda part af ollum reka ok suo af flutningshuaulum. Hier j mote gaf opt nefndr jon ellingsson med samþýcke jngebiargar hakonar-dottur konu sinnar. xij. e. wid adr greindum jardar part. war þar golldit j. v. kyr ok þriu asaudar kugillde ok. ij. naut tueuetur til hundras. sexæringr nýr med ræ ok reida. wad ok jfærsla firir þriu kugillde. skyllde opt nefndr einar Darkusson suara laga riptingu æ adr greindum jardar part enn titt nefndr jon ellingsson hallda til laga.

Ok til sannenda hier wm settum wier fýr nefnder menn wor jnzsigle firir þetta kaupsbref er giort (var) æ laugabole j laugardal j augursþingum sunnodagenn næsta firir gagndag-wiku. anno domini M^o cccc^o lx^o.

196.

18. Juni 1460.

á Hofi í Vatnsdal.

VITNISBURÐR um torfskurð frá Hofi í Vatnsdal í Brúsastaða og Gilsstaða jörð.

AM. Apogr. 756 «Ex originali» með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna. «Brefed er á kalfskinn, hafa vered fyrer tvö hang-ande Jnnsigle, er annad j burt, enn þveingurenn epter».

Þeim godum maunnum sem þetta bref sia edr heyra

¹⁾ [milli línanna með sömu hendi; ²⁾ svo; ³⁾ [yfir línunni.

senda þorstein magnússon. einar þorsteinsson kuediu guds ok sína kunnegt giaurande þa er lidett uar fra hingatburd uors herra ihesu cristi 00 cccc lx ara þriudagenn næsta epter dyradag¹⁾ uoru uid hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband ad gestur petursson handfeste gisla þorgilssyne suo felldañ vitnesburd ad hann uisse ad biaurn audunarsonar bio a hofe i vazdal meir enn fyrir fioretige uetra ok hafde torfskurd j brusastad(a) jaurd ok gilstada jaurd sem hann þurfte ok atalde einge suo ek heyrde. ok hier epter kuest hann sueria ef þurfa þætti²⁾. ok til sanninda hier um settu uid fyrskrifader menn okur insigle fyrir þetta bref skrifat æ hofe a sama are deg(e) sidar en fyr seger.

197.

26. Júní 1460.

á Möðrufelli.

SEX menn votta, að Magnús Benediktsson hafi lukt Benedikt syni sínum fjórtán tigi hundrada í arf eptir Þrúði móður hans og tilgreinir þar í nokkrar jarðir, en Benedikt kvittar föður sinn fyrir.

AM. Apogr. Nr. 5656, »Ex originali«, með hendi Jóns Magnússonar bróður Arna. »Brefed er á kalfskinn, með 5. Jnsiglum enn það síðta er brtt, á Jnsiglunum siest eckert notatu dignum, fyrer utan nöfneñ«.

Þat giorum vær. eirekur loptzson. einar arnason. þorkell þorkellsson. helgi sigurdsson. jslEIFur gudmundzson. gudmundr jvarsson godum monnum kunnickt med þessu voru opnu brefi. at þa er lidit (var) fra hingatburd vors herra ihesu christi þusund cccc ok sextigir ar. midvikndagin næsta fyrir huitasunnu³⁾. vid samkvomugerdi j eyiafirði. vorum vær i hia saum ok heyrðum æ. ord ok handaband þessara manna. magnus bonda benedictzsonar af einne alfu ok benedictz sonar hans at suo fyrir skilldu at greindur magnus luckti benedicti syne sinum j sinu modrarf. fiortantigi hundrada. var þar tilgreind jordin skialldarvik i kræklingahlid. er ligger i glæsibæiar kirkiv sokn fyrir fioritigi hundrada ok þar til tivtigi hundrada j lausagoze j fridum penningum ok ofridum. sidan lofadi fyrrgreindr magnus

¹⁾ þ. e. 17. Júní; ²⁾ þættu, hdr.; ³⁾ = 28. Maí.

benedict syne sinvm jordina¹⁾ vik i skagafirdi er liggr i kirkiu-
sokn æynenes stadar til giptvmala ef hans heidur lægi vid.
skyldi fyr greindur benedict magnusson eignaz jordina til jafn-
adar erfða vid syskin sin epter því sem login vtvisa. sidan gaf
tittnefndur magnus benedict syne sinum jordina hol ut ed
næsta vik an allz æikningsskapar. sidan gaf opptnefndur bene-
dict þrattgreindan magnus faudur sinn aurlungis kvittan ok
ækærulausan vm allan sinn modurarf ok meðferð a greindum
arfi þeim er honum fiell til logligrar erfdar epter þrudi modr
sina fyrir sier ok ollum sinum logligvm epterkomendum. skyldi
fioritigi hundrada af greindum arfi standa hia magnuse bene-
dictzsyne leigulauser þar til benedict giptiz. Ok til sannenda
hier um settvm ver fyrnefnder menn vor insigle fyrir þetta bref
er skrifat var j maudrufelle j eyiafirdi. fimttudaginn næsta epter
ionsmessu baptista. sama are sem fyr seger.

198.

1. Juli 1460.

á þingvelli.

Jón Þórðarson selr Birni bónda Þorleifssyni jörðina Norðtungu
í Borgarfirði fyrir sex tigi hundrada, og geldr Björn í mót jörð-
ina Skuggabjörg í Deildardal fyrir tuttugu hundruð og fjörutíu
hundruð í vel virðu gózi.

AM. Fasc. XIV, 21, frumritið á skinni. Innsiglin hafa
verið sex, en ern nú öll dottin frá.

Þat giorum wær oddr asmundzson laugmadur. skuli lopzson.
gunnar ionsson. stephan þorarensson. brandvr sigurzson. þorarin
arunsson godum monnum kunnegt med þessv vorv opnv breff
anno domini M^o. cccc^o. lx^o. vorvm vær j hia savm ok heyrd-
vm a j laugriettv æ alþingi manvdagin næsta epter petvrs-
messu²⁾ ord ok handaband biarnar bonda þolleifssonar af eirni
halfu. ions þordarsonar af annari. falst þat under ok skildizt
þeirra handabandi ath þeir stadfestv þar firer aullvm dandi-
manni³⁾ þau iardarkaup sem fyr hafdi framm farit j milli þess-
ara fyrgreindra manna. at fyr nefndr ion þordarson selldi adr
nefndum birni jordina norðtungu j borgarfirdar heradi firer

¹⁾ Svo; ²⁾ þ. e. 30. Júní; ³⁾ svo.

lx. hundrvt med aullvm gaugnvm ok gædum sem greindri iordu a at fylgia ok fylgt hefer at fornu ok nyu. ok hann matti fremst eigandi at uerda med aullvm þeim rentvm ok inntektum sem til liggja þessara(r) fyrgreindrar iardar. hier j moti gaf þratt nefndr biorn opt nefndum ioni skuggabiorg j deildardal j hofs kirkiv sokn firer. xx. hvndrvt med aullum gaugnvm ok gædvm sem þessi greindri iordv a at fylgia ok fylgt hefer at fornu ok nyu ok hann uard fremst eigandi at. ok þar til. xl. hundrada j uel uirdu gozi. skyllidi titt nefndr biorn þolleifsson suara laga ripting a greindri iordv enn titt nefndr ion hallda til laga. skyllidi ok titt nefndr ion suara laga ripting a nor(d)tungv enn biorn þolleifsson hallda til laga riettra.

Ok til sanninda hier um settum uær fyrnefnder menn vor inzigli firer þetta bref vmm (nefat) iarda kavp. skrifat vid avxara a þinguelli. a sama ari enn degi sidar enn fyr seger.

199.

8. Juli 1460.

í Skálholti.

MATTHEUS biskup á Hólum og umboðsmaðr heilagrar Skálholtskirkju, eins og hann ájálfr nefnir sig, bannar Andrésí Grænlendingabiskupi að fremja nokkur biskups eða prests verk í sínu umdæmi, undir banns þínu, fyrr en hann hafi hreinsað sig af þeim sökum, sem hann hafi stefnt honum fyrir á fund Ólafs erkibiskups í Niðarósi.

AM. 22B. Fol. bls. 91 á pappír skr. c. 1605 (»Adversaria Huitfeldiana«). Bréfið er prentað í Grönlands hist. Mindesm. III, 184—85. Ártal þessa bréfs er athugavert, því að ádr (Nr. 161) er talið, að Mattheus dæi 1458. Ætti því bréfið að vera frá 1456, 1457 eða 1458.

Om Biscop Anders aff Grönland anno 1460¹).

Vij Mattheus med gudz naade Biscop a holum och vmbodzmader helleger Schalholdz kirkiu. gerum godum monnum kunnigt med tessum vorum breff. að os och godum monnum os nerverende list och saa heffuer lyttist að hellog Skalholdz kirkiu heffuer mikin och uvmagulegom skada nu'fyr langan tima fengit aff then imislegom vmbodum sem nu lange tima heffuir

¹) 1406(!), hdr. á báðum stöðum; á síðari staðnum er ártalið mjög skorið, en er þó nokkurn veginn víst (1406).

iffuer henne veret. och nu Biscop anders aff Gardum aa Gronland först biriede. Thi forbiudum vij ther adurnefnder Biscop anders vnder fuld forbud. band och bandzpine ad fremme nokot bischopligt eda prestelig starff förend du heffuer dig rensit eda ret stadit fyri their sakar sem vij hafluom ther fyri steffnt fyre verdulekan foudur ok herre. ber olaff med gudz naade Erkebiscop j Niderosi. hermed forbiudom ver ollum oc seerhuerium bede lerdum ok lekum vnder samme forbaud. band och bandzpinu ad tbeirra Embete ad stande eda ther nokore lydni eda fylgie ad vette til nokors biscoplicks starff eda Embete thartill sem endulegur veggur ganger a um aull thau malle felli fyri adur nefndur verduge foudur Eriki biscoppen j Nidrossi er vij høffum ther fyrri steffnet. eda fyrri vor nodoga herra konunginn eff thes med tarff.

Ok til sande herum settum vij vort Jndsigli fyrri thetta breff skreffuit j Skalabolti den 6 dag epter Mariæ besögilsiz¹⁾ deigi [anno domini] 1460²⁾.

200.

3. August 1460.

á Skarði.

TVENNIR vitnisburðir um yfírgang Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to bls. 285—291, með hendi Stýrs þorvalds-sonar c. 1700. — Skjalabók, sem átt hefir Jón háyfírdómari Péterson; báðar þessar afskriftir eru gerðar eptir transskripti frá 23. Aug. 1479. — Landbókasafn 115. 4to, I, 142—144 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hitardal c. 1730, og afskrift þar af í ÍBfél. 126. 4to bls. 51—53; þessar afskriftir eru og gerðar eptir sama transskr., en ártal þess er hér misskrifað 1460 (fyrir 1479).

Meðkenningarbréf um ranglegt hald Guðmundar Arasonar á annara manna jarðagózi. Anno 1460³⁾.

Það geri eg Einar Þórðarsou góðum monnum kunnugt með þessu mínu opnu bréfi, að eg var með Guðmundi bónda Arasyni, þá hann hafði [tekið við⁴⁾] sínum réttum erfðapeningum, og hann hafði mestan yfírgang í Vestfirðinga fjórðungi; hafði eg þá⁵⁾ hans bréfagerðir og vissa eg mikinn part um hans fear⁶⁾ afa; en með því að⁶⁾ lögin skylda mig til satt vitni að bera og eg⁶⁾ heyri þá menn marga, sem [kalla á⁷⁾] hans

¹⁾ Finn Magnússon getr upp á: »bodun?«, en: besögiliz, er vist, þótt skorið sé; ²⁾ 1406, hdr.; ³⁾ 115, 126; ⁴⁾ [meðtekið Kr.; ⁵⁾ b. v. Kr.; sl. hin; ⁶⁾ sl. Kr.; b. v. hin; ⁷⁾ [ákalla Kr.

peninga og þykjast orðið hafa fyrir hans ofríki, þá vissa eg hann meðtaka¹⁾ þessa peninga²⁾, svo að³⁾ eg vissa hann ei peninga fyrir lúka:⁴⁾

Fell í Kollafirði. lx^c. eign; þar til þrjár⁵⁾ jarðir, er heita Fjarðarhorn, hvortveggi⁶⁾ Þrúðardalur og Ljúfustadir, eptir því sem hver er lagin á⁶⁾.

Hólm í Steingrímsfirði.

Bæ og Drangsnes á Selströnd í Kaldaðarness kirkjusókn. [Reykjarfjörð og Kjós í Árness kirkjusókn⁷⁾].

Borg og Ingunarstaði í Króksfirði og Gautsdalur, fyrir iij og lx hundruð allar saman.

Miðjanes og Hamarland á Reykjanesi, tvö hundruð og fimmtigir hundraða.

Vissa eg og að⁸⁾ Guðmundur Arason veðsetti kirkjunni á Reykhólum jörðina á Skerðingstöðum fyrir xxxc, þá hann lá í miklum krankleika, er bólusótt var kölluð⁹⁾, og lýsti [greindur Guðmundur¹⁰⁾ fyrir mér [áðurgreindum Einari¹¹⁾, að porcio væri ólukt að fleirum hans kirkjum, þó hann hefði sumar skemur haldið en sumar.

En þessar jarðir fékk hann í Tálknafirði¹²⁾ svo að rípt stendur á: Botn og Eysteinseyri xl¹³⁾ c. Tunga xxx^c.

Í Arnarfirði Dufansdalur¹⁴⁾ tveim hundruðum fátt í fimmtigir hundraða. Hvesta og Hrísdalur xl¹⁵⁾ c. Kirkjuból í Feitsdal¹⁶⁾ og önnur jörð til fyrir xl¹⁸⁾ c. Hóll xij^c. Austmannsdalur xij^c.

Haukadalur í Dýrafirði. lx^c.

Kirkjuból og Eyri í Önundarfirði þóttist hann að erfðum taka¹⁶⁾, og þó heyrða eg ákæru veittar á þær jarðir. Svo og á fimm jarðir í Króksfirði, þær sem hann hafði að halda, heyrða eg ákærðar, og stóð sú ákæra á þá menn, sem hann tók af eptir, og honum bar til laga að halda.

Var eg¹⁷⁾ þráttnefndur Einar [og þar¹⁸⁾ hjá¹⁹⁾, að Þor-

¹⁾ sl. Kr.; b. v. hin; ²⁾ fá, b. v. Kr. hér; ³⁾ b. v. Kr.; sl. hin; ⁴⁾ Hér ritar séra Jón í 115 á spássiu: »Opt má satt kyrt liggja. Óheill handskrifari við húsbónda sinn«; ⁵⁾ ij(þ), Kr.; ⁶⁾ til Kr.; ⁷⁾ [b. v. Kr.; ⁸⁾ sl. Kr.; ⁹⁾ það hefir verið 1431; ¹⁰⁾ [Kr.; sl. hin; ¹¹⁾ [Kr.; hann, hin; ¹²⁾ Tálknafirði Kr.; ¹³⁾ Kr.; lx, hin; ¹⁴⁾ Kr.; Dugansdal, hin; ¹⁵⁾ Kr.; Hvijsdal, hin; ¹⁶⁾ að b. v. Kr.; ¹⁷⁾ eg hjá, b. v. hér Kr.; ¹⁸⁾ b. v. JP.; ¹⁹⁾ [sl. Kr.

gerður Ólafsdóttir fékk tittnefndum Guðmundi Arasyni lagaumboð yfir. iij^e. c. í jörðum og¹⁾ kúgildum, og fékk aldrei aptur síðan og ei hennar erfingjar, og aungvan reikningskap [þar af upp²⁾] á svo langan tíma, sem greindur Guðmundur hélt þetta umboð, og svo leingi sem hann hélt þessa peninga í aungu leyfi fyrnefndrar Þorgerðar og hennar erfingja. Voru þessir peningar þó heimtir af honum með vitnum, og vildi hann ei lúka heldur en áður. Heyrða eg [optnefndur Einar³⁾], að Guðmundur Arason hefði keypt Fell að Jóni Sigurðssyni, það sem hann átti í⁴⁾, en sumt hefði selt honum Skúli Loptsson.

Hér til segjum við okkarn vitnisburð Stephán Þórarinason og Brandur⁵⁾ Sigurðsson, að við vorum með Guðmundi Arasyni samtíða sem Einar Þórðarson, og vorum [nokkrum árum yngri⁶⁾] en hann, og vissum við að sönnu, að þær margar jarðir, sem hér eru uppskrifaðar, hélt Guðmundur með aungvan rétt, en þær sumar, að við vissum⁷⁾ almennings róm á⁸⁾, að hann hefði ei rétt til, og heyrðum við okkur eldri menn segja, að Guðmundur hefði þá marga peninga að halda, sem vér⁹⁾ vissum aungvan rétt til standa, og því kærir margur á. Vissum við og [fyrir nefndir menn Brandur og Stephán¹⁰⁾] um peninga Þorgerðar Ólafsdóttur, hversu þeir eru inn komnir, og þeir hafa beitt¹¹⁾ og krafð, sem heimta áttu, og feingu ekki. Leggur¹²⁾ eg Brandur Sigurðsson það til, að eg víska að Guðmundur Arason fékk með ofríki og aungvan rétt Botn í Patreksfirði og Kollsvík í Sandshrepp¹³⁾ [iij^e og xx hvor fyrir sig¹⁴⁾].

Og til sanninda hér um settu vær [fyrirnefndir menn¹⁵⁾] vor innsigli fyrir þetta vitnisburðarbréf, skrifað [á Skarði¹⁶⁾] á Skarðströnd Ólafsmessu síðari um sumarið Anno domini M. cd. lx.

¹⁾ b. v. í 115; ²⁾ [b. v. Kr.; ³⁾ [og, 115; ⁴⁾ b. v. Kr.; ⁵⁾ Bjarn(!) Kr. hér; ⁶⁾ [115; nokkru yngri miklu Kr.; árum nokkrum yngri miklu JP.; ⁷⁾ Kr.; heyrðum, hin; ⁸⁾ b. v. Kr.; ⁹⁾ svo, hdr.; ¹⁰⁾ [b. v. JP., Kr.; ¹¹⁾ Kr.; heimt, hin; ¹²⁾ Kr.; Legg, hin; ¹³⁾ Sandshrepp Kr.; ¹⁴⁾ [hvor fyrir sig xxiiij^e et cetera 115 og lætr það, sem eptir fer eiga við transskriptarbréfið, en hefir þetta bréf ártalslaust; á spássu ritar séra Jón hér: „Óheilindavitni sinum húsbónda“; ¹⁵⁾ [b. v. JP., Kr.; ¹⁶⁾ [sl. JP.

201. 25. August 1460. á Skarði á Skarðsströnd.

ANDRÉS biskup í Görðum á Grænlandi og Jumboðsmaðr heilagrar Skálholtskirkju afleysir Jón Jónsson fyrir mannslag, er hann hafði ófyrirsynju í fallið.

AM. 22B. Fol. bls. 92 á pappír skr. c. 1605 (»Adversaria Huitfeldiana«). — AM. 777c. 4to á pappír skr. c. 1600. — Prentað í Grönl. hist. Mindesmærker III, 185—186.

it andet breff om biscop anders aff Grønland.

Vij andreas med gudz naade Biscop i Gordum paa Gronland oc ombodsmand for¹⁾ hellage²⁾ Skaleholts³⁾ kirke. giørre gode mend vitterligt med thette vort¹⁾ obne⁴⁾ breff. ad⁵⁾ vij haffue afflost [Jone Jonssyni⁶⁾ for mandslett⁷⁾. som hand wfor-siunlig [haffuer ij fallet⁸⁾. och schrift sat⁹⁾. och for segt¹⁰⁾ oppebored¹¹⁾ saa os vel nøyes. Huorfaare [vij giøre¹²⁾ handt¹³⁾ herom¹⁴⁾ quit och kareløs¹⁵⁾ paa den hellige Skalholte⁶⁾ kirkis vegne for os och alle vore epherkommere.

Och til Sandhed herom sette vij [vore indsigler¹⁷⁾] for thette breff schreffit paa [Æaskerde Skad¹⁸⁾strand¹⁹⁾] neste dag epher festum S(ancti) Bartholomei apostoli anno Domini M CD LX.

202. 5. September 1460. i Flatey.

VITNISBURÐR Helga prests Þorkelssonar og Erlings Þórðarsonar um þær jarðir, er Björn Þorleifsson hefði aprt lagt af eignum Guðmundar Arasonar.

¹⁾ sl. 777; ²⁾ helige 777; ³⁾ Skalholde 777; ⁴⁾ obet 777; ⁵⁾ at 777; ⁶⁾ [Jhonn Jonsson aff 777; ⁷⁾ mannslag 777; ⁸⁾ [haffið vðj falden 777; ⁹⁾ settet 777; ¹⁰⁾ sagk 777; ¹¹⁾ opbaared 777; ¹²⁾ [giøre wi 777; ¹³⁾ hannem 777; ¹⁴⁾ sl. 777; ¹⁵⁾ kæreless 777; ¹⁶⁾ Skalholtes 777; ¹⁷⁾ vor Jndsegel 777; ¹⁸⁾ á spássiu í 777 (þó dalityð óglögt) = Skard-; ¹⁹⁾ [777 = aa skarde (aa) Ska(r)dströnd; Aaskersstrand 22, og hefir Finn Magnússon — sem les Asbersstrand — ætlað, að það væri afbökun úr Árskógarströnd, sem ekki er mjög líklegt, en Finn notaði ekki afskriptina í 777. Bréf þetta hefir verið frumritað á íslenzku, og því hefir þýðandinn, sem ókunnugr hefir verið á Íslandi, gert hér: paa Æaskerde, úr: Aa skarde.

Landsbókasafn 115. 4to I, 141—142 með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hitardal c. 1730 (afskr. í *IBfél.* 126. 4to). — Skjalabók, sem átt hefur Jón háyfirdomari Pétrsson, eptir transskr. frá 23. Aug. 1479. — Kriegers safn 2. 4to bls. 292—294 með hendi Styr's Þorvaldssonar c. 1700.

Annað¹⁾ vitnisburðarbréf um þessa peninga. Anno 1460.

Það gerum við síra Helgi Þorkelsson og Erlingur Þórðarson góðum mönnum kannugt²⁾ með þessu okkru opnu bréfi, að við vissum Björn bónda Þorleifsson þessar jarðir aptur leggja, er Guðmundur Arason hafði áður haldið: Botn og Eysteinseyri [xlviij^{c.3)} Jtem⁴⁾ Hvestu og⁴⁾ Hrisdal og⁴⁾ Hólabrekku og⁴⁾ Ingunarstaði. Gautsdal, Miðjanes, Hamarland⁵⁾, Fjarðarhorn, Hafnar⁶⁾hólm, Kjós, Drangsnes og⁴⁾ Bæ, Eyri og⁴⁾ Tungu. Lagði hann⁸⁾ aptur örfum Ólofar Aradóttur. iiij^{c.} c. í jarðargózi og .jc.^c í lausagózi. Þeinkjum⁹⁾ við hann héldi þessa greinda peninga með aungvan rétt, og hafði til þess, er hann slepti öðrum peningum.

Jtem hafa þessar jarðir ákærðar verið, svo við vitum: Kirkjuból og¹⁰⁾ Illugastaðir, Forsá¹¹⁾ og¹²⁾ Kirkjuból og Bakki, Austmannsdalur, Hraun og¹²⁾ Eyri og¹²⁾ Haukadalur, Reykjarfjörður, Dynjandi, fimm jarðir í Króksfirði.

Ög til sanninda hér um settum við [fyrirnefndir menn¹³⁾ okkar innsigli fyrir þetta bréf er¹⁴⁾ skrifað var¹⁴⁾ í Flatey á Breiðafirði föstudaginn næstan fyrir Maríumessu síðari [þá er liðið var frá hingaðburð vors herra Jesu Christi M. cccc. hundruð og lx. ára¹⁵⁾.

203.

21. September 1460.

á Móbergi.

ÞORVALDR (búland) Jónsson kaupir Strúg í Langadal af Jóni Bergssyni fyrir þrjátígi hundraða.

¹⁾ Hitt er bréf frá 3. Aug. 1460 (Nr. 199); ²⁾ viturligt Kr. 2; ³⁾ [ij^c minni en Lc, JP, Kr. 2; ⁴⁾ b. v. Kr. 2; ⁵⁾ Kr. 2; Hamarland, hin; ⁶⁾ Kr. 2; Hjarðar, hin; ⁷⁾ b. v. JP; ⁸⁾ sl. Kr. 2; ⁹⁾ þeinktum Kr. 2; ¹⁰⁾ b. v. JP, Kr. 2; ¹¹⁾ Fors, á JP(!); ¹²⁾ b. v. Kr. 2; ¹³⁾ [b. v. JP, Kr. 2; ¹⁴⁾ b. v. JP, Kr. 2; ¹⁵⁾ [Kr. 2; Anno 1460, 115, 126; Anno m. cd og Lx ár, JP.

AM. Fasc. LXVI, 10, frumritið á skinni. Öll innsiglin, nema hið síðasta, eru dottin frá.

strugsbref¹⁾.

Striugur kominn j ættina²⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia eda heýra senda þorsteinn prestur ionson. halldor brandzson. þormodr helgason. hafliðe juarsson. besse gudmundzson ok jngimundr steinsson kuediu guds ok sina kunnigt giorandi. ath þa er lidit var fra hingatburð uors herra ihesu kristi þushundrut fiogr hundrut sextiger ara a natiuitas dag sancte Marie³⁾ a hauskaulldzstaudum a skagastraund vorum uier j hia saum ok heýrdum æ ord ok handaband þessara Manna þorualldz ionsonar af einne halfu en ions bergssonar af annare ath fyr nefndr ion bergson sellði adr nefndum þorualldi jonsýne iordina alla a strugi j langadal er liggr j gunnsteinstada kirkiu sockn vndan sier ok sinum erfingium með ollum þeim gognum ok giædum er fyr greindri iordu hefer fylkt ath forno ok nýo ok han uard fremtz eigandi ath. hier j mott gaf fyr nefndr þorualldr ionson þriatige hundrada j ollum þeiningum þeim sem adr nefndum þorualldi jonsýne heñtadi betr ath luka en fyr greindum ione bergsýne hentadi ath taka. skyllði fyr nefndr þorualldr ionson hafa luckt alla þeininga ath næstum fardogum firir adr greinda iord strug. skyllði fyr nefndr þorualldr ionson hallda fyr greindri iordu til laga en adr nefndr ion bergson suara lagariptingo a fyr greindri iordu.

ok til sannenda hier vm settum uier fyr nefndir menn uor jnsigli firir þetta iardakaups bref skrifat var æ Moberge j langadal. sunnodagen næsta epter⁴⁾ exaltacio sancte crucis æ sama æri ok fyrr segir.

204.

12. Október 1460.

á Hólum.

TRANSKRIPSTARBRÉF fjögurra manna.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ utan á bréfinu með hendi Guðbrands biskups; ³⁾ þ. e. 8. Sept.; ⁴⁾ Hér stendr f (= fyrir) í frumritinu, en það fær ekki staðizt, því að það er 7. Sept.; hér mun því hafa misritazt f í stað epter (= 21. Sept.).

AM. Fasc. XIV, 20, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Þat giorvm vier sveinbiorn þorda(r)son. andres jonsson. prestar. benedict asgrimsson ok kolle magnusson. leikmenn. godum monnum viturligt med þessv woro brefe ath vær savm ok ýfer lasvm opit bref vorrs nadvgs herra kongs kristierns med hans heily ok óskavddv hanganda insigle svo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr sýslubréf Ólafs biskups Rögnvaldssonar fyrir Skaga-fjarðarsýslu útg. af Chr. I. í Kaupmh. 29. Nóv. 1459, Nr. 187 að framan].

Ok til sanninda hier vm settvm vær fyrr nefnder menn vor jnsigle fyrir þetta bref skrifat æ holvm j hialltadal æ svnnudagin næsta firir festvm reliqviarvm Anno domini M^o CD^o sexagesimo.

205.

16. Október 1460.

á Hólum.

GUÐRÍÐR Oddsdóttir handabandar með samþykki Ketils Þórðarsonar bónda síns Ólafi biskupi Rögnvaldssyni alla þá peninga, er henni hafa til erfða fallið eptir Blig Höskuldsson föðurbróður sinn, hvar sem þeir uppspyrjast, fyrir sextán kúgildi, einn ketil og eitt hross.

AM. Fasc. XIV, 19, frumrit á skinni. Öll innsiglin eru fyrir bréfinu. AM. Apogr. 3170.

vm blig¹).

Þat giorvm vær þorkell þorgeirsson kirkiuprestur æ holvm. geir vígfusson. prestar. asgrimvr jonsson. snorre odzson ok svein gvdmunzson profentumenn æ holvm godvm monnum vitvrligt med þessu vorv opnv brefe ath þar vorvm vær j hia saum ok heýrdum æ j biskupsbadstofvne a holvm ath gvdrídur odzdotter handabandade med fullu samþyke ok handsale síns bonda ketels þorda(r)sonar vorvm nadvga herra ok andalegvm favdur herra olafve biskupe æ holvm til fvllrar eignar honum ok heilagre hola kirkiv alla þa peninga sem henne hafði til erfða fallit efter blig havskvldzson favdurbrodvr sinn ok hvar sem han

¹) Aptan á bréfinu með fornri hendi.

kynne þeim vpp ath spjria. hier efter gaf vor nadvge herra greindre gvdride tiv kugillde med leigubvrde af þessvm pen- ingvm sem bligur hafde adr out ok vtan gardz stodo. skýllde fyr sagdvr ketill þa sialfur vt taka ok vor herra biskupin skullda- laus hvort þeir peningar feingizt edr ei.

Jtem gaf biskupin fyr nefndre gudride þav sex kugillde er stodv vnder þratt nefndum katli bonda hennar ok hann var holakirkiv skýlldugur ok þar til ein ketil ok eit bross.

Ok til sanninda hier vm settvm vær fyr nefnder menn vorr jnsigle fyrir þetta bref skrifat æ hollvm j hialltadal æ fimtu- dagin næstå fyrir festvm luce ewangeliste Anno domini M^o cd^o sexagesimo.

206.

29. December 1460.

i Hjarðardal.

VITNISBURÐR fjögurra manna, að Indriði Hákonarson hefði selt Herðísi Einarsdóttur hálfa jörðina Höfða í Dýrafirði.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giorvm wer olafur prestur teizson og þesser leik- menn þordur gudmundzt(son). olafur magnusson. jon einarsson godum monnum kunnighth med þessu woru brefi ath þar wor- um ver j hia saum og heyrðvm a ord og bañðaband ath jnd- ridi hakonarson medkendizt ath hann hefði selt herðisi einars- dottur jordina höfða halfan er lig(g)ur j dyrafirði j myraþing- um med vp(p)lagi ok¹⁾ samþýki gudrunar gisladottur konv sinar. Ok¹⁾ til saninda hier vm settum ver wor jncigle fyrir þetta bref skrifat j hiardardal j aunundarfirði fimta dag jola ærum eptter gudv burð- M^o cccc lx (a)ra²⁾.

207.

1460.

MÁLDAGI Péturskirkju á Eyri í Seyðisfirði.

Landshókasafn 108, 4to bls. 568 með hendi frá 19. öld >eptir bók skrifaðri 1606.

¹⁾ Svo hér; ²⁾ ártalið er nú ekki full-ljóst í skinnbréfinu, en frum- bréfaskrá Grunnavíkr-Jóns les úr því 1460.

Anno Domini 1460.

Peturskirkia a Eyre í Seidisfirði á þridiung í heimalande. Land a Eyde fyrer 6e. Uppsale 12e Jörd. liggia þær badar innann þingár. 8e jörd á Ströndum er heiter Höfn med öllum vidreka. fiórdung í hvalreka í Bardsvík fyrer nordann reka-mark. enn áttung fyrer austann. afriett á Vesturheidum med Hestfirde so mörgu gielfie sem þeir eiga er á Eyre búa. og hertil 13e og 20 í fridu gótse og ófridu.

Þetta innann kyrkiu: kaleikur og tvenn messuklæde. grallare og sequentiubók. sumarhlute ottusaungsbókar og psalltare. Klukkur 2 og 2 biöllur. 3 ródukrossar. Mariuskript. Péturs líkneske. Andres og Blasius líkneske. 2 altaresklæde. fontklæde. Tiöldd um framkirkriu dúkalaus. Koparstikur 3. 2 steinspiöldd. brik og Paxblad.

Þángad liggia Tiunder og Lýsetallar af 14 bæum.

208.

[um 1460].

DÓMR um Kross í Landeyjum, að jörðin skuli vera æfinleg eign Teits Helgasonar, en ekki Ásgeirs né hans erfingja, og eru tilgreindir rekar og landamerki jarðarinnar.

Landsbókasafn 108. 4to bls. 555—556, með hendi séra Jóns Haldórssonar í Hitardal »Efter rotinne B(refa) Bok Herra Gisla Biskups Jonssonar«. — Arnór Steindórsson, sem hér er nefndr, kemr og fyrir í Teitsdómi 2. Júlí 1459 (Nr. 172) og Hraungerðisdómi 23. Júlí 1459 (Nr. 174); mun því þetta bréf vera frá hér um bil 1460.

Sijdare hlute af urskurde um Jörðena Kross og hennar Landamerke.

..... gefa fyrer adurskrif(ada) Jörd x. tije hundrada í öllum godum peningum. sagde hann Jörðena eiga svoddan reka og landamerke. að þar læge xvje fiðru fyrer landenu er Jörden sialf ætte. enn landeign ætte hun sionhending í openn Krossos. og í þufuna í Bläberiabreckum og þadan sionhending í þufuna er í flodenu stendur. og so midt í þufuna fyrer ofan Þorkelstade. sijdan ut í Asgeirsholt. þa rædur gardur ut í flot. skyllde það kaup sem eige. ef helmingakaup fyndest med þeim Helga og Sigrijde og hvört eiga það sem ädur ätte.

Kom þar og fram þref Jlluga Biðrgolfssonar og Jons Ögmundssonar. að þeir voru í hía á Vijdemyre í Skagafjrði. að Helge Styrsson fastnade Sigrijde Þorsteinsdottur. og var þá helmingafielag lagt með þeim og samþykkt af Pále broður hennar.

Nu að skodudum öllum þeirra þrefum og skilríkjium leitst oss öll þaug þref skiallegre og meir fylgia lögnum. sem Teitur þar fram bar. því að so þrofudu. sem fyrr skrifad stendur og tilkólludum hinum bestum monnum er hier með mier voru og mier samþickiande í doms sæte sitianda og logliga tilkrafdur laganna vegna sagda eg í guds nafne Amen með fullu doms atkvæde og laganna urskurde Jörðena á Krosse í Landeyium Teite Helgasyne til fullrar eignar og friäls forrædis undan asgeire og hans erfingium enn under Teit og hans Erfingia með ollum þeim hlutum og hlunnendum. rekum og landamerki- um. sem fyrr seiger og svaren voru af skilríkjum vottum fyrer Odde Þordarsyne lögmanne og jörðunne eiga að fylgia að fornu og nyu. Skal þesse vor domur og urskurdur standa og obrygde- lega halldast um alldur og æfe þeirra í millum.

Og til sanninda hier um sette

Pall Magnusson.

Gudmundur Jonsson.

Eigell Bessason.

Gudmundur Ormsson.

Arngrijmur Hafliðason.

Arnor Steindorsson. logrettumenn.

Hafliðe Palsson.

Þorsteinn Arnorsson.

Hallsteinn Þorsteinsson.

[sin innsigle fyrer þetta þref¹).

¹) [vantar í hdr. Á spássíu á handritinu stendr: »NB mun þetta ei Teitur sem selde Björne Þorleifssyni Kroz sem siest af solu- þrefe Öufar loptsdottur til Magnusar Jonssonar 1471. Enn Biörn do 1467 og er þetta þref giort firre«.

209.

11. April 1461.

i Möðrufelli.

BJÖRN Þorsteinsson selr Einari Árnasyni jörðina Kristnes í Eyjafirði, að tilgreindum landamerkjum og ítökum.

Frumbréfasafn Jóns Sigurðssonar Nr. 4. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru döttin frá. Þveingirnir eru enn við.

Kristnes Bref.

vm itolu hinu meigin á¹⁾.

Þat giorvm vier olafr helgason augmundr gudleiksson magnus starkadason godvm monnvm kunnikt með þessu voro brefi þa er lidit var fra hingadbvrd vors herra jesu christi þusund c. c. c. c. ok sextiger ok eitt ær j modrufelli j eygiafirdi laugardaginn j paskaviku voru vier j hia saum ok heyrdum æ handaband þessara manna einars arnasonar af einne halfu) ok biarnar þorsteinssonar systersonar hans. at svo fyrir skildu at nefndr biörn selldi greindum einari jordina j kristnesi j eygiafirdi til fullrar eignar svo mikid sem hann atti j jordunni ok honum fell til rettra erfða epter þorstein foðr sinn ok helga broðr sinn með öllum þeim gögnum ok giædum (sem) Jordunni fylger ok fylgt hefði at fornu ok nygiu ok hann vard fremz eigandi at. sagdi greindr biörn kristfe vpp j jordina æfingliga kvengilldum omaga ok selfaur j kuigendesdal fram fra premi öllu bvi ok hrossum. torfskvrð j aungulstada jord sem Jordunni þarfaz. teiga fyrir handan æ. kirkiu teigr halfs manadar verk. kirkiu holmr. jiii. daga slatta. skalar teigr viku verk. er halfkirkiu skyllð æ jordunni ok lambselldi fra munkapuera. ok retrarbeit vpp yfir faxakelldu.

Hier j mot gaf fyrir nefndr einar fimtuge hundrada ok eitt hundrad ok fimm aura. skyllði²⁾ þetta jardar verd rett lukt j öllum peningvm. eyri silfurs j krossu(m) edr öðrum godum þingum fyrir hundrad. tuær voder fyrir hundrad.

j sama handabandi selldi þrattnefndr biörn optnefndum einari jordina hialmstadi þar vpp fra jd næsta til fullrar eignar með öllvm þeim giædum ok gögnum sem þeirri jörðu hefer fylgt at fornu ok nygiu.

¹⁾ Aþtan á bréfin með hendi frá 17. öld; ²⁾ skylldu, frbr.

hier j moti gaf þratt nefndr einar þriatigi hundrada rett lukt j öllum peningum sem fyr var skilid.

Skylldi einars eign jardernar at næstvm fardavgvm ok hans eignar vmbod standa næsta þrenna tolf manudi yfer þessvm peningum öllum sem kom(u) fyrir greindar iarder.

ok til sanninda hier vm settvm vier fyrr nefnder menn vor janzsigli fyrir þetta bref skrifad j modrufelli logardagin næsta fyrir vppstigni(n)gardag æ sama ari sem fyr seger.

210.

19. April 1461. á Söndum i Dýrafirði

VITNISBURÐR Snorra prests Bjarnasonar um skóg Hagakirkju i Morudal.

AM. Apogr. 1118, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd.
»Innsigled er burtu« (AM.).

Þath giorer ek snorri prestr biarnason godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefi ath ek hefi verit ok vpp uaxit j haga a bardastrand ok þar j sueitum daulum talknafirdi ok rau[d]asandi þriatigi vetra eda leingur ok þa er ek var j haga for ek j skog med hagamonnum fram j mörudal til elldiuidar j milli aulldugils ok hagagardz. ok var þessi sami skogur eignadr kirkiunni j haga akallzlaust. Ok minn fader keypti iördina tungumula ok atti marga vetr ok selldi audrum epter ok eignade sier alldri þenna skog suo eg heyrda.

Ok til sanninda hier vm setta ek mitt insigli fyrir þetta vitnisburdabref skrifat a saundum j dyrafirdi sunnudaginn næsta fyrir jonsmessu holabiskups vm vorit þa er lidit var fra hingatburd vors hera ihesu christi þusund cccc^o lx^o ok eitt ar.

211.

19. April 1461.

á Reynistað.

AGNES priorissa á Stað i Reyninesi og allar konventusustr á Stað lofa Ólafi biskupi Rögnvaldssyni hlýðni og fullum trúskap sem þeirra formanni, og lýsa því, að Þorleifr Árnason hafi hvorki feingið umboð á þeirra né klaustrsins peningum.

AM. Fasc. XV, 2, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá.
AM. Apogr. 3171.

bref systrana a stad¹⁾).

Þath giorum uær sýstur agnes priurýssa ath stad j reynesnesi ok allar conuentusystur sagdz klausturs godum monnum niturlight med þessu uoru brefui ath ver haufum lofat vorum uirduligum herra ok andaligum faudur herra olafi med gudz nad biskup æ holum uore hlýdne ok fullum truskap epter þui fremsta sem oss ber vorum ættum formanni ath giora. vpp a vors klausturs²⁾ uegna. skulum uær aunguan radzsmann firir a vort klaustur settia ne nockra speniñgh ne kosnad vpp æ þat tacka ne nockrum storkaupum kaupadr kaupata lata nema med uors naudughs³⁾ herra rad ok samþýki. Suo ok eigi sidr haufum uær ecki vmbod feingit þorleifi arnnasyni æ uaru klaustri eða klaustur(s)ins peninga.

Ok til sannenda hier um settum vær vort capitula jncigli firir þetta bref skrifat æ stad j reynesnesi sunuddaghinn³⁾ næsta firir jons messo hola biskups vm uorit. Anno domini M^o. cd^o. lx^o. primo.

212..

24. April 1461

á Reynistað.

ÓLAFR Rögnvaldsson biskup á Hólum samþykkir skipti þeirra frú Barbaru abbadisar á Stað og Ólafs bónda Grímssonar á jörðunum Brúarlandi í Deildardal og Syðra-Vatni í Tungu-sveit.

AM. Fasc. XIV, ad 14, frumritið á skinni og er stungið saman við kaupbréfið frá 11. Sept. 1459 með innsigli biskups. AM. Apogr. 2973, 3169.

Vi olaf med guds nad biskvp æ holum giorum ollum godum monnum uiturligt med þessv vorv opnv brefi at uær hofum samþýkt þessi somv jardakavp vid olaf grimsson sem hann keypte med frv barbaru abbadisi æ stad j reynesnesi ok þeira kavpbref her med fesst vottar ok holdum þat j allan mata fullt ok logligt vpp æ heilagrar kirkiu uegna ok uorra ok suo klaustursins.

Ok til sanninda her um settv vi vort jncigli fyrir þetta samþyktaf bref er skrifad var æ stad i reynesnesi fostudagiu

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ kluasturs, frbr.; ³⁾ þannig.

næsta epter jonsmessv holabyskups æ uorit anno domini Mlillissimo quadragintissimo sexagesimo primo.

213.

28. April 1461.

á Reynistað.

OLAFR Rögvaldsson biskup á Hólum samþykkir prófentu Helgu Finnsdóttur á klaustrið á Stað í Reynisnesi.

AM. Fasc. XV, 8, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá. AM. Apogr. 2976.

Ví olaf með guds náð byskup æ holum giorvm ollvm godvm monnum viturligt með þessu uoru opnu brefi at vær hofvm samþykt þa somv profentv sem helga finnzdotter gaf til klavstursins æ stad j reynissnesi ok bref hier með fest vottar ok holdum þat j allan mata fullt ok logligt vpp æ heilagrar kirkiu vegna ok uorra ok svo klavstursins.

Ok til sannenda her vm settv ví uort jncigli firir þetta samþygtarbrief er skrifat uar æ stad j reynessnese þridiudaginn næsta epter jons Messv hola byskups a vorid anno domini M^o cd^o lx^o primo.

214.

30. April 1461.

á Reynistað.

ÞORLEIFR Árnason lofar Agnesi priorissu og öllum systrunum á Stað í Reynisnesi að taka hvorki klaustrið né þessa peninga og veita þar eingan styrk og eingi ráð til að það sé gert.

AM. Fasc. XV, 1, frumritið á skinni. Öll innsiglin (sjö) dottin frá. Bréfið er skemt af fúa. AM. Apogr. 2975.

Ollum monnum þeim sem þetta [bref s]ja edr heýra senda sigurdr þorlaksson. þorkell þorgeirsson. raugnualdr asgrimsson. prestar. brandr jonsson logmadr. olafr grimsson ok [benedi]ct asgrimsson. leikmenn. kvediu guds ok sína kvnnikt gerandi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrut .cccc. hundrut. lx. ok eitt ær fimtudagen næsta fyrir tueggia postola Messu filipi et iacobi a stad j reýninesi uoru uær j hia saum ok heýrdum æ ord ok handdaband þeirra sýstur agnesar priorissu a stad ok þorleifs arnasonar ath suo

fyrir skilldu ath hann lofadi henni ok ollum sýstrunum þar j klaustrinu ath hann skyldi huorki taka ne taka lata klaustrit a stad j reynesnesi ok aungua þa penninga sem þat ætti fasta edr lausa frida edr ofrida ok onguan styrk skyldi hann þar ueitta ok eingi rad þar til gefa leyniliga edr opinberliga ath þath væri giort ok eingi rad hefði hann þar adr um giort ath nockur annar skyldi þat giora.

Ok til sanninda hier um setti þorleifr arnason sitt jnsigli med uorum jnsiglum fyrir þetta sitt lofunarbref skrifat j sama stad dag ok ar sem fyr seger.

215.

2. Mai 1461.

á Sveinsstöðum.

DÓMR sex manna útnefndr af Egli Grímssyni sýslumanni í Húnavatnspingi um högg, blök, hnéskot og jarðvörp, er Guðfinna Jónsdóttir kærði til Þorsteins Guðleikssonar.

IBfél. 309. 8vo bl. 117, Örnafellsbók, með hendi Ara Magnússonar í Ögri c. 1620. Til samanburðar er hafðr »Iclis« séra Eyjólfss Jónssonar á Völlum (d. 1745) í IBfél. 67. 4to (bl. 45b—46), en til er dómr þessi í fjölda pappírsafskripta.

Domur vmm blauk knieskot og jarðuörp.

Þad giorum vier Oddur Brandsson. þosteinn Ormsson. Sigurdr þorsteinsson. yuar Steinsson. Orn¹⁾ Helgason og Guðmundur Helgason Godum monnum kunnugtt [med þessu opnu briefe²⁾ ad þa lydrit uar fra [hingadburde vorz herra Jesu christi 1461³⁾ eor laugardaginn næstann firir krossmesso vīm vorit ā Sueinstodum j Vassdal vorum vier j dom nefnder af Eigle Grijmssýne er þa hafdi sýslu j Hunavass þinge at dæma [j millum⁴⁾ þeirra þorsteinz Guðleikssonar og Guðfinnu Jonzdóttir. kærði Guðfinna til þorsteinz. ad hann hefði sleigit sig x haufuthaugg med hnefanum⁵⁾ og xv ā bukinn og j⁶⁾ jarðuarp. iij knieskot og sleigit eitt sinn firir briozit sier med fætinum. þar firir dæmdum vier hann laugliga⁷⁾ firir kalladan firir þessa hennar ækieru og skyldugann at luka⁸⁾ guðfinnu v

¹⁾ Sveinn 67; ²⁾ [sl. 67; ³⁾ [fraa Lavsnarans fędingo M. CDLX og eitt, 67; ⁴⁾ [aa midli 67; ⁵⁾ hnefum 67; ⁶⁾ eitt 67; ⁷⁾ riettilliga 67; ⁸⁾ fyggreindri b. v. 67.

aura æ huoriu hnefahauggi þui er j hofut hennar¹⁾ kom og suo mikit æ iij knieskotum sem æ iij²⁾ hnefahauggum. Enn æ jarduarpe og a þui hann slo fæti³⁾ firir briost henne og a þeim hauggum er a bukinn komu xv.⁴⁾ dæmdum vier xv. alnir æ huoriu þessu atuike. enn koñgi halfua mork á huoriu þui meira blakinu. enn xij alner æ þui minua huoriu⁵⁾ firir sig. Skulu þesser peningar lukaz jnnann manadar ad heirdum dominum þar æ þingstadnum [kongs umbodsmanni i hönd⁶⁾]. vtan firnefndur þosteinn afbati med lirittar eide hinum minna epter bok firir sýslumanne j hunavass þingi jnnann halfz manadar ad heirdum dominum [þa skal hann kuittur vmm so mikit sem hann suer firir j hvori grein þessari⁷⁾]. og til sanninda hier vmm [setium vier firnefnder menn vor jncigle firir nedan þetta domzbref. skrifat æ þingeyrum j Hunauass þinge et cetera.⁸⁾

216.

25. Mai 1461.

i Vatnsfirði.

ÞRIR menn transskribera bréf um reka Vatnsfjarðarkirkju á Almennungum.

AMagn. Apogr. Nr. 896 »ex transcripto Vatzfjord.« með hendi Arna Magnússonar; »3 innsigle eru under brefinu«; um transskriptið segir Arni: »þetta transcriptum er i nockrum stöðum misskrifað, og dialecto allstadar umbreytt. eða stöfuninne«. Framrit er nú í Landsb. XXXIX, 4.

Ollum góðum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda þeir sira sigurdr jonsson. sigmundr arnason og jon jonsson leikmenn kuediu gudz og sina kunight giorandi ath wær saum og yfer lasum bref brodur jons abota j widey med hans heilu og oskoddu hanganda insigli suo latanda ord eptter ord sem hier seiger. [Hér stóð bréf Jóns abóta frá 13. Júní 1377 um hvalreka Vatnsfjarðarkirkju á Almennungum, Dipl. Isl. III, Nr. 265; sbr. Nr. 266]. Suo og ei sidr saum wær samþykktar bref otgeirs biskups þar med fest war þetta bref med hans heilu og oskoddu hanganda jnsigli. Og til saninda hier wm siettu(!) wær fyrnefnder men wor jnsigli fyær þetta transkript-

¹⁾ b. v. 67; ²⁾ sl. 67; ³⁾ fetinum 67; ⁴⁾ [sl. 67; ⁵⁾ vantar i 67; ⁶⁾ [b. v. 67; ⁷⁾ [sl. 67; ⁸⁾ [et cetera 67.

um bref er giortth war j wadzfirði manudaginn næsta eppter de sancta trinitate. anno. domini. M^o. cd^o. lx^o. primo.

217.

1. Juni 1461.

i Vatnsfirði.

TRANSSKRIFT þriggja manna af úrskurði séra Snorra kyngis ^{11/8} 1366 um lambatolla Vatnsfjarðarkirkju.

AMagn. Apogr. Nr. 895 (eptir frumtransskriptinu).

Þeim godum mönnum sem þetta bref sia edur heyra senda þeir s(ira) Sigurdur Jonsson. Sigmundur Arnason og Jon Jonsson kuediu Gudz og sijna. kunnigtt giorande. ad vær säum og yferlmsum urskurdar bref Snorra prestz þorleifssonar officialis i Skóalholhti med heilu og oskauddu hangandi Jnnsigli suo læt- anda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemr bréfið frá 31. Aug. 1366 um lambatolla Vatnsfjarðarkirkju, Dipl. Isl. III, Nr. 179]. Og til sanninda hier um settum vær fyr nefndir menn vor Jnnsigli fyrer þetta Trañskriptarbref. er giortt var i Wattz- firði mánudagin næsta eptir De Sancta Trinitate Anno Domini M. cd^o. lx. primo.

218.

9. Juni 1461 á Hóli i Bolungarvík.

EINAR Markússon og Gró Jónsdóttir kona hans selja hústrú Ólofu Loptsdóttur og Birni Þorleifssyni jörðina Arnardal hinn meira að frá teknum sex hundruðum, er seld voru áðr Jóni Erlings- syni, fyrir jörðina Hanból i Bolungarvík og þar til átta kúgildi.

AM. Fasc. XV, 9 frumritið á skjinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Þrjú af þeim eru dottin frá. AM. Apogr. 5707 eptir frumritinu.

Bref firir arnardalnum meira¹).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heyra send- um nær þordur avdvarson ok jonn þost(e)insson. jon ionsson

¹) Aptan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: »Arnardalur. Landamerki medal arnardals og annara jarda».

ok sigmvinur arnason kveðiv guds ok vora kvnigt giorande. ad þa er lidit var fra hingatburde vors herra jesv christi þvs-
hvndrut flogur hvndrvt sextiger ok eitt ar æ hote j bolungar-
vik þriðivdaginn nesta firer festvm barnabe apostvle uorvm uær¹⁾
þar j hia savm ok heyrðum æ orð ok handaband þessara
manna einars markvssonar ok grou jonsdottur konu hans af
einne alfu enn olofar lofzdottur af anare. enn þat skildizt ok
faldizt vnder þeira handabande ad þesse fyr skrifut hion einar
ok groa selldu birne þollifsseyne²⁾ til æfenlegrar eignar jord sina
arnardal j skutulsfirde er ligur j eyrar kirkiv sokn med avll-
vm þeim gavgnum ok gædum sem greindre jordv feylger²⁾ ok fylt
hefer ad fornu ok nyu ok þau urdu fremz eigande ad ad fra
skildum sex hundrada parte þeim er þau saugduzst sellt hafa
jone ellinxseyne²⁾ upp j adur greinda jord arnardal. saugdu þau
bænusskyllð [a jordune³⁾] ok jordena jtakalaus ad frateknum
þessum sex hundrada parte. enn oppt nefndur einar sagde
þesse landamerke æ jordune ad brvðarhamre j mille sudavikur
ok arnardals enn j mille kirkiubols ok arnardals jnn ad stein-
enum firer jnañ sialfan merarbas. en æ mille arnardalana nedan
fra sionvm skilur langahryg(g)ur. þa æ enn minne arnardalureu
fram þadan ad þvera firer nedan mvrtasel. hier j mote gaf
adur greind olof lofzdotter tittnefndum hionum einare ok grou
a uegna adur greinz biarnar þollifssonar²⁾ jordena hanhol j bol-
vngarvik j hols kirkiusokn til fvllrar eignar med avllvm þeim
gavgnvm ok gædum sem greindre jordu fylger ok fylt hefer ad
fornv ok nyu ok fyrskrifadur biorn varð fremz eigande ad.
skyllde fyr saugd jord hanholl vera jtakalaus enda skýllde hvn
eingen jtavk eiga j adrar jarder. ok hier til atta kvgillde. skýllde
þesser þratt nefnder menn biorn ok einar svara lagaríptingum
huor vm sig æ þeire jordv er selldu en huor þeira halda til
laga þeire er keypt hafde. svo ok eigi sidvr medkendizt þratt-
nefndur einar markvsson ok groa jonsdotter ad þav hefde fvlla
ok alla peninga vpp borit firer adur greinda jord arnardal epter
þvi sem þeim var adur lofat ok þvi gafv þes(s)e adurgreind hioñ
einar ok groa þrat nefndañ biorn avllvngis kvittan ok akæru-

¹⁾ j, stendr hér i frbr., en þvi er ofaukið; ²⁾ þannig; ³⁾ [efst á spássiu og boðað hér inn.

lausan firer sier ok allvyn sinvyn erfingivyn ok rettvyn epterkomindvyn vyn adur greintt jarda verd. lofvdy ok oftnefnd hioñ einar ok groa j sama handabande ad selia þratt nefndvyn birne poll-eifssyne greinda jord hanholl þegar faul være fyr enn nein-vyn avdrvyn.

Ok til saninda hier vyn settum vær fyrnefnder menn vor jnsigle firer þetta jarda k(a)upa bref og kvitvynar¹⁾ ok til meire sanninnda hier vyn setta ek fyr greindr einar markvsson mitt jnsigle med þessara godra mana jnsiglum firer þetta bref skrifat j sama stad deige ok are sem fyr seiger.

219.

9. Juni 1461.

á Kirkjubóli.

KVITTUNARBRÉF Indriða Hákonarsonar til Herðisar Einarsdóttur um tólf hundruð fyrir jörðina Höfða í Dýrafirði.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giori eg jndridi hakonarson godum monnum kunnigt med þessv minu opnv brefi at eg medkenunzt ath eg hefi vt tecit xij hundruð af herdise einarsdóttur fyrir jordina höfða j dýrafirði. þui giore eg adr nefndr jndridi fyrnefnda herdisi aullungis kuitta og akiærulausa fyrir mier og öllum minum eptterkomendvyn af adurgreindvyn peningvyn. Og til saninda hier vyn setta eg mitt jncigli fyrir þetta kuitunarbref er giort war a kirkjuboli j avnundarfirði þridiudagin næsta eptter ffestvyn corpus christi þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi M^o cccc sextier og eitt ar.

220.

16. Juni 1461. í Skriðu í Hörgárdal.

JÓN Jónsson selr Jóni Sigmundssyni hálfu jörðina Lundarbrékku í Bárðardal fyrir hálfu jörðina Reistará á syðri Galmarsströnd og þar til sextán kúgildi og hest.

AM. Fasc. XV, 3, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú eru fjögur af þeim döttin frá.

Þat giðrum vier magnus prestur asgrimsson. hallr einarsson. þorðr ketilsson. magnus olafsson ok jon jonsson godum

¹⁾ Svo.

monnum kunnigt með þessu voru brefe æ vindheimum j hörgardal æ jonsmesso holabiskups vm vorit¹⁾ vorum vier j hia sæum ok hejrdum æ ord ok handaband þeirra jons sigmundzsonar ok jons jonssonar. þa er lidit var fra burd cristz þusund iiij hundrut sextiger ok eitt ær at suo firir skildu at adr nefndr jon jonsson selde nefndum jone sigmundzsyne til fullrar eignar jördina halfa lundarbreyku j bardardal. með öllum þeim gögnum ok giædum sem adr nefndre jördu halfri hefer fylgt at fornu ok nýiu ok hann varð fremzt eigande at ok eigi er með lögum vndan geingit. hier j mote gaf jon sigmundzson jone jonssyne halfa jördina reistara hina sydre æ galmarströnd er liggur j möðruvalla kirkiu sokn til fullrar eignar firir tuttugu hundrut með öllum þeim gögnum ok giædum sem henne hefer fylgt at fornu ok nýiu halfri ok hann varð fremzt eigande at ok þar til sextan kugillde ok hest með þessum fridleika. vij. kyr. fiögr gellðfiar kugillde at næstum fardögum. kv og fiögr kugillde at öðrn ære. skýllde jon jonsson selia aptur þratt nefndum jone sigmundzsyne fyrstum manna jördina halfa reistara firir. xx. hundrut edr. xx. handrada jörd þa hann villde selia. kynne jons vid at missa þa skyllde eign jons sigmundzsonar jörðin reistara enn erfingium jons jonssonar adr greinder peningar edr. xx. c. jörd. skýllde jörðin lundarbreyka afhent ok eign jons sigmundzssonar þar sem hun stædi þa er þesse giörningr for fram. skýllde huor suara lagaríptingu æ þeirre jördu er huor þeirra sellde öðrum. enn halda þeirre til laga er huor keypti.

Ok til saniða hier vm settu vier fyrr nefnder menn vor jncsigle firir þetta iarda kaups bref er giört var j skridu j hörgardal þridiadaginn næsta firir botolfsvöku æ sama ære sem fyrr seger.

221.

7. Juli 1461.

á Möðruvöllum.

TRANSSKRIFTARBRÉF.

AM. Fasc. I, 1, transskriptið á skinni og eru bæði innsiglin fyrir.

Þath giorum wit þorkell þorkelsson (ok) olafur ofeigsson

¹⁾ þ. e. 23 Apr.

godum monnum witurligt með þessu ockru breifi þa lidit war fra hingath burd wors herra jhesu christi M. cccc. lx. og eitt ár ath uit sawm ok yfir laswm suo latanda brief arna einarssonar¹⁾ með hans heilu og oskauddu hanganda jnnsigli suo latanda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemur Grísarárbréf frá 7. Sept. 1400, Dipl. Isl. III Nr. 549]. Ok til sannenda hier um settum uit fyr nefndir menn ockur jnsigli fyrir þetta transkripta bref er gert war a maudruvaullum j eyiafirde fimtadagin næsta fyrir translacio benedicti abbatis confessoris a sama aai sem fyr segir.

222.

7. Juli 1461.

á Möðruvöllum.

TRANSSKRIFTARBRÉF.

AM. Fasc. VI, 23, transskriptið á skinni. Þrjú innsigli fyrir. AM. Apogr. 135.

Þath giorum wier jon narfason. þorkell þorkelsson. olafur ofeigsson godum monnum witurlighth með þessu woru opnu brefe. þa er lidit var fra hingatburd wars herra jhesu christi. M. cccc. lx. ok eitt ár. at wier sawm ok yfir laswm suo latanda bref arna einarssonar með hans heilu ok oskauddo hanganda jnnsigli suo latanda ord eptir ord sem hier segir. [Hér kemr Grísarárbréf frá 26. Maí 1407, Dipl. Isl. III, Nr. 592].

Ok til sanninda hier wm settum uier fyrr nefndir menn wor jnnsigli fyrir þetta transkriptabref skrifath a maudruvaullum j eyiafirde fimtudagin næsta fyrir translacionem benedicti abbatis confessoris a sama are sem fyr segir.

223.

24. Juli 1461. á Breiðabólstað i Vestrhópi.

VITNISBURÐR Þorkels Ásbjarnarsonar um Sigríðarstaðasand.

AM. Apogr. Nr. 3755 »Ex orig. Breidabolstad. Vesturhopens«. (AM.). »Ex originali, cuius integrum apographum habeo« (AM.). Innsigli þorkels var fyrir bréfinu, þegar Árai lét afskrifa það.

Þat giorer eg þorkell asbiarnarson godvm monnum vitur-

¹⁾ þannig; á að vera Jóns prests Þórdarson.

lickt með míjnv opnv brefi at eg heyrda Asbiorn abota alldri eigna sier nie stadnum æ þingeyrum leingra vestur yfer hoops- oos en j branlzoon og j stavrgýgi og svo sionhending j gell- ingafell æ skagastravnd. En alldri leingra svo at eg heyrda og var eg vistvm hia Asbirni abota atta vetur j samt. hafa síjdan verit fimtiger vetra at eg for fra honum¹). heyrda eg og alldrei tvimæli æ j þan tíjma at annar ætti sannden vestur fra fyr greindvm avrnefvm En breidabolstadar kirkiv j vesturhoopi og sigrífjarstadi og j midian sigrífjarstadar vattz oos. vil eg hier epter sveria ef þurfa þikir.

Og til sannenda hier vm setta eg mitt jnsigli fyrir þetta vitnisbvrðar bref. skrifat æ breidabolstad j vesturhoopi favstv- dagen næsta epter Olafsmessv fyrri anno domini M^o. cd^o. lx^o. primo.

224.

26. Juli 1461. i Flatey á Breiðafirði.

ÞAGNA Auðunardóttir selr Birni bónda Þorleifssyni fjóra tigi hundraða í jörðunni Álptanesi á Mýrum fyrir þrjátigi hundr- aða jörð eða tuttugu og fjögurra hundraða jörð og sex kú- gildi; skyldi kaupið óbrigðilegt, ef »minn herra kong Kristiern« vill láta það kaup haldast, er Vermundr Kolbeinsson kallað- ist hafa keypt við hann.

AM. Fasc. XV, 4, frumrit á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

kaupbref biarnar firir altanesit²).

Þat giorum wær narfe þorwalldzson. þorlakur þorkelsson. biðrgolfur oddzson. magnus jonsson. aurnolfur eyolfsson ogh helgi jllugason godum monnum kunnigt með þessu woru brefui þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu christi þusund flogur hundrut sextiger ogh eitt ær. Sunnudaginn næsta efter wisi-

¹) »N. seiger 1461. ad hann hafi vered atta vetur i samt hia As- birne abota (æ þingeyrum) og seiger sidan sieu 50. vetur ad hann for frá hönum. Ergo sedebat 1411 et octo annis præcedentibus, et forte pluribus utrinque«. (AM.); ²) Aptan á bréfinu með fornri hendi. þar stendr og með hendi frá 17. öld: »kaupbref firir xl_c j Alftanese a Myrum«.

tacio sancte marie¹⁾ æ mula j lundarreykiardal worum wær j hia saum ogh heyrdum ǣ ord ogh handaband biornz bonda þorleifssonar af annari alfu. en raugnu audunardottur af anarri alfu ogh skildizt þat wnder þetta þeirra handabǣnd at fyrrgreind ragna selldi adr greindum birne til æwinlegrar eignar ogh frials forrædis fioritige hundrada j jordunne ǣlftanese a myrum med aullum þeim gaugnum ogh gædum sem greindri jordu fylger ogh fylgth hefer at fornu ogh nyiu ogh fyrrgreind ragna ward fremstz eigandi at. hier j mote gaf tittnefndur biornn priatige hundrada jord eda flogurra hundrada jord ogh tuttugu ef hann kynne ecki at fœ̄ dyrre jord j borgarfirde ogh þar til sex kugilldi ef jordiñ feingizt ecki dyrri. hier til skyllði biornn gefa tuttugu hundrut ogh skyllði þar j wera. x. kugilldi ogh. x. hundrut j þarfligum peningum ogh skyllði þetta kaup obrigdiglega halldazt suo framt sem minn nadig herra koug cristiern will læta standugt stannda þat scuma kaup sem wermundr kolbeinsson kalladizt wid hann keypt hafa ogh hans bref þar wu twisa. skyllði fyrrgreind ragna suara lagaríptingu a greindri jordu. enn þrattnefndur biorn hallda til laga. lofadi fyrr greind ragna fyrr nefndum birne ef hennar yrði aull jordiñ med laugum at selia bondanum birne med jofnu werdi efter þui sem þeim kæmi saman wu hina partana j alftanesi.

Ogh til sanninda hier wu sættu wær fyrrnefnder menn wor juzsigle firir bref skrifat j flateý a breidafirdi sunnudaginn næsta efter jacobsmessu ǣ sama are sem fyrr segir.

225.

22. August 1461.

i Skálholti.

DÓMR tólf presta útnefndr. af Andrési Grændlendingabiskupi og umboðsmanni heilagrar Skálholtskirkju um síra Jón Jónsson i Hruna, er hafði sett sig ólöglega i kirkjunnar vald og gerst officialis; dæma þeir hann frá stað og embætti og fé hans alt i biskups vald.

AM. 768. 4to bls. 76—77 á pappír, skr. c. 1650. Sbr. Gr. h. M. III, 186—187.

¹⁾ þ. e. 5. Júlí.

Domur Andriesar Biskups er sig skrifar Biskup yfer
Garda á Grænlandi. Enn Vmbodzmán Skálholttz kyrkiu.

Anno 1461.

Þad giorum vær Brandur Hognason. Helgi Ingjaldsson. Oddur Petarsson. Arni Bjornsson. Steinmodr audunarson. Snorri Jonsson. Arnor Halldorsson. Sveijrn Jonsson. Oddur Jonsson. Salomon Magnusson. Jon Þorsteinsson. Jon Marteinsson. prestar Skálaholttz Biskupzdæmis. godum monnum kunnugt med þessu voru opnu Brefi. þa lidid var fra hingaburdi vorz herra Jesu Christi M cccc lx og j ár. Laugardægin næstann fyrer Bartholomei apostoli vorum vier j dom nefnder af virdueligum Herra andreas med gudz nád Biskupi af Gordum á Grænlandi og vmbodzmann H(eilagrar) skalholttz kyrkiu. ad dæma vm þau mál sem fyrr nefndur Biskup Andres kiærði til S(ira) Jons Jonssonar. ad hann hefði sett sig ologliga j kyrkiunnar valld og hald fyrer officialem. giorandi so motblástur opinberliga moti Erchibiskupsinz skipann og Capitulans af Nidarosi og fullu Biskupsins forbodi. Nu med þui ad þad var svarid af iju^{ur} skilríkjum vottum. ad stefna var lesiñ heima j Hruna. þar fyrer kyrkiudyrunum á sjalfz hans heimili og Biskupinn vrskurdadi logliga stefnuna. Og sakir þess. ad vær hofum fundid j kyrkiunnar logum. bædi j latinu og norrænu ad huðr klerkur edur klaustramadur sem ad þui verður logliga profadur. ad hann syner sig med rongum motblæstri vidur sinn formann. sie af settur sijnum heydri epter kyrkiunnar logum. og fordíst af ollum so sem frægdarlaus. epter fyrsogdum setningum kyrkiunnar. Suo og var þar suarid. ad fyrrnefndur Biskup Andres fyrerbaud adurnefndum sijra Joni Jonssýni vnder banspijuu. ad bývara sig nockud vid kyrkiunnar valld edur starf j fyrra sumar á þorlaksmessodag sjalfann j domkyrkjunne a skálaholtti. þui dæmum vier fyrrnefnder prestar optnefndann sijra Jon Jonsson afsettann officio et beneficio. oc alltt hanz godz j kyrkiunnar valld. og Biskupsinz vernd og vardveytlu. þar til sem hann kemur til hlydni og giorer kyrkiunne fullann og riettann reykningskap.

Og til sanninda hier vm settum vier fyrr nefnder prestar vor Insigli fyrer þetta doms Bref. huort skrifath var j Skálaholtti. á sama degi og ari sem fyrr seigir.

226.

31. August 1461.

i Haga.

HJÁLMAR Snartarson lýsir því, að hann hafi eingin bréf útgefið um skóginn í Morudal og aldrei hafi hann innsigli átt og lofar Filippusi Sigurðssyni að staðfesta þessa lýsing með bókaroidi.

AM. Apogr. 1119, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. *6. innsigle hafa fyrer brefenu vered. eru nu öll burtu* (AM.).

Þaðh giorum uær þorsteinn prestur þorarinsson. eyiolfur magnusson. þorleifur orrnsson. olafur magnusson. augmundr eyiofsson. oddr magnusson godum monnum uiturligt med þessu uoro opnu brefi uorum uær j hia sáum ok heyrðum æ upp æ bartholomeus Messo dag¹) j otradal j arnarfirdi þa er lidit uar fra hingadburdi uors herra iesu christi þusund cccc sextiger ok eitt ad philippus sigurdzson spurdi hialmar snartarson huort hann hefði nœkut bref utgefit med sinu inzsigli um sinn uitnisburd um þann sama skog j moradal²) fra ölldugili ok fram ad hagagardi sem æ greiner vegna kirkiunar j haga æ bardaströnd ok iardarinnar j tungumula enn hialmar snartarson lysti þui firir oss fyrnefndum monnum ad þaðh hefði hann allðri giört ok allðri inzsigli átt ok aunguan umbedit ad giora sier inzsigli ok allðri hefði honum inzsigli giört uerit ad sinu uiti edr uilia ok eingi bref ut gefit æ sina daga huorki um þenna uitnisburd ne annan. lofadi hialmar snartarson philippus sigurdzsyni med iæ ok handabandi at sueria epter þessi sinni lysing sem hier er skrifud fullan bokareid þegar hann uæri med logum til beiddur.

Ok til saninda hier um settum uær fyrnefnder menn uor inzsigli firir þetta bref skrifat j haga æ bardaströnd manudaginn næsta epter decollacio sancte Johannes baptista æ sama ari sem fyr segir.

227.

4. September 1461. á Skammeinsstöðum.

ANDRÉS Grænlandingabiskup og umboðsmaðr heilagrar Skálholts-

¹) þ. e. 24. Aug.; ²) svo.

kirkju, veitir junkæra Þorleifi Björnssyni Hruna í Hrunamannahrepp, og gefr honum alt fé Jóns prests Jónssonar í þjónustulaun.

AM. 768. 4to bls. 78 á pappír skr. c. 1650. Finnur Magnússon sýnist ekki hafa þekkt þessi bréf (þetta og Nr. 225), þó undarlegt megir virðast, þar sem þau eru í einu helzta handritinu af Grænlandsannálum. (Sbr. Grh. M. III, 186—87).

Brief Andries Garda Biskups 1461.

Wij andreas med Gudz nád Biskup af Gordum á Grænlandi. og vmbodzmänn heilagrar Skálholtzkirkíu. gíorum godum monnum vitanligt med þessu voru opnu Brefi. ad wij hofum vnt og veytt vorum kíara syni Junkíara þorleyfi Björnssýni stadinn j Hruna til næstu fardaga med ollum síjnum (peningum) fostum oc lausum fríjdom og ofríjdom. præter portionem Ecclesíæ. og hier til hofum vier vnt og gefid honum alla peninga fasta og lausa fríjda og ofríjda. sem síjra Jon Jonsson hefur att. til fullrar eignar j síjn þíonustu laun. þa sem affram ganga stadarins Jnnstædu j Hruna. huort þeir¹⁾ eru helldur a leigustodum edur annarstadar þar sem hann kann þa vpp ad spýria. oc (fyrér)bíodum vier huerium manné ad hallda ologliga fyrrgreindum peningum fyrer honum edur hindra hann j nockurn mata hier vm vnder banz þíjnu. Og til sannenda hier vm setium wij mitt Jnsigli fyrer þetta Bref. skrifad á Skammbeinzstodum j holltamanna brepp. fostudæginn næstann fyrer Mariumessu síjdari. þa er lídid var fra hingadburd vors herra Jesu Christi 1461 ar.

228.

26. September 1461.

á Eyri í Bitru.

18. Júlí 1462.

á Skarði.

OLAFR prestur Tumason lofar Jóni Sveinssyni fyrstum kaupí á Eyri í Bitru, ef Björn bóndi Þorleifsson lofi og samþykki það.

AM. Fasc. XV, 5, frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá.

Þat gíðrum vær loptur jonsson. sveinbíðrn aronsson. helgi gudmundzson og brandr ionsson godum monnum kunnigt med þessu uoru brefi at vær vorum j hía. saum og beyrdum a ord

¹⁾ þar, hdr.

og handaband sira olafs tvmasonar og jons sueinssonar at suo firir skildu at sira olafur tumason lofadi joni sueinssyni jordunni eyri er liggur j bitru fyrstum til kaups. suo framt sem bondinn biörn þorleifsson villdi nockut til leggja þeirra j millum. Lysti og fyrr nefndr sira olafur tumason firir oss at hann maetti sinar iarder aungum manni selia edr brutt fa vtan bondinn biörn þorleifsson villdi þar lof til gefa edr samþycki. Suo og ei sidr lofadi sira olafur tumason fyr nefndum joni sueinssyni j þessu þeirra handabandi at koma sudr til skardz það fyrsta som biörn þorleifsson heim kæmi og jon sueinsson giordi sira olafi tumasyni boð at koma. Lofadi og þratt nefndr sira olafur tumason joni sueinssyni firir oss at hallda það allt stödugt sem bondinn biörn þorleifsson villdi vt af giora þeirra j millum. For þesse giörningur fram a fyrrnefndri jordu eyri j bitru laugardaginn næsta epter michaelsmessu þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi. þasund flogur hundrut sextiger og eitt ar.

Og til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder menn vor jnzsigli firir þetta bref skrifat a skardi a skardzströnd tueim nottum firir þorlaksmessu a sumarit. æri sidar en fyrr seger.

229.

13. Oktober 1461.

i Asi i Holtum.

HAUKR bóndi Einarsson selr Birni bónda Þorleifssyni jarðirnar Hvassafell í Norðrárdal, Grjót í Þverárhlfö og Háafell í Dölum fyrir það, sem Björn bóndi átti í Tungufelli í Hreppum, jörðina Minni-Brú í Grímsnesi og enn tuttugu hundrada jörð.

AM. Fasc. XV, 7, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru öll dottin frá.

bref firer þessum jördum er haukr selldi bonda birni
huassafell ok griot ok hafafell.¹⁾

Þath giorum vær narfe þorvallzson. hallr jonson. bardr steinmodson. branndr sygurdzson ok gizur biarnarson godvm monnum kunnigth með þessv vorv brefe ath þa er lideth war

¹⁾ Aftan á bréfinu með fornri hendi.

fra hingathburd wors herra jhesv christi þusundrat eccc sex-
tíger og eitt an j skalholltte j biskupstungum sunnudagin næsta
firer sancte crucis¹⁾ worvm wær j hia saum ok heyrdum cū
ord ok handaband þessara man(n)a biarnar bonda þorleifssonar
af einne alfv enn haugs einarsonar af annare ath suo firer skildv
ath fyrr greindr haukr sellde adr nefnum birne til fvllrar eignar
ok frials for(r)ædis jarder þriar er suo heita hvassafell j nordrar-
dal er liggr j huamz kirkiu sokn ok griot j þverarhlid j nord-
tungv kirkiu sokn ok hafvafell j daulum er liggr j saudafellz
kirkiu sokn med ollvm þeim gognvm ok gædvvm sem greind-
vm jordvm fylger ok fylgth hefer at fornu ok nyv ok hann
ward fremz eigande ath. lyste ok adr greindr haukur þvi ath
hann sellde fyrgreindar jarder med vpplage ok samþycki gun-
hilldar konu sinnar. Hier j mote sellde fyrgreindr biorn adr
nefvdm hauke suo mikith sem hann atte j iordunne tungu-
felle j hreppum eppter þvi fremzta sem²⁾ jon narfason og jon
einarson selldv honum. ok þar til jordina minne brv er liggr
j grimsnese. hier til lagde bondenn biorn. xx. hundrada jord
eins hueria þar sem bondanum hauke þette sier bezth hennita
ok hin(n) kynne ath fa. skyllde titt nefndr haukur hafa til med-
ferdar jordina stvfhollth j hollttamannahrepp ok taka af leigu
þar til er jordin feingizt. skyllde þetta jarda kaup stañda ok
obrigdelega halldaz fyrr greindra manna j mille. skyllde huor
suara laga riptingvm æ þeim iordvm er huor sellde avdrvm
e(nn) h(vor) hallda þeim til laga er keyptte.

Ok til sanninda hier vm settvm wær fyr greinder menn
wor jnnsigli firer þetta jarda kaups bref skrifad j ase j holltta-
mannahrepp þridiudagin næsta firer kalixtus Messo a sama
are sem fyr seger.

230.

3. Nóvember 1461.

i Hjarðarholti.

DÓMR tólf manna útnefndr af Guðina Jónssyni kongs umboðs-
manni milli Skraumu og Gilsfjarðar um arf eptir séra Pál Ás-
bjarnarson, er Loptr Ormsson kærði til og hafði umboð á tekið,

¹⁾ Þ. e. annaðhvort 26. Apr. eða 13. Sept., en líklega þó 13. Sept.;

²⁾ tvískrifad í frbr.

og Gunnar bróðir séra Páls reiknaði að sér hefði fallið, en Kálfr Pálsson hélt arfinn eign Ara sonar síns, er honum hefði fallið í erfð eptir séra Pál föðurföður sinn.

Dómabók í 4to, sem eg á, og rituð er fyrir 1608 og þar um bil (= a); virðist muni stafa frá Þórði lögmanni Guðmundssyni eða Guðmundi syni hans; er þessi dómur á bls. 64—66. Á dögum Árna Magnússonar var bók þessi í eigu Jóns Hákonarsonar á Vatnshorni (d. 1748). Bók þessi er hin sama, sem prentað er eptir Dipl. Isl. IV, Nr. 360, 361 og 363, og er komin í mfna eigu frá Hannesi ritstjóra Þorsteinssyni. — AM. 211c. 4to bls. 122—125, skr. c. 1700.

Domur vm hald æ arfi nængligt.

Aullum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda Gunnar Jonsson. Stephan Þorarinsson. Oddur pietursson. pietur finsson. finnur pietursson. Magnus þorlaksson. Eigill Magnusson. Jon Þorleifsson. Ottar Vermundzson. Skuli Þordarson. Þorgeir Þorgeirsson¹⁾ og Pall Þorsteinsson. kuediu Gudz og sina kunnigt giorandi at þa lidit uar fra hingadburd vors herra Jhesu christi. M. cccc. lx. og. j. ar æ þridiudæginn næstann epter allra heilagra messo j hiardarholtti i laxardal. æ þingstad riettum. vorum vær i dom nefndir af ærlegum manni Gudina Jonsyni. er þa hafdi sýslu og kongs vmbod æ millum Skraumu og Gilsfiardar. Ad dæma æ millum Loptz Ormssonar og kalfs þalssonar. huorra suara eda seekta at kalfur jrði skyllidugur firir þa akæru sem Loptur kiærði til hans. ad hann hefði ad hallda þann arf og peninga sem fiell eptir þal prest asbiarnarson. Enn Gunnar Asbiarnarson²⁾ reiknadi sier fallit hafa til arfs og eignar eptir sinn skilgetinn brodur Pal prest. Enn kalfur þalsson hieilt vera³⁾ eign sonar síns ara kalfssonar og honum fallit hafa til arfs og eignar eptir sira þal heitinn faudurfaudur sinn.

Nv sakir þess ad Gvnnar Asbiarnarson²⁾ leiddi tuo vitni er suo heita [. . . .⁴⁾ Þormodardottir og Valgerdvr Olafsdottir⁵⁾. suoru þessar fyrrgreindar konur⁶⁾ suo felldan bokareid. ad þær væri fiormeningar ad frændsemi Steinunn Steinþors-

¹⁾ Þordarson 211; ²⁾ Asbiarnarson 211; Biarna(r)son, a; ³⁾ b. v. 211; ⁴⁾ eyða fyrir nafninu í a; ⁵⁾ [Þormodur og Valgerdur 211; ⁶⁾ personur 211.

dottir er uar eiginkona kalfs palssonar og kristin Jonsdottir er adur uar barnamodir kalfs enn hann fieck Steinvnnar.

Jtem j annari grein heyrðum vær fyrrgreindir domsmenn yfirlesin og yfir lasum Brief kirkiunnar formanna er suo heita Brandur prestur hognason og sira Snorra Jngimundzsonar suo latandi ad þeir vrskurdudu med laga vrskurdi huor vm sig þad sama hionaband olauglegt og ecki halldast meiga sem þrattgreindur kalfur hafdi samað Bundit med Steinunni Steinþorsdottir konu sijna.

Jtem j þridiu grein gaf Gudridur Biarnardottir¹⁾ Sesceliu dottir sinni med samþycki dada sonar sins alla þa peninga sem henni hafdi til arfs fallit eptir Gunnar heitinn Asbiarnarson²⁾ broður sinn. [Enn þrattnefndum Gunnari eptir Pal (As)Biarnarson broður sinn³⁾. Enn fyrnefnd Sescelia Aradottir fieck Lofti Ormsyni⁴⁾ sitt fullt og laugligt Eignarvmbod æ aullum þessum peningum til allrar akiæru og laugligrar soknar.

Þui dæmdum vær fyrrnefndir domsmenn kalf palsson þar laugliga firirkalladañ og þad sama vmbod sem loptur hafdi af Sesceliu Aradottur laugligt i alla stadi og hann laugligañ soknara æ aullum þessum titnefndum peningvm.

Lysti kalfur þui firir oss ad hann hefði feingit Birni þorleifssyni sitt fullkomligt laga⁵⁾ vmbod. Enn vær dæmdum þad ecki afl hafa. eptir þui sem laugin vtuijsa. Enn vær dæmdum kalfi Palssyni fullañ Bokareid ad hann hefði ecki vitad þessi mein og allðri hefði honum saugd verid huorki af karli nie konu. og aunguañ heirdi hann seigia adur enn hann Batt sinn hiuskap med optgreinda Steinunni. Skyllði þrattnefndur kalfur þennan Eyð sueria ef hann væri til fær jnnann manadar særra daga j hiardarholtti firir kongs vmbodzmanni Gudina Jonssyni suo frañt sem eingin vitni kiæmi þau frañ er honum þæri eigi ad sueria med laugum. Skylldu tueir skilvijsir menn sueria med honum þennann eyð sem kunnugust væri þessi malaferli. og jafnir ad rietti uid hann og ef hann suer þennann eid eptir þui sem hann er skrifadur i þessu domsbrefi voru. þa dæmdvm vier ecki afl hafa þa akiæru.

¹⁾ Biarnadottir 211; ²⁾ 211; Biarnarson a; ³⁾ (sl. 211; ⁴⁾ 211; Oddssyni a; ⁵⁾ b. v. 211.

Suo og eigi síður í annari grein ef hann suæri eigi þennann bokareid eptir þui sem fyrrskrifadt stendur dæmdum vær allann þann arf og peninga sem fallid hafdi eptir sira pal heitinn asbiarnarson¹⁾. Sesceliu Aradottur og Lopti Ormssyni²⁾ hennar vmbodsmanni til hallz og eignar kuika peninga og dauda jarðir og kugilldi og syra pall heitinn hafdi eigi adur laugliga Burt gefid og kalf skyldugan ad afhenda Lopti Ormssyni þessa alla peninga ad næstum fardaugum auaxtarlausu. Ad suo profudu sem þa kom firir oss vndir sinn svarinn Bokareyd. huorsu micla peninga hann tok eptir sira pal heitinn. Skyldi þennann eyd sueria med honum tueir skilvisir menn. Skyldi loptur og lata sueria ad titt nefnd Sescelia hefði honum suo ordit vmbod feingit sem hans bref vtvisadi. og Gvdridvr biarnardottur³⁾ hafði gefit Sesceliu Aradottur þessa peninga. Skyldi Loptur leitt hafa þessi saumu vitni firir næstu fardaga firir kongs vmbodsmanni þeim sem honum jrði minst firir.

Og til sanninda hier vm setium vier fyrrnefndir domsmenn vor Innsigli firir þetta domsmenn skryfad j hiardarholtti a sama deigi og ari sem fyrr seigir.

231.

18. December 1461. á Skjallandafossi.

HALDÓR Sveinsson selr Þórkatli Einarssyni Hjarðardal enn fremra í Dýrafirði hálfau milli Skolladalsár og Hjarðardalslækjar, og kvittar fyrir andvirðið.

AM. Fasc. XV, 6. frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Þath giore ek halldor sveinsson godum monnum viturligt med þessu minu brefe at ek hefe sellt þorkatle einarssene³⁾ til æfinligrar eignar halfan hiardardal eþ fremra j dyrafirde at lig(g)ur j myra kirkia sokn mille skolladalsar ok hiardardalslækjar ok miþ fader fleck mer hana med þessum landamerkiom ok hann hugde hana suo at ek vissa med þessum landamerkiom. hefer ek fulla ok alla peninga upp bored fyrir fyr greinda jord halfan hiardardal af þorkatle einarssene⁴⁾ suo mic j alla þ stad vel anæger.

¹⁾ 211; biarnarson, a; ²⁾ 211; Brandzsyni. a(!); ³⁾ biarnad. 211;

⁴⁾ Svo.

skal ok halldor suara lagaríptingum æ greindre jordu en þor-kell hallda til laga ok þui giorer ek hann kuittan ok akæru-lausan fyrir mer ok ollum minum epterkomendum um fyr greinda jord.

Ok til sanninda her vm setta ek mitt insigli fyrir þetta kuittunarbref giort æ skiallandafosse faust(u)dag næsta fyrir tomasmessu postula þa er lidit var fra hingatburd vors hera jbesv cristi þusund cccc sextiger ok eitt ar.

232.

1461.

á Lýtingsstöðum.

4. Marts 1470.

VOTTORÐ þriggja manna um prófentugjörning Haldóru Run-ólfsdóttur við Jón Magnússon.

AM. Apogr. 4213, afskrípt eptir frumbréfinu á kálfskinni frá Hallgrími Sigurðssyni á Svalbarði, gerð af séra Magnúsi Markús-syni á Grenjaðarstað og staðfest af honum 19. Sept. 1726 og Þor-leifi Skaptasyni presti í Múla.

Þat giorum ver þoruardur prestur biornsson. Olafur grims-son. gudmundur hrafsson godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefi þa er lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund. cccc. lx. ok eitt ar a lytingstodum i tungusueit voru vier i hið saum ok heyrdum a ord ok handaband hall-doru runolfsdottur af einni alfu enn Jon(s) magnusson(ar) af annare. skildizt þat under þeirra handaband at adur nefnd halldora gaf fyrrnefndum joni til fullrar eignar fiordungsgiof vr ollvm þeim peningum sem hon atti edur eigandi at yrði ok svo allar þær lauggiafer sem hon matti fremzst med logum gefa en þa peninga sem hon atti meiri¹⁾ edr eiganda at yrði sellði hon adur nefndum joni til fullrar eignar med fullu og logligu arfs sals kaupi skiliandi sier mot æfinligt framfæri ok profentu. mat og klædi eptur þui. sem henne þarfadizt. suo ok eigi sidr ef ion giptizt ok kynne þeim eigi saman at koma þa skilli [hann fá henni²⁾] ku sier til indælis. en of jons kynne vit

¹⁾ krullað og óljóst; ²⁾ [þetta stendr svo í afskr.: hū þā hū, og ætti því að vera: „hann fá honum“, sem ekki er vit í; verðr því annaðhvort að lesa svo sem hér er gert eða: hun fá honum.

at missa suo hann ætti eigi skilgetit barn þa skyldi þrattnefnd halldora eiga. xx. hundrod med þeim skilmála sem þeim kom þá saman sin i millum.

Ok til sanninda hier vm settum ver fyr nefnder men vor jnesigli firir þetta vitnisburdabref er skrifa(t) var i sama stad lytingstodum sunnudagin j faustugang ix arum sidar en fyr seger.

233—314.

1461 og síðar.

MÁLDAGAR Ólafs biskups Rögnvaldssonar um Hólabiskupsdæmi.

Máldagabók þessi er hér prentuð eptir frumritinu á skinni, sem nú er í safni Árna Magnússonar 274. 4to (Rauðskinna), alls 36 blöð, en til hlidsjónar eru hafðar afskriftir Árna sjálfs af máldögum þessum, og finnast þær nú meðal Apogr. 3481—3561. Skinnbókin sjálf er víða máð og afarill aflestrar; er og þétt skrifuð víða og smátt, og á mörgum stöðum á spássíur skrifað. Víða eru og eyður milli máldaga, sem ætlaðar hafa verið fyrir viðbótum, er til kynnu að falla. Eru og margar viðbætr í bókinni frá því sem upphaflega hefir verið ritað, og nær það nm alla tíð Ólafs biskups; nokkrar eru og yngri, þó eingar gerðar síðar en um daga Gottskálks biskups Nikulásssonar. Hins vegar er stofn margra af máldögnum var forn, og miklu eldri en frá dögnum Ólafs biskups; en ógjörningr var að fara að slíta það úr bókinni hér, sem fornt er, því ekki liggir það á lausu, og hitt þótti heldr ekki vert, að taka út þær greinar, sem yngri eru en frá dögnum Ólafs biskups, heldr þótti réttast að láta máldagabókina halda sér eins og hún er. Elzta ártalið, sem í bókinni stendr, er 1461 og þá er hún hafin, en síðasta ártalið er 1510. Þar sem ártalið ∞ cd stendr, er það ekki svo að skilja, að það eigi að merkja 1400, heldr er því svo varið, að ártalið hefir ekki verið ritað fult út, heldr að eins upphaf þess. Þessi eru að minsta kosti þau ártöl, er í bókinni standa:

1461. Fyrirsögn, VI, XVI, XXXII, XLV, LI.	1473. X, XXVII, XXXVII, XLII.
LII, LIII.	XLVa, LI.
1463. VIII, IX, XV.	1475. L, LIX.
1464. VI.	1477. X.
1470. LXII.	1478. III, V, VII, VIII, XI, XIII,
1471. II, IV, V, VI, VIII, X, XI,	XXII, XXXIII, XXXIV, XXXV,
XV, XVII, XVIII, XIX, XX, XXII,	XL, XLII, XLVII, XLIX, L, LI,
XXIV, XXXVI, XXXIX, XLIV,	LIV.
XLVb, XLVI, XLVII, L, LII, LIV.	1479. XXXVIII, LIX, LX, LXIII,
1472. LVIII, LX, LXIV, LXVIII,	LXVII, LXVIII, LXIX, LXXI,
LXIX, LXXI, LXXII, LXXIII,	LXXII, LXXIII, LXXIV.
LXXIV.	1480. IV, V, X, XI, XII, XIX, XX,

- XXI, XXV, XXVII, XXXIX, XL, 1491. III, VI, XVII, XIX, XXV, XXVII,
L, LII. XXXIX, XLII, XLVII.
1485. VIII, XII, XXI, XXII, XLVI. 1492. XVI, LVIII, LIX, LX, LXII,
1486. LX, LXV, LXVI, LXX, LXXII, LXXIII, LXXVIII. 1493. VII, XVI.
1487. IX, XXIV, XXX, XXXI, XLI, 1494. XXXIV.
LII, LXXIX. 1498. LXIX.
1488. LXXI, LXXII, LXXIII. 1499. LXV, LXVIII.
1489. LVIII. 1500. VI, XV, XXVI, XLIV, XLIX.
1510. XXII.

Ekki er því að gegna, að máldagabók þessi sé nú heil til, heldr er nú glatað úr henni, en óvíst hvað mikið. Ekkert er samt týnt úr bókinni síðan um daga Þorláks biskups Skúlasonar, að hann lét afskrifa hana 1639 (Biskupsskjalasafn 3. 4to) og 1645 (AM. 275. 4to afskr. c. 1700 gerð eptir afskriptinni frá 1645), því að í afskriptir hans vantar einmitt hið sama og nú vantar í frumritið, svo að það eitt gagn má nú af þeim hafa að nota þær til stuðnings, þar sem frumritið nú er orðið máðara en það var 1639. Á síðari hluta 16. aldar vitum vér það hins vegar, að ekki hefir verið týnt sumt það úr bókinni, sem nú er glatað þaðan. Í »Söpdyngju« séra Gottskálks í Glaumbæ: Add. Brit. Mus. 11,242. 4to finnast afskriptir af Bergstaðamáldaga, Hvammskirkjumáldaga í Laxárdal, upphafið á Mælifellsmáldaga og skýrsla um stærð Hólakirkju í Hjaltadal; ennfremr alkirknatal nyrðra. Af þessum máldögum er Hvamms- og Mælifellsmáldagi hér í bókinni og kemr alveg heim við afskript séra Gottskálks og hefir hann því ritað þá eptir Ólafsmáldagabók; en hinir máldagarnir og kirknatalið er nú týnt úr skinnbókinni, og má því fylla máldagabókina að þessu eptir »Söpdyngju«. eru þessar uppfyllingar prentaðar hér sem LXXX—LXXXII að niðrlagi máldagabókarinnar.

Skinnbók sú, sem inniheldr frumritið að Ólafs máldagabók Rögnvaldssonar, og nú hefir verið frá sagt, að sé 274. 4to í safni Árna Magnússonar, er eins og fjöldi annara handrita, sem nú eru þar, ekki eign safns Árna, heldr Biskupsskjalasafnsins á Íslandi, því að Árni hefir feingið máldagabókina alla smám saman að láni frá Steini biskupi, og ætlað að skila henni apr 1725, en það hefir fyrir farizt, og því er bókin nú í Árnasafni¹⁾. Á miðum, sem festir eru inn í skinnbókina, má ganga úr skugga um þetta. Á miða milli 1. og 2. bl. með hendi Árna sjálfs stendr: »fra Hr. Steine Jonssyne, biskupe, með Hofssoss skipe 1724. eru 20 blöð. — Hier fyrer utan Rekaskraen á 7¹/₂ blade sem fylgdest með þessum Mal-

¹⁾ Auk bréfabókar Jóns biskups Vilhjálmssonar (AM. 235. 4to) og rekaskráanna (AM. 276. 4to) skipta þau frumbréf mörgum hundruðum, sem nú eru í Árnasafni, en eru eign Biskupsskjalasafns Íslands, komin úr skjalasafni Hólastóls.

daga 1724. hana sendi eg til baka innbundna 1725. — 15 blöð verða það sem eg til bokarinnar legg«. Á miða milli 13. og 14. blaðs: »Hier vantar oefad i bokena«. Er það einmitt þar sem nú vantar i Möðruvallaklaustrmáldaga, en þó vill svo vel til, að bókatalið merkilega er í þeim hluta máldagans, sem eptir er. Á miða milli 17. og 18. blaðs hefir Árni látið rita: »Þetta er ur Máldagabok Olafs biskups Rögvaldzsonar. Vantar hier mikid framan vid, sem til hefur verid þá Copiurnar eru giórdar j Herra Thorláks tid.« Og ennfremr með hendi Árna sjálfs: »Þad mun enn liggia á Holum og vera ringlad hier ur. Vide Registur M. Biörns og Oddz Sigurdzsonar in 4to membrana N. 3. Þetta skal eg láta fylgia bokinne til baka 1725«. Á miða milli 22. og 23. bls.: »maldaga Bókar Slitur nokkra kirkna i Þjng Eyarþingi. og flestra i Vodla-Þjngi með rekaskrá mukapuerar Clausturs a Slettu¹). og so af dato eptir ad taka ad verid haffi i tijd Olafs rogualldssonar Biskups. hann vard Biskup 1458. lijka gottskals sem fyrer hann uar. a atta pergamenttis Blöðum«. Á miða milli 29. og 30. blaðs: »Þetta skal og fylgia Maldagabokinne tilbaka 1725. Er allt skrifad, eü vantar ad conferera«. Á miða milli 34. og 35. (sama hönd og á miða milli 22. og 23. bl.): »Vr Biskups Olaffs Rogualldssonar maldaga Bok. Vm Hunavatns þjng, þar lijka vp taldar halfkirkjur og Bænhns olæselegt. a Sio Blöðum«. Ad lyktum er þess getið á öðrum miða, er liggir á sama stað i bókinni, ad Illugastadamáldagi, Lögmannshlðarmáldagi, Glæsibæjarmáldagi og kirknatalið hafi ekki orðið lesið, þegar Árni lét bera afskriftir sínar saman við frumritið.

Til skamms tíma var máldagabókin innbundin í fornt skinn, órakað og hárið rautt og sneri hárhamar út, og var það annaðhvort útselaskinn eða nautskinn (sbr. Fornbréfasafn II, 424), og þegar prentaðr var sá kafi af handritaskrá Árna safns í Növ. 1888 (Katalog o. d. AMSke Saml. I, 527), sem lýsir handriti þessu, var bókin enn í forna bandinu. En nú er bóið að fletta hana því, og er forna bandið glatað. Er það illa farið, því að fyrir band þetta mun bók þessi í þjóðsögnunum hafa orðið Rauðskinna sú, er mestr galdr var í, og var í höndum Hólabiskupa. Það er virðingarverðr áhugi á því, að láta binda handrit inn, þegar þess er þörf, en sá áhugi kemr óþeppilega niðr í því að fletta mörg hundruð ára gömlum frumböndum af skinnbókum, enda forðast öll þau söfn, er kunna með handrit að fara, það eins og heitan eld. Ad glata slíkum böndum er sama og að glata forngripum, og má ekki eiga sér stað. Rómversku tölurnar við hvern máldaga hefi eg sett, eins og gert er fyrir í máldagabókum biskupanna.

Allvída eru töluverðar misskriftir í skinnbókinni, og er það af þeim, sem helzt þótti horfa til бага, optast leidrét, og þess þá jainframt getið neðanmáls, að svo sé.

¹) nú AM. 276. 4to.

Þa er lidit var fra hingatburð vors herra jhesv christi. pushundrut. cccc. hundraut oc lx. oc eitt ær (æ) audru are biskupsdæmes virduligs herra olafs med guds nad biskups æ holum liet hann invirduliga skoda ok reikna goz allra kirkna j sinu biskupsdæme. oc þat a þessa bok skra sem hann fann sanligazst oc riettligast huad huer kirkia ætte at fornu oc nyiu j lausu oc fostu.

I.

Kirk(i)an a myklabæ j oslandzhlid er helgut hinum heilaga petri¹⁾.

II.

Kirkian a hofi a hofdastrond er helgu(t) hinum heilaga petro postula.

þetta innan kirkiu. þren messoklædi uantar þar til eina stolu oc handlin. laus hokul. iij. altarisklædi. ij. altarisdukar. iij. corporalar. ij. kalekar. j. dukur rendur.

þetta i bokum. messobok per anni circulum. gradlari gamal. seque(n)ciubok. istoriabok fra de trinitate oc til aduentu. de sanctis de tempore med commune. aunnur jstoriabok tekur epter de trinitate til aduentu. þridia fra aduentu oc til pascha de tempore. de sanctis bok æ ueturin oc nokut af pascha tima. de tempore bok vm pascha tima. capitularius. lesbok de sanctis per anni circvlum. lesbok de tempore epter de trinitate til aduentu. onnur lesbok fra paschum til de trinitate. saltari. annar vondr. kuer af kirkiudeiginum oc margar skrar adrar. ein kross. mariv likneski. peturs likneski. ij. paxspiolld ny. glodarker. el(d)bere. vanznskal. jarnkal. fonzs vmbunadr vondur. iiij. jarnstikur. baxturjarn. iiij. klukvr. ein bialla. nyr sloppur. iiij. alltarissteinar. bokakista.

Par skal prestr vera. tekur heima j leigu. iiij. merkr. vtan gardz. viij. heytollur oc lysistollur af. viij. bæum oc. xx.

þetta j lausa gozi. j fyrstu i instæðu. li. hundrata med pessum fridleika. xiiij. kyr. v. asaudar kugilldi. j. gel(d)fiar kugilldi.

¹⁾ Hier er oskrifud eyda æ bokfellenu, so stor sem svara hanu 7. linum skriftarennar. hefur þar ælt æ ad skrifazt eitthvad frekara um Miklabæiarkirkiu. enn sidan eigi af ordid. (AM.).

ij. hross. hvndrat oc. xx. voru. oc þar til tæx kyr oc. ccc. j vadmalum er gafst medan biorn var.

Jtem giorduzst oc luktuzst af birne. xiiij. hundrut voru- vird j kirkiuspioll oc. xx. c. voruvird j porcionem ecclesie. sex aurar. Tiund kirkiuhluti cū þui æri hundrat.

Reignadizst i porcionem medan brandur bondi laugmadur hieilt vm. xxx. ar. xxx. hundrata. lagdi hann til kirkiunar sæme- lig messoklædi. kantarakapu kostuliga. tiolld vm alla fram- kirkiu. bior yfer kordyrum. alltarisklædi. alltarisdukur. stein- tialld litid. ij. spiold ny. er(u) þesser penningar ovirter oc su bot er hann hefer ath kirkiune giort oc skerder þat þa þessa. xxx. c. sem regnadizst (j) porcionem.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. Tiund kirkiu hluti cū þui ære hundrat. reiknadizst upp cū. vj. ær. vj. hundrut medan þall bonde hieilt oc iiij hundrut oreiknut er brandr bondi a ath sværa vpp æ. iiij. ær.

III.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o.

Kirkian a vpsum er helgut gudi oc bartholomeus.

hun cū allt heimaland oc wpsateigh allan cū sockubockum. gellðfiar rekstur allan firir vtan svin vt fra torfva.

þetta jnnan kirkiu. krossar. ij. mariv likneski. olafs likn- eski. oc bartholomeus likneski. alltarisklædi. M^oessubok de tem- pore fra aduentu oc til paska med pislum oc gudspiollum. les- bok de sanctis cū sumarit. klveka stor rifen oc litil bialla.

Þetta i kuicfie. vij. kyr. ix. ær. halft þridia hundrad j fridvm peningum. eitt hundrat fritt j mortalia epter eyiolf arnfinzson. þar er prestskyld. tekur hann j leigu heima. iiij. merkur. enn vtangardz. xij. aura.

Tiund kirkivhlute cū þui ære. vij. aurar.

Reiknadist i porcionem ecclesie vpp æ. v. ær medan sira biorn hieilt halft annat hundrat oc. ij. avrar betur.

Anno domini M^o cd^o octogesimo lucti sira biorn kirki- uni M^oessobok de sanctis vm cūrit med savng. salltari. capi- tularium. kirial. canonem. alltarisstein. Brun oc vigsluduka. ij. firir. ij^c. vpp a .vij. ær. standa efter. v. aurar.

¹⁾ Hér stendr i skb. ranglega seinna rituð klausa um porcio i Felli 1480.

Anno domini M^o cd^o lxxx^o v. þridiudagen næstan firir laurenciusmesso þa er uirduligur herra biskup olaf var j sinne visitacione a uppsum i suarfadardal uar þar kirkian giord firir. x. hundrut. er sira niculas þormodsson hafdi latit giora upp. uar kirkian a uppsum þa skull(d)ug sira niculasi. vij. hundrud.

Anno domini M^o cd^o xc^o primo fiell suo micit j porcio a uppsum þa biskup olafur tok reinskap¹⁾ af sira niculase þormodssyne. vj. aurar þat arit.

IV.

Kirk(i)an j felli er helgut med gude binum heilaga petro. hun a allt heimaland oc kappastade.

Messoklædi oc uantar til stoluna. oc kalek. kluckur. iiij. likabroðdr. glodarker. kertistikur. iij. krossar. iij. M-arivlikneski. Petrslikneski.

þar er prestz skyld. tekr prestr heima j leigu fiorar merkr. oc fiorar vtan gardz.

hey tollr oc liostollr af. xvij bæium.

Eccllesia dedicata in translacione olauí regis.

reiknadez kirkiv tívnd a þui are half mork.

Þetta j lausa godze. tvær kyr oc xvij ær. eitt hross.

Jtem reiknadizst j porcionem ecclesie vm. ij. ar oc. xx. er sira þorðr hroðbiartzson hieilt staden. halft fiorda hundrat.

Jtem lagde sira þorðr til kirkivnar j felli gradvale per anni circulum. de sanctis lesbok. tekr til a jolvum fram til jacobz Messo.

Jtem lagde hann til alltarisklæde. ij. alltarisduka. er annar nyr enn annar forn. sakrarivm scür oc handklæde. litil stol læstr oc merki.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

fiell suo micil tiund a þui ari. ij. aurar. reignadizst vppa sex ar þa sira þorkell þorgeirsson hieilt fellz stad j porcionem kirkiunar. mork. virtist þat sem sira þorðr hafdi til lagt oc fyrr scrifuat stendr. firir hundrat enn halft þridia hundrat þar sira þorkel¹⁾ þorgeirsson vpp epter sira þorð voruvirt af fyr scrifuad porcio.

brazst vid sira þorð ij. merkur vppa seinaustu. iiij. ár.

¹⁾ þannig.

Jtem lagdizst til kirkiunar. iij. bækur epter sira þorkel daudañ. paskabok syngiande tekur til de trinitate. brutsongua bok oc commun syngiande.

Anno domini m^o cd lxxx^o fiell svo micid j porcio j felli medan sira geir hellt vppa fimm ár. x. alner vadmals. tvær hier af lofadi hann j subsidium pallij¹⁾.

V.

Anno domini CD^o cd^o lxx^o primo.

Kirkian æ barde a halft heimaland oc langhuss oc kallz-stadi. eguersholm. dælarland halft. votateig halfuan. laxveidi j osi. fiordung allz reka j mosuik. halfuan vidreka oc hualæka j laugalanz reka vt or midre holavik oc vt til skeria aa lambhaga vik.

Þetta jnnan kirkiu. aspiciens bok med saung fra aduentu oc til pascha. lesbok fra aduentu oc til pascha. aunnaur²⁾ lesbok fra kertamesso til pasca. missale fra aduentu til pascha med de tempore oc de sanctis. paschabok med de tempore allt sumarit til aduentu. de sanctis bok a sumarit vond. lesbok fra jonsmesso baptiste oc fram yfuer krossmesso vm haustid vond. missale fra paschum oc til aduentu. psaltare vondr. oc aunnr skræda. graduale oc sekuenciubok. vj. skrædr vondar. laga saunga bok. þren messoklædi uond. oc brestur hofutlin til einna. iij. kalekar. eit corporale. iij. dukar yfer alltare. oc ero tueir vond(e)r. ij. altarisklædi. ij. sloppar. formadukur. ein brig³⁾ gaumul yfer alltare. ij. kistur olæstar. stor spiolld. ij. krossar litler oc einn stor kross. mariulikneske. olafslikneske. þorlakslikneski. jonshaufut baptiste. kirkiukula⁴⁾ uond. iij. jarnstikur. ein koptastika. olafs saga. oc eit gamalt paxblad. kluckur. iij. oc er ein stor. ij. smabiollur. sacrarium munlaug. vanzskall⁵⁾ oc er ein stor. ij. smabiollur. sacrarium munlaug. vanzskall⁵⁾ brotin. oc eldbere brotin. oc glodarker.

Þetta j knikfee. iij. malnytu kugilldi. oc. ij. gell(d)fiar kugilldi. er jon grimsson galt til kirkiunar á barde. firir þa halfkirkiu skylld er hann fieck a jordune j nesi j bardzþingum. jtem hest oc malnytu kugilldi j mortalia.

reiknadizst j porcio vppa. iij. ar oc fimtigi sidan brandr

¹⁾ Þessi klausa stendr ranglega í skb. inni í Upsamáldaga; ²⁾ svo; ³⁾ = brik; ⁴⁾ = kola; ⁵⁾ = vatnskall.

bondi halldorsson fieck jordina. fimtigi hundrata oc þriu hundrut betur. oreiknad. l. ar ok. vj. ar betur adr enn brandr bondi fieck jordina.

Þar er prestzskyld oc diakns. tekzt j leigu heima. iiij. merkur. enn utan gardz halfua siondu mork.

heyttollur oc lysistollur af. iiij. bæium oc. xx.

kirkiu tivnd a þui are hundrat er halldor bondi brandzsson bio.

dedicacio ecclesie sancte crucis et sancti olai regis et martiris æ bardi j fliotum in die felicis et adaucti martirum.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o. Giordi halldor bonde brandzsson þenna reikning j porcionem ecclesie. tiund kirkiuhlute æ þui are hundrat. reiknadizst epter fyrra reikning vpp á vij ar. vij. hundrut.

Anno domini m^o cd^o octogesimo jn octauo olafi uar þessi reikningur giorr er hrafn halldorzsson tok uid um vorid. fiell j porcio a þui æri hundrat oc ij aurar betur. stendr oreiknadr fyrri reikningur.

Anno domini m cd (. . . .)

VI.

Þessi er maldage kirkiv j holte j fliotvm. at hun er vigd jone baptista oc petro postola.

hun a fiordung j heimalandi.

þetta jnnan kirkiv. kalekr. Þessoklæde at ollu oc haukul at auk. ij. krossar. marivlikneske. peturslikneske. jonslikneske baptista. iij. klukur oc eñ fiorda lest. ij. smabio(l)lur. alltarisdukar. glodarker oc eldbere oc messingarstika. ij. jarnstikur. ij. paxblaud.

Þetta j bokum. de sanctis bok oc tekr til a andresÞesso med les. aunur de sanctis bok a sumarit. istoria af kirkivdegi. aduentvbok. de tempore bok tekr til at paskvm til aduentv með gudspiol(l) pislæ oc oracior. gral(l)are oc annar vondr per annvm. missale de sanctis. lesbok tekr til at aduentv til paska ij. salltarar.

skrydakista vond.

af. ij. oc. xx bæivm liostollr oc heyttollr.

þar skal vera prestur, tekr han heima fiorar merkr. vtan gardz. iiij merkr.

reiknadiz svo mikel kirkiv tivnd a einv are. ij. merkr. medkendezst þorstein bonde magnusson at hann ætte bitala kirkivnne j hollte. viij. kugillde j þorcionem. reiknadiz j þorcio a. xij. arvm oc. xx. þa þorstein bonde gerde reikning j holtti j fliotvm. fim hundrvt oc. xx. vorrvirt oc half onnvr vod betur. var þa lidet fra hingatbyrd vors herra jhesu christi þushund flogur hundrut lx. oc eitt ar.

Ecclesia non dedicata.

Jtem Anno domini M^o cd lx iiij in 2a visitacione fel(l) sua mykit i þorcio vppa þuo aar. iiij. merkr jtem ith kugillde j mortalia. Jtem j þrid(i)u visitacione reiknadizst j þorcionem vppa atta ar. xvj. merkur medan hallzstein þorsteinsson bio oc fader hans þorstein anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

Til minnis ath jngun árnar dotter gaf þorsteine magnussyni stiupsyni sinom. þessv somu jord hollt j fliotum med þeim skilmála. ath kirkian j holtti skyldi eiga jordena eyrarland j eyiafirði. ef henne yrði ecki lukt niutiger hundrada j sitt þorcione. jtem jorden saurbær þar j þingunum er reiknud gaumul eign kirkiunnar.

Anno domini M^o. cd^o. xc^o. primo feill¹⁾ suo micit j holdz þingum þat arit. hundrad ok. ij. aurar betur. þorcio oreiknud upp a. xvij. ar næst firir. þui hallsteinn uar ecki nær þa uij biskup olaf reid um.

Anno domini M^o v^c vppa eit ar oc xx medan halstein bonde hieilt holt j fliotum. oreiknud þorcio ad auk hinss²⁾ fyrra reiknings. en uppa atta ar sidan medan jon þorsteinsson hieilt fiell i þorcionem ecclesie. v^c. tiund kirkiu hlute a þui are xij. eyrer. jtem. ij. kugillde i mortalia i sottinne. var þessi reikningur gior i fyrst(r)i vorre³⁾ visitacione nordur.

VII.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij.

kirkia a hnapstodum er peturskirkia.

hun á halft heimaland. land ath hunstodum.

¹⁾ = fiell; ²⁾ tvískr.; ³⁾ þ. e. Gottskálks biskups Nikulássonar.

þetta i lausa gozi. ij. wxa gamla oc. ij. naut tuævetur firir. v. hvndrut. er luktizst firir halfkirkiu skyllð j tungu.

er þar prestskyllð. tekur heima i leigv. iiij. merkur. vtau gardz merkur þriar.

er bænhv(s) skyllð æ nefstóðum oc gautastodum.

Tiund kirkiu hlute æ þui ære mork. xx^c. jord tungu. ath auk oreiknvt aull kirkiu goz vpp æ . . . ær. xxx. oc. iiij^c. betur.

þetta jnnan kirkiu. ein Messoklæði ath aullu oc erv gomul. kalekur med corporal.

þetta j bokum. grallare per anni circulum. psalltari. Messu-bok de tempore fra huitasunno oc til aduentu. onnur fra lxx^m oc fram yfer paska. de tempore kuer syngiande vm langafostv. oc onnur bok samaleides oc margar adrar skrar.

tueir krossar. altarisklæði vont oc altarissteinn. mario-likneski oc peturs likneski oc morg onnur sma likneski. iiij. jarustikur. eitt merki. kluckur. iiij. oc ein bialla litil. fonzt¹⁾ vmbunadur vondr. glodarker oc vatzkall¹⁾.

dedicacio ecclesie æ hnappstodum j fliotum er terció nonas septembris. þat er fim nottum firir mariu messu sidare.

Anno domini M^o cd^o xc terció æiknadizt upp æ. vj. ar medan sira balluadur hieilt napstadi. v. uoder. oc ij. alner betur. uar þa dæmd oc fallin iordin epter biskupsins skipau firir kirkiugoz af prestum oc prelatum.

VIII.

Kirk(i)an æ kuiabek er helgut med gude hinum heilaga olafe konge.

hun æ allt heimaland. bringuer oc puerarland. tuo hlute j hualrekum oc vidrekvm austr fra osse. enn fiordungr j flutuingu. En vestr fra ose þridiungr j uidrekum til marks vid gunnolfsar land.

þetta jnnan kirkiv. Messoklæde vond. kalekr oc corporal. ij. alltarissteinar. ij. allarisdukar. j. kros.mariv likneski oc olafs likneske. eldbere med kopar. glodarker. iiij. klukur. keingirner vr þrimr.

Þetta j kuikfie. iiij. kyr. þriv asaudar kugillde. fiogur naut

¹⁾ þannig.

tnæuetr. ij. naut veturgomul. xij. sauder vetrgamler. fiogra uetra gamal uxe. hest oc hross firir. ij. hundrut.

reiknadiz kirkivtiund a þui ære mork.

reiknadiz j porcio a ix arum oc. xx. þa sira þorfinr gerde reikning. eina halfua vod minur en. xij. hundrut.

þar skal vera prestur oc. ij. olmusuprestar. elligar. iij. olmvsuprestar. oc þa er diakn. oc skulv þeir eigi fara bader vr firðenvm naudsynialaust. þadan skal sungia æ þorodzstade oc til bænhusa. tekz j kaup. viij. merkur. þar skal syngia alla loghellga daga oc þa. ix. l. ero j ottvsong. alla þa daga er messa er til gior annan huern dag it sialldnadzta. huern aptan vigilio. ix. l. vm langafostu. vm jolafostv annan huern aptan. enn annan huern. iij. l. lysa hueria not fra crucis Messo oc til annarar crucis Messo. Syngia uilgilio æ huerre viku ix. l.¹⁾

lysistol(l)ur oc heytollur af iiij. oc. xx. bæium. fiskatollr af þessvm.

Anno domini M^o cd^o lxiiij^o re(i)knadizst sua mykyt j porcio vppa þuo aar xj aura.

Anno domini m^o cd^o lxx^o primo. reiknadizst suo mikit goz kirkiunnar æ kuiabeck medan sira ketill heillt²⁾. alltz med porcio. v. hundrut. vppa fim áur. þetta jnnan kirkiu ath auk þess sem fyr skrifat stendur. lesbok de sanctis fra jons messo baptiste oc til adventu. aunnur syngiande tekur þat sama. aspiciens bok syngiande oc lesbok de tempore fra aduentu oc framan til paska. grallare uondr. de sanctis bok a veturin med song oc lesi. einn psalltare oc sequenciobok oc ecki full.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o. luktizst. x. alner vadmals j subsidium pallij. jtem fiell j mortalia kyr oc þreutt naut firir ij^c. vpp æ vij áur.

Anno domini M^o cd^o lxxx quinto reiknadizt j porcio vppa ij aar medan sira magnus heillt²⁾. hundrat.

Voru ath sier teknar. iij. kyr a brattavollum biskupsens vegna med suo uordnum lit oc marki. ein raud hornott. huatt eth uinstra af eth hægra. aunnur græ. huat eth hægra oc af eth uinstra. þridia suort hornott. huat eth hægra oc fiodr

¹⁾ Þessi kaffi máldagans er forn (frá c. 1220—30?); ²⁾ = hieillt;

framan under, oc af eth vinstra. var en rauda giord firir. v. agillde, en huor hinna. xv. alner minnu(r) en gialldzkyr.

Jtem tok biskup olaf ath sier þriar kyr a hornbrecku oc leit⁴⁾ sex dandemenn meta. iij. presta oc. iij. leikmenn med suo uordnu marki oc lith. kolmulott. aunnur skioldott. huatt oc bladfrifr. þridia huit. huatt
. . uoro þessar. iij. kyr metnar firir. vj. aura minnur en þriu hundrut.

IX.

tiorn.

Kirkia sancti iohannis baptiste at tiorn. hon sa heimaland halft at aullu. med tueimr holmum. mariuholm oc brennusiks holm. ynguarastadi alla oc holminn aurgunleida. tueggia manada rekstr annat dægur aulla bufie wt j holdzdal. ella manadar beit bædi dægr. hris j kallzardal millum grænæløks oc þess nærsta griotgils er þar er fram fra.

Þetta jnnan kirkiv. ij. krossar med vnderstodum. mariv likneski. jons likneski. ij. klukur oc er onnur broten. koparstika. paxblad. glodarker brotit. songbok tekur til at jolum oc til paska de sanctis et de tempore. songbok i svortvm skinvum tekr til at aduentv fram vm huitasunnv. de sanctis bok fra jonsOesso baptiste oc til aduentu. lesbok tekr til at aduentv til paska de tempore. de sanctis bok oc tekur til (fra) jonsOesso til aduentu. lesbok de tempore fra aduentu til fostu. salttarar iij. oc tveir uonder. grallarar ij oc bader uonder ij. sekuenciubækr godar. Oessobok oc tekr til at aduentu oc til midfostu med pislum oc gudspiol(l)um. Oessobok oc tekr til at paskum til adventu med pislvm oc gudspiol(l)um. iiiij. skrar. læst kista. vadzskal brotiu. ij. Oessoklædi at ollu. lestr kalekvr. ij. alltarisklædi.

þar skal prestvr vera. oc sýngia huern dag hel(g)æn til grundar. oc fylgia madur til tueggia postolaOesso. tolf messvr til holtz. tekr j leigu heima. iiiij. merkr. vtan gardz halfva fiordu mork.

hier er kristzfeie j aullv lande. oc lukazst af. cc. j slatrvm oc hafnarvod.

hedan sa oc af kirkiv hluta at hallda bru a læk oc arferiv.

⁴⁾ = liet.

Ecclesia dedicata.

heyttollr oc liostollr af. vij. bæivm.

Tívdn kirkiv hlute a þui ære. vij. aurar.

Þetta j lausagodze. v. malnytv kugillde oc. v. gel(d)fiar kugillde.

reiknadiz i þorcio vm. x. ær þa er sira oddr hieilt staden halft fiorda hundrat voruvirt.

Anno domini 10° cd 1xiiij^o. fel sua mykyt i þorcio vppa þuo aar. vij. aura. stender epter olukt kirkio tiund af hafua þiorn oc af meyri holte vppa xij aar.

Anno domini 11° cd 1xx septimo fiell suo mikit j þorcionem vpp a tolf ær þa sira þorþiorn hieilt stadinn tiorn. þriu hundrud oc tueir avrar¹).

X.

Anno domini 12° cd 1xx^o primo. Vrder.

Kirkia ðá wrdum er helgut með gudi heilagre marie oc heilogum andree postola.

hon ðá land ðá skraffastodum oc annat ðá hole. oc. vij. hundrut i audna lande.

Tiund a þui ære hundrat oc. vij. aurar betur. reiknadist þa j þorcionem upp æ. xxx. æra meðan eyiolfur bonde hieilt wrder. xl. hundrada oc. xij. aurar betur.

Þetta j kuikfie. fim kugillde er uilhialmur lukti firir halfkirkiu skyld.

þar er prestskýlld. tekur heima j leigu. ij. hundrut. en utau gardz halfu settu mork.

heyttollr oc liostollr af. xv. bæium.

kirkidagur er þar tueim nottum firir seliumannamesv.

Þetta jnnan kirkiu. iij. messuklædi ath aullu. kalekur. kantarakapa. ij. corporalia. stola laus. dukur yfer andream.

merki. iij. krossar. ij. mariu likneski oc þridia a spialdi.

andreas likneski. vors herra likneski með alibastur. magnus likneski. olafs likneski. brik yfer altare. ij. kertastikur með iarn.

oc. iij. kopar stikr. j. lektare. glodarker. eldbere. hompul. vij. klukur smar oc storar. kista olæst. brýtel. baxturjarn.

¹) Þessi grein er efst á spássiu; á spássu stendr og við þenna máldaga nokkuð, sem afskriftirnar sleppa, enda fæst ekki samstætt út úr því . . . ath auk þetta(?) . . . feill hundrad oc fiorar . . .

Þetta j bokum. iij. psaltarar. er ein godr af þeim. messobok fra aduentu oc til paska. ottusaungsbok de tempore oc de sanctis fra paskum oc til aduentu. ij. gradlarar. ij. sequenciubækur. lagasaungua kuer. andres saga. messobok a sumar de tempore oc de sanctis fra paskum oc til aduentu. ottusaungs bok fra aduentu oc til paska. ij. lesbækr fra aduentu oc til paska. messubok med ottusaungum fra aduentu oc til paska. ij. aspiciens bækur. tekur aunnur til paska. capitularius. oc tida-bok. de sanctis bok med pislum oc gudspiollum per anni¹⁾ circulum. ymnarius. kiriall. kuer proprium af andreas. oc margar skrar adrar.

Anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o fiell suo mikít j þorcio fyrsta arit þa gvdmundur eyiolffsson hieilt vrda. iij. merkur oc. ij. aurar betur.

Anno domini M^o cd^o lxx^o vij^o giorde arnfinnur bonde þenna reikningsskap af kirkiu gozum aa urdum i suarfadar-dal nyian oc gamlan. af [ollum kirkiunnar²⁾] peningum. fostum oc lausum. j fystu eigur kirkian a urdum iarder er suo heita-skraflastader oc holt. [hier med³⁾] lagdi arnfinnur til mela oc kaungustade firir fim hundrut oc sextigi. eigur kirkian. vij. hundrut i audnum. Hier til eigur kirkian niutigi hundrata j lausagozi oc atta hundrut betur. oc. ix. aura. var þessi reikningur giordur firir biskup olafui faustudagin næsta epter jons-messo holabiskups vm vorit⁴⁾ j skrudhusenu heima a holum. þessum monnum hiaverondum. þorleifui presti magnussyni. sira katli grimolfssyni. sira nichulasi þormodzsyni. sira þorgils sveinbiarnarsyni. æ sama ære sem fyr seger.

eodem anno var kirkian á vrdvm giord firir halft þridia hundrat.

Anno domini M^o cd^o lxxx reiknadizt svo mikít vpp á ii ær j þorcio tuo hvndrud oc þrir aurar betur.

XI.

Vallner.

Kirkia hins heilaga olafs a vollvm æ allt heimaland. vpp-sale. kongsstadi. stafn. huerrabol. hanefsstadi. huarf. glivfra.

¹⁾ annum, hdr.; ²⁾ frijðum, afskr. 1639; ³⁾ [b. v. 1639; ⁴⁾ þ. e. 25. April.

selm. hirñvnes. æ stadrenn allan skidadal oc vestrar dal fram fra holarmarke til sueinsstada marks. oc trionvbaka firir handan a. oc tvo teiga firir nedan socku æ bökunvm er heita nausta-teikr oc breidateikr. oc einn holma j anne er lambhage heiter. oc annar er heiter hrutholmr þar vpp fra. pride eyio(l)fs holmur.

þetta j rekum j þorgeirsfirde firir vestan æros. þat er attungr i hval fra ærose til torfdælar. enn fiordung vestr þadan til sulna.

þetta j kuikfie. ij. kyr oc. xx. xj asaudar kugillde. oc. vij. hundrut j gellðvm nautvm. vj. hundrut j gellðfie. var luk(t) firir mat. ij. huxar¹⁾. annar gamal en annar v. vetra. eit vgxa fal(l) at storlimvm. x. hundrut j virðingagodze oc eitt skip. iij. huder. ij. hundrut j vadmalvm. v. hundrut j hrossvm oc. xv. aurvm betur.

þetta jnnan kirkiv. stor kross med understodvm. mariu-likneske. olafslíkneske. vj. Messoklæde oc uantar til hofudlin. iij. kapur. dalmaticka. v. alltarisklædi. iij. kalekar. v. alltaris-teinar. texti med kodda. ij. hirter med kopar. ij. hringar med kopar. ij. stikur med kopar. paskablad. skrin med helgvm domvm. brik litel. vatzketel. sacrarivm mvnlaug. ellðbere med kopar. bækr oc líkneske sem at fornv hefer verit. oc epter þui sem vtvisar registrvm godzskaltz godrar minningar. aspiciensbækr. iij. v. lesbækr. ij. Messobækr fornar. gradvale j tueimr bokvm oc einn grillare er jon hiskup gaf. sequencivbok oc onnvr vond. processional. capitularivs. commune suffragivm. ij. salltarar. ij. bartvrjarn. v. klukvr. oc. ij. litlar. ij. glergulg(g)ar.

Tiund kirkiv hlute æ þui ære half þridia mork.

þar er ij presta skyllð oc diakns.

heytollr oc liostollr af xxx. bæivm. lam̄s eldi vm allan svarfadardal jnn til haga æ straund.

reiknadiz i porcio vm. ij. ær oc. xx. þa er sira magnus jonsson hieilt staden. ij. hundrut oc. xx. jtem gaftz j mortualia vij hundrut medan sira magnus hieilt staden.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. reiknadizt suo mikit porcionem uppa tiu ær. x. hundrut. lagði sira magnus til kirkiunnar messuklædi utan hokul. alltarisklædi. iij. brun. iij. dukar. einn lektaradukur. fontur med buninge. forn sloppur. merki tuo. psalltare. sacrarium handklædi oc einn refill firir v. hundruth. þar til kirkiubot firir onuur fim hundrut.

¹⁾ þ. e. uxar.

Jtem anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o lukti sira magnus kirkiunne æ vullum j porcionem ecclesie jordena hol j skidadal firir xxx^e. messuklædi ath ollu oc alltarisklædi. varð kirkian honum skyllidug. xuij. hundrut. oc þar med kuittur fyrri reikningsskapur.

anno domini M^o cd^o lxxx reiknadizt uppa. ij. ar. xv. aurar annars hundrads oc half alin vadmals betur.

XII.

Kirk(i)a hins heilaga johannis baptiste j arskoghi a allt heimaland. þetta j rekum. alla reka ath helminge vidr sela oc flutningar oc aull aunnur fiorugaugn ath helminghe oc tolf fedmings skvrd i soinu jord ærliga. ok naustzgiord æfinliga æ hauganesi ef vill med fiskveri. xx. kugillda gellfiar rekstr j foghrvhlid oc at auk svinvm oc stodrossvm. grasalestr oc hvanna skurdr. fuglveidr oc fiska.

þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. mariv likneske. ij. jons likneske. ij. klukvr tvær. ein M^oessvklæde vond. kalekvr oc corpurall. alltarisklæde. dukur med brun.

þetta j bokum. lesgrallare fra aduentv til paska med pistlum oc gudspiollum oc oraciom. ij. grallarar vfuller. ottvsaungua bok fra paskum til adventv. brefer syngiande fra adventv til paska de tempore. capitularivs. collectarius. einn salltare oc. iij. vonder. gudspiallabok per annum¹⁾ de tempore. avnnvr gudspialla bok de tempore oc de sanctis. oc er eigi aull. oc margar skrar adrar. glodarker vont. eldbere. paxspialldstika firir sancti johannis. skrudastokur læstur.

þetta j fridum peningum. v. kyr oc. v. hundrut j gelldfie. iij. asandar kugilldi. skip med ollum reida firir hundrat. iij. hundrut j virdinga goze. ij. sængur med tueimur reckuodum tok sira nicholas hier med.

Anno domini M^o cd^o lxxx^o. brast fynd²⁾ æ stadnum vith sira jon helgason vpp æn³⁾ atta ær medan hann hieilt staden ok porcio.

anno domini m^o cd^o lxxx^o quinto feill³⁾ j porcio medan sira þoruadr heillt⁴⁾. uppa. iij. ar. iij⁵⁾ hundruth ok mork betur⁶⁾.

¹⁾ anne(!), hdr.; ²⁾ svo; ³⁾ = fiell; ⁴⁾ = hieillt; ⁵⁾ eptir afskr. 1645; ⁶⁾ þessi grein er efst á spássiu fyrir ofan máldagann.

XIII¹⁾.

hofde.

Kirkia j hofda er helgut nicholao oc ambrosio.

hun a allt heimaland. fratekit. xxx. hundrada er holastadr
a þar j þesse heimalond. kolsgerdi. sundbreckv. tundrastade.
þuerarland. skoghar fleka halfuan j fnioskadal.

Penna reka a hofdakirkia.

allan halfvan bædi huals vida oc flutningha jnnan fra
hualvatzosi ok vestr til motz vidr þonglabakamenn. ok avll half
siofargaugn fra hualvatzosi oc vt til kellingar.

enn fra torfdælarlæk ok vestr til sulna a hofde halfvan
widreka. enn vallastadur fiordung j hvalreka. enn þa ath helm-
ingi loptr oc havdamenn suo þo at fluttur se.

enn vestr fra sulvm oc til gallta a nu kirkian j haufda
allan reka huals oc vida. oc sua flutninghar.

enn fra gallta oc til hrapadargiar eiga haufdamenn allan
halfvan reka huals oc flutninga oc suo vida.

En j aullvm latra rekv eiga hofdamenn fiordung j hual-
reka. enn siettvng h þeim fiordungi er lavfass stadr a sua þo
at flut(t)r se.

Enn fra fossdal ok jnn til skerdlækjar eigha haufdamenn
allan halfvan vidreka.

a þernvskeri a hofdakirkia ein vidr sik þridivng j hual-
reka. oc suo þo fluttur se.

a særisvelli a kirkian j hofda allan halfan reka bædi huals
oc vida. ok svo þo fluttur se.

Allan heimareka bæde huals oc vida oc flutninga. ok suo
j svndi.

Þetta jnnan kirkiv. Messoklædi at aullv. aunnvr vond.
kalekr. ein messingarstika oc ein jarnstika. ij. krossar med
understodum. annar jrskvr. marivlikneske. nicholaslikneske.
ambrosiuslikneske. oc. iiij. sma likneske. glodarker brotit. ij.
merke. iiij. klukur oc ein broten.

Þetta i bokvm. les grallare. sequenciuhok. songbok tekr til
at Mickellsmesso fram yfer andresmessu. lesbok de sanctis. tekr

¹⁾ Afskript af þessum máldaga að nokkru leyti, frá c. 1700, gerð
eftir afskript Ólafs biskups Hjaltasonar frá 8. Febr. 1565, er í AM.
Fasc. LXXV, 21 (er að litlu haldi).

til at jonsOesso oc fra(m) yfer tomas Oesso. capitularius. Oessobok de sanctis a sumar. eigi epter ordu. nichulas saga. þetta j kvikflo. iij. malnytu kugillde oc. ij. gelldfiar kugillde er stadren a.

Jtem gaf þorgerdur þorsteinsdotter kirkiunne j hofda malnytv kugillde.

Anno domini O^o cd^o lxx^o viij^o reiknadizst j porcionem ecclesie vppa ar medan sira rogualldur hielt staden. xiiij. aurar.

XIV.

þonglabacke.

Kirk(i)a a þaunglabakka er helgut med gude petro oc andrea postulvm. olafi oc magnvsi oc nicholao. ok heiter olafs kirkia.

hun a allt heimaland oc fiardarbotzland oc tua hluti j rekum.

Sueitarmenn skulu leg(g)ia til tiund af flutningvm oc af hualskurd oc aullu þui fange er þeir hliota af dardum huolum millum siglones vestr oc austr tiorness oc allt þar j milli bædi a megiñlandi oc j vtøyium.

af rekum ogmundar sueinssonar. þeim sem erv milli reynisnes oc seminggarvikr¹). vætt spiks af tuitogum hual oc meira.

af rekhuolum þordar or laufasi j eno sama takmarki vætt spiks af ollum huolum. en. ij. af reka orms ogmundarsonar j þui sama takmarki. onnur spiks enn onnur reingis.

af holslandi vætt.

af fiardarbotzlandi vætt.

af kadalstadalandi vætt.

Tiunder oc matgiafer or allri sueit firir þa menn alla er til logfaustu eru skyllder oc eru. xij. manade. edr fra fardogum til vetrar.

þar skal gialda. ij. fiordunga skreidar firir. iij. menn. en halfur fiordungr ef madr er a sumarit til seliaOannamesso. edr fra vetrnottum til fardaga firir alla frioua²) menn.

Golldner skulv vera fiskatollar at marteinsOesso. ef madur er leingr en til seliamannaOesso. En golldit adr madur fari

¹) Svo. Sbr. Dipl. Isl. II, 444.

brot elligar Eindagi a hinn fimta dag viku er iiij vikur erv af sumri. xij. alner firir hinn minna fiskatoll. En half mork firir hin meira.

Vondul af. uj. satum heys af hverivm vm alla sueit.

su er afvinna medur þessum tillagum. at prestr skal vera at heimilishusi oc syngia allar heimilistider. ok buern dag helgan. oc faustutider at meinalausu. ok skal prestur skylldur j allar naudsyniar vm guds þionustu. Sa madr er kirkiufie vard- ueiter skal gefa þurfamonnum enn tiunda hlut af hualtiund. Enn ef þetta fie vintz eigi til prestzskylldar. þa skal sa vit bæta er land a sua at vinnitz til ok eigi þvere kirkiufie.

Þetta innañ kirkiu. ein kross. marivlikneske gamallt. olafs likneske. kalekr oc corporal. alttarisstein.

Tiund kirkiublute a þui are half mork oc iij alner betur.

þar er prestskylld oc tekr heima iiij merkr. oc tekr af. viij. bæivm liostol(l) oc heytoll.

þetta j kuikfie. ij. hundrut frid. oc. ij. hundrut ofrid. oc xiiij. aurar frider at auk.

luktiz i mortalia medan sira olafur magnusson hielt staden. iij. kugillde. reiknadiz j porcio vm vij. ar half mork oc. iij. merkr oc. xx. alner þar til.

XV.

grytubacke.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

Kirkian a grytubacka er helgud hinvm heilaga þorlake biskuþe.

hon a þridiung j heimalandi. oc þui sem þar¹⁾ liggur j rek- um. xv. vætta afreizsla nordur²⁾ fra sandzhorne til senningarvikur.

þetta jnnan kirkiu. þrenn messoklædi. ein sæmiligh af þeim. tueir kalekar oc einn corporall. ij. alttarissteinar. iij. alt- arisklædi með fiorum lausum dreglum. ij. altarisbruner með dukum oc einn vigzsludukur. ein kantarakapa oc sloppur. forma- dukur gamall. steintialld yfer alltare. likaæklædi eingelstz. ij. dukar yfer likneskium. fontur með buninge. eitt merki. krossar tueir. annar með silfr lagdr. thorlaks likneske. olafs likneske.

¹⁾ Svo AM.; til, afskr. 1645; ²⁾ AM.; ut fra, afskr. 1645.

mario likneske. stefani likneske. bartlams¹⁾ (likneske). kirkiu²⁾ ketill. glodarker. elldberi. jarnstikur. ij. messingarstikur. ij. oc ein jarnkista læst. iij. paxblod. litit tabula forgyllt. ij. græn vax [kertti yfer alltari. kluckur iij³⁾. . . . [kirkiu kalekur. patina⁴⁾. kertisblad. altarisbrikk oc klædi. ein lecktare.

þetta j bokum. grallare med sequenciis. psalltarar. iij. de sanctis. songbok fra jonsmesso oc fram yfer andresmessu. messubok med pislum oc gudspiollum oc collectum fra aduentu oc framan til paska. messobok de sanctis j suortum skinnom. kapitularius. ymnaria. ij. omeliobok fra paskum oc fram yfer huitasunno. legendarium fra aduentu oc til paska med de sanctis bædi uetur oc sumar. aspiciensbok syngiande til niu vikna fostu. omeliobok de commune. ij. laga songua kuer gomol oc nockurar skrar.

Þar er prestskýlld. tekur heima j leigu. iij. merkur. en utangardz. ij. hundrut.

liostollr oc heytollr af xvij bæium.

dedicacio ecclesie. ij. nottum firir laurenciusmessu.

tiund a þui dñri xv aurar.

reiknadizst j porcio medan eyiolfur bonde bio. vj. hundrut vpp a atta ar. eigur oddvr bonde þorkelson ath suara kirkiunne a grytubacka porcionem upp a ellifu dñr er hiellduzt vit.

anno m^o quingentesimo. tiund kirkiu hlute a þui are. xv aurar.

anno domini. m^o. cd^o. lx^o tercio. reiknadist so mikit j porcio a þui are a grytubaka sex merkur.

XVI.

Anno domini. m^o. cd^o. lx^o primo.

Kirkian j laufasi er helgut petri postola.

hun a heimaland allt. lomatiorn. þorsteinsstade. noll. smalond aull millum gasagils oc vpp til grafar ofan til siks þia neslandi. land a kursueinsstodum med riettum endimorkum. selfaur a flateyardalsheide fiorum kum oc tueim brossum. ok suo morgum am oc geitum sem sa uill er a stad byr vm vj wikur.

¹⁾ Bartholome, afskr. 1639; ²⁾ eða: vatz, AM.; forn 1639 & 1645;

³⁾ [afskr. 1639 & 1645; ⁴⁾ [sl. afskr. 1639 & 1645.

Þetta i rekum fiordungr j fim hlutum j huallatra laund-
um med ollum gognum oc gædum nema vidrekvm.

a eyrar stuf j hualuatzfirde þridivngr allz reka oc flutn-
ingar.

j keflavijk tiv uætta afreidzla af tuittugum hual. edr ef
a er hundrad vætta oc meira.

suo mikil afreidzla er oc af þaunglabacka.

jtem a kirkian afriett a stæteyardalsheide er heiter lauf-
asslaghi j millum eyuindarar oc mogils ytra. en jtala er þar
sauda rekstr fra sualbardi.

Þetta innan kirkiv. krossar. v. marivskript. einglar. ij.
peturs likneske ok andreas likneske. skrin. tabula ok brik. gler-
gluggr ein. klukur iiij. oc bialla. forn tiolld vm kor. merki. ij.
fontur med vmbunadi. elldbere. glodarker. ij. Messoklædi. v.
einn haukull laus. hanlin oc stola laus. ij. alltarisklæde. ij.
brikarklædi. einn alltarisdukr med brun. lektaradukr bla-
merktr vondr. sprangdukur vondur. ij. kapur vondar. dalmadika
ermalaus. faustvtialld. einn slopur. ij. kalekar. v. corporalia j
husum. baxturbudkur. sacrarivm munlaug vond. eitt hand-
klædi. kirkivketil vondur. ij. lektarar. framestodu forme. pax-
blad oc paskaspialld. jarñstika stor oc. vj. smære firir likneski-
um. koparstikur. ij. kambr. stokull. steintialld litid. skarklofar.
ij. reykell(s)es stokur oc spon oc speigil litil. Messuhorn. saltkall.
paskastaung. skrudakista olæst. vaxstokr. dýmbjfl oc grafartre.
oc vpphalz stika. alltarissteinar. iij. haumpulsbrot.

Þetta j bokum. laga saungua kuer. festvm corporis christi.
prociscional. kiriall. ij. grallarar. ij. sequenciv bækr. unisales
vm. xij. manade. fratekit pistlvm oc gudspiollum. pistlabok oc
gudspialla vm. xij. manade. pistlabok med gudspiollum. laga
saungum oc oracivm. fra aduentu til paska. ymnarius. ein
capitularivs. eit kommon. ein handbok. ij. salltarar. orda oc
peturs saga. aspiciens bok oc tekr til de trinitate med ymnvm
oc oraciones oc de sanctis. de tempore bok fra paskum til ad-
uentu. aspiciensbok fra aduentu til paska med saung oc les.
de tempore et de sanctis bok fra paskvm til adventv. misalis
bok de tempore et de sanctis. at pistlum oc gudspiollum fra
paskauiku oc til aduentu. pistla bok oc gudspialla fra aduentv
til paska. lesbok de sanctis fra jolum til aduentu. oc. x. bækr

at auk. biorklædi yfer kordyrum. líkabrod(d)ar. íj. baxturjarn-
reftar. íj. fíorar alner oc. xx. bader saman.

j virðingagozi. íx. hundrut.

j frídvm penningum. xv. kyr. x asaudar kugilldi. v. ku-
gillde j gældum nautvm. íj. kugillde j gældum saudum. íij-
hundrut j hrossvm oc. v. aurum betur.

þar er. íj. presta skyld oc diakns.

lysistollr oc heytollr. af. íx. bæivm.

[[tiund kirkiuhlute æ þui ære [.x. aurar¹).

reiknadizt j þorcio kirkiunnar uppa [xij¹) ær medan sira
þorkell gudbiartzson hiellt staden. [vj. hundrut¹)
. betur²).

gaftz eitt kugillde j mortalia.

jtem a kirkian grundarland sem sira jon lukti epter giord
þeirra manna sem biskup nefnde til firir halft tolfsta hundrat
voro oc halft tolfsta kugilldi.

tiund a þui ære. x. aurar. reiknadizst upp æ íx. ær oc. xx.
medan sira þorkel heillt staden. halft. xv.^{de} hundrad j þorcio-
nem. anno domini 1000 ed^o lxx^o viij.

Anno domini 1000 ed^o lxxx fiell suo mikít j tiund j laufase.
halfur fiortande eyrer.

Anno domini 1000 ed^o nonogesimo secundo.

Voru suo vorden utlat æ peningum j laufasi j eyiafirði. epter
sira ketel heiten andadan. er sira þodr ingemundarson tok uid.
in primis íx hundrut j virðingagozi.

fimtan hundrut j iordum.

íij. auxar. íj. konnur. íij. liaspikur. einn pall. lindukur.
hardsteinn. rekiarn. snidill. íij. nafrar oc hud oc reka firir
fritt hundrut. en j anat fritt hundrat. munlaug oc uazkall. v.
tinfaut oc. v. steind faut. ccc. j smiore. xiiij. fiordun(g)ar firir
huert hundrat oc þar til xl. iarns. viij. hundrut oc. xx. j kuum.
vj hundrut oc xx j asaud. skip firir. ccc. v. hundrut j gæld-

¹) þessar eyður hefir Árni fyllt svo út, og reiknar svo:

•1478	1461
29	1449
1449	12 ár.

²) [[sl. afskr. 1639 & 1645; er skafið út í skinnbókinni.

um nautum. ix. hundrut j gældum saudum. half(t) atta hundrat j kauplum oc eitt naut tuæuett. þar til flatbytna oc net. smidia oc tuæuett naut firir. cc. frid.

uar þetta allt saman ellefu tiger hundrada.

Stendur epter a bidangur firir kirkiufyrnd oc stadarspell. ef verdr þa skodat er. standa. iij. kistur j kirkivni er alldre bafa j reikning komit. v. oc. xx. fialer. stockur utlenzkur vlæstur. iij erkur oc ein vond. refell xi alna vondr. ij fadmar heys. tuener ullkambar. v lasar. þiki mier þessir peniñgar blaupa up a til fiogra hundrada ad minne yfersyn.

Þessir peningar hlupu af. ix naut gæld. eitt sio uetra. anat. vj uetra. þridia fim uetra. ij þreuetur. iij tuæuetur oc eitt uetur. gamaltt. ij klarar fullroskner. oc eitt hros veturgamaltt. v. oc xx. ær. oc eingi j gialldi af þeim. xvj. sauder gamler oc viij veturgamler. x malnytu kugilldi ut j huerbi. vj hundrut j landskyllder.

standa til skulldar xij fiordungar smiors hia sira nikulasi.

hia sira bua j haufda eitt hundrat.

xij fiordungar smiors a halldorsstandum j laxardal.

er þetta allt saman xv hundrut oc xx.

heima j laufasi var til lifs ætlat. asaudar xx annars hundrats. gældingur xij oc lx med hrutum. laumb. iij. oc. xl.

Þetta j uanhaulldum. xxx asaudar. ij gældingar. oc ix. gemlingar. heillduzt bædi naut oc kaplar.

Anno domini m^o ed^o xc^o terciio. feill suo mikit j þorcio j laufase. þa sira þordur heillt jt fyrsta arit. xj aurar oc alin uadmals betur.

gaf gudmundr magnusson kirkiunne einn kopar hialm med vj pipum.

XVII.

Kirkia a draflastodvm er helgut med gudi hinum heilaga petr postola.

hun a. xxx. hundrata j heimalandi. enn vegeirsstadi medr þeim skilmala ath lysa skal firir mariu oc petri þa messa syngst helga daga vm alla messo. en rumhelga daga fra vpphalldi.

þar er heimelisprestur oc tekur heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz halfua fimtu mork. liostollur oc heytollur af. xij. bæium.

Þetta i lausagodzi. j. kyr. vj. asaudar kugilldi. vij. gellðfiar kugilldi. j. hross. xij. hundrat voruvirt godz.

vard benedict skýlldugr at auk þessa kirkiune j porcionem medan haun hafdi buit. xiiij. hundrut voru oc half mork betur.

Tiund kirkiuhluti a þui ari. xij. aurar.

reignadizst j porcionem vm. lxxx. ar oc. ij. ar betur. medan magnusi bonda benedictsyne bar ath suara. xl. hundrut niu hundrut oc half mork betr. hleypur þetta allz j nyia oc gamla kirkiunnar penninga. niutigi hundrata oc half¹⁾ mork betur.

Anno domini 00° cd^o lxx^o primo tiund a þui are. xij. aurar. reiknadizst uppa atta ar. sidan fyrre reikningur uar gior. iiij. hundrut oc. ij. merkr betur.

eigur magnus magnusson ath suara hier af uppa tuo ar.

lukti magnus benedictsson kirkiuue a draflastodum jordena eyri er liggur j flateyardal med ollum rekum firir vtan land þeim sem henne fylgia firir. xxx. hundrada oc þar til. x. kugillde malnytu. v. gellðfiar kugilldi. oc. v. huudrut i koplum. oc. x. hundrut j voruirdum peningum. stendur epter allz xxx. e. oc. v. hundrut betur olukt.

Anno domini 00° cd^o lxxx^o feill j porcio upp a niv ar a draflastodum fim huudrut oc sex aurar betur. var þa afreiknad pallium.

Anno domini m^o cd^o lxx^o primo. þetta jnnan kirkiu a draflastodum. iiij. krossar. mariolikneski. peturs likneski. iiij. blod steind. iiij. jarnstikur. ij. koparstikur oc eitt skrin. ij. merki uond. dukur yfer petre. ein trestika. paxblad litit. iiij. tiollð. ein kola. klockur fim. ein kolflaus. messoklædi ath ollu. vond. oc einn hokull [gr . . . fodurlauss²⁾] einn kalekur oc er broten. patina. eitt alltarisklædi. sloppur oc kapa oc. j. lika gullt. ij. alltarisdukar. oc er anuar uondur. sottdrift. glodarker. ellðberi uondur. ij. altarissteinar oc þride broten.

¹⁾ [hafð(!), skb.; ²⁾ [sl. afskr. 1689.

Þetta j bokum. grallare. sequencio bok. psalltarar. ij. de sanctis bækur a veturen. ij. Messobok fra paskum de tempore de sanctis. aspiciens bækur tuær. laga songua bok. Messobok tekur til ath ix vikna fostu oc fram yfer huitasunno. de tempore bok a sumarit med ymnum. ij. lesbækur a sumarit. oc ein de tempore. a vetren ofull. de sanctis bækur a sumarit. ij. paskabok syngiande. capitularius. oc ymuarius. commune. syngiande. margar skrar adrar ofollar epter þui sem þar skrifast stendur.

Anno domin M^o cd^o cx^o primo reiknadizt uppæ xi ar meðan magnus magnusson hellt vj hundrud oc xij aurar betur.

XVIII.

Kirk(i)a a stad j kinn er helgut marie oc nichulao.

hún a allt heimaland ok ofeigsstadi. torfuones oc tiarn-
huerfi eystra oc hid uestra.

halfs hundrads skogr j manafelli.

neki j vik vt þridiungr af tolttungi allz huals. sidan skal

þridiungr allz huals til þessar kirkiu. aull tre skemre en. xx.
feta. tueir hluter hins stæra vidar.

vt fra ofeigshelli til miosyndis halfr attungr hualreka oc
vidar ok j flutningum.

millum osa halfr attungr huals oc vidar huort sem er fluttr
eda reken.

vestr fra biarnaræ til semingarvikr halfr attungr huals oc
vidar huort sem er flut(t)r edr rekin.

torfskurd j bergstadaland. fíorer tolfedmingar. widur j stad-
arholt.

Þetta jnnan kirkiu. krossar. ij. med understodum. mariv-
likneske oc nicholas likneske. klukur. ij. oc hín þridia broteu.
alltarissteinar. ij. glodarker. ij. eldbere sliten. jarnstikur. iij.
Messoklæde at aullu. oc aunur vt slitin. oc kom aptur haukulen.
kalekur. (kiriáll med venite¹). ein aduentubok. missale de tempore
til paska. aunur fra paskum til aduentu de tempore. de sanctis
bok per anni circulum. missale. j. salltare. aduentvbok med

¹) [sl. 1639.

saung til paska. onnur aduentvbok með saung oc les fram yfer jol. sequenciubok. likakrakur. pundare. þetta j frijdvum penningum. xiiij kyr oc ix asaudar kugillde. oc vj c j virdingagoze. oc hundrat j hrossum.

þar er prestszkyllid oc diakns. tekr hann vtan gardz halfa fiordu mork. en heima fiorar merkr.

heyttollr oc liostollr af xj bæium.

Tiund kirkivhluti a þui ære hundrat.

reiknadiz j þorcio vm. ix. vetur. viij. hundrut oc. v. aurar betur. þa er sira þorleifr hieilt staden. tok sira nichulas kollason með adur. luckti sira þorleifr kalek fyrir þriu hundrut. iij. steintioldd fyrir. v. aura. stod epter hia sira þorleife. iij. hundrut j þorcio oc mortalia.

Anno domini $\text{M}^{\circ} \text{cd}^{\circ} \text{lxx}^{\circ}$ primo. tiund a þui æri. xv. aurar. reiknadiszt i þorcio uppa. iij. ær. medan sira suarthofdi hieilt staden. iij. hundrut.

Anno domini $\text{m}^{\circ} \text{cd}^{\circ} \text{lxxx}^{\circ}$ fiell suo mikith j þorcio medan sira nichulas hieilt stadinn upp æ sio ær flogur hundrvth¹).

XIX.

Kirkian j nesi er helgut hine heilogu ceciliv.

hun æ allt heimaland jtolulaust með þessvm vmmerkium. milli hrutalækjar oc selgardz hins efra vestr at kolgrafarholi firir avstan laxa til kuislar j milli gardzstada oc þorbiargarbreyku til heidargotv. geitthelliseyar. alptarholmr oc straumeyjar. vid-arhollt firir vtan brok. eckivfell. torfskvrdr j brvaland hit eystra. þria tolfedminga huert sumar. þriv hollt til vidunar j knvtstadaland. a eingibacka hornteigr oc mykla teighur. nautanes oc j einginesi. vij. daga slatta. kirkian æ oc jarlstade er hiallte prestr gaf með hrutholmum. tolf fedmingi torfs oc brualand. jarlstada hollt. jarlstadateig j ualahrisvm.

Þetta jnnan kirkiv. iij. krossar. mariuskript. cecilivlikneske. ein Messvklæde sliten. kalekr. altarisklædi oc. ij. alltarisdukar. ij. merke. slopur. glodarker.

Þetta j bokum. lagasaungua bok. missale de sanctis tekur vm. xij. manade. firir vtan sequenciur. de tempore missale tekur vm. xij. (manade). lesbok de sanctis fra jolvum oc fram

¹) Á spássiu við þenna máldaga stendr nokkuð, sem eingin afskriptanna les og ekkert samstætt fæst úr.

til olafs Oesso fyrri. j. salltare. iij. klukur oc bialla litel. fontz vmbunadr.

svo miket j kuikfie. v. kyr. ij. asandar kugillde. x. hundrut j gellðfie. hundrat j vadmalum. iij. hundrut j kauplum. xv. aurar j porcio er asgrimr luckti.

þar er prestz skylld oc tekur heima j leigu. iij: merkr en vtan gardz. iij. merkr.

liostollr oc heytollr af xij bæium.

hefer fallit j porcio vppa ix ar hundrat oc. vij. aurar betvr þa er sira berþor halldorsson hiellt staden.

Tiund kirkivhluti a þui are. iij. aurar.

ecclesia non dedicata.

Anno domini O^o cd^o lxx^o primo Tiund á þui æri. vj. aurar. reiknadizst vppa. x. ær. iij hundrut oc half mork medan sira berþor hiellt. var hann hier med kuittur um allt fyrskrifat porcio firir kirkiubot oc bækurnar.

Anno domini O^o cd^o lxxx^o var sira berdor skylldur. ij. oc mork betur vppa viij aar¹⁾

lukti sira eirikur steffansson kirkiunne j nesi. v. hundrut er biskupen gaf j þessum peningum. ij. malnytu kuillde oc iij gellðfiar kuillde.

Anno domini O^o cd^o xc^o primo feill j tiunt²⁾ þa sira oddr ionsson hellt stadin nes j adaldal. x. aurar oc fimtan alnum betur. oreiknat porcio uppa iij ar þa sira eirikur hellt. ok allur anar reikningskapur er hann atti (at) giora kirkiunne j nese j adaldal.

lagdi sira berþor til kirkiunnar þessar bækur. de sanctis bok a sumarit. sequenciobok. lesbok de sanctis fra paskum oc til jola oc capitularivm.

XX.

Kirkia j husavik er helgud³⁾ med gudi hinum heilaga magnuse. hun a allt heimaland oc þorualldzstader.

xu lamba eldi.

jtem flutning halfa a hringvere.

lamba elde liggr hier til. skolo þeir bændur ala ok abýrgiazt er sa vill er a stad býr. j millum biarnarar oc billdzlækjar. en þeir adrer bændur er þingfararkaupi eighu ath

¹⁾ Hér stendr nokkuð á spássíu, sem afskriptirnar sleppa og ekkert fæst samstætt úr; ²⁾ Svo; ³⁾ helgug, skb.

gegna. þa skolo giallda presti fiordungh vættar fiska huert haust. þeir bændr er minna fie eigha fai presti fiordung.

kirkian a oc siettung hualreka oc flutningar firir kallbaks landi j milli suarthamars oc foruada.

pridiungr i backareka oc suo flutningar milli backagardz oc reydarar j hualreka.

skal eigi minna til kirkiu skrautz vera af þessum hual hve(r)ium tueggia enn hinn fimti hlutur.

þetta jnnan kirkiu. krossar. iij. oc erv. ij. smellter. Mariu likneske. ij. Magnus likneske. peturs likneske. nicholai likneske. olafs likneske. ij. kalekar. oc. iij. corporalia oc hus med tveimur. tueir altarissteinar. jtem. iij. Messoklædi at aullu. ij. slopaslitre. oc. ij. kapur. ij. altarisklædi uond. iij. bruner slitnar. j. dukr nyr. ij. saurdukar uonder. paxblad. kola hangande. Messingarstika ein lest. oc. ij. jarnstikur. eldbere broten. j. glodarker. j. skrin. ij. dukar yfer sancte magnvso. j. merki. jtem. j. loklaus kista. ij. lektarar bader brotner.

þetta j bokum. einn grallare oc sequenciubok. antifonarius fra aduentu oc til paska. j. Messobok per anni circulum oc eigi epter ordu. magnus saga oc. j. saltare vondr. lesbok um sumarit de sanctis. oc enn noekurar adrar skrar fornar oc aungu neytar. iij. kluckur oc ein bialla litill.

dedicacio ecclesie sancti magni martiris j husavik jn die sancti lanberti episcopi martiris¹).

jtem j fridum peningum. vij. kyr oc. ij. asaudar kugillde. ocatta kugillde j gellðie. oc halft fimta hundrat j porcio. jtem. ij. kapla. hest. oc hros. ok hundrat jnnan ueggia.

þar er tueggia presta skyld. tekr j leigv heima oc utan-gardz tolf merkur.

lysistollr oc heyttollr af. xvij. bæium.

[ecclesia non dedicata²).

Tiund kirkiu hlute a þui are mork.

reiknadiz j porcio vm. ix. vetur. ix. merkr. þa er sira olafur þorgeirsson hieilt staden. lucktiz firir kirkiv bot. Messoserk. hofudlin oc munlaug er sira olafur lagdi til. x. merkr er hann vard kirkiunne skyldugur. suo framt sem hann giorde pilið vnder korren oc golfit j kirkiuna.

¹) Svo; ²) [útstrykað.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. Tiund á þui are mork. reiknadist upp á. vj. ár j porcionem medan sira magnus hiellt. vj. merkur. jtem ath auk. iiij. merkur er sira olafur atti ath suara medan hann bio.

lu(k)ti sira olafur. ij. hross sira halle j husauik firir fyrrskrifadar. iiij. merkur.

tok sira magnus¹⁾ asgrimsson med husauik. vj. hundrut oc. xx. fritt oc ofritt.

Anno domini M^o cd^o lxxx^o reiknadist j porcionem j husavik uppá. vj. ar medan sira hallur bio ij. hundrud oc iiij eyrer betur. oreiknað vid sira magnus uppá. iiij. ar.

XXI.

Kirkian i garde er helgut gude oc hinum heilaga þorlake biskupe.

hun a allt heimaland med aullum gognum oc reka þeim sem gardzlande fylgia. gardzmenn eigu beit j byrgisland alltz fiar a sand wt.

þar er(v) æfinliga omagavister er bergr gaf. oc skal a vera hinn skýlldazsti kuengilldr or hans ætt.

þetta jnnan kirkiv. Messoklædi oc haukull lauss. alltarisklædi. ij. glodarker krotid²⁾. eitt merki vont. jarnstikur. ij. litlar. kluka ein oc bialla. krossar. ij. Mariulikneske. jons likneske. þorlaks likneske. olafs likneske. stolar. ij. paxblað.

þetta j bokvm. de sanctis bok vm aret. sequenciobok. bok er tekur til at aduentv oc (fram) yfer geisladag med song. lesbok oc saungbok. oc taka til at. ix. vikna fostu. oc til paska. oc erv vondar. paskabok at saung oc lesi. sumarbok med saung de sanctis. oc onur med les. dominicubok at song oc lesi. ij. gudzspial(l)a bækur. tekur onnur til ad aduentv oc til paska. enn onnur fra faustv oc til paska. vondr grallaratautur.

þetta j fridvm penningum. iiij. kyr oc. iiij asaudar kugilldi. hundrat j giellðie. vj. aurar ofrider.

þar er prestzskýlld. oc tekr heima. iiij. merkr. vtan gardz iiij ef lukt er af keldunesi.

liostollr oc heytollr af vj bæivm.

Tiund kirkivhluti a þui are. v. aurar.

¹⁾ Svo afskr. 1645 og það sýnist rétt vera; hallur, afskr. AM.;

²⁾ Svo.

reiknadiz j porcio um. xx. uetur er sira jon heillt v hundrut. anno domini D° cd° lxxj^o. oc eitt kugilldi j D ortalia. E cclesia non dedicata.

Anno domini D° cd° lxxx^o reiknadizt j porcionem uppa nio dír half fimta mork ath auk fyrra reiknings.

Anno domini D cd lxxx quinto reiknadizt uppa xx. ar. oc xij ij medan sira jon heillt med ollum f(yr)ra reikningi atta hundrvt.

Anno domini D° cd° . . . fell j porcio kirkiunnar uppa iijj (ar) j garde þa sira jon skeggia[son]

XXII.

Kirkia at skinnastodum er helgut med gudi Petro oc paulo. hon a allt heimaland oc reka allan milli skogareka oc ærlækjar reka. j vellankotlu eystri fiordung j hual ef rekr oc suo uidreka. j ravfarhofn hinn xvj. blut j hval ef rekr oc egguer. fiordung¹⁾ j vidreka j milli deillardar oc holsar. kirkia a oc iij. væt(t)er af ollum ækum ketils helgasonar i huerium hual er kemr. ef hann a xij vætter edr meira austr fra gia til oddstada osa a kirkian. iij. væt(t)er er brandr gaf. kirkiv fylger at rada firir skotmannz hual at [helmingi a giotnesreka].

v. merkr j ofridum penningum innan vegia.

Tivnd kirkivhlute a þui are. v. aurar.

reiknadiz j porcio vm. xv. ar er sira oddr gudmundzson hiellt staden halft fiorda hundrat.

ecclesia dedicata.

þar er prestzskyld. tekr heima j leigu. iijj. merkr. en vtan gardz affiorum bænhusvm. vj. aura af hueriv. en af hiñv fimta mork.

hey tollr oc liostollr af. xij. bæium.

Anno domini D° cd° lxx^o primo Tiund a þui are. v. aurar. reiknadizst j porcio upp æ. iijj. ær hundrat medan sira jon ormson bio.

Anno domini D° cd° lxx^o viij^o. reiknadist j porcio ecclesie vpp æ. vij. dír. halft annat hundrat oc. v. aurar betur.

fæll i porcio suo mykit vppa fiogur aar medan sira steingrimur hiellt. eitt hundrat oc ein(n) eyrir betur. anno domini D cd lxxx quinto.

¹⁾ fiordund, skb.

jtem fiell en uppa tuo ar. x. aurar efter fyrra reikning.

Anno domini m d decimo galt hoskulldur sigurdzson messuserk. hofutlin oc fiorar stikur lerepz vm koren. er hann nu kuittur vm þa nyu porcio. en standa hia honum. ijc. af hine gomlu porcione.

XXIII.

Kirkian a saudanesi er helgut med gude hinum heilaga olafi.

hun a allt heimaland med gognvm oc gædvvm. lonsland allt med ollum gognum oc giædvvm. oc elldiarnsstada land med ollum gædvvm.

þetta j rekum. j dritvik skipsatr oc skalagiord oc halfan vidreka. fuglberg. selfor hia balafelli oc fiskilækr. settungr i hvalreka firir halgeirsstodum. j millum toptar oc oss þridiungr j hualreka. halft brimnes med vidreka oc landgognvm. kirkian a oc lambselldi vm aull saudanes þing.

kirkian a oc saudanes¹⁾ hit sydra oc eggvers holma j holmatni. steindor bonde gaf oc j salugiof epter sig reka fra vordu a bockum oc (til) sandkroks hinn xvj. hlut. fra kirkiuserivm oc til oss hin. xvj. hlutr.

þetta jnnan kirkiu. ij. krossar. Oarivlikneske. olafslíkneske. jonslíkneske holabiskups. steffanuslíkneske. ij. Oessoklæde. cantarakapa. vondr slopur. ij. alltarisklædi. ij. alltarisdukar. ij. corporalar. glodarker. vondr fontr. jtem kalekr sæmeligr. so margar bækr. Oessubækr tuær. taka fra aduæntu til paska badar saman. lagasongua bok med komon ad messum. kapitulareus oc ymnarius a einne bok. messobok lesande fra advæntu til paska. nya halz kuer. einn salltare oc annar hia sira orme. en þridia brestr. sermons bok. olafssaga. Oariusaga. nicholaus saga. siluester saga. þriar a einne bok. de sanctis bækr. ij. a sumarit til mariumesso. paskabok litil. v. skrar.

XXIV.

Kirkian j holum er helgut med gudi hiñvm heilaga þorlake. hon a allt heimaland.

þetta j rekum. allan reka j millum valþiofsstadaar oc

¹⁾ saudenes, skb.

griotgardz a salltnesi bædi huala oc vidar oc allar flutningar-
wt fra griotgarde til hamars vt fra klapparossi halfr alfr
reki oc flutningar firir aullu holalande. vt fra hamre til vordu
a backa a kirkian halfan vidreka.

kirkian a landgogn fra steiñe j hardbaksmaul oc til oss
firir uestan eyri er fylgt hefer skalalandi er þorbiorn arnors¹⁾-
son gaf. hlasshual. skotmannzhual oc starfhual oc skurd oc
allan smareka sela oc fiska oc hnisna. þriggia alna vid oc allan
smæra. rætr allar oc selivr. rostunga oc haskerdinga.

hola kirkia a skurd allan millvm ormarsar oc tungureka²⁾
af huerivm hval er kemur. en tuo vm snartastadareka. oc suð
vm hafnarreka alla oc vm vellankotlu eystri til stromlons oss.

Þetta jnnan kirkiv. j. kross. Mæriulikneske. þorlakslikneske.
ij. Mæssoklædi vond. kalekvr. ij. alltarisklædi. j. alltarisstein stor
oc. iij. smaer. vigsludukur med brun oc saurdukur. fontur med
uondum bunade. j. slopur uondur. j. stol.

Þetta j bokum. grallarar tueir oc saltare. sequencivbok.
missale de sanctis et de tempore. þislar oc gudspiol(l) oc or(a)-
ciorvm. xij. manadi. songbok de sanctis a sumar fra jons Mæss
baptista oc onnvr lesbok oc tekur lika. aspiciensbok oc eigi
epter ordv. oc margar skrar adrar vondar. klukur. ij. oc hin
þridia lest.

Þetta j fridvm peningvm. viij. malnytu kugillde. halft vj.
hundrat j gelldfie. t(u)au hundrut ofrid

þar tekr prestr heima. iij. merkur.

þar liggur vnder halfkirkia oc bænhvss fim. tekr vj aua
af þriðr. enn half mork af tueimr.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiv hluti a þui ære. v. aurar. reiknadiz j þorcio
vm ij ar þa er sira ketil grimolfsson hielt staden. x. aurar.

liostollr oc heytollr af xvj bæivm.

þar tekr prestr fiskatoll vm alla slettv.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. Tiund kirkiu hluti a þui
ære. x. alner oc half alin betur. reiknadizst j þorcio upp æ. v.
dår medan sira andres bio. halfur ellefti eyrer. Tok sira andres
hvndrad af sira katli j þorcionem.

¹⁾ arna- hðr.; ²⁾ tungareka, skb.

[Anno domini m^o cd^o lxxx^o septimo fiell svo mikít j porcionem þa sira andres hieilt prestholastad, half mavrk oreiknat vppa sextan ar.

Anno domini M^o cd^o xc^o primo. feill j porcionem medan sira andres hieilt fiogur ar oc. xx. fim ar ok. xx. cccc. oc mork betur¹).

XXV.

Kirkian j ase er helgut med gudi hinum heilaga thomase erkibiskupi.

hun æ þridiung j heimalandi. þridiung j vidreka a hardbak. fiordung j vellankotlv ef rekr. ella ecki. skipan at þeim hluta. hinn tiundi hlutr j hualreka j vermzlareka oc skipan at þeim hlvta oc allan reka æ sannði vt þuilikan sem at fornum landzmer(k)ivm hefer fylgt. her fylger botna teigr oc skafrofv. oc half alftveidr er fylgt hefer byrgislandi.

kirkian j ase a lamba eldi vm allt huerfui ofan under fioll.

Þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. Mærivlikneske med duk. jons likneske postola. tomass likneske erkibiskups med duk. Mæssoklæde ein oc haukul at auk. eingill. kalekur oc corporall med huse. alltarisklædi. brun vond. ij. alltarissteinar. iij. þaxblod.

Þetta j bokum. grallare. common. songbok de tempore fra. ix. uikna fosto oc til paska. thomas saga god bok. paskabok litil. hystoria kuer af sancte thomase. kiriall. irsk skra. Mæssobok de tempore vm langafosto. psalltare oc skrar totrar nokurar. ein jarnstika stor. oc. iij. smar. eitt merki. glodarker. v. kluckur.

þar er prestskyld. tekur heima j leigu. iij. merkur. en utan gardz. xij. aura. liostollur oc heytollur af vij bæium.

þetta j lausagoze. xij. kugilldi. tíu hundrut j uadmalum.

jtem gaf malfridur kirkiunne sæmeliga koparstiku med viij. pipum.

dedicacio ecclesie jn octava assumpcionis.

Anno domini M^o cd^o lxxx reiknadizt j porcionem atta hundrut oc. iij. aurar betur. ok ath auk fyra reikningskapar var þa afreiknad. xij. hundrut j kirkubot oc aunnur ornamenta.

¹) [Á spássú; þar stendr og meira, sem ekki fæst samstætt úr.

Anno domini 1000 edo 1000 primo reiknadizt j porcio uppa xj. ar halfa fimtu mork betur.

XXVI.

Kirkian æ greniadarstad er helgut gudi oc martino biskupi. hun a allt heimaland med aullum vmmerkium. brunaland. asgeirsstadi. birnustadi. brisaland. klambrarland. silalæk. eyiarland. geitafell. breidavik med aullvm gognvm. langauatn. holl. holmavad. liotstade. brecka. hraun. midhuamr. ytzsta huamr oc rauf. oc tueir hluter j sigurdarstodum. auæg oc und-erueg j kelduhuerfi er sira jon biarnarson luckti kirkiu fyr nefndre firir porcionem oc mortalia. wotey. knapey. arngerð-arey. oðiluholmr. torfkroksholmar. graslaugsholmar oc smæholmar aller. lækiar teikr. dessiar teigr. gardhuerfa. grakuvollr. breidavol(l)ur. soleyiarteigr. ketilsteikr. finzteigur. þorunarey. holmr enn mykli. husabacki. eingimyr. eskey. selfaur til kringluvatnz. selfaur half j skardi vppi. sex þrossvm hagi a efri mela. enn fiorum a nedre mela. afriett j nattfaravijk halfv fiorda hundrade sauda. helmingur j þingey vidur einarstade oc backaland.

fiordung or hualreka firir alla nattfaravijk. oc aull flutning firir ytzsta bol. enn firir midbol half. oc suo vidvn oc fiskver at helm-inge þar oc suo firir skala. reke a sande tolf hundrut fadma med ollum fridendum. halfr tungureke med ollum fridendum. þridi-ung ur hualreka a hiallanesi. fiordungr ur langareka. attungur hualreka a kalbak med flntningum. laxveidr j ose tueir hluter undz. v. hundrut erv. þadan fra oll. halft eggver j ose. sel-ueidur aull j fliofe. reke med ollum gognum a sande er gud-mundur gaf. uidreke æ sandi er fylgt hefer gardzlandi. fior(d)-ungr j hualreka. enn fluttning halfu minne j litlu fiuru oc vtt til suinar. rekar þesser hafa fylgt klifshaga. enn nv eigu stad-erner bader saman. greniadarstadr tuo hlute þeirra allra. enn mvl-astadr þridiunginn. sex vætter j kleifar reka. ef a ero. xx. vætter. þriar ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter af hluta þeim er att hafdi einar prestr hauskulldzson. gyriarhorn skal lig(g)ia uidr gnupen. þat er rekamark. sia afreidzla er þar. huort sem fluttur er edr rekr. vj. vætter ef æ ero. xx. vætter. þriar vætter ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter. huort sem rekr eda er flut(t)r. j leirhofn attunge minna en half hualr ef rekr. ecki ef

flut(t)r er. j griotaes reka halfr hualr huart sem fluttr er edr rekr. afreidzla tolf vætta vtt fra haufdaskala af oskiptvm ef rekr. ella ecki. sia reke geingur vtt j gia j raudagnvp. j vellankautlu westri halfur hualr ef flut(t)ur er. en ef rekr fiordungen oc. vj. vætter. enn j eystri vellankautlv halfr hualr. huort sem rekr eda er fluttr. af skiptvm hual skal reida. xij. vætter a hestanesi. vj. vætter ef adr hefer mulastadur helming sin. oc sie þa epter. xx. vætter eda meira. enn þriar vætter ef minna er¹⁾. ecki ef minna er enn. x. vætter. j straumloni reka oc flutningh med ollum gaugnum. oc suo firir sigurdarstodum. þui at staderner eighu laundin bædi oc suo þorbiarnarstadi. Þesse reke er austr fra straumslonsosi oc til oss hins forna. hier fylger oc egguer. half flutning medal osa. a rifsreka sex vætter ef a ero. xx. vætter. iiij. ef minna er. suo j skinaloni. sua at tiornum. huort sem rekur edur er fluttur. a hardbak. xx. vætter ef fluttur er. ok se a hundrad vætta hinum fyrsta en sex vætter þadan fra. þriar vætter ef rekr. skotmanzhlutr er ath helmingi medr þeim reka. a asmundarstodvm fiordungr huals ef rekr. j aurfyriseyio fimtunghr huart sem rekr edur er fluttr af vskiptum þeim fiordungi siettvng. enn giallda af sextanda hlut ef rekr af vskiptum hual. j raufarhaufa helmingur ef rekr. oc giallda af attung af ollum saman oc fiorar vætter oc. xx. a hundznesi tolfthi blutur ef rekr. j krossavijk sex vætter ef a ero. xx. vætter. iij. ef minna er. ecki ef minna er enn. x. vætter. huart sem rekr edur er fluttr. j kollavijk slikt hit sama. slikt oc j flautafellz reka. slikt j heriolfsvijk ef rekr. af þeim hlut er einar prestr atti.

Þetta jnnan kirkiu. iiij. krossar oc hin fimti med vnderstodum. Oarivlikneske. marteinslikneske. nicholass likneske. oc. vj. sma likneske. ij. blaud med vppkast. [iiij] paxblaud. iiij. jarnstikur oc hin fimta stor. iiij. coparstikur oc margar smastikur brotnar. ij. textar oc hin þride uondur. j. skrin. copar-kross litil(l). propiciatorivm. v. kallekar oc einn patinulaus. iij. kluckur jnne. enn. vj. vtte. kirkiukola. ij. merke uond. iiij. lektarar. ij. glodarker. elldbere. textadukr. iiij. vænger med tein-um. iiij. burdarstikur. j. almarium. j. stol. Oessoklæda kista.

¹⁾ Hér stendr neðst á spássíu með samtíða hendi: »Oddur steinson. niculaus».

ein brik oc tabulum. ij. lektaradukar. dukur yfer Mariv oc annar yfer martinus. altarissteinar. u. oc sette brotten. vj. kapur. j. kaugur. vj. all(t)arisklædi oc et seunda uond(t). v. brikarklædi. ij. subtilar oc ij. dalmadikur. vj. corporalia med husum. vj. brvner. v. slopar. vigxludukr vondr oc annar godr. ix. manna Messoklædi oc brestur til stolv. oc haukul vondr at auk. j. alltarisklædi vttslitid med hlodvm. kapuslitur. ij. paskablaud. ij. bagx(t)urjarn.

Þetta j bokum. Messobok god. onnur liettare. collektarivs godr. annar vere. orða dandemanzlig. onnur lettari. grallare med sequencium. annar grallare til. kirial. artidakuer. capitularius godur. ymnarius vondur. lesbok god de sanctis per anni circulum oc de tempore. aspiciensbækur. iiij. de sanctis de tempore til paska. lesbok fra aduentu til geisladags oc er uond. lesbok de sanctis fra aduentu til paska. lesbok de tempore tekr til ad niv vikna fostu til paska. ij. processionalar. saungbækr. ij. fra paskum oc til aduentu de tempore et de sanctis. lesbok fra paskum til aduentu de tempore et de sanctis j paskatiñna. lesbok de sanctis tekr til jñ translacione sancti martini oc til aduentu. iiij. salltarar goder. gudspial(l)abok oc pistla vm kringum ared. songbok de tempore. tekr til at iolum til aduentu oc er oskiallig. lesbok tekr til epter iol de sanctis til aduentu. songbok tekr til viku firir jol oc fram yfer benedictus Messo. lesbok de tempore fra jolum oc fram yfer corporis christi enu stæstu hold. lesbok fra paskum til aduentu. bok de sanctis med saung per anni circulum. sequenciubok. common syngianda samsett. laust kuer syngianda af martino. grallare vondr. missale bækr. ij. ofullar. salltaraskrædur. ij. v. bokaskrædur. Martinus-saga j norrænu. iiij. latinubækr.

krismaker stort. fontur med uondum bunade. kirkiuketil. sacrarium munlaug. oc. ij. handklædi vond. oc hit þridia betraglerglug(g)ur godur oc. iiij. brotner. saurdukar. ij. annar med rondum.

Þar skulu vera prestar. ij. oc hinn þridi ef þing fylgia til reykia. diakn oc subdiakn oc. ij. klerkar adrer. þeir er lesa mega j tidum. taka prestar heima oc vtan gardz j leigu. cccc. hier skal oc vera þriggia marka kristfiar omage oc stendr firir geittafel(l). adaldelar skulu oc sua omaga fa kuengilldan

vm jol en reyckhuerfingar vm langafostu. hier a oc at vera
 neitzlumadr kuengilldr hallda biargabru¹⁾).

heilagt er hier at fornu ad vincula petri. teodori Messo.
 vincencij Messo. agathu Messo.

liostol(l)r oc heytollr at fornu af xix. bæium.

Dedicacio ecclesie jn festo egedij.

þetta j fridvm þeiningum. xl. kua. xxx. kugillda j asaud. lxx.
 hundrut j gelldfie. halfr sette tigr hundrada j virdinga godzi.

Tiund kirkiuhlute a þui are. vj. aurar.

reiknadiz j porcio vm. v. ar oc. xx. þa er sira jon pals-
 son hiellt greniadarstad hallft. viiiij. hundruat vorrvirt.

anno domini M quingentesimo tiund kirkiuhluti a þui are
 fim aurar.

XXVII.

Kirkian j mvla er helgud gude oc vore fru sancte marie
 oc hinnum h(eilaga) nicholao.

kirkian a allt heimaland millum saurlækia oc Cyuindar-
 lækiar. laxar oc kalfalækia. stadnum fylger hafurey oc skaley.
 hrisey oc mioey med aullum vesturholmum oc austurholmum.
 oc. ix. holmar firir nedan eingey. oc veide aull j laxa fra kalfa-
 læk oc ofan vm eingey. þar fylgia einarsstader. ingeridarstader.
 skarastader. biarkastader. skeidzland. kraunastader. fotaskinn. fialz-
 land med aullum valahrisum. teiga eiga menn j valabrisum en
 aungua beit. þeistareykialand. vinbelg oc hnustzstade. oc mælifell.
 barkarbris j kelduhuerfi. lambarekstur a huamsheidi gaumlu fe. j
 nattfaravik. e. oc lxxx. veidr vestr i vattne med slyium oc holmum.
 reka skalsmala þann til skiola j vatnzhlid jafnan er vil(l) þar fylger
 bryggju teigur oc karateigr. stadnum fylger allr reki a flioz-
 sandi. j millum greniadarstadar reka oc myrarreka. halfur eyiar
 reki med flutning tueim megin laxar oss. fiordungr j langa-
 reka. attungr j keldunesreka. oc allr vidreki oc oll flutning oc.
 xvj. vætter af oskiptu. halfur hardbaks reki oc halfur hestaness
 reki. halfur hualreki oc vidreki oc flutning j hauskaulldznesi. a
 hundznesi allr vidreki oc flutningh nema toltfungr. tueir hluter
 j kollavik oc flutning oc suo j krossa vik. halfur sæuarlandz reki
 oc flutningh j millum a. fiordungr hualreka oc flutningh firir
 oc flutningh j millum a. fiordungr hualreka oc flutningh firir gud-
 breckna lond bædi. fiordungr hualreka oc flutningh firir gud-

¹⁾ Svo.

mundarloni. millum steins oc staurs halfer þrir hluter hualreka. en þadan fra halfuer hualrekar oc flutningr til marks vit saudanesmenn. firir hrossavollum toltfuntgr oc flutningar. mula-stadr æ oc þridiung j aullum klifshagha þekum vidr greniadar-stad. jtem æ kirkian þridiung j eingey med. viij. holmum.

Þetta jnnan kirkiu. Oariulikneski med einu gullnistu. ij. krossar. annar med vnderstodum. nicholas likneski. thomas likneski. ij. koparkrossar lester. ij. koparrskvin lest. oc ein texti-stein(d) brik. paxspioldd tuo. ij. koparstikur. iij. jarnstikr. ein stan(d)stika stor med jarnn. merki oc glodarker. iij. klukur oc er ein lest af þeim. ein bialla. vj. alltarissteinar. v. kalekar med patenum. vj. messuklædi at ollu. oc þo oll vond. iij. hoklar lauser oc vonder. ij. subtilar oc ein dalmatika. vj. altarisbruner. iij. alltarisklædi. vigsludukar tueir oc ein saurdukur. iij. corporalar j hussum. cantarakapa oc sloppur laus. brun oc kapu slitri.

Þetta j bokum. orda. capitularius. oc ymnarium. pascha-bok syngiande samsett de tempore fram yfer de trinitate. gradlari oc sequenciubok. messobok j suortum skinum. messobok de sanctis fra andresmessu. sau(n)gbok de tempore oc lesbok med fra aduentu oc til pascha. lesbok de tempore fra paschum oc til adventu. de sanctis saungbok a sumarit oc lesbok med til aduentu. ij. salltarar. ij. messobækr syngiandi vm langafaustu smar og samsettar. oc ein a sumarit. dominicobok. missale a sumarit. omelie augustine. mariusaga oc margar skrar adrar¹⁾.

Þetta j kuikfe. viij. oc. xx. kyr. lx. asaudar. vij. hundrut j gellfie. vj. hundrut j hrossum. vij. hundrut j virdingagozi-gafst j mortalia. ij. jarder. vindbelgur oc hnusstader. oc þar til. v. hundrut medan sira sueinbiorn þordarson hieilt stadinn-tiund kirkiubluti a þui ari mork.

Þeignadizst j porcionem vm. xxx. ar medan sira sueinbiorn hieilt. xij. hundrut.

Þar er þriggia presta skyllid oc tueggia diakna. tekzt heima j leigu. iij. merkr. en vtan gardz adrar. iij. ef lykzt af þeistareyk(i)um. liostollr oc heytollur af. xj. bæium.

ecclesia non dedicata.

Anno domini M^o cd^o lxx^o iij reiknadizst j porcio ecclesie

¹⁾ Hér sett með yngri hendi klausan frá 1478 í skb., sem er færð niðr hér í útg.

vppa. x. ær. x. merkr. j. kugilldi i mortalia. at auk þess reikningx sem hier epter skrifat stendr medan sira sueinbiorn hieilt staden.

Anno domini m. cd^o. lxxx. reiknadizt i porcionem. vij. merkur upp æ. vij. ær. ath auk fyrra reiknings. hleypur þetta allz uppa halft. xix. hundrad. oc half mork betur. oc. j. hundrad i mortalia er kolbeinn gaf.

Anno domini 0° cd^o xc^o primo uoro suo marger peningar allz reiknader a mulastad. þa jon diakne finbogason tok med. bar hann upp allz halft fiortanda hundrad oc tut(t)ugu j aullum peningum. en uantar uíd erfingia sira sueinbiarnar fimtíge hundrud ok halft fiorda hundrad betur. med porcio er ad auk¹⁾ xl. hundrud. stadarspell fra þui staduren uar sem beztur. uar stadurin þa uirdur firir. xx. hundrud af fiorum prestum er suo heita. gudmundr jonsson. [niculas uilhialmsson²⁾]. ion þorkelsson oc eirecur sigmundzson. med tueimur leikmonnum er suo heita. þorstein þorleifsson oc jon arngrimsson. biskup olafe oc finboga logmanne hiauerundum oc samþyckiande. lagdi oc a sama are jon diakne til kirkiunar korkapu. merke. koparstigka. corporale oc kirkiubior firir. cc. tiund um. ij. ar tuær merkur er j porcio feill bæde aren.

[tercio nonas octobris. þat er deiginum firir fidis virginis oc martiris³⁾. þa er kirkiudagurin j mula⁴⁾).

XXVIII⁵⁾.

Sua ma(u)rg ero christfe firir nordan yxnadaalsheide epter þy sem sakt er.

- jn primis a þiorn.
- j fagra skoge.
- j kleif.
- j þeigi.
- j cristnesi.
- a grund ij. cristfe.
- a mærafelle.
- j saurbæ.
- biork alcrestfe.
- j þorestadum.

¹⁾ aud. skb.; ²⁾ [andresson. nichulas uilhialmsson 274; andries nichulasson, afskr. 1639 & 1645, en hvortveggja mun afbakað; ³⁾ þ. e. 5. Okt.; ⁴⁾ [sl. afskr. 1639 & 1645; ⁵⁾ þessum kristfjármáldaga sleppir afskr. 1639.

j fagrabeo.
 j vpsalum. ij. cristfe.
 hool all cristfe.
 j presthvamme.
 a greniastadum.
 æ backa æ tiornnesi.
 a grænavatne oc kroppe. xv. hundrut.
 j aubbrecku kristfie xv. hundrut¹⁾.

XXIX.

»Möðruvalla klaustrs Maldage, vantar mikit framan vid²⁾.

Þetta j bokum.

ij. grallarar at ollu oc. ij. ofuller.

ij. sequenciubækur fullar oc adrar. ij. ofullar.

þrir kanar med noekurum Messum.

tuzer bækr epistolarum et euangeliorum per annvm.

collectarius missalis per annum.

Messobækur. ij. at pistlvm oc gudspiol(l)um fra aduentu til paska. oc hin þridia fra aduentu til passionem domini.

ij. Messobækur de tempore at ollu med saung fra aduentu til paska.

Messobok de tempore fra paskum til aduentu.

ij. processionalia.

paskabok de sanctis oc de tempore med Messum oc syngiande.

brefer de sanctis med Messum syngiande j tueim hlutvm fra jonsMesso baptiste til aduentu.

kirial godr med venite.

Messobok de tempore et (de) sanctis fra paskvm til de trinitatem³⁾.

ij. brefer noekut fram a sumar de sanctis et de tempore med saung.

ij. adventu brefer med saung oc messur. oc þridia vm jol til lxx.

¹⁾ »hier vantar i kalfskinns bokina mikid, sem er burt tynt ur henne⁴⁾ (AM.); ²⁾ AM. i afskript sinni, og bætir við á miða: »allt þetta boka Registrur er ritad med þeirre elldstu hendirne de anno 1461.«; ³⁾ þannig.

t(u)au legendaria de sanctis per annum. oc þridia fra olafs-messu til paska.

ij. legendaria de tempore fra aduentu til paska oc þridia fra paskum til aduentv.

jtem antephonarius de tempore et de sanctis per annum sæmiligur.

jtem. v. bækur de tempore et sanctis syngiande fra aduentu til paska.

antefonabok de tempore et de sanctis fra paskum yfer trinitatem.

jtem antefonabok fra paskum til aduentu de sanctis et de tempore sæmilig.

antefonarium de tempore fra paska(!) til aduentu.

vtlenszk jstoriabok vm sumarit.

antefonarius fra trinitatem til aduentv de tempore et de sanctis.

antefonarium de tempore fra pask(um) til adven(tu).

antefonarivm de sanctis fra jonsOesso baptiste til aduentu.

anti(fonariu)m fra. lxx am til paska de tempore. oc sidan de tempore et sanctis yfer trinitatem.

anti(fonariu)m fra jonsOesso til adven(tu) de sanctis.

lesbok de dominicis fra augustus manad til aduentu.

anti(fonariu)m de sanctis fra jonsOesso baptiste til aduentu.

ij. ymnaria.

ij. capitularius.

ij. ordur.

v. salltarar goder oc ij let(t)ari.

v. suffragia sanctorum in commune¹).

handbok god.

martir(i)logium.

ij. jstoria kuer.

anti(fonariu)m fra jonsOesso baptiste de sanctis til adventv oc onur til²).

¹) 9m^o, skb.; ²) »hier epter er skalle ä bokfellenu, oskrifadur, sem svarar 4 eda 5 linum þeirrar skriftar« (AM.). I þenna skalla er ritad með annari hendi »OJdxx«.

Þetta j latinvbokum.

Institutiones ordinis canonicorum regularium j primur bokum.

augustinus de consensu iijor ewangelistarum.
grecissimus.

racionale divinorum officiorum.

Textvs quinque librorum decretalivm.

Glosa decretalivm magistri godfridi.

Casus quinque librorum decretalivm.

Sumula reymundi. ij. bækur.

Sermones augustini per annum.

Omelie gregorij ab aduentv ad dominicam primam post pentecostem.

quatuor libri dialogorum j tueim bokum.

Pars dextre partis.

Brito.

vite et passiones plurimorum sanctorum.

vitas patrum.

Ysodorus de summo bono.

¶inus volumen prisciani.

Vita thobie.

Pastorale gregorij.

Ewangelia matehi.

vita sancti martini.

Enchiridion augustini.

Sedulius.

sinonima jsidorij.

Omelie qvedam gregorij.

Expositio super cantica canticorum. oc margar skrar adrar miog gamlar.

Þessar norrænv bækur.

miraculum bok vorar frv.

augustinus saga.

postula saugur.

martinus saga.

vincencius saga.

fabiani oc sebastiani.

ceciliv saga.

- agnes saga.
 gregorius saga oc andres saga a eine bok.
 benedictus saga.
 siluesturs saga.
 porlaks saga a eine bok.
 kross saga.
 stefanus saga.
 tomas saga erkibiskups.
 antonius saga. allar a einne bok.
 petta a einne bok.
 laurencius saga.
 teodorij saga.
 johanes oc pauli.
 mag(n)us.
 halvardz.
 Marie magdalene oc marte.
 gesta saluatoris.
 septem dormiencivm.
 jterata passio christi.
 barbare.
 luce.
 s(ancta) agnes.
 sancte juliane.
 sancte eusstake.
 martinus saga a einne bok.
 pessar a eine bok.
 lanbertus saga.
 leodgarius saga.
 catrinar saga.
 lucie saga.
 pessar a eine bok.
 dialogus.
 basilius saga.
 jons saga holabiskups.
 pessar a eine bok.
 brighitar saga.
 vrsule saga.
 Eufemia saga.

justinv saga.

Eugenia saga.

basilla saga.

kallamagnus saga með ollum þattum.

Olafs saga trygguasonar agæt.

Olafs saga haralldzsonar.

kongabok tekur til af magnuse olafssyni hinum goda
framan til suerriis.

liber genesis et liber macabeorum.

þessar a eine bok.

hrolfs saga kraka.

skioldungha saga.

volsaunga saga.

lais saga.

geiralldz saga.

damvsta saga.

hrolfs saga gautrekssonar.

jslendinga saga uond.

annall godur oc gamal.

vita patrum.

Tivnd kirkiu hlute a þvi ære tuær merkur.

heyttollur oc liostollur af xvj. bæium. lig(g)ur til arnanes.
af þessum bæium fiorer liostollar oc. ij. heyttollar.

þar er prestzskyld oc tekur heima. iiij. merkur. en auttan
gardz halfa. vj. mork af tveimur halfkirkivm oc iij bæn-
husum.

Dedicacio Ecclesie a modrvuollum j horgardal næsta dag
epter assumcionem beate marie uirginis¹).

Jtem a modruvallaklaustur skogarpart er heiter marivhris.
oc stendur j as jordu j horgardal millum aubreckv skogs oc
vindheima skogs. nær vtt vid aubrecku skog jardkross lagdur
af steinum. oc sua langt sudr sem er rettsyne ofan a asgerde.
oc suo ut af gerdinu ed nedra til motzs vid aubreckuskog
enn upp suo langt sem skogur vex.

Jtem skogarparta a vagla jordu er runulfur sturluson oc

¹) Hier er aptur Skalle sem svarar 5. linum skriftarennar, sem
er ä þvi gamla bokfellenu (AM.).

þorstein þorsteinsson feingu prior sigurde til klaustursins. suðr fra fornhagaskoge oc til kidialækjar fra dynhaga skoge oc suo ofan þadan¹).

Þetta j fridvm peningum.
stendur med jordum modruallaklausturs halft annat hundrat kugilla.

Heima a stadnum oc oxnhole. lxx. kughilla.

xl. augxa þreutrer oc ellre.

x. (naut) veturgomul oc tuæetur.

hundrads²) gellings.

veturgamalt fie halfur atte tugur.

Þetta j hrossum.

viiij. gomul oc. ij. veturgomul.

Halfur þridi tugur hesta þreutrer oc ellri oc. vj. veturgamler.

XXX.

Kirkian a laugalande er helgud med gude hinum heilaga johanne baptiste.

hun a jordena a griotgarde oc daudatiorn j modrualla landeign.

Þetta jnnan kirkiu. refflar vm alla kirkiu. oc einge tiold vnder. klukur fim. jons likneske baptiste oc mariu likneske. nicholass likneske oc jons holabiskups. olafs likneske oc þorlaks likneske. ij. kros(s)ar. messoklædi tuen. kalekur. einn altarisbuningur ad ollu. dukur yfer jons likneske. glodarker oc elldbere. kirkiukola. ein kista oc einn stoll.

þetta j bocum. altarisbækur tuær. grillare oc saltare. j. matetinale bok a sumarid. messobok de tempore per an(n)um. lesbok fra aduentu til uppstigningardags. tegstus euuangeliorum. faer lestrar a einu kuere. sequenciubok. collectarius missalis de tempore per annum. jons saga baptiste. oc en margar skrar.

pungur med helgum domum. glerglug(g)ur. kertestigur ij.

¹) »Hier er enn aptur skalle, sem svarar 5. eda 6. linum a bokfellenu« (AM.); ²) Svo.

med messing oc. ij. af jarne. merke. ij. vond. ein kertestika fyrir jone baptiste. paxblad.

þar æ ad vera prestur adra hueria tolf manade. tekur heima. iiij. merkr j leigu.

lystollr oc heytollr af vj. bæium.

tiund kirkiuhlute æ þui are sex aurar.

Reiknadist j porcio atian ar er magnus bonde Runulfsson heillt¹⁾ fim hundrud oc mork. stendr epter oreiknad vppæ vj tige ar oc fim ar. er Runulfr fader hans heillt¹⁾ oc adrer fyrir honum.

anno domini m^o cd^o lxxx^o septimo fiell j porcionem a fyrsta ari er arnfinnr bondi hieillt sio aurar. oreiknadur en fyrri reikningsskapur.

XXXI.

anno domini m^o cd^o lxxx septimo.

kirkian j flatatvngv er helgut gudi oc heilaga petro.

hun a vidreka a skaga millvm fornuuarar oc deilldarhamars.

XXXII.

Kirkian a auxnhole er helgvt med gudi hinum h(eilaga) jachobe postola. oc æ klaustrid a modruollvm alla jordina auxnhol.

hon æ þetta jn(n)an kirkiv. j. kross. Dariv likneske. jachobs likneske. skrin med helgum domum. texti. paxspiald. skrudakista læst. jarnstikur. iiij. ein med kopar. glodarker. kirkivkola. klukur ij. jtem þren Messoklæde at ollv. oc at auk hofudlin. slopur einn. alltarisklæde flogur vond. bruner þriar. vigdr dvkur. ij. dukar yfer likneskium. alltarissteinar. iiij. kallekur. fontklæde. missalia iiij.

þetta j bokum. jstorialis sancte jachobi apostoli. festum corpus christi cum missale. Graduale. paskabrefer med missale til trinitatis dags. de sanctis bok fra jonsmessu baptiste til adventu. aspiciensbækur. ij. aunur til. ix. vik(n)a fostu. enn onnur til paska. processionalem. kiriall. Sequenciubok. collectarivs. med pistlum oc gudspiol(l)um oc ordv de sanctis. les

¹⁾ = hieillt.

grallare fra aduentu til paska. með pistlum oc gudspiol(l)um. legenda de sanctis fra jonsDesso baptiste fram yfer mattheusDesso. commvnm sanctorum ath aullu með commemoraciones sancte trinitatis oc sancte crucis oc sancte marie. laga saunguabok með saluDessvm. jachobs saga. Þockut af logbok. þrir salltarar uonder.

þar skal vera prestur oc diakn. tekur prestur heima j leigu.

iiij. merkur en uttan gardz xij. aurar.

Tiund kirkiu hlute a þui are. vj. aurar.

Reiknadiz i porcio um. ij. ar oc xx. medan prior sigurdr hiellt. viij. c. oc half mork betur. lagde prioren til kirkiunar godan salltara oc. ij. alltarisdvka. fiell þetta porcio allt saman kuit(t) firir uppbyg(g)ingh kirkiunar oc salltaran oc duckana. Anno domini 1000 cdº. lxº. primo et cetera.

XXXIII.

Kirkian a myrka er helgut gudi oc hinum h(eilaga) nicholao.

hon a. xxx. kugillda.

Þetta jnnan kirkiu. ij. krossar. annar með vnderstodum. mariulikneske. nicholas likneske. olafs likneske. brik steind yfer alltare. alltarisstein. fontur með bunade. skrudakista uond. lecktare. stol. glodarker. reffar. iiij. uonder. Dessoeklæde. ij. slopur oc kapa. alltarisklæde. ij. bruner. ij. vigsludukur oc saurdukur. kalekur. klukur. ij. oc. j. merke.

Þetta j bokum. Desso bok. grallare. sequenciubok per annum. collectarius de tempore. ymnarius. kirial uondur. lesbok de tempore fra jolvum til paska. de sanctis lesbok fra jonsDesso baptiste til aduentu. paxspiald. ottusaunguabok de sanctis fra jolum til paska. lesbok de tempore fra aduentu oc fram vm jol. ottusaunguabok fra paskum til huitasunnv. lesbok de tempore fra paskum til vppstigningardags.

þar er prestzskylld. tekur prestur heima. iiij. merkur. enu vttan gardz. v. merkur ef tvnga fylger. heytollr oc liostollr af v. bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiu hlute a þui are. xij. aurar.

Anno domini 1000 cdº lxxº primo. Reiknadizst upp a siofoge

ær ok. ij. ær betur obithalat. xx. hundrvt oc viij. hundrvt ok half mork betur. atte biorn sæmundsson ath suara hier af. vij. hundrudum oc half mork betur oc. xv. kugillde af fyrra reikningsskap.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o Tiund kirkiuhlute æ þui ære halfur tiunde eyrer.

XXXIV.

Kirkian a bægisá er helgut med gudi hinum h(eilaga) jøhanne baptiste.

hon æ allt heimaland.

Þetta jnan kirkiu. iiij. krossar. Mæriu likneske. jons likneske baptiste. tuen Mæssoklædi at ollu. kapa oc slopur. ij. alltarisklæde. ij. bruner. glitadur dukur yfer sancte johannes. baksturjarn. elldbere. kalekur med patinu. ij. paxblaud. oc onur. ij. blod. kirkiukola. iiij klukur oc. j. bialla. allmarium læst. j. glerglug(g)ur. skrin med hellgum domum. brod(d)ur stor. tiolldum alla kirkiu. ij. alltarissteinar. j merke. oc lektare. gløðarker brotet. iiij jarnstikur oc ein koparstika. brik yfer alltare.

Þetta j bokum. lesbok per annum de tempore et de sanctis. er hon eigi epter ordv. avnur de tempore lesbok per annum. gudspial(l)a bok oc pistla de tempore per annum. graduale. sequenciubok. matutinale de sanctis fra jonsMesso baptiste til aduentu. ij. salltarar uonder. lagasaungua skra. common syngianda. collectarius per annum. artidaskra. jons saga baptiste. j. saungbok tekur til (at) aduentu til. ix. vikna faustu med fierium¹⁾. lesbok samset(t). matutinale oc missale med pistlvm oc gudspiol(l)um oc oracium. kuer festum corpus cristi. ottusaunguabok tekur til ath. ix. vikna fosto til paska de tempore. pistlabok med gudspiollum oc oracium. tekur til at jonsMesso baptiste til andresMesso. xx. skrar adrar.

Þetta j fridum penningum. xij. kyr. ij. asaudar kugillde. v. hundrut j gellðie. ij. hundrut j koplum. eitt bord æ hapal(l)en.

Þar er prestzskylld. tekur heima. iiij merkur. en vtan gardz half seunda mork. heytollr oc liostollr af ix. bæivm.

Tiund kirkiuhlute a þui ære. x. aurar.

¹⁾ Svo.

Reiknadiz j porcio um. x. ar er sira jon hieilt stadin. v. c. til reikningsskapar. en. v. aurar hia sira magnuse asgrims-syne vm eit(t) ar. enn. v. aurar fiel(l) nidr j subsidium palli(j) firir erkibiskupen.

Ecclesia dedicata jn die decollacioneis¹⁾ sancti johannis baptiste.

afret j auxnadal. fra folaldarreit¹⁾ oc at griotgordvm. tueggia brossa beit j tunguland a vetturen.

Tok sira olafur þorgeirsson með bægisssö þa sira magnus asgrimsson slepti. x. kyr. ij. asaudar kugillde. iij. gelldfiar hundrut. oc viij. hundrut j ofridvm peningvm. jtem ein ku¹⁾ j mortalia medan sira jon snorrason heillt. oc. ij. kyr medan sira magnus asgrimsson bio. oc eitt hundrat j fridvm peningum ath auk. er marteinn runolfsson gaf oc jon sigmundzsson. oc runolfur hauskauddzsson. stendur epter olukt j porcio hia sira magnuse asgrimsyni. ij. hundrut oc. v. aurar betur.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o. Tiund a þvi are. ix. aurar.

Reiknadist j porcionem ecclesie vpp á. xiiij. ar. medan sira olafur þorgeirsson bio. vij. hundrut. afreiknad j subsidium pallij. xi. alner vadmals.

Jtem gaf jon skiafali hest i mortalia medan sira magnushiellt. oc anno domini M^o cd^o lxxx^o nono Reiknaditz j porcio um. xi. ar. v. hundrud medan sira olafur bio. auk fyrra reikningtz.

Anno domini M^o cd^o xc^o quarto Reiknadizst i porcio vppa. v. ar halft þridia hundrat. luckti sira olafur þorgeirsson kirkiune a bægisá iordina fagranes er liggur i backapungum til æfinglirar eignar firer. xxc. Var sira olafur kuittur firir allan fyrskrifadan reikning sinna vegna.

XXXV.

[>Maldage Backakirkju i auxnadal hefr hier alldri skrifadur vered. Er fyrer honum ætladur stor oskrifadur skalle á bokfellenu. og nedan fyrer skallanum stendur þetta epter skrifad. (AM.)]:

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o. Tiund kirkiuhluti æ backa j auxnadal æ þvi are. xiiij. aurar.

Reiknadist j porcionem ecclesie vppa. iij ar. medan arnfinnur jonsson bio. halft þridia hundrat oc vj aurar betur.

¹⁾ Svo.

XXXVI.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

Kirkia æ silfrastodum er helgut med gudi hinom heilaga johanne baptista. oc hinom heilaga krossi¹).

Þetta j lausagooze. xij. kugillde er hustru margret lofada ath luka vegna sigmundar einarssonar.

Tiund kirkiuhlute á þui ære x. aurar.

reiknadizst uppæ. ix. ær. æ medan hustru margret hiellt halft fimta hundrat. oreiknad af uppsolum uppa fim ær.

XXXVII.

Anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o.

Kirkia j nupufelli er helgut med gudi oc vorri frv michaeli oc olafuo.

hvn a allan þridiungh j heimalandi. hrisaland oc þormodsstade.

Þetta j bokvm. grallarar. ij. bader goder. pislabok tekur til ath aduentv oc fram til paska. onnur pislabok fra trinitatis degi oc til jolafostu de sanctis et de tempore. Messobok per vsum. eigi allþingis epter ordv. tekur til ath aduentu oc framan yfer paskaviku. onnur tekur þar til oc framan til adventu lika badar. lagasongua skrar tuær. onnvr eigi fvll. processionall. orduskra. lesbok de tempore. tekur til ath jolafostv oc framan til paska. onn(u)r lesbok de sanctis ofull fra siluestrimesso oc til thomasMesso firir jol. songbok tekur til ath adventv oc framan til paska de sanctis et de tempore. psalltare godur oc ij. psalltarar vonder. ymnaskra. songbok tekur til ath dominicum framan til jolafostv de sanctis et de tempore. songbokaskra æ veturenn eigi epter ordv. songbok de sanctis et de tempore eigi epter ordv. seqvencivbok. kiriall med uenite. kapitularius. commvnis Messobok oc michaelis saga. artidarskra.

Þetta j skruda. þrenn Messoklædi ath olly oc eth fiordabrestur þar til stolv oc hofudlin oc onytur messoserkur ath auk. tuær kantarakapur oc einn sloppur. v. alltarisklædi. iij.

¹) »Hier er stor audur skalli æ bokfellenu, hvar æ til hefr verit ætlat, at skrifast skyllde meira um Silfrastade. nedan fyrer skallanum stendr« (AM.) þ. e. það, sem eptir fer; í eyðuna er skrifað, en út dregið: »Anno domini M^o cd^o xc^o primo«.

bruner. ij. vigsludvkar. oc. ij. saurdukar glitader. iij. brikar-
klædi yfer haalt(a)re. blamerktur dukur yfer sancte michael
godur. brvner tuær vm kor med dukum. tiolld vond vm fram-
kirkiv. merki tvo. kambur broten bialla oc reykellesstockur. iij
korporalar med hvsum. glodarker oc eldberi. kalekar. ij. med
patinv. almarivm. lektarar. ij. vonder. altarissteinar. ij. lausir
oc einn fastur. iij paxblod. iij. glergluggar. sacrarium mun-
l(a)ug med handklædi oc einn vatzketill. fonzt vmbunadur. kross
sæmiligur med vnderstodvm. tueir krossar forner med vnder-
stodvm. kross lestur irskur. marivlikneski. tuenn mickaels likn-
eski. olafslíkneski. jons hofud. iij jarstikur oc en v** stor. ij
koparstikur oc en þridia broten. kirkivkola med lampi af jarne.
iij. kluckur. skrudakista læst god. ij. stolar. pungur med helg-
um domum¹⁾.

Þetta j lausagozvm. ix kugilldi oc vj hundrvt voruvird.
gaf arne bonde hauskaullzson kirkiunne j nypufelli j sitt testa-
mentvm. x. hvndrvt j seliahljfd. eiga erfingiar arna bonda ath
leysa til sin jnan þrenna. xij. manade. enn ef þa er ey leyst.
þa skyllde kirkian eiga jordena.

þar er prestzskyld oc diakns. tekur prestur heima j leigu
iij. merkur.

heyttollur oc liostollur af einum bæ.

dedicacio ecclesie jn decollacione johannis baptiste.

Tiund a þui ari. x. aurar. er oreiknad uppá. viij. vetur
oc lxx. sidan sira steinmodur tok reikningenn.

XXXVIII.

Anno domini M^o ed' lxx^o nono.

Kirkia a storahole er helgut med gude oc vorre fru. hin-
um heilaga iohanne postola.

hun a þetta jnnann kirkiu. messuklæde at aullu. kalekur
med patenam oc corporalia. altarisklæde oc altarisbrun. brik
sæmilig ifer altari med krosse oc understodum oc. ij. krossar
adrer. mariulikneski oc annat med alabastrum lest. ions likn-
eske postola. fim sma likneski ath auk. iij dukar ifer likneski-

¹⁾ »Hier epter er a bokfellenu oskrifud eyda sem svarar 2. linum
þeirrar skrifitar enn 9. linum þessarar» (AM.).

um. iij. spiolld med nppkast. iij. tiolld vond. ij. kluckur oc. ij. biollur. glergluggur broten. biarnfelldur. a altari. koparstika oc iarnstika. iarnstika oc triestika j framkirkiu.

þetta j bokum. grallari. sequencinbok. lagasonguabok. kiriall. glodarker.

er hier alkirkia til songs. tekur prestur heima fiorar merkur kaups oc syngi huern dag helgann.

Anno domini M^o cd^o lxx^o nono.

reiknaditz j porcionem ecclesie uppaa. xl. aar medan magnus bonde benedictzson bio. þriatigi hundrada oc. x. aurar betur.

Kirkiutiund a þni are fimtan aurar.

XXXIX.

Kirkia petri postola a halsi j fnioskadal. hun a allt heimaland. birningsstadi. kamsstadi. sandh(a)uga. lambeldi um allan fnioskadal. oc oll torfua millum þuerar oc fnioskar. þingmannalækjar oc margdælar. reka a fliotssandi settung^r bæde hualreka oc vidreka firir fliotzosi nær til mids sandz. settungur vidr losvetninga j nattfaravijk millum huandala oc suinar. teigr fylger j kin norðr ut fra finzstodum oc þyfuiteigr innan garda. afriett a heide wt halsmanatungur.

þetta jnnan kirkiu. kross med understodum. Mariulikneske. peturslikneske. olafs likneske. Messoklæ(d)i. v. oc uantar til ij hofudlin. ij. kalekar med lestum patenum. j. kapa vond. skrin broted. elldbere oc glodarker oc huortueggia vont. jarnstika stor oc lij smære. j. paxblad. merke uont. skrudakista vond. ij. kistur godar. ij alltarisklæ(d)e. j. dukr yfer petri. tuær klukur oc adrar ij. brotnar. ein bialla.

þetta j bokum. ij. grallarar. ein sequenciubok oc eigi aull. Messubok tekur til (at) aduentu oc fram yfer allra heilag(r)a Messo de sanctis et de tempore med pistlum oc gudspiollum oc oracionem oc missale. lesbok de sanctis tekr til at jons-Messo baptiste oc fram til jola. lesbok de tempore tekur til epter jol oc til aduentu. lesbok de tempore tekur til firir jol oc til passionem. oc ein bok jrsk. lagasaungua bok med oracium. jrsk saungbok. saungbok tekur til at paskum oc fram yfer huitadaga de sanctis et de tempore. oc aunnur lika. þar til pistlabok oc gudspialla tekr til at jolum oc fram til paska oc

sequenciubok. þar til lestrabok. grallare tekr til at paskum oc fram til aduentu med pistlum oc gudspiollum oc oracium de tempore oc enn grallare de sanctis tekr til (at) andres^o Desso. oc til aduentu. ij. salltarar oc annar vondur hatidagrallare. ymnarius oc capitularius. commons lesbok. orða. ottusaungua- bok tekr til (at) jons^o Desso baptiste oc til jola. capitularius.

Þar er tueggia presta skyld oc diakns. þangat liggia tuær halfkirkiur oc viij bænhus.

Þetta j kuikfie. x. hundrut j malnytu kugilldum. ij. hundrut j gelldfie. iij hundrut j þarfigum peningum.

Tiund kirkiuhlute a þui ari mork.

Reiknadiz j porcio um ix vetr þa er sira kolbein jngi- mundarson hieilt staden. xij aurar hins fiorda hundrads. lagde sira kolbein til kirkiunar slop oc. iij. blod. likakrak oc paxblad.

Anno domini M° cd° lxx primo. Tivnd á þui are ix aurar.

Reiknadizst j porcio uppá vj ar medan sira jon hieilt. halft þridia hundrat oc half mork betur. oc eitt kugillde j mortalia.

oreiknad porcio medan sira jon ormsson bio.

Anno domini M° cd° lxxx. reiknadizt porcio vppá ix ár medan fyrr nefndr sira jon bio iijc. lukti sira kolbein sira joni halft þridia hundrad j gamalt porcio oc uij aura betur. stendr efter fimtan aurar. jtem oc. ii. kugilldi hia sumarlida. þar sira jon vpp iij kugildi firir leg asmundar.

Anno domini M° cd° xc^o primo. reiknadiz upp á xj. ar er feill j porcio fim hundrud ok vj aurar betur er sira jon jonsson bio¹).

XL.

Kirkian a sualbardi²) er helgud med gudi hinum heilaga johanni postola.

huñ a þetta jnnan kirkiu. iij. messoklaede oc skortir til einna stola oc handliñ. ij. hoklar lauser at auk oc ein messoserkur. ein kantarakapa oc nyr slopr er sigurdr bondi lagdi til. allt- arisklaedi oc ein brun. lektaradukr med raundum. glitadur dukr

¹) Hér aptan við kemr í skb. klausa mjög máð, sem allar afskr. sleppa. en lesa má þó úr orð á stangli, og er um peninga er »kolbein lukti oc af þeim þremur«; talin »Tiund kirkiuhluti a þui are fim aurar(?). oc half mork betur«; ²) saulbardi(!), skb.

fodradur yfer sancti johannes oc annar smari¹⁾ yfer gudmundar likneski. ij. kalekar oc ij. corporalia. ij. alltarissteinar. fons vmbunadr. glodarker. vj. jarnstikur. iij. paxspiold oc eitt pascha blad. ij. lektarar oc. ij. stolar. iij. krossar. mariulikneski. jons likneski postola. gudmundar likneski. oc þorlaks likneski. magnus likneski. maria magdalena likneski. iij klukur oc ein bial(la). kista læst.

Þetta j bokum. ij. salltarar. jons saga postola. ij. sequenciv-
bækr. jolabok samsett. messubok de tempore fra jolafostu oc til
pascha. aunnur per anni circulum nema vm jolafostu. vond vorbok.
lesskra vond. dominicale a sumarit. ymnabok vond. ordo ofull.
lesbok de sanctis (et) de tempore fra jolafostu oc til pascha. burt-
saungabok. saungskra vond oc omerkileg. de sanctis bok fra
andres messu oc til pascha at saung. de sanctis bok fra jons-
messo baptista oc (til) decollacio johannis baptista. messobok vm
langafostu. messobok de tempore fra paschum oc til jolafostu.
ottusaungabok de tempore fra aduentu oc til pascha. lesbok
fra vitusmesso oc til jola. messokok de sanctis per annum
lesandi oc messocommun sýngiandi j somu bok. processionale.
gradlari. ein sequenciobok full. ij. merki.

Tiund kirkiuhluti a þui ari. iij merkur oc xvij alner betur.
reignadizst j porcio vm xij. ar medan sigurdr bondi biorn-
son hielt sualbard. xvj. hundrut oc half mork betur. jtem
medan biorn bondi sæmunsson hielt vm. viij. ar oc. xx.
reignadizst j porcio. xv. hundrut oc. xx. oc. ij. voder betur.
sett(i) fyr nefndr biorn kirkiunne j pant jordina tungu firir. xx.
hundrut. jtem reignadizst j gamalt porcio oc kirkiunnar penu-
inga ath biorn atti ath suara epter sæmund födr sinn. lxx.
hundrata oc. vj. hundrut betur. stendr þetta olukt.

þar er prestskylld. tekur heima j leigu. iij merkr. af siglv-
vik. iij. merkr. af bænhussum. v. hundrut. ef til liggia vth
bænhuss þau. iij. sem herra petur hafdi til lagt.

heyttollur oc lysistollur af x bæium.

lagdi sigurdr bondi til kirkiunnar alltarisklædi. slop(p) oc
duk. mariulikneski firir. x aura.

Anno domini M^o cd^o lxx primo. reiknadizst ath auk vppat
atta ar j fyr nefnt porcionem medan sygurdr bonde bio. x

¹⁾ Svo.

hundrut oc ij merkur betur. lukti, sygurdr bondi jordina tungu kirkiunne a sualbardi firir. xx hundrvt j fyrskrifadan reikninghskap. lukti hann kirkiunne æ sualbarde jordena breidabolestad firir xx hundrut er næst stendr fyrr skrifad. er sigurdur bonde nu skyldugur kirkiunne xij hundrut allz sidan hann bio æ sualbarde. enn hauskaulldr arnason ij hundrut firir halfa jordena uppá iiij ar. anno domini m^o cd^o lxx^o viij^o var þa afreiknad subsidium pallij.

Jtem Anno domini 10° cd^o lxxx^o fiellu a þui æri þriar merkur oc xij alner.

XLI.

Kirkian a jllugastodvm er helgut gudi oc sancto nichulao. hvn a þetta innan kirkiv tven messoklædi ad ollu. messukaligr lytell. tua(u) alltarisklædi oc ein brvn a haalltari. tvo alltarisklædi oc ein brvn firir sancte nichulam. tuo sma vigsluduka. tvo korporalia med husum. tveir saurdukar tveir alltarissteinar. kantara kapa forn. einn sloppur. skrin med helgum domum. þriir krossar. fiordi likakross. mariulikneski. oc nichulas likneski. brik. paxblad. annat med uppkast . . .¹⁾ bakstrjarn spillt. jarnstikur iiij oc ij messingarstikur. skrudakista [forn hufa vond. dukur yfir nichulam. kluckr fiorar. formi ok lektari²⁾].

þetta j bokum. textvs euuangeliorum. missale per anni circulum de tempore et de sanctis. legendubækr. ij. per annvm de tempore (et) de sanctis. lagasaungvabok. kapitularius oc ymnarius a einnj bok. kommone suffragium syngianda. de sanctis bok. matutinale fra ionsmesso baptiste oc til pascha. jolabækr tuær. brefer. grillare oc annar ofvllr. seqvencivbok. einn salltari. annar ofullr. ein skra. nichulas saga. songbok fra ionsmesso baptiste de sanctis til adventu oc aunnr til laurenciusmesso. songbok um langafostv.

anno domini 10° cd^o lxxx^o septimo tiund a þui ari fim avrar.

¹⁾ máð í skb.; afskr. 1639 les hér eyðulaust; ²⁾ [ólæst talið 1639.

reiknadizt uppa iiij¹⁾ ar medan stigur hieilt xj aurar.
oreiknad uppa attatigi ar oc sex ar.

XLII.

Kirkian j kaupange bran upp firir elde med ollu þui sem hon atte. hefur hustru margret uighfusdotter lofat at lata gera upp þar kirkiuna.

þar er prestszkyllid j landi. tekur hann heima j leigu. iiij. merkur. vttan garðz. halfa. iiij. mork.

liostollr oc heytollr af xiiij bæivm.

Tivnd a þui are¹⁾. xij. aurar.

reiknadiz j porcio vm. xx. oc eitt ar. xij. hundrut oc half mork betur medan hustru margret hieilt jordiña.

Anno domini m^o cd^o lxx viij(?) tiund kirkivhlute a þui are. xij aurar. reiknadist uppa. x. ar epter þat fyre reikningur var gior vj hundrut. hefur hustru margret latid giora upp kirkiuna j kaupange oc lagt þar til messoklædi oc kalek. mariulikneski j hurdum. olafslíkneski með alabastrvm j hurdum. kross med vnderstodum oc kross yfer kordyrum. tabulum med pappir. iij pappirsblod. corporals buss nytt oc annat font. alltarisklædi oc brun. sacrarium handklæde. hompoll. glodarker. upphallzstika. psalltare. songbok tekur til ath. ix. nikna fostu oc framan til paska. oc lesbok fra ix. nikna fostv oc til paska. jarnstika heil oc koparstika brotin. litill stoll. tialld vm framkirkiuna halfa. oc annat odru meginn þo vont sie. var þetta giort firir halft vj^{ta} hundrat. var kirkian j kaupangi giord firir vij hundrut. hefer hun oc lagt til kirkiunnar. v. malnytu kugillde er standa skulu firir prestenum. vard hustru margret kvitt vm allan reikningsskap af kaupangi sidan hun med tok. utan fimtan aurar annars hundrads. anno domini m^o cd^o lxx. iiij^o.

Eccelesia non dedicata.

Anno domini m^o cd^o xc^o primo. reiknadizt kirkiutiund uppa. xviiij. ar þa pall bondi giordi reiknin(g) epter husfru margretu framfarna xiiij. hundrut.

¹⁾ ij afskr. 1689; ²⁾ p. e. 1467 eða 1468.

XLIII.

A.¹⁾

Klaustr hins heilaga benedicti ath munkapuera j eyiafirde æ heimaland allt medr aullum gognum oc gædum. holl. kot. hamar. rifkelsstader. Grýta. Sygtuner. laugaland hit sydra. kristfie. cc. laugaland hit ýtra. Tiarna sýdri oc Tiarna ýtri. helga. Skalpagerdi. fiuilsgerdi.

B.²⁾

Klaustr hins heilaga benedicti at munkapuera j eyiafirde æ allt heimaland med ollum gognum oc gædum. enn þetta eru eigner þuerarstadar. Espiol sýdri. hamar huortuegge. kambr. rikilsstader. siktuner. Grýta. laugalaund bæde. Tiarner hvorar tneggjar. jodisarstader. havskuldzstader. helga. med ollum sinum vmmervim. selfaur j melrakadal. oc kuiendisdal halfan. selfaur til skardzsels med jardareign j millum vothamars oc skardzær. allan miadmardal fyrir sunan æ vt at hamars merkivm. eing j þuerarkuistlum. eing oc jardareign j miklu ey. naust ok skipstodu æ oddeyre a vetrin millum krossmessna. grof. skalpagerdi. fiuilsgerdi med vidiholmi. krokss stade med þorunarey. fra tekit þeim teigum sem hafursstader oc eyrarland eiga. Gil. vagler. huam. hamra. naust. daugurdareyri. hol. holm. mariuholm. naustaholm. hof j flateýardal.

j fnioskadal jllugastader. bleiksmýrardalr allr fyrir avstan æ. jardareign med ollum gædvim a mille soluagils oc seýru þeirrar sem ofan fellr vm mitt brunagerde. Reyke. Tungu snæbiarnarstade. hialltadal oc sollastade med badum dolunum. þacke. belgsæ. þordarstader. sigridarstader. vatzender. geitreyjarstrond med ollum gognvm. skog at skug(g)abiorgum j milli kleifagils oc dælar þeirrar sem gegnt er vallargardinvm hinum

¹⁾ afskr. 1639 sleppir þessum stóf, sem stendr í skb. fyrir framan Kaupang; ²⁾ Í skjalasýrpu Landsb. 115. 4to bls. 225—230 er afskript þessa máldaga eptir transskr. séra Magnúsar Sigfús-sonar, séra Ólafs Ólafssonar og séra Gísla Jónssonar gerðu á Hólum í Hjaltadal 31. Mars 1617, og er þar ritað við á spássíu: »NB. þessi máldagi sýnist gerðr fyrir Annum 1470, en eptir 1467, þar Reykir voru þá keyptir, en Gil og Vagler Anno 1452.«

ýtra a þuera. halft eg(g)ver j lonshofn. skog j biskupshofda. man-
adar halld ollu fie annat dægur j bleiksmýrardal firir vestan
aãa oc xxx. gellðneyta regstur.

j hrisey eystri bær oc midbær.

j grimsey basar. sanduik oc grænavijk.

fýrir nordan jokulsa efri holar. breka. Snartarstader. hofn-
blikalon. rif. hardbakr. asmundarstader. raufarhofn. hol. orm-
arslon. brimnes halft a langanesi med hallfum reka.

Þessa reka a þuararstadr.

halfan annan attung hualreka vm sueinungsvik fra fylju-
dalsa til sulnahafnar. En j hofninne halfvm attvng e minr en
halfan hual.

J ormarslone halfan reka bæde huala oc uidar oc fluta-
ingar oc. ij. hluti attungs oc skipan at sliku sem þeir eiga j
hual.

j ormarslone oc a hole fylger lande alnarkeffi.

Slikt at ollu vm holls reka til deilldarar oc fiordungur
hualgagna j odru lage.

half flutning vm raufarhofn til gegnislækjar.

j hauskuldznesi hallfr reke oc flutningar oc land fyrir ofan
med ollum gognum.

J aurfyrisey er fimdeila a hual ef rekr. eiga munkar. iij.
hlute. gialda af fiordungin ef fluttur er. einer hlahual oc skip-
an oc allan vidreka oc grasnautn oc vardveita skotmandz-
hlut.

Vm hardbak aull þriggia alna tre ok smæri. rætr allar oc
sielivtre¹⁾. tuo hlvti hinna stære vida oc landi fyllgia aln-
arkeffi.

A hestanesi halfan hualreka oc flutning. oc skipan epter
þat sem þeir eiga j. ok gialda af vj vætter ef xx erv eða meira.
iij. ef minna er. ecki ef minna er en. x. vætter.

J skinnalone allan hualreka oc reida af fýsta hual ef tuitugur
er eða meire. xvij vætter. halfa fluttning oc afreidzla j klyfs-
haga slik sem a hestanesi.

A rife allan reka oc suo fluttningur. oc afreidzla slik sem
a hestanesi.

¹⁾ Svo.

vm hualtiarner allan vidreka oc suo hvalreka.

J blikalone austan fra griotuordu oc vestr til forna oss (halfan) hualreka. en allan vidreka. flutning alla til nyia oss. en halfa flutning mille osanna. oc einer skipan.

J skambhedinsnesi skep reida. xij vætter af landmanna hlut. skipta sidan j fiora hluti. skal einn hlutr fara æ skinnastade. sidan eiga þuerarmvnrkar settung.

á griotnesi fra hvalgia j raudagnupe halfan hualreka oc suo flutninga til griotgardz. En ef hvalr kemur mille hualgia ok havfdaskala. þa skal giallda af vi vætter.

á griotnesi á stadrinn nu halfann vidreka oskerdann nema alnarkefi ok smærri.

Jnn fra gia j leirhafnargnupi til klappaross attunge minna en halfann hualreka.

En á mille migendesdals ok melaenda fimtungur ur halfvm landz hlvtá. j odru lagi halfann vidreka fra osi vt til griotá.

Þesse rekamork ero norðr á slettu þar sem þverarstadr á j sveinvngzvikaræki er austan fra fylidalsá til sulnahafnar.

þadan ormaslonsreki til holsar.

þa holsreki til deillardarar.

þadan vestur raufarhafnaræki til gegnislækjar. en sumer kalla torflæk.

vestur þadan er hauskulldznes reki til þess lækjar er fellr vr eggversvatne ut um gardavollu.

Fra steini j hardbaksmavl vestur til steins j hestanesmaul heiter hardbaksreki.

þadan hestanesreki til skinnalons oss.

þadan skinnalons reki vestur j midia kanavik.

Enn þadan er rifsreki vestur til grásteins er stendr firir ofan maulina jnn fra hualtiornum.

þadan vestur er hualtiarnareki til uordu á haganesi.

Vestr þadan er blikalonsreki til fornazta oss.

Reki á skambhedins nesi er mille straumlonsoss ok uestr (til) skeliahamars osa.

Kefi og saltbrennu vm alla manarreka. oc á maná á tiornnesi á þverarstadr halfann Reka hvala ok vidar ok flutningar ok fiordung vr helmingi vidreka ok flutningar allt til karls Gautu.

Ad sandholvm halfann reka ok flutningar ok vardveita skotmannzhlut ath helmingi.

Fiordung j vxastadareka a sande. er þat oc fadma oc fioritiger ok fiorer fadmar.

gardmannaReka halfann. hvala ok uidar ok flutningar.

j liosvetningaReka eiga halsmenn siettung. sidan a þuerár stadr halfann Reka vidar ok flutningar.

Um alla nattfaravik fra svinǫ til ofeigshellis þridiung hualreka ok storvida þeirra tria er meira eru en .x. alna.

fra ofeigshelle til suinalækjar vid miosýnde þria attunga bæde hvalreka ok vidreka ok flutningar.

Slikt hit sama j hualreka ok flutningum fra austanuerdum eýrarahofda allt til nausta oss firir austan geirleifshofda.

En vestur fra nostaosi til hrossasteins a þuerarstadr fimtung oskerdan oc iij hluti vr þrimur fimtungum oc slikt j flutningum oc vidreka.

Fra hrossasteine til gardzenda. firir vestan vik. þria hlute j ollum reka huala oc uidar oc flutningum. En fra gardzenda vestur vm sýrnes til lækiauikur slikt at ollu sem austur fra hrossasteine.

Um lækjavik til biarnarar halfan fimta attung hualreka. vidreka oc flutninga.

Fra biarnara vestur vm senningarvik j hafragia þria attunga hualreka oc flutningar. en halfan vidreka.

J milli biarnarar oc senningarvik a þuerarstadr halfan attung j odru lage. þat keypti hallr gunnarsson at dada arnasýne.

Eýrarreka halfan j hualuatzfirde huala oc vidar oc flutningar.

Þridiung j þaunglaba(c)ka reka bædi huala. vidar oc flutningar.

j huandolum þat er j blæiureka attung j hualreka oc flutninga. en fiordung j vidreka.

J þorgeirsfirde a þuerarstadr þridivng j hualreka oc flutningvm oc vidreka austan fra eýrar reka jn til aross.

Um alla nattfaravik sem fyr seger. oc skal af naustot hinne eýstri rettsýnes kidiastapi yfer titlingasker. þat heiter eýrarreki til þess er keranes framan vert lig(g)r vit gniparbusum.

J þessum reka eigu halsmenn siettung. enn sidan hafa liosvetningar haft þat (at) helminge uit gunstein oc þorliot.

Þá er settbergsklettur kemur fram sem fýst ma sia undan skridnafelli þat heiter mannareki. þenna reka halfan hafði joreidr heiman. en halfan tokv þær þorey j erfd epter fodur sin oc fylgde þetta ecke liosavatne.

XLIV.

Anno M ed .lxx. oc eitt.

Kirkian a modruvullum j eýiafirde er helgut med gude hinvm heilaga martino.

hun a þridvng h heimalande. J skogum sua mikit sem þarf til husa vmbota. gudrunarstader oc biork.

Þetta jnnan kirkiu. iij krossar oc er einn med understod-vm. Mariv likneske oc martinus likneske. iij alltarisklæde forn. oc einn dukr vigdr. glitadr dukr a haalltare. iij stikur med iarn. eitt glodarker litet med kopar. texta bok med silfur. skrin med helgum domum oc er a þui bædi silfur oc kopar. ein brun med silfurbuninge forgýllt oc er buningurin xix. a brv-enne. propiciatorium¹⁾ med kopar forgýllt. oc er horn j midiv. oc annat litet med silfur þar jnnan j. þrir kalekar. ij paxblaud med tre. ein Messoklæde ný oc iij forn at ollu. ij slopar. iij hoklar slitner. dalmatika oc subtil. fontr med vmbunade. iij kapur wppgefmar. vj. klyckur oc ein rifen. ij. steintiold forn bæde. ein bialla.

Þetta j bokum.

grallarar tueir uonder. j. sequenciubok. ij lagasaungua bækr. aspiciensbok tekr til at jolafaustu. oc fram yfer huitasunnu. aunnur aspiciensbok tekr til ad de trinitate oc fram til jolafaustv. iij. alltarisbækr de tempore et de sanctis vm kring vm. xij. manade. ij ýmnarivs huorgi epter ordv. capitularius per anni circulum. processional. bok er heiter flackaflick. er þar a orda oc mart annat. iij. lesbækr. ij. salltarar. sermonsskra vm langafaustu. stor jarnstika oc vatzketel. ein lampur med kopar. ij. koparstikur. iij. vpphaldzstikur. skrudakista.

Þar er tuggia presta skýlld oc diakns. tekzst heima j leighu florar merkr en vtan gardz .vij. merkr.

þar a at sýngiazst messa dagliga. oc .ij. a huern fimta dag.

ij. merke.

¹⁾ Svo.

Tiund kirkivhlute a þui are t(u)au hundrut.

Reiknadiz um .xvi. ár er hustru margret hielt modruo(1)u sidan biskup gotskalk uisiterade oc toc reikning epter þui sem hans brief þar vm giort vottar. xij. hundrut oc xx. þar til biskup olaf tok reikning nefndrar kirkiu.

Luckte hustru margret fyrer þetta porcio kirkiunne a modruuollum brik med alabastrum forgyllt. laurencius likneski oc sanctosita. iiij koparstikur nyiar. eit(t) glodarker. lektaradukr glitadur half setta alen. ij. alltarisklæde af flandr. ij. bruner onnvr med vj silfurskioldum oc pellum. en onnur med gullhlad. med. ij. vigsludukum oc tueimr yferdukvm. lagasaungna bok med sam messvm. var hustru margret kuit(t) j porcionem vm fyr nefnd .xvi. ar. star briefet fyrer sig stodugt biskups gotzskal(k)s vit et gamla porcio.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. Tiund kirkiuhlute a þui are halft annat hundrat. Reiknadizst aptur af þeim penninum sem stendur j þui brefui sem hustrv margreta hefer vpp a ath kirkian er henne skyldugh xv hundrut vpp á .x. ár sidan enn fyrre reikningur var gior.

Þa ver biskup godskalk visiteradum fyrst firir nordan þa giordi grimur bondi pallsson oss reikning. oc galt modruualla kirkiu þessa penninga i sina porcionem sem hier seiger.

Jn primis latuns bialm. latuns krossa ij a merkestong(u)num. oc eit(t) merke litet. gudmundar likneski. thomas likneski. peturs likneski med alabastur. kristoforus med alabastur. barbare likneski. tuau margarete likneski. er annat med alabastro. marie likneski litit j hurdam. michaellss likneski oc magnus likneski. messuklædi med silki guluofin. dukur glitadur a ha koor bak vit likneskin. dukur firir krossin a haaltarit. faustutiald firir likneskium frame i kirkiune. annat faustutiald firir haaltarit. altaribuningur a mariealtari ad aullu. altarisklædi a martinusaltari med einum oc .xx. oddabuningi forgylltum. alabasturs brik. þetta alt firir xxxc. reiknoduzt þessi .xxx. af fyr skrifadu brefi. er en nu kirkian skyldug bondanum. halfuan fiorda tug hundrada epter adur nefndu biskups godskalks brefi.

var þetta giortt anno domini M quingentesimo.

XLV.

Kirkian at holum j eyjafirde er helgut med gude hinum heilaga Johanne baptista.

hon dā þrenn Messoklædi ath aullu. oc eno fiordu v(p)þgefin. oc einn haukull laus. ij korkapur oc er onnur sliten. alltarisklædi oc brun med. vigsludukur uondur. ij. jrsker krossar. mariolikneski med hurdum. kross yfer kordýrum. jons likneski baptiste. aspiciens bok til paska et de tempore ei epter ordu. onnur aspiciens bok tekur fram æ jol eigi epter ordu. lesbok de tempore per anni circulum. onnr lesbok de tempore til pascha. psalltare godur oc annar foru oc er rim med odrum. grallari uondr er tekur til oculi mei. missale de tempore et de sanctis per anni circulum. missale de tempore tekur til at aduentu oc framan til feria terciã passionis domini. paskakver syngianda fram vm paskavikv. commun. missale at ollu. tuær sequencioskrædur. lesbok de sanctis tekur til ath mario magdalene fram yfer nicholas Messo. ij. koparstikur litlar. jarnstika firir mario oc onnr firir sancte johannes baptiste. iiij kluckur. bialla litil j kor. elldberi. grallare vondr. paxblad oc annat blad. oc er a skrifad maria magdalena. almarivm. dymbýll. paskakerti. kalekur. iiij. corporalar. vondur sloppur. likakrakur. skrvdakista vond. stor stoll. oc annar minne.

hefer hustrv margret lagt þetta til kirkiunnar j holum. brik med alabastrum. sequenciobok nyia. koparhialm. glodarker med kopar. steintialld vm þvera kirkiu. duk nyian yfer sancte johannes med glit. alltarisklædi oc brvn med. oc vigdur dukur nýr. sprangtialld vm koren. ij alltarisblægiur. fontur oc fontklædi. en brestur uidur klædit. nýtt merki. einn hompull. iiij vppkastzblod. ij. lektarar.

þar a ath vera heimilis prestur. tekur hann heima j leigu þar a ath vera heimilis prestur. tekur hann heima j leigu

iiij merkur. enn vtan gardz halfa v^{tv} mork.

liostollur oc heýtollur af .xx. bæium.

dedicacio ecclesie næsta dag epter decollacionem johannis baptiste.

Tiund kirkiu hluti dā þui æri hundrat oc xij alner betur. var gior bot a kirkiunne j holum i .xi. hundrvt er hustrv margret leit giora. enn vij hundrvt þat sem hyn hafdi til lagt jannan kirkiv. voro þetta atiañ hvndrvt. er hun nu skyldug

kirkiunne j holum halft .x. hundrat epter allan fyrskrifadan reikning anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. reiknadizst j holum kirkiuhluti hundrat oc tolf alner. reiknadizst uppá iij. ár oc .xx. medan hustrv margreta hiellt .v. hundrut oc .xx. oc .vj. aurar.

XLVI.

Kirkia j saurbæ er helgut gudi oc sancti nicholai oc hinne signudu cecilíu.

hon a allt heimaland. sandhola. krinastade. hals. uollu. privgsa. halfan diupadal. alla þriugstuñgu. skog j kallðbak fyrir nordan oc vpp at þuerskilde. cecilíupartur j gnupufellzskoge svdr fra mycklagardzskogi oc sudr til saurbuar hinnar ýtri. onnur skogarstada fyrir sunan sydri saurbu nidr vndan huassafellzskogi oc ofan a gilsbacka.

Þetta jnnan kirkiu. iij krossar. M^{ariu} likneske gamallt. nicholas likneske. Cecilíu likneske med kertistikum oc dveckum. skrin med silfur oc helgum domum. ij. paxspíolld. einn sollar stein. j. paskablad. kluckur .v. ij. glodarker. j. bagstrjarn. iij. koparstikur. ij. lektarar. ij. merke. fontur med uondum bundade. kirkiukola. broddstafr. vond sacrarivm munlaug oc handklæde. kirkiu ketel. stolar .ij. Messoklæde iij. at ollu. ij. kalekar oc lest patina. med odrum. ij. kantarakapur. iij alltaris-klæde med brunum. glitadr dukr oc lektaraduckr. slop(p)r. roten tiolld dukalaus. iij corporalia med husum. iij. alltarissteinar. einn dukr. skrudakista god. likakullt. iij glerglug(g)ar lester. steintialld.

Þetta j bokvm.

lagha saungvabok. Messobok de tempore samset(t) tekr til (at) aduentu oc til paska. Messobok de tempore samset(t). tekur til de trinitate oc til aduentu. Messobok de sanctis per annum. grallare. ij sequenciubækr. legendubækr .ij. per annum. iij salltarar. ýmniarius. capitularius. processionale. dominicu. grallare a sumarit oc commonsgrallare. kirial. de sanctis bok a sumarit tekr til jonsmesso baptista oc til andresmesso. jrsk saungbok tekr til (at) aduentu oc fram yfer paska oc er eigi epter ordu. ceciliv istoria. ij. cecil(i)u saga. vetrar bok de tempore tekr til ad aduentu til paska. onnur uetrarbok de tempore fram yfer jol. dominicubok tekur til de trinitate oc til aduentu. passionarivs apostolorum a latinu. commune suffragium. artidaskra. orda agæt. oc margar skrar adrar.

Þetta j kuikfie. xvij kyr. c asaudar. xx hundrut j gellðfie.
xvi. hundrut j virdingagodzi. stendr epter olugt hia sira halle
arnasyne .iiij. hundrut j uirdingagodzi. er hann at(t)e at luka
saurbæiar stad.

Þetta j hrossum. afgomul mer oc onnur tuævetr.

Þar skulu vera tveir prestar oc diakn. tekr prestr heima

iiij. merkr enn vtan gardz halfa fimtv mork.

liostollr oc heytollr af ix. bæivm.

þar a at vera cristzfiaromage oc standa fyrir honum

.xv. c. j heimalande.

Tiund kirkiu hlute a þui are. x. aurar.

reiknadiz j porcio vm þriv ar oc xx. þa er sira semingur
magnusson hieilt staden halft .xij. c. liet adr nefndr sira sem-
ingur retta kirkiuna oc hlada um hana ueg(g)ina er adr uar
komen¹⁾ at nidr falle. Jtem lagde sira semingr til kirkiunar ny
messoklaede at ollu. slop(p) eingilskan. liet hann bua þar textan.
fiek hann þar til .v. aura silfurs oc gullet þat sem þar er æ.
en kirkiun at(t)e adr halfan þridia eyre. lagde adr nefndr sira
semingr til kirkiunar .iiij. dvcka med brvnm. ein vigslvduk.
skýllde adr nefndr sira semingr kvittur vit þat porcio sem
fallit hafde um þriv ar oc .xx. er hann hieilt staden oc adr er
reiknad fyrir bot æ kirkiunne oc þat tillagh er hann lagde
til oc lugtte kirkiunne j saurbæ. Anno domini M^o. cd^o. lx^o. primo.

Jtem reiknadizst j porcionem ecclesie epter fyrra reikningh.
fim hundrvt vppæ .x. ar. gafst j mortalia hestur oc ingelst
aklaedi. Anno domini M^o cd^o lxx primo.

Jtem anno domini M cd lxxx quinto luckti sira semingur
ij. messukledi med ollu. med vi. alna langum dukum yfir
nicholao. oc nya saungbok fra paskum oc til aduentu. fyrir
viii. hundrut. vard hann skyldugur .iiii. hundrut oc quittur
um allan annan reikning. lukti sira semingur de sanctis bok a
veturinn. oc messodaga bok med syngianda salutidum
hundrat suo epter stendur

XLVII.

Kirkian i diupadal er helgut med gudi hinum heilaga Petri.
hon a þetta jnnan kirkiv. iiij. krossar. peturs likneske oc

¹⁾ Svo.

pals. Messoklæde ein oc hockul at auk. iiij. kluckur. jarnstikur. ij. eldbere. glodarker. kalek. alltarisdukur ouigdur. eit(t) alltarisklede.

[Þetta j bokum¹⁾]. lesbok de tempore fra aduentu oc til pascha. gudspiallabok vm tolf manadi. gradlarar skrar tuær. sequenciubok vond. saungbok de tempore fra niuuikna fostu oc til pascha. messobok ad collectum de sanctis (et) de tempore per annum.

Þetta j lausagodzi. iij kýr. ix. ær. hundrat j saudum. vij hundrut uoruuird.

Jtem j porcionem medan biorn bio vm þriv ar. oc oc xiiij aurar.

þar er prestzskýld j heimalande oc tekur heima j leigu iiij merkur. en half mork vttan gardz.

lýsistollr oc heytollr af .ij. hæivm.

Ecclesia non dedicata.

Tiund kirkiu hlute a þui ar(e) xij aurar. Anno domini M^o cd^o lx^o primo.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. Tiund á þui ære. xij aurar. reiknadizst j porcionem ecclesie medan einar bonde bio uppá .v. ar oc fioritighe. ix hundrut oc .xx. oc v. aurar betur. oreiknad uppá vij ar oc xx medan a(r)ne fader hans hieilt. giorde biorn oc eyolfur þenna reikningh epter fodur sinn einar. reiknadizst þat sem þeir uilldu ecki suara firir arna ath auk halft atianda hundrad oc einn eyrir betur.

saunghok fra adventu oc til kýndilmessu. messobok fra paschum oc til huitasunnu. collectarius missalis. les. messobok de sanctis de tempore fra jolum oc til pascha. ij. salltarar oc margar skrar vondar. cañon kuer.

Anno domini M^o cd^o lxx^o viij^o. Giorde arne einarsson þenna reikning nýian oc gamlann med justædu allz lx^e. vj^e. ok vij aurar betur.

Anno domini M^o cd^o xc^o primo. lagde arne bondi kirkiunni. ij. messuklædi at aullu. latunss hialm. psalltara. steintialld. oc alltaris klædi med brufi. uar þetta allt giort firir vij hundrud biskupe olafe hia ueranda.

feill j porcio medan arne bioo uppá xij ar halpt vj^{ta} hundrad oc iij aurar betur

¹⁾ [tvískr. í sk].

XLV|II¹).

Kirkia j myklagarde er helgut ollum postulum.

hun æ þriatige hundrada j heimalandi oc hlidarhaga land allt.

Þetta jnnan kirkiu. þren Messoklædi. vantar þar til hofudlin. ij stolar oc eitt handlin. ij hoklar. ij kantarakapur. iij alltarisklædi. ij bruner med dukum oc einn vigsludukur. viij stikur lereptz til slop(p)s. einn kalekur. korporalar. iij. tuo alltarissteinar. einn jrskur kross oc annar trekross. brik vtskoren med krosse. hvrðum oc stoplum. mariu likneski oc peturs likneski. kluckur. ij. oc ein bialla. eitt merki. glodarker. kirkiukola. messingsstikur. ij. jarnstikur ij. oc ein stor skrvdakista. dukur glitadur yfer petri. lecktare oc stoll. hompoll af tin. fontz vmbunadr oc paskakerte med tre. ij. alltare.

Þetta j bokum. Jn primis adventvbok de tempore per annum eigi epter ordu ofull. lesgradlare fra xlimam annar fra paskum til aduentu at ollu. grallare fra aduentu til paska de tempore til aduentu. aspiciens med de sanctis. brestur langafostv songen. lesbok de sanctis per anni circulum. de sanctis bok syngiande fra aduentu oc til paska. jolafostvbok syngiandi ath ollu. common syngiande. hymnarius. sequenciobok. ij psalltarar. lagasonguabok. kuer de dominicis syngiande æ sumarit. de sanctis bok syngiande a sumarit. common syngiande med Messum a einne bok. aspiciensbok gomul. kiriall med venite. mariupsalltare oc margar skrar vondar.

Þetta fylger jordunne j myklagarde. þverardalur heim ath lamba badumegin. skogur j lundz landi j hnioskadal. rædur gardstadur firir ofan en kidsæ firir vtan. Skogur j nupufellz landi²) skogur j biarkar landi. rædur gil firir vtan oc sunnan.

Þessar jtolar sagdi ornolfur j þuerardal af modru(u)ollum. halfan þridia tog ýxna manadar rekstur asaud fra þuera j oxnadal enn þar firir skulu þeir halda vppi garde firir nedan oc selfor j diupadal a holm sel fra hlidar haga. Teigur j oxnadal ofan fra lurkasteine millum tueg(g)ia gardstada. er oc sagdur vij. folallda rekstur j vaskarogsl. sagdi rusti vtan ef ath myklagarðr ætti allar (slægiur) j hruthaga. þetta sama bar sira semingur af saurbæ

¹) Sbr. LXXVI, því þar er annar máldagi Miklagarðs; ² Attú bil í skb.

ath fader sinn magnus hefði leid¹⁾ j brutt slægiur wr²⁾ bruthaga þa hann bio j mýklagarde oc hefði einginn ath fvndit.

Þessar jtolor sagde ornolfur þordarson at mýklagardur ætti j oxnafellz jord tuo xij fedminga med torfskurd arlega.

XLIX.

Kirkia ðá grund er helgud med gudi hinum heilaga laurencio.

hun æ land allt a finnastodum.

Þetta j skruda. þrenn Messoklædi ath ollu. ein god. af þeim. þrenn rifen oc sliten. sloppur. iij kapur. einn lecktara dukur. ij altarisklædi oc ij bruner. skrin med helgum domum af tre. iiij corporalia med hussum, einn kalekur. fontz vmbunadur oc fontur med ij brikur. onnvr yfer haaltare. onnur framme firir. krossar. v. merki ij. litid silfurskrin brotid med helgum domum. ij paxblod jrsk. Mariolikneski. olafs likneski oc laurencius likneski. ij koparstikur oc ij hialmar oc ein jarnstika. steintialld yfer alltare. tialld gamallt fram j kirkiu. paskablad. dukur yfer laurencio. annar yfer olafe. sessa. eldberi. glodarker. vj. kluckur oc ij biollur j kor. alltarissteinn. kirkiukola. ij lektarar. einn stoll.

Þetta j bokum. Aspiciensbok syngiande oc sæmileg de tempore de sanctis. bok med ýmnum. onnur vel syngiande. lesbok fra aduentu oc til paska. onnur fra paskum oc til aduentu. messubok lesandi fra aduentu oc til huita sunno. onnur til aduentu lagasongvabok. commune syngianda oc de sanctis æ sumarit æ einne bok. grallare oc ij psalltarar. paskakuer. ymnarius. seqvenciobok. paskabok syngiandi. ij capitularij. textabok ok ein commons messo bok syngiande ok nockrar skrar ath auk.

þar skulu vera heimilisprestar ij oc jafnan diakn. tekstz heima j leigu vj merkur. enn vtan gardz half. v^{ta} mork. ef modrufell liggur til.

liosstollur oc heytollur af vij bæium.

Ecclesia non dedicata.

Tiund æ þui ære kirkiu hlute hundrat oc vj aurar betur. reiknadizst j porciones ecclesie vppa v ar. medan sumarlide bonde hieilt. vjc oc x aurar betur. Anno Domini M^o cd^o lxx^o uiij^o.

¹⁾ = lied; ²⁾ Sýnist svo; allar afskr. lesa: vm(!).

Jtem vard biskup olaf vnder eins oc sumarlíde bonde vm kirkiureikning æ grund ath fallit hefði vppá xv ær oc xx meðan eirekur bonde loptzson bio iij hundrut huortt ær. var þat saman reiknad tiutige hundrvt oc. v. hundrut betur ef hann bio suo leinge. oreiknad vppá xxx dár oc vij betur er biorn þorleifsson oc hans fader atte ath suara. Jtem ætte kirkian xx hundrvt j lausagoze gamallt.

Anno domini M^o tiund kirkiuhluti a þui ari xvij aurar suo vppá v. ar framán til.

L.

Kirkia hins helga peturs áá hrafngili a halft heimaland. hranastade. botn. allt nylende. gil. kefsáá. halfuan bleiksmýrar-daal fram fra skardzáá. torfskurd j sigtuna land. firir austan eyiafardaráá tueir eingiteigar. heiter annar. geingia. en annar karateigur.

Þetta jnnan kirkiu. messuklæde þren oc brestur til stolu oc handlin. kalekur oc vegur vel .x. aura. ein kantarakapa. ij. hanklar lauser. er annar allr j sundr. ij slop(p)ar. v. altarisklædi. ij altarisdukar uonder með brunum. ein(n) lektaradukur bla-merktur. litil skrin tauo¹⁾ með silfur oc er j burtu af badum endunum a huoru skrininu oc nedan j gringum¹⁾ af badum. eit(t) skrin með kopar. texte með forgyltan kopar. v. altaris-steinar. oc ecki silfr áá. baxturjarn oc fonsbunadur vondr. paska-staung. grafuatre ij. vpphallzstikur sacrarium handklædi aungu nytt. ij. koparstikur. ein jarnstika stor oc er brotiñ. vj. jarnstikur firir likneskium. kertaforme. oc framestaudu forme. sezstoll broten. iiij. kluckur j stoppli. iij. j kor. kross sæmi-igur yfer altari. gudzspiallakross. kross yfer kordyrum. font-kross með kopar. mariulikneski með hurdum. peturs likneski. nicholas likneski oc thomas. gudmundar. jeronimus. katrinar likneski oc margretar. sancte katrinar blad oc crvcifixum blad. lik(a)kross brottin.

Þetta j bokum. ij. saungbækur per anni circulum. ij. les-bækur de tempore per anni circulum. oc en lesbok vm sum-arit. de tempore bok tekur til ath aduentu oc fram til pascha. de tempore bok ath lesi oc saung fra de trinitate oc til ad-uentu. de tempore bok fra paschum oc til jola faustu með

¹⁾ Svo.

gudzspiollum. pistlum oc oracium. laghasaungabok. collectarius. capitularius. misale a sumar. misale fra aduentu til pascha. grallare. ymnarius. psalltari oc margar smabækur adrar oc katrinar saga. ripti sira jon aptur oc afenti ath auki fyrskrifadra boka saungbok de sanctis fra jonsmesso baptiste til pascha. misale de dominica fra de trinitate til aduentu med sequencium de tempore et de sanctis. deilegur¹⁾ psaltare oc processionale. songbok.⁽²⁾ xj. [oc xij bekur²⁾]. nockrar skrædur at auck.

ijj messoklæde at ollu. ein kalekur med patinu. v. merkur vax. sloppur oc korkkapa. v. alltarisklædi.

Þetta [j] lausa goze. vj. kyr. vj. asaudar kugilldi. ij. naut tuæuetur. ij. sængur vondar firir kugilldi. kerald oc þar til .x. aurar. firir tuo kerolld. ij. hestar gamler oc þar til .xx. alner firir hundrat. hundrat j vadmalum. xij. aurar annars hundra(d)s j virdingargoze. var þar j lukt. ij. kistur. pundari. metaskaler med. iiij. metum. vazkall brotin oc ketilhrof. brestur kirkiuna vit sira jon petursson .ix. kugilldi oc þar til. xv hundrut j stadarspioll oc kirkiu porcio oc mortalia allt þat sem fallit hefer medan hann hiellt stadin. jtem var kirkiuan gior firir halfan fiorda tug hundrat(a). en husin firir xij. hundrut.

þar er tueggia presta skylld oc tueggia diakna. tekzt heima j leigu. iiij. merkur. enn utan gardz. xij. merkr.

heyttollur oc liostollur af. xvij. bæium.

tiund kirkiuhluti a þui ari fimtan aurar.

Reiknadizst j porcionem vm. v. ar er sira jon broddason bio þar. ij. hundrvt. oc. xv aurar betur. jtem j mortallia. vj. hundrut.

Anno domini M^o cd^o lxx^o primo. reiknadizst j porcionem ecclesie vppm. x. mr. halft attanda hundrat medan sira jon bio. er sira jon kuittur um sio hundrvt af fyrskrifudum reikninghskap firir kirkiubot oc messoklædi ath ollu utan hokul. jtem gafst ein kyr j mortalia.

Anno domini M^o cd^o lxx^o quinto.

Manadaghin næsta epter vppstigningardagh³⁾. var kirkiuan a hrafnagile virt firir xxx. ca. oc viij. c^{tt}. betur. Enn stadurenn heima med þeirre bott sem sira jon broddason hafde a hann

¹⁾ [AM.; sæmiligur 1639; ²⁾ adrar 1639 & 1645; ³⁾ þ. e. 8. Maí.

lagt var gior lika sem þa er sira jon tok med stadnum. firir
 iij. c⁴. Enn uppbygging aa. v. stadarens jordvm er sira jon
 hafde tekit. iij. huslausar oc j eyde. Enn enu fimtv med. ij.
 husum uondum. oc þar til hafdi hann latit giora. vj. utthýsi
 med nýjum birkiuidi oc þessi oll fyrskrifud bot a greindum
 jordum oc husum uar gior firir xij. c. lukti sira jon þessa
 bot j mortalia oc anan kirkiunnar reikning epter þui sem
 reiknadizst vup a rettan reikningskap. þar til lukti sira jon
 kirkiunne a hrafnagile ij. c. j uide j porcio.

Anno domini 1000 ed^o lxx^o viij^o. Tiund kirkiuhluti a þui
 are hundrat. Reiknadist j porcio ecclesie medan sira stigur bio
 vppaa iij. cur. ij. hundrvt oc vij aurar betur. var þa afreiknad.
 x. aurar j subsidium pallij. oc. iij. aurar firir teigh medan [hann
 huar(f) vndan¹) vppaa. ij. ar.

Anno domini 1000 ed^o lxxx^o. Reiknadizt j tiund a þui ari.
 ij. merkur oc vel halfur eyrer betur a fyrsta ari er sira magnus
 asgrimsson tok vid hrafnagil(i).

Til minnis.

Gaf brýniolfur magnusson j sitt testamentum jordena
 kadalstade hrafnagils kirkiu med rekum oc ollum þeim gogn-
 um oc gædum sem greindri jordu fylger oc fylgt hefer ath
 fornu oc nyiv hver er lig(g)ur j þonglabacka kirkiusokn. jtem
 petursskogur j laufasbardi er nollr var firir gefinn.

LI.

Fell so mikit j porciones kirkiunnar j logmannzhlid vppaa
 þau þriu ar medan sumarlide eireksson bio. ix. merkur þa
 hann sialfur giorde reikningenn. var þa oreiknad uppaa lxx
 cur oc iij betur medan eirikur loptzson hiellt oc fader hans.
 ath auk xvj hundrvt oc. xx. j lausagoze er kirkian atte adr
 epter þui sem stendr j maldaganum þeim sem sira steinmodur
 tok. var þetta giort anno domini 1000 ed^o lxx^o terciu. var allz
 reiknad j porcionem ecclesie nýtt oc gamallt [tuttugu hund-
 rada oc xv²) hundrut betur er fyrnefndur sumarlide giorde firir
 sigh fodur sinn oc fodurfodur vppa. iij cur oc lxx⁴²⁰ anno
 domini 1000 ed^o lxx^o viij^o.

¹) [hann la vndann afskr, 1639; ²) [óvist.

LII.

Kirkian j glæsebæ er helgut nicholao.

hon æ allt heimaland.

Pessar jtaullur. jn primis skog j fnioskadal [ut fra hofstodum¹⁾]. manadarregstr ollu bufie j bæde mal fram j fremre kleifum. dals²⁾ landz³⁾ heide. afriet(t) hrossum oc ollu geildfie under brottubre(c)ku a haurghardal. tolfedmingr torfs arlega j dagurdareyrarjord. halfs manadarteig j molldh(a)ugnajord. arlega j mote þaragogñvm j basvm.

Þetta jnnan kirkiv. ij. krossar. Mariulikneske sæmeligt med burdum. annat⁴⁾ litet oc lest. nicholas likneske oc jons likneske hollabiskups. litet skrin med ton. eit(t) paxspiald oc paxblad. brik gomul ýfer alltare. jarnstikur. ij. fyrir likeskium. sackrarrivm munlaug. glodarker. altarissteinar. ij. stolar. ij. Messoklædi fern oc ein haukullaus. ein(n) slop(p)ur. kantarakøpa vond. ij kalekar. tuenr altarisbuningur ij. kluckur oc þriar brotnar. ij. biol(l)ur oc metuskaler.⁵⁾

Þetta j bokum. de sanctis bækr ij. taka til at jonsMessobaptiste oc til aduentu oc þar til lesbok. de tempore brefer a sumarit fra trinitatis deigi oc til aduentu. jolabok samsett. comon samsett. aspiciensbok til paska. salltare. sequenciubok. ymnarius. capitularius. de sanctis bok a uetren med sma hold. Messobok de tempore fra paskum oc til aduentu. missale de sanctis fra jonsMessobaptiste oc til MariuMessu seinne. pislabok oc gudspial(l)a per anni circulum. brestur j haña fastan oc enn nockurar skrar adrar. nicholas saga. kirial. jstoria sancti nicholai.

steintialld ýfer kor. refel vm framkirkiv.

þar er prestszkýlld. tekr heima. iiij. merkr j leigu. enn vtan gardz hundrat.

liostollur oc heytollur af. x. bæivm.

Þetta j fridvm penningvm. vij malnýtu kugillde. iiij. gellðfiar kugillde. hundrat j hrossum. half fimta hundrat j virðinga godze.

Œcclesia dedicata jn die sanctorum jn selio.

Tiund tali anno mork.

reiknadiz j porcionem a meðan sira þorgrimr jonsson

¹⁾ [fyrir utan hofstadi, afskr. 1639 & 1645; ²⁾ afskr. 1639 & 1645; óljóst í skb.; ³⁾ land, afskr. 1639 & 1645; ⁴⁾ annan, skb.; ⁵⁾ svo.

hiellt stadinn j glæsebæ vm t(u)au ar oc. xx. atta hundrut. þriu hundrut j mortalia. Jtem j gamallt þorcio. viij voder. reiknadiz þorcio oc mortalia fornt oc nýt(t). xiiij. hundrut.

lagde sira þorgrimr til kirkiunnar metaskaler oc slop(p) sem adur star skrifat. alltarisduka. ij. hofudlin. stolv oc paxspialld vtlentz. ein bialla oc grallare. oc lofode sira þorgrimr at lata skrifa þat sem a hann uantade oc kirkiubot. fiell hier nidr j fiogr hundrut j fyrgreinda þorcio. er sira þorgrimur skýlldugr nu kirkiune j þorcio oc mortalia fornt oc nyt(t). x. hundrut. anno domini m^o. cd^o. lx^o. primo.

Tiund kirkiuhluti en þui are. vj aurar. reiknadizst j þorcione uppá x ar medan sira þorgrimur bio halft fiorda hundrat. lukti sira þorgrimur aspiciensbok syngiande til paska oc processional med Messodaghaqueri firir. ij. hundrut. Jtem j mortalia atta kyr. er j fyrskrifudum peningum. x malnytu kugillde allzt.

Anno domini M^o cd^o lxxx^o j^o. [Tok sira gudmundr med¹) suo miklum peningum epter sira þorgrim [andadann med²) glæsibę atta kyr. vj. asaudar kugilldi. viij gelldfiar kugilldi. tuau hundrutt j kauplum. xj. hundruth j virðinga gozi oc maurk betur.

Anno domini M^o cd^o. lxxx^o. fell j þorcionem af glæsibę halfur atte eyrer. a fyrsta are er sira gudmundur tok med.

Anno domini m^o (cd^o) lxxx septimo fiell j þorcionem.

LIII.

Kirkian a skutustodum er helgut med gudi hinum heilaga olafi.

hon a þetta jnnan kirkiv. krossar ij. Dariv likneske. olafs likneske. Darivlikneske Dagdalena³). Dagnus likneske. ein messuklæde. corporal. kalekr med patinv. ij. alltarisklæde. j. uigsludukur oc. j. brun. fontr med vondvm buniñge. j. merke. elldbere. glodarker. klukur. iij. oc ein lest af þeim. tialldalepar iller. jarnstikur. iij. paxblad. j. kapa.

Þetta j bokum. grallarar. ij. sequenciubæk. ij. saltara-

¹) [lukti hustru gudfrijdur vp, afskr. 1639 & 1645; ²) [stadnum 1639; ³) Svo.

skrar margar. dominicubok tekr til at paskvm til aduentu de tempore. Messobok um. xij manade med pistlum oc gudspiol(l)-um. oracionem oc missale oc er eigi full. ueturbok tekur til aduentu oc til paska de sanctis et de tempore oc er eigi aull. ymnarius. capitularius oc anar verre. vetrarbok at aduentu fram yfer jol. lesbok de tempore fra huitasun(n)v oc til aduentu. saungbok de tempore fra ix vikna faustu oc til paska. olafs saga oc miog margar skrar adrar.

Þar er prestz skyld oc tektz heima j leigu. iij. merkr. enn vttan gardz c. oc xij aurar.

heyttollr. liostollr. osttollr oc skædatollr af. xj bæjum. enn af arnarvatni osttollr oc skædatollr at eiñs.

Tiund kirkiuhlute a þui are fim aurar.

reiknadiz peningar skutvstada kirkiv j fornt oc nýt(t) porcio. xvij. hundrut oc. xl. þa er einar bonde hielt Anno domini. 1000. cd0. lx0. primo.

LIV.

Kirkian at lundarbreku er helgut med gude nicholao oc ollum helgum.

hun æ xxx hundrada j heimalande.

Þetta jnnan kirkiv. ij krossar. nicholaus likneski. olafs likneski. mariu likneski. Martinus likneski med alabastrum. jons likneski holabiskups. ij paxblod. altarisklædi vont. glit- adur dukur yfer nicholao oc olafi. ij jarnstikur godar fram j kirkiu oc ein litil æ altare. ij merki oc ij kluckur.

Anno domini 1000 cd0 lxx0 viij. Tiund kirkiuhlute æ þui are xj aurar. Reiknadist j porciones ecclesie sidan sira stein- modur tok reikningen vppæ vij ar oc vij tige fimtuge hundrut oc halft. viij. hundrut betur oc v aurar. er biskup olafur var æ lundarbreku. þetta var adur j lausagoze. siav kugillde. xv hundrut j flytianda eyre oc tiv aura kapall.

Anno domini 1000 cd0 lxx0 primo. Tiund kirkiu hlute æ þui are af fasta eign. xj. aurar. oreiknad lausa gooz uppæ. x ar medan jon bonde sigmundsson hielt. oc suo allur annar reikninghskapur vppæ siotige ar oc tuo betur oreiknad.

Jtem lagde gudny magnusdotter til kirkiunnar mariu likneski. nicholas likneski. glitadan duk yfer. merki tuo. meta-skaler med metum ollum. kista læst.

Þetta j bokum. psalltara. grallara ofullan. adventubok syngiande de tempore et de sanctis. onnvr fra niv vikna fostu de tempore syngiande. þridia paskabok syngiande vtan lectiones. commune suffragium per totum. var þetta giort fyrer halft fimta hundrat.

Anno domini m^o cd lxx septimo tiund a þui are. xj. aurar. fiell suo mikit j porcionem uppæ niu ær medan einar sigmundsson hiellt lvndarbrecku fimm hundrvd.

LV.

[Eyiardalsá].

Kirkian a eyiardalsa.¹⁾

LVI.

Kirkian j liosauatne er helgut med gude hinum heilaga nicholao.

hon a. xxx. hundrada. enn holastadur æ allt liosavatn jtolaust.

þetta jnnan kirkiu. ij. krossar. nicholas likneske. j. duckur æ alltare. j. klucka kolflaus oc aunnur bial(l)a.

Þetta j bokum. eiñ aduentubok fram til paska at saung oc ij. salltaraskrar.

Tiund kirkiuhlute a þui are half mork. reiknadizt j porcio vm. viij. ar medan sira þorleifur magnusson hielt staden. xij. aurar annars hundrads.

þar er prestz skylld oc diakns. tekur prestur j leigu iiij merkur oc uttan gardz iiij merkur.

heyttollur oc liostollur af. viij. bæium.

ecclesia non dedicata.

LVII²⁾.

Kirkian j huamme j laxardal er helgud hinum heilaga olafe kongi.

¹⁾ Af þessum máldaga hefir aldrei verið skrifað meira í bókina;

²⁾ Afskr. í British Mus. Add. 11,242. 4to, skr. c. 1543.

hva a halft land [med ollum rekum þeim¹⁾] sem þui landi hefer fylgt at fornu oc nyio fra stapa uid landzenda a motz vid reykie²⁾ reka. a greind kirkia i greindu takmarke allan reka vidar oc hvala oc annarra fiorugagna oc selver halft j stapanum. jtem j þorbiargarstadar³⁾ reka þridiung allz reka vidar oc annarra fiorugagna. jtem j backareka helming j ollvm reka vidar oc hvala oc annarra fiorugiæda. jtem fiordung i hvalreka fra gaukstada a oc inn til saudar er fellvr millum skefelsstada oc backa. holastadvr a halfa hvalreka vid hvamskirkin i lagsardal suo vida sem hun a i. Jtem a hvamms kirkia vætt af hverium hval tuitugum oc leingra. hvennen sem a land kemur. nema vppskorenn se a skipvm flvtur fra gaukstada a vestvr til deilldarhamars. jtem i þorbiargarstada iord vestvr a fiall. ij. attfedminga i torfskurd oc hrisrif yfer um a. jtem a sellande manadar beit a sumared. oc selstavdv. jtem alla atlastade. jtem fiskatollvr firir austan vm allan skaga vestvr til mannavikur. fiordvngvr fiska af huerium manni sem rær til midsumars⁴⁾.

þetta i kvikfie. v. kyr. oc. ij. asaudar kvgillde. hestvr oc hross.

þar skal prestvr vera. tekvr hann heima i leigu. iiij. merkur. vtan gardz. ij. merkvr oc xij. alnar.

Anno domini m^o cd^o lxxx^o nono. þa sira bessi suarsson slepti fyrneput huam. oc sira jon brandsson tok uid. voru suo miklir penuinga(r) honum i hond fengner. ij. kyr. j. hross. iiij. asaudar kugillde. þreutt naut oc vetvrgamallt. ix. sauder vetvrgamlir. ij. hrutar tæuætrir. sex hundrut i vadmalum ok. iiij. alner betvr. tuo hundrut i busgagne. ok at auk tuær kistur vondar. tuo kerolld i iordu vond. pottur vondur litill. fiordungs ketill vondur.

voru suo margar bækur. þa sira besse slepti. en sira jon tok vid. jolabok oc tekur fram yfer jol. responsoria. gudspiallabok tekur til (ath) aduentu de tempore oc fram til pasca. responsoria-bok de sanctis tekur til at jonsmesso baptiste til aduentu. saltare. pascabok brestur i lesit. grallare. gudspiallabok de sanctis kringum arit. gudspiallabok de sanctis tekur til

¹⁾ [oc annan reka þann 11,242; ²⁾ reyke(!) 11,242; ³⁾ stada 11,242; ⁴⁾ hér hættir 11,242.

fra marci euangeliste til aduentu. commun syngianda. de tempore bok tekur til pascadagin til aduentu. de tempore bok sponsoria vm sumarit til aduentu. kiriall med venite. mariumessna boc. commun med messum. lesboc tekvr vm jol de tempore missale til aduentu. lesboc de tempore vm sumarit til jmbruviku. capitularius vondur. brestur i kuer. lesboc de tempore vond a vetrin. responsorium ecki epter ordu. olafs saga. siau skrædur til einkis.

Þessuklædi vond. tueur hoklar. tuo altarisklædi oc annat vont. tuær bruner. onnur slitin. ein corporall. þrir altarissteinar oc eirn fastur. kalekur lestur. koparstika. þriar iarnstikur. tuær kluckur storar. tuær litlar. half setta mork vax. vondur fons vmbuningur. likakult j. tueur krossar. mariulikneske. olafs likneski. katrinarlikneski. merki. tuo glodarker annat vont. tueur lecktarar.

LVIII.

Kirkian æ myklabæ.

Anno domini m^o cd^o lx^o quarto var þetta kirkiunnar eign æ myklabæ i blonduhlíd er hauskulldr prestur hakonarson tok med.

j fyrsto er þar olafs kirkia. æ hun allt heimaland. er þorvardr prestr grimsson gaf med þessum vmmerkium. ath landfall rædr firir sunnan. oc geingr hagagardr ofuan or fialli firir vtan vidnuallagard oc rettsyni yfer j raudaskridu sudr fra arnarberge. stendr stein æ melnum vppi firir ofuan skriduna. suo vth til þuergarda oc vpp ath acraslyum. rædr þa akbraut vtan til modz vid mosagrund. eiga hier j vpphaug(g)uit. gras med teigum sinum ackrar oc vidiuellir. fiskueide i jokulsa æ myklabæjar kirkia alla med krossi j holme þa sem er edr verda kann oc til modz vidr reyki. hris æ oxnadalsheide fra fiallzenda firir ofuan reidgotur oc fram til griothryg(g)s til modz vid vidnuollu. krossland halft firir framan valagilsæ oc til seliadalsæ. nautarekstur j milli krakuær oc kallbagsæ. milli reidzlugils oc griotær. hualreka æ skaga milli haurkuær oc fornu uarar. ij. hluti or þridiungi. enn uestur þadan til deilldarhamars halfu minna. Enn suo skal hual deila ath landzhluta skal skipta j þridiunga. tekr ein(n) þridiung holastadur. annan

þridiung flatatunga oc holastadur. hinn þridia þridiung skal skipta j þria stadi. skal. ij. hluti þess þridiungs taka myklabæiar-menn. en hinn þridia þeir sem eiga. Enn vestur fra fornu uor oc til deilðarhamars. þa eiga þesser menn halfu minna.

Þetta j vidrekum nordur fra læk þeim er fellur ofuan fra bænum kellduvik j sio. oc til þess jardarkross er sudur er fra bænum þangskala. stendur þar oc stein mikil j florumne iafn-gegntt jardarkrossinum.

Hier liggur vnder ackrakirkia med tiundum oc liostollum. vtan bonda oc huspreyiu oc born þeirra. tekur prestur þar florar merkr. sungit huern dagh helgan. bænhuss fimm. j solheimum. j midskytiu. j dæl. oc vallholtum tueimur med forne skyld. half mork af hueriu. fylgd med veturmessum. en eigi med sumarsaung.

tiund. liostollur oc heytollur af atta bæium.

þar er prestz skyld oc diakns.

tiund α þui are. kirkiuhluti. xj. aurar. reiknadizt j porcionem α niv arum er sira sigmundr hiellt. [iij hundrut¹].

Jtem j gamalt porcio. xx. voder.

Þetta j kvikfie. x. kyr. oc xv. asaudar (kugillde) oc xix geldfiar kugilde. eitt bro(s). iij αsaudar kvgilde.

reiknadizst j porcionem ecclesie nytt oc gamallt medan sira sigmundur bio. xvj. hundrvt oc. vj. aurar betur. lagdi hann kirkiunne messuklædi ath aullu. ij. steintioll. ij. merki oc antoni likneski. firir. iij. hundrvt oc. vj. aura. stendur epter. xij. hundrut. gaf sira sigmundr vorri fru einn koparhialm. Anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o.

Þetta jnnan kirkiu. mariulikneski. olafs likneski. kros(s) med vnderstaudum yfer altare. ij. merke. einn kalekur. iij. hauklar. tvenn Messoklædi. aunnur ny enn aunnur forn. ij. sloppar oc ein kapa. ij. alltarisklædi. ij. klu(e)kur. iij. jarnstikur. ij. lektarar. ij. alltarisdukar buner. oc ad(r)er. ij. obuner.

Þetta j bokum. lesbok. tekr til ad adventu oc til pascha de tempore et de sanctis. grallare tekr til ad adventu oc um kring ared de tempore med sequencium. lesgrallare med oracium. pistlum oc gu(d)sspiollum de tempore oc tekr til ad jolum

¹) [eins 1689.

framan til pascha. oc er vondr. oc annar lesgrallare med oracium. pislum oc gudspiollum. tekr um. xij. manudv de sanctis et de tempore. (fæstu bok de¹⁾ lesbok tekr til ad paschum. og til adventu de sanctis et de tempore. messubok at ollu de sanctis vm tolf manudu syngiande. oc er med sequencium. einn saltara oc sequenciubok oc capitulariusbok.

Anno domini m^o cd^o lxxx^o ix^o fiell i porcio α xiiij. arum medan sira jon broddason hieilt miclabæar stadh. sex hundrud oc half mork oc hestur j mortalia. jtem jordina alla huarf er liggur j uididals(tungu) kirkiusokn. er sira sigmundr lu(k)ti kirkiunni firir sina penninga. er bergliot dotter solueigar þorleifsdottur fleck j fiordungsgiof epter modur sina. eppter þui sem brief giort þar um uottar. ath miclabæiar kirkia eigi jordina firir gripp oc ran. oc solueig oc sira sigmundur haufðu j brott fra miclabæar kirkiu.

jtem eigur kirkian brollfstadi oc backa i laxardal er liggur i huams kirkiu sokn. med reckum.

jtem luckti sira jon broddason j porcio klu(c)ku oc slopp oc. ij. bruner. corporal oc corporalshuss oc hompol fyrer. iij. hundrud allt saman.

Anno domini m^o cd^o xc^o secundo fiell i porcio vppa þriu ár halft annat hundrat oc xviiij. alnar betur. þa sira andres bio. tok hann med stadnum. iij. kyr. vj. ær oc. j. kalf. oc einn hest i mortalia er kristin gaf. oc aklædi eitt.

LIX.

Kirkian j guddolum er helgut med gudi hinum heilaga nicholao.

hun a alt heimaland oc land α tunguhalsi.

Þetta jnnan kirkiu. messuklædi þrenn ath ollu oc hokul ath auk. ij. slopar, ij. kantarakapur. dukar. ij. yfer likneskium. dalmatika vond. v. altarisklædi. merkislep(p)ar tueir. eitt brikarklædi. iij. krossar. mariulikneski. nicholas likneski med jarnstiku. margretar likneski med jarnstiku. brik oc tabula spiald. skrin cum reliquiis. huslker²⁾ haganda. eit(t) glodarker.

¹⁾ afskr. 1639 les hér sem einginn skalli væri; ²⁾ huliker(!) skb

el(d)bere. biarnfeldr slitin. ij. kistar. ij. kluckur. ij. koparstíkur
oc ein brotin. kertaklofui. ij. stolar. lektari. baksturiarn vond.
kalekur með patenu. iij. corporale. iij. altarissteinar.

Þetta j bokum. orða ofull. capitularius. communs brefuer
syngianda. paschabrefuer lesanda. iij. salltarar uonder. ix les-
bækur de tempore (et) de sanctis. aspiciensbok til pascha með
de sanctis sæmilig. sumarbok syngiandi de tempore (et) de
sanctis. föstu(bok) de tempore (et) de sanctis. onnur um jol.
sumarboek frá paschum ofull. sumarbækr tuzær litlar. adventu-
bok. de sanctis bok et de tempore vm langafostu, vetrarboek
syngiandi de tempore. lagasaunguabok sæmilig. orða. skra. ij.
gradlarar syngiandi. iij. sequenciubækr ofullar vtan ein. les grad-
are. bok með gudspiollum oc píslum. oc margar bokarskrár
smaar oc stórar.

Þar er prestskýlld oc diakns. tekur prestr heima j leigu.
iiij. merkr. enn vtangardz halfua fimm(tu) mork.

heyttollr oc liostollr oc tíund af. ix. bæium.

tíund oc kirkjuhluti a þui ari ellifu aurar.

reiknadizst j porcío vm. xix. ár. þa sira steinolfur hieilt
stadin. halft tolfða hundrat. stendr þetta olukt.

dedicacio ecclesie. iiij. nottum epter seliamannamessu.

jtem nicholas saga. jolafostu brefuer. annat um jol.

Þetta i lausagozi. þa sira þorleifur magnússon tok með.
vij. kyr. vj. asaudar kugillde. oc. ij. ær betur. ix. gellðfiar
kugilldi. vij. hundrut j koplum oc vj. hundrut junnan veggia.

reiknadizt j porcione ecclesie meðan sira þorleifur bio
vppá vij. ár. ix. voder oc. ij. alner vadmals betur. anno do-
mini m^o cd^o lxx^o v^o.

Jtem lagdizt til kirkiunnar wr abæiar þingum meðan
kirkian var ecki vpp gior. iiij. merkur vppá. iiij. ár. jtem vj.
kirkione i ornamenta.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono. tíund a þui ari mork.
oc reiknadizt i porcione ecclesie upp á vij. ár. meðan sira
þorleifur hieilt. þriu hundrut oc mork betur. ad auk frá abæ
kirkiutíund vpp á. vij. (ær) half fiorda mork. oc ad auk þær
tuzær merkur sem fyr skrifadar standa.

jtem lauk sira þorleifur magnússon kirkione i gudd(a)ul-
um nicolaus líkneski. gradlare frá páskum til jolafostu. bedi de

sanctis et de tempore. langafostubok vfull. de sanctis bok vm sumarit syngiandi. aduentubok syngiandi fram yfer jol. messuklæde. stökk oc kirkiubot. var ix^c. alt saman.

(fter standa ix^c. anno domini m. cd. lxxx. sexto.

Anno domini m^o cd^o xc^o. secundo reiknadizt i porcio vpp a iiij. ar. þa sira gunnar bio. cc. oc halfur. vj. eyrer.

LX

Kirkian a mælifelle er helgut hinum heilaga nicholao. hun a allt heimaland. starrastadi alla. brunastadi halfa. settung i vikum j landi oc reka. fiordung j reka a kefla-backa.

Þetta jn(n)an kirkiu. gradal godr. salltari. gudzspiallabækur tuær um tolf manadi. oc de tempore bækur. ij. fra adventu oc til pascha. de sanctis bok med gudspiollum oc pisslum. capitularius et ymnarius a eine bok. sequenciubok. dominicubok. oc tekur til ad trinitate oc fram til jolafaustu. de santis (bok) um xij. manadi. communsbok. iiij lesbækur. lagasaunguabok. oc bruttsaungvabok. nicholassaga med latinu. processiuall illur.

iiij messuklædi ath ollu oc ein fanyt. brestr þar til stolu oc handlin. ij. kanntarakapur. er onnur ofær. ein(n) hokull vondr. oc. ij. slop(p)ar. oc. ij. kalekar. ij. korporalar med hussum. propiciatorium med kopar. ketill oc munlaug. huortueggia vont. glodarker oc eldbere. j. bagstriarn. ij. koparstikr oc ein jarnstika. fonzs umbuningr. dimbill. kross med vnderstodum. mariuscript. nicholas likneski. ij. krossar yfer alltari. ij. paxspiold. brik oc tabulum. magnus likneski. taulur. merki. kertaklofi. iiij. iarnstikur firer likneskium. ij. stolar. lecktari. glerglug(g)ur lestr. j. biarnskin(n). ij. kistr oc er or annare botninn iiij. alltarisklædi er eit(t) slitid. vj. dukar oc eru. ij. slitner oc ein(n) dukur blamerktur. sacrarium handklædi. ix. aurar vax oc iiij kerte. vogu þau xj. aura. iiij. klukur oc ein bialla. vod oc. vj. alner betur. iiij. kertastikr med tre oc iarupipur i.

þar er tueggia presta skyllid. tekur heimaprestr i leigu heima. iiij. merkr. af bænhussum fiorum. ij. merkur. en þinga-prestr af lytingsstodum. iiij. merkr. af hafgrimsstodum. ij. merkr. af. ij. bænhussum mork.

lysistollur oc heytollur af. vj. bæium.

tiund kirkiuhluti a þui ari xv. alner vadmals oc. xx.
ecclesia non dedicata.

reignadizt i porcionem ecclesie vm .v. ar þa sira sigurdr
þorlaksson hielt stadinn. iij. hundrut oc xvij. alner vadmals.
stendr þetta epter olukt.

Þetta i kuikfie. xij. kyr. viij. asaudar kugilldi oc. ij. ær
betur. iij. naut tuæuetur. gradungr þreuetur oc kalfur firir xv.
aura. ij. hundrazs hestar. oc ij. hross firir halft annat
hundrad.

Þetta innan veggia. xv. trog. vj. vppgiordarkerolld. ij.
fotr. dryckiaraskr. v. skaler. allt vont. var þetta giort af. iij.
prestum oc. ij. leikmonnum firir vi. aura.

munlog heil. eirketill oc liggur a halfur þridi fiordungur.
oc gat a botninum. pottur litill oc. er a. ij. gót.

Þetta i sængum: ij dynur með duñ. oc j. með vll. iij. hæg-
indi með vll. eit(t) aklædi enskt fornt. iij. huiluvoder. ij. kistu
þrum loklaus bædi. ij. kerolld oc liggia. iij. tunnur a huoru.
oc. ij. kerolld i iordu. eru þau rotiñ oc onyt.

Anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o. reiknadizt i porcionem
ecclesie upp a x. ar meðan sira sygurdr bio. ath auk fyrskrif-
ads reiknings. xvj. voder oc ij. alner betur.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono. tiund a þui are tíu
aurar. reiknaditz j porcionem ecclesie upp a eitt ar oc. xx.
allz með fyrra reikningi meðan sira sigurdr bio. xij. hundrut
oc. ij. merkur betur.

Anno domini m^o cd^o lxxx^o sexto. reiknadizt j porcionem
ecclesie vppa. xij. ar meðan sira sigurdr hielt. ix. voder vad-
malls. luckti hann hier j messuklædi ad aullu. brun oc alltar-
isduk. j. saltara nyan. þuær¹) saungbækur de sanctis et de
tempore vm sumarit. oc lesbok fra johannismesso baptiste oc
til nicolai. með forkirkiune fyrri xj. hundrut.

Anno domini m^o cd^o xc^o secundo. luckti sira sigurdr
kirkiune i decima(m) partem. x. hundrut.

¹) = tvær.

LXI.

Kirkia a reykium er helgut hinum heilaga michael.

Þetta jn(n)an kirkiu. messoklædi vond. ij. hoklar lauser. j. alltarisklædi. ij. dukar. iij. tiold vond. ij. glodarker. kalekur med patena. kertastikur. iij. med jarn. kista olæst. ij. krossar. mariuscript. michaelis likneski oc dukur yfer. annar yfer krossi. eit(t) paxspialld.

Þetta j bokum. gradall sæmuligur¹⁾ med sequencium oc kirial. de tempore bok (med) oracium pislum oc gudspiollum per annum. nockut messo brefuari de sanctis. saungbok de sanctis fra adventu oc til pascha. de tempore bok fra aduentu oc fram yfer þrettanda. ymnarius. capitularius.

iij. kluckur. kola. lektari.

Þar skal vera heimilisprestr. tekur hann heima j leigu. iij. merkur. i dal. iij. merkr.

lysistollr oc heytollr af. ix. bæium.

dedicacio ecclesie in festo morici.

tiund kirkiuhluti a þui care. hundrat oc suo mikit a hueri(a)

xij. manadi vm. xij. ar þa besse bondi hieilt.

jtem. iij. hundrut er sæunn hussfryia gaf kirkiune i testamentum.

jtem sextigi hundrata oc. iij. hundrut i gamla instædu kirkiunar er bessi bondi sag(d)izt vpp hafa dregit af styr diakna snorrasyni.

LXII.

Kirkian a vidimyre er helgud med gudi hinum helga petro postola.

Þetta innan kirkiu. ij. messoklædi vond. oc vantar haufudlin fra audrum. j. kapa vond. brun med vixluduk oc saurduk. ij. dukar yfer likneskium. j. glodarker. kaleckur med patena oc corporal. ij. jarnstikur. kista loklaus. einn kross med vnderstodum. annar smelltur. þride gamall. j. skrin. j. paxblad. marivlikneske oc peturs likneski. katrinar likneski oc marivlikneske med alabastrum. oc thorlaks likneske.

Þetta j bokum. grillare oc sequenciabok¹⁾. missale fra ad-

¹⁾ Svo.

ventu oc til paska de tempore. missalebok fra de trinitate de sanctis et de tempore. lesbok a svmarit. historiobok de sanctia a sumarit. lesbok fra tiburcii et valeriani oc til mariumessu magdalene. salttare. kiriall oc peturs saga.

þar a at vera prestur ok diakn. tekr prestur heima. iiij. merkur.

lysistollur oc heytollur af. xij. bæum.

dedicacio ecclesie næsta dagin epter mathei apostoli oc ewangeliste.

Þetta var i lausagoze þa sira steinmodur tok reikning. viij. kyr. ij. asaudar kugilldi. fim hundrut i flytianda eyre. kapall einn.

hefur eingin reikningskapur verit giordur vppa notiger ar. edur þar nockut suo nær.

Anno domini m^o cd^o xc^o secundo. reiknadizt j porcio uppa þriu ar þa sigur(dur) bondi giorde reikning. fim voder oc. v. alner betur.

LXIII.

Anno domini millesimo quadringentesimo septuagis(imo).

Kirkia æ fagranesi er helgut [med gudi oc¹⁾] hinum heilaga matheo gudspiallamanne.

hun æ allt heimaland.

Þetta jnnan kirkiu. Mariuscript. nicholas likneski oc gliðadur dukur yfer. Matheus æ bladi. gudmundar likneski. benedictus likneski. ij. krossar. hokull forn. ij. alltarisklædi vond. ein(n) alltarisdukur. ij. klu(c)kur. er onnur brotinn. eit(t) klucku²⁾ brot. kolubrot.

gradlare per annum. j. saltari forn. nockut af gudspiallabok.

þar skal vera heimelisprestr. tekur hann heima. iiij. merkr. en vtangardz. v. merkr.

lysistollr oc heytollr af xiiij. bæum.

dedicacio ecclesie in octaua sancte johanne baptiste.

kirkiutiund a þui ar(e) half onnur mork.

reignadizt j porcionem ecclesie medan sira þorarin hielt

¹⁾ Svo; ²⁾ kulcku, skb.

stadin vm. xix. ær. xij. hundrud. oc iiij. hundrut i gamallt porcio. lukti hann kirkiune. ij. messoklædi ath ollu. ein(n) alltarisduk firir. ij. hundrut. kalek med patena firir. ij. hundrut. mariuscript med alebastr firir. hundrat. stendr epter allz. x. hundrut i procio olukt.

Þetta i kuikfe. v. kyr oc. iiij. asaudar kugilldi.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono. tiund æ þui ære tuær merkur. lucti sira þorarinn i porcionem kross storann. mariu likneski. mathei likneski. nichulas likneski. steinda brik. messubok de tempore lesandi fra adventu til paska. de sanctis bok fra jonsmessu baptiste oc til marteinsmessu. oc skrudakista med las. allt þetta firir niu hundrut. vard hann kuittur um þrettan hundrut ath auk firir uppbygging kirkiunar. med þui ath hann skal giora golf j kirkiuna oc þil oc hurd firir framan innan. xij. manada. er hann þa kuittur um allann fyrra reikningskap kirkiunar.

LXIV.

Kirkia hins heilaga johannis baptiste i glaumbæ æ þetta firir innan sigh. tuen(n) messoklædi ath ollu. corporalia. ij. hoklar lauser. ij. dukar. blamerkter. ij. kapur. iiij. alltarisklædi. ij. kalekar med patenum. fontur med bunadi. ij. merki. glodarker. ein(n) slopur. j stola vond. ij. jarnstikur. eit(t) jarnskip. tiold vm framkirkiu. ij. steintioold. kista olæst. skrin litid. iiij krossar. mariulikneski. ij. jonar baptiste. mikaels likneski. petrus. celcilie vnderstodur. johannis hofud med disk. iiij. klu(c)kur. ij. biollur. j. glergluggur. brig oc tabulum. paxspialld. elldbera brot. ij. glodarker.

Þette j bokum. Messobok fra paskum til jolafostu. lesbok forn de sanctis per anni circulum. alltarisbok. saungbok de sanctis fra jonsmessu oc til jolafostu. ein(n) saltari. gradlari oc sequenciubok de tempore. de sanctis les(bok) fra adventu oc til paska. missale de tempore fra adventu oc til pascha. paschabok. capitularius. ymnarius. process(i)unal. kirial. ij faustubækur oc er med annari de sanctis.

þar er tueg(g)ia presta skylld oc diakna. oc taka þeir prestarnar. iiij merkr heima oc. iiij merkur j solheimum. heytollur oc lysistollur af. xiiij. bæium.

ecclesia non dedicata.

tiund. kirkiuhluti ær þui ære halft annat hundrat oc fim aurar betur.

Reiknadizst j porcionem medan þorleifur bondi arnason bio um tauo¹⁾ ar. halft fiorda hundrat.

Jtem Reignadizst j porcionem medan biarni bondi jfuars-son oc soffia hieilt vm. xix. ær. xxx. hundrata. iij. hundrut oc fim aurar betur.

er arnne bondi þorleifsson kuittur vm kirkiunar reignings-
skap medan hann hieilt. stendur epter oreiknad vm. xxx. oc tauo¹⁾ vetur.

Anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o. reiknadizt i porcio ecclesie upp æ. viij. ær. medan þorleifur bonde bio. ath auk fyrskrif-ads reiknings. xiiij. hundrut.

LXV.

Kirkian j grimstungum er helgut med gudi oc¹⁾ hinum heilaga nicholao.

hun ær allt heimaland oc torfustadi oc sundhlid ofan til merkidæla oc kalfdalstungu. er herra jon aboti a þingeyrum seldi sira þorsteini illughasyni kirkiunnar vegna j grimstungum fyrgreinda jord kalfdalstungu med ollum þeim gognum oc gædum sem hier hefer fylgt. ath fornu oc nýu. hier j mot seldi sira þorsteinn grauarland. gamla kirkiu eign j grimstungu. samþykkti staudaug oc obrigdilig þesse huortueggi jardarkaup stadana vegna. virduligr herra biskup olaf a holum. saurteig oc saurbæiarland. þorallzstadi oc veidar allar oc afrett er þor-
alzstodum hefer fylgt. halfar lambatungr vm haukagil. selland sýður a fialli.

Þetta jnnan kirkiu. ij. messuklædi heil ath ollu. iij. hoklar oc. iij. serker. ij. handlin von(t) allt saman. iij. korporalar j hussum. iiij. alltarisklædi. alltarisdukur vondr. slop(p)r. kantara-
kapa. glitadr dukr i sundr. dukur slitin yfer sancte nichol(a)e. iiij. tialdalep(p)ar. kalekr oc patina lest. lest skrin. glergluggur brotin. glodarker. hialmur firir vore frv. fontur med bunadi. paxspiald. baksturjarn. merke vont. kista olæst krossar iij. er

¹⁾ Svo.

einn með understodu. mariulikneski. nicholaslikneski. koparstíka og járnstíka og enn þrjú fyrir sancte nicholao. íij. klu(c)kur heilar. íj. lestar. einn stoll.

Þetta j bókum. gradlare frá aduentu og til páscha með píslum og gudspíol(l)um de tempore. missale comunium sanctorum með lagasaungum. sequenciubok ofall. bok með píslum. gudzspíollum og oracium de tempore per annum. ymnarius og capitularius. lesbok de tempore frá aduentu og fram yfir huita-sunnu. ottusaungsbok frá jóns Gesso baptiste og til cessiliu-messo. salltare goðr.

Dedicacio ecclesie jn festo dionicij.

Þar er tveggja presta skýld ef mardarnups kirkia liggir under. en ella prestz og diakns. ef hier eru. íj. prestar tekur huor halfa síöndu mork. enn ef ei(nn) er tekr sá íx merkr.

tíund. heytollur og líostollur af sex bæium.

kirkíutiund a þúi ári mork.

Þetta j lausagoze. vj. kýr og vj. asaudar kugilldi. íj. gellfiar kugilldi. íj. hestar. íj. horss gelld. x. aurar ofrídír. íij. keröld j jordu og eit(t) matarlok. íj. smakeröld. íij. trog. eitt matbord.

Jtem kirkíutiund a þúi ári íx aurar.

Anno domini m^o cd lxxx sexto luktí síra þorstein messu-calek er vegur half(an) tolfða eyri með pateno. íj messukláði með haucklum. íj alltaresklédi með allo. íij corporalia með íj husum. kirkíugolf og altare íj fyrir xiiij. og xv aurum betur. lofadi hann (ath) leggía tabulum til. er hann nu quíttur vm allan reikning hier til.

Anno domini m cd xcix vppa íx ár meðan síra þorstein heítin helth íij^c og ein eyrer [en síðan jllugh . . . ¹) tok vít uppa íij ár [xv íj hundrut²).

LXVI.

Kirkian a vndanfelli er helgut með gudi og hinum heilaga nicholao.

hun á allt heimaland og snerisstadi. víðreka ath halfu

¹) [er gíslí jllugason, afskr. 1639; ²) [xv hundrud, afskr. 1639.

vid huamms kirkiu æ þingeyrasandi oc halfan hualæka ath geitafelli.

Þetta innan kirkiu, messuklædi vond tuen ath ollu. altarisbrun. ij alltarisklædi. kalekr. glodarker. ij. paxspiold. kista loklaus. stockr læstr. ij. krossar. mariuskript. nicholas likneski. jons likneski baptiste. kluckr. vj. glerglug(g)ur. iiij. merkur uax. j. stol. steintialld litid.

ij. messubækr ath pislum oc gudspiollum oc oracium fra adventu oc til pascha. gudzsþial(l)abok med pislum oc oracium de sanctis a sumar. lesbok ofull de tempore (et) de sanctis. aunnur lesbok de tempore fra adventu oc til pascha. var hun lukt firir kugilldi. salltari vondr. gradlari. sequenciubok vond. nichulas saga j latinu.

jarnstika litil. jarnstika firir vorre frv.

Þar er prestskylld oc diakns. tekr prestr heima. iiij. merkr en vtan gardz halfa fiordu mork.

liostollr oc heytollr af. x. bæivm.

Þar æ ath vera omagi.

kirkiutiund a þui æri half mork.

Þetta j lausagoози. x. kjr. xij. ær. ij. gelldfiar kugilldi. ein(n) hestr oc. ij. hross. hundrat i uadmalum. iiij. kerolld j jordu. stofubord eit(t).

Jtem Reiknadizst j porcionem ecclesie Anno domini m cd lxxx sexto medan sira arnoddvr hieilt xiiij merkur oc standa þær oluktar.

tiund a iiij ar mork medan jon sigurdzsson hieilt.

LXVII.

Kirkian hins heilaga johannis baptiste æ stadarbacka æ allt heimaland. krokstadi alla. skarfshol. hwk allan. Reykia-tanga fram fra grasi. toltung j hualreka oc vidreka æ balkastodum. tuo hundrut j vidi edr woro ef ei er vidr til. halfan vidreka oc hualreka norðr æ skridu. enn j millum stiga oc Raudaskridu med hueriu moti sem Reka kann æ þann Reka. alla laxveidi j blahyl j vestuæ.

Þessi¹⁾ sagdi oddr bessason landamerki millum stadar-

¹⁾ Þessi landamerkjaskrá virðist ekki vera yngri en frá c. 1870
—80.

backa oc Reýnihola. ath stadarbacki eigi vestr æ hrýsas þar sem hæstur er oc suo Ret(t)sýni norðr j slod þa er geingr firir nordan breidamýri er liggur þadan j austur firir nordan saurstapa oc suo ofan ath midfiardaræ j Raudagrof þa er liggir firir nordan sandmel þann er vid ana stendr. ok herra jaurundur biskup sagði ath landamerki skýlði vera j millum mels oc stadarbacka. En af fyrnefndum hrijsaasi sudur sionhending firir uestan hola þa er þar liggia næst sudr af. oc þadan sionhending ath vestanverðum bolaholum j slod þa er liggir fra Reýniholum til skarfshols.

Enn þetta er(u) landamerki j millum skarfshols oc Reýnihola. vestr slod su er liggir firir austan þorarinzstapa j millum burfellz oc Reýnihola oc (j) Raunholstiorn vestanverða oc suo ofan med melalæk firir nordan fram oc hon Rædur ofan j æ. fyrst æ millum burfells oc skarfshols oc sidan millum krockstada oc Bretulækiar¹⁾. sagði þessi landamerki kolfinna stroka saunn þa er þa greinde æ. eirek þorgrimsson oc jon bransson. þetta sama sagði aldijs þorgrimsdotter oc bergur eireksson. asgautr sigmundarson. einar þordarson oc marger adrer ath þessi væri saun(n) landamerki j alla stadi epter þui sem sacket haufðu hiner fyrre menn þeir sem giorla vissu.

Þessi er saugn asgautz ingimundarsonar ath stadarbacki eigi jord med aullum gognum sudur fra sandgili oc bug allan sudr ath tunaselium. Enn laxveidi vnder Riukandi. aunundarfitiar allar firir vestan vesturæ oc suo sudur j midian floa. lambatungr sudur fra gautuhrýggium oc sudur fra erringafaunnu epter midiu slettufelli j floa midian. bæði fuglueidi oc fiskvæidi. selfor j litlatungu oc suo j aurridadal oc j bug ef vill. Reýkiaeyre alla med þeim gaugnum oc gædum sem þar kann æ ath reka. vil(l) hann þat sueria ath þetta var þa kallad (eign) stadarbacka er þorgrimur prestur hafði oc hann hafði þetta ataululaust sem hann ma muna. æ daugum jaurundar biskups aunuerdliga bio steinmodur prestr æ stadarbacka enn þorbiorn prestur æ mel oc liet þorbein¹⁾ giora huss stort æ brunin(n)i vpp fra bugdahyl¹⁾ oc kærði steinmodr prestr firir jorundi biskupi oc biskup kalladi til sin ellztu menn þa er veru oc liet þa seigia

¹⁾ Svo.

landamork j millum stadanna oc dæmði epter ath þau skyllði standa. En þorbiorn skyllði hussit ofan taka þui ath þat stod vit landamork oc var sidan nafn gefit oc kollud þrætutoph. veidi j bugduhýl ath helmingi þar ath von var j melsland. voru þessi landamork. raudagrof su er liggur vit hýlin firir nordan sandmel. þadan vpp sionhending j slod þa er liggur vnder þrætutoptarholli oc sidan rædur su slod firir nordan saurstapa oc utan a hrijsas midian. en af fyrnefndum hrijsas þar sem hann er hæstr firir vestan hola þa er þar liggia næster sudr sionhending ath vestanverdu bolaholum j slod þa er liggur fra Reýniholum til skarshols. sagdi eirekur þorgrimsson saun(n) þessi landmork er var þa gamall maður oc skilrikr. aldijs þorgrimsdotter. asgautur jngimundarson oc marger adrer þ(vi)at þesser voro ellzter. hafði steinmodur. ij. huss a halsi. hrafnoptar huss oc þræls huss. oc voru þa forn er sira eýolfr hiehlth kirkiu a backa oc fieck j nýian vid oc til minnis þa er audun biskup tok staden af eýiolfui braut hann ofan hussen bædi oc vefiastofu hid þridia huss oc þar firir liet hann halfua krokstadi. þar næst kom þoruardur þafui. þa þessi. þa þorvardr. d. s. oc hiehldu aull þessi landamorken. en egh þorvardr liet vpgiora huss oc býrgi hia oc ec liet Rifua hrijs vestur j asa. þui ath ec heyrda kuit(t) ath jon prestr biarnason er þa atti Reýnihola halfa kalladi leingra en kirkiuskraðnar a backa seigia. oc a daugum orms biskups liet fyrnefndur jon scrifa aukæru oc aungum domara vid verand(a) j forna skra er liggur a mel.

Oddr þessason seiger þessi saumu jtok oc landamerki [ath stadur¹⁾] a stadarbacka sætti.

asgautur telur suo. telr hann þriar selfarer backakirkiu. ein til kallbaks. aunnur²⁾] j litlu tungu j saurbæ. þridia j auridadal oc oddr Reif hrijsvijde j Reýnihola land þa hann var a stadarbacka med eiriki þorgrimssyni oc taldi hann þat skyldu. ath rijfa a vj hesta vijdi eda hrijs a hueriu ari j Reýniholaland. ef ei væri haufd selfor j auridadal. ef selfor er haufd þa skal fiarhalld vera tueimmegum a sudur fra seli. þui ath eingi reýniholsmanna liggur ofan fra. vil ec hier epter .sueria ef ei þikir ella logligt vera þat ath egh hefui talid.

¹⁾ [vantar í hdr.; ²⁾ auk, hdr.

Þetta jönnan kirkiu. iiij. messuklædi ath ollu oc ein(n) hokul
uondur. ein brun oc vigsludukr. iij. altarisclædi. kapuslitri. ka-
lekur. ij. corporalar. glodarker uont. jarnstika stor firir hæalltari oc
koparstika litil. stika firir vorre frv. skrin. ij. krossar. er annar
med understodum. mariuscript. jons likneski baptiste oc jons
hofud. olafs likneski. eit(t) Mærki. triehialmur. ij. kistur. on(n)ur
olæst. fonsymbunadr vondr. glerglug(g)r brotin. forme oc lekt-
ari. brik oc tabulum oc spiald. iiij. kluckur oc ein bialla. dukur
ýfer sancti johannes.

Þetta j bokum. gradlare. sequenciubok. ij. lesbækur de
tempore et de sanctis. ij. saungbækur de sanctis. tekr on(n)ur fra
jonsmesso baptiste oc til pascha. en onnur til aduentu. de
sanctis bok fra andresMesso oc til pascha. ij. bækr de tempore.
tekr on(n)ur fra trinitatisdeigi oc til aduentu. on(nu)r fra jolum
oc til pascha. lesbok de tempore a sumarit. processionali. salt-
ari. ij. alltarissteinar. lesgradlari sumur sýngiandi a sumar fra
jonsmesso oc til aduentu med pislum. gudzspiollum oc oracion-
um. lesgradlari de tempore fra aduentu oc til pascha oc margar
adrar skrædur vondar. jons saga baptiste.

tiund. heytollr oc lusistollur¹⁾ af. xij. bæum.

kirkiutiund a þui æri þrettan aurar.

þar skal vera prestur oc diakn eda. ij. prestar. brutsaungr
til halfkirkiu oc alkirkju oc. ij. bænhussna.

Þetta j lausagoozi. xij. kyr sextigi asaudar. vj. gellfiar
hundrut. ij. hross. xl. alner j virdingagoozi. iij. voder.

Dedicacio ecclesie næsta dagin epter mattheusmesso vm
haustid

Anno domini M^o cd^o lxx^o nono. giordi þorsteinn prestvr
gudmundsson biskup olaf suo felldann reikning ath hann uar
skyldugur kirkiunne a stadarbacka j portionem ecclesie xij
hundrut sidan hann hafdi næst giortt reikning kirkiune. gaf
biskup olaf fyr sagdan syra þorstein kuittann um adur greintt
porcionem firir þa bot sem hann hafdi giort a kirkiune. lagdi
oc titt nefndur þorsteinn prestur til kirkiunnar j þenna sama
reikning slopp. uigsluduk. alltarisbrun. skilldi hann oc lata giora
klu(c)knabus uti firir kirkiune j fyr gioruann reikning suo kluck-
urnar mætti uera uel bijuar(ad)ar.

¹⁾ Svo.

LXVIII.

Kirkian α mel er helgud gudi oc þinum heilaga stephanu-
α allt heimaland. eyjar α brutafirdi. land α kolbirta oc i
saudadal. bretalæk. land j Reýniholum. jtem skog j norðrardal
millum svartagils oc sauhvsslækjar oc vpp j fiállzbrun. settu
þessir menn sogd takmork med radi herra jons biskups. sira
grimr er þa bio α mel. oc liotur er bio j sueinatungu.

Jtem iij. manna jferd j saurbæjar soluafioru. tialldstad
oc hrossabeit sem þeim þarfaust.

Jtem steinstada land oc hualsα.

Jtem settung j balkastodum huals oc vida. ari einarsson
sagdi ath melstadr ætti þriar vætter huals af tuitugum oc
fleire menn adrer ef kæme æ land ath osi huerium. ýtra voll-
um huorum tueggium. freysivikurbacka. karastodum.

Þetta jnnau kirkiu. iij. messoklædi. ath ollu oc. iij hoki-
ar lauser ath auki oc flest allt vont. slop(p)ur vondr. iij. kant-
arakapur. iij. alltarisdukar vonder. iij. alltarisklædi vond. ij.
formadukar. fons vmbunadur vondur. iij. korporalar. ij. kalekar
skrin. texti med silfur. propiciatorium litid med silfur. merki-
slitur. ij. paxspiold. ein jarustika. trekolur tuær oc ein med
latun. ij. glergluggar. þridi brotin. tabula oc brik. kista læst-
mariuscript. stephanus likneski. vj. krossar. tueir med under-
stodu af þeim. vj. smalikneski. ij. dukar ýfer sancti stefpani.

gradlari oc sequenciubok per anni circulum. pislabok.
gudzspiol(l) oc oracio fra aduentu oc til pascha. Messobok de
sanctis syngiandi med pislum oc gudzspiollum. messobok de
sauctis lesandi med pislum oc gudzspiol(l)um. omnia¹⁾ per
annum. pislabok oc gudzspial(l)a fra paschum. messobok syngi-
andi fra aduentu oc til uinuikna fosta. lesgradlare de tempore
fra adventu oc til paska. lagasaungabok. adventu breffiarium
syugiande med messu til ix. uiknafaust(u). lesbøkur de tem-
pore de sanctis fra adventu oc til pascha. lesbok af dominicum
æ sumarit. iij. salltarar. capitularius. communis breffuer syngi-
anda samset(t). vj. ottusaunga bækur syngiandi de tempore de
sanctis. sequenciubok. sermonsþækr tuær j latinu. martir(i)-
logium firir v. bokarskrar.

vj. klukur oc ein bialla.

¹⁾ ora, hdr.

þar skulu vera. ij. prestar ella prestur oc diaku¹⁾.

tiund. heytollr. lysistollr af. xx. bæum.

kirkiudagr jn festo firmini.

lukti skuli bondi j mortalia um. x. ar. iiij. hundrut oc eit(t) aklædi utlenskt. iiij. hundrut j porcio. lukti hann. j. brik oc kôgur. ii koparstíkr firir. ij. hundrut.

Jtem gaf skuli bondi lopzson sæmiligan kalek forgýlltan kirkiune æ mel er uegur. xx. aura oc eyre.

Þetta j kuikfie. xv. kÿr. vij. asaudar kugilldi. iiij. gellðfiar kugilldi. iiij. hundrut j hrossum. xij kugilldi med jordvm. iiij. hundrut j metfie.

Tiund kirkiuhlute æ þui ære. xvij. aurar. reiknadizst j porcionem ecclesie vpp æ x ær medan sira gudmundr skulason bio. niv hvndrut anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o.

Jtem fiell j mortalia. iiij kugillde vpp æ fyr skrifud x ar.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono tiund æ þui ari hundrat oc halfur siondi eyrer betur. Reiknadizt j porcionem ecclesie allz uppæ sextan ær medan sira gudmundur bio. xx hundrut eitt hundrat oc halfmork betur. luckti sira gudmundur firir skrifath porcionem burfell iordena er lig(g)ur j stadarbacka kirkiusokn. skal iorden tiundazt sem adur epter þui sem ath fornu hefer uerit.

Anno domini m^o cd xcix tiund a þui ari hundrat. reiknadizst j porcionem ecclesie vppa xx ar medan sira gudmundur sira sigurdur oc sira þorstein hieldo xx^e oc. j. mork.

LXIX.

Kirkian a stad j hrutafirdi er helgud gudi oc vore fru.

hun æ allt heimaland.

Þetta j ækum fiordung fyrir geitaholi j ollum neka. (a) fallendastodum fiordung j ollum neka. a þorodstodum fiordungur allz Reka. halfan neka a backa. fiordung j hualreka i salltuik. fyrir bessastodum fiordung i hualreka. halfa iordina balkastadi med halfum ollum Reka a midfiardarnesi. hin(n) tolfthi hlutr j hualreka oc vidreka fyrir fiardarhorni. ei eru sidr renningar [þessarar nefndar²⁾ eda med hueriu moti sem (a) land kemr.

¹⁾ diakns, hdr.; ²⁾ [svo.

Þetta innan kirkiu. ij. messoklædi. on(n)ur forn. corporale. ij. dukar lausir. tiallda lep(p)ar vm kor. alltarisklædi uont. fensvmbunadr vondur. ij. krossar. annar med vnderstodum. glodar-ker. paxspiald. ein bialla. brodstafur. iij. kertastikr. ij. mariu-scripter. thomas likneski. ij. kalekar med patenum.

Þetta j bokum. salltari de sanctis bok fra jonsmesso baptiste. jtem aduentum. lagasaungabok uond. commun ofult. process(i)unale. Mariusaga.

Þar er prestskýlld oc tekr heima j leigu. iij. merkur. en vtan gards mork.

heýtollr oc lysistollr af. xiiij. bæum.

Eccelesia non dedicata.

kirkiutiund æ þui ari. xij. aurar.

Jtem reignadizst j porcio ecclesie vm. xx. ar fýstu sem sira vigfus hielt. xij. hundrut voru.

Þetta j lausagoozi. x kýr. ix. asaudarkugilldi. vj. gellfiar kugilldi. x. aurar j virdingagoozi. halft tolfta hundrat j hestum oc hrossum.

Jtem tok sira jon gudmundsson suo mikit af fyrskrifudvm peningum med stadnum xiiij kýr. v gelldfiar kugillde oc iij hundrut j hrossvm. jtem j mortalia ij kýr oc eitt gelldfiar hvndrat. Reiknadizst j porcio medan sira jon bio vpp æ iij ær. ij hundrut.

jtem var sira fusi skýlldugur j gamallt porcio vpp æ vij ar oc xx. sextan hundrut oc half mork betur.

Til minnis oreiknat þat sem sira jon tok jnnan veggia.

var þetta giort anno domini m^o. cd^o. lxx^o ij^o.

Anno domini m^o cd^o lxx nono tiund æ þui are vij aurar. Reiknadizt j porcionem ecclesie upp æ vij ar medan sira ion bio ath auk þess sem fyr skrifath stendur iij hundrut oc half mork betur. j uirdingagoze hundrat. j mortalia hross oc mariusaga er bjarne gaf.

Anno domini m^o cd lxxx octavo Reiknadizt j portio medan sira þorlakur hielt ij hundrut.

LXX.

Kirkian æ tiorn æ vazsnesi er helgut med gudi oc vore frv.

hun æ allt heimaland j tungu oc æ kolle oc ath geitagili. audna jarder. þar fylger Reki heimalandi. halfr flugtingur¹⁾ en fiordung j ef rekr. halfan hualreka med tungu landi oc suo flutninga en allan vidreka. æ illughastodum hiña tiundu hueria vætt j þridiunginum. æ flatnefstodum j ollum landzhluta hina tiundu hueriu vætt ef flut(t) er. en j þrim hlutum ef rekur. j vik tiundu hveriu¹⁾ vætt j fiordunginum hvort sem fluttur er eðr rekr.

þetta innan kirkiu. ein Messoklædi vond. ein kalekr. ij. mariuscrifter. kross med vnderstodum. ein brik vond oc tabulum vont. paxblad. vpphal(d)sstika skorin. ij. kluckr.

Þetta j bokum. gudzspiallabok med pislum de tempore per anni circulum oc þar til oraciobok med cecretum. gudzspiallabok med pislum de sanctis. æ sumarit. ein processí(o)nale. ij. salltarar. er annar vondur.

þar er prestskýlld. tekr hann heima j leigu. iiij. merkr en vtan gardz halfa fimtu mork.

tiund. heytollr oc lysistollr af. xj. bæium.

ecclesia non dedicata.

kirkiutiund æ þui æri. mork.

Reignadizst j porcionem ecclesie um xl ar er sira eigel hiellt tiarna stad. xvj^o. anno domini mcdlxxx sexto.

Þetta j lausagoosi. v. kÿr. vij. asaudar kugilldi. eit(t) hross. eit(t) gellfiarkugildi.

stendur epter gamalt porcio vm. vij. ar.

Jtem lauk sira eigel j kirkiubot x hundrut. myrrekier. reikkilsiker¹⁾ firir ije. ein(n) syngianda grallara vm xij manuda¹⁾ oc þar til adrar bækur fyrer ije. er hann en skylldugur ije.

LXXI.

Kirkian æ breidabolstad j vesturhopi er helgut med gudi oc hinum heilaga olafui. hun æ allt heimaland. foss. grund. sida. hurdarbak. almenning. þorgrimsstadi alla. sig(ri)dastadi. er sira einar hafidason gaf. þa er herra jon biskup vigdi kirkiuna olafsmesso enu sidari med þeim skilmala ath þar skyldi syngi-azt æfuinliga salumessa artidardagh hans firer sal hans. Jtem lambseidi af hverium þeim bonda sem Rekur fie sitt j stadarins afrett.

¹⁾ Svo.

Þetta jnnan kirkiu j bokvm. jstoriebok fra jonsÐesso oc til thorlaksmessu vm veturinn. oc lesbok oc tekur suo micit. de sanctis bækr. gradlari med sequencium. aspiciensbok til pascha. gudspiallabok fra adventu oc til pascha. processio(n)ale. lesbok fra adventu oc til pascha¹⁾. de tempore. gudspiallabok vm sumarit oc nokkut af vetrarhluta. orda per anni circulum. gudspiallabok fra paschum de tempore vm sumarit. ij. Ðessobækur. lesbok ath jolum fram yfer annunciationem marie. gradalaskra¹⁾. salltari. vantar vpá. istoria bok fra adventu oc til pascha.

hoklar. iiij. en fimti slitin. messoserkr. stola. handlin. messoklædi ath ollu. iiij. krossar. mariuscript. olafs likneski. katari(ne) likneski. ij. smalikneski. skrin. brik oc tabulum. pax-blad. merki. iiij. koparstikur. glodarker. el(d)bere lestur. uont allt-arisklædi. brun oc dukur. ij kalekar med patinum. eit(t) corporalia. fonsvmbunadr vondr. ein glerglug(g)r lestur. iiij. kluckur oc. ij. b(i)ollur. jtem olafs saga. ij. formar. ein(n) stol. ein kista olæst.

Þar skal vera. ij. prestar. diakn oc subdiakn. þar skal syngia diaklega²⁾ Ðesso oc ottusaung. syngi saluÐesso þria daga j uiku ef rumheilagt er. ij. Ðesso(r) dagliga um langafastu¹⁾.

hier til liggia. ij. bænhuss oc halfkirkia ein oc kirkia su er sungit er til huern dag helgan.

tiund. heytollr oc lýsistollur af. xiiij. bæium.

t(u)au ær er sira hallur hielt kirkiu tiund halft annat hundrat oc halfur setta³⁾ eýri betur.

Jtem anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o. Reiknadizst ath auk þess sem fýr skrifad stendr vpp æ. x. ær medan sira hallr hieilt .x. hundrut j porcionem ecclesie.

Þetta j kuikfie. xiiij. kyr. attian ær. ij. gelldfiar kugilldi. j. hestur. iiij. hross.

Þetta jnnan gatta. sæng ath öllu. iiij. kerold. j jordu. iiij. uppgjordarkerold. x. trog. vj. skaler. vj. spanar⁴⁾. vij. diskar. tinfat. fat uont. ketilhof. matarlök. ij. byrdr storar.

Gaf sira einar hafidason tuo hlute j reka nidre æ sande austur ath brandzlone oc j staurgyie. enn adr atte kirkian

¹⁾ Svo; ²⁾ = daglega; ³⁾ svo; ⁴⁾ = spænr.

Þridiungen j allan reka jtaululausan firir almenninge er liggur æ Vaztnese.

Anno domini M^o cd^o lxx^o nono. Tiund æ þui ari tuær merkur j porcio kirkiunar. fiell j porcion(em) allz uppæ nitian ær medan sira hallur hieilt halft nitian(a) hundrat oc halfur þridie eyrer betur. oc ein kýr j mortalia.

Anno domini m^o c^o lxxx^o octauo fiell j porcionem æ flogur ær medan sira gudmundur hieilt halft fiorda hundrat oc half mork betr. lukti hann ein salltara oc uigsluduk. corporal med husi oc kirkiubok firir halft ed þridia hundrat.

LXXII.

Kirkia j holum j vesturhopi er helgut med gudi oc hinum heilaga johanni baptiste.

hun ær heimaland allt med ollum gædum. þorfinstada land allt. hanndis vik halfa med ollum gognum.

Þetta jnnan kirkiu. ij. messoklædi ath ollu. forn kalekur med patenu. propici(a)torium med silfr. slop(p)ur oc kapa. ij. alltarisklædi vond. brun oc dukur. fonsymbunadr vondr. tialldalep(p)ar. dukr yfer johannis. glodarker el(d)bere. ij. koparstikr. ij. jarnstikur. v. klu(c)kur. ij. krossar. vj. merkr vax. Mariuskript. johannis likneski. fader hans oc moder. margretar likneske. ij. þaxblod. alltarisbrik. tabula. ij. corporalar. j. glerglug(g)ur. sancti¹⁾ johannis hofut.

Þetta j bokum. Messobok de sanctis med commune sanctorum per anni circulum ath ollu vtan sequenciur. ij. salltarar. lagasaungabok. xvj. bokar²⁾ allar vondar.

Par skal vera prestskýlld oc olmusuprestr. tekr saungprestr heima j leigu. iiij. merkr. en vtan gardz adrar. iiij. merkur. olmusuprestr skal taka tuituga vod.

lýsistollur oc heýtollr af. vij. bæum.

Dedicacio ecclesie jn crastino francisci³⁾.

kirkiutiund æ þui ari. ix. aurar.

stendur eptir porcio olukt þa sira arnbiorn hieilt stadin vpa. xx. ær gamalt oc nýt(t). xij. hundrut.

¹⁾ sanctis, hdr.; ²⁾ svo; ³⁾ franciss, hdr.

Þetta j kuikfle. viij. kúr j jnstædu oc. iiij. kúr lagdi sira arnbiorn til af adrgreindum. xij. hundrutum. standa epter atta hundrut. Jtem gomull jnstæda. v. asaudar kugilldi. iiij. gellfiar kugilldi. ein(n) hestur oc. ij. hross. eit(t) bord.

Jtem Anno domini M^o cd^o lxx^o ij^o. Reiknadizst ath auk þess sem fyr skrifad stendr j porcio ecclesie vpp m. x. ær medan sira arnbiorn hieilt. vj. hundrut.

Anno domini M^o cd^o lxx^o nono. Tiund æ þui are vij aurar oc half annur alen betur. reiknaditz j porcio allz medan sira arnbiorn hieilt med fyrra reikningi sextan hundrut oc tiu aurar betur.

Jtem Anno Mcdlxxx sexto fiell j porcionem ecclesie vpp a vij ar halft þridia hundrat oc halfr eyri betur. lucktizt hier af ii subsidia pallii fiorar alner oc xx.

Anno domini m cdlxxx octauo fiell oc porcionem ecclesie uppa ij ær atian aurar oc fiorar alner betur. lvtki hann sex malnytvkugilldi oc sex gielldfiar kugilldi epter fyrra reikningi.

Anno domini M^o cd^o xc^o secundo lukti sira Arnbiorn vj hundrud j kirkiubot oc sæmelegann hokul fyrer halft þridia hundrad oc. vj ær. ij. hesta.

kuittur um allan reikningskap.

LXXIII.

Kirkia æ hauskulldzstodum er helgut heilagre gudz moder marie oc hinum heilaga petro postola.

Þar er tueggia presta skýlld. syngia annan huern dagh helgan til tunngu oc. ij. merkur kaups. til eyiar slikt id sama. iiij. messur oc. xx. til backa oc Mork kaups. slikt ith sama j vatnahverfui. slikt ith sama a hafurstodum. xvj. messur æ kirkiubæ. slikt ith sama kaup. xij. messur til manaskalar.

Kirkia æ allt heimaland oc holsland. oc þvera alla. hinu sýdra hol allann. gaf sira martein halfan i testamentum sitt. en halfur var gior kirkiune fyrer þa hrornun sem æ henne hafdi ordit j æbud sira marteins oc þa hluti sem hen(n)e brustu in(n)an kirkiu. sauluabacki en ýtri halfur med suansgrund. sliet(t)ardal halfan. fra kaldalæk til marks vit nialsstadi. spakouarfur er fra fornu vor oc vestur til deildarhamars. þa næst vestr milli laxar oc fossar.

þa fra Raudaskridu til hrafnsær. þa fra bellisvík til marks ví
 finnstaði. fyrer finnstaðum fimmdeild. hverfua þrir hluter til
 spakonuarfs. en tueir til lands. fyrir arbacka er spakonuarf(r)
 að öllum hluta. en eeki j millum finnstaða oc arbacka. þa
 næst j fra Þollaungardýs oc j midia selvík. J spakonu arfui a
 höskulldzstaða kirkia fimtungi minna en helming. fiordungur
 allz reka j basum. víðreki ath braune. fra fornu vor til þriggia
 steina helmingr. en j vestri ossvík fiordungur.

Þetta jn(n)an kirkíu. íj. Messokláði. íj. kalekar med paten-
 um. ííj. alltariskláði. íj. brikr oc tabulum. j. kapa oc ein
 slop(p)ur. glodarker. fonsvmbunadr. vazketil. messingarstíkr. ííj.
 jarnstíkur. íííj. skrudakista olæst. skrin med helgum domi oc
 kistil. glerglug(g)r lestr. bakstriarn. líkakrakr. íííj. klúkkur oc. íj.
 lestar. ein bíalla. íj. dukar glítader. íj. alltarisdukar vígder. ein(n)
 lektari. kaugur.

tidabækr ath öllu per anni circulum oc ath auk bok med
 gudzspiöllum oc píslum de sanctis de tempore per totum ann-
 um oc margar adrar bokarskrar. peturs saga.

sílkiskaut yfer vore frv. peturs líkneski. olafs líkneski. ííj.
 krossar. ein(n) med vnderstaðum. sacrarium munlog. paxspíalld.

Tíund. líysistollur oc heytollr af. vj. bæium (oc) xx.

Dedicacio ecclesie secunda die íulij.

luka af hól j crístfe halft annat hundrat.

Tíund oc kirkíuhlute a þui æri ííj. merkur.

Reignadizt j porcionem ecclesie þa síra þorstein heilt
 staðin vm. xvij. ár. xx hundrat oc mork. íell þar aptur af
 víj. hundrat. jarnstíka stor firir. íííj. hundrat. kirkíubot firir.
 íj. hundrat. tíalld oc íj. alltarisdukar. patena fyrer hundrat.
 stendr epter olukt. xííj. hundrat oc mork.

Þetta j kuíkfee. xvííj. kýr. vííj. asaudarkugíldi. íííj.
 hundrat j geldum saudum. vj. hundrat j gældum nautum. x.
 hundrat med jorðum stadaríns. víj. hundrat j hrossum. ííj.
 jn(n)an veggia.

Anno domini M^o cd^o lxx^o íj^o íell suo míkit j porcionem
 ecclesie vpp a. x ár medan síra þorstein Jonsson bíellt ath auk
 fýrra reíkningis. xíj hundrat. íell þa aptur af aullum fyr skrif-
 audvm reíkninge. xvj hvndrvt firer vppþýgging forkirkíun(n)ar.
 x hundrat firir tabvla firir haalltare. ííj bruner gulllagdar med

tveimur vigsludukvm oc. ij saurdaukvm oc glitadr lektaradvkur ok olafs likneski med alabastrvm. Þetta allt firir. vj. hundrut. stendr þa epter j porcionem olukt. ix hvndrvt. oc ein mork betur.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono. Tiund a þui care þriar merkur. Reiknaditz j porcionem ecclesie upp a sio ar atta hundrut oc mork betur. luckti sira þorsteinn kirkiun(n)e refel halfrar fiortandu alnar langan oc slopp firir sio hundrut oc tuser merkur betur. lofadi hann ath leggja til duk undir refelinn. stendur epter allz af fyrri reikningi tiu hundrut oluckt af portione. luckti sira þorstein firir þau x hundrvt onnor x hundrut j iordinne æfre myra¹).

Anno domini Mcd lxxx sexto. Reiknaditz j porcionem ecclesie vppa vij ar. viij^c oc mork betur. fell þar af iij^c j kirkiubot. Stendur epter v. hundrvt oc mork betur oluckt.

Anno domini Mcdlxxx octavo. lukte sira þosteirn' xij manvdy thider. pascabrefer syngianda. sumarbrefer syngianda um allar stærstu hatijder til uetrar. brefer allt lesandi firir. x. hundrut oc messobok syngiandi um stærstu hatider til huitasunnv. byriazt puer natus firir maurk. er kirkian honum skyldug halft id þridia hundrat.

Anno [domina millesima quingentessima prima altere die dunstane episcopo¹) reiknadiz j porcionem ecclesie um ix AR medan abote Jon hafdi halldit. xj hundrut oc half mork betur. Luckte abote jon j fyrskrifud vj c^d. halfa sextandu mork uax tuo hundrut. Atte kirkian adr atta merckur uax at auck hins uaxins sem fyrr skrifat stendur. Afente aboti þat uax. þar strax. er nu uaxit allz half fiorda mork oc xx a bismara. Þriu hundrut kerta. ij hundrut firir mork uax. salltari firir c^d. bock fra oskudeiginum oc til paska firir c^d. aunnur fra aduentu til oskudaxins. litill antefonarius a sumar. metaskaler oc þau ij hundrut kerta sem adr standa firir c^d. handbock med allum¹) Reidzskap x vora. Messuklæde firir iij. c. iij alltarisducker. en(n) fiordi forn med brunum iij. en(n) duckr. antependium oc ij antependia af striga. Þetta allt firir x aarra. flatlokut kista. likneske Jesu oc þar til x aurar j vadmali firir ij^c. oc atta alner uadmals firir xx alner. þar til er hann kuittur um allan kirkiureikning.

¹) Svo.

LXXIV¹).[Cod. ed. lxx. oc u²). nr.³]

Kirkian j vididalstungu er helgut hinum heilaga johanni baptiste.

hun æ pridiung j heimalandi oc j tinda⁴) hrauni⁵). Rædr landeign vididalstungu firir vestan fitiaæ [hinne vestarzsti faruegr⁶) allt nedan fra brutanesi hia asgeirsarmelum alla leid [oc suo vpp j eyrar sijk⁷) oc suo ey(r)iar sijk⁸) vpp æ torfnæs⁹) oc suo j midmorgins hol fra suolustodum. þadan j suolustada-steina. þadan j hesthol suo sudur epter tunguasi, sem sier heiman fra valldarasi. oc þadan [Rettsýn sudur¹⁰) æ vestan-uert saudholtt¹¹) oc¹²) þadan j botninn tiarnarholakuislar. sidan rædur hun ofan j fitia æ¹³). þadan rædr fitia æ alla leid sem hana dregr leingzst austan af sondum. Rædr or brutanesi hinn forni farvegr vididalsar hinn austazsti fram til varma-lækjar. Þa rædr varmalækr vpp j dragh oc þadan j bligs⁴) vordu. oc þadan j geilarbotna oc¹²) þadan j hestagilsbotn hinn sýdra. oc suo rædr hestagil ofuanj vidudalsæ. Rædr vididals-æ þadan fra fram til kuisla. þa rædr hin stærsta vididalsár kuisl su er ofuan fellur firir nordan sandfell oc sua austr æ sand sem leingzst dregr votn¹³) ath. Cr¹⁴) fiarrekstr j vidi-dalstungu jord vm allan hreppinn wth ath gl(i)ufræ oc¹²) luka lamb af rekstre til þess er eru¹⁵) sextiger oc suo med¹⁶) sama vpp þadan epter þui sem orskurdarþref herra hrafns¹⁷) laug-mannz oc stadfestubref þorsteins logmannz þar vm giort votta. kirkian æ pridiung j veide firir heimalande. fiordung j stein-kerum. alla veide j midkerum. basum. streing. forsi. oc kera-fioti. fiordung¹⁸) j veide j fitiaæ ofan fra kerum. pridiung veidi j trekere j vididalsæ er jon bondi hakonarson hefer til-

¹) þessi máldagi er hér borinn saman við afskrift gerða fyrir Arna Magnússon (Apogr. 522) eptir »pergamentisblade«, sem tilheyrði »lögmannenum Pale Jonssyne«, en »þad er nu 1720 burtu«, segir Árni; ²) »ita lego potius quam n«. AM.; ³) [b. v. 522; ⁴) eyða í 522; ⁵) hraun 522; ⁶) [hinum vestasta farveg 522; ⁷) [sl. 522; ⁸) sika 522; ⁹) »tfmel« 522; ¹⁰) [riettsýne 522; ¹¹) sandholtt 522; ¹²) sl. 522; ¹³) 522; vont 274; ¹⁴) Eñ 522; ¹⁵) b. v. 522; ¹⁶) et 522; ¹⁷) fns(!) 274; ¹⁸) tvítekið í 522.

laght. enn huarf æ fímtung. enn heimaland j tungu þat sem meira er.

Þetta j lausagodzi. ix. kýr. þriu asaudar kugilldi. x. aura kuika. halft atta hundrat voru¹⁾ oc flogur asaudar kugilldi er hakun bondi gizurarson gaf kirkiun(n)e æ audunarstodum med fullu afgialldi. en herra petr biskup skipade kirkiun(n)e j vididalstungu til ful(1)rar eignar. en kirkiubondi þar luki arliga. vij. aura j kosti. hinum nanuztum fatækum frændum hakonar heitins oc seigizt salumessa huern artidardag hans med ollum salutidum. A kirkiubondi ath taka lýsistolla oc hejtolla af þessum bæium ef bygder eru. þoreyiarnupur. vatzhorns holi²⁾. vatz horni³⁾. hrisum. nedrum⁴⁾ fitium. oc er hann j eyði. valdarasi⁵⁾. suolustodum. backa. hlid. auxnatungum. gaffi. hrafnstodum. aualldarstodum⁶⁾. kolugili. huerfuigia. oc aualldzdæli. suo oc tekr kirkian tiund af þessum bæium oc alla þa tiund sem er skiptitiund oc alla biskups-tiund þa sem minne er en eyrer. oc allt Petursfie. en luka þar firir eýri solu(u)odar med biskupstiundum. skal bondi firir hejtolla liae(!) presti færan best j þing til siukra manna oc brutsaunga [oc skal presturinn⁷⁾ abýrgiazst hestin(n) medan hann fer med hann. skilur tunguþing. oc asgeirsar þing⁸⁾ ath jardareign steinar. ij. er standa j asnum firir nordan forna logrett. oc þadan rettsýni ofan j fornan farveg vididalsár⁹⁾. oc austur or steinum Rettsýni j asgeirsa. suo Rædr griotskrida vpp j hafiall.

Þessa hluti lagde jon bondi hakonarson til vididalstungu kirkiu medr þeim skilmala ath hann lukti j porcionem ecclesie oc firir fýrnd kirkiunar j¹⁰⁾ hennar ornamentum. vm suo langan tima sem (hann) atti firir ath suara. er [þat j fýrstu¹¹⁾ afrett fram fra kalldalæk ýzsta. Rædur firir uestan bergaa fram i bergar¹²⁾ vatn. oc þadan rettsýni j hinu¹³⁾ sýnsstu gliufrar drogh. þa¹⁴⁾ Rædr gliufræ [vth j Rafnskardz a¹⁵⁾ enn þa rædur hun vpp aa fiall. jtem j¹⁶⁾ jardareign [tungur allar millum kalfs¹¹⁾dalslækjar oc reyðalækjar. vth ath blodufalli oc halfs manadar teigh j eingi a blodufalli. enn þa er¹⁷⁾ lækinn þrýtur firir

¹⁾ eyða i 522; ²⁾ -holl 522; ³⁾ vatzhorn 522; ⁴⁾ nedri 522; ⁵⁾ -as 522; ⁶⁾ aualldzstodum 522; ⁷⁾ [skal prestr oc 522; ⁸⁾ sl. 522; ⁹⁾ áó 522; ¹⁰⁾ oc 522; ¹¹⁾ [eyða i 522; ¹²⁾ borgar 522; ¹³⁾ hina(!) 522; ¹⁴⁾ þad-an 522; ¹⁵⁾ [j rofwskard 522; ¹⁶⁾ sl. 522; ¹⁷⁾ sl. 522.

nestan Rædr¹⁾ midfiardardarvatn oc or þui Rettsýni vpp j (kagadarholm²⁾ oc þadan j bessaborg vestanverda oc suo yfer j kalfdalsdragh. oc þetta j reka. allan vidreka fyrir þremi. sandadalsm. illughastodum oc geitafelle. halfan vidreka aa sýdrum stopum. enn fiordung firer ýtrum stopum. hualreka firer ollum þessum jordum epter þui sem jordunnum hefer til borit oc jon uard eigandi ath. epter þui sem godra manna skilriki þar vm votta.

Tekr prestur þar heima fiorar merkr oc sýngia allar tider huern dagh helgan. en j langafaustu tauo daga rumhelga j huerri viku messur oc fiorar i efstu viku oc allar postula messur oc alla imbrudaga oc jn decollacione johannis baptiste. alla paschaviku oc huitasunnviku. oc tuo dagha j viku um jolafaustu oc festum felicitatis³⁾ virginis. en ef bonde vill ath prestur sýngi huern dag Oesso æ tolf manudum skal hann⁴⁾.

Anno domini m^o cd^o lxx^o ij^o. Tiund æ þui ari kirkiw hluti.

Reiknadist j porcione ecclesie vpp æ eitt ær oc xx medan hustrv solueig bio. eitt hvndrat oc xx. stendur oreiknat kirkiubot oc þat sem hon hefer til lagt innan kirkiu. stendr oreiknat medan ormur bonde bio. vpp æ x ær oc v vetr medan einar ormsson hieilt.

Anno domini m^o cd^o lxx^o nono skipadi hustru solueig þorleifsdotter j testamentum kirkiunne j uidedalstungu til fullrar eignar j porcio ecclesie iij jarder suo heitande kolugil. hauardzstader. hrafnstader.

LXXV.

Kirkia æ holltastodum er helgvð med gudi hinum heilaga nickolao.

hon a land j huammi. kirkiuskard. hamraland. kagadarhol halfan. geitaskard fyrer sunnan fram millum kams gegnt sel hvammi oc ausugils helming þess hlutar til hagabeitar at eins oc frialsan rekstur um skardz jord til oc fra þar sem ueger liggia adr.

¹⁾ j b. v. 522; ²⁾ [j Skagarhol 522 og þrýtr hér; ³⁾ í hdr. felicitatis; ⁴⁾ Svo. Sjá Dipl. Isl. III, bls. 540, 594.

partur j spakonoarfi suo mikinn sem skrar ganga til. liggir hann fra vor hinni fornu oc vestr til deilldarhamars. þar næst millum laxar oc forsar. þa fra raudaskridu til hrafnar. þa fra hellisvík til marks vid finnstadi. fra finnstodum er fimdeild. hverfua þrir hluter til spaconoarfs en tveir til finnstada. fyrer arbacka er spakonoarfr at ollum hluta. en ecki millum finnstada oc arbacka. þar næst jnn fra þorlaugardys j midia selvík.

Þetta jnnan kirkiu. Messoklæde tuenn oc einn serkur uondr. kapr tuær oc slop(p)r. altaresklæde þriu. koparstíkr ij. ein jarnstíka stor oc ij jarnstíkr. aunnur fyrer mariu. en aunnur fyrer nikulas likneske. glodarker ij. ellbere. merke. klukr tuær. kalekr uondr. stoll. tuær bruner. einn saurdukr. brik oc tabula oc ij spiolld. glerglug(g)r einn vondr.

Þetta j bokum. nikulas saga. þrir salltarar. Messobok forn per anni cirkulum. tuær lesbækr de sanctis et de tempore. sekuenciobok. grallarar ij de sanctis et de tempore. kiriall. alltaresbok. innarius. saungbækr ij storar fra aduentu oc til paska. aunnur til adventu fra jonsmesso baptiste. paskabrefer vont. treskrin med helgum domum. kros med understodum. mariulikneske. nikulas likneske. katrinar likneske. jons baptiste. sancte sita¹⁾ oc kross. ein spiolld eyfer²⁾ kordyrum. bagstriarn.

LXXVI³⁾.

Kirkia j myklagarde. er postola kirkia.

hun æ þriatige hundrata j heimalande oc hljdarhaga-land allt.

Þetta jnnan kirkiu. þrenn messoklædi. uantar þar til hofudlin. ij. stolur oc eitt handlin. ij. hoklar. ij. kantarakapur. iij. alltarisklædi. ij bruner med dukum oc einn vigsludukur. viij. stíkur lereptz til slop(p)s. einn kalekur. korporalar iij. ij. alltarissteinar. einn jrskur kross oc annar triekross. brik utskoren med krosse. hurdum oc stoplum. mariulikneski oc peturslikneski. kluckur. ij. oc ein bialla. eitt merki. glodarker. kirkiukola. messingstíkur. ij. ij. jarnstíkur litlar oc ein stor.

¹⁾ sancti sita, afskr. 1639; ²⁾ svo; ³⁾ sbr. XLVIII, því þar er annar Miklagarðsmáldagi.

skrudakista. dukur glitadur yfer petri. lektare oc stoll. homp-oll af tin. fontzumbunadur oc paxta¹⁾ kerte med tre. ij alltare.

Þetta j bokum. jn primis adventvbok de tempore per annum ei epter ordu ofull. lesgrallare fra quadragesimam de tempore til aduentv. Aspiciensbok med de sanctis brestur langafostv songen. grallare fra aduentu til paska oc annar fra paskum til aduentv ath ollu. lesbok de sanctis per anni circulum. de sanctis bok syngiande fra adventu oc til paska. jolafostubok syngiande ath ollu. comvnis syngiaude. hymnarius. sequenciu-bok. ij psalltarar²⁾. lagasonguar³⁾. kuer de dominicis sjngiande a sumarit. de sanctis bok syngiaude a sumarit. common syngiande med messvm a einne bok. aspicienskok gomul. kiriall med venite. mariupsalltare oc margar skrar vondar.

Þetta fylger iordunne j myklagarde. þverardalur eirn ath lamba badum megin. skogur j lundz landi j hnioskadal. rædur gardstadur fyrer ofan. enn kidsæ fyrer vtan. skogur j nupufellslandi. skogur j biarckarlande. rædr gil fyrer vtan oc sunnann.

Þessar jtolor sagdi ornolfur j þverardal af modruuollum. halfan þridia tog ýxna. manadar rekstur sasaud fra þuera j auxnadal. enn þar fyrer skuli þeir halda upp garde fyrer nedan. oc selfor j diupadal æ holmseli fra heidarhaga. Teigur j oxnadal ofan fra lurkasteine j millum tveggja gardstada. er oc sogd³⁾ vij folalda rekstur j vaskarogsl. sagdi rusti wtan ef ath myklagardur ætti allar slægiur j hruthaga. þetta sama bar sira semingur af saurbæ at fader sinn magnus hefði leid⁴⁾ j brutt slægiur vr hruthaga þa hann bio j myklagarde oc hafði eingin ath fundit. þessar jtolor sagdi ornolfr þordarson ath myklagardur ætti j oxnafells jord. tvo xij fedminga med torfskurð arlega.

LXXVII.

Kirkian æ audkulustodum er helgut med gudi hinum heilaga johanni baptista.

hun æ land j sliettadal. Reka allan æ hafuamol. halfua sauda-hofn j bolstadahljð.

¹⁾ Svo; = páska; ²⁾ psalltarar, hdr.; ³⁾ svo; ⁴⁾ = lied.

Þetta jnnan kirkiu. þrenn messuklædi ath aullu. iij cantarapapur. sloppur. ij glitader dukar oc einn hokull stakur. ein brun. fontur með buningi. iij kalekar oc er einn af þeim gylltur. propiciatorium með silfur. iij koparstikur. tuær tabule. j merke. silfur merk(t)ur kross með understodum. mariulikneske. ions likneske baptiste. zacharie et elisabeth. andreas likneske oc pals. kross litill. iij. kluckur oc hin fiorda litil. ij lectarar oc stoll. spiolld. [jarnskip¹]. tialld um korinnu. glodarkier. vatzketill litill.

Þetta j bokum. grallari. sequenciobok de tempore. kiriall. lagasaunguabok með uor fru messu. de sanctis bok a sumarid. de tempore bok fra þaskum til aduentu. de tempori bok fra aduentu oc til þaska. lesbok de sanctis um xij manadi. capitularius de tempore. ein gomul messubok um allt arid. dukur ifer sancte johannes oc ij adrer uonder.

Tiund a þui are atian aurar.

Reiknadizt j porcionem ecclesie upp a iij ar meðan einar biornsson tok uid halft fiorda hundrat. oreiknat fyr enn hann tok upp a niu tigi ára hundrat hundrada oc tuo hundrut betur halfur fimti eyrer minnur. Reiknadits en(n) ath auk half(t) fiorda hundrat a fyrer niu tigi ára þa sira halldor tok reikning sem stendur j gamla registrum.

LXXVIII.

Anno domini 00 ed lxxx sexto þa er biskup olaf reid i visitacione vestur j hunavatzþing reiknadizt halfkirkiur oc suo morg bænhuss.

Jtem i bergstadar þingum.

Jtem a eirikzstodum halfkirkiá vppi.

Jtem a barkastodum bænhwss nidre.

Jtem a steina bænhwss nidre.

Jtem a holi bænhwss nidre.

Jtem a kuiastodum bænhwss nidre.

Jtem i stamne bænhwss nidre.

J blaundudals hola þingum ero. ij. halfkirkiur.

Jtem a eyuindarstodum oc er ofan.

¹) [mariuskrift, afskr. 1639.

Jtem i tungu oc er vel standandi.

J grimstungu pingum.

Jtem a gudru(n)arstodum halfkirkia vppi.

Jtem i dall halfkirkia vppi.

Jtem j tungu bænhuss oc er nidre.

Jtem a haukagili bænhuss oc er vppi.

J vndenfells pingum.

Jtem j ase halfkirkia oc er vppi.

Jtem a brusastodum bænhuss nidre.

Jtem a konsaa bænhuss oc nidre.

Jtem a gilstodum bænhuss oc nidre.

J asgeirsaar pingum.

a lækiarmoti kalkkirkia lit(t)standandi.

Jtem a audonarstodum bænhuss vppi.

Jtem j galtanesi bænhuss v(p)pi.

Jtem i dal bænhuss nidre alz.

J stadarbacka pingum.

Jtem halfkirkia a biargi vppi.

Jtem kirkia a þorfastodum.

Jtem a rofu bænhuss vppi.

Jtem a barkastodum bænhuss vppi.

med kulu pingum.

j holti bænhuss vppi.

j liotzholum bænhuss vppe.

a snæringstodum bænhuss vppe.

a hrafnabiorgum bænhuss nidre.

a grund bænhuss nidre.

a greithavmrum bænhuss nidre.

J Gøells pingum.

Jtem a suertingzstodum bænhuss vppi.

Jtem a saondum bænhuss vppi.

Jtem a balkastodum bænhuss vppi.

Jtem (a) þuridarstodum bænhuss vppi.

J tiarnastadar pingum.

Jtem a illugastodum halfkirkia vppi.

Jtem i saurbæ fiordungskirkia nidre.

J hola þingum.

Jtem a ægissidu halfkirkia nidre.

Jtem a asbiarnanesi halfkirkia nidre.

Jtem a krossanesi bænhús vppi.

Jtem a valdalæk bænhús nidre.

J hauskulstadar þingum.

Jtem i skipatungum halfkirkia lit(t) standandi.

Jtem a ey halfkirkia uppi.

Jtem fiordungzkirkia a backa oc a vatnahuerfui lit(t) standandi oc a hafstodum fiordungs kirkia aull nidre oc a kirkiubæ f[iordungs] kirkia nidre.

Jtem a manaskala bænhús vppi.

J spakonufelz þingum kirkian nidre.

Jtem a vindæli halfkirkia vppi.

Jtem a vakurstodum bænhús nidre.

J hofs þingum a skagastrond.

Jtem a harastodum bænhús nidre.

Jtem a [hofn] bænhús vppi.

J þingeyra þingum.

Jtem a gilia halfkirkia nidre.

Jtem a steinnesi bænhús vppi.

Jtem a sueinstodum bænhús vppi.

Jtem a akre bænhús vppi.

Jtem a brecku bænhús vppi.

J breidabolstadar þingum.

Jtem j midhopi bænhús vppi.

J hialtabacka þingum.

Jtem a þorfalæk halfkirkia vppi.

Jtem a medalheime bænhús vppi.

Jtem j holte bænhús lit(t) vppi.

J huams þingum ein alkirkia til saungz.

J maarstadar þingum.

Jtem a biarnastodum bænhús vppi.

Jtem a hiallalande bænhús nidre.

LXXIX.

Anno domini M cd lxxx septimo þa er biskup olaf reid i visitacionem nordr Reiknadizt suo margar halfkirkjur oc bænhús.

j fellz þingum.¹⁾

halfkirkia æ skala oc er uppi.

[Jtem] bænhús a tiornvm oc er rotid.

[Jtem] bænhús a brædra ok er ecki uppi.

[Jtem a arnar]stodum bænhús ok er ecki uppi.

[Jtem a hrauni] bænhús ok er ecki uppi.

[Jtem a hei]di. bænhús ok er ecki uppi.

[J bardz]þingum.

halfkirkia j nesi ok er uppi.

[j haga]nesi halfkirkia ok er uppi.

[Jtem a grilli] bænhús uppi.

Jtem a reykivm bænhús uppi.

Jtem a s[iound]astodum bænhús vppi.

Jtem a yzta moi bænhús litt standanda.

[J holtz] þingvm.

halfkirkia j hvammi.

[Jtem j lamba]nesi alkirkja ok er litt standandi.

[Jtem a biarnargili] bænhús ok er vppi.

[Jtem a bruna]stodum bænhús ok er vppi.

Jtem a slettu bænhús ok er nidri.

[Jtem a reykiar]holi bænhús ok er litt standanda.

[J hnappsta]dar þingvm.

halfkirkia j tungu litt standandi.

[Jtem a nef]stodum bænhús ok er uppi.

[Jtem a gautu]stodum bænhús ok er nidri.

[J kuiabeckiar]þingvm.

Jtem a þorisstodum halfkirkia litt standandi.

¹⁾ Sá kafli, sem nú fer á eptir, er mjög máðr í skinnbókinni, og er að nokkru einungis læsilegr gegnum afskrift þorláks biskups frá 1639, því að þá hefir skinnbókin verið ómáðari en nú; er það sett hér í hornklofa, sem eptir henni er tekið.

Jtem j hornbreckv bænhús litt standanda.

[Jtem a] kalfsa ok er nidri.

. bænhús ok er vppi.

. bænhús ok er vppi.

Jtem j upsapingum.

Jtem a holi bænhús ok er ecki uppi.

Jtem a brafnstodum bænhús ok er uppi.

Jtem a grund alkirkia til saungs ok er uppi.

Jtem a holti bænhús ok er uppi.

Jtem j valla þingum.

Jtem a halsi halfkirkia ok er nidri.

Jtem a saucku bænhús ok er litt standande.

Jtem a hnuki bænhús ok er uppi.

Jtem a hvarfi bænhús ok er uppi.

Jtem a hofi bænhús ok er ecki uppi.

Jtem a þuera bænhús ok er ecki uppi.

J asskogs þingum.

Jtem a synzta bæ j hrisey alkirkia til saungs ok er nidri.

Jtem a yztabæ bænhús ok er nidri.

J hellu halfkirkia ok er nidri.

Jtem a sela bænhús ok er nidri

Jtem j asskogi bænhús ok er nidri.

Jtem a þamundarstödum bænhús ok er nidri.

Jtem a kalfskinni bænhús ok er uppi.

Jtem a brattauavllum bænhús ok er uppi.

Jtem j grytubacka þingum.

Jtem a greiniuk halfkirkia [ok] er ecki uppi.

Jtem a suinærnesi bænhús ok er ecki uppi.

Jtem a bardatiorn bænhús ok er uppi

Jtem a hvammi bænhús ok er uppi.

Jtem a hialla bænhús ok er uppi.

Jtem j bringsdal bænhús ok er ecki uppi.

Jtem a latrum bænhús ok er ecki uppi.

J þaunglabacka þingum.

Jtem j keðavik bænhús ok er ecki uppi.

J laufas þingum.

Item a nesi halfkirkia ok er uppi.

Item a þuera halfkirkia ok er uppi.

Item a lomatiorn bænhús ok er uppi.

Item a skardi bænhús ok er uppi.

Item j miduik bænhús ok er uppi.

Item a¹⁾ stadar þingum.

Item a biorgum bænhús ok er uppi.

Item a granastodum hænhús ok er uppi.

[Item] a halsi bænhús ok er uppi.

Item a gudmundarstodum bænhús ok er uppi.

Item a felli [bænhús ok er uppi].

[Item a leikskala bænhús].

.....²⁾

LXXX.

[Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 17b. Syrpa séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ skr. 1543—91; eru hér ritaðir fjórir máldagar kirkna fyrir norðan laud: Bergstaðamáldagi. máldagi Hvamskirkju í Laxárdal, nppháfið að Mælifellsmáldaga og klausa um stærð Hóladómkirkju. Í máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar vantar nú mikið eins og hún er til vor komin, og stendr þar nú ekki Bergstaðamáldagi og heldr ekki klansan um Hólakirkju. En Mælifellsmáldagi og Hvamsmáldagi er þar, og sést á samanburði við þá, að séra Gottskálf hefir ritað sína afskrift af þessum máldögum beint eftir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar. Þegar nú máldagi Bergstaðakirkju, eins og hann er hjá Gottskálk, kemr ekki saman við aðra máldaga, er vér þekkjum, þá liggir beint við að álykta, að hann sé ritaðr npp úr máldagabók Ólafs biskups meðan hún var fyllri en hún nú er, og verðr að ætla, að það sé með öllu víst. Aptan við klausuna um Hólakirkju er þess getið, að graptarkirkjur í Norðlendingafjórðungi sé 110 að töl. Á öðrum stað í Syrpu séra Gottskálks finst kirknatal nyrðra alls 107, en blaðið, sem það er á, er skemt af fúa, svo að þrjú nöfn geta vel verið rotuð úr. Í máldagabók Ólafs biskups er enn skrá yfir bænhús og hálfkirkjur, og er þá æðilflegt, að þar hafi verið taldar al-kirkjur líka, og ætla eg víst að þetta kirknatal sé þaðan, en nú er það ekki leingr til í bók biskupsins. Það ern allar líkur til, að máldagabækur Hólastaðar hafi verið allar heilar að mestu enn á dögum séra Gottskálks].

¹⁾ j, afskr. 1639; ²⁾ ein kna ólæsileg

maldagj bergstada kirkiu.

Kirkian æ bergstodum er helgud med gude enum heilaga olafi oc þorlaki biskupi.

hun eign alla heimajord oc halfan forsadal. med allre jardar eign haga oc husa oc allra landznytia framan til rietta firir avstan oc þar gegnt firir vestan u[tan] vpphogguid gras fra jonzmesso baptiste oc til fiogra vikna. þann tima skal ei til beitar leggiazt dalrenn en skipe þess j millum med iafn-adi. stadren eign oc husgiord j dalnum sem hafa uill. skal bondi sa sem byr j stafne fa savdamanne fra bergstodum hvs-rum. ketil oc elldiuid. dryck oc vinnu oleigiz sem sinum [monnum] eda lata geyma sialfr oc hafi eyri æ fimtan saudi. eitt gellt naut skal uera med kuneytum j stafne huert sumar [ef sa uill] er æ bergstodum byr.

LXXXI.

Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 17^b Syrpa séra Gottskálks í Glaumbæ skr. 1543—91. Er þetta tekið eptir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar (sbr. LXXX).

Kirkian æ holum j h[í]alltadal eign suo long at vera.

L. alna laung. en. xuij. alner langr stopullen oc suo breidr. en framkirkian nitian alna breid. en um stuku[r]nar. xu. alna oc. xx. breid. en koren. xvij. alna. en hæd framkirkiunnar half þridia alen oc. xx. oc. ij. þuerfingr betr.

Graptarkirkiur j nordlendinga fiordungi. LLx.¹⁾

LXXXII.

[Add. British Museum 11,242. 4to (FMagn. 206) bl. 10b. Syrpa

¹⁾ = ellefu tigr = ellefutiu = 110. — Í kveri einu í safni Árna Magnússonar, sem skrifað er c. 1616 (AM. 193. 8vo III, bl. 11) er klausa ein um stærð Hólakirkju, sem virðist munu stafa einmitt frá þessari skrá, því þó að orðfærinu og niðrskipun sé breytt, er efnið alt hið sama:

•Stærð Holakirkju.

framkirkian 50 Alna. Enn æ Breidd 19 Alner.

Stukurnar 35 Alner.

koren æ leingd 17 Alner.

kirkian æ hæd 23¹/₂ Alen og. 2. þumlungar betur.

Stopullenn 17 Alna langur og so breidur.

séra Gottskálks Jónssonar í Glaumbæ skr. 1543—91, og er þetta án efa ritað eftir máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar á meðan hún var enn heil. Í bréfabók Jóns Vilhjálmssonar er kirknatal og presta fyrir norðan land, en auðsætt er að ekki er þetta afskrift af því. Blað það, sem kirknatalið er ritað á, er mjög skemt af fúa.]

[P]essar eru kirkiur í holabiskupzdæme.

æ savdanese prestskyld.

æ svalbarde prestr.

[j] holvm prestr.

[j] hafrafellztungu prestr.

[æ] skinnastodum. ij. prestar.

[j] æs]e prestr.

[j] g]arde prestr.

[j] h]ysavic. ij. prestar.

[j] ne]se prestr.

[æ] greniadarstodum. iij. prestar oc. ij. diacn.

[j] m]ula. iij. prestar oc. ij. diaknar.

[æ] helgastodum prestr oc diakne.

[æ] eina]rstodum. ij. prestar.

[æ. þ]vera prestr.

[æ skut]ustodum prestr.

[æ lun]darbrecku prestr.

[æ st]ad] j kinn [prestr oc diakn].

[æ eyar]dalsæ prestr.

[æ liosa]vatne prestr oc diacne.

[æ þó]nglabacka prestr.

[æ ha]lse. ij. prestar oc diakne.

[æ dra]flastodum prestr.

[æ ill]ugastodum. ij. prestar.

[j] l]aufase. ij. prestar oc diacn.

[æ gryt]vbacka prestr.

[j] hof]da prestr.

[æ s]valbarde prestr.

[j] kau]pange prestr.

[æ mvn]kaþuera prestr oc. ij. diaknar.

[æ modru]villum ij. prestar oc diakn.

[j] nv]pvfelli] prestr oc diakne.

[j] holvm j e]yafirde prestr.

- [j savrbæ]. ij. prestar oc diakne.
 j miclagarde prestar. ij.
 æ grvnd. ij. prestar oc diakn.
 æ hrafnagile. ij. prestar oc. ij. diaknar.
 j hlid prestr.
 j dal prestr.
 j glæsebæ prestr.
 æ modruvillum j horgardal prestr oc. ij. diaknar.
 æ bæisa prestr oc diacn.
 æ backa prestr.
 æ myrka prestr.
 æ yxnhole prestr.
 æ laugalande prestr.
 æ audbrecku prestr annat huert ar.
 j arskoge prestr.
 æ villum. ij. prestar oc diakn.
 æ vrdum prestr.
 æ tiorn prestr.
 æ kuiabeck prest[r] oc [.ij.] omaga prestar.
 æ siglunesi prestr.
 æ barde prestr.
 j hrisey prestr.
 æ hnapstodum.
 æ felle prestr.
 æ hofda prestr.
 æ hofe prestr.
 j grimsey prestr.
 æ miclabæ. ij. prestar oc diakne.
 æ holum. iiij. prestar oc. iiij. diacnar.
 æ uiduic prestr.
 æ rip prestr.
 j ase [prestr].
 æ þuera prestr.
 æ flugumyri prestr.
 æ videvillum prestr oc diacn.
 æ silfrastodum prestr.
 æ hofe prestr.
 æ goddolum. ij. prestar.

- æ mælefelli. ij. [prestar] oc diacn.
 æ reykhjum prestr.
 æ uidimyre prestr.
 j hollte prestr.
 j glaumbæ. ij. prestar oc diacn.
 æ reynestad. ij. prestar oc ij. diacnar.
 æ borg prestr.
 æ fagranese prestr.
 j huamme prestr.
 æ hofe prestr.
 [æ] spaconufelli prestr.
 æ hoskulldzstodum. ij. prestar oc diacn.
 æ holltastodum. ij. prestar oc diacn.
 æ gunsteinstodum prestr.
 j hlid einn prestr.
 æ Bergstodum prestr.
 j holum prestr.
 æ svinavatne prestr.
 æ kvlu. ij. prestar [oc] diacn.
 æ þingeyrum prestr oc. ij. diacnar.
 æ marstodum prestr.
 j hvame prestr.
 j grimstvgum. ij. prestar oc diacn.
 [æ] vndenfelle prestr.
 [æ] breidabolstad prestr.
 [æ hiallta]backa prestr.
 [j holvm j blavndvdal] prestr.
 [j vididals]tungu. ij. prestar oc diacn.
 [æ breidabolstad]. ij. prestar oc. ij. diacnar.
 æ holum j vestrhope¹⁾ prestur oc omagaprestr.
 æ tiorn prestr.
 æ kirkiuhuame eirn prestr.
 æ mel. ij. prestar oc diacn.
 æ stadarbacka. ij. prestar oc diacn.
 æ nvpe prestr.
 æ stad prestr.

¹⁾ vestrhofe(!) hdr.

315. 12. Februar 1462. undir Hvassafelli.

ERLENDR Gunnlaugsson selr Bjarna Ólasyni jörðina Öxará í Ljósavatnsþingum fyrir tuttugu hundruð.

AM. Fasc. XV, 13, frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö hin síðustu eru döttin frá. AM. Apogr. 73 eftir frumritinu. »Originalbrefed liede mier Sr. Skule Þorlaksson. og efter hann lidinn eignadixt eg það« (AM.).

Þat gervm vier þorgeir Þavduarsson. steinolfur Þorgilsson. ravgnvalldur oddsson og avnvñdur jonsson godvm monnvm viturlegt med þessv vorv brefe at þar vorv vier j hia savm og heyrðvm æ ord og handaband þessarra manna biarna olasonar af einne alfv enn ellenndz gvnnlavgssonar af annare. at so firir skildv ed¹⁾ adur nefndur ellendur soldde fyrnefndvm biarna jordena avxará er liggur j liosavatz kirkivsokn med avllvm þeim gógnvm ok gæðvm sem greindre jordv fylger og fylgt hefer at fornv og ny[v] ed hann vard fremzt eigannde at efter favdur sinn. Hier j mote gaf biarne olason tittnefndvm ellennde gvnnlavgssyne firir adur greinda jord tvttvgv hundrvd. sex malnyt vkvillde. fiogur gelldfiar kvgillde. niv hvndrvt j silfre og eina kistv firir hvndrat. Skillde opt nefndur biarne giallda þessa peninga þratt nefndvm ellennde at næ[stvm] farðavgvm. og þetta kaup samþykte Mærgret olafsdotter kona hans. Og til sannenda hier vm settv vær fyr nefnder menn vor jnsigle firir þetta jardarkavpsbref. skrifat vnder hvassafelle j eyiafirde favstvdagen næsta firir valenntini martires. þa lidet var fra hingat byrd vors herra jehsv christi þushundrvt. cccc. sextiger og. ij. ar.

316. 11. Mai 1462 á Torlustöðum.

KETILL Teitsson kvittar Einar ábóta á Munkaþverá fyrir níu hundruðum, sem er andvirði fyrir tiltölu þá, er Ketill átti til Skóga í Öxarfirði.

AM. Fasc. XV, 17, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

¹⁾ þannig.

bref er abote keypti part j skogum er kettill teizson
atte ved j¹).

Þat giorer eg ketell teizson godvm monnum kvnnegt med þessv minv opnu brefe at eg kennvmst at eg hefe upp boret af herra einare abota æ munkapuera niv hundrvt med suo ordnvm fridleika iij hvndravt j smiavre. ij hundrads besta ok iij hvndravt j slatrvm. enn her j mote fæ eg honum ok hefe eg feinged til fullrar eignar alla þa tiltavlv er eg atte til jard- arinar skoga er ligr j avxarfirde j skinnastada kirkiv sokn efter því sem bref þar vm giavrt vtvisar suo framt sem margret finnbiarnardotter eda erfingiar þorgrims jonsonar vilia eige hallda þat kaup er þeir giaurdv sin j millum fyrr nefndur hera einar abote oc adr greindr þorgrimur edr lvka adra pen- inga jafngoda sem nv stendr efter ef þav vilia svo helldr javrd- ena til sin leysa. jtem skal abote ok eiga þav ij hvndravd er epter standa olvgt af þeim peningum er eg atte hia tittnefnd- um þorgrime ok kuittan firir gefa at avllv jafnfullv sem eg sialfr ok vnna mer þar lika firir efter því sem okkr semr þa vid finnumzt.

Ok til sannenda her vm setta eg mitt jnsigle firir þetta bref er giortt var æ torfvstavdvm j midfirde þridiudagen næsta firir hallvardzmessv Anno domini M^o cd^o lx^o secundo.

317.

17. Mai 1462.

i Vallanesi.

ARNI prestr Eiriksson vottar, að hann hafi lukt Kirkjubæjar- stað þá reka, er Finnbjörn bóndi Jónsson lukti honum og hval- vonir þær, er Jón Jónsson lukti Jóni presti Bjarnasyni.

AM. Apogr. Nr. 2004 » Originallenn fylger Kirkiubæiarkirkiu i Tungu i Fliotzdalsherade«. Afskriptin er staðfest i Skálholti 3. Aug. 1712 af Árna Magnússyni, Gísla Bjarnasyni, Þorgílsi Sigurðssyni, Páli Hákonarsyni og Magnúsi Einarssyni.

Þat giorir ek sira arne eirexsson godum monnum vittan- ligtt med þessu mino opno brefe ad ek hefe lvgte²) kirkiu-

¹) Utan á bréfinu með gamalli hendi; ²) þannig.

beiar stad rekan þan sem finnbiorn bonde jonsson lvgte mer til efinlegrar eignar tuo lutte j vidrega oc hual fyrer hamundarstodum fra fullga¹) biargarnesi oc til þess ed fram koma huamshus fiordvng fyrir boduasdal fiordung j hual fyrer fagra-dal fiordung j hval fyrer bagga fiordung fyrir hofu fiordung fyrir midfiardarnesi atta uetta af reisla fyrir fagranesi j millum tueggia garsenda oc allar þer hualuoner sem jon heitin jons-son lugte sira jone prest biarnasyne um allt langanesi¹) oc hann erfdi epter jon sæbiarnarson oc epter kara broður sin. oc til saninda her um sette eg mitt jusigli fyrir þetta luguingar bref skrifat j uallanesi manodaghin nesta epter halluarmsmesso anno domino(!) milliscimo quadragentecimo xexagesimo cecundo.

318.

5. Juli 1462.

á Eyrarlandi.

6. Juli

á Möðruvöllum.

DÓMR tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um ágreining milli Sigurðar priors á Möðruvöllum, vegna klaustrs-ins, og séra Jóns Haldórssonar, vegna staðarins í Árskógi, um selför í Hrafnagilssel á Þorvaldsdal.

AM. Apogr. 4066 »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er á kalfskinn með goda skrift. fyrir því hafa vered 12. hangande Jnngsigle, og so marger eru þveingerner, enu ecki innsigle á nema tveimur. á því fyrra get eg ei lesid letrid, j midianne er kaleikur með corporalisduk yfer og manns hönd vppe yfer« (JM.). Hitt innsiglið virðist hafa verið innsigli »Magna« Einarssonar og segir Jón á því »j midianne mariulikneske, og heldur á barne«.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda sueinbiorn þordarson. helge magnusson. magnus einarsson. ketel grimulfsson. oddr þorkelsson. röguualldr asgrimsson. jon skeggia-son. þodr hrodbartzsson. gunar eyulfsson. þoruadr semings-son. olafr þorgeirsson ok þoruadr oddabiarnarson prestar kuediu guds ok sina kunigt gerande ad sub anno gracie m^o. cd^o. lx^o. secundo mauadagin næsta efter festum apostolorum petri et pauli æ eyrarlandi i eyiafirde æ almenuiligri prestastefuu uor-

¹) þannig.

um uier j dom nefnder af uorum virdueligum herra og anda-
 ligum fedr herra olafi med gudz nad biskup at holum at dæma
 milli brodr sigurdar priors a modruuollum ok sira ions hall-
 dorssonar er priorin kjærpe til hans at hann hielde ok haft
 hefde rangliga klaustursins selfor hrafnagils sel a þorualldzdal
 j ongu hans leyfe vm fim ar edr leingur. nu firir þui ad oddr
 þorsteinsson sor þar firir oss at þesse selfor var hofd ok eignud
 gomul eign klaustursins a modruuollum. suo hann visse vm
 fimtigi ara ataululaust af huerium manni. Jtem sor ok þor-
 steinn þorsteinsson at hann heyrde eignada fyrsagda selfor
 modruualla klaustri af sier ellrum monnum vm morg ar ok a
 næstum sex arum ok tuttugu heyrde hann klausturseus formenn¹)
 reiknaz eiga þessa fyrnefnda selfor hrafnagils sel a þorualldz-
 dal vera gamla klaustursins eign a modruuollum ok ataulu-
 laust hafda verit firir huerium manne. nu firir þui at oss leistz
 fyrsagdr sira jon halldorsson vera logliga firir stefndr. þa
 dæmdum vier fyrgreinder prestar þessa optnefnda selfor hrafna-
 gils sel eign klaustursins a modruuollum nema sýra ion synde
 ok sueria lete med fullum bokareide firir michelsmesso j haust
 heima a modruuollum tuo loglig uitni firir biskup olafi edr
 hans umhodsmanni anan jon asmundzson en þan anan er sam-
 burda yrde vid þan vitnisburd er nefndr jon hafde handfest
 sira jone halldorssyui ok vpp var lesin a prestastefnune at
 stadurin j arskoge ætte þessa optnefnda selfor hrafnagils sel.
 ok sira jon skyldugan at sueria nu hier a prestastefnune at
 vænaz þeim einum vitnum er hann hugde sanenda vitne vera.

Ok til sanenda hier vm settum vier fyrnefnder prestar vor
 jnscigle firir þetta domsbref skrifat a modruuollum j borgar-
 dal a sama are dege sidar en fyr seger.

319.

5. Juli 1462.

á Eyrarlandi.

DÓMR tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um
 það, hvort Hólakirkja í Hjaltadal eigi Drangey í Skagafrði.
 Söru sex prestar, er sumir báru að þeir vissu að Hólakirkja

¹) portim(!), afskr.

hefði haft hana í 40 ár, svo að þeir vissu, aðrir vissu um 30 ár og einn um 25 ár. Dæmdu þeir kirkjunni eyna til óbrigðilegrar eignar.

AM. Fasc. XV, 15, frumritið á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Nú eru sjö af þeim döttin frá. Það getr verið vafi á, við hverja Pétrsmessu hér sé miðað, en líklega er það Pétrsmessa og Páls, því að þá dagana hélt Ólafur biskup prestastefnu á Eyrarlandi þetta ár.

Doomsbref vm Drangey¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr hejra senda semingur prestr magnusson officialis heilagrar holakirkju. sueinbiorn þordarson. þorsteinn jónsson. hellge magnusson. kolbeinn jngemundarson. hallur arnason. þorleifur magnusson. magnus jónsson. ketil grimolfsson. oddur þorkelsson. steinolfur kalfsson ok þorgrimur jónsson. prestar holabiskupsdæmis. ku[e]diu guds ok sina kunnikt giorandi að sub anno gracie M^o. cii^o. lx^o. secundo a eyrarlande j eyiafirde manvdagin næsta epter petursmesso a almenneligre prestastefnu voru vær j dom nefnder af vorum nadavgum herra ok andaligum fôdur. herra olaf med gudz nad biskup a holum j hialltadal. ath dæma vm huort eyin drangey er liggr a skagafirde skyllde vera kirkiunnar eign a holum eda eigi. var þar svarit af sex prestum suo heitandum sira þorkel gudbiarzsson. sira sigurdur jónsson. ok sira berþor halldorsson. soru fullan bokareid ath adr nefnd drangey var havfd ok halldin kirkiunar eign a holum vpp a fioretige vetra suo þeir vissu aekæruleust. sira þorðr hrodbiarzsson ok sira jon halldorsson. soru ok suo ath fyr nefnd drangey var höfd ok halldin kirkiunnar eign a holvm vpp a þriatige vetra suo þeir vissu akæruleust. sira þorfinnr þorolfsson sor enn þetta sama vm þratt nefnda drangey vpp a halfvan þridia tvg vetra suo hann vissi.

nu saker þess ath þetta var suarit af sex prestum sem fyr scrifat stenndr þui dæmdum vær fyr nefnder prestar titt nefnda drangey er liggr a skagafirde vera ok verit hafua obrigðiliga eign adr greindrar hola kirkiu epter þui fremsta sem lógbok vtvisar.

¹) Aftan á bréfinu með fornri hendi.

var þessi vor domur vpp sagdr ok in scriptis fram borin
j sama stad deige ok ari sem fyr seiger.

320.

5. Juli 1462.

á Eyrarlandi.

DÓMR tólf presta útnefndr af Ólafr biskupi Rögnavaldssyni um
Þorstein Brynjólfsson er farið hafði í Drangey, eign Hólakirkju
í Hjaltadal, og tekið þar sela, fugla og egg.

AM. Fasc. XV, 14, frumritið á skinni. Ellefu innsigli hafa
verið fyrir bréfinu, enn nú eru fimm af þeim dottin frá. Það getr
verið vafasamt við hverja Pétrsmessu hér er miðað, en líklega er
það Pétrsmessa og Páls eins og sjá má af öðrum bréfum. Þá dag-
ana hélt Ólafr biskup prestastefnu það ár á Eyrarlandi.

Domsbref vm Drangeý¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda
semingr prest[r] magnusson officialis heilagrar hola kirkiu. þor-
kel gudbiarsson. sueinbion þordarson. kolbeinn jngemundarson.
magnus jonsson. hellge magnusson. þolleifr magnusson. hallr
arnnason. ketil grimolfsson. steinolfur kalfsson. þorgrimur jons-
son ok oddr þorkelsson prestar holabiskupsdæmis kuEDIU gudz
ok sina kunnikt giorandi ad sub anno gracie M^o. cd^o. lx^o. se-
cundo a eyrarlande j eyjafirde manudagin næsta epter peturs
messu a almennigre prestastefnu voru vær j dom nefnder af
vorum nadaugum herra ok andaligum födur herra olaf med
gudz nad biskup a holum j hialltadal ath dæma vm þat sem
biskup olaf kærde þar til þorsteins bryniolfssonar ath bann
hefði farit j drangeý ok veit[t] þar sela ok tekit þar fugla ok
egg j aungu biskupsins leyfui. var þar ok bevisat med tueggia
manna jncigli ath þorstein bryniolfsson hefde veitt sela fugla
ok egg j firsagdri drangey. þar biskupin ath adr nefndum þor-
steini ath hann hefde farit j drangey eigi sjalnar en tuttugu
sinnum til veideskapar j aungu sinu frelsi. nu saker þess ath
þar var synt ath þorsteinn hafði j eyra farit sem fyr scrifat
stendr. þui dæmdum vær fyr nefnder prestar titt nefndan þor-
stein bryniolfsson skylldugan ath lvka heilagri hola kirkiu þria-

¹⁾ Aþtan á bréfinu með fornri hneði.

tigi marka j fullretti firir huert þat sinn sem hann hefer j drangey farit heimllarlaust ok hann hefer þadan haft til halfrar merkur sela. fugla eda egg. ok tuigillda aptur þat sem hann hefer veit[t] vnder sinn suarin bokareid. enn huert þat sinn sem hann hefer minna veit en til halfrar merkr. dæmdum vær hann skyldugan ath tuigillda aprt ok landnam med. dæmdum vær þorstein bryniolfsson skyldvgan ath sueria settareid jnn-ann manadar ath heyrðum dominum ath hann hefde alldre heimllarlaust farit j þratt nefnda drangey. fellz honum sia eidr þa dæmdum vær hann skyldvgan ath luka slika sekt sem fyr seiger. ok þratt nefndan þorstein bryniolfsson fallinn j þann ok skyldugan ath taka lausn ok script af biskupinum epter rettum kirkiunar lögum.

var þessi vor domur upp sagdur ok jn scriptis fram borin.

ok til sannenda hier vm settum vær fyrnefnder prestar vor jaciqli firir þetta domsbref giort j sama stad deigi ok cure sem fyr seiger.

321.

6. Juli 1462

i Hruna.

SAMNINGR milli Þorleifs Björnssonar ok Stepháns Jónssonar, þar sem Stephán handlagði Þorleifi alla peninga eptir Jón Jónsson bróður sinn prest í Hruna, er þó að vísu voru brotnir við heilaga kirkju; skilr Stephán sér æfinlegt framfæri hjá Þorleifi, ok að Þorleifr útvegi hjá réttlegum Skálholtsbiskupi, þegar hann komi, prestakall handa Þorleifi syni sínum.

AM. Fasc. XV, 11, frumritið á skinni; öll iussiglin eru döttin frá. Sbr. Grönl. hist. Mindesm. III, 187—89.

Þath giorvm wær meistare sueinn pietursson officialis. sira halldor ormsson kirkiuprestur j skalholti. sira salamonn magnusson. hankr einarsson. branda svgyrdzson ok andreuss gudmundzson leikmenn godum monnum kunnicht med þessu woro oppnu brefi. ad jn octaua petri et pauli apostolorum. anno domini M^o. cd^o. lx^o. secundo. ij kirkiunne ij hruna ij hrunamannahrepp worvm wær [j] hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband þessara mana þorleifs björnssonar af eirne alfv ok steffans jons-

sonar a[f] anare ath suo firir skilldu ath fyr nefndur stefan handlagdi fyrr nefndum þorleife alla þa peninga kuika ok dauda fasta ok lausa frida ok ofrida þa sem jon heitenn jonsson prestr hafði atth broder fyrr greindz stefans er hann kallar sier til erfda hafa fallith epter þui som fyr greindr þorleifur hafði ad sier tekith greinda peninga. eppter þeim dome er æ fiell æ mal fyr greindz sira jons fyrer hans oppinberlig broth kirkiunnar wegna ij skalholtti h[uf]ortth sem hann hefði tekith eda taka latith greinda peninga eppter þeirre eign ok wmbodi er biskup andries hafði honum wth gefith þa skýlði fyrr greindr þorleifur eignazth þessa peninga kuitta ok ækærulausa til æfuenligrar eignar ok frialls forræðiss ok aller þeir menn kuitter er hann hefer ij þessi sin wmbod setth huortth þeir eru helldr leiker eda lærdir sue(i)nar eda adrer menn er þar hafa ij peninga adtecktum werith. skyldv þeir wnder samre grein kuitter ok ækærulauser. Hier ij mote skillde stefan jons-son sier æfuenliga hialpp ok framfæri hia þorle(i)fe biornnssyni. Hier med skilldi greindr stefan af þorle(i)fe biornnssyni ath hann skyldi fa firir þorleif presst son sinn eitth huerrth beneficvm ef hann kynne ath koma þui af stad þa er riettligr skalholtz biskup kemur.

samþykkte þenna giorning greindr þorle(i)fur prestr med fullo handabandi huor med anan.

Ok til saninda hier wm settum wær fyrir nefnder menn wor ijnzigle firir þetta bref skrifath ij sama stad deigi ok ari sem fyrir segen.

322.

7. Juli 1462.

i Hruna.

ÞRIR prestar og þrir leikmenn votta, að junkæri Þorleifr Björnsson hafi afhent Hrunastad, svo að Andrési Grænendingabiskupi og umboðsmanni Skálholtskirkju vel ánægði, og kvittaði biskup Þorleif með öllu.

AM. Fasc. XV, 10, frumritið á skinni. Fyrsta innsiglið er nokkurnveginn heilt; annað brot; hin eru dottin frá. Sbr. Grönl. hist. Mindesm. III, 187—89.

vm þat þorle[ifr] Bjornsson afhender Hrunastad.

Þat gerum wær meistare sueirnn pietursson officialis hei-

lagrar skalholtzkirkiv salamon Qagnusson ogh oddvr olafsson prestar, brandvr sigvrdzson andries gudmunndzson ogh gisille philipusson leikmenn godum monnum kunnikt. med þessu uorv opnv brefi. ath in translacione sancti thome cantuariensis archiepiscopi. anno domini. M^o. cd^o. lx^o. secundo j hrana j hrana-mannahrepp uorum uær j hia saum ogh haurdvm á. þa er junkærin þorleifur biornsson afheñte stadinn j hrana ogh þat er gardinum þar til heyrde. ute ogh jnne. med þessvm peninga uexti sem hier epter stendr skrifath.

Jn primis sex kyr ogh tauttugu ogh hundrad asaudar. j suo ordnum peningvm. sem biskupe andriese umbodsmanne heilagrar skalholtzkirkiu uel anægde ath taka stadarins uegna.

Jtem hier til sex hundrud j metfie ogh þriou hundrud j brossum ogh þar til tuo bross fullroskinn þreuetran hest ogh annan tæuetrann.

Hier med saum uær ogh heyrðum ath greindur biskup andries gaf med fullu handabande adr nefndann þorleif aullungiss kuittann ogh akærolausann firir sier ogh sinum epterkomondum formonnum kirkiunar j skalholtte vm suo mycilla peninga sem nv var greint ogh alla medferd a fyrsogdum peningum.

Ogh til sanninda hier vm settum uær fyr nefnder menn nor jnsigle firir þetta vitnissburðabref. skrifat j sama stad dege ogh are sem fyr segir.

323.

9. Juli 1462.

í Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN hinn fyrsti Danakonungur selr Birni Þorleifssyni. umbodsmanni sinum »upp á Ísland«, eignir þær, er Guðmundr Arason (á Reykhólum) hafði »forbrotið«, og kallar aþtr bréf Kristophers konungs af Baiern um þessar eignir.

AM. Fasc. LXV, 12, óvidimerað transskript á skinni frá c. 1465.

Hier greiner fyrst um guðmundar peninga. er konungurinn selde birne heitnum þorleifssyne. og gialldit at greidast á þrimur savlvm.

Wij kristiarnn med gudz nad Danmarcks. Noriges. Sveriges. Vendis og gothes konvng. hertoge i slesvik og j hollzthen. Stormaren og Dithmersken. Greife j oldenborg og delmenhorst¹⁾. Giorvm ollum vÿthanligt. at vij selltt og afhent hofvum Birne þorleifssÿne vorvm vmbodzmane vpp æ jsland Nockvd godz vpp æ jsland liggiande. sem gudmvndur arasonn forbravtt til vor. og krvnvnar. Epter þui sem vorth bref honum til forna. þar vpp æ gefit og jnne helldur og vttvijsar. þui hefur hann nv lated oss vnderstú at nockurer actha og vilia giora honum hindur. vpp æ fyr skrifat godz og þar vÿn tala. hvertt godz oss ber honum at frÿja og forsuara. þui forbioldvm vij avllvm. hverier hellzt vera kvnnv edur ero. og sierlega forskrifad[s] gvdmvndar arasonar arfa og ollvm odrum. at bijvarra sig med fyr skrifad godz edur hans erfinngvm nockvd hindur þar vpp æ giora. j nockurn matha vnder vora konvngliga hefnd og reide. og deydvm vij og maktarlaust giorvm þat bref sem vor forfader kong kristofer. hvers sal gud nade gaf fornefndvm gvdmvnde arasyne vpp æ fyr skrifad godz. fyrer þui at hann eigi uttgaf edur fornægde fyrskrifvdm vorvm forfedur verd edur peninga firir fyrskrifad godz. sem lofad og sagtt war.

Datvm jn castro nostro hafnensis. feria sexta proxima. ante festvm beate margarethe virginis et martiris nostro sub secreto presentibus appenso anno domini M^o. qvadragesimo sexagesimo secundo.

324. 19. Juli eða 20. December 1462. á Møðruvöllum.

VITNISBURÐR tveggja manna um landamerki Hóls í Kinn og Garðshorns.

AM. Fasc. XV, 16, frumritið á skinni. Tvö innsigli hafa fyrir bréfinu, en eru bæði dottin frá. AM. Apogr. 1452 eptir frumritinu, sem komið er fra Stadarhóli.

Þat gierum uid magnus eyiolfsson ok halldor þorkelsson godum monnum viturligt med þessu ockru brefi ath þa hrafu gudmundzson lögmandr atti jardirnar holl j kinn ok gardszhorn hielt hann þese landamerke millum þesarra jarda vr ytra

¹⁾ delmenhorst, skbr.

uallar gards horne æ holi ok riettsyni upp æ fiall suo langt sem sier heiman vr hols tuni. suo ok eigi sidr riettsyni ur uallargardinum ok ofan j klett þann er stendr j myrinne. vr honum riettsyni ofann j rangæ. suo ok heyrdu uid ockr ellre menn segia at adr greind landamerki hafi verid hofd ok halldinn akæruleust. suo ok eigi sidr heyrdu uid aunguan akæra vpp æ. xl. tigi vetra ok haufu uid þo verit innan sueitar.

Ok til sanninda hier um settum uid fyrr nefnder menn ockr jnnzsigli firir þetta bref er skrifat uar æ mödruvaullum j eyiafirde manudaginn næsta firir þorlaxsmesso. þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushund flogur hundrud sextiger ok tuau ar.

Anno 1662 æ auxararþingi 1. Juli var þetta Bref yferlyst j lögriettu huar til logmenn og logriettumenn suðrudu það skyllde standa þar til sterkari skiðl framm kiæmi og þui hrindi¹⁾.

325.

1. August 1462.

á Reykhólum.

KAUPMÁLABRÉF Andrésar Guðmundssonar og Þorbjargar Ólafsdóttur.

AM. Fasc. XV, 12, frumritið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö af þeim eru dottin frá.

kaupmalabref favdur mins ok modur²⁾.

In nomine domini amen.

birtizt ok stadfestizt suo felldr kaupmale æ festingardeghi þeirra andres gudmundssonar ok þorbiargar olafsdottur æ Reykiahólhvum æ Reykianese æ sunnvdaginn næsta týrer olafsdessveinne þa er lidhit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundrud fiavgur hundrud sextiger ok tuav arh var þesse bæd ok peninga vavxtur æ fiekaupi fyrir greindra manna ath greindr andres hafdi til kaups med þorbiorgv þriv hundrud hundrada. var þar fýst tilskilin jordin fell j kollafirði firir sextighi

¹⁾ þetta ritað aptan á bréfið; ²⁾ aptan á bréfinu og mun þetta vera hönd Ara eða Guðmundar Andréssonar.

hundraða ok þar til líufvstadi[r] ok fiardarhornn edh minna firir. xx. hundrud oc þar til. xl. hundraða j þarfligum penningvm. hier til lofade bondinn biornn ath hallda brullaup fyrr greindra manna vpp æ sina eigin penninga með þulíkvm kostnadi sem kemur til. lx. hundrada. hier til gafn jvngkæare þolleifur þiornnsson fyrr greindum anndrese halft annat hundrad hundrada með þessum fridleika ok anefndre grein sem hier segher. er þar fyst tilgreind jordin solheimar er liggur æ ashvm j suinhavanzt kirkiv soknn firir. lx. hundrada ok þar til .xxx. hundrada jord þar sem anndrese þætti sier vel hennta ok hier til skylldi greindr þorle[i]fr leggja optt nefndvm anndresi niþvtighi hundrada j kugilldvm ok aullvm þarflighum penningum. hier j motti gafn olafur bondi geirmundzson þorþiorgv dottur sinne með samþycki sigridar þosteinsdottur eigin konv sinnar halft annat hundrad hundrada með slikri nefndri grein sem hier siegher. jordina gautzdal firir .xxx. hundrada er liggur j garpsdals kirkiu soknn ok þar til hafha fell j daulum fyrer tuttughu hundrud er liggur j saudhafells kirkiv soknn. fimtighi hundrada j silfri ok fiorertighe hundrada j kugilldvm ok fimmtighe hundrada j aullum þarfligum peningum. hier með gaf nefndr andres fyrr greindri þorþiorgu fiordungsgiof wr aullv fenv þvi er hann hafði [til] kaups með hana. hier með skildi bondinn olafur firir þorþiorgv dottur sina sæmiliga beckiargiauf ok morginngiauf.

[voru þeser festingarvottar. helge þorkelsson. tomas hall-dorsson. prestar. brandr sigurdzson. svartvr þordarson. þordur ellendzson. leikmenn.

Ok til sanennda hier vm settum vier furnefnder menn vor jncigle firir þetta kaupmalabref er skrifwath var j sama stad dege ok are sem fyrr seger¹).

326.

3. Oktober 1462. á Höskuldsstöðum.

ÞORMÓÐR Ólafsson gefr Árna Jónsson kvittan »um öll þau kaup og peningaskipti, fríð og ófríð«, sem hann hafði haft við

¹) ritað með annari hendi, þó jafngamalli.

Jón heitinn Bergsson frænda Þormóðar, með fleirum ákveðnum orðum.

Biskupsskjalasafn Hol. Fasc. II, 5, frumritið á skinni. AM. Apogr. 3568 með hendi séra Snorra Jónssonar á Helgafelli 1721 eptir frumritinu.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra senda eigill grimsson juar steinsson ok olafur einarsson kuediu guds ok sina kunnickt giorande. at þa er lidit var fra hingatburd vors herra iehsu christi þusund fiögur hundrut sextiger ok tuo ar. á miðkudagin næsta epter halluardzmessu¹⁾ j eingihlid j langadal vorum vær j hia saum ok heyrðum a ord ok handaband arna jonssonar ok þormodar olafssonar at suo firir skildu at þormodr olafsson gaf arna jonsson kuittan ok akærulausan firir sier ok sinu erfingium vm öll þau kaup ok peningaskipte frid ok ofrid sem hann hafde haft vid jon heitinn bergsson frænda adr nefnz þormodar. suo ok eigi sidr gaf tittnefndr þormodr adrnefndan arna jonsson kuittan vm þa peninga sem virtir voru a myrum hinum nedrum epter jon bergsson latinn ef hann ætti þar nockru firir at suara.

ok til saninda hier vm settum vær fyrrnefnder menn vor jnzsigle firir þetta kuittanarbrief er giort var á hauskauullstaudum a skagaströnd sunnudaginn næsta epter michaelsmessu á sama áre sem fyrr seger.

327.

14. Október 1462.

Segeberg.

KRISTJÁN Danakonungr hinn fyrsti ritar klerkdómi og allri alþýðu manna í Skálholtsbiskupsdæmi, þar sem hann samþykkir kosning meistara Sveins Pétssonar til Skálholtsbiskups, tekr hann og alt það, er honum við kemr í vernd sína.

Bartholins safn B. Fol. bls. 228—229, skr. c. 1690. Prentað í *Scriptores rerum Danicarum VIII*, 426—427. Það er ekki nema tvent til, að annaðhvort hefir Sveinn meistari ekki náð biskupsdómi í þetta sinn fyrir Jóni Krabba, ellegar þá að ártal þessa bréfs, 1462, sem í handritinu stendr, er rangt fyrir 1465 eins og Keyser

¹⁾ þ. e. 19. Maí.

blátt áfram segir (Norsk Kirkehist. II, 565). Þó mun það varla vera, og mun hitt nær sannt, að klerkdómurinn í Noregi hafi þraungvað Jóni Krabba ókosnum af Íslendingum inn á Skálholtsbiskupsstól, svo Sveinn hefir ekki komið að í þetta skipti, Auk þess byggir Keysir það á þessu bréfi, að þeir Marcellus biskup og Jón biskup Krabbi hafi báðir dáið 27. Febr., Marcellus 1462, en Jón 1465, sem er alveg heimildarlaust, nema um annan þeirra, og er þá ekki annað umtalsmál en að það sé Marcellus, sem á þá ártíð, eptir ártali þessa bréfs, sem ekki er vert að tortryggja að nauðsynjalausn (sbr. bls. 6 hér að framan). Sveinn biskup telur annars sjálfr biskupsdóm sinn frá 1467, og ekki þekkjast eldri bréf hans sem biskups.

Ad Clerum et populum Scalholtensem.

Christiernus et cetera.

Honorabilibus viris, sacerdotibus necnon aliis in Scalholtensi dyocesi nostris subditis universis, salutem, gratiam nostram et omne bonum.

Quoniam Scalholtensis Ecclesia per mortem sui ultimi possessoris, penultimo Februarii die, vacare cepit, in honorabilem virum oc scientificum magistrum Svenonem Petri presbiterum diocesis Scalholtensis, ut ipsi Ecclesie in pastorem preficeretur et antistitem unanimiter consensistis, nobisque per litteras vestras supplicastis humiliter, ut nostrum in hac re consensum et benevolentiam superaddere dignaremur.

Nos ad omnipotentis Dei honorem et gloriam, ad ipsius quoque Ecclesie utilitatem et incrementa felicia, in eundem Magistrum S(venonem) vita et moribus commendabilem ex nostra speciali gratia consentimus ipsumque Magistrum S(venonem), Ecclesiam Scalholtensem, personas eius spirituales et seculares. cum bonis suis et pertinentiis quibuscunqve sub nostra pace et regia defensione accipimus protegendos. Volentes et precipientes vobis omnibus et singulis, ut dicto magistro S(venoni) reverentiam et obedientiam debitam tamquam vero pastori vestro Episcopo impendatis. Preterea substitutis nostris et officialibus quibuscunqve districte precipiendo mandamus, quatenus memoratis magistro S(venoni) ecclesie Scalholtensi, personis eius, familie, necnon subditis auxilium opportunum, dum opus fuerit, exhibeant et favorem; nec ipsis aut ipsorum alicui iniurias, damna aut violentiam qualitercunqve inferant, nec inferri ab aliis patiantur, prout indignationem Dei omni-

potentis ac vindictam nostre R(egie) M(aiestatis) curaverint evitare.

Datum in castro nostro Seghebergh anno domini 1462¹⁾ die 14 octobris, Nostro Regio sub Secreto, presentibus appendi iussimus in evidentiam premissorum.

328.

14. Október 1462.

i Hvilft.

VITNISBURÐR sjö manna um viðskipti séra Narfa Bødvarssonar og bræðra hans og þeirra manna við Haldór Hákonarson og Ólaf Jónsson og þeirra menn í kirkjugarðinum í Holti í Önundarfirði, að ekki hefði þeir Haldór slegið fyrri en grjóti var til þeirra varpað úr kirkjugarðinum.

AM. Fasc. LXVI, 15, frumritað transskript frá 7. Júlí 1474 á skinni. Síðara innsiglið er dottið frá.

Bref vīm vidskipti Halldors hakonarsonar og narfa Bødvarssonar²⁾.

Þat giorum vær jon marcusson. helgi filipusson. jon bardarson. þorbiornn gudmundzson. jon þosteinnson. olafur olafsson. jon olafsson godum monnum kunigt med þessu woru opnu brefi at vær worum j hia saum ok heyrðum á wm áskilnad þessara manna er ward j holti j aunundarfirdi á laurencius-messo dag³⁾. sira narfa bauduarssonar. gisli ok jorundur. arne ok klængur. brædr hans. signatur ok ion stefnisson menn hans. En af anare alfu halldors hakonarsonar ok olafs jonssonar ok þeirra manna. saum vær huorcki hauggit ne sleigit af þeim ne þeirra monnum j kirkiugardinum ok eigi j kirkiugardinn j fyrgreindum stad j holti fyr enn adr greindr sira narfi ok brædr hans snorudu grioti ut vr adr greindum kirkiugardi. kom sa steinn er sira narfi snaradi firir briost greindum halldori. lýsti halldor hakonarson optnefndr prestinn j banni enn kirkiugardinn saurgadann. letu þeir ok bera griot j kirkiu-

1) Svo. Í frumritinu hefir Keyser líklega ætlað, að staðið hafi *ccccxii*, og *u-ið* hafi svo afskrifarinn lesið sem *tvö* í (ii); ²⁾ utan á bréfinu með hendi Eggerts lögmanns Hannessonar; ³⁾ þ. e. 10. Aug.

gardin adr greindan ok snorudu þí sama grioti ut at fyr greindum monnum. skutu þeir og tuo skot af lasboga ut wr þrat nefndum kirkiugardi ad opt nefndum monnum. ok hier epter wilium wier sueria ef þurfa þiker.

ok til sanninda hier wm settum wier fyr nefnder menn wor jnsigli firir þetta witnisburdabref er skrifad var æ huilft j aunundarfirdi upp æ kalixtusmessu þa er lid(it) war fra hingadburd wors herra jehsu christi þushundrat. cccc. sextiger ok ij ar.

329.

22. Október 1462.

i Kirkjufell

INGIMUNDR Þorleifsson og tveir menn aðrir ganga í borgan fyrir séra Bóðvar Jónsson um peninga stadarins í Hjarðarholti í Laxárdal, sem hann hefir eigi fulla borgan fyrir.

AM. Apogr. 2275 »Ex orig. Hiardarholtt. accuratissimè. Innsiglen eru öll burtu, bafa 3. vered«. (AM.).

Þat giorum ver jngimundur þorleifsson¹). gamli þorleifsson. jon jslaiksson godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefi at ver hofum geingit j borgan firir sira boduar ionsson um stadinn ok stadarins peninga j hiardarholtti j laxardal. frida ok ofrida. fratekinni²) porcio ecclesie. so mikla peninga sem fyr greindur sira boduar tekur uith stadarins uegna. uili-um uer ok fyrgreinder menn so leingi stadinn ok stadarins peninga borga. sem optnefndr sira boduar hefur eigi fulla borgan firir stadarins peningum ok godum monnum lizt þat vera. enn ecki leingr.

Ok til sanninda her um settum ver fyrnefnder menn wor jnzcigli firir þetta bref skrifat j kirkiufelli fostvdaginn næsta firir tveggia postula Desso simonis et jude anno domini M^o. cd^o. lx^o. ij^o.

¹) þorleifsson, stóð í frumritinu; ²) »Mille fratekinni og porcio er i oiriginalnum utskafed so mikid sem svara kynni einu orde medal-lage laungu, hefr vered giort strax i fyrstu. mun eitthvad ofskrifast bafa«. (AM.).

330.

[fyrir 1463].

SKRÁ um eignir Hvanneyrarkirkju í Andakíl, þegar Jón Ketilsson tók við.

Í máldaga, sem líklega er frá dögum Jóns biskups Krabba, eru reiknað mortalia á Hvanneyri frá því Vermundr heitinn Kolbeinsson tók við; á því má sjá að Jón Ketilsson sé þá kominn að Hvanneyri. AM. Apogr. Nr. 1729, með hendi Árna Magnússonar »Epter kalfskinsblade in folio, sem hefur vered saurblad framan vid bok, og stendur þar skrifad ä, nedst ä bladinu: Mariu kirkia a Hvanneyri a bok þessa. Blad þetta hefi eg haft til læns fra Sr. Þorðe Jonssyne ä Stadarstad. Hinumegen ä bladenu stendur með hende Páls Gislasonar: N: 1. sine dato, ad ultimam visitationem in qva extat 1529« (AM.).

Svo mikit eigur Hvanneyrar kirkia í fridum peningum er Jon Ketilsson tok við.

xvj. kugilldi í fridum peningi.

hefer sidan gefizt sva mikit í mortalia sem hier greiner.

Snorri Dagsson kugilldi.

Ketell Dagsson kugilldi.

gafst hestr efter Jon oddzson.

annar hestr er gaf Sigvatur þorsteinson.

Hross efter þorð sigvazsson oc þar fimm aura til.

Gaf ragna audunardotter kugilldi og unnr dotter hennar kugilldi. annat efter arna ketelson bonda sinn. oc kugilldi er jon ketelson gaf oc kugilldi efter vermund jonsson.

Jon kettelson kugilldi.

gunnhilldr vermundardotter kugilldi¹⁾.

331.

24. April 1463.

á Mõðruvöllum.

SKIPTABRÉF Margrétar hústrú Vigfúsdóttur með Ingibjörgu, Guðríði og Ragnhildi dætrum sínum.

AM. Fasc. XV, 21, frumrit á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema tvö.

¹⁾ »hactenus ima manu«. (AM.).

Skiptabref þeirra mædgn¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra senda²) wíer broder einar abote æ munkaþuera. semingur magnusson ok magnus einarsson. prestar. þorkell þorkelsson. steingrimur isleifsson. helgi sigurdzson ok rustikus sigmundzson. leikmenn. kuEDIu guds ok sina. kunnigt giorañdi ath þæ lidit uar fra þingathurd uors herra ihesu christi þusuñd flogur huñdur sextiger og ok þriu ær æ maudruuauillum i eyiafirði sunnudagin næsta fyrir gagndagin eina vorum uier i hia saum ok heyrðum æ ord ok hañðabandh margretar uigfusdottur af einni alfu. enn dætra þoruardz honda loptzsonar ok ædr greindrar margretar af annari. Jngibiargar. gudridar ok Ragnhilldar ath suo fyrir skildu ath fyr nefndar systur gafu adur greinda margretv aullungis kuitta ok ækjarulausa fyrir sier ok aullum sinum epterkomendum ok erfingium um halld ok meðferð æ aullum þeim peningum faustum ok lausum³) fridum ok ofridum er titt nefnd margret hafdi umbod yfer haft þeirra uegna um næsta tolfmanadi.

Suo ok ei sidur i sama handabandi saum uier fya nefnder menn ath þessar saumu systur. jngibiorg gudridur ok Ragnhilldur gafu umbod æ öllum sinum peningum faustum ok lausum fridum ok ofridum opt nefndre margretu uigfusdottur skilgetine modur sinni um tolfmanadi fra næstum fardaugum ok til annara fardaga. skyllði þratt nefnd margret eiga affall ok alla auaugstu æ fyr grei(n)dum peningum suo leingi sem greint umbod stendur.

Ok til saninda hier vm settum vier fyr nefndir menn uor juncigli fyrir þetta bref er skrifath uar i sama stad ok æri degi sidar enn fyr seghir⁴).

332.

11. Juni 1463.

i Hvestu.

DóMR Örnólfs Einarssonar kongsumhóðsmanns og sex manna, að Deildará á Skálmarnesi skuli í haldi og meðferð Eyjólfis

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi; ²) svo; ³) hdr. lausaum
⁴) þ. e. 25. Apr. eða á gangdaginn sjálfan.

Magnússonar, en Eyjólfur hafði með fororði gefið Dýrfinnu dóttur sinni hana til kaups við Gunnstein Klemensson.

Eptir afskrípt Gríms Thorkelíns í Ríkisskjalasafni Dana, er hann hefir gert eptir frumritinu, sem þá var í AM. XV, 22, en er nú glatað. Þá var fyrsta innsiglið fyrir bréfinu, en hin döttin frá.

Þath gerum uær Philippus Sigurdzson. Þorðr Sigurdzson. Þorsteinn Jonsson. Sigurðr Halfdanarson. Narfe Petursson ok Jon Þordarson godum monnum uiturligt með þessu voru opnu brefi þa er lidit var fra hingatburð vors herra Jesu Christi þusund .cccc. lx. ok þriu aar. in festo Barnabe apostuli j j huestu j Arnarfirde a þingstad rettum vorum vær j dom nefndir af ærligum manne Aurnolfe Einarssyne konungs vmbodhsmanne ath dæma þar vm huort Eiolfur Magnússon mætti nu¹⁾ retth taka ath sik jordina Deildaraa er ligger aa Skalmarnese j Mulakirkjusokn er þau¹⁾ höfðu gefet Dyrfinnu dottr sinne til kaups við Gunnstein Klemensson suo framth sem hann hefði fiðgurra hundrada jord ok xx. ok suo mikla peninga adra sem hann talde ser ok hann sagdi bondinn Biorn Þorleifsson hefði gefit ser. Nu saker þess ath þar kom fram fyrer oss bref bondans Biarnar með hans heilu ok oskoddu hanganda insigle suo hliodande ath hann sagdizt aunga peninga hafa afhent Gunnsteini heitnum ok aunga gefit framar enn svo sem hann hefði hans lifdaga meint ath forlika með sinni þionustu ok þat annat ath Eyolfe Magnússyne adr handfest tueggja manna vitni suo latande ath Helga Þordardotter hafi ecki framar gefit Dyrfinnu dottr sinne með samþycke Eyiolfs bonda sins en þau skildu ser aprt jordina Deildaraa ef ei fram kæmi jord ok peningar þeir Gunnsteinn talde ser. Ok þui ath uær vissum ath hann hafði litla²⁾ peninga edr aungua dæmdum uær fyrnefndir menn Eyiolfi Magnússyni jordina Deildaraa til logligs hallds ok meðferdar þar til laga vegr gengi aa ef nockr ma með rettu aakæra. Samþykkti fyrnefndr Aurnolfr konungs vmbodhs-madr þenna vorn dom. ok til sannenda her vm settum uær fyrnefndir menn vor jnsigle fyrer þetta domsbref er giört var j sama stad. aari ok degi sem fyr segir.

¹⁾ Svo; ²⁾ fyrst skr. »lvkta«, en síðan settir punktar undir og »litla« skr. yfir línunni.

333.

2. Juli 1463.

á Þingvelli.

SKÚLI Loptsson selr Birni bónda Þorleifssyni jörðina Hlíð í Bolungarvík fyrir Meira-Vatn í Skagafirði.

AM. Pasc. XV, 20, frumrit á skinni. Af fjórum innsiglium, sem hafa verið fyrir bréfinn, eru nú þrjú eptir og eitt af þeim þó mjög brákað.

bref fyrir hlid j bolungarvík¹).

Það giorwm við aurnolfur einarsson ok brandr sigurdzson godum monnum kvnngith með þessu ockrv brefe ath þar vorvm við j hia sam ok heyrdum æ ord þeirra ok handaband af einne alfv biorns bonda þorleifsonar. af annare skula lopzsonar. ath suo fyrer skildv ath adrnefndr skuli selde fyr nefndvm birnne jordena hlid er stendr j bolvngarvík j holskirkiv sokn með ollwm þeim gognvm ok gædvvm rekvm ok renningwm ok ollum hlvnendum þeim sem fyrr nefndre jordv hefer fylt ath fornvm ok nyiv ok hann varð fremzth eigande ath. hier j mote gaf adr nefndr biorn titt nefndvm skvla jordena meira vatn er stendr j skagafirde j mælefellz kirkivsokn með ollvm þeim gognvm ok gædvvm er greindre jordv hefer fylt ath fornvm ok nyiv ok hann varð fremzth eigande ath. skyllde hvor wm sig biornn þorleifson ok skule lopzson svara lagaríptingv æ þeirre jordv er hvor selde audrum enn badir halda til laga.

for þesse giorningr fram ok iardakaup visitacio sancte marie virginis æ þinguelle titt nefndra manna æ millum biorns þorle(i)ffsonar ok skvla lopzsonar.

Ok til sanninda hier wm settvm við fyrnefndir menn ockr innsigli með fyrr nefndra manna innsiglium fyrir þetta bref skrifat j sama stad dege sem fyrr seger. anno domini m^o. cd^o. lx^o. iij^o.

334.

8. Juli 1463.

í Kaupmannahöfn.

BRÉF Kristjáns Danakonungs hins fyrsta til Íslendinga um sekkjagjöld kaupmanna, um birting stefnu og dóma og um vígsbætr.

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi.

Bréf þetta er til í fjölda afskrípta, og þar á meðal á fjórum skinnbókum, þrem frá 16. öld og einni frá hér um bil 1600, en þó er eingin af öllum þessum afskríptum vel góð. Einna elzt eða jafnvel allra elzt hinna skárri afskrípta, sem hafa bréfið heilt, er sá, sem stendr í Öxnafellsbók Bókmentafélagsins 309. 8vo og er ritað af Ara sýslumanni Magnússyni í Ögri nálægt 1620, og er sá texti prentaðr hér sem **A**, en borið saman við lagasafn Magnúsar Ketilssonar, sem látið hefir prenta bréfið í tvennu lagi, og hefir hann haft fyrir sér afskrípt samkynja Öxnafellsbók, en þau handritin eru fæst, sem svo eru, og sleppa þau flest síðustu greininni um bætr fyrir mannslag. Í þeirri mynd kemr bréfið fram í skinnbók Uldalls (322. 4to) og Thotts (2099. 4to), að þar er bréfið heilt að öðru en því, að slept er síðustu greininni í **A** og dag- og ársetningu. Er sá texti prentaðr hér sem **B**. En þá koma hinar afskríptirnar, sem mylja enn smærra, og gera þær nú tvö skjöl úr þessu bréfi, um leið og þær sleppa alveg greininni um vígsbætrnar (síðusta greininni í **A**). Láta þær þá annað bréfið hljóða um sekkjagjöldin (fyrsta greinin í **A**), en tilgreina hvorki ár né dag, hvenær það sé útgefið. Er sá texti til í tveim skinnbókum, og er bann prentaðr hér sem **C**. Hitt bréfið er svo látið vera um stefnubirtingar (önnur grein í **A**) og árfært rétt, en sagt, að það sé gefið út í Febrúar, ýmist hinn 1., 6. eða jafnvel binn 16. dag í þeim mánuði (sbr. lagasafn MKet. I, 55). Sá texti er prentaðr hér sem **D**. Hvernig það er komið til að dagsetja bréfið 6. Febrúar eða í Febrúar, er nokkurn veginn ljóst, eins og Magnús Ketilsson lfska hefir tekið eptir. Það er auðsjáanlega ekkert annað en afbakan úr fería sexta (= föstudagr), sem upphaflega hefir í bréfinu staðið og enn stendr rétt í **A**. En bitt hefir aflagazt í Öxnafellsbók og eins þeirri afskrípt, sem Magnús Ketilsson hefir haft fyrir sér af **A** og ekki leiðrétt, þar sem stendr ante feriam(!) Margretæ virginis, fyrir: ante festum Margretæ virginis (= fyrir Margrétarmessu meyjar).¹) En föstudagrinn fyrir Margrétarmessu 1463 er 8. Júlí, og má það vera óbyggjandi, að bréfið sé gefið út þann dag og það ár.

A.

ÍBfél. 309. 8vo bl. 47a—b með hendi Ara Magnússonar í Ögri um 1620 (Öxnafellsbók). Þessi texti er prentaðr í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 51—54, og er sá texti hafdr hér til sam-
anburðar og fyrirsögnin tekin eptir því.

Um seckiagialld. um stefna og Doma avglysing. um
vígsbætur.

Vier kristian med gudz nad norgis²). suiarikis. danmerkur.

¹) Það stendr rétt í ágripi (D) í MSt. 45. 4to; ²) Noregis MK.

venda¹⁾ og gotta kongur. hertugi ut j slesuik. holsten. stor-
maren og¹⁾ ditmarskin. [Greife i Oldenburg og Delmenhorst²⁾
beilsar³⁾ yður ollum vorum elskuliga almuga og vndirsatum
sem biggia og bua up a vortt land Jsland kjarliga med gudi
oc vorri nad.

[Eg giore⁴⁾ yður vitanligt ad oss er til vitanda ordit at
vor oc krununnar rettugheit mioc forminkast og firir kemur j
þui ad margir af yður kaupslaga uid utlenska kaupmenn fir
enn þeir [utgefit hafa⁵⁾ þeirra seckia⁶⁾ giolld. þui forbiödu
vier ollum ad kaupa⁷⁾ uid utlenska kaupmenn fir enn þeir [ut-
gefit hafa⁵⁾ [firnefnd þeirra⁸⁾ seckia⁶⁾ giolld sem gamall sidvane
verid hefur. huer hier a moti giorer hefur forbrotid þat goss
sem hann kaupir eda so goda peninga og¹⁾ viij ortog og¹⁾ xiiij
merkur j brefabrot.

Jtem er oss uitandi ordit at nockrer af yður plaga at
skiota sier undan rette oc eigi vilia heyra stefnur. doma edur
urskurda⁹⁾ vtan ganga helldur leiniliga j burt j skiol at geim-
ast edur j sina garda nær þeir þat fornema. þui vilium vier
oc biödu at þeir domar. stefnur edur urskurdar¹⁰⁾ sem menn
so upplesa j hanz gard ella¹¹⁾ annarstadar [nær þat lesist med
vitnum j¹²⁾ þann gard sem hann geimer sig firir jnnann oc vill
eigi heyra. skal fast og stodugt halldast. [sem þad være lesed
fyrer honum siálfum¹³⁾.

Jtem vm bætur sem dæmdar [eller sæmdar¹⁴⁾ verda epter
manslag. þeim sem þat ber med rettu epter logum. beydum¹⁵⁾
vier oc biödu at þat hier epter stodugt og fast þess af¹⁶⁾
[hinz dauda erfingia¹⁷⁾ halldist sem þat var til forna af dæmt
og giort. enn¹⁸⁾ þo at vort lanzuistarbref komi þar a moti
hliodandi.

biðium vier oc biödu vorum logmonnum oc syslumonn-
um og almuga at hallda þessa vora skipan oc stirkia ef nockur
uill bier a moti gera.

¹⁾ b. v. MK; ²⁾ [b. v. MK; ³⁾ heilsum MK; ⁴⁾ [Vier giorum MK;
⁵⁾ [hafa útgefit MK; ⁶⁾ MK; seckta 309; ⁷⁾ ecki b. v. 309, sem er
ofaukið; ⁸⁾ [þeirra fyrnefnd MK; ⁹⁾ urskurde MK; ¹⁰⁾ urskurder MK;
¹¹⁾ edur MK; ¹²⁾ [edur hvorn MK; ¹³⁾ [b. v. MK; ¹⁴⁾ [edur samdar
MK; ¹⁵⁾ bidium MK; ¹⁶⁾ sl. 309; ¹⁷⁾ [Erfingium þess hins davda MK;
¹⁸⁾ sl. MK.

Datum in castro nostro hafniensi¹⁾ feria sexta ante festum²⁾ beate margrete uirginis Anno³⁾ M^o iiii. lx oc iij.

B.

Uldall. 322. 4to bls. 184a—b, skinnbók frá c. 1570. — Thott. 2099. 4to bls. 405—407, skinnbók, skr. c. 1580. — Texta samkynja þessum virðist Magnús Ketilsson ekki hafa þekt.

kristians R(iettar) B(ot)⁴⁾.

Kristiern með Guds náð: Noregs:⁵⁾ Danmerkur: Suíaríkis [Vendis og Gotis⁶⁾ konung: Hertugi⁷⁾ j slesuik. [Greifi j⁸⁾ holsten. Stormaren. j Oldinborg og Delmenhorst. heilsum ollum monnum a Jslandi með Guds kuediu og vorri.

[Er oss⁹⁾ vitanligt ordit að vor og krununar ríettugheit mikit forminkast: fyrer þat: at marger af yður kaupa við vt-lenska [kaupmenn¹⁰⁾ fyr en þeir hafa vt gíeft þeirra seckia¹¹⁾ gíöld og ríettugheit. og ei vilia þeir þar epter gíalda. Þui fyrerbíodum vier fyrer ollum og¹²⁾ huerium fyrer sig at kaupa nockut við fyrnefnda vt-lenska kaupmenn fyr en þeir hafa vt gíeft oc golldit fyrnefnt þeirra seckia gíald sem gamall síduandi¹³⁾ er til. Enn huer þar j mot gíorir hafi forbrótíd þat gods sem hann kaupir edur suo góða peninga og viij ortuga og xiiij merkur j brefabrot.

Jtem er oss og¹⁴⁾ [kunnigt¹⁵⁾ ordit at marger af yður plaga að skíota sier vndañ ríetti oc vilia eigi heyra. Stefnur Domar edur: vrskurdi. heilður ganga leyniliga a burt j skíol eda garda til at geýma sig. Þui vilium vier og bíodum að þeir Domar: Stefnur edur vrskurdir¹⁶⁾ sem suo vilia fordast oc wudañ ganga j hus edur annarstar. að þat lesist j þann gard edur leyni sem hinn geymir sig fyrer jnnañ oc vill ecki heyra: skal fast og stodugt halldast sem þat væri lesit fyrer honum sialfuñ.

¹⁾ hafniensiz(!) 309; ²⁾ þannig leiðrétt eptir MSteph. 45, 4to skr. á 18. öld; ferium(!) 309; feriam(!) MK: ³⁾ b. v. MK; ⁴⁾ sl. 2099; ⁵⁾ kongur b. v. 2099; ⁶⁾ [Vinlandz oc Gautlandz 2099; ⁷⁾ Hertug 2099; ⁸⁾ [sl. 2099; ⁹⁾ [oss er 2099; ¹⁰⁾ [Oenn 2099; ¹¹⁾ 2099; secka 322 hér; ¹²⁾ yður 2099; ¹³⁾ síduani 2099; ¹⁴⁾ sl. 2099; ¹⁵⁾ [kunnugt 2099; ¹⁶⁾ wrskurdar 2099.

C.

AM. 345. Fol. bls. 162—163, lögbók Einars Ísleifssonar á Reykjum, á skinni, skr. c. 1570. — Stockholm. membr. C8 bls. 237, skr. c. 1608. — Gl.kgl. saml. 1159. Fol. bls. 528—29, á pappír, skr. c. 1640 (bók höfuðsmannanna á Bessastöðum). — Dóma-bók úr safni Jóns Pétssonar, kölluð Yb, skr. c. 1630—40. — Magnús Ketilsson virðist ekki hafa þekt þennan texta.

Riettar Bot Kongs Kristians.¹⁾

Wer Kristian med gudz [nad danmerkur. noregs. suia-rikis²⁾] [kongur et cetera³⁾. heilsum⁴⁾] yður aullum vorum elsku-liga⁵⁾ almuga og vndersatum sem biggia og bva uppa vort land Ísland kjarliga⁶⁾ med gudi og vorri nad.

[Uier⁷⁾] giorum⁸⁾ yður kunnigt⁹⁾ ad oss er uitannligt¹⁰⁾ ordit ad vor og krvnunnar riettugheit mikid forminkast¹¹⁾ og eidist¹²⁾ j þui ad¹³⁾ marger af yður kaupslaga uid vtlenska kaupmenn fyrr enn [þeir utgefíd hafa sijn¹⁴⁾] seckiagiold¹⁵⁾ [og vanalega¹⁶⁾] rentu og sijdann uilia þeir ei bitala sijn seckia-giold¹⁷⁾].

[Þui fyrirbiodum vier aullum ad kaupa nockru vid vt-lenska menn fyr enn þeir vtgreitt hafa sijn¹⁸⁾] fyrnefnd seckia-giold¹⁹⁾. sem gamall sidvani [hefur verit²⁰⁾]. Hver hier j moti giorer hefur forbrotid þat goss sem hann kanper edur svo goda peninga og viij ortog og xij merkur j brefabrot.

[Datum et cetera²¹⁾].

¹⁾ R. B. K. C. ad einginn kaupi vid vtlenska fyr enn þeir hafa golldit sitt veniulegt gialld C8; Kong Christiáns Riettarbot. ad eingen kaupe vid vtlenska fyr enn þeir haffa golldid seckttagiold(?) 1159;

²⁾ [Noregis Suijrikkis(!) og Danmerckur C8; sl. 1159; ³⁾ [sl. 345, 1159;

⁴⁾ heilsa 345; ⁵⁾ elskulegum C8, 1159, Yb; ⁶⁾ sl. 345; ⁷⁾ og 1159;

⁸⁾ [Eg giori 345, 4b; ⁹⁾ vitanleg (viturligt) C8, 1159; ¹⁰⁾ kunnugt C8,

1159; ¹¹⁾ minkast 1159; ¹²⁾ Eydast 1159; ¹³⁾ af C8; sl. 1159; ¹⁴⁾ [þier utgefíd ydartt 1159; ¹⁵⁾ secktagiold 345, C8, Yb; seckttagiold 1159;

¹⁶⁾ veniulega C8; ¹⁷⁾ secktagiold 345, C8, Yb; [sl. 1159; ¹⁸⁾ b. v. 1159;

¹⁹⁾ seckttagiold C8, 1159, Yb; [sl. 345; ²⁰⁾ [verid hefur 1159; ²¹⁾ [sl.

345, 1159, Yb.

D.

Bibl. Bodl. Oxford. FMagn. 127. 4to bl. 196—197, dómabók, skr. c. 1640. — AM. 211c. 4to bls. 58, dómabók skr. c. 1630—1700. — Lagasafn Magnúsar Ketilssonar I, 55—56.

R(éttar) B(ót) eður bréf k(ongs) Christians þess fyrsta með því nafni um menn, er eigi vilja stefnur né dóma heyr¹⁾.

Vér Christian með guðs náð [Noreyis²⁾]. Sviaríkis og Danmerkur kongur³⁾ gerum öllum viturlegt, að fyrir oss er komið, að⁴⁾ nokkrir⁵⁾ af yður, vorum undirsátum á Íslandi, plaga að skjóta sér undan rétti, og vilja ei heyrast stefnur né⁶⁾ dóma eður⁷⁾ úrskurði, utan ganga heldur [venjulega í⁸⁾ skjól og geymast, nær þeir það fornema, [að þeir skuli sækjast lagasóknum⁹⁾].

Því [biðjum vér og bjóðum¹⁰⁾], að þeir dómur, stefnur og¹¹⁾ úrskurdir, sem [mann eður¹²⁾] menn svo [upp¹³⁾] lesa í hans garð¹²⁾ eður annarstaðar, [eður hvern þann garð¹³⁾], hann geymir sig fyrir innan og vill¹⁴⁾ ei heyrast, skal fast og stöðugt haldast sem það væri lesið fyrir honum sjálfum.

[Gefið upp á vort slot¹⁵⁾ Kaupinhafn¹⁶⁾] [feria sexta ante festum beate Mariæ virginis Anno¹⁷⁾] 1463.

[Undir vort signet¹⁸⁾].

335.

1. August 1463.

Hjarðarholti.

31. Juli 1478. á Brunnáreyum í Saurbæ.

SIGURÐR prestur Brandsson og Finnur Pétursson lýsa því, að þeir hafi ásamt sex dandimönnum verið tilnefndir af Helga officialis Þorkelssyni í umboði Jóns Krabba Stephánssonar biskups í Skálholti til að meta staðinn og kirkjuna í Hjarðarholti í Laxárdal.

¹⁾ þannig 127; sl. 211 & MK; ²⁾ 127; Noregs MK; ³⁾ [et cetera 211; ⁴⁾ það 211; ⁵⁾ nokkur 127; ⁶⁾ sl. MK; ⁷⁾ og 211; ⁸⁾ [í leynileg 211; ⁹⁾ [b. v. 211; ¹⁰⁾ [bjóðum vér 211; ¹¹⁾ eður 211; ¹²⁾ [sl. 211; ¹³⁾ garði 211; ¹⁴⁾ [nær það er lesið með vitnum í þeim garði, sem 211; ¹⁵⁾ vilja 127; ¹⁶⁾ [Útgefið á voru sloti 211; ¹⁷⁾ [Dat(um) Kaupmannah. MSt. 45; ¹⁸⁾ [MSt. 45; 1. dag februarij árum eptir guðs burð 211; 6. Februarij Anno, Bodl. 127; ¹⁹⁾ [b. v. 211.

AM, Apogr. 2276. »Ex originali Hiardarholt. accuratissime. Tvö innsigle hafa vered fyrir brefinu. Nu er eigi epter nema það fyrra«. (AM.). »Brefed tekr miðg so að trosna« (AM.).

Þat giore ek sigurdur prestur brandzson. ok finnur peturson godum monum uiturligt med þessu ockru opnu brefi þa lidit war fra hingatburdi vors herra jehsu christi þusund fiogur hundrut sextiger ok þriu ar. a mánudaginn næsta epter olafsmessu hina fyrre wm svmarit j hiardarholte j laxárdal j breidafiardardolum worum uid tilnefnder med odrum sex dandi-monnum lærdum ok leikum af ærligum manni sira helga þorkelssyni er þa war officialis heilagrar skalholtz kirkiu j millum huitar j borgarfirde ok hrutafiardarar. ok þa hafdi lofligt wmbod af herra jone krabba stephanssy[ne] mjed gudz nád biskup j schálholte til þess at láta giora kirkiuna ok adur nefndan stad hiardarholt huersu gott ad os uirdtitz þat wera huort wm sig. giordu wær kirkiuna sialfa fyrir halfan þridia tóg hundrada. enn forkirkiuna fyrir fimm hundrud at auki. husagardinn æ stadnum med fiore ok hlódu fyrir þriatiger hundrada.

Ok til sanninda hier wm settvm uid fyrrnefnder menn ockur jnnicile fyrir þetta vitnisburðarbref skrifat a brunncar-eyrum j saurbæ föstudaginn næsta epter olafsmessv ena fyrre. þa er lidit war fra hingatburdi vors herra iehsu christi þusund fiogur hundrud siótiger ok atta ar.

336.

4. August 1463.

á Ási i Holtum.

1. Juli 1468.

á Þingvelli.

VOTTORÐ tveggja manna um, að þeir hafi verið hjá, þegar Magnús Þorláksson seldi Birni bónda Þorleifsayni jörðina Oddgeirshóla í Flóa fyrir tuttugu kúgildi búlæg og tuttugu hundrud í öllum þarflegum peningum.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 2, frumritið á skiini. AM. Apogr. 2480 með hendi Árna Magnússonar eptir frumritinu »accuratissime«. Þá var síðara innsiglið dottið frá. Það, sem hér er sett í hornklofa, varð ekki lesið á dögum Árna, því at döttin voru göt á bréfið, og fylti hann það út að ágizkan.

Þat giorum vid sigurdr jonsson ok gizur biornsson godum monnum witurl[igt med] þessu ockru opnu brefi at þa er lidet uar fra hingadburd vors herra jesu christi. þusund flogur hundrud sextiger ok þr[íu] ar. j asi j holltamanna hrepp fi[mtu]-daginn næsta epter olafsmessu furre voru vit j hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband þess[ar]a manna af einne alfu biarnar bonda þorleifssonar. Enn magnus þorlakssonar af annare alfu. at suo firir skildu at adr nefndr mag[nus] sellði furgreindum birni bonda jordina halfa er oddgeirsholar heita er liggr j floa j hraungerdis kirkiusokn med aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hann uard fremst eigande at til æuenlegrar eignar undan sier ok sinum erfingium enn unnder hann ok hans erfingia. hier j moti gaf furnefndur biorn þorleifsson fioretigi hundrada med þessum fridleika. xx. kugillde bulæg ok. xx. hundrud j aullum þarfligum peningum. samþyckti þenna giorning jngi-biorg bryniolfsdotter kuinna adr nefndz magnus med fullu jayrde ok handabande. skyllde optnefndr biorn hallda til laga. enn tittnefndr magnus suara laga riptingium æ furgreindri jordu oddgeirsholum.

Ok til sanninda her um settum uid adrnefnder menn ockur jncigle firir þetta jardakaups bref skrifad æ þinguelli faustudagiu næsta epter petursmessu. Anno domini M^o. cd^o. lx^o. octauo.

337.

14. August 1464.

i Arnarholti.

HENRIK Kepken, umboðsmaðr Kristjáns konungs hins fyrsta, kvittar Björn Þorleifsson hirðstjóra sunnan og austan á Íslandi fyrir hálfu öðru hundraði nóbila og þrettán betr, er Björn geldr sem fyrsta sal upp í eignir Guðmundar Arasonar.

AM. Fasc. XV, 27, frumritið á skinni, og er innsiglið fyrir. Gat er á bréfinu, en það má fylla eptir Fasc. LXV, 12, sem er transskript á skinni frá c. 1485.

Kvittvarnbref af henrek firir guðmundar peningum¹).

Þath giore ek henrek kepken godum monnum witar-

¹) Utan á bréfinu með hendi Björns ríka. »Hier greiner huat goldit var j fyrstv savl kong(s)ins vmbodzmanni henrek kepken« LXV, 12.

legth¹⁾ med þessu minu brefe ath eg medkenunzth ath ek hefe wpp borith ok medtekith wpp a mins herra kongs²⁾ kristierns³⁾ wegna af birni þorleifssyni hirdstjóra sunnan og austan æ jslande suo marga peninga j silfri.

J fýsstu grein fim krossar. tueir silburlindar forgyllter [ein sylgia⁴⁾]. wegr þetta alltt samañ xij merkur ok halfur annar eyrer.

jtem huitur silfurlinde ok wegr halfan þridia eyri ok xx. anar huitur silfrlinde ok wegr fim⁵⁾ aura ok xx peninga. ed þridia huitt silfurbellte ok wegr x a[ura].

jtem ogylltur kros festarlaus. wegr xv peninga oc vij aura.

jtem ij stiettar ker med silfur ok wega bæde samtt [ij merku]r ok ij avra.

Jtem niu silfurskaler forgylltar æ botninvn ok wega allar saman halfa x maurk. vij silfurskaler huitar ok uj silfurstaup. wegr þat allt saman halfa xi maurk. huitt silfur af fim hornum ok uegr fiorar merkr ok vij aura ok eitt silfurbellte huitt ok wegr xv aura. silfur af einne spiru ok wegr halfan xj eyrir ok lesst skreidar. reiknazth þesser aller peningar fyr greinder firer halft anath hundrat nobil ok þrettan nobil betur.

lysste fyr greindr biorn ath þessa fyr greinda peninga lykte hann j þath sama giald er hann var lofande kong kristiern firer peninga guðmundar heitins arasonar.

ok þui giorer eg adr greindr henrek fyr greinda(n) biorn aullungis kuittan ok ækærulausan wpp æ mins nadug⁶⁾ herra kongs⁷⁾ kristierns⁸⁾ wegna ok firer aullum hans erfingium ok eptter komendum riettvn formonnum krununar j noREGI af suo myklu sem ek hefer wpp borith ok fyrr skrifath stendr.

for þessi giorningr ok kvitan fyr greindra mana j milli henreks ok biarnar fram j arnarholte j borgarfirde med fullu handabande maurgum dandemonnum hia weraundum.

ok til sanninda hier wm setta eg mitt insigli firer þetta bref skrifad j fyr saugdu arnarholte sunnudagin næssta firer

¹⁾ vitthanligt LXV, 12; ²⁾ kong LXV, 12; ³⁾ kristiarnns LXV, 12;

⁴⁾ [eitt niste eda sylgia LXV, 12; ⁵⁾ ix, LXV, 12; ⁶⁾ nadogs LXV, 12;

⁷⁾ kong LXV, 12; ⁸⁾ kristiarns LXV, 12.

mariumessu¹⁾ þá lidet var fra hingatburd wore herra ihesu christi 00° cccc ok vj tiger ará ok iij betur.

338. 2. September 1463. á Skinnastöðum.

JÓN Eyjólfsson selr Ólafi kiskupi Rögnvaldssyni til fullrar eignar jörðina í Guðmundarlóni á Langanesi með rekaparti í Dritvík, en Ólafr biskup láti kenna syni Jóns tólf vetra gömlum til prests; kvittar og biskup Jón um rekatöku, en Jón galt fyrir sex málnytukúgildi.

AM. Fasc. XV, 19, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Þrjú af þeim eru nú dottin frá.

vm jordina guðmundarlon²⁾.

Þat giorvm uier sveinbiornn prestur þordarson officialis heilagrar holakirkíu. hallr arnason. oddr guðmundzson. petur hannisson. prestar. pall brandzson ok olafr ionsson leikmenn godvm monnum vitvrligt með þessv voro³⁾ opno brefue at uier uorvm þar í hia saum ok heyrðum a midkudagin⁴⁾ næsta fyrer egidivsmessv⁴⁾ í guðmundarlóni a langanesi ord ok handaband uors nadvga herra olafs með gvðs nad biskups a holum ok ions eyolfssonar at suo firer skildv ath ion eyolfsson feck biskupinum til fvllrar eignar alla iordina í gvðmundarlóni er ligger í savdanes kirkíu sokn með ollvm þeim gognvm ok gęðvm sem greindre iordu fylger ok fylkt hefer ath forno ok nyo ok hann uard fremzt eigandi ath með svo vordnum skildaga at biskupin skyllði taka at sier son ions tolf uetra gamlan ok lata kenna honum til prestz. kynni pilzins víð ath missa þa skyllði ion setia annan sinn son aptur í kenzluna þar til allz tolf ara veři lidin hedan fra en iordin skyllði obrigdilig eign biskup(s)ins ok kirkíunnar a holum hedan fra. suo eige sidr feck adr greindr ion fyrr sogdvm biskup olave ok kirkívne a holvm til fullrar eignar allan þann rekapart sem atti í dritvík a langanesi ok þar til feck þrattnefndr ion fyrskrifudum biskup olave vj mal-

¹⁾ mun vera Mariumessa fyrri. 15. Aug.; ²⁾ utan á bréfinu með fornri hendi; ³⁾ mikkdudagin. frbr.; ⁴⁾ þ. e. 31. Aug.

nytukvgildi til fyllrar eignar fyrir þá akæru er biskupinn kærði til hans ath hann hefði gripit holastadar uidv rangliga. skyldi hann þar vm kvittr. ath þessv avllv fyrskrifdv haultdv skyldi ion svara laga riptingum a greindre iordu en biskupinn halda til laga.

ok til saninda hier vm settum ver fyr nefnder menn vor incigle fyrir þetta bref skrifat a skinnastodvm i avxarfirdi a faustudagin næsta epter egidivsmesso anno domini M^o cccc^o sexagesimo tercio.

339.

2. September 1463. á Skinnastöðum.

ÓLAFR biskup Rögvaldsson selr Oddi Þorbjarnarsyni jörðina Haldórustaði í Ljósavatnþingum fyrir Leifstaði í Óxarfirði.

AM. Fasc. XV, 23, frnmritið á skinni. Fimm innsigli eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá. Apogr. 3171, 2923—24.

bref vm jordina leifstade¹).

Þat giorum vier sueinbiorn prestr þordarson officialis heilagrar holakirkju. petur hannisson. prestar. magnus magnusson. olafur jonsson. ellendur gunlaugsson oc hauduar arnason. leikmen[n]. godum monnum viturligt med þessu voru hrese at þar voru vær j hia saum ok heyrðum æ æ leifstaðum j auxarfirde. ord ok handaband vors naduga herra herra olafs med guds nad biskups æ holum oc oddz þorbiarnarsonar at so fyrir skildu at biskupen selde adur greindum odde jordina haldorisstade er lig(g)ur j ljósavatnþingum med aullum þeim gognum ok gæðum sem greindre jordu fylger oc fylkt hefer at fornu ok nyu ok kirk(i)an æ holum vard fremst eigande at.

Hier j mot selde adr greindur oddur fyr saugdum biskup olafe jordena leifstadi j auxarfirdi j skinnastada þingum med aullum þeim gognum ok gæðum sem greindre jordu fylger ok fylkt hefer at fornu ok nyu oc hann vard fremst eigande at. skyllde huor suara lagariptingum æ þeirre jordu er selde. en halda þeire til rettra laga sem huor keypte.

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi.

oc til sannenda hier vm settum vier fyr nefndir menn vor jncigle fyrer þetta jarda kaupsbref skrifat a skinnastodum j auxarfirde faustudagen næsta epter egidiusmessu. Anno domini M^o. cd^o. lx^o. tercio.

340. 16. September 1463. á Ytri-Laugum.
ARNGRÍMR Þórðarson selr séra Þorsteini Jónssyni jörðina Presthvamm í Grenjadarstaðarþingum með Kristfjórómaga, fyrir tuttugu hundruð í fridum peningum.

AM. Fasc. XV. 26, frumritið á skinni; innsiglið er dottið frá.

vm jordina presthvam¹).

Þat giorir eg arngrimur þordarson godum monnum uiturlikt með þessu mino oppnv brefi at eg hefi feingit sira þorsteine jonssyne til fullrar eignar jordina halfan presthvam er liggur j greniadarstaðar kirkivokn með ollvm þeim gognvm ok gæðvm sem greindri halfri jordo hefir fylkt at fornu ok nyo. skal hann suara kristfiar omaga fyrer halfa jordina sem mier hefer borit at suara. hier j mot skil eg mier af sira þorsteine fyrer sagda halfa jord tuttugu hundruð j fridum peningum ok friduidum. skal ek suara lagaríptingum a iordune en sira þorsteinn halda til laga. ok til sannenda hier um sette eg arngrimur þordarson mitt jnsigli fyrer þetta bref er giort var a yttrum laugum j reykiadal faustudagin næsta epter krossmessu a haustid. Anno domini M^o cd^o lx^o tercio.

341. 16. September 1463. á Grýtubakka.
25. Februar 1464.

SAMNINGR Eyjólfis bónda Arnfinnssonar og Odds bónda Þorkelssonar um arf þann, er Eyjólfur hafði fallið eptir Guðrúnu Arnfinnsdóttur systur sína.

AM. Fasc. XV, 28, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottið frá. Bréfið er frá Staðarhóli. Apogr. 1483 (eptir frumritinu).

¹) Utan á bréfinu með forari hendi.

Same Eiolffs Arnfinssonar Riddara og Odds Þorkelssonar um arf og peninga eftir Gudrunu Arnfinnsdotter Sistor Eyolfs Arnfinssonar¹⁾.

Þat giorum vær steingrimur isleifsson. ion magnusson. þorstein branzson. ion haugnason. grimr þordarson oc þorbiorn sigurdzson godum monnum kunnict. æd þa er lidit var fra þingat burd vars herra iehsu christi. M. cd. lx. oc iij ær vorum vær j hia sœm oc heyrdum æ faustodagin næsta firir mattheusmesso ewangeliste æ grytobacka j haufdahuerfui ord oc handaband þessara manna odz bonda þorkelssonar oc eyiolfs bonda arnfinzsonar. at þeir vrdu ætsetter vm allan þann arf sem fallit hafdi greindom eyiolfui efter gudruno arnfinzdottur systur sina med þessum skilldage sem her seger. ad fyrr nefndr oddr skylldi eiga þriær iarder er suo heita þorodzstader. gauzstader j sualbardzþingum oc yztu vik j laufas kirkiu sokn oc þar med iij kugilldi oc xx er þar stendr med ædrgreindum iordum j þær giafer er gudrun heitin hafdi gefit fyrrnefndum oddi bonda sinom. En oddr þorkelsson ædrnefndur feck aptur med handabandi eyiolfui arnfinzsyni fyrrnefndum til fullrar eignar iij iarder er suo heita gazuik j sualbardzkirkiu sokn. nes oc midvik j laufas þingum er greind gudrun hafdi gefit honum. Gaf tittnefndur eyiolfur fyrrnefndan odd quittan vm allar iarder þær er hann hafdi selt oc optnefnd gudrun ætti firir sier oc sinom efterkomendum. En alla peninga adra sem fallit hafdi nefndum eyiolfui firir nordan land i greindan arf skal hann eignast oc ad sier taka j kuico oc daudu. fa[ustu] oc lausu. huar sem hann kann vpp ad fretta huort sem þeir hafua verit lener eda bygder vndan tecknum smiorum þeim sem inn voro flutt til sualbarz. feck optnefndr oddr tittnefndum eyiolfi iardernar suinarnes oc midhus j grytubacka þingum til fullrar eignar oc skylldi fyrrnefndr eyiolfur luca x kugilldi er efter stod oluct j iardar verd firir suinarnes. Skal oftnefndur eyiolfur eignast oc ad sier taka allar landz skyllder af greindum iordum ad næstum fardaugum oc suo kugilla leigur huar sem efter stædi. oc allar adrar skulder er þessum peningum til heyra. Oc hier efter gaf eyiolfur odd kuittan firir þurd af ollum peningum oc

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

greindum arfui oc porcio kirkiunar æa grytobacka er fallit hafði suo leingi sem hann hieilt. Suo oc ei sidr gaf oftgreinndr oddur eyiolf quittan oc ækærulausan firir allar þær gjafer sem gudrun þrattnefnd hafði honum gefuit oc baurnum hans þo ad lauggjafer mætti frecari verða. Skyldi ædrnefndr oddr luca alltt testamentum firir sunnan land er gudrun heitin hafði þar gefit j skalhollskirkiu biskupsdæmi oc eignazt hennar þing oc klædnat er þar var efter oc allt lausafe.

Oc til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder menn vóór inscigli firir þetta bref er giort var æa grytubacka laugardagin j imbruviko næstan firir sancte iohannes holensis episcopi ari sidar en fyr segir.

342.

20. September 1463.

undir Ási.

Kaupbréf fyrir staðnum undir Ási í Fellum með tilgreindum eignum oc ítökum kirkjunnar.

AM. 263. Fol. bls. 19, skr. 1598 (máldagabókin forna frá Skálholti). — Biskupsskjalasafn Skalh. Fasc. X, 4; er það transskr. gert í Skálholti 11. Nóv. 1662 af Oddi skólameistara Eyjólfssyni, Torfa kirkjupresti Jónssyni, Ólafi locator Jónssyni, Þórði presti Sveinssyni, Gísla Sigurdssyni og Sigurði Björnssyni, (eptir AM. 263. Fol.). Afskript af því transskr. er meðal fornbréfaafskripta Árna Magnússonar 2611. AM. 274. Fol. 133, bréfab. Brynjólfs biskups, eptir transskr. 11. Nóv. 1662.

Kaupbrief firir staðnum vnder Åse huar avijsar vmm kirkiu eignn. [er þetta bref þar með tvejmur hangande innsiglum²).

Það giorum vier Benedict Sæmundsson. Gudmundur Biarnarsson. Sigurdur Hallvardsson. Helgi Gudmundsson. Suerer Einarsson goðum mönnum viturligt með þessu voru opnu briefe þá lidid var frá hijngadburd vors herra Jesu Christi þusund fiðgur hundrud sextiju oc þriu ár þridia dag hinn næsta fyrer festum Matthei Apostuli et Evangelistæ. vnder Ase j fliotzdalzhieradi. vorum vier j hia. sæum oc heyrdum æ ad Magnus

¹) [bætt við með hendi Odds biskups.

arnason selldi þorgils finnboðasyne. með handabandi til fullrar eignar jordina vnder áse j fellum j flíotzdalshieradi með ollum þeim gognum oc giædum sem greindri jörðu fylger oc fylgtt hefur ad fornu oc nýiu oc hann varð fremzt eigandi ad með lögum. með fullu vpplæge oc samþycki solveigar jonsdottur konu sinnar. Enn hier j mot gaf fyr greindur þorgils adrgreindum Magnuse jarder er so heita. liotzstader er liggia j vopnafirdi j hofsþingum. og halfa breidamyre oc aland j þistilsfirdi j sualbardz þingum. með ollum þeim gognum oc giædum sem greindum jörðum fylger oc fylgt hefur ad fornu oc nýiu oc hann varð fremst eigandi ad með lögum. Luckte optnefndur Magnus kirkiunne vnder áse v^c. j jordunne krosse er liggur j fellum j áspjngum. enn selldi tíjdtt nefndum þorgils j^c. j fyrnefndri jörðu. með öllum þeim gögnum oc giædum sem greindri jörðu fylger oc fylgt hefr ad fornu oc nýiu. skyllði þrattnefndur þorgils suara portio Ecclesie meðan Magnus hafði halldid þui sem fallid hafði. oc v. kugilldum. enn Magnus ij. kugilldum. bænhusinu a Liotzstöðum: sagði þorgilz bænhus skýlld a álandi. lofadi Magnus ad luka kirkiunne vnder áse v. kyr ad næstum fardögum oc þar til iij^e. sagði optnefndur Magnus ad kirkian under áse ætte fiordung j ossrekum aullum bædi huals oc vidar. fiordung j sledbriotzreka j fimm hundrudum bædi huals oc vidar. Sagði Magnus landamerki ad stadurinn ætti vt ad orma-stadaã. oc nordur a heidi með ormastadaã. sem hun fellur til. enn j mille hofs oc stadarens vr þorvardzvörðu oc ofan j foss firi framan Asgerdi. oc vr fossinum sionhending j midtt skarfaness oc ofan j flíot. jord vt með heidi frá næsta læk. firir framan fiallssel oc vt j ytre grænur. eingiteig j medalness jord j Hlödugeil. skogar partt j medalness land. fyrer vtan kolageil. Skogar partt j Hrafnsáse firi nedan götuna. Skogar partt j eckiufells jörd. fyrer vtan einhleypingsvad: hundrad lamba beit vt a vestureyjar: j kijla merke. Skyllði huor suara lagaríptingum a þeim jörðum er selldu. enn hallda til laga þeim er keypttu. Skilde Magnus sier aptur xx hundrada jörd oc viij kugilldi ef af geinge jardernar. Ok til sanninda hier vm setium vier fyrskrifader menn vor jnsigli fyrer þetta Brief. Skrifad j sama stad. deigi oc ári sem fyrr seiger.

343.

10. Október 1463.

í Skörðum.

10. April 1466.

á Munkaþverá.

BJÖRN Sæmundsson gefr með samþykki Sigurðar sonar síns Halli Jónssyni til kaups við Guðnyju Ólafsdóttur jörðina Dattstaði (Daðastaði) í Einarssstaðapingum.

ÍBfél. 67. 4to bl. 46, »Iclis« með hendi séra Eyjólfis á Völlum (d. 1745).

[Útskrift] af Gjafabrefi Biarnar Sæmundssonar.

Þat giorum ver Brodir Einar með Guds næd aboti æ Munkaþverá. Stigr Yngimundarson og Eyrekr Stephansson prestar. Hækon Hallsson. Stephan Einarsson ok Bergr Sigurdsson jeikmenn. godum monnum kunnigt með þessu voru brefi. ad sub anno gratiæ M. cccc. lx. iij. í Skörðum í Reykiahverfi mænadaginn nerstan fyrir festum reliquiarum. vorum ver j hia sæum og heyrðum (æ) ad Biorn Sæmundsson gaf með handabandi Halli Jonssyni til fullrar eignar jordina Dattstadi er liggj j Einarssstada kirkiusokn. með öllum þeim gögnum og geðum. sem greindri jörðu fylgir og fylgt hefr ad fornu ok niu og greindr Biörn vard fremst eigandi ad. fyrir. xxx^e. til kaups við Guðnyju Ólafsdottr. Sagði Biörn Sæmundsson ad gardr sæ. sem liggj j mirinni fyrir sunnan Hola og 'gengr upp æ asinn nedan fra ænni. redi landamerkiuum midlum jardanna Hola og Dattstada. Skildi optnefndr Biörn Sæmundsson sier ad kœpa fyrstum aptr jörðina fyrir. xxx^e. ef ædurnefndr Hallr villdi selia.

Samþykkti Sigurdur Biörnsson þessa giðf með handabandi.

Og til sanninda hier vm settum vier vor innsigli fyrir þetta bref. skrifad æ Munkaþvera í Eyiafyrdi fimtudaginn næstan fyrir festum Tiburtii og Valeriani þrem arum sidar en fyr segir.

344.

24. Október 1463.

á Reynistað.

ÞORSTEINN prestr Jónsson lofar ad lúka Ólafi biskupi og heilagri Hólakirkju sextigi hundraða fyrir þann reikningskap, er hann átti honum ad standa og Hólakirkju í ráðsmannsstarfi síðan Gottskálk biskup deyði, og leggr séra Þorsteinn þá þegar

tvær jarðir í skuldina, en alt sé lukt á þrem árum, og gefr þó biskup tíu hundruð kvitt fyrir bón abbadissarinnar (á Reyni-
stað) og hústrú Margrétar (á Möðruvöllum).

AM. Fasc. XV, 18, frumritið á skinni. Fjögur innsigli eru fyrir, en tvö eru dottin frá.

bref vm jordina j holte ok presthwam¹).

Þat giorum ver jon prestur broddason radzmann a holum. sigurdr jonsson. petur hannisson. jon þorsteinsson. steingrimur steinmodzson. prestar ok eýolfur teitzson leikman. godum monnum uiturligt med þessv vorv brefi. ath þar vorum ver j hia saum ok heýrdum æ ord ok handaband virduligs herra ok andaligs faudurs herra olafs med gvds náð biskups æ holum af einne alfu. En sira þorsteins jonssonar af annare j kapitulahusinu a stod j reynesnesi manadagin næsta firir festum apostolorum simonis et iude. anno domini M^o cd^o lx^o. terciio. Ath suo firir skilldu at sira þorstein lofade. ath lvka fyr nefndum biskup olafe ok holakirkriu. lx. hundrada firir þann reikning-skap er hann atti honum ath standa ok heilagri holakirkriu j radzmanz starf sidan biskup gotbskalk deýde. handlagde hann biskupinum til fullrar eignar ok holakirkriu. þa strags. xiiij. hundrud j jordunne j hollte er liggur j bunavazþingi j hialta-backa kirkjusokn. ok halfan presthvam. er liggur j greniadar-stadar kirkiv sokn med ollum þeim gognum ok gædum er greindum jordum hefer fylgt ath fornna ok nyiu. skal biskupin svara kristfiar omaga j greindvm halfum hvammi til mozt vit þann er greinda jord eigr til halfs vit hann. ok þar til frid .xviij. hundrvt ath vorlagi. lofade ok tittnefndr sira þorstein. ath luka her til biskupinum innan þrenna. xij. manada. xviiij. hvndrut epter því sem þeir yrde bader asatter. gaf biskupin honum kuitt ath auk. x. hundrut firir bæn abbadissarinnar ok hvstrv margretar. skal sira þorsteinn svara lagharitingum æ jordunum en biskupin hallda til laga.

Ok til sanninda her vm settvm ver fyr nefnder menn vor incigle firir þetta bref skrifat j sama stad deigi ok are sem fyr seger.

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi.

345. 10. Nóvember 1463. á Hofi á Höfðaströnd.

BRANDR Jónsson lögmaðr norðan og vestan á Íslandi úrskurðar, að Ólafi biskup Rögnavaldssyni skuli gjaldast allir skattar, skyldur og sakeyrir um Hegranessþing, samkvæmt bréfi Kristjáns konungs (frá 29. Nóv. 1459, Nr. 187).

AM. Fasc. XV, 25, frumritið á skinni og er innsigli lögmans fyrir bréfinu; Fasc. XV, 24, transskript á skinni frá 29. Apr. 1469.

wrskurðarbref brandz laugmanz¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr þeyra sender brandr jonsson laugman nordan ok vestan á jslande kuædiu guds ok sina kvnngit gerande ath þa er lidit var fra hingath burd wors herra jehsu christi þusund flogur hundrvt sextiger ok; þriv ar. á hofue á haufðastrauð á þingstad Rettum fimtudagin næsta firir marteinsmessu á almenniligv þinge. kom firir mic olafur bonde grimsson er þa hafdi sýslv j hegranes þinge ok birte firir mer opit bref vars naduga herra kong kristierns med gudz nad noregs kongs med hans hanganda jusigli huar vtj stod ath hann hefde vnt virdiligvm herra olafue med guds nad er nv er biskup á holum alla skatta. skylldur ok sakeyre til fullrar eignar j skagafirde sem almvgin er skylldur vpp á krvnunnar vegna.

beidde ok krafð(e) greindr olafur mic laga vrskurdar vpp á ok sva hefer biskup olaf á holum beitt mic adr optliga vrskurdar vpp á huortt hann skilte eiga alla skatta. skylldr ok sakeyre j adr greindu hierade skagafirde epter því sem minn herra kongrin hafde honum vntt ok feingit. ok nu saker þess ath mer lizt minn herra kongrin mega gefua ok selia sinn skatt skylldur ok sakeyre huerium sem hann vill. þess ok annars ath eg veit eigi ath minn herra kongrin hafe hier adra skipan á giortt. J þridiu grein ath almugen j skagafirde hefer efanligur j verit huortt biskup olaf hefde skattin att ath tacka edur eigi. Þui ath til kaulludum þeim beztum monnum sem hia mier woro ok mer samþyckiandvm ok ath sua profudu male sem þa kom firir mic sagda eg j gvds nafne amen med fullum laga vr-

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

skurde ath optnefndr biskup Olafr ætti oc hefde att ath tacka til fullrar eignar alla skatta skyldur oc sakeyre i Skagafirde epter þui sem vors naduga herra kong kristians bref þar vm giortt vtvisar ok þeir aller kvitter kongdomsins vegna er honum giallda edr golldit hafua skatta skyldr ok sakeyre eda þeim sem hann til skipar med ath tacka sinna vegna.

Ok til sanuinda hier vm¹⁾ setta eg mitt jnsigle firir þetta vrskurdarbref skrifat j sama stad dag ok ær sem fyrr seger.

346.

1463.

AFHENDING staðarins í Hólum í Hrunamannahrepp (Hrepphólum), þegar séra Hreinn Bjarnarson slepti, en séra Jón Ólafsson tók við.

AM. 262. 4to bl. 1b, skr. c. 1600. — AM. 66. 8vo skr. c. 1600.

Sietti mældagi.

Anno domini 1463 voru suo mykler peningar oc suo mykil innstæða kyrckiunnar j Holum þa sijra Hreinn biarnarson afhenti. Enn sijra Jon Olafsson medtok.

xv kyr og viij asaudar k(ugilldi).

xx og iiij sauder veturgamler firir xij ær.

item iiij kalfar og ij hestar. vij agilldum huer.

347.

1463.

SKRÁ um eignir Reykholtskirkju, þegar séra Hrafn Gilsson meðtók, en Einar bóndi Ormsson afhenti.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2219, afskript með heudi Árna Magnússonar »epter fornre mældagabok skrifadre á kalfskinn« gerð í Skálholti 25. Júlí 1711.

Peturs kirkia j Reykiahollti a heimaland allt. luktuz þar anno domini M^o. cd^o. lx^o. iiij. þa sira hrafu gilsson medtok enn einar bondi ormsson afhenti.

Jn primis. xx. kyr heima en halft xvij. kugillde j asaud. v. aurar ens tiunda kugilldis. j gelldfæe. x. kalfar oc ij. sauder weturgamler firir ij. hundrud.

¹⁾ XV, 24; sl. XV. 25.

Jtem suo maurg kugillde med stadarens jordum. med hofstaudum v. kugillde.

Jtem med norðr Reykium ix. kugillde.
med breidabolstad. v. kugillde.

Jtem med grimsstaudum. v. kugillde.
med kopa Reykium vj. kugillde.

En kiaulararstader oc hraunsas woro j eyde oc ecki kugillde med.

Jtem woro þar ix. hundrud j metfee woruwirt.

Jtem ornamenta ecclesie.

Jn primis graduale per anni circulum. pistlabok. gudzspiallabok. orðobok. sequenciubok. ottusaunguabækur ij. per anni circulum. iiij lesbækur oc er einge neyt. Missale de sanctis per anni circulum. lagasaungva bok. kiriale wont. psalterium. kapitularius wondr oc xiiij. adrar skræð[u]r wondar. jtem vij. manna messuklædi med godum oc wondum oc fimm hauklar lauser. eirn sloppur wondr. ij altarisklædi. oc war eitt af þeim med dukum. eiirn(!) stor kalekur oc ij litler. ein dalmatika wond. glodarker brokad(!) oc wont oc þriar kantarakapur.

Jtem woro þar. v. hestar. ij. hross Rosken.

Jtem luckti¹⁾ einar oddzson greindri reykholtz kirkiu. v. kugilldi firir halfkirkiu skyllð æ Rey[k]ium.

Jtem standa auðsstader halfer j pant firir xviiij. aura kalek.

348.

[c. 1463—c. 1470].

MÁLDAGI Marfukirkju á Kroppi í Reykholtssdal.

AM. 257. 4to skb. samtíða. AM. Apogr. 2223 með hendi Árna. Hvað af þessum máldögum, sem hér fara nú eptir ártalslausir, er frá dögum Jóns biskups Staphánssonar eða Sveins biskups, er óvíst að vita, en frá þessum tímum eru þeir.

Thorlaks kirkia ok hin[nar] helgu katrinar á kroppi æ x hundrud j heimalandi. Mariuskript. kross med wnderstaudum. altarisstein wigðañ.

¹⁾ Hér hefir staðið sera á bókfellinu, en verið dregið út, segir Árni.

349.

[c. 1463—c. 1470].

MÁLDAGI Thomaskirkju á Varmalæk í Borgarfirði [er Jón biskup Krabbi Stephánsson setti].

AM. 257. 4to skbl. frá tíma Jóns Krabba; AM. Apogr. Nr. 2224; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598.

gamall maldagi¹⁾.

Thomas kirkia erchibiskups æ warmalæk æ land j þordis-ararhollte. lagdi þorlakur þorkelsson til kirkiunnar þar eingi er kallad er breidafit er liggur j skeliabrecku jordu. oc ein Oessoklædi. thomas skrift [med alabastrum²⁾. mariuskript. watzkall litill oc glodarker. alttarisklædi.

350.

[c. 1463—c. 1470].

MÁLDAGI Bæjarkirkju í Borgarfirði.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2225 með hendi Árna Magnússonar; JSig. 143. 4to bls. 359—60 skr. c. 1600. Maldagi þessi er æfafori að stofni, frá c. 1180 (sbr. Bps. I, 286—287), en eins og hann liggur hér fyrir, mun hann þó ekki eldri en frá 15. öld ofanverðri.

Bæjarkirkju Oaldage i Borgarfirdi¹⁾.

Þessa kirkju hefir vigt en helgi Thorlakr biskup. hun er helgut fyst i upphafi allzualldanda gude oc sælle guds modur marie. petri postula. olafi kongi. martini biskupi. agnete virginis. maricij sociorumque eius.

hann leggr til kirkju [land] i kalfanesi. stedraland oc mula. lx. asaudar oc kyr xij. hestar fim.

kirkia æ afrett uppi i nordurardal oc annann meira þan er boduar⁴⁾ gaf til. oc laxueidur i flokadalsæ til motz vid uarm-lækinga at helmingi medan land þeirra liggur vid. enn hun æ ein upp þadan. hun æ oc sandaskog upp til laxagotu. hun æ

¹⁾ AM. 263; ²⁾ [yfir linunni í 257; ³⁾ 2225; Bær j Borgarfirde 143; ⁴⁾ Bððvar þórdarson i Bæ d. 1264 og mun þetta vera hann eða Bððvar eldri i Górdum, sem dó 1187.

skog með stædialandi. oc kalgiord upp i nordurárdal. hun æ afrett ungneyta tueuetra oc yngri sudur i skoradal i suanga oc þar einn skog. selfor i faxadal.

kirkia æ sio manna messufot oc uij. sloppa. ij. kantarakapur. smellta krossa tuo. messubækur tuennar oc musica grallara. lesturbækur ok per usum bækur tuennar. alltarissteinn buinn ok plenarium. messufata kistu ok alltarisklædi fern oc eitt stact. oc stolklædi. glodarker oc elldbera. silfurkaleka iij. oc er einn gylltur. rodukrossa tuo. oc kluckur iij. oc biollur iij oc skript oc merki tuo. tiolld sæmilig oc vmbunad vm font. linstack undir messufotum at hafa oc ij. ullstacka. uteklucku.

hier skulu vera prestar ij ok messudiakn. vera heima at ollum hatidum. enn syngia sidar i burtu ef þarf. gefa kirkiu-presti þuilikt kaup sem ad odrum graptarkirkium.

firir fe þetta oc land skal reida hundrad hundrada ef skipti ganga æ eda sie sellt.

351.

1463—1470.

AFHENDING staðarins i Miklaholti, þegar séra Helgi Magnússon tók við, ásamt porcio-reikningi um næstu sjö ár.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. Nr. 2226 með hendi Árna.

Anno domini M^o. cd^o. lx^o. tercio. tok sira helgi magnússon við so felldum peningum kirkiunnar i myckhollte i myckholltzhrepp.

Jn primis ij. kum. voru þær badar metnar fyrir xij. aura annars kugilldis.

þrevetrum heste oc odrum fullrosknum.

kugilldi [i me]tfe. oc xx. alnum betur.

Jnnan kirkiu.

messuklædum vondum oc silkihokle vondum.

tveimur corporalum.

einum kalek.

kertesstikum. ij. með kopar.

jarn kertesstika fyrir mariu.

Þessubok de tempore oc de sanctis. fra paskum til adventu. oc ottusongvabok æ sumarit.

grallare per anni circulum de tempore.

ottusongua bok uond æ vetrin.

lagasongua bok.

messubok samsett æ sumarit de tempore.

kiriall.

processiunall.

salltare.

brefer. sumarhlute allur.

ij. sermonsþækur vondar i norrænu. oc viij skræd[u]r.

glodarker.

bokaforme.

upphalldstika.

lektare litell.

dukur oc yferdukur æ alltare fanyter bader.

altarisklædi roted.

Þariuskrift sæmelig. litel.

ij. likneske sancte johannes baptiste sæmelig.

Trinitatis [likneske] sæmeligt.

smelltur kross med vnderstodvm.

paxblad.

ij. kluckur godar.

ein bialla. oc. j. kluckubrot.

Hafdi sira are gunnsteinsson tekit vid halfu niunda hundra[d]ji oc xl. greind[r]ar kirkiu i myklholte. en afente eigi meira en fyrr seger i reikninge sira helga.

[hefer hier fallit porcio þessa vij. vetur sem sira helgi hefer halldit. iij. merkur upp a huert ár¹).

352.

1463.

STAÐARREIKNINGR á Gilsbakka, þegar Guðmundr prestr Narfa-son slepti, en Þorbjörn prestr Ámundason tók við.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2230 leiðrétt

¹) [er viðbót Sveins biskups frá 1470.

með hendi Árna, en afskriptin staðfest í Skálholti 22. Júlí 1711 af Árna Magnússyni, Ormi Daðasyni og Þórði Þórðarsyni. Biskups-skjalasafn Skalh. Fasc. XII, 5, sem er transskr. Odds officialis Pétrossonar frá 25. Júní 1491 (afskript þar af í afskriptasafni AM. 2446), sem nú er mjög gallað af fúa. JSig. 143. 4to bls. 328 skr. c. 1600.

[gilsbacka maldagi¹).

Anno domini M^o. cd^o. lx^o. iij. lukust suo fellder peningar a gilsbacka stad þa sira gudmundr narfason afenti. en sira þorbiðrn prestur amundason með tok.

Jn primis xvij. kyr. oc x tigr asaudar. tuæuetur hrutur. forustu saudr gamall. tuæuetur gradungur. fiorir hestar hundrad hverr. ccc. uðrvuird j stadarspiðll.

atti kirkian jnnan sig. þrenn Messoklædi ath öllu oc uoru ein af þeim vond. ij. hõklar lauser. ij. kapur. vondr slop[pr]. misale samsett de tempore fra aduentu til paska oc er hon ecki eptir ordu. en önnur betri með kollectum pislum oc gudspiðllum. siekuenciubok sæmilig per anni circvlum. lagasöngvabok. gradall per anni circvlum. lesbok de tempore a uetrin. processiuunall. de sanctis bok með les fra niuukna fõstu til paska. messubok utlendsk per anni circulum. einn salltari forn. oc xx. skræð[ur]r edur faneytar bækr. fontzklædi. oc glodarker.

a kirkian þar heimaland allt. biarnarstadi oc kollstadi.

Jtem a kirkian nicbulas sögu oc lesbok de tempore per anni circulum.

353.

[c. 1463—c. 1470].

SÁMSSTAÐAMÁLDAGI í Hvítársíðu.

AM. 257. 4to skbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2231; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598; JSig. 143. 4to bls. 329 skr. c. 1600.

gamall maldagi²).

Halfkirkian a samstóðum er helgut binum helga bartolemeus.

¹) 143; ²) AM. 263; Samstader 143.

354. [c. 1463—c. 1470].

ÞORGAUTSSTAÐA máldagi í Hvitársíðu.

AM. 257. 4to skinnbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2232; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598. JSig. 143. 4to bls. 329 skr. c. 1600.

þorgavtstader [gamall maldagai¹).

Halfkirkian æ þorgautstaudum er helgut jomfrv Oariu.

Hun æ. x. hundrud j heimalandi. Oariuskript sæmilega oc adra forna. barthalameus²) likneski. ij. biollur.þar eigv at takazt heima tollar oc tiunder bonda oc hus-freyiv oc alra³) þeirra sem þar eru heimilifaster.

skulu þar syngiazt. xx. Oessur æ huerium tolf manaudum.

355. [c. 1463—c. 1470].

MÁLDAGI Norðtungukirkju í Þverárhlið.

AM. 257. 4to skinnb. samtíða; AM. Apogr. 2234 með hendi Arna. JSig. 143. 4to bls. 329—30 skr. c. 1600.

Norðtunga⁴).

kirkian i nortungu er helgut gude oc sælli mey katerine. æ hun iordena æ haugnastadiinn(!) oc halfan aurnolfadal. vj. kyr oc iij. hross oc fiogr hundrut voru. selfor æ þverardal med itaki. elldividar hris i hamarsjord ens litla. tveg[g]ia manada beit i þorunnarholli saudfie æ veturin. hris aull i þorunnarholli i millum gatna. al[l]an skog i kirkiuholli i hamarsjord. manad-arbeit i blesamyre i sleggiulækjar iord.

a kirkian innan sig. tiolld. iij. kluckur oc biollu. katerin-ar likneski. mariuskript. kross med undirstodum. kertistikur. iij. ein messuklædi vond. slopp oc kapu. font med vmbuningi. ij. paxblod steind. spialld med hurdum oc gullfarg æ. messu-bok de tempore fra paskum oc til adventa. æltarisbok vond. glodarker. ij. alltarisklædi. annat steint. ein kaleikur. merki. j. oreiknat porcio uppæ⁵).¹) [AM. 263; ²) Bartholomeus 263; ³) allra 263; ⁴) 143; ⁵) endar svo.

356.

[c. 1463—1470].

MÁLDAGI hálfkirkjunnar á Lambastöðum á Mýrum.

AM. 257. 4to skbl. samtíða; AM. Apogr. Nr. 2237; AM. 263. Fol. bls. 70 skr. 1598; Landsb. 268. 4to bl. 81b; Biskupsskjalsafn 2. 4to skr. c. 1750 (eptir bréfabók Sigurðar lögmanns Jónssonar).

gamall maldage¹⁾.

Hálfkirkian á lambastöðum er helgut gudi oc²⁾ jungfrv marie [oc³⁾ michaeli oc öllum gvds hellgum monnum⁴⁾. hon á. x. hundrut j heimalandi⁵⁾. v. hundrud fridlavgd. kolvidarholtt er liggr j midhusa jörðu oc tungu skog fra læknvm þeim sem fellur fyrir innan buder til þess lækiar sem þar er næstur.

[kirkian á kalek. iiij kluck[u]r godar⁶⁾. marivskript. steind-an kross. klemens likneske sæmeligt. litel brik yfer alltari. sequenciubok uonda⁷⁾. paxblad. kertis stikur ij⁸⁾ med kopar⁹⁾.

357.

1463.

LOPTR Ormsson afhendir í umboði Jóns biskups Stephánssonar Sigurði presti Jónssyni staðarfé í Hítardal í fardögum (26. Maí og næstu daga).

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2240 með hendi Árna.

Anno domini M^o. cd^o. lx^o. tercio. epter skipan herra jons stefanssonar afenti loptur ormsson sira sigurdi jonssyni í hitardal í fardogum suo fellder peningar¹⁰⁾ sem hier seiger.

in primis. xxx. kua.

xx. asaudar kugildi.

voru . . . kugildi af þessum peningum med þessum iördum stadarens.

li. gellðfiar kugildi.

¹⁾ AM. 263; Lambastader 268; ²⁾ sl. 263, 268; ³⁾ hinum heilaga b. v. 263, 268; ⁴⁾ [sl. B2; ⁵⁾ oc, b. v. 263, 268; ⁶⁾ sl. 263; ⁷⁾ vondtt 263; voñd 268; ⁸⁾ iij. 263, 268; ⁹⁾ [sl. B2; ¹⁰⁾ svo.

uj. hesta.

iiij. hross fullroskin oc ij. þrevetr.

xl. alna hins setta hundradz metfe u(or)uurt. er hier med talt eitt kugilldi er rodukrossinn a a uöllum.

Jnnan kirkiu.

in primis messoklædi tvenn oc eru önnur stlitin¹).

ij. höklar lausir slitnir.

ij. kantarakapur. oc er onnur vond.

j. sloppur.

ij. alltarisklædi.

ein brun.

tvenner forðukar.

j. dukur glitadr. uondr.

ij. korporalshus god.

iiij. adrir korporalar vonder.

ij. stol[u]r lausar.

Jtem bækur.

graduale godr med kirial.

ij. ottusaunga bækur oc hin þridia de sanctis er tekr fra jonsmessu baptista oc framan til luciv virginis.

ij. lesbækur.

orda.

ein messubok med pislá oc gudspioll de tempore et de sanctis per anni circulum. utlendzk. vond.

god kanaanum bok med saluðessu.

breuer utlendzkt de sanctis faneytt.

j. salltari.

prima lestrabok.

kapitularius.

ij. sermonsþækur.

viiij. skræd[u]r med latinu.

ij. sequenciuskræd[u]r.

einn kalikr godr. annar felitill. en þridi brotinn.

iiij. kertistik[u]r med kopar.

ij. kluck[u]r. onn[ur] rifen. þridia brotin.

ij. biðll[u]r.

bokaformi.

skrudakista.

¹) Svo.

kistell uondr.

bockastoll.

bakxturiarn.

fondz munnlaug vond oc fonzt umbuningr uondr.

sæmilig brik stor med alabastrum.

skros(!) smelltr.

mariuskript. fornt.

kristuforus likneski brakat.

trinitatis likneski brakat.

kross med understöðum forn.

smelt skrin med helgum domum.

vigds vazs ketill.

ij. alltarissteinar. annar brakadr.

paxblad. amplí. ij. merki. burdarstikur tvær. eitt glöð-
arker.

[Let herra suein giðra kirkiuna xij. hundrudum. þa hann
var í sinni uisitacio anno domini 1000. cdº. lxxº.

Item reiknadist porcio fallit hafa a þeim vij vetrum sem
sem sira sigurdr jons[son] hafði halldit mörk. annars hundrads¹⁾.

358.

[c. 1463].

MÁLDAGI Hvanneyrarkirkju í Borgarfirði.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2241 með hendi
Árna; Landsbókas. 108. 4to bls. 426, séra Jón í Hítardal, og segir:
«Þessi máldagi sýnist vera Magnúsar Ao 1478», en það er þó ekki.
Sá máldagi er samhljóða það, sem þessi nær, en hinn heldr meira.

Mariukirkia a huanneyri a tunguland allt. asgard. kistu-
ausu. horn oc drageyri. liggia þessar allar í hennar kirkiu-
sokn.

hon a xuj. kugilldi bulæg. halft h[u]ðrt asaadr edr kyr-
fiogr geldfiar kugilldi. ij. hesta.

Reik[n]ast hjer med mortalia fra þui at uermundr heitinn kol-
beinsson med tok til þess et nu er. er med kistu eitt kugilld[i]
er rodan a þar.

¹⁾ [Þetta er viðbót frá Sveini biskupi.

kirkian a alla fiskveidi i andakilsarfossi ofan at hrafnagili. en attung laxueidar i grimsa. skogarpart [i grioteyrar skog].¹⁾ hon a selför i jndridastada land.

kirkian a innan sig tuenn messuklædi at öllu. alltara-klædi tuenn. glitadan duk vondan. mariuskript. olafskrift. þorlaksskript. smeltan kross. kertisstikur tuær med kopar oc tuær med iarn. tuo lektara. kantarakapu. slopp. kalik. iiij. kluckur. tuær biöll[u]r. salltari. likakrak. fons umbuningr. glodarker. þaxspialld. ampla. lagasaunguabok. ij. kapitularius. alabastrum brik sæmilig stor yfir alltari.

359.

[c. 1463—1470].

MALDAGI kirkjunnar á Hofstöðum á Mýrum.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2242 með hendi Árna.

Kirkia æ hofstodum æ. v. kugilldi bulæg. oc allt landit at mel. er þar half iordin til leiguburdar. iiij. merkur. ok rekinn at auk.

360.

29. Januar 1464.

i Glaumbæ.

ÞORLEIFR bóndi Árnason selr Sveini Guðmundssyni jörðina Nýjabæ i Eystrumdölum i Skagafirði með tilgreindum landamerkjum og kvittar Svein um andvirðið.

AM. Fasc. XVI, 7, frumritið á skinni og er innsiglið fyrir.

(Vm) Nyabæ i Abæar kirk(iusokn)²⁾.

Þath giorer egh þorleifur bonndi arnason godum monnum viturligt med þessu minu opnu brefui. ath ec seldi sueine

¹⁾ Þhier eru i bokfellinu oskrifader. 2. þridiungar af linu. sem eitthvad hefur sidan ätt ä ad skrifa. þeir ²⁾/₃ linu i bokfellinu, gjöra nærri 3 linur i þessari copiu (AM. við 2241). Hér er fylt eptir máldaga Magnús biskups Eyjólfssonar; ²⁾ utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

gudmunssyni til fullrar eignar halfua jordina nýiabæ er liggur j abæiar kirkjusokn j eýstrum dælum. með aullum þeim gaugnum ok gædum sem greindri jordu fylger og fylgt hefer ath fornu ok nýiu. með suodañ jardar eign. ath tinnæ. ok suo langt æ fioll fram sem votn dragha. ok egh uard fremst eigandi ath. hier j mot gaf fyrrnefndr sueinn. xx. gellðinga gamla ok þreuetran vxa. skýlld(i) fyrrnefndur þorleifur bondi arnason suara lagha Riptingu æ halfri jordune nýiabæ. en suein hallda henni til lagha. suo ok medkennizst ec þratt nefndr þorleifur arnason. at ec hefð fulla ok alla penninga vpp dregit af sueine gudmunssyni firir halfua jordina nýiabæ. ok þui gefur ec hann aullungis kuittan ok ækærulausan fyrer mier ok aullum minum epterkomendum.

Ok til sannenda hier vm setta ec mitt jncigli firir þetta jardarkaups bref scrifuat j glaumbæ j skagafirde sunnudagiu næsta fyrer purificacionem beate virginis marie¹⁾. anno domini 1000 edº lxº quarto.

361.

5. Febrúar 1464.

á Hólum.

VITNISBURÐER Ketils prests Grímólfssonar um tíundagreiðslu þorunar Finnbogadóttur af Valþjófsstöðum i Gnúpasveit til Presthóla.

AM. Fasc. XVI, 5 frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

bref vm valþjófsstadi²⁾).

Þath gerir egh ketill prestur grímólfsson góðum monnum uiturligt með þessu minu opno brefi ath þorunn finnbogadóttur er saugd er hefer luckt ok luka latit presttiund ok kirkiutiund af valþjófstaudum er liggur j nupasveit til kirkiunnar j prestholum upp a. v. aar samfleýgt er eg hefer halldit stadi. luckti fyrst finnbogi jonsson ij aar tiundirnar vegna þorunnar modr sinnar ok j hennar umbodi. et þridia arit luckti fyr nefnd þorunn sialf tiundirnar ok setti sinn buskap a jorðunne. sidan luckti jon finnbogason er sagdr er tiundirnar um ij aar

¹⁾ maria, frbr.: ²⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

vegna þorunnar finnbogadottur systur sinnar ok aunguan heyrda eg annan þa eigna sier jordina þessa fim uetur.

Ok til sanninda hier um setta eg mitt jnsigli firir þetta vitnisburðarbröf er gert var a holum i hialltadal a sunnu-daginn næsta efter purificacionem sancte marie uirginis anno domini M^o cccc^o. lx^o. quarto.

362.

6. Marts 1464.

i Skálholti.

Jón Krabbi Stephánsson biskup í Skálholti býðr að fylgja orðubók erkistólsins í Niðarósi við tíðagjörð í Skálholtsdómkirkju og úr tekr nokkurar venjur hinna fyrri biskupa í messusaung, sem honum þykja ekki skjálleg rök til.

AM. 679. 4to bls. 59 skinnbók; þetta skrifað samtíða. — AM. 680. 4to bl. 1. skbl. skr. samtíða. Prentað í F. Joh. Hist. Eccl. Isl. II, 483—84 í nótu.

Við jón með guds náð biskup j skalholtti oc prelatus ecclesie stafangrensis. heilsum aullum godum monnum þeim sem þetta bröf sia edur heyra. kjarliga með gvd oc sancte olaf konong [kvnigt gerandi¹⁾] með þessu vorv opnv bröfi²⁾. at víj hofum glog(g)liga athvgat þann setning a tidagiord oc audrum hlutum sem hafdur er j domkirkiunni j skalholtti.

Jtem samuleidis hofum uíf með vorum prestum jnuirduliga skodat ordinarium kirkiunnar. kunnum víj at forsta. at hann er³⁾ j avllum sinum⁴⁾ greinum svo latande sem j domkirkiunne j nidarose. liztt oss hann j morgum hlutum vel halldinn. Enn j sumum greinum syniztt oss hann eigi skiallega⁵⁾ halldinn uera sem tilheyriligt er. En til lagt annat margt oc micit j saung oc audrum lesningi þat sem uíf uitum eigi huert skial til er. suo sem er commendaciones og kantica graduum. kunnum uíf vel at⁶⁾ unndirstannda at þeir godu biskupar. sem verit hafa mvnkar ok regerat hafa domkirkiuna⁶⁾. hafa suodan

¹⁾ 679 sl. hér; ²⁾ 679 bætir hér inn: kunnugt(!) ³⁾ 679 bætir hér inn: j allann(!); ⁴⁾ b. v. 680; ⁵⁾ 680; skialliga, 679; ⁶⁾ domkirkiunnar 679.

til lagtt. fur þan skulld at þeir hafa uiliat hallda sinum sidum. nu af þui at uíf kunnun hier onngar greiner edur raugsemder til at finna. at uíf seum skyllder at hallda. frammar enn ordinarius utuisar ok nidaros domkirkia helldur. þa uilium uíf lata syngia j domkirkiunni j skalholhti sem ordinarius [utvisar ok¹⁾] bydur. enn þat annat sem uíf vitum eigi huer skyllda til er. þat ma lesa huer sem vill. heimaugliga. Giðrum víj þetta fur þan skulld at oss litz skiallegra²⁾ [vera¹⁾]. at þat se sungit med godum setning sem skylldan bydur. enn auka margtt ok micit oc se þar fur sungit [skynsamligar³⁾] þat sem med rettu a at syngiazt. Enn suo sem eru vor fru tider ok uigilias defunctorum. þat þikir oss vera godur sidur ad heidra [ok uegsama¹⁾] jungfru Mariam næst almattigum gudj ok bidia fyrir kristnum salum einkanliga þeim sem elft hafa ok reist guds kristne. þann⁴⁾ sama godan vana vilium uíf giarna samþyckia. Jtem vm festa sanctorum þau sem ecki standda in ordinario suo sem er festa sancte tholace eda johannis holensis ok sancti magni edur a(n)nnur þau sem god rauksemð er til þau uilium víj giarna lata syngia ok hallda eptter þui sem godur gamall kirkiunnar vane er til.

Samþyckttu þenna vorn gerning vorer prestar.

Meistari sueinn prestursson officialis heilagrar skalhollz-kirkiu.

eirekur arnason kirkiuprestur j skalholhti.

halldor ormsson.

petur þordarson.

þorsteinn jonsson.

sueinn jonsson.

knutur nicholasson.

brandur teizson.

Ok til saninnda hier vm settum víj uortt jnsigli ok fyr greinder prestar sin jnsigle. fur þetta bref skrifat j skalholhti. þridia daginn næsta fur gregorius messo. anno domini M^o. cd^o. lx^o. quarto⁵⁾).

¹⁾ [sl. 680; ²⁾ 680; skialigra 679; ³⁾ [þui oskynsamlegar 680;

⁴⁾ þenna 680; ⁵⁾ Aptan á blaðið hér í 679 er párað mart. þar á meðal: »Ærligri personv sira eireki jonssyni heilsar ek . . . ande kærliga med gudi«.

363.

[1464].

SKIPAN Jóns biskups Krabba Stephánssonar um nokkrar breytingar á kirkjusöng og tíðalestri í Skálholtsbiskupsdæmi frá því, sem áður hafði tíðkæzt.

Af bréfi Jóns biskups frá 6. Marts 1464 má sjá, að hann vildi afnema nokkrar venjur hinna fyrri biskupa í tíðasöng og lestrahöldum í Skálholtsbiskupsdæmi, og verða þessar forsagnir um söng og lestrahöld, sem hér fara á eftir og ritaðar eru á orðubók Niðarósserkistóls, er hann samþykkti fyrir Skálholtsbiskupsdæmi, ekki auðveldlega skildar öðruvísi en svo, að þær sé einmitt um það, sem hann gerði nýja skipan á. Hvernig á því stendr, að sínar hverjar forsagnir eru í orðubókunum (AM. 679. 4to & 680. 4to) læt eg ósagt, og eins hitt, í hverju sambandi biskupar þeir og klerkar, sem taldir eru síðast í A, standa við þessar forsagnir.

A.

AM. 679. 4to bl. 1a skinnb. (orðubók Niðarósserkistóls). Er þetta ritað á fremsta blað orðubókar þeirrar, er Jón biskup Krabbi samþykkti 1464.

Hýstoria. deus enim byreazt upp jn dominica prima post octauam corporis christi ok standa yfir vij. dominicas.

Jn principio. v.

Si bona. ij ok skal j þeirri uiku hallda ok ymbrudaughum.

Adonay et domine rex eina. ok skal lesazt in primo nocturno de iudith. jn secundo de hester. ok hafa fiogur Responsoria af huorri hýstoria.

Ad aperiat fiorar.

Vidi dominum. v.

Alleluia skal leggiáz j kuelldsöng nersta laugarkuelld optir festum juliane virginis.

De sancto barnaba skal sýngia æ manadagh.

De domina skal sýngia in dominicis infra octauas assumptionis et natiuitatis beate virginis.

De sancta agnete skal sýngia sem berr.

annunciacionem sancte marie æ manadagh.

de sancto magno æ laugardag ante palmas.

de sancto johanne holensi æ manadagh eftir paschauiku.

de sancto marco æ nersta miduikudag optir.

de sancto johanne ante portam latinam æ manadag.
 de sancto barnabo æ faustudag fyrir hvítasunnu.
 vatna fyrer olafs Messo fyrri. Mariu Messo fyrri. allra
 heilagra messu.

Jon biskup sigurdarson.

gýrdr biskup.

þorarinn biskup.

Othgeir biskup þorsteinsson.

magnus prestr haralldzson.

þorgrimr prestr valgardzson.

Joan¹⁾ prestr gudlavgsson²⁾.

B.

AM. 680. 4to á skinnblaði framan við orðubókina, því hinu
 sama, sem á er hinu megin bréf Jóns biskups Stephánssonar 6. Marts
 1464 um tíðabreyting. Er þetta með samtíða hendi.

Versus valentes ad inchoandum psalmos evang(e)licos.

Primus cum sexto fa sol la semper habeto

tercius vt re octauus atque secundus

vt re sic vt fa sol fa septimus esto

la sol la quartus. vt. nu. sol fa ter quintus.

Þa andress Messu ber aa midvikudag þa byriazt iolafasta
 sunnudag næsta fyrer festum barbære þat sem in secunda do-
 minica skal færa aa manudagenn hafa commemoracionem af
 adventu. Enn aa midvikudag j sælu viku skal sujngia³⁾ laudes
 ok responsa þa sem fall(a) aa thomas Messo cum a(ntiphona).
 ad Beatus Missus ad nonam þan sama dag anté ponent deus.

¹⁾ mjög óljóst og ekki alveg vist. Mart er párað á þessa blað-
 síðu, svo sem:

gud geyme oss sagði jon fes
 pater meus maistus meus.

²⁾ Hér virðist vera máð af heil lína og mótar dauft fyrir staf og
 staf, og hafa hér staðið nokkur fleiri nöfn, má hér og lesa . . . :
 allsson, að því er virðist; ³⁾ Svo.

a faustudægin þar epter laudes ok Responsar þeir sem eru aa þorlak(s) Messo cum an(tiphona) ad Bonus. Ex quo sancta est. laugardægen j sæluviku byriast istorioat(1) clama med eig-enligv in vita et capitilis¹⁾ an(tiphona) ad bonus. Omnis vallis. ad ix^{oz} an(tiphona) ecce concipies. aa þeim sama deigi ath aptansaung byriast vpp o sapenciam. a fiordu²⁾ dag j þeirre viku er³⁾ vigilia sancti thome oc skal hamessa vera af vigiliu ok nonam af koma skulandi halldi. aa thorlaks Messo skal hafa commemoracionem af aduentune cum hac an(tiphona). Dies domini. huer finnazt ma faustudag j fyrerfarande vikv.

364.

24. April 1464.

á Mjóðruvöllum.

KAUPMÁLABRÉF Björns Sæmundssonar og Snjófríðar Björnsdóttur.

AM. Fasc. XVI, 17, frumrit á skinni. Sjó innsigli hafa verið fyrir bréfinu; fimm af þeim eru dottin frá.

Myrka⁴⁾.

In nomine domini amen.

lystyz ok stadfestiz suo felldr kavpmali j mille biarnar sæmunzsonar og sniofridar biornsdottur a þeirra festingardegi a Myrka j haugardal. þessum uottum hia uerundum þorgrimur jonsson. ion jonsson. prestar. Círekr bondi lopzson. þorkell þorkellson. þorsteinn palsson. jon atlason. þodr atlason. andres gúdmunzson. leikmenn. at nefndr biorn sæmunzson hafdi til kavps vid sniofridi biornsdottur kunninnu sina þriatigi hvndrut ok t(v)av hundrut hundrata. hier j mot skylldi hvn hafa adra peninga jafnmikla. var þar j myrka firir segstigi huudrut ok þriar tuttugu hundrata jarder myrkardal ok budarnes j haugardal ok kross j liosauazskardi. Jtem gaf fyr nefndr biorn sniofride kunninnu sinne sextigi hvndrata upp j jordina einarstadi j reykiadal svo sem hann mætti þat framaz giora med laugum. en ef þat uæri eigi laug þa gaf hann heni sydri lauga ok dazstadi

¹⁾ Svo; ²⁾ fyrst ritad: þridiu, en því svo breytt í: »fiordu«; ³⁾ tvískrifad; ⁴⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

er lígia í einarstada kirkiv sokn j reykiadal ok þui reiknadiz j gard optz nefnz biarnar sámunzsonar niutiger hundrata ens þridia hvndradz hundrata hennar mali.

Og til sannenda hier vm settum ver fyr nefnder menn uor innsigli firir þetta kaupmalabref er giort uar á Oðru-vollum j eyiafirði næsta dag epter jons messu holabiskups um uorit þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þushundruþ flogur hundrut sextiger ok flogur ar.

365.

1. Mai 1464.

á Þingeyrum.

SKÚLI bóndi Loptsson handleggir Skúla Jónssyni jörðina Njálstaði í Höskuldssstaðapingum ok kvittar hann fyrir andvirði hennar.

AM. Apogr. 464 »Ex originali monasterii Thingeyrensis accuratè. 4. innsigle hafa fylgt brefenu. eru nu öll burtu« (AM.).

Njalstadabref.

Þat giorum vær oddur brandzsson. sygurdr helgason ok benedict jonsson godum monnum uiturlickt med þessu voru opnu brefui at þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogur hundrut sextiger ok flogur ar á þingeyrum j hunauazþinge tueggia postola messu philippi oc iacobi vorum uær j hia saum ok heyrðum á ord ok handaband þessara manna skula bonda loptzsonar af einne alfu enn skula jonssonar af annari at suo fyrer skildu at fyrr greindr skule loptsson handlagdi adr nefndum skula jonssyne til fullrar eignar jaurdina nialstadi á skagastrond er liggur j hauskolldstada kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok gæðum hlutum ok hlunnendum sem greindri iaurdu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nýiu ok skule loptsson hafði fremzt eigandi at ordit undan sier ok sinum erfingum enn skula jonssyni til frials forrædes ok æuenlegrar eignar at sier taka ok býggia ath næstum farðaugum eda sialfur med fara sem hann vill ok hans erfingar epter hann. lofuadi þratnefndr skule loptzsson at suara laga-riptingum á fyrgreindre jaurdu nialstaudum enn oppt greindr skule jonsson halda til laga. hier med medkendizst titnefndr skule loptsson ath hann hefði fulla peninga vpp borit fyrer

adur greinda jaurd suo sem honum vel anægdi. Ok til sanninda hier vm setti ek skule loptson mitt jnnsigle med fyrr greindra manna jnsglum fyrer þetta bref skrifat j sama stad. deigi ok ari sem fyrr seger.

366.

9. Mai 1464

á Þingeyrum.

PRÓFENTUBRÉF Árna Jónssonar við Jón abóta og klaustrið á Þingeyrum.

AM. Apogr. 4067 »Ex originali« með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. »Brefed er á kálfskinn, hafa vered fyrer 4. Jnnsigle, eru j burt það fyrsta og fior[d]ja, enn epter þveingerner« (J. M.). Lýst þeim tveim innsiglum, sem fyrir voru bréfinu.

In nomine domini amen.

giordizt suo fellt profentukaup a millum herra jons abota a þingeyrum med vitand oc samþýkt þess sama klausturs conuentu brædra af einni alfu. enn arna jonssonar af annare med þeim skilmala sem hier seger.

Þat i fyrstu at adrnefndr arne gefur med sier til þingeyra til æuenligrar vistar jaurdina j miouadal firir fioratigi hundrada er ligr j hlidar kirkiu sokn oc þar til tiu malnytu kugilldi er skyllde ut uera lukt at næstum fardaugum. en hier i mot skilde arne sier af stadnum sæmiligt bordballd epter þui sem beztu profentumen hefde oc tuituga vod arliga oc pionustu oc vera heima a stadnum. skyllde arne giora sier hus a stadnum ef hann vilde en aboti fa vid til. skyllde arne hafua med sier til stadarins sæng oc kistu. skal stadrinn hallda sængina ferduga en eignast huort tuggia epter hans dag. skyllde titt nefndr arne koma á profentuna a næstum fardaugum. skyllde stadrinn eiga alla peningana epter hañðabandit.

Voru þesser kaupvottar sigurdr helgason. benedict jonsson. leikmen. huerir til sanninnda hier um settu sin innsigli med innsiglum abota jons oc conuentu firir þetta bref.

for þesse giorningr fram á þingeyrum miduikudagin næstan efter krossmessu um vorit. anno domini. M^o. cd^o. sexagesimo quarto.

367.

10. Maí 1464.

á Grýtubakka.

23. Janúar 1471.

ÞORSTEINN Brandsson selr Guðmundi Magnússyni jörðina Skarð í Fnjóskadal, með tilgreindum skógi, fyrir jarðirnar Hamar og Hól í Laxárdal, Tungu í Bárðardal og Þernusker í Höfðabverfi.

AM. Fasc. XVI, 18, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eitt af þeim eptir.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda raugnaualldur ásgrimsson. bergfinnr iussason. prestar. arne sigurdzson. þorbjorn sigurdzson. oblaundr sigmundzson leikmenn quediu gudz ok sina kunnikt giorandi med þessu voru opno brefui at þa er lidit var fra hingatburd vears herra iesv christi O ed lx oc iiij ar a grytubacka j haufdahuerfi a vppstigningardag vorum vær j hia saum ok heýrdum a ord oc handaband þessarra manna gudmundar magnussonar af einni alfuoen þorsteins branzsonar af annarri. at suo firir skildu at fyrrnefnur þorsteinn selldi aðrgreindum gudmundi iordina skard er ligger j hnioskadal j laufas kirkiu sokn oc gudrun sýmonardotter cona hans erfdi epter faundr sinn Oed ollum þeim gaugnum oc gædum er greindri iordu hefer fylgt oc fylger at fornu oc nyio oc hann vard fremzt eigandi at. allt land oc skog at þui diupa gili er næst er firir vtan iordina þuera er þar ligger j sama dal. Hier j mot skal gudmundr opttnefnur giallda fiorar jarder er suo heita hamar oc holl er liggia j laxardal j þuerar kirkiu sokn. hier til litlu tungu er stendr j bærardal j lundarbrecku kirkiu sokn oc þennusker j haufdahuerfui j grýtubacka kirkiu sokn med ollum þeim gognum oc gædum er greindum iordum hefer fylgtt at fornu oc nyio oc hann vard fremzt eigandi at oc þar med iij kugilldi oc tuitug vóóð. skal oc huorr þeirra fyrgreindra manna suara lagariptingum a þeirri iordu er selldi oc huorr halldi til laga sinni iordu er keypti ef nockur vill akæra.

Oc til sanninda her vm settum vær fyrrnefnder menn vor innsigli firir þetta iardakaupsbref j sama stad giortt sem fyrr

seger Ɔidukodagin næstan firir conuersio pauli apostoli.
 Anno domini Ɔ^o cd^o lxx^o j^o.

368.

15. Maí 1464.

á Möðruvöllum.

Jón Ólason selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jörðina á Stokkahlöðum í Eyjafirði með fjórðungskirkju skyld og lambsfóðri til klaustrsins, en ábóti leggr í mót jarðirnar Snartarstaði og Brekku í Núpasveit, fráskilr allan reka, en áskilr klaustrinu skipstöðu í Snartarstaði og hússtöðu og eldivið í Brekku og segir þar til bænhússkyldar; hér til leggr ábóti og tuttugu hundruð í lausafé.

AM. Fasc. XVI, 8, frumritið á skinni. Sjö innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll döttin frá, nema þrjú. Apogr. 175. Frumritið fékk Árni frá séra Skúla Þorlákssyni.

kavp vm stockahlade¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda semingr magnusson. magnus einarsson. prestar. magnus benedictzson. steingrimr jseifsson. helgi sygurdzson ok gudmundr juarsson. leikmenn. kuediu guds ok sina kunnigt gerandi með þessu uoru brefi ath þa er lidit uar fra hingatburð uors herra jhesu christi þusund .cccc. lx. ok flogr ar. æ modruollum j eyjafirde manvdagen næsta fyrrer halluardzƆesso²). uoru uær j hia saum ok heýrdvm æ ord ok handaband abota einars ath munkaþuera ok hans conuentubrædra af einne alfu. enn jons olasonar af annare. ath suo fyrrer skildu ath jon olason selldi abota einare ok klaustrinu æ munkaþuera iordina stokahlader j eyjafirde er ligr j hrafnagils kirkiu sokn með ollum þeim gognum ok gædum er greindri jordu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nýiu ok hann uard fremz eigandi ath ok hans kuinna þorlaug arnadotter. hier j moti gaf adr nefndr aboti einar klaustrsins uegna tuær iarder snartarstader ok breku er ligia j nupasueit j hola kirkiu sokn. með ollum þeim gognum ok

¹) Utan á bréfinu með gamalli hendi; ²) þ. e. 14. Maí.

gæðum sem greindum jordum fyllger ok fyllgt hefer ath fornu ok nyiu ok klaustrid uard fremzt eigandi ath. fra skilddum reka paurtvm kirknanna. mvníkaþuerar. modruuallaklaustrs ok hola j gnupasueit epter þui sem utt ujsar adrskrifat registrum kirknanna. hier til gaf titt nefndr einar aboti optnefndum jone olasýne xx hundrut. skyldi þat uera x malnytu kugilldi. v. hundrut frid ok fim hundrut j þarfligum penningum. skilide abote einar fyrer klaustrit a munkapuera skipstaudu j snartarstada jordu enn huss staudu ok elldiuid j breckujord firer skips ahaufniña. lysti þratnefndr jon ath saugd ueri fiordungs kirkiu skyld æ jordunne stokahlaudum. en aboti sagdi bænhus skyld ueri a jordune breku ok skilidi huor af sier ath svara fyrnd ok reikninge þar vm sa er selldi. jtem sagdi jon olason ath læmselldi uæri a jorduni stokahlaudum fra klaustrinu a munkapuera. skilidi huor svara laga riptingum a þeim jordum er selldi. enn sa hallida til fullra laga er keypti. Ok til sanninda hier um settum ver fyr nefnder menn uor jnzsigli fyrer þetta bref er skrifat uar j sama stad ok ære deigi sidar enn fyr seger.

369.

18. Mai 1464.

á Munkaþverá.

KONVENTUBRÆÐR á Munkaþverá samþykkja jardakaup Einars ábóta við Bjarna Ólason, að klaustrid keypti Kasthvamm í Laxárdal fyrir Jódísarstaði og Höskuldsstaði.

AM. Fasc. XVI, 13, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

kasthuam¹⁾.

Sampíkt uppa Jardakaup Einars aboota²⁾.

Þat giorum vær conventubrædr munkaþverar klausturs godum monnum uiturligt með þessu voro brefi ath vær haufum samþýkt þau iardakaup sem vor andlegr fader herra einar abote sama klaustrs hefer haft vith biarna olason. ath hann selde greindum biarna klaustursens vegna jardernar jodisarstade

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

ok hauskuldzstade er liggja i munkapuerarþingum. En þiarne olason gaf klaustrino i mote eina jord er heiter kasthuamr ok liggur i laxardal i þuerarkirkiusokn ok þar til þrettan hundruth efter þui sem jardakaupsbref þar vm gert vottar. Ok til sannenda hier vm settum var vort capitula innsigle firir þetta bref er skrifat var a munkapuerarklaustri friadaginn næsta firir huitasunno. Anno domini M^o. cd^o. sexagesimo quarto.

370.

29. Juni 1464.

á Skinnastöðnm.

ÞÓRA Guðmundsdóttir samþykkir sölu Jóns Eyjólfssonar bónda síns á jörðunni Guðmundarlóni til Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 16, framritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu; eitt af þeim er dottið frá.

bref vm guðmundarlon a langanesi¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr hejra senda oddr prestur guðmundzson. þorgils gutormsson. oddr guðmundzson. hiallte steinmodzson leikmenn guds kuediu ok sina kunigth giorandi að þar vorum uer i hia sam ok heyrdum a handaband þeirra sira hallz arnasonar er þa hafde umbod heilagrar hola kirkiu ok þorv gvdmundardottur ath svo firir skildv að greind þora samþýkte firir sig ok sina erfingia þat sama kavn statt oc stodvgth oc a allan matta obrigdelegth sem ion eyulfsson bonde hennar hafde sellt iordena guðmundarlon er ligr i saudanesþingum heilagri holakirkiv til fullrar eignar suo framrarlega sem fyr greind þora matte þat fremstz med logum giora.

Ok til sanenda hier um setta ek fyr nef(n)dur hallr prestur arna(son) mitt insigle med þesara manna insiglum firir þetta bref skrifat a skinnastodum i auxarfirde a tuegia postula mesv petri oc pauli anno domini M^o cccc^o lx^o quarto.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

371.

10. Júlí 1464.

á Barði.

22. September 1465.

i Hvammi.

EIGNASKIPTABRÉF þeirra Barðsbræðra Halldórs, Hrafns og Sniólfs Brandssona.

AM. Fasc. XVI, 12, fromritið á sinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll döttin frá.

Skiptabref þeirra Brædra Halldors Brandsonar Hrafns og Sniólfs¹).

Þath gerum Ver sira gudolfr prestur magnusson. Þorsteinn magnusson. arne Þorsteinsson. jlluge helgason ok Þorsteinn ket-elsson leikmenn godum monnum kunnigt með þessu voru brefi ath þa er lidit var fra burd cristz þusund flogur hvndrot sextigir ok flogur ar. Þridiadagin næsta firir translacio benedicti a bardi j fliotum voru vier j hia saum ok heyrðum a. ord ok handaband þeirra brædranna halldors brandzsonar ok hrafns brandzsonar ok sniólfs brandzsonar at þeir skiptu með sier eignarskipti þessu jardagozi.

skridu j reykiadal j mulapingum firir tífu tigi hundrada. skyllði hrafn hafa hana j sitt hlutskipti.

þar j mot skyllði halldor brandzson hafa bard j fliotum firir sextigi hundrada ok þar til tuær xx hundrada jardir er suo heita hol ok akrar er liggia j bardz þingum.

suo ok skyllði snioolfur hafa j sitt hlutskipti osland firir sextigi hundrada ok þar til sýdri brecku ok hol firir túttugu hundred. ligia þessar jarder allar þriar j mycklabæiar þingum j oslandzhlid. ok þar til xx hundrud j illugastavdum j hollzþingum.

skylldu þeir bræðurnir halldor ok sniollfr hafa þessar fyrgreindar jarder sem þeim baru til skipta firir tiutigi hundrada huor firir sig. vnder batt fyrgreindr hrafn sig j sama handabandi at luka bardz kirkiu. v. hundred frid ok þar til bleikan hest gradan er socki gaf kirkiuni. luckti jon grimsson þessi fyrgreind v hundred j halfkirkiu skylld af nesi ok at auk þessa skyllði hrafn suara þorcio kirkiunar a barde upp a suo morg

¹) Utan á bréfinu með hendi frá c. 1600.

ar. sem hann hieilt jordina. Enn þau kirkiugoz sem fiellu a medan brandr halldorsson fader þeirra hieilt jordina bard j fiotum ok þar til hann deydi vnderbundu þeir sig med handa-bandi at suara allir til lika epter rettu erfdatali vid systr sinar. skildi halldor brandzson sier annat havfudbol apr ef af geingi jordin bard ok suo huer firir sig. skyllði huer firir sig hallda til laga þeim jordum er feingu ok suo suara lagaríptingum allir til lika.

sambýkti þenna þeirra gierning ok feskipti ragna hrafns-dotter moder þeirra. ok helga einarsdottir. kuinna halldors-brandzsonar.

Ok til sanninda hier vm settu Vier fyr nefndir menn vor insigli firir þetta bref skrifat j huammi j fiotum sunnudagin næsta epter matteusOesso. vm haustit. æri sidar en fyr seger.

372.

13. Júlí 1464.

á Eyrarlandi.

DÓMR Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um halld þór-unar Finnbogadóttur á jörðunni á Valþjófsstöðum í Gnúpasveit, er biskupinn reiknaði eign Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 1, frumritið á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu; átta af þeim eru enu fyrir, sum nokkuð brákuð. — Fasc. XVI, 2 transcript frá 18. Sept. 1466. — Fasc. XVI, 3, transcript frá 20. Aug. 1464. — Fasc. XVI, 4, transcript frá 4. Mars 1466. Afskriftir af dómi þessum eru í Apogr. 3180, 3181, 3182 eptir frumritinu og tveim af transcriptis.

bref vm valtiofstade 1464¹).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda sigurdr jonsson. sigmundr steindorsson. hallur finnsson. þorsteinn jllughasson. magnus jonsson. jon broddason. magnus einarsson. þorgrimur jonsson. magnus asgrimsson. jon halldorsson. hellge magnusson ok þoruadr oddabiarnason²). prestar holabiskupsdæmes. quediu gudz ok sina kunnikt giorande. ath þæ er lidit var fra hingatburd uors herra jhesu christi þus-

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi; ²) oddabiarnarson XVI, 2 og XVI, 4.

und fiogr hundrut sextiger ok fiogur ær. faustudagin næsta firer þorlaksmessu æ almenneligri prestastefnu æ eyrarlande j eyiafirde. vorum vær j dom nefnder af vorum naduga herra biskup olaf æ holum ath dæma vm þæ akæru er hann kærde til þorunnar finnbogadottur. ath hun hafdi ath hallda jordina walþiofstade er liggur j nupasueit. enn biskupinn Reignade¹⁾ kirkiunar eign æ holum vera ok verit hafa firrgreinda jord. var þar suarit af tueimur vottum ath firnefnd þorunn var þangat stefnd. Suo ok ei sidur sor þar sira hallur arnason ok stefan einarsson ath hakun kalfsson hafde suarit fullan bokareid ath sira jon heitin biarnason²⁾ hafde lyst fyrer sier ath hann hafde feingit heilagri holakirkju³⁾ jordina walþiofstade til fullrar eignar ok hakun kalfsson tok þessa somu jord walþiofstade til leigu af helga biarnasyni⁴⁾ er þæ hafde holastadar vmbod. ok hann bio suo tiu vetur æ adr greindri jordu. at vmbodsmenn holakirkju byggdu ok toku landskýlld aarlige ok ei visse hann annat sannara enn hun væri holastadar eign. Jtem sor sira sueinbiorn ath hann hafde býgt firr greinda jord æ holakirkju vegna⁵⁾ ok landskýlld vpp borit þæ hann hafde holastadar vmbod. Jtem j þridiu grein sor fyrr nefndr sira hallur ok einar jonsson ath firr nefnd þorunn hafde sinn buskap æ fyrr greindri jordu. ok henne var hun eignud. Þvi dæmdum vær firr nefnder prestar optnefnda⁶⁾ þorunne lógliga firerkallada ok adr greinda jord walþiofstade kirkiunar eign æ holum vera ok verit hafua. vtan titnefnd þorunn syne med logligum⁷⁾ vitnum jnnaan tueggia⁸⁾ manada fyrer biskupinum edr hans vmbodsmanni. ath þratnefnd jord walþiofsstader hafe med logum geingit vndan holakirkju.

Ok til sanninda hier vm settum vær fyrr nefnder prestar vor jncigli fyrer þetta domsbref er scrifuat⁹⁾ var j sama stad. dagh ok aar sem fyrr seiger.

¹⁾ þannig XVI, 1, 2 og 3; reiknade XVI, 4; ²⁾ þannig XVI, 1, 3, 4; biarnarson XVI, 2; ³⁾ þannig XVI, 2, 3, 4; -kirku XVI, 1; ⁴⁾ biarnarsyni XVI, 2; ⁵⁾ vegna XVI, 1; ⁶⁾ optnefnda XVI, 1; ⁷⁾ liogligum XVI, 1; ⁸⁾ tuggia XVI, 1; ⁹⁾ scrifua XVI, 1.

373. 14. Juli eða 22. December 1464. í Þórunarey.

MARGRÉT Gamladóttir lýsir því, að hún hafi sagt nei þar til, að séra Jón Pálsson skyldi eiga nokkurt veð í jörðina Klifshaga, þá er hann seldi Þórði Magnússyni bónda hennar.

AM. Fasc. XVI, 10, frumritið á skinni, komið frá séra Skúla Þorlákssyni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll döttin frá, nema hvað brot er eftir af því fyrsta. Apogr. 630.

vm klýfshaga¹⁾.

Þat gearvm uær sueinbiorn prestur þordarson ok sira berdor halldorsson. magnus geirsson ok broddi sygurdzson godum monnum uiturlíkt með þessv vorv opnv brefi at þar vorum uær j hia j haga j greniadarstadar kirkiv sokn at margret gamladotter lysti þui fyrer oss kvinna þordar magnvssonar at hun hefði allðri samþykt en sagt nei til at sira jon palsson skyllði næckut ued eiga j iordena klifshaga þa er hann seldi hana þordi bonda hennar ok adr greindr þordr hafði gefit hennar malajord uid as j kelduhuerfi. ok her uppa handfesti adr greind margret einari abota a munkapuera at sueria fullann bokareid efter þessi sinne lysing ef þurfa þætte.

Ok til saninda her um settvm uær fyr nefnder menn uor jnzsigli fyrer þetta bref er skrifat uar j þorunnarey j eyiafirði laugardagin næsta fyrer þollaksmessv anno domini m^o. cd^o. lx^o. quarto.

374.

21. Juli 1464.

í Skálholti.

DÓMR sex presta útnefndr af Jóni biskupi Krabba, um að Árni bóndi Pétursson í Hjálmholti sé skyldr að greiða Skálholtsráðsmanni þá »ískyldarsauði«, er eigi hefði verið luktur í níu eða tíu ár af jörðunni Hjálmholti.

AM. Fasc. LXVII, 13, transskr. á skinni frá 5. Febr. 1548. — AMagn. Apogr. Nr. 2135 »Apographum Transcripti membranei, quod asservatur apud templum Oddense Rangarvall.«, og kemr á eftir Oddamáldaga (sama og í Vilchinsbók).

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heyra, senda meistare Sveinn Petursson officialis heilagrar schallholtz kirkiu. sira Snore Jngimundarson. Sira Eirikur Arnason. kirkiuprestur i Skalholti. sira Jon Sigmundzson. sira Halldor Hauksson. og sira Sveinn Jonsson. prestar Skalholtz biskupsdæmis. kvediu gudz oc sina. kunnigt giaurandi at þa er lidit war fra vors herra hingat burd. M. ed. lx. og fífj. ar laugardaginn næstann epter translacionem sancti Thorlaci episcopi j Skalhollte vorum wier j dom nefnder af virduligum herra og andaligum faudur heka jone með gudz nád biskup j skalhollte. ad dæma vm þa sau. sem sira Halldor ormsson radzmann j Skalhollte kærði til arna peturssonar ad hann hefde halldit vpp a ix. ar eda x. þeim jskylldar saud er lukazt atte af jaurdvnni hialmhollte j floa. Nu saker þes ad greindvr arne. var þar þa laugliga firir kalladur. enn huorki kom hann þar þa nie nockur lauglig afsakan. honum til gagns eðr afbatanar. þui in nomine domini amen dæmdvm vier firnefnder prestar adur greindann arna skylldugan ad luka stadnvm j skalhollte fyr sagda jskylldarsaudi alla með alldri vppa svo maurg ar. sem hann hefir buid a fyrasagdri jaurdu hialmhollte og iij. merkur vpp a hvert ar j fesekt oc olaugligt halld a fyr sogdvm jskylldarsaud. nema hann kunni ad sýna laugliga afsakan firir sig innann halfs manadar ad heyrdvm dominvm. Jtem ad sama domi dæmdvm wier opt nefndann arna sekann maark j stefnvfall. Skulu fyagreinder peningar svo lukazt ad eirn þridiungur af greidizt innann halfs manadar. ad heyrdvm dominvm. enn annar ad Mikaelsmessv j haust oc hinn þridia ad næstvm fardaugvm. Og til sanninda hier vm settum vier fyr nefnder prestar vor junsigle firir þetta doms bref. Skrifad j sama stad deige og are sem fyrr seiger.

375.

22. Juli 1464. á Grenjaðarsþöðum.

4. Juni 1465. i Húsavík.

ÓLAFR prestr Þorgeirsson lýsir því, að hann hafi eptir skipun Ólafs biskups ætlað að lesa á Grenjaðarsþöðum dóminn frá 13. Júlí 1464 (Nr. 372) um Valþjófstæði yfir Þóruni Finnbogadóttur, en séra

Jón Pálsson hafi ruskað sér og blótað, og ætlað að ná í bréfið, og Þorgils Gunnlaugsson hafi gripið í það og rífið, og haft með sér mestan parta þess.

AM. Fasc. XVI, 6, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

Valþiofstadar¹⁾).

Það gíore ek sira olafur Þorgeirsson godvum monnum viturligt medr þessv minv opnv brefe að svb anno gracie 1000 ed^o lx^o qvarto svnnvdagen næsta firir jakopsmessv a greniadarst(a)vdivm j reykiadal þeinkta ek að lesa það sama domsbref firir Þorvonne finbogadot(t)ur sem dæmt var vm jordina æ valþiofstavdivm vegna heilagrar hola kirkiv epter því sem byskvp olaf hafde mig til skipað ok er ek bar mig til að lesa brefed greip sira jon palson til min ok rvskade mier svo ek hrvvade²⁾ vndan svdur epter hladenv ok sette til að gripa af mier brefed ok nade j það med mier. firirbaud ek havnavm að rvska mier eða legia hendur æ mig en hann blotade ok sagdestz þa svo skildv rvska mier. því þeinke ek að hann giorde þetta med fvlre heipt ok epter þetta kom að mier Þorgils gvnlavgsson ok greip j brefed med mier ok reif j svundur ok hafde med sier mestan hlvtu brefsens ok sum jnsiglen ok hier epter vil ek sveiria fvlann bokareid ef þvrfa þiker.

ok til sannenda hier vm set(t)a ek mit(t) jnsigle firir þetta vitnisbvdarbrief skrifad j hvsavik æ tiorðese þridiudagen j hvitasvnnvvikv are sidar en fyr seger.

376.

30. Júlí 1464.

i Hjarðarholti.

DÓMR sex klerkmanna, útnefndr af séra Helga Þorkelssyni, offícialis heilagrar Skálholtskirkju millum Hvítár í Borgarfirði og Hrutafjarðarár, um staðarafshending í Hjarðarholti í Laxárdal milli séra Erlends Gunnarssonar og séra Bøðvars Jónssonar, og um peninga Hjarðarholtskirkju og hvað mikið séra Erlendr væri henni skyldugr.

AM. Apogr. 2277 »Ex originali Hiardarholtensi. accuratissime«

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ Svo = hörfaði.

(AM.), en það var transskript á skinni frá 29. Apríl 1478, graut-fúid. »Innsiglen eru öll frá brefinu og brefed sialft so fued og meirnad, ad það ecki saman hanger. helldur dettur i sundur þá með það er fared. Er og eingenn von ad það hier epter lesed verde. það sem hier er understrikad¹⁾, er nu burtu nr brefene, og hier sett epter gátu, og epter contextus tilvisan« (AM.).

Það giorum uær magnus biörnsson. olafur [tu]mason²⁾. sigurdur brandzson. ion kolbeinsson. steingrimur gudmundzson. prestar. s[uein]biörn³⁾ diakni palsson. godum monnum uiturligt með þessu uoru brefi þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jesu christi þusund fiogur hundrud sextiger og fiogur ær uorum uær i dom nefnder af ærligre personu helga presti þorkelssyni officialis heilagrar skalaholtz kirkiu millum huitar i borgarfirdi og brutafiardarar j hiardarholtti j laxardal manudaginn nærsta epter [ol]afsmessu fyrri at dæ[ma mil]le þessara manna bodu-ars prestz jonssonar og erlendz prestz gunnarssonar um þ[ær saker] og akæru er huor þeirra kærði þar til annars. Nu sakir þess at sira erlendur gunnarsson sagdi at boduar prestr [jons]son hefði lofad sier at hallda stadinn hiardarholt j laxardal til næstu far[daga] upp a [jaco]bs messudag j fyrra sumar með hond og munn enn boduar prestr ionsson sagdi þar nei firir. nu með þui at þar [uar] suarit af tueimur skilrikum uottum at erlendr prestr gunnarsson uar þangat stefndur af bodu-ari presti ionssyni þa dæmdum uær logliga stefnuna og hann þar, logliga firir kalladan. so dæmdum uær adr greinder domsmenn boduari presti eid at sueria þann at hann hefði alldri lofat erlendi presti gunnarssyni fyrnefndan stad hiardarholt ath⁴⁾ hallda til næstu fardaga ef hann er til fær. Nu saker þess at boduar prestr jonsson sor fullan bokareid þar firir at hann hefði alldri þui lofat. þui dæmdum uær adrgreinder domsmenn boduar prest jonsson logliga at sier hafa tekit stad[inn]

¹⁾ Hér sett í hornklofa; ²⁾ »Tumason mun Olafur hafa vered, platsed er of stort i originalnum til þess ad þar skyllde Jmason staded hafa. aliud nomen non occurrit. Enn ma er skirt« (AM.);

³⁾ »platsed það auda i orginalnum er of stort til þess ad þar skule Snæbiörn staded hafa. þo er ecki so uppá það ad byggia. Annad- hvert mun þesse diakni Snæbiörn eda Sueinbiörn heited hafa (AM.);

⁴⁾ Hér stóð í frumritinu ennfremr: at, en því er ofaukið.

hiardarholt i laxardal epter biskupsens skipan j skalhollte og boduari presti jonssyni fyrrgreindann stad hiardarholt at halda epter þui sem hans collacionisbref þar um giort utuisar.

Jtem i annare grein beidde boduar prestr jonsson helga prest þorkelsson officialis doms [um] alla þa peninga er hann hafdi at sier tekit j hiardarholtti stadarins uegna þar frida og ofrida. Nu saker þess at hann hafdi þa at sier tekit stadarins uegna þar i hiardarholtti med dandimana uitordi og [samþycki]¹⁾ þa dæmdum uer fyrr greinder domsmenn boduar prest jonsson rettliga hafa at sier tekit alla þa peninga er i hiardarholtti uoru frida og ofrida og þa alla stadnum j hiardarholtti ok kirkiuni til [fullrar] eignar j sina innstædu peninga so mikit sem þeir nema epter dandimanna giord at hæd og fridleika. enn ef nokkur uill ak[æra þe]ssa peninga þa dæmdum uer hann skyldugann at hafa leitt [sig til] þeirra firir helga presti þorkelssyni officialis med suordum eidum og logligum uitnum innan tueggia manada enu næstu. Enn ef eingi uitni eda loglig prof kæmi fram um þenna tima þa dæmdum uer ecki afl hafa nokkra akæru a þessa²⁾ peninga upp þadan.

Jtem j þridiu grein dæmdum uer fyrrnefnder domsmenn erlend prest gunnarsson skjöldugan at sueria bokareid firir helga presti þorkelssyni officialis huersu mikla peninga hann ætti kirkiunni og stadnum i hiardarholtti at gialda i sina innstædu peninga enn hann sor þan eid at hann ætti henni at gialda. iij. hundrud og fioratigi i sina innstædu peninga. dæmdum uer og fyrrnefnder menn honum³⁾ i fyrgreindum eid at sueria at hann skyldi luka stadnum og kirkiunni i hiardarholtti alla þa peninga sem a brustu hennar innstædu peninga nær hann hefði til enn hefde lukt at enum þridium fardogum med þeim at nu lidu i uor allt saman. enn uer reiknudum þat ellifu kugillde er epter stod og hann gat ongua grein firir giort. var þessi uor domr giort og upp sagdur og inn skriptis framborin i stofunni i hiardarholtti j laxardal og helga presti þorkelssyni

¹⁾ »radi er ofstutt ord til að fylla þessa lacunam. kanske þar hafi stadi: samþycki«. (AM.); ²⁾ þe, stendr hér i frumritinu, en því er ofaukið; ³⁾ »plenis literis« (AM.).

officialis oss samþyckiandi. Og eg helgi prestr þorkelsson officialis heilagrar skalholltzkirkiu millum huitár i borgarfirði eg brutafíardarar seigi eg in nomine domini amen at eg urskurda þenna dom logligan uera med fullum laga urskurde og doms atkvædi. Og til sanninda hier um setta eg officialatus iuzcigli med þessara fyrrnefndra presta inncigli fyrir þetta domsbref er giort uar a sama degi og are sem fyrr seigir.

377.

31. Júlí 1464. i Árbæ i Mosfellssveit.

STEINMÓDR ábóti i Viðey og Jón Narfason votta, að Ólof Loftsdóttir fékk Gerrek gullsmið i Hafnarfirði þrjú gull-nobil og sjötíu og þrjú nobil (i silfri) og tuttugu nobil i grottasilfri og þrettán merkr og fimur aurum betur i smiðuðu silfri, er skyldi koma uppi jarðir Guðmundar Arasonar, er Björn Þorleifsson hafði keypt, og lofaði Gerrek gullsmiðr að fá konungi þessa peninga fyrir hönd Björns og Ólofar.

AM. Fasc. XVI, 11, transskript á skinni gert á Skarði 13. Aug. 1465. AM. Fasc. LXV, 12, óvidimerað transskript á skinni frá c. 1485 og er hér tekið eptir transskriptinu frá 13. Aug. 1465.

Hier greinir hverier peningar at goldner vorv j anad sal fyrir sagdar skulder¹⁾.

Þat gerum vid brodir steinmodr. med gudz nad aboti j videy og jon narfuason godum monnum viturligt med þessu oekrv opnu brefi. ath vit vorum j hia j hafnarfirði j islandi laugardagin næsta fyrir olafs(Þessu fyrri²⁾). og saum og vissum. at gerek gullsmidr tok med suo vordnum peningum af olofu loftzdottur. at hon lysti þui fyrir oekur. adur greind olof. at þessa sama peninga luctti hun vegna biarñar þorleifssonar. hirdstiora yfer allt jsland bonda sins. j þa somu skulld. sem adrnefndr biorn var skyllidugur minum herra konginum fyrir þa somu peninga sem hann hafði keypt adr af minum herra konginum. er gvdmundi bonda arasyni hafði adr til heyrtr. var þat fyrst .iij gullnobil og lxx og iij nobil og xx j grotta silfri og

¹⁾ LXV, 12; ²⁾ þ. e. 28. Júlí.

vij merkur silfurs j smidudu silfri og v. aurum betur. lofadi og adrnefndur gerek at færa þessa fyrskrifada peninga minum herra konginum. vegna fyrsgadra manna. biarnar bonda og hvstrv olofuar.

Ok til saninna hier vm settum vid fyrrnefndir menn oekar jnscigli firir þetta bref j arbæ j gufuness kirkiusoknn. jn festo germani episcopi et confessoris. anno domini M^o cd^o lx^o iiii^o.

378.

18. August 1464.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum samþykkir staðaskipti þeirra séra Ólafs Þorgeirssonar og Magnúsar Ásgeirssonar, að Ólafur verði prestur á Bægisá, en Magnús í Húsavík.

AM. Fasc. XVI, 15, frumritið á skinni. Innsiglið er dottið frá.

bref vm stada skipti millum sira olafs þorgeirssonar ok sira magnusar asgrimssonar¹⁾.

Vij olaf med guds nað biskup a holum gerum godum monnum uiturligt med þesso uoro opno brefi at vij hofum samþýkt þau skipti er sira magnus asgrimsson hefer unt sira olafi þorgeirssyne stadin bægisá med ollum hans gaugnum ok penningum til æfinligrar eignar. hier j moti handabandadi sira olafur þorgeirsson adr nefndum sira magnuse asgrimssýne stadin husauik a teyrnesi til æfinligrar eignar med ollum sinum gognum ok penningum sem stadnum fylger ok fylgt hefer. skyllði huor afenda a næstum fardaugum. Suo ok ei sidr medr kennumz vij biskup olaf ath vij hofum unt og gefit sira magnusi asgrimsýne stadin husauik a teyrnesi til æfinnigrar eignar med ollum sinum gognum²⁾ ok peningum sem fyr greindum stad husauik fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nýu lofade sira olafur at legia aptur sina collacionem er hann hafdi firir husauik. suo ok eigi sidr lofade sira magnus at legia aptur sitt skial er hann hafdi firir bægisá.

Ok til sannenda hier um setta vi vort jnsiglle firir þetta

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi; ²⁾ godnum, frbr.

bref skrifat a holum j hialtadal langardagin næsta epter assumptionem sancte marie Anno domini M^o cd^o lx^o quarto.

379.

20. August 1464.

á Hólum.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Fasc. XVI, 3, frumtransskriptið á skinni.

vm valþiofstade¹).

Þath giorum vid þorleifr magnusson. þorkel þorgeirsson prestar. godum monnum viturligt með þessu ockru brefui ath vid saum ok ýferlasum suo uordit bref latanda ord epter ord sem hier scrifuat stendr með hæ(n)gandum ok oskavddum jnciglum. [Hér kemr dómr Ólafs biskups Rögnvaldssonar á Eyrarlandsprestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófsstaði í Gnúpasveit, Nr. 372.].

Ok til sanninda hier vm settum vid fyrnefnder prestar okur jncigli firer þetta transcriptarbref scrifuat æ holum j hialtadal manudagin næsta epter Mariumessu enu firri anno domini M^o cd^o lx^o quarto.

380.

29. August 1464.

í Launguhlið.

HELGI prestr Magnússon gefr Stulla Magnússyni bróður sínum til fullrar eignar jörðina Eyrarland í Eyjafirði.

AM. Fasc. XVI, 9, frumritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en ern nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 227.

Eyrarlandz Bref²).

Þath gerum vier hallsteinn þorsteinsson ok joñ þorsteinson. biorñ jonsson. joñ beinersson ok hallbiorn jonsson godvm monnum vitrligt með þessu voru brefi at þa er lidit var fra burd kristz þusund flogr hundrut sextiger ok flogr ár j longuhlið nedri j horgardal a hofuddagin johannis baptiste vorum (vier) j hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband þeirra sira

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendr og með gamalli hendi »Vm valtiofstade«; ²) utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

helga magnussonar af einne alfu ok stulla magnussonar brodr hans af annare at sua firir skildu at sira helgi gaf stulla brodr sinum til fullrar eignar jordina eyrarland j eyiafirdi er ligr j hrafnagilspingum med aullum þeim gognum ok gædum sem (henne) hefir fylgt at fornu ok nyiu ok hann vard fremzt eigandi at ok honum hefir til erfda fallit eptir fodr sinn ok modr. skal þessi jord vera akæruleaus eign ok obrigdulig adr greindz stulla magnussonar firir titt nefndum sira helga magnussyni ok hans erfingjum.

Ok til sanninda hier vm settvm vier fyr nefnder menn vor jnsigli firir þetta bref skrifat j samā stad degi ok ari sem fyr seger.

381.

2. Október 1464.

á Svínavatni.

Dómr sex manna útnefndr af Brandi Sigurðssyni, kongs umboðsmanni í Húnavatnspingi, um lambatoll af Eyvindarstaðaheiðum.

AM. Fasc. XVI, 19, frumrit á skinni. Sex innsigli hefa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eptir bröt af þremr. Dómr þessi er til víða í pappirskriptum, og er elzt afskript séra Gottskálks í Glaumbæ Add. Brit. Mus. 11, 242. 4to bl. 19b.

domyr vm lambarextvr a eyvindarstodum¹⁾.

Þad giorvm ver brandr arnoztson. einar hallfridarson. olafur biavrnson. hrafu jonsson. are baydvarsson ok arne geirson godum monnum kvnnegt med þessv vorv opnv brefe ad suo sem var anno domini M^o cd^o lx^o qvarto a þridivdagen næsta epter mikelsmessv a svinavatne a asvm a þingstad rettvvm vorv ver j dom nefnder af erlegvm manne brande sygrdzsyne er þa hafde kongsens syslv j hynavazþinge ad dema millum þeira egels grimssonar ok magnvs jonssonar. kjerde egell þat til magnvs ad hann hefde ecke reked lambfe sitt a eyvindarstada heidar edr toll gollded epter gavmlym vana. nv saker þess at oss leizt adr nefndr magnvs þar lavglega firir kalladur hins anna(r)s ad fyr-

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

nefndr egell let lesa þar transkriptarbref af vrskvrde einars gilssonar lavgmanz nordan ok vestan æ jslande með heilvm ok oskoddvm godra manna jnnsiglvn sno latanda að fyrr nefndr einar hafde vrskvrdat alla þendr j mille gavngvskarzar j skagafirde firir vestan votū ok laxar æ skagastronð firir nordan blavndv þa sem eige tíu lavmb eðr fleire frialslega j heimild að reka sinn lambfenad vm svmar j eyvindarstada afrett enn lva at hærsti eitt lamb af rextre eyvindarstadamonnm er af fialle kemr sno framt sem þeir vilia fordazt þa sektt sem vid ligr að ríva lavgmanz nrskurd ok því dæmdvm vör optnefndan magnvs skyllðvgan at lva fyrnefndan fialltoll opt nefndvm egle ok alla þendr adra j fyrr savgdv takmarke at frialsv reka ok lva opt nefndan toll til eyvindarstada epter því sem fyrr skrifad stendr at heyrdvm þessvm vorvm dome.

Ok til sannenda hier vm settvm vör fyrr (nefnder) menn vor jnsigle firir þetta domsbref skrifad j sama stad dege ok are sem fyrr seiger.

382

17. December 1464.

á Hólum.

PRÓFENTUBRÉF Sveins Guðmndssonar, er Ólafr bisknp tekr i prófentn á Hóla stad.

AM. Fasc. XVI, 14, frumrit á skinni. Brot af innsigli biskupa er fyrir bréfinu.

proventubrief Sveins gndmndzsonar¹⁾.

Vij olaf með guds náád bisknp áá holum giorum godum monnum viturligt með þessn vorn brefue. ath ví haufum tekit sneiñ guðmundzson til æuinligx profuentmanz heima áá stadnum áá holnm j hialltadáál. hefner hann lukt ok gefuit j profuentu með sier xx. máálnýtn kngildi ok. vij. betur. xij. gel(d)fiar kugilde ok jordina halfua nýabée er leigit hefuer j áábæiar kirkínsokn j skagafirde með aullum gógnum ok gædnm sem þeire halfre jordu fylger ok fylgt

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

hefuer ath fornu ok nyio. ok hann vard fremst eigande ath ok þar til gaf hann til hola kirkiu .x. aura káálek af silfur. ok skal han(n) lukt hafua hann jnnann þriggia áára. hier j mote skilde áádr greindr sueinn sier af stadnum æuenligañ kost. epter þui sem goder gamler prouentumenn hafua haft firir honum. suo ok skal hann hafua huss af stadnum þau sem standa sudur j tune fra báádstofune ok kaullud eru sueinshuss ath fornu. skal hann hallda husum vpp enn stadurin fáái til vid ok veltu ok eldiuid sem honum þarfuazt j husit. suo ok skal hann hafua áárliga vod af stadnum ok skæde sem honum vel henntar. skal hann hafua sess ok sæte epter þui sem dandemanne ber ath hafua. skal hann hafua þionustumann j husi sinu vpp a sinn eigiñ kost. suo leinge sem vor nááð til seiger. kann vor vid ath missa þáá skal hann hafua mannen obrigdeligha. Skal optnefndur suein hafua sæng ok kistu til stadaríns. ok skal stadurin halda sængine ok eignazt huortueggia epter hann daudan.

Ok til sanninda hier vm heingium ví vort jncigli firir þetta profuentubref er scrifuat var áá holum j hialltadáál þridiudagin næsta firir festum thome apostoli anno domini m^o cd^o lx^o quarto.

383

4. Janúar 1465.

á Hólum.

VITNISBURÐR að séra Loðvík Hallsson sór fyrir Ólafi biskupi á Hólum, að Skúli Loftsson hélt og reiknaði sina eign jörðina Syðra-Vallholt í Skagafirði.

AM. Fasc. XVI, 20, frumrit á skiuni. Bæði innsiglin eru dottin frá.

vm valdholt¹⁾).

Þath giorum vid þorleifur prestr magnusson ráádzman áá holum ok jon þordarson leikman. godum monnum viturlikt med þessu óckru brefui ath þar voru vid j hia sáágum ok heyrðum áá. ath sira loðuik hallzsson soor fullan bokar-

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. Þar stendur og með 17. aldar hendi: „Bref Vm Vallholt“.

eid fyrer biskup olafui áá holum. ath hann vissi ath skule loptsson hielt ok reiknade firir sina eign jordina sydra vallholt j skagafirde ok hvñ var býgd ok landskýlld af tekiñ hans vegna.

Ok til sanninda hier vm settum vid fyrnefnder menn óckur jncigli fyrer þetta bref er scrifu(a)t var aa holum j hialtadáal faustudagin næsta fyrer þrettanda (i) jolum. anno domini M^o cd^o lx^o quinto.

384.

14. Janúar 1465.

í Víðvík.

Dómr Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um hald Skúla Loptssonar á jörðunni Syðra-Vallholti í Skagafirði, er biskup taldi eign Hólakirkju í Hjaltadal.

AM. Fasc. XVI, 21, frumrit á skinni; nú af innsiglium eru enn fyrir, auk innsigli Ólafs biskups, sem læsir úrskurðarbréf hans við dóminn. — AM. Fasc. XVI, 23, annað frumrit á skinni, og eru einnig nú af innsiglium fyrir því bréfi, auk innsigli biskups, er læsir úrskurð hans við dóminn.

bref vm sydra valholt¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda sueinbiorn þordarson officialis heilagrar holakirkju. þorleifur magnusson ráádzman áá holum. þorstein jonsson. sigmundr²⁾ steindorsson. sigurdr þorlaksson. þorkell þorgeirsson. þorarin þordarsson. andres jonsson. raugualldur asgrimsson. jon þorsteinsson. geir vigfusson ok þoruardur biorñsson³⁾ prestar holabiskupsdæmis quediu gudz ok sina. kunnikt gerande. ath sub anno domini M^o cd^o lx^o quinto. áá manudaginn næsta epter octauam epýphanie domini j viduik j viduikar⁴⁾ sveit vorum vær j dom nefnder af vorum nadugvm herra ok andaligum fódur herra olafue med gudz nááð biskup áá holum ath dæma vm þáá akæru er hann kærde til skula

¹⁾ Dom vm valholt XVI, 23. ²⁾ Sigmund XVI, 21. ³⁾ oddabiarna-son XVI, 23. Dæð hefir því verið viðrnefni eða uppnefni að kalla hann Odda-Björn. ⁴⁾ viduika XVI, 21.

lópezsonar. ath hann hafde ath halda jordina sydra vallholt j vallholme er liggur j skagafirde. en bisknþin reiknade fyrrsagða jord holastadar eign epter þeim brefunm ok skilríkium¹⁾ sem hann þar til sýnde. beidde biskupin þar ok krafde eptir kirkiunar laugum fyrrnefntz²⁾ skula edr hans vmbodzmanzs ath suara honum þar laugum ok rette fyrer þessa hans akærn. en skule kom ecke ok eingin af hañs halfuo til nockurs forsuars. leit³⁾ biskupin þáá sueria tuo⁴⁾ presta ath adrnefndr skule var þangat stefndr med sinum profuum ok skilríkium vm fyrrgreinda jord. Suo ei sidur soor þar jon magnnsson med fullnm bokareidi ath skule hafde býkt honnm fyrrgreinda jord vallholt ok reiknat sina eign ok landskýlld vppborit. var þar ok sýnt bref vnder tveggja manna jnciglum at sira loduik hafde suarit fullan bokar eid fyrer biskup olaf ath hann vissi ath skule lopzson hieilt ok reiknade fyrrsagða jord vallholt sina eign ok hun var bygd hans vegna ok landskýlld vpp borin. hier epter sýnde biskup olaf þar opit bref biskups arna med hanganda jncigli ath hann hafde tekit astride jorundardottur til ævenligrar prouentukonu áá holastad med þeim skildagha ath hnn gaaf kirkiune þar áá holum fyrrgreinda jord sýdra vallholt med sier j prouentu ok þar til sextan kugilde⁵⁾. var ok fyrer þessu sama brefni jncigli sueins halluardzssonar bonda hennar ath hann hafde samþýkt þessa hennar gíof ok prouentu. stod ok snodan ordtak j fyrrnefn biskups arna brefne ath hann skýlde mega gefua edr selia⁶⁾ fyrrgreinda jord vallholt hnerium hann vilde en luka stadnum sextigi hundrada j stadinn. hier j mote sýnde biskup olaf opit bref vnder þriggia dande manna jncigli ath fyrrnefnd astridur jorndardotter hafde suarit fullan bokar eid fyrer bisknpe jone vilialmssyni ath hun hafde gefuit jordina sydra vallholt j vallholme stadnum áá holum j sina prouentu ok huñ soor þat med ath hun hafde aldrige samþýkt til gefuit ath greind jord vallholt gæfuzst edr gyldizst

¹⁾ skilríkium XVI, 21. ²⁾ fyrrnefn XVI, 23. ³⁾ þannig bæði = lit. ⁴⁾ tauo XVI, 21. ⁵⁾ Próvestubrúð or frá 31. Mái 1417. Dipl. Isl. IV, 315. ⁶⁾ selia XVI, 21.

vndan stadnum áá holnm. ok en hier epter sooru tueur skilrikir vottar ath optnefnd astridnr var áá holum áá þessu¹⁾ somu prouentu ok deýde þar. þni epter þessnm ollnm gognnm ok vitnm. brefunm ok skilrikium sem þar komu fram fyrer oss. dæmdum vær fyr nefnder tolf prestar j fyrstu. stefnuna langliga ok skula lopzsson langliga fyrer kalladan ok skýldugan ath luka bisknpinm mork j stefnufall ath næstum fardaugum. En vm þath ordtak sem biskup arne hafde j sinu brefui ok fyrrscrifuat stendr ath hann skýlde mega burt fáá jordina vallholt dæmdnm vær nnder bisknpsins urskurd. en hann vrskurdade þaa strax þat hans ordtak aungua makt hafua ath hann mætte selia edr gefua jordina. nu saker þess ath oss var sakt ath skule hafdi sakt nei til ath hann ætti jordina vallholt þo þat væri suarit vpp áá hann ath hann hefde þui lýst ath hann sætte hana sem fyrr scrifuad stendur. þui dæmdnm vær fyrrnefndañ skula lopzsson skýlldngan ath sneria lýrettareid hin minna jnnan maanadar ath heýrdum dominum heima áá holum fyrer bisknp olafue edr hans vmbodsmanni ath hann haf all dri keypt jordina j sýdra vallholte ok hann eige ecke lagasuar fyrer henne ath hafua. felltz honnm sia eidr þáá dæmdum vær hann skýlldngan ath sýna med fullum skilrikim jnnañ máánadar ath heýrdnm dominm fyrer bisknpinum. ath jordin j vallholte hafue verit selld vndan holakirkiu af eignar bisknpi kirkiunar med prestana samþýkke ok penningar hafua sno fyrer komit ath kirkian see skadalaus af getur hann þath ecki sýnt þaa dæmum vær jordina j sýdra vallholte kirkiune áá holum til fullrar eignar ok skula skýlldugan ath afhenda jordina ath næstum fardaughum. verdur ei dominm yfuer hann komit saker forþrotz edr einshuers ofrikis þa dæmum vær bisknpi skýlldugau ath taka ath sier þrattnefnda jord áá kirkinnar vegna epter siuo²⁾ vikna fardaga. enn ef fyrgreindr skule loptzsson suer bokareid fyrer bisknpinum sem fyr skrifuat stendr ath hann hafue jordina j sýdra vallholte all dri keypt ok hann eige

¹⁾ þessa XVI, 23. ²⁾ Ðaonig bæði = sion = siau = sjö.

ecke lagasuar fyrer henne ath hafua. en þat var suarit vpp a hann af tueimur skilrikum vottum ath hann hafde halldit jordina j vallholhti sina eign. þáá vitum vær aunguan laga-halld hafua áá titnefndri jordu ok þui dæmum vær fyr-sagda jord vallholt biskupinum ok holakirkiu til halldz þar til sáá kemr fram til netz ransaks sem sikh eignar fyr greinda jord. ok dæmum þáá þann sama skýlldugan ath sýna med fullum skilrikium ath jordin j vallholte hafue verit seld vndan holakirkiu af eignar biskupe kirkiunar med prestana samþýcke ok penningar hafua fyrer komit suo at kirkiar see skadlaus af. getur hann þat ei sýnt jnnan máán-adar fra þui hanu talar vpp a jordina fyrer biskupinum heima áá holum edr hans vmbodzmanne. þaa dæmum vær optnefnda jord vallholt obrigdeliga eign heilagrar holakirkiu þadan af.

var þesse vor domur vppsagdur ok jn scriptis fram borin j sama stad áár ok dagh sem fyr seiger vorum naduga herra biskup olafue næruerande ok þenna voru dom sam-þýckiande med morgum audrum godum monnum hiaver-andi.

Ok til sannenda hier vm settum vær fyrrnefnder prest-ar vor jncigli fyrer þetta doomsbref er scrifuat var áá hol-um j hialltadaal deigi sidar enn fyr seiger¹⁾.

385.

17. Janúar 1465.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum samþykkir Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465 (Nr. 384).

AM. Fasc. XVI, 22, frumrit á skiani lest saman með innsigli bisk-ups við Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465. — AM. Fasc. XVI, ad 23, ann-að frumrit, einung lest við Vallholtsdóm frá 14. Jan. 1465 með innsigli Ólafs biskups.

Vij Olaf med gudz náád biskup áá holum giorum god-um monnum viturligt med þessu voru brefue. ath þeir tolf prestar sem vi nefndum j doom vm jordina sydra vallholt j

¹⁾ D. e. 15. Jan.

skagafirde dæmdu til vor vnder vorn vrskurd huert afl edr makt þat ordtak skýlde hafua sem stod j brefue biskups arna ath hann skule mega selia edr gefna jordina j vallhollte huerium er hann vilde. Nu saker þess ath astridur joruudardotter hafde gefuit holakirkiu j prouentu med sier fyrnefnt vallholt ok sialf sannat hafde med sinum bokar-eidi at þath uar alldre hennar samþýcke ath huñ veri gefuin edr goldin vndan holakirkin. Jtem var biskup arne umbodzman holakirkiu en ecki eignarmadr ath fáá j burt hennar jarda gooz. Jtem j þridiu grein ath þar finzst ecke ath holakirkia hafne nockra penninga feingit fyrer greinda jord ok eige finzst þar prestana samþýcke til ath biskup arne skýllde fáá j burtu. Suo ok j fiordn grein lizst oss ecki ok fleirum dandemonnum ath biskup arne mege bera sier sialfur vitne j þessu máále. þui jn nomine domini amen fyrer þessar fyrnefndar greiner. seigium vj biskup olaf med fullum laga vrskurde oss j doomsæti sitiande þetta fyrgreint ordtak edr vitne biskups arna ecke afl edr makt hafna eige. Jtem saumuleidis vrskurdum vj þenna sama dom sem þetta vort bref er med fest langligan med ollum sinnm greinum ok articnlis epter þui sem vorer tolf prestar hafua hann dæmt. var þessi vor vrskurdur vppsagdur j sama stad dagh ok áár sem domurinn giordizst¹⁾.

Ok til sannenda hier vm heingium vij vort jncigli fyrer þetta vrskurdarbref er scrifuat var áá holum j hialltadáál fimtudaginn næsta epter octauam egýphanie domini. anno domini M^o cd^o lx^o quinto.

386.

11. Febrúar 1465. á Munkaþverá.

VITNISBURÐAR Kolbeins Thomassonar, að Helgi prestur Bjarnarson og nokkrir nafngreindir menu með honum hafi tekið hval þann og látið flytja burt, „sem rak í Náttfaravikum út frá Svíná, á milli og Ófeigshellis“, en Einar ábóti á Munkaþverá tekur vitnisburðinn.

¹⁾ D. e. í Viðvík 14. Janúar.

AM. Fasc. XVI, 28, frumritið á skinni. Þrjú innsigli hafa verið fyrir bréfinn, en þau eru öll dottin frá, nema eitt.

vitnisburður um attekter Biarna á hval j nattfaravijkum¹).

Þat giorum vær andres prestr ionsson. olafur magnuss son ok stephan einarsson leikmenn godum monnum uiturligt með þesso uoru brefi ath þa er lidit var fra hingat burd uors herra ihesu kristi þushundrut flogr hundruth sextiger ok fim dír á munkaþuera i eyiafirde manadaginn næsta firir festum sancti valentini martiris vorum vær i hia saum ok heyrðum á ath kolbeinn thomássfon handfesti herra einare abota á mnnkaþuera suo felldann vitnisburd ath hann var þar i hia ok sæ vpp á ath helgi prestr biarnarson tok ath sier þann hnal sem rak i nattfaravikum uth fra suina. á milli ok ofeigshellis ok let hann i brnt flýtia. en feck svmann i burto suo ath greindr kolbeinn uissi. sagði hann þesser menn hefði farit með sira helga þa hann let flýtia i brnto sagdann hual biorn sæmndzson. snorri biarnason. magne ionsson. kolbeinn magnussfon. biarni þorsteinsson. eigill magnason. jon lagur. pall ionsson ok adrer fleiri menn. ok hier villdi kolbeinn sueria epter nærr sem þurfa þætte.

Ok til sanninda hier vīm settum vær fyrr nefnder menn uor innsigle fyrrer þetta bref skrifat i sama stad deige ok ari sem fyr seigir.

387.

[18. Marts 1465].

VITNISBURÐR Ólafs Þorvaldssonar, að hann var langt fyrir mannplágu og fjórntíu ár eptir á Barðaströnd og heyrði menn sér eldri segja, að Skjallandafoss ætti naust og vör þar inn frá túngarði, og ekki hafi hann heyrt þar tvímæli á fyrr en hvalinn rak á Skjallandafossi.

AM. Fasc. XVI, 29, frumritið á skinni; læst saman við vitnisburð frá 18. Marts 1465. Apogr. 1150.

¹) Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld.

Skarnbref vīm skialldandafoss¹⁾.

Þath giore ek olafnr þoruallzson godum monnum vitur-
ligt at ek hefe handfest sigfuse petursene þann uitnisburð
at ek ogx upp æ bardastraund ok uar þar langt firir man-
plagu ok epter meir enn fioretige uetra j einu ok heyrða
ek suo segia mer elldre menn þormod aunundarson ok marg-
añ annan at skiallandafoss ætte bæde nanst ok vaur þav
sem eru inn fra tungarde æ skiallandafosse. sno ok ei sidr
uissa ek bæde firir manplagu ok epter at þeir sem æ skiall-
anda fosse biau gn helldu ok haufdu þesse saumu navst ok
vaur ok haufdn þar ataululaust langa tima ok alldre heyrða
ek þess getet at þat uære lan helldr æfenleg eign fyrnefndr-
ar jardar skiallandafoss ok alldre heyrða ek þar tuimæle
æ fyr enn hualen rak at skiallandafosse ok þo af aungnm
nema mer var sagt at signrdr j haga ok sener hans hefe²⁾
talad upp æ vorena. ok hier epter uil ek sueria nær þurfa
þicker.

388.

18. Marts 1465.

á Hvallátrum.

VITNISBURÐUR um fyrirfaranda vitnisburð Ólafs Þorvaldssonar.

AM. Fasc. XVI, ad 29, frumrit á skinni læst saman við XVI, 29,
og eru bæði með sömu hendi. Apogr. 1149.

Þat giornm uær olafnr olafsson ok jon einarson. cy-
steinn peturson. jon palsson godum monnum kunnigt med
þessu uoru brefe at vær vorum j hia sam ok heyrðnm æ j
tungu j haufn at olafur þorualldzson handfeste sigfeste³⁾
sigfuse petursene suo felldan uitnisburð um vaur ok naust
þan sem eru jn fra tungarde æ skiallandafosse suo latanda
sem þesse skra hier med bunden ut uisar. ok til meire stad-
festu her um lofade olafur þorualldzson at sueria fnllan
bokareid epter þessum sinum uitnesburð þegar hann nære
med laugnm til beiddr.

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi Eggerts lögmanns Haunessonar.

²⁾ Þannig. ³⁾ Svo.

Ok til saninda her um settu nær fyr nefndir menn vor insigle firir þetta bref skrifat a hualatrum j bæar kirkiusokn manudag næsta firir benedictsmessu anno domino¹⁾ m^o cccc sexagesimo quinto.

389.

15. Apríl 1465.

á Staðarhóli.

SOLVEIG Guðmúndardóttir gefir Lopti Ormssyni með sér til föstrs og æfinlegs framfæris alla þá peninga hálfu, sem henni höfðu til erfða fallið eptir foreldra sína, Guðmund Arason og Helgu Þorleifsdóttur, og kjöri hann Reykhóla og allar þær eignir, sem þar til liggja millum Skálmarness og Gilsfiardar.

AM. Apogr. 5759, eptir transcripto gerðu á Reykhólum 24. Júní 1483. Stafrétt afskrípt gerð 1733. — Krieger 2. 4to, bls. 256—59, skr. c. 1700.

Bref er Solveig gaf Lopte Ormssyni Reikhola²⁾.

Þat giorvm vær þorleifur arnason. ginnar jonsson. jon þorleifsson. magnns oddzson godum monnum viturligt med þessu voru opnu breff. at þar vorum vær j hia sanm ok heyrðum a ord ok handaband þessara manna loptz ormssónar ok solveigar gudmúndardóttur at sva firir skildu at solveig gudmúndardóttir gaf lopte ormssyne med sier til föstrs og ævinlegs framfæris alla halfu peninga þa sem henne hefer fallit til arfs ok eignar epter fandr sinn ok modvr gudmund arason ok helgu þorleifsdóttur ok sinn brodr ara gudmundzson jardir ok kugillde frida peninga ok ofrida at aullum til teknum enn anngum frateknvm. Skyllde optnefndir loptur sier kiosa mega til eignar hueria peninga sem hann villde af þessvm peningum j sinn hlut. Eon hann keyre³⁾ reikhola ok allar þær eignir sem þar til liggja millum skalmarness⁴⁾ ok gilsfiardar. Skyllde loptur mega taka at sier [ad frialsu⁵⁾ þessa peninga alla ok vera langligr soknare

¹⁾ Svo. ²⁾ Krieger 2. ³⁾ kjöri Kr. 2. ⁴⁾ Skálmarness Kr. 2. ⁵⁾ [b. v. Krieger 2.

til at sekta ok sækia ok saker a gefa a [aullum þessum¹⁾ peningum sem [fullur og²⁾ langligr eignarmadr hvar sem þeir væri³⁾ nidr komner. skyllde þeir [allir kuitter⁴⁾ sem hann kuitta giorde a hennar vegna. feck þrattnefud solneig titt nefndum lopte sitt fullt ok langligt vmbod vm næstn⁵⁾ þrenna tolf manade ok þat leingur sem hon eige⁶⁾ adra skipan a giorer.

for sa giorningur fram a stadarhole j saurbæ annan dag paska.

Ok til sanninda hier um setium⁷⁾ vær fyrnefnder menn vor jnsigle firir þetta bref skrifat a stadarhole j saurbæ þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesu christi þushund. cccc. sextiger ok .v. ar.⁸⁾.

390. 28. }
 29. } Apríl 1465. á Gufuskálum.

SKIPTAGJÖRNINGR á Gufuskálum á Snæfellsnesi.

AMagn. 252. 4to, bls. 3—4 papp. skr. c. 1660 (Jón Steindórsson);
AM. Apogr. Nr. 1579.

Skiptabrief a Gufuskalum.

Þad giörum vær Helgi Snorrason. Eýnar Þordarson. Gudmundr Eynarsson. Asbiörn Þorbiarnarson. Eýnar Bardarson og Hallur Bardarson. godum monnum knnigt med þessu opnu brefi ad þa er lided var fra hijngad burd vors herra Jesu Christi 1465 ar a sunnudægenn næstan firer philippus messu og jacobi vm vored a Gufuskalum a Snæfellsnesi vorum vær tilneffnder aff tneimur ærlegum monnum sira Pietre Þordarsine. er þa hiellt Stadarstad a Ölldubrigg. og Jone Jonssine er þa hafde löglegt vmbod herra

¹⁾ [þessum öllum Kr. 2. ²⁾ [b. v. Kr. 2. ³⁾ ero Kr. 2. ⁴⁾ [kvittir vera Kr. 2. ⁵⁾ næsta Kr. 2. ⁶⁾ aungva Kr. 2. ⁷⁾ settum Kr. 2. ⁸⁾ Af bréfi þessu er lök afskrift og með raungu ártali í bréfasafai séra Jóns Haldórssonar, Landsb. 115. 4to bls. 137—38 og í ÍBél. 126. 4to bls. 164—65; er ártal þar 1460.

Jons Palzssonar med gudz naed abota a Helgafelle. ad skipta eignarskiptum a firgreindre jordu. Skiptum vier adur greinder menu. med riettu hlutfalle. husunum. tødum og öllum budum. og budarstodum. og vergögögnm. þar medur skillde huðr firer sig graffa eda lata graffa torff til husa og allra buda. þar sem hnoreke skierde tun nie eýngiar. epter þvij sem huorium þarfnast. komu sið buder a huors hluta. skillde eýn skipshöffa nera j huðrre bud. eýge meýr i haffe(!) i budum huðrtt þeir vilia stor skip edur smaa huðr firer sig. enn giðre eý fleire buder. en nu er greint. a huðrs hluta.

Og til sanninda hier vm setinum vier firneffnder menn vor jncigle firer þetta brieff skriffad j sama stad og are deigi sijdar enn fir seiger.

391.

1. Maí 1465. á Grenjadarstöðum.

FINNBOGI Jónsson og fjórir menn aðrir votta, að þeir hafi séð dóm visitatorum frá $\frac{7}{11}$ 1357 og úrskurðarbréf Jóns biskups skalla frá $\frac{4}{9}$ 1359 um eignarrétt Grenjadarstada að laxveiði í Laxárósi (Dipl. Isl. III. Nr. 85 og 99).

AM. Fasc. XXIV, 1, afskrift frá 1479 á skinni, aptan á dómsbréfi frá 1479 um sèra Einar Benediktsson (= Fasc. XVII, 1).

Þad giornm vier finnboge jonsson. þorkell þorallzson. magnus geirson, markns vigfwsson og þordur fngemundarson godum monnum viturligt med þessu vorn opnn brefe. ad vier hofum sied og yferlesit bref herra biskups jons aa holum j hialltadal vnder hans oskøddu hanganda inncigle. suo latanda ad hann wrskurdade med fullnm laga wrskurde kirkiunne aa greniadarstodnm til ævenligrar eignar alla netiaveide og netiadrætt. og lagxa stöngun j lagxarose. og huer fyr sagda kirkin omakade um þessa sina veidestand eda sier eignade. skyllde suo j banne sem hann geinge inn j fasta eign heilagrar kirkiu. suo og haufum uier sied og yferlesid opid bref sira eyiolfs og sira eysteins visitatores yfer allt jsland vnder þeirra oskauddum inncigllum. suo latanda. ad þeir hafa dæmt netiaveide. netiadratt og lagxa-

stógun j lagxarose kirkiunne æ greniadarstodum. j Reykiadal. til æuenligrar eignar. kuitta og frialsa. lidnga. akæurlausa. obrigidiliga forna eign greniadarstadar kirkiu. Og til sannennda hier um settu vier fyrnefnder menn vor inncigille fyrer þetta bref er giortt (var) æ greniadarstodum j Reykiadal in festo filipi ok iacobi anno domini m^o cd^o lx^o quinto.

392.

21. Júní 1465. á Ketilsstöðum.

VITNISBURÐARBRÉF um fé það, er Jón Narfason lýsti, að hann hefði í umboði hústrú Margrétar Vigfúsdóttur afhent Bjarna Marteinsyni vegna Ragnhildar konu hans Þorvarðsdóttur og dóttur Margrétar.

AM. Fasc. XVI, 24, frumritið á skiani. Af fjórum innsiglium er nú eitt fyrir bréfinu.

Þat giorum vær kodrann jonson ok þosteinn palson. olafur hallzson. liotur þorarensen godum monnum viturlekt med þessu noró opnó brefe. þa er lidit var fra hingadburd vors herra jehsu christi. þusund fiogur hundrot sextiger ok .v. ar vorum uær j hia saum ok heyrdum æ. a eidum j fioz dalshierade þridi adagen epter fardagavikð¹⁾ at jon narfason lyste þui at hann hefði lukt ok afhent j umbode hus-tru margretar biarna marteinsyne suo myckla pennjnga ragnildar þoruarzdottur kuinnu hans hsem²⁾ her seger.

þriuhundröd hundrada j iaurdum ok hæft annat hundrat betur.

s sextige kugillda bulæg ok tolf kugillde bulæg kirkiunne a eidum.

hest ok hross.

tiu hundröd j gellde.

x. hundrod j sængum. ok x hundred j smiorum ok x. vætter at auk.

sex hundröd kugillda uirt jnnann stoks j busgagne ok bordbunade.

¹⁾ D. e. 28. Mai. ²⁾ Svo = sem.

medkændizt fyr nefndur biarne med hañdabañde at hann hefde med tekid vit aðnr greindum peningum.

bygdi jon nafason biarna marteinsyne j umbode hustru margretar atta kugillde ok floretige til fullrar leigu.

Ok til sannenda her vm settum vær fyr nefnder menn vor jnzsigle firir þetta bref skrifat a ketilstöðum a uollum j fljozdals hierade faustöðugin næsta firir jonsmessu baptiste a sama are sem fyr segir.

393.

13. August 1465.

á Skarði.

TRANSSKRIFTARBRÉF.

AM. Fasc. XVI, 11, frumritið á skinni. Fjögur inausgli hafa verið fyrir bréfinu. Tvö af þeim eru nú dottin frá. — AM. Fasc. LXV, 12, transskr. á skinni frá c. 1485.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sendum vær. are sumarlidason. þorstein sigurdzson. jon þorlaks-son oc brandr þorolfsson. kuEDIU guds oc vora kunnigt gerandi. at ver vorum j hia saum oc heyrdum yfuer lesit bref herra steinmodz abota af videy oc jons narfuasonar. med þeirra heilum oc oskoddum hangandi jnsciglum suo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr kvittunarbréf Gerreks gullsmiðs til Ólöfar Loftsdóttar frá 31. Júlí 1464. (Nr. 377)].

Ok til sanninda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jnscigle firir þetta transkriptarbrief skrifat á skarði a skardzstrond þriadiadagin næsta firir mariumesso fyrri anno domini m^o cd^o lx^o quinto.

394.

13. August 1465.

á Brekkum.

ERIKR Árnason selr Árna Steinarssyni nokkurn hluta í jörðunni Brekkum.

AMagn. 315c Fol., ritað öðrumegin á fornt skinnblað úr Grágás (c. 1200), sem Árni Magnússon fékk einhversstaðar í Danmörku. Blaðið er mjög lítið og bréfið afarmáð og því nær ólesilegt, svo að full ábyrgð verðr ekki á því tekin. Það er óvíst hvaða Brekkur það eru, sú jörð,

sem hér er nefnd. Á bréfinu er og blandið mál og að meatu norska. Er því ekki ólíklegt, að sumt af mönnum þeim, sem hér eru nefndir, kunni að vera norskir verzlunarmenn, ef bréfið annars á við Ísland. Annars gæti það verið norskt. Kálund segir það eiga við Ísland (Katalog I, 263), og sömnleiois Vilhjálmr Finsen, Grágás, Kh. 1883, formáli XXXVII, og setr ártal 1557 (?), sem þó sýnist ekki rétt.

Bref þaa brecker som Erick arnesson solde
arne stenersson¹⁾.

Þath sie allom godom monnom kunnigth ath nielz tor-
kelsson pal Eyuindsson oc vigfus olafsson vorv a breckum
tidzdagen nest forer vurtusmesso²⁾ dag anno domini M^o cd^o
lx^o ok v ar oc heyrdiv a ath³⁾ arnesson j fulle
wmbode gro moder sinne selde arna sténars[yn]e [sva] myck-
et . . . var þar sëm aa j vr gardenom j breckum
frelsa oc heimmula sua sem [hun] vard æigandæ j allar
stader med lunnindom sem til liggr oc leget heffur fra steina
oc vndan sier oc sinom erfuingium vnder arna
standa oc hans erfuingiom til æfuenligrar æignar an alra
ofreds farer j kærlag oc til sanninda her vm hea
setium vier var jnsiglæ vid tesser breff degi oc are
sëm fyrr seger.

395. 4. September 1465. á Munkaþverá.

Björn Sæmundarson handlegr Ólafi biskupi á Hólum í
reikning kirkjunnar á Einarstöðum jarðirnar Dattstaði og
Hóla í Einarstaðapingum fyrir fimtigi hundraða.

AM. Fasc. XVI, 27, frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið
fyrir bréfinu. Tvö af þeim eru döttin frá.

bref vm dadstade ok hola er biorn sæmundzsson
fek kirkione a einarstodum. [sualbard. einarstader⁴⁾].

¹⁾ Með danskri hendi hinnmegin á blaðinu; ²⁾ = worzmesse =
würzmesse = Mariæ assumptio = Mariumessa fyrri = 15. Aug.; ³⁾
nafnið verðr ekki lesið hér með neinni vísu, og utan á er nafnið einnig
óvíst; ⁴⁾ Utan á bréfinu; tvær fyrstu línurnar frá [með fornari hendi.

Þat gerum uær broder einar med guds nad abote æ mnnckapuera. hallr arnason. asgrimr steindorsson. andres ionsson. prestar. steingrimur isleifsson ok olafur magnussfon. leikmenn. godum monnum uiturligt med þessu uoru brefe ath þar vorum vær i hia sanm ok heyrðum æ i skrudhns- eno æ mnnckapuera miduikodaginn næsta fyrer festum natiuitatis beate marie uirginis anno domini 00° cd° lx° quinto at biorn sæmnudzson handabandade biskup olafi æ holum i reikning kirkiunnar æ einarsstandnm i reykiadal tuær iarder dattstade ok hola fyrer fimtíge hundrada bædar saman er liggia i einarstadapíngum ath þær skýlði standa i borgan ok pant fyrer kirkiu gozen suo leinge sem greindr biorn sæmnudzson lifde en epter hann andadañ skýllde greindar jarder uera fullkomen eign kirkiunnar æ einar- standum nema hans erfingiar loýste þær fyrer fimtíge hndr- ada til sin ath næstum fardaugum epter hann daudañ. reiknadizt ok at auk þesse kirkiu goz æ einarstandum sex- tíge hundrada fíogur hundrut ok tolf aurar betnr ok iordin i kuicndisdal ok tíu hundrut i heimalande.

Ok til sanninda hier um settum uær uor innsigle fýrer þetta bref er skrifat uar i sama stad ok ære deige sidar enn fýrr seiger¹⁾.

396. 26. September 1465. á Söndum í Dýrafirði.
ÞORLEIFR Árnason selr Jóni presti Snorrasyni jörðina Hval-
látr í Bæjarþíngum á Rauðasandi fyrir lausafé.

AM. Fasc. LXV, 2, framritið á skinni. Af sex iusuglum eru nú
tvö fyrir bréfinu.

vm hvalatur²⁾.

Þath giorum vær sira snorra biarnason. gudmundr is-
leiksson. ion ellingsson. einar hanksson. eyolfur gndmndz-
son. helgi lioztson godum monnum vitanligt med þessu woru
opnu brefi. þar uorum vær j hia sanm ok heyrðnm á ord

¹⁾ D. e. 5. Sept. ²⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

ok handaband þorleifs arnasonar ok sira ions snorrasonar ad suo fyrer skildn ath adr nefndr þorleifr selldi fyrr nefndnm sira ioni jordina hnalatur er liggr j bæiar kirkiu sokn æ raudasandi fyrer fioritigi hundrata med þessum fridleika niu kyr ok ix asaudar kugilldi. þriu gelldfiar kugilldi. v hesta fyrer vj hundrut. vj hundrut j smiori. þrin hundrut j slatrum. þriu hundrut j skreid. hndrat j vadmalum. med aullum þeim gaugnm ok gædnm. hlntnm ok hlunnendum sem fyrr greindri iordn fylger ok fylgth hefer ath fornu ok nyin ok þratt nefndr þorleifur vard fremzt eigandi ath til þeirra yzstn v̄mmerkia sem adrer menn eiga þar til modzt vid fyrr sagda iord. skyllði titt nefndr þorleifur suara lagaríptingn á adr sagdri iordu. enn opt nefndr sira ion hallda til laga. Kann ok iordin hnalatur af ath ganga med logum þa skildi sira ion snorrason sier adra jörd fiorum hundrudum ok tuttngn ok tiu malnytu kngilldi þar til. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrrnefnder menn vor insigli fyrer þetta iardarkaups bref er skrifat var á saundum j dyrafirdi fimtndaginn næsta fyrer Wickaelsmessu. Þa er lideth nar fra hingath brnd vors herra ihesu christi þusund fiogr hundruth sextiger ok fimm ær.

397. 26. September 1465. á Söndum í Dýrafirði.
 ÞORLEIFR ÁRNASON kvittar séra Jón Snorrason fyrir andvirði Hvallátrs vestr í Viknm.

AM. Fasc. LXXII, 1a. Frumrit á skinni, og er iansiglið fyrir bréfinu-
 vm hvalatur¹⁾.

Þat giorer ek þorleifur arnason godnm monnnm vitanligt medh þessu minn oppnn brefe at ek medhkennumst at ek hefer fulla penninga ok alla upp boret fyrer jordina hualatur er lignr uestnr j nikum j bæiar kirkiu sokn suo mier nel anæger. þni giorer (ek) fyrr nefndur þorleifur sera jon snorrason kuittan ok frialsan ok lidngan fyrer mier ok

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

ollum minum efterkomendum rettum. Ok til sannenda hier um setta ek mitt inscigle fyrer þetta kuitunarbref er skrifat uar a sanndum [j] dyrafirde fimtndagen næsta fyrer mickelsmessu nm hausted þa er lidet uar fra hingatburd uors herra jhesu christe þusund. cccc. lx ok fim ar.

398. 27. September 1465. í Klofa.

VITNISBURÐARBREF, að Jón Sæmundsson samþykkti kaup Sigriðar Árnadóttur, móður sinnar, við Jón Ólafsson nm Stokkseyri á Eyrarbakka, og lofaði að tala þar aldrei upp á.

AM. Fasc. XVI, 25, frumritið & skinni. Tvö innsigli eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá.

vm stoxeyre¹).

Þath giorum vær gunnar prestur andresson. jngimundur [ha]lldorsson. biarne magnusson godum mounum kunnickt med þessu voru brefe at þar vorum vær j hia sanm ok heyrdum aa at ioñ sæmundsson samþykkti med handabandi kaup þeirra sigridar arnadottur modur hans ok ions olafssonar um iordina stokseyre er liggur á eyrarbacka. lofadi greindur ioñ at tala þar all dri upp á eda lata tala sinna uegna a fyr greint kaup. lysti ioñ þui sæmundzson at hann hefði aungum manne feingit umbod upp á fyrrgreinda iord stokseyri. Ok til sanninda hier vm settum vier fyrnefnder menn uor jnzsigle fyrer þetta bref er skrifat nar j klofa föstudagin næsta fyrer mikelsmessn. anno domini m^o cd^o sexagessimo quinto.

399. 3. Október 1465. í Eyrarteigi.

Dómr sex manna, útnefndr af Oddi lögmanni Ásmundssyni, um kæru Magnúsar Erlendssonar til Ólafs bróður síns, að Ólafr hefði að sér fornspurðum selt tuttugu hundrúð í Bust-

¹) Utan á bréfinu með fornri headi.

arfelli, er Sæmundr Erleudsson bróðir sinn hefði selt sér, en hann hlant í arfaskiptum eptir foreldra sína.

AM. Apogr. 4469 „Ex originali (Biörns Peturssonar ú. Bustarfelle) accurate“ (AM.). Árni gaf Birni frumritið aptr.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda biarni marteinsson. runolfur marteinsson. gudmundr sigurdzson. fiubiorn jonsson. jorundr vigfusson ok þorstein gudmundzson kuediu guds ok sína knuuigt gerandi at þá er lidit var fra burd kristz þusund flogur hundrut sextiger ok fimm ár manadagin næsta epter michels Messo¹⁾ a eigilsstodum j flozdalsheradi a þingstad rettum vorum ver til nefnder af oddi asmundzsyni logmani firir sunan ok austan a jslandi at dæma. huora suara edr sekta olafur erlendzson ýrði skyllidugur magnusi erlendzsyni brodr síuum. firir þá sok at hanu kíærði til hans at hann hefði sellt jord hans. xx. hundrada part j bustarfelli er stendur j uopnafirdi j hofspingum er sæmundr erlendzson hafði sellt magnusi brodr síuum en hann hlaut j arfskipti epter födr sinn ok modr ok gert houum suo skada ok kostnad vitande ok villandi ok adr nefudr magnus hafði mist vm þrettan ár ok aungua leigu af lukt ok aunguan anan bata af feingit. hafði magnus stefnt þaugat olafi stundarstefnu firir odd logman er hann reid vm landit at skipa malum manna. þui dæmdum ver stefuuna lögliga ok olaf þar rettliga firir kalladan þessa hans ækiærnu ok sekan mork j stefnu rof. er hann kom æigi forfallalaust. ok æigi hans vmbodsman. kuomu þar ok eiugi logsuor af hans hendi. tedi magnus þar firir oss bref at hann hefði keypt ok kuittan firir feingit af sæmundi brodr sinum ok sæmundi hefði þessum parti skipt verit sem fyrskrifat er. suo tedi hann ok firir os logmanz orskurd ok .xij. logrettmanna samþykt at Magnusi hefði til fullrar eignar dæmdr verit þessi fyr skrifadr .xx. hundrada jardar partur. þui dæmdum ver olaf skyllidugan at luka magnusi landskyld at næstum fardogum af fýrsogd-

¹⁾ D. e. 30. Sept.

um jardar parti halft anat hundrat æ huoriu ari sidan olafur selldi epter rettri tiltolu ok fiorar merkr j fullætti ok lukizst landskylld j friduidum pe(n)ingum nema olafur sueri fullan bokareid ok tueir skilriker menn med honum juan manadar fyrer logmanni edr syslumanni at heyrdum dominum edr lesnum heima æ hrafstodum at hann hafi þenan jardarpart huorki sellt golldit ne gefit sem magnus epter kiserer. en ef hann suer þenna eid þa er hann kuittur med magnus vm landskylld ok fullætti. en magnus snuizt þa at þeim sem halldit hafa.

samþykti oddr logmadr þenna dom med oss. þui setti hann sitt jnsigli med vorum jnsiglum firir þetta domsbref skrifat j eyrarteigi j skriddal þrimur daugum sidar en [fyrr] seger æ sama ari.

400.

3. Október 1465.

í Hamborg.

SAMNINGR milli Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og Edvarðs Eínglakonungs fjórða, staðfestr af Edvarði konungi 20. Nóv. sama ár.

Frunritið í Ríkisskjalasafni Dana. Prentaðr í Rymeri Foedera, ed. Holmes V, II, 134—35 og Diplomatarium Christierni I, Kh. 1856, Nr. 124. Sbr. Lovsaml. f. Ísland I, 36—37. Hér er það eitt tekið úr samningnum, sem snertir Ísland.

Jtem serenissimus rex Anglie prouideat ne subditi sui ad terram seu in terra Izlandie absque speciali licencia domini regis Norwegie petita et obtenta vllatenus nauigent accedant seu intrent in preiudicium domini regis Norwegie sub pena amissionis vite et bonorum. nececiam ad Halgalandiam seu Ffindmarkam. nisi Anglicos illos euidens maris periculum aut tempestatum impulsus accedere vel intrare coegerit. vbi tunc minime ipsos mercandisare licebit.

401. 6. Október 1465. {
 28. Apríl 1468. { í Laufási.

KAUPMÁLABRÉF Eyjólfis Böðvarssonar og Guðrúnar Þorkelsdóttur, prests Guðbjartssonar.

AM. Apogr. 596 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar. accurate“ (AM.).

Þat giorum vær Rognualldur asgrimsson. bergfinnr iussason. prestar. Rafn branzson. eyuindur eyuinsson. kolle vigfusson oc augmundr hakonarson. leikmenn. godum monnum kunnict med þessu voru opno brefui ad sub anno gracie M.^o cd.^o lx.^o quinto sunodagin næstan epter michaelsmesso j laufási i eyiafirði vórum vær j hia sáum oc heyrðum vpp á ord oc handaband þeirra sira þorkels gudbiartzsonar af einne álfuo enn eyiolfs bauduarssonar af annarri álfuo Med suo felldum skildaga at fyrr nefndur sira þorkell gipti áður greindum eyiolfui gudruno dottur sina med samþýcki valgerdar magnusdottur modur hennar Med þessum feuxti at hann gaf henne fimtigi hundratha j jordum oc lausafe þessar iarder er standa j bóárdardal j luudarbrecko kirkin soká. heiter aunnor sigurdarstadir en aunnur sanduik fyrer sex hundrvt oc xx. En valgerdr fyrrnefnd moder hennar gaf henni x. hundrvt. eru þessar .lx. hundratha hennar heimanfylgia. Enn eyiolfur opptnefudr reicnadi sier hier j mot hundrat hundratha j iordum oc lausagozi. voro þessar iarder þar til greindar ýztti mórr fyrer xxx. hundrada oc siaundastadi hólfu fyrer xv. hundrvt. standa þessar iarder j fliotum j bardz þingum. Gaf eyiolfur tittnefndr gudruno kono sinne xx. hundrvt j tilgiot en .x. hundrvt j morgingiof oc beckiargiof. kiori sira þorkell gudbiartzson gudruno dottur sina mólakono j gard áður nefndz eyiolfs oc lagdi þenna hennar móla j bans bu oc beztu eign sem hann kann eigandi at verda. enn her epter festi eyiolfur bauduarson gudruno þorkelsdottur sier til laugligrar eiginkono at gudz laugum med þeim ordum er þar til heyrer.

Oc til sanninnda her vm settom vær fyrrnefnder menn vór innscigli fyrer þetta bref er giort var j sama stad.

fimta dagin næstan fyrer tneggia postula messo philippi et iacobi. anno domini M. cd.º lx.º octauo.

402

20. Nóvember 1465. í Skarði á Landi.

Dómr tólf manna, útnefndr af Oddi Ásmundssyni lögmanni sunnan og anstan á Íslandi, nm kaup Jóns bónda Ólafssonar og Sigríðar Árnadóttur um jörðina Stokkseyri, og dæma þeir kaupio löglegt.

AM. Fasc. XVI, 26, frumritið á skinni, nokkuð feyskið. Tólf eða þrettán innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er að eins eitt af þeim eptir.

domsbref vm stoxeyre¹⁾.

Þath gerum ver þorsteirn helgason. helge oddzson. andres þorsteinsson. þorlackur grimsson. ingimvndr halldorsson. bionn ionsson. þorsteirn þordarson. kettill nickvlasson. hvgi oddzson. ion berþorsson. einar bardarson oc olafur þorsteinsson godvm monnum viturligt med þessv voro brefe anno domini Mº cdº lxº quinto midvikodag næstan firir cesceliv Messo í skardi í landmanahrepp æ þingstad rettvv vorvm vær til nefnder af odde asmvndzsyne logmane firir svnan ok avstan æ jslande at dæma vm kavp þat er verit hafdi í millvm ions bonda olafssonar oc sigridar arnadottr vm iordina halfa stoxeyre æ eyrabakka hvortt þad væri lavgligt edr ei eda hvortt hann mætti bihallda iordina rettliga efter kavppi sinv. tedi ion oss þar bref vnder godra manna insziglvm at hann hefði keypt fyrnefnda iord halfa stoxeyre at sigridi arnadottur oc gefit henne vid iordina eskihollt oc þar til fimtan hvndravd. svo oc tedi hann oss annat bref at ion sæmvndzson sonnr hennar hefði vpplagt oc samþykt þetta þeirra kavp. hefer oc verit tolfmanvder sidan þetta þeirra kavp for fram oc hefer eingin brigt ne rofit at lavgvv hennar vegna svo at vær vittum. hefer hvn oc sott verit med lavgvv bædi a heradsþingi oc æ alþingi

¹⁾ Utan á bréfinu með forri hendi.

oc fyllra svara skýlldvg ordin. því dæmdvm vær fvr nefnd-
er domsmen kavpit stodvgt oc obrigdiliga halldazt eiga oc
ione iordina halfa stoxejre til eignar oc lavglix ahalls efter
kavpi sinv nema avnur prof eda skilriki komi fram þav at
lavglighri þiki.

samþykki oddr lavgmadur þennan dom med oss. því
setti hann sitt insigli med vorvm insiglvn firir þetta doms-
bref skrifat a eystrvm vollym a lande sunnvdag næstan
efter clemensmessv¹⁾ a sama are sem fvr seger.

403.

26. Nóvember 1465.

á Ökrum.

STYR Snorrason leggr Þórði Erlingssyni, dóttursyni sínum, til
leyfis að hafa sjálfr eignarumboð á peningum sínum og ann-
ara systkina sinna, til þess, er hann er tvítugur eða giptur.

AM, Fasc. XVI, 30, transkript á skinni frá 18. Maí 1468. Apogr.
1672.

Vmbodzbref²⁾.

Þath giorer ek stýr snora(son) godum monnum uitrlegt
med þessu minu opnu brefi adh ec hefi vnt ok til leyfis
lagt þorde erlingssyni dottarsyni minum ath hafa sialfur
eignar vmbodh á sinum peningum ok annara syskina sinna
til þess er hann er tuitugur. eda giptur. suo ok ei sidr skal
hann mega fá vmbod sitt á aullum fyrgreindum pening-
um. þeim manne sem hann will med fullum worzlum jnann
fiordungs. Skal hann ok mega þeim monnum fulla kuittañ
gefa sem (á) godzunum hafa setid. ok peningana helldu
fra því er moder hañs do ok til þess er hann medtok.

Ok til sanninda hier vm setta ec mitt jnsigle fyrer
þetta mitt opna bref sem skrifat uar á aukrum i hraun-
hrepp fimtudagiu næsta fyrer andresmessu postula. anno
domini. M.º cccc.º ix.º v.

¹⁾ D. e. 24. Nóv. ²⁾ Utan á bréfinu með 17. aldar hendi.

404.

9. Janúar 1466.

á Hólum.

VITNISBURÐUR tveggja manna um landamerki Sands í Aðal-
dal og Silalækjar.

AM. Apogr. 121 „Ex original. greniadarstad. accuratissimé“ „4. inn-
sigle hafa vered fyrer brefnu. Nu er ei epter nema það þridia. sem er
Jons Vermundzsonar“.

Dath giorer egh þorleifur prestur magnusson godum
monnum viturligt med þessu minu brefni ath þáá ec hafde
holastadar vmbod fyrer nordan. tok ek suo felda vitnisburde
sem hier epter segir.

ath þoruadr þorarinsson medkendizst ath hann hafdi
keýpt jordina sand er liggr j adaldaal j neskirkiu sokn af
þorgrime magnussyne j vmbode arna einarssonar¹⁾ oc sagde
fyrnefndur þorgrimr þessi landamerke ath gardinum er liggr
sunnan undan hrauninu oc vth ath mýklavatni oc suo ret-
syne vth j mela.

J adra grein báár bardr signazsson suo feldan vitnis-
burd ath hann var j skridu hia hrafne bonda ei midr en
halfuan þridia tug uetra oc þar vm kring oc atte hrafn
bonde fyrsagda jord sand j þessum tima. oc hann lysti þesse
landamerke ath gardinum oc suo rettsýne vth j mela sem
fyr seger.

[Jtem baaru fyrsagdir menn ath jordiñ sýlalækr ætte
land austr fra sier j þa vestustu klopp j hraunenu sem er
nestr med sandinum og²⁾ suo rietsyni vth j sio þadan og²⁾
fram við hraun].³⁾

soru þessir fyrnefnder menn þoruadr oc bardr fyrer
mer ath þessum sinum vitnisburde fullan bokareid. hia
verandum þessum monnum þorsteini þorleifssyni. jone ver-
mundzsyni oc skeggia eýiolfsyni. er sin jncigle settu til

¹⁾ einarssyni, Apogr. ²⁾ þannig fullum stöfum hér.

³⁾ „[] þetta sem er in parethesi er ritad á spatni brefsins med
miklu nyrre hende enn sem á brefnu sialfu er. og bodad so inn mille
seger og soru. Synost ad það muns teked vera vr einhverin öðru
landamerkiabrefi. því ef það skyllde dolus vered hafa. þá være hann of
opinberlegr“ (AM.).

sanz vitnisburdar með minu jncigle fyrer þetta bref. er giort var áá holum j hialltadaal fimtudagen næsta epter epýphaniam domini anno domini 1000 cdº lxº sexto.

405. 4. Marts 1466. á Hólum.

TRANSSKRIFTABREF.

AM. Fasc. XVI, 4, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru döttin frá.

Bref vm valþiofstade.

Þat giorum ver þorleifur magnusson radzman heilagrar holakirkiv. jon broddason. ketill grimolfsson ok þorvarðr semiñgsson prestar godvm monnum vitvrligt með þessv voro brefi ath ver sanm ok yferlasnm dombref með oskaudvm hangande inciglum suo latande ord epter ord sem hier skrifat stðr. [Hér kemr dómr Ólafa biskops Rögnvaldasonar á Eyrarlands prestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófstaði í Gnúpasveit, Nr. 372].

Ok til sanninda her vm settvm ver fyrr nefnder prestar uor incigli fyrer þetta transskriptabref skrifat a holum j hialtadal þridia daghin næsta epter translacionem sancti johannis episcopi holensis anno domini. 1000 cdº sexagesimo sexto.

406. 2. Apríl 1466. í Klifshaga.

PRÓFENTUSAMNINGR Magnúsar Jónssonar ok Margrétar Finnþjarnardóttur við Einar ábóta ok klaustrið á Munkaþverá.

AM. Fasc. XVII, 2. Frumritið á skinni, skemt, nokkuð og gütugt. Sex innsigli hafa verið fyrir því, en þrjú af þeim eru nú að eins eftir, og þó eitt þeirra brákað. Apogr. 3000. — Fasc. XVII. ad. 2. Transskript á skinni frá 22. Dec. 1467. Apogr. 3001.

Skogar j oxarfirde gefner j proventu¹⁾.

Þat giorum uær hallr arñason ok kolbeinn ingimundarson. prestar. asgrimr hallzson. magnus þosteimsson. ion vlf-

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 16. öld. Þar stendr með sömu hendi „27“, og með hendi frá 17. öld „Mancha þverar Closturs bref“.

son ok arñorr klængsson leikmenn godum monnum uitrligt med þessv uoru brefe ath þa er lidith uar fra hingathbvrð vors herra ihesv christi þnshnd flogur hvndrvth sex tiger ok sex ar j klifshaga i auxarfirdi in festo marie magdalene¹⁾ uorum vær i hia saum ok heyrðvm æ ord ok handaband herra einars abota a mnnkapvera af einni alfo magnns ionssonar ok margretar finnbiarñardottvr konv hans af annari ath suo fyrer skildv ath greiñd hion magnus ok margreth gafu i prouentv med sier klaustrinv a munckapvera iavrdina skoga er liggr i avxarfirdi i skinnastada þingum med avllnm þeim gavgñum ok gæðvm sem greindri iavrdv fylger ok fylgt hefer ath forñv ok nýiv ok þav vrdv fremzt eigandi ath. handselldv þa[v b]ædi fyrr greinda iavrd stadnvm ok klavstrinv til æf[uin]ligrar eignar en f[ra si]er ok sinnm erfingium. Hier a mot skildo þav hafa æfenligt framfæri a stadn[um. sæ]miligt bordhalld sua sem frialsvm manni þerr. þionvstv af stadnum sierlega hvs þeim til inndælis f[rivals]t ok lidugt. skilldi h[ann] hafa tuituga uod ok klædis stiku arliga. suo ok hun adra uod ok lereptstiku arliga. hier med skilldi abotinn taka magnns son sagdrar margretar vpp a klavstrid ok skilldi formadr klavstrsins lata kenna honum suo hann megi vigiazt til prestz ef hann uill lata nigia sik ok hialpa honnm. þar til skilldi hann bædi hafa mat ok vadmals klædi af stadnvm þar til hann er tvitvgr. kann ok adr greindr magnns ath deya fyr en hann er tvitugr þa skal þar einginn i skipazt i stad hans. en ef magnns ionsson salazt eda uerdr [sva ofær²⁾] ath hann megi eigi hialpa eda fram færa dætr margretar gvdrvñv ok unv³⁾ þa skal klavstrid fæda þær ok klæda þar til þær erv tvitugar nema þær giptizt eda giori annat rad fyrer sier fyrr. skilldi magnus ionsson ok margret kona hans svara laga riptingu a fyrr skrifadri iavrdv. en formann stadarins ok klavstrid hallda til riettra laga.

¹⁾ þ. e. 1. Apríl.

²⁾ [XVII ad 2; sv|o fær XVII, 2; þó er o-ðó i XVII ad 2 hálf máð út.

³⁾ une (= Unni) XVII ad 2.

ok til sanninda hier um settv ver fyrr skrifader menn nor innsigli fyrer þett(a) bref skrifat i sama stad ok ari degi sidar en fyr segir.

407. 5. Apríl 1466. á Hóli í Bolungarvík.
BREF Björns Þorleifssonar, þar sem hann fyrirbýður tollver í Bolungarvík.

AM. Fasc. XII, 6, frumritið á skinni. Innsigli Björns er fyrir bréfinu, en er brákað. AM. Apogr. 978 með hendi Árna Magnússonar, og er afskriptin gerð eptir frumritinu og staðfest 16. Júní 1712 í Skálholti af honum, Þorleifi Arasyni, Eyjólf Björnssyni og Páli Hákonarsyni.

Bref Biörns Þorleifsson(ar) fyrirbyður tollver
j Bolungarvík 1466¹⁾.

Þat giorer eg biorñ þorleifsson godum monnum viturligt med þessu minu brefi ath eg hefí spurtt fyrer sannindi at marger menn hafa gripit mina lod utan mitt orlof og þeirra sem eg hefí fyrer skipath her j bolungarvík og giorrt ser hus vid sioenn og haft elldividen j oñgu frelsi þeirra sem skipa eiga. vil eg þat j ongan mata suo buid hafa at nockvr madur gripi mina eign. enn þeir sem skipstodv hafa og tollin gialda vil eg [at eina fañgæzlu se med huereiu²⁾] skipe enn liae ecki fleirum huorcki hus ne lod. suo fyrerbyd eg huorium manni hedan af at þeir kauppi at þeim hris eda þionustu so þar fyrer liggi þat vid sioenn fyrer þan skulld vile þer gefa þeim meira enn þat neyter eina not(t) eda tuær þa latid þat fara brutt med þat. en huor þat styrecker til at þat se leingur eda til hialpar suari slickv fyrer sem lög giora rad fyrer þat sem þeir giora allt ologlega her i suari slicku sem bok skilur.

Og til sanninda her um setti eg mitt inncigli fyrer

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá c. 1600. ²⁾ [Svo.

þetta bref skrifat æ holi j bolungarvick langardagin j helgu vicku anno domini m^o cccc^o lx^o sexto.

408.

7. Apríl 1466.

á Laugabóli.

Sex menn votta, að Jón bóndi Jónsson hafi handlagt Einari Björnssyni jörðina Dynjanda í Grunnavík með tilgreindum landamerkjum. (Falsbréf).

AM. Apogr. 833, afskript gerð 30. Apríl 1704 á Snæfjöllum og staðfest af Gísla Hannessyni og Ívari Steinssyni, en þeir hafa ritað eptir transskripti frá 1645: „Þetta brief Er ordRiett copierat Eptter Landamerkiabrefi vīm Dijnandi med þeirra manna sem þar eru fyrer skrifader þremur heilum hangandi Jnnsiglum. Hnort bref vier Olafur Joonsson og Gudmundur þorleifsson hofum sied og yferleaid. Til sanninda hier vīm setium vid ockar Jnnsigli hier fyrer nedañ þetta bref. Anno 1645.

(L. S.)

(L. S.)

Gudmundur Thorleifsson

med eigin hende“.

Saman við þessa afskript hefir Árni Magnússon borið fornt skinnrit af bréfinn, og seltar hann það muni það frumrit, er transcriptores höfðu fyrir sér 1645, en innsiglin voru þar nú eingin fyrir, og skorinn var faldurinn neðan af bréfinn. Telr Árni bréf þetta falsbréf frá síðara hluta 16. aldar, og eru orð hans svo: „Collatum cum paginâ pergamena antiquæ Scripturæ, quam communicavit Dominus Hannas Benedicti Sacerdos Snæfjallensis. Það er, að eg trne, þat sama landamerkiabref sem transskriptores 1645. vidimera, og eru þá plica og innsiglin skoren neðan af, því er þetta allt burtu. Sie nu soleidis plica og innsigleñ burtskoren þá hefur það i fyrstu falsbréf vered. skrifad á uppskafning vr öðru brefi. því i því er literatura eins apaleg og circa 1567. i brefum er eg haft hefi fra sira Hannese. So er og skriften vidvaningsleg og greileg á þessare pagina, langtum öðruvis enn á þessarar tidar brefum, og likare því er ritadest seint i seculo 16to og þo illa ritad. þetta bref stendur eii því transcripto af Dynianda brefum 1573. Kaðske það sie eige so gamalt“.

Það medkieñuzt vær Olafur Joonsson. Örnolfur Einarsson. Þordur Audunar son. Pall Sveinsson. Gudmundur Jsleijksson. Magnus Arunsson. þa er¹⁾ lidit var fra Gudz

¹⁾ á spássiu.

burd M^o CCCC lx vj ðr vorum vær hia. Saum oc hejrdum a ord [og]¹⁾ handaband ærlegra manna. Einars Bjornssonar og Joons bonda Jonssonar. ad Joon B(onde) handlagdi og afgreidde til fullrar eignar Einare Bjornssyne Jordina Djuandi XVI°. Er liggur j Grunnavijkur [kijrku²⁾ sokn³⁾. med þessum landamerkjum jttra ut j Hviytá sem hun rennur til fialls og fiðru. Enn it Junra j Riotur ána sem hun rennur af fialle. vndañ sier og sijnum Erfingium. Eñ vnder Einar Bjornsson og Hañs Erfingja. Hier j mot gaf Einar Bjornsson Jon bonda Joonsson vñ allañ þann Reikning-skap og skuldaskiptti sem þeirra hafdi millum far[jd]⁴⁾ aulldungis kuijttañ og akærulausañ fyrer sier og sijnum Eptterkomendum. og til sanninda hier vñ. Setium vær vor Jnnsigle fyrer þetta giðrnijngsbref skrifad á Laugaboli j jsa-fjrdi annan Dag Páska. sama áre sem fyr seiger.

409.

2. Júní 1466.

á Laugum.

VITNISBURÐARBREÐ um það, með hverjum landamerkjum síra Þorkell Guðbjartsson hefði selt heilagri Hólakirkju jörðina á Sandi í Aðaldal.

AM. Fasc. XVII, 5. Frumrit á skinni. Drjú iunsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 3200.

bref vñ jordina sand 1466⁵⁾.

Þat giðrum uer arne hallzson. svarthaufde olafsson prestar ok jon uermundzson leikmann godum monnum viturlikt med þessu uoru oppnu brefi at þar uorum uer j hia at sira þorkell guðbiartzson reid a landamerki millum sandz ok silalækjar med sira sueinbirni Þordarsyne er þa uar officialis heilagrar hola kirkiu. lysti hann því ok medr

¹⁾ þannig. ²⁾ fyrst skr. kyrkiu, en svo strykað í i-ð.

³⁾ kyrku sonkt, ritar Árni á spássu, án efa eptir skinnblaðinu.

⁴⁾ þannig. ⁵⁾ Utan á bréfinu með forni hendi.

kendiz firir honum ok oss at hann hefði sellt jördina a sandi heilagri holakirkiv med þeirre jardar eign rettsyneytt i sio vr því landamerki sem var id efra j millvm iardana med aullvm landz nytivm fra tekine selveidi j fiote ok reka þeim sem adrir menn etti fyrer landinu. ok til sannenda hier vm settum uer fyrnefndir menn vor insigli fyrer þetta bref skrifat a laugum j reykiadal manadagin næsta fyrer festvm korporis kristi: anno domini M.º cd.º lx.º sexto.

410.

17. Júní 1466.

í Klofa.

VITNISBURÐUR þriggja manna, að Sigríður Árnadóttir sör þess fullan bókaréið, að hún hefði eingum selt né gefið hálfu Stokkseyri, nema Jóni Ólafssyni, og ekki gefið Árna Sæmundssyni, syni sínum, fimtán hundruð í þeim helmingi jarðarinnar og eingum fjörufar feingið í greindum jarðarparti.

AM. Fasc. XVII, 7, Frumritið á skinni. Drjú innsigli hafa verið fyrir, en þan eru dottin frá nú. Í innsiglapveingina hefir verið rist niðr annað frumrit bréfsins.

stoxeirar Brief¹⁾.

Það giorvm vær petur þosteinson. þorvaldur steinson ok þorvaldur palson godum monnum kvnegt med þessv voro brefe anno domini M.º cd.º lx.º sexto æ lavgardagenn næsta epter barnabe apostoli²⁾ æ stærvm vollvm j landmanna hrepp vorvm uær j hia saum ok heyrðum æ að sigridur arnadotter sor fullan bókaréid fyrer odde asmundzsyne lavgmanne að hyn hefde hvorke gefed ne sellt neinum manne jordena halfa stoxeyre sem liggur æ eyrarbacka nema jone olafssyneyne þann partenn sem hann helldur ok eige helldur gefed arna sæmvndzsyneyne sinvm fimtan hunddrvdjadurgreindum parte stoxeyre þeim sem jon olafsson helldur ok eigur ok aungum florufar sellt j adur greindvm parte framar meir

¹⁾ Aftan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með eldri hendi: „ . . . vm stoxeyre“. ²⁾ þ. e. 14. Júní.

enn j alla fyr nefnda jord stoxeyre. Ok til sannennda hier vm þa settum vær fyr nefndir menn vor jnsigli fyrer þetta uitnesbndarabref er skrifad var j klofa j landmannahrepp þridi adagenn næsta fyrer jonsmessv battista (!) a sama are sem fyr seger.

411.

20. Júní 1466.

á Viðivöllum.

DÓMR Ólafs biskups á Hólum og tólf presta um sira Jón Pétursson fyrir það, að hann hafði þjónnað Finnþoga Jónsson og hans fólk og messað yfir þeim í biskupsins forboði.

AM. Fasc. XVII, 4. Frumritið & skinni. Tíu innsigli, sum mikið brákuð, eru enn fyrir bréfinu. Hin eru dottin frá. Apogr. 8198.

Doomsbref vm sira jon petursson¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda semingnr magnusson. jon broddason. kettill grimolfsson. olafur þorgeirsson. þorstein gudmundsson. arnbiorn amundsson²⁾. kdr jonsson. þorkell³⁾ þordarson. þorarin þordarson þorkell þorgeirsson. oddr þorkellsson ok nicholas kalfsson. prestar holabiskupsdæmis. knediu guds ok sina kunnigt giorande. ath þa er lidit (var) fra hingatbnd vors herra ihesn christi þnsnd. cccc. lx. ok vj ár. favstndagin næsta fyrer jonsmessu baptiste a almennelegre prestastefnu a víðevollnm j skagafirdi. vorvm ver j dom nefnder af vorvm nðdvga herra biskup olaf æ holvm. ath dæma vm þa akærv. er hann kærði til sira jons peturssonar. ath hann hefde þjónnað finþoga jonsson ok hans folk ok messat yfer þeim j biskupsins forbodi ok heilagrar kirkiu. var þat svarit af tueimur vottum at fyr nefndr sira jon petursson var þangat stefndr. þui dæmum vier fyr nefnder prestar optnefndan sira jon logligan(a) fyrer kalladat³⁾ ok mork j stefnvfall. nema sira jon sýni loglig forfaull ath hann mætti eigi koma. j annare grein dæmdvm ver biskupin skýlldugan. ath lata

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ Dannig. ³⁾ Svo.

sveria t(v)av lavglig vitni innann halfsmanadar. ath tíft nefndur sira jon hefde þionostad finboga ok hans folk. en ef hann fær eigi þessi vitni. þa skýldi biskupin sveria lata med gangne¹⁾ eda vittnum. ath sira jon petursson hafde messat j kirkinne a greniadarstodum sidan þat var forbodit. ok at þessv gangne¹⁾ eda vitnum leid(d)vm. dæmdvm ver þrattnefndan sira jon skyldan ath sveria settareid. at hann hefði eigi þionostad finboga edr hans folk. felz honum eidurin. þa dæmdum ver nefndan sira jon fallen j bann af sialfu verkinu. ok skýlldugan ath luka. iij. merkur biskupinvm fyrer huern þann mann er hann hefer þionostad j greniadarstadarþingum j moti biskup(s)ins skipan. en sex merkur fyrer alla þa er biskupin getur sýnt ath j samneyti hafi uerit vit gisla gunlavgsson medan hann var j forbodi. luka þessa pening(a) heima a holum ath næstum fardogum biskupinvm edr hans umbodsmanni ef til eru. en svare elligar epter því sem lavgbok giorir rad fyrer um aureiga. ok skyldngan ath fara heim til hola innan halfsmanadar. ath heyrðum dominum. ok taka þar lausn ok skript af biskupinvm fyrer sin brott ok missa svo lei(n)gi messusavng sem biskup(s)ins nader tilsegia ok kirkiunnar lavg uttvisa. Ok til sannenda her um settum ver fyrnefnder prestar vor incigle fyrer þetta domsbref skrifat j sama stad degi ok ðre sem fyr seger.

412.

21. Júní 1466.

á Flugumýri.

VITNISBURÐUR tveggja presta, að það hafi verið svarið fyrir Sveinbirni officialis Þórðarsyni, að Jón Hildibrandsson hefði svarið það, fyrir honum, að síra Jón Pétursson hefði messað í Grenjaðarstaðakirkju á dýradag.

AM. Fasc. XVII, ad. 4. Framrit á skinni læst saman við dóminn um síra Jón Pétursson frá 20. Júní 1466 (Nr. 411). Apogr. 3199. Bæði innsigli bréfsins eru heil.

Þat geyrvm vit ketell grimolfsson ok þorkell þorgeirsson prestar godum monnum viturligt med þessv ockrv opuv brefi at þar vorvm vid j hia savm ok heyrðum aa at þat

¹⁾ Svo.

var suaret af tueimur skilrikvum vottvum fyrer sira sveinbirne þordarsyne officiale heilagrar holakirkiv at jon hillebrandzson hafde suaret fyrer honum at sira jon petursson hafdi messat j greniadarstadar kirkiu æ dýradag. ok til sanninda hier vm settvm vid fyrnefnder prestar ockur jncigle fyrer þetta vitnesburdarbref skrifat æ flvgvmyre j skagafirde lavgardagen næsta fyrer jonsmessv baptiste anno domini M.^o cd.^o lx.^o sexto.

413.

25. September 1466.

á Hólum.

TRANSSKRIFT.

AM. Fasc. XVI, 2, frumtransskriptið á skinni. Tvö innsigli brákuð eru fyrir bréfinu, en eitt er dottið frá. (= 19. Sept. 1471?).

valþjófstader.

Þat giorvm ver einar benedictzson. magnus halldorsson. beion¹⁾ þorsteinsson prestar godvm monnum viturligt med þessv vorv opnv brefe at ver savm ok ýferlasvm sua ordat domsbref med hangyndvm jnciglvum suo latanda ord efter ord sem hier seger. [Hér kemr dómr Ólafs biskups Rögvaldssonar á Eyrarlands prestastefnu 13. Júlí 1464 um Valþjófstaði i Gnúpásveit, Nr. 372].

Ok til sannenda hier vm settvm vær fyrr²⁾ nefnder prestar vor jncigle fyrer þetta transskriptabref er skrifat var æ holvm j hialltadal fimtvdaginn næsta efter festvm Matthei apostoli og ewangeliste anno domini M.^o cd.^o lx.^o vi.^o 8).

414.

13. Oktober 1466.

á Snartastöðum.

JÓN ÓLASON lykr Þorlaugu Árnadóttur konu sinni jörðina Ærlæk í Öxarfirði fyrir Stokkahláði í Eyjafirði, er hann hafði selt, en hún hafði haft til kaups við Jón.

¹⁾ Dannig = Björn. ²⁾ tvískrifað.

³⁾ Krallað, og er eins og fyrst hafi verið ritað „XI°“, en svo farið med pennann ofan í það apr til þess að gera úr því „VI°“. Utan á bréfinu stendr og „1466 vel 1471“.

AM. Fasc. XVII, 3. Frumrit á skinni. Drjú innsigli hafa verið fyrir bréfinn, en þau eru nú öll döttin frá. Apogr. 3002.

vm ærlæk 1466¹).

Þat giori ek brodir einar med gnðs nað aboti æ munkapuera. olafr magnusson ok stefan einarson godum monnum viturligt med þessn vorn brefi at þa er lidit var fra hingadburð vors herra jhesv christi þusund cccc sextiger ok sex ar ju festo Reliquiarum. a snartastöðum j nupasveit vorum vier j hia sanm ok heyrdum æ at jon olason lukti þorlangu arnadottr kofu sinni med handabandi til fullrar eignar jörðina ærlæk j öxarfirði med öllum gögnum ok giæðvm sem heni hefer fylgt at foruu ok nyu sem hann varð fremz eigandi at fyrer jörðina stockahladi j eyiafirði er hann hafði sellt ok greind þorlang hafði haft til kanps vid sagðan jon olason. ok til sannenda her vm settvm vier vor jnzsigli firir þetta bref skrifat j sama stad degi ok æri sem fyr seger.

415.

30. Október 1466. í Oddgeirshólum.

EINAR Erlendsson selr Brynjólfi Jónssyni jörðina Oddgeirshóla í Flóa fyrir jörðina Tún í sömn sveit og nokkurt lausafé, og samþykkja konur þeirra kaupin.

Bisk. Skalh. Faso. V, 2. Frumritið á skinni. — AM. Apogr. 2558 með hendi Árna Magnússonar sjálfs optir frumritinu: „2 innsigle hafa vered fyrer brefenn, enn nu eru bæði þar fra. Þetta fyrer framan skrifad bref, er nu tekid miðg so at trosna, er þo enn, so ad kalla, alæst. Medan eg það nppskrifade hafde eg vid hönd 2. Copiur ritadar þð brefed var læselegra. þð fyrre hafde skrifad Sira Biarne Hallgrímsson í Odda²), þð hann var í Skalhólte, þð sidare þordur þordarson 1702. þar þeim baðum saman“ (AM.).

Kaupmalabref Einars Erlendzsonar og Bryniulfs jonzsonar
Vm Tun oc Oddgeirshola.

Þat giorum vier sigurðnr jonsson. þordur jonsson ok eilifur þordarson godum monnum viturlikt med þessu voru brefi ad þa er lidit uar fra hingatburð vors herra jhesv christi þusund flogur hundrud sextiger ok vj. ar i hrann-

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi. ²) Séra Bjarni er vígðr 1678.

gierdi i floa fimtudagenn næsta fyrer allra heilagra Gæssa vorum uier j hia saum ok heyrðum á ord ok handabañð þessara manna einars erlendsonar af eini alfu enn bryni- olfs jonsonar af annari. að svo fyrer skildu. að fyrnefndur bryniolfur selldi adurnefndvm einari jordena halfa er odd- geirsholar heiter ok¹⁾ liggur i floa i hraungerdishrepp. með ollum þeim gaugnum ok giæðvm sem greindri jordu fylgdi ok fylgt hefði at fornu ok nyiv ok hann hafði fremzt eig- andi at ordit. Hier j mot gaf fyrnefndur einar adra jord er tun heiter er lig(g)ur j floa j hraungerdis kirkiu sokn með ollum þeim gognvm ok giæðum sem þeirri jorð fylgdi að fornv ok nyiv ok hann varð fremzt eigandi at. ok þar með fimtan hvndrud með þessum fridleika. vij kyr ok v asandar kugilldi. huñdrads hest. halfa þridin vod²⁾ ok xij fiordunga smiors. skyllði fyrnefndur einar hallda fyrgreindri jordu oddgeirsholum til laga. enn adurnefndur bryniolfur svara lagarípting. en ef adurnefnd jord tun kynni með logvm af að dæmazt. þa skyllði þratnefndur einar fá tit- nefndvm bryniolfi adra jord jafngoda að langligre virðingu. samþycktu þenna giorning kvinur fyrnefndra manna er svo heita steinvn sigurdardotter ok mariñ brandzdotter með fullu jayrði ok handabandi. Svo ok meðkiendizt þrat- nefndur bryniolfur j sama handabandi að hann hefði nt tek- it ok nppborit af einar(i) erléñdsyni fyrer jordena oddgeirs- hola alla fyrrsagða peninga svo honnm vel anægdi. því giordi hann fiolnefndan einar ollvngis kvittañ ok ákiæru- lansañ vm allt fyrsakt jardarverd fyrer sier ok ollvm sin- vm efterkomendvm.

Ok til sannennða hier vm settvm vier fyrnefnder menn nor junsigli fyrer þetta bref skrifat j oddgeirsholum á sama ari degi sidar enn fyrr seger³⁾.

¹⁾ „Detta z sem punctar standa under, er nu ölldangis burttrosnad. enn so hafa það ritad, bæði sira Biarne og þordur þordarson, enn ecki er“ (AM.). ²⁾ „Vo. i ordenu vod eru nu helldur enn eigi litt læser. Eenn bæði i sira Biarna og þordar copium stendur vod. og epterlits verður það nockrnveigenn so enn nu i brefenu lesed“ (AM.). ³⁾ D. e. 31. Október.

416. 28. December 1466. í Kaupmannahöfn.

KRISTJÁN Danakonungur hinn fyrsti lýsir því, að Björn Þorleifsson, „vor elskulegr þénari“, hafi galdið sér fjögur hundruð nóbila fyrir eignir Guðmundar Arasonar, er Björn hafði keypt, og kvittar konungur Björn með öllu fyrir endrgjaldi þessara eigna.

AM. Fasc. LXV, 12, óvidimerað trausakrípt á skinni frá c. 1485.

AM. Fasc. LXVI, 12, eptir trausakrípti frá 26. Júní 1467.

[Jtem þaþ (!) þridiu savlen voro greidd. þa sem kuitanarbrefit var sogtt. af arnore finnzsynne. vegna hvstrv olofar og kongur s[i]alfur medkennezt j sinv brefe. at greind skuld sie golldit. er biorn lofade¹).

Vij kristiarn²) med gudz nad Danmarks. sviarikis. Noregis. wendis³) og gavtes⁴) konvng. hertoge⁵) j slesvick og j holstenn stormaren. og Dithmersken. Greife j oldennborg. og Delmenhorst. Giorvm ollvm vithanligt.⁶) at þenna velbvdig⁷) man Biornn þorleifsson wor elskulegur þienare og vmbodzman vpp a vortt land jsland hefur til [goda reidn gefit⁸) og fornæggt oss fiogur hundrvd nobil. af þeim fiorum hundrvdvm nobilum. sem hann oss skyllvdgur vard. firir gvdmvndar arasonar godz. þat sem hann til oss og krvnvar j noregi forbrotid vard⁹) og hann at oss keyptt hefer. firir fyrnefntt gialld. þui gefvm vij fyrnefndan biornn þorleifsson og hans hvstrv. og þeirra bavrn og erfingia. kvitta og lidvga og laus. fyrer alltt framar meira tilthal. krafer edur aamaningar¹⁰) vm fyrr skrifvd fiogur hvndrvd nobil af oss edur norvmm erfingivm og epterkomandvm konnvnnga j norige. edur nockur anar¹¹) vpp a vorra vegna.

Jn cuius quitthancie testimonivm secretvm nostrvm presentibus dvximvs appensum.

Datum jn castro nostro kaupmanahafnn Die¹²) sanctorum jnnocencivm. anno domini M.º cccc.º lx.º vj.º 15¹³).

¹) [Quittantija Kongz Kristians Vm Betalnijng firer Gudmundar Gots LXVI, 12 (utan á með hendi frá 17. öld). ²) kristiern LXVI, 12. ³) Wendes LXVI. ⁴) gotes LXVI, 12. ⁵) hertuge LXVI, 12. ⁶) witaligt LXVI, 12 ⁷) welburdug LXVI, 12. ⁸) tvískr. gefit LXV, 12; [reidit gefit, með öðru bleki í LXV, 12. ⁹) þannig. ¹⁰) aamaning LXVI, 12. ¹¹) annar LXVI, 12. ¹²) dies LXVI, 12. ¹³) octavo (!) LXVI, 12.

417.

8. Janúar 1467.

í Skálholti.

Jón bóndi Ólafsson ráðsmaðr í Skálholti og Ingibjörg Eiríksdóttir húsfreyja hans, gefa Eiríki heitnum syni sínum til fríðar, (f)arnaðar og sáluhjálpar, jörðina Sandlæk í Eystra-hrepp og fimm kúgildi búlæg kirkjunni og staðnum í Skálholti.

Bisk. Skalb. Fasc. V, 7. Frumrit á skinni stórlega skemt. — AM. Apogr. 2562 með hendi Árna Magnússonar sjálfs „Ex original. Skalholt. accuraté.“ „Originallinn af þessu brefe er illa skrifadur, og er af brefinu burtrifnu frđ ofanverdu og nidur j gegnum hin hægri ríðend sem svarad mun hafa hier um fimtangi af breidd brefsins, og er hier j þess burtrifna stad af gđtu (sett) þad sem nder er strikad¹⁾, og setla eg ad þad mune ríett vera. ad visu hefur meiningeñ sama verid j því burtrifna og þessu. Jnnsiglen hafa vered 3, eða 4. ern nn ðil burtu. Þetta bref hefur eins rífid vered þđ sira biarne Hallgrímsson þad uppskrifade sem auðsied er af hañs ntskrift“ (AM).

Vm Sandlæk.

Path geiorum vær oddur prestur petursson bacalarius arcium uikarius genera[lis yfer allt ska]holztbiskupsdæmi ok officialis í millum huitar í borgarfirdi ok helkun[dubeidar skalholzt]biskupsdæmis. augmyndur andresson ok halldor arnason prestar. pal kolbeinsson. þ [son ok jn]ggeialldur þorbeiararnason. leikmenn. godum monnum witanligt med þessv woro brefe. a[t þa er lidit var fra] hingathburd drottens wors íhesu christi. m.^o cccc. sextier ok .uii. ar. fimtu[daginn næstan] epter hinn þrettanda dag iola í kirkíunne í skalholtti í biskupstungum [vorum vær þar] í hía ok heyrðum æ þa ath ioñ bonde olafson rædzman í skalholtti [med samþycke] ingebiargar eirikzdottur hvspreyjiv sinar. gaf eiriki heitnum syne [sinum til fridar. (f)arna]ðar²⁾ ok saluhjalpar halfa iordina sanlæk er liggr í hola kirkíu s[okn í eystra hr]jepp med ollum þeim gognum ok gæðvm sem greindre iordu fylger ok fylk(t) h[efer at fornu] ok nýu epter þui sem hann ward fremst eigandi ath. ok þar med fim kugildi búlæg kirkivnni ok staðnum í skal[holti til æfin]legrar eignar ok fridoms. Ok til sanenda hier wñ

¹⁾ Hér í útgáfunni í hornklofum. ²⁾ eða: [fagn]adar, sem Árni ritar yfir línna.

setti fýrgreindur ioū bo[ndi sitt inn]sigle með vorvm insigl-
um fyrer þetta bref skrifath í sama stad deig[i ok ari
sem] fýr seiger.

418.

13. Janúar 1467. á Munkaþverá.

ÞURÍÐR Haldórsdóttir gefr með sér til prófentu staðnum á
Munkaþverá jörðina Uppsali hálfu í Eyjafirði.

AM. Fasc. XVII, 16. Framritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið
fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. Apogr. 3003.

um npsale 1467 gefuer j proventu¹⁾.

Ollum monuum þeim sem þetta bref sia edr heyra
senda þorgils prestur augmundzson. steingrimr jseifsson.
olafur Magnuss son. stefphan einarsson ok þosteinu ioussou
leikmenn kuedin guds ok sina kunnigt geraude ath þa er
lidið var fra hiugath burd vors herra ihesu christi þusund
flogur hundruth sextiger ok vij ar æ munckaþvera í eyja-
firde geisladaginu epter iol vorvm væri hia saum ok heyrð-
um æ ord ok handabaud herra einars abota með samþyckt
hans conuentubrædra afeiuue alfo ok þuridar halldorsdottur
af annarre ath svo fyrer skildo ath saugd þuridur fieck
staðnum æ munckaþvera til fullrar eignar iordena upsali
hálfu í eyjafirde er liggur í munckaþverar kirkiu sokn með
aullum þeim gaugnum ok gædum sem greiudri halfri iordo
fýlger ok fylgt hefer ath fornu ok nýio ok huu vard fremzt
eigande ath. sagde hun ath þar ætte²⁾ ath halldazt æ omagi.
svo ok sagde hvn ath þaugath væri itaulur tolf fedmings
skurdur torfs ærliga fra klaustrino æ munckaþvera ok ala
þadan lamb at helmingi. hier í mote skýllde þratt uefnd
þyridur³⁾ halldorsdotter hafa framfærslu. mat ok klæde æfui-
liga af staðnum svo huu mætte vel vera vith. skýllde huu
ok þiona medan huu væri fær. skilde herra aboten þar helzt
til tvskap³⁾ ok ath fara með bu þar sem honum hentade.
gaf hun ok þar iayrði til. samþyckte ok þenna gioruing

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ Svo. ³⁾ D. e. tóskap.

gunnlaugur halldorsson son hennar. skilde tíð nefnd þeirri ser legstáð ath klaustrino hvar sem hun sáladizt ok svo ath vera heima á stáðum upp frá þá hún væri til aungarar vinno fær. ok til sanninda hier vīm settum vær vor inn-cigle fyrer þetta bref skrifath í sama stáð. deigi ok áre sem fyrr seiger.

419.

23. Marts 1467.

á Viðivöllum.

VITNISBURÐARBRÉF um landamerki, itök og ítölur Viðivalla hinna ytri í Fljótsdal.

Afskrípt gerð í Berunesi 30. Maí 1704, staðfest af Dorsteini Hálf-danarsyni og Brynjólfi Þórðarsyni eptir afskrípt Jóns Björnssonar góðri 4. Febr. 1591 á Skriðu í Fljótsdal eptir frumritinu.

Það gíaurum við Olafur Teitsson og Biörn Benedicts-son góðum mounum kuuugt með þessu ockru opnu breffe. að þá er lídíd var frá guds burd M. cccc. sextijger og vij aar maudagenn í helgúviku um wored á wijdevöllum ýtrum í fljótsdal. haufestu við Hallsteine þorsteinssyne svo felldañ vitnisburd. að við vissum firer full sannindi. og sua heyrðum við ockur ellre menn lysa firer ockur. að wijdeveller ytre sette allañ Hwsholma firer handaũ kiellð. og alla þá holma sem þar eru yffer að þeim árgranda sem geingur utí Jökulsá firer handaũ Hwsholma. og svo wissum við að wijdeveller ýtre áttu skog ut við Gilsá í rana. og aũañ skogarpart fram á Stullaflaut. og upp á x hesta letorf árlega í Skriðu jaurd. og fīm stóðhrossa beit á vetrum. og taka ecke¹⁾ folollð frð. Teig með ummerki-um firer framañ skogargoturnar offañ frð skriðu. og effer þessum Jtaulum wiliam við sveria sem þurffa þiker. að ockur elldri menu hafa þessar Jtaulur hafit og halldid og eignad wijdevöllum. og setium við ochar inn-cigle firer þetta breff skriffad í sama stáð. deige síðar²⁾ eun firr seiger.

¹⁾ misskr. í afskr.: ecka oda reka (!). ²⁾ D. e. 24. Marts.

420.

31. Mártis 1467.

á Hólum.

KAUPMÁLABRÉF þeirra Hallvarðs Ámndssonar og Valgerðar Keneksdóttur, frændkonn Ólafs biskups Rögnvaldssonar, en kaupmálinn fór fram á Hólum 23. Nóv. 1466.

J. Sig. 66. 8vo með hendi Grunnavíkur-Jóns 1741. „Ex originali pergamenó“, og var þá að eins fimta (síðasta) innsiglið fyrir bréfinu. — AM. Fasc. XVII, 11, transskript á skinni frá 25. Apr. 1467, skemt af fða.

Kaupmala Bref¹⁾.

Það giorum vær Þorleifnr magnnsson. bion þorsteinson prestar. benedickt asgrimsson. magnns magnnsson og jon þordarson. leikmenn. godum monnm vitnrlikt með þessv voru brefe. að snb anno gracie M^o cd^o lx^o sexto. vornm vær j hia. sam og heyrdnm a. sunnydagenn næsta fyrir katrinar M^oesso²⁾ að holum j hialltadal. að lystizst og stadfestizst svo felldr kaupmale. hallvardzs amundzsonar og Valgerdar kenegsdottnr. a þeirra brullanps dege ath³⁾ nefndr hallvardr hafde til kaups með greinda valgerde þriv hvndraud gyllene. hier j motj hafde fyr nefnd valgerdr til kaups með adr greindañ hallvard. jordena tvngv j nvpstal. j nvpst kirkiu sokn fyrir fioratjge hvndrada. og þar til tvttngv hundrand j þarfligum penjngnm. er bisknp Olaf gaf greindri Valgerde frændkonv sinne. kom jorden sno til. að biskup Olaf lyste og samþyckte. að biskup gothskalck godrar minnjngar. hefde gefit tjttnefndre Valgerde adr greinda jord. kiore bisknp Olaf opttnefnda Valgerde malakonv j gard hallvardzs amndzssonar. Gaf hallvardr valgerde konv sinne hvndrad gyllene j bekiargiöf. morgengiöf og j allar sinar löggiafer. vard þa male hennar allr saman sextiger hvndrada og hvndrad gyllene. Og til sannjnda hier nm settum vær fyr nefndir menn vor jncigle fyrir þetta kaupmala bref. skrifat a holnm j hialltadal. þridia dag j paskum. arj sidar enn fyrr seger.

¹⁾ Utan á transcripto með hendi frá 17. öld. ²⁾ D. e. 23. Nóv. 1466. ³⁾ XVII, 11; adr, JOIGrv. (þó með eforði).

421.

1. Apríl 1467.

í Vatnsfirði.

Björn bóndi Þorleifsson kvittar Jón Ásgeirsson um andvirði jarðarinnar í Efstadal í Ögrsþingum, er hann hafði selt honum.

Eptir afskrípt frá c. 1700, sem er staðfest eptir „sinum original“ af Steini Þorkelssyni og Jóni Bjarnasyni.

Það gíore eg Biörn Bondi Þorleifsson godum monnum kunnugt með þessu mijnu brefe að eg hefe feinged Jone Ásgeirssyne til fullrar eignar Jórdena Efstadal er liggur í Augur kirkiusokn með ællum þeim gögnum og giædum og landa ummerkium er greindre jördu fylger og fylgt heffur að fornu og nyu og eg varð fremst Eigande að hef eg og fulla og alla peninga uppborð firer greinda Jörd svo mier vel á næger. og þvij gíore eg fyrrnefndr Biörn Þorleifsson ádurgreindañ jon ásgeirsson ællungis kvittañ og akiaerulausañ firer mier og öllum mijnum Erfingium. ríettum effterkomendum. um ádurgreinda Jörd og Jarðarverd. og til sannenda hier um sette eg mitt innsigle firer þetta kvijttunarbref er skrifad var j Vazfirde í Jsafirde á fiorda dag þáska. þá er lided var frá hingadburd vors herra Jhesu Christi þusund. fiögur hundrud. sextiger og vii ár.

422.

7. Apríl 1467.

á Munkaþverá.

Einar áboti á Munkaþverá kvittar Bjarna bónda Ólason um þá peninga, er hann skyldi gefa í millum Kasthvamms og Jódísarstaða og Höskuldsstaða.

AM. Fasc. XVII, 21. Framrit á skíani. Eitt innsigli hefir verið fyrir bréfinu, en það er nú fallið af. AM. Apogr. 3203.

bref vm kasthuam¹⁾.

Það gíorer ek broder einar með guds næð abothe á munkaþvera godum monnum viturligt með þessu mino brefi ath ek meðkennumzt ath biarne bonde olason hefer

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.

lukt mier ok klaustrino suo fellda þeuningha sem hann lof-
ade i millum jardanna kasthuamms er hann selde mier en
iodisarstada ok hauskulldzstada er ek sellda þouum. voru
þath fimm maluyto kugillde ok fimm gellðfiar kugillde ok
þriu huadruth i ofrido. þui gefur ek hann aullungiss kuit-
aũ vĩ þesse þrettan hundruth ok akiaerolausaũ fyrer mier
ok aullum minum efterkomeudum. ok til sannenda hier vĩ
sette ek mitt innsigle fyrer þetta kuittuarbref er skrifath
var a muuckaþuera i eyiafirde þridiadaginu uæsta epter
festum sancti aũbrosij episcopi auno domini 1000º cdº sexa-
gessimo septimo.

423.

7. Apríl 1467.

í Vatnsfirði.

Brœn bóudi Þorleifsson selr Örnólfi Eiuarssyni jarðirnar
Álfadal á Ingjaldssaudi og Hraun, og að auk tvö málnytu kú-
gildi, fyrir Hvalsá, Tannstaðabakka og Útibliksstaði, og eru
þær jarðir í Hrutafirði og Miðfirði.

AM. Fasc. XVII, 17. Framritið á skinni. Fimm innsigli hafa verið
fyrir bréfinu, en tvö af þeim eru nú döttin frá. Apogr. 951.

Ollum mounum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda
jon narfuason. halldor sumarlidason. eirekur biaruarson.
sueiu þorgilsson. kuediu guds oc siau kuunigt gerandi. Þa
er lidit var fra hiugatburd vors herra iesu christi þushund
cccc sextigir oc siau ar. j vatzfirði j isafirði þridiudagiu
næsta epter paska viku vorum vær j hia saum oc heyrdum
a ord oc haudabaud þessarra manna biorns bonda þorleifs-
sonar oc aurnólfs einarssonar. at suo fyrer skildu at adr
nefudr biorũ selldi fyrrnefudum aurnólfe til fullrar eignar
jordina alla alfuadal sextan hundrot oc xx oc þar til jord-
ina alla braun fyrer xij hundrot oc þar til ij maluytu ku-
gilldi. liggia þessar iardir a iugiallsaudi j sæbols kirkiu
sokũ. Med ollum þeim gogũum oc gædum. rekum oc ollum
landznytium sem greindum iordum hefuer fylgt oc att ad
fylgia at forũu oc nyio oc haun vard fremst eigandi at.
Hier j mot gaf sagdur aurnólfur jordina hualsá hinu mine

fyrer x hundrot er liggr j backa kirkiu sokn j hrutafirdi oc þar til jordina tannstadabacka iij hundrodum oc xx er liggr j stadar kirkiu sokn j hrutafirdi. oc þar til iordina wtiblikstadi fyrer sextan hundrot er liggr j melstadar kirkiu sokn j midfirdi. skyldi huor vm sig suara lagaríptingum æ sogdum jordum [þeim er selldi¹⁾] En halda til laga huor þeim er keyptt hefuer. Oc til saniñda hier vm setti biorñ þorleifsson sitt jnscigli med vorum fyrr nefndra manna jnsciglnm fyrer þetta kanpbref skrifat j sama stad degi oc are sem fyr segir.

424. 10. Apríl 1467. á Horni á Rogalandi.

Sex lögréttumenn skýra frá jarðeignum þeim, er hústrú Guðriðr og hústrú Ragna Ingimundardætr áttu á Rogalandi, og lýsa því yfir undir eið sinn svarinn, ef þurfa þyki, að hústrú Margrét Vigfúsdóttir á Íslandi sé rétt erfingí þessara eigna, því að þær hafi hvorki verið seldar né gefnar.

Dipl. Norv. I, Nr. 877 eptir transekripti frá 14. Okt. 1494 í Ríkisskjalasafni Norðmanna. Guðriðr Ingimundardóttir, sem hér getr, er kona Vigfúsar hirðstjóra Hólms, en Margrét Vigfúsdóttir, sem hér er nefnd, er dóttir þeirra, og var hún fyrri gíft Þorvarði Loptssyni á Möðruvöllum.

That gerum wer Stenar Thorgerisson Jngemundnr Thorgerisson Jndride Ereksson Jnar Suensson Audun Thorgerisson ok Haralldur Saurckuesson snarne logrettumen godum monnum viturligt med thessu woru opnu breffe ad vær hoffum weret her j Ryiaffylcke lengzt worrar æffe ok thet wistum ver fullulega ad hustru Gudrid Ingemundardotter ok hustru Ragna Ingemundardotter attu helldu ok hoffdn ok landzskyllder wpp baru aff ollum thessum jordum er so heta. Wik. Biarger. Dale. Horn. er liggia j Renneseyin j Ryiaffylcke j Haudskeds kirkiu sokn. ok so mikit j yzta By j Talgu ad gengur aff pund korn. ok Maruik er liggur j

¹⁾ [á spássium.

Hialsu kirkiu sokn ok ffiogur mamota bol j Hellulande er liggur j Strandar kirkiu sokn. ok halft mamotabol j Mollum j Sandasokn ledangur ok tinnder aflucktn fyr saugdum jordum so sem aff sinum odrum rettffengnum peningum ok helldu til dodadags. Wissum wær ok alldre næckurn mann ækæra edur tilkall weta vpp æ adurgrenda peninga ok onguan annad segia enn thetta wære therra systra fyrgrendra rett erfidagoz ok eigi gaffu thær ne selln so wær wissum. Witum wær eige annad sannara firi gude en hustru Margret Wigfusdotter j Jsland ege thessar somu opt neffadar jarder. thui ad wær vitnm thar engen lag til ad thesser peningar hafe vndan henne matt ganga. ok anngan witnm wær rettan erfingia tittnefndrar Raugn Jngemundardottur enn ffyr-sagda Margretu Wigffusdottur. Hier epter vilium ver sueria eff thurffa thiker. Og til sannenda her (nm) settum wær ffyrnefnder men wor junsigle firi thetta breff. skriffat æ Horne j Renneseynne ffredaginn næstan firi sancte Magnns dag. anno domini m. cccc. lx. vii.

425.

19. Apríl 1467.

á Sjávarborg.

Börn Dorleifsson selr Eyjólf Arnfinnssyni jarðirnar Voga á Rosmhvalanesi og Gunnólfsá í Ólafsfirði fyrir jarðirnar Þernuvík, Efstadal, Ós, Hanhól og Gil á Vestrlandi.

AM. Fasc. XVII, 13. Frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinn, en tvö af þeim eru dottin frá. Bréf þetta er ádr prentað í IV, 575 eptir afskrípt með hendi Árna Magnússonar með ártali 1484, en það getr ekki verið rétt, því að „vij“ er skýrt í bréfinn, en „sex“ má heita ólesandi.

bref fyrir hose¹⁾ j bolungarvík. hanholi ok gili²⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref síð edr heyra senda steindor jonson. gisle þorgilsson. eingemundr þosteins-

¹⁾ Svo, en Jón Sigurðsson hefir skrifað „Ósi“ fyrir ofan. ²⁾ Aftan á bréfinu með fornri hendi. Árni ritar ártalið „1467“ aftan á bréfið, en setr þó punkta undir 6, sem merki þess, að hann hafi ekki verið alveg viss um það.

son. helge þorhallzson ok eigill magnusson kuediu guds ok
sina kunnigt giorandi þa lidit var fra hingadburd vors
herra jhesu christi. M. cccc. hndrot sex¹⁾ tigr ok vij ar.
á sunnudagenn næsta fyrer jonsmessn holabiskups. ad þar
voro vær j hið sáum ok heyrðnm á á síðuarborg j skaga-
firði handaband ok ord þeirra biarnar þorleifssonar ok eyi-
olfs arnnfinzsonar ad sno fyrer skildn ad adr greindr biorn
sellde eyiolfi jarder tuær er sno heita vogar á Rosmalanese
er liggr j kalbatiarnar þingum fyrer .vij. tigi hundrada.
gnnnolfsá er liggur j olafsfirði j kuiabeckiar þingum fyrer
.xx. hndrot ok hier til flogur kugilldi. hier j mot gefur
eyiolfur oft nefndum birne jarder fimm er liggia á vest-
fiordum er suo heita þerñuvijk ok efstidalur er liggia j
ogurþingnm fyrer .xvij. hndrot ok .xx. os fiorum hndrot-
um ok .xx. hanholl .xij. hndrotum. gil .xij. hndrotum. er
liggia j holsþingum j bolnngarvijk. Skyldu þráttnefnder
menn biorn ok eyiolfur hnor um sigh sinum jordum hallda
til laga ok suara riftingnm hnorar sem brigdazt knna fyr
greindra jarda. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrr
nefnder menn vor inzsikle fyrer þetta jarda kaups bref sem
giorrt var á sama áre ok degi ok stad sem fyrr seiger.
Ok til meire audsyningar ok sanz vitnaisburdar setti eyiolfur
arnnfinzson sitt innsigli med fyr greindra manna inzsiglum.

426.

24. Apríl 1467.

á Hólum.

HALLVARÐER Ámundsson selr Skúla bónda Loftssyni, með sam-
þykki Valgerðar Keneksdóttur konu sinnar, jörðina í Tnngu
í Núpsdal fyrir þrjátígi hundraða í voðum og smíðnu silfri.

AM. Fasc. XVII, 14. Framritið á skinni. Sex innsigli hafa verið
fyrir bréfinn, en fjögur af þeim eru nú dottin frá. Framritið átti fyrr-
um séra Skúli Þorláksson, en Árni fékk það frá Haldóri sýslumanni
Einarssyni. Apogr. 389.

Þeim godnum monnum sem þetta bref sia edr hejra
senda þolleifur magnnsson. magnus halldorson. biorn þostein-

¹⁾ óskýrt.

son. nichulas þormodsson. prestar. jon þordarson ok jon arn-
 biarnarson. leikmenn. quediu guds ok sina. kunigt giorandi
 ath þa er lidit var (fra) hingatburd vors herra jhesu christi
 þusund flogur hundrud sextiger ok .vij. ar. a holum j hiallta-
 dal næsta dagh fyrer festum marci ewangeliste vorum vier
 j hia saum ok heyrdum ðá ord þeirra ok handaband afeinni
 halfo skula bonda loptzsonar. enn af annare alfu hallduardz
 amundzsonar ath adr nefndr hallduardr selldi fyrnefdum
 skula med samþýcki ok vplægi valgerdar konneksdottur
 konu sinnar. jordina tungu^{er} stendr j nupsdals kirkiu sokn
 j midfirði med aullum þeim gangnum ok gædum er greindri
 iórdu hefer fylgt ath fórnú ok nýju ok hann vard fremst
 eigandi ath. hier j mote gaf adr nefndr skuli fyr nefndum
 hallduardi tiu hundrut j vadmalum. tvær voder j huórt
 hundrat. tuttugu hundruth j smidudu silfre. halfan þridia
 eyre j huórt hundrath. skyllði þesser halfer peningar lukter
 ath jonsmessu baptiste nu er kemur. Enn halfer ath olafs-
 messu fyre. ath audru are næsta epter komanda. skyllði
 hallduardr amundzson suara lagaríptingum a adr greindri
 iordu. enn skuli loptzson halldi til laga. Ok til sanninda
 hier vm setium vier fyrnefnder prestar ok leikmenn vor jn-
 sigli fyrer þetta jardarkauþs bref skrifat j sama stad degi
 ok áre sem fyr seigir.

427.

24. Apríl 1467.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum selr Skúla bónda Loþtssyni jörðina
 í Ási í Vatnsdal fyrir Uppsali í Skagafirði.

AM. Fasc. XVII, 20. Frumrit á skinni. Sex innsigli eru fyrir
 bréfinu og hafa aldrei verið fleiri, en þau eru öll nokkuð brákuð. AM.
 Apogr. 3202.

bref vm vpsala ok aass¹⁾.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heyra
 senda þolleifur magnusson. radzmann heilagrar holakirkiu.

¹⁾ Aþtan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

einar benedictson. biorn posteinson prestar holabiskupsdæm-
is. Magnus magnusson. jon þordarson ok sueinn gudmunds-
son leikmenn quedi gudz ok sina¹⁾. ath þa er lidit var fra
hingatburd vors herra jhesu christi þusund flögur hundrud
sextiger ok vij. ar. a holum j hialltadal næsta dagh epter
jons messu holabiskups vm vorit. vorum vier j hia saum ok
heýrdum á. ord ok handaband af einne alfu virduligs herra
biskups olafs a holum j hialltadal. Enn af annari alfu skula
bonða loptzsonar ath suo firir skildu. ath adr nefndr biskup
olaf selldi fyr nefndum skula jordina aas er liggur j vazs-
dal. j vndenfellz kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum ok
gædum er greindri jordu hefer fylgt ath fornu ok nyiu ok
heilang holakirkia vard fremst eigandi ath. Hier j mot gaf
fyrnefndr skuli loptzson heilagri²⁾ holakirkiu jordina vpsali
er liggur j skagafirdi j silfrastada kirkiusokn med aullum
þeim gaugnum ok gædum er greindri jordu hefer fylgt ath
fornu ok nyiu ok hann vard fremst eigandi ath. skal huor
vm sigh biskup olaf ok adr nefndr skuli suara lagaripting-
um á þeirri iordu er huor selldi audrum enn bader hallda
til laga huor sinne iordu. ok til sanninda hier vm setium
vier fyr nefnder prestar ok leikmenn vor jusigli firir þetta
jardakaupsbref. skrifat j sama (stad) degi ok ári sem fyrr segir.

428.

25. Apríl 1467.

á Hólum.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Faac. XVII, 11. Frumtransskriptið á skinui. Hafa verið fyrir
þvi sex innaigli, en þau era nú öll dottin frá, og bréfið sjálf er skemt.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra
senda þolleifur magnusson. magnus halldorson. biorn postein-
son. nichulas þormodsson. prestar. jon þordarson ok jon
arnbiarnarson. leikmenn. quedi gudz ok sina kunnigt ger-
andi. ath vier sáum ok heýrdum yferlesit opit bref med
godra ma[nna] hanganda jnciglum. suo látanda ord epter

¹⁾ Dannig. ²⁾ heilagrar, skbr.

ord sem hier segir [Hér kemr kaupmálabréf Hallvarðs Ámundssonar og Valgerðar Keneksdóttur frá 31. Márs 1467, Nr. 420].

ok til sanninda hier ym settum vier fyr nefnder prestar ok leikmenn vor jncigli fyrer þetta transskriptarbréf skrifat ú holum j hialltadal jn festo marci ewangeliste anno domini m.º cd.º lx.º vij.º

429.

2. Maf 1467.

ODDR Ásmundsson, lögmaðr fyrir sunnan og austan á Íslandi, byggir Eyjólfí Andrésyni hálfu jörðina Mælifellsá í Skagafirði og lýsir landamerkjum hennar.

Add. British Museum 11, 080 (FM. 95.) 4to bl. 182, skr. c. 1770. MSteph. 27. 4to bls. 113—114, skr. c. 1730 (með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar).

[Biggingarbréf

Odds Asmundssonar lögmanns fyrer halfre Mælefellsá utgiefed Eyolfe Andrewsýne Anno M. cd. lx og vii¹).

Eg Oddr Asmundsson lögmann firir sunnan og austan á Íslandi geri godum [mönnum¹] kunnigt med þessu minu opnu brefi ad eg hefi bygt Eyjólfí Andrésyni jörðina hálfu Mælifellsá j Skagafirði til næstu fardaga og það leingur sem eg geri ei adra skipan á til slikrar leigu sem vid hofum asatter orded ockar j mille. luka allar tiunder af jörðunne og hafa þau leigulida skipte sem vid Eigill þa²) skiptum [hinum sydra hlut³)] vallar og husa. enn ef nockur kærir a jordena med lögum selför edr beituteiga edr hrisrif þa skal eg sialfur eiga lagasuor þar fyrer. enn ei hann. a jorden Mælefellzá vti suarts kard og riettsynis ofan vr lækiargilenu og ofan j vordu er stendur a markhole og ofan þadan j nautabúslæk. Rædur þa gardur sudur j mælefellzá (oc) sudur med mælifellzá sem vatn rennur til. alla jörd j þessu takmarke. nema Reykiareit. Vrdu uid Helge Gudnason⁴) asatter med handsolum ad selför skylle vera

¹) [MSt.; sl. 11080. ²) sl. MSt. ³) [sijðara hluta, MSt. ⁴) Gudnason, MSt. Gudmundsson, 11080.

fra Hafgrimstodum j kidaskard [a sumrum¹⁾ enn sex hrossa beit a vetur j Hafgrimstada lande fra Mælifellsá þessum mönnum hiaverande²⁾. Arne³⁾ Asmundsson⁴⁾. Jon⁵⁾ Gudmundsson⁶⁾ og Teitur⁷⁾ Andresson⁸⁾. Steinþor⁹⁾ Jonsson¹⁰⁾.

fyrerbyð eg hverium manne ad beita framar eda a ad ganga jordena enn lög til standa. skal hann mega byggja jördena ódrum¹¹⁾ ad jafnfullu sem eg sialfur.

Och til sanninda skrifad a laugardaginn næstan epter petursmessu Anno M. cd. lx og vij. ar¹²⁾.

430

15. Júní 1467.

á Hólum.

GOTTSKÁLK Gottskáلكsson selr Ólafi biskupi Rögnvaldssyni jördina Efstaland i Öxnadal, er Gottskáلك biskup hafði gefið honum, og þar með tíu kúgildi, og kvittar hann Ólaf biskup fyrir andvirðinu, nema fimtán hundruðum, sem eptir stóðu.

AM. Fasc. XVII, 19. Frumritið á skinni. Sex innsigli hafa verið fyrir bréfinn, og fjögur þeirra eru það enn og örmul af því fimta (óðru i röðinni). AM. Apogr. 3201. Þó að bréf þetta sé norskskotið, er það ekki norskt handarlag á því.

vm efstalandi j auxnadal¹³⁾.

Thet gærom wer swenbiorn þordarsson officialis heilegra holakirkio. þorleifuer magnuss son radzman sama stadz. einar benediktsson. biorn þorsteinsson. prestar. kolle magnuss son ok jon þordarson leikmen godom monnum witerligt með þesso waro brefue at wij warom j hia sagom ok herdom aa ord ok handerband wyrdeligx herra Olafs með gudnad biskups a holom j jslande aff enne halfuo En gotskalk

¹⁾ [sl. MSt. ²⁾ hiaverondum MSt. ³⁾ Jone, MSt. ⁴⁾ — syne, MSt. ⁵⁾ Jone MSt. ⁶⁾ Gudnasyne MSt. ⁷⁾ Teite MSt. ⁸⁾ — syne MSt. ⁹⁾ — c MSt. ¹⁰⁾ — syne MSt. ¹¹⁾ sl. MSt. ¹²⁾ hér bætir MSt. við sem undirskript:

Oddur Asmundsson
logmann.

¹³⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 15. öld. Þar stendr og með 17. aldar hendi: „Efstaland j Öxnadal giefen biskupe Olafe“.

gotskalcsson af adre halfno at swa fore skyldo at fornefnder
 gotskalkur fek fornefndnm biskup olafue jordena efstaland j
 oxnardal j bacca kirkio sokn til fullrar eignar med ollum
 þeim gangnom ok gedom sem grendre jordo fylger ok
 fylkt hefuer at forno ok nyo ok han hafde fremst eigande
 maat at werda er han kallade biskup gotskalk hafua gifuit
 sig ok þer med .x. kwgille sem standa med jordena. kendist
 ader grender gotskalkur for oss at han hafde wþborit fnlla
 ok alla þæninga af biskup olafne for ader grendre jord ok
 kwgille swa sem honom wel at nögde j wadmalom ok
 adrom þæningom nema xv^e stodn epter olwkt. ok her efter
 handaband(ad)e trat nefnder gotskalkur of(t)nefndum
 biskup olafne ollnngis quittan ok akeirolausan fyri ser ok
 sinom efterkomendum om adr grent jardar werd ok alla
 þa þæninga sem biskup olaff war honom skylduger eder
 hafde wordit j þeirre þæninga skiptom ok rekningskap
 þeirra j mellom for wttan þe xve sem for skrifnat star.
 Ok til sanninda her om hængiom wer war jnsigle for þetta
 breff er giort (var) a holom wppa sancte viti ok modesti
 dag anno domini m^o cd^o lx septimo.¹⁾

431.

26. Júní 1467.

á Skarði.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Fasc. LXVI, 12. Frumtransskriptið á skinni. Af fimm inn-
 siglum er nú eitt dottið frá.

Þath giornm wær Brandnr Jonson Langman. nordan og
 uestan á jslánde. Þordnr audnnarson. og finnur peturson.
 laugriettumenn. Þorarin arunson. Jon sueinsson og Brandr
 Þorulfsson. godnm monnnm witarligt med þessn woru opnn

¹⁾ Niðr í innsiglaþveingi þessa bréfs hefir verið rist norskuskotið bréf
 gert „a holom j jslánde wppa sancti barnabe apostoli (= 11/e) anno domini
 m^o cd lx septimo“, þar sem Ólafur biskup Rögnvaldsson fær og afhendir
 Jeppe Jónissyni, að því er virðist, einhverja jörð („wy fengom ok aff-
 hendom for nef[n]d jeppe jónissyne(?)“). Ut úr bréfinu er ekki hægt að
 fá neitt samstætt.

brefi. At uær hofum sied ok heyrtt yferlesit opit bref konung kristierns med guds nóð med heiluu og oskoddu hanganda innsigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr kvittunarbréf Kristjáns konungs fyrsta til Björns Þorleifssonar fyrir andvirði Guðmuudarpeninga 28. Dec. 1466, Nr. 416].

Og til sanninda hier wm setta eg fyrrgreindr brandur jónsson logman mitt innsigli meðr fyr greindra manna in-siglum fyrer þetta trañskriftarbref. skrifat á skarde æ skardzstrond fostudagin næstan epter. jónsmesso baptiste. þá er lidit war fra hingatbnd wors hera jesv christi þus- und. cccc. lx og siau á. r.

432.

[1467].

SENDIBRÉF Björns ríka Þorleifssonar til Brands lögmans Jónssonar um gripdeildir Lopts (Ormssonar), þjónnstulaun Brands hjá Birni og fleira.

AM. Fasc. LXIV, 13, frumrit á skinni með hendi Björns ríka Þorleifssonar. Apogr. 1508. Brandr Jónsson varð lögmaðr ekki síðar en 1452, en Björn dó 1467. Bréf þetta mun þó vera frá vorinu 1467. Sbr. bréf 26. Júní 1467, Nr. 433.

Welbornnm dandi manni Brandi bounda langmanne er brefet sennth¹⁾.

[∞]inn godann vin brandd bonda logman ydr heilsar eg biorn þorleifsson kærliga med gud og uor fru.

knnngiore eg ydur mer er sagt at lopt(ur) frænndi sie komiun vnder nup og víjli sitia þar sinn bnskap sem þat ma uel uera. Enn þo lizt þetta morgum skiot atferd og þier munnid þo næst geta ef þier uilid sno sem þier nitid. Ean eigi þarf loptur at hafa snodan atburdi þui eigi ma uita huar onænnm gefur happ þar eg aa hlut at. Er mier hermt suo fra þeim at þeir segi sno. þeir uiti firir uist at þier munid ecke giora mier storann riett. stendr þat til

¹⁾ Utanáskript bréfsins.

ydar, enda kann vera þar standezt æ holda huger at þier
 þickezt ecki stor þionustulaun hafa feinget. Ennda þick-
 lumzt eg ecki hafa feinget micinn rett af sumligum þar sem
 þier hafet att yfer at sia. og þui medkennumzt eg at eg
 hefi þar litin goduilla til haft at vöna ydr goduilla j moti
 aungum ydrum goduilla. Enn vita eg at þier vilit betra
 ydr til rettinda vid minn herra konginn og mic suo hans
 bodskapur og fólkomligr giörningr sie eigi suo rofin og
 brotin at hans nad og suo ef uer megum uel fa riect æ þui
 sem ockr er misbodit. þa uil eg j aungan mata af fella
 ydur. yduari skulld edr þionustulaun. Enn fai eg hier
 aungann rett þa skal leita þangat sem gud vill. og eg bid
 ydur vpp æ gudz vegna og mins herra kongsins og suo
 epter minne bæñ at þier komet j motz vid mic og kennit
 mier god rad med annara dandi manna samþycki huersu
 eg skal bera mig at med þenna selskapinn engada¹⁾ sem
 haft hafa mina peninga. hastar mic ecki stort at gefa þar
 storyrði æ huat sem mer þicki til standa fyrr enn eg hefi
 ydur ord og annara dandi manna. Og þott loptur hafi nockurn
 kækling firir mier þat er litils uert hia ollu odru. Enn
 huer hann er sem hann reyfar eda ræner heilaug klaustur
 eda firir saklausum monnum þat er olvcku uænligt. hofdu
 þeir firir klaustrinu þriu naut ur eyium og þar uar med
 eitt naut er jon jonsson á og hofdu þat med og ij saudi
 adra og suo toku þeir upp at buskapnum hans jons allt
 þat sem þeir gatu med komezt kuigt og dautt og enn
 bigirndu þeir at taka firir klaustrinu halfa þridiu lest
 skreidar og firir honum joni. xij. hundrut eda betr og firir
 mier half lest og spyr eg ecki epter þui. þicke mier likligt
 at dandi menn muni eitthuert²⁾ firir ser hafa þat þeir meg
 npp æ reida sig med suodan atburdum. vil eg hafa ydr
 god rad og annara danndi manna huad ydr þicker suar-
 ligazt huersu eg skal bera mic at her um.

Skulu þier og uita at eg hefi enn nockur bref þau sem
 eg þeinke at þier hafet eigi heyrt.³⁾ wil eg giora ydr þau

¹⁾ þannig. ²⁾ Sbr. Nr. 323, 337, 377, 416.

heyrnm kunnig og odrnm dandi mouuum suo ydr komi þat eigi æ quart hnert skial eg þickinmzt hafa firir þessum peningun-um. wænti eg þier munid finna mic firir þingit sem eg hef giort ydr bod til.

Eru þat mins herra kougsins bref sem eg uil ydr birta.

knomi þier og fyrr til skardz eun ydr þicke time til at rida til þingsius þa eru þier þar gudi uelkomner.

kann sueinninn segia ydur þat eg skrifa ecki.

þier med bifal(a) eg ydr gudi j valld og haus modr mariu nu og allanu tid.

483.

26. Júní 1467.

á Skarði.

BRÉF Þórðar Auðunnarsonar og tveggja annara manna, um lögmannskaup það, er Björn Þorleifsson hirðstjóri galt Brandi lögmanni Jónssyni.

AM. Fasc. XVII, 22, frumritið á skinni. Fjögur hangandi innsigli hafa verið fyrir bréfinu; er eptir stúfr af þveingnum frá hinu fyrsta, gatið eitt fyrir hinu öðru og þriðja, en hið fjórða er heilt og þó máð. Apogr. 808. Safn II, 178—79.

kaupbref fyrir Bæ. ut koperat¹⁾

Þat giorum vær þorðr andunarson Jon sneinson ok þorariuu aronsou godum monnum vitaligt med þessu woru opnn breff. æ skardi æ skardz strond fostn dagin uæsta epter Jons Messo baptista þa lidit uar fra hiugat bnrð uors hera jesu christi þusnd flognr hundrut sextigir ok sio ar. worn uær j hia saum ok heyrðnm æ ord ok handaband welborinna manna af annari alfu biarnar bonda þorleifsson- ar hirdstiora um allt jsland. enn af annari brand[s] bouda jonssonar langmanz fyrir uordan ok uestan æ jslandi at svo fyrir skildu at greindr biorn þorleifsson med sam- þycki hustru olofar loptz dottr hustrn hans feck fur greindum brandi jonssyne langmanni jordina bæ j suganda firði j stad-

¹⁾ Aptaná með nýrri hendi, og ártal 1467 með hendi Árna.

ar kirkiv soku með aullum þeim gognvm ok gædum sem adr greindri jordu fylgir ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hann uard fremst eigaudi at logum ok þar með sex kugilldi ok suo pott þar se fleire með til frials forrædis ok æuiu-legrar eignar undan birni ok hans erfingium eun undir brand ok haus erfugia fyrir þa peninga sem opt nefndum birni bar at luka brandi jonssyni lavgmanni j sitt laugmanz kaup. skyldi opt nefndr biorn þorleifsson suara laga riptingu æ adur greindri jorðv enn brandur hallda til laga. skyldi hann mega tak[a] at ser jord ok kugilldi at frialsu upp fra þeim degi er nu er komit ok allar gagnsemdir ok abata af hafa adr greindri jordu ok kugilldum æveuliga her eptir

Ok til saninnda her um at uær furnefndir meuþ Þordur Jon ok þorarinn saum æ þenna þeirra giorning furgreindra manna með fullu handabandi þa setium uær uor juncigle með juncigle þrattnefnz biarnar bonda þorleifssouar fyrir þetta jardar bref. skrifad j sama stad degi ok ari sem fyrr segir.

434. 6. September 1467. á Þingeyrum.

Dómr tólf manna útnefndr $\frac{4}{9}$ af Brandi Jónssyni, lögmauni norðan og vestan á Íslandi, um rán og gripdeildir Arnbjarnar Sæbjarnarsonar, er kærði Ólöf Loptsdóttir og Þorleifr Björusson, og Eyjólfur Jónsson í umboði Jóns Jónssouar bróður síns.

AM. Fasc. XVII, 18. Transkript á skinni gert á Reynivöllum í Kjós 23. Aug. 1476. — Apogr. 5693b.

arnbiarnar bref. [Vm Hañs Rðn. Haun dæmdur til dauda¹⁾].

Þat giorum uær þessi eiuarsson. gunulaugur þorkelsson. eigill grimsson. philippus sigurdzson. þordur sigurdzson. gisle þorgilsson. þorarinn aronsson. finuur petursson. þordur aud-

¹⁾ Utan á bréfinu; frá [með hendi frá 17. öld.

unarson. jon narfuason. magnus jonsson. olaur¹⁾ þorvardzson. laugrettumenn. godum monnum kunnigt med þessu uoru opnu brefe at þa er lidet uar fra hingatburd uors herra jhesv christi þusuðd fiogur hundrud sextiger ok siau ar. faustudagin²⁾ næsta fyrer mariu Þessu sidari vm sumarit d torfustaudum i midfirde æ almenniligu þriggia hreppa þinge uorum uær j dom nefnder af ærligum manni brande jonssýne laugmanni nordan ok uestan æ jslande at dæma um þær saker er olof lofdzdotter ok þorleifur biornson ok eyiolfur jonsson j laugl(i)gu umbodi jons jonssonar brodur sins. er þar uar suaret af tueimur skiallegum uitnum. kærði þar til arnbiarnar sæ³⁾ biarnarsonar er þar uar þa fangadur fyrer laug. at hann hefde griped ok rænt sinum peningum ok⁴⁾ fullan styrk ok ok rad til gefet at þeim skyldi rænt vera. sierliga til greint j mafahlid. sem suarit uar af tueimur skiluisum uottum. j fystu grein fiorar kyr. þriatige fiar ueturgamallt ok eldra. sextan ok. xx. laumb. þriu naut ueturgaumul. einn sexæring med reidsk(a)p ok þremur uodum med þeim fleirum ofridum peningum er þar uar um suarit. at fyr nefndr arnbiorn hefde burt reked ok lated flytia med sinum fleirum fylgi-aurum sem hann kændizt þar ok sialfur at suo uæri um alla frida peninga. j annari grein kærdu þau fyr nefnder menn olof ok þorleifur til nefndz arnbirnar at hann hefde uerit uid klett ok rænt þar j burtt eun med sinum fylgi-aurum storan tolfaring med aullum reidskap er tittnefndr þorleifur atte ok annat skip teinaring er biorn þorleifsson atte. ok hier med halfa þridiu lest skreidar er þeir attu fedgar biorn ok þorleifur huad er þar soruzt⁴⁾ enn med skialligum uitnum at þesse fiartekt hefde suaren uerid adr fyrer ualldzmanne huad er [fyr greiudr arnbiorn med kændizt ath hann hefði⁵⁾ farit med þeim til ok fra er hann reiknade peningana haft hafa. þat uar ok þar suarit at allir þeir peningar sem burt uoru hafder ur mafahlid uoru

¹⁾ Þannig. ²⁾ dag dagin, skbr. ³⁾ j, skbr. ⁴⁾ Svo.

⁵⁾ [Þetta er með annari og smágerðari hendi en hitt; þó er alt falslaust og samtíða. Annar hefir gripið í að skrifa, þegar skrifarinn hefir hlaupið frá.

eign biarnar Þorleifssonar ok olofar loptzdottur. hier med kærde ejiolfnr jonsson j langligu umbode jons jonssonar brodur sins til optnefndz arnbiarnar at hann hefde med uerit j sellone þa er þar þar norn upp tekner peningar jons jonssonar epter þui sem þar uar suarit ok reiknad er greindr jon hafde att. frider ok ofrider. enn optnefndr arnbiorn sagdizt þar ecke uerit hafa ok sagdizt hafa smidat ut (æ)¹⁾ skipe æ medan enn ledz²⁾ þo nitad hafa at þeir forn burt ok suo er þeir kuomu aptur med peningana. birtizt þar ok suo. at fyrst um uorit no. o upp tekner peningarner j sellone. þa sidar i klett. enn sidazt j mafahlid. hier epter uændizt þrattnefndr arnbiorn mins herra kongsens brefe liggianda j norege. at hann þottizt fyrer honum sialfum sinnm malum suara eiga.

Þui j fýstu grein leidzt oss þesse madur arnbiorn rett fanginn nerit hafa ok þat sama kongsins bref er hann j norige uændizt ecke afl hafa saker þess at þann uar einge hier innan landz er þat hefde hejrt eda sied. j annarre grein þar er arnbiorn uisse fiar upptekt j sellone ok uar j styrk ok sambellde uid þa er þat giordu lika epter sem fyrer þotte oss hann hylia³⁾ ok samþýckia þeirra fyr skrifadañ giorning þui oss þotte honum þa borit hafa at taka sik burt ef hann uillde þar um saklaus vera. enn þar er hann for at sækia skipen ok skreidena j kl(e)tt þo ei giore aller jarnmikit at þotte oss hann þar fullum sektum eiga fyrer at suara. þa hier epter at hann for til mafahlidar med audrum sinnm fylgiurum rak þa sialfur frida peninga til skips. skar ok drap sem suarit uar þar æ þingenu. kom oss þat ok saman at þeir peningar sem burt noro hafder ur klett ok mafahlid frider ok ofrider uære eigi minna uerder enn halfur fiorde taugur hundrada tinndar- uirt godz ok þui dæmdum nær opt nefndan arnbiorn sæ- biarnarson saker hýllinga ferda ok rads ok styrks ok stiorn- ar fullañ ok allañ ransmann epter þui fremdza sem log- bok ut skyrer j rans kabetulum ok hier med lifat med

¹⁾ Vantar í skbr. ²⁾ þannig (ledz) = letz. ³⁾ Svo.

halshaugge. suo ok ef þrattnefndr arnbiorn æ peninga epter þa fare at aulln epter þui sem logbok giorer rad fyrir bæde nm rettarfar ok femisse þeirra er peningana attn þa er rænter noro. suo ok ei sidr nm fiarskipt(e) millum kongs ok erfing(i)a fare at aullu sem nottar um suo ordeñ abotamal.

samþykktu þenna uorn dom med oss fyr nefndr brandr jonsson langmadr. ok til meire stadfestu hier nm sette optnefndr brandr laugmadr sitt jnsigle med nornm fyr nefndra manna jnsiglum fyrir þetta uort domsbref er giort uar æ þingeyrnm j hunauandzþinge æ sama are tueim nottum sidar en fyr seger.

435. 14. September 1467. á Kirkjubóli

HALLDÓR Hákonarson selr séra Jóni Snorrasynti jörðina Knjót á Raudasandi fyrir Hól í Önundarfirði og kúgildi.

Eptir afskipt gerðri eptir framritinu, og staðfestri á Hólum í Hjaltadal 11. Júní 1704 af Halldóri Þorbergssynti og Jóni Jónssynti.

Dat giorum uier Jon asgeijrsson. fusi Þiornson. Þorsteinn sueinsson. knaur Þordarson. helgi filipsson godum maunnum kunnigt med þessu uoru opnn brefi. þar norum ner i hia saum og heirdum a ord og handaband sira Jons Snorrasonar og halldors hákonarsonar. ad suo fyrir skildu. at halldor hákonarson selldi adurgreindum sira Jóni snorrasynti Jordina kniot er liggur i Saurbæiar kirkiu sockn a Raudasandi med anllum þeim gangnum og gædnm sem greindri Jordu filger og filgt hefer ad fornu og nýn. og hann uard fremzt eigandi ad. Hier i mot gaf ádurgreindur sira Jon firnefndum halldore Jordina holinn j Önundarfirði. er liggur i hollz kirkin sockn med öllum þeim gangnum og gædum sem greindri Jordn filger og filgt hefer ad fornu og nyu (og) sijra Jon nard fremst eigandi ad. oc þar til þrin kngildi. Skilldi tíjttnefndur sijra Jon hallda til laga Jordunni Kniot. enn optnefndur halldor suara lagariptingum a firrsagdri Jordu. Og til sanninda hier um settum nær ádurgreinder menn nor Jnsigli fyrir þetta Jarðakaups-

bref er skrifat var á kirkiuboli i Valþiofsdal vpa kross-
messo um haustid. þa er lidit uar fra hiugadburd nors
herra Jhesu Christi þusund fiogur hundrud sextiju og vij ár.

436.

21. September 1467.

í Ögri.

SVEINN biskup í Skálholti skipar hálfkirkju á Kirkjubóli í
Valþjófsdal.

AM. Apogr. 2325. „Þetta er skrifad epter copiu i Holte i
Önundarfirde 1710. og atti þá copiu profasturinn Sr Sigurdur Jons-
son“. (AM). JSig. 143. 4to bls. 276—277, skr. c. 1600; Landsbókasafn
107. 4to bls. 408—409 (séra Jón i Hitardal. Sbr. bréf frá 30. Júní 1488.

Um haltkirkinna j Valþiofsdal.

Vier¹⁾ Sveiu med Guds nad biskup j Skalhollte gior-
um godum monnum kuuuugt med þessu voru opuu²⁾ brefe ad
vær höfum skipad halfkirkiu á Kirkiubole j Valþiofsdal.
Skal þar syngiast annan hveru helganu dag. og gialldast
þar preste .ij. merkur kanps. svo þo ad Halldor Hakonar-
son giefe [j]³⁾ heimanfylgiu sagdri kirkiu jördina Mosdal
j Önundarfirdi firir .x. huudrud. og þar til .iij. kugillde
bulæg. og [.ij. gielldfir huudrud⁴⁾ sem laug til standa. svo
og ad hann giefe peuinga til Holttzkirkiu j auunndarfirdi.
j huorror⁵⁾ kirkiu sokn nefud halfkirkia er fundernd. sem
þeim sira Narfa baudvarssyne og nefudnm Halldore vel
saman kiemur. og kirkian fae ongvan skada af. Skulu þar
takast heima liostollar aller og tiunder bonda og husfreyio
og allra þeirra sem þar eru heimilisfaster. Þeinkium vær
ad giora þar flöggra marka kirkiu og heimamauna gröft.
nær⁶⁾ þá vier¹⁾ visiterum á Vestfiördu ef Gud vill lofa.
Ok til sauuiuda hier um settum⁷⁾ vær vort juusigli firir
þetta bref skrifad j angri i Jsafirde ju festo sancti Matthei
apostoli og Evangelista Auno Domini [C.º cd.º lx.º] septimo.

¹⁾ Vær 143,107. ²⁾ opuu b. v. 143, 107. ³⁾ sl. öll. ⁴⁾ [j]je
gielldfirar 143,107. ⁵⁾ huorror 143; hvörrar 107. ⁶⁾ næst 143,107. ⁷⁾ seti-
um 143,107. ⁸⁾ 1560, hefir misskrifast i 143.

437.

22. September 1467.

í Ögri.

SVEINN biskup í Skálholti virðir í visitaziu sinni kirkjuna í Ögri og aðbót Jóns bónda Ásgeirssonar að henni, og kvittar Jón um porcio kirkjunnar.

AM. Apogr. 963 „Ex orig. communicato à Paulo Jonæ Vid. (er fra Ögri). Originales hæ literæ esse videntur, et sigilli cujusdam grandioris Episcopalis rotundi fragmentum appendet. Interea membrana rudior est et crassior, ac scriptura minus venusta, quam eo seculo fieri vulgo consuevit, similioresque ætati Ogmundi Episcopi. NB genuinæ omnino sunt hæ literæ: allegantur enim ab Ogmundo Episcopo 1524“ (AM.). Apogr. 1418 (Önnur afskript án efa eptir frumritinu).

Vær sveirn með guds náð biskup í skalholti giorum godum monnum kunnigt með þessu voru brefe. at þa er uær ridum i uora uisitatio um vestfiördu. gistum uær i angri i isafirde. ok letum sia at kirkiunni þar. iij. ærliga presta. ok .iij. leikmenn. giördu þeir kirkiuna ok forkirkiuna firer flogur hundruth ok. xx. skylldu þar falla nidr i porcio bondans vegna ions asgeirssonar. xv. hundruth. er fallit höfdu sidaan hann tok vid greindri iördu. lagde hann þar til .ij. bækur. psalltara ok historiabok hinna hæstu hatida um arit. skal hann ok giora nýtt torb um kirkiuna. ok þat a brast forkirkiuna. hier med giordu vær greindan ion bonda asgeirson aurlungis kvittan ok aakærulausan firer oss ok aullum worum eptirkomendum kirkiunnar formonnum i Skalholti um porcio sagdrar kirkiu. sidaan hann medtok til þess þa var komit.

Ok til sanninda hier um settum uær vort inncigle firer þetta bref skrifath i angri i isafirde. in festo sancti mauritij sociorumque eius martiram anno domini M.^o cd.^o lx^o septimo.

438.

1. Oktober 1467. í Holti í Saurbæ.

VÍGSLU og aflátsbréf Holtskirkju í Saurbæ útgefið af Sveini biskupi í Skálholti.

AM. Fasc. XVII, 10. Frumrit á skinni. Innsigli Sveins biskups er dottið frá bréfinu. Apogr. 2302.

Vigslu og aflatzbref Holltz kirkiu í Saurbæ¹⁾.

Vær sueirn með guds nad biskup j skalholli giorum godum monnum kunnigt með þessu woro opnu brefe at þa er lidit var fra hingatburd wors herra jhesu christi þusund .cccc. lx ok vij ar jn festo sancti remigij sociorumque eius vigdum vær kirkiuna j holli j saurbæ til lofs ok dyrdar allz ualldanda gude ok sælle guds modr marie ok anllum guds helgum monnum ok sierliga hinum blezada magnuse eyiajalle.

War so felldr maldage at oddr bonde petursson ok sigridur steindorsdotter kuinna hans gafu til kirkiunnar með voru rade jordina brunngil er liggur j bitru j eyrar kirkiu sokn ok þar til fimm malnytu kugillde. messuklæde ok kalek. kluckr tuær. duk ok alltarisklæde. brik yfer alltare. mariuskript ok magnus likneské. kross. paxblad. magnus saugu med magnus jstoria. sequenciobok ok lagasaungua bok. tialld um kor. ein koparstika æ alltare. Skal þingaprestur sa sem æ stadarhole er sýngia þar annan huern dag helgæn. Enn sierliga annat huort joladag eda paskadag. Mariumessur .ij. æ .xij. manudum. magnusmessur badar ok kirkiudag. Skal prestur taka .ij. merkur kaups. Skulu þar takazt heima allir tollar ok tiunder bonda ok husfreyiu ok allra heimamanna þeirra. ok so j nedra holli. so ok skal þar font vjgia. baurn skira. hion samañ vigia ok leida konur j kirkiu ef uill. Jtem skal bonde ok husfreyia taka þar heima þionaustu sina ok allir heimamenn ef þeim lykar. Ok treystande a nad ok myskunn almattigs guds ok hialp jumfru marie. sancte petars ok sancte pals postula. sancte magnns ok allra guds heilagra manna hofum uier gefit hverium rettskriptandum manne eda kinnu er ofrar eda gefur sagdri kirkiu j holli nockut uax eda annat þat sem nytsamligt er. eda fellur æ hne fyrer jumfru marie likneske segiande .ix. sinnum aue maria eda fyrer sancte magnus likneske segiande hans commemoracio. eda .iij. pater noster gude til heidurs ok þeim guds uin. So ok huerium þeim presti þar segir

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi Árna Magnússonar.

messu eda nockura þionauztu ueiter kirkiunni þar. gengr um kirkin segiande pater noster ok ane maria fyrer aullnm krisnum salnm er þangat sækia. joladag. paskadag. vppstigningardag. huitasunnu. Marínnessnr allar. Magnusmessur badar. allra heilagra Messo. kirkindag ok æ aullum hatjrdum. xl. daga j aflat j huert sinn er þeir giora fyrr sagda hluti eda annat giora gude ok kirkinni þar til heidnrs eda eflingar. Skal þetta aflat standa æfinliga gnde til lofs ok heidnr(s) jumfrn marie. blezndum magnuse ok aullum gnds helgnum monnm. enn aullnm krisnm salum til hialpar ok myskunnar. Ok til sanninda hier um settum uer vort jnsigle fyrer þetta bref skrifat j sama stad deige ok are sem fyrr segir.

439.

7. Oktober 1467.

að Staðarfelli.

SVEINN bisknp i Skálholti kvittar Þórð bónda Helgason nm porcio Staðarfellskirkjn nm þau sextán ár, sem hann hafði haldið hana, og hafði Þórðr bóndi lagt henni til sextán hnndraða.

AM. Fasc. XVII, 8. Frumrit á skinni, komið 1708 frá Erlendi Jónasyni á Hvoli. Innsigli Sveins biskups er enn fyrir bréfinu heilt. Apogf. 1512 & 1515.

kvittvnarbref fyrer stadarfelli kirkivnar veggna.
þordar helgasonar¹⁾

Vær sueinn med gnds nað bisknp j skalholte giorum godum monnum kynnigt med þessv vorv brefi at j vorri gistingv að stadarfelle æ stadarfellzstrond anno domini M^o cd^o lx^o vij^o jn die sanctornm martyrvm marcelli et apulej. nefndnm vær til sex skæliga menn þria presta ok þria bæendr að giora þa hlvti er þordur bondi helgason hafdi lagth til kirkivnar þar. Jn primis merkilig mессoklædi. ærliga brik. sexæring nyan med aullum reida. olafs

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi, en nafn Þórðar er þó með annari hendi en hitt.

líkneski ok metaskaler med metvm ollum. giordv þeir þessa nefnda hluti fiortan hundrudvm. hier til lagdi nefndr þordr bondi kirkivne tvo hvndra(d)s hesta. fyrer þessi greind sextan hvndrud giordvm vær þratt nefndan þord bonda knittan ok akærvlausan vm porcjo sagdrar kirkiu er fallit hafdi þa sextan vetur er hann bio þar. fyrer oss ok ollum vorvm efterkomendum kirkivnar formonnum. ok til sannenda hier vm settvm vær vortt jnsigli fyrer þetta bref skrifath j sama stad. degi ok ari sem fyr seiger.

440.

13. Október 1467.

í Múla.

VOTTORV tveggja manna um það, að Einar Jónsson handfesti Ólofu hústrú Loptsdóttur vitnisburð þann, er bréfið inniheldr, um jarðakaup þeirra Ara Guðmundssonar og Sveins Brandssonar um Brjanslæk og Lækjareignir og enn fleiri jarðir.

Eptir afskrift af frumritinu, staðfestri á Geirraudaeyri 17. Apr. 1704 af Guðmundi Dorleifssyni, J(óni) Jónssyni og Birni Jónssyni.

Þad giörum vier biörn helgason og Jon Jonsson godum mönnum vitañlegt med þessu ochar opnu briefe. ad þar uor-um (uier) j hið sauñ og heirdum ð ord og handaband þessara manna hustru Olofar loftsdottur af einne ðlfu enn einars Jonssonar af annare. ad nefndur einar Jonsson handfeste hustru Olofu suo felldañ vitnisburð sem hier efttir skrifadur stendur ord efttir ord ad sueria hier ad fullañ bokareid.

Suo felldañ vitnisburð ber eg einar Jonsson. ad eg var þar j hið. sá eg og heyrda ð. ð brianslæk ð bardaströnd. ord og handaband þessara Manna. ara Guðmundssonar af einue ðlfu og Sueins brandssonar af annare. ad suo firir skilldu. ad ðdurgreindur Sueinn brandsson selde Ara guðmundssyne jordina hálfa briðnslæk er liggur ð bardaströnd. og þar med allar hálfar lækiar eignir. er þar til heirdu og þar med selldi hann honum hálfañ Vatnsdal til fullrar eignar. og alla firir skrifada peninga adra med ollum þeim gögnum og giædum sem greindum jördum filger og filgdt hefur ad fornu og nyu. og hann vard fremst eigande ad. Hier i

mote gaf firnefndur Are gudmundsson adur skrifudnm Sueinj brandssyne jardernar badar hiardardale i dyrafirde fyrer sextijer hundrud og samþichte med fullu handabande¹⁾ og upplagi Þora Þorsteinsdotter eiginkninna ádur skrifadz Sueins allan ádur greindan giörning um firrskrifud jarda- kanp Ara gudmundssonar og Sueins brandssonar, var²⁾ eigin kninna Sueins brandssonar sister astisar eigin kninnu eiolfís halldorssonar er kalladur uar mokollur. Voru þessar kuinnar skilgietnar sister og dætnr Þorsteins bonda halldorssonar er átte læk og lækiar eigner allar. áttj hann og eche fleire börn efftir enn þessar tuær sister. heirda eg og sagt af mörgum skiluijsum Monnm. ad firgreindur þorste(i)rn halldorsson hefde átt adra konu firr enn hann fiech þeirra modur sistirana³⁾ þoru og ásdijssar, og þan þosteinn og su sama hans eiginkninna áttu eche skilgieted barn efftir er hann andadist. So og vissa eg ádnr nefndur einar Jonsson firir full sanninde, ad firrgreindur eiolfur halldorsson selde þrattnefndnm ara gudmundssyne til fullrar eignar adur nefndan hálfan prianslæk³⁾ á bardaströnd med öllum hálflum eignm er þar til heirdn, og þar med allan halfan Vatnzdal, hier j mot gaf ari gudmundsson firrskrifudum eiolfu halldorssyne haukadal i dyrafirde firir sextijer hundrada til fullrar eignar med öllum þeim gögnum og giædum er greindre jördu filger og filgdt hefur ad fornu og nyu. Vyssa eg og þrättnefndnr einar Jonsson firir full sanninde ad are Gudmundsson hieilt sijna rietta eign allan læk og lækiar eigner og þar med allan natnsdal, firir utan þaug itök sem almenningur veit ad adrir menn áttu, so leinge sem hann lifde, og suo hieilt hanz sonur gudmundur heitinn arason sijna rietta erfd og eign so leinge sem hann lifde, alla firr skrifada peninga, oc hier efftir uil eg sueria ef þurfa þikir.

Oc til sanninda hier nm settum vid firr nefndir menn biörn og Jon ochar innsigle firir þetta utisbrndarbrief, skrifad i mula j kollafirde j gufudalz kirkinsokn þridiudæg-

¹⁾ handabanda (!) afskr. ²⁾ b. v.; orðið vantar i afskr. ³⁾ Svo.

inn næsta firir Kalixtusmessu. Þá lidid var frá hijngad-
burd vorz herra Jesu christi M cccc Lx og siau ðr.

441.

23. Október 1467.

í Vatnsfirði.

SKIPTABRÉF eptir Björn Þorleifsson hinn ríka.

AM. Fasc. XVII, 9, framritið á skinni. Öll innsiglin, nema hið fyrsta og hið sjötta, eru dottin frá. Til eru margar pappírsafskriptir af þessu bréfi, en allar eru þær ónýtar; hafa smár þeirra rangt ár bréfsins (1470).

Hvenær vig Björns Þorleifssonar hafi gerzt þetta smár verðr nú ekki ljóst séð. Seinasta bréfið, sem hann kemr við í lifanda lífi og nú þekkið, er gert 26. Júní þetta ár (1467) á Skarði (Nr. 433 hér að fram-
an), og hefir það verið rétt fyrir alþingi, og hafa þeir þá líklega ridið á þing næstan daga Brandr lögmaðr og hann. En frá því 26. Júní þekkið nú ekkert bréf fyrri en 4. Sept. (1467), og er það einmitt danadómr yfir Arnbirni Sæbjarnarsoni, sem þá hefir verið í miklum mótgangi við Björn um samarið og vaðið eins og logi yfir eignir hans nm Snæfella-
nes, og ef til vill verið í vítorði eða samheldi með Einglendingum, þótt ekki sé þess berlega getið í dóminum (Nr. 434). Í þeim dómi ern þan Ólöf Loptsdóttir og Þorleifr sonr hennar talin málsaðilar, og þá hefir Björn verið dáiinn, en ekki or þess getið í dóminum, að svo sé, sem lík-
lega kemr af því, að vig hans hefir verið svo alveg ný að borið, að þeim hefir verið annað í hug en að gera sér það að orðnm. Það hefir því gerzt í Júní eða Angust. Jón Egilsson (Safn I, 58) og ýmsir eptir hon-
um segja svo frá, að Einglendingar í Rífi, sem drápn Björn, hafi brytjað líkama hans í stykki og sent Ólöfu, en útlend sagnarit nm þann tíma segja, að líki hans hafi þeir varpað í sjóinn. Bæði Björn á Skarðsá (Ann-
álar I, 50) og Espólin (Árb. II, 69) geta þess, að styrjöld hafi orðið og skærur með Einglendingum og Dönnm í nokkur ár á eptir út af vígi Björns, og finnast þess rök í útlendum sagnaritum nm þá tíma, og enn-
fremr, að Kristján konungr hafi látið taka fjögur skip fyrir Einglending-
um, eins og Espólin getr um. Er einna greinilegast sagt frá vígi Björns og afleiðingum þess í Hanaastaðakroníku Köhlers borgmeistara í Lybiku, sem prentuð er í Hanaekroníkubók Willebrandts, Lübeck 1748 Fol. II, bls. 187—294. Af því að eögu hans mun fáum íslenskum fræðimönnum kunnug, læt eg hana koma hér, svo menn hafi aðgang að henni. Er hún á þessa leið:

„1468. Linnenses Angli contra recens inter Angliæ et Daniæ regem Christiernum sancita federa in Islandiam navigarunt, ibique præfec-
tum regis interfecerunt, interfectumque in mare projecerunt, regnum vecti-
gal longo tempore collectum diripiunt et deinde bonam insulæ illius

partem devastant igne et ferro. Paulo post evenit, naves aliquot Linnenses mercibus onustas, Sundense fretum transire tenden(te)s, de que rex Daniæ certior factus, naves omnes Linnenses cum ipsis mercibus detineri mandavit. Primum inter se reges de restitutione relaxationeque frustr(r)a agunt. Quod Linnenses videntes, Hauseaticos, qui Londini tunc agebant, illius detentionis conscios ac quasi procuratores accusant, qua quidem accusatione in iudicium regis delata, tandem contra universam Hansæ societatem (exceptis Colouiensibus) repressaliæ decernuntur, hinc utriusque (ut fieri solet) ad arma, hostilesque impetitiones, terra marique fit concursus. In quo posteaquam, 4 fere annis continuis magna animorum contentione, nec minori subsidiorum jactura perseveratum fuit, donec tandem, dnce Burgundiæ aliisque principibus intervenientibus, coeptum est de restauranda concordia in civitate Trajectensi agi. A parte civitatum petebatur ante omnia ablatarum 70 navium restitutio, aut justa earum æstimatio. Rex tantarum expensarum refusionem, (de iis enim constare hand uegabat, quod res certa et explorata esset, notaque ex confessione in publico parlamento facto) impossibilem esse, excipiebat, at in retributionem perpetuationemque(!) priuilegiorum offerebat. Civitatibus a petitione recedere nolentibus, conventus tandem prorogatus fuit, atque eo pace firma ac perfecta conclusus his conditionibus: Primo ut rex in retributionem damni, omnium progenitorum privilegia, una cum novis articulis, de quibus Trajecti convenerant, regni nomine et auctoritate Parlamenti confirmaret, deinde, ut curiam Stilgardanam una cum duabus curiis aliis Brystonæ et Lynæ sitis, civitatibus, domini jure traderet, demum ut in sublevationem innocentium spouorum(!), quæ decretis repressaliis ingentia damna sustinuerant, rex omni costumarum lucro se abdicaret ad decem usque millia librarum in usus afflictorum erogandarum.

In diesen Jahre (1468) lies König Kristiern etliche Englische fangen, und ihnen Schiffe und Güter nehmen, weil sie im vorigen Jahre den Voigt in Island erwürgt hatten, dieser wegen beschuldigten die Engelländer die hansischen, dasz sie daz geholfen hätten, und hierauf wurden die tentschen Kauf-Leute zu London gefangen genommen, und aller ihrer Freyheiten, Briefe, Siegel und Baarschaft heratbt, worans denn nichts anders, als Krieg und Unruhe zwischen den Städten und dem Reiche Engelland erfolgen konnte. Zu der Zeit hielten es die cöllnischen Kaufleute mit den Englischen, verliessen die tentschen Kaufleute, und erwarben sich dadurch viele Freyheiten, es gerichte ihnen aber zu keinem Vortheil, wie aus dem folgenden Vertrage zu ersehen. In diesem Jahre entstand auch ein schwerer vierjähriger Krieg zwischen der Krone Engelland und den Hansa-Städten, der durch welland Herzog Carl zu Burgund, und andere Fürsten verglichen worden, und der noch hentes Tages Concordia Trajectensis genannt wird“. [Willebrandt. Hans. Chronik II, 226—227].

„1490. In dem 1490ten Jahre ward zu Antorf zwischen den englischen und den Hansa-Städten eine Tagleistung gehalten, aber nicht beschlossen. Die Englischen wollten allen Schaden, den ihnen die Dänen in der See zugefügt, von den Städten bezahlt haben, indem sie vorgaben, dasz dieses durch der Städte ans falschem Verdacht in grossen Schaden. Denn an sich waren die Englischen Ursache, sie hatten den dänischen Lehnmann, Børre Thorlossen, auf Island umgebracht, hielten auch nicht den in dem 1474ten Jahre geschlossen Utrechtischen Frieden, sondern erfüllten die See immer mit ihren und hernach auch mit der Franzosen Freybäntern, wodurch die Städte sowohl als die Dänen grossen Schaden litten, wenn sich nun der König Johann von Dännemark bey beyden Königen darüber beschwerte, so entschuldigten sie sich, wie ihre Unterthanen solches aller wider ihren willen thäten, obno dasz sie es verwehren könnten, deswegen mnste wol Dännemark Gewalt mit Gewalt vertreten“. [sama rit II, 237—38].

Í gömlum dönskum annál, sem nær fram til 1560 (í Gl. Kgl. Saml. 2432. 4to) er og getið um, að Kristján fyrsti hafi 1474 látið taka fjögur ensk skip (sbr. Árb. Esp. II, 69), sem komu frá Vindlandi með dýrum farni, og hefði það verið hinir sömu Einglendingar þar, er fyrrum höfðu drepit (Björn) hirðstjóra konungs á Íslandi: „Samme Aar (1474) ved Sancte Hanns Dag midsummer tid lod Konning Christiern gribe 4 Engelske skib som kom fraa Pridsenn lad met mange dyrebar tingester och Kiøbmandskab fordi att samme Engelske skib det Aar tilforrn jbiellsaa hanns Fogit paa Jslandt“.

Arfskiptabref þeirra brædrauua¹⁾.

Þad giorum wer jou asgeirsson. halldor hakouarson. philippus sigurdzson. þorarin arousson. brauudr sigurdzson. þordr audunarson. auruolfur einarsson. gisle philippusson. haralldur keneksson. jou þosteinnsson. markus ijonsson. asbiorn sturlason godvm mouuvm viturligt med þessu voru opnv breff. at þa er lidet uar fra hingad burd uors hera jehsu christi M. cccc. lx. oc siau ar. Maudvagin fyrstau j uetri²⁾ j uatzfirði j jsafirde woro wær til nefuder af ærligum manni juungkæra þorleife biornsyni j umbodi modr siunar hustru olofar loptzotr. sinna uegna oc brædra sinua arna oc einars oc jungfru solueigar systr þeirra at skipta oc sundr telja alla þa peninga kuika oc dauda fasta oc lausa frida oc ofrida er þeim hafdi til erfda fallid epter bioru

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ D. e. 19. Okt.

heitinn Þorleifsson faur þeirra sem guð hans sal hafi. enn fyrnefndri hústru olofu j sinn helming til jafnarskiptess við fúrgreind sysken.

Nú saker þess at fúrgreind mæðgin hústru olof loptz-dotter oc þorleifur Þiornson firir sig oc bræðr sína oc jungfrú solueig firir sig. lofudu með fullu haundabandi at hafa þat oc halda fullt oc langlegt eignarskipti huert vm sig sem uær fúrgreinder menn giordum oc skiptum þeirra a millum.

Jnn primis. skiptum vær hvstrv olofu skarde a skardz-straund oc aullum þeim jordum er þar fylgia oc þar með half saurbæiar fiara. flatey a breidafirde oc aullum þeim eyium er þar fylgia oc suo skarde epter þui sem fúrgreindri hvstru olofu hefer adr fremst til erfða fallit epter faurðr sinn oc modr. oc her til skiptum uær henni mafahlid er liggr j mille havfða oc ennis oc þeim jordum er þar fylgia. Altanesi a myrum oc þeim jordum er þar fylgia oc j borgarfirde. Mosfelli j mosfellz sueit. ase j holltum oc þeim jordum er bonndin atti þar a landinv. Her með skiptv uær henni bæ a raudasenni oc aullum þeim jordum er þar liggia til jnnann þinga. Briarslæk a bardastravnnð oc þeim jordum er þar liggia til suðr at skalanesi með eyium hualatrum oc jordum aullum j kroksfirde jnnan at laxa fratekin jorðin kambr. kalladarnes a straundum oc allar þær jarðer er þar fylgia með nordan epter bavlum at hafnarholmi. her til hlaut hun siafarborg j skagafirde oc allar þær jarðer er þar til heyrðu. attatigi. c. j jordum j hunauazþingi oc her til fimm hundrud kugillða oc tiutigi kugillða betr. floretigi hundrud j uirdinga gozi oc einu betur.

hlvtu j sitt hlutskipti j motz við modur sína þeir bræðurner syner Þiarnar heitins Þorleifssonar. Þorleifur oc arni oc einar oc þeirra syster jungfrú solveig Þiornsdotter.

hlavt eirn af þeim kulu j suinadal oc þar allar jarðer j dalnum oc þær jarðer er þar liggia til. skard j langadal oc bolstadarhlid oc eireksstadi oc. ij. jarðer j bug. wazhorn j linakradal oc mula þar hia oc halfa stapa a vaznesi. reiknast þesser peningar fiogr hundrud hundrada.

Enn einar Þiornson hlaut borg j sitt hlutskipti j uestr-

hopi oc þorkelshnol. meira os j midfirde oc allar þær jarder er þar til heyra med borg oc asi oc hualsa eou minne j hruta-firde. Reiknauduzt þessar peningar fiogr hvndrud hundrada.

hin þride j sitt hlutskipte. wazfiord oc adaluik oc þær jarder er þar fylgia med. bauduarshola j nesturhopi oc dugansdal j arnarfirde firir fiogr hundrud hundrada.

oc her til hlutu þeir bræduruer. þorleifur j siuu hlut jordina reykiahola a reykiauesi oc allar þær jarder er þar til liggia mille diupafiardar oc laxar med jordvni skaleyium.

Euu arui j sitt hlutskipti uup j dyrafirde oc allar þær jarder er þar til liggia ntau aluidru. war til uvps skipt medaldal oc holum oc klofi j aruarbylisdal. kirkivbol j annundafirde ut fra breidadal. her til halfa siauudu jord j steingrimsfirde.

Hlaut einar biornson aluidru j dyrafirde oc allar jarder ut fra medaldal oc firir slettanesi frateknu hrauni j keldudal. þar til hlaut haun kirkinbol j aruarbylissdal. jarder j arnarfiardardaulum oc .ij. jarder j talknafirde þær sem bondin atti þar.

her til hlutu þeir halft tolfra hundrad hnerr vm sig j uirdingargozi oc attatigi kvgillda auuars huudrads hverr þeirra med hestum oc audrnm kauplum.

Eun jvngfru solueig bioruzdotter syster þeirra. hlavt j sinn hlut hol j bolungaruik oc þær jarder er þar ero j kring oc j skalauik oc bondinu biorn atti. arnardalina bada. Reiknavduzt þessar¹⁾ jarder .ij. huudrud huudrada oc siau hundrud betr. hest j auuudarfirde oc allar þær jarder er þar ero jnn j fiordiu frateknv kirkinboli ut fra breidadal. her tif hlavt hvu. sex hundrud j uirdingargozi oc tivtigi kvgillda med kauplum.

Þessvm jordum skiptum uer fyr greiuder meun þeim brædrunm þorleifi. arna oc eiware biornsyni.

hlutu þeir þorleifur oc arui j siun hlut jordina andkulu j suinadal j hunauazþingi fyrer huudrad huudrada oc þær jarder er heuui fylgia oc sno heita. Hollt. hrafuabiorg. liotz-

¹⁾ Desser, frumbr.

hola[r]. snæringstader. grund. geithamrar. elldiarnzstade[r] j bug. þraum. skard j laugadal. bolstadarhlid. eireksstade[r]. wazhorn j linakradal oc mula þar hia. halfer stapar a uaznese. her til hlutu þeir adur nefnder brædr þorleifr oc arni jordina uazfiord j jsafirde firir hundrad hundrada oc þar til þær jarder er þar fylgia adaluik. hualatr. botn. haurgsblið. eyre j jsafirde. dugansdal j fossfirde j arnarfiardardaulum. bauduarshola j uestrhopi. stad j adaluik. garda. sæbol. skaldalr. þuerdalr. miduikr .ij. stackadalr. rekauik. tunga. atlastader. glumstader. hælarnik. hesteyr. haufda straund. dyniande. bolungarnik. fmrnfiordur. reykiarfiordr. þaralaturfiordr.

Hlaut þorleifr biornsson j sitt hlntskipti reykiahola æ reykianesi. skaleyiar. hamar lannd. halft midianes. skerdingsstadir. haullustader. midhus. barmar. hyrningsstader. berufiordur. kinnastader. skogar. kollabuder. hiallar. skaldstader. hrishuol. munis tuंगा. hafrafell. vogsbotn. biorg.

enn arni j sitt hlntskipti nup j dyrafirde. gerdhamra. arnarnes. birnstader. kotnupr. klvkvlannd. holar. gardr. kirkivbol j aunundarfirde vt fra breidadal. klof oc hola oc medaldal oc þessar jarder j steingrimsfirde. bolstad. bassa-stadi. saudnes. holla. kleifar. reykiarnik oc halfur hafnarholmunr.

Hlaut einar biornson j sinn hlvt borg j uestrhopi oc litlu borg. þorkelshuol. wazenda oc þuerar tnær. kistu. haurghol. þoreylarnup. gauksmýre. grauf oc grafarhol. osa tao. uigdisarstade. hualsa enu minne j hrntafirde oc her til hlant einar aluidrn j dyrafirde. kirkivbol j arnarbylissdal. eyre. saura. havfn. selvogar. slettanes. auskubrecku j kolmuladal. kluka. kirkivbol. avstmanzdalr. kirkiubol j feizdal oc backe. huesta en efri. jarder tnær j talknafirde. sudreyr oc tunga.

[Þessar fastaeigner skipavdu uær aller furskrifader menu þeim aullum mædginum at standa skyldi j pant firir skulldum þeirra suo micid sem þetta nemur.

olof loptzdotter skal hafa nortunngn oc asana enu eystri oc þat meira j fastaeignnm er bondin biorn atti þar oc .xx. c. j hrauni j kelledndal. Enn solueig aunnr .xx. c. enn þridiv.

xx. c. Þorleifi oc hanskolldzstadi j laxardal oc solheima a asum j hvnauazþingi¹⁾.

Og til saninda her nm settum nær adrnefnder menn uor jnncigle firir þetta skiptabref skrifad j nazfirde j jsa-firde favstvdagin næsta epter lucas Oessu a sama ari oc fur seiger.

442. [23. Október 1467. í Vatnsfirði].

SKRÁ nm skuldir eptir Björn Þorleifsson andaðan.

AM. Fasc. XVII, ad 9, frumritið á skinni, og er stungið saman við skiptabréf eptir Björn Þorleifsson frá 1467 (Nr. 441) og skiptabréf eptir Ólöfu Leptsdóttur frá 15. Apríl 1480.

Reiknaudnzt oc tauldnzt þessar skulder upp a arf þeirra Þorleifs biornzsonar oc brædra hans arna oc einars epter bondan biorn heitin Þorleifsson andatan sem gud hans sal haf.

Jn primis .iij. c. nobile oc .lx. nobile oc .vj. nobile oc .iiij. gylline betur j mins herra kongsens reikningsskap.

heinrek kepken .iij. nobile oc xl af uestmanaeyinm.

ofeigi jonssyni tin hnūdrud.

steinvynni biornzdottur halft fimmtanda hvnndrad.

Signallda gunnarssyni. lx. c. oc hest.

hvnndrad gyllina firir skiped þat er vpp var havgved j grunndarfirdi.

oddi siguatzsyni fimm kugillde. oc sera ara kugillde med leigu burdi.

arna jonssyni þriar ær.

joni hrafnsyni .xx. alnar.

asgrimi gudlavgssyni kvgillde.

joni arnasyni kugillde.

oddi þordarsyni siav. c.

fimmtan. c. gudmunde ualentinussyni.

¹⁾ [stendr á eptir ályktunarorðunum og endirinn á spássin, af því að það hefir upphaflega gleymzt úr, og svo ekki komizt á réttan stað.

birni sigurdzsyni firir .xx. c. jord.
sigurde einarssyni firir tuo hundrud fiska.

Þessar skullder j hvnauazþingi.
sera joni firir tuær mallt tunn(u)r.
klæng firir huðrad fiska oc tolf manada brefer.
filippus æ asi hvndrad.

sera þessa þriu .c. oc firir .xx. salumess(u)r. er hann
savng firir bondann.

bavrunum þoralfs heitins kugilde oc uod er bonndanum
selldu osinn.

aurnolfe firir suerd oc hanndzka oc jucku.

gudrunu snaradottr hundrad.

þorsteinni jonssyni j blaundublid fiogr kugillde.

birni tialldzsyni þriu kugillde.

astu halft annat hundrad.

joni suellahnavtt halft þridia kvgillde.

helgu þordardottr kugillde.

fimm .c. j jardar uerd firir dugansdal.

atti jungfrv solveig at giallda af sinum peningum suo
miclar skullder sem hier upp telr. lx. c. oc j. c. [einum
eyre fatt j¹⁾] j mins hera kongsins reikningskap .vj. c. oc
.xuij. (alner) henrek keppkin. seytian c. firir medaldalinn.
fiogr c. steinunni biornzdottur. þriu. c. sueini bordmannzsyni.
halft annat .c. astu. halft fiorda hundrad erfingium gud-
mundar heitins sueinssonar.

Suo micit uar reicknad oc virt j skipum j uazfirði
þeirra brædra þorleifs biornsonar oc arna biornsonar oc ein-
ars biornsonar halft .u. hundrad.

443. 12. Nóvember 1467. á Grýtubakka.
KAUPMÁLABRÉF Hrafns Brandssonar og Margrétar Eyjólf-
dóttur.

AM. Fasc. XVII, 12. Frumritið á skinni „fra Benedict Magnús-
syne“. Sjð innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en að eins eitt af þeim er
nú fyrir, og þó brákað.

¹⁾ [á spássúu.

Kaupmalabref Hrafns Brandsonar og
Margrietar Eyolfsdottur¹⁾.

In nomine domini amen.

Lystizt oc stadfestizt suo felldr kaupmali j gipting
Milli þeirra Rafns branżsonar af einni alfuo en margretar
eyjolfsdottur af annarri alfuo á grytobacka j haufdahuerfui
á þeirra brullaupsdegi. In festo sancte martini episcopi
confessoris²⁾ anno domini M^o CD^o LX° septimo ad Rafn branż-
son reicnadi sier þriu huudrvt hundrada til kaups vid mar-
greto eyjolfsdottur³⁾ j iordum oc lausafe. var þar fýst til
greind jordin skrida fyrer tiotigi hundrada. iodisarstadir
fyrer xv. huudrvt er liggia j reykiadal j mula kirkiu sokn.
geirbiannastadir fyrer hólfan þridia togh hundrada. hólf
jordin holl fyrer hólfan þridia togh hundrada er liggia j
kinn j stadarþingum. Mýr á tiorðnesi j husavikurþingum
fyrer v. huudrutt. Reki á lönganesi j saudanes þingum
fyrer v. huudrut. Enn hier til reicknadi hann sier lausa-
godz. gaf ádrnefndr rafn margreto kono sinne lx hundrada
j tilgiof. enn xxx huudratha j morgingiof oc beckiargiof. En
ad þessum feuxti oc haulldnum skildaga gaf eyjolfur bondi
annfinzson hier j mot Margeto dottur sinne halft annat
huudrat hundrada. þessar iardir er suo heita gazuik er
liggur á sualbardzstraund j sualbardzþingum fyrer lx huudr-
ada oc jordina kroca er ligr j hnioscadal j draflastadaþing-
um xxx huudrada oc þar til lausagoz sem til heýrer. Sam-
þycti oc sniolaug gudnadotter husfreyia eyjolfs bónda fylli-
liga þessa gipting oc fegiafer. kiori fyrrnefndur eyjolfur
bondi Margeto dottur sina málakono j gard rafns branż-
sonar bónda hennar. oc lagdi hennar múla vpp j hans beztu
eign iordina fyrrnefnda skridu. Suo oc ei sidur festi Rafn
branzson Margeto eyjolfsdottur sier til laugligrar eiginkono
ad guds laugum med þeim ordum sem þar til heýrer maurg-
um dóndimonnnum nærverandum. Voro þessir brullaups-
vottar sueinbiorn þordarson officialis holensis ecclesie. þor-
kell gudbiartzson. raugnualldur ásgrimsson. prestar. Mognus

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ Þ. e. 11. Nóv. ³⁾ Svo.

benedictzson. Magnns runolfsson. Þorsteinn branzson oc ion sigurdzson. Oc til sanninda her vm settum vær fyrrnefnder menn vóór innsigli fyrer þetta kanpmalabref er giortt var j sama stad oc ær. degi sidar enn fyrr seger.

444.

19. Nóvember 1467.

í Ögri.

KAUPMÁLABRÉF Magnúsar Magnússonar og Sigríðar Jónsdóttur, Ásgeirssonar.

AM. Fasc. XVII, §15. Frómritið á skinni. Sjú innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þrjú ein af þeim eru nú fyrir, og þó eitt þeirra stórbrákað.

Kanpmalabref Magnúsar Magnússonar og Sigríðar Jónsdóttur¹⁾.

In nomine domini amen.

Var suo felldr kaupmali gior og stadfestnr millum ærligra manna Magnús Magnússonar og sigrídur jónsdóttur at greindr magnús hafði til kavps uid adurnefnda sigrídur halft annat hundrad hundrada. var þar til greint fyrst jordin draflastader er²⁾ liggir j hníoskadal j þingeyiarþingi. og þat jardagoz meira sem hann eigr og þar til kugillde og lausagoz. Her j mot hafði fyr greindr sigrídur til kaups uid adr nefndan magnús. niutigi hundrada. woru þar til greindar þriar jarder er suo heita. hrafnabiorg. birnustader ok²⁾ efstidalr firer fimmtigi hundrada allar saman. liggia þessar jarder j jsafirde j augurskirkiu sokn. gaf fur greindr magnús adr greindri sigrídri kúinnu sinni fiordungsgiof af adr greindum peningum. kiore jon bonndi asgeirsson sigrídur dottr sina malakonn j gard opt nefndz magnús magnússonar. reiknadezt allr hennar mali hundrad hundrada og fimmtan hundradum betr. woru þessar festingaruoftar. sumarlíde eireksson. jon þorlaksson. sigualldi gunnarsson. biorn jónsson. erlendur gunnlangsson. Og²⁾ til meire stadfestu og

¹⁾ Aftan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ Svo fullum atöfum hér.

saninnda hier um setta eg tittnefndnr magnus magnussoñ og jon asgeirsson ockr juncigle med fyrnefndra manna jnciglum fyrer þetta kanpmalabref. skrifad j angri j jsafirde fimmtudaginn næsta fyrer ceciliu Messo. þa lidet nar fra hingadbrnd uors herra jhesu christi þusnnd fiogr hundrud sextiger ok siau ar.

445.

20. Nóvember 1467.

á Hólum.

Dómr útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um áverka og banatilræði Jóns Einarssonar við síra Kár Jónsson.

ÍBfél. 125A. 4to, bl. 56a—57a, dómabók skr. c. 1680.

Domnr wtnefndnr aff bisknp Olafi.

Þeim godum mönnum sem þetta Breff sia ednr heýra senda Sygurdur Þorlaksson. Einar Benedictsson. Kietill grijmolfsson. Biorn Þorsteinsson. Nikulas Þormodsson. Loduijk Hallsson. Steirnn Þorvaldsson. Olafur Jngimundarson prestar. Hallur Jonsson og Jon Þorsteinsson messndiaknar og Jon Palsson snpdiakn Q. G. og sijna knnugt giorandi arum eptir lausnarans fædingu 1467 ar. fostudaginn næstann firir Clementzmesso á Hoolnm j Hialltadal vorum wier j dom nefndir aff wirdnligum herra og vorum andligum faundur Biskup Olafi med gudz nad Biskupi á Hoolnm ad dæma a millum síra Kars Jonssonar og Jons einarssonar. ad fyrnefndur síra Kar kiærði til Jons Einarssonar ad hann hefði hogguid sig med suerdi sár á handlegginn og þar syndi síra Kar orid og bar ad honnm þriu atuik onnur. hogg a auxlina og stingi. ad hann hefði veitt sier firir. x. vetram.

J annari grein kiærði optnefndur síra Kar thil adur neffuz Jons Einarssonar ad hann hefði stngid hest sinn vndir sier thil dauda nn j vor er hann reid til kirkiunnar erindis og Bisknps. Sagði síra Kar ad Jon hefði veitt sier j þessu sinni .vj. banathilræði ef honnm hefði ecki hamlad verid. Sagdist síra Kar hafa bedist og krafist Biskupsinz tijundar j þad sinn og j þria tijma af adur greindum Joni.

Þui j fyrstn grein dæmum vier steffnuna logliga og Jon Einarsson logliga fyrer kalladan.

J annari dæmdum vier mork j steffnn foll. nema Jon geti sýnt loglig forfoll til ad hann matti ecki koma.

Hier med dæmdum vier j fyrstn akiæru sira Kars firir þann averka er hann kiærði til Jons .ij^o. firir hin .iij. atvikin .ij. stingina og hoggid dæmdum (vier) mork firir huortt þeirra og .vj. merkur j fullretti hans nema Jon vilie af lata eitthvad af þessu. Svo dæmdum vier hann skyll dugann ad sneria þar firir .vj. eid jnnan halfs manadar ad heyrðum dominnm firir Bisknpinnm edur hans logligum vmmboðzmanni. Fellur honum eidurinn þa dæmdum vier hann fallinn j þann af sialfu verkinn og hann skyll dugann ad sækia lansn thil Bisknpsins. nema hann syne med vitnum firir Bisknpi ad hann sie med logum leystur.

J annari grein kiærði sira Kar thil Jons Einarssonar. ad hann heffði veitt sier adhlaup med brugdnum knijfi og stack vndir honum hestinn thil dauds og veitti honnm .vj. banathilræði. Þni dæmdum vier sira Kar skyll dngann ad leida .ij. votta jnnan manadar firir Biskupinnm edur hans logligum vmmboðzmanni [ad þan hugdi hann¹] ad það væri prestsins skadi edur bani ef þau heffði ð hann komit og sno það ad Jon drap hestinn vnder honum. og ad þeim vitnum leiddum dæmdum vier tittneffndann Jon skyll dngann ad giallda sira Kari aptnr annan jafngodan hest. jnnan .vij. vndar ad heyrðum dominnm og eyrer vpp a hnoría viku thil þess ad hesturinn er knittar og prestinnm .vj. merkur j fullretti og sijna mork firir huortt thilræði af hinum .v.

J þridiu grein kiærði sira Kar til adur neffndz Jons ad hann heffði eigi lukt tijund sijna j wor nie rad firir giortt. sagdist sira Kar (hafa) bedist og krafid tijndar vpp a .iij. tijma og ecki feingid. þui dæmdum vier Jon skyll dugann ad tngiallda aptur tijndina ad logheimili sira Kars. þar thil .iij. merkur og .xviij. alnir j huoria krofn og skal golldid jnnan. xiiij. natta ad heyrðum dominnm. Nu saker þess ad sno stendur skriffad fyrri j dominnm. ad sira Kar

¹) [Dannig.

var særdur og sleiginn. lata suo log heilagrar kirkiu. ad Biskup skal taka rett a klerkum sijnnm sem kongur a þegnum sijnnm. þui dæmdum vier fyrrnefndir domsmenn Jon Einarsson skyldngann ad giallda biskupinum ij. merknr firir fyrsta hogg .iiij. merknr firir annad. Enn þar sem hann drap hestinn thil dauðz vndir prestinum er hann var j Biskupsins erendum og talmadi prestsins ferd og halldid sijdan ologliga hestinum. þar firir dæmdum vier tijtnefndan Jon skyldngann ad gialda biskupinum .xv. merkur. Skulu þessir peningar gialldast ad næstnm fardogum sem ei eru adnr eindagadir j ollnm logaurum.

Og til sanninda.

446. 29. Nóvember 1467. á Grenjaðarstöðum.

KAUPMÁLABRÉF Finnboga [lögmanns] Jónssonar og Málfríðar Torfadóttur.

AM. Fasc. XVII, 23. Frumrit á skinni. Fjögur innsigli hefa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. AM. Apogr. 1484. Frumritið var komið frá Stadarhóli.

kaupmalabref Finnb(oga) L(ögmanns).

Anno 1467.¹⁾

Ollum monnnm þeim sem þetta bref sia edur hejra senda olafur grimsson. arne einarsson. ion berþorsson. olafur eyiolffsson ok magnns hallason. qnedin guds ok sina kunigt giorande ath snb anno gracie Millessimo quadragentessumo sexagessimo septimo. faustudagin næsta fyrer mattenssmessu a hausted²⁾ a meirnm aukrum j skagafirde uoru uier j hia sanm ok heyrðnm æ ath hustrn kristin þorteinsdotter gipte finboga ionssyni med handabande malfride torfadottur dottur sina med hennar jayrde ok samþycke med allañ þann rett sem langligvm giptingarmanni ber ath gipta meý eda konu epter langum. uar þetta fekaup greindra manna j milli. ath finboge hafde til kaups

¹⁾ Aptan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ þ. e. 18. Sept.

uid malfride alla þa peninga er hann atte j faustu ok lausu-
fridu ok ofridu. reiknade hann þad flogur hundrud hundr-
ada. hier j mote hafde malfridur til (kaups) med finnoga
tuau hundrud hundrada af sinum faudur arfi. gaf finboge
malfride sextige hundrada j tilgiot ok annat sextige huodr-
ada j beckiargiote ok þer adrar gjafer sem hann uillde heue
til heidurs giora. Og til sauenda hier um settv uier fyr-
nefnder men uor iucigli fyrer þetta bref skrifad a greuiadar-
standum i reykiadal [uista dag¹⁾] fyrer andresmessu a sama
ari sem fyr seiger.

447. 19. Decembar 1467. í Bjarnanesi.

HERMUNDR ÁRNASON selr Teiti Gunnlaugssyni jörðina Þórólfs-
dal í Lóni með tilgreiudum landamerkjum og itökum, en
Teitr gefr í mót hálf Skálafell og hálf Sævarhóla í Fells-
hverfi.

Bisk. Isl. Skalh. Fasc. III, 7, í transskripti á skinni frá 10. Okt.
1526; AM. Apogr. Nr. 2530, með hendi Árna Magnússonar eptir trans-
skriptinu. Prentað í Timarití Jóns Péturssonar I, 44, eptir lakri afakript
úr bréfabók Ögmundar biskups.

Deim godum mounum sem þetta bref sia edur heyra
senda sira tiorfe bionsson. heinrek arnason. jou sæmundz-
sou og signatur halldorsson quediu guds og sina. kunuigt
giorandi med þessu woro opuu brefi at uier uorum þar j
hia saum og heyrdu upp a at hermundur arnason selde
teite guunlaugssyne jorðina þorolfsdal er liggr j lone j stada-
fellþingum²⁾ fyrer .xuiij. hundrut med aullum þeim gaugn-
um og gædum sem þeirri jorðu hefur fylgt at foruu og
nyiu og hann hafði fremst eigaudi at ordit. Sagði hermundur
til þessara landamerkia epter því sem hans fader hafði hon-
um sagt. og hann hafði heyrt af sira gudmundi þosteins-
syni. at dalur ætti jorð alla ofan at þiogaunum fyrer
uordan uada. og þar yfer um þuerholitin. og so alla jorð

¹⁾ [tvískr. í skbr. ²⁾ þannig.

oslitna j millum jokulsdr og laxdr. og allt iu uuder jokul. og sandin allan ut epter fyrer austan holltin. hriseyar og eskiholm. glamsmyr og herbiarnarey. jord og fioruna millum osshofda og papafiardaross a dalur og allan reka iuan fiardar og matreka allan utafiardar. nema seldur hafi uerit til stadafellz¹⁾ halfur matrekinu. þa eiga huorertueggiv at geyma og hafa matrekan huorer fyrer sig halfan. en hier j mot gaffyrnefndur teitur aduruefndum hermundi jordina halft skalafellit fyrer .xu.^o og halfa sefarholana fyrer .ccc. liggia þessar badar jarðer j kalfafellz þingum j fellzhuerfi. Skyldi optnefndur teitur hallda adurnefndri jordu þorolfsdal til laga. en hermundur suara lagarptingum a fyr greindri jordu. Og til saniuda hier um settum uier fy(r)nefnder meun uor jnsigli fyrer þetta kaupbrefer skrifat uar j biarnanesi j hornafirdi laugardagiun næsta fyrer torlaksmessu þa lidit uar fra hingatburd uors herra jehsu christi M. cccc. lx. og uij. ar.

448.

22. December 1467. á Munkaþverá.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Fasc. XVII, ad 2. Framtransskriptið á skinni. Brot eitt er eptir af fyrra innsigliun, en hitt er dottið frá. Apogr. 8001.

transskriptabref vm proventv

magnusar joussonar 1466. 27 annad eins latanda¹⁾.

Ollum monnum þeim sem²⁾ þetta bref sia edr heyra senda steingrimr isleifsson ok olafur Magnuss son kuediu guds ok sina kunnikt geraude ath uith saum ok yfirlasum opith bref dande mauua med þeirra heilum ok hangaudum innsiglium suo latauda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr prófentubréf Magnúsar Jónssonar og Margrétar Finnþjarnardóttur frá 2. Apr. 1466, Nr. 406].

Ok til audsýningar hier um setto uid fyrr skrifader menn ockur inusigle fyrer þetta transkriptabref skrifath a munckapuera j eyiafirde þridiadagiun næsta firer andlatz-

¹⁾ Svo. ²⁾ Hér stendr aprt „þeim“ í framb., en því er ofaukið.

dag hins heilaga þorlaks biskups þa er lidith var fra holdgan drottens þnsund flogur hundrath sextiger ok siau ar.

449.

[c. 1467].

AFHENDING staðarins í Hrepphólum, þegar Sveinn biskup lét afhenda og síra Gísli slepti, en síra Andrés tók við.

AM. 262 4to. bl. 1 a—b. skr. c. 1600. — AM. 66. 8vo. c. 1600.

Annar mældagi

Anno domini 143¹⁾ voru suo mykler peningar afgreiddir j Holum þa biskup Sucirn liet afhenda og sijra gisli slepti. Enn sijra Andries tok vid.

kyr xiiij og lx asandar.

vij hestar og iiij hross.

iiij^e j busbuhlutum og vornavirdum Eyrrer.

item iiij^e j gældum nautnm.

jtem fiell j portio kirkiunnar medan adurgreindur sijra gisle hieilt stadinn .ij. merkur hins .vij.^a c. fiell nijdur fim hundrut af þessu firir það sijra gisle liet uppgiora kyrciuna. enn hann lucktti honnm²⁾ xj ærgilldi j portio.

450.

1467.

MÆLDAGI kirkjunnar á Eyri í Álptafirði (Narfaeyri), þegar Sveinn biskup Pétursson visiteraði.

AM. 260. Fol. bls. 105 [aptan við Eyrarmældaga í Álptafirði (Narfa-

¹⁾ Þannig í handritinn, og er það skilið svo í Prestatali séra Sveins Niússonar (Kb. 1869), að ártalið eigi að vera 1431, en það nær eingri átt, því að Sveinn Pétursson var biskup í Skálholti 1466—1476. Staðar-afhendingarnar í Hrepphólum og þorcioraikningar frá 1474—76 eru enn til, og getr þessi afhending því ekki verið frá þeim árnun, og ekki heldr frá 1473, því séra Guðmundr Narfason sýnist 1474 hafa verið búinn að vera þar nokkur ár (5—6 ár); setti því þessi afhending að vera frá c. 1467.

²⁾ Þannig.

eyrar) i Vilchínabók CXCVIII]. AM. 259. Fol. skr. o. 1640; AM. 256. 4to. ekk. 1640; Landsb. 350. 4to. skr. 1643; JSig. 147. 4to. skr. 1665.

Anno Domini m. cd. lx.^o septimo. þa er virdulegur herra Sveinn með guds náð biskup j Skalholti gisti a Eyri j Alftrafirði liet hann gíaura kirkiuna þar vj skynsama menn. giordu þeir hana þa fyrer .vij.^o enn .iiij.^o oc .xx. ef hun være sæmiliga vppgiör epter þui sem vani er til ærligra¹⁾ kirkena.

Lagdi þa þorvaldur þorkielsson til sagdrar kirkiu marteins²⁾ lijkneski oc kiertistiku þar fyrer Tabulam yfer alltari. Alltarisklædi með forðvkum .ij. koparstikur oc eitt fontklæde fyrer .ccc.

Oreiknad portio vm .xv. ar oc .xx. meðann hann var þar.

Hier með lagde sonur hanns Narfe til messuklæde god. iij lijkneski með Alabastrum. eina kistv stora læsta. De sanctis bok j kringum areð. Missale og de Tempore bok frá þðskum til Adventu.

451.

15. Janúar 1468.

á Hólum.

Dómr tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um bætr af bræðrum Skúla heitins Árnasonar, er sært hafði biskupinn með höggi á höndina í vizitaziu.

AM. Fasc. XVIII, 7. Frumrit á skinni. Af tólf innsiglium eru nú átta fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3205.

vm vigxmal skula arnasonar.³⁾

Þath giorum vær sueinbiörn þordarson officialis heilagrar hola kirkiu. þorleifur magnusson. raadzman sagdz stadar. þorsteinn jonsson. sigmund steindorsson. sigurd þorlaksson. jon broddason. magnuss jonsson. þoraren þordarson. simon jngemundarson. andres jonsson. þorfinnur þorolfsson ok loduik hallzsson. prestar holabiskupsdæmis. godum monn-

¹⁾ arligra 260. ²⁾ Martinus 350, 147.

³⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

um viturlikt með þessu voru opuu brefue. anno domini m^o cd^o lx^o octauo. faustudagin næsta epter geisladagin¹⁾ j viduik j viduikarsueit vorum vær j dom nefnder af vorum uadugha herra ok audaligum fōður biskup olaf aa holum. ath dæma millum hans ok brædra skula heitins arnasonar. runolfs arnasonar. stulla arnasonar ok bauduars arnasonar vm þáá aakæru er biskupiu kærde þar fyrer oss. ath skuli heitiuu hefde hauggit sigh aa hina hægri hondina suo blod var vti ok er epter michelsmessu kuelld j saurbæ j eyiafirde er hann var j sinne laugligri visitacio. var ok þessi same giorninggur suarin þar fyrer oss vpp a fyrscrifadau skula heitinn. suo ok eigi sidr medkendizst þar fyrer oss fyr scrifader þrir brædur skula heiteñs ath þeir höfdu þetta sama máál laght þar med haūdabande vnder tolf presta dom vid biskupin. ok ath bæta fyrer hinn dauda epter laugum suo sem þeir höfdu vnder laght. var þath vor domur j fýstu. ath vær dæmdum biskupinum áá þessu hauggino mork ok tuttuu j sarabætur. þui vær dæmdum biskupium tuifalldau nett j sinue visitacio. ok þridia nett- arfar fyrer þath er hann var hans husboude. J anuare grein dæmdum vær biskupium sextigi marka hid hæsta fullrette kirkiunar. skýllde fýr scrifuader þrir brædr luka þessa peñituga ath næstum fardogum heima áá holum biskupinum eðr haus vmbodzmauni epter þui sem þeir hafua vnder laght adr ok fyr scrifuad stendur. var þessi vor domur vpp sagdr j sama stad. dag ok úr sem fyr seiger. Ok til sanuinda hier vm settum vær fyrnefnder prestar vor jucigli fyrer þetta domsbref scrifuat áá holum j hiallta- dáál deigi sidar en fyr seiger.

452.

6. Febrúar 1468.

á Þingeyrum.

ÞORLEIFR jungkæri Björnsson selr Egli Grimssyni jörðina á Skarði í Langadal fyrir Eyvindarstaði í Blöndudal.

AM. Apogr. 747 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti á skinni frá 9. Marts 1492.

¹⁾ D. e. 14. Janúar.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia eda heyra senda gisli philipsson. gisli þorgilsson. gudmndr þorbiarnarson. olafnr grimsson. eyolfur vigfusson. og þorsteinn sölvason kuedin guds og sina kunnigt giorandi at þa er lidit uar fra hingatbrud uors herra jesu christi þsunnd fiðgr hundrut sextiger og atta ar midnikndaginn næsta efter blasins(Messo¹⁾) j huammi j vazdal uorum nær j hia saum og heyrdum a ord þeirra og handdabannð af eiuni alfu junngkæra þorleifs biornssonar. enn af annarre eigils grimssonar at suo firir skildn at fyrrnefndr þorleifr selde adurgreindum egle jordena alla skard j lanngadal er liggur j holltastadapingum med ollum þeim gaugnum og giædum sem greindri jordu fylger og fylgt hefur at fornu og nyiv og hann nard fremst eigandi at j erfd efter favdnr sinn med suo vordinni kirkivskylld sem þar kynni at profazt. Reiknade og þrattnefndr þorleifur at bulngarnes uæri eign kirkiunnar a skarde ef þat er eigi adur bygt af heimalandi. hier j mote gaf tittnefndr eigill optnefndum þorleifi jördina alla a eyuindarstödum er ligr j blaundndal j holakirkiusokn med ollum þeim gögnum og giædum sem greindri jördu fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og hann vard fremst eigandi at efter sinu kaupi firir ntan þann jardar-spott er hann reiknadi sig hafa agreint vid arna geirsson. sagdi greindr eigill halfkirkin skyllð a jördunni a eyvinndarstödum. Skyllði og huor þeirra optnefndra manna þorleifnr og eigill suara firir þa kirkiu er a þeirri jördu stod er huor um sig hafdi þa keypta. skyllði og þrattnefndur eigill hallda jördunni a skardi til laga enn þorleifnr svara laga-riptingum. Suo og ei sidnr skyllði tittnefndr þorleifr hallda jördunni a eyuindarstödum til laga. enn ef hun kann af at ganga med lognum skyllði þorleifur eiga atgang til þeirra jarda er nefndnr eigill hafdi gefit bondannu birni þorleifs-syne firir greinda iaurd eyuindarstade eda sinna syskina at rettum reikningi. enn eigill þar vid skilðr. Ok til sanninda hier um setti þorleifur biornsson sitt jnsigli med uorum fyrgreindra manna jnsiglum firir þetta jardakanpsbref

¹⁾ þ. e. 4. Febr.

er skrifat uar æ þingeyrum j hunavazþingi æ sama are tueim nottum sidar enn fyrr seiger.

453. 2. Marts 1468. á Hálsi í Kjós.
VITNISBURÐARBRÉF um laudamerki Ílifsdals í Kjós og Mýdals.

AM. 238. 4to bl. 98, Bessastaðabók, skr. c. 1570. — JSig. 148. 4to, bls. 153, skr. 1696.

Lañdamerkiabref á milli mydals og ilifsdals.

Þad giorum uit Jon eigilson og Jon haukson godum monnum nitrliggt med þessv ockru brefi ad uid uorum j hia ad þeir ridu á laudamerki j millum Jlifsdals og mydals iuar vigfussou er þa atti Jlifsdal. og eyolfr Jonson er þa atti mydal. og eignadi greiudr eyolfr sier alldri leingra en j nedañuerdañ Sandhrygginn. er geingr ofan ur hnuknum fyrir sunuañ fram j dalnum. og suo yfer griotfestina¹⁾ er geingr ofau ur fiallinu fyrir uordañ fram j daluum. Og til sanninda hier um setinm vid fyrr uefndir menn ockur jnn-sigli fyrir þetta bref skrifad á nedra halsi j kios. miduiku-daginu fyrstañ j faustu þa lidit uar fra²⁾ gudz burd 1468 ar.

454. 30. Marts 1468. í Holti undir Eyjafjöllum.
SNORRI Þorsteinsson og Guðrún Gizurardóttir, móðir hans, ganga í borginn fyrir Grím Þorsteinsson, bróður Snorra og son Guðrúnar, „við staðarins peninga, hvert beneficium, sem hann kynni að þiggja af síuum herra biskupinum“.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 3, framritið á skinni. AM. Apogr. 2481 eptir frumbréfinu „accuratissime“. Innsiglið var dottið frá, þegar Árni lét afakrifa bréfið.

Vitnisburðarbrief³⁾

Þat gerum vith jon ionsson og bodvar þorolfsson god-um monnum vitanligt med þessv ockru opnu brefe þa er lidit var fra hingatburde vors herra iehsv christi 0° cd^o lx^o og atta ár suunodaginn næsta epter annunciacionem

¹⁾ grjótrústina 143. ²⁾ 143; sl. 238. ³⁾ Utan á bréfinu með forni hendi.

beate marie¹⁾ j drangshljð vnder eyafíollum vorum vith j hia saum og heyrðvm vppá ord og handaband sira grims þorsteinssonar af annare alfv enn af annare alfv snorra þorsteinssonar hans broðurs og gudrunar gizurardottur þeirra modr suo fyrir skildv at fyr nefnd gudrún og snorre settv sina penninga j borgan vith stadarens penninga huert beneficium sem hann kynne at þiggja af sinum herra biskupenum. Og til sannenda hier vm settum vith fyrr nefnder menn ockr jnsigle fyrir þetta vitnisburðarbref skrifat j hollte vnder eyafíollum terció kalendas aprilis a sama ðre og fyr seiger.

455. 8. Apríl 1468. í skrifstofunni í Vatnsfirði.
24. Júní 1469. á Reykhólum.

ÓLÖF hústrú Loftsdóttir handleggir Örnólfi Einarssyni til eignar jarðirnar Tannstaðarbakka, Útiblíksstaði og Hvalsá hina minni, ef af honum geingi jarðirnar Álfadalr og Hraun á Ingjaldssandi, er Björn bóndi Þorleifsson hafði selt Örnólfi.

AM. Fasc. XVIII, 3. Frumrit á skinni. Af þrem innsiglium er eitt dottið frá.

kaupbref firir ulfadolom (og) tannstaðabacka
j hrutafríð²⁾.

Þat giorvm wær jon narfvason. jon markvsson og helgi filipusson godum monnum kvnningtt med þessv woro opnv bref þa er lidit war fra hingatburð wors herra jhesv christi. M. cccc. ix. og atta ar. fostvdagin næsta fyrer palmadag j skrifstofunne a Wazfiardarstad j isafirde worum wær j hia saum ok heyrðvm á ord og handaband þessara manna hustru olofu³⁾ loftzdóttir af eirne alfu enn annare ornolfr cinarsson⁴⁾. at sua fyrer skildu at adrgreind olof handlagdi fyrr greindvm ornolfi apptur jarðirnar er suo heita tanstaðarbacki er liggir j hrutafríðe j stadar kirkiv sokn. wtiblíksstaðe j midfirde er liggir j mels kirkiu sokn og hualsá ena minne er lig(g)ur i backa kirkiu sokn edr sua goda peninga

¹⁾ Þ. e. 27. Marta. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld. ³⁾ Svo.

sem þeim kemnr vel til samans wu fyrer greindar jarðir og þau fíaugur kngilldi er þar stodu med sua framt sem af gengi af þrattnefndum ornolfi med lognm edr wæri gripnar med ofriki an doms edr laga wtan sonss edr sama þær jarðer er sna heita alfadalr og hraun á jngialdzsande j sæbols kirkiu sokn er bondin biorn þorleifsson sem gud hans sal hafi selldi tittnefndum ornolfi fyrer adrgreindar jarðer. skilldi þrattnefnd of eiga alla sokn æ fyr nefndum jorðnm alfadal og hranne og þeim .iiij. kngilldnu er þar standa med og állogr hner þessa peninga gripi eda tæki. Og til saninda hier wu settnu wæ fyr nefnder menn wor jnzigle fyrer þetta bref er giortt war at reykiæholuð á reykiænese wpp á jonssoðesso dag baptista. æri sidar enn fyrer seiger.

456.

18. Maí 1468. í Sælingsdalstungu.

TRANSSKRIFTARBREF.

AM. Fasc. XVI, 80, frumritið á skiani. Þrjú innsigli eru fyrir bréfinu.

Þat giõrum nær gunnar jonsson. maguns þoralfsson ok þorarinn brannzson. godnu monnum viturlegt med þessu noru opnu brefe. ath nær haufum sedh ok ýfer lesit opit umbodsbref stýrs snorasonar. med hans heiln ok oskaudu hanganda jnsigle. suo latanda ord epter ordh sem hier seiger.

[Hér kemr umboðsbrefið frá 26. Nóv. 1465, Nr. 408].

Ok til sannenda hier nu settvm wæ fyr nefnder menn uor jnsigle fyrer þetta transkriptarbref. skrifad j sælingsdalstungv j huamsueit midnikndaghin næsta epter halluardzmessu á uorit Þá er lidid war fra hingatburd nors herra jhsu christi þushund flogr hnðrud sextiger ok atta ar.

457.

29. Maí 1468.

á Möðruvöllum.

VITNISBURÐR Sveins Þorkelssonar um landamerki Klifshaga í Skinnastaðapingum.

Eptir frumritinn á skinni frá Brekku í Núpasveit, sem séra Þorleifr Jónsson á Skinnastað útvegaði mér að láni og sendi mér sumarið 1893 í Reykjavík. Eitt innsigli hefir verið fyrir bréfinn, en það er dottið frá. Þveingrinn er eptir.

landamerkiabref vm klifshaga¹⁾.

Þath giorer ek sveinn Þorkelsson godvm monnum vitrligt med þessv minv brefi ath fyrrer þremtigvm ara þa ek bio í klifshaga er lig(g)r í skinnastada kirkiv sokn ok ek atta adr nefnda iavrd og gvdrvn kona mín at ek hafda ok hieilt landamerki ad langagardi hinvm sydra motz vid leifsstadi ok svo fyrrer nedan brvna a svdr a klif mozt vid aelæk svo ath eingi akærði svo ek uissi ok hier epter vil ek sveria ef þvra þiker ok til sannenda hier vm setti ek mitt innsigli fyrrer þetta bref er skrifat var a mavdrvvavllvm í havrgardal svnnvdagenn næsta epter vppstigningardag þa er lidid var fra hingadbvrd vors herra ihesu cristi þvsvnd flogur hvndrvd sextiger ok atta ar.

458.

5. Júní 1468.

í Syðsta-Hvammi.

VITNISBURÐR Þorvarðs Þorvarðssonar, að hann hafi vitað meira en þrjátígi vetra, að Reykir í Miðfirði ætti veiði í og land að Bugðuhyl.

AM. Apogr. 511, afskrípt staðfest 18. Sept. 1712 í Reykjavík af Árna Magnússyni, Páli Hákonarsoni og Magnúsi Einarsyni, gerð „Ex originali Þordar Þorleifssonar á Kirkiubæiarklaustri“.

Þat giori eg þorvarðr þordarson godvm monnum kunigt med þessv minu opnu brefi at eg vissa arna sveinsson og gudmund þorlakzson og þorlak son hans bva a torfustodum j miðfirði og eigavdv²⁾ sier allðri leingra ofan en j jsofs-

¹⁾ Aptan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ eiguvdi, hdr.

melshorni¹⁾ sikit redi fram j a. var eg heimilismadr a torfvstóðvm og bergstóðvm siu²⁾ vetur hia þessvm monnum og xvi vetur a stadarbacka og vissa eg alldri þessa meu fara j bvgdvhyl ne i flíotit þar fyrer ofan uema med lane reykiamauna og alldri landzhlut or taka so eg vissa vpp a alla þessa vetur er eg var þar uer vpp a .xxx. vetra er eg var j midfirði þa heyrda eg alldri tvímæle a annar ætti halfau boguhyl¹⁾ og halft flíotit fyrer ofau en reyker þessa jord og veidi ofau fra melshoruueu sem fyr seiger. Og til sanenda her vm setta eg mitt jusigli fyrer þetta vituisburdabref er skrifat var j synzta hvame j midfirði a hvitasvnu anno domini 10° cd^o lx^o oktavo.

459.

8. Júní 1468. í Túngu í Fljótum.

4. Febrúar 1469. í Holti í Fljótum.

VIGFÚS ÞORSTEINSSON selr Hákoni Jónssyni jörðina Vatnsenda í Ólafsfirði fyrir þrjátígi hundraða í lausafé með tilgreindum landamerkjum.

AM. Fasc. XVIII, 13. Frumrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en sumt af þeim er nú dettið frá. — AM. Apogr. 275. — Bréf þetta er prentað í Tímariti Jóns Pétssonar IV, 70–71.

Watzendi. Kaupbref þrjár Vatnzeuda 1468.³⁾

Þath gerum vier hallsteinn þorsteinsson. þorualldr jonsou. jllugi helgasou ok augmuendr eyiolffsou godum monnum viturligt med þessu voro brefi. at þa er lidit var fra hiugatburd vors herra jhesu christi þushundrot fíogur hundrot sextigir ok atta ar j tuugu j flíotum midkudaginn næsta eptir huitasuunu voro vier j hia savm ok heyrðum a ord ok handabaud þessara manna vigfus þorsteinssonar ok hakonar jonssonar at sua fyrer skildu at vigfus selldi hakoni jonssyni jordiua vazeuda er liggur j olafsfirði j kua beckiarpingum med ollum þeim gognum ok gæðum sem henni hefir fylgt at forno ok nýiu ok haun vard fremzt

¹⁾ þannig. ²⁾ svo = sjó; ³⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

eigande at ok jtolulansa at aullu jordina. sagdi fyrgreindr vigfus þesse landamerke med vazenda. at gardr redi fyrir vtan. Enn fyrir snnnann langa gardr upp j fiall ok ofan j siki ok rettsyni or gardinnm yfer j ana. hier j mot gaf tittnefndr hakon ionsson þriatigi hundrada sna greinda peninga. xx. malnytn kugillde ok fiognr gielldfiar kugillde. ok tuo hundrot j hrossvm ok fiogur hndrot j friduirdnm peningum. medkennidistz_optnefndr vigfus bondi at hann hefði fulla ok alla peninga uppborit sna honnm vel anægir fyrir adr greinda iord vatzenda. skýllði hakon jonsson hallda til laga jordnni enn vigfus suara lagariptingnm. samþyckti hallbera jonsdottir kninna vigfus bonda j sama handabandi þetta jardarkaup. ok hier med gaf hakon fnsa bonda hest vm fram ok lukti hann þegar þeir keyptn.

Ok til sanninda hier vm settn vier fyr nefndir menn vor insigli fyrir þetta bref skrifat j holtti j fliotum laugar-daginn fýstan j inin¹⁾ vikna fostu. ari sidar en fyr segir.

460.

22. Júní 1468

í Víðvík.

DÓMR tólf manna, útnefndr af Jóni Þórðarsyni, kongs nm-boðsmanni í Hegrannessþingi, nm vigsmál Hallvarðs Ámundssonar, er sló Skúla Árnason ófyrirsynju í hel.

AM. Fasc. XVIII, 8, eptir transskripti á skinni frá 24. Júní 1468.

vm vigsmal skvla²⁾.

Ollum monnnm þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorstein magnnsson. halldor brandzson. olafur grimsson. benedict asgrimsson. vigfus suarsson³⁾. kolle magnnsson. bauduar finnzsson. jllnghi halldorsson. laugrettumenn j hægrannessþingi arne einarsson. halldor steinþorsson. sueinn gudmundzsson ok hellgi jonsson. bændr sama þings. knediu gudz ok sina. kunnikt giorandi. þáá er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund fiogur hundrnt sextigi

¹⁾ Svo. ²⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ³⁾ Svo; ekki: juarsson.

ok atta áár. miduikudaginn næsta fyrer jonsmesso baptiste j viduik j viduikarsueit. áá þingstad rættum voru vær j dom nefnder af velbornum manni jone þorda(r)syne er þáá hafdi mins herra kongsins sýslu j hægranesþingi. ath dæma j millum vors naadugs herra biskups olafs aa holum. ok runolfs arnasonar. vm þær vigsbætur sem adr nefndur biskup olaf hafdi j borgaū geingit vid fyrnefndañ runolf ok hans brædr ath luka fyrer halluard amundzson. er oforsyniu hafdi j hel sleigit skula arnason brodr þeirra. suo ok ei sidur lagdi opt nefndr biskup olaf. ok þratt nefndur runolfur med handabaūdi vnder vor(n) dom þar áá þinginu vm adr greindar vigsbætur. lýsti tit nefndr biskup olaf fyrer oss. adr nefndum domsmonnum. ath adrnefndr skuli hefði haugguid sikh áá hoūdina fyr en hann fleck sitt bana sáár ok syndi oss þar skilriki til. ok hieilt hann þar fyrer j banne. nu saker þess ath biskupin reiknadi hann fallit hafua j hinu hæstu stormæli heilagrar kirkiu. enn vær finnum hier ecki vm scrifuad j voru laugmale þath er oss þiker nær ganga en þath. ath vor landz lagha bok seger ath aunguer mege þetta sýndalaust giora ath taka menn af nema sáá domari sem kongr hefur til þess skipat. Jtem j annare grein stendr suo scrifuad. allt þat laugbok skillur eigi. þáá skal þath or hueriu máále hafua sem laugrættumenn aller verda aa eitt satter. enn ef þáá skilur áá. þáá ráadi laugmadr ok þeir sem honum samþýckia. þui fyrer adr scrifuadar greiner. dæmdum vær fyr nefnder domsmenn. ath suo profuodu þetta máál vnder vrskurd brandz jonssonar laugmannz ok laugrættumanna samþýcki. huersu mýklar bætur skaulu gialldazst epter þrátt nefndan skula arnason. huort hann vill sialfur ýfuer taka nu a alþingi eda heima j hieradi jnnañ næsta manadar epter þing. enn ef hann þickizst ecki faa ýfer tekít. þáá riti til kongs epter þui profue sem honum þiker hier áá komít. Ok til sannanda¹⁾ hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta domsbref er giort nar j sama stad. dagh ok áár sem fyr seiger.

¹⁾ Svo.

461.

24. Júní 1468.

á Hólum.

TRANSSKRIFTARBREFF.

AM. Fasc. XVII, 8, frumtransskriptið á skinni. Af 4 innsiglium eru nú tvö bráknð eptir. Lök afskrift af þessu transskripti er í skjala-bók séra Jóns Haldórssonar í Hitardal í Landsbókasafni 107. 4to. bls. 96—99 með ranggu ártali (1478).

Þath giorum vær þorleifur magnusson. biorñ þorsteins-son. prestar. jon þordarson ok nicholas jussason. godum monnum viturligt med þessu voro brefui. ath vær saum ok ýfuerlasum domsbref med heilum ok hangandum jnciglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr Viðvíkrðómr Jóns Þórðarsonar um víg Skúla Árnasonar frá 22. Júní 1468, Nr. 460].

Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jnncigli fyrer þetta transkriptarbref scrifuad aa holum j hialltaðáál áá sancte johannis dagh baptiste. anno domini 10° cd^o lx octauo.

462.

1468.

í Björgvin.

BREF(SFORM) Hallvarðs priors förumunka í Björgvin um það, að taka þá inn í lifnað þeirra bræðra, er að reglu þeirra vilji hallast og þeirra lifnað halda.

AM. Fasc. XVIII, 5. Frumrit á skinni með einn innsigli „feingid af Torfa Jónssyne í Flatey 1703“ (AM.). Þess er getið í bréfaskrá Grunnavíkr-Jóns, að þetta skjal mnni í fyrstunni hafa verið sent til Íslands. — AM. Apogr. 5604 með hendi Árna Magnússonar sjálfs.

Deotis et in christo sibi dilectis¹⁾ ac consorti sue¹⁾ predilecte. frater halluardus ordinis predicatorum prior bergen(sis) salutem et augmentum continuum celestium gratiarum. existente uestre ut audiui erga fratres nostri ordinis deuocionis affectione et illius usque ju finem perdurante fauorabili continuacione. uestris factis facere cypiens desiderijs uobis omnium missarum.

¹⁾ Antt bil fyrir svo sem tíu stöfnum í frumritinu.

oracionnm. predicacionnm. vigiliarum. jeiuniornm. abstinen-
 ciarum. laborum ceterorumque bonorum. que per fratres nostri
 conuentus bergensis fieri donauerit copiosa clemencia salua-
 toris. participacionem. tenore presentium concedo spiritnalem.
 ut multiplici suffragiorum presidio et hic augmentum gracie
 et in futuro mereamur vite eterne premium possidere. Volo
 insuper ordinis. vt anime uestre. post decessus vestros frat-
 rum prefati conuentus nostri suffragijs et oracionibus re-
 commendentur cum uestri obitus jbidem fuerint nunciati.
 In cuius confessionis testimoninm sigillum mei officij pre-
 sentibus est appensum. Datnm bergen. anno domini. m. cd.
 lx. viij.

463.

7. Júlí 1468.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti kvittar Halldór Hákonarson um
 útlukning fimmhundraða „í aflausn“ hálfkirkjujarðar á Kirkju-
 bóli í Valþjófsdal til Holtskirkju í Önundarfirði.

JSig. 143. 4to, bls. 275, skr. c. 1600. — Landsbókasafn 107. 4to.
 bls. 409—10, skr. c. 1730 (séra Jón í Hitardal).

QvittnnarBref Sveins Byskups gefed Halldore Hakonarsyne
 upp a. v^o. til Holltskirkiu. Anno 1468¹).

Vier Sneirnn med gudz nad biskup í Skalholltti giorum
 godum monnum knnnugtt med þessu voru opnu brefe at
 Halldor Hakonarson kom firir oss heim j Skalholltt og
 sagdist lnekttt hafa þau .v.^o sem vær skipudum honum ad
 luka kirkiunne j Holltti j Aunundarfirdi þui ad vær hofum
 skipad halfkirkiu skyld á jordu fyrr greindz Halldorz a
 kirkiuboli j valþiofsdal j Aunundarfirdi er liggur j Hollttz
 kirkiu sokn. þui oss list þar ecki meiri peningar til eiga
 ad koma. Nu saker þess ad greindur Halldor getur það
 sýnt med godra manna vitundum²) ad adur nefnd fimm
 hundrud sie ligtt³) j aflausnn fyrr greindrar halfkirkiu

¹) 107; sl. 143; ²) vitnum_107; ³) lukt 107.

jarðar kirkiubols. þui gefnm vier adur greindan Halldor og alla hans erfingia kuitta og ðkiærulansa þar vmm firir oss og ollum vorum epterkomendum kirkinnar formonnum j Skalholltti.

Og til sanninda hier vmm setim vier vortt insigli firir þetta kuittnarbref er skrifad var j Skalholltti in translatione Sancte Thome Martyris þá er lidid var fró hingadburd vorz herra Jesu christi þusund flogur hundrud sextiger og atta ár.

464. 24. Júlí 1468. á Flugumýri.

PÁLL Brandsson handabandar í umboði sira Jóns Pálssonar og Finnboga Jónssonar Ólafi biskupi á Hólum til fullrar eignar alla þá ákæru, er þeir þóttust eiga til jarðarinnar Valbjófstaða í Núpasveit eða andvirðis hennar; ennfremr lofaði Páll biskupi fjórum tignum hundraða og að gera honam veizlu og gefa sémilegt þing; skyldi það alt fram komið að öðrn hausti og sira Jón og Finnbogi þá kvittir við biskup.

AM. Fasc. XVIII, 6. Frumritið á skinni. Af átta innsiglium eru fjögur nú eptir, og þó eitt þeirra brákað. — AM. Apogr. 3204.

bref vm saattmaal j mildom biskupin ok sira jon paalsson ok lofuan paals brandzsonar¹⁾.

Þath giorum vær brodr einar abote áá munkkapvera. prior sigurdr áá modruollnm. sneinbiorn þordarson officialis heilagrar holakirkju. þorleifur magnusson. raadzmann sagdz stadar. semingr magnusson. þorsteinn jonsson. sigurdr þorlaksson. ok nicholas þormodsson prestar hola bisknpsdæmis. godum monnum viturlikt med þessu voru opnu brefui. ath þar voru vær j hia. sanm ok heyrðnm aa. áá grundene fyrer ofan roodugrind j skagafirde. laugardagin næsta fyrer Jacobsmessu²⁾. ord ok hañdabañd. vors nááduga herra biskup olafs af annari alfno. enn páals bonda brandzsonar af ann-

¹⁾ Utan á bréfinu með forrari hendi. ²⁾ D. e. 23. Júlí.

ari. ath sno fyrer skilldn. ath fyr scrifadur pááll hañda-
bañdade biskup olafue vegna sira jons paalssonar ok finn-
boga jonssonar. ath aull sw akæra sem hnor þeirra vm sigh
þottizst mega eiga til jardarinnar a valþiofstodum j nnpa-
sueit skýlde vera anllngis knitt ok áákærnlans af þeim.
ok suo eigi sidr jardar verdit. ef þath mætti helldr þeirra
med langum verda. hier med hañdabañdade opt nefndur
pááll þratt nefndnm biskup olafue fiorertigi hundrada ok
þar til ath giora honnm veizln ok gefua honum sæmeligt
þing epter þui sem hann vilde giort hafna. skýllde þessir
allir fyr scrifader peningar lukter ok veizla af reidd hitt
seinazta ath audru hauste er nu næst kemr. hier j moti
hañdabañdade tittnefndr biskup olaf fyr scrifadan sira jon
páálsson aullungis kuittan ok akærnlansan vm alla þaa pen-
inga ok reikniñgskap sem hann var honum skýlldngr ok
heilagri hola kirkin. sanmuleidizst handabandade biskupin
sira jon páálsson ok finnbogha jonsson ok alla þeirra fylg-
era aullungis kuitta vm aull þau malafelle sem þeirra hafde
j millum farit. Ok til sanninda hier vm settnm vær fyr
nefnder kennemenn vor incig(l)i fyrer þetta bref er skrifuad
var aa flugumýre j skagafirde jn vigilia sancti jacobi apo-
stoli. anno domini M^o cd^o lx^o octauo.

465.

25. Júlí 1468.

í Skálholti.

SVEINN biskup i Skálholti samþykkir það kaupbréf og kvitt-
anarbréf, er Einar Erlendsson bar fram nm jörðina Miðfell
í Hreppum og Jón biskup Stephánsson hafði selt honum,
löglegt og skjallegt.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 4, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2482 eptir
frumritinu „accuratissime“. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en
þau voru öll dottin frá, þegar Árni lét rita, nema hið annað í röðinni,
og var það officialatus innsigli Skálholtskirkju.

bref fyrir miðfelli.

Uær Sveinn med euds nað bisknp j skalholhti giorum
godum monnum kvnnigt med þessv worn opnv brefi ad sub
anno gracie. M^o. cd^o. lx^o. viij^o. in festo sancti jacobi apostoli

j skrnðhusinn j skalholli kom firir oss einar ellendzson ok todi firir oss þan kaupbref ok kuittanar. sem hann hafdi firir jordinne midfelli er liggr j hrvinamanna hrepp j hola kirkin sokn er bisknp jon stephansson godrar minningar wor forverari hafdi honum sellt kirkinnar wegna j skalholli. epter því sem þar vm gert kaupbref vtwisar. beiddi hann oss langligrar ok fullkomligrar samþýctar vm adrgreind bref ok giörning. Nu saker þess ath oss leizt adrgreind kaupbref ok kuittnarbref fullkomliga skiallig med ollnm sinvm greinvm ok articlis epter því sem jardakaupsbref ok kuittnarbref eiga ath vera. Suo ok eigi sidr þotti oss kirkian j skalholli hafa þaurf æ lavsagozi þa kaupidgerdizt sem oss war eigi okvunnigt. Þvi med radi ok samþýcki sira odz peturssonar wors officialis. sira arna þorsteinssonar kirkiuprestz j skalholli. sira halldors ormssonar. sira aurnolfs olafssonar ok annara worra presta þar þa weranda. samþýctnm wer fyæ greind kaupbref ok kuittnarbref því oss lizt þessi giörningr obrigdvliga standa eiga.

Ok til sanninda hier vm settv fyæ greinder prestar sin insigli med woro insigle firir þetta bref skrifath j sama stad degi ok are sem fyæ segir.

466.

14. August 1468.

á Munkaþverá.

VITNISBURÐR nm landamerki Sigríðarstaða og Vestri-Tjarna í Ljósavatnsskarði.

AM. Fasc. XVIII, 1. Frumritið á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en nú er eitt af þeim dottið frá. — AM. Apogr. 3004. — Prentað er þetta bréf í Timarití Jóns Péturssonar IV, 69—70, að því er virðist, eptir mjög óheppilegri afskrípt.

vm landamerki a sigridarstodnm 1468¹⁾.

Þat giörnm vær ion prestr olafsson ok ellendur diakne broddason. olafnr Magnnsson ok magnnss eireksson leikmenn godnm monnmm uiturligt med þesso voru brefi. ath

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.

þa er lidit var fra hingathbrúð vors herri iesn kristi þusund flogur hundrnt sextiger ok atta ar i skrudhseno æ mnnckapvera svnnodaginn næsta fyrer octauodag assumpcionis sancte marie voro vær i hia saum ok heyrðum æ ath ion asmundzson handfesti herri einare abota svo felldañ vitnisburd ath greindr ion uisse ei annath sannara en sigridarstader i liosavazskarde ætte alla iord mille merkia anna ok svo uisse hann hafa uerith haft ok halldit. svo ei sidur sagdiz fyrr nefndur ion ðismundzson hafa verit hia þa er gamli bonde Marteinsson selde magnuse oddasýne iordena vestri tiarner er liggur i liosavazskarde ok reiknade hennar iardar eign ecki leingra austr en ath þeim stora læk sem utan geingr epter skardeno ok sndur fellur i liosavatn. en hvorki reiknade gamle bonde iardar eign ok aungvar adrar itaulur yfer vñ lækenn i hlidena tilheýra iordunne vestrum tiornum. handabandade opt nefndur ion ath sveria hier ath fullañ bokareid nærr sem þurfa þætte. Ok til sannenda hier vñ settum nær fyrr skrifader menn vor innsigle fyrer þetta bref skrifath i sama stad ok ære deigi sidar¹⁾ en fyrr seiger.

467.

29. August 1468.

á Skarði.

ÓLÖF Loptsdóttir lýsir því, að hún hafi feingið Magnúsi bónda Jónssyni jörðina Galtarnes í Viðidal, og kvittar hún hann um andvirðið.

AM. Fasc. XVIII, 12. Frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá.
— AM. Apogr. 3208.

galtarnes 1468²⁾.

Þath giorer ek oluf lopzdotter godum monnum viturlegt med þessn minu opnn brefi ath ek medkennumzt at ek hefer feinget magnuse bonda ionssyni til fullrar eignar jordina galltarnes j vididal er lig(g)ur j uididalstungn kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giæðum er greindri iordu

¹⁾ D. c. 15. Aug. ²⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.

fylder ok fyllgt hefer ath fornu ok nýiu ok ek vard fremzst eigande at ok þar til .vi. malnýtin kugillde ok fiortan hundrut j ollum þarflegum penningum. suo ok medkennumzst ek at ek hef fulla ok alla penninga vppboret suo mier vel a næger fyrer adrgreinda penninga ok iord gallarnes af fyrr nefndum magnnsi. skal ok titth nefndr magnns hallda til laga opt nefndri iordn gallarnesi en ek suare lagaríptingu. gefur ek ok adrnefnd oluf þrattnefndan magnus ionsson aulldunges knittan ok akiærulansan fyrer mier ok minum epterkomendum loglegum erfingium vm titt nefnda iord ok penninga ok iardar verd. ok til sannenda hier vm setta ek mitt incigle fyrer þetta bref skrifat a skarde a skardsz strond næsta manudagen epter bartholomeus Desso þa lidet var fra hingatburde vors herra ihesu christi þushuðrut flogr hundrut lx. ok viij ar.

468.

5. September 1468.

á Hólum.

ÚRSKURÐR Brands lögmanns Jónssonar, að Hallvarðr Ámundsson, er Skúla Árnason óforsynju í hel sló, sé ferjandi til Noregs og sæki landsvist sína á konungs náð.

AM. Fasc. XVIII, 9, eptir transskripti á skinni frá 9. Sept. 1468.

bref vm hallvard¹⁾).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra sender brandr jonsson langmann nordan ok vestan áá jslande. kuediu guds ok sína. kunnikt giorande. ath páá er lidit var fra hingat burd vors herra jhesu christi þushuð flogur hundrut sextigi ok atta áár. áá bisknpstolnum holnm j hialltadáál manndaginn næsta fyrer natiuitatem beate Marie virginis. Beidde ok krafde biskup olaf mic vrskurdar áá. huort halluadr amundson hans sneinn er j hel slo skula arnason oforsyniu. være ferjande fram til noregs oda eigi. suo ei sidr hefuer hann birt fyrer mier domsbref med godra manna jnciglm ath hans viglysing er lauglig dæmd. Enn

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

sialfur biskup olaf hefer j borgan geingit ath giallda fullar vigsbætur erfuingum skula arnasonar epter kongs atkuæde ok skilmalum þeirra j milli vegna halluards amundssonar. ok suo hefer hann j borgan geingit vm kongsins þegn ok kuittañ gefuit fyr sagdan halluard kongdomsins vegna. Suo ok ei sidr er þessi madr halluadr amundsson j satt ok hlýdne med heilaga kirkiu. Nu saker þess ath nettarbot hakonar kongs er suo latande. ath alla þáá vandrædamenn er áá kirkiunar nááder komazst skal sektalaust færa til noregis epter rædi laugmannz. enn sáá er fulluedia er bæturnar áá ath luka. Ok þui ath til kaulludum þeim beztum monnum er hia¹⁾ mier voru ok mier samþyckianдум. sagda ec j gudz nafne amen. med fullum lagha vrskurde adr nefndañ halluard amundsson ferianda ok frialsliga fytia megha fram til noregis j fielegum deigi áá mins herra kongsins nááder ath fáá sina landzuist fyrer adr greint vigsmáál. hueria vægd eda mýskun sem hann vill áá hans mááli gera fare þath snarasta sem honum kann þath maugiligt vera. Ok til sannenda hier vm setta (ek) mitt jncigli fyrer þetta vrskurðarbréf er scrifuad var j sama stad deigi ok áári sem fyr seiger.

469.

9. September 1468.

á Hólum.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Fasc. XVIII, 9. Frumtransskriptið á skinni. Öll innsiglin eru dottin frá.

Þath giorum vær þorleifur magnusson. biorñ þorsteiñsson. prestar. kolle magnusson ok jon þordarson leikmenn. godum monnum viturlight med þessu voru brefui ath vær saum ok ýfuer lasum vrskurðarbréf med heilu ok hanganda jncigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr úrskurðarbréf Brands lögmanns um víg Skúla Árnasonar, er Hallvarðr vo, frá 5. Sept. 1468, Nr. 468].

¹⁾ hier, skbr.

Ok til sanninda hier vm settnm vær fyr nefnder prest-
ar ok leikmenn vor jncigli fyrer þetta transcriptar bref er
giort var áá holum j hialltadaal faustudaginn næsta epter
Natiuitatem beate Marie virginis. anno domini M^o cd^o lx^o
octauo.

470.

1468.

VISITAZIA Sveins biskups í Skálholti á Hólmm í Reyðar-
firði.

AM. 260. Fol. bls. 159 (Vilebinsb. ccLxxv aptan við máldaga Hólma
í Reyðarfirði, Dipl. Isl. IV, bls. 227). AM. 259. Fol. skr. c. 1640;
Landb. 350. 4to, skr. 1643; JSig. 147. 4to, skr. 1655.

Anno Domini m. cd. lx. octauo. þa er virduligur herra
oc andaligur fader herra Sveinn med gudz nad biskup í
Skalholti visiteradi gaf Gudmndur bonde Magnusson kirki-
unne a Holmum .x. malnytu kngildi.

471.

14. September 1468. á Kirkjubóli.

HALDÓR Hákonarson lýkr Narfa Böðvarssyni presti í Holti
í Önundarfirði fimm hundruð í nautgripum fyrir hálfkirkju-
skyld á Kirkjubóli í Valhjófsdal, er (Sveinn) bisknp hafði
skipað að lúkast skyldi til Holts.

JSig. 143. 4to, bls. 274—275, skr. c. 1600. — Landsbókasafn 107.
4to, bls. 410, skr. c. 1730 (séra Jón í Hitardal).

Vitnisburðarbref nm lukning þessara v^o til Holtskyrkin
Anno 1468¹).

Þad giorum vær Einar Sveinsson. knaur Þordarson.
Sigvatnr eiolfsson godnm monnum kunnugtt med þessu voru
opnu brefe að vær vorum j hia j holltti j Annundarfirdi laug-
ardaginn j fardogum²) ad Halldor Hakonarson lucktti og af-
hentti Sijra Narfa bodnarzssyne tnær kyr og³) ij nant þre-

¹) 107; sl. 143. ²) D. e. 28. Maí. ³) sl. 107.

uetnr og ij naut veturgomul og ij naut tvæuetnr[. Iucktti adur greindur Halldor fyrr greindum Sjira Narfa fyrir .v.^o þessa adur greinda peninga suo honum²⁾ vel anægdi firir halfkirkiu skyllid er biskupinn skipadi ad lukast skilldi til hollttz kirkiu firir halfkirkiu skyllid æ kirkinboli j valþiofsdal. Þui handlagdi opttnefndur Sjira Narfe tijttnefndan Halldor kuittan firir þesse .v.^o*) adnr greind. Og til sanninda hier vmm setinn vær vor insigli firir þetta kuittunarbref er skrifad var æ kirkiuboli j Aunnarfirdi á krossmessu vmm haustid þa lidid var fra lausnarans fæding³⁾ 1468.

472.

1. Október 1468. í Kalmanstungu.

19. Júní 1474.

í Reykholti.

FESTINGARBRÉF Sumarliða Eirikssonar og Guðrúnar Árnadóttur.

AM. Fasc. XVIII, 4. Framrit á skiini. Af sex innsiglium eru fjögur dottin frá.

Kaupmæla Brief Sumarlida Eirekssonar og
Guðrnnar Arnadóttur anno 1468⁴⁾.

Þat giorum vær valgardr jnarsson. þorbiorn amnndason. hrafn gilsson. prestar. þorlackur þorkelsson. hangni gudmunzson. gndmundnr jonsson. leikmenn. godum monnum knnnikt med þessu noro optnu brefi ad vær vorum þar i hia ok heyrdum æ j storastofunni j kalmanstungu sunnu-

¹⁾ [fyrrer ve so sira Narfa, 107. ²⁾ 5000, 143(!) ³⁾ fædingu 107.

⁴⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. Þar stendr og með smárri hendi frá fyrra hluta 17. aldar þessi ættartala (mjög máð):

„Sumarlide Eireksson hans son
Eirokur smarlidason hans son
Sæmundur Eireksson hans d(otter)
Guðrun Sæmundardotter
hennar son Sæmundur
hans son Árne“.

(Sbr. Íslenzkar Ártíðaskrár Kh. 1893—96, bls. 293).

dagin næsta epter mickaelsmessn ad snb anno gracie 00° cd^o lx^o octano ad snmarlide eirecksson festi gudrunn arnaddottnr ser til logligrar eiginkonu sno skialliga sem nær hofum adnr heyrt ena ærliguztn menn festa sinar dandi konnr ok eigi kunnum nær þar at finna epter uornm uiztmnum. ok hier epter uilinn nær sueria ef þurfa þicker. ok til sannenda her nm settm nær fyr nefnder menn uor jnsigli fyrir þetta uitnisburdar¹⁾ bref skrifat j reykhollti sunndagin næsta fyrir natiuitas sancte johannis baptiste sex arum sidar en fyr seger.

473.

11. Oktober 1468.

í Laufási.

ÞORKELL prestr Guðbjartsson selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jarðirnar Reyki í Fnjóskadal og Efri-Hóla í Gnúpasveit, en ábóti leggr í móti Skóga í Fnjóskadal og Helluvað við Mývatn og Fagranes, og þar til hálf tunda hundrað í jarðamismun.

AM. Fasc. XVIII, 2. Frumrit á skinni, og er innsiglið heilt. — AM. Apogr. 3005.

kanpbref vm reyki j fnioskadal.

Þat giorer ek þorkell prestr gudbiarzon godvm monnum uitrligt med þessv minn brefi ath ek medkennvuz ek hefi selt brodr einari med gvds nad abota a munkaþuera ok fyr savgdu klavstri iavrdina reyki i fnioskadal er ligr i illugastadapingvm. gaf hann mier i moti iordina skoga er ligr ok i fnioskadal i hals kirkiv sokkn ok þar til halft atta hvndrat fyrer iarda mismvn. hefer ek þau vpp boret svo mier anæger.

J annari grein selldi abotinn mier tnær iarder hellvuad er ligr i skvtvstada þingvm vid mýuatn ok fagranes er ligr i reykholidar þingvm. hier i moti gaf ek iavrdina efri hola i gnvpasveit er ligr i presthola kirkiv sokn. selldi

¹⁾ -burdar, skbr.

huor ockar avdrvm þessar fyrskrifadar iarder med avllvm þeim gavgvnm ok gædvnm sem þeim fylgia ok fylgt hefer at foñv ok nýv ok vid havfdvm eigandi ath ordith. skilldi hvor ockar svara laga riptingvm a þeim iavrdvm er selldi ok hvor hallda til laga þeim iavrdvm er keypti. ok til sannenda hier vm setta ek mitt innsigli fyrer þetta bref skrifat i laufasi i eyiafirdi þridiadaginn næsta fyrer festum reliquia- rvm anno domini M^o. c.c.c.c.^o lx.^o octavo.

474.

16. Október 1468.

á Reykhólum.

ÞORLEIFR Björnsson fær „velbornum manni“ Magnúsi Jónssyni jörðina Böðvarshóla i Vestrhópi til fullrar eignar, en Magnús skyldi selja Þorleifi jörðina aptr, „þá Þorleif lysti að kaupa“.

AM. Fasc. XVIII, 11. Framrit á skinni fúð og gútngt. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3207. — Í bréfabókum er þetta bréf heimfært ranglega til árs 1478 (Landsb. 115. 4to I, 398; Landsb. 18. Fól. bls. 227; ÍBíél. 126. 4to bls. 68—69).

bref vm boduarshola¹⁾.

Þat giori eg þorleifur biornson godum monnum kunieckt²⁾ med þessu minu opttu²⁾ brefi at eg medkenuzt at eg hefi feinged uel bornum manni magnusi ionssyni iordina bauduarshola er liggur j vesturhopi j breidabolstadar kirkiusokn til fullrar eignar og frials forædis. hefi eg og fulla peninga vpp borit svo mier vel anæger j svo dan mata ath fyrgreindur Magnús jonsson skal selia mier aptur fyrr greinda jord þa mic lysti ath kapa. enn ef eg vil ecki kapa hana þa skal fyrr greind jord vera æuenlig eign þrattnefndzs Magnús jonssonar. og til saninda hier um set eg mitt jnsigle fyrer þetta bref skrifath a reykholvnm a reykanesi j breidafirdi svnnodaginn fyrstan j vetri. anno domini. M^o. cd.^o lx.^o octavo.

1) Utan á bréfinu með fornri hendi. 2) Svo.

475. 13. Febrúar 1469. á Arngerðareyri.

VITNISBURÐR Jóns Alexiússonar um Bolungarvíkrtolla Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 975, afskrípt staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Haðiða Bergsveinssyni og Dórði Dórðarsyni, gerð eptir transskripti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 946, afskrípt gerð eptir kopiubók Ara Dorkelssonar, sem rituð var af Ara Magnússyni í Ögri á yngri árum (c. 1600). — Afskrípt af þessu bréfi er og í Kriegerssafni 2. 4to, bls. 158—159, skr. c. 1700.

Þat giore ek jon alexiússon godum monnum kunnigt með þessu minv opnu¹⁾ brefe ad ek medkennunzt ad ek [hefe afuent²⁾] birne bonda þorleifssyne ad skipan hustru kristinar biornsdottr suo latanda bref annara orda j mille ad aller þeir menn sem j bolungarvik vilia roa skulu ad frialsu koma þar ad gregoriusmesso ok fara j burt ad³⁾ michaelsmesso enn heimil vertid þar a mille ok skylle huer hlutarmadr giallda kirkiunne j vassfirde⁴⁾ halfa vætt fiska ok huer halfhlytingr⁵⁾ tuo fiordung(a). Ok suo skylle huer tollmadr hafa ad frialsu hrisrif a huol a hialla sina ok torf-skurd j skeggiamyre suo sem vinzt. Enn huar upp j hliðar jord sem vill ef þar vinzt eigi. Ok hier epter vil ek sueria ef þurfa þiker. Ok til sanninda hier vm setta ek mitt [jn-sigle fyrer þetta vitnisburðarbref skrifad a Arngerðareyre j jsafirde manudæginn næzta epter messudag Scolasticę meyar anno Domini M. cccc.^o sexagesimo nono.⁶⁾]

476. 14. Marts 1469. á Kirkjubólí.

VITNISBURÐR fjögurra manna um lúkning Haldórs Hákonarsonar á hálfkirkjuskyldar gjaldi Kirkjubólis í Valþjófsdal til Holts í Önundarfirði.

JSig. 143. 4to bls. 275—276, skr. c. 1600. Landsbókasafn 107. 4to bls. 410—411, skr. c. 1730 (séra Jón í Hitardal).

¹⁾ sl. 946. ²⁾ [hefir afuentt 946. ³⁾ b. v. 946. ⁴⁾ Vattzfirdi 946. ⁵⁾ hálfhlutingur 946. ⁶⁾ [et cetera 946; Kriegerss. 2. 4to sl. og niðrlagin með ártali.

Annad kvittinnar Bref her npp a Anno 1469¹⁾.

Dat giorum vier Sijra Jon Marteinsson. knaur þordarson. þorualldnr biornsson. Jon Sueinungason²⁾ godum monnum vitnrligtt med þessu voru opnu brefe ad vier vorum þar j hia saum og heyrðum á. a ord og handaband þeirra Sijra Narfa boduarzsonar og Halldors Hakonarzsonar æ sunnudaginn næsta firir gndmundardag á langafostu³⁾ á þorfinzstöðum j Auundarfirdi er liggur j Holttz kirkin soknn at fyrr greindnr sijra Narfi medkëntist⁴⁾ ad adur greindur⁵⁾ Halldor hefði lucktt sier fimm hundrud frijd kirkiunnar vegna j Holttí. greindi [opt nefndur sijra narfe⁶⁾ at þat hefde verid .ij. kyr og .ij. naut þrenetr og .ij. naut tæuctur og .ij. naut ueturgömul firir þau fimm hundrud er bisknpinn skipadi tíjtt nefndum Halldori at luka kirkiunne j Holttí j Auundarfirdi firir þa halfkirkiu skýlld er hann skipadi til kirkiubolz j valþiofsdal. þui hann(d)lagði þratt nefndur sijra Narfi optt nefndan Halldor oлдungis kuittan og akiærnlausan firir sier og aullum sijnum riettnm epterkomendum kirkiunnar vmmbodzmonnum.

Og til sanninda hier vmm settnm⁷⁾ vier [fyrr nefndur menn⁸⁾ vor insigli firir þetta kuittarabref er skrifad var á kirkiuboli j valþiofsdal [j onundarfirdi⁹⁾ þridiudaginn næstan firir gudmundardag [þa er lidit var frá hingadbnd vorz herra Jesu christi þusnd flogur hundrud og sextiger og niu áur⁹⁾.

477.

28. Marts 1469.

í Vatnsfirði.

VOTTORÐ Þórðar Anðunarsonar og Knarar Þórðarsonar um vitnisburð Jóns Bergþórssonar um Bolungarvikrtolla Vatnsfjarðarkirkjja.

AM. Apogr. 975, afskript staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafðiða Bergsveinssyni og Þórði Þórðararni, og

¹⁾ 107; sl. 143. ²⁾ Semingsson 107. ³⁾ D. e. 12. Marts. ⁴⁾ medkëndist 107. ⁵⁾ nefndur 107. ⁶⁾ [sl. 107. ⁷⁾ setium 107. ⁸⁾ [sl. 107. ⁹⁾ [árum effer Lausnarans fæding 1469, 107.

gerð eptir transskripti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 945 eptir gamalli kópibók Ara Dorkelssonar, er rituð var með hendi Ara Magnússonar í Ögri á yngri árum (c. 1600). — Afskript af þessu bréfi er og í Krieger safni 2. 4to. bls. 155—158 með hendi Styrar Þorvaldssonar.

Þath giorum við þorðr andunarson. knor¹⁾ þorðarson Godum monnum kunnigt með þessu okru brefe að við vorum þar j hia saum ok heyrðum æ að jon berðorsson handlagde (Eireke biarnasyn²⁾) suo felldan vitnisburð suo latandi ord epter ord sem hier seiger.

Suo felldan vitnisburð handlagde Jon bergþorsson (Eireke biarnasyn²⁾) að hann hefde heyrð ord ok lysing vmbodzmannna j vassfirde³⁾ fusa oddzsonar.⁴⁾ Loptz haldanarsonar. filipus guttormssonar að kirkiän j vassfirði⁵⁾ ætte tollver j bolvngarvik fra gregoriusmessu ok til mikaelsmesso með suo felldum skilmala að huer hlutarmadur sem þar legde a land þrim sinnum með fiskerodre skyllde giallda kirkiunne j vassfirde⁶⁾ [half væt⁷⁾] fiska j toll. Enn huer halfhlytingr⁸⁾ ij. fiordunga. Ok hier j mot skyllde⁹⁾ aller tollmenn hafa þar heimile¹⁰⁾ kirkiunnar vegna j vassfirde skalagiord ok kroar ok hialla hris a huol. torfskurð j skeggiamyre suo sem vinzt. enn þar j hlidar jord sem vill ef þar vinzt eigi. sagde ok fyr nefndr jon að greinder menn fusc. loptr ok filpus¹¹⁾ hefdo hier vmb lesid samhliodad¹²⁾ bref með þeim greinum fleirum er þar j stodu ok skylde allr tollr goldiñ að michaelsmesso. Ok hier epter vill hann sueria ef þurfa þiker.

Ok til sanninda hier vmb settum vit fyr nefnder menn okkr jnsigle fyrer þetta vitnisburðarbref skrifad j vassfirde³⁾ j jsafirde þridia¹¹⁾ daginn næstan epter mariumesso æ langafostu anno Domini M.º cccc.º lx. nono.

¹⁾ knautz 945 (l) = knaurr. ²⁾ Biarnasyni 945; ³⁾ Vattzfirði 945. ⁴⁾ Ottzsonar 945. ⁵⁾ [hálfa vætt 945. ⁶⁾ hálleijtingur 945. ⁷⁾ skylldu 945; ⁸⁾ heimillt 945; ⁹⁾ Philipus 945, ¹⁰⁾ samhliodandi 945; ¹¹⁾ þridia 945.

478. 28. Mars 1469. í Vatnsfirði.

VITNISBUÐUR Þórðar Auðunarsonar um Bolungarvíkirtolla Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 975, afskrípt staðfest í Skálholti 21. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Hafliða Bergsveinssyni og Þórði Þórðarsoni, og gerð eptir transskrípti Sigurðar Ormssonar og Ara Einarssonar frá 1565. — Apogr. 944 eptir kópibók Ara Þorkelssonar, er Ari Magnússon í Ögri hafði ritað á yngri árum (c. 1600). — Afskrípt af þessu bréfi er og í Kriegerssafni 2. 4to. bls. 153—155 með hendi Styrðs Þorvaldssonar, c. 1700.

Þath giore eg¹⁾ Þórðr auðunarson godum monnum kvinnigt með þessu minv opnv brefe ad ek²⁾ uar þar j hia sa ek³⁾ ok heyrda eg⁴⁾ a j vassfirde⁵⁾ j jsafirde ad bondinn biorð þorleifsson liet yfer lesa opid bref svo latande millum anara orda ok greina sem⁶⁾ þar j voru ad aller þeir menn er j bolungarvik villdu roa skylldu ad frialsu koma þar ad gregoriusmesso ok fara burtt ad michaelsmesso ok heimil vertid⁷⁾ þar j mille. Ok skylde huer hlutarmadur giallda kirkiunne j vassfirde⁸⁾ half⁹⁾ vætt fiska. Enn huer halfhlytingr⁷⁾ tuo fiordunga. Ok svo skyllde huer tollmadur hafa ad frialsu hrisrif a huol a hialla sina ok torfskurd j skeggiamyre medan vinst ad⁸⁾ enn huar upp j hlidar jord sem vil⁹⁾ ef þar vinzt eigi. Ok skyllde tollurinn golldinn [ed seinazta¹⁰⁾ fyrer michaelsmesso. hefe ec ok verid heimilesfastr j vassfirde¹¹⁾ næstu [xxx. vetr¹²⁾ ok þath optazt ad ek hefe haft skip mitt ok menn þar til vtrodar j heimilld kirkiunnar j vassfirde⁸⁾ ok lukt þangat arliga þennann fyrgreindann skreidartoll fyrer mig ok mina menn a huerium xij. manudum þa ek hefe verid haft. Hafa suo ok haft ok halldit aller goder menn þeir sem þar hafa roid ok roa latid sidan ek vissa til. Ok hefr þar eingin vm verid kiærdr nie kreinktr svo ek vite.

Ok til sanninda hier vm setta eg mitt jnsigle fyrer

¹⁾ 944; sl. 975; ²⁾ Svo 975. ³⁾ Vattzfirdi 944. ⁴⁾ þeirra er 944. ⁵⁾ vertijdin 944. ⁶⁾ hælfa 944. ⁷⁾ hólleijtingur 944. ⁸⁾ sl. 944 ⁹⁾ vill 944. ¹⁰⁾ [ad sijdasta 944. ¹¹⁾ Jsafirði 944. ¹²⁾ [þriúttigi vetra 944.

þetta vitnizburðarbref er skrifad var j vassfirde¹⁾ þridiudæginn næstan epter mariumesso. þa er lidit var fra hingadburde vors herra Jesv Christi. M.º ccccº lx ok ix [ár²⁾.

479.

12. Maí 1469.

á Grýtubakka.

HALLDÓR JÓNSSON selr Eyjólfvi bónda Arnfinnssyni jörðina Brimnes í Svarfaðardal með tilgreindum itökum.

AM. Fasc. XVIII, 19. Frumrit á skinni. Af sex innsiglium eru nú fjögur dottin frá. — AM. Apogr. 3209.

vm brimnesit³⁾ [j Suarb(adardal)⁴⁾

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda rognualldr ásgrimsson. olafur magnusson. prestar. jon sigurdzson. thomas gudmundzson olafur ionsson oc narfui þorbiarnarson. quediu gudz oc sina kunnikt giorandi. þa er lidit var fra hingatburd vðars herra ihesu christi M. cd. lx. ix ár á grýtubacka j haufdahuerfui fostudaginn næstañ fyrir sancte halluardznesso dag. vórum vær j hið sáim ok heyrðum á ord ok handaband Eyiolfvi bonda annfinnssonar af einni álfuo. en halldors ionssonar af annari álfuo Mæd suo felldum skilmála at halldor ionsson selldi greindum eyiolfvi bonda iordina brimnes er liggur j suarfadardal j vpsa kirkiu sokn jtaululausa oc rekann med sem iordunni til heyrer med ollum þeim gognum oc gædum er greindri iordu hefuer fylgt ad fornu oc nýio oc hann vard fremst eigandi at. landeign vpp a molldbreckur. þessi rekamörk. fra brimnesar osi oc j stein þann er stendr i midri diupu-dæl. voru þessar jtaulor oc greindar vpp j bauggustada iord. hálfsmanadar teigur a flæðarnar oc holm þann er kallazt brimnesholmur. enn beit á branzdal fyrer sunnan fram j dalnum aullu bufe nær sem beita vill vetur edur sumar. Enn hier j mot skal eyiolfur bondi fyrrnefndr giallda adr-

1) Vattzfirdi 944. 2) [b. v. 944. 3) Utan á bréfinu með fornri hendi, og „Brimnes“ endrtekið með hendi frá 17. öld. 4) [með hendi frá 17. öld.

nefndum halldori .viii. málnytu kngilldi oc .iiij. hundrnt j friduirðum þeuningum. Skal oc áðrgreiðdr eyiolfur bondi hallda þessarri fyrskrifadri iorðu til laga enn tittnefudr halldor suara lagaríptingum ef nocknr vill ákæra. Oc til sanninda hier vm settum vær fyrruefudr meuu vóór incigli fyrer þetta bref er giort var j sama stad oc áre degi sidarr enn fyrr seger.

480.

3. Júní 1469. í Holti í Fljótum.

ÞORVALDR FINNSSON selr Eyjólfí Bøðvarssyni fjórðung hvals og viðar í öllum Mós-rekum í Fljótum, þann er Finur Gamlason faðir hans frá skildi, þá er hann seldi Yzta-Mó; geldr Eyjólfur í lausafé og kvittar Þorvaldr hann um audvirðið.

AM. Apogr. 313 „Ex originali Sira Olafs Stefanssonar, accuratè“ (A. M.).

Þath giorum vier hallsteiun þorsteinsson ok þorualldr jousson. gndlaugur elldiarussou. grimur vigfusson. godnm monuum kunnigt med þessu voru brefi at þar voru vier j hia ok heýrdum ok saum æ laugardagiun næsta epter festum corpus christi vm vorit æ ord ok haudaband þessara dandimanna eyiolfs banduarssonar ef einue alfn ok þorualldz finnzouar af auuari at sva fyrer skildn at þorvaldr finnzson selde eyiolfi banduarssyni fjórðung huals ok vidar j ollum mos reka þaun sem finnur heitinn gamlasou fader haus fra skilde þa hann seldi jordiua yzta¹⁾ mo er ligur j bardz þiugum j fliotum med ollum þeim gogunm oc gædum sem fyrgreiudum reka hefir fylgt at forn ok nyiu ok fluuur heitinn vard fremzt eigandi at ok þorualldr sou hans. hier i mote fyr greindum rekaparti gaf fyrruefudr eyiolfur halft þridia kugillde. tuo malnytu kugilldi ok frida .x. aura ok hier med

¹⁾ So á það að lesast, pro yzta eda yzta. Enn ecki það ytra. annars er 2 og z miög líkt í þessu brefe, þó so að hvert þekkt frá öðru of vel er að gáð“ (AM.).

medkennizt tittnefndr þorualldr at hann hefði fulla peninga uppborit af opt nefndum eyiolfi fyrir greindan rekupart. ok hier með i þessu sama handabandi gaf þrattnefndr þorualldr tittnefndañ eyiolf bauðuarsson kuittan ok akærulausan fyrir sier ok öllum sinum laugligum epterkomindum. skyllde optgreindr þorualldr suara lagaríptingum a fyrir greindum rekaparti en eyiolfur halda til laga. Ok til saninda hier vm settu vier fyrnefnder menn vor innsigli fyrir þetta bref skrifat j hollti j flíotum þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogur .c. sextiger ok níu aar a sama degi ok ari sem fyrir seger.

481.

13. Júní 1469. á Munkaþverá.

HÁKON HALLSSON selr Einari ábóta á Munkaþverá með samþykki Þorbjargar Þorkelsdóttur, konu sinnar, jörðina Sandfellshaga í Öxarfirði fyrir tuttugu hundruð i gangandi fé.

AM. Fasc. XVIII, 17. Frumritið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá. — Apogr. 3008.

kaup um sandfelzhaga 1469¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edvr hejra senda arni prestvr hallsson. arngrimvr þordarson. olafur Magnússon ok steffan einarsson. kvedio gudz ok sina kunnigt giorande ath þa er lidith var fra higatburd vors herra ihesu kristi þvusnd flogur hvndruth sextiger ok nio aar [fímtadaginn fardaginn²⁾] áá hauskvöldzstadvdm i reykiadal. vorvm vær i hia sávdm ok hejrdvm áá ord ok handaband herra einars með gvds nád aboþha áá munckaþveraa ok hákonar hallzsonar. ath svo fyrir skildo. ath fyrr greindur hákvu selde aboþhanum ok klaustrino aa munckaþveraa með samþykki þorbiargar þorkelsdóttur. sinnar eiginkonv. iordena sandfellz haga. er liggur i avxarfirde i skinnastada kirkiu sokn með aullum þeim gaugnum ok giædvdm. sem greindre iordv fylger ok fylgt hefer ath forav ok nyio ok þav vrdo

¹⁾ Utan á bréfinu með forni hendi. ²⁾ [þannig = 25. Maí.

fremzt eigande ath. hier i mote gaf herra abothenn klavstursens vegna .xii. malnýtv kugillde ok .viii. hvndrvth i gellde ok hrossum. skýldo þesser aller fyrr skrifader penningar lukter vera áá næstum fardogvm. epter komanda. nema þeim semde avdroviso sidarr. skýlde tidt nefndur hakon suara lagariptingvm a iordvonne sandfellzhaga. en abothenn hallda til fvlra laga. ok til sannenda hier v̄m settum vær vor inn-cigle fyrer þetta bref skrifath aa munckapuera i eyiafirde þridi adaginn næsta fyrer festum basilij episcopi áá sama áre sem fyrr seiger.

482.

14. Júní 1469.

í Vatnsfirði.

Þeir menn transskribera tvö bréf um fiskitolla úr Bolungarvík frá 1392.

AMagn. Apogr. Nr. 897 „ex transcripto Vatzfiord. accurate“. „Detta transcriptarbréf er ordriett ritad i Copinquerenu Vatzfiardar kirkiu ju membrana 4to. so ecki ber ord a milli. Enn literatura er þar 6ll odrvis“. (AM.). Frumtransskr. er nú i Landsbókasafni Nr. 5 (í fyrsta fornbrefabögli þess).

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edur heýra senda þeir sira brandr teitzson eirekr biarnason biarne biarnason kuediu guds og sina. kunnigt giorandi ath uær sáam og yferlássum tuau opin bref j uazfirði j jsafirði med heilum og oskoddum hangandi jnsiglum suo lætandi ord epptter ord sem hier seger.

[Hér koma: 1) afsalsbréf Nikuláasar Jónssonar frá 3. Janúar 1392 um fiskitoll Bolungarvíkr, Dipl. Isl. III, Nr. 391, og 2) afsalsbréf Sigurðar Þórðarsonar frá $10/10$ 1391— $1/2$ 1392 um sama, Dipl. Isl. III, Nr. 389].

Og til sanninda hier um settum uær fyr nefndir menn uor jncigle firir þessi transkriptar bref er gior voro j uazfirði miduikudaginn næsta eptter 0esso dag barnabe apostuli. anno domini. M^o cccc^o lx. ix^o.

Upplesed fyrer Rettenum ad Hole i Bolunga(r)vijk þann 29. Apr. 1746 [ústrykað] 1776 vitnar

Erlendur Olafsson.

483.

14. Júní 1469.

í Vatnsfirði.

VITNISBURÐAR Brands prests Teitssonar og Bjarna Bjarnasonar, að þeir hafi séð testamentisbréf Björns Einarssonar [frá ²⁶/₇, 1405, DI, III, Nr. 580], og að í því standi, að hann hafi gefið Vatnsfjardarkirkju [halfan] allan toll í Bolungarvík („Skallabréfið“).

Bisk. Skalholt. Fasc. XIV, 12,^o transskript sex manna gert 19. April 1605. AM. Apogr. 926^b með hendi Árna Magnússonar sjálfs: „Þetta transcriptum er giört í Skalholti af 6. Danmönnum. Eru í því sama transcripto fleiri Vatzfiardarskiöl copiernd. seigia transcriptores, að Sira Gisle Einarsson, stadarhalldare í Vatzfirði, hafi þessa skiöl frammbord. og um þetta, hier fyrir framanskrifada bref seigia þeir, að það hafi vered með *twemur oskiertum* innsiglnm. Þetta bref er það sem menn kallad hafa *Skallabref* og controversia um var. Eg hefi það hier bokstafad eins og það í fyrirsögdn 6. manna transcripto bokstafad er. — Originalenn af þessn brefi er nu under lok lidinn, og mun so fyrirsagt Skalholtz transcriptum passora verda fyrir það besta exemplar, sem nu er til af þessn Skallabrefi“. — Apogr. 926^a með hendi Árna Magnússonar sjálfs: „Þetta fyrerfarande bref er í fyrstn uppskrifad epter ntskrift af Vatzfiardarkirkinskiöllum sem giört hefur Sira Jon Arason anno 1649. Þá var annars þetta Skallabref fyrir langgn burtu fra Vatzfirde. Var það onytt dæmt 1639. og tok það so til sin fogetenn Jens Sörenson. Sira Jon Arason hefur teked copiu þar af adur enn því slepte, og epter þeirre Copiu hefur hann þessa ritad 1649. Endilega kynni hann það uppskrifad hafa ur kalfskinns copiuqverenn, og setlad fyrir skallanum, sem hann mundi og visse, að í originalnum hafdi vered. og so mun þetta vera. Sidan er það conferad vid eitt Transcriptum giört anno 1554. af Jone Þorleifssyni, Jone Þordarsyne, Olafe Magnussyne prestnum og Jone Jlingasyne, og ern nr því transcripto teknar þær diversse lectiones sem á spatinnm standa. Transcriptum þetta de anno 1554. hefi eg baft til láns fra Sæmundi Magnussyne á Hole í Bolungarvík, og ern í því fleire document under eins transscribernd. Þetta bref er það sem kallad var *Skallabref* medan su controversia stod yfir um tollana ur Bolungarvík mille Hols eiganda og Vatzfirðinga, hvert Jens Sörensen nm-bodsmadur á Bessastöðum tok til sin, eftar það það var onytt dæmt, og mun það nu under lok lided vera“. — Apogr. 930, óvist eptir hverju; á miða þar með ritar Árni: „Þetta er Skallabrefed, er þeir so köllndu. Enn ecke er hier neitt bil setlad fyrir skallanum, sem þo oefad hefur í originalnum staded, þar sem falsarenn hafde utskafed *halfan*“. — Apogr. 939 „ur Copium af Vatzfiardarskiöllum, med hende Sira Jons Arasonar 1649“. — Gömul afskript af brefi þessu er í AM. 234. 4to. bls. 527—28, skr. c. 1600.

Um Bolungarvikur tolla¹⁾.

Það giörum uid²⁾ brandur prestur teitzson. biarne biarnason. godum mönnum kunnugt med þessu ockru briefe. að vid hofum sed og yferlesid testamentum brief biorns heitins Einarssonar. med heilu og oskoddu hañs hanganda inn-cigle. so lötande.³⁾ annara orda i mille. þeirra er þar i stodu: að fyrrnefndur biorn giefur kirkianne i vazfirði⁴⁾ allañ skreidartoll vr bolungaruik. og þridiung⁵⁾ dröngareka ollum. og halfa iordena Suañsuik. og med þrið kugilldi. Og til sannenda hier vm settum vid fyrr nefnder menn ockr jnn-cigle fyrer þetta bref. skrifat i vazfirði in festo basillij⁶⁾ episcopi anno domini M^o cd^o. lx^o. ix^o.

484.

27. Júní 1469.

í Skálholti.

ÚRSKURÐR Sveins biskups i Skálholti, að kirkjan i Vatnsfirði skuli eiga alla tolla i Bolungarvik samkvæmt bréfi, er fyrir hann kom („Skallabréfi“ 14. Júní 1469, Nr. 483), þang- að til önnur gögn komi fram, er framar gangi.

¹⁾ 926a. ²⁾ uier, afskr. séra Jóns Arasonar. ³⁾ latanda, transskr. 1554. ⁴⁾ „Eckert bil er hier lated fyrer skallanum, sem var i originalnum, og ecki er þess skalla geted i vidisee því sem nedan vid brefed er ritad. hvad þo med rettu hefdi vera átt. Skallenn var i originalnum milli Vazfirði og allañ, og hefur i þeim skalla, i fyrstunne staded *halfan*, sem sidan hafde utskafed vered af einum hverinum fals-ara, sem hefur viliad eigna Vatzþardarkirkju *allañ skreidartoll* fyrer *halfan allan*“ (AM. 926b). „Hier hefur Sira Jon Arason lated standa óskrifada eydu i utskrift sinne, sem og riect var. því hier hefur oesfad skallenn vered *sá* sem brefed var nafagift af. og hefur i originalbrefenu ut skafed vered það ord *halfan*. Þvi i Biörns Einarssonar testamento því retta stendur *halfan allan skreidartoll*. — I fyrrskrifadu transcripto 1554. Er eckert giört fyrer þessari eyðu, heldur rett framm, og continuo vocum nexu, ritat: *kirkjunni i Vatzfirði allan skreidartoll*, hvad ed rangt er. því transcriptores áttu skallans að gets. þess á mille sannar þetta transcriptum það, að brefed hafe raderad vered ante annum 1554“ (AM. 926a). Skalli þessi hefir líklega verið skafun strax i bréfið i Júní (14.—27.) 1469. Sbr. úrskurðarbréf Sveins biskups frá 27. Júní 1469, Nr. 484. ⁵⁾ Basilli, transskr. 1554.

AM. Apogr. 900. „Ex orig. Vatzfiord. accuratè. Under brefnu er innsigle Sveins biskups, stort, kringlott, stendur þar síðklæddur maður i kirkiu- edur klausturs- dyrum, og heldur i hægre hende krosslögðum lykum, fotum hans skyler scutum, hvar á er þesse figura $\text{†} \text{h}$ habeo simile. Þetta bref er öldungis ordrett ritad i copinquerenu Vatzfiordar kirkiu 4to membr. Enn literatura er þar penitns diversa“ (AM). Biskupskjallasafn Skalh. Fasc. XIV, 12, transskript á skinni frá 19. Apr. 1605, skemt af fúa. Gömul' afskrift (c. 1600) af bréfinu er og i AM. 234. 4to bls. 528—529.

Ver suein med guds nad biskup j skalholtti ok uisita-
tor yfer allt skalholz biskups demé giorum godum monnum
kunnekt med þessu voro brefi ad sub anno gracie M° cd°
 lx° nono þridu¹⁾ dagenn næsta fyrer festum apostolorum
petri et pauli j domkirkiune j skalholtti á almenneligre
prestastefnu kom fyrer oss sira helge þorkielsson er þa var
officialis milli huitar j borgarfirdi ok hrvtafiardarar ok tiede
fyrer oss suo latande bref under dande manna jnsiglum
ad kirkian j vazfirde ette fiskatoll allan²⁾ j bolvngaruik ok
þeir uissi ad það hefde haft vered ok halldit meir enn vpp
á þriatigi ara ok eingi moti talad suo þeir uissi. beidde
hann oss ok krafde laga orskurdar hier yfer hvort greind-
ur tollr skylldi staudugr standa edr eigi. Þui in nomini³⁾
domini amen ad heilax anda nad til kalladre demdum uer
med fullvm laga orskurdi allt greint fiskitolla uer kirkivune
j uazfirde til euenligrar eignar efter þui sem adr greind
bref þar um giord utvisa suo framt sem eigi koma fyrer
oss avnnr bref edr uitni þau er framar ganga hier um.
þui fyrerbiodum vier stridliga under fullt forbod ollum ok
sierhuerium adur greint tolluer kirkivnar j uazfirdi vðan
henne ad draga edr j nockurn mata hindra. ok til sann-
ennda hier um setum uer uort jnsigli fyrer þetta orskurd-
arbefr skrifad j sama stad ok ari tuemur daugum sidar⁴⁾
enn fyrr seger.

1) Dannig. 2) „þá er so gamalt falsed á þessarre testamentis
giörd“. (AM). 3) Dannig. 4) D. e. 29. Júní.

485.

4. Júlí 1469.

á Þingvelli.

MAGNÚS Jónsson selr Þorleifi Björnssyni Böövarshóla í Vestrhópi fyrir Steinstaði í Öxnadal (Sbr. Nr. 474).

AM. Fasc. XVIII, 10. Frumrit á skinni. Af fjórum innsiglium eru þrjú döttin frá. — AM. Apogr. 3206.

Kaupbrief firir boduarsholum j breidabolstadar kirkiu sokn¹).

Þat gerum vier eyiolfur gvnarsson. sigurdur helgason. þorolfur augmundzson. arne olafsson ok þorgeir steinsson godvm monnum viturligt med þessu voru opnu brefe þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogur hundrut lx ok niu óár þridiudagen næsta epter petursmesso ok pals um sumaret á þinguelle vorum uier j hia saum ok heyrdum óá ord ok handaband þessara manna þorleifs biornsonar af einne alfu en magnus jonssonar af annare at suo fyrer skilldu at adurnefndur magnus selldi fyrr nefndum þorleife jordina boduarshola er ligur j breidabolstadar kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum sem greindri jordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok epter þui fremsta sem magnus hafdi eigandi at ordit ok þorleifur hafdi honum feinget adur til eignar ok þar med sex kugilldi. hier j mot gaf opt nefndur þorleifur tittnefndum magnuse jordina steinstade er liggur j eyxnadal j backa kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok giædum sem greindri jordu hefer fylgt at fornu ok nyiu ok þorleifur vard fremzt eigandi at orden ok þarmed vi kugilldi. skylldi opt nefndur magnus hallda til laga jorðvne ef nockur uilldi akiæra. en þrattnefndur þorleifur laga riptingum a suara a adurgreindum iordum steinstodum ok boduarsholum. ok til sannenda hier um settv uier fyrrgreinder menn vor jncigle fyrer þetta bref skrifath j sama stad ok are deige sidar en fyrr seiger²).

¹) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²) D. e. 5. Júlí.

486.

1469.

REIKNINGR Kirkjubólskirkju í Langadal, þegar Jón Steindórsson afhenti Guðina Jónssyni.

AM. Apogr. 2341. „Ex pagina pergamená fra Kirkiuboli i langadal. Þetta framanskriðad stöndur á sömu pagina pergamena sem Reikningur Kirkiubólskirkju, giördur ad forlage Godavins biskups 1439. Pagina þessu pergamena er i litlu folio snunu a þvervegenn, eins og menn kalla saungqvers form. Hun hefr alldri innsigliud vered nie giörd in formam instrumenti, helldr alltid vered laust bokfell. Soddan skiöl þottu god nog i gamla daga, og hafa menn vidar þvilikar inventariorum uppskrifter. Skriftarlaged a þessarre pagina (sama er hönden á badum reikningunum) er eins og a Leidarholms-Samþykta-Copinne (sem eg á) og öðrum þeim documentum sem eru med sömu hende. Synest mier þad vera riott hiu sama hönd, nema ad þetta er miklu stærra ritad, og miklu betur og med settaro skrift, enn stafagiörden er hin sama, literatúra og á stundum eins. Sie þad eigi sama hönd, þá er þad vist ad annarhver hefur imiterad annars stafagiörd, likast Leidarholms samþykta skrifarenn breitt epter þessum, edur öðrum honum likum ritara, nema báder hafi lært ad skrifa hiá sama manne¹⁾. Eeki ætla eg ad þessu pagina sie iafngömul anno 1469, helldur mune utakrift af eldra exemplare“ (AM).

Anno domini Mllisimo quadragenntissimo sexagessimo nono.

Suo mycla peninga afhennte jon steindorsson gudina jonssyne kirkiunnar wegna a kirkiubole j langadal sem hier seger. godum monnum hianeraundum sera einare preste arnasyne ok jone alexiussyne ok gudmundr²⁾ sigurdzsyne ok fleirum godum monnum.

Jn primis fimm .kjr. ok fimtan ær ok .xij. sauder gamler. flaugra wetra gamallt naut ok annath uetrgamallt.

Jtem .x. fiordunga ketill miog uondr. ok .ij. eingelsk aklæde forn. ok .iiij. tinfant. loklaus kanna litil ok undan stettin. gaumul byrda uond. storkeralld fornt ok uppgefit ok a ein giordin. fimm trefaut ok aull ærulaus. ok dryckiar askr forn.

war þetta allt giort firir þriar merkr af sex dandi-monnum primur prestum ok þrimr leikmonnum. þa sera helgi

¹⁾ Leidarbólsmssamþykta (1513) er með hendi Björns Guðnasonar.

²⁾ „ita extat non vero gudmunde“ (AM).

þorkelsson officialis heilagrar skalholltz kirkiu let ath sia kirkiune ok hennar peningum honum sialfum hianeraundum ok samþyckiaundum.

Þetta jnnan kirkiu.

tuenn messuklæde ok eru aunur forn. þriu alltarisklæde ok .ij. forn. enn eitt nytt med fuglasæi ok .iij. bruner ok eru .ij. uondar ok þrir dukar med einum laungum æ framme-standu forma. einn kalekur. iij. alltaris steinar. ein klucka og ein bialla. xij. bækur jllar ok godar. einn sloppr ok font-klæde. merke. Oariu skripter .ij. ok er aunur med ala-bastrum. laurentius skript ok pals likneske ok .iij. krossar. sacarium munnlaug ok handklæde med. bakstriarn ok glodar-ker. metaskaler. ij. stolar. alltarisbrik forn ok paxblad fornt. einn lektare ok skrudakista olæst. uatzketill. iij. gler. lika-krakr.

Hefur gefitz hestur med liki jons murta.

487.

15. August 1469.

á Hallsstöðum.

23. Maí 1475.

í Hvammi.

ARI Haldórsson selr Guðina Jónssyni fjórðunginn í Krossnesi í Eyrarsveit fyrir tólf kúgildi, og auk þess skal Guðini svara hálfkirkjunni í Krossnesi þrem hundruðum, er Ari var henni skyldgr.

Eptir afskript sömu manna (1704) og Dipl. Isl. iv, Nr. 387.

Þad giðrum vær Jon halldorsson oc Olafur einarsson oc gudmundur Sigurdsson godum mönnum kunnegt med þessu uoru opnu brefe á hallstöðum á medalfellsströnd i Stadarfells kirkiu sokn á assumcio sancte Marie þá er lided uar fra hijngadburd uorz herra Jesu christi M. cccc. Lx og niju ar uorum uær j hið sðum oc heirdum á ord oc handaband þessara manna gudina Jonssonar af einne hálfu. enn ára halldorssonar af annare. ad svo firir skilldu ad ádur nefndur Are Halldorsson selldi firr nefndum Gudina Jonssyne fiord-ung j jordunne Krossnese er liggur j eirarsneit j eirar kirkiu sokn. til friðls forrædis og æfinlegrar eignar med ollum

þeim gögnum og giædum. blutum og hlunnendum. rekuð og reuingum er þeim jardarparte filger og filgia hefir átt ad foruu og nyu oc hann nard fremst eigande ad. Hier i mot gaf ofttuefudur gudine Jonssou þrættuefudum ara halldorssine xij kugillde. vj ásaudar kugillde oc sex kyr. skilldi vj lukast ad næstum fardögum. euu aunnur vj skilldi standa ábatalaus til ann(a)ra fardaga. uunderbatt ofttuefudur gudine Jonsson sig ad suara iij huudrudum hálfkirkiuue j Krossnese. er tjtuefudur Are halldorsson uar heune skilldugur. skillde þrættuefudur Gudine Jousou ad sier taka ofttuefudan jardarpart ad næstum fardögum. skilldi þrættuefudur Are halldorsson suara lagariftiugum á þrættuefudum jardarparte. enn tjtuefudur gudine Jonsson skillde hallda til laga. og til sanninda hier um settum vær adurgreindir meuu uor jncigle firir þetta bref skrifad j huamme j huamzsueit þridudagenu næsta firir De corpore Christi. þá er lided var frá hijugadburd uors herra Jesu christi M. cccc. Lxx og fimn ár.

488.

21. August 1469.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti kvittar Einar Erleudsson fyrir þau tuttugu hundruð, er hann átti að lúka heilagri Skálholtskirkju vegna hústrú Ólufar Loptsdóttur fyrir jörðina Brúnastaði, er hann keypti af henni.

Bisk. Skalh. XVI, 5, frumritið á skinni. AM. Apogr. 2483, eptir frumritinu með hendi Árna Magnússonar „accuratissime“. Þá var innsiglið dottið frá á dögum Árna“.

Kvittanarbrief vm Brunastadi Anno 1469.

Uer sueinn med guds nad biskup j skalholli ok uisitor yfer allt skalholz biskupsdeme giorum godum mouum kunuikt med þessv voru opuu brefi ad nær haufum ut tekit ok upp borid af eiuaere erleundsyne þav .xx. huudrud er hann hafdi lofad ad giallda heilagri skalholzskirkiv ok oss uegna hustrv olofar lopzdottur firir jordena brvnastade er greindur einar hafdi kiypt ad fyrnefudri hustrv olofu. haufum ver þessa peninga fulla ok alla npp borit svo oss uel

anęger efter þui sem þat kaupbref utnisar ad þar ętti ad gialldazt er hier er med fest þessu vóru brefi^{*)}. þui giefum vęr ok giorum optnefnda hustrv olofu ok fýrgreindan einar erlendson avllvnges kuitt ok akierulaus vm þessa alla fyrr sagda peninga firir oss ok aullum uorum laugligum efterkomeđvm. Ok til sannennda hier um sętium uęr uort jnsigli firir þetta knittunarbref skrifad j skalholhti manudagenn nęsta firir festvm bartolomei apostoli. Anno domini M.^o cd.^o lx.^o nono.

489.

31. August 1469.

í Hvammi.

ÞORGILS Haldórsson selr Guđ(i)na Jónssyni fjórdunginn í Krossnesi í Eyrarsveit fyrir tuttnęu og sjö hundruđ í gangandi fé og lausu.

Eftir afskrift sömu manna (1704) og Dipl. Isl. iv, Nr. 387^{*)}.

Þad giorum vęr Sneinbiörn prestur pólsson. þorarin brandsson og Gndmundur Sigurdsson godum mōnnum kunnęgt med þessu uoru opnu brefe. ę fimtudaginn næsta firir messudag egidij abatis þđ er lidid uar fra hingadburd uortz herra Jesu christi M cccc lx og niju ęr í litlu stofunęe j huammi j huammsneit uorum vęr j hiđ sauim og heirdum ę ord og handaband þessara manna gndna Jonssonar af einne ęlfu enn þorgils haldorssonar af annare ad suo firir skilldu ad adur nefndur þorgils haldorsson selldi firr nefndum Gudna Jonssyne fjórdunginn j jórđunne Krossnese er liggur j eirarsneit j eirar kirkiu sokn til fridls forrædis og æfílegrar eignar med ęllum þeim gōgnum og giædum hlutum og hlunnendum. rekum oc renningum er þeim jardar parte filger oc filgia hefur ętt ad fornu og nyu. og hann uard fremst eigande ad. Hier j mot gaf offtnefndur gudne Jonsson þráttnefndum þorgilse haldorssyne .xij. qvgillde. vj ęsaudar qvgilldi og vj kýr og iij^o j ęllum peningum er

^{*)} „Þad bref er nu skiled fra þessu brefe. hefr þad orded, þa innsiglid hefur fared fra þessu. og er brefed tynt“ (AM.). ^{*)} Í dagsetning afskr. á ad standa „Apr.“ fyrir Sept.

standa skilðe fyrir kirkiu fíðm er þrúttnefndum þorgilse bar ad suara. skilðe liukatz útta qvgilði ad næstum fardögum. enn fíðgur skilði standa úbatalaus til annara fardaga. enn títtnefndur gudne Jonsson skilði ad sier taka fyrir greindañ jardarpart ad næstum fardögum er kixeme. skilðe títtnefndur Þorgils halldorsson suara laga riftingum á oftnefndum jardarparte enn þrútt nefndur gudne Jonsson hallda til laga. og til sanninda hier um settum uær firrnefnder menn uor jncigle fyrir þetta kaupbrief skrifad j huamme j huamsueitt fóstudaginn næstañ fyrir Simonsmesso¹⁾ á sama áre sem fyrir seigir.

490. 17. September 1469. í Björgvin.

EIRIKR Björnsson ráðsmaðr í Björgvin kvittar Ólaf biskup Rögnvaldsson fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu.

AM. Apogr. 8570 með hendi séra Snorra Jónssonar eptir transkripti á skinni frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú er ekki í Biskupskjalasafni. - Afekriptir af bréfinu eru í Landab. 115. 4to I, 415 (með hendi séra Jóns í Hitardal); Landab. 18. Fol. I, 156—57; ÍBfél. 126. 4to bls. 204—205.

Ek eirik bjornsson²⁾ haufudsmann a konungsgardin j bergin giorvm godvm monnum viturligh med þessv minv brefe ath ek hafur uppborit ok anamat hier j bergin af herra olaf biscope a holvm j islande. xu. spytinga uadmals .ok. xx. j skatt af mins herra konvngssins uegna af þvi lene er minn herra konvngvren vnte honum j islande er skagafjord heiter. svo ok eru .vij. ar um liden sidan er ek bar vpp .x. spytinga vadmals af honum fyrer sama leen. leypvr þetta vadmals allz vpp a niu hvndrvd gyllene. þvi gefur ek honum ok hans epterkomanda kuitta ok akærvlausu a mins herra konungsens vegna fyrer fyrnefndan skatt ok uadmals fyrer alla eptermæling ok aklagan. Ok til sannenda hier vm heinger ek mitt incigli fyrer þetta kvitt-

¹⁾ D. e. 27. Okt. ²⁾ Hér stendr ok (z), en þvi er ofaukið.

vnarbrief skrifat j bergen sennudagen næsta epter festvm exaltacionis sancte crncis anno domini M.^o cd.^o lx.^o ix.^o

491. 23. September 1469. í Björgvin.

SOLVEIG Guðmundsdóttir lýsir því, að hún hafi gefið Andrésí Guðmundssyni, bróður sínum, jörðina Saurbæ á Rauðasandi og allar þær jarðir í Saurbæjarsókn, sem hún erfði eptir foreldra sína.

AM. Apogr. Nr. 1160, eptir transskripti frá 15. Febr. 1486; AM. Apogr. Nr. 1351, eptir sama transskripti.

Þat gere eg Solueig gudmunnardotter godom mannom vitnrligt med þessu minn opnn brefe at ec hefer gefit andrese gudmunnzsyne brodur minum jordina alla sanrbæ á ravdasande ok allar þer jarder sem þar til liggia ok j sanrbæjar kirkiu soknn erv ok mer tilheyra ok mer til erfda felln efter gvdmynd arason fandr min ok helgn þorleifs-dottur modur mina. med anllvm þeim gognnm ok gedum sem greindnm jordum fylger ok fylgt hefer at fornn ok nýin efter þui fremzta sem eg uard eigande. Skal fyrr greindur andres gudmunnzson at sier taka fyrnefnda peninga ok efinliga eignazt. skal þesse min lauggiof snnazt npp j mina fiordungsgiof epter þui fremzta sem eg ma hana fremzt med laugnvm gefa. Og til sanninda hier nm setta eg mitt juzeiglle firir þetta bref er skrifat nar j biorgnin langardagin næsta efter Mathee apostole. anno domini. M.^o cccc. lx.^o nono.

492. 26. September 1469. í Hvammi.

SKULI Loftsson fær Guðina Jónssyni umboð yfir öllum þeim peningum, sem hann á í Vestfjörðum.

AM. Fasc. XVIII, 18. Frumrit á sandskinni með inusigli Skúla heilu og ósköddu, en bréfið sjálft er stórlega skemt og máð, og má heita ólesandi með öllu á laugnvm kalla. — AM. Apogr. 1430, tvær afskriftir gerðar undir umsjón Árna Magnússonar, og hefir bréfið þá verið nokkuð skýrara.

Þath giorer [eg] skuli loptzson godum monnum witur-
ligt med þesu [minu¹⁾] opnu brefe ath eg²⁾ hefer [fengit ær¹⁾]
ligum manne gudina jonssyne mitt fullt og laugligt wmbod
[yfer aullum þeim¹⁾] peningum sem ek²⁾ æ j westfiordum.
sem er [yfer iaurdum minum j jsafiade³⁾] og aullum þeim
lausapeningum sem þar med fylgia. [skal hann þar⁴⁾] leigur
og landskyllder af taka. skal adr nefn(dr) gudine jonsson
mega med riettu bidia og krefia mina peninga sekta og sækia
og saker a gefa ath aullu jamfullu sem ek²⁾ sialfa ef þeim
er med rangindum⁵⁾ halldit. skulu þeir aller kuitter sem
hann kuitta giorer. Wil eg²⁾ þat allt standugt (hallda)
sem hann laugliga giorer j þesu minu wmbode. skal hann
þesu minu wmbode ath fylgia til næstu fardaga er kemur
og fra næstum fardaugum til annarra. Og til sanenda hier
(um) sette²⁾ mitt junsigle fyrer þetta wmbodsbuef skrifat
j huamme j huamsueit. þridiudaginn næsta fyrer michael-
messu þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu
christi m. cccc. lx og niu ar.

493. 18. Október 1469. á Illugastöðum.

VITNISBURÐUR um landamerki Þórðarstaða í Fnjóskadal.

AM. Fasc. XVIII, 15. Frumrit á skinni með heilu innsigli. —
Apogr. 8006.

vitnisburðarbrief vm þorðarstaðe⁶⁾.

Þat giorer ek ion þorvardzson godum monnum vitur-
ligt med þessv mino brefi ath ek hefi vitad haft ok haldith
landamerki mille iardanna lundz ok þorðarstada er liggia í
fnjófskadal⁷⁾. gard þann sem liggur vith dælana fyrer sunn-
an lundz sel. hefi ek svo buit þria vetr ok xx í hníofska-

¹⁾ [Undirpunktað í Apogr., sem merki þess, að óglögt yrði lesið.
²⁾ Þannig. ³⁾ [er að mestu ólesandi, en Árni les svo, þó hikandi („forte“,
segir hann). ⁴⁾ [undirstrykað í Apogr. ⁵⁾ undirpunktað í Apogr., og
nú nær ólest með öllu. ⁶⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi, en með
hendi Árna: „Landamerki millum Lundz og Þorðarstada í Hníofska-
dal“. ⁷⁾ Þannig.

dal¹⁾ ath þann skog sem fyrer sunnan er sagðan gard ok i motz vith flosatungu skog hefir eingi madur sier eignat né i vnnith svo ek uissa nema þeir sem leyfe hafa haft af forstaudomonnun munckapuerarstadar. vissa ek ok ath gudleikur sigurdarson bio i lunde ok for med þeim manne munckapverár stadar sem hoggua skyldi i fyrr skrifvdu skogi ok reiknade hann huorki þann skog ne landith under. lundz iordo fylgia ne fylgt hafa til eignar ne itaulo. veit ek eigi annath sannara fyrer gude i þesso máli. ok til sannenda hier vñ setta ek mitt inncigle fyrer þetta bref skrifath á illugastaudum i fnioskadal²⁾ in festo luce euan geliste. anno domini. M.^o cd.^o. lx.^o nono.

494. 18. Október 1469. á Illugastöðum.

VITNISBURÐR UM LANDAMERKI ÞÓRÐARSTAÐA Í FNJÓSKADAL.

AM. Fasc. XVIII, 16. Frumrit á skiinni, og er innsiglið dottið frá. — Apogr. 3007.

vitnisburðarbref vm þorðarstade og
landareign 1469³⁾.

Þat giore ek loptur Morteinsson godum monnum viturligt med þessu mino brefi ath ek hefe vitath haft ok haldith landamerki i millum iardanna lundz ok þorðarstada er liggia i hñiofskadal⁴⁾. gard þann sem liggir vith dælena fyrer sunnan lundz sel. hefer ek suo buith atta uetur ok .xx. i hñioskadal⁴⁾ ath þann skog sem fyrer sunnan er sagðan gard ok i motz vith flosatungu skog hefer eingi madur sier eignat ne i unnit nema þeir sem leyfe hafa haft af forstaudomonnun munckapuerar stadar. voru vith kolbeirn hallzson eitt sinne á árbakkanum gegnt þesso marki ok tauludum til skogarmarka ok sagði hann ath þessi tídt

¹⁾ Dannig. ²⁾ Svo hér. ³⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi, en með hendi Árna: „Landamerki millum Lundz og Þorðarstada i Hñioskadal“. ⁴⁾ Dannig.

nefndur gardr være landamerki i mille fyrr skrifadra iarda lundz ok þordarstada. sagdizst hann ok hafa uerit vnder vernd gamla bonda¹⁾ ei midur en .xx. vetur ok hefði þá svo haldith verith ok aldri audro uiso svo hann uisse. veit ek ok ei annath sannara fyrer gude i greindo male. ok til sannenda hier vm setta ek mitt inncigle fyrer þetta bref skrifath á illugastodum i fnioskadál. in festo luce evangeliste. anno domini M.º cd.º lx.º nono.

495. 10. December 1469. á Helgafelli.

30. April 1471. í Grunnasundsnesi.

KAUFFESTINGARBRÉF Páls Jónssonar og Margrétar Eyjólfsdóttur, Magnússonar.

AM. Fasc. XVIII, 14. Frumrit á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá.

Kaupbrief Pálz Jonssonar og Margrietar Eiolfdottur²⁾.

Þat giorum uær jon jonsson. einar þordarson. jon asmunzson ok signattur gudmundsson godum monnum kunnegth med þessu uoru opnu brefe at þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jesu christi þushund flogur hundrud sextiger ok niu ar a sunnudagin næsta epter conceptionem sancte marie uirginis j abotastofvne³⁾ a helgafelle uorum uær j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband þa er þall jonsson keypte margretu eyolfsdottur ser til eiginkonu med jayrde ok samþýcke eyulfs magnussonar faudr greindr-ar margretar ok helgu þordardottur modr hennar ok juars eyolfssonar brodur optnefndrar margretar. uoru þesser fyr greinder menn aull j einu handabande med so felldum skil-daga at fyr nefnd hion eyolfur ok helga ok juar son þeirra toku margretu dottur sina ok nefndr juar systur sina aptur j sætt ok til arfs ok allz rettar so sem rad hennar uære ospiallat fyrer þat legord sem hun uard opinber at. ok so

¹⁾ D. e. Gamli Marteinsson. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ³⁾ abotastofvne skbr.

j sama handabande gaf juar margretu systur sinne so mikit sem hann mætte eiga j jordune deilldara med tecnu arfskipte knitt ok akærulaust fyrer ser ok sinum laugligum epterkomendum.

Ok til saninda hier um sèttam uær fyr nefnder menn uor jucigle fyrer þetta bref skrifat j grunnasunztnese þridiudagin næsta fyrer tueggia postalamessn philippi ok jacobi tueim árum sidar en fyr seiger.

496.

1469.

SKRÁ um eignir kirkjunnar í Kalmanstungu.

AM. 257. 4to skb. samtíða. — AM. Apogr. 2929 með hendi Árna. JSig. 143. 4to bls. 327—28 skr. c. 1600 og aptr bls. 360—61, og enn ágríp á bls. 381.

Galmastungu maldage¹⁾.

Anno domini M.^o cd.^o lx.^o nono. reiknadist suo miklir peningar kirkiunnar í kalmanstungu.

Jn primis a hon land allt ath uellankotlu.

tuen messuklædi ath öllu. oc hinn þri[di] hókull laus slopp oc kantara kapu. duk glitadan. alltarisklædi tuð. oc er annat nont. fonz umbuningr nondr. glodarker oc elldberi. skrin litid. kalekur med patinu. alltaris stein .ij. kertastiknr med kopar. oc .iiij. med iarn. tíöldd vm alla kirkiu .iiij. kluck[n]r. marinskript. peturs likneski. þorlaks likneski .iiij. krossar. merki. .ij. paxblóð. missali per anni circulum. de sanctis et de tempore. lesbok fra de trinitate oc til aduentu de sanctis et de tempore. qvomne subfragie. capitularius. .viiij. skræd[u]r vondar. marinsaga. peturs saga. Messofofa kista. stolar tveir. eirn lektari. þelahogg. glerglnggr. laus stola. alltarisbok. kola oc vatzketill. .xiiij. kýr oc lx. asaudar. einn hest. oc .ij. hross gellid. eina vod. .xv. merkr vax. .iiij. gellidfiar kugilldi. porcio fallin sidan arni bondi jonsson medtok. halft síðnda hundrad. oc eitt hundrad í mortualia.

¹⁾ 143.

Lagdi greindr arni bondi til kirkiunnar salltara godan med mariu salltara. ottusaungsbok de¹⁾ tempore fra adventu oc fram yfir paskadaginn. siekuensubok per anni circulum de sanctis²⁾. processional oc kirial. uoru þessar fim bækur metnar fyrir .ccc. med þeirri litlu kirkiubot sem hann ha[f]di giðrt.

Jtem gaf arne heitin jonsson kirkiune asaudar kngilldi vndir sik. annat asaudar kugilldi vndir faud[u]r sinn jon. hit þridia vndir mod[u]r sina katerinn.

497.

1470.

SKRÁ um peninga þá, er vorn á Eyri í Seyðisfirði, er jómfú Solveig Björnsdóttir tók við, ásamt landamerkjum Eyrar og nokkurra annara jarða.

AM. Fasc. XVIII, 22, framrit á skinni, sem aldrei hefir verið inn-siglað. — Apogr. 5713 & 5757.

Anno domini. M.^o cccc.^o lxx.^o

Jn primis voro suo micklir penningar æ eyre j seydisfirde er jomfru solueig biornsdottir tok vid.

Tiu kyr og tvær kvigr .ij. tuævetrir vxar. iij. gridungar veturgamlir. og einn vxe .iij. vetr. tvær og .xx. ær med laumbum. og vj gelldar. xvij vetrgamlir saudir. og iij. brutar tvæuetrir. og geldingur. atta vetra og annar tvæuetur.

Og ij. stor kioraulld og er niv tigr æ audru enn sian tigr æ audrn. xvij trog og t(u)au litil trog og tolf vppgiordar kioraulld. og viij. diskar. og ix. bollar og xvi. spænir. fiordnngs pottr og bættur. og panna og liggia .xv. ens fiorda æ henne og bætt og .v. fiordunga ketill. og ein panna og liggia æ .x. merkr og er bætt wm asken. og ij hardsteinar og stodu atta Mærkr bader saman og iij. klabbriþne. ij. hair og er annar nyr en annar forñ. og torfliar. og .ij. auxar. og einn litill stedi og torfskere. og palbroth .ij.

¹⁾ die (!), hdr. ²⁾ Hér er dálitíð autt bil í hdr.

hamrar. annar meire. enn annar minne. og iij. aunglar. og einn vadr fimtugr. og enn annar vadr fæneytr og tuitugt snære. og tucir klybberar. og einir krokar. og viij reip. og ij. orb. og iiij. hrifur talsens.

Tuær fangalitlar sangur¹⁾. og er med ein huilu voden og eitth aklæde. og einn gamall batur. og med .iiij. ærar. tre og segl. iij. borjarn fangalitul. og einn skutull. og einn talguhniifr. og ein þel. og saug fangalitul og ein kista olæst með flautu loke. og einn jarnkarll. skak og kvotra. og vj. skerdiskar. og er einn vthlenzkr. ij ledrleingr. vj. og florer tigr bathsaums og vefstadr að ollu .iiij. litlir stafaskar. og .iij. bord. og ein ny fiol. og iiij. hillufialir.

kv með vppsaulvm. og .iij. ær. kv og .vj. ær með eide. og j kanna loklaus og iij. fautr og einn strockr og einn vadmalsdvkr og einn handpundara.

Landamerke æ eyre. jnn ath svarth haumrum æ settungahlid. og jnn ath læk þeim er fellr næst hafakleifum. Með eide. ath silungalæk þessv megin og fellr allt til siofar. og inn ath kofanefe j hestfirde. Enn kirkian þadan jnn fra inn at kolbeinseyre. og vth ath hagagarde. vth fra eide. Landamerke hafnar æ hornstraundum. vth ath krakvgile og ýfir ath migande. og æ kirkian²⁾ j seydisfirde þessar jardir.

498.

[1470].

VITNISBURÐARBREÐ um dauða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konu Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 312, með hendi Styra Þorvaldssonar c. 1700. Ártal þessara vitnisburða þriggja, er nú koma, er ekki með öllu víst, en frá þessum tímum munu þeir þó vera. Sbr. vitnisburð frá 20. Apr. 1470 hér á eftir. Desi þrjú bréf votta það, að það er rangt, sem settfræðingar segja, að Helga Þorleifsdóttir kona Guðmundar Arasonar hafi síðar átt Skúla Loftsson. Guðmundr mun hafa farið burt af landinu nær 1448, og þá hefir Helga kona hans dáið um 1438. En 1440 er

¹⁾ = sængur. ²⁾ Hér hefir á eftir í öndverðu verið ritað „þessar jardir“, en síðan dregið ofan í það.

Helgu Þorleifsdóttur konu Skúla getið, og eru þau þá gipt Skúli og hún (sjá Nr. 16 hér að framan). Hefði Helga kona Guðmundar lifað svo leingi, og ef hún ætti að geta verið hin sama og kona Skúla, þá hefði þau skilið Guðmundr og hún, því að Guðmundr var þá á lífi. En því getr ekki verið svo varið. Dau giptast Guðmundr og Helga 1423 (Dipl. Isl. IV, Nr. 370), og þá er sú Helga því gjafvaxta. Eu Helga kona Skúla er enn á lífi 14. Jání 1487 — þá or Skúli dáinu — og segist hún þá hafa fimm um sjötugt, og er því fædd 1412; hefir hún því verið 11 vetra 1423, þegar Guðmundr Arason hefði átt að giptast henni, og nær það eingri átt. En þær hafa verið tvær Helgarnar dætr Þorleifs Árnasonar. Kona Skúla hefir verið Helga hin yngri, og segir hún sjálf til þess í einu bréfi, að hún sé systir Guðnýjar Þorleifsdóttar í Ánðbrekku. Með þessu einu móti er hægt að skilja þessi bréf þrjú, er nú koma.

Vitnisburðarbréf um afgang Helgu Þorleifsdóttur.

Það gíðrum við Svartnr Jñdríðason og Guðmndur Jonsson godum monnum viturlegt með þessn ockrn opnu brefi. að við vissum fyrer full sannindi. að tíu tolf manud-er voru þar á milli. að Helga heitiñ Þorleifzdóttir deydi og Guðmundur heitinn Arason sigldi j bnrt af Landinn. og hier eptir vilium við sveria ef þurfa þykir.

Og til sann(inda).

499.

[1470]

VITNISBURÐARBRÉF um dauða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konu Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 313, með hendi Styrð Þorvaldssonar c. 1700.

Það gíðri eg Þorleiknr Gunnsteinsson godum monnum kunnigt með þessn mijnu opnn brefi. að eg vissi fyrer fnll sannindi ath Guðmndur heitinn Arason var hier í landið .x. vetur þaðan í frð er Helga heitiñ Þorleifzdóttir kvinna hans deydi. og hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir.

Og til sanninda.

500. [1470].

VITNISBURÐARBRÉF um danða Helgu Þorleifsdóttur, Árnasonar, konn Guðmundar Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 313—314, með hendi Styrz Þorvaldssonar c. 1700.

Það giöri eg Guðmundur Marteinsson godum monnum kunnigt með þessu minnu opun brefi. að eg meðkiennunst. að eg var hið Guðmunde heitnum Arasyni sveirn hañz upp a .vij. vetur og .vij. smur. og það af hinn .vij. smrinu sem Guðmndur heitinn Arason sigldi. og var þá Helga Þorleifsdóttir hans eigiñkvinna dauð. er eg kom til hans. Og hier epter vil eg sveria ef þurfa þyker.

Og til (sanninda).

501. 4. Febrúar 1470. á Hálogalandi.
KAUPMÁLABRÉF Loptz Ormssonar og Gunnhildar Pétresdóttur.

Eptir skjalabók úr safni Jóns háyfirdómara Pétresonar, með hendi Jóns lögmanns Sigurðssonar c. 1600, eptir transskr. frá 25. Júní 1478, nú í Landbókasafni Nr. 858. 4to.

Aller dandemenn sem þetta bref sia edur heyra. kiennunst eg Alf knutsson og Gaute Michelsson Riddare að vær vorum vppa Helgaland snnundaginn næstañ epter kyndilmessodag Anno 1470 og adrer fleire dandemenn með oss er so heita Olaff Jonsson. Eiliff Bardarson. Eirekur Kolbiornsson suarner logriettumenn j Ranmzdalinn saum og heyrdum á kaupmál á brandlnpzdegie á millum velborinna manna Lopttz Ormssonar og Hwstrur Gunnhilldar Pietnrzdottur¹⁾ .xx. merkur Gullz j motgaffu være sa²⁾ að hun lifði hann og være ecki með bornum að skipta. þa skilldi hun hafa það vilkior hnortt helldur hun villdi hafa slijktt vr garde sem hun hafði j og sijna motgaffu. og

¹⁾ Hér sýnist vanta í bréfið heilan kaffa, sem fallið hefir úr hjá afskrifara; hvað hér hafi staðið má þó nokkuð sjá af bréfi frá 24. Mars 1481 gerðu í Björgvin. ²⁾ Dannig; = so.

villde hun hafa helmingzfielag bæði j fustu og lausu. huortt sem henne þætte betra vera. og adrar gafur þær sem halldast mætte ad lognm. sem velborinn mann Lopptur Ormsson vntte og gaf Hwstru Gnnnhilde Pietarzdottnr med ja og sinn eiginn vilia. Og thil meire sanninda hier vñ heingium vier vor jnsigle fyrir þetta brief. sem giortt var dag og ðr sem firskrifad er.

502.

5. Febrúar 1470.

í Ögri.

GJAFABRÉF Kristínar Gnðnadóttur til Guðna Jónssonar, sonar sins.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 200—202, með hendi Styrð Dorvaldssonar c. 1700.

Gjafabref Kristíjnar Guðnadóttur er hnn gaf
syni síjnum Guðna Jonssyni.

Þad giörum vid Olafnr Jsleiksson og Magnns Þormodzson godum monnum viturligt med þessu ockru opnu brefe j Litlustofnni j Ögri j Jsafyrði. ð mðnndaginn næsta eptir messodag Blasii Epischpi þð er lidit var frð hingadburd vors herra Jesu Christi þnsund fiðgur hundrnd og siðtjgir ðra voru vid i hið. saum og heyrðum ð ord og handaband þessara manna Kristíjnar Guðnadóttur og Guðna Jonssonar. at so fyrir skildn. ad nefnd Kristíjnar Guðnadóttir lýsti fyrir ockur fyrnefndnm mðnnum. ad hun hefði giefid. og gaf þð enn af nyu. med samþycke Jons Asgeirssonar Bonda síjns. Guðna Jonssyni. syni síjnum. alla þð peninga. fasta og lausa. kvika og danda. sem reiknast kynni. ad ððurnefndnr Guðni Jonsson hefði meira haft þð er hann giptist. enn tilkiæmi riettra Lagaskipta i motz vid ðnnur systkyn síjn. brædur og systur. skyllde þesse hennar giðf og Giörningur snuast upp i hennar fiordungsgiðf. Og til sanninda hier um settum vier fyrnefndir menn ockur jnsigli fyrir þetta bref. giortt ð kyrkiuboli j Langadal þridindaginn næsta fyrir¹⁾ ð sama ðre sem fyr seigir.

¹⁾ Eyða i handritinu.

503.

5. Marts 1470.

á Hvanneyri.

ÚRSKURÐAREF Odds prests Péturssonar, baccalaurei artium og officialis heilagrar Skálholtskirkju milli Botnsár og Hrutafjarðarár, um kæru Jóns bónda Ketilssonar á Hvanneyri til Geirmundar yngra Þorvarðssonar, sem optlega hefði farið í veiði sína og kirkjunnar á Hvanneyri, í millum Hrafnagils og Andakilsárfoss. (Sbr. Nr. 513).

AM. Apogr. 1784, eptir blöðum með hendi Páls Gíslasonar landsþingsakrifara, en hann segir, að bréfið hafi verið „med gamallre munkaskrift, enn jancigleñ öll frá“.

Domur og Biskups urskurdur áfastur sem
áhrærer Biskups og kyrkiu fullriette¹).

Það giöre eg Oddur Prestur Petursson Bakalarius Artium. officialis Heilagrar Skálholts kyrkiu j mille Botnsár og Hrutafjarðarar Skálholts Biskupsdæmis godum mōnnun kunnugt med þessu minu opnu brefe at sub anno Gratiaē 00° cd^o lxx. manudagenn næstañ fyrer Gregoriusmessu á Hvanneyre j Borgarfyrde kom fyrer mig á stefnu Geirmundur Þorvardsson hinn yngre þar þo loglega fyrer kalladur fyrer þá sauk og ákæru sem Jon bonde Ketelsson kærde til hans.

J fyrstu grein ath hann hefde farid optlega j veide sina og kyrkiunnar á Hvanneyre. j millum Hrafnagils og Andakýlsárfoss. og eignad sier og sinne jōrdu Forsum halfa ádur nefnda veide. Kom greindur Jon fyrer mig med bref under godra manna jnnsiglum þess sama Prestz sem giefid hafde greinda veide nefndre Hvanneyrar kyrkiu. og annara tveggia efter þvj sem það sama bref þar npp a giort utvisar. og stadfestingarbref Biskups Jons Krabba þar med fest. var það og svared fyrer mier af .ij. skilvisum vottum ad þeir sem Hvanneyre hefde átt og halldit. hefde haft alla fiskveide j andakýlsárforse og ofañ ad Hrafnagile ákæru-

¹) Úrskurðr Sveins biskups er á sömu blöðum.

lanst af þeirra hende er biuggu á Forssum og allra annarra. uppa greindrar kyrkiu vegna á Hvanneyre. meir enn .xx. vetur. Enn svo séger lögbok vor. Nu hefur madur skog. akur edur eing et cetera.

J annare grein ad hann hefde komid á motz vid sig med flokk manns og bannad sier og sinum mönunum ad fara j tittnefnda kyrkiunnar veide. Soru þad þar fyrer mier tveir skilviser vottar ad greindur Geirmundur hefde ridid vid siötta mann sudur yfer andakilsá j Hreppsland þar sem Jon Ketelsson var fyrer og hans menn. og þeinktu ad fara j ána med ödrum sem fram vöru komner j med netid. svo segiaude. Ecke Jon skalltu fara j ána dagleingiss. og gieck sidan fram ad áune med uppdregna handska og vopn. öxe j hende. takande j toged med þeim sem dreigid skylldu hafa ána. Þad var og svarid fyrer mier af tveimur skilvisum vottum ad þrattnefndur Geirmundur hefde farid j sagda veide þeim nærverande og ásidande einu sinne og hefde hann þá veitt fimm fiska. svo og ad hann hefde lýst þa þar fyrer þeim ad hann hefde farid j ana j annan tima ádur. Sor tittnefndur Geirmundur fullan bokar eid fyrer mier ad hann þeinkte hálfa þessa veide sina Eign verid hafa.

Þvj ad Heilags anda nödd til kalladre dæmde Eg Oddur Prestur fyr greindur med fullu doms atkvæde þrattskrifada fiskveide alla j optnefndum andakilsárforse og ofan ad Hrafnagile æfinlega eign tittnefndrar kyrkiu á Hvanneyre j Borgarfirde. nema optnefndur Geirmundur láte sveria fyrer mier tvo skiallega votta ad hans eign sie hálfgreind veide. og hafe leidt þesse vitne fyrer mier hitt seinsta at næstu fardögum. Jtem med sama dome dæmda eg adurnefndan Geirmund sekan j Riett kyrkiunnar á Hvanneyre. vj. mörkum fyrer þá tilferd. atvik og talmun sem svarid var ad hann hefde giört tittnefndum Jone og hans mönnum j fyrgreindum stad. Enn adrar .vj. merkur j Biskups sekt. Jtem fyrer þa sök ad hann hafde fared j ána tvisvar sinnum. dæmda eg hann med sama dome sekan þrem mörkum vid Hvanneyrar kyrkiu tittskrifada. og skylldan ad tvigiallda henne þá fimm fiska sem hann hafde ur hennar veide haft.

Skal þridiungur fyrrskrifadra sekta kyrkinnar á Hvanneyre gjalldast heima þar jnnað manadar ad heyrðum donnm. enn tveir ad næstu fardögnum Jone Ketelssyne edur hans löglegum umbodzmanne. Svo og ej sidur skal þridiungur fyrgreindrar Biskups sektar gjalldast þar j sama stad jnnað mðnadar ad heyrðum þessum minum dome. Enn tveir þridiungar ad nærstu fardögum mier edur minum umbodzmanne. Var þesse minn domur af mier uppsagdur ok¹⁾ in Scriptis framborinn mier j doms sæte sitiande mörgum godnm monnum lærdnm sem leiknm nærverðndum. og þennað minn dom med mier samþickiðndum. Og til sanninda hier um setta ek¹⁾ officialatns jncigle fyrer þetta domsbref skrifad og utgiefid j sama stad dege og ðre sem fyr seger.

504.

8. Apríl 1470. í Kaupmannahöfn.

BRÉF Kristjáns Danakonungs hins fyrsta með Henriki Kepken „hofsveini“ sinnm, er hann sendir til Íslands.

AM. Apogr. 3570, með hendi séra Snorra Jónssonar eptir framtranskripti frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú finst ekki í Biskupaskjalasafni; var það gert eptir vidimus frá 13. Júní 1473. Afskrift af bréfinu er og í Landsb. 115. 4to, I, 417—18, (með hendi séra Jóns í Hitardal). Prentað í Lagasafni Magnúsar Ketilssonar I, 56—57 (að því er virðist í danskri þýðing eptir Magnús).

Vij cristiern med gudz nad danm[a]rks suerikis noregis uendis oc gote konning hertog jni sletzuik grefue uti holsten stormaren oldenborg oc delmenhorst helse ydr allom oss elskelica andelica oc narilslega uorer kære nndersatte som bygia oc bo vppa vornm oc norigis rike kronone land jsland kærliga med gvdi oc vor nad.

vitit²⁾ kere uiner at vj sendem nn þenne breffvisare henric kepkin vor elskelig hofsvein till ydar oc alt menige

¹⁾ Svo hér. ²⁾ vnt, afskr., vited 115.

landit vdi vor merkelig ærende. bysynnilig om einar orms-son oc þan gamla skatten som marger af yder en nu hos þeim jnne hafe. oss til stor skade oc forfang hvilkit vj vil-um ey lenger at lida thi bidie vj ydur alle oc huar¹⁾ ser-delis biode oc endelika vilia at j vppa þenna tíid honom likerviss sem oss sielfua bitro²⁾ om alt vor ærende som han ydar om nar vegne berettande³⁾ verder ok at j vare han-om behielpelig hoiroge oc bistanavghe at fang[a] all vor skat bade gamall oc ný. ok at honom ma viderfaras af for-skreune einar ormsson huat som ret er. ok at gore oc rette ydur vdi alle mathe oc annen ærende ept(er) þu som for-skreune⁴⁾ vor elskelig hofmsven ydur vtermeir berettande vorder. han forlate vj oss vissolige till om vile oc þat giarna med yder forskylle. thi bevise ydur her⁵⁾ vdi som þer vilit hafua vor þak oc later þat jnganlund under uort hylleste oc nad. jn christo valet.

Ex castro nostro haffanensi dominica passionis domini anno domini M cd lxx nostro sub secreto presentibus [jmpenso⁶⁾].

505.

20. Apríl 1470.

á Hólum.

VITNISBURÐARBRÉF UM FÆÐINGARÁR Solveigar Guðmundardóttur, Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 317—318, með hendi Styrz Þorvaldssonar e. 1700.

Vitnisburður um fæding Solveigar.

Það giðrum þið Helgi Þorarinsson og Jon Sveinsson godum monnum viturligt með þessu ockru opnu brefi. að þar vorum við í hið á Hólum í Hvamssveit á Passionem Domini. þá er lídidi var frá hingadbúrd vors herra Jesu Christi M. cccc. og Lxx. ára. ath Kristijñ Þorarinsdottir

¹⁾ enhver MK. ²⁾ betie MK; betra 115. ³⁾ 115; bnettande 3570; tilkyndende MK. ⁴⁾ fornefnde 115. ⁵⁾ leiðr.; han 3570; hann 115; hannem MKet. (og er setningin þar afbökud). ⁶⁾ [nobis appenso MKet.

handfeste Gudna Jonssyni végna Hustru Olofar Loptsdottur svo felldañ vitnisburd. ad hun vissi fyrir sannindi. ad Solveig Gudmundardottir var fædd víslega tveimur vetrum eða þrimur eptir nordurreidina. og henne var annar Bolu-
veturinn¹⁾. og þar eptir vill hun sveria ef þurfa þykir.

Og til sanninda.

506.

18. Maí 1470.

á Þverá.

TRANSSKRIFTARBREF.

AM. Fasc. XIV, 6, frumtransskriptið á skinni. Innsiglin eru dottin frá.

Dath giorum vær arne einarsson. Nicholas jussason. þorualdr jonsson. godvm monnvm viturligt med þessu voru brefui. ath vær saum ok heyrdum yfuerlesit ok yfuerlasum opit bref med heilum ok hangandum jnciglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér kemr afsalsbréf Odds Ásmundsonar fyrir parti úr Dorleiksstöðum í Skagafirði frá 6. Apr. 1456, Nr. 126].

Ok til sanninda her vm settum vær fyr nefnder menn vor jncigli fyrir þetta transcriptarbrief er scrifuat var a þvera j skagafirði faustudagin næsta fyrir sancti dunstani episcopi anno domini M^o. cd.^o septuagesimo.

507.

27. Maí 1470.

á Arngerðareyri.

VITNISBURÐ JÓNS ALEXIUSSSONAR UM TOLL-LAUST SKIP UNÐAN HLIÐ Í BOLUNGARVÍK.

AM. Fasc. XVIII, 20. Frumrit á skinni með einu heilu innsigli. Bréfið sjálf er götugt og hrörlegt, þó víðast hvar skýrt og læsilegt. — AM. Apogr. 979 með hendi Árna Magnússonar, staðfest í Skálholti 15. Júní 1712 af Árna, Dóroí Dórðarsyni og Páli Hákonarsyni, og hefir þá minna verið molnað úr bréfinu.

¹⁾ Bóluvetrinn var 1431—1432. Solveig er því fædd 1430 eða á öndverðu ári 1431.

Þat giore eg¹⁾ jon alexinsson godum maunnum kunnigt med þessu minu opnv brefe at eg ýfer las svo latande [bref] kirkiunar i vazfirde sem hier seger mille annara orda þeirra sem þar stodn j at skipit undan hlid ætte at vera tollaust ok þat stod upp a fioretige vetra svo einge akærde suo hann uisse ok her epter nil ek²⁾ sneria þegar þurfa þiker fullan bokareid. ok til sanninda her um setta eg¹⁾ mitt insigle fyrer þetta uitnisburdar bref er skrifat nar a angerdareyre i isafirde sunnudaginn næsta epter nppstigningardag þa er lidit nar fra hingatburd nors herra jhesu christi M. cccc lx ok tiu ar.

508.

2. Júní 1470.

í Húsavík.

VITNISBURÐARBRÉF um skipti þeirra bræðra Tumasona, síra Ólafs, Guðmnnandar og Egils á Ásgarði í Hvammssveit, er Tumi Bergþórsson faðir þeirra hafði gefið þeim.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 7. Frumrit á skinni „med liotre vidvæningsheude“. — AM. Apogr. 2485, afskript gerð „accuratè“ eptir frumritinu og staðfest 9. Jan. 1711 af Árna Magnússyni og Þórði Þórðarsyni.

vitnisburdur um asgard vestur²⁾ Anno 1460(!).

Þath giorer eg þorgrimr þora(r)inson ok biorn olafsson godum monnum kvnigt med þessv okru opnn brefi at þar uorum vit j hia sauñ ok heyrdvm a ord ok handaband þessara kvenna margrétar þoosteinsdottnr af anare alfv en joreidar olafsdottur af anare allfv svo ok þat fyrgreind joreidur handfesti margretv þosteinsdottnr svo felldan vitnesbvrð svo sem hier epter stendr. sagði joreidur³⁾ hun heyrd tvma berdorsson segia þat at hann hefði gefit sonum sinnm síra olafi tvmasyni ok gvdmnnði tvmasyni jordina asgard halfa huorum þeira med samþycki gudrvnar hallzdottnr kvonu sinar en modur þeira. Svo ok þat at hun sagdizt hafa heyrt gvdmvnd tnmason lysa þui at þeir brædr síra

¹⁾ Dannig. ²⁾ Utan á bréfinu „med hende ecki miög gamalli“. ³⁾ Joreidar, frbr. Árni leiðrétti.

olafur ok gudmundur hefde skipt eignar skipti jordvne asgardi med ser þui ek var hia gudmvnde langa æfe. huofdu¹⁾ þeir skipt husum ok taudum ok engium ok hafde sera²⁾ olafur at kiosa alla parta. hafði hann kiorit þan hluta tunsins sem bæren stendur j enn vtengt fyrer svnan lækin þan er geingur ofan epter tvnenv fyrer nordan aluidru gard er þat lekr ed efra en kelda ed nedra en þa at sionhendingu ofan j ana ur stararpolli þeim er kelldangeingur ofan j. en eing þau tav¹⁾. er anat var eignat kirkiuni j huammi en anat kirkiuskogvm. sogdv þeir at lægi þeim megin læk(i)arins sem sira olafur hlavt vtengt en þessa tvo eingis parta sagði gvdmvndr at hvergi þeira bredra sera²⁾ o(lafs) hefði skipt sier til eignar. Sagdizt fyr skrifut joreidr lengi uerid hafa j asgarde ok huorgan þeira brædra sera²⁾ olaf eda gvdmvnd ahræra eda akæra lata um fyrsagt eignar skipti a adr greindri jordu asgardi ok avngvan sagdizt hvn hafa heyrt þat segia at þeir hefði þar nockvn²⁾ tima vñ þrætt ok hier eptter sagdiz hvn vilia sveira²⁾ fyllan bokar- eid ef þurfa þætti. ok til saninda þessarar henar framsogu ok sans vitnesburdar hlantt eigil stofvna ok eldaskalan tvær uttiskemr ok iij hloðr ok eitt lambhvs. ok til saninda hier vm setium uit fyrskrifader men ockvr insigli fyrer þetta bref er skrifat var j husavik a laugardagin næsta epter vpstigningardag þa lidit var fra hingatburd vors herra jhesv christi 00 cccc ok sextige ok tigg ar.

509.

4. Júní 1470. á Hvoli í Hvolhrepp.

TESTAMENTISBRÉF Einars bónda Ormssonar, Loftssonar ens ríka.

MStaph. 27. 4to, bls. 399—404, Svartskinna, og er þetta ekki með hendi Benedikts lögmanns Þorsteinssonar, heldr annari samtíða hendi (c. 1780), og er gert „Ex chartaceo quodam apographo“. Jón Espólin heldr í Ættartölubók sinni (bls. 4101), að þetta sé ekki Einar son Orms Loftssonar, en það hlýtr að vera.

¹⁾ Dannig. ²⁾ Svo hér.

Wtskript af Testamentis Breffe sðlnga
Einars Bonda Ormssonar.

Jn nomine Domini Amen.

Saker þess ad Eingenn manna mð sier nockurn ærugg-
leik veita um leingd sinna lijfdaga. þá giðre eg Einar Orm-
sson heill ad samvitsku enn krðnkur nockud j lijkama so
fallit mitt Testamentum fyrer minne sðl. sem hier effter
skrifat stendur.

Jn primis. ad eg gef mig allan og mina sðl Gnde i
valld og hanz blessadre modur jungfru Sancte Mariæ. Sancte
Olafe. Sancte Thorlake og ollum guds helgum monnum.

Hier med kys eg minum molldlegum lijkama legstad j
Skðlhollte. gefande þeim sama stad mier til bænahalldz
fyrer minne sðl halflest skreidar med gilla fiska og lukest
heima a Hvole.

Jtem skipa Eg kyrkinnu j Steinshollte .xl°. og skal
lukast þar j fyrdenum.

Jtem skal lukast kyrkinnu a Valþiotsstad .xv°.

Gief eg krossennu j Kalldadarnese kngillde. og annad
krossennu a Setberge.

Jtem Sancte Olafs kyrkin a Hvole videnn þann allann
sem eg ð hier gef eg henne.

Jtem gef eg fatæknun monnum .x°. j hndum. vadmðlum
og smiðre.

Jtem gef eg minnu herra biskuþe Sveine skinnakþun
og hleckiafeste.

Gef eg sera Havarde silfurskeid mina og hestenn þann
sem hann hefur ridet j vetur.

Sera Jone Snorrasyne gef eg stack minn og kþu ena
utlendsku.

Sera Halldore hest flðgra vetra gamlann vindottann.

Jtem gef eg Orme syne minnu jðrdena Wijdedalstunga
er liggur j Hunavatnsþinge.

Jtem gef eg Þorsteine syne minnu jrdena Torfnstade
er liggur j Midfyrde. og Bergstade er liggur j sðmu sveit
þar.

Jtem gef eg Gndrunn dottur minne jrdena Arngeir-
stade er liggur j Hreppum.

Jtem gef eg Kristinu dottur minne Hafholt er liggur j Eystra hrepp og jordena Wijkingalæk er liggur j ðrveriahrepp og þar til .x. kugillde.

Jtem gef eg Ragnhilde dottur minne þriu hundrud og xx. j Wijdevollum fremrum er liggur j Fliotsdal og 1x hundrada jörd Fagradal er liggur j Breiddal og þartil atta hundrud.

Jtem gef eg Helgu dottur minne jördena Holt er liggur j Skólar kyrkiu sokn og þar til .x^e. og jordena Nup er liggur ð Berufiadarströnd fyrir .xxiiij^e. og þar til .1x^e.

Jtem gef eg sin .xx^e. hvorre þeirra Ingebiorgu og Margretu dætrum minum.

Skipa eg aftur Margretu Þorhalladottur jördena Skumstade og þar til gef eg henne þria hesta. tvo moskiotta og einn moalottann og .x. wætter smiðrs austur ð Skridu.

Jtem skal lukast Jone Skeggvalldasýne. 4^e.

Þorbirne Snorrasyne .4^e. og Hallvarde Vocksyne .4^e.

Konu Arna heitens Nichulassonar þriu hundrud.

Jone Polleifssýne tvö hundrud j varninge j sumar og tvö hundrud j slatrum j haust og tvö kugillde ad vore.

Sláttu birne tvo hesta.

Gudrunu j Steinsholtte .x. fiordunga smiðrz j haust.

Fiögur hundrud erfingium Gudmundar heitens Hrafnssonar.

Gef eg Jone Bonda tyge min þang sem eg hefe bored sialfur .ðll. hatt og hringa pantzara. skutel og bryste.

Ellende Bonda armbryste mitt med ðllum Reidskap.

Halle Þorsteinssýne sôdul minn og beisl og reidskap og lógbok.

Gef eg hvöríum minna heimamanna sitt hundrad fiska hvöríum þeirra og sera Torfa hundrad fiska og annad sýne hans þollake og hveríum minum vinnumanne tvær stikur klædess j sumar ad auk kaupsens og stiku lereftz hverre vinnukonu.

matseliunne 4^{ar} stikur klædess.

Magnuse Runolfssýne 4 kugillde er under honum standa.

x aura hverium preste er við gróft minn stendur.

Eina vod Birne Einarssyne.

So og skipa eg að láta syngia sálumessu Eingelskum er sleigner voru j Grindavík af minum mönnum.

Jone hestamanne Raudann fola er bondenn hefur átt a Bergvade.

Bid eg um alla goda menn. og sierlega þa sem minar sálugiafer þiggja að þeir bidie gott fyrer minne sál.

Og so eige sijdur bid eg mina Erfingia og efftermælendur að þeir láte þetta mitt Testamentum obrigdulega halldast i öllum sijnum greinum og Articulis so sem þeir vilia svara fyrer guðe.

Og til sannenda her um set eg mitt juncigle fyrer þetta Testamentisbref er giðrt var a Hvole j Hvolhrepp mánnudagenn nærstan fyrer Hvitasunnu. þá lided var fra hingadburd vorz herra Jesu Christi þasund fiðgur hundrud sextiju og tiju ár.

510. 12. Júní 1470. á Hóli í Bolungarvík.

VITNISBURÐUR fimm manna um það, að Narfi prófastr Böðvarsson hefði tekið fullan bókaeið af Guðrúnu Egilsdóttur og Magnúsi Ólafssyni um það, að Neðri-Hlið í Bolungarvík ætti toll-laust skip; votta og sömu menn um vitnisburð Haldórs Hákonarsonar og Guðmundar Auðunarsonar um sama efni.

AM. Fasc. XVIII, 21. Frumritið á skinni. Fimm iunsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll döttin frá. — AM. Apogr. 1069.

Nedri hlíjd a Tollaust skip j Bolungarvíkj¹).

Þat giorum wær sira jon prestur jonsson. olafur jslleiksson. grimvr sueinsson. grimr þorsteinsson. þorlacr auðunarson godum monnum viturligt med þessu vorv opnu brefi. ath wær vorum j hia. saum og heyrðum æ svo fellda vittnisburði. að sira narfi bauðnarsson profastur tok af guðrunu eigilsdottur og magnvsi olafssyni. að þau soru að fullan

¹) Utan á bréfinu með hendi frá 17. síð.

bokareid at þau hefði heyrð yfer lesid svo latandi bref. að nedri hlið j bolungarvík ætte tollavst skip og þau hefði allðri annat heyrð og þat væri þeim grvnlaustr. og adr nefnd gvdrun lyste þui at biorn heitinn þorleifsson hefði skipað sier að taka tolla j bolvngarvík nema tolla af hlidar-skipinu.

J annari grein soru og þesser menn halldor hakonar-son. gudmundr audunarson fyrer fyrrgreindvm sira narfa fullan bokareid að þeir hefði allðri annat heyrð en¹⁾ at fyrgreind hlið ætte tollaust skip og það væri þeim grvnlaustr. Lysti og adur greindur halldor at hann hefði verid vmbodsmadr biarnar þorleifssonar j vazfirði og hann hefði avuga tolla skipat sier að taka af hlidar-skipinu j bolungarvík. Lysti og þratnefndur sira narfi þui fyrer oss adr greindum monnum at hann hefði eigi framar vrskurdar sektina að olaf magnusson. at þesser saumu eidar væri eigi vnnar er adr greinder standa j þessu sama brefi. jnnan xiiij natta. Og til sanninda hier vm settum vær fyr nefnd-er menn vor jnnsigli fyrer þetta vittnisburðarbref er skrif-at var að holi j bolvngarvík þridiudagin næsta epter hvita-svnnv. þa lidit var fra²⁾ hingatbvd vorss herra jesv christi þvsvnd flogur hvndrvd sextiger og tiu ar.

511. 20. Júní 1470. á Grund í Eyjafirði.

SUMARLIDI EIRIKSSON SELR ÞORLEIFI BJÖRNSSYNI JÖRÐINA KOLLABÆ Í FLJÓTSHLIÐ, OG KVITTAR ÞORLEIF FYRIR ANDVIRÐI JARÐAR-INNAR.

AM. Fasc. XVIII, 26, transskript & skinní frá 2. Júní 1476.

viii jordina kol(l)abæ er sumarlidi feck þorleifi³⁾.

Þath giorð ek sumarlidi eireksson godum monnum kunnigt með þessu minu opnv brefi ath ek hefi feingit þorleifi biornssyni iordina kollabæ er liggr j fliozhlið með aull-

¹⁾ Hefir gleymzt úr í frbr. ²⁾ Vantar í skbr. ³⁾ Utan á transscripto með fornri hendi.

um þeim gognum ok giædum er greindri iordu fylger ok fylgtt hefer at fornu ok nyu ok sueinn sonur minn uard fremst eigandi ath eptter þui sem domurin þar um giordur utuisar. Medkennunzt ek fyr nefndur sumarlidj. ath ek hefer fulla peninga upp borit. af adur nefndum þorleifi suo mier nel a næger fyrer optt nefnda iord. ok þui gef ek titt nefndur sumarlidj þrattnefndan þorleif ollungis kuittan ok akærulausan fyrer mier ok minum eptterkomendum. Ok til sanninda hier um setta ek mitt incigli fyrer þetta bref er skrifad uar á grund j eyiafirði midvikudagen næsta fyrer iohannem baptista. þa er lidit uar fra hingadburd uors hera jesv christi. O. flogur hundrut [ok siantiger¹] ar.

512. 20. Júní 1470. undir Felli í Kollafirði.

Þrír menn transskribera bréf um Dykkvaskóg.

AM. Apogr. 5793b. „þyckvaskogsbréf. nr originalibus Einars Magnússonar. accenrate collata“ (AM.). En þetta er án efa ritað eptir transskripti frá 1588, og getr Árni þess: „1588. þann 8. Aprilis í Snogsdal í Middolnm, transskribera Arni Biornsson, Hannes Biornsson og Skuli Jonsson“ bréfið frá 1427 í þessu transskr. frá 1470, og svo bréf nm Dykkvaskóg frá 10. Ang. 1494. „Transscriptum þetta á nn (1726) Einars Magnússon, dottursonnr sera Einars Torfasonar. Er ritad á kalfskinn, og hafa firir því vered 3. innsigle sem nu ern burtu“ (AM.).

Þad giavrum vær. olafur magnússon. oddur jonsson. jon þormodzson. godum monnum kunnigt. med þessu voru opnu brefi. ad vær medkennvnt. ad vær hofum sied og heyrtt yferlesid opid bref med heilum og oskauddum hangandi jnnsiglum. suo latanda ord eptir ord. sem hier eptir stendur.

[Hér kemr bréf frá 19. Júní 1427, DI, IV, Nr. 894].

Og til meyre stadfesti og saninda hier vm setivm vær adur greinder menn vor juncigli firir þetta transskriptarbréf. er skrifad var vnder felli j kollafyrði midvikudægin

¹) [siantiger ok, skbr. því að upphaflega hefir ártalið misskrifaft, og ætlað að verða siantiger ok nokkuð meira (ár), en það svo verið þurkað út, svo að nú er vel fjögurra stafa bil autt milli ok og ar.

næstan firir jonsmesso baptista vm svmarid anno domini millissimo quadragintesimo septuagesimo.

513. 27. og 28. Júní 1470. í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti samþykkir með ráði nokkurra klerkmanna úrskurð Odds officialis Péturssonar um veiði Hvanneyrarkirkju í Andakilsárfossi (sbr. Nr. 503).

AM. Apogr. 1734, eptir blöðum með hendi Páls landsþingsskrifara Gíslasonar.

Vier Sveirn með gudz náð Biskup j Skalhollte og visitator yfer allt Skalholltz Biskupsdæme giorum godum monnum kunnugt með þessu voru opnu brefe at sub anno Gratiae 1470 a midvikudaginn nærsta fyrer Peturmessu og Pals j kyrkiunne j Skalhollte á almennelegre Prestastefnu kom fyrer oss sira Oddur Prestur Petursson Backalarius arcium Heilagrar Skalholltzkyrkiu og vor officialis j millum botnsáðr og Hrutafiardaráðr Skalholltz Biskupsdæmis. byrtande þa þar fyrer oss þann sama dom sem hann hafde dæmt j millum kyrkiunnar á Hvanneyre j andakýl j Borgarfirde og geirmundar Þorvardssonar hins yngra um veidina j andakýlsarfosse og ofað ad Hrafnagile og þær fleire greiner sem þar jne standa j sögdum dome. Nu saker þess ad vær sam. yferlasum og giðrla skodudum greindan dom og þesser vorer Prelaatar og Prestar. Steinmodur með gudz náð abote j Vidæy. Bardur með samre náð abote j Þyckvaby j vere. Sira Halldor Ormsson Heilagrar Skalholltzkyrkiu og vor officialis j millum botnsáðr og Helkundarheidar. Sira Gíls Jonsson Ráðzmann j Skalhollte. og þeir fleire Prestar sem þar voru þú af oss tilkallader. leitst oss öllum hann skiallegur og því samþyck(i)um vær hann með öllum sinum greinum. articulis á allan mata löglegan ok¹⁾ obrigdanlegan halldanda. Ok¹⁾ til sannenda hier um settu fyrgreinder Prelatar og Prestar sin juncigle með voru juncigle fyrer þetta

¹⁾ Dannig.

bref under eins samañfest med fyr sögdu domsbrefe skrifad í sama stad og dr. degé sidar enn fyrr seger.

514. 30. Júní 1470. á Öxarárfingi.

LOPTR Ormsson geldr og gefr Þorleifi Björnssyni „í það hugmot og peningareikning“, er Loptr var honum skyldugr, alla þá tiltölu og eign, er Loptr þóttist eiga í þeim peningum, sem Guðmundr Arason átti og Solveig Guðmundardóttir þóttist erft hafa.

AM. Apogr. 5759, stafrétt afskript gerð 1733 eptir transcripto gerðu á Reykhólum 24. Júní 1483; Landsbókasafn 115. 4to, I, 138—39, (séra Jón í Hitardal); ÍBfél. 126. 4to, bls. 165—66, (eptir 115); Kriegers safn 2. 4to, bls. 279—82, c. 1700.

Vitnisburðarbrief ad Loptur Ormsson gaf Þorleifi Björnssyni tilkall til Gvendarpeninga¹⁾.

Þat giorvm vær egill grimsson. oddr pietursson. grimur grimsson. ingemvndr jonsson godum monnum kunnegt med þessu voro opnu brefe a þinguelle a almenneligu auxararþinge þa er lidet var fra hingatburd vors herra jesv christi þushvnd .cccc. ok .vij. tigger ar worum vær j hia saum ok heyrðum a ord ok handaband [þessara manna²⁾] þorleifs björnssonar ok loptz ormssonar at sua firir skildu at loptur [gallt ok gaf³⁾] þorleife björnssyne [j þat hugmot⁴⁾] ok peninga reikning er loptur var fyrr nefndum þorleife skylldvgr alla þa tiltaulo ok eign sem⁵⁾ fyrnefndr loptur þottizt eiga j þeim peningum sem guðmundr arason atte ok solveig guðmundardotter þottizt erft hafa epter faudr sinn ok modr epter þui sem þeirra giorningsbref loptz ok solveigar þar vm giort utuisar. medkendizt loptur firir oss. at hann hefði [[keyrit⁶⁾] [j sinn part⁷⁾] reykhola ok⁸⁾ reykhola eignar fasta peninga ok lausa frida peninga ok ofrida. sem þar til heyra at fornv ok nyu hafa med fylgt.

¹⁾ Kr. ²⁾ [al. Kr. ³⁾ [gaf og gallt Kr. ⁴⁾ [fyrrer hugmot 115. ⁵⁾ er, Kr. ⁶⁾ kiöríd, Kr. ⁷⁾ [b. v. Kr. ⁸⁾ [[kiöríd i sinn part 115.

for þessi giorningr fram næsta dag epter pietnrs messo¹⁾
nm sumarit a sama ari sem fyr seiger.

515. 26. August 1470. í Tungu í Fljóttum.
VIGFÚS Þorsteinsson kvittar Hákon Jónsson nm andvirði
Vatnsenda í Ólafsfirði.

AM. Fasc. XVIII, 24. Framrit á skinni með einu innsigli. — AM.
Apogr. 276.

Vatnsende. Qvittantzia firer Vatnzenda verd²⁾.

Þat giorer eg vicfvs þossteinsson godnm monnum uit-
nrligt með þessu minn'breffui ath eg meðkennzt ath hakon
ionson hefer mier fulla peninga ok alla lukt fyrer iordena
uaz³⁾enda j olafsfirde ok því gef eg fyrnefndan hakon oll-
unges kuittan ok akærulausan fyrer mier ok ollum minum
eptercomendnm. ok til sanninda hier nm setta eg mitt in-
cigli fyrer þetta kuittunarbref skrifat j tungu í fliotum
savnudagenn næsta fyrer iohannis baptista⁴⁾ anno domini
m^o cd^o lx^o decimo.

516. 26. August 1470. á Sauðanesi.
VITNISBURÐR Halls prests Árnasonar um rekamörk milli
Skóga og Byrgis í Öxarfirði.

AM. Fasc. XVIII, 23. Framrit á skinni með heflu innsigli. — AM.
Apogr. 3009.

rekabref j millnum skoga ok býrgis 1470⁵⁾.

Þat geri ek hallr prestr arnason godvm monnum kunn-

¹⁾ og Páls, b. v. 115. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ³⁾
fyrst skrifað: uass, en síðan settir punktar undir og yfir því. ⁴⁾ Það
mnn hér að skilja decollatio Johannis baptistæ, því 1470 er Jónsmessa
á sunnudag, og næsti sunnudagr á undan er trinitatis, en milli Jóns-
messu og trinitatis fellr það ár dýridagr. ⁵⁾ Með fornri hendi utan á
bréfinn.

igt með þessu minv brefi ath ek kom bvfellvm i auxar-
arfiord. vantadi mik einn uetr a fertavgt ok a næstvm xx
vetrvm fyrer ok epter voru þessi rekamork reiknyd milli
skoga i avxarfirdi ok býrgis vestanverdar þvfvv ber vid
ileifsfialli ok þessi sami holmi er kallader erv þvfvv var
skogvm reiknad medan ek vissi til. ok til sannenda hier
vm setta ek mitt insigli fyrer þotta bref skrifad a sayda-
nesi svnyvdaginn næsta fyrer festvm avgvstini episcopi anno
domini m^o c.c.^oc.c. lx.^o decimo.

517.

2. September 1470.

á Hóli.

VITNISBURÐER Jóns Þorsteinssonar og þriggja manna annara,
að aldrei hafi verið goldinn tollr til Vatnsfjarðar, nema af
Meiri-Hlið, „og á Hlið tollaust skip“.

AM. Apogr. 980. „Ex originali Sæmundar Magnússonar á Hóli í
Bolungarvík“. Fjögur innsigli höfðu verið fyrir bréfinu, en þau voru öll
döttu frá, þegar Árni hafði bréfið, nema innsigli Páls Ólafssonar. Frum-
rit þetta hefir á öndverðri 17. öld verið falsað í einstaka atriðnu, lík-
lega nálægt 1620, þegar þessi tollamál geingu milli séra Gísla Einar-
ssonar í Vatnsfirði og Bolungarvíkarmanna, og hefir alstaðar verið broytt
Bolungarvíkarmönnum í hag. Hefir Árni farið mjög nákvæmlega í það
að finna, hvað upphaflega hefir staðið, þar sem falsað hefir verið. Til
eru og afskriftir þessa bréfs, sem gerðar hafa verið áður en frumritið
var falsað, og eru því ósviknar. Er önnur þeirra í AM. 234. 4to, bls.
582—583, gerð fyrir Odd biskup Einarsson eptir bréfabók Árna Gísla-
ssonar á Hliðarenda, en hin er í AM. Fasc. Lxxv, 4, einnig gerð fyrir
Odd biskup.

Eitt Brief a mote Vatnsfjarðarbriefum¹⁾.

Það giorum wær jon þorsteinsson og jon jonsson og jon
sigmundzson og pall olafson godum monnum kunnighth með
þessu vorv opnu brefe ath wær berum suodan vitnisburd
sem hier stendr skrifadr. ad alldre hefir tollr uerith goldinn

¹⁾ Lxxv, 4.

Dipl. Isl. V. B.

af annare¹⁾ jordu wr bolungaruik kirkiune j uatnzfirde nema²⁾ af meire hlid og æ hlid tollaust skip og hefe egh adr nefndr [jon jonsson buith þar tiu uetr og tok egh tollen sialfur af minu skipe og ek³⁾ fyr greindr⁴⁾ jon þorsteinsson hefi buith þar uetr og xx. tok eg og toll af minu skipe og einge hefer heimth ne ækærth annan⁵⁾ toll af nockre jordu j bolungarvik kirkiunar uegna j uatnzfirde nema suo sem hier stendr skrifadr og eigi hófð uid heyrth af ockr elldre monnum og alldre tuimæle æ heyrth fyrr enn j fyrra sumar og eru uid nu meir enn sextigir vetra. og hier epter vilivm uid sueria ef þurfa þikir. hefir egh og fyr greindr jon sigmunzson roith æ audrum jordum j bolungarvik og hefir einge toll ath mier heimt kirkiunar uegna j uatnzfirde nema⁶⁾ af meire hlid og alldri hefe eg annath heyrth fyrr enn j fyrra sumar og eigi af mier elldre monnum og hefi egh vetr wm sextugth. og svo hefir eg adr greindr pall olafsson alldri annath heyrth ath nockr madr hafe toll golldith af neinne jordu j bolungarvik kirkiune j vatzfirde nema⁷⁾ af meire hlid enn suo sem hier stendr skrifath og alldre hefe egh annath heyrth af mier elldri monnum fyrr enn j fyrra sumar og hefi egh tvo vetr og⁸⁾ sextugth og hier eptir

¹⁾ Hér var fyrsta falsið, og hafði falsarinn gert úr því *neinne*, en svo síðar verið skafið ofan í falsið af öðrum, svo að þegar Árni hafði bréfið í höndum, stóð þar krassað: *annare* „og falsed öllum auðsnelegt. hvar með brefed fordiarfad er nm æfe, sem þó annars var gott lagaskial moti Vatzfirdingum“, segir Árni. ²⁾ Úr þessu „nema“ hafði falsarinn gert: *eigi hellðr*, og er þetta annað falsið. ³⁾ svo hér. ⁴⁾ [fellið úr Lxxv (án efa af ógáti). ⁵⁾ þriðja falsið, og setladi falsarinn úr þessu að gera: *neinne*, en gamla blekið skein í gegnum, segir Árni. ⁶⁾ Hér var fjórða falsið, og hafði falsarinn úr þessu *nema* gert: *eigi hellðr*. ⁷⁾ Hér var fimta falsið, og einnig úr þessu *nema* gert: *eigi hellðr*, „og so er þetta gagnlega bref“, segir Árni, „fyrir þessa vonða meðferð onytt orded þvert á moti falsarans intention, sem setlad hefr það so að handtera, að sier edur sinum gagnlegra yrði“. Annars segir hann þessi bæði *eigi hellðr* sé „skrifud með eins svörtn bleke og á brefinn sialfu er, og ecki olidlega giórt af einnum falsara, so að ef hinar fyrre maculæ ecki yære á brefenu, þá kynni nockurn veigen yfir þetta að dylast, ef atbugalitell domare í hlut sette“. ⁸⁾ vm Lxxv.

nilium uid sueria ef þurfa þikir. og til sanninda hier vm¹⁾ settum nær fyr nefnder menn vor jnnsigle fyrer þetta uitn-
isburdarbref skrifath a hole j bolungaruik sunnudagen
næsta fyrer mariu Messo sidare. auno domini M.º cccc.º
lxx.º ²⁾).

518. 11. September 1470. á Álptamfri.

SVEINN biskup i Skálholti setr alkirkju á Kirkjubóli i Val-
þjófsdal og skipar máldaga kirkjunnar.

JSig. 143. 4to, bla. 273—274, skr. c. 1600. AM. 253. 4to, bla. 149
—150. Landsbókasafn 107. 4to, bla. 411—413 (séra Jón i Hitardal).

Kirkiubols Maldage.

Vær Sueirnn med gudz nad biskup i Skalholltte og
visitator yfer alltt Skalholtz biskups dæmi giorum godum
monnum kunnagtt med þessu voru opnu brefe at vær hóf-
um sett og skipad alkirkju skyld ad kirkiunne a kirkiu-
bole j valþiofsdal j heidur vid gud jumfru³⁾ Mariu og hinn
helga Þorlak biskup huerium til heidurs vær vijgdum þa
saumu kirkiu med sijnum kirkiugardi in festo Sancti Bert-
ini Abbatis⁴⁾ Anno domini M.º cd.º⁵⁾ og .lxx.º gefandi og
skipandi adur greindri kirkiu a kirkiuboli j valþiofsdal j
Aunundarfirdi allan þann heidur. prijuilegia. rett og reñttu
sem alkirkju ber ad hafa. skal þar vera heimilisprestur ef
bondi vill sem þar byr so og taki hann þar af iij merck-
ur j sitt tijda offur eda hafi sa prestur þar þing og curam
animarum. sem þingaprestur er j Holltti j greindre sueit.
þar skal og under liggia hiedan j fra æfinnliga groptur.
tiunder [og tollar⁶⁾] og allar adrar skyldur þær sem adur
hafa leigid til Holltz kirkiu j fyrr sagdri sueit j millum

¹⁾ Lxxv; vantaði i frbr. ²⁾ Aptan við bréfið i Lxxv, 4 eru klausur
nokkrar „Til minnis“ eptir Vatnsfjarðarbréttum, sem öll eru til. Segir
þar meðal annars, að þetta bréf sé gefið út móti úrskurði Sveins biskups
frá 1489. ³⁾ jungfru 107. ⁴⁾ Þ. e. 5. Sept. ⁵⁾ d, misskr. i 143. ⁶⁾
[b. v. 107.

Hrossagautugils og þar sem til tekur Hrafnaskalaruupur. at osttollum frá teknum. Hefur Halldor bondi Hakonarson gefid opttuefn dri kirckiu a kirkiuboli til æfnuligrar eignar jordina j Mosdal firir .12°. og þar til .viij^o. j fyrrgreindri jordu a kirckiuuboli þar j heimalaudi. v. kugilldi og einu tolfæringh med róa og reida og hier med hundradz eignu j skoginum a Eyre j fyrr skrifudum Annuudarfirði. elldividar standu a kalfeyre til þess er hann móa vel fluttur verda heim til tigtnefuz kirkiubolz og þar til þeirra hrossa beit á hueriu are sem greiudur elldividur er á fluttur til adur nefudrar kalfeyrar suo leinge sem þar stendur þorf til.

A þratt nefnd kirckia firir iunan sig messuklædi. kaleik. alltarisklædi nýtt. auuat foruara. alltarisstciu uýiau. alltarisduk. kirial. rodukross. Mariuskriptt. Þorlags likneski. Jons likneski baptiste. likneski postula¹⁾. Andresar likneski. og til heidurs gudi. junfru²⁾ Mariu og hinum helga þorlaki biskupe gefum vær af gudz valldi og heilagrar kirckiu aullum og sierhuerium þeim sem þangad sækia med godfysc fremiandi þar nockrar godar bæuer gangandi vmm kirckiu og bidiaudi med pater noster og aue Maria firir ollum christnum monuum bædi lijfs og liduum. so og þeim sem þangad gefa nockud offur edur peninga afreida³⁾ edur afreida³⁾ láta þratt skrifadri kirckiu á kirkiuboli til eflingar. vppheldis edur eudurbætiugar 40 daga aflat j huertt þad sinn sem hann giorer þar uockud til af þessum godum verkum.

Og til sanuinda hier vmm setium vær vortt insigli firir þetta bref. Skrifad á Alftamýre j Arnarfirde ju festo sanctorum prothi et iaciucti⁴⁾ martyrum áre sem fyrr seiger.

519. 12. September 1470. í Hafnarfirði.

LOPRA Ormsson og Bjarni Þórariussun votta um gjöf Solveigar Guðmuuadardóttur á jörðunni Saurbæ á Rauðasandi til Andrésar bróður sins, 23. Sept. 1469. (Nr. 491).

¹⁾ Dannig 143, 107. ²⁾ jungfru 107. ³⁾ arfeida, 143 = arbeida (?); áferda edur áferda 107. ⁴⁾ Hyacinti 107.

AM. Apogr. Nr. 1160 eptir transskripti frá 15. Febr. 1486; AM. Apogr. Nr. 1352 eptir sama transskripti.

Þat giorvm uid loptur ormsson æ uopn. ok biarne þor-
arinsson godum monnum uiturligt med þessv ockru opnu
brefi at þar vorum uit j hia j sancte johannes kirkin j biorguin
j norege saum ok heyrðum ðá at solueig gudmundardotter
gaf andrese gudmundszsýne jordina alla saurbæ æ rauda-
sande ok allar þer jarder sem þar til liggia ok j saurbæiar
kirkiu sokn eru ok henne til erfða fellv efter gudmund
arason faundur sinn ok helgu þorleifsdottur modur sina. med
ollum þeim gognum ok gæðum sem greindum jordum fylger
ok fylgt hefer at fornu ok nýiu epter þui fremzta sem hun
hefde fremzt eigande at ordit. Skýlde fyrgreindr andres at
ser taka fyrgreinda peninga ok efinliga eignazt. skýllde
þesse hennar lauggiof snuazst vpp j hennar fiordunggiof
efter þui fremzta sem hun mætte hana fremzt med laugum
gefa.

Ogh til sanninda hfer um heingium uid ockur jnzcgille
firir þetta bref er skrifat uar j hafnarfirde miduikudagin
næsta fyrr exalltacione sancte crvciss. þa er lidit var fra
hingadburde vors herra jesu christi M. cccc. ok siovtiger.

520.

15. September 1470. undir Ytra Felli.

KAUPMÁLABRÉF Bárðar Jónssonar ok Guðrúnar Haldors-
dóttur.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 6. Frumrit á skinoi. Öl innsigli (6) dott-
in frá. — AM. Apogr. 2484 með hendi Árna Magnússonar eptir frum-
ritinu „accuratè“. Árni setlar að þetta bréf sé með sömu hendi og
Bisk. Skalh. Fasc. XIII, 8 og XVII, 24. Dagsetning bréfsins getr ver-
ið hvort sem vill 5. Maí eða 15. Sept.

In nomini domini amen.

Var suo felldur kaupmali lystur ok stadfestur ðá brull-
upsdeigi þeirra bardar jónssonar ok gudrunar halldorsdott-
ur. at nefndr bardr hafði til kaups med sagða gudrunu .xx.
hundrud er hann atti sialfur ok tiw huñ(d)rud en hustruen

gaf honum. hier j moti hafde gndrun fimm hundrud er hun blant j siun modrarf. þar til gaf fader hennar henne fim hundrud. ok þar til gafn brædr henar henne fimm hundrud. sigmundr .iij. hundrud. biarne hundrad ok olafr hundrad. Gaf optnefndr bardr þrattnefndri gudrunu fiordung j tilgiöf vr þessum peningum. kiore fyrfnefndr halldor oppt nefnda gndrunu dottnr sina malakonn j gard bardar jons-sonar. Reiknadizt malin halft þridia hundrad ok tntngugafu þeir henne suo framt þessa peninga sem hann fengi þa peninga er hustrvin olöf loptzdotter gaf honum.

Woru þesser brullupsvottar. sira sigurdr brauz(son). sira gisle arnbiarnarson. prestar. gunnar jonsön. þodr helgason. þorarinñ ærunson ok magnus þorolfsson leikmenn.

Ok til sannenda hier vm settvm vær fyr nefnder menn uor junsigle fyrer þetta kaupmalabref. Eri giort var vnder ytra felle á medalfellzstraund. langardagin næsta epter krossmessv. Þa er lidit (var) fra hingadburd vors herra jhesu christi þushund fiogr hundrud ok snotiger ææ.

521.

21. September 1470.

í Gufudal.

SKRÁ um fjármuni þá, er Helgi prestur Þorkelsson lagði til kirkjunnar í Gufudal, þegar Sveinn biskup gerði yfirreið sína.

AM. 266. 4to, bl. 1a, frumrit á skinni. þar með er afskrift Árna Magnússonar. Eru þetta blöð framan af gamalli messubók frá Gufudal; er nú meira dottið úr skinnblaðinu en á dögum Árna. Er það eitt hér sett í hornklofa, sem ólæst var í Árna tíð.

[Anno domini M. cccc.] septnagesimo. þa er herra sveinn með gnds nad biskup j skalhollte oc visetator yfir allt skalholltz biskupsdæmi var j sinne [rettri] visetacio j gufudal j gufnfirde jn festo matthei apostoli et ewangeliste. lagdi sera helgi þorkelsson. er þa hieilt kirkiuna oc stadenn til greindrar kirkiu j porcio ecclesie svo ordna peninga sem hier greinir.

Jn primis sæmiligann grallara per annum samsettann

med kirial . . . oc sekuencium. de tempore oc de sanctis. salltara kolumpneradann lystann vel med vtlandan stein. kalek er vo xij ára gylltan innan. messoklæde med gudvefiarhaukul. þrenn messoklædi annn[u]r alfær ath avllv. vj corporalia med hvsvm oc ij hvslavsvm. kantara kapa [med] silkehlavdvm oc avnn[n]r obreytt. ij sloppar. alltarisklæde fyrir haalltare med brvn vigdre oc iiij alltares dvkar adrir vigdir. merke silkesavmad med veanda sanm. brik yfir alltare med gvllfarg oc tabulvm fyrir alltare med gvllfarg. koparkross litenn forgylltann yfir alltare. oc propiciatorium med silfur er vo half manrk. mariu likneski sæmiligt med gvllfarg j hvse oc hvrdvm. avnnv likneski oc anntonius likneski med alabastrum. thomas likneski erkibisknps med gullfarg. fontz vmbvning fangalettann.

var metin bot a kirkiunne fyrir xij hndrud er hann hafdi lated giavra.

voro þessir allir fyrr greindir peningar med kirkiv botene metner fyrir halfan setta tavg hvndrada.

Enn porcio ecclesie reiknadiz fimtigr hvndrada er fall-ed hafde medan hann hafde ath halda stadenn. var kirkian honvm þa skyldvg fimm hvndrad.

522.

31. Október 1470.

í Ási.

ÓLÖV Loptsdóttir fær Sigrði Jónssyni jörðina Mosfell í Kjalarnessþingi til fullrar eignar, en Sigurðr geldr í mót jörðina Hranngerði í Flóa.

AM. 238. 4to, bl. 11, Bessastaðabók, skr. c. 1570.

Bref vm Mosfell.

Þat giorvm vier Magnvs Þorlaksson. Sigmvndr Arnason. Ivar Hellgason godvm monnvum vitrligt med þessv vorv opnv brefi at vier vorvm þar j hia savm ok heyrðvm a j Ási j Holtamannahrepp midkvdaginn næsta fyrir allra heilagramesso þa lidit var fra hingadbyrd vors herra Jesv christi 0° cccc ok lxx ára ord ok handaband þessara manna hvstrv Olofar Loptzdottur af einne alfv enn Sigvrdar Jons-

sonar af annari. at svo fyrir skilldv at fyrgreind Olof Loptzdottir feck Sigvrde Jonssyni jordina Mosfell er liggr j Kialarnespinge til fyllrar eignar med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem greindre jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hvn vard fremst eigandi at. Hier j mot gaf fyrnefndr Sigvrdr Jonsson adrnefndri Olvfv Loptzdottvr jordina Hravngerdi er liggr j Floa j Arnespinge med ollvm þeim gognvm ok giædvm sem greindre jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hann vard fremst eigandi at. skyllde fyrgreind Olof Loptzdotter svara laga riptingv aa greindre jordv Mosfelli en Sigvrdr Jonsson hallda til laga. Ok til sanninda hier vm settvm vier adr nefndir menn vor insiglle fyrir þetta jardakavpsbref skrifad j sama stad deige ok are sem fyr seiger.

523.

7. Nóvember 1470.

í Miklagarði.

VITNISBURÐAR þriggja manna um kæru Ingibjargar Einarsdóttur fyrir Ólafi biskupi á Hólum yfir hórdómum Runólfs Höskuldssonar bónda síns, og biðr hún biskup að gera sér rétt og skilja sig frá hjónalagi við hann.

AM. Fasc. XVIII, 25. Framrit á skinni með öllum innsiglium. — AM. Apogr. 3210.

vm runolf.

Brief um akiæru Jngebiargar til Biskups
Olafs uppa bonda sinn¹).

Þath giorum vær semingr magnusson. nicholas þor-
modsson. prestar. ok olafur jonsson leikmann godum monn-
um uiturligt med þessu voro brefue. ath þar voru vær j
hia saum ok heyrðum aa. a mýklagardi j efiáfirde midniku-
dagin næsta fyrer marteinsmessu. anno domini M^o cd^o lxx.^o
ath jngibiorg einarsdotter kiærði fyrer biskup olaf aa holum
vppa bonda sinn Rauñolf hauskaullzson. ok sagði ath hann

¹) Utan á bréfinu, með foruri hendi fyrsta liuan, en hitt með hendi frá 17. öld.

hefði legit j hordome vppa langan tima ok att sex born med audrum konum. fim med halldoru þordardottur ok þath sietta med þordise gudmundardottur. enn forlagt hana ok forsmad suo ath hun hefuer aungua sina skýlldu feingit i aullum hlutum sem honum bar henne ath veita. huorki samuistu. ei mat ne klædi fyrer sigh edr sin born suo ath þau mætti vid vera forsmararlaust. ok huerio godu hann hefuer henne lofuad þa hefer hann eigi halldit. fyrer þessar saker beiddi fyr nefnd jngiborg adr nefndan biskup olaf ath gera sier ætt ok skilia sigh fra hionalagi uid adr nefndan raunolf hauskaullzson suo framt sem huñ mætti med laugum vid hann skilia. lofuade ok optnefnd jngibiorg biskup olafue med handabandi ath hon skyllði hallda hreinlife. suo ath hafua aunguañ mann medan raunolfur hauskaullzson lifde ef þau yrde skilin med kirkiunnar laugum.

Ok til sannenda hier vm settum vær fyr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta bref scrifuad j sama stad. dag ok áár sem fyr seiger.

524.

12. Nóvember 1470. á Hallsstöðum.

Jón Haldórsson og Guðrún Haldórsdóttir kona hans selja Guðina Jónssyni hálfu Krossnes í Eyrarsveit fyrir fjörtutíu og átta hundruð í gangandi fé.

Eptir afskrípt sömu manna (1704) og Dipl. Isl. iv, Nr. 387.

Þad giörum uier Jon Sueinsson og Jon Pálsson godum Mönnum viturligt med þessu ochru opnu brieft. þá er lided uar fra hijngadburd uors herra Jesu christi M. cccc. og lxx. ára. á mánudæginn næsta efftir Marteinsmessu. á hallstöðum á fellsströnd j Stadarfells kirkiu sokn. uorum uit j hia söðum og heirdum á ord og handaband þessara manna. af einne álfu gudena Jonssonar enn annari Jons halldorssonar oc Gudrunar halldorsdottur eigiñ kinnu áður nefndz Jons. ad svo firir skilldu ad firr nefn hion Jon og gudrun selldu áður nefndum gudina Jonssyni jördina hálfa Krossnes er liggur j eirarsveit og eirar kirkiusokn. med öllum þeim

gögnum og giædum sem greindri hálfrí jördu filger og filgia hefer átt ad fornu og nyu með taudum oc aukruð. eingiðm og skogum. rekuðm og renninguðm. hnsuðm oc herbergium. hurduðm hiaraföstuðm og uiduðm naglaföstum. stornuðm og smðuðm. huort sem helldur (er) bite eda biðlke. með gandrnm og grinduðm. holltum oc haugum. vötnum oc veidestöðum. oc øllu til teknn enn anngvu fra oc øllu þui fe sem finnast kinne j jördu og á nema löglegir eigendur verde ad. eftir þui sem þau hafa fremst eigande ad orðið. undan sier og sijnauðm erfingiuðm. enn oftnefnduðm gudina Jonssyni oc hans erfingium til friðlz forrædis og afeñlegrar eignar. Hier j mote gaf þrattnefndur gudine Jonsson oftnefndum hionuðm Jone og gudrunu fiðgur málmitu qv-gilldi og xx. xij ásaudar kngilldi og xij kyr. skilldu xij af þeim gialldast ad næstum fardögum. enn aunnur xij skilldu standa úbatalaus til annara fardaga. Lofade oftnefndur gudine ad suara fimm hundruðuðm j kirkinnar jnnstæðu er þrattnefnd hion uoru henne skilldug. enn tijttnefndur gudine skilldi friðlsliga mega ad sier taka áður greinda hálfa jörð ad næstuðm fardöguðm. skilldi þrattnefnd hion snara laga riftingum á oftnefndri hálfrí jördu. enn tijttnefndur Gudine Jonsson halda til laga. og aftur taka sjna peninga domlaust suo mikla sem aptur geinge með dome. j þrattnefndri hálfrí jördu Krossnese. ef nuchnr¹⁾ brigð kinne á hana ad koma. og til sanninda hier uð settuðm nier firrnefnder menn ochar jncigle firir þetta kanpbref. skrifad i hvamme j huammsueit á sama áre. deige sijdar enn firr seiger²⁾.

525. 11. Desember 1470. á Melgraseyri.

ÞVEIR menn votta, að Sveinn biskup í Skálholti skipar kirkjunni (á Kirkjubóli) í Langadal þann sex anra toll, er hún átti árlega af Sandeyri á Snjáfjallaströnd, en Guðni Jónsson kærði, að geinginn væri undan.

¹⁾ Svo. ²⁾ D. e. 13. Nót.

AM. Apogr. 2342, „Fra Kirkinbole i Langadal“. Innsiglin voru fyrir bréfinu. „Þetta er riett ntskrift af Originalbrefe ritudu a kalfskinn med tveimur heilnm hangande innsiglum under, það vottum vier underskrifader, i Skalhollte þann 16. Febr. Ao 1708. Snorre Jonsson. Dordur Dordarson. Ormur Dadason“.

Það gianrym nid olafnr isleiksson. þosteinn þolleifsson godum monnnm viturligt med þessv ockrv opnv brefe ath vid vorvm j hia saum ok heyrðvm á. á melgraseyre j ísafirde midvikydaginn næsta epter mariumesso fyrre¹⁾ þa er lided nar fra hingad[bnrd] uors herra jesv christi þusnnd flogur hnndrnd ok .lxx. ara ath gudine jonsson kom firir biskup svein petursson j sinne visetacio ok kærde firir honum ath honnm þotte olaugliga nndan hafa geingeth kirkinne j langadal sa .vj. avra tollr er hvn atte árliga af sandeyri á snæfiallastrannð. ath bisknp sveinn skipade adr nefndum gndina med handabande þennann adr nefndan toll æfnliga aptur vnder kirkinna j langadal under forbod ok bann heilagrar kirkiv nema þuiat eins ath synt yrde ath rettnr eignar bisknp hefdi hann vndan skipad. ok til sanninda hier um settvm vid fyrnefnder menn ockur juncigle firir þetta bref skrifad á melgraseyre þridivdagen næsta firir magnusmesso á sama áre sem fyr seger.

526.

[eptir 1470].

SKRÁ um það, hve mikils Jón Ketilsson var skyldugr kirkjunni á Hvanneyri, þá er hann féll frá, og nm nokkrar gjafir til kirkjunnar.

AM. Apogr. Nr. 1730, með bendi Árna Magnússonar eptir skinnblaði, sem hafði verið framan við kirkjubók Hvanneyrarkirkju, en séra Þórðr Jónsson á Staðastað léði honnm blaðið.

So mikills var Jon heiten ketelson skyllógur Hvanneyrar kirkin þa hann fiell fra.

vij. hundruth. lngtozt þan nppi brikina. en hun var

¹⁾ D. a. 22. Ang.

gior þar þa fyrir xij. hundruth. gaf Jou heiteu kirkiunne adr þat uppi brikina sem eigi þyrfti ath gialldaz þa hann med skyldu.

Hrafu bardarson kugilldi.

Runolbur þolleifsson [kugilldi].

orny ketellsdotter kugilldi¹⁾.

527.

[eptir 1470].

TESTAMENTISBRÉF Gunhildar Vermundardóttur á Hvanneyri í Audakil.

AM. Apogr. 1731, með hendi Árna Magnússonar, eptir skinnblaði, sem hafði verið framau við kirkjubók Hvanneyrarkirkju, og léði séra Þórðr Jónsson á Staðastað Árna.

Ju nomine domini amen.

So fellda skipan giordi fyrir sier gunnhildur Vermundardóttur. kronk í líkama en heil ath samvizsku. at uerveranda sira Einare þorsteiussyne. Stefaue þorarensyne oc Joni gudmundszyne sem hier seiger.

J fyrstu gefr huu sig. alla síua oud oc sal síalfum gude í valld oc haus síguodu modur jungfru sancte marie. oc ollum guds helgum monnum í himeriki. hier með kys huu sínum molldliga líkam legstað framme fyrir kirkiunne æ Hvanneyri. fyrir sunuau legstað Jous heitens bonda hennar. sem gud hans oc hennar sal haf.

Jtem gefur huu greiudre kirkiu kugilldi. fataekum monnum c. prestinum. x. aura. Herdisi dottur síui . . . u síua fyrir vj. messur.

Lysti uefud gunhilldr fyrir oss at huu hefði með skilizt xv. malnytu kugilldi. kirkiunnar vegna oc þar til viij. hundrut í koplum oc gældum nautum oc saudum.

[Lysti] huu at huu ætti hia Jugvolldi helgadottur .xx. malnytu kugilldi. oc skyldu sín v. hundruth giall[dazt] hvort arit oc þar til .xij. hundruth.

Jtem Steinmodi Heinreksyne .iiij. c. til knarrar kirkiu

¹⁾ „hactenus alia manu diversa a superiori“ (AM.).

ij. malnytu kugilldi fra langarbrecku firir halfkirkiu skyllid er epter stendur.

Sira Sigurdi .vij. agilldi.

Jtem Jlluga Jonssyne malnytukugilldi oc fritt .c.

Jtem til kistu til bænhus skyllidar kugilldi. en Jon heiten gaf annat.

Astridi .iij. ær oc þrevett hross med abæti.

Halldori gudmundszsyni .x. alner.

Hlaut Ketell Jonsson i sinn faundurarf .xv. hundruth i Hvaneyri. ij malnytu kugilldi. gellidneyta hundrut .ij. xij. sauder i c.

ketell arnason .iij. kyr oc ij. asaudar kugilldi oc j. virðingar .c.

gudlangur hest.

þorgautur .c.

Brynhilldr .iiij. kugilldi oc iordina Hamra oc halft annat. c.¹).

528.

[um 1470].

SKRÁ um eignir kirkjunnar á Hofi í Vatnsdal, þá er Gíslí Þorgilsson varð eigandi að Hofi.

AM. 649a. 4to bl. 48b, skinnbók frá 14. öld, og er á henni Jóns saga postula. Þetta er ritað á síðustu blaðsíðu með hendi frá c. 1470; Kaalund segir c. 1400 (Katalóg), en Gíslí Þorgilsson er nefndur í bréfum frá Húnavatnssýslu frá því um 1450—80.

Jtem var þa er gíslí þorgilsson varð eigande að hofe í vatnsdal atte kirkian fim kvgilld ok þriar klvkvr. tav líkneske. kross med vnderstavdvm. tialld ifer alltare.

Þenna bekling æ kirkia sels johannis ewangeliste er stendr æ hofi j vatnsdal.

¹) „hactenus tertia manu, quæ tamen secundæ non admodum dissimilis est“ (AM.).

529.

[um 1470].

SKIPAN Sveins Péturssonar biskups í Skálholti, þar sem hann staðfestir skipan Magnúasar biskups Gizurarsonar frá 1224, ítrekar nokkrar greinir úr skipan Árna biskups Þorlákssonar frá 1269, og skipar um Rómaskatt.

AMagn. 135. 4to, bls. 220—221, skb., þetta frá c. 1500. Á undan er skipan Magnúasar biskups Gizurarsonar frá 1224 (Dipl. Isl. I, 462—63, sbr. bls. 131).

vm upphald.

Sveinn biskup af skalholtti bauð at halda þessar skipaner. herra Daganns biskups. sem her ero adr ritadar.

Enn alla þessa [hluti sem¹] her fylger. skipaði hann af nyiu samþyckiandi sinum klerkum oc lærðum monnum.

hann bauð prestum minna folk a at hner madr falli a kne sa sem vid er staddr þann tima vpp er halldit holdi oc blodi vors herra jesu christi. oc bide ser mysknnar. oc se jafnan klýkt til þess. ok upp se halldit loganda vaxkerti frammi firir altarinu.

Sna band hann at einge prestur bergi þui natni sem hann [þuær] jnnan kalek med. ef hann skal sidann þann dag syngia adra Messo. þui at einge prestur a Messo at syngia nema fastandi.

hann firirbauð oc prestum edur klerkum. at leggja sic edur sin mal. vnder leikmanna doma. edur sueria leikmonnum nockurn eid. vtan biskups lof. edur rad.

eigi skulu prestar reka leikmenn or kirkin nema saker se til fullar oc opinberar oc geymi [þo giorsamliga at þrennar aminningar giore prestur adr leikmonnum] til leidrettu af þeirri somu sok sna at uitni se til. riti sidan sokina skiluisliga oc sua forbodit kirkiu jngongu oc þat sem hann leggr uppa ef hinn leidrettizt eigi. Sidan lesi sua sem ritat er j kirkiu firir sinum soknarmonnum.

Sna [oc] sa sem eigi gelldr romaskatt edur liostoll taki eigi þionostu at paskum ef helldr med þriozku.

¹) [tvískrifað í hdr.

530.

[um 1470].

MÁLDAGI Staðarkirkju á Reykjanesi, þegar síra Tumi Ólafsson afhenti, en síra Jón smásveinn tók við.

JSig. 143. 4to, bls. 322--23, skr. c. 1600. Þessi máldagi er varla yngri en frá 1470, því Jón Jónsson er prestur á Stað 1475, sem mun vera sami maðrin og Jón smásveinn.

Staður á Reykianese. [ga]mal[l m]aldagi.

In nomini domini Amen

var so felldur máldagi alkirkjunnar á Stað a Reykianese þa er Síra Thumme heitin Ólafsson afhendi enn Síra Jon er kendur var smasveinn meðtok.

In primis iij kyr og iij asaudar kugilldi og eitt hross.

Jtem hiełtt hann þenna máldaga. huorn hann hafdi skrifa latid eptir maldagana bokinne j Schalholtti. og þennan maldaga hiełtt hann medan hann hafdi stadinn vpp a vj vetur og xx. ad kirkian ætti heimaland alltt a stad j austanverða þorsteinsey og vpp j snoz og jnn ad merkisholum á hinu jnnare brauni og vpp j flokavallarnipu. lambhaga j hliðdarlandi med vmmereckium og akurtraud a suijnanese fram fra. landit alltt j mulakoti j þorskafirdi fram ad grioti og þorgeirsdal halfan. Sagdist hann ei vita betur enn huannahjald ætti ad fylgia þar med. teigskog allann jnn ad grimkelstadað og vt a kleifna. landit alltt j bitunni¹⁾ j diupafirdi og jnn ad glinfurá. og vt ad steinum þeim sem standa a hinu ytra leiti og halfa sólva fiöru j motz vid Midhus. Gelldienadar afriett j middal j Steingrimsfirdi. þridiung j hualreka og j vidreka á Hafnarholmi á Selströnd. þridiung j öllum reka a nesodda a kollafiardarnesi. ad seylu þeirre er geingur vr gullsteinum og ad hualsá jafnvel j ey sem a meiginn landi. þriggia manna jferd j Saurbæar fiöru.

Jtem var þa stadurin virttur fyrir xvii^o en kirkian fyrir vije.

kirkian ad stad a Reykianese á og jtak j Skogaskog fra læknum er fellur fyrir vtan skoga og fyrir nedan þing-

¹⁾ Svo.

mannagantur. og að gotu þeirri er almenningvegur liggur vt og vpp af Vadalsey a kinnastaudum.

531.

[um 1470].

MÁLDAGI Laurenciuskirkju undir Múla á Skálmarnesi, er Sveinn biskup Pétursson setti.

Landsb. 268. 4to bl. 115b, skr. 1601.

Mule á skálmarnese.

Laurencijus kirkia vnder mula á skálmarnese á land ad vrdnā oc huijtijngseyiar oc vattardal hinum eýstra meginn allt ad sio. skog ad selskerium jnn fra vidimyri. c j lannde j selskerium. hun á x hundrud frijd. ij kyr oc ásaudar kugilldi oc ij rodukrossa. mariu skript oc lorencijus skript. alltarisklæde ij. kerttestiku. sacrarium munnlog. bækur iij. merke. elldbera. kluckur ij oc biollur ij. þanngad liggia tijunnder af suiþnanese. fra selskerium. vr skálmardal. af vattarnese. frá hamre. frá deillardá. (vr) firde. af kirkiubole. suo vr nese oc suo af þeim bæium sem bygdur verda. jnnann þetta takmark. skal þar vera heimilisprestur og lukast iij merkur.

porcio ecclesie gamallt fimtan hundrud.

lagde erlijngur til kirkiunnar xij^o j heimalanndi. vj hundrud j vattardal. ný messnklæde oc kalek.

giordi herra sueinn med gudz nād bisknp j skalholte jon ellijngson kuittann vmm porcio oc mortualia slickt sem fallid hefur á medann syskin hans oc foreldrar hofdu halldid þa somu kirkiu med þeim skilmala ad greindur jon skýllde luka fyrr sagdre kirkiu vmm framm það sem hun hefur att ad fornru ij kýr. ij asaudar kngillde oc einn hundradz hest.

532.

[um 1470].

Ákerir af máldaga Hagakirkju á Barðaströnd.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601. Er þetta einungis upphaf máldagans, að því er virðist, og mun stafa frá Sveini biskupi. 21. Maí 1473 staðfestir hann Hagamáldaga Oddgeirs biskups.

hage á Bardastronnd.

Kirkian j haga á bardastronnd á sanndeyiar oc j flatasker. þridiunng j drapskerium. skogur oc jardareign alla j vatzdal meir enn einnu hundradz parttur. hálf hollt oc haga enn minna.

533.

[um 1470].

ÁGRIP af Staðarfells máldaga á Fellsströnd.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601.

Staðarfell.

Suo margar bækur a kirkian vnnidir stadarfelle et cetera.

x hundrud j lannde. jordeña backa. xvj hundrud. oc iiij hundrud xlx j frijduð penjngum oc v hundrud j þarfligum penjngum thil.

534.

[um 1470].

MÁLDAGI Hvammskirkju í Hvammsveit um það leyti, er Guðni Jónsson tók við, en Jón Ásgeirsson afhenti.

Landsb. 268. 4to, bl. 83b—84b, skr. 1601. Þessi máldagi mun án efa vera frá dögum Sveins biskups.

Huammur j huamssueit.

Kirkian j huammi er helgud gudi oc juñgfru mǣrie. jone baptista. petro oc jone postula. olave. thorlacho. mǣrie magdalene oc olluð gudz helguð monnum. hun a lañd á akre oc efra huammi oc eiñgi j ásgardz lañdi. iiij. hesta. cccc vor(u). lx kugildi. jtem á kirkian tolfuñg j hualreka milli karhafñar oc grñðar. jtem vidreka oc halfañ hualreka milli grñðar oc huolzðr jafñvel j eynni fyrir fram-

an sem a meginlañdi ad fraskilldnm rekum¹⁾ þeim er med logum stañda j þessu takmarki. jtem atnngur j hualreka oc vidreka med avijkur reka med ollnm gognnm oc giæduñ. [hnamzmenn eigu afrett ij lañbadal hrossnm. loñbuñ oc saudfe²⁾. jtem liggia þaंगad vij bæir til allra tolla oc tij- uñda. þar ð ad vera prestur oc diakñ heimilisfastir. jtem lagdi jon boñdi sneinsson skylldn j lañd sitt glearskoga³⁾ osttoll. fiorduंगz ost o⁴⁾ eyre oc vñdir þnij nafni gñfu adrer bæñdnr osttoll thil kirkinnar þeir sem lañdeigañdi vorn jnañ þijnga sem jon gaf.

jn prijmis var þetta j bokuñ j huammi. þð gudñe jons- son tok vid. enn jon boñdi ðsgeirsson afheñti. jtem ottsoंगsbok frð adveñtu thil paska. onnr ottsauंगz bok frð pðskum til adveñtn de sanctis et de tempore. de sanctis bok frð adveñtu til annnciacionem sancte mðrie med lesi. gndzspialla bok frð adveñtu til pðska. grallari med pistlum oc messum oc gudspiollum oc or(ac)ioni(bu)s teknr til ad jolum oc til pðska. gudspiallabok oc pistld de sanctis a snmarid. grallare ð sumarid. de sanctis et de tem- pore med sequencinm oc kirial. frð pðskum til adveñtu. annar ð vetnrinn frð adveñtn til pðska de sanctis et de tem- pore med sequencinm oc kirkial. grallare med gullspioll(!) oc pistla oc sequencior ð sumarid. lesbok fra adveñtn de tempore til pðska. onnr lesbok de sanctis per annum. gud- spiallabok oc pistla. per annvm. de tempore laga sanंगua bok. med salu Oesso. ottu soंगs bok de sanctis et de tem- pore per annnm. gudspiallabok oc pistla. iij psalltarar. iij voñdir af þeim. einn godur. eru bækurñar med ollnm skræd- um godum oc jllnm. xxx. jtem kalekur. messnklædi þrenn. oc eru ein voñd. sloppur woñdnr. oc suo kañtara kapa- corporalia ij. fontklædi. forðukar ij. alltaris brun. iij alltaris- dnkar. foñtkross smelltur. ij merki. stocknll. ldtvñz skonz. brijk steiñd. paska kertti. glodar ker. bakstur jarñ. steiñt alltarisklædi. marinskript. petnrs. johannis baptista. mðria

¹⁾ „enn sumir maldagarner hallda *jtokum*“ (á spássiu með sömu hendi). ²⁾ [„hier er missettar klausurnar“ (á spássiu með sömu hendi). ³⁾ Dannig. ⁴⁾ Dannig = af? eða á?

magdalena. kross ljúttill með vnderstodum. eirkolur ij. kerttistika með jarñ. ij koparstikvr.

Jtem skogur j glerðrskoguñ fyrir nedañ gotu þa sem liggur vñ þuerrar toptir milli fðskrudar oc glerðr. eiga glerarskogar elldividartok milli glerar oc skipalækjar.

535.

[um 1470].

MÁLDAGI Þorlákskirkju í Höfn (Knararhöfn) í Hvammssveit.

AM. 268. Fol. bla. 74, skr. 1598. Landsb. 268. 4to, bl. 84b, skr., 1601.

Hofnn [gamall maldagi¹].

Sancte þollaks kirkia j hofn a vij. c. þollaks likneski. marij likneski. kross oc ottvsongva bok.

Þangad syngiazt iij messur oc xx. fra hvammi.

Oreiknad þorcio sidan jon eiriksson tok jordina.

536.

[um 1470].

MÁLDAGI Ólafskirkju á Svarfhóli í Miðdölum.

AM. 268. Fol. bla. 74, skr. 1598. Landsb. 268. 4to bl. 85b, skr., 1601.

Suarbol [gamall maldagi¹].

Olafs kirkia ad Svarboli a v^o j grafarlandi.

fyrer innann sig marijvskriftt oc olafsskriftt. ij kluckur litlar.

Þangad skal syngiazt annann hvern helgan dag fra hiardarholttti. vij messvr oc xl. oc gialldazt ij merkur kavps fra svarbole.

þar takazt heima tijvnder oc aller tollar bonda oc husfreyiv. oc allra heimamanna.

Sidan kirkian var giord er oreiknad þorcio.

¹) [268.

587.

[um 1470].

MÁLDAGI Mariukirkju á Kveuuabrekku í Dölum.

A

AM. 257. 4to, skb. samtíða. — AM. Apogr. 2227 með hendi Árna Magnússonar. „circa 1470“ (AM.). Landsbókasafni 108. 4to bls. 420—21 (séra Jón í Hitardal).

Reikuiugur kirkiunnar æ knennabrekku.

hun a. in primis i gamla in[n]stædu fiorar kyr oc ij. asandar kugilldi. en a þeim fimm vetrum oc xl. sem sira magnus biornsson hieilt stadinn gafuzt þar til vj. ær oc þrin naut vetargomul i mortualia. gaf greindur sira magnus kirkiunne þar. xij. kugilldi. sno þo at ef heuue gefz kugilldi adnr sira magnus skilzt vid. þa gefnr hann þeim munum færri kngilldin. suo at kirkian eigi. xx. kngilldi þa hauu skilzt vid hana. hefer þar fallit vj. merkur oc xl. i porcio sidan hann kom þar. Óá af þessnm penningum ecki nidnr at falla i kirkinbot nie husabot. Inkti sira magnus greindri kirkin .iiij. hundrud er honnm voru giðr i kirkiubot. oc fyrir .iiij. bæknr er hann hafdi lagt til kirkiuuar. messubok de tempore æ veturiun fra aduentn til paska. seqnuciubok per auni circulum de tempore oc de sauctis. ymnale per anni circulum tam de sanctis qvam de tempore oc kiriale. fyrir þa porcio sem meiri hefer [fallit] i hans tima. enn fyr er skrifad.

Jtem gaf fyr greindnr sira magnus sagdri kirkiu merkiligt jons likneski apostoli et ewaugeliste. magnus likneski oc kross med uderstodum.

Jtem gaf ari dadason kirkiunné trodhris ævenliga sem huu þarf [i órfaskogi i reykiadal¹).

B

Landsb. 268. 4to, bl. 116 a., skr. 1601.

Kuenuabrekka.

¹) [„i Jörfa skoge i Haukadál, legendum puto“, (séra Jón í Hitardal).

Maríukirkia ad knennabrecku oc hiñs heilaga jóns postula á heimalannd allt. krijuuglu oc eystra skog. skogarspott j nordurardal. xx malnýtnkngillde. enn hun á xviiij hundrud j sijna porcionem oc eina mork betur er fallid hefur a medann sijra magnns heitinu biorfison hieilt kirkiuna oc stadenn oc ad auk þessara penijnga luckte greinndur sijra magnus heitinn kirkiunne j þá porcionem sem meira hafde fallid enn fyrr seigir.

Jtem gaf are dadason kirkiunne trodhrijs æfinuliga sem hun þarf (j) jorfaskoge j reykiadal¹⁾.

538.

[um 1470].

MÁLDAGI Maríukirkju á Stað á Suæfellsnesi.

Landsb. 268. 4to, bl. 115^b, skr. 1601.

Stadur a suæfellsnese.

Marin kirkia ad stad á sniofellznese á heimalannd allt med gögnumm oc gjædnm et cetera²⁾.

Jtem xx kyr. lx dsandar. iij nant veturgomul. fimm kapla oc xx med hrossum.

Jtem eirnn tannuketil oc annann ij tunna ketil. oc ij sexfiordunnga katlla. einn þriggia fiordunnga ketil oc litla ponnu. pott oc pottansu. mnuulög oc vatzkarll. ij storkerolld. xx smðkerolld oc xx trog. xx spæne. iij oc xx tinfol. x. trediska. iij konnur. eirun strock. ij lijnduka. ij vllduka. þal oc torfskera oc aux. þessa hlnte á hun jnnan sig et cetera²⁾.

þanngat liggia vnnder halfkirkia á gaul oc lukast af ij merkur og tijvnnden til stadar. v bæuhaus oc lnkast vj aurar af hueriu til tijvnndar oc allra tolla. liggia þar vnnder þrijr bæir oc xl.

¹⁾ „forte Hankadal“, setr séra Jón i Hitardal við. ²⁾ Hér fellir máldagab. úr viljandi.

539. [um 1470].

MÁLDAGI Jónskirkju skirara í Miklaholti.

Landsb. 268. 4to, bl. 115b, skr. 1601.

Mýcklholt.

Jonnz kirkia baptiste j mýcklahollte a heima lannd allt med gognnum oc giædum et cetera¹).

hun ð ij kyr. ij kapla oc vij agillda virde jnnaun gátta. var þetta allt samann virt fyrir xl alner hiñs fimmta hundradz.

kirkian ð jnnann sig et cetera¹).

Danngad liggia xxx bæer ad tijunndum oc lýsetollum oc heytollum. eru þar j fimm bænhus oc takast vj aurar af iiij. enn xij aurar af einu.

Jtem a kirkian xiiij bækur.

porcio ecclesie. xij hundrud.

540. [um 1470].

MÁLDAGI Mariukirkju á Ökrum á Mýrum.

Landsb. 268. 4to, bl. 116a, skr. 1601.

A avkrum.

Þariu kirkia a avkrum a heima lannd hälft. x kugillde bulæg oc fimm hundrud j þarfligum penijnng.

Jtem v. hundrud er gefist hafa til kirkiunnar.

hun a jnnann sig et cetera¹).

prestur ad aukrum skal hafa heytolla af vij bæium. hann skal oc annast naudsyñiar allar fyrir sunnann kálfa-læk et cetera¹).

541. [um 1470].

MÁLDAGI allra heilagra kirkju í Hitardal.

¹) Hér fellir máldagabókin úr með vilja.

Landsb. 268. 4to, bl. 82^a, skr. 1601. Séra Vigfús Jónsson í Hítardal skrifar hér við ártalið „1470“.

Hitardalur.

Allra heilagra kirkia j hitardal a heimalannd allt med gognum oc giæduṁ. knarrarnes. tunngufell. alfta ḁ. saura lannd. vullu. molldbrecku. midskog. ysta skog. þruarhraun. haga. braunzmula. setahraun. onnduertt nes. hellulannd ij. reka halfann ḁ gomlu eyre. afrett j lanngavatzdal. letorfnnaskurd j hofstadalannd a x hesta. laxveide ad helmijnnge j hafziardarḁ. hualzeyar halfar. hun ḁ xxx kua oc xx kugillde ḁsaudar. voro .xx. kugillde af fyrrsogdum kugillum med fodrum¹⁾ stadarins. li gellðfiar kugillde. vj hestar. iij þross fullroskin oc ij þreuetur. xl alnnar þiṁs vj^{ta} hundradz j metfee voruvirtt. og er þar med reikṁad eitt kugillde er rodukrossinn ḁ vullum ḁ.

Þetta a hun jnnann sig. jnn þrijmis et cetera.

var kirkiaṁ metiṁ fyrir xij hundrud adur enn sijra sigurdur liet taka hana ofann. þorcio ecclesie vmm vij ḁr ḁ medan greinndur sijra sigurdur hefur halldid. mork annars hundrads: [o: 1470²⁾].

542.

[um 1470].

ÁGRIP af máldaga Álptanesskirkju á Mýrum.

Landsb. 268. 4to, bl. 116^b, skr. 1601.

Álftarnes.

Ṁḁriu kyrkia a álftarnese a x hundrud j heimalannde. xv kyr. ij þross oc best. vij. c. vadmala et cetera³⁾.

¹⁾ forðum, hðr. ²⁾ með hendi séra Jóns í Hítardal; réttara væri þó, ef til vill, 1469, eja afhendinguna 1463. ³⁾ Hér hleypir máldagabókin úr með vilja.

543.

23. Janúar 1471.

í Víðvík.

RUNÓLFUR HÖSKULDSSON fær Ólafi biskupi og kirkjunni á Hólum jarðirnar Skollatungu, Brattavöllu og Hornbrecku, fimtán málnytu kúgildi og tuttugu og fimm hundruð í fríðvirðum peningum að næstu fardögum, fyrir hórðæmi hans með Haldóru Þórðardóttur og Þórdísi Guðmundardóttur.

AM. Fasc. XIX, 8, frumrit á skinni. Af tíu innsiglium eru níu eptir. — AM. Apogr. 8574 eptir transskr. frá 30. Apr. 1471 í skjalabók Dorláka biskups 1641—42 í Bisk. 8. Fol.

(Vm) hornbrecku og brattavöllu¹⁾.

Dath giorum vier þorstein jousson. þorleifur magnusson. sygurdur þorlaksson. magnus jonsson. ketill grimolfsson. olafur þorgeirsson. biorn þorsteinsson. nicholas þormodsson. andres jousson. bergfinnur jwsson. prestar holabiskupsdæmis. godum monnum viturligth med þesso voru brefui ath vier vorum j hia sæum ok heyrðum á j viduik j viduikarsueit j skagafirde miduikodagen næsta fyrir conversionem pauli. ord ok handaband af einne halfu biskups olafs enn af auuarre ruulofs hauskaullssouar at suo fyrir skildu ath fyr nefudur runolfur feck biskup olafue ok kirkiuene æ holum til æfuinligrar eignar vndan sier ok sinum erfugium suo heitande jarde. skollatungu er liggur j oxnhols kirkiu sokn. Brattavöllu j arskogs þingum ok hornbrecku j kuiabeckiar kirkiu sokn med ollum þeim gognum ok gædum sem greindum jordum fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok haun vard fremzst eigaude ath fyrir alt þat hórðæme er hann hefer j fallit med halldoru þordardottur ok þordise gudmundardottur. ok hier til fimtan malnytu kugillde. ok fim huudrud ok tuttugu j fridum ok friduirðum peningum. ath næstum fardogum biskup olafue edur hans vmbodsmaune. skyllde titt nefudur biskup olafur hallda til laga adur greindum jordum eun þrattuefudur runolfur skyllde suara lagarifingum ok fa biskupenom jafngoda jord fyrir hueria sem af geingur med logum.

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.

Ok til sannenda hier vm settum vier fyr nefnder Prestar vor jucigle firir þetta bref. anno domini M^o cd^o lxx^o Primo skrifat j sama stad ok dagh sem fyr segir.

544. 19. og 20. Febrúar 1471. á Reykhólum.
VOTTORÐ fimm manna um vitnisburð Sigurðar Anðunarsonar og Ólafs Jónssonar um fæðingarár Solveigar Guðmndardóttur, Arasonar.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 320—323, með hendi Styrs Dorvaldssonar c. 1700. Sbr. Nr. 505.

Það giðrum vær Olafur Grijmsson. Þorolfur Ögmundsson. Þorarinu Braudzson. Jon Hallason og Eyvindur Tumasson godum monuum kunnigt með þessu voru opnu brefi. þá er lidid var fra hingadburd vors herra Jesu christi M. cccc. Lxx. og eitt ár á Reykholum. á þridindaginn næsta fyrer festnu Petri Apostoli. vorum vær i hia. saum og heyrdnu á. ad Sigurdur Andunarsou bar svo ordinu vituisburd. og sor fullaú Bokareid þar nppa fyrir Gijsla Philippussyni. er þá hafdi sýslu kongdomsius vegua j milli Gijlsfiardar og Låuganess. ad Solveig er søgd var dottir Gudmundar Arasonar. og hanu skyldi hana átt hafa vit Helgu heitiuni Þorleifsdottur eignarkonu sinni. væri hverki gietiu nie fædd tveimur vetrum eptir nordurreidina Gudmndar Arasonar. þá hann og hans fylgiarar voru utlægir fyrer halldnir. Med samri grein vorn vær þessir adurgreinder menn Olafur. Þorolfur¹⁾. Þorarinu. Jon og Eyvindur þar j hia á Reykholnu á Reykianesi midvikudagiun næsta fyrer Catidre pietri Apostoli. sáum og heyrdum á. ad Olafur Jonsson bar svo ordinu vituisburd. og sor fullaú Bokareijd upp á fyrer adurgreindum Gijsla Philippussyni. sem adurgreindur Sigurdur Andunarsou sor. ad fyrgreiud Solveig. er søgd var dottir Gudmundar heitins Arasonar. hefdi verid hverki gietiu nie fædd tveimur vetrnu epter nordurreid

¹⁾ Þorolfsson, hdr.

G(udmundar) A(rasonar). Þá hann og hanz fylgiarar voru ntlæger fyrir halldner.

Og til sanninda.

545.

22. Febrúar 1471.

á Hólum.

RUNÓLFUR Höskuldsson gefr kirkjunni á Hólum jörðina Bægisá í Öxnadal í prófentu sína, en þar til á hann að gefa Ólafi biskupi tuttngu hundruð í friðu og tíu málnytu kúgildi fyrir alt það hngarmót, órétt og forprot, sem hann hafði honum gert og hans prestum, og sé þá Runólfr kvittr og ákærulaus fyrir Ólafi biskupi og öllum eptirkomandi Hóla-biskupum.

AM. Apogr. 3575. eptir afskript frá 1641—42 af transskr. frá 30. Apr. 1471. — Apogr. 3579, eptir afskr. af transskr. frá 31. Maí 1472. Það, sem afskriptunum ber á milli, er ekki annað en stafsetningarmunur. — Ýmsar fleiri afskr. eru til af þessu bréfi, svo sem ein í skjalabók með hendi séra Jóns í Hitardal í Landsb. 107. 4to, bls. 106—108.

Bref vm prófentngiðf Runolfs Hoskulldzsonar
æ Bægisæ Olafi biskupi ok Hóla
domkirkiu til handa anno 1471¹).

Þath giorum vier einar benedictsson. nicholas þormods-son. andres jonsson. olafur jngimundarson ok lodvik hallz-son prestar. jon þordarson. sueinn gudmundsson ok ormur jonsson leikmenn godum monnnm viturligth med þessu voro brefui. ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund. cccc. lxx ok eitt órr. midvikudagen næsta firir chatedram sancti petri apostoli²) j storn stofunne ó. holnm j hialltadál vorum vier j hía sômm ok heyrðum ó. ord ok handaband vors virduligx herra ok andaligx faudur biskup olaafs ó. holnm af einne halfu. enn runolfs hauskaulldssonar af annare. ath suo firir skildu ath fyr nefndnr runolfrn gaf kirkiunne ó. holum jordena bægisó.

¹) Fyrirsögn þessi er tekin eptir 107, en breytt stafsetning. ²) D. e. 20. Febrúar.

er liggur j oxnadal j bægissar kirkiusokn j proventu með sier til æwinligrar eignar undan sier ok sinvm erfingiom með ollum þeim gognvm ok gæðvm sem greindre jordu fylger ok fylgt hefer ath fornv ok nyio ok hann varð fremzst eigande ath. ok þar til skýllde hann gefa bisknpenvm xx hvndrut j fridu ok fridvirdum peningum ok fullum aurnm ok þar til x malnytv kugillde firir allt þat hugarmot. orett ok forþrot sem hann hafði honum giort ok hans prestum eða huat hellzt þat er. ok ath þessu holldnn ok luktu gaf biskupen adurnefndan runolf kuittan firir sier ok sinvm epterkomendvm holakirkju formonnum. firir allar saker á heilagrar holakirkju vegna ok biskupsens. kann ok nockur brestur j ath verða j aullum lausagóózum þeim sem optnefndur runolfnr atte ath luka bisknpenvm gomlum ok nýiom. þa skýllde hann lnka j jordum hundrat firir hundrat ath jafnade þar til ath biskupen hefer alla sina peninga ok hafa lukt eigi seirna enn at fardaungum nema fyr sie. skýllde fyr nefnd bægissá vera kirkiunnar eign obrigdelig. ok biskupen skýllde nu strax taka hana ath sier með land-skýlld ok kngilldnn j sina vernd ok vardveizln. enn tittnefndur runolfur settizst á proventu sina þenna fyrskrifadan midvikudagh til bordz á holum. skal ok nefndur runolfur svara lagariftingvm á greindre jordu bægissá. enn biskupenn halda til laga. geingur ok fyrgreind jord af. þa skal runolfur giallda bisknpenvm ok kirkiunne adra sextige hundrada jord jafngoda.

Ok til sanenda hier vm settum vier fyrnefnder menn vor jncigle firir þetta bref skrifat a holum j hialltadal jn chatedra sancti petri apostoli. a sama ari sem fyr seigir.

546.

24. Marts 1471. á Höfða í Dýrafirði.

TVEIR menn transskríbera bréf um Hvilft í Öndarfirði.

AM. Fasc. VII, 6, transskriptið á skinni. Bæði innsiglið döttin frá.

Þath giorum vith hrafn jonsson nichulas ionsson godum maunnum vitnrligt með þessu ockrn opnn brefi at vit

savm oc yfirlasvm opit bref med heilv oc oskaundo hang-
 auda jusigli suo latauda ord eptir ord sem hier seger. [Hér
 kemr bréf gert á Brjánslek 4. Apr. 1415, Dipl. Isl. III, Nr. 634].

Ok til sanuinda hier vm settvm wir(!) fyrr uefuder menn
 ockr jnsigli firir þetta transkriptarbref er skrifad var á
 havfda j dyrafirdi suuudagiun uesta firir annuacionem
 sancte marie virginis. þa lidit var fra hingatburd worss
 herra jhesu christi þushuud. cccc. sextighir oc ellifv ar.

547.

5. Apríl 1471.

í Skálholtri.

BRÉF Sveius biskups í Skálholtri um viðartillag til kirkju
 og stöpulgerðar í Skálholtri af rekum kirkna á Ströudum og
 Vestfjörðum með öðru fleira. („Viðabréfið“).

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 8, og er það samtíða (1471) afskrift á
 skinni, sem aldrei hefir verið innsigluð. — AM. Apogr. 2486 með hendi
 Árna Magnússonar. Sbr. ár 1476 hér í safninu; þá var stöpullinn í
 Skálholtri reistr.

Vær sveiun med guds uad biskup j skalholtri ok visi-
 tator yfer allt skalholtz biskupsdæmi heilsvm ydr sira helgi
 þorkelssou. sira jon suorrason. sira þorsteinu þorarensou.
 sira uarfe bayduarsson. sira gvnusteiu asgrimssou. sira
 eirekur arnasou ok sira are gvdlagssou. Svo ok ollum
 dandimounum bædi lærdum ok leikum þeim sem med kirkna
 rekum eiga ath giora uodr á straundum eda aunarsstad-
 ar aa vestfiordvm kjarliga med guds kvediv ok vorre. Vili-
 um ver ydr kuunigh giora. ath saker þess ath heilog skal-
 holtz kirkia ok heunar stöpull eru miog litt staudandi
 saker vidaleyses. ok þurfa micellar hialpar ok eudrbætingar
 ef þau skulu eigi juan litils tima fordiarfazt ok j grvnn
 nidr falla. Þui bidium ver ydr kjarliga ok aminuum ath
 þier giorit fyrer guds saker ok jvngfru marie. sancte pet-
 urs. saucte thorlaks ok allra guds heilagra mauua. ok ei
 sidr biodum vær ydr af guds halfu vnder krapte heilagrar
 hlýdne ath þier leggit vid af rekum ydvardu kirkna nu j
 þessare vorar greindrar kirkiu j skalholtri nauðsyn til henn-

ar eflingar ok endrbætingar. ok af guds valldi hiñv helgu postula peturs ok pals. hins helga thorlaks biskups ok allra guds heilagra manna ok af valldi heilagrar kirkiu gefum ver ollvm ok serhuerium þeim sem til vorrar fyrsagdrar kirkiu j skalholldi ok hennar endrbætingar leggja nockvrn vid eda adra þarfliga hluti. floritigi daga aflat. Med sama hætti gefum vær aullum þeim floritigi daga aflat sem fylgia því skipe sem ver haufum kaypt ath greindum sira jone snorasyne fyrer vora optgreinda kirkiu j skalholldi. suo ok ollum þeim ok serhuerium sem þar hafa navckvt arbeidi til eda lata hafa ath það sama skip megi af stad komazt eda framkuæmd fa j tittgreindrar heilagrar skalholldzkirkiu eyrendum ok vorum. hier med ollum þeim sem þar giora nauknt gott til j hvert þat sinn er þeir hialpa þar nokvt til. havfum ver feingit fyr saugdum sira jone vort fullt ok laugligt vmbod til ath vera havfydzman ýfer þat sama skip ok ath taka med vide ok audrym hlutum sem dandimenn vilja þar til leggja ok ath flytia svdr til vor. bidium vær alla dandimenn bædi lærda ok leika hann til ath stýrkia ok honum vid ath hialpa huers sem hann kan med þurfa á medan hann stendr j þessum heilagrar kirkiu eyrendum ok vorum. takande þar fyrer laun af gude sancte thorlake ok öllum guds helgum monnum en þöck af oss. Ok til sanninda hier vm settum vær vort jnsigle fyrer þetta bref skrifat j skalholldte faustudagin næsta fyrer passionem domini anno domini M^o. cd^o. lxx^o. primo.

548.

30. Apríl 1471.

á Hólum.

TRANSSKRIFTARBRÉF.

AM. Apogr. 3573, eptir bréfabók þeirri i Biskupsskjalasafni Íslands Nr. 3. Fol., sem Dorlákr biskup lét skrifa 1641—1642.

Bref um Skolla Tungu og Brattavelle.

Þat giörum vier Olafur Jonsson. Jon Philippsson og Runolfur Þorsteinsson leikmenn godum mönnum viturligt med þessu voru brefvi. ad vier höfum sied og yferlesed svo

latande bref med hænganda Jnsignm. so lýtande ord epter ord. sem hier seger. [Hér kemr:

1, bréf frá 23. Janúar 1471, Nr. 543;

2, bréf frá 22. Febrúar 1471, Nr. 545].

Og til sannenda hier n̄m settum vier fyrnefnder leikmenn vor Jnnsigle fyrer þetta Transskrifftarbref. skrifad á Holm i Hialltadal þridiudagenn næsta fyrer Tveggia postulamessu Philippi og Jacobi Anno Domini M^o. cd.^o lxx.^o primo.

549.

5. Maí 1471.

á Hólum.

EINAR prestur Benediktsson lofar Ólafi bisknpi á Hólum, fyrir það að bisknp hefir i nmboði erkibiskups veitt honum Grenja(ðar)stað, fllri og allri hlýðni og styrk, og að halda staðinn og kirkjuna vel og gæta vel staðarfjárins, og að halda einga frillu á staðnum né á staðarins kost og að byggja staðinn ekki öðrum.

AM. Apogr. 123 „Ex original. Greniadarstað. accuratissimè“. Afskript með hendi Benedikts lögmanns Dorsteinssonar er i MSteph. 27. 4to, bls. 126—128, skr. c. 1730. Árni lýsir innsiglum bréfsins, og fer nm bréfið sjálft svo feldum orðum: „Það sem her er under punctat¹⁾ er með vilia utraderad nr originalnum. án efa af einumhverium sem ecki hefur viliad þessar Conditiones læsar hafa. (Eg skyldi trua að þetta bref hefde einn hveru tima flækst fra Holm til Greniadarstadar. og á Holm til forna leged). Eecke get eg þesse utraderudu ord ödrovis lesed. enn hier er skrifad. og rett sæla eg þau lesen vera“.

Þath giorer ek einar prestur benedictsson godum monnum vitnrlighth með þessu mino brefe ath fyrir þann heidur ok virdingh er minn andaligur fader herra olaf með guds næd bisknp á holum hefir migh giort ath hann unte mik greniastad á erkebisknpsins vegna ok sina hefir ek lofat honnm með handabande fulla hlydne ok alla sem skylt ok uerdugth er leyniliga ok openberligha epter þui fremsta sem ek kann honum ath veita af ollu mino hiarta utan allt

¹⁾ Hér i útgáfanni i hornklofum.

fals ok underhyggio med þeim fleirom articulis sem hier epter fylgia.

Jn primis ath ek hefer lofat fyrnefndum biskup olafue-ath ek skal sækia alla greniastadar peninga ok eignir med logum eda semia stadnum ath skadalausum huar ek kann þa upp ath spýria med hans rade þath snarazsta sem ek kann þat af stad koma.

Suo ok skal ek luka ok afgreida ð huerio are min-om herra biskupenum ok holadoomkirkiu þridiungh af lax-ueide epter þwi sem [heilagri hola kirkiu gialldazst a] ok allar adrar skullder ok reikninghskap geýra ok veita hon-um sem biskupe á holum ber ath hafa ok mik ber ath giora af greniastodum. skal ek ok [hallda] staden ok kirki-one uppe med allar skýlldur sem kirkione ok stadnom til heýrir epter minne makt med biskupsins rade. skal ek ok luka greniastadar kirkiu decimam partem. þath er tiunde hlutur af ollu þý góze er ek aftar af stadarens goze medan ek helldur hann utan allt motmæle ok ecki stadarens pen-inga eyða edur utspenna oswarligha.

Jtem skal ek styrkia fyrnefndan biskup olaf ok heilaga holakirkiu med allre minne makt ok styrk bædi med ord ok verk huerr sem j hlut ða suo leinge hann lifer ok ek.

Jtem skal ek onga concobinam eda frillo hallda ða stad-en edur stadarens kost ok eyð odrum staden býggia.

skal ek þessa fyrskrifada articulos hallda upp á mina tru ok æru epter minne makt ok ef ek helld þetta ecki med hans rade ok sannprofuzast þat þa skal greniastadur uera j hans valde ok frialsliga skal hann mega hann ath sier taka ut-an alla motestodu af mik til eda mino rade.

Ok til meire uisso ok sanz vitnisburdar hier vm hefer síra biorn þorsteinsson ok síra nicholas þormodzson heingt sin jncigle med mino fyrir þetta bref er giort uar a holum j hialltadaal sunnodaginn næsta epter festum jvencionis sancte crucis anno domini M^o cd^o lxx^o. primo.

550.

8. Maí 1471.

í Skálholti.

ÚRSKURÐER Sveins biskups í Skálholti um hjónaband þeirra Einars Ormssonar og Cecilíu Þorsteinsdóttur, er gert hafði verið í fjórmenningsmeinbugum.

Bisk. Skalh Fasc. XVI, 9, á skinui „er ecki originall, heildur uppkast til doma, á bladi in 4to, skrifudu á badum sidnum, og er á þessu uppkasto so sem flitaskriftar form, þo er þesse tabula andsynelega þessarar tidar“ (AM.). — AM. Apogr. 2487 með hendi Árna Magnússonar.

In nomine domini amen.

Wær sneinn með guds nad et cetera heilsum aullum godum monnnm þeim sem þetta vort bref sia edr heýra með guds q(uedin) ok vorri.

kunngiorum uer ýdr ad snb anno gracie. M^o. cd.^o lxx.^o primo. midvikudaghinn næsta epter festum sancti johannis beuerlacensis episcopi et confessoris j stornstofunne j skalhollte. teduzt fyrer oss bref sira oddz peturssonar bachalarij arcivm. officialis heilagrar skalholltzkirkin ok nors. svo latande. ad hann hafde tekid nitnesburd þessara tneggia manna sira jma magnússonar ok elenar audnnardottur wm skulldligleika j millum einars heitins ormssonar ok ceciliv þorsteinsdóttur. sno ad þau hanfdu suared þann fullaþ bokareid fyrer honum. ad þorbíaug heitin magnusdotter ok marger adrer ærleger ok skiluiser menn hefde opt sagt fyrer þeim opinberliga ok maugum audrum. ad olafur heitinn þorsteinsson¹⁾. sem var fader hallz bonda²⁾. fandr þorsteins. fandr greindrar cecilin. ok solneig þorsteinsdotter. moder kristinar biornsdottur. modrmodr adrgreindz einars heitins ormssonar³⁾ hefde verid skilgetin sysken sin j millum. ok þesser adrgreinder menn hefde jafnan halldit sig fyrer nafrændr ad margra dandemanna uitorde. Ok þennaþ skulldligleika hugdn þau sannaþ vera. ok ad allðri heyrðn þau þar tuimæli æ. ok þo ad fýrsagðer menn einar heitin ok

¹⁾ Ólafur Þorsteinsson drukknaði 1380 (Annálar). ²⁾ Hallr Ólafsson er enn á lífi 1432, en mun hafa dáíð um það leyti. ³⁾ móðir Einars var Solveig Þorleifsdóttir.

cecilia hefde fyrer ueralldarmanna alite med fullum festarmalum bundet hiuskap sin j millum j meinbugum greindz fiormennings skulldligleika. þa lagde þo opt greind cecilia sitt mal ok sinna barna wnder þann dom edr urskurd sem wer ýfer segdum eda segia lietum huaurt afl greindr hiuskapur skýllde hafa ad laugum eda huort baurn optnefndz einars heitins ok hennar skýllde skilgetin uera eda eigi. Suo ok hafde loptur ormsson. sem uar broder tittgreindz einars heitins beidt oss ok kraft einn tima. annań tima ok hinn þridia tima ad segia edr segia lata laugligan dom edr urskurd ýfer þessum malaferlum. gat huorki adrskrifadr einar heitin nē fyrrnefnd cecilia nockura afsakan feingit fyrer sic þa er wer tauludum uid þau hier um. ad þeim hefde ouitanliger verid meinbuger þeirra j millum þa er þau bundu hiuskap med sier. Nu saker þess ad heilagrar kirkin laug suo utuisa ad þeim monnum fyrerbýdzt ad binda hiuskap sin j millum. sem eru fiormeningar ad frændsemi eda þadan af skýlldari. þni ad heilags anda nad tilkalladre ok ad suo profudu ok fyrer oss komnu. dæmdum wær ok urskurdudum þat sama hiuskaparband sem þratnefnder menn einar heitinn ok cecilia haufdu sin j millum bundit j saugdum meinbugum nitz vitande olaugligt ok ecki afl hafa nē haft hafa. ok þeirra baurn olaugliga getin wera enn eigi skilgetin. fyrerbiodum wer stridlega under fullt forbod ok bannz pinu aullum ok sierhuerium bæde lærdum ok leikum adrgreind born skilgeten ad hallda.

War þessi wor domur ok urskurd(ur) af oss sialfum wppsagdr ok jn scriptis framborinn oss j doms sæte sitianda. worum officiale sira halldore ormssyne. sira augmunde andressyni kirkiupresti j skalholhti ok maurgum audrum dandimonnum bæde lærdum ok leikum næruerondum ok med oss samþýckiondum. Ok til sanninda hier wm settum wer uort jnsigle med fyrr skrifadra præsta jnsiglum fyrer þetta domsbref scrifad j sama stad. degi ok ari sem fyrr seger.

551. 8. Maí 1471. á Ytri-Þverá í Eyjafirði.
KAUPMÁLAGJÖRNINGR Bjarna Ólasonar og Margrétar Ólafsdóttur, Loftssonar, er fram fór 1461, en vottast og bréfast af fimm mönnum tíu árum síðar.

AM. FASC. XIX, 5, frumrit á skinni, læst saman við vitnisburð frá 17. Maí 1471, Nr. 552. Af fimm innsiglium eru tvö fyrir bréfinu. Apogr. 3212.

(Um) Ola Biarnason¹⁾.

Þat gervm vier hallsteinn þosteínson. snorre biarnarson. eyvínður eyvínðzson snorre þorfinnzson. ravgnvalldur oddzson. godvrm monnum viturlegt með þessv vorv opnv brefe at þar uorv vier j hia og heyrðæm²⁾ á. æ ytre þvera j eyjafirde nu firir tiv arvm. ath ole biarnarson³⁾ ok³⁾ þora stilladotter gafv biarna syne sinvm tvo hundrvt hundrada til giptingar vit Mærgretv olafsdottur. Reiknade ole þar til jarda goz atta jarder er so heita. þvera j hnioskadal og heidarhvs æ flateyardalsheide og vik j flateyardal og samtyne j kræklingahlid. en adrar florar greindu þau til er so heita. ytre þvera j eyjafirde og andisarstader j bardardal og kalborgarar tuær j bardardal. sagde ole biarnarson²⁾ og þora stilladotter moder hans³⁾ ed³⁾ biarne sonur þeirra skyllde kiosa huorar florar jarder sem adur erv greindar. sier til eignar og giptingar vid Mærgretv olafsdottur. En biarne olason kiore þvera j hnioskadal og heidarhvs æ flateyardalsheide og vik j flateyardal og samtyne j kræklingahlid sier til eignar þa vp æ stadenn. Reiknade biarne olason þessar florar iarder sier til kavps og festingar vith Mærgretv olafsdottur kvinu sina. Hier j mote lofade og gaf gudrun hrafnsdotter Mærgretv olafsdottur dottur sinne attatige hvndrada af sinvm peningvm. reiknade fyr nefnd gudrun þar j tuær jarder ed so heita. kasthvamur firir sex hvndrvt og tutvgv og vad firir tvttvgv hvndrvt og þar til lausagoz. Reiknadi gudrvn hrafnsdotter. fioretige hvndrada og favdurarf hennar. so hun skyllde hafa .c. hundrada til

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ Svo. ³⁾ D. e. Bjarna.

kavps vith biarna olason. kioré eirekur loptson Margretv olafsdottur frændkonv sina Malakonv j gard biarna olason- ar og lagde up i bv og beztv eign þvera j hnioskadal mala margretar [til fullrar eignar¹⁾].

Og²⁾ til sannenda hier vm settvm vier fyr skrifader menn vor jnsigli firir þetta bref skrifat var a ytre þvera j eyiafirde midkvdagenn næsta epter krossOesso a uorit. þa lidit var fra hingatburd vors herra iesv christi þvshvnd- rvt. cccc. sextiger og ellefv ar.

552.

17. Maí 1471.

á Æsistöðum.

BJARNI Ólason leidir próf og lögleg vitni fyrir Brandi lög- manni Jónssyni að því, að Óli Bjarnason og Þóra Sturlu- dóttir, kona hans, gáfu Bjarna syni sínum jarðirnar Þvera á Fnjóskadal, Heiðarhús á Flatvejardalsheiði, Vík í Flat- eyjardal og Samtýni í Kræklingahlíð til giptingar við Mar- grétu Ólafsdóttur konu sína á festingardegi.

AM. Fasc. XIX, 6 frumrit á skinni, læst saman við kaupmálabréf Bjarna Ólasonar og Margrétar Ólafsdóttur frá 8. Maí 1471, Nr. 551. Af fjórum iunsiglum eru úá tvö fyrir. Apogr. 3213.

Um Biarna Olason³⁾.

Þat gervm vier jon sigurdzson. helge sigurdzson. Mar- kus magnusson. gudmundur atlason. godvm monnum vitur- legt med þessv yorv opnv brefe. ath þar voru vier j hia og heyrdvm a. j saurbæ j eyiafirde. a þingstad rettum og al- mennelegu þinge. fimtadagenn næsta epter hallvardzOesso⁴⁾ ath biarne olason leidde sin prof og logleg vitne. firir brande bonda jonsyne lavgmanne nordań og vestan a jslańde. ey- vińdur eyvińdzson og ravgnualldur oddzson. Sorv þar fvll- ań bokareid firir adur nefndvm brańde jonsyne lavgmanne.

¹⁾ [Hér hefir fyrst verið skafið og þetta svo ritað i apr; er nokkuð stærra letr en annars i bréfinu; nýuist þó falslaust og með sömu hendi og það. ²⁾ Svo. ³⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ⁴⁾ D. e. 18. Maí.

ath ole biarnarson og þora^r stilladotter gafv biarna syne sinvm til fullrar eignar jardernar þvera j hnoskadal og heidarhvs æ flateyardalsheide og vik j flateyardal og samtyne j kræklingahlid til kavps og giptingar vit Margretv olafsdottur kvinu sina æ festingardege epter því sem biarne olason kiore sier til eignar. og þat bref vottar sem þeir epter sorv og hier er vit fest. Og til sahenda hier vm settvm vier fyr nefnder¹⁾ menn vor jnsigli firir þetta bref er skrifat var æ æsestavdvm j eyiafirde favstvdagen næsta epter hallvardz Messo. þa lidit var fra hingatburd vors herra jesv christi þvshvndrvd og .cccc. siotiger. og eitt ar.

553.

17. Maí 1471. á Eyvindarstöðum.

VITNISBURÐARBRÉF Bersa prests Svartssonar um vottorð tveggja manna, að Skrapatunga ætti allan Mjóvadal fyrir austan fram Mjóvadalsá, Gulltungur, Bárðardal og Ambáttardal til móts við Þverá í Norðrárdal.

AM. Fasc. XIX, 9, frumrit á skinni. Annað iansiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3217. — Bisk. Pappírabréf IV, 2, afskr. frá 31. Dec. 1720 (þeirra Þorgeirs ráðsmanns Jónssonar, Eldjárns locators Jónssonar, Jóns prests Helgasonar, Þorsteins biskupsveins Jónssonar og Rafns biskupsveins Jónssonar) þekki vel nákvæm.

bref vm miofuadal²⁾.

Það giorer eg sira besse svartson godvm monnum viturligt með þessv minv brefe. a föstvdagin næsta epter hallvardzmesso j kirkivne a eyvindarstöðvm. að þeir nicholas einarsson og grimur styrmesson handfestv mier svo felldan vitnisburd. olafe biörnssyni aheyrande og hia veranda. sem hier segir. að þeir vissv firir full sanninnde að jordin skrapatvnga³⁾ er liggr j hoskolldzstadapingvm var eignadr allr miouadalr firir avstan fram miofuadalsa. gulltvngur. bardardal og ambattardal til motz vid þvera j

¹⁾ tvískrifað í frumritinu. ²⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.
³⁾ Svo.

nordrardal. vpp a fiorertíge vetra eda lengr. svo ad einge akærde nie eignade sier nema þeir sem j tvngv bíðggv. svo ad fyr nefnder menn nicholas ok grimur hefði heyrt eda vitad. og hier epter lofvdy þeir fyr nefndvm sira bessa med handabande. ad sveria epter ef þurfua þætte. Og til sanninnda hier vm settum uid opt nefndr sira besse og fyr nefndr olafur biornson ockur jncigle firir þetta vitnisburd-arbref. er skrifat var j sama stad og dag sem fyr seger. anno domini M^o cd^o septuagesimo primo.

554.

6. Júní 1471.

í Saurbæ.

ÞORGEIR BÖÐVARSSON selr Sigríði Semingsdóttur konu sinni jörðina Yzta-Mó í Fljótum fyrir tíu málnytu kúgildi og þrettán hundruð í þarflegum peningum af mála hennar, er stóðu í garð Þorgeirs.

Apogr. AM. 314 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar. accuratè“. Árni lýsir innsíglunum, og hafði í innsíglapveingina verið rist niðr annað frumrit bréfsins.

Þath gerum uer jon prestr helgason. jlluge hellgason ok þorsteinn gunnarsson godum monnum kunnigth med þessu uoro brefe ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusundh flogur hundruth siautiger ok eitt ar fimtudagin j huitasunu uiku j saurbæ j eyiafirde uoro uær j hia ok heyrðum a ord ok handaband þorgeirs bauduarssonar af eine alfu. en sigridar semingsdottur af annare ath sua firir skildu ath firnefndr þorgeir selldi adr nefndre sigride konu sinne jordina ýzta mo j fliotum er liggr j bardz-kirkiu sokn til fullrar eignar epter þui sem hann uard fremzt eigande ath. enn hier j mot gaf sigridr semingsdott-er tíu malnýtu kugillde. ok þrettan hundruth j ollum þarf-ligum penningum þorgeire bonda sinum af sinum malapenn-ingum er j hans gard stodu. Ok til sanninda hier um setti ok þorgeir bauduarsson mitt jncigle med fyrgreindra manna jnciglum fyrir þetta bref er gert uar j sama stad dagh ok ar sem fyr seger.

555.

13. Júní 1471.

í Skálholti.

BREF Sveins biskups í Skálholti til Ólafs Rögnvaldssonar biskups á Hólum um mál Jóns prests Pálssonar, er hann settr hafði verið, og um annað fleira.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 8, og er þetta uppkast bréfsins aptan á öðru bréfi frá sama ári, og hefir hér aldrei staðið meira. — AM. Apogr. 2488 með hendi Árna Magnússonar.

at hann og hans fylgiarar villdu giarna forliuga oss. er oss og sagth. at klauus iut sem var ydar skipherra hefði borid þesse hans bod og bref fram fyrer erckibiskupin. er þat og maurgum dandi maunnum vitanligt ad firsagdr jon palsson hin bansetti matti eigi ad laugum appellacionem giora ne nauckurn annan þesshattar laugligan giorning giora sidan hann var opiuberlega forbodadr og lystur i banne med opnu brefi vnder jnsigle biskup marcellus heitins godrar minningar. enn þat sama bref las fyrer honum vor verdugi broder biskup andres af gaurdum j grænlandi þa er hann hafdi valld og vmbod yfer skalholtz biskupsdæmi vnder greindum marcello sem hann kan ydr at segia sialfur ef þier spyred hann þar epter suo og fyrer hueriar saker þat var giort. hefer og þratt nefndr jon palsson messad og annad kennemanligt embætti sidan framid forsmaandi og fyrerlitandi forbods og¹⁾ banz atkvædi heilagrar kirkiu adr en vær bansungum hann suo sem hann hefer og sidan giort. væri og langt ad skrifa wm alla hans glæpi og opinberar storsaker. þui latum vær þat ad sinne suo standa.

Elskulige broder og herra storliga vndrvnzt vær ad þier hafid ecki oss tilskrifad sidan þier kuomud aptur til islandz. vm samskraf j millnm herra erchibiskupsins og yduar og vm adra þa hlute sem j ydrum ferdum hafa til borid. þui bidium vær kærlega at þier skrifed oss aptur til nauckud hier wm suo og huort þier komid nauckru skipe af stad til noregis j sumar eda eigi. vilium vær og

¹⁾ þannig hér; annars z.

giarna aulln godu vid ydr skipta med sannnum kjarleik sem vær þeinckium ad þier viled med oss.

Hon plura ad presens¹⁾ sed statum²⁾ vestrum eximium altissimus jn prosperis conseruare dignetur.

Scriptum in manerio nostro apud scaltholt jn festo corporis christi anno domini. et cetera. lxx^o primo nostro sub secreto.

556.

14. Júní 1471. í Galtardalstungu.

VITNISBURÐER Guðríðar Þorkelsdóttur um fæðingarár Solveigar Guðmundardóttur, Arasonar, og um önnur börn þeirra Guðmundar og Helgu Þorleifsdóttur fyrir og eptir norðr-reiðina (1427).

Kriegers safn 2. 4to, bls. 318—320, með hendi Styrs Þorvaldasonar c. 1700.

Þad giðri eg Jngimundur Jonsson. kongs umbodsman j millum Gijlsfiardar og Skraumu. godum monnum kunnigt med þessu mijnu opnu brefi j Galltardalztungu j Stadar-fellzþingi. föstudaginn næsta eptir dyradag. þá er lidid var frá hingadburd vors þjerra Jesu christi M. cccc. lxx og eitt á. r. kom fyrir mic Finnur Pietursson. j umbodi þjustru Olófar Loptzdottur og beiddi mic og krafði. ad taka svo felldañ Eid og vitnisburd af Guðrijdi Þorkielzdottur. hvad hun mætti um bera hversu langer tijmar þar voru á milli er Guðmundur Arason reid nordur j Hunavatnsþing. þá sömu reidina er hann forbraut sig og sijna peninga og þess er Solveig Guðmundardottir var fædd. hanz eigiñdottir. Sor og ádurgreind Guðrijdur fullañ Bokar Eijð fyrir mier ad hun vissi fyrir full sannindi ad Guðmundur Arason og Helga Þorleifsdottir áttu ecki meir enn eitt barn fyrir þá sömn nordurreidina er hann forbraut sic og sijna peninga. er Ari hiet. enn epter þá sömu Reidina áttu þau v. Börn.

¹⁾ p₂₁₈, frbr. Ární leiðrétti. ²⁾ statim, frbr. Ární leiðrétti.

fyrst Berliotu og Guðbiörgu. og þá Solveigu og þá annan Ara. og adra Solveign.

Og til sanninda et cetera.

557.

24. Júní 1471.

á Héðinshöfða.

ÞORGERÐR Magnúsdóttir selr Finnþoga Jónssyni hálfan Héðinshöfða á Tjörnesi með hálfri Lundey og eins manns aungulveiði á Botnsvatn.

AM. Fasc. Lxv, 3a, frumrit á skinni; síðara innsiglið er dottið frá. En bæði innsiglin eru heil, sem læsa þetta bréf við bréf sömn manna frá 21/6 1471, Nr. 558. — Frumritið átti fyrrum séra Skúli Þorláksson á Grenjadarstað, en 1724 var það hjá Páli lögmanni Víðalín. — Apogr. 651.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra senda olafur eýiolffsson ok eymundur jonsson quediu guds ok sina kunigt giorande ath þa er lided uar frá hingadburd uors herra ihesu christi. 00°. cd.^o lxx ok eitt ar a jonsmessu baptiste a hedenshaufda a tiornesi voru vid j hia sanm ok heyrdvm dđ ord ok handaband finþoga jonssonar ok þorgerdar magnvsdottur ath suo fyner skildu aht fyrnefnd þorgerdr magnusdotter selde adrnefndum finþoga jonssyni til fullrar eignar ok frials forreðes iordena halfa hedenshaufda er liggur a tiornesi j husauikur kirkiu sokn med avllvm þeim gaugnum ok geðum sem greindri halfri iórdu fylger ok fylgt hefex ath fornu ok nýv. ok hun uard fremst eigande ath. ath tilskilinne halfri lndey [med avllvm¹) gaugnum ok eins manz aungulveide á botzsuata er hun sagde optnefndre halfri jordu fylgia eiga. hier j mote gaf ok skýllde gefa titnefndur finþoge jonsson þrattnefndre þorgerde magnvsdottur tuttugv hvndrada jord einhueria sem hann kýnne til fa j þingeyiarþinge en svo leinge sem hvn verdr ekki gollden þa skýllde nefndr finþoge giallda sagdri þorgerde halft annad hundrad a hnerium tolf

¹) [tvískrifad í frumritinu, og bодаð út á fyrra staðnum.

manudvm til þess er iorden uere lukt en ef opptnefndrar þorgerdar kynne fyr vid ath missa en fyr saugd tuttugv hundrada iord vere gollden þa skýllde þrattnefndr finbogi giallda erfingium hennar þriatige hundrada rett lukt j aullvm peningum ok uera þar med kuittr ok akęrulaus vm adr nefnda tuttugu hundrada iord ok iardar uerd fyrer fyrnefndan halfan hedenshaufda nema þau finboge ok þorgerdur optnefnd giordu fyr annan veg vpp a sin j mille. Og¹⁾ til sanenda hier vm settu uid fyr nefnder men okkur incigli fyrer þetta bref skrifad a sama ari viku sidar en fyr seigen²⁾.

558.

24. Júní 1471. á Héðinshöfða.

AFHENDINGARBREFF Þorgerðar Magnúsdóttur um hálfan Héðinshöfða á Tjörnesi með tilgreindum húsum og vallarmörkum til Finnboga Jónssonar.

AM. Fasc. Lxv, 8b, frumrit á skinni, læst með tveim innsiglum saman við Héðinshöfðabréf frá ^{24/6} 1471, Nr. 557. — Frumritið var fyrrum hjá séra Skúla á Grenjadarstað, en 1724 hjá Páli Vidalin. — Apogr. 652.

Þath giorvm vid Olafur ejiolfsson ek eymvndr jonsson godum monnum viturligt med þessu ockrv opnu brefi ath þa lided nar fra hingadbvrd vors herra jhesu christi. M.^o cd.^o lxx.^o ok eitt ar a jonsmessu baptiste a hedenshaufda a tiornesi vorv vid j hia saum ok heyrðum a ath þorgerdr magnvsdotter afhende finboga jonssyne med handabande til fullrar eignar jordena halfa hedenshaufda er liggur a tiornesi j husauikvrþingum epter þui sem hun hafde honum adr sellt ok þath kaupbref utuisar sem hier er med fest med þessum hvsvm ok taudvm badstofv alla ok bva i gaungvnum. halft fies ok halfa blanduna fyres nedan kirkiuna ok lambhus ut a uellinum. vavll allan sudur j gróf þa er liggvr ofan epter vellinvm fyrer nedan ok sunan þen ok

¹⁾ Svo hér; annars: ok. ²⁾ D. e. 1. Júlí.

upp ath gautu þeirre er liggur sudur epter vellinum ok bettsyne or grofine ofan j uallar garden ok suo langt ut fra ok anstur sem uavllur uinzst ok uauull fyreR ofan þeen sudur ath gautn þeirre er npp liggur fyreR sunnan hvsin. skýllde finboge hallda til laga jordine halfri hedenshaufda med þessum hvsuim ok taudum rekum ok andrum landznytium sem hun hafde honum sellt. sem fyRskrifad er en þorgerdvr suara laga riptingv a fyRnefn dri jordu ef med laugum kann af honum ath ganga. Og¹⁾ til sanenda hier vm settv vid fyRnefn der men ockvr jncigli fyreR þetta afhendingarþref skrifad a sama ari viku sidar en fyR seiger²⁾.

559.

24. Júní 1471.

í Skálholti.

Jón Ólafsson kaupir af Árna Sæmndssyni hálfu jörðina Stokkseyri og alla Ásgantsstaði á Eyrarbakka fyrir Belgsstaði og tnttugu hundruð í Drambhóltsstöðum í Biskupstungum, en Jón skyldi kaupa tíu hundruð í Drambhóltsstöðum og fá Árna, en brygðist það, skyldi Árni fá tíu hundruð í annari jörðu og þar til þrjú hundruð og æflangt fjórufar á Stokkseyri með fleira skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XIX, 18, frumrit á skíni. Af fimm innsiglium eru tvö dottiñ frá.

[þref vm stokseyre³⁾. hvar jnui stendur vm eitt fiuru jfar⁴⁾.

Dat giorum vær eyolfur jonsson. oddr oddzson. þorkell magnnsson. gndmnudr loptzson ok jon valldason godum monnum kunnigh med þessn voru opnu þrefi. anno domini M^o. cd.^o lxx.^o primo. at a miduikudaginn næsta fyreR jons Messu baptiste⁵⁾ vorum vær j hia a stokseyre a eyrarbacka sanm ok heyrdum a ord ok handaband þessara manna. jons olafssonar af einne halfu ok arna sæmundz-

¹⁾ Svo hér; annars: ok. ²⁾ D. e. 1. Júní. ³⁾ [tvívegis skrifad. ⁴⁾ [Utan á bréfinu með gamalli hendi. ⁵⁾ D. e. 19. Júní.

sonar af afnaré¹⁾ ad suo fyrer skildu ad fyr nefndr arne selldi adr greindum jone olafssyne jordena halfa stockseyre er liggur æ eyrarbacka ok adra jord selldi hann honum er asgautzstader heita er liggr j sama takmarki med öllum þeim gognum ok giædum er greindum badum jordum fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyiu ok hann vard fremzst eigande at. jone olafssyne til æfuenlegrar eignar ok frials forrædis. hier j moti gaf opt nefndr jon adr greindum arna tuær jarder j biskupstungum er suo heita belgsstadi fyrer fimtan hundrud ok .xx. hundrud j drambhollzstöðum en .x. hundrud skyllði hann kaupa j fyrr greindre jordu drambhollzstöðum ok fæ arna. enn ef hann giæti eigi fyrr greindan part keypt þa skyldi hann fæ honum .x. hundrud j annare jordu. ok hier til skyllði hann hafa þriu hundrud luka ad vore ok þar til fiorufar suo leinge sem greindr arne lifde heima æ stokseyre j suo mata ad hann skal fæ sier sialfr ku ok hross en þa arna vid misser þa skyllði fiorufarid falla aptur jone til eignar ok hans erfingium. lofadi fyrr greindr arne ad luka kirkiunne æ stokseyre suo myckla peninga sem hann hefer vid tekid en þat sem fallid hefer kirkiunne æ stockseyre til eignar suo leinge sem hann hefer æ buid greindre jordu halfre kirkiunne til eignar þa lofadi fyrr greindr jon ad suara þui kirkiune. svo ok ei sidr samþyckti ok wplagdi arne sæmundzson kaup þat stodugth er jon olafsson keypti halfa jordena stokseyre ad sigride arnadottur modur hans fyrer sier ok sinum epterkomendum. skyllði fyrr nefndr arne suara lagaaþtingum æ fyrr greindum jordum halfre stockseyre ok asgautzstodum en jon olafsson hallda þeim til laga. lofadi þratt nefndr jon ad selia arna sæmundzsyne aptur halfa jordena stockseyre þa ed hann villde selia en arne sæmundzson lofadi ad selia jone olafssyne aptur adr greindar jarder drambhollzstadi ok belgstadi fyrer jarder eda frida peninga þa er hann villdi selia. Ok til sannenda hier vm þa settum vær

¹⁾ Svo.

fyrr nefnder menn vor jnsigle firer þetta jarðar kaups bref er skrifad var j skalholli j biskupstungum a jonsmessu dag baptiste a sama are sem fyr seger.

560.

24. Júní 1471.

á Hólum.

VITNISBURÐARBREF, að Ólafr biskup á Hólum hafi látið marga skilvísu presta sverja bókaeíð að öllum skildaga hans og Runólfs Höskuldssonar 23. Janúar 1471. (Nr. 543).

AM. Fasc. XIX, ad 8, frumrit á skinni. Stungið saman með inn-sigli prestanna við bréf frá 23. Jan. 1471, Nr. 543. — Apogr. 8578, eptir transkr. frá 31. Maí 1472.

Þat giorum vier sueinbiorn þordarson jon broddason prestar ok jon þordarson leikmann godum monnum vitur-ligth med þessu voru opnu brefe ath þar vorum uier j hia söóm ok heýrdum ó. ó. videnollum j skagafirde á. almenne-ligre prestastefnu miduikudagen næsta firir jons Wesso bap-tiste ath biskup olaf leit¹⁾ sueria marga skilvísu presta fullan bokareid allan þann skildaga vm jarðer ok lausa gooz sem j þui brefui stendur sem þetta uort bref er med fest ok þath logdu þeir j sinn eidstaf ath allar þær jarðer sem j brefeno standa skýllde sialf afentar ath næstum far-doghum ok biskup olaf mega lata þær frialslega ath sier taka at næstum fardogum þo runolfur hauskaullzson afhenti þær eigi. ok til sanenda hier vm settum uier fyrnefnder menn vor jnsigle firir þetta bref skrifat ó. holum j hiallta-dal jn festo sancti johannis baptiste anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

561.

3. Júlí 1471.

á Þingvelli.

ÓLÓF Loptsdóttir og Þorleifr Björnsson selja Magnúsi Jóns-syni jarðirnar Kross í Landeyjum og Núp í Eystrahrepp, er

¹⁾ Svo.

Björn heitinn Þorleifsson hafði keypt af Teiti Helgasyni; ennfremr meðkenna þan, að þan hafi selt Magnúsi jörðina Böövarshóla og Galtarnes í Víðidal.

AM. Fasc. XIX, 3, frumrit á skinni. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en miðinnsiglið er nú dottið frá. — Apogr. 3211. Sbr. Nr. 573.

kaupbref vm kross er olof og þorleifur
fengu magnnsi heitnum iordina¹).

Þat gerum vier oddur asmvndzson logman. jon olafs-son. gudmundur jonsson. jon magnnsson. jon jonsson godum monnum kunegt med þessu noru opnu brefi. anno domine m^o cd^o septnagessemo primo miduikndagen næsta epter þeturs messu og þals æ þinguelle norum nier i hia saum og heyrðum æ ord og handaband þessara manna olofar lopzdottur og þorleifs biornsonar af eirne halfn en magnusar jonssonar af annari. skildiz þat nnder þeirra handabandi at þau sellðn og feingn fyrr nefndum magnuse jardirnar kross j eystrum landeyium og jordina nup er liggur j eystra hrepp med ollum þeim gognnm og giædum sem greindum jorðum fylger og fylgt hefer at fornu og nyiu og þau hofðn fremst eigandi at ordit epter biorn heiten þorleifson og þat kaupbref ntuisar sem þeir biorn þorleifsson og teitnr helgason hofðn gert um jardirnar kross og nup j suo mata at magnus skyldi bitala peninga firir jordina nup þeim bræðrunum sira andræse arnasyne og arna arnasyne epter þui sem þeim semdi. sno og meðkendnz adur nefnder menn olof og þorleifnr at þau hefði sellt og feingid magnuse jonssyne jardirnar boduarshola og galltarnes er liggia j vide-dal undan sier og sinum erfingim en magnuse og hans erfingium til ænenl(i)grar eignar. samþykke hnoert þeirra annars gerning um allar þessar fyr skrifadar jardir med fullre handfestingn og gerninge og lofndn at nera j forsuare og borgan uid brædur þorleifs ef þeir uilldu edur mætte uppa tala a þessar adur skrifadar jarder.

¹) Utan á bréfinu með gamalli hendi.

Og til sannenda hier vīm settum uier fyrr greinder menn uor jncigle firir þetta bref at skrifad uar j sama stad og dag og are sem fyrr seiger.

562.

6. Júlí 1471.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti afleysir Þorleif Björnsson og Ingveldi Helgadóttur af sjö barneignum í fjórmenningsmeinum, setr þeim víðrkvæmilegar skriptir og kvittar þau fyrir luktu sektagjaldi til heilagrar kirkju.

AM. Fasc. XIX, 12, frumrit á skinni með heilu innsigli biskups fyrir.

Vær sueinn með guds nað biskup j skalholli ok visitator yfer allt skalholtz biskupsdæmi giorum godum monnum kunnigt með þessu voru opnu brefi ath uer haufum latid afleysa þorleif björnsson ok inguelldi helgadóttur af þeim siau barneignum er þau hafa opinber ad ordit j frillulife sin j millum. Suo ok ei sidr af þeim fiormenn[jings frændsemis spellum¹⁾ sem talin hefer verid þeirra j millum. hófum vær latid²⁾ setia þeim vídrkvæmilegar skriptir sem greindum brotum ok frændsemis spellum til heyrer. Suo ok ei sidr þeuinga seckt vpp borid af badum þeim a heilagrar kirkiu uegna ok vorra sem oss vel a næger. þui giorum vær adrnefnda menn þorleif ok inguelldi aullungis kuit ok akiærulaus um fyrr greindar barneigner ok nefnd frændsemis spell firir oss ok aullum vorum logligum epterkomendum heilagrar kirkiu formonnum. Ok til sannenda hier um settum vær vort jnsigle firir þetta kuitunarbrefskrifad j skalholli jn octaua apostolorum petri et pauli anno domini. M^o. cd.^o lxx.^o primo.

¹⁾ [hefir verið skafið, en skrifað aprt ofau i, þó með sömu hendinni og á bréfinu er. ²⁾ latidit, skbr.

563.

19. Júlí 1471.

á Hvaleyrí.

2. Júlí 1473.

á Þingvelli.

SOLVEIG Þorleifsdóttir gefr Lopti Ormssyni, syni sínum, sig og sína peninga í vald, og skyldi Loptr af hennar peningum gera það, er hann vildi, en Solveig hvorki af þeim mega selja né gefa, nema með hans ráði og samþykki.

AM. 255. 4to, bls. 323—24. Bréfabók séra Skúla Þorlákssonar á Grenjadarstað, skr. c. 1670—80.

Proventugiðff Solveigar Thorleifsdottur syne
sijnum Loffte Ormssyne thil handa Datum
∞ iiij^o Lxi¹).

Það Giðrum vid Siara Jon Snorrason og Þorleifur Ormsson Godum mðnnum vitarlegt með þessu ockru opnu brieffe a Hvaleyre j Haffnarfird(e) faustudægenn næstañ effter Margretar Messu þa lijedd var fra guds¹) burd vors herra Jesu Christi ∞. cccc. Lxx og Eitt ar vorum vid j hia sðum og heirdum a ord og Handaband þessara manna Loptz Ormssonar af Eirne halfu Enn Solveigar Thorleifsdottur af annare modur hñans ad suo fyrer skilldu ad fir nefnd Solveig Þorleifsdottur gaff adur nefndum Lopti Ormssyne sini sijnum sig j valld. og alla sijna penijnga. og adur greindur loptur Ormsson skilldi frialslega meiga selia edur giefa hennar penijnga. og það af giora sem hann villdi. Enn adurnefnd Solveig Þorleifsdotter skilldi þaðan j fra huorki selia edur gieffa sijna penijnga nema með hanz radi og samþicki. Og til sannenda hier vñ setium vid fir nefnder menn ockar Incigle fyrer þetta vitnisburdarbriefff Skriffad a Þijngvulle fostudagenn næstan epter Pietursmessu ij árum sijdar en fur seigir.

564.

[1471.]

SOLVEIG Þorleifsdóttir gefr Lopti Ormssyni, syni sínum, tvö hundruð hundraða í jörðum í Ísafirði, átta tigi hundraða í jörðum, er henni bar í erfð eptir Guðnýju systur sína, og

¹) Svo hér.

enn átta tigi hundraða í jörðum norðanlands, enn fremr Viðidalstungu í Viðidal, en skilr sér hana apr, eigi Loptr eigi skilgetna erfingja. Þar á móti leyfir Loptr, að hún gefi Jóni Sigmundssyni og Bergljótu Sigmundsdóttur, börnum sínum, hundrað hundraða, en hún samþykkir að Loptr arfleiði Stephán son sinn til tveggja hundraða hundraða, en fráskilr Staðarhól.

ÍBfel. 809. 8vo, bl. 158b—159a, Öxnafellsbók með hendi Ara Magnússonar í Ögri c. 1620.

Samtal og Giorningur Soluegar og Loffts Ormssonar.

Jnn primis ffor þesse giorningur fram̄ med fallu handabandi¹⁾ j millum Loffts Ormssonar og Hustru Soluegar Polleiffsdottur modur hañz. ad suo fyrer skylldu. ad adurneffnd hustru Solueg Þorleiffsdotter gaff Lofftti Ormssyni syne sijnum ije hundrada j iorduñ þessar jarder er suo heita. Reykiarfiord. skalarwijk. kielldu og heydal. er standa j Jsafirði (j) Watsfiardar kirkiu sockū og þar til lxxx hundrada j iorduñ er henne Bar j Erfid eptter hustru Gudnyu Þorleiffsdotter systur sijna er standa j somu sueit j Jsafirði og lxxx^e j iorduñ fyrer nordañ land og þar til lx kugilde edur j fridvirtdtum peningum.

J annari greiñ j sama handabandi fleck hustru Solueg syne sijnum Loptti iordina vijdidalstungu er stendur j Wijdidal j hunavass þinge til æffinligrar Eigñar. suo hun skal alldrei vera hennar eigñ suo leinge sem Lopttur lijfdi. kann Lopttur ad eiga skilgietiñ Börñ eptter sijg. þá skulu þau Erffa adurgreinda jörd Wijdidalstungu Eptter hann sem adra hans penninga. Enn Eff hann a Eingiñ skilgietiñ börñ Eptter þa skyllde hun sier apttur adurgreinda jörd tungu. Eff hun lijfdi hann skyllde hustru Solveg Buð j tungu suo leinge sem hun wille.

so samþycktte og Lopttur j sama hañda Bande ad hustru solueg skylldi meiga gieffa borñum sijnum Jóni Sijg-

¹⁾ -banda, hðr.

mundssyni og berliottu Sygmundardottur hundrad hundrada. Joni Biarg er stendur j Mijdfjorde j stadar Backa kirkiu sockn med ollum þeim gognum og Giædum er greindri jordu filger og fyltt hefur ad fornu og nyu og hun vard fremst Eigandi ad ordiñ. enn Berliottu dottur sijnne adra jord er heiter Melrackadalur er stendur j wijdidal j ðsgeirsar kirkiu sockn og þar til xxx^c. xx kugillde og x hund(rud) j fridvirtum (peningum).

J annari grein samþýck(t)e Solueg þolleiffsdotter. ad lopttur sonur hennar skyllði meiga arffleida steffan lopttson son sijnn til ij hundrud hundrada. halp(t) annad [hundrad¹⁾] hundrada j iordu(m) og til malnytu kugillda og x hundrud Gieildedie og x hundrud j fridvirttum Þeñingum med þeim skjlmala ad hann skyllði meiga Gieffa honum huortt sijtt hoffudbol sem hann villde fróteknun Stadarhole²⁾.

565.

27. Júlí 1471.

í Eingey.

SKRÁ um peninga þá, er Árni bóndi Höskuldsson reiknaði sér, þá er hann sigldi af Íslandi.

AM. Fasc. XIX, 7, frumrit á skinni. Af þremr innsiglium er eitt eptir. — AM. Apogr. 3167 & 3214.

Þetta bref ber vitne. ad hier nefner hnappstade. er það xx^c. er það þo lx^c jord³⁾.

Svo mikla peninga reiknadi arne bondi hauskaulldzson sier þa hann siglde af Íslandi sem hier seger.

Jn primis j jordum floritige hundrud j hlei(d)rargardi. Gilsa æ halfum þridia tug hundrada. draflastader. xx^c. seliahlid. x. c. liggia þessar allar j eyiafirde. hnappstader .xx. c. miolbrigdastader halfer. x. c. standa þessar j fliotum. straumfiordr er liggr æ myrum .lx. c.

¹⁾ [b. v.; vantar í hdr. ²⁾ Ættleiðslubréfið er frá 31. Maí 1474.

³⁾ Utan á bréfinu með hendi Guðbrands biskups.

Jtem lansagodz sno mikit j kugilldvm ok odrum þarf-
ligum peningvm .lx. c.

atte arne þann sama tíma .ij. dætur vgiptar skilgetnar
rangunn ok þorv. giordi fyrrnefndr arne hanskaulldzson suo
fellt skipte med sinnm dætrum. ath ragna skyldi hafa jord-
ina hlei(d)rargard ok gilsa fyrer .lx. c. ok þar til þriatige
hundrada j lausa godze. Enn þora skal hafa hnappstadi ok
halfa miolbrigdastadi j fliotum. draflastadi ok halfa selia-
hlid fyrer .lx. c. ok þar til .xxx. c. j lansagodze. reiknadi
adr nefndr arne hier j þingum¹⁾ peningvm þeirra modrarf.

Jtem reiknadi tittnefndr arne at þau skilgetiñ bayrn hans
sem gipt væri adr hefði svo mikla peninga haft sem hier
seger vr hans gardi.

hanskaulldr attatige hundrada ok hundrad hundrada j
jordvm ok .xl. c. j lausagodze.

Enn anna .lxx. c. j jordum. x. c. j lausagodze.

ok Orny .lx. c. jord ok þar til .xxx. c.

Reiknadi þratt nafndr arne hier j þessum peningvm
modrarf þeirra. hier til hieilt oppt nefndr arne brudkanp
fyr nefndra dætra sinna annnn ok ornyiar. enn aller þeir
peningar faster ok lauser sem meire verda enn nu eru
reiknader ok af fram knna ad hlaupa hans laugligvm
skulldum. testamentum eda odrum snarligvm giorningi. þa
falli þeir til erfda þeim erfingium arna sem hann lifa ath
riettri tiltanlu. Ok til saninda hier vm sette eg²⁾ fyr nefndr
arne sitt jnsigli fyrer þetta skiptabref med þessum manna
jnciglum þorkels þorsteinssonar ok biarna jfvarssonar hnerer
ath vorv vid þenna hans reikning og³⁾ skipte er fram for
j eingey a kollafirdi langardaginn næsta fyrer olafsmessu
fyrr. þa lidit var fra gnds burdi M. cccc. lxx. ok eitt ar.

¹⁾ þing, skbr. ²⁾ yfir linunni með sömu hendi, og er ofaukið. ³⁾
Svo hér.

566. 2. August 1471. á Barði.

VITNISBURÐARBRÉF um kaupbréf Pétrs biskups á Hólum um jarðirnar Bakka og Læk af Haldóri Arngeirssyni 5. Júlí 1395.

Bisk. Hol. Fasc. III, 2, frumrit á skiuni. — AM. Apogr. 3573, afskr. með hendi séra Snorra á Helgafelli 1721, og voru þá þrjú innsigli fyrir bréfinu. Sbr. Dipl. Isl. III, Nr. 507.

bref vm seliadal.

Þath giörum vær sueinbiörn Þordarson. nicholas Þor-
modsson prestar ok jon Þordarson leikmann godum monnum
viturligt með þessu voru brefui. ath vær saum ok ýfuerlas-
um opit bref biskups peturs ok annara dandi manna með
heilum ok hangandum jnciglum suo latanda j bland annara
orda. ath halldor bondi angeirsson hafði selt fyrnefndum
biskup petre ok heilagri holakirkju til fullrar eignar jarð-
ernar backa ok læk j viduikarþingum með aullum þeim
gangnum ok gædum sem hann vard fremzst eigandi ath ok
þeim jordum atti at fylgia. ath sierliga tilreiknaudum fiord-
unginum j seliadaál. með þeim fleira skildaga sem þeirra
kaupbref þar vm giort vthvisar. Ok til sanninda hier vm
settnum vær fyrnefnder (menn) vor jncigli fyrier þetta bref
scrifnad aa bardi j fliotum faustudaginn næsta fyrer olafs-
messo sidare. anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

567. 14. August 1471. í Laufási.

VITNISBURÐARBRÉF Þorkels prests Guðbjartssonar um fé það,
er hann afhenti Jóni presti Pálssyni með staðnum á Gren-
jadarstöðum.

AM. Apogr. 122 „Ex origin. Greniadarstad. accuratissimé“. —
MSteph. 27. 4to, bls. 126 (með hendi Benedikts lögmans Þorsteinssonar
c. 1730).

Þat giorer ek Þorkell prestur guthbiartson godum monnum
um uiturligth með þessu mino brefi ath ek meðkennumzst
ok framsegi under min full sannende ath ek lukte með

stadnum a greniadarstodum þa sira jon palsson tok med honum af mier. xl malnytu kugillde ok .x. uxa gamla firir. xx hundrut heima á stadnum. ok ath auk fim hundrut j hrossum. ok ellefutige kugillde med stadarins jordum. ok hier a ofan lukta ek sira jone ok stadnum a greniadarstodum sextige hundrada ok. iij hundrut betur j uirdingagozi. Ok til sanenda hier vm setti ek mitt jncigle fyrir þetta bref skrifat j laufase jn uigilia assumptionis beate marie uirginis anno domini M^o cd^o lxx^o j^o.

568.

14. August 1471.

í Laufási.

TVEIR prestar og fjórir leikmenn transskribera sáttargerðarbréf síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar.

AM. Fasc. X, 15, frumtransskriptið á skinni. Brot af þriðja inn-siglinu er fyrir bréfinu, en hin eru dottin frá. — Bisk. Hol. Fasc. V, 1, transskript af þessu transskripti frá 18. Júní 1490. — AM. Apogr. 3141 og 3565.

Þath gerum vær sueinbiorn þordarson. nicholas þor-modzson prestar. jon þordarson. nicholas jussason. are sigurdzson ok jon filpvsson¹⁾ godum monnum uiturligt med þessu uoru brefe ath uer saaum ok yferlasum opit bref herra godhsuin med guds nad biskup j skalhollte ok þeirra annara fleire dandemanna sem sidar nefnast sua latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr sáttargerð síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar frá 24. April 1440, Dipl. Isl. IV, Nr. 647].

Ok til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder menn uor jncigli fyrer þetta transkriptarbrief er giorth var j laufase j eyiafirde miduikudagin næsta firir assumcionem beate marie uirginis anno domini M^o. cd. lxx.^o primo.

¹⁾ philippusson V, I.

569.

14. August 1471.

í Laufási.

TVEIR prestar og fjórir leikmenn transskribera lýsing Jóns prests Pálssonar um sætt hans við síra Þorkel Guðbjartsson.

AM. Fasc. X, 14, frumtransskriptið á skinni; fyrsta innsiglið er fyrir, en hin eru öll döttin frá.

transskriptarbrief vm síra jon pallsøn og síra þorkæl¹⁾.

Þath giorum ver sueinbiorn þordarson. nicholas þor-
modsson prestar. jon þordarson. nicholas jussason. ari sig-
urdsson ok jon filipusson. leikmenn godum monnum vitur-
ligt med þessu voru brefui. ath vær saum ok ýfuerlasum
opid bref síra jons paalssonar. med hans heilu ok oskoddu
hangandi jncigli. suo latanda ord epter ord sem hier seiger.

[Hér kemr sáttabréf síra Jóns Pálssonar og síra Þorkels Guðbjartssonar frá 26. Apr. 1440. Dipl. Isl. IV, Nr. 648].

Ok til sanninda hier vm settum vær fyrnefnder menn
vor jncigli firir þetta transskriptarbrief er giort var j laufasi
j ýfiafirde miduikudagin næsta firir assumcionem beate marie
virginis anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

570.

4. September 1471.

í Þingmúla.

MÁLDAGI Vallanesskirkju, er Sveinn biskup Pétursson setti.

AM. Apogr. Nr. 2003 „Ex orig. membr. fra Vallanes kirkiu“, og var innsigli Sveins biskups fyrir.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sía edr heyra heils-
um ver sueinn petursson med guds núð biskup j skalholtti
medr guds q(uediu) oc vorri. kunnight gerandi.

ath kirkia hins heilaga johannis baptista j uallanesi á
heimaland allt oc huamsland. saudhaga land. vikings stada
land. strond j vallanesþingum. hofn j borgarfirdi oc adra
jord ath ose j vtmana sueit. ok á af þessum tueimur jord-

¹⁾ Aptan á bréfinn með fornri hendi.

nm hofn oc osi ath lnkazit kirkiu tiund oc prest tiund þar af huorri firir sig sem j soknenne liggur.

Jtem jordina vog j borgarfirdi.

þriu hundrada part j jordunne randestaudum j breiddal. fiordung j osreka. afriett j fagradal oc vnder skagafelli. selfaur ath tunguseli. j eyuindardárdal skogarteig mille þrældúr oc haulknúr. allan skogar teig mille uala gilsóur oc eyrarúr. skogarteig j ketilstada land. skogarteig j sandfell hid nedsta¹⁾. ij. skogarteiga j sandfell hid efzta. skogarteig j medalnes land. halfa alla kross skoga. attung j hualreka j ofæru rekum. attung j kilmanna teig. halfann vidreka vid sledbriozmenn j. vij. hundrdum. einn fiordung j hualreka vid kirkiubæinga. ij. hlute vidreka j þrimur hundrudnm oc suo j hualreka .iij. vætter liggia til uallanes. á eyiarsandi. halfann reka vid sandbreckumenn. j. x. hundrudum. halfa osreka bædi hualreka oc uidreka stærri enn alnar kefi. fiordung hualreka á gripdeild. toltung vid salltstædinga. annann toltung mille þeistavogs oc spakúrdals oc slikt j flutninge huar sem á land kemnr. fiordung j hualreka vid snotrnesmenn undir nogsaullnm sunnann fraundi oc til greipsgiar. toltung j hrollaugstada sandi. halfann hualreka á eyre j borgarfirdi mille drangs oc kamb. attung j hualreka j brunavik oc j kiolsvik. oc j hualreka j hualvik. fiordung j suinavik huar sem á land kemur. stiga as allan oc grindar as allann.

.iij. kyr oc xx. c. asaudar oc x. viij ær. vxi gamall. annar flogra uetra. vj. nant veturgaumul. vj. tuænetur. v. kalfa. j audru lagi. xj. c. j gellde. .iij. sauder ok .xx. vetnrgamlir. xj. hundrut j virdingargozi. .iij. hundrut j kosti. xij. hesta. v. hundrut j hrossum. fimm manna messuklædi oc ath auk .iij. hauklar. kantara kapur fim. sloppar ij. .iij. alltarisklædi med tuenum fordukum oc glitadur dukur. skrin. kross smeltur oc annann gulllagdann. mariu skripter

¹⁾ „Detta ord er krassad i originalnum. Synest sem fyrst hafi ritad veret *næsta*. og sidan þar ur giórt *ytsta*. á annars med riettu ad vera: *nedsta*“. (AM.).

.ij. johannis likneski baptiste, martinus likneski. paxspialld. munnlaug. glergluggur. klukkur .vij. elldbera. glodarker. jarnstiku stora. iij. stikur adrar oc .ij. fyrir likneskium. vatzketill. merki. ij. fontzumbuning. skirnar sær. lika krakur. v. hundrut j bokum. iij kalekar .ij. tabula. glitadann duk. subtil oc dalmatiku.

þar skolu uera prestar .ij. oc diaknar .ij.

Jtem eigur kirkian .ij. krossa steinda med likneski ath auk johannes likneski baptista .ij. dukar glitader .vj.alna langur huor. oc .ij. dukar er dagliga eru hafdir .ij. brikar-klædi. iij kertistikur med kopar. ordubok um .xij. manudu. capitularium. alltarisbok. aspiciensbok ath ottusaungum til paska j tueimur bokum.

Jtem eigur kirkian .xx. hundrut er gefzt hafa til meðan sira arne eireksson hefir halldit stadinn. oc ath auk sæmiliga brun er gefzt hefir til. lectaraduk sæmiligann med glit oc sprang. alltaris buning sæmiligan á johannes alltare baptiste. oc annann á mariu alltari.

Jtem hefir sira arne eireksson lagt til kirkiunnar ein messuklædi sæmilig ath öllu med hametta oc penninnga bunadur vpp á. kalek er uegur halfan fimta eyri. corporel. vigda brun a jons alltari med gylltum penninga bunadi. nyiann slopp oc þar til .ij. kapur. munnlaug stora j font med piatur. johannis haufud baptiste yfer kordyrum. þorlaks likneski. hialm fyrir sancte johannes. drattarkolu fyrir vorri fru. kross med kopar á. fontklædi sæmiligt. dauids saltara storann. de sanctis bok per anni circulum missale oc .iij. blaud yfer jons alltari.

Jtem .ij. stikur storar. baurur oc grind med.

Jtem eigur kirkian litla brik med glas oc ij. steintíold.

Jtem lagdi hann til propiciatorium med silfur.

Jtem eigur kirkian eitt nautzfodr arliga á selia myri¹⁾.

¹⁾ „Hier er ur originalnum utskafid so mikit sem svára kaun þessa punktada platse. þar af verdr þetta lesed: oc . . . da af hitt annad er ölldungis olaselegt“ (AML).

Ok til stadfestu oc sannrar audsyningar hier vm settum vier vort jnsigle fyrer þetta maldaga bref skrifat j þingmula jn festo translacionis sancti cuthberti episcopi. anno domini M^o cd^o lxx^o primo.

571.

[1471].

MÁLDAGI Mariu kirkju á Valþjófsstöðum [er Sveinn biskup Pétursson setti].

AM. Apogr. Nr. 1991 „eptir transcripto á kalfskinn fra Valþjófstadar kirkju“; „virdist mier það mnne skrifad vera i tid Ögmundar biskups“ (AM.) c. 1530. Þessi máldagi er yngri en Vilþins. Finnþjórn Jóneson er nefndr í bréfi einu frá 17. Maí 1462, Nr. 317; er því þessi máldagi frá þeim tímum, og líklega helzt Sveins biskups.

Övariu kirkia a valþjófstöðum a heima land allt. mula land allt mille merkegardz uth fra arnaldzstöðum oc þess merkegardz sem uth er fra gnupstöðum. þorgerdarstade. jördina arnaldzstade j fljotzdal. halfa hrollavgsstade. fiordung j arneidarstodum. land vnder kleif fram fra þuridarstöðum vnder iokla med öllum gisædvum vtan skog. selland ad lógar husum. fiordung j kældvdal. backa skog j uideualla land oc alla skoga fra lækium firir utan mariv tungur oc til stullv ar. skogarteig uth fra ytrvm videvöllum. skogarteig j hrafnkelsstada land. budarteigur. slefhollzteigur.

kirkian eigur sex kyr [oc] xx. skal greidaz eyrir huern paskadag fatækvm monnvm. þrettan ær oc hundrad. v. hundrvd i virdingar fe. iij. c. j koste. xiiij. saude¹⁾ tuæuetra. xij. veturgamla. vj hundrvd j kauplum. þar skal reida fatæka menn yfir æ.

hualreka allan a sverresteig. attung j hual oc fiordung j öllum ofæreukum. oc a ketilstada sande. attung j hual j sandvijk. þridiung j hual j seley.

ion suartr gaf kirkiunne þann reka sem hann atte med gilsarvelle oc liggur med strondenne ut fra hofstrond.

¹⁾ saude (!) hðr.

kirkian æ lesbækur per anni circulum de sanctis de tempore. ottu sǫngua bækur per anni circulum de sanctis de tempore. gradall j kringnum arit syngiande de sanctis de tempore. annar gradall de sanctis med pistlvum oc gndspiöllum oc kollectum. seqnencinbok. ymnarins. capitularius. processionall sæmelegur oc nockvǫd af ǫdrum. paskabok med pistla oc gudspioll til trinitatissimo. commonslesbok. ij. salltarar. texte obvenn. ij. kirialar. iij. messo bækur oc eigi epter ordo. canannum bok sæmileg. formælabor. dominico bok. missale fra de trinitate oc til adventu med seqnencium. skrin. mariv sogu. krossa ij. smellta. þridia med vnderstǫðum. ij. forna krossa. fontkross med iarn tinadr. marivskriptir. ij. likneski iohannis baptiste. oc pavli. þorlaci. jacobi. petri. gvdmvndi. cecilie. ij. paxspiollð steind. erasmusblad. skirnar sar. fontz vmbnningur. vatzketill. ij. budka. jarnstika stor fyrer alltare oc fimm iarnstikur fyrir likneski. vm. ij. steintiolld. oc klædes dnknr yfer mariv likneski. iij. kalecka. huslker med silfur. med steindum kistle. iij. kluckur. oc ij ath auk lestar. ein biarlla. iij. corporalia. ij. alltaris steinar. v. Messoklædi ath ollu. ij. Messoserker nýer. oc eitt hofudlin. stolur einar oc iij hoklar ath ank. iij. kantara kapur. ix alltaris klædi. vj brunner. v for forduka (!). oc ij dukar ǫ́ hǫ́[all]tare. anar glitadr allur. en anar med ranndnm. oc ij. dukar adrer. jtem ij lectara dukar. likakullt oc likakrakur. bavrur med grind. kirkia kola. ij. glodar ker. ij. lectarar. skruda kista oc onnur bokakista. bagxturiarn. vazthorn. sacrarinm munnlög. metaskaler med metvm. jtem stor stoknr. v. stolar j kirkiv.

Dangat liggia tiunder af xj. beivm ntan af bessastodum oc uidenollnm. er hier af nij. bænhus oc ij kirkinr. oc skal greidaz ij. hundrud af annare enn iij merkvr af annarre. af bænhnsum vj. vj. aurar af hueriu. enn af einu ij¹). merkur.

Þar skulu vera prestar ij oc diaknar ij oc iij marka omagi.

¹) upphaflega skr. iij, en fyrsti leggrinn svo dreginn út.

Jtem lagde sira sigmunnur til kirkiunnar xij hundrvt j rekum. klypta sandr halfur þar j. oc allann nidreka j geitavik enne ytri. oc halfan hualreka. ij hlute vidreka oc halfann hualreka j geitauik enne jnnre. oc flvtning a dila. med ytre uik oc þria hluti med innre vik oc allr sa hlute er liggr til backa ens nedra. en halfann allan reka af backa ennm efra. oc hualreka med askelsa. halfan hnannstodsreka. halfan hualreka med desiar myre. oc siettung hualreka a uxafallz fiurn er liggr til geita vika oc þeirra hualreka sem þar fara saman. oc ij. hlute hualreka in fra uxafallz fiöru oc til vogs fiörn flesjar. halfur flvtningr j barnavik. oc sex veter spik hvals ef xx. veter koma a land edr meira. oc attvng j audrv lage. fiordung hualreka j husauik. halfur hualreke med krosvik, oc suo þott fluttur sie. allan reka j bðsvm badvm fyrir vtan hialmars strond. fiordung at krosse j hualæka oc hlasshual.

Jtem eigur kirikian. ij^e. ofrid er finbioru lagdi til.

Jtem eigur hon stor spiolld med glas. skip med gognum oc flatbytnu bat vondan. steint tiall[d gaut]vgt er sira iuar lagdi til.

olvkt porcio atta hundrd¹).

¹) Á efstu spássin bréfsins var skrifað með álika gamalli bendi (c. 1530): Jordina Þorgrimsstadi ninn. að dyrléika. er liggr í Eyðala staðar kirkin sokn. hana á staðurenn.

Transskript máldagans er svo hljóðandi:

„Það giörum við sira olafur oddzson og sira einar erlendzson godum monnum vitanlegt með þessv ockrv opav brefe. ath nit höfum siad og yferlesit máldagann kirkiunnar á valþiofstöðvm í flozdalsheradi j Registrvm bok skalhollz kirkin. so latanda ord fyrir ord sem bier selger. [Hér komr máldaginn]. Og til sannenda hier nm settv[m við fyr]nefnder prestar [ockar inns]igli fyrir þetta máldaga bref [skrifat at . . .] j alftafirde manadagin næsta fyrir mathoi apostoli et euangelista anno“.

572.

6. September 1471.

á Hálsi.

SIORÐUR Björnsson lýkr Ólafi biskupi á Hólum jörðina Tungu á Svalbarðsströnd fyrir tuttugu hundruð og þar til tuttugu hundruð í friðvirðum peningum að næstum fardögum fyrir þorcio Svalbarðskirkju um sína daga, og lofar að svara á prestastefnu fyrir þorcio um daga föður síns.

AM. Fasc. XIX, 10, framrit á skinni. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en þau eru nú öll dottin frá. — Apogr. 3218.

vm tungu a sualbardz strond¹⁾.

Þath giorum vier sueinbiorn þordarson. nicholas þor-
modsson ok nichulas kollason prestar ok jon þordarson leik-
mann godum monnum viturligth med þessu uoro brefi ath
þar uoro vier j hia sãm ok heyrðum á. a einarstodum j
reykiadal þridiaden næsta epter egidius (Þessu²⁾) j biskup
olafs visitacione ath sygurður biornson giorde þar biskup
olafe reikningh af kirkiogoozum á sualbarde ok lukte þar
biskupenum med handabande jordena tungu j samre kirkiu
sokn kirkiunne á sualbarde firir tuttugu hundruð ok þar
til sio hundruvt ok tuttugu j friduirðum peningum ath næst-
um fardoghum er fallit hafdi j þorcionem sidan hann fieck
sualbard. hier med lofade adr nefndr sygurdr biornson med
handabande fyr skrifudum biskup olaf ath koma j næstu
prestastefnu ef biskupen giorde honum bod ok suara þar
epter þui sem domur dæmer vm þau kirkiu gooz sem a
brestur ok hans fodur bar ath suara firir sualbardz kirkiu.
Ok til sannenda hier vm settum vier fyr nefndir menn vor
jncigle firir þetta bref skrifat a halse j fnioskadal faustu-
dagen næsta epter egidius (Þessu. anno domini M^o cd^o sept-
uagesimo primo.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ D. e. 2. Sept.

573. 9. } September 1471. { í Lambey.
 10. } { á Keldum.

TYLFTARDÓMR, útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangárþingi, um víg Magnúsar Jónssonar á Krossi í Landeyjum, er Narfi Teitsson og Þorvarðr Eiríksson og þeirra fylgjarar slógu í hel („*Krossreiðardómr*“).

Dómr þessi er til í mörgum afskriftum og misjafnlega góðum. Að grundvelli dómsins hér í útgáfunni er höfð dómabók Bókmenntafélagsins Kh. 309. 8vo, bl. 10b—15 (Óxnafellsbók), rituð um 1620 með hendi Ara Magnússonar í Ögri. En til samanburðar eru hafðar alla leið tvær gamlar afskriftir aðrar, og er önnur þeirra í löggbók síra Sigrðar Jónssonar á Grenjaðarstað í safni Magnús de la Gardie í safni háskólans í Uppsöllum í Svíþjóð Nr. 9. 4to, bl. 168—170, sem er skinnbók frá c. 1587, en hin er í fornri dómabók úr safni Jóns háyfirdómara Péturssonar, nú í Landsbókasafni 789. 4to, bl. 78—83, skr. að mestu leyti um 1620, að sumn leyti af Ara í Ögri (bls. 179—193, 205—210, 216—292, 407—436). Ank þessa eru hér og hvar, einkum að upphafi og niðragi, hafðar til samanburðar ýmsar afskriftir aðrar, en þær eru margar til, svo sem: Stockholm. Isl. membr. jurid. C 4. 4to, bl. 113a—116b, skr. c. 1585; Landsbókasafn 788. 4to, bl. 130a—132b (J. P.) með hendi Hákonar sýslumanns Ormssonar, að mér virðist, c. 1640—50, og segist hann rita eptir dómabók (Orms í Eyjum) föður síns, en hann hafi ritað eptir dómabók Gísla lögmanns Hákonarsonar; Landsbókasafn 812. 4to, bl. 156a—157a (J. P.) með hendi Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði c. 1660—70; Landsbókasafn 65. 4to, II, 14b—16a með hendi Jóns dans Magnússonar á Eyri c. 1640, og stendr á þeirri bók með hendi Árna Magnússonar: „Vieclaugmanden til hörende. Er med hendi Jons Dan Magnússonar afa Biarna í Arnarbæle. . . . Uns sum. Remittatnr eum gratiarium actione“; MSteph. 62. 4to, bl. 99b—102b, skr. c. 1650—60 (nokkuð styttr um snmt); Ny kgl. saml. 1945. 4to, bl. 223—225 með hendi Hannesar Gunnlaugssonar í Reykjarfirði 1666 (nokkuð styttr); Ny kgl. saml. 1947. 4to, skr. c. 1660; ÍBfél. 125A. 4to, bl. 78a—80a, skr. c. 1680; ÍBfél. 125B. 4to, nr. 211, skr. c. 1680; ÍBfél. 67. 4to, bl. 53—55, „Ielis“ með hendi éra Eyjólfá Jónssonar á Völlum (d. 1745), með rangnu ártali 1481. Mart í afskriftum þessa dóms er afbakað, eins og vant er að vera um gömul skjöl, sem til eru í mörgum handritum frá ýmsum tímum, og er því hér litill ganmr gefinn, því að það hefði orðið mikið mál, en hins vegar einungia orðið til að villa fyrir mönnum; er því á einu orðamunr tekinn, sem horfi til þess að styðja réttan texta dómsins. Sbr. Safn til sögu Íslands I, 115—116.

Krossreidardómur.

Ollum monnum sem þetta Bref sia edur heyra [sendum vier¹⁾ Oddur Þorkielsson²⁾. Þorsteinn Arnason. Hallur Jonsson. [Eireckur Jonsson³⁾. Jon Magnússon. [Gudmundur Siguatsson⁴⁾. Pall Jonsson. Þorbiorn⁵⁾ Arnason. Olafur Arnason. Brandur Jonsson. Stullí Þosteinnsson og [Arñor Steindorsson⁶⁾ quediú guds og wora kunnugt giorandi at þa er⁷⁾ lidit war fra hijngadburd wors herra Jesu Christi þusund flogur hundrut sioziv ock eitt ar manudaginn næstan eptir⁸⁾ mariumesso sijdari vm haustid j lambeý a almenneligu þriggia hreppa þinge vorum vier til krafder oc j dom nefnder af Erligum manni Ellendi Ellindssyni. er þa hafdi mijns herra kongsins syslu j Rangarþingi. ad dæma yfer þeim malum sem Ragneidur Eyrikzdottir kiærði til Þorvardar Eyrikssonar oc hans filgiara þeirra sem heim foru til Kross oc hofdu sleigit hana og dreigit. hrakit hana oc lamit so hun hafdi feingit bæði⁹⁾ lemstur og akomur. Enn rænt þadan hennar peningum. Brefum oc tijum. Enn dreigit bonda hennar Magnus heitinn Jonsson nakin burt af hennar fadme oc sleigid hann j hel sijdan þar vpp æ stadinn a sialfs hans heimile. Suo oc eigi sijdur Beiddi hun oss oc krafði kongdómsins vegna ad dæma huerier þeir menn skilldu vera sem þennañ giorning hofdu giort.

Nu af þui ad þar kom fram bref¹⁰⁾ firir oss med logmannz¹¹⁾ jnsigli oc annara dandi manna jnsiglium ad þau Olof loptzdotter og Þorleifur Bjornsson hofdu feingit magnuse heitnum Jonssyni jordina¹²⁾ Kross sem liggur j landeyum til fullrar eignar. Suo oc kom þar fram [annad Breff¹³⁾ med jnsiglium þriggia skilriakra manna ad nafue Teitsson

¹⁾ [62; senda 9, sender 309, og hin ýmist. ²⁾ Þorsteinsson 788. ³⁾ [Jon Eiríksson 125B (áu efa rangt). ⁴⁾ 9, 67, 62, 125A, 789; Sugurdsson 309; [Magnus Gudmundason (!) 812. ⁵⁾ Bjorn (!) 125A. ⁶⁾ [9, 62, 67, 789; Andres Steinsson 309, 788, 812, 65 ofl. Arne 125A; Arnor Steiusson 125B. ⁷⁾ b. v. 789 ofl. ⁸⁾ fyrer 62. ⁹⁾ b. v. 789. ¹⁰⁾ b. v. 789, ofl.; óvart fallið úr 309. ¹¹⁾ logmannsins 789. ¹²⁾ b. v. 9, 789 ofl.; vantar í 309; sbr. Nr. 561. ¹³⁾ [9, 67, 789 ofl.; domur 309.

hafi feingid fírgreindum magnuse heitnum Jonssyni allt þat tiltal oc medgiord sem hann atti edur átt hefði edur mætti eigandi ad verða j¹⁾ nefndri jordu Krosse. Kom þar [fram hid²⁾] þridia bref ad Oddur Asmundsson laugmann hefði vrskurdad greinda jord Kross j eystre landeyum optnefndum magnvsi heitnum Jonssyni til fullrar eignar oc frials forrædis. [suo oc³⁾ var þar⁴⁾] svarit af tveimur skilríkjum vottum ad magnus heitinn hefði logfest jordina Kross oc lyst þar sinu logheimile⁵⁾.

Jtem var þar oc svarid af skilríkjum vottum ad Þorvardur Eyriksson hafði tecid ij pansara vr stofunne a⁶⁾ Krosse oc skipadi sinum mönnum j Burt ad bera. sem hann oc það giordi. og þar med hafði þa oc so⁷⁾ horfit eirn jarnhatur.

Kiærði oc fir nefnd ragneidur ad narfe Teitsson hafði tecid vr stofvunne þar a Krosse oll þau Bref oc skilríjke sem þar voru.

Nu af þui ad magnus heitinn Jonsson læ þar daudur af morgum storum sarum oc grimligum giorningi. þess⁸⁾ oc annars ad þar var dæmt ad hann hefði j sijnu⁹⁾ logheimile drepinn verit. suo oc syndi optt nefnd Ragneidur a sier vj akomur er hun haf(d)i feingit j þann sama¹⁰⁾ tíjd. Dui beiddunst¹¹⁾ vier fyrr¹²⁾ nefndir domsmenn þar a þinginu erfingia edur logligz vmbodsmannz Þorvardar Eyrikssonar [og hañs fylgiara¹³⁾] þeirra sem til Kroz foru med honum. ef þeir

¹⁾ aa 789, 9. ²⁾ [9, 789 ofl.; j hrid fram 309. ³⁾ [og svo 789. ⁴⁾ það 9. ⁵⁾ [Hér er í 789 rugluð orðaröð í dómnum, svo að næsta grein hljóðar þar á þessa leið: „Jtem var þar og svarið af skilríkjum vottum, að Þorvardur Eyriksson hefði tekið tvo pansara úr stofunni. Kom þar og fram kaupbréf, að Óláf Loptadóttir og hennar maður hefði feingið honum þessa jörð. Jtem Nafi og hennar Teitsson (!) hefði gefið honum sitt tilkall á tittnefndri jörðu Krossi, [þessari setningu sýnist ofaukið í dómnum, sbr. Nr. 561. J. Þ.] og skipaði einum mönnum í burt að bera, sem hann og það gerði, og þar með hefði þá horfið einn jarnhatur“. ⁶⁾ tittnefndri jörðu b. v. 9. ⁷⁾ sl. 9, 789 ofl. ⁸⁾ 9, 789 ofl. það 309. ⁹⁾ b. v. 9, 789; sl. 309. ¹⁰⁾ b. v. 789. ¹¹⁾ 9, 789; beidunst 309. ¹²⁾ 9, 789; optt 309. ¹³⁾ [9, 789; sl. 309.

væri þar nockurir sem lagasvar mætti [fyrir þú¹⁾] hafa. Nu af þni ad²⁾ vier feingum þar eingin svor j gen þui [j Guds nafne³⁾] dæmdum vier fir nefndir domzmenn þrattnefndre Ragneide mork a hnorri akomn þeirre er hun hafde oc þar med xij⁴⁾ merknr j tuefalltt fullriette. og vj merkur j fullrietti sitt firir það ad⁵⁾ Þorvardnr rænte hana tjunum⁶⁾. dæmdum vier fiarhalldzmann Þorvardz⁷⁾ skilldugan ad skila aptur tjunnm forfallalanst ad heirdum dominum.

Jtem dæmdum vier fiarhalldzmann nafna skilldugan ad skila aptur Brefnnm ollum þeim sem hann toc a Krosse oc hann mætte aptur skila jnnañ tueggia manada ad heirdum dominum. oc þar til vj merkur af fe nafna j fullrietti Ragneidar⁸⁾.

Skilldi allir firsagdir peningar lukast Ragneidi edur hennar vmbodzmanne heima⁹⁾ æ Krosse. enn þriding j haust ad michilzmesso¹⁰⁾ ad heirdum dominum. enn alt ad næstum fardogum.

hier med dæmdum vier offtnefndre¹¹⁾ Ragneidi firir sinn kostnad viij¹²⁾ þann er¹³⁾ hnn þurfti ad sækia sinn riett hier vñ oc skilldi halft luka heinrek hirdstior¹⁴⁾ af þeim peningum sem konginum fielln j gard¹⁵⁾ Þorvardz oc hans filgiara enn halftt fiarhalldzmadnr Þorvardz med slijkum salastefnum sem fir seiger. [enn fyrir það¹⁶⁾ handrðn og svijurding. skaprann og skada. sem Ragneijdi Birijkszottur var giòrdur i því ad hennar bondi var sljttinn og dreyginn til lijflatz i burt af hennar fadmi j þeirra heimili sem fyrr seiger¹⁷⁾. Sno oc vñ þau Bref oc skilrijke sem forgud voru oc fariñ oc eigi vrdu aptur logd af þeim sem narfe tok fra Krosse. þa dæmdum vier þær saker til næsta

¹⁾ [9, 789; þar firir 309. ²⁾ b. v. 789. ³⁾ [b. v. 125B. ⁴⁾ 9, 67, 789 of. x, 309. ⁵⁾ 789; er 9; sl. 309. ⁶⁾ tjunm 789. ⁷⁾ 9, 789; Þorvalldz 309. ⁸⁾ 9, 789; Ragneidi 309. ⁹⁾ 9, 789; heim 309. ¹⁰⁾ Michaelismessu 9, 789. ¹¹⁾ b. v. 9, 789. ¹²⁾ 9, 789, 125A of. xc, 309. ¹³⁾ b. v. 789. ¹⁴⁾ 9, 789, 67 of. hirdstiora 309. ¹⁵⁾ gardi 789. ¹⁶⁾ [so oc vñ það 62; það sl. 789. ¹⁷⁾ [b. v. 789, 9, 67, 62, 125A. of.; vantar i 309.

alþingis¹⁾ vnder logmannz vrskurd edur xij logriettu-
manna dom²⁾. huortt riettarfar edur skadrædi þar skilldi
a vera.

Suo oc j sama dome dæmdum vier þrattnefndir domz-
menn eptir þui vier vorum til krafdir af riettaranum kong-
domins wegna huorier menn þeir skilldu vera sem snodd-
ann giordning giordu oc fyrr³⁾ skrifad stendur. Nu af þui
ad [vor Logbok svo⁴⁾ vtuijsar ad það sie⁵⁾ obotamal ad wega
mann jnnan stoks edur á todnvelle ednr vti⁶⁾ edur jnnan
gardz þess er huorfur vñ aknr edur eing⁷⁾ ad heimile sialfz
hanz oc a weg [til edur fra⁸⁾. þess⁹⁾ oc annarz ad¹⁰⁾ so
greinir Logbok vor ad ranzmenn se obotamenn hvar sem¹¹⁾
þeir verda teknir oc hnór sem þeim veiter lid til epter þui
sem seiger j obotamalum¹²⁾ j mannhelge. Greinir oc suo
eigi sijdur vor Logbok ad þeir se obotamenn sem giorast
flugnmenn ednr taca fe til ad drepa þa menn sem þeir
eiga ongvar sakir vid. Nu af þui ad þar kom fram a
avrvarþingi wiglysing narfa Teitssonar ad hann hefði¹³⁾ j
hel sleigid magnus Jonsson. var það og¹⁴⁾ svarid og sied ad
hann læ daudnr a vellinum a Krosse firir framan kirkingard-
inn. Suo [oc var það¹⁵⁾ svarid af skilrikkum vottum ad
Þorvardur Eyriksson hefði skipad þar fullkomliga atgongu
med hordum ordum oc sagdist skilldi borga peningum. var
það oc svarid ad magnus heitinn¹⁶⁾ Jonsson hefði bodit
lagabod firir sig oc sina menn. huad sem hann hefde brotid.
Þui dæmdum vier narfa teitsson med fullu domz adkuæde
af sialfz sinz giordningi fullkomin obotamann. firirgiort fe
oc fride. lande oc lausnum Æire oc lifnu med. [þar sem yfir
hann verdur¹⁷⁾ komist¹⁸⁾. þar sem login tala ei a moti.

¹⁾ Auxararþjungs 789, 9, 67 ofl. ²⁾ 789, 9 ofl. domi 309. ³⁾ b. v. 788, 9. ⁴⁾ b. v. 9. ⁵⁾ [9, 789; suo stendur j vore landz laga Bok oc vtuijsar vmm 309. ⁶⁾ 789, 9, 67 ofl. jnne 309. ⁷⁾ 789; eingi 309. ⁸⁾ [til og fra 789; eður til og frá 9. ⁹⁾ 789, 9; það 309. ¹⁰⁾ b. v. 789, 9. ¹¹⁾ b. v. 789, 9. ¹²⁾ 789, 9; obota (l) 309. ¹³⁾ 789, 9, 67 ofl. hefur 309. ¹⁴⁾ b. v. 789 ofl. ¹⁵⁾ [var það og 789, 9. ¹⁶⁾ 789, 9; sl. 309. ¹⁷⁾ yrði 9. ¹⁸⁾ [hvar sem hann verdur fangadur 789.

skilldi peningar hanz halfer¹⁾ falla j kongz walld enn half-
 uer j vmsia hanz *Erþingia* til þess ad riettnr lagavegur
 geingur a huor þa [skal eignast med²⁾ logum. Enn saker
 þess ad Þorvardur medkendist med sinu opnu Brefe oc hang-
 anda jnsigle ad hann hefde ridit til Kross og Baud firir sig
 log oc riettnr oc þa menn sem þangad hofdu³⁾ farid med hon-
 um. suo oc Band hann log oc dom firir sina peninga. Nu
 sokum⁴⁾ þess ad þat var ollum monnum⁵⁾ viturligt ad Þor-
 vardur Eyriksson var hanfudzmann j þessare ferd oc ad-
 gongu er magnus heitin Jonsson [var i⁶⁾ hel sleiginn a
 Krosse j landeyum med suodan ordtæke⁷⁾ sem fir skrifad
 er. Þess⁸⁾ oc annarz⁹⁾ ad [logbokiñ so vtuijsar ad¹⁰⁾ hof-
 udmadur firir ollum¹¹⁾ ologligum giorningi¹²⁾ sie avallt mest
 sekur. Þui dæmdum vier opttnefndir domzmenn þrattnefnd-
 an Þorvard fullkominn obotamann og alla hanz fir greinda
 filgiara þa sem med honum foru til Kroz þa magnus heit-
 inn Jonsson¹³⁾ var j hel sleigin og nu sijdan veitt hoñum
 styrk og filgi epter þui sem fyr¹⁴⁾ segir¹⁵⁾ j obotamalum j
 mannhelgi. vtan sa edur þeir sieu nockrer af þessum hanz
 filgiorum ad [loglign forsvari meige¹⁶⁾ firir sig koma. so ad
 þeir meigi hallda lifi oc lymnm ad logum. Enn peninga
 Þorvardz Eyrikssonar halfa fasta og lausa og allra hans¹⁷⁾
 fir greindra filgiara dæmdum vier j valld kongz vmbodz-
 mannz. Enn halfna dæmdum vier j valld og vmsia hnorz
 þeirra *Erþingia* edur fjarhalldzmannz þar til endiligur laga-
 vegur¹⁸⁾ gengur a hnor eignast skal allra þeirra peninga
 ad¹⁹⁾ logum. Suo oc ef nockrer menn verda til ad weria þa
 edur vernda med fullum styrk edur filge framar enn log
 seigia²⁰⁾ til. þa dæmdum vier þa vtlæga til Noregx a
 kongzins nadir enn med ðllu ogilla ef þeir verda særder

¹⁾ b. v. 9, 789, 67 ofl.; vantar i 309. ²⁾ [9, 789; skilldi eignast med riettnr ad 309. ³⁾ 9, 789; hefde 309. ⁴⁾ saker 9, 789. ⁵⁾ b. v. 9, 789 ofl.; vantar i 309. ⁶⁾ [9, 789, 67 ofl.; j var 309. ⁷⁾ ordtaki 9, 789. ⁸⁾ 9, 789; þad 309. ⁹⁾ 9, 789; annad 309. ¹⁰⁾ [9, 789, 67; sl. 309. ¹¹⁾ huorium 789, 9, 67. ¹²⁾ giörningum 9. ¹³⁾ b. v. 789. ¹⁴⁾ b. v. 789. ¹⁵⁾ 9, 789, 67 ofl.; stendur 309. ¹⁶⁾ [789, 9, 67 ofl. logliga meigi forsvare 309. ¹⁷⁾ b. v. 789, 9, 67. ¹⁸⁾ vegur 9, 789. ¹⁹⁾ med 9, 789. ²⁰⁾ standa 9, 789, 67 ofl.

[j því¹⁾] edur drepner. Enn peningar þeirra fare eptir þui sem lógbok vottar og domur dæmer. Suo oc dæmdum vier Olofu loptzdottur hans faudursystur sem þar var þa a þinginu hia oss logligan vmbodsmann ad giora med halfum peningum [eptter logum²⁾] þeim sem Þorvardur hafði³⁾ att þar til Eyrikur Loftsson [fader hans⁴⁾] kiæme til edur hanz logligur vmbodsmadur.

Sambikte þennan vorn dom Hinrik Kepkin⁵⁾ hirdstiore og Ellendur Ellendsson hanz⁶⁾ syslumadur j fir sogdu Rangarþingi. Jon Bondi Olafsson syslumadur j Arnesþingi oc margir adrir [a þinginu⁷⁾] med oss. og þui⁸⁾ settu þeir sijn jnsigle med vorum jnsiglum firir þetta domzBref. Skriffad a Keldum j averiahrepp⁹⁾ a sama are [deigi sijdar enn¹⁰⁾] fir seiger.

574.

15. September 1471.

á Kirkjubóli.

STEINUNN Jónsdóttir gefr með samþykki Sveins Þorgilssonar bónda síns Haldóri Hákonarsyni jörðina Suðreyri í Súgandafirði í prófentu sína.

AM. Fasc. XIX, 2, frumrit á skinni. Af þrem innsiglium eru tvö fyrir. — AM. Fasc. XIX, 24, transskript frá 24. April 1472.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr hejra senda þorsteinn sveinson. Grimur úrunson. hafði marteiðson. kuEDI gudS og sína kunnigt giorandi. þa er lidit nar

¹⁾ [b. v. 789, 9, 67 ofl. ²⁾ [b. v. 9, 789 ofl. ³⁾ 9, 789, 67 ofl.; hefði 309. ⁴⁾ [b. v. 9, 789, 67 ofl. ⁵⁾ 65; Kepkkin 67; Kepkinn 9; Kiepkinn 788; nafn þetta er mjög afbakið í handritunum: Kieppinn 125A; Reppken 309; Kerkin 62; Kappinn 789; Seffrinzson 125B(!). ⁶⁾ Svo öll þau, sem ekki sleppa orðinn; að réttu lagi setti það að vera: kongs. ⁷⁾ [þingmenn þennan dóm 9, 67 ofl. ⁸⁾ b. v. 9, 67 ofl. ⁹⁾ 9, 67; myrahrepp (!) 309; bæði hreppanafnið og bæjarnafnið er afskræmislega afbakið á ýmsan hátt í afskriftunum, og tekr þó fyrst steininn úr í 788, því að það segir dóminn ritaðan á „Skudum“ í staðinn fyrir Keldum. ¹⁰⁾ [sem 125A.

fra hingatburd nors herra jhesu christi. þnsund flogur hundratt snotiger og eitt dár. laugardagin næsta epter decollacio johannis baptiste¹⁾. á sudreyri j sugandafirdi. worum vær j hia saum og heyrðum á ord og handaband þessara manna af eirni alfu halldors hakonarsonar. og af annarri alfu steinunnar jonsdottur. skildizt þat under þeirra handabandi ad fyr greind steinuá gaf adrnefndum halldori jordina sudreyri j sugandafirdi er liggur j stadar kirkiu sokn med samþýcki sueins þorgilssonar bonda sins til ænenligrar eignar wndan sier og sinum erfingium. Enn sier til æfuinligrar prouentu og framfærslu. skyldi oppt nefnd steinun prouentufast vpp þadan og æ komin fyr greint framfæri. Skyldi og þessi adnrgreind jord sudreyr fullkomin eign halldors hakonarsonar. med tódum og aukrum. eingium og skogum. rekum og renningum. herbergium og husum. hordum hiarfaustum og uidum naglfaustum. storum og smam. hortsem helldr (er) biti edr bialki. med gaurdum og grindum. holtum og hangum. nautnum og ueidistaudum. afrettum og allum gangnum og gædum þeirra sem þessu landi eigu adh fylgia þott þat sie j aunur laund. og þui hefer fylgt ad fornu og nýu. handsaladi þratnefnd steinnun tittnefndum halldori þetta sama land med greindum landamerkiu wt. á saudaspilli sem hæstur er og þar adh sionhending til sionar. og jun adh smilluhaumrum. hieæ med heimiladi opt nefnd steinun halldori hakunarsyni fie þat allt er þar kann finnast j jordu og á nema langlegia eigendr uerdi til. skal fyr nefnd steinun abyrgiazt allar langligar riftingar á landinu enn opt nefndr halldor skýldi hallda fyrir²⁾ skiladomi til laga.

Og til sanninda hier nm settum vær fyr nefndir menn wor jnsigli fyrer þetta prouentubref er skrifuat ur æ kirkiuboli j nalþiofsdal j aunundarfirdi sunndagin næsta epter exalltacio sancte crucis æ sama dái sem fyr seger.

¹⁾ D. e. 31. August. ²⁾ fyririr, skbr., en síðasta ir er sett síðar af misskilningi með mórauðara bleki.

575. 28. September 1471. í Miklagarði.

DÓMR tólf presta útnefndr af Ólafi bisknpi á Hólum, að Runólfr Höskuldsson, er bisknpinn hafði látið handtaka, væri rétt fangaðr, því að hann hefði rofið sátt og lofan við biskup, geingið á settar skriptir og fallið til fyrra hórdæmis og legið með Haldóru Þórðardóttur undir einum klæðum í kirkjunni á Bakka í Öxnadal.

AM. Fasc. XIX, 11, frumrit á skinni. Tólf innsigli hafa verið fyrir bréfinu, en af þeim eru ein fimm eptir, og þó sum mjög brákuð. — Apogr. 3219.

bref vm runolf¹⁾.

Dath giorum vier sueinbiorn þordarson. semingur magnusson. einar benedictsson. magnns jonsson. jon broddason. olafur þorgeirsson. jon halldorson. rognalldr asgrimsson. nichulas þormodsson. stigur jngimundarson. jon helgason. ok gisle sueinbiarnarson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligt med þessu voru opnn brefe ath þa er lidit uar fra hingatbndr vors herra jhesn christi þusund .cccc. snotiger ok eitt dā fostndagen næsta firir michaelss- (Þesso²⁾). ō hrafnagile j eyiafirde voru uier j doom nefndir af vorum uirduligum herra ok andaligum fodur olaf med guds nað bisknp ō holnm. ath dæma hnort runolfur hauskollzson er biskupen hafdi latid fanga væri rett fangaðr edur ei vnder kirkiunnar geýmslo ok skrift. Nu sakir þess ath fyr nefndr runolfr hefer rofit sina sátt ok lofan med biskupen ok heilaga kirkiu ok ei halldit þær skriptir sem honum voru settar heilagrar kirkiu vegna firir þat hordæmi sem hann hafði j fallit med halldoru þordardottur. en geingit aptnr til somv sýndar med henne epter hennar sogn ok medurkenningh j sama hordæmi. ok legit nakenn under einom klæðum hia henne j kirkiunne æ backa. Þui að guds nafne tilkolludu dæmdum vier fyrskrifader tolf prestar firir þessar adur greindar sækir þratt nefndan runolf rett fanginn uerit hafa ō biskupsens vegna vnder þa skript

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ D. e. 27. Sept.

ok vardhalld sem honum ber ath hafa af heilagre kirkiu ok biskupen uill honum sett hafa epter sinne nað. ok til sanenda hier um settum uier fyrnefndir prestar vor jncigle firir þetta doomsbref skrifat j myklagarde j eyiafirde deghi síjdar enn fyr seigir.

576. 11. Október 1471. á Hóli í Bolungarvík.

SVEINN Þorgilsson fær Haldóri Hákonarsyni fult og löglegt eignar umbod yfir öllum peningum barna sinna um þrjú ár.

AM. Fasc. LXV, 4, frumrit á skinni. Fyrsta og annað innsiglið er fyrir bréfinu, en hið þriðja er dottið frá. — AM. Fasc. XIX, 22—23, transskript á skinni frá 24. Apr. 1472.

Það giorum ver Þorsteinn sueiñson. Grímur úrunson. Þasfidi marteinsson. Godum monnum kunnigt með þessu voru oppnu brefi. laugardagin næsta epter decollacio johannisa baptiste¹⁾ á sudreyri j sugandafirdi vorum vær j hia saum og heyrðum á ord og handa band þessara manna af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annarri alfu sueins þorgilssonar. skildizt þat under þeirra handabandi ad adur greindr sueirn fleck fyrgreindum halldori sitt fullt ok lauglegt eignar vmbod yfir aullum peningum barna sinna. var þar til greind jordin kuiarnes og half nordureyr og þar til niv hundrut j lausagozi. suo og eigi sidur skýlði halldor vmbod hafa vnder saumu grein yfir aullum þeim peningum fridum og ofridum. kuikum og dandum ad saman stodu j fyrgreindum stad sudureyri og j uernd²⁾ oppt nefndz sueins voru at fratekuum skulldum annara manna. skýlði halldor hakunarson þetta umbod hafa vm næstu þriu ára. Og til sanninda hier vm settum vær fyr nefndir menn vor jnsigli fyrir þetta vmbodsbref er skrifuat uar æ holi j bolungarvík. faustudagin næsta epter dionisiusmessu. anno domino³⁾. m.º cccc. lxx.º primo.

¹⁾ D. e. 31. August. ²⁾ uerne xix. ³⁾ Svo bæði.

577. 8. Nóvember 1471. í Kirkjubæ á Síðu.
 RAGNHILDUR Eiríksdóttir gefr Kirkjubæjarklaustri jörðina Raufarberg í Lómagnúpskirkjusókn hálfá í sitt testamentum, en hálfá í testamentum Magnúsar heitins Jónssonar bónda síns (á Krossi).

AM. Apogr. 2862; er þetta ritað eptir transskripti Árna Henrikssonar, Hávarðs Loptssonar (á Á) og Jóns Runólfssonar, og er afskriptin staðfest í Skálholti 7. Sept. 1708 af Hákonni Hannessyni, Dórði Dórðarsyni og Hafliða Bergsveinssyni.

Þath giorum vid sira Sueirn Jonzson oc sira Gudni Biornzson godum monnum viturligt med þessu ocru opnu brefe þa lidit var fra hingadburde vors herra Jesu christi þusund flogur hundrut siautijger oc eitt ar ad vid vorum j hia oc heyrðum á a fostudagenn næsta firir Oarteinzmesso um haustid j kirkiubæ á sidu ad Ragneidur Eirekzdottir gaf iordena Raufarberg er liggur j Lomagnupskirkjusokn til klaustrenu j kirkiubæ til æfvenlegrar eignar med ollum þeim gognum oc giæðum sem greindre jordu fylger oc fylgt hefer ad fornu oc nýu oc hun vard fremst eigande ad. gaf hun halfa j sitt testamentum. enn halfa j testamentum epter magnus heitenn jonzson bonda sinn sier oc honum til æfvenligrar saluhialpar. Og til sannenda hier um og meire audsyningar sette firgreind Ragneydnr sitt jncigle med ocrum jncsiglum firir þetta bref skrifat j sama stad dege oc are sem firr seger.

578. 24. Nóvember 1471. undir Felli.
 HELMINGALAGS og löggjafabréf Andrésar Guðmundssonar og Þorbjargar Ólafsdóttur konu hans.

AM. Fase. LXVII, 1^a, transskript á skinni frá 11. Marta 1508. — Apogr. 1151.

Helmingafelag hiona í milli og loggiafer epter¹⁾.

¹⁾ Á spássu bréfsins með hendi frá 17. öld.

Avllum monnum þeim sem þetta bref síð edr heyra. Sender Suenbiorn aroñsson. Biorñ Oddztson. Ormnr Magu-
 usson og Hautur gndmundztson. Kuediu Gudz ok sinó. Kunnigh giorandi at þó Lidit Var fra hingatbnrde Vorss
 herra jhesu christi. M. floggur hundrut snotiger og eitt aæ. Suunudaginn næstó fyrir Saucte andree apostoli. Vudir
 felli j kollófirðj. Vorvm vær j hió sáum og heyrðum ó
 Ord og handóband þessaró manuó. andres gudmundztson-
 ar af einne alfu. Enn af annarj Þorbiorg Olafs Dotter haus
 eign kunnó. En þat skildizt og faldizt undir þessaró
 manna handóbandj. ath þessi adur nefnd eignhion langdu
 helmingarfelagh med sier. Mæd sua felldum skilmáló ath
 huortt þeirró skyldi æfinligæ eignózt hnortt med annad
 helming af anllm þeim peningum er þau atn þó edó
 eigandi ath yrði med erfðnm edur audrum hlntum. Badj
 jordum og lansógozti. fridum peningum og ofridnm. kuik-
 um og dandum. faustnm og lansnm. ath aullnm tilteuum
 en anngnm fra skildum þeim sem þau mætti eigandj ath
 uerdó. þó skyldde fullan og allan helming eignazt huort
 fyrir sic feingins fiar ok ofeingins. Hauðdu þesse oph nefnd
 hion. andres gudmundzson og Þorbiorg Olafs Dotter þetta
 helmingarfelag med sier sna fylliligó sem laug og landz-
 ins Rettur gioró fremzt Rad fyrir ath helmingarfelag megi
 leggiazt Hionó j millum. Hier med gafu þratt nefndir menn
 Andres og Þorbiorg huortt þeirra audru sem annad lifdi
 fiordunggiof og tiundargiof vr aullnm sinum peuingum er
 þó kæmi ó huors þeirró hlut j sinn helming er skipt
 væri. Skyldj þettó helmingarfelag er þessir titt nefndir
 menn Andres gudmundztson og Þorbiorg Olafs Dotter hans
 eign kunnó langdu sin j millum æfinligó standó vpp
 hedañ standngt og obrigduligt fyrir huerium manui Skyld-
 um og Vandalausum. Og til sanindó hier vm hengjum vær
 fyrnefndir meuu Vor Jnnsiglli fyrir þetta felagsbref. En
 giortt Var j sama Stad Degi og are sem fyr Seigir.

579.

24. Nóvember 1471. á Kirkjubóll.

SVEINN Þorgilsson gefr Steinuni Jónsdóttur, konu sinni, kvitt það tilkall, sem hann og hans börn höfðu til Suðreyrar í Súgandafirði, en Steinunn gefr Haldóri Hákonarsyni jörðina, og lýsir Haldór eigu sinni á henni og eignarumboði á öllum peningum, er á Suðreyri standa, að fráteknum skuldum annara mauna.

AM. Fasc. XIX, 1, frumrit á skinni. Af þrem innsiglium er nú eitt fyrir bréfinu. — AM. Fasc. XIX, 22—23, transskript frá 24. Apríl 1472.

Þat giorum uær þorsteiun sueinson. grimur árunson. Hafidi marteinsson. Godum mounum kuuigt med þessu uoru opun brefi ad þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi. M.^o cccc.^o lxx.^o og eitt á. vorum uær j hia langardagin næsta epter decollacio johannes¹⁾ baptiste. á sudureyri j sugandafirdi saum og heyrðum a ord og handaband þessarra mauna af eirni alfu sueins þorgilssonar. enn af annari alfu steinunar jonsdottur konu hans. skildizt þat vnder þeirra handabandi ad fyr greindur suein gaf adurgreindri steinuni kuit og úkærulest allt þat tilkall sem hann og haus bauru haufðu til sudureyrar j sugandafirdi j dalstadar²⁾ kirkiu sokn. Hier j mott lagdi opt nefnd steinun suo mikla fasta eign ad optnefudum sueini uel únægdi fyrer utan eitt hundrat. og lofadi tittuefndur sueirn ath borga þat upp á sina peninga.

Jtem j annarri grein vorum vær j hia fyr nefnder menn a sama dag sem fyr seger. adh adr nefnd steinun jonsdotter gaf halldori hakonarsyni adur greinda jord sudreyri til æuenligrar eiguar vpp fra þeim degi er þa uar komin. enn til æuenligrar prouentu fyrer sialfa sig. gaf opt nefndur sue(i)rn hier fullt samþýcki til allz þessa giorniugs sem hier fyr skrifadr stendur j þessu brefui.

Og epter þeirra allan giorniug er þar for fram á sama

¹⁾ Svo. Dagsetning þessi er 31. August. ²⁾ Svo.

degi heyrðum vær fýrgreinder menn adur nefndan halldor lýsa sína eign jordina sudreyri vpp fra þeim degi er þa nar komin. og suo heyrðum vær hann og lýsa sínv eignar vmbodi ýfer aullum þeim peningum kuikum og daudum er þa stodu saman á sudreyri j sugandi firði adh frateknum skulldum annara manna. stodu þau þar vpp ýfer bæði sueirn og steinun og sagði huorki þeirra nei til.

for þessi lysing fram j tuninu fýrer kalldýrum j sama stad á sudreyri. lysti halldor þessu enu sama á stad j sugandafirði næsta dag epter þar fýrer kirkiudýrum suo sueirn heyrdi og sagði hann þa eigi nei til. langfesti halldor hakunarson j fullri sinni eign sudreyri og vatnadal allan og halfa nordreyri. enn halfa nordureyri og kviarnes j sínu eignar vmbodi þar þa fýrer kirkiudyrnum. saum vær huorki ne heyrðum adh sueini þorgilssýni væri þetta eigi allt samþýkkiligt.

Og til sanninda hier vm settvm uær fýr nefnder menn vor jnsigli fýrer þetta bref er skrifat uar a kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundarfirði sunnudagin næsta epter clemens messu a sama ari sem fýrr seger.

580. 25. Nóvember 1471. á Kirkjubóli.

SVEINN Þorgilsson fær Haldóri Hákonarsyni til eignar hálfu jörðina Vatnadal í Súgandafirði, og leggr í vald Haldórs og upp á hans dygð og æru, hverja peninga hann vildi leggja fyrir jörðina, með öðru skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XIX, 24, traneskript á skinni frá 24. April 1472.

Þat giorum vær þorstein sueinson. Grimur árunson. hafði marteinson. Godum monnum kunnigt med þessu noru opnu brefi ad þar vorum vær j hia á laugardagin næsta epter decollacio johanne¹⁾ baptiste á sudreyri j sugandafirði saum og heyrðum a ord og handaband þessara manna

¹⁾ Svo. D. e. 31. Aug.

af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annari alfu sueins þorgilssonar. skildizt þar vnder þeirra handabandi að adur greindur sueirn fleck fyrirnefndum halldori til eignar halfa jordina vatnóadal j sugandafirdi j dalstadar kirkiu sokn med sno felldum skilmala að tittnefndur sueinn lagdi j ualld opt nefnzt halldors og upp á hans dýgd og æru hueria peninga hann nilldi leggja fyrir adr greinda jord vðtnadal. Enn halldor skildi sier til eignar j sama handabandi en sueini fulla og alla peninga fyrir opt nefnda jord vatnadal suo framt sem halldor hakunarson fiengi halfa jordina vatnóadal af sæmundi þordarsyni. enn ef sueirn fiengi hana suo skyldi guds og hans uera aptur parturinn af halldori. Og til sanninda hier vm settum vær fyrirnefnder menn vor jnsigli fyrir þetta jardar kaups bref er skrifat uar á kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundarfirdi upp á katrinarmessu dag vm ueturinn þa er lidit var fra hingatbrud vors herra jhesu christi. M.^o cccc. lxx og eitt á. r.

581.

29. Nóvember 1471. á Túnáli í Sogni.

Þatir menn skýra frá þeim jarðeignum, er Ragna Ingimundardóttir átti í Sogni í Noregi, sem Jón mokur bóndi hennar hafði ótalið bygt og tekið landskyldir af um langa tíma, og lýsa þeir því undir eiðstíllboð, að eigi viti þeir annan eiga að erfa þessar eignir en hústrú Margrétu Vigfúsdóttur á Íslandi, systurdóttur Rögnu.

Dipl. Norv. I, Nr. 894, eptir transskripti frá 14. Okt. 1494 í Ríkisskjalasafni Norðmanna. Margrét Vigfúsdóttir, sem hér er nefnd, er hústrú Margrét á Mjóruvöllum; hefur Ragna verið systir Guðríðar móður hennar.

Thet gerum ver Asbiorn Jonsson Biorn Jonsson ok Martenn Jnndridason godum monnum viturligt med thessu woru opnu breffe að vær vissum að Ragna Jngemndardotter atte so mikit j thessum jordnm er liggia j Sogne j Vikar skipred. j Tunal so mikit að gengur aff ij lopar j landzskyld. j Skerfum so

mikit at gar aff ix mæle korn. j Vange gar aff vi mæle korn. j Sæby gar aff halflop. aff Vangsnes half lop. ok Jon mokur bonde ffyrgrendrar Rognu bygde thessar jarder ok bar landskyllder vp æ langan tima ok engen kærde æ so vær vissum. ok alldre heyrðum wær tuimæle a leka ad thetta være eigé rettfengit erfða goz adurneffndrar Rognu Jngemundardottur. ok eck(i) vitum vær annad sannara fyrer gude en hustru Maret Vigffusdotter j Jsland systurdotter optnefndrar Raugnu se hennar rettur erfinge ad ollum them gozum er hun atte. og her epter vilium wer sueria eff thurffa thiker. Ok til sannenda her vm settum ver ffyrnefnder men vor junsigle fyrer thetta breff er skriffat var j Sogne æ Tunale j Vikar skipred ffredaginn næsta ffor Annresmessu vm veturinn. anno domini m^o. cd^o lxx^o j^o.

582.

30. Nóvember 1471.

á Espihóll.

9. Janúar 1472.

á Sjávarborg.

MAGNÚS Benediktsson fær Þorleif Björnssyni til fullrar eignar þá peninga, jörð og kúgildi til eptirkæru, sem Torfi Arason lofaði Magnúsi fyrir jörðina Ingveldarstaði á Reykjaströnd.

AM. Fasc. XIX, 4, frumritið á skinni. Af þrem innsiglium eru tvö eptir.

umbodsbref er magnus¹⁾ benedektsson feck þorleife vpp æ ingueldarstadi²⁾.

Þat giorvm Wær loptur prestur filipusson. magnvs þorolfsson ok sigurdur helgason godum monnum kvnningt med þessv worv optnv brefvi þa er lidit var fra hingatburd wors herra jhesv christi. M. cccc. lxx. ok eitt ar á esphole³⁾ j eýiafirde vpp á andres Messo dag worvm vær j hia sam ok heyrðum á ord ok handaband þorleifs bjornssonar af

¹⁾ magnusar, skbr. ²⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ³⁾ Svo.

eirne alfy en magnus benedictzsonar af annare at svo firir skildv at fyr nefndur magnus benedictzson fleck fyr nefndvm þorleife biornssyne til fvllrar eignar ok eptterkiaerv alla þa peninga. jord ok kugillde er torbe arason lofode titt nefndvm magnuse benediczsyne firir jordena jngvelldarstadj á Reykjarstrond eptter þui sem þeirra bref þar wm giortt wtvisar med ollum þeim rette ok renttvm er þar kann med logvm á at seigiazt wp á suo langan tima sem þeim hefer rangliga halldit werit. skylldu erfingiar torba þar med kvitter ok ákiærvlausar er opttnefndur þorleifur biornson liete sier wel á nægia huortt er hann will med dome edr sama. skyllde nefndur þorleifur giallda optt nefndvm magnuse xx hvudrod j ollvm peningvm firir allan þenna malstad. Suo framtt sem tittnefndur þorleifur feinge þessa fyr greinda peninga af erfingivm torba arasonar.

Ok til sanninda hier wm settvm vær fyr nefnder menn wor jncigli firir þetta bref er skrifat war á siofarborg j skagafirde fimttvdagen næsta firir geisladag áre sidar en fyrr seiger.

583.

18. Janúar 1472.

á Hólum.

EIDSLOFAN Runólfs Hóskuldssonar fyrir Ólafi biskupi á Hólum um brot sín.

Bps. 3. Fol., bréfabók, er Þorlákr biskup lét rita 1641—42. AM. Apogr. 3776, með hendi Árna Magnússonar eptir 3. Fol. Afskript nokkuð stytt er í Landsbókasafni 115. 4to, II, 181—33, og eptir þeirri önnur í ÍBfél. 126. 4to, bls. 232 með hendi séra Gísla Ísleifssonar í Káltbolti.

Eidur Runólfs Hauskuldssonar²⁾.

Þat giorum ver Blorn Þorsteinsson Radzmann a Hol-um. Loptur Philippusson. Eirikur Einarsson. Nichulas Þor-modsson. Andres Jonsson oc Stygur Jngemundarson. prestar. Jon Þordarson oc Sueirn Gudmundsson. leikmenn. Godum

²⁾ „med Tueimur innsiglam“, stendr í bréfabókinni.

monnum viturligt með þessu voru Brefe. adt þar voru vier j hia. saum oc heyrðum a. þa er ljdid var fra hingadbud vors herra Jesu Christi þusund flogur hundrut lxx. tiger og tuo ár. laugardaginn næsta epter Octavam Epiphaniæ j Storu stofunne a Holum j Hialltadal. ad Runolfur Hauskuldsson sor fullan bookareid fyrer virduligum herra Biskupe Olafe adt Holum með þessum greinum og articulis. sem hier epter standa.

J fyrstu soor hann af sier Halldoru Þordardottur. sem hann hefer átt barn með. adt hann skyldi alldrei liggia meðt henne líjkamliga. og alldreigi tala með hana leyneliga¹⁾. og alldrei j Einhyse með henne vera eða j nockrum Grunsemdarstad odrum. enn taka sjna konu aptur og elska hana. ef hun vill.

J Annari Grein soor hann. ad hann skyldi færa sig vnd-
aũ með tylftareidi. þa Byskupinn villdi. ad hann hefði ecki leigid líjkamliga með fyrnefndri Halldoru j kyrkiunne á Backa.

J þridiu grein soor hann. ad hann skyldi luka Eyolfe Einarssyne aptur alla þa peninga. er hann greip fyrer honum. þa sem til være. eða adra jafngoda peninga. það snarasta hann gietur.

Jtem j fiordu grein soor hann. ad hann skyldi hallda allar þær Skriptur. er Biskupinn setti honum. og hann mætti hallda. hier eða j annan stad. vtaũ landz edur jnnaũ. fyrer sijn Brot.

J fimtu grein soor hann. ad ef hann bregdur nockud af fyrrgreindum Articulis. og helldur eij sem hann soor og fyrr Skrifadt stendur. þa skyldi hann hafa fyrregiort synne proventu ad Biskupsstolnum a Holum. oc það meira sem Biskupinn kunne með logum af honum adt hafa.

Og til sanninda hier vñ settum vier fyrrnefnder menn vor innsigle fyrer þetta Bref. er giort var j sama stad. dag og ár. sem fyrr seiger.

¹⁾ líjkamlega, handr.; er hér leiðrétt.

584.

19. Janúar 1471.

á Skarði.

EINAR BJÖRNSSON fær Solveigu Björnsdóttur systur sinni jörðina Dyn(j)anda í Grunnavík til fullrar eignar, og kvittar Solveigu um andvirðið. (Falsbréf).

AM. Apogr. 834 „Ex originali frá Sr Hannese á Snæföllum. Originali því innsigled [s: EINARI BERONIS] er beillt under hangande. Annars er þetta bref so apalega og undarlega skrifad (eins og það hier afskrifad er) ad það mætte suspect vera. Skriftarformet er og smærri og öðravís enn þeirrar tídar bref. þo er ei so öldunges þar upp á ad byggja kynni (sem og líkast er) þar fyrer vera genuinnm. enn ritad af einhverium vídvæninge. eda öðrum þeim sem hefði viliad bora ut ur almenneligre stöfun. eins og ecki hefur á Vestfirðum otídt vered skömmu epter þessa tíma. annars má Einar Björnsson hafa verid druckinn. þá hann hefur innsiglad so aflagislegt bref. ef það er genuinnm. Jmð efast eg ei um. ad það falsbréf sie. þo hefi eg sied Copie þar af gjörda anno 1578. so ad það er elldra¹⁾. Þesse 19. Januarii synest ad birta falsed i þessu brefe. Mun hafa vered uppskafed bref einshvers Einars Björnssonar. og giort ur þetta skial. Literatura synest og ad vera similis seculo medio 16to. Vide önnur bref circa 1567. er eg hefi haft fra Sr Hannese. og þar inne sömu literaturam“ (AM.). Við þessar athugasemdir Árna er eingu ad bæta, og er hréfið öyggiandi *falsbréf*.

Þat medkenuzt eg einar björnsson át eg hef vntt ok feingit til fullrar eingar ok frials forrædis savluengu björnsdotter systur minne jorduna dýnandi xui c. er liegur j grvna-uikur kriku savnkt med avllvm þeim gavngnum ok gædvvm sem grændti iordu fylger at fornu ok nyu undan mier ok minum erfingum enn under sauluëgu ok hennar erfingia hef eg fullan rekingskap upp borit af mine syster saul-nergu fur greinda jord sem mier dúnæer ok til saninda hier um sett eg mitt ynsigli fur þetta bref skrifat á skardi á skardstarund XIX. dag januaris manatar arum epter guds burd M. cccc. lxxij. .

¹⁾ Það, sem eptir fer, stendr sem athugasgrein við dagsetning bréfsins.

585.

25. Janúar 1472.

á Hlíðarenda.

Dómr tólf manna útnefndr af Erlendi Erlendssyni, kongs nmbodsmanni í Rangárþingi, um Eyjólf [lávara] Gunnarsson, er var einn með öðrum í Krossreið.

AM. Apogr. 5518 „Epter trosnudum original fra Hlíðarenda. Originallenn er eydilagdur“ (AM.). „12 gøt eru á brotenu nedan, og hanga slitur af þveingiam í sumum gøtanum. Jnnsiglen eru öll burtu, nema þad sem hanger í 10da gatenu, og er: SIGL. HAFLIÐI. PAVLLI. er fallega pingerad“ (AM.).

Um Eyolf gunnarsson, einn af Krossreidarmonnum¹⁾.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia edr heýra senda þosteinn palsson. gudm[nnr] eireksson. arne jonsson. brodde þorlaksson. biarne þosteinson. ask[ell h]auskaulldsson. sygurdr hallzson. jon olafsson. hafidi palsson. jon steinmodsson. helgi gunarsson. oc þorsteinn gudmunzson. kuediu guds oc sina. kunnigt giorandi ath þa er lidit var fra hingadbndr vors herra ihesv christi þushnd flogur hundrud siantiger oc ij. ar faustudaginn næsta firir conversio sancte pauli apostoli²⁾ j lambeý a almenniligu þrig(g)ia hreppa þingi vorum ver j dom nefnder af ærligum manni erlendi erlendz-sýni er þa hafdi vors nadnga herra kongsins sýslv ýfer Rangarþingi ath dæma vm eyiolf gunnarsson er eirekur jonsson fangadi oc flutti heim til hlidarenda huersu langa geymslu ath hann væri skýlldngur a honum ath hafa. gengv vier fyr nefnder menn oc skodudvm. nu saker þess ath j hinum fyrra dominum um þeirra mal³⁾ stendnr sno nm nnd-anfærslu eþ þeir] uæri færer oc eingi time til settr hnort hun skyllde fyrr eda seirna fram koma oc ei fundv vier þad j þeirra domi at nockrer af fylgiorum þoruardz uære ætt fangader nema narfi teizson einn suo oc beiddiz nallzmadurin ath þeir skýlldu fram koma er fyrskrifadan eyiolf bæri nockurum sokum. en sa kom þar eingi. sno oc ei sidur lysti sýslumadrinn firir oss ath biskup sveinn hefði firirbodit honum ath taka af fylgiorum þoruardz nockurra und-

¹⁾ Fyrirsögn þessa ritar Árne á bréfið. ²⁾ D. e. 24. Janúar. ³⁾ Nr. 573.

anfærslv fyr en hann hefði profað þeirra mal j kirkiunar ualldi. Nu firir allar þessar fyr sagðar greiner dæmdum uier fyrnefnder domsmenn med fullnm lagadomi fyr sagðann fanga lansann þar þegar [a þ]inginu or geymslu sýslumannzins oc hann kuitann oc akærulausann kongdomsins negna oc rettliga það giora mega oc alldri hann rettfangadan verit hafa under hans geymsln. en fyr greindr ejiolfr handlagde sýslumannenum ath koma a fysta þing er hann setti honum til undanfærslu ef hann uæri þar þa nockurum saukum borinn. en ef hann kemr ei forfallalaust. þa skyllði hann vera rettfanginn af huerivm manne þeim sem hann uillia taka.

Samþykkti erlendnr erlendzson kongs vmbodsmann j fyr saugdu rangarþingi oc marger adrer þingmenn med oss þenna vorn dom ok þui setti hann sitt insigli med vorum insiglnm firir þetta domsbref er skrifad uar a hlidarenda j flizhlið a sama are degi sidar en fyr seger.

586. 11. Febrúar 1472 á Þingeyrum.

KRISTÍN Þorsteinsdóttir gefr Ingveldi Helgadóttnr, dóttnr sinni, tíundargjöf úr öllum sínum peningum, sem hún reiknaði þá, að fráregnum skuldum, hálf t fimta hundrað hundrada, og greindi í þá gjöf sérlega jarðirnar Syðra-Dal og Minni-Akra í Skagafirði.

AM. Fasc. XIX, 16, frumrit á skinni. Öll (3) innsiglin eru fyrir bréfinu.

akrabref j skagafirði. Vm minni akra oc litla dal²⁾.

Þat giorum uær loptur prestur philippusson. eigell grimson ok magnus þorvlfsson godvm monnum viturlickt med þessv voru opnv brefi ath þa er lidit var fra þingatburd uors herra jesv christi þvsund fiavgr hundrut siavtiger ok

¹⁾ Svo, frbr. ²⁾ Utan á bréfinu með tveim höndnm, báðum gömlum.

tuo ar faustudagin næsta eppter geisladag¹⁾ æ meirvum okrum j skagafirdi norum vær j hia sanm ok heyrdum æ ord ok handaband þeirra kristinar þorsteinsdottur ok jnguelldar helgadóttur dóttur hennar. ath suo firir skildu ath adr nefnd kristin gaf jnguelldi dóttur sinni til fullrar eignar tivndargiof ur aullum sinnum peningum fanstvum ok lavsvum hveria hun reiknadi þæ vera halft fimta hundrat hundrada ath afreiknodum skulldum ok lysti þetta vera sitth erfdagoz. Skyllði ok jnguelldr sierlega eignazst j þessa sina tivndargiof tuær jarder er suo heita sydri dalur ok akrar env minni er badar liggia j skagafirdi j mýklabæiar kirkiv sokn med avllum þeim gavgnum ok gædum sem fyrr greindum jaurdum sydra dal ok minnum okrum fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyin ok kristin uard fremst eigandi ath er kristin reiknadi sextiger hundrada badar saman. kynni ok fyrr nefnd tivndargiof meiri at verda eppter langum ok riettum reikningi en adr greindar jarder dalur ok akrar þæ skylldu þeir lukazst j fullum anrum fridvirdum. kynni ok suo til ath bera at jnguelldar misti vid svo ath born hennar megi eigi eigandi verda fyrr nefndra jarda sydradals og minni akra med erfdum. giofnum eda kavpum. þæ skildi kristin sier aptur adr greindar jarder eda sinum erfingivum bornum eda barna bornum j sina ætt til eignar enn opt nefnd kristin skyllði þo hallda abatalausri tivndargiof-inni medan hvn villdi. hanfdu þær mædgr kristin ok jnguelldr aungum kanpum keypt þæ er þessi giof ok giorningr for fram suo vær vissum.

Ok til sanninnda hier vm settum vier fyrr nefnder menn vor jnnsigli firir þetta bref skrifat æ þingeyrum j hunavazþingi næsta dag eppter festum scolastice uirginis æ sama are sem fyrr seger.

¹⁾ D. e. 17. Janúar.

587. 11. Febrúar 1472. á Þingeyrum.

KRISTÍN Þorsteinsdóttir selr Ingveldi Helgadóttur, dóttur sinni, jörðina Meiri-Akra í Skagafirði fyrir Höskuldsstaði í Laxárdal í Döllum, fjóratígi hundraða og þar til áttatígi hundraða í lausafé.

AM. Apogr. 4106 „Ex originali & kalfekinn“ með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna.

Það giorum uær loptur prestur philippusson. eigell grimson ok magnus þorolfsson godum monnum viturlickt með (þessu) uoru opnu brefi ath þa er lidit var fra hingatburd vors herra jesu christi þusund flaugr hundrud sjautiger ok two ar faustudagin næsta eppter geisladag¹⁾ a meirum okrum j skagafirði vorum vær j hia saum ok heyrdum a ord ok handaband þeirra kristinar þorsteinsdottur ok jnguelldar helgadóttur dottur hennar. ath suo fyrir skildu ath kristin sellði jnguelldi til fullrar eignar alla jaurdina meiri akra ok enu sýdri j skagafirði er liggia j mýklabæiar kirkiu sokn með aullum þeim gangnum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok kristin vard fremst eigandi ath ordin. hier j moti gaf nefnd jnguelldur kristinu modr sinni jaurdina alla hauskaullds(stað) j laxardal er ligger j hiardarholltz kirkiu sokn fyrir flora tiger hundrada með aullum þeim gangnum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok jnguelldr vard fremst eigandi at ordin ok þar til fløertiger kugillda. adra flora tigi hundrada riect luckt j friduirdu gosi aullu. skylldu þesser attatiger hundrada j lausu gozinu lukast með slikum saulum sem þeim semur sialfum sin j millum. enn kristin sialf bua a fyrrnefndri jaurdu okrum suo leingi sem hun villdi. enn leiga jardanna ok annara peninga er j milli kæmi skilldi lukast eppter þui sem þeim kemur þar vm sialfum saman. kann suo til ath bera ath jnguelldar missi vid suo ath born hennar megi eigi eignazst jaurdina at okrum laugliga eppter hana með erfðum giofum

¹⁾ D. e. 17. Janúar.

eda kaupum þá skildi kristin sier apptnr adrnefnda jaurd akra eda sinnm erfingim bornum eda barnabornum j sina sett til eignar. Hier med skildi huor vm sig fyrrgreindra kuenna kristin ok jngnelldr dotter hennar hallda til laga þeirri janrdi er keypti en snara lagaríptingum a þeirri er selldi. Ok til sanninda hier vm settum vær fyrrnefnder menn vor jnsigli fyrir þetta bref er skrifat var a þingeyrum j hunauazþingi næsta dag eppter festum scolastice uirginis a sama are sem fyr sieger¹⁾.

588. 23. Febrúar 1472. á Tjörn á Vatnsnesi.

VITNISBURÐER Ara Árnasonar um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða.

AM. Apogr. 3750 „Efter original fra Tiarnar kirkiu a Vatznese“ (AM.), og er afskriptin staðfest: „Þetta hier fyrir framan skrifad er riett utskrift af originalbrefe á kálfskinn ritudu, hvert vier underskrifader sáum og hier vid samanlásu j Skalhollte þann 10. Februarij Anno Christi 1708. Arngrimur Biarnason. — Snorre Jonason. — Þordur Þordarson. — Ormur Dadason“.

Þat giore eg are arnason godum monnum uitnrligt med þessu minu opno brefe at þa er amunde isleiksson hafde at hallda uegna konu sinnar iordina flatnefsstade er liggur i tiarnar kirkin sokn a uaznese for eg þa med er amunde isleiksson reid a landamerke i mille stadarins a tiorn oc flatnefsstada. sagde hann mier þat þa uera landamerke oc rekamark nera i mille stadarins a tiorn oc flatnefsstada hlein su sem stendr upp nidri i fiornne i hrafsuik oc þa or hleinine upp yfer a backan ath þufum þeim tueimur er þar standa a backanum oc landamerke nar þa haft oc halldit huortneggia til lika af amunda isleikssyni oc af sera þorde loptzsyni er þa hieilt stadin a tiorn. bygde amunde isleiksson mier þratt nefnda iord flatnefsstade nm þrenna tolf manudu med fyr greindu landamerke oc rekamarke suo

¹⁾ Svo.

sem leigulida þar ath hafa. uar þat oc þa haufd oc halldin stadarins landeign oc kirkiunnar a tiorn innan fra tiarnara oc ut til fyr greindra takmarka suo at eg uissa ei annat sannara oc hier epter uil eg sueria ef þurfua þiker.

Oc til sannenda hier um setta eg mitt innsigle firir þetta bref er skrifat uar a tiarnar stad a uazsnese sunnodayinn hinn næsta epter cathedra petri apostoli anno domini M.^o cd.^o lxx.^o secundo.

589. 28. Marts 1472. }
 28. Aprfl 1476. } í Skálholti.

VÍGSLUBRÉF Stepháns Jónssonar (síðar biskups) og vegabréf handa honum til tíu ára utanvistar til náms, útgefið af Sveini biskupi í Skálholti.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 15. Frumrit á skinni stórskemt. — AM. Apogr. 2494 með hendi Árna Magnússonar sjálfs 1709: „Jnnlagt vigslubref Stefans Jonssonar (sem oefad er sá sem sidar varð biskup) er accuratè ritad epter originalbrefe sem liggur i Skalhollte og er nu (1709) innsigleslaust o: innsigled er slited þar fra, enn hefur þo fyrrum fyrer því vered. Detta originalbref er nu fued til skiemda, og nedarlega á því tvö stor göt, sem svara þeim ordum sem hier eru understrikad¹⁾, og af gátu sett. enn þeir staferner sem punkt²⁾ under standa, eru oskirer i originalnum, þo nockurn vegenn síðanlegar. Eg skrifade brefed i þessare forma³⁾ til þess eins giæte staded á linunum hier og i originalnum, og ordeñ giæte staded eins, hvert nedan under öðru, linn efter linn (havad ed soleides nærre lagi er) og i þann mata yrde þess hægra að giæta til þess er vantar, og ætla eg nu, að nærre lage sie riett til geted. — Detta latinska bref er ritad med sömu hendi som biskups Sveins bref um profentu Jons Randkollz daterad 1474“ (AM.). Bréfið er prentað í ritgerð Harboe's um siðaskiptin á Íslandi í Kjöbenhavns Selskabs Skrifter 1751, V, 218—219 (ónákvæmt). Sbr. F. Joh. Hist. Ecc. Isl. II, 488, 491.

¹⁾ Hér í útgáfunni í hornklofam. ²⁾ Þessum punktum er slept hér í útgáfunni. ³⁾ D. e. í aflaugu broti.

prestuixlubref og vegabref b(iskups) stephans
sem sidar uard¹⁾.

Noverint vniuersi per presentes quod nos sueino permissione diuina episcopus scalholtensis jn vigilia pasche videlicet. xx.^o octauo die mensis marcij. anno ab incarnatione domini. M.^o cd.^o lxx.^o secundo. jn ecclesia nostra cathedrali apud scalholt in jslandia sacros et generales ordines celebrantes. dilectum nobis in christo stephanum johannis diaconum nostre diocesis ad titulum dicte ecclesie nostre scalholtensis ad omnes sacros ordines sibi concessum de quo reputauit se contentum in presbiterum canonicè ordinauimus tunc ibidem. quem prius duobus precedentibus sacris ordinibus silicet subdiaconatus et diaconatus. ac eciam omnibus et singulis minoribus ordinibus videlicet hostiariatus. lectoratus. exorcistatus et acolitatus statutis ad hoc a jure temporibus canonicè in ecclesia ordinauimus supradicta. ac eciam dicto domino stephano licenciam dedimus quatenus scolas in partibus transmarinis frequentare et suas peregrinationes possit peragere vbicunque sibi placuerit ex deuocione sanctorum limin[a u]isit[a]re itaque infra decennium revertatur. vestram igitur caritatem affe[ctu]ose rogamus quaten[us antem]e[moratum]²⁾ dominum stephanum in suis necessitatibus vestris consiliis [et elemosinis mi]sericord[iter adiuuetis ab omnium bo]norum operum retributore mercedem in futur[o] d[esiderabilem perceptu]ri. [Jn quorum omnium et singulor]um testimonium sigillum nostrum presentibus est

¹⁾ Detta segir Áruí að standi „utau á brefeun með hendi ecki nyrri, [enda ecki miög gamalli] non tamen coeua ut videtur“.

²⁾ „í ordinu antememoratum hieck litell flípe, hvar á stod . . . 101 . . . nedan under þeim bokstöfum ur efre liuunne isit. hefur það oefad vered midt ur ordenu og sidarste leggreunn af því m. sem stadið hefur næst fyrer e. og fyrste af því m. sem staded hefur næst epter sama e. e. var liost“ (AM.).

appen[sum. Datum in residencia nostra episcopali¹⁾ scal-
holt in fest]o s[ancti vita]lis²⁾ martiris anno quarto post
prescripta Et [consecracionis nostre] anno no[no]³⁾.

¹⁾ [Hér ritar Áruí á spásíu aðrar tilgátur síuar í eyðuna: „*man-
erio nostro apud* vel *manerio nostro episcopali apud* vel *in predicto
manerio nostro apud*“, og ritar síðan um það á þessa leið: „allra síðarst
er ovíst hvað réttast sé. Eitthvað af þessu feru sem til er geted,
mun þar stæð hafa. ad visu eitthvað simile“. ²⁾ „í fremra gatenu
eðst klarlega á tungu, sem upp stóð ur nedre margine: o s og þar epter
bil so mikil sem hier er; *lis* og það sem epter kemur var klárt og
læselegt. gctur so þetta varla vered annað enn *festo* eða *profesto sancti
Vitalis*. Þvi í Calendario eru ecki, so eg fiune, aðrer Sancti sem endest
med *lis*, enn *Vitalis*, sem er 28. Aprilis. aunars ef þetta er riect tilget-
ed, og brefed daterað 1476 (sem list syuest: þvi það er daterat anno
qvarto post 1472) þá hefur Svein biskup ecki leingi síðan lifað (vide
alibi)“. (AM.).

³⁾ Hér hefir Áruí fyrst ritað: „[anno domini. m.º cd.º lxx.º sex]to“,
og síðan: „[episcopatus nostri] anno [no]no“, en svo strykað í hvert-
tveggja, og sett þetta í staðinn, og verðr honnm býsna hjaldrjúgt um
þessi síðustu orð bréfsins: „Það eg hafde fyrst tilgeted: [anno domini
m. cd. lxx. sex]to. er ad visu oriect. Mier syndust tveir síðursta bok-
stafernor vera *to*. enn þegar eg athugade þetta betur, þá sá eg klár-
lega ad það var ecki *to* heldur skirt *no*. og kann so þarfyrur hitt allt
eckí ad standst. Það sem *secundo* er tilgeted mun vera eins rángt,
þvi það verður ofstutt, med þvi *no* stöndur í originalnum riect niður
fra *ise*. í *misericor*. — Það þriðie ætla eg munne rett vera. Vid þa
fyrirsögdu tungu í fremra gatenu (hvar á stóð o. s. er eg geted hefi ad
mune vera ur ordunum *festo sancti*) var fastur litell bledill sem flisíad-
ízt þar frá strax sem vid var hrært. á þessum litla bledle stóð *anc*.
Þesse bledell hefur oefað á þann máta hanged hier vid, ad original-
brefed hefur broted vered saman í 4. parta (o: lagt fyrst tvöfalt saman
og so aptur tvöfalt, á langvegen [III]). Nu er þetta o. s. riect í fyrsta
brotenu og stæðurenn sá sem eg hygg ad þesse permentsbledill mune
heima eiga. rett í síðarsta brotinu, þegar nu brefed hefur slagnad og
rotnad so saman broted, og síðan vered aptur snndur tekid, þá hefur
þesse bledill ur síðarsta brotinu vered fastur vid fyrsta broted, og rifa-
að so ur sinnu stæð. ad visu get eg ei sied hvar hanu kunne annar-
stæðar heima ad eiga. His *presuppositis* hefi eg hier ur giört *ano* og
sett striked ofan yfir. (bledillcun var ecki stærre enu þesser þeir *ductus
anc*. og var roted hæde ofan af honnm og nr síðunne sem vered hefur
o. *heldur* enn e. imo non e. nt pnto) og efast og varla nm ad þetta

590.

1. Apríl 1472.

á Harrastöðum.

VITNISBURÐARBRÉF um viðtali þeirra bræðra Magnúsar og Gunnars Bjarnarsona um eign á parti í Harrastöðum.

AM. Fasc. XIX, 20, frumrit á skinni. Annað innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3223.

sie rett. Sidarst í því er lesed verður í originalnum stendur skirt og læselegt no og stendur þar að visu ecki mo: því fyrer framan no. er dalited tilbaka af Pergamenteuo, og sier þareckert fyrer fyrsta leggenum ef það skyllde mo. vered hafa. helldur hefur þar annad hvert vered kringlottnr stafur (eg meina o) eda og bil á mille orda, og kynni so vera að þetta no være fyrra atqvæded af nono. iafnvel þott eg hafe understrikad það fyrra no, eius og það væri burt rifeð. Ðað er nu corrigerað i copiunni. Ðvi fyrer aptan no er gat á brefennu, og kynni það sidara no þar i staded hafa. Ðetta gat nær alla götn ut að spatni brefsens, so ecke verdnr vitad, hvert nocknd hafi frammar hier skrifad vered eda eigi. Ðo sætla eg það ei vera, og hygg eg þetta nono sidst hafa i brefennu vered, get og ei hngad hvad hier skyllidi frammar staded hafa. ahrærande það fyrra gated sem er til vinstre handar, þá er sðmuleidis likast að ecki hafi helldnr brefsens skrift náð yfir á þá linuna og það er vist, að ecki hefur skriften (ef nocknr þar vered hefde) nad so langt nt i linuu, að teked hafe under þáá fyrr sagða bokstafe o s. Ðvi tungan sem þeir á standa er oskrifnd nedan under þeim. In summa Eg slutta að nono i sidurstn linunne hafi vered sidarsta ord brefsens, þar til einhver god copia (sem allðri mun verda) fæst, sem gefi annad að skillia. Og get eg so ei annad, að þessu sinne þeinkt enn að þetta: *consecrationis nostre anno nono.* mune rett vera. því vær höfum eingin bref Sveins bisknps elldri enn 1467 og er hann þá oefað biskup ordenn. þonanns mense Majo. verður so þadan fra usqve að Majum (14) 68 *consecrationis ejus annus primus.* usqve að Majum (14) 69. 2us. (14) 70. 3us. (14) 71. 4us. (14) 72. 5us. (14) 73. 6us. (14) 74. 7us. (14) 75. 8us. usqve að Majum 1476. 9us. og illnstrerar þetta kostulega *chronologiam* Sveins biskups. hellst ef hier væri npp á vissara að biggia. Og endelega getur þetta no varla vered ur öðrn enn nono. og sie það nono, þá getur það varla refererast til annars enn *Episcopatum Svenonis.* og þar fyrer hefi eg so sollicitè sied efter hvert það være no eda mo. því væri það mo (sem það ecki er) þá kynni það vera af anno christi M. cd. septuagesimo. og gátan hin öll ranug nm það sem staded skyllide hafa i gatenn. Enn það er (sem opt er sagt) skirt no enn ecki mo. og nu epter nytt athygle se eg að það er upphaf á orde, því billed er ofmikid, hvitt fyrer framan, til þess að þar skyllidi annad no af sama

Harastadapartur¹⁾.

Þath giorum vid hallur prestur finz[son²⁾] og eyiolfur olafsson godvm monnum viturlickt med þessv ockru oppnv brefi. ath vit³⁾ vorum j hia og heýrdvm æ ord og vidurtal Magnús biarnarsonar og Gvnnars biarnarssonar at þa lidit var fra hingatbyrd vors herra iesv christi þvsynd cd lxx og ij ær a harrastavdum j vesturhoopi Mariv Messo magdalene. ath fyr nefndur magnús fretti ath Gvnnar brodr sinn hversu fara skyldi vm iardarparten j harrastavdum. En oppt nefndvr Gvnnar svaradi til alla vega sem þv villt br(o)der minn sagdi hann af þvi sagdi hann at eg hefer aungva peninga vnt þier fyrer hann og skipt honum j byrt vr nær þv villt þvi eg hefer ekki peninga at gialda fyrer hann. Og sel hann hverivm sem þv villt. Og til sannenda hier vm settum vit fyr nefnder menn ockur jnzsigli fyrer þetta bref Giort a breidabolstad j vesturhoopi a lavgardagin næsta epttir halvarz Messo a avdro æri en fyr seger⁴⁾.

591.

24. Apríl 1472.

í Ögri.

TRANSSKRIFT af Sudreyrarbréfum.

AM. Fasc. XIX, 22—23 og XIX, 24, sambljóða transskript í frumriti á skinni.

svdeýrar bref (i) sugandafirdi⁵⁾.

Þat giorum vier Þordur audunarson. olafur magnússon. Þorsteinn Þorleifsson. knaur Þordarson. Godum monnum kunn-

orde hafa staded framan vid, og er það ad visu af bile mille orða, á so i Copiunne ad vera so sem það og nu er corrigerad hid fyrra no ounderstrikad, enn það sidara ounderstrikad, sem burtu er i sidarsta gatenu: (sic: nono). geng eg so fra þessum original sem fær monn hier epter betur lesa⁶⁾.

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ [bætt við; vantar í frumritið af ógáti. ³⁾ tvískr. í frumbr. ⁴⁾ Þetta er ekki mjög skjállega orðað, og er af þessum orðum ómögulegt að sjá með vissu hvaða áf bréfið er gert, = 1474(?), 21. Maí. ⁵⁾ Utan á bréfinu.

igt með þessu voru brefi að vær saum og yferlasum opin bref. Þorsteius sueiusouar. Grims úruussonar og¹⁾ hafíða marteinssonar með þeirra haugaudi jnsíglum heilum og o-skauddum suo lataudi ord epter ord sem hier segir. [Hér kemr:

a) í XIX, 22—23. Suðreyrarbréf frá 24. Nóv. 1471, Nr. 579;

b) í XIX, 24. Suðreyrarbréf frá 15. Sept. 1471, Nr. 574].

Og til meiri stadfestu hier um settum vær fyrr uefuder menu vor jusígli fyrr þetta transkriptumbref er skrifat var j augri j jsafríði faustudagiu næsta epter jousmessu hola-býskups. þa er lidit var fra hiugatburd wors herra jesu christi. M.^o cccc. lxx. og .ij. úr. [Hér kemr:

a) í XIX, 22—23. Bréf frá 11. Október 1471, Nr. 576;

b) í XIX, 24. Bréf frá 25. Nóv. 1471, Nr. 580].

Og til meiri stadfestu hier um settum vær fyrnefuder menn vor jusígli fyrr þetta²⁾ transkriptumbref er skrifat var j augri j jsafríði faustudagin næsta epter jousmessu holabýskups. þa er lidit var fra hiugatburd wors herra jbesv christi. M.^o cccc. lxx. og .ij. úr.

592.

6. Maí 1472.

í Keldunesí.

GUÐMUNDR Húnaudsson selr Finuboga Jónssyui með samþykki Guðnýjar Suæbjarnardóttur, konu sinnar, þau sjö hundruð í jörðu, er Guðný átti undir Finnboga og Þorgerðr Magnúsdóttir móðir henuar hafði gefið henni.

AM. Fasc. XIX, 15, frumrit á skinni, komið frá séra Skúla Þorlákssyni á Grenjadarstað. Af fjórum innsíglum eru þrjú fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 631.

Þat giorum uier jou stefausson. helgi gudmunzson. simun palsson oc magnus biaruason godum monnum wita-licht með þessu woru opuu brefi ath þa lided uar fra hingadburd wors herra jhesu christi þushundrud fiangua huudrud siautiger oc tuau ar a manudaginn næsta epter kross-

¹⁾ sl. XIX, 24. ²⁾ sl. XIX, 22—23.

messu¹⁾ um worid j keldunesi j kelduhuerfi woru wier j hia saum oc heyrðum æ ord oc handaband finboga jonssonar oc gudmundar hunraudssonar ath suo fyrer skildu ad nefndr gudmundr selde greindum finboga jonssyni til fullrar eignar med samþýcki gvdnyar sneþiarnardottur eigenkonu sinnar þau saumu siau hundrud j jordu sem tittnefndr finbogi atti ad giallda adur nefndri gudnyu sneþiarnardottur þau sem þorgerdur magnusdotter moder optnefndrar gudnyar hafde gefid henni under opptnefndum finboga jonssyni. hier j moti gaf þrattnefndur finbogi opptnefndum gudmunde hunraudssyni siau hundrud j fridum peningum oc fridurðum. skýlldu þeir peningar gialldazst a tuennem tolf mandum. skýllde titt nefndr gudmundur suara laga riptingum a fyrgreindum jardar parti en nefndr finbogi hallda til laga. Og til sanenda hier um settu uier fyarnefnder menn uor jncigli fyrer þetta bref giort a sama ari tueimur dangum sidar en fyr seiger.

598.

16. Maí 1472.

á Rauðamel.

INDRIFI Hallsson og Hildir Ólafsdóttir kona hans gefa kvitt það tilkall, er Þórðr Helgason hafði til þeirra haft um jörðina Bakka á Skógaströnd.

AM. Fasc. XIX, 14, frumrit á skinni. Innsiglin eru 8ll (4) dottin frá.

Þat giorum uier einar jonsson. olafur ionsson. ion arnarson. are olafsson godum monnum kvnnigth med þessu uoru opnu brefi at þá er lidit uar fra hingadburde vors herra ihesu christi. M. cccc siutiger²⁾ ok ij ar æ raudamel j kolbeinsstada kirkiu sokn á langardagiñ næstá fyrer fardagá-uiku um uorit uorum uær þar j hia saum ok heyrðum á ord ok handá band³⁾ þessara manna þordar helgasonar af

¹⁾ D. e. 4. Maí. ²⁾ Svo. ³⁾ bætt við; vantar í frumritið af gáleysi.

annari alfu enn indriðá hallzsonar ok hilldar olafsdottur af annari. eiginkona nefndz indriðá. ath suo firer skildu at nefndr indride hallzson ok hans eigiñkuinna hilldur olafsdotter gafu kuit ok akiaerulaust allt þat tilkall ok loford er þav saugdu at nefndr þorðr helgáson hefði uid sig haft a þeirró braullaupsdeige edr endra nær vm iordena backa á skogastrond er liggr j eyrarkirkiv sokn. medkændizst þa þar suo nær heyrðum oph nefndur indride hallzson ath þorður helgason hefde lied sier adur nefndá iord backá æ skogastrond enn allðri gefid ok hann mætte haña rettliga halldá fyrer sier ok sinne kuinnu titt nefndri hillde olafsdottur. Ok til sanninda hier vm settum uier fyr nefnder menn nor jnsigle fyrer þetta vitnisburðarbref huert er giort nar j þeckaskogi j middaulum tueimur arum sidar enn fyr seiger.

594.

24. Maí 1472.

í Haga.

22. Apríl 1473.

í Vatnsfirði.

SIGRÍÐR Þórðardóttir handleggir Gísla Filippussyni lögveð upp í fjórðunginn í Haga á Barðaströnd fyrir þau fimm kúgildi, er Gísli ætti undir henni, og skal hundrað leysa hundrað.

AM. Apogr. 1120, eptir frumriti frá Haga. Fjögur innsigli hafa verið fyrir bréfinu. Annað innsiglið var dottið frá, en fyrir bréfinu voru, þegar Árni handlék það, innsigli Lopts og Filippusar, enn fjórða innsiglið var brákað og var það hvorki innsigli Hrafns né Sigmundar Eyjólfssonar, að því er Árni segir „að visu“. En á brotinu stóð: S: IOHANI: GV . . .“.

Dath giorum vær loptur filipusson. hrafn oddzson. prestar. filipus sigurdzson ok sigmundur eyjólfsson leikmenn godum monnum uiturligt med þesu uoru opnu brefi at þá er lidith nar fra hinnagaburd vors hera iehsu christi 00.º

cccc.^o lxx. ok .ij.¹) ar sunudagin næstan epter huitasunu j haga á bardastrond uorum vær j hia sam ok heyrdum á ord ok handaband þessar[a] manna gisla filipussonar af einne alfu enn sigridar þordardottur af anare at suo firir skildu at sigridur þordardottur²) seldi ok hanlagdi gisla filipussyne laugved upp i fiordunginn j iordina j haga á bardastrond er þordr fader hennar ok ingebjorg halldorsdotter moder hennar gafu henni a gip[t]ingardegi hennar til kaups uid orm biarnarson firir þau .v. malnýtu kugildi er gisli atti under adr nefndri sigridi ok hun med kendiz þar fyrer os fyrnefndum monnum med þeim skilmala at huat sem af færiz fyrsogdum kugildum eda odrum penningum þeim sem gisli feingi henne skýlði þat allt koma upp j fyrgreint jardar uerd ok logved þar til er hun hefur fullar tölur firir greindan jardarpart. Skyllði adrgre[f]nd sigridur kaupa at gisla fystum huat hun þyrpti med ok hann hefdi til ok hun skyllði hafa af honum kugilldi fystum til leigu en ongunn manni odrum. skyllði þessar peningar opt nef(n)z gisla med ongu audru leysaz enn þratt nefndum fiordungi iardar er sigridur atti j haga á bardastrond hundrad firir hundrad.

Og til sanninda hier um seittiu uer fyrnefnder menn uor insigli firir þetta bref er skrifad uar i uazfirdi i jsáfirdi fimtudaginn j paskauiku ari sidar enn fyr seiger.

595.

31. Maí 1472.

á Hólum.

TRANSSKRIFTABRÈF.

Bisk. 3. Fol., bréfabók, er Þorlákur biskup lét skrifa 1641—1642. AM. Apogr. 3576, eptir 3. Fol.

Þad giorum vier Eyrekur prestur Eynarsson. Kolli Magn-
usson og Jon Þorlaksson godum monnum witurligt med
þessu woru (opnu brefe). ad vier hofum sied og yferlesid

¹) „fyrst hefr i originalnum skrifad vered lxx ok .ij ar. sidan er þad fyrsta i utskafed. arstaled á og, oefad, hier ad vera 1472. Enn brefed er ritad 1473“. (AM). ²) Þannig.

opin Brief med heilum og oskauddum hangandum Jnsiglum. suo latande ord epter ord sem hier epter skrifad stendur. [Hér kemr:

- 1, bréf frá 23. Janúar 1471, Nr. 543;
- 2, bréf frá 24. Júní 1471, Nr. 560;
- 3, bréf frá 22. Febrúar 1471, Nr. 545].

Og til sanninda hier vm settum vier fyrrnefnder menn wor Jnsigli fyrer þetta Transskriftarbref er skrifad var á Holum j Hialltadal. sunnudaginn næstañ epter festum corporis Christi Anno Domini M^o. cd.^o lxx.^o secundo.

596.

10. Júní 1472. á Möðruvöllum.

SIGURÐR prior á Möðruvöllum kaupir klaustrinu stöðu tveggja skipa á Óss jörðu af síra Birni Þorsteinssyni fyrir tuttugu málytukúgilda mánaðarheit í bæði mál eða tveggja mánaða heit í annað mál í Garðshorns jörð eða selgerð.

AM. Apogr. 4068 „Ex originali“ með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. „Brefed er á kálfskinn. hafa vered fyrer fimm Jnnsigle, eru epter tvö, tveir lauser þveinger og fimta þveingfar“ (J. M.).

Þat giorum vier ketill grimolfsson. þoruardur semingsson ok jon hellgason prestar holabiskupsdæmis ok ormur þorbergsson leikman godum monnum viturligt med þessu voru brefi. þa lidit var fra hingatbvrð vors herra jesv christi þushund fiogur hundraud siðtiger ok t[u]av ær æ maudruvöllvm j haurgardal miduikudaginn næsta firir festum barnabe apostoli uorum vier j hia saum ok heyrðum æ ord ok hanndabannð brodur sigurðar priauris a maudruvöllum ok síra biarnar þorsteinssonar ath suo firir skilldu at prior sigurður keypti at adur greindum síra birne til æfinligar eignar staudu firir tau skip a oss jorðu vid oss naust firir klaustrit æ maudruvöllum ok giora naust yfer þeim ok geýmsluhus sem þarfar firir skipin ok a land ath leggja ath flutningar sem æ skipunum flytiaz ok suo at flytia til skipanna ok fra sem klaustriuu þarfar þeim ath skadlausu sem at oai bua. hier j moti gaf opptnefndur prior sigurður titt-

nefndum sira birne með samþykki biskups olafs er þá var æ holum ok brædranna a maudrunollum til æfinligrar eignar fyrir jordina æ osi manadarbeit j gardzhonns jord er liggur fyrir ofan hof .xx. malnytu kugilldum a sumarit j bædi mal eda twegia manada j annad mal.

Jtem skulu þeir sem æ osi bua með fre[]si giora vpp selhus j fyrrgreindri gardzhons jordu suo morg sem fyr greinda malnytu vel þarfar. ok æka malnýtuna j frelsi um asslaxstada jord ok hofs jord suo oppt sem þarf þar sem hvarcki eru tandur ne eingiar. flytia j sel ok or þat sem þarfar.

af skilldi þrattnefndur biorn prestur alla beit af kaupplum þeim sem flutt er til skippanna eda fra uttan æfanga ef þarf.

Ok til sanninda hier um settum uier fyr nefnder men vor incigle fyrir þetta bref skrifad a maudruvullum j haurgardal a sama dag ok úr sem fyr seger.

597. 10. Júní 1472. á Eyrarlandi.

DÓMR tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um kirkjureikning á Einarsstöðum og Svalbarði, er Sigurðr Björnsson átti að svara.

AM. Fasc. XIX, 19, frumrit á skinni. Af tólf innsiglium eru nú sex fyrir. — AM. Apogr. 3222.

bref vm einarstadi ok svalbard¹⁾.
vm þeirra kirkna godz²⁾.

Þath giorum uier sueinbiorn þordarson. semingur magnusson. helgi magnusson. bergþor halldorsson. magnus einarsson. jon jonsson. magnus jonsson. magnus asgrimsson. ketill grimolfsson. þorgrimur jonsson. þoruadr biarnarson ok eir-ekur steffansson prestar hola biskups dæmis godum monnum viturligt með þessv voru opnv brefi. ath þa er lidit uar fra

¹⁾ svalbardz, skbr. ²⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi.

hingat burd vors herra jehsu christi þusund .cccc. sio tiger ok tuo á. r. æ eyrarlandi j eyiafirde midvikudaginn næsta firir festvm sancti barnabe apostoli á almenneligre presta- stefnv voru vier j doom nefnder af vorum nadugum herra ok andaligum faudur herra olaf med guds nad biskup á holum ath dæma vm þa akæru er fyr nefndr biskup olaf kærði til sygurdar biornssonar vm kirkigooz á einarstod- vm j reykiadaal er hann hafdi sig til bundit á sins barns vegna ath suara kirkiunnar goozum. Þui hann reiknadi jordena einarstade fallit hafa til erfdar birne syne sinvm epter sinn faudr biorn sæmundzson. J annare grein var þat sýnt ok suarit ath fyr skrifadr sýgurdr hafdi lagt þar vnder doom huort honum bar ath suara edur ei þeim kirkigooz- vm sem á brazst á kirkinnnar reikning á sualbarde ok hans faudr bar ath suara. var hann þar ok stefndur bisk- upsens uegna fyrir allar fyrskrifadar saker. Þui ath guds nafne til kolludv dæmdum vier fyrskrifader prestar. j fyrstv stefnuna laugliga ok adur nefndan sýgurdr laugliga fyrir- kalladan ok skyllidugan ath luka mork j stefnufall nema hann syne lauglig forfaull ath hann matti eigi koma. J annare grein dæmdum uier þrattnefndan sýgurdr skyllidugan ath luka suo myckla peninga sem hann tok epter biorn sæmundzson ok fiellu epter hann daudan ok eigi erv adr lukter suo leingi sem þeir hrockua til. þar til ath kirkiurn- ar hafa sina peninga biskupenum j hönd eda hans vmbods- manne kirknana vegna á einarstodum ok sualbarde. skulu þessir peningar lukazst jnañ tueggia manada ath heyrðum domenum ath forfallalaus á einarstaudvm ok sualbårde. enn vm þa akæru ok vnderlag sem biskupen kærði til títz nefndz sygurdar vm þau kirkiu gooz sem hans faudr bar ath suara kirkiunne á sualbarde ok adr hefði fallit enn hann tok vith jordunne ok hann kallazst ecki feingit hafa þa dæmdum vier adur nefnder prestar optnefndan sýgurdr biornsson skyllidugan ath leida tuð laugligh vitne jnnann þriggia manada ath heyrðum domenvm heima á holum fyrir biskupenvm eda hans vmbodsmanne ath biorn sæmundsson. hañ átt suo mykka peninga epter þa er hann gaf sýgurde

sýne sínm jordena swalbard ath kirkiurnar á einarstaud-
vm ok swalbarde hefði þa matt hafa fvlla sína peninga af
greindvm birne. getur fyrnefndur sýgurdr þessi vitne leitt
þa dæmum vier hann skýlldvgan epter ath leita með full-
um vitnum hveriom fyrnefndr biorn fader hans hefer sidar
peninga gefit svo þat megi koma til rettz ranzsaks hverr
þa skal suara fyr greindvm kirkiu goozvm. fallizst honum
þau vitne ath peningar hafi til verit þa honum var jorden
gefen suo mykler sem fyr skrifad stendr. þa dæmdvm vier
at opt nefndr sýgurdr skýllde suara kirkivgoozvnm a swal-
barde vpp á sína eigin peninga epter rettri tiltolu. kann
sýgurdr ath bíjvísa huar peningarner erv nidurkomner
sidan jorden var honum gefin. þa dæmdvm vier biskupen
skýlldvgan ath giora honum reitt¹⁾ hier vm ok fyr greind-
um kirkium.

ok til sannenda hier vm settum vier fyrnefnder prestar
vor jncigle firir þetta doomsbref skrifat j mjklagarde j
eyiafirde lavgardagen næsta epter festum sancti barnabe
apostoli á sama áre sem fyr seiger²⁾.

598.

27. Júní 1472.

í Skálholti.

SKIPAN Sveins biskups í Skálholti (Pétrssonar) um að halda
heilagt á Þingmaríumessu og um tíunda og ljóstolla
greiðslu.

AMagn. 354. Fol., bls. 91, skinnb., þetta skr. c. 1500; AM. 42A.
8vo. bls. 222, skinnb. c. 1480—1500 (ágríp); AM. 58. 8vo bl. 84 á pappir
ritað c. 1570—1600 af Jóni lögmanni Jónssyni. Statútán er til í mörg-
um pappírsafskriptum, en þær hafa einga þýðingu. Prentuð í F. Joh.
Hist. Eccl. Isl. II, 485 í nótu (eptir 354). Dað sem í AM. 200. 4to, bls.
30 er kallað: „Setningar Sveins biskups“, er tekið sitt úr hverri áttinni,
snmt frá Sveini, sumt frá Eilífi erkibiskapi og sumt úr Kristinrétti.

Suenonis episcopi statutu[m]³⁾.

¹⁾ Svo. ²⁾ D. e. 13. Júní. ³⁾ 42 á spássíu, en með randri fyrirsögn
stendr: Statutum s[uenonis]; statuta 58.

Anno domini¹⁾ M^o. cd^o. lxx^o. ij. woru þessi bod sett af wírduligum herra herra²⁾ sueini með guds næð biskupi j skalholli. oc j samþykki³⁾ tekin af ollum lærdum monnum æ almenniligri presta stefnu. laugardag hinn næsta firir peturs Messo oc pals j skalholli.

Jn primis ath hallda heilagt. wisitacio beate Marie virginis suo sem burdar dag hennar. j suo mata at æ alþingi megi ganga doma þa sem þarf. oc suo liflata menn með logum ef þorf. eða nóðsýn beider. eða adra þarfliga oc nóðsýnliga hluti. þar jnnan þinga at gera⁴⁾.

Jtem ef madur hefir bvskap j annari kirkiu sokn. en er heimilis fastur j anari. lukizt þar tivnder oc liostollar sem buit stendr.

Jtem wistfaster menn þeir sem prestar. edr. bændr giora til sionar. æ wetur vñ vertid. luki liostoll heima j heradi. huerr j sinne kirkiu sokn⁴⁾. nema þar sem biskup⁵⁾ hefir sierliga priuilegium til gefit með sinu brefi oc jnscigli.

Jtem at huerr madr luki sina tiund haust oc wor af ollum þeim peningum sem hann atti skulldlausu j næstum⁶⁾ firir farandi fardogum. [þo at⁷⁾ peningar hans [þuerri edr waxi⁸⁾ æ þeim misserum.

599. um 20. Júlí 1472. á Bessastöðum.

VITNISBURÐR Bergþórs Þorvaldssonar um landamerki Tjarnar á Vatnsnesi og Flatnefsstaða.

AM. Apogr. 3751, „Efter original fra Tiarnarkirken a Vatzneso“ (AM.). Afskriptin er staðfest: „Þetta hier fyrir framan skrifad er Copierad efter originalbrefe a kalfskinn ritudu, ad þui fráteknu sem hier er nnderstrikad¹⁾. þad sama er hier efter einni saman gátu sett j stadinn þess er rifid var af hægra jadri kalfskinns brefsins, þetta vottum vier er brefed sáum og hier vid samanlásum j Skalholli þann 10. Februarj Anno Christi 1708. — Arngrímur Biarnason. — Snorre Jouson. — Dordur Þordarson. — Ormur Dadason“.

¹⁾ sl. 58. ²⁾ samþykkt 58. ³⁾ 1. gr. vantar í 42, 58. ⁴⁾ hér endar 58. ⁵⁾ j skalholli b. v. 42. ⁶⁾ sl. 42. ⁷⁾ [huort sem 42. ⁸⁾ [vaxa eða þuerra 42. ⁹⁾ Hér í hornklofum [].

Þat giorer eg bergþor þoruallzson godum monnum viturligt med þessu minu o[pnu brefe at þa] er eg hielt stadin a tiorn a uaznese voru þesse landamerke hauf[d og halldin um þa] tolf manudu er eg uar æ uaznese af amunda isleikssyni bæde uid [mik og sira þord] lopttzson og suo uid fleire adra er þa hielldu fyr greindan stad. þétt[a uar þa haft og] halldit i mille stadarins a tiorn og flatnefsstada brikarklettur sa sem hlein [hefer kalladur] vered og stendr nidre i fiorune i hramsuik og þa upp yfer a backan at [þufum þeim tuei]mur er standa a backanum og þa sionhending i fiall upp i grastein þann s[em stendur uppi] i sandfelle. uar þat haufd og halldin stadarins eign land og reke innan [fra tiarnara] og ut til fyr greindra takmarka. og hier epter uil eg sueria ef þurfua þik[er].

Og til sanninda] hier um setta eg mitt insigle firir þetta bref er skrifat uar a bessastodum a altanese [. . . daginn næsta] firir þorlaxmessu. anno domini 10° cd^o septuagesimo secundo.

600.

1472.

MÁLDAGI Þorlákaskirkju i Síðumúla, er Sveinn biskup Pétrsson setti.

A

AM. 257. 4to, skinnb. samtíða. AM. Apogr. 2228 með hendi Árna. Að eins upphaf máldagans ártalslaust er og á öðrum stað i sömu skinnb. og Apogr. 2233 og JSig. 143. 4to, bls. 329, c. 1600 (= b).

Anno domini 10°. cd.^o lxx.^o secundo¹⁾.

Kirkian i Síðumúla er helgud hinum sæla²⁾ þorlaki biskupi³⁾. hvn [a] allt land a frodastodum. fiorum hund[rudum] oc xx. æ hvn ix. kugilldi bulæg. var þetta [þat allt] at helgi biarnason tok med. stod eptir hia oddi bonda ij. kyr. stod oc . . . eptir nockut litit porcio sidan oddr bondi tok med. lagdi einar jonsson til kirkiunnar ij. bileti er standa

¹⁾ Síðumúle 143. ²⁾ heilaga b. ³⁾ b hættir hér.

yfir alltari. oc glodarker. haukul oc alltarisduk med brnn. litin kross gylltan. sknrþili at kori oc frammi fyrir kirkin. golf i kor oc framkirkiu. hafdi greindr oddur bondi burt fra kirkiunni sæmelegt mariulikneski er greindur einar heitinn hafdi lukt kirkinni i porcio. a kirkan i ornamentis kirkiunnar. ein messoklædi vond oc hokul lausan. kantara kapu oc slopp vondan. fontklædi vont. alltarisklædi ij. uond. iiij. kluckur oc biolln oc broten onnur. missale de tempore fra adnentu til paska. oc onnur messubok fra paskum til adnentu oc er roten vm nidurlagit. sequenciubok per anni circulum de sanctis et de tempore oc vantar dominikurnar a sumarit. þorlaks historia. ij. saltarar. jstoriubok fra jolum oc fram yfir paskauiku de sanctis et de tempore. processivnal vondan. canonnm bok. kirial vondan. kapitolarius vondan. lesbok vonda oc en skrædur nokorar. artidaskra. koparstikur. ij. messofata stol. bokaforma. lectara. kalek litin. mariuskript gomul. þorlaks likneski sémiligt. mariuskript magdalene. smelltan kross oc annan smelltan kross brotin. steindan kross yfir kordyrum. merki vont.

B

Landsb. 268. 4to, bl. 82^b, skr. 1601.

Sjðumule.

Kirkia j sjðumula a lañd a frodastoduñ iiij huñdrad oc xx. hnn a xx kugillde bulæg. lagde einar jonson til kirkinnnar ij lijkñeske et cetera. Stañda eptir ij kugillde hestur oc hross hia odde boñda þorkelzsyne oc porcio er fell a medañ hann hiellt. hafde hann j burttu frá kyrkiunne mariu lijkñeske sémiligt¹).

¹) Hér kemr strax á eptir máldagi Magnús biskups frá 1478, sem telr porcio um fimm ár; gæti þetta því verið Sveinsmáldagi frá 1472—78.

601. [1472].

ÁGRIP af máldaga Húsafellskirkju í Borgarfirði.

Landb. 268. 4to, bl. 118_b, skr. 1601.

Husafell.

Kirkia að husafelli á heimalandi allt.

fiogra manna messuklaede.

þetta á hun jnnañ sig et cetera¹⁾.

Þar skal vera kuenngilldur omage janfnañ.

hefur aukist fyrir kirkjunne sydan sýra valgardur tok aptur stadenn. viij kyr oc iij asandar kugillde. oc eirñ hestur.

602. 4. September 1472. á Flugumýri.

DÓMR tólf presta, útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um Mjóvadalismál; hafði Þorsteinn Ormsson beitt Mjóvadal, en biskup taldi dalinn eign Skrapatungu, jarðar Hólakirkju.

AM. Fasc. XIX, 17. Frumrit á skinni. Af 12 innsiglium eru nú 8 fyrir bréfinu. — Apogr. 3220. Sbr. Biskupsúrskurð frá 9. Sept. 1472, Nr. 603.

domsbref vm þostein ormsson²⁾.

Þath giorum vier sveinbiorn þordarson. jon broddason. þosteinn jonsson. þorleifur magnusson. sigmundur steindþorsson. sýgurdur þorlaksson. andres jonsson. nicholas þormodsson. biorn þorsteinsson. lodvik hallzson. þorarenn þordarson ok geir vigfvsson prestar hola biskups dæmis godum monnum viturliggt med þessv voru brefi ath þa er lidit var fra³⁾ hingatburð vors herra jhesv christi þvsvnd .cccc. sio tiger ok tuo ár. æ flugumýre j skagafirde faustudagen næsta fyrir mariomessv sidarri vorvm vier j dom nefnder af vorum nadjugum herra ok andaligvm faudr herra olaf med guds nöðd biskup ath holvm ath dæma vm þa akærvm er biskupen

¹⁾ Hér sleppir máldagabókin úr með vilja. ²⁾ Utan á bréfinu með forri hendi. Þar stendr og með hendi frá 17. öld: Skrapa(tunga). ³⁾ bætt við; vantar í frumritið.

kærði til þosteins ormssonar ath hann hefði geingit jnn j fasta eign kirkiunnar ok giórt sel fyrir avstan fram ana j míoðadal beitt dalen ok haft þar selfor vpp a tvo sumur edur meir enn biskupen reiknar fýrsagðan ðal eign hola-stadar jardar skrapatungv er liggur j hauskauldzstada kirkiu sokn. hafði ok biskupen latid sina flora presta ríjða ú fýrskrifada landareign ok skoda hvort þeim þætti likara ath jorden j skrapatungv ætti fýrskrifadan ðal fyrir austan úna eða jorden manaskal er þosteinn reiknadi dalen eiga. sorv þessir fýrskrifader florer prestar þar fyrir oss fullaþ bokareid ath þeir hugdv þat eina landareign vera er kalladar erv gulltungur er akallzlaus er halldin eign skrapatungv ok míoðadal fyrir austan ana saker úr þeirrar er liggur epter endilongvm ðalnym. var einn af þessvm florum prestvm sem sorv þostein jonsson. annar jon broddason. þride biorn þosteinsson ok enn florde besse suarttsson. suo ok hafði biskupen þar flora votta þa er aller villdv sueria ath fýrskrifadur míoðadalr hafði verit hafður ok hallden eign skrapatungu med gulltungu. bardardal ok ambattardal.

J annare grein sýnde þosteinn ormsson þar med brefum ok jnciglum ath hann hefði latit sveria tuo vitne fyrir eikle grimssyne er þa hafði kongsins sýslu j hnavatzþinge sidan hann var stefndur kirkiunnar vegna ath jorden¹⁾ manaskal hefði verit eignadur allr míoðadalr og þar med leit¹⁾ hann lesa .vi. manna dom er hann sagði eigil grimsson nefnt hafa ýfer fýrskrifudu mæle. sidan adurnefndur þosteinn var stefndur kirkiunnar vegna vm adr greinda landareign. var sa domur þar suo vpp lesinn ath jorðvne manaskal hefde verit ðæmdur allr míoðadalr. nema eignarvitne kæmi j mote.

Nu saker þess ath kirkiunnar lavgh suo wtvisa ath þat er bannsaok ath draga þau mæl vnder leikmanna dom edur profualeislavr¹⁾ sem heilaga kirkiu ahrærer edur hennar eignar. Þui ath guds nafne til kauludv ðæmdvm viér

¹⁾ Svo.

fýrskrifader xij prestar. j fyrstv fyrnefndan þostein ormsson langliga firir kalladan hier j dagh ok stefnvna lavgliga. J annare grein dæmdum vier þav prof eida ok vitne sem þostein ormsson hefer latit sneria fyrir eikle grimssyni j hynavatzþingi olavgliga tekin ok ecki afl hafa j þessv male saker þess ath þav voro af þeim tekin ok dæmd sem þess mals var ecki domare ýfer. Þni dæmdum vier biskupen skýlldvgan ath leida avll þar vitne hier j dag sem hann hefer vpp á fýrgreinda landareign. ok hier epter liet biskupen sueria flora skilrika votta þar fyrir oss. sóór þat enn fyrste ath selför var hófd fra skrapatungu fyrir austan ana j miofvadal ok var þa reiknud eign jardarennar j skrapatungu ok þetta sama visse hann haft ok halldit vpp a halfan fiorda tavg vetra ath skrapatunga ætti miofuadal fyrir austan ána. annar sóór þar ath hann visse þenna sama dal hafa (verit) hallden eign skrapatungv vpp a .xxx. vetra akærnlaust ok þar med gulltungvr. bardardal ok ambattardal til motz vith þnera j norrdardal. adrer tveir sóórv þat ath fýrskrifadur miofvadalr hefði verit hafdr ok hallden eign skrapatungv vpp á halfan fiorda tavg vetra ok þar med gulltungvr. bardardal ok ambattardal. Jtem j þridiv grein dæmdvm vier epter þeirre skodvn. gognvm ok vitvum sem hier hafa verit svaren j dag sem oss leitz aullum skieligre ok suarligre enn þav sem þosteinn fram leiddi eda hafdi leitt einkanligha saker þess bokareids sem þeir florer prestar sóórv sem fýrskrifader standa. þui dæmdvm vier landeign j miofuadal firir austan ana skrapatungv j laxardal epter þeirre hefð sem hier hefer verit svarit j dagh til ævinligrar eignar nema þosteinn late sveria af tueimnr skilrikum vottum ath þat sie eign jardareñar á manaskal epter þui sem logboken wtuisar ef hyn skal orænt vera. skal hann þessi vitne leitt hafa jd sidazsta j vor fyrir krossmessv heim á holvm firir biskup olafve edur hans vmbodsmanne. Suo ok eigi sidur dæmdvm vier opt nefndan þostein skýlldugan ath syna hier j dagh ath honum hafi verit sellð landareign fyrir austan ana j miofuadal med jordvne manaskal. getur hann þat sýnt þa dæmdum vier honum

tylftareid ath hann hygdi sína eign epter kaupi sino skal hann vinna hier j dagh þenna eid firir biskupenvm edur hans vmbodsmanne. sverr hann þenna eid sem fyr skrifad stendur þa dæmdvm vier hann kvittan fyrir halld ok medferd á landareignenne þo ath hann geti eigi eignarvitnen leitt. fellzst þosteine þesse eidr ok þav vitne sem fyr skrifad stendur þa dæmdvm vier bisknpen skýlldngan ath leida þau vitne ath honnm hefði verit firirbodit ath nautna fyrskrifadan miofuadal fyr enn laga vegur geinge á titt nefnda landareign. var þat ok svarit epter vorum dome af þeim presti sem þa var radsmadur á holnm ok einvm leikmanne þar til ath honum var firirbodit á kirkiunnar vegna ath hafua sier til nytta fyr sagdan dal fyr enn laga vegur geinge á millvm kirkiunnar ok hans hnort kirkian ætti ednr hann fyr sagda landareign. barv þeir ok þat ath þat hefði verit tvav snmur sidan med þui sem þa var ok nv yfer stendur. enn titt nefndur þosteinn kendizst ath hann hefði dalen haft. ok en ath þessvm vitnum leiddum dæmdum vier opt nefnder prestar þrattnefndan þostein ormsson skýlldugan ath luka heilagre holakirkiu sextige marka vpp á hvort þat svmarit sem hann hefer þar haft selför j fyr skrifandvm dal firir austan ana sidan honum var fyrirbodit á kirkinnnar vegna med slikn landname sem logbok vtuisar sno framt sem hann getur eigi eignarvitnen sýnt ok hann fellr á eidenvm þeim sem vier haufvm honum dæmt. skulu þessir peningar lukazst ath næstum fardangvm biskupenvm edur hans vmbodsmanne heim á holum ok þostein skýlldugan ath taka lavsn ok skript af biskupenvm epter kirkiunnar laugvm ef hann fellzst á malenv þui oss lizt hann þa fallen j bann af sialfv verkenv.

var þessi vor domur vpp sagdur j sama stad. dag ok ar sem fyr segir.

ok til sannenda hier vm settvm vier fyrskrifader xij prestar vor jncigle firir þetta domsbref skrifat a holum j hialltadal þrim nottum sidar en fyrr seigir¹⁾.

¹⁾ D. e. 7. Sept.

603.

9. September 1472.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum staðfestir Mjóvadalsdóm.

AM. Fasc. XIX, 18, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — Apogr. 3221. Sbr. dóm frá 4. Sept. 1472, Nr. 602.

Samþíkt biskups olafs a xij presta Dom¹).

Víj oláfr med guds næd biskup æ holum giorum godum monnum viturligt med þessu voro opnv brefi ath þa er lidit var fra hingatbrvd vors herra jhesv christi þvsynd. cccc. lxx. ok tvav ar á flvgvmyre j skagafirde faustvdagen næsta fyrir marivmessv sidare²) beiddv oss ok kravfdv vorer .xij. prestar þeir sem vier haufdum þar j dom nefnt ath dæma j millum heilagrar hola kirkiu ok þosteins ormssonar vm þa akærv sem víj kærdum þar til hans kirkiunnar vegna ok þeirra domsbref þar vm giort wtvisar. wrskurdar vpp á huort oss litizst sæ domur logligur eda eigi sem þeir haufdu þar vm dæmt.

Nv saker þessarar þeirra beidzslu segivm víj adur nefndvr biskup olaf oss j domsæti sitiande jn nomine domini Amen. med fyllvm laga wrskurde þenna þeirra dom sem þetta vort bref er med fezt j alla stade laugligan med aullum sinvm greinvm ok articulis ok obrigdeliga halldazst eiga kirkiunnar vegna. var þessi vor wrskurdur vpp sagdur j sama stad ok dag sem fyr seiger. ok til sannenda hier vm heingium víj vort jncigle fyrir þetta wrskvrdarbref skrifat æ holum j hialltadal fim noftvm sidar enn fyr skrifat stendur.

604.

9. September 1472.

á Hólum.

VITNISBURÐARBRÉF um landamerki milli Geldingabólts og Glaumbæjar í Skagafirði.

AM. Fasc. XIX, 21, frumrit á skinni. Bæði innsiglin eru fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 3224.

¹) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²) D. e. 4. Sept.

vm landamerki j mildom geldingaho(l)t oc glambæ¹).

Þath giorvm vith sueinbiorn þordarson ok nicholas þormodsson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligth med þessv ockrv opnv brefi ath þar voru vith j hiasam ok heyrðvm á ath biorú amundason ok jon þordarson haandfestv biskup olaf svo felldan vitnisbvrð vm landamerki j millvm gellðhinga holltz ok glavmbæiar. ath þat var haft ok halldit landamerki j millvm sagdra jarda ath gellðhinga-hollt ætti svnnan ath kelldvne þeirre sem geingur vr holltz tiorn ok ofan j glavmbæiarqvisl enn halldorstader ath wtan en glavmbær ætti ath þverqvislenne þeirre sem handan gengr wr votnonvm ok heim j glavmbæiarqvisl. samaleidiss handfestv fyrskrifader menn adur nefndvm biskup olaf ath þeir vissv firir fvll sannende ath selfor var havfd j reykiaskard firir svnnann læken fra geldhingahollte ok alldre heyrðv þeir þar tvimæle á hafa leikit ath annar ætti fyrgreinda selfor meir enn vpp á xl vetra. ok hier epter saugduzst þeir villdv sveria ef þvrfva þætti. ok til sannenda hier vm settvm vith fyr nefnder menn ockvr jncigle firir þetta bref skrifat á holvm j hialltadal midvikvdagen næsta epter marivmessv sidare. anno domini m^o cd^o lxx^o secvndo.

605.

um 16. September 1472.

3. Janúar 1474.

á Hólum.

VITNISBURÐR þriggja manna um að sira Jón Broddason, ráðsmaðr Hólakirkju, og Þorvaldr Jónsson hafi riðið á landamerki milli Hóla og Reykjarhóls í Fljótum.

AM. Apogr. 3581 með hendi sira Snorra Jónssonar eptir framritinu, sem var í bréfasafni Hólastóla. „Þetta bref er original á pergament“ (S. J.). Þrjú innsigli höfðu verið fyrir bréfinu, en þá var ekki eptir annað en brák af tveim þeirra. „Brefið liggir í Stifteskistunni á Hólum. Copian

¹) Utan á bréfinu með samtíða hendi norskulegri, og er það líklega hönd Ólafs biskups sjálfs.

kom til min fra Sra Snorra Jonsayne 1721^a (A. M.). Nýleg afskript af bréfinu er í Landsb. 18. Fol. I, 176.

Þath giorum uier þorgeir bauðuarsson. jon þordarson ok arne biornsson godum monnum viturligt med þessu voru opnv brefi ath vier vorum j hia saum ok heyrðum á j ymbrauiku vm haustit anno domini M^o. cd.^o lxx.^o secundo. ath sira jon broddason radzman æ holum ok þorualldur jons-son rijdu á landamerki j millum hola iord holastadar ok reykiarhols er liggia j holtz kirkiusoku j fliotum. ok vm þann teigh er fyrnefndur þorualldur eignar sier ok sagdi ath arne hauskaullzson hefði sellt sier. Enn vier hyggium epter uorri sannvizsku¹⁾ ath holar jord hola stadar eigi fyrskrifadan teigh ok hennar eign vera saker þeirra likenda ok merkia er ganga j millum fyrskrifadra jarda. Spurdi þa adurnefndur sira jon optnefndan þorualld ath huert skial hann hefði fur fyrgreindum teig medan hann stod ecki skrifadur j hans kaupbrefi er sira jon lass. suaradi þa tittnefndur þorualldur ath hann hefði þar nogh vitne til ath arne hauskaulldzsson hefði rijdit æ ok sellt sier ok afhent sier optnefndan teigh elligar sætti hann ecki. ok ecki hefði hann sellt sier hann¹⁾. Bad optnefndur sira jon oss ath minnazst þessa hans lysing. firirbaud ok þa sira jon þorualldi ath nytia fyrnefndan teigh edr undan skiale ath skiota edur hann j bruttu fú fyr enn reittur¹⁾ laga uegur geingi heir vm. Enn hann suaradi ath hann skýlldi hann j burt fú. suo ath þeir skýlldu ecki fú hann.

Ok til sannenda hier vm heingium vjer fyrnefnder menn vor jncigle firir þetta bref skrifat á holum j hiallta-ðal tivnda dagh j jolum anno domini M^o. cd.^o lxx.^o iiij.^o

606.

[5. Október 1472].

VITNISBURÐR Guttorms Krákssonar um landamerki Hamra-enda og Snóksdals í Dölum.

¹⁾ Dannig.

AM. Apogr. 1433, án efa eptir frumriti.

Suo felldan uitnisburd ber eg guttormur kraksson um landamerki j mille hamraenda j daulum og snoksdals. þa eg uar þar heimamadr hia ara dadasyni xij manudu at eg heyrdá eigi aunnr landamerki halldin þar j mille enn upp at þresskillde og adr nefndr ari dadason hellt ecki aunnr landamerki og alldri let hann uina so eg uissa. Suo og uissa eg at ari dadason og aller binu ellztu menn þar helldu þat og kaulludu leirmula sem stendr fyrir ofan barnhyl fyrir nedan þresskielld. heyrdá eg og fyrnefndr guttormur kraksson optnefndan ara dadason alldri kalla aunnr landamerki eða lata uinna enn nu eru greind medan eg uar þar og suo let hann alldri uinna upp yfer steinbogann. og her epter uil eg sueria ef þurfa þicker.

607.

5. Október 1472.

á Skarði.

VITNISBURÐR Þórarins Aronssonar, að hann hafi, í umboði Ólöfar hústrú Loptsdóttur, tekið vitnisburðinn Nr. 606 af Guttormi Krákssyni.

AM. Apogr. 1433, án efa eptir frumriti.

Þat giore eg þórarinn aronsson godum monnum kunnigt med þessu minu opnu brefi at eg medkennumzt at eg hefi tekit suo felldan uitnisburd j vmbodi hustru olofar loptzdottr af guttormi krakssyni med svordum bokareidi. svo latanda ord epter ord sem þessi skrains utuisar sem her er med fest brefit. þessum monnum hia verundum birni helgasyni og joni petursyni. og maurgum audrum godum monnum hiaveraundum. Og til saninda her um set eg mitt juncigle fyrir þetta bref skrifat á skardi á skardzstraund manudaginn næsta epter michaelsmessv. þa lidit var fra hingatburd uors herra ihesv christi M. cccc. lxx og ij. ar.

608.

7. Október 1472.

í Björgvin.

Bjarni Þórarinsson fær með samþykki Solveigar Guðmundardóttur, konu sinnar, bróður Gunnari Jónssyni af Þingeyraklaustri af Íslandi, klaustrinu til fullrar eignar jörðina Kaldaðarnes í Bjarnarfirði, en Bjarni hafði feingið 290 gyllini af Gunnari af fé klaustrsins.

Frumbrefasafn Jóns Sigurðssonar á skinni Nr. 5. Sjá innsigli hafa verið fyrir bréfinu, og er nú einungis eitt af þeim eptir, enn allir eru þveingirnir fyrir.

kalldadarnes.

Ollvm monnvm þeim sem þetta bref sia edder heyra senda meistare alf jvarsson meistare asgavt kanunkar j þrandheim hening mikelsson markuard heinreksson radmen j bergvin arne hoskollðsson¹⁾ þord eyiolffson jon bersson leikmenn kuediu gvds ok sina kvnigt giorande med þessv woro brefe arvm epter gvds býrd 000000 snotiger ok ii ar m(i)dvikvdaginn j festo sancti brigidi vidve woro ver j hia sagvm ok heyrðum æ ord ok handaband þessara mana brodurss gvnars ionsson(ar) af þingeyraklavstre af jslande ok biarna þorarenssoon(ar) af einne alfv at svo firir skilldv at fyr greindur biarne feck þingeyraklavstre til fyllrar eignar jordina kadlldadarnes²⁾ er ligur j biarnarfirde med vpplage ok samþyke ok handabande solveigar gvdmundardotur hans egin hvstru med ollvm gognvm ok gédum sem greindre jordv fylger ok fylgt hefur at fornvm ok nyv firir þa peninga sem fyr greindur broder gvnar hafde feingit fyr nefndvm biarna. medkendezt þrat nefndur biarni at hann hefde vpp boret af tit nefndvm brodur gvnare a klavsturins³⁾ vegn(a) a þingeyrvm fimtigi gyllene ens þridia hvndrads vtañ klavsturins³⁾ forman ok conventu brødur vile helldur hafa adrar jarder edur lausagosz. lofode fyr nefndur biarni ok hans hvstrv ad fornegia adur greinda peninga klaustr-
env.

Ok til saninda hier vm setum ver fyr nefnder menn

¹⁾ hoskoksson, frbr. ²⁾ Svo.

vor þúsígle fyrir þetta bref skrifat j bergvin deige ok are sem fyr seiger.

609.

18. Október 1472.

á Skarði.

HRÓLFR Björnsson selr Egli Grímssyni jörðina Síðu á Skagaströnd, með sölvaiferð í Svansgrundarfjöru gegn beit, fyrir lausafé.

AM. Fasc. XIX, 25, frumrit á skinni, götugt og skemt af fúa. — Fjögur innsigli hafa fyrir bréfinu verið, en þau eru öll dottin frá.

jardabref sidv¹).

Þat giorum vier halldor magnusson jon gizvvarson amvnde ormsson oc sygrdr þorbiarnarson godvm monnum kvnnegt med þessv vorv opnv brefe at þa lidet var fra hingathvrd vors herra jhesv christi þvsvnd fiogr hvndravt siavtiger oc tavo²) ar svnnvdagen fysta j vetre æ skarde j langadal voro vēr j hia savm oc heyrðvm óú ord oc handaband egels grimssonar oc hrolfs biornsonar at svo fyrir skildv at fyr nefndr hrolfr selde nefndvm egle alla jordena sidv er ligger æ skagastravnd j havskavlldzstada kirkiv sokn med avllvm þeim gavgvnm oc gięðvm sem greindri jordv fylger oc fylgt hefer ad fornv oc nyiv oc hann var fremst eigande at orden. sagde hrolfur at sida ette einsaman jferd æ svmar til savlvatekiv j svansgrvndar fiurv enn svansgrvnd beit j staden sem mavgvlegt þiker. hier j mote gaf egell svo ordna peninga. flora gellinga gamla þar vpp æ staden oc sex fiordvnga smiors oc þar til fiogr bvlæg kvgillde ad næstvm fardavgvm oc frida ti[v] avra. skyllde opt nefndr egell hallda iordvne til laga enn þratt nefndr hrolfur suara lagariptingum ef æ verda.

Oc til sannenda hier vm settum vēr fyrr nefnder menn vor þúsígli fyrir þetta jardar kavps bref er giortt var j sama stad dege oc are sem fyr seiger.

¹) Utan á bréfinu með gamalli hendi. ²) Svo.

610. 18. December 1472. á Mððruvöllum.

ÚRSKUEÐR Brands lögmanns Jónssonar nm kaup milli þeirra hjóna Björns Sæmndssonar og Snjófríðar Björnsdóttur, þar sem Björn seldi henni jörðina á Einarstöðum í Reykjadal.

ÍBfél. 125A, 4to, bl. 64—65, skr. c. 1680; en til samanburðar er haft ÍBfél. 67, 4to, bl. 47b—48, „Íclis“ með hendi síra Eyjólfis Jónssonar á Völlum. Afskrift af bréfi þessu frá öndverðri 17. öld er og í AM. 199, 4to, bls. 74—77.

Wrskurdur brands Jónssonar lögmanns. vmm kaup mille þeirra Hiona Biornz Sæmndssonar og Sniofrijdar Biornsdottur¹⁾.

Aullnm monnnm sem þetta Breff sia ednr heýra sendir Brandnr Jónsson lögmann nordann og vestann a Jslandi knediu gudz og sijna. kunnugt giorandi. þa lidid var fra [gudz burd 1472²⁾] ar fimtdaginn næstann eptir Michaels-messo³⁾ j Saurbæ j Eyafirdi a þingstad rettnm kom firir mig sniofridur Biornsdotter og birtti firir mier. xij. manna dom so latandi ad þeir hofdn dæmt vndir minn vrskurd. huortt þad kaup og fiar vmmskipti være logligt edur ei⁴⁾ sem Biorn Sæmundsson og Sniofrijdur biornzdotter hofdu giortt sijn a millnm vmm jordina Einarstadi j reikiadal. Stod og so j þeirra domi ad sniofridur biornzdotter hefði birtt firir þeim vmmbodzbref vndir⁵⁾ godra manna Jnnsiglum ad biorn Sæmundsson Bondi hennar hefði feingid henni vmmbod med handsolnm⁶⁾ ad kaupa og skipta vid sig vmm jordina Einarstadi j Reikiadal og þeim peningum sem hun atti j hans gard j mala sinn. Birtist og so j þeirra domi ad sniofridnr biornzdotter hafði synt⁷⁾ kaup þeirra Biorns Sæmndssonar vmm fyrr greinda jord. ad hun hefði sellt honum jordina Einarstadi j reikiadal til fullrar eignar firir. LL⁸⁾ j frijdum peningum og ofridnm er hun atti adur j

¹⁾ Útskrift af orskurdi Brands lögmanns um Einarstadi 67. ²⁾ [hingatburd vors herra Jesu Christi MCDLXX og tvö 67. ³⁾ Nicolaus-messo 67. ⁴⁾ eigi 67. ⁵⁾ med 67. ⁶⁾ handabandi 67. ⁷⁾ þar, b. v. 67. ⁸⁾ tiutygi 67.

hans gard j mðla sinn. og þar til jordina Kross j Liosa-
vatzskardi firir .xx°. og var það¹⁾ sýnt og suarid af ij. skil-
rikkum nottum ad biorn sæmundsson hefði afhent med
handabandi sniofridi biornzsdotter konu sinni jordina Ein-
arstadi j re[i]kiadal thil fullrar eignar eptir þui sem þeirra
kaupbreff þar vmm giortt vtvíjsar og hann medkendist ad
hann hefði fulla peninga upp borid af fyrr greindre snio-
fridi. so honum vel nægdi²⁾ firir optnefnda jord Einarstadi.
vtvíjsadi þrattneffndur domur ad Sygurður Biornzson hefði
þar verid logliga fyrir kalladur og hans var þar beidstz og
krafist af kongs vmmboðzmanni og Sniofridi Biornzdotter.
Enn hann kom eigi þar og einginn hans vmbodzmadur.
nockur suor firir sig ad vitna³⁾ edur adra. vottadist⁴⁾ suo j
þeirra domi ad þeir hefði dæmt sniofrijdi Biornzdottur log-
lega meiga ad sier taka jordina Einarstadi j Reykiadal og
halda til laga⁵⁾ kaupi sijnu og afhendingu. Beiddi og
krafði Sniofridur⁶⁾ mig laga wrskurðar hier vpp ð. huortt
hun skyllði meiga⁷⁾ eiga jordina Einarstadi⁸⁾ eptir sijnu
[kaupi og⁹⁾ fiar ummskipti. Nu saker þess ad logbok vott-
ar¹⁰⁾ so. eff bondi sendir husfreyiu sijna¹¹⁾ ad kaupa badum
þeim til þarfa þa skulu halldast kaup hennar ofolsud. Enn
mier ljst j kaupi þeirra huorki uiel. arfsuik nie fals fyrir
þa grein ad hennar vitagotz og mali stodu j hans gardi og
hon keypti dyrari¹²⁾ jordina enn fie la j henni. enn malinn
var eyddur. var það og ei sýnt firir mier ad nockur væri
su skulld j gard Biornz Sæmundssonar ad greind Sniofridur-
ætti sinn mala þar firir ad missa. edur jordin mætti henni
þar firir ei seliast. Stendur og suo j landzlaga bokini¹³⁾. ad
giallda¹⁴⁾ skuli allar logligar skulldir af eignum ef ei er
lausafie til. so og þo hann¹⁵⁾ selie jord sijna huorium sem
hann vill. þa er kona hans þar ecki fra skilin helldur enn
adrer menn. Enn oll handsolud mal skulu halldast þau

¹⁾ og b. v. 67. ²⁾ aanægdi 67. ³⁾ veita 67. ⁴⁾ vottadi 67. ⁵⁾
eptir b. v. 67. ⁶⁾ Biornsdottir, b. v. 67. ⁷⁾ sl. 67. ⁸⁾ i Reykjadal b.
v. 67. ⁹⁾ [sl. 67. ¹⁰⁾ kaup(b). 24 (á spássíu). ¹¹⁾ til kaupa, b. v. 67. ¹²⁾
dyrra 67. ¹³⁾ Mannh. 1 (á spássíu). ¹⁴⁾ gialldast 67. ¹⁵⁾ madur 67.

sem bok¹⁾ mæli ecki á moti. Hefur og optnefndur Biorn Sæmundsson þetta þeirra kaup og fiar wmmskipti huorki brigt nie rofid ad sier lifanda. Einn kaupid er bædi sýnt og suarid. og þui ad til kolludum hinum²⁾ bestum monnum sem hia mier voru og mier samþyckiundum og eptir ollum fyrrskriffudum greinum og skilríkjium. og ad so proffudu máli sem þa kom firir mig. sagda eg j gudz nafni amen með fullum laga vrskurdi. sniofridi Biornsdotter jordina Einarstadi j reykiadal thil fullrar eignar eptir þui kaupi og fiar vmmskiptum sem Biornn Sæmundsson og opt nefnd Sniofridur höfðu giortt sijn a millum og þeirri afhending ad hann afhenti henni jordina ad sier lifjanda. Og thil sanninda hier vmm set eg mitt jnnsigli firir þetta vrskurdar Breff skriffad a Modruvillum j Eyafirdi fostudaginn firir thomasmessu postula a sama ári sem fyrr seigir.

611.

[eptir 1472].

SKRÁ um peninga þá, er gefizt hafa til Skúmsstaðakirkju í Út-Landeyjum, síðan síra Finnur tók við.

AM. 260. Fol, bls. 32—33 (niðriag Skúmsstaðamáldaga Lx); AM. 256. 4to, skb. 1640; AM. 259. Fol., skr. c. 1640; Landsb. 350. 4to, skr. 1643; JSig. 147. 4to, skr. 1655. Bók skrifað á Látrum vestra 1665.

Jtem hafa svo mykler peningar giefist til kirkiunnar síðan síra Finnur tok við.

Gunnvør kugilldi.

Þorbiorn kugilldi.

Bergþor oc kona hanz ij. kugilldi.

Gudmundur Hrafnsson .v^o.

Hrafn son hanz .ccc.

Þagnus Oddsson .ccc.

Ragneidur epter Þagnus heitinn Jonsson .x^o.

Hallsteinn Þorsteinsson kugilldi³⁾.

¹⁾ kaupa(b). 14 (á spássu). ²⁾ þeim 67. ³⁾ eitt, b. v. 147.

612.

17. Janúar 1473.

á Hólum.

STEFNUBRÉF Ólafs biskups á Hólum til Þorláks Gíslasonar um það, að hann hefði farið til Efsta-Lands, jarðar Hóla-kirkju, brotið upp bæinn, raskað húsum og hrakið Ásgrím Arnason, landseta heilagrar kirkju.

AM. Fasc. XX, 7, frumrit á skinni með tveim brákuðum innsiglium.
— AM. Apogr. 3231.

bref vm þorlak gíslason¹⁾.

Vj olaf med guds nad bisknp a holum giorum þik vit-
urligt þorlakur gíslason ath vj berum þig þeirri sak ath þu
fort til efsta landz til uorror jardar ok heilagrar holakirkin.
bravztn upp bæinn ok raskader husunum ok rænter pen-
ingum ok þar ofan æ drot þu ok hrakter vorn man ok
heilagrar kirkin landseta asgrim arnason med fullre heim-
sokn. firir þessar saker krefium vj ok biodum þik vnder
skýllða hlydne ath koma til oss heim til hola edr þar vj
erum inan sunnvdagin j faustungang²⁾ ath forsnara þik firir
þetta mal er vj berum til þín. En villt þv vera þriozknr
ok þrar ok ecki koma forsuar ath veita þa settinn uj þik
utt af guds þionostu ok heilagri kirkin ok fyrirbiodum uj
hverium presti ath syngia edr lesa ufer³⁾ þic. fra þeim
svnnvdeiginum j faustungang²⁾ nn næst er kemur ok þar til
er þetta þitt mal er vtt af geingit med laugum þui vj
haulldvm þic fallin j ban af sialfs þins verki ef þn afbatar
þic ecki um þetta mal sem vj þeinkinn. biodnm vj þik sira
olafnr þorgeirson under skyllða hlydne ath lesa þetta vort
bref fyrir þorlaki gíslasyni sua hatt ath hann megi vel
heyra ef hann uill. ok sendi oss aptur þetta vort bref inn-
ciglat med þínu incigle ad secundam caudam til sanz vitn-
isburdar her um ath þu hafer trulega þessa nora skipan
giort. Ok til sanenda her vm settvm vj vort incigle fyrir
þetta bref giort æ holvm j hialltadal svnnvdagin næsta epter
geisladaghin anno domini m cd lxx tercio.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ Svo. ³⁾ Svo = yfer.

613.

23. Febrúar 1473.

á Hólum.

ÓLAFR Rögnvaldsson biskup á Hólum staðfestir dóm Jóns prófests Snorrasonar frá 21. Okt. 1454 um lambseidi til Vallakirkju í Svarfaðardal, Nr. 114.

AM. Fasc. XIII, ad 19, frumritið á skinni. Er bundið saman við úrskurðarbref Jóns Snorrasonar, en innsigli biskups er dottið frá. AM. Apogr. 174, og er þar ártalið lesið sem 1476.

Víf olaf med guds nad biskup á holum giorum monnum viturligth med þessu voro opnv brefi ath sira magnns jonsson curatus á vollum j suarfadardal beiddi¹⁾ oss vrskurdar vm þat lambseidi sem kirkian á vollum æ vm allan suarfadardal ok jnn til haga á strönd sem domsbrefit þar vm giort vottar. þui jn nomine domini amen segium víj fyrnefndr biskup olaf med guds nad med fullum laga vrskurde þenna dande manna dom sem þetta vort bref er med fezst j alla stadi logligan med ollum sinum articulis. ok obrigdeliga halldazst skulu kirkiunar vegna æ vollum vm fyrnefnt lambseide. var þessi vor vrskurdur giorr ok vpp sagdur æ holnm j hialltadal jn vigilia sancti mathie apostoli. anno domini m.^o cd.^o lxx.^o iij.^o. ok til sanenda hier vm heingium víj vort jncigle firir þetta bref skrifad j sama stad dag ok dár sem fyr seger.

614.

26. Febrúar 1473.

á Ökrum.

GUÐMUNDR Húnrauðsson kvittar Finnboga Jónsson um þau fimm jarðar hundruð, er hann hafði selt Finnboga.

AM. Fasc. XX, 11, frumrit á skinni. Af þremr innsiglium er nú eitt eptir. Frumrit hafði sira Skáli átt á Grenjadarstað. — AM. Apogr. 553.

Þat gio(r)um uier magnus hallason. helgi gndmu(n)zson og steirn steinmodson godum monnum vitnrligt med þessu uorv opnv brefi ath þa lidit nar fra hingadbvrd nors

¹⁾ beiddu, frumbr.

herra jhesu christi. M. cd. lxx. og .iii. ar æ faustudagin næsta epter matiasmessu um netturin a þolleiksstodum j skagafirdi uoru uier hia saum ok heyrdum æ ath gudmundur hunrandsson gaf finnþoga jonsson aurlungis kuitta(n) ok akerulausan med handabandi um þau fimm hundrud sem hann hafði honum skyllþugur orðid fyrer þann iardar partt er greindur gudmundur hafði sellt fyrnefndum finnþoga ok adr nefndur gudmundur medkendiz ath hann hefði þessi fimm hundrud upp borit af titt nefndvm finnþoga suo honum uel anegdi. Ok til sannenda hier um settu uier fyr nefnder menn vor jncigli fyrer þetta bref gertt æ aukrum j skagafirdi a degi ok ari sem fyr seger.

615.

27. Febrúar 1473.

í Vatnsfirði.

ÚRSKURÐR Jóns prests Gíslasonar, prófasts milli Geirhólms og Langaness, um svör og sektir Hákonar Jónssonar, Ólafs Jónssonar og Jóns Sigmundssonar, er Þorleifr Björnsson kærði fyrir það, að þeir hefði ranglega haldið fiskitollum Vatnsfjarðarkirkju.

AM. Apogr. 1071, eptir frumritinu, sem var á kálfskinni, og er afskriftin staðfest í Skálholti 30. Dec. 1707 af Magnúsi Markússyni, Snorra Jónssyni og Þórði Þórðarsyni. „Þetta bref er accuratè afskrifað. Er allt það rangt í originalnum sem hier er rangt inne“ (AM.). — Apogr. 947 eptir koplubók Ara Þorkelssonar, er rituð var með hendi Ara Magnússonar í Ögri & yngri árum.

Vm allan(!) fisketholla aff vathzfirde¹).

Þat giöri eg jon prestur gislason profastur millum geirholms ok langanes godum [monnum²) kunnigt med þessu minnu opnu brefi þa er lidit var fra hingatburd vor(s) herra jhesu christi. M.º cccc. og lxx. og iij ar langardagin næsta epter mathiasmessu j uazfirdi j isafirdi kom fyrer mig ær-

¹) Þetta stóð, að sögn Árna Magnússonar, utan á frumritinu með „gamalli hendi“. ²) [vantar í 1071; b. v. 947.

ligur mann þorleifur biornson og beiddi mic og krafði laga orskurdar huerra suara edur segta ad þeir. hakun jonsson og olafur jonson og jon sigmundson yrði skyllðýger kirkiunni j vazfirdi fyrir þær saker ad fyrgreindur þorleifur kærdi þat til þeirra ad þeir hielldi rangliga fiskitolli adur greindrar kirkiu er þeir attu ad giallda firir sig og þeir haufdu roit j kirkiunar tollveri og aunguan toll lugt j þeim tima sema fyr greindur þorleifur hefur þeim akæru vm veitt. Beiddunz eg þar allra þeirra profa ok vitna fyrgreindra manna er þeim mat(t)i til gagns ok afbatanar verda j greindu mali enn þau komu þar eingin fram. Enn mier leizt stefnan lauglig med aullum sinum greinum ok árticulis. Ðui j guds nafni amen segi eg jon prestur gislason profastur j greindu takmarki mier j domsæti sitiandi med fullv doms atkuædi og laga orskurdi epter þeim dandimanna skilrikium sem þa komu firir mic og biskupsins vrskurdi. þessa adur greinda menn laugliga firir kallada ok þa skyllðuga ad giallda suo marga fiskatolla sem þeir uerda skyllðuger fyrgreindri kirkiu og þriggia marka segt á huerium tolli þeim sem rangliga hefer halldinu verit ok Ðaurk j stefnufall á huoru hinna Olaf og Jon. skulu þessir peningar lukaz ællir halfir jnnan manadar og tollarnir med enn halfer ad næstum fardaugum ad heyrðum dominum og rettgolldner j aullum laugaurum fullvirdum lagder huorki til frids ne til uauru.

var þessi min giord og domur [uppsagdr¹) og in skriptis fram borin mier j domsæti sitiandi og mörgum dandimonnunum nærueraudum og mier samþýckivndum bædi lærdum og leikum.

Og til sanninnda hier um setta eg mitt jnsigli firir þetta domsbref er skrifat uar j sama stad degi og ari sem fyr seger.

¹) [vantaði í frumritið; Ární vill bæta því inn, og þarf þess.

616.

11. Apríl 1473.

á Starnesi.

KVITTANARBRÉF, er Henrik Kepken hirðstjóri yfir allt Ísland gefur Ólafi biskupi Rögvaldssyni fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu.

AM. Apogr. 3570, með hendi síra Suorra Jónssonar eptir transskripti á skinni frá 16. Júlí 1474, sem þá var í bréfasafni Hólastóls, en nú fust ekki í Biskupsakjalasafni. Afskriptir af bréfinu eru í Landsb. 115. 4to, I, 415—417 (með hendi síra Jóns í Hitardal); Landsb. 18. Fol. I, 195; ÍBfél. 126. 4to, 205; ÍBfél. 256. 4to, bl. 120^b.

Ek henrick kepkin hyrdstior[e] of alt jsland viderkennis med þesso mínv opnv brefue at ek hefer vpp borit fim spyttinga vadmál vppa mins herra kongs vegne af virdeligom herra med gvdi biscop olafue j holvm firir þan sidarsti argang som han hafdi skagafjord af minum herra kongin. þvi gefur ek fyrr nefndan biscop olaf quittan oc allvngis lidogan fyrir minom herra kongin meer oc minom epterkomandom hirdstiorom her yfer islandeno. Ok til meire uisso þa henger ek mitt jncigle firir þetta bref skrifuat a starnese a rosthvalanesi sabato palmarum anno domini M.º cd.º lxx.º tertio.

617.

22. Apríl 1473.

í Kaupangi.

STEINMÓÐR Höskuldsson selr Magnúsi bónda Oddssyni jörðina Þóristaði (Þoroddsstaði) á Svalbardsströnd og segir til landamerkja.

MSteph. 27. 4to, bls. 475—476, skr. c. 1730. „Efter þessu brefe liet eg skrifa a Læk a Bardaströnd 16 Februarij 1619

Jon Magnusson E(ldre)
med Eiginnu hendi“.

Mældaga og kaupbref fyrer Þoroddsstodum á
Svalbardsströnd.

Dat giorum vier Sigurdur Þorbiarnarson og Hallur Hermannsson godum mönnum vitannlegt med þessu oekar opnu briefe umm veturenn á Grytubacka j Hofdahverfe 9

dag j Jolum vorum vid j hið sðum og heirdum a ord og handaband þessara manna Magnusar Bonda Oddssonar og Steinmodar Hauskuldssonar að svo fyrer skilido að Steinmodur selde Magnuse jörðena Þorestadi er liggur j Svalbardspingum til fullrar Eignar med samþicke og upplægi Ingvelldar Gunnlaugsdottur modur Steinmodar med öllum þeim gögnum og gjædum sem þeirre jörðu hefde filgt að fornu og nyu og þau hefde fremst Eigande at ordit.

Enn hier j mot gaf Magnus Oddsson Steinmodi Hauskuldssyne 60^e. var þar tilskilin Midvijk. er liggur j Laufásspingum firir 30^e. med öllum þeim gögnum og gjædum er þeirre jörðu filgt hefði. og þar til 30^e.

Jtem luckti Magnus Steinmópi allt þetta jardar verd svo að vid vissum fyrskrifader menn og tok qvittan fyrer af Steinmodi med handabandi.

Keiffte Magnus B(ondi) jörðena Þorestadi að Steinmodi Hauskuldssyne med þessum landamerkiom:

Sudur j merkisgard þar geingid er ofann effter monuñ fyrer sunnann Þorestadagil. Enn Riettsyness þaðann sem gardenn þrytur og ofan j hofdan fyrer sunnann Þorodds-höfda. Enn ut frá j lækiargilid fyrer sunnann Bakkagierdi. stodu þar tveir naudir flater steinar j lækiar osenum. voru uppe umm flöru. enn nidri umm flod. Sagdi Steinmodur það merkisteina vera. Þaðann Riettsyne uppi Gardinn er legi under breckunne fyrer sunnann Snæbiarnargierdi og ofann j lækinn og þaðann Riettsyne uppi nautastein. og þaðann sionhending nordur j Hrossadal. Svo og ætti Þorestader landeign ut a Flateyardalsheidi og gielldfiðr rekstur a millum mögilia til motz vid Gardswijk.

Og til sanninda hier umm settum vid fyrerskrifader menn oekar juncigle fyrer þetta oekar vitnisburdarbref er skrifad var j Kaupange j Eyafyrde fimtudagenn j Þáskaviku þa er lided var fra Gudz burd 1473 ar.

618.

1. Maí 1473.

í Westminster.

SAMNINGUR milli Kristjáns Danakonungs hins fyrsta og Edvarðs Einglakonungs fjórða með því nafni, þar sem þeir koma sér saman um frjálsa verðlan hvor í annars ríki nm tveggja ára tíma, en þó fráskilr Danakonungr verðlan Íslands.

Rymeri Fœdera ed. Holmes V, III, 29. — Dipl. Christierni I., Kh. 1856, Nr. 186.

.
 Quarto diffinitum est, quod infra biennium antedictum mercatores incoleque nostrorum et dicti Dacie regis regnorum prenominatorum, et quilibet ipsorum pro libito sue voluntatis secure et libere, quociens placuerit, regna prefata hincinde, [de Dacia videlicet Suecia et Norwegia ad Angliam, atque de Anglia ad Daciam, Sueciam et Norwegiam¹⁾ poterunt²⁾ cum rebus et mercibus suis tam per mare quam per terram visitare hoc specialiter excepto, quod incole regni nostri Anglie predicti, sine speciali licencia atque salvo conductu a [dicto serenissimo principe³⁾ Cristierno rege Dacie⁴⁾ sepefato specialiter obtinendis⁵⁾, per huiusmodi biennium terram suam⁶⁾ Islandiam nullatenus visitabunt aut inibi suas mercancias excercebunt.

[Teste rege⁷⁾ apud Westmonasterium primo die Maii anno regni nostri terciodecimo.

619.

2. Maí 1473. á Eyri í Arnarfirði.

SIGURÐUR Þórðardóttir selr Þórði Sigröðssyni föðnr sínum fjórðunginu í Haga á Barðaströnd, er hann hafði skilið sér aptr á hennar brúkanpsdegi, en hún skildi börnun sínum þremr framfæri hjá Þórði föðnr sinnm m. fl.

AM. Apogr. 1122, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. Fimm innsigli hafa verið fyrir bréfinu; eitt af þeim var dottið frá. Um innsigli Jóns Björnssonar segir Árni: „innan í hundr. er stort, plump og flassalega stunguð“.

¹⁾ [Dipl. Chr. I. snýr setningunni við: de Anglia &c. ²⁾ poterint, Dipl. Chr. I. ³⁾ [sl. Dipl. Chr. I. ⁴⁾ sl. Dipl. Chr. I. ⁵⁾ obtinendo, Rymer. ⁶⁾ b. v. Dipl. Chr. I. ⁷⁾ [Datum, Dipl. Chr. I.

Þath giorum uær kodran prestr jonsson. jon biornsson. jon þordarson. thomas hrafsson ok sueinn þorgilsson godum monnum kvnngt med þessv woro opnu brefi at þa er lidit war fra hingatburd wors herra iehsu christi þusund fiögur hundrvd siautiger ok .iij. ári á hrafseyri j arnarfirde á tueggia postula messu¹⁾ worum uær j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þessara manna þordar sigurdzsonar af einni alfu. Enn sigridar þordardottur af annare at suo firir skildu at adrgreind sigridur selldi fyrr nefndum þordi faudur sinum fiordunginn j haga æ bardastraund til fullrar eignar ok hun lysti þui firir oss at hann hefði skilit sier aptur fiordunginn j haga til kaups ok til eignar at hennar brudlaupsdegi. Enn hier j mot skilde þratt nefnd Sigridur framfæri baurnum sinum þremur hia fôdr sinum þordi sigurdzsyni ok modr sinni. Enn ef þeirra misti wid þordar ok ingibiargar lofati opt nefndur þordr tittnefndre sigridi at skipta j helminga milli sinna barna ok hennar barna þessara þriggia aullum þeim peningum sem þa eiga þau er gud kallar þav fra ef þordr ok ingibiorg hafa eigi leyst þau af adr med peningum. So ok æigi sidr heyrdum uær fyrr nefnder menn at optnefnd sigridur gaf tittnefndan þord fædur sinn aullungiss quittann firir sier og sinum epterkomendum wm þenna sama iardarpartt fiordunginn j haga ok hun medgeck at hun hefði fulla ok alla peninga wppborit so henne uel anæger firir þenna adrgreindan iardarpartt fiordunginn j haga.

For þessi þeirra giorningur fram á hrafseyri j arnarfirði.

Ok til sannenda hier wm settum vær fyrnefnder menn wor insigli firir þetta iardar kaupsbref skrifat á hrafseyri j arnarfirde á sama ári degi sidar enn fyrr seger.

¹⁾ D. e. 1. Mai.

620.

6. Maí 1473. á Þykkvabæ í Veri.

KATRÍN Óladóttir gefr Kirkjubæjarklaustri með samþykki Þórðar bónda síns Guðmundssonar og sona þeirra, síra Péturs og síra Guðmundar, á þrjátígi hesta við æfniliga upp í Skálarjörð á Síðn.

AM. Apogr. 2862, eptir transkripti Árna Henrikssonar, Hávarðs Loftssonar (að Á) og Jóns Runólfssonar, og er afskriptin staðfest í Skálholti 7. Sept. 1708 af Hákonni Hannessyni, Þórði Þórðarsoni og Hafliða Bergsveinssyni.

Það gíornm við Sigmundur prestur Eisteinzson. Eirekur Biarnarson. Eyolfur Gunnarsson. Nichulaz heinrekzson. Sigurdur Jonsson oc Olafur Olafzson godum monnmm vitanlegt með þezu voro opnu brefe ad vier vorum j hia oc heyrdum a j storu stofunne j Skal nndir fialle a Síðn ad Katrin Oladottir gaf klanstrenn j kirkiubæ a þriatijge hesta við æfnliga. upp a hnortt ar j Skalar jordu eptir sinn dag. for þeze gíof fram adnr fírgreind Katrin Oladottir gaf adnr greinda jord Þorþorgu dottur sinne með samþýcke þordar Guðmundzsonar bonda hennar þar nærveröndum sonum þeirra síra Petre oc síra Gndmunde oc heyrdum vier firnefnder menn hier aungvan j mote tala oc hier epter viliun vier sveria ef þurfa þiker. Og til sannenda hier um settum vier firnefnder menn vor jncigli firir þetta vitnizburdar bref skrifad j þykkvabý j vere jn festo sancte johannis ante portam latinam. anno domini M.º cd.º lxx.º iij.º.

621.

21. Maí 1473.

í Garpsdal.

SVEINN biskup í Skálholti staðfestir máldaga Hagakirkju á Barðaströnd.

AM. Apogr. 1123, eptir frumriti frá Haga á Barðaströnd. „Vid brefit hanger innsigle Sveins biskups heillt og ospiallat“ (A. M.). — JSig. 143. 4to, bls. 271, afakr. c. 1600.

Þesse er maldage kirkiunnar j haga á bardaströnd. ath hunn á hága enn minna. mula lannd. allt sligt j rek-

um ok skógum. sem hunn hefer dött ath fornu. skóg j wazdal j ðmótum. þesse jtauk j morudal. skog mille aulldu-gils ok skridu ofan fra haga. þessi jtauk j krosslangarhuamm ok skog upp þadan. ok þuerárnes. á krossbreckr. ok eyda eige firir krosse. ok j sæfarhylen. Þetta a kirkia j haga. skog firir ofan aligil ok fram j geitarmúla. attung j. hualreka a skiallandafosse. skóg under skogarbreckum. j trostansfirde. j mille gauto ok árinnar.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalholli ok visitator yfer allt skalholtz biskupsdæme giorum godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at vær hofum giorla skodat ok yfer lesit maldaga kirkiunar j haga j maldagabok vorar kirkiu j skalholli er giort hefer biskup vilchin godrar minningar vorr forverari suo latanda sem hier fyrer stendr skrifat¹⁾. samþyckium vær ok greindan maldag[a] stöðugan ok obrigduliga halldazt eiga med ollum sin[um] greinum ok articulis.

Ok til sannenda hier vm settum vær vort jnnsigle fyrer þetta bref skrifat j garpsdal j gilsfirde faustudag hinn næsta firir festum sancti augustini episcopi et confessoris anno domini M.º cd.º lxx.º tertio.

622.

27. Maí 1473.

í Hítardal.

HELGA Gilsdóttir selr Haldóri Þorgeirssyni tvo hluti í jörðunni Snorrastöðum í Kolbeinsstaðakirkjusókn og þar til fimm hundruð í Kaldárósi fyrir Höfða á Akranesi og 40 álnir í bænhússkyld á Snorrastöðum, er Helga átti að svara.

Eptir afskrípt staðfestri 15. Maí 1704 á Reykhólum af Glæla Jónssyni og Steindóri Helgasyni, eptir transcripto frá 13. Dec. 1612.

Það Giörum vier Sigurdur Jonsson. Sveirn Sigurdsson prestar. Þorlakur Þorkielsson. Sigurdur Dadason. Jnge-

¹⁾ Hér hefir Sveini biskupi skotizt, því að þetta er kaffi úr Oddgeirs máldaga frá 1. Aug. 1875 (Dipl. Isl. III, 245) nokkurn veginn orðrétt, en þetta vantar að mestu um ítökin í Vilchinsbók.

mundur Jonsson og Gudmundur Jonsson Leijkmenn Godum monnum viturlegt með þessu voru opnu bríefe. að þar uor- um vær í hía í hitardal fimtudagenn í fardogum þá er lid- ed var fra hingadburdi Jesu Christi M iijje snotiger og iij dr. sá(um) og heirdum (á) ord og handaband þessara manna Halldors Þorgeirssonar af eirne álfu. en Helgu Gils Dottur af annare. að so fyrer skildu. að firgreind Helga Gilsdottur selde firgreindum Halldore Þorgeirssyne til fullrar Eijgnar ij hlute í Jordunne Snorrastodum er liggur í Kol- beinsstada kirkiu sokn og þar til v^e í Kalldárros. er henne var luekt í síjna tilgiöf. með öllum þeim gögnum og giæd- um sem greindre Jordu Snorrastodum fillger og fillgt hefur að fornu (og) nýu og hun varð fremst eigandi að. Hier í mot gaf áður nefndur Halldor Jórdena hofda er liggur í Garda kirkiu sokn á akranese og þar til xl alna annars hundrads í Bænhus skildu á Snorrastodum. er Helga atte að svara og þar til adrar xl alner annars hundrads í mille Jardanna. Selde hun ádurgreinda Jord með öllum þeim gögnum og Giædum. sem henne hefur fillgt að fornu og nýu og hun varð fremst eigandi að. og skilte huort um sig hallda til laga sinné Jordu. enn hvort um sig svara lagarípt- ingum á annars Jórdu.

Og til sannenda hier um setium vier firnefnder menn vor Jnnsigle fyrer (þetta) Jardar kaups bríef er skrifad var í sama stad deige og áre sem fir seiger.

623.

29. Maí 1473.

á Hólum.

Dómr útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um ákæru síra Jóns Broddasonar, ráðsmanns Hólastaðar, til Þórarins Þorsteinssonar, að hann hefði ekki goldið leigur af sex kúgildum Hóla- staðar og tvö ásaugar kúgildi.

AM. Fasc. XX, 4, frumrit á skinni. Af 6 innsiglum eru nú að eins tvö fyrir. — AM. Apogr. 3228. — Afskríptir af þessum dómi eru til í fjölda af dóma- og skjalabókum frá 17., 18. og 19. öld, og hafa menn talið hann skjállegan um kúgildaleigur. Sbr. Lærdómelistafélagarit VI, 81. Allar þessar afskríptir eru misjafnar að gæðum, og finst dómrinn

opt með ártali 1470 og stundum 1478, en hvortveggja er vitanlega rangt.

domsbref vm þoraren¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda eirekur einarsson. þorgils sueinbiarnarson. petur jons-son. eirekur stefansson. prestar. olafur klængsson ok eirekur jons-son messudiaknar holabiskupsdæmis. kuEDIU gudZ ok sina kunnigt giorandi. ad anno domini M^o cd^o lxx^o terciO laugardagin næsta epter ascencionem domini j skrudhusinu a holum j hialltadaal. vorum vær j dom nefnder af uirdu- ligum herra. herra olafi med gudZ naad biskup aa holum. ad dæma um þa akæru er sira jon broddason radzmadur a holum kærði til þorarens þorsteinssonar kirkiunar uegna a holum. j fyrstu grein ad firnefndr sira jon kærði til hans. ad hann hefði ecki lukt leigur af sex kugilldum ok tauo²⁾ asaudar kugilldi. er radzman holastadar býgði honum med handahandi holastadar uegna. ok skilde aa hann. ad skil- azst skýlði heim til hola ad mikelsmessu. beidizt sira jon fir nefndra leigna opt ok feck ecki. J annare grein kærði tíft nefndr sira jon til adr nefnz þorarens. ad hann hefði vth tekit tíu aura af sigurdi biorssyni epter sinne beizlu er hann lofode ath luka holastad. uegna palls aa skalú. afheñdi sigurdur tíft nefndum þorarne j þessa penninga veturgamla kuigu. florar alner uadmals ok þar til tuo sandi ueturgamla. er þoraren lofode sialfur ad luka. hefer þratt nefndr þoraren markat kuiguna anars marke en holastadar vtañ radzmansins leyfi ok eignat sier hana. ok suo haft saudena ok uadmaliit j aungu leyfi edr frelsi radzmansins. Þui jn nomine domini amen. dæmdum vær fyrnefnder menn þratt nefndan þoraren logliga firir kalladan epter þui sem hann sialfur kendizst stefnuna þar j deiginum. suo ok dæm- um ver um þa fyrstu grein ad hann hiellt atta malnýtu kugilldi j ofrelse ok lukti ecki leigur j nefndan tima sem fir scrifat stendur. ad opt nefndr þoraren skal luka radz-

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ Svo.

manninum holastadar uegna. half uætt smiors. tunnu skýrs. tunnu sýru epter huert kugildi. suo ok kalf epter ku. neturgamlan saud epter hueria áá. skullu þesser peñingar lukazst ad heyrðum dominum. J annare grein dæmdum ver sigurd biornsson skýlldugan ad sueria lýrtar¹⁾ eid en minna firir biskupsins vmbodsmanni jnnan halfs manadar ad forfallalaus. ad hann hafi afheñt þrattnefndum þorarne fyrir sagða peninga aa holastadar uegna. en þoraren skýlldugan ath luka fyrir nefnda peninga með aldre. enn fyrir þat ad hann markadi kuiguna ok dro dul aa. dæmum ver ad hann skal luka þriatigi marka hola kirkiu j fullretti sitt. ok þar til hann vera fallen j bann ok skýlldugan ad taka lausn ok script ad suordum eidinum. enn ef fyrnefndr sigurdr fellr aa eidnum. þa dæmum ver opt nefndan þoraren kuittan ok akærulausan ó hola kirkiu uegna fyrir adr greinda sauk.

var sia domur vpp sagdr ok jn scriptis fram borinn vorum herra biskupinum hiaveranda ok abota einare með audrum dandi monnum lærdum ok leikum þenna vorn dom samþyckiandum.

Ok til sanninda hier vm settum ver firnefnder menn vor jncigli firir þetta domsbref er skrifuad var aa sama stad. dag ok ar sem fyrir seigir.

624.

1473.

SKRÁ um eignir Gufudalskirkju, þegar sira Loptr Filippusson tók við, en erfingjar sira Helga Þorkelssonar afhentu.

AM. 266. 4to, bl. 1a, framrit, á fremsta blaði af gamalli messubók á skinni frá Gufudal. Þar með er afskript Árna Magnússonar, og er hún fyllri en skinnb. nú, því dottið hefir úr henni síðan. Það eitt, sem ekki var læsilegt í Árna tíð, er hér sett í hornklofa.

Suo mikit ornamenta kirkiunnar þa sira loptur tok sem hier fyrir stendur skrifad²⁾ ok svo mikit gamalt.

¹⁾ Svo. ²⁾ D. e. í máldaganum frá 1470, Nr. 521.

tueir [krossar] ok einn lestur. fimtígir boka ok tvöttvgv vondar skrædur. þrív altaresklæde hversdagleg. þrjár kópparstíkk[ur]. eitt [t] gl[odark]er. einn ample. baxtur jarnn sæmeleg. einn forme ok einn lektare ok tveir lektarar litler á alltare. ij pax[b]la[ud] ¹⁾).

Anno domini M.^o cccc.^o lxx.^o tertio. tok sera loptur filipsson svo mikla penninga stadarins j gvfudal er erfingiar sera helga þorkelssonar afhentu.

Jn primeis xj kyr. tuær ær ens fimta tigar þrír tígir geldin(g)s ok þrír j vetur gamlir. þrjú hross ok einn hestur. pottur brotinn. uond sæng at avllv. fim marka ketill. fim hundrud j gamalt þorcio j fridum penningvm svo langdum sem hier seigir. lx. fiordunga keralld fyrir hvndrad. sex fiordvnga ketill fyrir þrjú hundrud. sæng ath avllv fyrir hvndrad. tvo hundrud j mortualivm ok eitt .c. j gamalt þorcio. fim vetra gamlan avxa ok tíju hundrud j avllvm penningum er sera hellge skipade j desem^a) partem.

625.

1. Júní 1473.

á Svínavatni.

DÓMR tólf manna útnefndr af Egli Grimssyni, er þá hafði sýslu í Húnavatnspingi, um heimreið Þorbjarnar Eyjólfssonar til Sigurðar Þorkelssonar á Langamýri og tóku á munum hans og grip á hesti.

ÍBfél. 309. 8vo bl. 54—55 (Öxnafeilsbók), skr. c. 1620 (ártal 1573!). — ÍBfél. 125B. 4to, nr. 221, skr. c. 1680, maukfúid (rétt ártal). — ÍBfél. 315B. 4to, bls. 43—44, skr. c. 1670—80 (vantar niðriag). — Landsh. 122. 4to, bls. 573—75. — AM. 196. 4to, bl. 37a—38a, skr. c. 1657—65 (lök afskript, og ártal rangt 1573). — AM. 211c. 4to, bls. 163—165, skr. c. 1700 (ártal 1585!). — Dómabók Jóns landritara Magnússonar og Þóru konu hans, í Fol. bl. 234—35, skr. um 1600 (ártal 1573!). Einn fleiri afskriptir eru til af þessum dómi.

¹⁾ Hér kemr svo sem sex lína autt bil, en báðar klausurnar eiga þó saman og eru með sömu hendi. ²⁾ Þannig.

Domur umm heimsokn [til langamyrrar¹).

Þat giorum vier skuli Jonsson. Gudmundur Þorbiarnarson²). sigurdur³) þalsson. [þorsteinn ansson. olafur soluason. Illugi Þordarson. Hakon Eigilsson. Helgi Ellingsson. Hall-dor Magnusson. Andrez Boduarsson. Bergur Jörundsson og Sigurdur Magnusson⁴) godum monnum kunnigt med þessu voru opnu brefi at þa lidit var fra gudz burd 0. cd. lxx og iij ár þridiudaginn næstann eptir gangdaga⁵) vjku a suinavathne a asum [a þingstad riettum⁶) vorum vier j dom nefnder af Eikle grimszine er þa hafdi syslo j hunavatzþingi at dæma mille þeirra sigurdar Þorkelssonar og Þorbiarnar Eyolfssonar. kærði greindur sigurdur til þorbiarnar at hann hefði farit heim til langamyrrar a sitt heimile med sinum .iij. filgiorum. brotid upp sin hus og kistur og borit j burt sina⁷) peningu. smior. skreid og miol og enn adra peninga fleire⁸). enn birgt sitt⁹) heimafolk j afhuse⁹) so það skilldi ecki af vita huad þeir hofdust ath. sor þar og eitt vitne ad Þorbiorn hafði kienst ad hann hafi verit a langamyre er þessir peningar voru burt fluttir [a langamyre¹⁰). Suo og var það [almælis ordromur þar j sueitum¹¹) at hann hefði þar verit j audrum¹²) giorningum sem¹³) sigurdur þa fram bar.

Nu sakir þess at þorbiorn var þar laugliga firir kalladur. Þui dæmdum vier honum settareid ad hann hefði allðri j þeirri ferd verit a langamyri at hws fyrnefnds sigurdar [edur hirdslur være¹⁴) brotnar. edur hans peningar burtu gripnir. enn ef þorbiorn [fellst a¹⁵) þeim eidi þa dæmdum vier hann skyllidugann at flitia aptur til¹⁶) langamyrrar vndir sinn suarinn eid suo micla peninga [ur þeim peningum¹⁰) sem j þeirre ferd voru burt hafdir fra Langamyri sem a hanz hlut kiemur. eptir riettri tiltolu eptir¹⁸)

¹) [oc grip á hesti 125; sl. 315. ²) Þorkelsson 125, 315. ³) Sigmundur 125, 315. ⁴) [. . . . Jonsson. Hallur Jonsson 125; sl. 315. ⁵) gangdaga 125. ⁶) [sl. 315. ⁷) adra, b. v. 125. ⁸) sl. 125, 315. ⁹) afhuse 125. ¹⁰) [sl. 125, 315. ¹¹) [almennilegur orðrómur 125, 315. ¹²) sl. 125. ¹³) og 125. ¹⁴) [og hirdslur voru 125. ¹⁵) [fellur af 125. ¹⁶) Sigurdar og 125, 315.

manmergd huertt sem þeir hafa verit flórir eða .v. oc hier med skilldi hann luka optnefndum Sigurdi .iiij.^r merkur. j fullrietti sitt en kongi. [x. morkum¹]. Skal hann peningum aptur skila jnnann .xiiij. natta at heyrdum dominnm. enn seckttirnar at næstnm fardogum. enn ef þorbjörn flitnr ecki aptur peningana edur lyknr eige seckttirnar þa dæmn vier hann vtlægann j burtt aff landino.

Suo og þar sigurdnr at þorbirni j annari grein at hann hefði gripit fra sier hest ur miofadal²) med somu lijkindum sem fir seigir nm heimferd til langamyrrar oc þar dæmdum vier þorbirni .vj. eid annann at hann hefði eigi hestinn gripit. enn ef hann fellst af þeim eidi þa skal hann lwka Sygurdi .iiij. merkur j Riett og skadrædi a hestgripinn en kongi. .iiij.^r merkur. Hier med skal þorbjörn sina lýsing firir hestinn annathuert sijna ednr þess sem med honnm hefur farit³). enn ef hann hefur eigi⁴) eirnn farit at gripa hann og skal honnm þat þa full lýsing. enn ef hann gietnr eigi fulla lýsing sýnt þa er hann þar þiofnr fyrer sno micit sem hesturrinn er nerdnr. Skulu .vj.^{ar} eidarnir [og um lýsingina a hestinum sverjast⁵) firir systnumanni j hunavatsþingi junann vij natta [at heirdum dominum. suo⁶) og skulu seckttirnar fyrer hestgripit lukast a næstnm fardognm. [enn eidurinn nm þad hnersn micla peninga þorbirni [þer] aptur at leggja⁷). skal hann [sneria þa hann skilar⁸) heim peningum thil sigurdar.

[Og til sanninda hier um setium vier fyrnefnder menn vor Jnsigli firir þetta domsbreff er giortt var a skardi j langadal a sama ari deigi sidar enn fir seigir⁹).

Samþykto⁹).

¹) [xiiij. merkur 125, 315. ²) Mýradal 125(1) ³) að gripa hann b. v. 125. ⁴) eigi sl. 125, 315. ⁵) [innast og um sverjast 125, 315. ⁶) [fúð úr 125. ⁷) [. . . . og öllum peningum, sem lögbók gerir ráð fyrir, svo og kóngdóminum svara hversu mikla peninga Þorbjörn skuli aptur leggja 125. ⁸) [sl. 125. ⁹) [sl. 309.

626. 1. Júní 1473. undir Felli í Kollafirði.

ANDRÉS Guðmundsson selr, með samþykki Þorbjargar Ólafsdóttur konu sinnar, Guðmundi Stephánssyni jörðina Arnarstapa undir Jökli, en Guðmnnndr geldr á mót, með samþykki Hildar Svarthöfðadóttur konu sinnar, alla jörðina Köldukinn í Stadarfellskirkjusókn.

AM. Fasc. XX, 14, frumrit á skinni. Öll (3) innsiglin eru döttin frá.

koolldukinar bref¹⁾.

Þat gerum uær hallnr signatzzon. marcns jonsson ok jon gunnarsson godnm monnum vitnrligt með þessv voro opnu brefi þa er lidit uar fra hingathurde uors herra jesv christi. M. cccc slautiger ok iij ar. Manndagin næsta fyrir bonifacii episcopi²⁾ under felle j kollafirde uoro uær j hia saum ok heyrðum á ord ok handaband þessara manna. Andres guðmundzsonar ok Gndmnnndar stefansonar at suo firir skilldu. ath fir nefndr andres selde adr greindum Gvdmnnnde stefansyne jordina halfa arnarstapa er liggur j hnarar kirkiu sokn með samþycke þorbiargar olafsdóttur eiginu konu sinar með aullum þeim gognnm ok gæðnm sem greindri halfri jordu fylgde ok fylgtt hefde at fornu ok nyiv efter þui fremzta sem hann hefde hennar eigande ordit. Hier j mot selde optt nefndur Guðmundur stefanson þratt nefndnm andrese guðmyndzsyne jordina alla kaulldukinn er liggur a efri bygd j stadarfellz kirkiusokn með samþycke hilldar svartthaufdadottnr eiginkninnu sinnar með ollum þeim gognum ok gæðnm sem greindri jorðn fylgde ok fylgt hefde at fornu ok nyiu efter þui fremzta sem hann hefde hennar eigande ordit ok serliga með þeim tungu spotte er þorsteinn bonde guðmnnndzson lagde til fir nefndrar jardar kaulldo kinar ok þar til flogur malnytu kugillde ok tueggia hundrada hest. Skýllde huor um sig andres ok

¹⁾ „Bref vm halfan arnarstapa og kolldu kinn j Stadar Suet“, stendr og utan á bréfinu með hendi frá 17. öld, en þetta fyrir ofan er með gamalli hendi. ²⁾ D. e. 31. Mai.

gudmundr at ser taka adr greindar jarðer þegar upp á stadin ok æfinliga eignast. enn hnor þeirra snara laga Rípttingnum æ þeirre jorðo er sellt hefðe audrum. enn bader hallða til laga.

Ok til saninda hier um settu nær fyrr nefnder menn nor jncziglle fyrir þetta jarðarkanps bref er skrifat var j sama stad á hinu sama are dege sidar enn fyr segir.

627. 4. Júní 1473. á Lýtingsstöðum.

MAGNÚS Benediktsson selr Ólafi Grímssyni jörðina Nantabú i Skagafirði fyrir Hafralæk i Aðaldal og Árskóg á Árskóg-arströnd.

Bréf þetta er prentað hér eptir frumritinu á skinni, sem komið er úr safni Jóns háyfirdómara Péturssonar til Landebókasafnsins i Rvík, og eru 8ll (6) innsiglin dottin frá. Bréfið er áðr prentað eptir þessu frumriti i Timariti Jóns Péturssonar IV, 63—65. Til hljóðjónar er hér höfð afskript þeirra Dórðar Dórðarsonar og Dorláks Dorsteinssonar, gerð 11. Júli 1704 eptir transkripti þeirra Jóns Teitssonar og Jóns prests Guðmundssonar, gerðu á Reynistað 29. Febrúar 1620 „eptir bréfi á kálf-skinni“ „með þremr innsiglium, þó löskuðum“.

Þeim godum monnum sem þetta bref sia eðr heýra senda. Jllughe halldorsson. arne einarsson. gndmundr hrafns-son. briann halldorsson. jngemundr olafsson. ok sigurdr jons-son. knediu gudz ok sina kunnigh giorandi. þaa lidit var fra hingatburd uors herra ihesu christi þusund flogur hundrut siótiger og þr(i)n ar. a lýtinghstaudum j tungusueit. þridiudagenn næsta epter johannes ante portam latinam¹⁾. vorum uær j hia sóúm ok heýrdum á ord ok handaband þessara manna af einne halfu magnus bonda benedictssonar. en af annare olafs grimssonar. skilldizst þat under þeirra handaband. ath adr nefndr magnus sellði fyrr nefndum olafue til fullrar eignar jorðina nantabw er liggur j tungusueit j mælifellþingum med aullum þeim gognum ok gæðum sem greindre jorðu fylger ok fylgt hefer ath fornu ok nyio ok hann vard fremst eigande ath med þessum ymmerkium. ath mælifellzá næðr fyrir sunnan ok sa grande sem geingur

¹⁾ D. e. 12. Mai.

fyrir sunnan beitenes. er áen hefer geingit ath fornu ok garðr fyrir ofan. enn lækur fyrir utan ok meður því jtaki ath mælifellzár ætti tueggja manada rekstur annat dægur j nefnda jord. annan á uetur enn annan á sumar ok hallda á sumar sudur með á j þokum ath skadlausum taudum ok eingium. enn nautabw ætte hier j moti vpp j mælifellzár jord tueggja manada rekstur ok beit bædi dægur á sumar aullu bwíe edur selfor ef þat uill helldr fram j mælifellzár jord suo leingi sem adr seiger ok elldi-vid sem selinu þarfuar. hier j mot gaf olafur með samþýcki konu sinar salbiargar gunnarsdottur. nefndum magnuse jordina hafralæk er liggur j adaldál j nes kirkiu sokn með bænhuss skýlld ok aullum þeim gognum ok gædum sem greindre jordu fylger ok fylgt hefer ath forno ok nyiu ok jordina halfa arskogh er liggur j árskogs kirkiu sokn með sama skilmala ok þar til fim hundrut ok gaf adrnefnr magnus þau kuit j sama handabandi. kynne ok af ath ganga jordin árskogur með laugum. þa skýlldi aptur gialldazst fimtan hundrut j annare jordu. skýllde huor nefndra manna suara lagha ríptingum fyrir þeim jordum sem sellt hafði. enn hallda huor sinum jordum til lagha. Ok til sanninda hier vm settum vier fyrrnefnder menn vor jncigli fyrir þetta bref scrifat j sama stad á lýtingstodum faustu-dagen næsta fyrir huitasunnu á sama ári sem fyr seiger.

628. 13. Júní 1473. á Rosthvalanesi.

TVEIR menn vidimera bréf Kristjáns Danakonungs hins fyrsta með því nafni frá 8. Apr. 1470 (Nr. 504), er hann sendi með Henriki Kepken.

AM. Apogr. 3570, optir transskripti frá 16. Júlí 1474, er þá var í bréfasafni Hólastóla, en nú er ekki í Biskupsskjalasafni; er með hendi séra Snorra Jónssonar.

Ok til sannenda at þetta bref er j sinne fulle makt með heilo oc oskaddo jncigle svo lydande ord fran ordo som forskriuit stendr þa hengiom vit joan otzason logrettu-

mann oc gisle bodversson vor jucigle firir þetta transkripat
bref er skrifuat var a rosthvalanesi anno domini 1473.º
lxx.º tertio sebato trinitatis.

629.

25. Júní 1473.

á Víðivöllum.

Dóma tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi á Hólum um á-
kæru biskups til Þorsteins Ormssonar um dómrof.

AM. Fasc. XX, 3, frumrit á skinni. Af 12 innsiglium eru 8 fyrir
bréfinu. — AM. Apogr. 3227.

bref vm þestein ormsson¹⁾.

Þath giorum uier þesteinu jonsson. jon broddason. þor-
le(i)fur magnusson. magnus jousson. sýgurdr þorlaksson. sig-
mundur steinþorsson. eirikur einarsson. nichulas þormodz-
son. ketill grimolfsson. biorn þosteinsou. þorgrimur jonsson
ok þoraren þordarson prestar hola biskups dæmis godvm
monnum viturligt med þessv voru opnv brefi ath þa er lid-
it var fra hingatburd vors herra jhesv christi þusund cccc
lxxº ok .iij. á. á. videwollvm j blondvhljfd j skagafirde
fostvdagen næsta epter jousmesso baptistæ æ almeuelligri
prestastefnu vorum vier j dom nefuder af vorum nadugum
herra ok andaligvm fodur herra olaf med guds nad biskup
á holum ath dæma vm þa akæru er biskupenn kærði til
þosteins ormssonar vm þat domrof sem hann hiellt ecki ok
dæmt var á flugumyre j haust ok domsbref þar vm giort
vt uisar. þess ok annars ath nefndur þosteinn ormson
skýlde koma med þat bref sem haun leit²⁾ lesa heima á
holum j vor firir krossmessv firir biskupenvm. vnder rett
rannsak.

Þui ath gvds nafue tilkolludv dæmdvm vier fyrskrif-
ader xij prestar. j fyrstv fyrnefudau þestein ormsson hier j
dag logliga firir kalladan ok stefnuna lavgliga. j annari
grein kom fyrir oss bref þosteins er hann leit²⁾ lesa fyrir

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi. ²⁾ Svo.

biskupenvm ok fyr skrifat stendur med þrimur jnciglum. þat fyrsta jnciglit er ecki bar saman vith brefit. var þat suarit af þrimur prestum sem þat sködudu ok ýferlasv. annat vard ecki lesit. þridia vard lesit. leizt oss ollum þat sama bref vera afskafningvr. Þui dæmdvm vier fir nefnt bref þosteins ormssonar onýtt ok ecki afl hafa hiedan fra. enn nefndan þostein skylldugan ath hallda domen epter þui sem dæmt var a flvgvmýre ok fyr skrifat stendur. jnnan siondar. enn vm þat domrof sem bisknpen kærði til þratt-nefndz þosteins sor hann týlftareid epter vornm dome ath hann hefði ecki falsat nie falsa latit þat sama bref sem hann bar fram vnder adr greint ransak. Þni dæmdvm vier opt nefndan þostein kuittañ vm fyrneft domrof.

var þessi vor domur vpp sagdur ok jn skriptis fram boren.

ok til sannenda hier vm settvm vier fyr nefnder xij prestar vor jncigle fyrir þetta domsbref skrifat j sama stad. dag ok dár sem fyr seigir.

630.

8. Júlí 1473.

í Galtarholti.

12. August 1475.

í Hjarðarholti.

SALOMON Einarsson fær hústrú Ólöfn Loptsdóttur fult og löglegt umboð um næstu þrenna tólf mánnði á öllum þeim peningum, sem hann átti hjá Einari Oddssyni, en Salomoni höfðu til erfða fallið eptir Sumarliða heitinn Gnömundsson, móðurföður sinn, en Ólöf skyldi fá Salomoni Hjarðarholt með tólf (sjö?) kúgildum og kapli, en öðrum peningum kirkjunnar skyldu þau skipta í helminga.

AM. Fasc. XX, 12, frumrit á skinni með tveim brákuðum innsiglum. Aftan á horn bréfsins hefir Árni ritað: „Fra torfa Jonssyni í Flatey“, en skafið það aprt út.

Vm Hiardarholt¹⁾.

Þat giorum wær gudmundr einarsson ok olafur kod-

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

ransson. biorn helgason ok þorlakur audunarson godum monnum witnrlegt med þessu woro opnu breff. á fimtudageñ næsta fyrir septem fratrum filiorum¹⁾ þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu christi M. cccc. lxx. ok iij ár j galltarhollte j stafholltz kirkiv sokn warum wær j hia sæum ok heyrðum a ord ok handaband þessara manna. hustru olofar loftzdottur af einne alfo enn salamons einars-sonar af annare at svo firir skildu at nefndr salamon feck adr nefndri kuinnn hustrv olofn loftzdottur fullt ok loglegt wmbod wm næstu þrenna xij manade á aullnm. þeim peningum sem hann atte hia einare oddzsyni enn fyrnefndum salamone hafde til erfda fallet efter sumarlida heiten gnd-mnndzson modrfandr sinn bæde a fanstn ok lausu á fridum peningum ok ofridum. kvikum peningum ok dauðum. huort sem þeir hefde helldr inn komet wnder adr nefndan einar ad láne edr leigu med anllum áwexte ok álangum sem á kynne ad seigiast medan fyr greindvm peningum hefur ranglega halldit werit. skyllde oftnefnd hustru olof loptzdotter wera reint²⁾ soknare ok heimtingarmadr allra þeirra fyr greindra peninga huort sem henne gagnadizt betur til eignar eda wmbods. j suodan mata at hyn³⁾ skyllde fa salamone jordina hiardarhollt ok þan xij⁴⁾ kvgillde ok kapal þar med sem kirkinne til heyrði enn aullum andrum peningum kvikum ok dauðum. fanstnm ok lavsum innstæðu ok ábata skylldu þan skipta j helminga med sier. Ok til sanninda hier wm settum wær fyrr nefnder menn wor innsigle fyrir þetta opit bref skrifat j hiardarhollte j stafholltz tungum manudagenn næsta fyrir assumpcio sancte marie uirginis. þa er lidit war fra hingatburd wors herra jhesu christi. M. cccc. lxx. ok fimm ár.

¹⁾ fratrem filiorum, skbr. ²⁾ Svo. ³⁾ hér er utstrykað at i frbr. ⁴⁾ eda: vij.

631.

11. Júlí 1473.

á Hólum.

SIGURÐR prestur Þorláksson og Kolli Magnússon lofa Ólafi biskupi á Hólum að gera upp á sinn eiginn kostnað kirkjuna í Asi í Hegranesi svo góða sem hún áður var, nema biskup skyldi leggja til sex hundruð, og taka þeir jörðina á leigu um þrjú ár.

AM. Fasc. XX, 6, frumrit á skiinni. Af þrem innsiglium er eitt dottið frá. — AM. Apogr. 3280.

bref vm ása j hægranesi¹⁾.

Þath giorum vier jon broddason. eirekur einarsson ok nicholas þormodsson prestar godum monnum viturligth med þessu voru brefi ath anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o langardagen næsta epter jons Messo baptiste²⁾ a videuollum j skagafirde a almenneligre prestastefnu vorum vier j hia saawm ok heyrðum á ord ok handaband virduligx herra. herra olaf med guds nóð biskup á holum af einne halfu. enn af annare sira sýgurdar þorlákssonar ok kolla magnussonar. ath suo firir skildu ath fyrnefnder menn sira sýgurður ok kolle lofudu adur nefndvm biskup olafue ath giora upp kirkiuna j ase j hægranesi suo goda sem hyn nar fyr med kluckur ok ornamentis sem fyr nar upp á sinn eigin kostnat ath ollu nema biskupen skýllde leggja til sex hundruð. toku þeir heima jordena ass vm iij ar næst epter komande ok skylldv þeir luka leigur ok landskullder ok hallda jordenne sem leigulida ber ath giora ok fyr hefer verit. kynne ok ath skie ath annars huors þeirra miste vith þa lofode sa ath hallda allañ fyrskrifadan skilmala sem epter lifde.

for þessi sattmale fram epter eñ³⁾ domurenn var dæmdur adur. voro hia þessum giorninge marger dande menn bædi lærdir ok leikir er þetta heyrdu.

ok til sannenda hier vm settum vier fyrnefnder menn vor jncigle fyrir þetta bref skrifat a holum j hialltadal sunnodagen næsta firir festvm diuisio⁴⁾ apostolorum. anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ D. e. 26. Júní. ³⁾ = er = at. ⁴⁾ Svo.

632. 7. August 1473. á Reykhólum.

ÞÓRÐR Sigurðsson selr, með samþykki Ingibjargar Haldórsdóttur konu sinnar, Gísla Filippussyni hálfan Haga á Barðströnd fyrir níutígi hundraða alls.

AM. Apogr. 1121, eptir frumriti frá Haga. „Sex eru þveingerner, enn vottarner eru ei nema fimm“ (AM). 1., 2. og 4. innsiglið var enn fyrir bréfinu. Á 2. innsigliinu stóð: „S. JOHANNI. GVDM. [ita evidenter]“.

Þat giorum uær sigurdr helgason. jou gunarsson. sigurdr ionsson. grimur branzson ok petur narfason godum monnum uiturligt med þesu uoru opnu brefi. at þar uorum uær hia sam ok heyrðum æ ord ok hand[a]band þesara manna. þordar sigurdzsonar af eine alfu en gisla filipusson-af anare med þesum kaupmala sem hier seiger at þordr sigurdzson seldi gisla filipussyne iordina halfa haga æ bardastrond med samþyki ingebiargar halldorsdo(t)tur konu hans ok do(t)tur hans sigridar med ollum þeim gognum ok gædum sem greindre halfri iordu fylger ok fylgt hefur at fornu ok nyo ok hann uard fremzt eigandi at. Enn hier j moti gaf gisli med samþyki ingebiargar eyoldsdo(t)tur konu hans. xl.¹⁾ hundraða .iiij. hundraða jord ok .xx. botn i patrefxirdi er ligr i saurbæiar kirkiusokn æ raudasandi ok þar til .xx. frid kugildi ok skip firir halft fiorda hundrat. kugildis hest ok þar til halft annat hundrad. ok skyllði adrnefndr gisli suara kirkiu reikningum. attv fyrnefnder menn þordr ok gisli at hallda greindum jordum til laga ok suara laga-riptingum huor æ sine jordu er keypt hafde. skyllði optnefndr gisli eiga allann rett ok sokn æ þui sem kirk(i)une hefur uanlaga uerit tilgiort eda rangliga firir henni haft eda halldit ok eigi er adr logligur sattmali æ gior.

for þesi giorningur fram i haga æ bardastrond olafsmessu enu seinne²⁾.

Og til sanninda hier um settium uær fyrnefnder menn uor insigli fyrer þetta iardar kaupsbref er skrifad uar a

¹⁾ „xl. extat“ (AM). ²⁾ Þ. e. 3. Aug.

reykholum æ reykh(i)anese laugardaginn næstan fyrer laurencius
 us Mesu þa er lidit uar fra hingat burd uors hera iehsu
 christi M.^o cccc.^o lxx. ok .iii. ar.

633.

11. August 1473. á Kvennabrekku.

ÁREIBARGERÐ og úrskurðr Sveins biskups í Skálholti um
 landamerki þess jarðarparts kirkjunnar í Snóksdal, sem er
 milli Þreskjaldar og Hamraenda.

AM. Apogr. 1434, eptir transskripti gerðu 20. Febrúar 1643 á Fella-
 enda í Dölum af Péttri Dórðarsyni og Jóni Björnsyni, en þeir rituðu
 eptir framriti bréfsins.

Vær Sueirñ med Gudz nad Biskup j skalholtti oc visi-
 tator ýfer allt Skalholtz Biskupzdæmi. Giorum godum monn-
 um kunnigt. med þessu voru opñu Brefi ad sub anno Gratie
 m^o cd lxx tertio jn festo sancti tiburcij martiris. sem vær
 vorum j vorri visitatione j breidafliardolum. Ridum vær
 med vorum prestum og morgum odrum dande monnum a
 þau landamerki sem maldagabækur vorrar kirkiu j skal-
 holtti vtvisa ad vera skuli j millum þess jarðarpartz sem
 kirkiñ j Snoxdal a. j millum þreskielldar oc hamrenda
 jardar. leyst ollum med einu samþicki epter þeim profum
 oc skilríkjium sem þar komu fram. ad það sama hollt. sem
 næst er fyrir austañ grænu toptt muni vera sa leirmuli
 sem greinder mældagar tilvisa. ad landamerki sie med sion-
 hendingu fram j midd j millum greindz jarðarpartz oc fyrr-
 nefndrar hamrenda jardar. Þui fyrirbiodum vær stryðliga
 vnder fullt forbod og bannz þjnu ollum oc sierhuorium
 Bædi lærdum og leikum ad Biuara sig nockud med fyrr-
 nefndan jardar part j millum adur greindra takmarka þres-
 skialldar oc leirmula. nema med minni oc samþicki þess
 sem helldur kirkiuna j snoxdal og hennar peninga.

Og til sanninda hier vm. settum vær vort jnncigli fyrir
 þetta Bref. skrifad a kuennabrecku j greindri sueit. a sama
 degi og ari sem fyrr seiger.

634.

28. August 1473.

í Vatnsfirði.

ÚRSKURÐAR og skoðunargerð Sveins biskups í Skálholti, með ráði þriggja presta og þriggja leikmanna, um skóg Vatnsfjarðarkirkju á Tjarnarnesi, sem henni er eignaðr í Vilkinsmáldaga.

AM. Apogr. 901 „Ex origin. Vatzfiord. accuraté“. Á þessu bréfi segir Árni sig minni („1710 in Julio“), að eé sama og hönd og á með-mælaþréfinu með Stepháni Jónssyni ^{28/8} 1472—^{28/8} 1476, Nr. 589.

Vær sueinn með guds nad biskup j skalholtti ok visitator yfer allt skalholttz biskupsdæmi giorum godum monnum kunnighth með þessu voru opnu brefi at vær haufum siet yferlesit ok giorla skodad maldaga kirkiunnar j uatzfirði j maldagabok heilagrar skalholtzkirkju sem giort hefer biskup vilkin vorr fornerare godrar minningar j huerium suo stod skrifad j medal annara greina ath kirikian j vatzfirði a skogarhogg a tiarnarnesi¹⁾ suo sem vill ok þriar vætter skarpra fiska huert missere j skalavik. Suo ok nefndum vær til þessa presta vors biskupsdæmiss sira lopt filippusson sira brand teitzson ok sira stephan jonsson ok þria skiallega leikmen. sölmund ellendzson. olaf michelsson ok gisla gudmundzson sama biskupsdæmiss ath sia heyra ok innuirduliga ath skoda greindan maldaga adrnefndrar kirkiu j vatzfirde suo ok at skoda saumuleidiss huersu landzlegi var höttat a fyrrsogdu tiarnarnesi. saum vær þar eingin likende til at frame a þui sama nese hefði nockurn tima skogur verit. heldr saum vær allér ath skogurinn var ok verith hafdi vppe j fiallzhlidinne fyrir ofan adr greint tiarnarnes. Nu saker þess at greindr sira loptr lagdi vnder vorn dom edr orskurd ok þeirra presta ok leikmanna sem vær kölludum til með oss at skoda þetta mal vpp a fyrsagdrar vatzfiardar kirkiu negna ok þorleifs biornssonar allt þat tilkall sem opt greind vatzfiardarkirkia hafði til fyrsagdz skogarhoggs a tiarnarnesi. suo ok somuleidiss lagdi einar

¹⁾ „Tiarnarnes þetta liggur milli Langabols og Arngerðareyrar. mille þessarra iarda landamerkia“ (AM.).

Jonsson vnder vorn dom edr vrskurd ok greindra presta ok leikmanna sitt mal þar vm er þa bio a laugaboli j isafirði ok atte part j þeirre somu jordu. Þui at sno profudu ok firir oss komnu ad heilags anda nad til kalladre dæmdum vær ok vrskurdudum med rædi ok samþycke fyrr nefndra presta ok leikmanna kirkiunne j vatzfirde opptskrifat skogarhogg til æfenligrar eignar eiga at vera beint vpp j fiállzhlidinne af nesinu þui sama sionhending vpp vr þeirre víjk sem næst er jnn fra tittnefndu nesi ok þar vpp j hinu efztu fiállz brun sem þar ma næst sia. ok suo langt takmark vt fra hinum fremzta odda a tittnefndu tiarnarnesi sem er jnn j greinda víjk fra þeim sama odda ok þadan somuleidiss sionhending vpp j fyrsagda fiállzbrun. Jtem samþyckium vær greindan maldaga þrattnefndrar kirkfu j vatzfirde med ollum sinum greinnum ok artic(u)lis.

Ok til sannenda hier vm settum vær vort jnnsigle med fyrnefndra presta ok leikmanna jnnsiglnm fyrir þetta domsbref skrifat j vatzfirde j isafirde laugardaginn jnfra octauos assumptionis beate marie virginis anno domini. M^o. cd.^o lxx.^o terció.

635.

31. August 1473.

á Ærlæk.

4. Janúar 1474.

Jón Ólason selr Kolbeini presti Ingimundarsyni, heilagri Hólakirkju til eignar, þrjú hundruð í Núpi í Öxarfirði fyrir fimm hundruð, og kvittar um andvirðið.

AM. Fasc. XX, 8, frumrit á skiani. Af fimm innsiglum eru tvö fyrir bréfinu. — AM. Apogr. 8282.

bref vm nup j avxarfjord¹).

Þath giorum uier magnus ionsson. ion jslciksson. gisli þorualldzsson. gudmundr jonsson og bergnr þorarenssoon godum monnum uiturligt med þessu vorv opnv brefi ath þa

¹) Utan á bréfinu með fornri hendi.

er lided var fra hingadburd uors herra jhesu christi þus-
 hund flogur hundrut. sjautiger og þriu ar. þridiadagin nesta
 epter augustinus messu æ erlæk j auxarfirde voru uier j hia
 saum og heyrðvm æ ord og handaband þessara manna kol-
 beins prestzs jngemundarsonar er þa hafde vmbod ýfer
 hellagrar holakirkiv peningum j þingeyjarþingi fyrir nordan
 mýrarkvísl og jons olasonar at suo fyrir skildu ad adr
 nefndr jon sælde fyr nefndum kolbeiene¹⁾ prest heilagri
 holakirkiu til fullrar eignar og frials forredes þriu hundrud
 j jordune nupi er liggur j auxarfirde j skinnæstadaa kirkiu-
 sokn med þeim gaugnum og gedum er greindum jardar
 parti hefer fylgt ath fornu og nýu. hier j moti gaf fyr-
 skrifadr kolbeirn prestur optnefndvm jone olasýne fimm
 hundrud af holæ kirkiu peningvm. medkendezst fyrnef(n)d-
 ur jon þa þar fyrir oss ath hann hefde þessi greind fim
 hundrud ut tekid og upp borid af optnefndum kolbeine
 prest ingemundarsýne sem honum uel anegde og tittnefndr
 jon olason gaf og giorde þa med handabande þrattnefndan
 sira kolbein aurlungis kuittan og akerrvlausan um greint
 jardar verd æ heilagrar holæ kirkiu uegna og sinna. ætti
 greindr jon ath suara lagaríptingum æ saugdum jardarparti
 en umbosmenn¹⁾ heilagrar holakirkiu hallda til laga.

samþykkti þorlaug arnadotter eigenkona titt nefndzs jons
 olasonar þetta kaup og jardar saulu med handa bande.

Óg til sannenda hier um ættum uier fyrnefnder menn
 vor incigli firir þetta jardar kaups bref er giort nar æ
 erlæk j auxarfirde þridiu dagin næsta fyrir ephiphanie do-
 mini ari sidar en fyr seiger.

636.

5. September 1473.

undir Fell.

ÞÓRÐR Magnússon selr Andrésí Guðmundssyni jörðina Smá-
 hamra í Steingrímsfirði með tilgreindum reka og landeign.

¹⁾ Svo.

Landsbókasafn 389. 4to, bls. 224—226, með hendi síra Markúsar Snæbjörnssonar í Flatey 1757, og segist hann rita þau bréf, sem þetta er á meðal, „sumpart“ eptir „eiginhenduglega undirskrifuðum og forsigluðum, sumpart af sál. sýslumanninum Ormi Dadaasyni títskrifuðum og verifíceruðum, samt fidimeruðum af sáluga prófastinum í Barðastrandar-sýslu síra Eyreki Thorsteinsyni og nú enn lifandi sýslumanni í Stranda-sýslu Einari Magnússyni, Exscriptis“.

Um Smðhamra í Steingrímsfirði.

Þat giorum vær Sera Gunnstein Asgrímsson sera Oddr Sveinsson og Sera Ari Steinsson prestar godum monnum viturlegt með þessa vðru opnu brefi að þú er lidit var frá hingaburdi vorz Herra Jesu Christi þushundrud cccc siautiger og iij ðr í kirkiunne í Tungu í steingrímsfirði fimtugaginn næsta efter apostolorum Petri et Pauli¹⁾ vorum vær í hið. sðum og haurðum²⁾ ð ord og handaband þessara manna. af einni alfu Andres Gudmundssonar enn af annari Þordar Magnússonar að so fyrer skildu. að fyrrnefndr Þordr Magnússon sellði ðdrgreindum Andresi gudmundssyni jorðina alla Smðhamra er liggr í Steingrímsfirði í Fells kyrkiu sökñ með ollum þeim gognum og gæðum. sem greindri jorðu fylgde og fylgt hefði at fornu og nyu. eftir því fremsta sem hann hefði hennar Eigandi ordit með ollum Reka í millum Geitalækjar og Karhafnar. enn landeign alla í millum Geitalækjar og Feyskialækjar so langt sem þau vötn drægi frá fialli og til fiðru. frá Skóndlargili. Lysti Þordr Magnússon því. at hann sellði oftnefndum Andresi sierlega Jórðena Smðhamra til æfeñlegrar eignar. eftir því fremsta sem honum hefði til Erfða fallid. eftir Olaf heitinn Þordarson skilgetinn son sinn. enn halfa sellði hann honum með fullu og ollu upplagi og samþycki Illuga Þordarsonar sonar sins. því þrattnefndr Þordr listi að Illugi sonr sinn hefði longu fengid sier til fullrar Eignar sinn bluta í Smðhómrum. að Þordr fadir hanz skylde meiga langlega selia og af giðra er hann villdi. og hann skylde þad allðregi brigða. Hier í moti gaf tittnefndr Andres Gudmunds-

¹⁾ D. e. 1. Jáli. ²⁾ Svo.

son Þordi Magnussyni mót allri Jordenne Smðhómrum tvituga vod. og á með lambi og skyldu gialldaz þá um haustid og ij gellðfiðr kugillde at vori komanda og mál-nytu kugillde. og gellðfiðr kugillde á þridia vori. og þar til x aura i ollum peningum. Skyldu tittnefndr Þodr Magnussen svara lagariftingum á oftgreindri jördu. enn þráttnefndr Andres Gudmundsson hallda til laga. atti og oftnefndr Andres at sier að taka tittnefnda jörd Smðhamra þegar upp a stadinu á hinu sama vori og æfulega eignast. Ok til sanninda her um. heingium vær fyrrnefndir prestar vor innsigli fyrer þetta jardarkaupzbref. er skrifad var undir Felli i Kollafirði sunnudæginn næsta fyrer Nativitas sancte Marie á sama ari og fyrr segir¹).

637.

22. September 1473. á Grýtubakka.

EYVINDR Eyvindsson selr Eyjólfu bónda Arnfinnssyni, með samþykki Sölva Jónssonar, til fullrar eignar jörðina Skarðsdal með kotinu Leyningi i Siglufirði fyrir fjórtán hundruð i lausafé.

AM. Fasc. XX, 5, frumrit á skinni með öllum (þrem) innsiglium. Á síðasta innsigliþvenginn er nokkuð ritað; þetta má þar vist lesa: Bratt var budla do(tt)er“, og er það upphaf að visu. — AM. Apogr. 3229.

Brief um skardsdal med kotenu leininge
j Siglufirde²).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda vilialmur finzson. bauduar andresson oc árne sigurdzson quediu gudz oc sina kunnictt giorandi med þessu vóru opno brefui. að þa er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi. M. cd. lxx. oc. líí ár. á hreidarstaudum j suarfadardal. faustudagin næstan firir mariomessodag

¹) Aþtan við afskriftina stendr: „Brefid var orotid og oskafid, og að öllu falzlaust, með undirhangandi þremr innsiglium, þeirra sem fyrer brefid eru i aundverdu skrifadir, sem ásamt brefinu voru vel læsileg, heil og obrotið að mestu“. ²) Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

sidarri¹⁾. vorum vær j hia sóm oc heýrdum a ordh oc handaband þessara manna eýiolfs bonda aþfinzsonar af einni álfuo. en eýuindar eýuinzsonar af annarri med þessum skilmála at greindr eýuindr selldi nefndum eýiolfui med samþýcki oc handabandi sálua jonssonar til fullrar eignar jorðina skarzdal med kotiuo leyningi er þar hefer med fylggt. stendr þessi iord j siglufirdi j siglunes kirkiu sokn. selldi hann þessa iord jtarlulavsá med ollum þeim gægunum oc gædum er greindri iordu fylger oc fylktt hefuer at fornu oc nýio oc hann mótti framarst med lægum selia. en her j mótt á fyr nefndur eýiolfur at giallda xiiii hundrut. vij malnýtu kugildi oc vij hundrvt j þarfligum peningum. Skal optnefndr eýuindr suara lagaríptingum ef nockur vill ákæra enn titt nefndr eýiolfur halldi aður nefndri iordu til laga.

Oc til sanninda hier vm settum vær fyrr skrifader menn vor inscigli fyrir þetta kaupbref er giorrt var á grýtubacka j hafðahuerfui miduikodagin næstan fyrir Michælsmessu dag á hinu sama ári sem fyr segir.

638. 30. September 1473. á Grýtubakka.

STEINGRÍME Ísleifsson selr Eyjólfu bónda Arnfinnssyni fjórðunginn í Grenivík í Höfahverfi, ásamt skógarparti, skemmu, nausti á sjóarbakka og skipstöðu í Þernuskerlandi fyrir „eitt gott þing propiciatorium forgylt, er vegr vart fjórar merkr“.

AM. Apogr. 4069 „Ex originali“ með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna. „Brefed er á kálfakinn, hafa vered fyrer 4. Jnnsigle, er epter eitt og brot af öðru og tveir þveinger lauser“ (J. M.).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda þorkell þorkelsson. oblaur sigmundzson. ion oddzson oc ion sigurdzson. quediu gudz oc sína kunnict giorandi med þessu voru opno brefui. ad sub anno gracie M.^o cd.^o lxx.^o iij.^o æ grytubacka j hafðahuerfui þridiudagin næstan firir festum

¹⁾ D. s. 3. Sept.

sancte Michael[is] archangeli¹⁾. vórum vær j hia sœm oc heyrdum ðá ord oc handaband þessara manna eyiolfs bonda annfinzsonar af einni ðúlfuo enn af annarri steingrims isleifssonar med þessum skilmala at fyrrgreindur steingrimnr selldi ðádrnefndum eyiolfni til fullrar eignar fiordnngin j iordunni greniuik er liggr j grýtubacka kirkin sokn med ollum þeim gognum oc gædum er greindum iardar part fylger oc fylgt hefer at fornu oc nyio oc hann varð fremst eigandi at. lagdi steingrimnr þetta til iardar parts þessa skogar part þann er hann keypti af ðárna signrdzsýni oc stendnr i bordatiannar landeign. eina skemmn firir sunnan kirkiu j greniuik þar med eitt naust ðá siofarbacka oc skipstavn a þennnskers landi. En her j mot a eyiolfur bondi at giallda eitt gott þing propiciatorium forgyllt oc vegur vart .iiij. merkur oc er þa allt golldit firir greindan iardar part. En ef suo kann til bera at herra Einar aboti ðá munkapnerðá vill ei kapa med þui verdi sem þratnefndum steingrimi likar vel þa lofadi optnefndur eyiolfnr at giallda honum .x. málnytñ kugilldi. v. gelldfiar kugilldi. oc þar til .ij. hundrnt. Skal tittnefndr steingrimnr suara lagaríptingnum ðá ðádrnefndum iardar part ef nockur vill ðákæra. En eyiolfur bondi annfinzson hallda til laga.

Oc til sanninda her vm settum vær fyrrskrifader menn vór inscigli firir þetta bref er skrifuat var sancte ieronimi dag sanctissimi presbyteri j sama stad oc ðári sem fyrr segir.

639.

1. Október 1473.

í Skálholti.

SVEINN bisknp í Skálholti kvittar Jón Jónsson (ranðkoll) af brytastarfs reikningi Skálholtsstaðar.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 10. Frumrit á skinni; innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 2489, með hendi Árna Magnússonar „Ex origin- Scalholt. accuratissime“.

¹⁾ D. e. 28. Sept.

knittanarbref raudkollz fyrir brytastarfi

Anno 1473.

Vær sueinn með guds náð biskup j skalholtti ok visitator yfer allt skalholttz biskupsdæmi giorum godum monnum kunnigth með þessu voru opnu brefi at jon jonsson sem kalladr er randkollr. hefer giort oss ok vorum radzmanne j skalholtti fullan ok allan reikningsskap af þni brytastarfi sem hann hefer haft a stadnum j skalholtti sem oss vel anæger. Þui giorum vær greindan jon öllvngiss kuittan ok akiærulansañ fyrer oss ok öllum vorum efterkomendum kirkiunnar formonnum. Ok til sannenda hier vm settum vær vort junsigle fyrer þetta kuittunarbref skrifat j skalholtti jn die depositionis sancti germani episcopi et confessoris anno domini. M.º cd.º lxx.º tercio.

640.

2. Október 1473.

á Grund.

VITNISBURÐER fjögurra manna, að Sumarliði Eiríksson lýsti Svein son sinn lögarka eptir Eirík Loftsson og sig löglegan fjárhaldsmann hans, og fyrirbað hverjum manni í að setjast eða að sér að taka þessa peninga.

AM. Fasc. XX, 13, framrit á skinni. Af fjórum innsiglium eru nú tvö eptir. — AM. Apogr. 549. Frambréfið hafði Árni feingið frá Halldóri sýslumanni Einarssyni.

Þath giorum við jon sigurdarson. jon þorlaksson. arnfinur jonsson ok biorn jonsson godum monnum kunnigt með þessu noru brefi ath þa er lided var fra hingatburd vors herra jhesu christi þushnd flogur hundrud siantiger ok þriu ar manudagin næsta firir mathiasmessu¹⁾ a grund j eyiafirði vorum vier j hia ok heyrðum æ ath sumarlide eireksson lysti snein son sinn langarfa efter eirek loftzson. en sig langligan hans fjárhaldzmann æ aullnm þeim peningum sem efter fyrgreindan eirek hefði fallit fridum ok ofridum faustum ok lausum. Sno ok fyrirbaud hann huerinn monn-

¹⁾ D. e. 22. Febr.

um j þeim at sitia edr ad sier ath taka adgreinda peninga vtan hans væri lof edr leyfi til. Svo ok lagdi adgreindr sumarlíde dom fyrir optnefnda peninga alla samt þa er efter þratt nefnan eirek hafa fallit.

Ok til sanenda hier vm settum vier fyrnefnder menn uor insigli firir þetta vitnisburðarbref skrifat messudag heilags leutegari j sama stad ok ari sem fyr seger.

641.

5. Október 1473.

á Grýtubakka.

STEINGRÍMR Ísleifsson selr Einari bróður sínum ábóta á Munkaþvera propiciatorium með silfr forgyllt, er vegr vart fjórar merkr, klaustrinu til eignar, fyrir tíu málnytukúgildi og fimm geldfjárkúgildi, tvítuga vóð, tvær stikur klæðis og tvo klyppinga á ári meðan fimm hundruð sé ólukt af skulddinni.

AM. Fasc. XX, 10, framrit á skinni. Bæði innsiglin eru fyrir bréfinu, en hrákuð. — AM. Apogr. 3010.

kavpbref vm propiciatorivm¹⁾.

Þat giorum vid oblandr sigmundzson oc ion sigurdzson godum monnum kunnict með þessu ockru opno brefui ad vid vorum þar j hia sáum oc heyrðum á ord oc handaband þessarra manna herra ábota einars með gudz náð abota á munkaþvera oc steingrims ísleifssonar broður hans með suo felldum skildaga at nefndur steingrimr selldi greindvm herra einari ábota eitt propiciatorium með silfur forgyllt oc vegur íij merkr vartt klaustrino til heids oc sændar oc til fullrar eignar. Enn hier j mot lofadi herra einar áboti honum at giallda .x. málnýtu kugilldi oc .v. gellðfiar kugilldi oc giallda efter vórlagi nær sem hann vill wt taka, oc hier til tuituga vóð íj stikur klæðis oc íj. klyppinga vpp á huertt ár æ meðan .v. hundrvt standa efter af áðr greindum peñingum oluctt. Oc til sanninda her vm

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

settum vid fyrr skrifadir menn ockr ínsigli firir þetta bref er giortt var á grýtubacka j haufdahuerfui þridindagin næsta firir sancte fidesdagh virginis et martiris. anno domini. M^o. cd^o lxx^o iij^o.

642.

4. Nóvember 1473.

á Hólum.

VITNISBURÐR Kolla Magnússonar um teiginn milli „Hóla“ og Reykjarhóls í Fljótum, að hann hafi fylgt „Hólum“ meir en upp á tuttugu ár.

AM. Fasc. XX, I, frumrit á skinni. Innsiglið er fyrir, en brákað.
— AM. Apogr. 8225.

bref vm jordena hol j fliotum¹⁾.

Dath giorer ek kolli magnusson godum monnum viturligt med þessu mino brefi ath ek medkennumzst ath þan teiguren²⁾ sem liggur j millum hola j fliotum er holastadr á. ok reykiarhols j holltzþingum hefi ek heyrð eignadan hola stadar jordu fyr nefndum holum³⁾ meir enn upp á .xx. vetur. suo ok firirbaud ek þorualldi jonssyni þa ek hafdi holastadar vmbod j fliotum ath yrkia eda sier ath nyta fyrskrifadan teigh nema hann sýnde med logum ath hann ætti hann. voru hier hia þorsteinn magnusson ok jllughi helgason ok marger adrer dandé menn sem þetta heyrdu. Suo ok sagdi arne hauskaulldzson mier ath hann hefði ecki sellt fyrnefndum þorualldi jonssyni þenna teigh med jordunne reykiarholi þui hann sagdizst ecki vita huort hon ætti hann eda eigi. lysti hann þessu fyrir mier j storustofvne á holum j nærveru biskupsens ok margra annarra godra manna. ok hier epter vil ek sueria ef þurfua þiker. Ok til sannenda hier vm setta ek mitt jncigle fyrir þetta bref skrifat æ holum j hialltadal [miduikudagin³⁾ næsta fyrir marteins M^ossu anno domini M^o cd^o lxx^o iij^o.

¹⁾ Utan á bréfinu með gamalli hendi. ²⁾ Svo. ³⁾ [skafið.

643.

4. Nóvember 1473.

á Hólum.

Jón Þórðarson vottar, að hann hafi heyrt teiginn milli „Hóla“ og Reykjarhóls í Fljótum, er Hólastaðr á, eignaðan „Hólum“ meir en í þrjátígi vetra.

AM. Fasc. XX, 2, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3226.

Vitnesburður vm hól j flíotum¹⁾.

Þath gíorer ek jon þordarson godum monnum vitur-
lighth med þessu mino brefi. ath ek medkennvmzst þat ath
ek hefi heýrt eignadan holum j flíotum er holastadar á
þann teigen er liggur j millum reykiarhols ok hola j holltz-
þingum upp á þriatige vetra. suo ok bio ek á fyrnefndum
reykiarholi xij manudu enn biorn þorleifsson atti þa reyki-
arhol ok var þa adurnefndur teigur eignadur holum hola-
stadar jordu ok suo hieilt ek þa. er sidan vel halfur þride
togur vetra. ok þetta hefi ek heýrt af morgum monnum
talat. ok hier epter uil ek sueria ef þurfa þiker. Ok til
sannenda hier um setti ek mitt jncigle fyrir þetta bref
skrifat á holum j hialltadal miduikudagen næsta firir mar-
teins Oessv anno domini O^o cd^o lxx^o iij^o.

644.

27. Nóvember 1473. á Grund í Eyjafirði.

SUMARLEIÞI Eiriksson fær og geldr Þorleifi Björnssyni til
fullrar eignar jörðina Stóradal undir Eyjafjöllum og selr það
meira var fyrir fulla peninga.

AM. Fasc. XXIV, 12, frumrit á skinni. Öll innsiglin eru döttin frá.
— Apogr. 5511. Bréf þetta er í bréfaregistri Grunnavíkr-Jóns ranglega
sett við ár 1479, og aptan á bréfið er ritað ártalið 1479 með hendi
frá 18. öld.

Dat gíorum ner eigel grimsson narfi gudmu(n)dzson
eyolfur boduarsson godum monnum kunickt med þessu uorv
optnu brefi. at þar uorum uær i hia saum ok heýrdum á

¹⁾ Utan á bréfinn með hendi frá 17. öld.

ord ok handaband þesara manna þorleifs biornssonar ok sumarlida eirexson(ar) af anari alfu. þat falz ok skildiz under þeira handabandi. at fyr nefndr sumarlidi galtt ok feck þorleifi biornsyni til fullrar eignar iordina storadal under eyafiollum ok seldi þa þat meira var fyrir fulla peninga med aullum þeim gognum ok gædum sem greindri iordu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyiu ok hans fader uard fremz eigandi at ok alla sockn á heni at eiga huer heni heldi rangliga. kyni suo ske at iordin dalur gengi af med langum þa skyldi fyrnefndur þorleifur eignaz þa peninga sem fyrir dal hefði komit. ok til sanenda her nm settu vær fyr nefnder men uor jncigli fyrir þetta uittnisburdar-bref skrifat var á grund i eyafirdi laugardagin næsta fyrir andresmessu þa er lidit nar fra hingatburd uors hera jhesu christi þusund flogur hundrut siotiger ok ííí ar.

645. 9. December 1473. á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum setr Jón prest Snorrason af kjól og kalli fyrir manndrápsáburð, áverka við prest, rán og gripdeildir, óhlýðni, ill orð og verk, og hótar að bannfæra hann.

AM. Pasc. XX, 9, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 8283.

bref vīm hridiu Verk Sera Jons Snorrasonar¹⁾.

Vij olaf med guds náð biskup á holum giorum godum monnum vitarlighth med þessu voru brefi ath saker þess ath sira Jon snorrason hefer haft sikh j morgvum osnarligum giorningum hier j landit j mote rettenum sem ongvum presti berr ath giora sem fyrst er ath hann er boren tueimur mandrapum enn alldre uiliat hreinsa sikh nie skira epter kirkiunnar logum hier firir sem honum bæri. J annari grein er hann hefer hogguit vorn prest til blods sira þorar-

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

én á fagranesi fyrir longu ok aldre lausn þar fyrir tekit-
 vtan haft sigh verr sidan með þui at hann hefer messat ok
 annat guds embætti flutt j þessv banz verki þui epter kirki-
 unar logum erv þeir j papans banne sem presta sla sak-
 lansa til blods með anfund ok jllzkn. J þridin grein hefer
 hann leingi farit gripande ok rænande sem einn vikingur
 vm jsland sem oss er sagth ok þetta eth sama hefer hann
 giort oss ok heilagre hola kirkin ath hann greip ok rænti
 firir sunnan á nesino tneimur koplum wr vorri lest nu j
 sumar ok halldit þeim oss til skada ok heilagre holakirkin
 j ongu voro frelsi. j fullu banne af sialfs sins verki. J
 fiordu grein hefer hann verit oss ohlyden með ord ok verk
 j ollum stodum j fullri þriozsko ok jllzsko sem eingin dandi
 mañ sem eingin prestnr skýlði giora j mote sinom biskupe.
 hofum víj þetta reynt ok vmdregit þolinmodligha með hann
 upp á morgh árr með þeim fleirum soknm sem víj mnn-
 um ecki ath skrifa nn ath sinne. hofum víj alltíjd vænt
 betringh af honum en hyn hefer aldre fram komit. vtan
 hann hefer helldur vesnat j ollum hlutum ok ecki bætt vm
 sidan vort forbodsbref var lesit yfer honum þui hann kom
 heim til hola ok deillde vpp á oss ok gaf oss vond ord ok
 villde ongua hlydne syna helldnr hardnat j sinne þriozsko
 ok jllzsko enn víj budum honum bædi skript ok lansn fyrir
 sin brot. vilinum víj þetta ongualeidiss leingur þola þui firir
 þessar saker ok adrar fleiri setinum víj hann vt af officio ok
 beneficio ok af guds embætti ok ollnm sinom prestligum
 heidre ok wt af heilagre kirkin ok olln(m) hennar sacra-
 mentis. fyrirbidande ollum prestnm ath sýngia edur lesa
 yfer adurnefndnm sira jone snorrasyni ednr honum nockra
 guds þionustu ath veita. Suo ok setium víj hann vt af
 samneyti allra kristenna mana. firbidandi hneriom manne
 lærdum ok leikum ath hysa hann edr hallda edur honum
 nockurn styrk ath veita þui níj vilium vara alla menn with
 ath þeir fordizst opt nefndan sira jon sem þer vilit ford-
 azst reide guds. þar til sem hann geingur til hlydne vit
 oss ok heilagha kirkin ok bæter sin brot. Enn ef hann vill
 enn leingur þriozskast ok hardna j sinne jllzsku þa skulum

vij sýngia hann j bann j heilagre kirkiu med vorum prest-
um ok klerkum med hringdum kluckum ok stejptum kert-
um epter þui sem kirkiunnar logh vtvisa. Biodum vij vor-
um diakna þorbergi steffanssyni vnder hlydne ok banz pino
ath lesa þetta vort bref hier vm skagafjord suo hatt ath
huer madur meggi þar hejra ef þeir vilia allz stadar þar
sem hann kann til¹⁾ ath koma. ok fær oss þetta vort bref
jgen til sanz vitnisburdar hier vm ath þu hafer þetta vort
bod trvliga giort.

Ok til sannenda hier vm heingium vij (vort) jncigle firir
þetta bref skrifat a holum j hialltadal fimtvdagen næsta
epter conceptionem sancte marie virginis. anno domini m^o
cd^o lxx^o iij^o.

646. 11. December 1473. á Kirkjubóll.

VITNISBURÐR Teits Magnússonar, að Magnús Hallsson hafi
búið í Hjarðardal í Önundarfirði og átt þá jörð.

AM. Fasc. XX, 15, frumrit á skinni. Innsiglið er enn fyrir bréfinu.

Vitnisburður vni Hiardardal í Önundarfirde²⁾.

Þat giorir eg teitur magnusson godum monnum kunn-
igt med þessu minu opnu brefui ad eg hefui handfest hall-
dori hakunarsyni suo latanda vittnisburd ad eg uissa magn-
us hallson buð j hiardardal enum ytra j aunundarfirdi er
liggr j hollz kirkiu sokn og tiundadi³⁾ sier og sina eign
hiellt og eingin ækærði suo ad eg uissa. Suo og uissa eg
ad adur greindr magnus gallt halli sýni sinum segstan
hundrut og .xx. j adur greindri jordu hiardardal. lýsti og
fyrnefndr magnus ad þa stodu epter .xij. hundrud j fasta
eign vegna adr nefndz hallz sonar sins. tok og fyrgreindr
hallr þau tolf hvndrut af oskiptum arfui upp j adr greinda
jord epter magnus hallson födr sinn latin. voru þa epter

¹⁾ máð og áfast: kann. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld
³⁾ tiundada, frbr.

flogur hundrnt og .xx. j oppt greindri jorðn er erfingium fíell til erfða þeim sy(s)kinnm er suo hietu hallar. gíslí. þorðr og herðis. jorun og olof epter opptnefndan magnus fautr sinn. toku þau anll jafnan arf epter retrri tiltaulu or adr greindum jardarparti. Enn þau atta hundrut og .xl. er hallr eignaðízt j jorðunni ad auk annarra skipta, gullduzt honum fyrer sinn modrarf. Og til sanninda hier nm setta eg mitt jnsigli fyrer þetta uittnisburðar bref er skrifnat var á kirkiuboli j ualþiofsdal j aunundarfirði laugardagin næsta fyrer magnusmessu á jolafaustu: þa er lidit nar fra hinga(d)-burð uors herra jhesu christi þusund flogur hundrnt snotiger og þriu ær.

647.

1473.

BJARNI Ívarsson gefr klaustrinn á Munkaðverá og jungfrú Mariu messubók, er Jón Þorláksson hafði ritað, og skilr sér lann af Marín annars heims, þegar honum ligr mest á.

AM. 80. 8vo, ritað á milli linanna með rauðu letri á blað í arkabroti úr latínskri nótnasaungebók. Þar með fylgir afakript Árna Magnússonar. Útgefið af Kr. Kálund í Smaastrykker udgivað af Samf. til udg. af gl. nord. literatur Nr. 6, bls. 127—80 (En kontrakt með jomfru Marie).

Jon þorlaksson¹⁾ hefir skrifat þessa bok. En hana liet giora biarni son junkæra Juars holms. og hann gaf hana J[u]ngfru Mariu ad munkaðnera með þeim skilmala ad þau laun sem Maria uill honum unna hier fyrer. uill hann annars heims hafa þa honum ligr mest á [og] hans sal uardar mestu og allra þeirra hans naunga sem hun uill at þessa nioti. hefir fyrr skrifadr biarne lyst þessa bok fysta enn hann bio aa medalfelli j kios sudnr.

þa uar einar aboti a munkaðnera.

biskup olafur a holum.

biskup sueinn j skálaholte.

¹⁾ D. e. Jón Þorláksson á Hóll í Bolungarvík, sem hélt við Solveigu Björnsdóttur.

kong kristofur¹⁾ yfir noregi suiariki og danmark.
 Anno domini. M. quadringentesimo septuagesimo tercio.
 bidit fyrer biarna munkar.

648.

3. Janúar 1474.

á Hólum.

VITNISBURÐUR Þorvalds Þorfinnssonar um teiginn milli „Hóla“
 og Reykjarhóls í Fljótum, er Þorvaldr Jónsson hafði undir
 sig tekið.

AM. Apogr. 3583a, að því er virðist optir frumriti, heldr en kopiu-
 bók Dorláks biskups af Hólastaðarbréfum 1641—42 (Bisk. 3. Fol.).

Þath giore ec Þoruadr Þorfinsson godum monnum uit-
 urligt med þessu minn brefi ath ec leigdi upp æ ix xij
 mannde holastadar jord er heiter j holum j fliotum j hollz
 kirkin sokn med ollum þeim gognm og giædum sem leign-
 lida bar ath hafa enn þorualldur jonsson af reykiarhole
 greip og tok fyrer mier minn leigumala vpp æ aull arin j
 aungu minn frelsi og skar þar torb og liet þar sla hey og
 beitti j minu forbode. Sno og eigi sidr lysti jon gudmundz-
 son fyrer mier þa hann bio j holum uel npp æ .u. xij man-
 nde ath hann hefdi lied bodnare eyiolffssyne þann teigin til
 at sla er þorualldr þickest nu eiga og fann þa eingin ath
 og heyarde ec sigurd augmundzson og elldiarn stufsson lysa
 þui at þa þeir byggu æ reykiarhole. hofdu þeir alldri þenn-
 an teig þui þeir uogudu alldre at setia sinn steck nær en
 fyrer ntan merkigardin.

Og til sannenda hier um set ec mitt jncigle fyrer þetta
 bref skrifad æ holum j hialltadal tiunda dag j iolum anno
 domini m. cd. lxx. iiij.

¹⁾ Svo; rétt: christiern. Þó segir Werlauff, að Kristján fyrsti haf
 líka heitið *Christofferus* (þ. e. bæði Kristján og Kristopher), en ekki
 segist hann vita hvernig á því standi (Skandinav. Literaturselsk.
 Skrifter, Kh. 1819, XVI, 150).

649. 7. Janúar 1474. á Kirkjubóli.

VITNISBURÐE Kolbeins Sigurðssonar, að Magnús Hallsson hafði búið í Hjarðardal í Öfundarfirði og átt þá jörð.

AM. Fasc. XXI, 7, frumrit á skinni, með heilu innsigli.

Það giðrer eg kolbeinn sigurdzson. Godum monnum vitnrligt með þessn minn brefui. að eg hefui handfest halldori hakonarsýni suo latandi vittnisburd að eg uissa magnus hallzson bua j hiardardal enum meira j aunndarfirði er liggur j hollz kirkin sokn og tiundadi sier og sina eign hieilt og eingin á kærði suo að eg uissa. Suo og uissa eg að adur greindur magnus lugti halli syni sinnm halfa adur greinda jord j sinn modurarf. lýsti optt nefndur magnus að þa stæði epter tolf hundrnt j fasta eign. tok og fyr greindur hallnr þau tolf hundrut að oskiptum arfui epter faundur sinn latin. vissa eg og að þann partnrinn j iordnni sem þa uar epter. og titt nefndum halli og andrum hans sýskinnm er suo heita. Gisli. og Þordur. herdis og jorun og olof. fiell til erfdar epter magnus heitin hallzson saladan faundur sinn. langdn þan til jafnadar skiptis með sier og tokn aull jafnañ arf að rettri tiltaulu. Sno uissa eg og að fyr nefndnr hallur rýmdi af Prattnefndri jordn fyrer gudmndi árasyni. kom hann þa til wiflsmýra. bio minn fader þar sigurdnr þordarson og skipaði mier að reida hann npp á altafiardarheidi.

Ög til sanninda hier wm set eg mitt jnsigli fyrer þetta vittnisburdarbref er skrifat uar á kirkinboli j nalþiofsdal að faustudagin næst(a) epter en þrettanda dag jola. þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jhesu christi þnsund fiognr hundrut snotiger og fiogur ára.

650.

12. Marts 1474.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti afleysir og kvittar þau hjón Árna Guðmndsson og Steinni Sigurðardóttnr, að settum skriptum, fyrir það, að þan voru með Þorleifi Björnssyni og hans

fylgjurum í heimreið til Oddgeirshóla í Flóa, þegar kirkjan var saurguð með slögum og blóðsúthellingum; kvittar biskup og fyrir bæni þeirra hjóna Þorleif og fylgjara hans af fjársektum, en bannar þeim kirkjugaungu fyrr en þeir hafi tekið skriptir.

AM. Fasc. XXI, 1, frumritað trausskript á skinni frá 1. Maí 1474.
— AM. Apogr. 3234.

Wær sueinn með guds nað biskup j skalhollte og uise-tator ýfer allt skalhollzt biskups dæmi giorum godum monnum kunigt með þessu noru opnu brefi at uær hofum afleyt arna gudmunzson steinune sigurdardottur og þeirra eigen folk er voru j heimbeid til oddgeirshola j floa j arnese j samþýcke. radum og j fullu fýllgi með þorleifi biorssyni og hans fylgiorum þa er kirkian þar var saurgut og hennar gridar stader með hog(g)um. slogum og blods vthellingu upp a þa menn sem þar voru þa fyrir og set(t) þeim til heyrilegar skripter. svo og hofvm vær giort þau og þeirra greint eigen folk aullungess kuit(t) og ackiæruleaus upp a heilagrar skalholzt kirkiu vegna og uora um þær fiar seckter sem þau urdu oss skýldug þar vm fyrir oss og ollum uorum epter komendum heilagrar kirkiu formonnum suo framt sem fýr greind hion hallda alla sina lofan vid oss. hier með at beidzlu fýr sagdra manna arna og steinunar lofudum uær at greindr þorleifur og hans fylgiarar skyldu kuit(t)er uera vm fiar seckter fyrir adr skrifat brot svo framt sem þeir tæcki lausn og skrifter af oss eda af þeim nockrum ærlegum presti sem uær serlega þar til skipudum adr en þeir margfolldudu logbrot oleyster j ingaungu heilagrar kirkiu. j atstodu gudlegs embættes inan kirkiu og j ofdirfan fullri með teckningu hennar sacramentuorum¹⁾ fyrir vtan logliga betran. en sacker þess at oss er skýlt at hirta openbera logbrodzmenn²⁾ þa sem brotit hafa j motti logvm heilagrar kirkiu j uoru biskupsdæmi þeim til saluhialpar en oss til afsackanar fyrir gudi og godum monnum og allra hellzt

¹⁾ Szoo: 71. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

meinu sem með fadæmeligri ofdirfan halda sig olluuges osecka¹⁾ þó at þeir hafi fallit j þuilick storbrot. þui fyrirbiodnum uær ollum uorum prelatum og prestum at fremia messu embæt(t)i j naueru fyruæfndra logbrodzmanna suo at þeir se junann kirkiu eda juafi annars sauughvs j uoru biskupsdeme og at ueita þeim nockur sacramenta heilagrar kirkiu þar til sem þeir koma til hlýðui og betranar við heilag(a) kirkiu og oss og tacka lausu og skripter sem til ber upp a guds uegna og heilagrar kirkiu með fandurlegum kiarleick aminnym uær optnefudan þorleif og hans fylgessmeun einn tima anuann tima og hiun þridia tima at þeir tacki lausu og skripter fyrir adrskrifat brot af oss eda af þeim presti sem vær serliga þar til skipum juan .xu. dag(a) at heyrðu uoru brefe.

Og til sanninda hier um settum uær vort insigle fyrir þet(t)a bref skrifat j skalholti iu festo saucti gregori pape et confessoris auuo domini M.^o cd.^o lxx. qvarto.

651.

2. Apríl 1474.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum tekr Iugibjörgu Þorláksdóttur til æfulegrar próventu á Hólastað, en Kolli Magnússon bóndi hennar gefr í próventuna hálfu jörðina Skálá í Sléttuhlíð og þar til tuttugu og tvö haudruð í gangandi fé.

AM. Fasc. XXI, 15, frumrit á skiini. Innsiglið er dottið frá. — Apogr. 8338.

Brief um halfa Skaala j proveutu giefna²⁾.

Vij olaf með guds nað biskup á holum giorum godum mounum viturligt með þessu voru opnu brefi ath vij hofum tekit jngebiorgu þorlaksdottur til æfuligrar prouentakouu heim til domkirkiunnar á holum j hlalltadall með suo uorðnum skildaga ath kolle magnusson henuar eigenbonde gaf j prouentu með henne með heunar raðe ok samþýcke

¹⁾ oseckan, skbr. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

domkirkivne á holvm til æfinligrar eignar halfua jordena skalaa er liggur j felltz kirkiu sokn med ollnm þeim gognum ok gædum rekum ok odrum hlunnendum sem greindre halfre jorð fylger ok fylgt hefer ath forn ok nýio ok kolle magnnsson uard fremst eigande ath. skýllde biskupen taka halfa jordena fyrir atian hundrut ok þar til gaf fyr greindr kolle .x. malnýtv kugillde ok .xij. hundrut j gjeilðfie j fyr skrifada pronentn. skýlldu þessir allir peningar luktir uera ath næstum fardogum. Enn jorden stadarens eign þegar giorningurenn for fram ok jngebiorg koma þa strax á prouentuna. skýllde hun hafa vod árliga sier til klæda af stadnum fra þui er peningarner væri luktir ok sit¹⁾ hia odrum prouentumonnun ok hafa bordhalld sem þeir prouentumenn er best hefði. skylldi hun hafa hus af stadnum er kollut eru jonshus nema onnur prouentuhus yrde lauss þau sem hun uillde helldr hafa þa skyllde hun hafa huor hnn uillde. hier med skýllde hnn hafa sem adrer prouentumenn sæng ok kistv til stadarens. Enn staduren skýllde eignazst hnortneggia epter hana danda. ok til sannenda hier vm heingium víj uort jncigle fyrir þetta bref skrifat a holum j hialltadal laugardagenn næsta epter festum sancte marie magdalene. anno domini m^o cd^o lxx^o iiij^o.

652.

12. Apríl 1474.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti gefr séra Oddi Pétrasyni, officialis heilagrar Skálholtskirkjn, umboð til að afleysa Þorleif Björns-son og þá, sem með honnm voru í Oddgeirshólareid 3. Okt. 1473, og setja þeim skriptir, nema Eyjólf lázara Gunnars-son, sem var í Krossreið, og Eyjólf Fúsason, sem bannsunginn var af Ólafi biskupi á Hólum; ennfremr umboð til að skripta Þorleifi og Ingveldi Helgadóttur fyrir síðustu barneign þeirra.

AM. Fasc. XXI, 1, frumritað transskript frá 1. Maí 1474. — Apogr. 3234.

¹⁾ Svo = set = sæti.

Vær sueinn með guds náð biskup j skalholti og uisítator yfer allt skalholtz biskupsdæmi giörum godum mönnum kunnigt með þessu voru önu brefi at uær hofum gefit ærligri personu sera oddi peturssyni heilagrar skalholtz kirkiu og vor officialis vort fullt og logligt umbod til at af leysa þorleif biörnsson og alla hans menn þa sem voru j heimreid og uppstejt er þeir giordu j oddgeirsholum j floa j hraungerdessa kirkiu sökn a sunnudags kuellð hit næsta epter michaelsmessu j haust sem var anno domini M^o cd^o lxx^o terci^o¹⁾ þa er þeir saurgudu kirkiuna j oddgeirsholum og hennar gridastadi með hoggum slogum og blöds uthellingu upp a þa menn sem þar voru þa fyrir at fra tecknum þeim hans monnum sem adr voru vid heilaga skalholtz kirkiu eðr hola kirkiu [brotleger²⁾] og aungua lausn hafa þar fyrir teckit sem er eýolfur gunnarsson er kalladur er lazare at var einn af fylgiorum þoruarz heitens eirexsonar er þeir slogu j hel ofursýniu Magnus heiten jonsson og saurgudu kirkiuna a krosse j eystrum landeyum og hennar gridastadi. hefer greindr eýolfur aungua lausn teckit síðan huorki til samneytes ne til ingaungu heilagrar kirkiu þui fyrirbiodum uær ollum kristnum monnum j voru biskupsdæmi at hafa suefn eðr samneyti vit hann og vorum prestum at seigia messu yfer honum og at ueita honum nockr sacramenta heilagrar kirkiu þar til sem hann kemur til hlýdni og betranar suo og þeim fra tecknum sem hafa uerit öpenberlega forbodader eðr bannsungner fyrir sín¹⁾ storbrot af uorum uirdulegum broðr hera olafi með samri náð biskupe a holum sem oss er sagt at se eýolfur fusason og ef þeir eru nockrer fleire af greindum selskap sem standa j þuilikum saluhaska. skal þo adr nefndr sera oddr beidazt þess af greindum þorleifi og hans fylgiorum adr en hann gefur þeim aflausn at annat huort standi þeir a dome heilagrar kirkiu um greint brot jngaungu heilagrar kirkiu at-stodu messu og annars gvðlex embættes og meðteckningu

¹⁾ D. e. 3. Okt. 1473. ²⁾ [Þetta orð vantar í skinnbr., en það má til að standa hér; transscriptores munu óvart hafa hlaupið yfir það.]

hennar sacramentorum ellegar giore heilagri skalholztkirkin og oss sæmd suo at ostrafanlegt se fyrir oss. hier med skal fyrsagdr sera Oddr beidazt sæmdar af adr nefndum þorleifi og hañs barna Oddr jnguelldi helgadottur fyrir þa fiar segt sem þau hafa uordit skýlldug heilagri skalholzt kirkin og oss fyrir þa siduztu barñeigñ sem þau hafa oppenber at ordit sin j millum j frændsemes spiollum og skriptæofum og ef þau giora af sinum parti þar vm suo sem þeim ber þa skal oppt greindr sera oddr somuleidess af leysa þau af greindu broti og setia þeim mogulegar skripter. jtem skal hann settia skripter oppt skrifudum þorleifi og hans fylgiorum þeim sem lausn tacka af honum fyrir greinda kirkin saurgan og hennar gridastada og giora allt þetta med uægd og mýskun ef optnefndr þorleifur og hans adrgreint folk vill betra sig og hier eppter uernda og veria heilagar kirkin gridastadi og prevelegia.

Og til sanninda hier um settum uær vort insigle fyrir þetta bref skrifat j skalholte feria terciã ebdomade paske are sidar en fýr seiger.

653.

13. Apríl 1474.

í Rómaborg.

Bræf Sixtus's páfa hins fjórða til (Sveins) Skálholtsbiskups (Pétrssonar), þar sem hann, samkvæmt persónulegri beiðni Kristjáns konungs hins fyrsta, leyfir biskupi að afleysa þá menn, sem fyrrum (1433) réðu Jóni Skálholtsbiskupi (Gerrekssyni) bana, þó svo, að þeir, auk vanalegra aflausnar-skilmála, láti reisa steinkapellu við dómkirkjuna, þar sem jafnan sé lesnar tíðir fyrir sál Jóns biskups.

Dipl. Norveg. VI, Nr. 579 (bls. 617—618) optir frumritinu á páfagardi í Rómaborg (Bull. div. Sixti IV., Tom. IV., bl. 97), og þar eptir er bréfið prentað í Kirkehistoriske Samlinger (2den Række VI) VIII, 560—562.

Sixtus episcopus s(ervus) s(ervorum) d(ei) venerabili fratri episcopo Scialotensi salutem et apostolicam benedictionem. Et si antiquus et versatus hostis humano inuidens

genèrj non cessans querere quos denoret quam plures inducat sepe in laqueum peccatores redemptor noster tamen Jesus Christus nonnullos fraudibus ipsius hostis deceptos quotidie de ipsius faucibus eripit et ad se renocat penitentes. Sane carissimus in Christo filius noster Cristiernus Dacie Suetie Norwegiæ Slauorum Gotorumque rex illustrius in nostro conspectu constitutus pro parte incolarum et habitatorum terre Jislandie tue diocesis nobis clementer exposuit quod ipsj olim humanj generis inimico suadente in bone memorie Johannem episcopum Scjalotensem missarum et diuina officia tunc celebrantem manus ausu nefario incipientes ipsam immaniter interfecerunt propter quod excommunicationis ac alias sententias censuras et penas in tantam a jure quam alias latas damnabiliter incurrerunt in quibus per I^{ta} et vltra annos re¹⁾ ausu insorduerunt. Cum autem incolæ et habitatores predictj de premissis ex intimis doleant cordis visceribus, cupiantque per eos perpetratum facinus condignis penitentie fructibus expiare ac perinde iuges ad dominum preces effundere. Idcirco idem rex pro parte incolarum et habitatorum sub cuius temporali dominio existunt, cum graue et difficile admodum eis foret pro obtinendo super hoc salubri remedio apostolice sedis conspectui se exhibere, nobis humiliter supplicauit vt ipsi super hoc de opportune absolutionis beneficio ac alias animarum suarum salutj condigne prouidere benigne dignaremur. Nos igitur attendentes quod apostolice sedis indefessa clementia non consuevit petentibus et ad sue pietatis et misericordie sinum recurrentibus veniam denegare, sed lapsis de solita sue benignitatis affluentia dexteram porrigens ab ymo retrahere et ad salutis semitam reducere satagit huiusmodi supplicationibus inclinati fraternitati tue de qua in hijs et alijs specialem in domino fiduciam obtinemus per hec scripta committimus et mandamus quatinus incolas et habitatores predictos si hoc humiliter petierint, recepta prius ab eis cautione ydonea, quod si heredibus dictj episcopj occasione episcopidij huiusmodj non satisfecerint, satis-

¹⁾ skorið úr spássiu bréfabókar páfa.

faciant competenter quodque de bonis sibj a deo collatis vnam capellam cuius structure et edificia lapidea sint in ecclesia in qua tam nefarium facinus perpetratum extitit de nouo fundabunt ac pro vno perpetuo presbitero missas et alia diuina officia inibj celebraturo ac pro anima ipsius episcopj oraturo sufficienter dotabunt, ab episcopocidij reatu nec non excommunicationis aliisque sententijs censuris et penis huiusmodj quas premissorum occasione incurrerint, vt prefertur, auctoritate nostra hac vice dumtaxat absoluas in forma ecclesie consueta jnunctis inde eis inter alia sub virtute iuramenti per eos in tuis manibus prestandj quod de cetero talia non committent, nec ea committentibus prestabunt auxilium consilium vel fauorem et pro modo culpe penitentia salutari et alijs que de jure fuerint iniungenda. Et nichilominus ipsorum jncolarum et habitatorum filios et nepotes ad beneficia ecclesiastica in ciuitate et diocesi Scjalotensibus imposterum obtinenda eadem auctoritate reabilites aboleasque omnem inhabilitatis et infamie maculam siue notam per eos dicta occasione contractam. Non obstantibus premissis ac constitutionibus et ordinationibus apostolicis ceterisque contrarijs quibuscunq.

Datum Rome apud Sanctum Petrum anno jncarnationis dominice mcccclxx quarto. Jdus Aprilis. pontificatus nostri anno tertio.

L. de Fulgineo.

654.

29. Apríl 1474.

í Viðvfk.

VÍÐVIKRDÓMR tólf presta útnefndr af Ólafi biskupi Rögnvaldssyni um Hólateig í Fljótum.

AM. Fasc. XXI, 2, frumrit á skinni, og hafa aldrei fyrir það komið fleiri innsigli dómsmanna en fimm, en þau eru nú öll dottin frá, nema eitt. — Fasc. LXVI, 13, annað frumrit á skinni, og hafa verið fyrir því tólf innsigli, en þrjú ein þeirra eru nú eptir, og innsigli Ólafs biskups, sem læsir þetta bréf og úrskurð hans frá 1. Maí 1474 (Nr. 655) saman. Frumrit þetta fékk Árni „hja O(dde) S(igurds)s(yne) 1727. til að senda til Hóla í Hialltadal, hvar það heima á“. Frumbréf þetta er nú skemt

og sköllótt. Hafði vöknad hjá Oddi 1726, en verið þurkað ógætilega. Eptir þessu frumriti hefir Árni skrifað dóminn upp (Apogr. 570), en fýjt skallana eptir „Copiu med hende Biörns á Skardzá“ „i hans Sirpu in octavo“. Afskript Björns eyðilagði Árni 1726 eða líklega öllu heldr 1727. Hjá Birni var skakt ártal (1473).

Domur vm teigiuu a millum hola og
reykiarhols j fliotum¹⁾.

Þath giorum vier sueinbioru þordarson. jon broddason. þosteinn jonsson. magnus jonsson. þorleifur magnusson. sýgururður þorlaksson. eirikur einarsson. nichulas þormodsson. þorkell þorgeirsson. þorarenn þordarson. jon þorualldsson ok bessi swartsson prestar holabiskups dæmis godum monnum viturligt med þessu voro opnu brefi ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogur hundrut siotiger ok flogr árr j viduik j viduikar sueit faustudagen uæsta fyrir tueggia postula messu philippi ok Jacobi vorum uier j dom nefuder af vorum nadugum herra ok andaligum fodur herra olaf med guds nad biskup á holum ath dæma vm þa akæru er biskupen kærði til þorualldz jonsouar. j fýstu ath þorualldur hefði geingit jn j fasta eign heilagrar hola kirkiu. haft ok halldit teigh þanu er liggur j hola jordu j fliotum jordu holastadar j holltz kirkiu sokn er biskuþeu reiknar vera ok verit hafa eign fýrgreindrardardar epter þeim profum ok skilrikium sem hanu hafði þar til. beidde ok krafði biskup olaf þar fýrnefndz þorualldz enn hanu kom ecki ok eingi af hans halfu suo hans vmbod sýnde. Var þar suaren stefnan ok þui dæmdum vier hana logliga ok þorvalld jonsson²⁾ logliga fyrir kalladau hier j dagh. Suo ok eigi sidur var þar svarit af þrimur skilrikium vottum ath sira jon broddason radsmadr heilagrar hola kirkiu hefði ridit á landamerki millum hola ok reykiarhols ok þorualldur jonsou med honum. fyrirband þa fýrskrifadr sira jon nefndum þorualldi ath úytia fyruefudan teigh edr uudan skiale ath skiota edur hann j burttu ath fúa fýrenn rettur lagavegur geingi á heilagrar hola kirkiu vegna vm

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ sl. Lxvi, 13.

adurgreindan teig huor jorden eiga skýllde. kom ok þar fram fyrir oss bref vegna þorualldz jonssonar ath þat hefdi verit snarit af þrimur monnum fyrir brandi logmanne ok hann sialfur medkendizst þar fyrir oss ath hann hefdi þessa eida tekit ath fyr skrifadur teignr hefdi verit hafdnr af reykiarholsmonnum upp á langan tima. hafdi ok brandnr logmadr þessi prof tekit longu seirna enn sira jon hafdi akaert vith þornalld jonsson vm fyrskrifadan teig kirkinunar vegna. Nu saker þess ath kirkiunnar log suo vtuisa ath þat er banz sok ath draga þau maal vnder leikmanna dom edr profualeitzlnr sem heilaga kirkiu á hrærer edur hennar eigner. þui ath guds nafne til kolludu dæmdum vier fyr nefnder xij prestar þessi fyrskrifud prof ologliga teken hafa uerit af brandi logmanne epter þui sem kirkiunnar log vtuisa [j þessv male ok ecki afl hafa¹⁾ saker þess ath þau voro af þeim tekin sem þess mals var ecki yferdomari. leitt²⁾ biskupen þar sueria fyrir oss jon elldiarnsson ath fader hans hefdi bvit á fyrnefndnm³⁾ reykiarholi meir en vpp á xv netnr ok haft all dri fyr⁴⁾ greindan teigh nie eignat reykiarholi enn hann uisse hann eignadan ok yferwnnen fra holnm j þessum tima akaerulausañ ok ongnan uisse hann annat hallda nie hafa en holar ætti hann meir enn upp á .xl. vetra nu sidan ok sóú gardur sem liggur ofan wr fialle ok ofan ath á soor hann ath þa hefdi nerit hallden [landamerkia gardur⁵⁾ j millum fyrgreindra jarda. Suo ok ei sidur sor steingreimur⁶⁾ oddason ath þann same gardur sem jon sór j sinnm eide hefdi uerit hallden landamerkia gardur npp á ix netur ok xx millnm fyrskrifadra garda suo hann uisse. Sor hann ok ath þa þorualldr bio á reykiarholi hefdi verit skorit torf j greindvm teig ok flutt heim til reykiarhols ok suo hafdi þosteinn magnnsson latit sla þar heý ok flutt j brutt. Suo ok ei sidnr sór jon þordarson ath hann hefdi heyrte eignadan þrattnefndan teig

¹⁾ [ok ecki afl hafa j þessu male Lxvi, 13. ²⁾ Svo. XXI, 2; leit Lxvi, 13 = liet. ³⁾ fyrgreindum Lxvi, 13. ⁴⁾ adur Lxvi, 13. ⁵⁾ [landamerki Lxvi, 13. ⁶⁾ xxi, 2; steingrimur Lxvi, 13.

fyrskrifudum holum upp á þriatige vetra. Sor ok kolle magnusson ath hann hefði heyrð eignadan títtnefndan teig meir en upp á xx uetur opt nefndvm holum. hafði ok jon arason suarit fyrir¹⁾ fullaþ bokareid fyrir biskupenum ath hann hefði alldre heyrð tuimæli á vera ath holar ætti þrattnefndan teig meir en upp á þriatige uetra fyr enn þorualldur hafði eignat sier hann. var hans eidr suarenn fyrir oss af tueimur skilrikum uottum. hafði ok gudný jonsdott-er suarit fullaþ bokareid ath títtnefndur teigur hefði uerit hallden eign hola upp á vj uetur ok xx suo hun uisse akærulaust. Suo ok eigi sidur bar þoruardur Þorfinzson með sino brefi ok jncigle ath þorualldr jonsson hefði ýrkt ok ýfer wnnit opt nefndan teig j ongu sino frelsi upp á ix uetur er hann bio j holum ok jon gudmundzson hefði lyst þui fyrir honum ath þa hann bio j holum hefði hann²⁾ leid³⁾ bauduare ejiolfssyni títtnefndan teig til slæгна ok hafði eingin ath fundit. Enn hier á ofan soru þrir prestar sem ridit hófðu á landamerki millum fyrskrifadra jarda. var fýstur af þeim sira jon broddason. annar sira magnus jons-son ok þridie sira þorkell þorgeirsson ath þeir hugðu þat landamerkiagard uera j millum fyrskrifadra jarda sem upp liggur j fiall ok ofan ath á. þui epter þessum ollum gogn-um ok uitnum. hefðum ok profum sem hier hefer verit svaret fyrir oss j dagh kirkiunnar vegna ok biskupsens dæmdum vier fyrskrifader xij prestar þrattnefndan teig eign jardarinnar j holum vera ok uerit hafa utan títtnefndur þorualldur jonsson leidi tuo loghig vitne jnnan manadar ath heyrðum domenum fyrir biskup olawe edur hans vmbods- manne heima ath domkirkiunne á holum ath optnefndur teigur sie eign jardarennar á reykiarholi ef hun skal orænt vera. Suo ok ei sidur dæmdum vier þrattnefndan þorualld skýlldugan ath sýna jnnan manadar ath heyrðum domenum með tueimur logligum vitnum heima á holum fyrir bisk- upenum edur hans logligum umbodsmanne ath honum hafi uerit selldr ok afhentur títtnefndur teigur með jordunne á

¹⁾ sl. Lxvi, 13. ²⁾ vantar í bæði. ³⁾ xxi, 2; lied Lxvi, 13.

reykiarholi. getur hann þetta¹⁾ sýnt þa dæmdum uier honum tylftareid ath hann hugdi þenna teig sina eign epter kaupé sino. sner hann þenna eid sem fyrir skrifat stendur þa dæmdum uier hann knittan fyrir halld ok meðferd á þrattnefndum teig þo ath hann geti eigi eignar uitnen leitt. fallazst honum vitnen þa dæmdum uier greindan þorualld jonsson skyldugan ath leggja aptur heý ok torf ok awerkabot með landname ok sveri þar ath settareid fyrir biskupenum edur hans vmbodsmanne huersu mikit hann hefer haft á huerio ári sier til nytta af sogdum teig. suo ath stadnren sie þa skadlauss af. enn ef hann ma huorki heý nie torf aptur leggja þa leggi hann aptur stadnum suo mýkla adra peninga sem kirkian ok biskupen sie uel hallden af. enn fyrir hueria xij manadi sem hann hefer halfrar merkur skada giort á kirkiunnar jorð dæmdum uier hann skyldugan ath lnka heilagri holakirkin lx marka j fullretti. enn þau áren sem minne averki hefer ordit á jorðunne luki anfundarbot epter domi ok hier a ofan mork j stefnufall ok þorualld jonsson skyldugan ath taka lausn ok skript af biskupenum epter kirkiunnar logum ef hann fellst á maleno þni oss lizst hann þa fallenn j bann af sialfu verkino. skal eth fýsta fullrettit nera lukt jnnan halfs manadar fra þui er greindr þorualldr er fallenn ath malenu heima ath domkirkiunne á holum biskupenum edur hans vmbodsmanne. en allir adrir peningar skulu vera lnktir eth seinazsta ath næstum fardogum heima ath domkirkinne a holum.

var þessi vor domur npp sagdur j sama stad. dag ok áur sem fyrir seiger.

ok til sannenda hier um settum uier fyrir skrifadir xij prestar vor jncigle fyrir þetta doms bref skrifat á holum j hialltadall tueim nottum sidar enn fyrir skrifat stendur²⁾.

¹⁾ Svo bæði, en Árni (Apogr. 570) setr á spássiu: „adde eigi“. ²⁾ D. e. 1. Mai.

655.

1. Maí 1474.

á Hólum.

ÓLAFR biskup á Hólum staðfestir og samþykkir Viðvíkrdóm frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) um Hólateig í Fljótum.

AM. Fasc. LXVI, 14, frumrit á skinni, stungið með innsigli Ólafs biskups saman við Viðvíkrdóm frá 29. Apríl 1474. — AM. Apogr. 570 með hendi Árna Magnússonar sjálfs eptir frumritinu, sem hann hafði „feinged hía O(dde) S(igurds)s(yne) 1727. til að senda til Hóla í Hialltadal, hvar það heima á“.

Uíf oláaf með guds náð biskup á holum giorum god-um monnum viturligt með þessu voro opnu brefi ath þa er lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogur hundrut lxx og flogur áur j uiduik j uiduikarsueit fostudagen næsta fyrir tueggia postula messu philippi et jacobi beiddu oss ok krofdu vorer xij prestar þeir sem víj hofdum þar j dom nefnt. ath dæma j millum heilagrar hola kirkiu ok þorualldz jonssonar vm þa ákæru sem víj kærðum þar til hans kirkiunar uegna ok þeirra domsbref þar um giort vt uisar. vrskurdar upp á huort oss litizst sá domur logligur eda ei sem þeir hofdu þar vm dæmt. Nu saker þessarar þeirra beizslu seigium víj adurnefndur biskup olaf oss j domsæti sitiande jn nomine domini amen. með fullum laga urskurde þenna þeirra dom sem þetta vort bref er með fest j alla stadi logligan með ollum sinom greinum ok articulis. ok obrigdeliga halldazst eiga kirkiunnar vegna. var þessi vor urskurdr upp sagdr j sama stad. dag ok ar sem fyr seiger.

Ok til sannenda hier vm heingium uíf vort jncigle fyrir þetta urskardarbref skrifat á holum j hialltadal tueim nottum sidar enu fyr skrifat stendur.

656.

1. Maí 1474.

á Bessastöðum.

TRANSSKRÍPTARBRÉF.

AM. Fasc. XXI, 1. Frumtransskriptið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dottin frá. — AM. Apogr. 3284.

lausnarbref þ(orleifs) og gjorningsbref byskupsins¹⁾.

Þat gjorum uær arúfinur jonsson. jngimundr jonsson og tumas þorbiarnarson godum monnum kunnigt með þessu voru oppnu brefi at uær saum og ýferlasum æ þessastodum tueggja postola messu filipi og jakopi þa lidit uar fra hingatburd vors herra jhesu christi 00. cccc. lxx og iiii ar oppen bref byskups sueins er þa var j skalholtti með hans heilum og oskod(d)um hanganda jnsiglum suo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér kemr:

1) Bréf Sveins biskups um Oddgeirshólareid, 12. Apr. 1474, Nr. 652;

2) Bréf hins sama um sama efni 12. Marts 1474, Nr. 650].

Ok til sanninda hier um setum uær fyr nefnder menn uor insigle fyrir þetta trañskriptarbrief er skrifat uar æ þessastodum æ alltanese sama stad og dag og ari sem fyr seiger.

657.

1. Maf 1474.

á Kirkjubóli.

VITNISBURÐUR Teits Magnússonar um arf eptir Hall Magnússon undir Hesti í Önundarfirði.

AM. Fasc. XXI, 14, frumrit á skinni og er innsiglið enn fyrir. — AM. Apogr. 783.

Vitnizburdur vīm arf²⁾.

Þat gjorer eg teitur magnusson godum monnum kunnigt með þessu minu oppnu brefui at eg uar under heste j avnundarfirde kalladur til uirdingar og olafur magnusson og fleire dande mēn adrer epter hall magnusson latenn og uirtizt þar vel hundrat j fridum peningum og ofridum og tok gisle magnusson þan arf allan epter adr greindan hall brodur sinn. hefur adur greindur gisle þenan arf haft og halldit og eignast suo eingi hefur æ kært suo at eg uite. og til sanninda hier vīm sett(a) eg mitt jnsigle fyrer þetta bref er skrifat uar æ kirkivbole j valþiofsdal æ tueggja

¹⁾ Utan á bréfinu með samtíða hendi. ²⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld.

postula messu dag philippi et jakobe þa er lidit var fra hingatburde vors hera þvesv christe. þvsund flogur hundrut snotiger og flogvr ar.

658.

5. Maí 1474.

í Fjósatungu.

SNORRI Bjarnason selr Einari ábóta og klaustrinu á Munkaþverá jörðina Hróastaði í Fnjóskadal með þeim gögnum og gæðum, er hann og Rannveig Björnsdóttir kona hans varð eigandi að, en ábóti leggr í mót Kross í Ljósavatnspingum.

AM. Fasc. XXI, 17, frumrit á skinni; af átta innsiglium eru fjögur dottin frá. — AM. Apogr. 3012 (eptir þessu frumriti). — AM. Fasc. XXI, 16, annað frumrit á skiuni með sömu heudi, fúid; fyrir því eru nú brjá innsigli. — Apogr. 3011 (eptir þessu frumriti).

href vm horadstadi¹⁾ j fnioffskadal 1474²⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda ellendr prestr broddason. loptr marteinsson. ion þoresson. hallvr ionsson. eirekr þorarenssoon kuediu guds ok sina kvnngt gerandi ath þa er lidit uar fra hingadbud vors herra iesv christi þvsund c.c.c.c. siav tiger ok i.i.i.i. ar i fíosatvngv i fnioskadal fimta daginn næsta fyrir festvm iohanes apostoli ante portam latinam vorv vær i hia savm ok heyrðvm a ord ok handaband einars abota a mvnckapvera af einni alfu ok snorra biarnasonar af annari. ath suo fyrir skilldv ath greindr snorre selldi einari abota ok klavstrinv a mvnckapvera til fullrar eignar iavrdina hroastadi i fnioskadal er liggr i hals kirkiv sokn med ollvm þeim gognvm ok gæðvm sem greindri iavrdv fylger sem hann ok hans eiginkuinna rannueyg biornsdotter vrdv fremzt eigandi ath. var savgd ranueyg þar nærr samþykiandi med ordvm ok handabandi þessa iardar savlv. þjier i moti gaf einar aboti titt nefndvm hionvm snorra ok ranveyg vavrd-

¹⁾ XXI, 17; hroastadi XXI, 16. ²⁾ Utau á XXI, 17, og svipuð áskript á XXI, 16. Þar stendr og með yngri hendi „Bref sem Munkaþverarklanstre víðvikur“.

ina kross er liggur í líosavaz þingvm með ollvm þeim gognum ok gædum sem klavstrit a mvníkappa vera vard fremzt eigandi ath. sagdizt ellendr prestr nær hafa verit. ath conueñtvbrædrner samþycktv þessi iardakavp. skilldi hvor hallda til laga þeirri iaurdv er keyptv ok hvor svava lagaríptingvm a þeirri iavrdv er seldi. Ok til sannenda hier vm settv ver fyrr skrifader menn vor inncigli með abotans ok hans conventvbrædra innciglvn fyrir þetta bref skrifath a illuga-stodvm a sama ari degi sidar enn fyrr seiger¹).

659.

11. Maí 1474.

í Miklagarði.

KLÆNGR prestr Einarsson vottar, að hann hafi lesið dóminn um Hóláteig frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) yfir Þorvaldi Jónssyni.

AM. Fasc. XXI, ad 2, frumrit á skinni læst við dóminn um teigiun milli Hóla og Reykjarhóls í Fljótnum frá 29. Apr. 1474.

Þat gíorer eg klængur prestr einarsson godum monnum viturligt með þessv minu brefi að þa er lídet var fra hingatburd vorss herra jhesv christi þvssund flogur hundrut lxx og flogr ár. a þridiudagen næsta efter krossmessv vm vorit²) var eg a maudrvaullum j eyiafirde og lass eg þann sama dom yfer þorvalde jonssyne. sem þetta mitt bref er vid fesst sua hætt at hann matte vel heyra ef hann villde og hier efter vil eg sveria ef þvrfu þicker. Og til sannenda hier vm setta eg mitt jncigle fyrir þetta vittnesbvrðar-bref skrifat á myklagardi j eyiafirde. degi seirna en fyr seger.

660.

19. Maí 1474. á Hóli í Bolungarvík.

Jón Alexínsson vottar, að Björn Þorleifsson hafi handlagt Kristínu Björnsdóttur móður sinni, að Solveig dóttir Björns skyldi eiga Vatnsfjörð, sem Solveig Þorsteinsdóttir móður-móðir hans gaf honum.

¹) D. e. 6. Maí. ²) Það er 10. Maí.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 174—176, með hendi Styr's Dorvalds-sonar c. 1700.

Það giðri eg Jon Alexiusson godum monnum kunnigt með þessu minnu opnu brefi. að eg var í hið. séð og heyrda á ord og handaband Kristijnar Biörnsdottur. og Biörns Þorleifssonar sonar hennar. að údurnefndur Biörn handlagði Kristijnu modur sinni. að Solveig Biörnsdottir skyldi eiga Jordina Vatzfiórd. er liggur í Jsafyrði. er honum gaf Solveig Þorsteinsdotter modur moder hans. sem með samþykki optnefndrar Kristijnar Biörnsdottur¹⁾ for þetta handaband fram j Eydey í Jsafyrði þessara fyrnefndra manna. Hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir. Og til sanninda hier um setta eg mitt Jnsigle fyrir þetta vitnisburðarbref. Skrifad á Holi j Bolungarvík uppstigningardag þa lidid var frá hingaburd vors herra Jesu christi M. cccc. lxx. og .iiij. ar.

661.

29. Maf 1474.

á Þingeyrum.

ÓLAFR Haldórsson kvittar Egil Grímsson um þau sextán hundruð, sem hann varð honum skyldugr fyrir Útibliksstaði á Miðfjarðarnesi.

AM. Apogr. 8952, með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna „Ex originali á kalfskinn“.

Þat giorum uær sigurdur Þosteinnsson. gizzor Þiornzson ok amunde ormsson godum monnum viturligt með þessu uoro opnu brefi. at þa er lidit uar fra hingaburd vors herra ihesu christi þasund flogur hundrut sio tiger ok flogur ar. a refsteinsstodum j uidedal fostodagen i fardogum²⁾ uorum uær j hia saum ok heyrðum a ord ok handaband þeirra eigels grímssonar ok olafs halldorssonar at suo fyrer skildu at greindur olafur medkendizt at hann hefði uppborit ok uidtekit ollum þeim sextan hundrodum er fyrr nefndur eigell

¹⁾ Eyða fyrir $\frac{1}{3}$ hluta línu í hdr. ²⁾ D. e. 27. Maf.

uad honum skyldugur fyrer jordena alla utblikksstadi er liggur a midfiardarnesi i mels kirkiu sokn suo honum uel anægde epter þui sem i kaup þeirra kom ok þui giorde optnefndur olafur þrattnefndan eigel ollungiss kuittan fyrer sier og¹⁾ sinum erfingium um allt adur greint iardar verd. Ok¹⁾ til sannenda hier um settum uær fyrr nefnder menn uor insigle fyrer þetta bref er giort uar a þingeyrum i hunauazt þinge a sama are tueim nottum sidar enn fyrr seger.

662.

31. Maí 1474. í Holti í Saurbæ.

ÆTTLEIÐINGARBREF Stepháns Loptssonar, er Loptr Ormsson faðir hans ættleiddi hann.

AM. Fasc. XXI, 9, transskript á skinni gert 30. Júlí 1492 á Járngerðarstöðum í Grindavík. — AM. Fasc. LXVII, 3, transskript á skinni gert á Staðarfelli 2. Maí 1519. — AM. Apogr. 5894 með hendi Jóns Magnússonar bróður Árna eptir transskripti frá 7. Maí 1554. — Margar eru fleiri afskríptir til af bréfi þessu aðrar, og er einna helst að geta þeirra, sem eru í skjalabók Jóns Björnssonar í AM. 234. 4to, frá c. 1600. — Prentað í Lagasafni M. Ketilssonar I, 343—345.

Brief vñ ættleiding Steffans Loptssonar²⁾.

Þat giorvm ver oddur petursson. olafur³⁾ grimsson. skyle þordarson. brýniolfur sýgurdzson. Magnús halldorsson og jón sueinsson godum monnum viturligt með þessu voro opnu brefe. þa lidit var fra gudz byrd 0000 lxx og iiij ar manudagin j paska viku⁴⁾ fyrir kirkiudyrunum a stadarhole j savrbe vorum wer j hia savm og beyrdum a. at loptur ormsson arfleid(d)j stefan son sinn til fiar þess er hann gaf honum. voro þat ij hundrvd hundrada til gial(d)s og til giafar. til ses og til sætis. avds og arfs ok⁵⁾ allz þess⁶⁾

¹⁾ Svo fullum stöfum. ²⁾ Þetta stendr utan á XXI, 9, með hendi, ég held vist, Eggerts lögmanns Hannessonar, og þar með: „og aðrar ij domur huortt skyldi taka arf epter Lopt Ormsson“. ³⁾ Narfi, stendr í afskríptum Jóns Björnssonar. ⁴⁾ D. e. 11. April. ⁵⁾ Svo hér. ⁶⁾ Ap. 5894; sl. hin.

nettari sem logbock vottar at ættleiðingr a at hafa at lög-
um.

voro þessar peningar til greiðer. jordin biarnar hofn
er liggur j helgafelz sueit fyrir .lx. hundrada¹⁾. iij jarðer
er so heita er liggia j vazfiardar kirkiu sokn: reykiarfiord-
ur. heydalur og kelda fyrir lx hundrada. iij jarðer er so
heita eyrardalur. svarthamar. hattardalur fyrir xuj hvndrvd
og xx. liggia þessar jarðer j altafirði j eyrar kirkiu sokn.
hamar fyrir .xv. hundrud er liggur j jsafirði j kirkivbols
kirkiv soku og þar til viii h(undrud) og lx hvndrada i lausa-
goze og kvgilldvm og ollvm þarfligvm peningvm.

heldu þessar menn aller æ einne bok loptur ormsson
er arfleid(d)i og stefan sonur²⁾ hans er arfleiddr var og
hustru solueig þo(r)leifsdotter jatade og samþyekte fyrir sig
þessa arfleiding.

ffor þesse arfleiding fram eptter laugbogarinnar ordvm.

Ok³⁾ til saninda hier um settum ver fyrnefnder menn
vor incigle fyrir þetta arfleidingarbrief er giort var j hollte
j saurbe þridivdagin næsta eptter hvitasunnv æ sama are
sem fyr seiger.

1474.

663.

8. Júní 1475.

á Elðum.

STEPHÁN Helgason selr Bjarna bónda Marteinssyni jörðina
Eiriksstaði i Jökulsdal i umboði Guðrúnar Káradóttur móð-
ur sinnar, en Bjarni gefr i mót Tókastaði, sex hundrud að
dýrleika, og þar til lausafé.

AM. Fasc. XXI, 4, frumritið á skinni. Öll innsiglin (4) eru dott-
in frá.

Ollum monnum þeim sem þetta bref síðu eda heýra
senda arngrimr prestur birgisson. jon ormsson. jfar biörn-
son. gudmundr olafsson kuediu guds og sina kunnigt ger-
andi þa lidit var fra hingatburd vors herra jehsu christi
þushund flogur hundrut siautiger og flogur ar vorum ver j

¹⁾ hundrud 5894. ²⁾ LXVII, 3, 5894; sl. XXI, 9. ³⁾ Svo hér XXI, 9.

hið saum og heyrðum æ ord og handaband greindra mauna
 á milli biarna bonda marteinssonar af einni alfu og steffans
 helgasonar af annari at svo fyrir skildu at steffan helgason
 selldi biarna bonda marteinssyne med handabandi jordina
 eireksstadi er liggir j jokulsdal j modrudalsþingum j vmbodi
 gudrunar karadottr modr sinnar med ollum þeim gögnum
 (og) giædum sem greindre jördu fylger og fylgt hefer at
 fornu og nyiu og gudrun karadotter varð fremst eigandi
 at. hier j moti gaf biarne marteinsson gudrunu karadottur
 jordina tokastadi sex hundrud og þar til fiogr malnytu ku-
 gildi og hest fyrir fim hundrud. túsætt naut. tiv aura j
 vadmalum fyrir hundrat. ketel fyrir tiu aura og þria(r)
 vetter fóstumatar fyrir adra tiv aura. skýlldu fyr nefnder
 menn biarne og gudrun suara lagaríptingum a greindum
 jördum enn bædi hallda til laga. skildi optnefndr biarne j
 sama handabandi at kaupa fýstur aptur jordina tokastadi
 ef gudrun villdi selia. medkendiz og gudrun karadotter og
 samþýckti med handabandi þenna giorning steffans sonar
 sins sem hann hafdi giort vid þratt nefndan biarna mar-
 teinsson. og til sannenda hier vm settum ver fýrr nefnder
 men vor jnsigli fyrir þetta bref er giort var á eidum á
 vtmanasueit fimtadagin næsta fyrir festum barnabe áapo-
 stoli ari sidar en fýrr seger.

664.

17. Júní 1474.

í Skálholti.

PRÓVENTUSAMNINGR Jóns rauðkolls Jónssonar við staðinn í
 Skálholti.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 12. Frumrit á skinni. Innsigli biskups er
 dottið frá. — AM. Apogr. 2491. með hendi Árna Magnússonar „accurat-
 issime“ eptir frumritinu. Neðan í bréfið var fífið skarð þegar á dögum
 Árna, og hefir haun spád því í eyðurnar, sem hér er sett í hornklofa.

Proventubref Jons Raudzkollz j tjd
 biskups Sueins Anno 1474.

Vær sueinn med guds nad biskup j skalholti ok visita-

tor yfer allt skalholtzbiskupsdæmi giorum godnm mouuum kunnigt med þessu vorn opuu brefe. ath med rade ok samþycke sira oddz peturssonar heilagrar skalholtzkirkiu ok vors officialis j millnm botzær ok hrntafiardarar. Sira gisls joussonar officialis j millum greindrar botzær ok helkunduheidar. sira jous snorrasonar radzmaunz j skalholti. sira olafs oddzsonar kirkiuprestz j sama stad ok fleire aunarra dandimanna bædi lærdra ok leikra hofnm vær giort þetta kaup ok skilmala vit jon jonssou sem kalladr er raudkollr at greindr jon skal fa kirkiunue. stadium j skalholti ok oss .xl. hundrada j sira pronentu med þessum fridleika.

Jn primis .vi. malnytu kugillde. xxx. anra silfrs gyllt ok grafit ok einn stack med gott klædi fyrir .xij. maluytu kugilldi. atta huudruth j gældum saudum. flogra vetra gamallt nant ok tno nant tuænetr fyrer tuo kngilldi. Jtem atta hndruth j koplum ok andrum þarfligum peningum ok þar til .cccc. j vine. mallte ok aklædum. hefer fyrsagdur jon luekt greiuda þeuinga oss ok vorum greiudum radzmaune j skalholti epter þni sem oss vel anæger. þni skal adrgreiindr jon hier j mot hafa æfenligau kost ok pronentu æ stadnum j skalholti. hier med skal haun hafa þar af stadium tuituga vod til klæda sier ok .iiij. stickr lereptz a hnerium xij. manudum a medan hann lifer. hann skal hafa til stadarins sæng ok kistn. skal stadrinn hallda þa somu sæng epter þni sem hann hefer hana til stadariñs enn eignazt huortueggia epter hans dag. Jtem skal optnefndr jon mega at frialsu giora sier upp hus æ sinn kostnad sialfs heima æ stadnum j skalholti j nockrum hreinmaunligum stad þar sem vær giorum rad fyrer ok eignazt þat sama hus suo lengi sem hann lifer. Enn hanu skal þo adrgreiut hus sialfur endrbæta æ sinn eigin kostnad sem honum vel hentar. Jtem skal tittgreindr jon mega setia manu j sinu stad æ stadarins kost j skalholti j siune fravero suo lengi sem hann stendr j uock[rn st]arfi edr eyriudum greiudrar skalholtzkirkiu heunar formanz edr optuefndz stadar j skalholti. Ok til sanuenda hier vm se[ttum vær] vorth juusigle med vorra adrgreiindra prelata ok presta jnsiglum fyrer þetta pro-

uentubref er skrifat var j skalholti jn [festo san]cti¹⁾ bo-
tulphi abbatis et confessoris anno domini. M.º cd.º lxx.º
quarto.

665.

19. Júní 1474.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti skipar Jón rauðkoll Jónsson og
Ásdísi konu hans umboðsmenn Péturs sonar síns (biskups)
og Ásdísar, með þeim ummerkjum, sem bréfið greinir.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 11. Frumrit á skinni. Innsigli biskups
er dottið frá. — AM. Apogr. 2490, með hendi Árna Magnússonar „acc-
uratissimè“.

Vmbodzbref Jons rauðkollz vegna
peturs Sueinssonar²⁾.

Vær sueinn með guds náð biskup j skalhollte ok uisita-
tor ýfer allt skalholltz biskups(dæmi) giorum godum monn-
um kunnigt með þessu woru opnu brefi ath wær haufum
sett ok skipað jon jonsson. sem kalladr er rauðkollur. ok
astise olafsdottur. laugliga wmbodzmenn peturs wors arf-
leiddz sonar sem er ok sonur greindrar astisar. Skulu
greinder menn jon ok astis að sier taka hafa ok hallda alla
þa penninga fasta ok lausa. frida ok ofrida sem wær hauf-
um skipat ok gefit worum adr nefndum syne petri. sem er
jordin á nedri bru j grimsnesi er liggur j burfellz kirkiu
sokn. ok þar til fimm kýr ok hinu settu þa bænhusku sem
þar fylger. sex asaudar kug'ellð hest ok hier með alla þa
penninga sem fyrr sagdr petur wor son hlýtur epter worn
dag j sitt arfskipte j motz wid sigurd worn son saumu-
leidis arfleiddan. sem war sonur þorunnar heitinnar sýgurd-
ardottur. Skulu greind hion jon ok astis fostur ok fram-
færi weita til kostar. klæða. þionuztu. ok annarra naud-
sýnlegra hluta worum opt greindum syne petri þar til sem
hann er af omaga alldri ok hann ma sialfur að laugum

¹⁾ Árni getr og til, að fylla mætti hér með: vigilia beati, og yrði
það 16. Júní. ²⁾ Utan á bréfinn með ekki miklu yngri hendi en bréfið.

sitt wmbod hafa. Skal þesse wor skipan obrigdeliga hallð-
 azt. nema wer sialfer heiler að uite ok skýnsemi giorum
 adra skipan á. wm fyrrskrifad omagagotz saker nauckurra
 forfalla. Ok til sannenda hier wm settum wær wort jnsigle
 fyrer þetta wmbodsbrief skrifad j skalhollte. sunnudag hinn
 næsta fyrer natiuitatem sancti johannis baptiste. anno do-
 mini. M.^o cd.^o lxx.^o quarto.

666.

20. Júní 1474.

á Héðinshöfða.

VITNISBURÐUR tveggja manna um það, að Finnbogi Jónsson
 lýsti því, að Björn Snæbjarnarson hefði handsalað sér fyrst-
 um kaup á hálfri jörðunni Héðinshöfða fyrir það andvirði,
 er hann mætti kjósa og bréfið greinir.

AM. Apogr. 655, eptir frumriti hjá Páli lögmanni Vídalín. — Af-
 skript af bréfinu er í AM. 255. 4to, 212 (bréfasafn séra Skúla Þorláke-
 sonar).

Þath giorum uit magnus hallason ok simon palsson godum
 monnum uiturligt met þessu ockru opnu brefe ath uit uor-
 um þar hia ok heyrðum a er finnboge ionsson lýste suo
 felldum landzsmala fyrer sex gronnum sinum. i fyrstu ath
 hann sagde ok lýste þui er biorn snebiarnarson hefde hand-
 salat sier sunnudagin nesta epter mikaelsmessu i haust er
 nu næst uar¹⁾ ath selia sier fyrstum halfa iordena hedens-
 haufda er liggur a tiornese i husauikurþingum fyrer suo
 akuuéded uerd ath biorn atte ath kioffa huertt er hann
 uillde af þrimur fyrst tiu hundrada iord hrafnagil er liggur
 i laxardal i huams kirkiu sokn ok þar til tiu kugillde.
 annat tuttaugu hundrada part i iordune eystra raufarfelle
 under eyiafiollum. þridia halfan þridia tug hundrada. lýste
 adur nef(n)dur finnboge ionsson þessum mala ok skildaga
 fyrer fyrrskrifudum sex graunnum sinum ath laugmali rettu.
 Ok til sannenda hier um settum uit fyr nefnder menn ock-

¹⁾ D. a. 8. Okt. 1473.

ur incigli fyrer þetta bref skrifad æ fyrskrifadre iordu
hedenshaufda manudagin næsta fyrer ionsmessu baptiste
anno domini. M.^o cd.^o lxx.^o quarto.

667.

26. Júní 1474.

í Miklagarði.

ÓLAFR biskup á Hólum baunar leikmönnum að taka prófa-
leiðslur og ganga dóma um eignir heilagrar kirkju og draga
þær svo undir sig.

AM. Fasc. XXI, 10, frumrit á skinni, nú innsiglislaust. — AM.
Apogr. 3236.

holar í flötum¹⁾.

forbod biskups Olafs að leikmenn take profaleislur
og giore doma um Hoola kirckiu fle.

Vij olaf með guds nóð biskup æ holum giorum god-
um monnum viturligt með þessu voru brefi. ath saker þess
ath vij pikiumzst fulla raun hafa feingit þar vt af ath
leikmenn taka ath draga ok hafa dregit mal heilagrar kirckiu
vnder sigh með huatskeytligum profua leislum ok olauglig-
um domum ok atferdum heilagre kirckiu til nidurbrotz ok
hennar reitti²⁾ til nidranar þuert j moti logmale heilagrar
kirckiv j voru biskupsdæmi. Þui fyrerbiodum vij hier epter
af guds halfu ok heilagrar kirckiv vnder hæsta forbod ok
bann ath nockur leikmadr dirfuizst ath taka þær profua
leizlur edur ganga þa doma sem heilaga kirckiu á hrærer
edur hennar eigner ok guds log vt uisa ath fyrir hennar
formonnum á ath leidazst ok dæmazst. þui huer þat giorer
hann fellur j bann af sialfu verkenu. epter þui sem kirki-
unnar logh vt uisa. enn ef nockur leikman vill straffa vora
doma edur giorninga edur vor(r)a presta. sem vij ok þeir
giora. á heilagrar kirckiu uegna edur hitt ef þeim þicker
vij ok vorer prestar uera framlutare á leikmanna mal enn

¹⁾ Detta af fyrirsögninni ntan á bréfinu er með hendi frá 15. öld,
en það annað or frá 17. öld. ²⁾ Svo.

oss berr epter logum þa biodum níf þeim hueriom sem þat uill tala fram vnder ranssak erkibiskupsens j nidarose ok hans dom. edur under hæsta kirkiunnar ualld ef þess þarf med. er þat ok vort rad ok bæn til allra dandi manna ath þeir fordizst slikar ovenior sem heilagre kirkiu koma til skada ok þeim sialfum til storan saluhaska sem þat giora ath koma suo myklu osamþycki millum kirkiunnar ok kongx. ins þegna þar sem huorer ætti adra ath styrkia til rettra laga ok þetta eth sama biodum víj fyrir oss. vora presta ath oskoddum kirkiunnar retti.

ok til sannenda hier um heingium víj uort jncigle fyrir þetta bref skrifat j mýklagardi j eýiafirde sunnodagen næsta epter festum sancti johannis baptiste anno domini 1170° 1170° 1170° 1170°.

668.

28. Júní 1474.

á Möðruvöllum.

ÓLAFR biskup tekr staðinn i Miklabæ af Sigmundi presti Steindórssyni um þrjú ár, fyrir óhlýðni hans, og segir hann skyldugan að taka lausn og skriptir.

AM. Fasc. XXI, 8, frumrit á skinni. Iðnsigli biskups er dottið frá. — AM. Apogr. 3584, eptir transskr. frá 31. Janúar 1476, og Apogr. 286 eptir frumritinu.

Wíj olaf med guds nad biskup á holum giorum godum monnum viturligt med þessu voru opnu brefui ath saker þess ath vorer xij prestar dæmdu vnder vorn vrskurdum þær saker er víj kærðum til sira sigmundar steinþorssonar vm þa ohlýðne sem hann hafdi oss sýnt ok þeirra domsbref þar vm giort vtuisar. huersu harri sok hann skyllde þar firir suara aa heilagarar kirkiu uegna. Þui jn nomine domini amen. Segium víj adur nefndur biskup olaf oss j domsæti sitiandi med fullum laga vrskurdi sira sigmund steinþorsson firir þessa sina ohlýðne af settan sino beneficio myklabæ j blonduhlýð er liggur j skagafirde æfinliga fra þessum degi. ok sino officio upp á þriu ar nema víj vilium meiri myskuñ á giora. ok skylldugan ath taka lausn af

oss fyrir sína ohlýðne. var þessi vor vrskurður upp sagður á eýrarlandi j eýjafirde manudagen næsta epter jonsmessu baptiste á almenniligre prestastefnu morgum uorum prestum nærnerondum ok með oss samþýckiondum þenna vorn vrsknrd þa er lidit var fra hingatburd vors herra þesv christi þusund flogur hundrut lxx tiger ok iiij ár.

ok til sannenda hier vm heingium víj vort jncigle firir þetta vrskurðarbref er skrifat uar a modruuollum j haurgardaal. degi sidar enn fyr seigir.

669.

30. Júní 1474.

á Munkaþverá.

EINAR ábóti á Munkaþverá selr Sigurði prior og klaustrinu á Mõðruvöllum skóg með tilgreindum ummerkjum í Skuggaþjarga jörðu í Laufássókn, fyrir vervist út í Flatey með öllum vergögnum, saltbrennu, húsgerð og naustgerð.

AM. Fasc. XXI, 12, frumrit á skinni; af þrem innsiglium eru tvö brákuð fyrir, en hið fyrsta er glatað. — AM. Apogr. 2982.

vñ skuggabiarga skog¹⁾ [í Laufass kirkiu sokn Mõðravallaklaustri tilheyrandi²⁾.

Þat giorer ek broder einar með gvds nad abothi á munkaþverá godum monnum viturligt með þessv mino brefi ath ek hefí sellt prior sigurdi a maudrovaullum ok sogdu klaustri skog er stendr j skuggabiarga jörðu í laufáss kirkiu sokn. er þessi greindr skogur sudur fra bænum á skuggaþjorgum ok er kalladr marioskogur. fra gili þui er kallad er kleifargil ok sudur ath dæli þeirri sem nærr er gagnuert vtanverðum uellenum á þverá vpp í fiall svo langt sem skogur er vaxinn ok ofan ath hnioská alt í millum kleifar-gils ok dælarinnar. sagdi magnuss prestur þorbergsson mér til þessarra skogarmarka er þa bio í laufási ok reid á siálfr með mér ok þesser menn olafur magnuss son. ingimundur halldorsson ok marger adrer. þjier í mote gaf fyrr sagdr prior sigurdr mér ok klaustrinu á munkaþvera vervist vt í flateý til æfinligrar eignar fyrir þuilligt skip ok skips áhofn sem formenn klaustursens vilia vt giora. skno ok þeir hafa

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ [með hendi Árna Magnússonar.

þar aull vergogn þau sem þeir þurfa. saltbrenno. husgiord ok naustgiord þar sem hentar ok ath stinga torf til þar sem huorki spillizt af tada ne eing. farma alla ok epter flutningar skulo þeir þar á land leggja ok suo leingi liggja lata sem þeir villia huortt sem er flvtt af sio eda landi.

samþykkti þetta kaup virduligr herra olafur med guds nad biskup á holum ok aller conventubrædur munckapuerár klausturs ok settu sin inncigli med mino inncigli fyrir þetta bref er skrifath var á munkapverá fimta daginn næsta fyrir visitacio beate marie virginis anno domini 1000 edo septuagesimo quarto.

670. 30. Júní 1474. á Öxarárþingi.

TYLFTRADÓMR, útnefndr af Oddi lögmanni Ásmundssyni á alþingi, um vígsmál Þórólfs Ögmundssonar, sem í hel sló Jón Böðvarsson, er dæmdr hafði verið óbótamaðr.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 13. Frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2492, með hendi Árna Magnússonar, „accuratè“.

Domur þorolfz b(onda) er í hel slo obotamann.

Þat giorum uær eigill grimsson. þoruadr steinmodzson. eýolfur hialtason. þorsteinn sigurdzson. eirekur arnason. gisle jonsson. helgi oddzson. jon landbiartzson. eýuindr tumasson. þorsteinn stefansson. tvmas þorbiarnarson ok eýolfur helgason laugrettumenn godvm monnum viturlegt med þessv uorv opnv brefe. þa er lidit uar fra hingatbyrd vors herra jhesv christi þvshund flogur huðrud siotiger ok iij ar. næsta dag epter peturs messv á almenniligr avgсарárþingi uorvm uær j dom nefnder af ærlegum manne oddi asmvndzsyni laugmanne sunnan ok austan á jslandi. at skoda ok dæma hverra suara edr sekta at þorolfe avgmundzsyni bære at svара fyrir þat manslag er hann j hel slo jon bauduarson. er adur hafde dæmdur verit obotamaður ok ogilldur huar sem hann yrde fangadur. vtan gridastada fyrir þat manslag ok heimsokn er hann hafde med verit. þa er magnus jonsson var j hel sleigin á krossi j landeýivm á sinv heimili. Var ok birtt fyrir oas þar á þinginu viglys-

ing. er bæde hafde verit svarin ok dæmd lauglig j allan mata at adr nefndr þorolfur hafde j hel slegit fyr nefndan jon bauduarsson. Nv saker þess at uor lavgbok vottar svo at þat móð eingi sýndalaust giora at taka menn af vtan sóð sem kongs ualld hefer j hende til rettra mala þui dæmum vær þennað sama mann þorolf augmundzson ok allt hans mal fram á mins herra kongsins nader vnder þa skipan er hann vill sialfur á giora edr giora lata. Enn optnefndan mann þorolf fridhelgan fyrer hverium manne vtan landz ok jnnan. þar til er hann kemzt á mins herra kongsins nader.

Samþykki þennan uorn dom med oss oddr laugmadr sunnan ok austan á jslande. suo ok ei sidr brandr jonsson laugmadr nordan ok vestan a jslande huerer sin jnnsigle settv med uorum jnnsiglvn fyrer þetta domsbref. skrifat j hafnarfirde á jslande svnnudagin næsta fyrer sancta margretardag¹⁾ á sama are sem fyr seiger.

671.

2. Júlí 1474.

á Þingvelli.

KETILL ORINSSON selr Lopti Ormssyni fimtán hundruð í Hamrendum í Döllum fyrir lausafé, fritt og ófritt.

AM. Apogr. 1485, án efa eptir frumriti. Til samanburðar er og höfð afskript Magnúsar Einarssonar á Jörva meðal Hamrendabréfa (í minni eigu), gerð stafrétt eptir frumritinu (c. 1730—40), og ber þeim ekki orð á milli.

Þat giorum vær sigurdr dadason magnus þorolfsson sigmundr halldorsson grimur grimsson bryniolfur sigurdzson ok þorolfur avgmundzson godum monnum viturlegt med þessv vorv opuú brefi. þá er lidit var fra hingatburd uors herra jhesu christi þushund fiogr hundrud siotiger ok .iiij. ar. Vorum uær j hia saum ok heyrðum á ord ok handaband þessara manna loptz ormssonar af einne alfy. enn ketils ormssonar af annare at suo fyrir skildu at ketill

¹⁾ Þ. e. 10. Júlí.

ormsson selldu adr nefndum lopti ormssyni j jordunne hamrendum fimtan huñdrud er liggr j saudafellz kirkiu sokn j middaulvm. med aullum þeim gaugnum ok gædum sem adr greindre jordu a at fylgia ok fylgt hefer at fornu ok nju. ok hann vard fremzt eigande at. Enn hier i moti gaf nefndur loptr ormsson greindum katle ormssyni. iiij. malnytu kugilldi. ij. asaudar kugillde ok tuær kyr ok flogur hundrud frid ok þar til sio hundrud ofrid. ij. aura silfurs smidat fyrir hvndrad enn halfan þridia eýre osmidat fyrir hundrat. þreutt naut at haustlagi j huñdrad. iiij. sauder gamler fyrir huñdrad. niv stikr klædis fyrir huñdrad eðr svo lagda peninga. Skýllði tittnefndr loptur ormsson halda adur greindum jardarparte til laga. enn adurgreindr ketill suara lagaríptingv á greindum jardarpartte. Skýllde þesser peningar vtgollðner á .iiij. arum ok þat fyr sem hann villde giortt hafa.

Ok til sanninnda hier vm settum uær fyrnefnder menn uor junsigle fyrir þetta jardar kaupt bref.

for þesse giorningr fram favstudagin næsta epter petursmessu¹⁾ á þinguelle j grimsnesi. skrifat j sama stad ok are deigi sidar enn fyr seiger.

672.

7. Júlí 1474.

í Skálholti.

TRANSSKRIFTABRÉF.

AM. Fasc. LXVI, 15, frumtranskriptið á skinni.

Þat giorum wer jon arnason. oddr magnusson godum monnum kunnigt med þessu ockru brefi at vid heýrdum ok saum lesit sua latanda bref med heilum ok ooskoddum jusiglum sem hier seger.

[Hér kemr bréf frá 14. Okt. 1462, Nr. 328].

Ok til saninnda hier vm settum vid jon arnason ok oddur magnusson okkur jusigli firir þetta transkriptar²⁾

¹⁾ D. e. 1. Júlí. ²⁾ transkriptarar, frbr.

bref skrifad j skalaholli fimtudagin jñ octavo visitacionis sancte marie virginis anno domini M^o. cccc^o. lxx^o. quarto.

673.

16. Júlí 1474.

á Hólum.

TRANSSKRIFT fjögurra presta af fjórum bréfum.

AM. Apogr. 3570, með hendi sira Snorra Jónssonar eptir frumritinu í bréfasafni Hólastóls. „Þetta bref er transcriptum a pergament. Under breftou hafa verið 4 insigle“ (S. J). Eitt af þeim var dottið frá „Denno Copie kom mig til Hænde 1721 fra Hr. Snorre Jonsen. Originalen ligger udj Stiftskisten paa Holum og er paa pergament. A. M^o. Ná er frumritið ekki í Biskupskjalasafni.

Þat giorvm ver sveinbiorn þordarson. jon broddason. eirikvr einarsson. nicholas þornodsson prestar hola biskupsdæmis godvm monnum viturligt með þessv vorv opnu brefe at ver savm ok yferlasvm open bref med heilvm ok o-sk[a]vddom hangandvm inciglvn þeirra manna sem her ept-er nefnast j brefvnm. [Hér kemr:

1. Kvittan handa Ólafi biskupi Rögnvaldssyni fyrir afgjaldi Skagafjarðarsýslu, útgefn af Eiriki Björnssyni 17. Sept. 1469 í Björgvin, Nr. 490;
2. Kvittan Henriks Kepkens um sama 11. April 1473 á Starnesi, Nr. 616;
3. Bréf Chr. I. frá 8. Apr. 1470 með Henriki Kepken, Nr. 504;
4. Vidimus tveggja manna af því bréfi frá 18. Júní 1473, Nr. 626].

Ok til sannenda her vm heingom ver fyrr nefnder prestar vor jncigle fyrir þessi transkriptarbref skrifat [a] holvm j h[i]aaltadaal lavgardagen nesta fyrir festum sancti thorlaci episcopi anno domini M^o. cd^o. lxx^o. quarto.

674.

22. Júlí 1474.

á Hólum.

ÓLAFR prestur Ingimundarson vottar, að hann hafi í sumar lesið í lögréttu fyrir Brandi lögmanni og öllum rikismönnum og almúganum dóm frá 29. Apr. 1474 (Nr. 654) um Hóla- teig í Fljótum, og lét Brandr lögmaðr samþykkja prófa- leiðslur biskups löglegar.

AM. Fasc. XXI, 3, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 3235.

Vitnisburður Olafs prests að hann hafi lesið
Brief Bisknp Olafs¹⁾.

Það gíorer ek olafur prestur jngimndarson godum monnum viturligt með þessu mino brefe ath ek las þat sama bref sem biskup olaf mik til skipade ok þetta mitt bref er niðr fest á alþinge j logrettu næsta dagh epter petursmessu vm sumarit á jslande þa er þar var sett logþing brande logmanne nærueranda ok þeim ollum rikismonnum ok allmugannm sem j logreittunne²⁾ voru. enn epter þat nefnde brandur logmadur logrettumennena wt af logrettunne með sier ok leit³⁾ samþýckia þær profna leizdlur loglegar sem fyrskrifadur bisknp olafur⁴⁾ hafði tekit nm þau malaferli sem domkirkinna⁵⁾ á holum áhrærdi ok hennar jord holar⁶⁾ j fliotum. hans .xij. prestar hofdu þar um dæmt adr efter þvi sem doms bref þar vm giort vtuisar. Ok til sanenda hier vm setta ek mitt jucigle fyrir þetta bref skrifat á holum j hialltadal jn festo sancte marie magdalene anno domini M^o cd^o lxx^o ilij^o.

675. 22. August 1474. á Skarði í Langadal.

FINNBOGI bóndi Jónsson selr Egli Grímssyni jörðina Brúsa-
staði í Vatnsdal fyrir Hafralæk í Aðaldal og nokkurt lausa-
fé, og er bænhúss skyld á báðum jörðunum.

AM. Apogr. 387 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar, accuratissime“. Um frumritið fer Árni svo feldum orðum: „Kaupbrefed um Brusastade og Hafralæk 1474 er skrifad á uppskafuing ur einhvoru Jalensku docu-
mente. Er það sama so örskafed, að cekort verdur samfleytt lesed. Það synest sem þotta mune hafa vered i litlu folio edur storu 4to. Er skrift-
en þar á ecke uug, holdur ad visu langtum elldre enn brefed þetta-
glörningsbref getur það oi hafa vered propter formam tam vastam. Það hefur og vered skrifad á badar sidur, ad visu með sköllum. Ur sögn

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 17. öld. ²⁾ Svo. ³⁾ Svo. ⁴⁾ lata, b. v. hér skbr., en því er ofaukið. ⁵⁾ domkirkiana, skbr.

synest mier það ecki munu vera kunna. Þvi skriftarlaget er ei þess-
legt, heildur krokott, þo vel skrifad af því slage. Mier virdest þetta
munu hafa veret saurblad framan eða aptanvid bok: og munu þar á
ecku hafa annad skrifad veret enn skulda registur, eða qvigillda re-
gistur, eða annad þvílíkt, kannske kirkiu einnar hverrar, kynni og vera
riks manna. Mier synest [jmo ita est¹⁾] það bafa á badar sidur veret
skrifad med köflum, enn ei samfleytt, og er það þá líkara registre enn
öðru. linurnar bafa og örstuttar veret (ad visu sumar. imo allar eða
flestar) og hverge nærre náð ad extremitatibus membrauæ. [Jmo er
hier á skrifad med köflum og atundum 2. kafur á sömu sidu, hver ut-
undan öðrum, og skalle á mille. certissime Regestum fuit, vel memori-
ale, enn eckert viktugra²⁾] quod iterum Regestum fuisse arguit. Eckert
verdur samfleytt lesed sem sagt er, alleinasta er i einum stad skirt:
fiogr, og þar strax nedan under: *þorvalde*. Mier synest það *fiogr h.*
f^d) munu veret hafa: *hia þorvalde*³⁾. Sbr. bréf frá 28. Dec. 1475.

Um Brusastade i Vatnzdal og Hafralæk.

Þat giorum vēr þorðr þorðarson jon þoralfsson jon
bryniolfson og amvnde ormsson godvm monnum viturlegt
med þessv voro opnv brefe þa er lidit var fra hingadbvrd
vors herra þvsvnd fiogr hvndravt siavtiger og fiogr ar mariv
Þesso fyrr vñ svared æ skarde j langadal voro vēr j hia
savn og heyrðum æ ord og handaband þeirra finnoga bonda
jonssonar og Egels grimssonar ad svo fyrir skildv ad nefndr
finnoge sellde greindvm egle javrdena alla brvsastade er
liggr j vazdal j vndenfellz⁴⁾ kirkiv sokñ med avllvm þeim
gavgnum og gięðvm sem greindre jorðv fylger og fylgtt
hefer at forñv og nyiv og hann var fremzt eigañde ad ord-
enn. Hier j mot gaf fyr nefndr egell adr greindvm finn-
boga jordena alla hafralæk er ligr j adaldal j ness kirkiv
sokñ med avllvm þeim gavgnum og gięðvm sem henne hefer
fylgt ad fornv og nyiv og hann var fremst eigande ad
orden og hier til niv kvgillde fimm j asavd og fiorar kýr
og eitt gelld kvgillde ed tivnda og þar til tavo⁴⁾ hesta
fyrir þriv hvndravd og afhente þa þar vpp æ stadenn.
sagde hvor vñ sig þenhvs skyllð æ þeirre jorðv er sellde
og skyllde hvor svara því fyrir þa er þa atte. hier med

¹⁾ [b. v. i nedanmálsgrain. ²⁾ D. e. sögr hundr:ð fríd. ³⁾ ritad:
vndr:fellz. ⁴⁾ Svo = tvo.

skyllde hvorr þeirra fyr nefndra manna finnboge og Egell hallda til laga þeirre jorðv er hann keypte enn svara laga-ripttingvm æ þeirre er hann selde. og til sannenda hier vñ settum vör fyr nefnder menn vorr jnnsigle fyrir þetta bref giortt æ skarde j langadal æ sama are siav nottum sidar enn fyrr seiger.

676. 18. September 1474. á Grenjaðarstöðum.

ÁSGRIMR Hallsson selr Finnboga Jónssyni hálfan Hédinshöfða á Tjörnesi, þann er Björn Snæbjarnarson hafði áðr selt Ásgrími, að tilskilinni Lundey og eins manns aungulveiði á Botnsvatn, fyrir tuttugu hundruð í lausafé.

AM. Apogr. 653, eptir frumriti hjá Páli lögmanni Vidálin. — Af skript af bréfinu er og í AM. 255. 4to. 207—208 (bréfasafu séra Skúla Dorlákesonar).

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edur heýra senda þorsteinn þorleifsson magnus geirsson hallkell palsson magnus hallason Runolfur þorsteinsson ok gudmundur þorleifsson. Q. G. ok sina kunnigt giorande ath þa lidid nar fra hingadburd uors herra jhesu christi þushund flogur hundrud siau tiger ok flogur ar a laugardagin nęsta epter krossmessu um haustid¹⁾ j midhuame j reykiadal noru ueir²⁾ j hia saum ok heýrdum æ ord ok handaband finnboga jonssonar ok asgrims halldzsonar ath suo fýrer skildu ath greindur asgrimur halldzson selde finnboga jonssynę til fullrar eignar jordena halfan hedenshaufda er liggur a tjörnese j husauikur kirkiu sokn þan sem biorn sneþiarnarson hafde adur sellt fyr nefndum asgrime med aullum þeim gognum ok gędum sem greindre halfre jorðu fylger ok fylgtt hefer ath fornu ok nýu ok optnefnder menn asgrimur ok biorn haufdu fręmzst eigande ath ordid ath tilskilinnę halfre lundey ok eins manz aungulueide æ bottazuattu.

¹⁾ D. e. 17. Sept. ²⁾ Svo.

hier j mote gaf opt uefndur finnboqe jonsson þrattnefndum asgrime halldzsyne tuttaugu hundrud med þessum fridleika tolf malnýtu kugillde atta geldfiar hundrud. skýlldu þesser peningar gollðner jnan þreunra tolf manada en æ meðan ei uere þesser fyr greiuder penningar luckter þa skýllde tittnefndur fiuuboge giallda optnefndum asgrime hundrat a hueriu are svo sem j afgialld edur leigu af fyrgreindum peningum eu huad fyr lýctizst af greindu jarda uerde en þriu ar uere umlidin þa skýllde þat skerda fyr nefut afgialldz hundrad ath nettre tiltaulu. atte þrattnefndur finnboqe ath hallda fyr sagdre jordu til laga en tittnefndur asgrimur halldzson suara laga riptingum. Ok til sannuda hier um settum uier fyruerfader meuu uor jncigli fyrer þetta bref skrifad a greniadarstaudum j Reykiadal æ sama are dege sidar en fyr seger.

677. 19. September 1474. á Skriðu í Fljótsdal.

VITNISBURÐUR tveggja manna, að Hallsteinn Þorsteiússon hafi gefið Þórði Jóússyni frænda sínum hálfu jörðina Hól í Siglufirði og þar til tíu hundrud í þarflegum þeuingum.

AM. Fasc. XXI, 11, framrit & skinni. Af þrem innsiglium er brák ein eptir af þriðja innsigliu. — Apogr. 3237.

hol i siglufirde¹⁾.

Þat gerum við hermundr benedictzson ok tvmás einarsson godum monnum kunnigt með þessu ockru brefi at þar voro við j hia savm ok heyrðum æ manadaginu næsta fyrir Matheus Messo j imbruuku ym haustid at hallsteinn þorsteinsson gaf þordi jonssyni frænda sínum jordina halfa hol j siglufirde j siglunespiugum með ollum þeim gognum ok gæðum sem greiudri jordu fylger ok fylgt hefir at fornu ok nyiu ok hann varð eigaudi at fremtz ok hier til gaf hann honum onn(u)r .x(.) c. j ollum þarfligum peningum. voro þetta .xx. c. sem hallsteiúu gaf þorde joussyue at framtoldu.

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi.

Ok til saninda hier vm setti hallsteinn sitt jnsigli með ockrum jnsiglvn fyrir þetta bref skrifat a skridu j fliotz dal sama dag sem fyr seger anno domini M^o cccc^o septuagessi- mo quarto.

678. 19. September 1474. á Grenjaðarstöðum.

VITNISBURÐER sex manna, að Ásgrímr Hallsson hafi selt Finnboga Jónssyni hálfá jörðina Hédinshöfða, og að það hefði verið tilskilið, ef Finnbogi sækti með lögum hálfá jörðina, þá handseldi Ásgrímr Finnboga jarðirnar Áland í Þjstílfirði og Hlið á Langanesi fyrir þá peninga, er Finnbogi hafði gefið Ásgrími fyrir Hédinshöfða.

AM. Fasc. LXV, 5, frumrit á skinni. Af sex innsiglum eru fjögur döttin frá. Frumrit þetta var fyrrum í eigu séra Skúla Þorlákssonar, en síðar (1724) hjá Páli lögmanni Víðalín. — AM. Apogr. 654.

Þath giorvm vier þorsteirn þorleifsson. magnus geirson. hallkell þalsson. runolfur þorsteinsson. magnus hallason og¹⁾ gudmundr þorleifsson godum monnum viturligt með þessu vorv opnu brefi ath þar voro vier j hia saum og heýrdum a j midhuammi j reykiadal þa asgrímur hallzson selide finboga jonssýne jordena halfan hedenshaufða epter þui sem þath¹⁾ kaupbref vtvisar er þar um skrifad stendr. var það¹⁾ ok¹⁾ þa skilid under fyrnefndra manna handaband. asgrims og finboga. ef finbogi jonsson sekte með laugum greinda jord halfan hedenshaufða epter þeim giorninge og handsali er biorn snębiarnarson hafde fyr giort með þrattnefndan finboga þa handsellde opt nefndur asgrímur titnefndum finboga til fullrar eignar jardernar aland j þistelfirde j sualbards þingum og hlið a langanesi j saudanes þingum fyrir þa peninga er sagdr finbogi hafde gefit nefndun asgrime fyrir optnefndan hedenshaufða. skýlidi finbogi halda greindum jordum til laga en tittnefndr asgrímur suara lagaríptingum. Og til sannenda hier um settu uier

¹⁾ Svo.

fyrnefnder men uor jncigli fyrir þetta bref skrifad æ greni-
adarstaudum j reykiadal manudagin næsta fyrir mattheus-
messu um hanstid. anno domini. M.º cd.º lxx.º quarto.

679.

3. Október 1474.

í Flatatungu.

SOLVEIG Þorleifsdóttir selr Sveini Guðmundssyni jörðina
Hamra í Tungusveit og kvittar hann nm andvirðið.

AM. Fasc. XXI, 13, frumrit á skinni, og er innsigli Solveigar fyrir
bréfinu. — Apogr. 5695. — Á frumbréfið ritar Árni: „fra Sæmundi
Magnussyne á Holi í Bolungarvík“.

Vm þamra j tungusueijt j skagafirði¹⁾.

Þath giore ec solveig þorleifsdotter godvm mounum
uiturligt med þesso mino oppno brefi ath ek medkennvz
ath ec hefer sellt sueine guðmundszyni jordina hamra j
tungusueit j mælifelz kirkiv sokn med ollum þeim gognum
ok gædvum er greindri jordu hefer fylkt at fornn ok nyio
ok ec vard fremz eigandi at undan mer ok minnm erfingi-
um en under suein ok hans erfingia. hefer ec fulla ok alla
peninga vpp borid fyrir adur greinda jord efter þui sem j
kavp ockar kom. ok hann lofadi mier. Og²⁾ þui giorer eg
solueig þorleifsdotter fyr nefndan suein guðmndzson oлд-
ungis kuitan vm adr greint jardar uerd fyrir mier. ollum
minum logligum erfingi(u)m efterkomendnm. Og²⁾ til sanc(n)da
hier um setta ec fyr nefnd solveig þorleifsdotter mitt jn-
sigli fyrir þetta kuittanarbref er giort var j flatatungu
manudagin næsta epter mikaels Messo anno domini mº cdº
lxxº quarto.

680.

27. Október 1474.

í Miklabæ.

VITNISBURÐR tveggja presta nm rán Ásgrims Sigmundssonar
frá sira Jóni Broddasyni í Miklabæ.

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi frá 16. öld. ²⁾ Svo.

AM. Apogr. 3583b, óvíst eptir hverju ritað.

Þat giorum vid ketill grimolfsson ok olafur klængsson prestar holabiskupsdæmis godum monnum uiturligt med þessu ockrv brefe. ad þa er lidit var fra hingatbvrd vors herra iesu christi þushundraud. cccc. lxx. ok .iiij. ar. a miclabæ j skagafirdi j blaunduhlid. fimta dag hin næsta fyrer simonsmessu vorum vid j hia sávm ok heýrdum a. ad sira jon broddason geck heim ad kalldyrunum med sina menn a greindvm stad. voro dyrnar sterkliga aptur streingdar fyrer honum ok tygiat folk til uarnar fyrer innan. spurdi þa fyrnefndr sira jon asgrim sigmvndzson ok hans fylgiara er tittnefndan stad havfdv rænt ok gripit ok hans peninga. vpp a hvern mat(a) þeir hefði þetta giort. enn fyr nefndr asgrimur sigmvndzson sagði sira sigmvnd steinþorsson þetta hafa skipat þeim. ok þeir hefði ecki þangat farit elligar. hier epter skilldi þrattnefndr sira jon adr en þeir vt geingv svo fyrer. ad þeir skýlldu alldre standa j mote heilagre kirkiu edr honum. ok því lofadu þeir. ok geingu utt sidan.

Ok til sanninda hier um settum vid fyr nefnder prestar ockur incigle fyrer þetta bref skrifat a flugumýri j skaga-firdi tveimur dögvm sidar enn fyrr seger¹).

681.

28. Október 1474.

í Miklabæ.

VITNISBURÐR tveggja manna, að síra Jón Broddason hafi kvatt sex menn til að virða þær þrettán kýr, sem settar voru meir en hálfan mánuð upp á hey hans í Miklabæ, og voru þær virtar honum til halds fyrir níu hundruð.

AM. Apogr. 3582, að því er virðist eptir frumriti, heldr en kopiu-bók á Hólum.

Þad giorum vid marcus illavgason ok þorbiorn þor-modsson godvm monnum uiturligt med þessu ockru brefi ad þa er lidit var fra hingatburd vors herra iesu christi þushvndrud .cccc. lxx ok .iiij. dr. a mýklabæ j blaunduhlid j

¹) D. e. 29. Okt.

skagafirdi. upp á simunsmessu dagh. Vorum við j hia. samum ok heyrðum æ. að sira jón broddason nefnde utt þria presta ok þria leikmenn j giord að uirda þær þrettan kýr. er á stáðnum miðlabæ voro settar meir enn halfan manud. ok gefit hans hej j avngu frelse. með svo orðnum lit ok ok morckvm sem hier seger. en fýsta suartfleckott að lit. sneiddr helmingr et vinstra eyra halfur stufur et hægra. omvnr ravd. stýpt et hægra. gagnbitat. sneiddr helmingr et vinstra ok gagnbitat. en þridia ravdfleckott. stýpt et hægra. enn sneiddr helmingr et vinstra. en fiorda graskeylldott. stýfd bædi eýrv ok ravf j env vinstra. en fimta suart¹⁾. sneiddr helmingr á badum eýrum. en sietta dvmbkrossott. tuistýpt et hægra enn sýllt et vinstra. siavnda suartfleckott. hamarskorat et hægra. enn sýllt et vinstra ok ravf j. en atta bleikkrossott. stýfd bædi eyre²⁾. biti aptan nr env vinstra. en nívnda svart³⁾. þristýpt et hægra enn bladstýpt et vinstra. en tíunda bleik. sýllt et hægra ok bite framan vr. enn þristýpt et vinstra. en ellepta gra. tvistýfdr helmingr et hægra. enn stýpt et vinstra ok biti framan vr. en tolftha suart¹⁾. sneiddr helmingr á badvm framan. en þretanda suart⁴⁾. sneidd bædi eýrv framan ok nvmit aptan et hægra.

voro þessar fýrskrifadar kýr uirtar fyrer nív hvndravd. ok þrattnefndum sira jóni til halldz ok meðferdar þar til sá leidir sig til með lógvm. er eiga þikkizt. ok tíjtnefndr sira jón hefer feingit bot fyrer sinn skada. lysti þrattnefndr sira jón fýrskrifndvm kvm fyrer ockur ok fleirum dandi monnum er þar voro.

Ok til sanninda hier vm settvm við fýrnefnder menn ockur incigle fyrer þetta bref skrifat á flugumýri j skagafirdi degi sidar enn fýr seger.

¹⁾ sa²t, Apogr. ²⁾ Svo, Apogr. ³⁾ sv²t, Apogr. ⁴⁾ sa²tt, Apogr.

682.

2. Nóvember 1474.

í Síðumúla.

TRANSSKRIFTARBREF.

JSig. 66. 8vo, með hendi Grunnavíkr-Jóns 1741 „Ex originali pergameni“.

Dat giorvm vær þorlakur þorkelsson sigurdr dadason þordr jonsson helge biarnarson gnnsteirn isleixson einar brandsson godum monnum niturlekt att vær haufum sed ok yferlesit opit domsbref med heilum ok oskauddum hanganda jnsiglum svo latanda sem her seger. [Hér kemr Bólstaðarblíðar-dómr Einars Þorleifssonar frá 17. Janúar 1447, Nr. 24 í þessu bladi].

Ok til sannenda her nm settum vær fyrnefnder menn nor insigli firir þetta transkriptarbref er skrifat var j síðv-mvla j borgarfirde midvikudagin næsta firir festum et hugberti (!) þa er lidet var fra hingatburd vors herra ihesv christi þvshvndrat¹⁾ flogur hvndrvd siautiger ok flogur ar.

683.

16. Nóvember 1474.

í Hænuvík.

VITNISBURÐR Jóns Pálssonar nm eignarmenn að Krossi og Skjallandafossi, og nm vör og verstöð á Skjallandafossi.

AM. Fasc. XXI, 18, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 1152.

Dat giore ek jon palson godum monnum kunnugt med þessu minu brefe at ek hefe handfest sigfuse petursene þaþ vitnesburd at ek ogx vpp a bardastraund j haga kirkin sokn ok uar þar fiorotigera²⁾ vetra eda meir ok uissa ek ad petur þordarson tiundade ser til eignar iardernar kross ok skjallandafoss allt til sins dandadags ok sidan tok þær j erfd epter han sigfus son hans ok hans mann nar ek langa tima ok uissa at han hafde þa naur ok verstaund sem jn er fra tungune a skjallandafosse tnttngn vettmr eda meir ok einge fan at þui sno ek heyrdar ok sno heyrdar ek segia

¹⁾ rat, var skafið í frumritinu. ²⁾ Svo.

sigridi steinolfsdóttur modur mína at skjallandafoss ætte þan nanst ok vaur. sem jn er fra tungvne ok þar kuestz han hafa uered næst epter manplagu enu myklu ok þan vetur at kalladr uar rekavetur en mykle ok fossarmeð at þa attn skjallandafoss hefde haft hnert þat kefle sem rak at enum innare varar uegg ok¹⁾ einge hafe at þui funded ok iardar eign ætte skjallandafoss sioñhending af enum innara varar uegg ok upp j giana stovr j fiallenu ok alldre hefer mne att ne haft þa vaur ne verstand suo ek hafa heyrt þess geted ok her epter uil ek sneria ef þurfa þicker. Ok til sanenda her nm setta ek mitt jnsigle fyrir þetta bref skr(i)fad j hænnvik miduikudag næsta fyrir cesseliu-messv þa lided var fra hingadburd vors hera ihesv christi þusund fiaugr hvndrvd siautiger ok fiaugur ar.

684.

16. Nóvember 1474.

á Þingeyrum.

5. Janúar 1475.

Jón abóti á Þingeyrum selr Egli Grimssyni til fullrar eignar fjóra tigi hundrada í Hofi í Vatnsdal með tilgreindum ítökum fyrir eignarhlutann í Spákonnfelli og Árbakka.

AM. Apogr. 757, með hendi Jóns Magnússonar 1729 „Ex originali“ á kálfskinni meðal Hofsbrefa í Vatnsdal.

Þat giornm vier skule loptzson gisle þorgilsson sigurdur þorsteinson ok amunde ormsson godum monnum viturliect með þessu voru opnu brefi. þa er lidit var fra hingadburd vors herra jesn christi þusund flogur hundrut siofiger ok flogr ar æ þingeyrum j hunanazþingi midkudagin næsta epter marteins Messo vorum vier j hia saum ok heyrdum æ ord ok handaband þeirra af einne alfu herra jons abota æ þingeyrum með radi ok samþycki sinna conuentubrædra þess sama klausturs. en eigels grimsonar af annari at suo fyrir skildu at greindr jon abote selldi nefndum eikle til fullrar eignar fíora tigi hndrada j jaurdunni

¹⁾ tviskr.

hofi í nazdal er liggr j huamspingnm med anllum þeim gognum ok gædum sem greindri jaurdu fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyio ok klanstrit var fremst eigandi at ordit med suo vordnum jtoknm j adrar jarder sem hier seger. manadar eingiteig í hninks jord torbsknrd j gilstada jord ok brusastada jord halfan huart epter þui sem sa þarf er a hofi byr. reit í sandadal. selferd a mulanazheidi til haeggia. þier í moti gaf eigell grimson klaustrinu a þingeyrum þessar jarder er sno heita halfan eignar hlnt slikan allan sem hann atte j jaurdnenni a spakonnfelli er liggr a skagastrond fyrir tuttugu hnndrnt ok arbacka fyrir annur xx hnndrut er liggr a skagastrond j spakonnfellzþingum med aullnm þeim gaugnum ok gædum sem greindum jaurdum fylger ok fylgt hefer at fornu ok nyio ok hann nard¹⁾ fremst eigandi at ordin annari halfri en annari allri. skilldu hnorer vm sig abotin ok klanstrit kuittur nm þann reikningskap er þeim bar at suara vid kirkiuna a hofi. en greindr eigell vm þann reikningskap er honum bar at suara vid kirkiuna a spakonufelli. skylldn ok hnorer vm sig hallda til laga þeim jaurdnm er keypti en suara lagaríptingum a þeim er selldu. Ok til sanninda hier vm setti aboti ok conventubrædr sin junsigli med vorum fyrrnefndra manna junsiglum fyrir þetta jardakanpsbref skrifat j sama stad a þingeyrum tolfða dag jola are sidar enn fyr seger.

685.

20. December 1474. í Geldingaholti.

BANNSETNINGARBRÉF JÓNS officialis Broddasonar yfir Solveigu Þorleifsdóttur.

AM. Fasc. XXI, 6, framrit á skiuni. Innsiglið er dottið frá.

Þat giðrer eg jon prestur broddason officialis generalis. vikarins. hola bisknpsdæmis godvm monnum viturligt med þessv minv brefe. ad saker þess ad þv solveig þorleifsdotter hefer nv leinge verit j ohlyðne og þriozskv. vid gvd. heilaga kirkiv og mic.

¹⁾ Svo.

fyst j því ad þv hefer halldit sira sigmund steinþors-son. sidan hann var vrskurdadr j bann fallin af sialfvm biskupenvm firir þær saker sem biskupen kærdi til nefndz sira sigmundar. og þær vm gior bref votta.

j annare grein forbodade biskupen hann og vt sette af heilagre kirkiv. og samneyte cristinna manna. skeytter þv hier vm hvorcki hans banne ne forbodi. vtan hiellt. samneytter og styrckter greindan sigmund prest j fullv forþroti moti retti heilagrar kirkiv.

J þridiv grein gefur eg þier solveig þorleifsdotter. fvlla radasock. ad þv hafer j þvrtv flvtt og latit flytia. miclabæiar stadar peninga frida og ofrida. og latit nytia þa j avngv minv frelsi. helldr j fvllv forbodi.

J fiordv grein sor sira hallr jonsson fullan bokar eid. ad þv solveig þorleifsdotter hefdir rvskat sier og tekit af sier brefen þav sem hann for med. og byriadi ad lesa. j kirkivne j flatatvngv svnnvdagin næsta firir martheinsmessu nv næst er var¹). jtem sor og þorsteinn gvdleicksson fvllan bokareid. ad hann hefdi sied vpp a. a sama svnnvdag sem fyr seger. ad þv solveig þorleifsdotter. drott og tocktt af sira halle jonssyni vtan hans vilia. fyr nefnd bref. j kirkivne j flatatvngv. hefer þv og opt nefnd solveig þorleifsdotter þat syneligt giørt. med radvm. styrck og fvllv vercki. ad heilagrar kirkiv rett og friheit. skylldir þv fullkomliga forsma og fottroda. med morgvm þinvm ogiorningvm.

Jtem hefer eg þetta allt vm borit hier til. og þat þeinckt. ad þv mvndir vilia ganga til sattar og hlydne. vid gvd. heilaga kirkiv og mic. Enn þv hefer helldr hardnat og þriozkazst j hveriv. j moti gvds retti og heilagre kirkiv. því ber mier nv a gvds vegna og heilagrar kirkiv. ad fylgia og fram fara moti þier med rette og stride heilagrar kirkiv. epter því sem til heyrer þriozskvm og þralyndvm og illzskvfullvm. firir þessar saker fyrskrifadar og adrar fleire þær sem eg kann med lógvm til þin ad tala. setnr eg þic adr nefnd solveig þorleifsdotter vt af heilagre kirkiv og ollv(m) hennar sacramentis. og af ollv samneyti cristinna manna.

¹) D. e. 6. N6v.

firirbiodandi hverivm presti. ad syngia edr lesa yfer þier solveig þorleifsdotter. edr þier nockura gvds þionvzsto ad veita. þar til sem þv geingur til hlydne vid gvd. heilaga kirkiv og mic.

Og til sanninda hier vm setta eg officialatus incigle firir þetta bref. skrifat j gellingaholtti j skagafirdi. ju vigilia thome apostoli. anno domini M^o cd^o lxx quarto.

686.

27. December 1474.

í Ögri.

INGIBJÓRG Hákönardóttir og Erlingr Jónsson sonr hennar samþykkja þá sölu, er Jón Erlingsson fékk Haldóri Hákönarsyni, bróður Ingibjargar, partinn í Arnardal hinum neðra í Skutilsfirði, með öðru því skilorði, er bréfið greinir.

AM. Fasc. XXI, 5, frumrit á skinni. Öll innsiglin (4) eru nú dottin frá bréfinu.

Arnardals bref¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heýra senda²⁾ jon asgeirson. olafur jsleikson. þordur knararson. tiorfui þorsteinson. Godum monnum uiturligt med þessu voro opnu brefui worum uær j hia saum og heýrdum (a) ord og handaband þessara manna vpp æ mariumessu dag j augri j isafirdi af eirni alfu halldors hakunarsonar enn af annari jngibiargar hakunardottur systur hans og erlings sonar hennar. faldizt þat og skildizt under þeirra handabandi ad fyrgreind meðgin medkenduzt ad þv hefði samþýkt med fullu handabandi. þa jardarsaulu er jon erlingsson fleck adr greindum halldori jardar partinn j arnardal enum neðra j skutilsfirði er liggur j eýrar kirkiu sokn med aullum þeim gaugnum og gædum sem greindum jardar parti til heýres og hann hafði fremst eigandi ad ordit og hans jardar-kaup(s)bref utuisar. hier j mot skýlldi opt nefndr halldor taka ad sier hakun son jons erlingssonar og lata kenna

¹⁾ Utan á bréfinu með hendi c. 1600. ²⁾ Svo.

haunum suo ad hann mætti uigiazt til prestz fyrer knnn-
 attu saker. Suo enn af nýiu j sama handabandi fleingu fyr-
 greind mædgin jngibiorg og erlingur tittnefndum halldori
 fyrgreindan jardar part til fullrar eignar med samþýcki
 hakunar jonssonar sonar optnefndra jngibiargar med aull-
 um þeim gaugnum og gædum sem þau hanfdn fremst eig-
 andi ad ordit med sama skilmala sem j fyr greindu jardar
 kaup(s) brefni stendur. Og til sanninda hier um settum
 uer fyr nefnder menn vor jnsigli fyrer þetta jardar kaups
 bref er skrifuat uar j augri j isaufirdi upp a þridia dag j
 jolum þa er lidit uar fra hingatburd uors herra jhesu christi.
 M.º cccc. lxx. og iiij áar.

687.

1474—1475.

SKRÁ um eignir og þorcio Hrepphóla kirkju, þegar sira
 Guðmundr Narfason slepti staðnum, en sira Sigurðr Sveins-
 son kom til.

AM. Apogr. 2176, með hendi Árna Magnússonar eptir skinnblaði úr
 kirkjubók frá Hrepphólum, sem Árne svo eyðilagði. AM. 262. 4to, bl.
 2a skr. c. 1600 (afskr. ónákvæm, og hleypur yfir sumt, en fyllir þó
 skalla, sem voru í skránni).

Sionndi mældagi kyrkiunnar¹⁾.

Anno Domini M.º cd.º lxx.º qvarto voru svo miklir
 penningar [afhentir staðnum²⁾] i Holum [i Hr[unamanna
 hrepp]³⁾] þa er sira Guðmundr Narfason afhenti⁴⁾. en Jon
 Jonsson tok med i umbodi sira Sigurðar Sveinssonar. [sem
 hier segir⁵⁾].

[Jn primis⁶⁾] xv. kyr.

[viiiij. asaudar kugilldi. oc xij. saudir veturgamlir fyrir
 vj ær⁴⁾].

florir hestar⁶⁾.

ij. hross.

¹⁾ 262. ²⁾ [sl. 262. ³⁾ afventi 262. ⁴⁾ [ix asaudar 262. ⁵⁾ og b.
 v. 262.

[Jtem¹⁾ v. vetra gamallt naut fyrir v kalfa [oc i abæti ofan a kyr oc hross¹⁾].

Jtem luktizt i porcio [þa er²⁾ fallit hafdi medan [greindr¹⁾ sira Gndmndr [hafdi halldit³⁾. half tolfta⁴⁾ mörk [oc þriar merkur er sira Hre[inn] hafdi lukt¹⁾].

Jtem a kirkian [suo mikit fyrir innann sig¹⁾].

þriar klukkur.

tuenn messuklædi alfer⁵⁾].

[ij kantara kapur¹⁾].

⁶⁾kalekr [brakadr. stendr vel halfmork.

ij. alltaris steinar lansir oc hinn fiordi fastr i alltarino¹⁾. sloppr vondr.

tuo alltarisklædi. annat vonth

ij. alltaris dukar [glitadir¹⁾].

ij.⁷⁾ hoklar⁸⁾ [lansir¹⁾ vondir. [oc einn corporall¹⁾].

metaskalir [oc vantar til metin sum¹⁾].

bakstur iarn.

[glodarker.

uáz klucka.

kanannm bok.

handbok god.

ordobok.

missale de tempore d[e sanctis].

lesbok fra paskum til advento de tempore.

atta oc xx. med skrædum oc oln saman.

j. koparstika.

fontz nmbuningr.

ein bialla.

Mario skript.

Olafs skript.

kross yfir kordyrum med engum undirs[todum]¹⁾.

⁹⁾brik yfir altare¹⁰⁾].

[ij. krossar.

þridi smelltur.

¹⁾ [sl. 262. ²⁾ [sem 262. ³⁾ [hiellt stadinn 262. ⁴⁾ fimtanda 262.
⁵⁾ alfær 262. ⁶⁾ [eirnn, b. v. 262. ⁷⁾ 262; eyða í 2176. ⁸⁾ holkar(!)
262. ⁹⁾ eina, b. v. 262. ¹⁰⁾ altarenu 262.

iiij. paxblöð.

skruda kista¹⁾.

[Anno Domini M.º cd.º lxxv. fiell svo mikil porcio þa sira Sygurdur hieilt²⁾ Holastadh fy[rsta] ar .vj. aurar³⁾].

688. 16. Janúar 1475. á Hóli í Bolungarvík.

ÓDDR Bjarnarson vottar, að Björn Þorleifsson hafi lýst því, að hann ætlaði Solveigu dóttur sinni Vatnsfjörð eptir sinn dag og skyldi hann fylgja nafni.

Kriegers safn 2. 4to, bls. 179—180, með hendi Styrz Þorvaldssonar c. 1700.

Það giðre eg Oddur Biarnarson godum monnum viturlegt með þessu minnu opnu brefi. að eg heyrda Biörn bonda Þorleifsson lysa því í Breidastofunni í Vatzfyrdi. að hann sagdist ætla Solveigu dottur sinni Jördina Vatzfjörð epter sinn dag. og hann skyldi nafni fylgia. og hier eptir vil eg sveria ef þurfa þykir. Og til sanninda hier um setta eg mitt Jnsigli fyrer þetta bref. Skrifad á Holi j Bolungarvík mánudaginn næstañ eptir Geijsladag. þá er lidid var frð hingadburd vors herra Jesu christi M. cccc. lxx. og v. ar.

689. 18. Janúar 1475. á Flugumýri.

DóMR tólf presta, útnefndr af Sveinbirni Þórðarsyni officialis Hólabiskupsdæmis, um ákæru sira Jóns Broddasonar, ráðsmanns Hólastaðar, til Runólfs Þórarinssonar, að hann hefði fullan styrk til veitt og samþykki, þegar rænt var í Mikla-bæ og staðrinn gripinn.

AM. Fasc. XXI, 26, frumrit á skinni. Öll (12) innsiglin eru dottin frá. — AM. Apogr. 2167.

¹⁾ [sl. 262. ²⁾ heillt, 2176. ³⁾ [vantar í 262.

domur vm mal rvnolfs þorarenssonar
nm adtekt myklabæar¹⁾).

Þat giorum vier þorstein jonsson. þorleifur magnusson. magnus jonsson. sigurdr þorlaksson. ketill grimolfsson. magnus halldorsson. kár jonsson. þoraren þordarson. bessi svartson. geir vigfvsson. þordur ingimvndarson ok lodvik hallson. prestar holabiskups dæmis godvm monnvvm vitvrligt med þessv voro opnv brefi ad svb anno gracie M^o cd^o lxx^o quinto manudaghin næsta epter geisladaghin²⁾) a seylv j skagafirde vorum vier j dom nefnder af ærligvm manne sira sveinbirne þordarsýne er þa var officialis holabiskupsdæmis. ath dæma vm þa akærv. er sira jon broddason officialis sama biskupsdæmis ok radzman heilagrar holakirkiv. kærði til rvnolfs þorarenssonar ath hann hefde fvllan styrkt³⁾) til veitt med samhallde er gripen hafde verit hans stadr ok beneficium myklabær j skagafirde j blavndvhlid. þar med heý ok eldividr ok onnur þarfinde epter þui sem dandimonnvm þotti vert hafa verit heýit til iiiij^{ra} hvndrada þat sem sira jon hafde þar mist. var þar svarit af tveimur skilrikvm vottvm at rvnolfur þorarinsson hafde lagt sik þar med handabande vnder þann dom sem kirkivnnar valld þar yfer nefnde hverra svara edr sekta ath fyrgreindr rvnolfur yrde skýlldvgur oppt nefndum sira jone ok heilagri holakirkiv fyrir þessa hans akærv. Svo ok eigi sidr var þar svarit af tveimur vottum ath tíjt nefndr rvnolfur hafde medkennz ath hann hefde gefit þar heý hesti sinvm. var ok svarit af tveimur vottvm ath þratt nefndr rvnolfur geck vtt a myklabæ med vópnum ok navktvm týgivm þar er þeir menn rymdv myklabæiar stad sem hann havfðv gripit fyrir þratt nefndvm sira jone.

Dvi ath gvds nafne til kavllvðv dæmdvm ver fyrskrifader .xij. prestar oppt nefndan rvnolf hier lavgliga fyrir kalladan j dagh og skýlldvgan ath tvigillda aptur allan þann skada sem hann hafde þar giort vnder sinn svarinn bokareid ok þar til .xv. merkur j fvllretti þrattnefndvm

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. ²⁾ D. e. 16. Janúar. ³⁾ Svo.

sira jone ok .xxx. marka heilagri holakirkiv j sinn rett. hier med dæmdvm vier oppt nefndan rvnolf fallen j bann af sialfv verkinv ok skyldvgan ath taka lavsn ok skript fyrir þessi sin brot. skavlv aller fyrskrifader peningar lvk-azt heima æ myklabæ ath næstvm fardavgvm sira jone j havnd eda hans vmbodsmanni.

var þessi domur vpp sagdr j sama stad og dæg sem fyr skrifat stendr. sira sveinbirne officialis nær verande ok med oss samþykkiande þenna vorn dom. huer er officialatus incigle setti med vorum inciglum fyrir þetta domsbref skrif- at a flvgvmýri j skagafirdi tveimur nottvm sidar enn fyr seger.

690. 19. Febrúar 1475. á Holl í Bolungarvík.

VITNISBURÐAR Guðrúnar Egilsdóttur, að Björn Þorleifsson hefði lýst því við barnsölið í Breiðastofunni í Vatnsfirði, er Solveig dóttir hans var nýfædd og þangað borin, að hún skyldi eiga Vatnsfjörð eptir sinn dag, og vildi hann unna því nafninu hans af óskiptu, eins og Solveig Þorsteinsdótt- ir móðir sín hefði sér unt.

Kriegers safn 2. 4to, bla. 176—178, með hendi Styrz Þorvaldsonar c. 1700.

Það giöre eg Gudrun Eigilsdotter godum monnum vit-urlegt med þessu mijnu opnu brefi. að eg heyrda Biörn Þorleifzson lya því i Breidastofunni i Vatzfyrdi i Jsafyrði. Laugardaginn næstañ epter Jonsmesso Holabiskups unñ vor- id. Eñ Solveig dottir hans kom til j þennañ heim midviku- daginn næstañ fyrir Jonsmessu i þeirre sømu vikunni. Eñ Solveig var boriñ upp i Breidastofuna er druckid var Barns- ölid. að ádurnefndur Biörn Þorleifsson sagdi að þesse en sama Solveigiñ skyldi eiga Jördina Vatzfiörd er liggur i Jsafyrði. og sagdist nu skyldi unna þessu nafainu af oskipt- um peningum ádurgreinda Jörd Vatzfiörd. sem hin fyrra Solveigiñ Þorsteinsdotter modur modir hans unti honum hann. og hun skyldi hann eiga eptir hans dag. Heyrda eg

og fyrgreindañ Biörn Þorleifsson svo opt lysa því. að Sol-
veig dottir hans skyldi eiga fyrgreinda Jórdina Vatzþord.
Hier epter vil eg sveria ef þurfa þyker. Og til sanninda
hier um setta eg mitt Jnsigli fyrir þetta bref. skrifat a
Holi j Bolnngarvík sunnudaginn næstañ fyrir Pietursmessu
á veturinn. þá lidid var frá hingadburd vors herra Jesu
christi M. cccc. lxx. og .v. dr.

691.

16. Marts 1475.

á Hólum.

ERDR sira Sigmundar Steindórssonar, að hann skuli lúka
Miklabæjarkirkju hennar peninga, sem reikningr hennar til
stendr, og heilögum kirkjum smátt og stórt eptir því, sem
honnm aflast peningar, og aldrei skuli hann gripa peninga
fyrir heilagri kirkju né sira Jóni Broddasyni eða honum
hugmód gera.

AM. Apogr. 3585, og sést ekki eptir hverju ritað er.

Þat giorvm vier ketill grimolfsson kirkiuprestur a hol-
um. kolle magnusson. jon þordarson. illavge halldorsson.
suein jonsson ok jon stefansson godvm monnum viturligt
med þessu vorv brefi. ath þar vorum vier j hia saum ok
heyrðum a holvm j hialltadal j litlu stofunne biskupsens.
fimtndagskuellidit j ymbrvvikv a langafaustv. at sira sig-
mvndr steinþorsson svor svo felldan bokareid fyrer sira jone
broddasynne radzmanni a holvm ok officialis sem hier epter
stendr skrifadr.

Til þess legg ek havnd a helga bok ok svo skýt ek
minv male til guds at ek skal heilagri myklabæiar kirkiv
fyrst lyka sina peninga sem hennar reikningnr til stendr.
en það sem ek hefer nv eigi peninga til skal ek luka hei-
lavgvvm kirkivm ok biskupenum smatt ok stort epter því
sem mier aflast peningar til ok alldreigi hier epter gripa
eða lata gripa nockura peninga heilagrar kirkiv. edr sira
jons broddasonar. fasta edr lavsa edr honum hvgnod giora.
ok suo skal ek fulla nttvegn til hafa ath afla peninga sem

ok er mann til ok kirkivnm Ivka þangat til ath þær hafa fyllt ef mier endizt lif til. ok ath sva stanfudum eidi se mier gud hollur sem ek satt seigi. gramur (ef) ek lýg.

Ok til sanninda hier vm settvm ver fyrnefnder menn vor incigle fyrer þetta bref skrifat æ holum j hialltadal manndagin næsta epter passionem domini¹⁾. anno domini M.^o cd.^o lxx.^o qvinto.

692.

31. Marts 1475. á Hofi á Kjalarnesi.

GUÐRÚN Jónsdóttir samþykkir, að Guðmndr Ívarsson bóndi sinn, seli hústrú Margrétu Vigfúsdóttur jörðina Öndverðar-nes fyrir fjóratigi hundraða.

Bisk. Skalh. Fasc. XVI, 14. Frumrit á skinui. — AM. Apogr. 2493, með hendi Árna Magnússonar.

aunduardarnesbref²⁾).

Þath giorum vær nicholas prestr arnason. gudlaugr þordarson ok guðmndnr jonsson godum monnum uitnrligth með þessn noro opnv brefi ath þar uorum vær j hia saavm ok heyrðum æ fiorda dagh j pasknm æ reyneuollum j kios. þa er lidit uar fra burd kristz þusnd flogur hundrut siau- tiger ok v. ær. ord ok handaband þessara manna guðmund- ar jarssonar ok gudrunar jonsdottur konn hans. skildizt þath under þeirra handabandi ath fyrnefnd gudrun sam- þyckti ath adrsagdr guðmundr skyldi selia jordina aund- uerdunes hustrv margretv vigfusdottur fyrer fioritigi hundr- ada jord ok þar til penninga sem til kemnr. Ok til sann- inda hier vm settvm vær fyrrskrifader menn vor jnsigle fyrer þetta bref skrifath a hofi a kialarnesi faustudagin j paschauikn a sama are sem fyrr segia.

¹⁾ D. e. 11. April. ²⁾ Utan á bréfinu með tvennslags gamalli hendi, og stendr á öðrum staðnum: aunduordu-

693. 16. Apríl 1475. á Möðruvöllum.

VITNISBURÐER Semings Jónssonar um Nýgræði og Flæðar, eingjar Grenjadastaða, og Múlaskarð, rekaland Múlakirkju.

MSteph. 27. 4to, bls. 128—29, Svartskinna, með hendi Benedikts lögmanns Dorsteinnssonar c. 1730.

Vitnisburdur um Mulaskard Semings Jonssonar
med einu hanganda Jnsigle.

Dad giore eg Semingur Jonsson godum monnum viturlegt med þessu minu opnu brefe. ad eg hefe hejrt mier elldri menn seigia og svo hafa haft og hallded. sidann eg visse til first er eg var fimtan vetra gamall. enn eg er nu meir enn lxx vetra gamall. ad landeign og eingjar sem þa voru kalladar flæðar enn nu eru kollud nygræde være gomul eign greniadarstadar. visse eg og so bigt vera af Greniadarstadar formönnum meir enn upp a þriatiju vetra og þeir hielldu vera Greniadarstadar eign fra þui örnefne er kallad hefur vered helmingar geil og geingur ur vofvolæk og vestur i fliot og alla landeign þar firir utann i sio ut. So og hefur reiknad vered og hallded firir mier sidann eg man first til ad Reke sa sem eignadur hefur vered Mula-kyrkiu og kalladur er Mulaskard. er liggur j millum Greniadarstada Reka og Uxastadar Reka. være ej leingre enn tijutije fadma med siafarströndu. enn sijlalækur ætte þar landeign under. og so visse eg Greniadarstadar formenn under sina eign taka er þeir kolludu vogrek tvo skip er rak a firrgreindum Reka Mulaskarde.

Og til sannenda hier um setta eg mitt Jnnsigle fyrer þetta bref skrifad a Modruvöllum i Horgardal sunnudagh-enn næstann fyrer Jonsmessu biskups¹⁾ M.^o cd.^o lxxv.^o

¹⁾ skrifad fullum stöfum, og getr það ekki vel annað verið en Jónsmessa Hólabiskups 23. Apríl, nema mislesið hefði verið úr þpe (= baptiste), og gert úr því biskups eins og staðið hefði þpa.

694. 21. Apríl 1475. í Hvilft í Önundarfirði.

Jón Einarsson selr Örnólfi Einarssyni jörðina Breiðadal fremra í Önundarfirði fyrir fjórtán hundruð í lausafé, og kvittar Örnólf um andvirðið.

AM. Fasc. XXI, 24, frumritið á skinni. Seinna innsiglið er dottið frá.

Þath giorum við sveinn þorgilsson. gudmundr jonsson godvm monnnm viturligt með þessv vorv opnu brefi ath vit vorum hia saum og heýrdvm á ord og handaband þessara manna af einne halfu aurnolfs einarssonar. annare jons einarssonar. skildezt þat vnder þeirra handaband ath adr greindr jon selde fyrr greindvm aurnolfi jörðina alla breiðadal hinn fremra fyrir tolf hundrut er liggr j aunundarfirde j hollz kirkiu sokn med avllum þeim gögnum og gædum sem greindri jordv hefer fylgt og att ath. fylgia ath fornn og nýv og hann vard fremzt eigande ath. Hier i mot gaf greindr arnolfr titt nefndvm jone .x. malnýtv kugilldi. og flaugur hundrut frid. skylle þratt nefndur jon svara laga ariptingum a fyrr greindre jördu. enn opt nefndur aurnolfur hallda til laga. ok þui handlagde titt greindur jon opt greindañ avrnolf öllvngis kuittañ og akærvlavsañ fyrir sier og ollvm sinumi logligvm epterkomendvm vñ adr greint iardar verd. enn titt nefnd jörd æfinlig eign titt greindz aurnolfs og hans erfingia.

sampýkti jngibiörg þorsteinsdotter kvinna opt nefndz jons þenna giorning logligan fyrir sig med fullu iaýrði. Og til sanninda hier vm settum vit fyr nefnder menn ockr insigli fyrir þetta jardarkauþs bref er giort var á hvilt j önvndarfirde fimtvdaginn næsta fyrir jonsmessv holabiskups. þa er lidit var fra þingadburd vors herra ihesv christi þvsvnd .cccc. siautiger og .v. ar.

695.

24. Apríl 1475.

á Þingvelli.

TRANSKRIPTAÐRÉF tveggja manna.

Bisk. Skalb. Fasc. XI, 13, transskriptið á skinni. AM. Apogr. Nr. 2440, eptir frumritinu „ordriett og stafriett“. AM. Apogr. Nr. 5902, brot.

Þat gíore ek jon prestr oddzson ok þorgeir jonsson godum monnnm kunnigt med þessu ockru opnu brefi at vit haufum set ok ýferlesit opit domsbref tolf presta þeirra er dæmdu j millum sira lopz jorunzsonar ok jons prestz oddzsonar med heilum ok oskaudum jnsiglum sva latanda ord efter ord sem her seiger.

[Hér kemr bréf frá 28. Júní 1448, Dipl. Isl. IV, Nr. 759].

Ok til sanninda her vm settum vid fyrnefnder menn ockr jnsigli firir þetta transkriptum bref er skrifat var a þingnelli jn crastina die sancti johannis episcopi holensis anno domini. M.^o cd.^o lxx.^o v.^o

696.

12. Maí 1475.

í Holti.

NARFI prestr Böðvarsson lýsir því, að hann hafi tekið bóka-reið af Magnúsi Ólafssyni og Guðrúnu Egilsdóttir um toll-laust skip undir Meiri-Hlíð í Bolungarvík.

AM. Fasc. XXI, 19, frumrit á skinni. Innsiglið er dottið frá. — AM. Apogr. 1070.

Þath gíorer egh narfi prestur baidnarsson godnm monn-um kunnigt med þessu minu opnu brefi ath eg tok suo felldan bokareid af magnwsi olafssyni ær sagdur uar og gudrwinn eigilsdottnr ath þau suorn þann fullaþ bokareid ath vnder meiri hlid j bolungarvik ætti ath vera tolllaust skip. suoru þav þenan eid fyrir mier á eyri j skntulsfirde jnnaþ þeirra fiortan daga sem eg hafda þar til sett. sagda eg þar af olafi magnwssyni þá saumu sekt sem eg hafda ádur æ hann dæmt ef hann giæti eigi leitt fyrir greind vitni jnnan þess tima. og til sannenda hier nm setta eg mitt junzsigle fyrir þetta bref skrifath j holti j aunundarfirde faustudagen næsta fyrir huitasunnu. þæ lidith var frá

hingath burd nors herra jhesu christi. þvsnnd. fiogur hndr-
anth. sið tiger og fimm ar.

697.

15. Maí 1475.

á Gufunesi.

TVEIR menn votta, að hústrú Margrét Vigfúsdóttir bygði
Hermann Lafranzsyni jörðina Dalí og eyðijörðina Bjargir
í Handðskeiðs sókn á Rogalandi leigulaust í þrjú ár í þá
peninga, sem hústrú Hólmfríðr systir hennar skuldaði hon-
um í þjónustulaun hans.

AM. Dipl. Orig. Norv. Fasc. XLVI, 2, í transcripto á skinni frá
13. Okt. 1475. Bréfið er prentað í Dipl. Norv. IV, 979. Hólmfríðr Vig-
fúsdóttir Hólms þekkist ekki annarstaðar frá að öðru en því, að líklegt
er, að það sé sú dóttir Vigfúsar, sem nefnd er *Ulfrida* í bréfi 7. Okt.
1416 (Dipl. Isl. III, 640), og ætla og vist að svo sé, og er þar í
framburði mjótt á milli (= Úlfríðr = Ólfríðr = Hólfríðr = Hólmfríðr).
Það er af öllum þessum bréfum, þessu og þeim frá 10. Apr. 1467 (Nr.
424) og 29. Nov. 1471 (Nr. 581) auðséð, að Guðríðr kona Vigfúsar Hólms
og Ragna systir hennar, kona Jóns mokrs, hafa verið ættaðar af Rog-
landi, úr því að eignir þessar, er hér eru taldar, eru einmitt þar.
Guðmundr Ívarsson gæti verið sonr Ívars junkæra Vigfússonar og
bróðurson Margrétar.

Þath gernm vier gydmnndur juarsson og eigell jonsson
godum monnum viturlegt med þessv ockru brefe ad vid
vorum þar j hia savm og heyrdum a ath hvstrv margret
vigfusdotter bygde hermann lafranzsyne jordena dale er
liggr j rennis eyne og eyde iordena biarger halfa i havd-
skeiðs kirkivsokn. skyllde greindur herman hafa þessar
iarder leigulavsar j þriu ar i þa peninga sem hvstrv holm-
frid hennar syster vard greindum herman skyllvg j sin
þionvstsv lavn og þess leingr sem greind hvstrv margret
giorde ei adra skipnn a.

Og til sanninda hier vm sette fyrrskrifud hvstrv mar-
gret sitt insigle med ockrvm fyrnefndra manna insiglm
firir þetta bref skrifat a gufunese manudagen j hvitadögum
þa lidet var fra hingath burd vors herra jesu christi þvs-
vnd fiogur hvndröth siofigir og fimm ar.

698. 22. Maf. 1475. undir Felli.
31. Maf. á Stað á Reykjanesi.

ÚRSKURDARBREFF Jóns prests Jónssonar, prófasts og almennilegs dómara milli Geirhólms og Hrutafjarðarar, um tíundir og tollagjald frá Drúdadal til Fellskirkju í Kollafirði.

Bisk. Skalh. Fasc. XIV, 16, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2477, afskrípt gerð fyrir Árna Magnússon „Ex originalib. Scalholten. accuratè, etiam qvautum ad mendas“ (AM.). — AM. 382. Fol., transskrípt gert í Skálholti 2. Marts 1664 af Oddi Eyjólfssyni, Ólafi Jónssyni, Bjarna Eiríkssyni og Vigfúsi Magnússyni, og eptir því transskrípti er afskrípt meðal Apogr. 2478, og saman við þá afskrípt hefir Árui borið trosnað transskrípt frá 20. Júní 1476, sem hann fékk frá Einari Einarssyni sýslumanni í Barðastrandarsýslu. Utan á Skálholtsfrumritinu stendr: „Urskurdarbref Sueins Biskups vm Drudardal Til fellskirkju j Kollafirde. — Anno 1603. þann 10. Julij liet siera snæbiörn þetta bref epter hia herra Odde“. Sbr. bréf 5. Júlí 1475.

Um Drúdadal¹⁾.

Þat giore ek jon prestur jonason profastur og almennelegur domare j millvm geirholms og brutafjarðarðr godum monnum kunnigt med þessv minu opnu brefe at sub anno gracie. M.^o cd.^o lxx.^o quinto. vnder felle j kollafirde. manvdaginn næsta fyrir festum corporis²⁾ christi kom fyrir mic andres bonde gudmundzson. er þá atte jordina vnder greindv felle. og kærde þat fyrir mier at hann hefde hvorke feingit kirkiutiund ne prestz tíund upp æ tuo ær samfleytt af .xij. hundrada jordv er þrudadalur heiter. er þangad atte at lykiast til fyr greindrar kirkiy under felle. Medkennumzt ek og greindur sira jon at ek sð og yferlas maldaga optnefndrar kirkin vnder felle hver er suo uar latande at gialldaz skylle til þratt nefndrar kirkiu veturgamall saundur og lambselde æ hueriu ære. Nu af þui at fyrskrifader tollar ok³⁾ tiunder haufdu eigi lukter ueret upp æ greindann tima huoriga xij manuduna. af adur nefndri jordu þrudadal. enn greindrar sancte olaf(s) kirkiy maldage þat utuisar at þrattnefnder tollar og tiunder eiga at lykiast æ hueriu

¹⁾ Með hendi Árna utan á Apogr. 2478. ²⁾ Apogr. 2478; *corporis*, frumritið. ³⁾ Svo hér.

are ef greindri iordu þrudadal til tittnefndrar kirkiu nder felle. Ok saker þess greindur andres beidde mic ok krafde at giora sier ætt ok sinne kirkiv um greint mal. af þeim sem þrattskrifada jord þrudadal ætte eda þeim sem fyrir hana ætte at suara at logum. beidde ek hans þar þá ok krafde. enn einginn kynne mier þat at segia huerr hennar logligur eigande uere. eda hvern fyrir hana ætte at snara at logum. Þui at heilax anda nad til kalladri at sno profudu ok fyrir mic komnu sege ek jon prestur jonsson. profastur ok almennelegur domare j fyrsogdu tacmarke med fullv doms atkuæde ok lagavrskurde. fulla sekt ok alla æ uera fallna æ greindvm tollnm ok tinndum opter þui sem heilagrar kirkiu log þar vm gior fremzt utvisa. þriar merkur æ huorre tinnd hit fyrra aret. enn sek(s) merkur æ huorre adurskrifadri tivnd ed seinna ared. Suo ok eigi sidur dæmda ek adurgreindnr sira ion med sama dome. þriggia marka sekt æ optgreindum kirkiutollvm edur yskylldvm æ eny fyrra arenu. enn aþara þriggia marka sekt æ enu seinna. enn tuigillda alla tolla ok tiunder npp æ huora tolf manvdu. Jtem med sama dome. dæmda ek þratt skrifadvr sira jon sno micit fallit uera upp j optnefnda iord þrudadal sem þesser peningar reiknast at framtoldu til hallz. halft kirkiubondanum. enn halft profastenvm. suo framt sem logligur eigande leysir eigi tittnefnda jord aftur j þan xij manada med fullum peningum ok ollvm sem ek hefe hier æ dæmt. Hema minum herra herra sueine med gnds nad biskuþe j skalholte litiz anad loglegra uera hier vm med beztu manna rade.

Var þesse minn domur af mier uppsagdnr ok inscriptes fram borenn. mier j domsæte sitianda. morgnm godum monnum lærdum sem leikum nærverndum. Og¹⁾ þennan minn dom med mier samþyckundum. Ok²⁾ til sannenda hier um setta ek mitt jnsigli fyrir þetta domsbref skrifad a stad dæ þeykianese. æ sama ari. ix nöttum sidar enn fyr seger.

¹⁾ Svo.

699.

29. Maí 1475. á Guðrúnarstöðum.

GÍSLI Þorgilsson og Steindór Sölvason leggja niðr fyrir kvitt öll þan skipti og peninga reikning, er þeirra hafði milli farið, á þann hátt, að Gíslí fékk Oddfríði dóttur sinni fimm hundraða part í Hofi (í Vatnsdal), en Steindór skyldi gera Gísla tveggja hundraða sæmd innan tólf mánaða.

AM. Apogr. 4181 „Ex originali Halderu Erlendzdóttar í Bolstadahlíð“ (AM.). Innsigli Ljóts var fyrir bréfinu. Hin bæði voru döttin frá.

Þath giornm vær þodr jonsson. liotur þorleifsson ok ormur einarsson godvm monnum vitvrligt med þessv vorv opnu brefe at vær vorum j hia sóúm ok heyrðvm á. á hofe j vazddál ord ok handaband þessara manna gisla þorgilssonar ok steindors sölvasonar at so firir skildv at þeir lægdn niðr firir kvitt avll þan skipte ok peninga reikning er þeirra hafði j millvm farit fram til þess er þa var komit j svo máta ath adr greindr gisle þorgilsson fleck oddfríde dottur sinne fimm hvndrada partt j hofe til æfnligrar eignar enn fyrnefndr steindor skyllde giora opt nefndum gisla sæmd ok skyllde fram koma junan .xij. manada. atte sæmdenn ath vera .ij. hvndrut ok hier epter vilium vær sveria ef þvrfa þikir.

Ok til saninda hier vm settvm vær fyr nefndir menn nor jncigle firir þetta bref er giorrt var á gudrvnarstodvm j vazddál mánndagin næsta epter dyradag þa er lidit uar fra hingatvrd vorss herra jehsu christe þusund flogvr hundrut siotigir ok fimm ár.

700.

5. Júní 1475.

á Espihóli.

MAGNÚS Benediktsson selr Sigurði prior Jónssyni og klanstrinn á Möðruvöllum jörðina Sknggabjörg í Fnjóskadal með tilgreindum skógarmörkum og landamerkjum, en ábóti galt Magnúsi Sirelsstaði í Kræklingahlíð, og gaf Magnús fimm hundruð í milli.

AM. Fasc. XXI, 27, frumrit á skinni. Öll (9) innsiglin eru dottin frá, nema eitt. — AM. Apogr. 2983.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyra senda stigur ingimundarson. brian olafsson. prestar. biarne olason. jon sigurdar(son). helge sigurdarson. are sigurdar(son). jon steinsson ok hallur erlendzson Q. Guds ok sina kunnigt gerandi ath þa lidid var fra hingatburd uors herra jhesu christi þvshund flogur hundrud siautiger ok fim ar midvikudaginn næsta fyrir barnabe apostoli æ hespiboli j eyiafirde voru vier j hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband þessara manna brodur sigurdar priors a maudruvillum ok magnus benedictssonar ath sua fyrir skildu ath magnus benedictsson seldi priornum ok klaustrinu a maudruvillum jordina skuggabiorg j fnioskadal er ligur j laufas kirkiu sokn med þessum vmmerkium. rædr gasagil fyrir vtan en melshornit fyrir sunnan er næst er skogi þeim er eignadr er þvera. Sagdi magnus benedictsson ath hann hefði heyrð sagt ath grytubacka kirkia ætti skog a skuggabiarga jord er kalladr væri þorlaks skogur. Suo ok skogrunna neckura fyrir nedan gautur vt fra skuggabiorgnum er hann hefði heyrð eignada eyulfi arnfinzssyni en eigi uisse hann hier nauckur sanendi til. Skildi ok fyrnefndr magnus þat til ef nauckur skogar jtauck yrde eda profadzst med laugum j gre(i)nda jord þa skyllde hann þar aungu fyrir suara en hann sagdizts hier eingin til vita. Þier j mot gaf adr nefndr priur sigurd med samþycki conventubrædra æ maudruvillum jordina Sirelstadi¹⁾ j kræklingahlid. er ligur j glæsi-bæiar kirkiu sokn med aullum gognum ok giædum sem greindre jordu hefer fylkt ath forno ok nyiu. gaf tittnefndr magnus j millum greindra jarda fim malnytukugillde ok fim hundrud j þarfligum peningum ok gialldazt ath næstvm fardavgum. Skilde huar þessara manna halda þeirri jordu til laga sem keypte en huor suara lagariptingum sem selldi. Ok til sanenda hier vm setti eg magnus benedictsson mitt

¹⁾ Dað mun vera sama jörð og í síðari jarðabókum heitir Sila-staðir.

þingleg með fyr nefndra manna þinglögum fyrir þetta jarda-
kaups bref er skrifat var j sama stad degi ok ari sem
fyr seger.

701.

S. Júní 1475.

á Reynistað.

Jón Einarsson selr Þorsteini presti Jónssyni jörðina í Sól-
heimum í Glaumbæjarkirkju sókn með kirkjuskyld fyrir
þrjátígi hundraða í fríðum peningum.

AM. Apogr. 351, eptir frumriti, sem sent var Jóni Magnússyni til
Íslands 1731, eptir beiðni hans.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia edr heyrra
señða magnus einarsson aunders jonson arñoddr einarsson
prestar Oddi kolbeinsson sknli gunnlauxsson þorgils einar-
son ok bjorn sygurss son kuedin gnds ok sina kunnigt
giorandi þa er lidit nar fra hingatburd uorss herra ihesu
christi þusshundrod ara fiogor hundrot sio tiger ok fimm ar
a faustndagin nešta fyrir huitt drottinss dag¹⁾ j solheimum
j samundarhlid j skagafirdi vorum uer þar j hia saum ok
heyrðum a ord ok hañdabañð þeira þorsteins prests jons-
sonar af einne alfno enn jons einarssonar af annari. ath suo
fyrir skildu kaupi ath adr nefndur jon einarsson seldi þor-
steini prest jonsyni jordina halfua j solheimum j samundar-
hlid er liggur j glaumbæjar þingum með ollum þeim gogn-
um ok gæðum sem greindri jordu halfri hefer fyllgt ath
fornu ok nyo ok adr nefndr jon uard fremzst eigandi ath
ok hann tok j erfd epter einar magnusson faudur sinn.
sagdi tittnefnur jon til kirkin skylldar ath syngia etti þar
hvern dag helgan ok takazst heima liosstol(1)ar ok tinnder.
hier j mott gaf þorsteinn prestnr jonsen þratt nefndum joni
þrjátígi hundratta j fríðum peningum ok fríðuirðum. skyllði
þorsteinn prestur hallða halfri jorðunni til laga en jon suara
lagasipttingum a fyr greindum jarda parti. vorv þetta
jardar kaup samþyckiandi skilgetner brædur jons einarssonar.

¹⁾ D. e. 12. Maí.

ok til sannenda hier nm settum nær fyr nefndur men uor jnzsigli fyrir þetta jardarkauþs bref er gjortt uar a stad j reynissnesi fimtndagin næsta fyrir festum sancti barnabbi apostuli a sama ari sem fyr seger.

702.

8. Júní 1475.

á Reynistað.

Jón Einarsson gefr Þorsteini þreði Jónssyni í prófentu með sér þrjátigi hundraða, er Þorsteinn prestur skuldaði fyrir hálfu jörðina í Sólheimum.

AM. Fasc. XXI, 22, framrit á skinni. Öll (5) innsiglin eru dottin frá. — AM. Apogr. 2166.

solheimabref¹⁾.

Þath gorum nær aðress prestur jonsoñ. oddi kolbeiñson. skuli gunnlauxsoñ. gissli einarsson ok biorñ sygurzsson leikmenn godum monnum viturligt með þessu uoru brefui a faustudaginn næsta fyrir huittdrottinsdag²⁾ j solheimum j samundarhlid j skagafirði vorum nær j hia saum ok heyrðum a ord ok handabañð þorsteins prestzst jónssonar af einne alfvo en jóns einarssonar af annarri. faldizst ok skildizst þath vnder þeira hañðabandi ath adr nefndr jon einarsson gaf j þrouenta með sier fyr nefndum þorsteine prest jónssyni þriatigi hundratta j fridvm peningum ok friduirdum þeim somum sem þorstein prestur var skylldvgr adr greindum joni fyrir halfva jordina j solheimum. hier j moti skilde titt nefndr jon af optt nefndum þorsteine presti kost ok eþehlgt framferi sem dandimanni þerri ath hafua suo leingi sem hann lifdi ok hier með semiliga þionvstzo ok þar til xij alner vadmals a hverivm xij manodum. skylldv aller peningarner vera þorsteins prestz þegar jon veri kominn a þrouentvna skyldi³⁾ jon ath eingibiorg kona sin hefði hvss ok miolka kv j krinkvm vm arit medan jon ueri til ok hann

¹⁾ Utan á bréfinu með fornri hendi. Ární ritar á bréfinu: „Um Solheima“. ²⁾ D. e. 12. Maí. ³⁾ = skildi.

lifdi ok hvn skýlði þath reiknast vpp æ þa peninga sem jon gaf sier til framferis huer kostnadr þorsteine presti yrði þar af. kynne þath at skę ath þorsteinn prestur deij fyr enn jon þa skýlði joñ fyllgia þeim peningum sem hann etti epter. Ok til sannenda hier um settum vęr fyr nefnd- er menn uor jnzsigli fyrir þetta prouentubref er giortt var a stad j reynissnessi þrim nottum fyrir festum barnabbi apostoli anno domini M.^o cd.^o septuagesimo quinto.

703.

12. Júní 1475.

á Reyðarvatni.

ÞORSTEINN Árnason selr Guðmundi Jónssyni og Ingigerði dóttur hans jörðina Gunnarsholt á Rangárvöllum, með þeim atvikum sem bréfið skýrir frá, að tilgreindum máldaga og ítökum kirkjunnar, og tekr meðal annars í mót jörðina Lágafell í Eystri-Landeyjum.

AM. Apogr. Nr. 2158, með hendi Dórðar Dórðarsonar, og er afskrift- in staðfest í Skálholti þann 10. Julii 1711 af Þorleifi Arasyni, Gísla Bjarnasyni, Þorglsi Sigurðssyni og Dórði Dórðarsyni, en hún er gerð eptir transskripti Guðbrands Björnssonar, Torfa Guðmundssonar, Eiríks Bjarnasonar, Eyjólfis Björnssonar, Ólafs Sveinssonar, Odds Jónssonar og Þorvalds Jónssonar gerðu á almennilegu manntalsþingi á Reyðarvatni á Rangárvöllum 10. Maí 1680, en Reyðarvatnstransskriptið var aptr gert eptir vidimus Sveins Árnasonar og Dórðar Bjarnasonar gerðu á Nesi í Selvogi þann 7. Aprillis 1640, og var það vidimus gort eptir frumritinu, sem þá var með fimm hangandi innsiglium.

Ollum mönnum sem þetta bref síð edur heyra senda Finnur Magnusson. Marteinn Einarsson. prestar. Eyolfur Einarsson. Hallur Jonsson. Hafside Jonsson. Helge Oddsson og Helge Teitsson leikmenn kvediu Gudz og sina kunnugt giðrande þa lidid var frá hingadburd vors herra Jesu Christi. þusund .iiij^e. siðtiger og fimm betur¹⁾ j Gunnars- hollte á Rangárvöllum mánudaginn j siðundu viku sumars²⁾. vorum vier i hið saum og heyrðum á ord ok hándaband

¹⁾ = vetur? ²⁾ = 29. Maí.

þessara manna. þorsteins arnasonar af annare álfu. enn Gudmundar Jonssonar og Jngegerdar dottur hans af annare. Skildist þad under þessu handabande. ad nefndur þorsteinn selde greindum Gndmunde til eignar Jngegerdi dottur hans jórdina Gunnarshollt med öllum þeim gögnum og giædum sem greindri jörðn hefur fylgt ad fornu og nyu og greindur þorsteinn vard fremst eigandi ad i erfd epter Lopt heitinn Loptsson sonarson sinn. med svo vordnum skilmála. ad greind Jngegerdur skyllde eignast .40^e. i jördunne Gunnarshollte. greindust þar i. xx^e. ad Loptur heitinn þorsteinson bonde Jngegerdar hafde gefid henni j fiordungsgjöf. Enn fyrer onnur .xx^e. i jördunne skyllde þorsteinn taka under sier alla þá peninga til eignar sem hann var henne skylldugur epter son sinn látenn. og þá voru ogoldner. Enn fyrer önnur .40^e. j jördunne Gunnarshollte gaf Gudmundur Jonsson og Jngegerdur dotter hans jordina alla Lagafell j Eystre landeyinn. sem liggur j Krosskirkiu sokn. med öllum þeim gögnum og giædum sem greindre jörðu hefur fylgt at fornn og nýn. og þau urdu fremst eigande ad. Og hier til skyllde þorsteinn arnason taka under sier [i] greint jardarverd allt þad lansagotz sem kirkián j gunnarshollte sette. voru þad greind atian¹⁾ kngillde bnlæg. tolf kyr og sex ásandar kugillde. fiðgra vetra gamallt naut. iij hestar. og .iij^e. er goldin voru kirkiunne medann þorsteinn hieilt. og þad meira sem reikningurinn til greiner. Skilde optnefndur þorsteinn arnason allan kirkiu reikning af sier smðan og storan sem hönum bar ad luka fyrer sig og Snorra heitin Jonsson mág sinn. Enn optnefnder menn Jngegerdur og Gudmundur Jonsson underbndust ad svara kirkiunne j Gunnarshollte þeim öllum reikningskap sem tittnefndur þorsteinn skilde af sier. hier til skyllde Gudmndur Jonsson og Jngegerdur dotter hans giallda optnefndum þorsteine arnasyne .x^e. vj bufiar kugillde. fimm med jördunne Lågafelle. enn eitt ad öðru vore. og þar til .iiij^e. j þarflegum peningum. niu stikur klædis j hundrad. ef klædi

¹⁾ stendr: átta, en Árni segir: les atian.

er gollid. flórutiu ásmunda annars hundradz ef jarn er gollid.

Sagdi greindur þorsteinn að j Gunnarshollte ætte að vera prestur og diakne. og kirkian ætte þar fiordung j heimalande. kotbreckur og Grúkollsstade. og kirkian og jordin i Gunnarshollte ætte itök i annara manna jarder. átttrædar torfgrafer til moskurdar j Helluvadz jörd árlega. fiskveide j Hroadslæk tvo daga j hvorre viku fyrer hvors manns jörd. ofan ur vatne og ut i á. þá sem sá kys er j Gunnarshollte byr. og stinga torf til vatz upptöku j meire breckna jord a vetur sem þarfnast. Tveir skogar i Næfurholltz jördu. fiara með ummerkium fyrer Stackhollte og backa. eru þau órnefni hin eystri. Ellding i milli biarnar-eyiar og Ellidaeyiar uppe. Enn hin vestri að Sudurey á að brydda framm undan klett. Hellunam j Eystre kirkiu-bæiar jörd sem þarfnast. fimm hrossa beit j ytre kirkiu-bæiar jörd á sumar enn .x. á vetur og gefa alin til geýmshu á hvort hross. Gunnarshollt á og ey i Rangá fyrer ofan bólfersfoss honum hina næstu. aullu gellífe beit ur Gunnarshollte j Nordurkinn. og hallda upp Nautgarde með óðrum þeim er þangad eiga rekstur. og fá mann i safn á haustid. Skyldu hvorer hallda til laga þeirre jordu er keypte. enn svara lagaríptingum ef á kynne falla. hvor fyrer sig á þeirre er selde.

Og til sanninda hier um setium vier fyrrnefnder menn vor innsigle fyrer þetta bref. er giört var á ysta Reidarvatne j Averiahrepp. næsta mándag epter festum Barnabé apostula á sama áre og fyrr seiger.

704.

21. Júní 1475.

í Viðey.

TRANSSKRÍPT nokkurra Viðeyjarklaustrsbréfa.

AM. 238. 4to, bl. 35^b, Bessastaðabók, skr. c. 1570. Til eru allmargar aðrar afskríptir bréfsins, en þær eru allar komnar frá Bessastaðabók, og þeim ber ekki annað á milli en miskríptir.

Þat giörvm vier gvnnar prestvr magnvsson. gvnnsteinn

asgrímsson. arne jonsson. prestar skalholttz biskvpsdæmis. Skvle loptzson. Sygvrdrv jonsson og Eigill jonsson leikmenn godvm monnvm kvnigt med þessv opnv brefi at vær savm ok yfer lasvm ok heyrðvm yfer lesid opiñ bref tveggia biskvpa virðvligs herra jons med gudz nad biskvps j skalholtti ok herra arna med samre nad biskvp(s) j skalholtti ok jons abota j þykkabæ. med þeirra heilvm ok oskoddvm hangandi insigllvm. og þar med insiglle presta ok leikmanna svo latanda ord epter ord sem hier seiger. [Hér koma:

- 1, bréf Jóns Skálholtsbiskups 26. Júlí 1413, Dipl. Isl. III, Nr. 626;
- 2, bréf Árna biskups frá 6. Márts 1417, Dipl. Isl. IV, Nr. 311;
- 3, bréf Jóns ábóta frá 25. Júlí 1405, Dipl. Isl. III, Nr. 581;
- 4, bréf Gríms lögmanns frá 1346, Dipl. Isl. II, Nr. 514].

Og til sannenda hier vm settum vier fyrskrifader menn vor insiglle firir þetta transkriptabref er giort var j videy midvikudæginn næsta fyrrer jonsmessu baptiste Añño domini 00° cd^o lxxv ar.

705.

25. Júní 1475.

í Ási.

INGVELDR Magnúsdóttir samþykkir sölu Ásgríms Hallssonar bónda síns, er hann hafði selt Finnboga Jónssyni hálfan Hédinshöfða.

AM. Apogr. 86 „Ex origin. fra Sr Skula Dorlakssyne“.

Um halfan Hedinshöfða.

Dath giorum vier jon prestur skeggiason. magnus hallason oc helge gudmundzson godum monnum uiturligt med þessu uoru opnu brefe ath þa lidid uar fra hingadburd uors herra jhesu christi þushundrud flogur hundrud siau tiger oc fimm vetur sunnudagin nęsta epter jonsmessu baptistę i asii j auxarfirde i kelleduherfue woru vier i hia saum oc heyrðum aa ath jnguelldur magnusdotter eiginkona asgrims hallssonar samþęckte med handabande uid finnboga jonsson oc asgrim bonda sinn þath sama kaup oc jardar saulu fast oc staudaugt reitt oc laugligt oc obrigduligt uera

oc nera skylldn fyrir sier oc sium erfinginn oc efterkom-
endum sem fyr nefndnr asgrimur hallzson bonde hennar
hafde sellt adur nefudum finnþoga jonssýne jordeua halfan
heidinshaufta¹⁾ er liggur æ tiornesi j husauikur kirkin sokn
med aullum þeim skilmala oc greinm er þath kaupbref
utuisar sem þetta wort bref er med fest²⁾. Oc til saunenda
hier um settn vier fyr nefnder menn wor jncigli fyrir þetta
bref skrifuad j sama stad æ deghe oc ari sem fyr seger.

706.

25. Júní 1475. á Skarði á Landi.

BRÉF um landamerki Merkr og Merkihvolts á Landi í Land-
mannahrepp. (*Viðsjárvert bréf*).

AM. 969. 4to, bl. 209, á pappír frá hér um bil 1850. — Lands-
bókasafn 112. 4to, bls. 334—335, með heudi Steingrims biskups optir
gömlu blaði austan af Landi 1843. — Þetta er tortryggilegt bréf, bæði
um mart orðalag, og ekki slör hitt, að það er dagsett að mánaðardaga-
tali, en ekki messu, og ekki bætir vottorðið frá 1682 heldr mikið úr skák.
Verðr því vandséð, hvað mikið sé hafandi af þessu bréfi.

Anno 1475 á Skarði í Landmaunahrepp.

Það gerum vér kuunugt með þessum vorum vitnis-
burði: Oddur Ásmundsson, Björn Jónsson, Þorsteinn Þórð-
arson, Sigurður Eiríksson, Hafíði Sigurðsson, tilskikkaðir³⁾
af sýslumanuinum í Rangárþingi Erlindi Erlindssyni, sem
befur nmboð yfir kongsjörðum Mörk og Merkihvoli liggjandi
í Landmaunahrepp, augljósa að gjöra vora sanuleiksmeð-
kjenning og staðfestan vitnisburð með eiði um landamerki
áðurgreindra jarða, hvað Merkurlandeigu áhrærir, er vort
sauuferðugt vitui: fyrst⁴⁾ í Gloppubotn, ræður svo lækur sá,
er reunur í fult snönr, og svo út yfir í Fögrubrekku, svo í
þúfuna fyrir sunnan lækinn, þaðan og í Markagróf, svo í
Markhól. Ræður svo garður sá, er stefnir í Markhól ytri,
sem⁵⁾ líka er kallaðnr Klofahóll. Svo í Skógtorfu. Ræðnr

¹⁾ Svo. ²⁾ „Það kaupbref er nu slited fra þessu“ (AM.). ³⁾ Svona
stendr það í báðum afskriptunum, og er það varla frá 15. öld. ⁴⁾ 1,
969: 1. fyrst, 112. ⁵⁾ er 112.

svo Merkulækur alt að Dyrælæk¹⁾, er Prestskelda er kölluð. Sjónhending þaðan og í Markmel. Þaðan og í Markhryggi. Þaðan í Markhellu. Svo í gróf þá, sem liggur með Almenningsgötum²⁾, alt fram í fyrrgreindan Gloppubotn.

Hafa og nokkrir af oss séð og lesið máldaga jarðarinnar Merkur, sem þá var kölluð Jx^c. jörð, og stóð þar sem nú er kölluð Fornamörk, og fylgir henni alt hið sama land innan áður greindra takmarka.

Þennan vorn vitnisburð staðfestum vér með eiði á Skarði í Landmannahrepp þann 25ta Júní 1475.

Þetta áðurskrifað máldagagildi var útdregið úr gamli máldagabók á Hliði á Álptanesi³⁾ þann 31ta Mai 1682. Vitna rétt sé samhljóða sínum original

Sigurður Sigurðsson

Jón Jónsson

[Rett skrifad eptir gömlu bladi mer meðdeildu i brefe af 17 Oct. 1848 fra bónda Joni Fimbogasyni i Mörk.

Steingrímur Jónsson⁴⁾.

707.

4. Júlí 1475.

í Bjarnarhöfn.

22. Maí 1476.

í Snóksdal.

LOPFR Ormsson fær Sigurði Daðasyni til fullrar eignar þrjátígi hundraða í Hamrendum í Dölum, og kvittar Sigurð fyrir andvirði jarðarinnar.

AM. Apogr. 1486, áu efa eptir frumriti (= a). Til samanburðar er höfð önnur afskrift stafrétt eptir frumritinu meðal Hamrendabréfa (í mínum eigu) með hendi Magnúsar Einarssonar á Jörva c. 1730—40 (= b).

Það geiorum⁵⁾ uær þordur klemensson. bryniolfur sigurdsson. jon jonsson. jon magnosson⁶⁾ ok gvdmyndur jonsson godum monnum uiturligt med þessv vorv brefe. at þú er lidit var fra hingatburd vors herra ihesu christi 0000 lxx ok fimm ár. þridivdaginn næsta efter visitacio sancte marie virginis j biarnarhavfn j helgafellzsueit. voro uær þar j hia sáum ok heyrdum á ord ok handaband þessarra manna

¹⁾ 112; dirælækur(!) 969. ²⁾ -götunni 112. ³⁾ Álptanesi (Seltiarnar-nese) 112(!) ⁴⁾ 3, 112. ⁵⁾ [Þessi staðfesting Steingríms biskups er tek-in eptir 112. ⁶⁾ geiorum b. ⁷⁾ Svo a og b.

lopt ormssonar ok sigurdar dadasonar at svo fyrir skildv. at greindur loptur fleck adur nefndum sigurde til fyllrar ok allrar æfenlegrar eignar þriatige byndrada¹⁾ j iaurdunne hamrendvm er liggur j breidafiardardavlym j savdafellz kirkiv sokn med aullum þeim gangnum ok gædnm er greindum jardarparte fylger ok fylgt hefer at fornv ok nyiv ok hann vard fremzt eigande at. jtem skyllde loptur suara laga Riptingvm á fyrnefndre jaurdu hamrendm en sigurdur halda til laga. suo ok eigi sidnr medkendizt þrattnefndur loptur j sama handabande at hann hefde fulla ok alla peninga vpp borit af²⁾ tittnefndum signrde dadasyne fyrir optnefndan iardarpart sem honum vel únægde. ok suo³⁾ gaf optnefndur loptur greindan sigurd aullunges kuittan ok ækærvlavsan fyrir sier ok avllum sinum riettvm epterkomendum um fyrgreint jardarverd ok jaurd.

Ok til meire sanninda hier um settvm vær fyrnefnder menn uor jnsigle fyrir þetta bref skrifat j snoxdal j middavlym midvikudagen næsta fyrir uppstigningardag áire sidar en fyr seiger.

708.

5. Júlí 1475.

í Skálholti.

SVEINN biskup í Skálholti samþykkir og staðfestir úrskurd Jóns prófasts Jónssonar um tíunda og tollagjald úr Drúðardal til Fells í Kollafirði frá 22. Maí 1475 (Nr. 698).

Bisk. Skalb. Fasc. XIV, 16, frumrit á skinni. — AM. Apogr. 2476 „accurate“ eptir frumritinu. — AM. 382. Fol. transkr. frá 2. Marts 1664, og afskript þar af meðal Apogr. 2478, sem borin er saman við trosnað transskript frá 20. Júní 1476, og er afskript af því meðal Apogr. 2862.

Vær svein med gvds nad biskup j skalhollte ok visita- tor ýfer allt skalhollz bisknpsdæme giorvm godvm monnum kvunnigt med þessv voro opnv brefe ath vær⁴⁾ havfvm sied ok yferlesid ok giolla skodat þann dom ok vrskurd sem

¹⁾ hundrud, b. ²⁾ at, b. ³⁾ þui, b. ⁴⁾ Apogr. 2476 og frbr. bætir hér við v' (= ver), sem er ofaukið.

sira jon jonsson vor profastar mille geirholms ok hrvtafiard-
 arar hefer dæmt vm þa kirkivtívd ok presttívd sem lvk-
 azt hefde att af jordvne þrvdardal er ligr j fellz kirkiv-
 sokn j kollafirde. lizt os sem sa sami domur se skialigr
 ok uel hallande. því samþykkivm ver hann med avllvm
 sívm greinvm ok articulís logligran. Ok til sanninda hier
 vm settvm vær uort innsigle fyrir þetta samþyctarbréf vnder
 eins med adrgreindv domsbrefe skrifath j skalholte mid-
 vikvdagin næsta epter translacionem beate martini episcopi
 confessorís. anno domini. M.º cd.º lxx.º quinto.

709.

30. Júlí 1475.

á Reyðarvatni.

FINNR prestur Magnússon selr Þorsteini Árnasyni jörðina
 Hvalnes i Lóni fyrir jörðina Árbæ á Rangárvöllum. (*Athuga-
 vert bréf?*).

Bréf þetta er tekið hér eptir tveim afskríptum, báðum nýlegum: a,
 afskrípt staðfestri af tveim sýslumönnum i Skaptárþingi, Kristjáni Kristj-
 ánsyni og Jóni Guðmundssyni. Aptan við þessa afskrípt stendr: „Rétt
 afskrifað eftir gömlu skjali vitnar Christiansson.

Þessi Copia samhljóða eptirriti því sem þinglyst var á Stafafella-
 manntalsþingi 1ta Maí 1850 vottar Jon Guðmundsson“.

b, afskrípt með hendi Guðmundar Guðmundssonar á Miðskerjum
 gerð um 1860 og send þinu íslenska Bókmentafélagi. Fyrirsögn i báð-
 um afskríptunum er „Copia af því gamla Hvalnesbréfi dat. 1475“. Bréf
 þetta var borið i lögrétta 2. Júlí 1592 og dæmt af Þórði lögmanni
 Guðmundssyni „i allan máta skjallegt, þó innsiglið væri þar frá“. Sbr.
 lögfestu frá 2. Nóv. 1733 og 28. Maí 1772.

Það giorum ver Guttormur Ögmundarson¹⁾. Steirn Þor-
 grijmsson og Jon Biörnsson godum monnum kunnugt med
 þessu voru opnu bréfi. þa lidid var fra vors herra Jesu
 Christi hijngadburdi þusund flögur hundrud síðtygi og fimm
 vetur. á Breidabolstad i Fliotshlijd drottins daginn i fimtu
 viku sumars²⁾ vorum ver i hia heyrdum og saum a ord og

¹⁾ Ögmundsson, a. ²⁾ D. e. 14. Maí, sem 1475 er hvítasunnudagr,
 og er hér því grunsamlega til orða tekið. Eptir séra Bjarna Sveinssyni

handaband sira Finns Magnussonar og Þorsteins Arnasonar ad svo fyrir skildu. ad sira Finnur seldi fyrgreindum Þorsteini Arnasyni jördina Hvalnes. er liggur i Loni i Stafafellsþinghá¹⁾ með [öllum gögnum og gjædum²⁾]. sem greindri jördu Hvalnesi fylgir og fylgt hefur ad fornu og nyu og hann varð fremst eigandi ad af Oddi diakna Jonssyni með reknm sundur ad Höfða og norður i Hlaupgeira nndir Skordum og allt landid a fiórnni og inn ad jarðbruarlæk þeim sem fyrir jnnan Myrarstein er. enn anstur ad Hlaupgeira. Jtem með skogum. veidum og eingium. Sagdi hann þessari jördu fylgia ætti tveir skogar á³⁾ Hlijdardal. þeir Holmar heita á Hlijdardal. á tvö hross árlega vidar⁴⁾ undir Þjüngmannabrekku i vijknr jörðn og lietorfna⁵⁾ skurd á x. besta eingiteig i Svijnhola jörðn með nnumerkium. fimm hrossa beit i Krossa landi og taki ei nndann⁶⁾ folöld.

Her i mót seldi Þorsteinn Arnason sira Finni jördina alla Árbæ fyrir .xx. hundrud. er liggur i Árveriahrepp á Rangárvöllum i Keldna kirkiu sokn. með öllum þeim gögnum og gjædum. sem greindri jörd Árbæ hefur fylgt ad fornu og nyu. sem hann varð fremst eigandi ad. og þar til fiögur hundrud. tvö kugildi búlæg með leign ad óðru vori. og tvö hundrud ofrijd. hvort sem þan verða leyst ad hausti eða óðru vori. Her til skyldi sira Finnur taka undir sér tvö hundrud af því jardar verði. er hann atti ad Inka Oddi diakna. skyldi hvor svara lagaríptingum á jörd er seldi. enn kaupandi halda til laga. [Og] til sanninda her um setium ver fyrnefndir menn vor nöfn undir þetta jardar kaupsbref skrifad a eystra Reyðarvatni i Árveriahrepp næsta daginn eptir olafsmessn sama ar sem fyrr seigir.

Guttormur Ögmundarson. Steirn Þorgrijmsson.
Jon Biörnsson⁷⁾.

i Stafafelli (d. 1889) sagði mér og Jón prófastr Jónsson á alþingi 1893 og apr 1. Okt. 1898, að bréf þetta mundi vera „interpólarað“ og ekki alstaðar falslaust; einkum hafði séra Bjarni talið itakið i Svinhólaland til þess, er falsað væri.

¹⁾ þingi, a; ²⁾ [gögnum og gjædum öllum, a; ³⁾ i, a; ⁴⁾ vidur, a; ⁵⁾ létorfa, a; ⁶⁾ sl. a; ⁷⁾ Undirskriptirnar vantar i a; það er og mjög

710. 15. September 1475. í Hafrafellstungu.
ÓLI Oddsson selr Jóni Ólasyni fjögur ágildi hins þrettánda
hundraðs upp í jörðina Ærlæk í Öxarfirði fyrir jafnvirði í
friðvirðum peningum.

AM. Fasc. XXI, 35, frnmritið á skinni, og er faldrinn saumaðr á
bréfið. Fyrri innsiglið er fyrir því; hitt er týnt. — AM. Apogr. 3013.

vm ærlæk¹).

Þat giorvm vid einar prestr halldorsson. jon finnbo-
gason godum monnum vitanligt med þessv ockru brefi at þa
er lidit var fra hingadburd vors herra jesv christi þus-
hundrud flögr hundrud siautiger ok fim ær a þridiadaginn
næsta fyrir mariumesso hina sidari²) æ ærlæk j öxarfirdi
voro vid j hia saum ok heyrðum æ ord ok handaband þess-
ara manna ola odzsonar ok jons olasonar at suo fyrir skildu
at fyr nefndr oli selldi adr nefndum joni til fullrar eignar
flögr agilldi hins þrettanda hundrads vpp j jordina ærlæk

hugavert, að hér í niðrlagi bréfsins er komið svo að orði, að þeir sem
útgafa bréfið, seti „nöfn“ sín undir það, því að það var ekki tíðka orð-
in fyrr en laungu optir að þetta bréf á að vera gert, svo að annaðhvort
er bréfið falsbréf, eða þá að þeir, sem einhvern tíma hafa gert þá kopíu,
sem legið hefur til grundvallar fyrir þeim afskriptum, sem hér eru not-
aðar, hafa breytt orðinu „innsigli“ í „nöfn“, og svo bætt sömu nöfnum
undir bréfið, sem þeir sán að stóðn í npphafi þess. Í öðrum lögum
finnst þess dæmi á 15. öld, að menn undirskrifuðu skjöl, en þó er það
mjög fátítt á Norðrlöndum, nema nm konnnga eða sekretera. Dorsteinn
Árnason í Gunnarsholti þekki frá öðrum bréfum (Nr. 703); sömuleiðis
séra Finnur (Nr. 703; sbr. Nr. 611). Afskriptin b setr að lyktum þessa
klausu: „Þessa kopíu af Hvalness jarðarbréfi vitnar prófastur sara
Högni Sigurðsson á Stafafelli af 13. Maí 1748 samkvæma og samhljóð-
andi því kalfskinnis originalbréfi er á Hvalnesi hjá ábúendum legið
hefur og þeir hafi honum léð. Að þetta sé rett samanlesið og útskrifað
og samhljóða sinnum originali vitnar undirskrifað

Sra Magnús Ólafsson.

Framanskriðnið lögtesta [frá 1733 og 1772] var npplesin þann 3.
Maí 1808. Testerar

Bergur Benidiktsson
p. t. sýslumaðr“.

¹) Utan á bréfinn með fornri hendi. ²) D. e. 5. Sept.

er stendur j óxarfirdi með öllum þeim gögnum ok giædum sem greindum jardarpart til ber ok hann vard fremz eigandi at. Þier j mot gaf jon titt nefndum ola fiógr agilldi hins þrettanda hundrads j fridum peningvm ok fridvirdum. skyldi oli svara laga niptingum a greindri iordu en jon hallda til laga. Ok til sanenda hier vm settum vid ockr jnsigli fyrir þetta bref skrifat j hafrafellztvngv j oxarfirdi fóstudaginn næsta epter krossmessu vm haustid a sama ari sem fyr seiger.

711.

22. September 1475.

á Hofi.

10. Apríl 1483.

í Laxárnesi.

GUÐMUNDR Magnússon selr Margrétu Vigfúsdóttur tíu hundruð í jörðunni Flekkudal í Kjós fyrir Straum í Hraunum, tíu hundruð að dýrleika.

AM. 238. 4to, bl. 7 b, skr. c. 1570. JSig. 143. 4to; AM. 65. 8vo; AM. Apogr. 1802.

Bref vm Stravm.

Þat giorum vid Halldor Hakonarson [oc] Felix Þorarsonsson godvm monnvm vitrligt með þessv ockrv opnv brefi at vid vorvm þar j hia savm oc heyrðvm æ æ Hofi æ Kialarnesi fostvdeiginn¹⁾ j imbrvvikv vm havstid þa er lidit var fra gvðz byrd M. cd. lxxv ar: ord oc handaband þessara manna Margretar Vigfúsdóttvr oc Gvðmvdar Magnvsonar. skilldizt þat vndir þeirra handabande at fyrgreindr Gvðmvdnr seldi advrnefndri Margretv xº j jordinne Fleckvdal er liggr j Kios j Reynivalla kirkiv sokn með ollvm þeim gogvum oc giædvum er greindre jordv fyllger oc fyllgtt hefir at fornv oc nyiv oc hvn vard fremst eigandi at.

Hier j moti gaf fyrnefnd Margret opt nefndvm Gvðmvdni jordina Stravm er liggr j Hravnvm j Alltaneshrepp j Bessastada kirkiv sokn fyrir .xº. oc þar til eitt malnyt vkgilldi með avllvm þeim gognvm ok giædvum er þessari jordv fyllger ok fylgtt hefir at fornv ok nyiv ok hvn vard fremst eigandi at. Skyllde hvort fyrgreindra manna svara

¹⁾ 8vo.

laga ríptingvm a þeirre jorðv er selldo ok hvort hallda þeirre til laga er keypti.

Ok til sannenda hier vm settvm vid fyrnefndir menn ockvr innsigle fyrir þetta bref er skrifat var j Laxarnesi j Kios fimtvdagenn fyrstan j svmre viii arvm sidar enn fyr seiger.

712.

24. September 1475.

á Hólum.

VITNISBURÐARBRÉF, að Ormr Einarsson hafi lýst því, að Solveig Þorleifsdóttir hafi sagt, að þau sömu innsigli, sem hún sýndi honum, hefði hún tekið af síra Halli Jónssyni í kirkjunni í Flatatungu, og Ólafr Filippusson lýsti því, að hann hefði tekið af síra Halli liggjanda í sömu kirkju það bréf, sem hann fékk Solveigu.

AM. Fasc. XXI, 23, frumritið á skinni. Öll (4) innsiglin eru dottið frá.

lýsing orms einarssonar ok olafs philippussonar¹⁾.

Það giörvm vier olafur klængsson. þorbergur stefansson. prestar. hola biskups dæmis. colle magnus(son) ok jon þordarson leikmenn. godvm monnvm viturligt med þessv voro brefe. þar vorvm vier j hia ok heyrðvm a ad ormur einarsson taladi þessi ord fyrir oss ok fleirvm monnum öðrvm vnder stydddevm²⁾ a holvm j hialltadal. lavgardagin³⁾ næsta epter micelsmessv vm havstit. ad solveig þorleifsdóttir hefði sagtt sier ad þav savmv jncigle sem hon syndi honum. hefði hon tekit af síra halle jonssyni j kirkivinne j flatatvngv. ok a savmv vættfangi medkenndizt olafur filippusson fyrir oss. ad hann hefði tekit af liggjanda þrattnefndvm síra halle j greindre kirkiv. þat bref sem hann hafði j hendinne ok feingit solveigv þorleifsdóttur. Ok til sanninda hier vm settvm vier fyr nefndir menn vor jncigle

¹⁾ Utan á bréfinu með forni hendi. ²⁾ Svo = Studium. ³⁾ — dadin, frbr.

fyrir þetta bref. skrifat á holvm j hialltadal. svnnvdagin næsta epter micelsmessv. anno domini M^o cd^o lxx quinto.

713. 11. Október 1475. í Hereyjum á Sunnmæri. Þáta menn transskríbera bréf frá 15. Maí 1475 um eignir hústrú Margrétar Vigfúsdóttur, sem hún á á Rogalandi í Noregi.

AM. Dipl. orig. Norv. Fasc. XLVI, 2, frumtransskriptið & skinni. Innsiglin eru fyrir. Bréfið er prentað í Dipl. Norv. IV, 979. Transskript þetta er með íslensku handarlagi og víst ekki norsku, nema það, sem ritað er aptan á það, og gert er síðar. Ánk þess þekkjast tveir af mönnum þeim, er útgefa bréfið, sem Íslendingar. Loptr Ormsson er sonr Orms Loptssonar ens ríka og kvæntist hann á Hálogalandi 1470 Gunnhildi Pétursdóttur (Nr. 501). Hrafn Brandsson er áu alls efa sá, er síðar varð lögmaðr á Íslandi (1473—83) og var nafnkunnr maðr & sinni tíð.

Þat giorum vær jon olaffsson prestur loftur ormsson og hrafn brandzson leikmennu godum monnum viturlegt með þessv vorv opnu brefe ath vær hofum siet og yfirleset opeth bref med heilum og oskóddum hanganda insiglym svo latanda ord eftir ord sem her segir.

[Hér kemr bréf frá 15. Maí 1475, Nr. 697].

Ög til meire sanninda hier vm settum vier fyrskrifad-er menn vor insigle firir þetta transkriptar bref skrifath í Hereyjum midvikudagenn næsta firir festum reliquiarum arum eftir gvdz byrd þvshvnd flogur c siótigir og fimm ar.

714. 23. Október 1475. á Kirkjulæk. Dómr útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangárþingi um mál þeirra Þorleifs Björnssonar og Helga Teitssonar um Efra-Dal undir Eyjafjöllum; dæma þeir Helga Dal, en Þorleifi aðgang að Kollabæ í Fljótshlíð.

AM. Fasc. XXI, 20, transskript & skinni frá 1. August 1480. —

Fasc. XXI, 21, forn pappírshandskrift af transcripto frá 1480. — AM. Apogr. 2897.

Dalsdomur¹⁾.

Ollnm monnmm þeim sem þetta bref sia edr hejra senda oddnr asmundzson. helge oddzson. ornolfur oddzson. gudmundr ionson. þorsteinn palsson. einar branzson. eyuindr thumasson. hafidi jonsson. jon magnusson ok arnfinnr jonsson knedin gnðs ok sina kunnigt gerandi. ath anno domini. M.º cd.º lxx.º quinto. á manudagenn næsta fyrir tveggja postula messu simonis et jude á kirkiulæk j fliozhlijd á þingstad rettvn vorum vær j dom nefndir af ærlignm manni ellindi ellehzsýne er þa hafdi kongsins sýslu j Rangarþinge ath dæma j millum Þorleifs Þiornssonar ok helga teitzsonar vm jordina efra dal vnder ejiáfiollum. ok þau bref er þeir haufdu fyrir aðr greindre jaurdu er þeir badir þottuzt eiga sem þeirra bref þar vm giord vtvijsa. kom þar fýst fram af hendi fýr nefndz þorleifs bref sumarlida eireikssonar²⁾ med hans heiln ok oskauddu hanganda jnnsigle. ath hann hefði sellt optnefndum þorleife áður greinda jord efra dal til æfinligrar eignar. Sno ok liet þorleifur lesa þath bref ath gudrun harallzdotter fieck lopte guttormssýne til fullrar eignar efra dal vnder ejiáfiollum j sin þionuztn laun. kynne fýr nefnd jord af ath ganga med langum af adur nefndnm lopte. þa skýlldi hann eignazt þa peningana sem fyrir jordina kiæme.

hier j mote tiedi helgi teitzson sin transkriptarbrief fyrir oss. tolf manna dom þann ath helga stýrssýne hafdi verit dæmd opt nefnd jord efri dalur til fullrar eignar af gudrnnn harallzdottnr. enn luka fulla peninga fyrir jnnan siav natta epter godra manna virdingn ok þar med orsknrð jons²⁾ asmundzsonar logmannz þann ath hann hafdi orskurda(t) þenna sama dom laugligan med aullum sinum greinnm ok artikulnss²⁾. epter þni sem hann hafdi dæmdr verit. J þridiu grein las helgi virdingarbrief sex manna ath þeir haufdn virt j iardar verdit j efra dal jaurdina kollabæ fyrir

¹⁾ Utan á XXI, 21, með fornri hendi. ²⁾ Svo.

fímtígi hundrada ok þar thil¹⁾ tíu bufiar kuíldi ath tíundar lage. Nu saker þess ath þessir fyrr nefndir menn þorleifur bíornsson ok helgi teitzson laugdu vnder med handabande þann dom sem ellendur ellenzson þar ýfer stefnde huors þeirra bref skýlldu meira afl hafa vm títt nefnda jaurd efra dal Eða huar þorleifur bíornsson skýlldi athgang eiga ef jordin dalur geingi af med laugum. Ok ath þessum fyrr skrifudum brefum aullum skodudum ok fleirum audrum er þar fram kuomu af beggia hende. leizt oss þau bref fyrir eiga ath ganga sem helgi teizson bar þar fram suo framt sem þau brof er hann vændizt hafa j sinni geýmslu med heilum ok oskauddum hangandi jnnsiglum (eru) suo latandi ord fyrir ord sem j þeim transkriptarbrefum stod er fyrir oss kuomu. Þui dæmdum uær fyr nefndir domsmenn helga teitzsyne jaurdina efra dal vnder eýiafiollum til fullrar eignar ok frials forrædiss. Eunn þorleifur bíornsson eiga athgang med lagum ath jordunne kollabæ ok þeim tíu kuíldum er þar voru til vird fyrir jordina efradal. En ef nauckvt fals kýnne j ath metazt þeim brefum er helgi atte fram ath leggja vnder dandi manna skodan þa dæmdum vær þorleife bíornssyne þrattnefnda jord efra dal vnder eýiafiollum til æfinligrar eignar epter þui sem hans bref þar vm giord vt visa. Ok til sanninda ok fullrar samþýcktar hier vm sette ellendr ellenzson sýslumadur j Rangarþinge sitt jnnsigle med vorum fyrr nefndra manna jnnsiglum fyrir þetta domsbref skrifat j yztu Oaurk vnder eýiafiollum á sama are deige síðdar enn fyrr seigir²⁾.

715.

30. Október 1475.

í Fíflholti.

DÓMR útnefndr af Erlendi Erlendssyni sýslumanni í Rangarþingi um Dals og Kollabæjarmál Þorleifs Björnssonar, og hafði umboðsmaðr Þorleifs stefnt Guðmundi Eiríkssyni um hald á Kollabæ.

¹⁾ XXI, 21; sl. XXI, 20. ²⁾ 24. Okt.

AM. Fasc. XXI, 20, transskript á skinni frá 1. Aug. 1480. — AM. Fasc. XXI, 21, afskrift forn á pappir af transcripto frá 1480. — AM. Apogr. 2896.

Dalsbref ok um kollabæ¹⁾.

Ollum monnum þeim sem þetta bref sia eðr hefya senda einar oddzson. aurnolfur oddzson. arnfinnur jonsson. eyuindr tumasson. arne jonson. hreinn hallzson. brandr jonsson. bjarne þosteinsson. þorlakur hreinsson. helge sigurdzson. brodde þorlaksson ok halldor audunarson kuEDIU guds ok sina kunnigt giorandi ath anno domini. M.^o cd.^o lxx.^o quinto. Á manudagenn næsta fyrir allra heilagra messu j fífholte j uestra²⁾) landeyium á þingstad niettum vorum vær j dom nefndir af særligum manne ellinde ellinzsyne er þa hafdi kongsins syslu j Róangarþinge. ath dæma j millum þorleifs biornssonar ok gudmundar eireikssonar²⁾) er þar var þa stefndr af vmbodsmanne þorleifs biornssonar fyrir þa sauk ath þorleifur kíærði þat til adr greinz gudmundar ath hann hieilde jaurdina kollabæ j fíozhlid er liggur j breidabolsstadar kirkin sokn. enn þorleifur þottizt eiga. Nu fyrir sakir þess ath oss leizt gudmundr eireiksson²⁾) þar riættliga fyrir kalladr ok þess anars ath fyr nefndr þorleifur liet lesa þar þau bref. ath sumarlide eireiksson²⁾) hefde sellt honum jaurdina efra dal vndir eýiafiollum til fullrar eignar epter þui sem þeirra bref þar vm gert vtviðsar ok þat annat bref ath gudrun harallzdotter hefði feingit lopte bonda guttormssyne til fullrar eignar fý(r)nefnda jaurd efra dal j sin þionuztu laun. kynne dalr af ath ganga med laugum þa skýlði loptur eignazt þá pe(n)inga sem fyrir jaurdina kíæme. Þat hid þridia bref ath jordin kollabær var virttur³⁾) af sex dandi monnum j iardar verdit fyrir efradal undir eýiafiollum fyrir fimtigi hundrada ok þar til tiu bufiar kuilldi. hier med kom þar fyrir oss tolf manna domur suo láðtande ath þeir hefði dæmt helga teitzsyne opt nefnda jord efradal til fullrar eignar epter þui sem hans bref vtvisudu. Enn þor-

¹⁾ Utan á transcripto (XXI, 20) með fornri hendi. ²⁾ Svo. ³⁾ virth XXI, 21.

leife biornssyne riettan athgang ath kollabæ. hier¹⁾ j moti þessum brefum ok fleirum audrum er þorleifur þar þar fram. beidduzt vær af guðmundi eireikssyne ath hann legði þar fram þat skial sem hann hefði fyrir jaurðunne kollabæ. Enn hann sagði nei til ok sagðizt ok ecke hafa. ok þui dæmdum vær fyrr nefndir domsmenn jorduna kollabæ erfingium eireks heitins loptzsonar til æfinligrar eignar ok frials forræðiss. Enn þorleif biörnsson laugligan medtaukumann epter þui sem hans bref þar vm giord vt visa enn guðmund eireiksson skýlldugan ath afenda fyrr nefnda jord kollabæ jnnan móðnadar þorleife biornssyne eda hans vmbodsmanne. Enn hafa ábbud á jordvne til næstu fardaga ok gialda þa²⁾ þar med jordvne suo maurg kugillde sem hann tok af þeim tiu kvilldum sem virt vorv j fyrr greint jardar verd. skýllði þrattnefndr guðmundr lata vj menn meta tiftnefnda jord kollabæ. ok ef jordin virtizt betre enn fimtiger hundrada þa skýllði hann hafa lika fyrir af þeim sem þá eignadizt jordina. Ok til sanninda ok fullrar samþýcktar hier vm flette ellendr ellenzson systlumadur j Rangárþingi sitt jnnsigle med vorum fyrr nefndra manna jnnsiglum fyrir þetta domsbref er skrifat var j ýztu maark vndir eyiafiollum á sama áre deigi sidar en fyr seiger³⁾.

716.

4. December 1475.

í Holti.

SVEINN Þorgilsson fær með samþykki Steinunar Jónsdóttur konu sinnar síra Jóni Gíslasyni jörðina Vatnadal í Súgandafirði til fullrar eignar gegn því, að síra Jón hjálpi honum að borga skuldir sínar og byggi honum jörð og kúgildi.

AM. Fasc. XXXVII, 7, transskript á skinni frá 1504.

Þath giorvm vid olafur prestur teizson. aurnolfur einarsson godvm monnum vitvrligt med þessu woru opnv breff ath vid worum j hia savm og heyrdvm á ord og handa-

¹⁾ sl. XXI, 21. ²⁾ XXI, 21; moltnað úr XXI, 20. ³⁾ Þ. e. 31. Okt.

band þessara manna af einu alfu sera jóns gíslasonar. af anari sueins þorgilssonar. ath suo fyrir skildv ath fyrgreindr suein fek adr nefndum sera jóni jordina vattnadal til fullrar eignar er lig(g)ur j svgandafirdi j dalstadar kirkiv sokn med jayrði og samþýcki og handabandi steinvnar jónsdottur kuinnu hans. hier j moti lofadi tittnefndr sera jón þrattgreindum sveine ath hialpa honum til ath giallda sinar skulder og býggia honum jord og kugilldi. Og til sanninda hier wm settv vid fyrnefnder menn oekar juncigli fyrir þetta jarda kaups bref er giort var j holtti j aunundarfirdi manudagin næsta fyrir nichulas messu. arum eptter gudz burd M^o cccc.^o lxx og v ar.

717.

28. December 1475.

á Ökrum.

FINNBOGI bóndi Jónsson selr Egli Grímssyni jörðina Brúsa-
staði í Vatnsdal fyrir Hafralæk í Aðaldal og nokkurt lausa-
fé, og er bænhússkyld á báðum jörðunum.

AM. Apogr. 388 „Ex originali Sr Olafs Stefanssonar, accurate. Skriftarlagad á þessu brefi er nylegra enn þeirre tid sambiodi á hverre það er daterad. þo eru eingar notæ falsitatis á því, hverki rasa membrana nie neitt þvilikt. annars er það sierlegt ad þesse giörningur er rett hinn same sem giördur var árenu fyrr um þessar hier nefndar iarder, á mille sömu manna“ (AM.). Sbr. bréf frá 22. Aug. 1474, Nr. 675.

Um Brusastade i Vatzdal og Hafralæk.

Ollum monnum þeim sem þetta bréf sia edr heýra Senda hallur gudmundzsson magnus hallason helgi gudmundzsson oc sýgurdr broddason. Q. G. oc sina kunnigt giorande. ath þa er lided uar fra hingathburd uors herra ihesu christi. þushund flogur hundrud siautiger oc fimm ar. mariumessu enu fyrre um sumarid æ skarde j langadal voru uier hia saum oc heýrdum æ ord oc handaband finboga jónssonar oc egels grimssonar ath suo fyrir skildu ath nefndr finboge sellde saugdum egle grimssýni til fullrar eignar jordena brusastade er liggur j undenfellzs kirkiu sokn j uatzsdal med aullum þeim gaugnum oc gædum sem greindre jordu

hefer fylgt ath fornu oc nju oc hann hafdi fremzst eigande. ath ordeth. Hier j moti gaf oc selld e adrnefndr egell fyr-saugndm finboga jonssyne til fullrar eignar jordena hafralæk er liggur j nes kirkiu sokn j adaldal fyrer fimm hundrud oc tuttugu j fyr sagt jardar uerd med aullnm þeim gangnum oc gædum sem greindre jordu fylger oc fylgt hefer ath fornu oc nju oc egell hafde fremzst eigande ath ordeth oc þar til .x. kugillde oc tuo hesta fyrer þriu hundrud. skýllde egell oc suara fyrer þenbns skýlld er nidr hafde fallid a tittnefnadre jorðn brusastandum. sagde egell oc til þenhu(s)skýlldar a hafralæk. Skýllde hnor nm sig hallda til fullra laga þeirre jordu sem keþpt hafde en sa þeirra skýllde snara lagaríptingnm sem sellt hafde. Oc til sannenda hier um settum uier fyr nefnder menn nor jncigli fyrer þetta jardakaupsbref giort a ankrnm j skagafirde en fiorda dag jola a sama ari sem fyr seiger.

718.

1475.

HEYDALA máldagi (ágrip).

AM. Apogr. Nr. 4425, ágrip með hendi Árna Magnússonar, sbr. ár 1382, 1388, (Dipl. Isl. III, Nr. 309 og 355), 1538.

Ur Heydala maldaga de anno 1475.

kaplar pro utriusque generis eqvis.

krossar ij. smellter oc ij. rodukrossar.

ij. merke.

719.

[1475].

LOPTR Ormsson stefnir Solveign Þorleifsdóttur móður sinni um hald á Viðidalstungn, er hann taldi sér til erfðar fallið hafa eptir Einar Ormsson bróður sinn.

ÍBfél. 309. 8vo, bl. 159. Öxnafélssbók með hendi Ára Magnússonar i Ögri, skr. c. 1620. Þessi stefna mun vera frá 1475 (sbr. M Ketilss. Lagasafa I, 341).

Steffna Loffts Ormssonar wid modur sjna
Solueigu Polleiffsdotter.

Eg Lopttur Ormsson steffne þier solueig polleiffsdotter stundarsteffnu til seilu j skagafirde æ þingstad rieltann æ fostudaginn fyrir Magnusdag firir brand jonsson logman nordann og vestann æ Jslandi vnder þann dom sem hann þar yffer neffner. edur þann wrskurd sem hann þar yffer seiger. hnõrra suaræ edur seekta þu werdur mier þar skyldug firir þessa mijna akiæru. ad jeg kiære þad til þijn. ad þu heffur og helldur jordina wydedal(s)tangu. er jeg re(i)ck(n)a mier til Erffda haffa fallditt Epter Einar Ormsson brodnr minn¹⁾ og slijkt þu sem þar var æ jordinne. Sno og eij sijdur kiære ieg þad til þijn ad þu hefur lagtt mier j valld þig og alla þijna peninga fasta og lausa og hallditt þar ecki af. Hier med helld jeg þijna peþinga suo fara og farid haffa med skada og spiõllum aff [þijnum framferdm²⁾] ad mier þycker þu ecki þar firir þitt vmmbod haffa meiga og werttu komin firir hadeige æ fyrrgreindann dag og stad med oll þijn proff og skilrijke sem þier mæ til bata verda j greindu mæle. suo og eij sidur verttn þar logliga steffnd fyrer allar þær greiner sem ieg mæ med logum til þijn talæ j greindu mæle. Sittu suo leinge steffna sem endiligur vegur verdur æ malnm med domi eda vrsknrdi ockar æ mille.

steffne jeg þier ad ordfulln og logfullu og logmale rielttn ad vitne þijnu H H son og þijnu H og allra þeirra sem ord mijn heyra.

720. 1. Febrúar 1476. á Skarði á Skarðsströnd.

HALDÓR Þorgeirsson selr hústrú Ólöfu Loptsdóttur alla jörðina á Snorrastöðum í Kolbeinsstaðahrepp, að fráteknum skóginum í Árkinnargeilum, og lýsir landamerkjum, en Ólöf leggur í mót Mela á Skarðsströnd og Hafnareyjar.

¹⁾ Einar dó 1470. ²⁾ [þijngū | tvanferdum, hdr.

Eptir afskrípt staðfestri 15. Maí 1704 á Reykhólum af Gísla Jóns-
sýni og Steindóri Helgasyni eptir transkr. frá 13. Dec. 1612.

Það Gíorum vær þoraren áronsson. Steinþor Jonsson.
Pietnr nafason. Jon asmundsson og Jon Jonsson Godum
mönnum vitnrlegt með þessu voru öppn bríefe að þar vor-
uð vær í hía á Skarde á Skardsströnd fimtndægen fyrer
Purificacio Maríæ þá lided var fra Gnds bnrð M. iij^o Lxx
og vj ár sauð og heirdnuð á ord og handaband þessara
manna. Hustru Olofar Loptsdottur af eirne álfu. Enn
Halldors Þorgeirssonar af annare. að so fyrer skildu. að
Greindur Halldor Þorgeirsson selde fyrnefndre Hustru Olufu
Loptsdottur Jórdena alla Snorrastade í Kolbeinsstada kirkiu-
sokn til fullrar eignar að frateknum skogenum í árkinnar
Geijlum. með öllum þeim gögnum og giædnu sem greindre
Jordu fillger og fillgt hefur að fornu og nýu og hann varð
fremst eigande að. selde hann Jordena Jtakalansa. nema
firgreindað skogarpárt. með þessum Landamerkiuð. að
Borgargata rædur fyrer nordað og sundur í Borgarlæk. Enn
fyrer snnað Kalldd. er sionhending ur Grasteijne og sundur
í Gótu þá er þar er næst. Rædur þá gatað ofað giegnt
Tottavatnsenda ennuð nedra. Þadan sionhending utj Mar-
grofarlæk og svo til siofar. Enn þadað á Osflögu ur árk-
kinnahamre firer ofað Salltness ál. og so nordur í Borgar-
götn. Hier í mote gaf oftnefnd Hustru Olof Jordena alla
á Melum á Skardsströnd er liggur í Skards kirkin sokn.
og þar til Eyjar er heita Hafnarejar er liggia í sömu kirkiu
sokn. með öllum þeim Gögnum og giæduð sem Greindre
Jordu og Eynuð fillger og fillgt hefur að fornu og nýu og
hun varð fremst eigande að. Skilide hvortt uð sig svara
laga Riptingum á því sem selde. enn hallda til laga sijnu
kaupe. Og til sannenda hier nuð setinuð vier firnefnder
menn vor Jnnsigle fyrer þetta Jardakanps bríef er skrifad
var í sama stad og are deige sijdar enn fir seiger.

721.

3. Febrúar 1476.

á Skarði.

HÚSTRÚ Ólöf Loptsdóttir gefr og geldr Jóni Erlingssyni í sin þjónustulaun jörðina Múla í Kollafirði og þar til tuttugu kúgildi.

AM. Fasc. XXII, 6, frumrit á skiuni. Innsiglin 511 (4) eru döttin frá.

Þath giorum vær þorarin úronsson. jon asmundzson. jon jonsson og¹⁾ biorn helgason godum morþaum kunnigt med þessu uóru opnu brefi at þar vorum vær j hia a skarde a skardzstrond upp á blasiusmessudag þa er lidit var fra hingatburd vors herra jhesu christi þusund flogr hundrut siotigir og sex úr. saum og heýrdum a ord og handabañd þessara manna hustru olofar loptzdottur af einne halfu en jons erlingssonar af annare at suo fyrir skildu at fyrr nefnd hustru olof loptzdotter gaf og gallt adrnefndum jone erlings-syne j sin þjónustulaun jordina alla mula j kollafirde er liggur j gufudals kirkiu sokn til fullrar eignar og frials forrædis med ollum þeim gognum og¹⁾ gæðum sem greindre jordu mula fylger og fylgt hefer at fornu og nýu og hun vard fremst eigande vndan sier ok¹⁾ sinum erfingium en vnder hann og hans erfinga. hier med gaf optnefnd hvstru olof tit nefndum jone tutugu kugillde j sama handabande til fullrar eignar. skyllde þratt nefnd hustru olof suara lagaríptingum á greindri jordu enn tíjt nefndur jon hallda til laga. Ok¹⁾ til sanninnda hier vm settum vær fyr nefnd-er menn vor jnsigle fyrir þetta bref er skrifat var j sama stad dege og úre sem fyr seiger.

722.

7. Febrúar 1476. í Geldingaholti.

TRANSSKRÍPTABRÉF fimin manna.

AM. Apogr. 3584, með hendi séra Snorra Jónssonar eptir frumtransskriptinu, er þá var meðal bréfa Hólastóla, en nú er ekki í Biskups-

¹⁾ Svo hér.

skjalasafni. „Originalbrefed liggir í Stiftskistunne á Hólum. Copian kom til mín 1721 frá Sra Snorra Jonsayne“ (AM.).

Það giorvm vier gvnnar jonsson. andres jonsson. þorðr jngemundarson prestar hola biskupsdæmis. jon þorðarson oc vilhialmur thomasson leikmenn godvm monnum viturligt med þessv voru brefe. að vier savm oc yferlasvm med heilv oc oskavddv hangandi jncigle vrskurdarbref vors nadvga herra med gvds nad biskups olafs á holvm svo latanda ord epter ord sem hier seger.

[Hér kemr afsetningardómr Ólafs biskups yfir séra Sigmundi Steindórssyni geinginn á Laugalandi 27. Júní 1474, en bréfaðr 28. Júní á Mðóruvöllum = Fasc. XXI, 8 í frumriti, Nr. 668].

Ög til sanninnda hier vm settum vier fyrnefnder menn vor jncigle fyrer þetta transkriptabref er skrifat var j gellingaholtti j skagafirdi midvikvdagin næsta epter purificacio sancte marie anno domini M.º cd.º lxx. sexto.

723.

14. Febrúar 1476.

á Hólum.

VITNISBURÐARBREÐ um ránið í Miklabæ og um peninga staðarins.

AM. Apogr. 3595, eptir transkripti frá 13. Júní 1480. — Afskriptir af þessu bréfi í koptubókum (Landsb. 115. 4to, II, 188; ÍBfél. 126. 4to, bls. 259; MSteph. 78. Fol. 180—181; Biskupskjalasafa 3. Fol.) eru athugaverðar, því þær hætta í miðju kaði við bréfið, og skeyta aptan við það niðrlagi af bréfi frá 9. Apríl 1476.

Það giorum vid halldor þorgrimsson ok sigurdr olafsson godum monnum uiturligt med þessv ockrv brefi ath þar vorum uit j hia savm ok heyrðum æ favstudaghinn næsta fyrer nívvikna föstv¹⁾. a flvgvmýri j skagafirde. j stofvne ath þorolfur þorfinnsson ok alriðr gvnnavgdsdotter sórv fullan bokareid fyrir sira jone broddasyni. officalis holabiskupsdæmis. ath æ affaranot(t)ina lavgardagsens næsta epter kyndilmesso nu næst er var²⁾. vissv þav fyrir fvll sann-

¹⁾ D. e. 9. Febr. ²⁾ D. e. 3. Febr.

inndi. ath þessir peningar voro j kirkivunne æ myklabæ [j] skagafirdi j blavndvhlid¹⁾ v. vætta kista med smior ok lavsa-smiör ath avki. navta slatvr. savdaslatur. fiskar. rikling. hakall ok rafabellti. verk byssgögn. katlar. pottar. mvn-lavg. vazkall. sængarklæde. kista læst. ónur olæst. avrk. net. kvern. pallklæde. med þui fleira sem þar var. sav ok vissv adrnefndir menn þorolfur ok alridr. ath þessir sómv peningar voro brut borner vr greindri kirkiv. af fylgdarmonnum sira sigmvdar steinþorssonar. lagde ok fyr nefnd alridur þat j sinn eidstaf. ath hun sa vpp æ. ath drottin fyrir ofan hvrdina j kirkivunne æ myklabæ var niðrslegin. ok greindr sira sigmundr for þar fýst inn. Ok til sanninnda hier vm settvm vid fyr nefndir menn ockur incigle fyrir þetta bref. skrifat æ holvm j hiallta[dal] midvikvdaghin fyrstan j nivvikna fóstv. þa lidit var fra hingatbyrd vors herra jesv christi þvshvnd fiögur hvndravd. siavtiger ok sex ðr.

724.

17. Febrúar 1476.

á Hólum.

LÝSING Jóns Jússasonar um þá peninga, er hann lét bera í kirkjuna í Miklabæ áðr sira Sigmundur Steinþorsson og hans fylgjarar gripu staðinn og ræntu þar.

AM. Apogr. 3596, eptir transskripti frá 18. Júní 1480. — Afskriptir af bréfinu eru í nokkrum kopiubókum: Biskupskjalasafni 3. Fol.; Landsbókasafni 115. 4to, II, 162; ÍBfél. 126. 4to, bls. 257—59; MSteph. 78. Fol. bls. 179—180.

Þat giorer ek jon iussason godum monnum uiturligt med þessu minv brefi ath æ affaranottina lavgardagsins næsta epter kyndilmesso nv næst er var. let ek bera sua ordna peninga j kirkivna æ myklabæ j skagafirdi j blaunduhlid. adr en sigmundr prestur steinþorsson med sinvm fylgiorum. gripu nefndan stad ok rænti fyrir sira jone brodda-sýni. sem hier seger.

¹⁾ Hér hætta kopiubækurnar við bréfið, og taka niðrlagið af bréfinu frá 9. Apríl 1476.

j fyrstu kista ok var vegnar j fimm vætter smiors ok lausasmior at auk.

vxa ath aullum limum næma vantadi til skamrifin.
kýrþio .ij.

halft vija^a saudarkrof med bogum ok .ij. skamrif.

mor. smalka matur. biggy ok sperdlar ok vndermorvar.

fiskar halft annat hundrat harder ok .xx. blauter. ha-

kals lýkiur .xij. riklingur ok rafabellti. skautybavrd.

sængr .iij. ok eitt aklædi.

huder .ij. heilar. En þridia ristnar af .ij. leingur.

klýppingar .v. ok uar æ einum vllen af þeim.

selskinn .iij.

reip a .iij. hesta. vantade til eitt.

katlar .v. med tveimur hola stadar kavtlvm.

pottar .iij.

halfkavnnur .ij. munlavg ok vazskall.

vlldvkur ok vllhañklæde.

pallklæde.

vondr er olafur bondi atti.

net. kvorn.

kvotra ok skak.

altvnnur .ij. fra holastad ok halftvna.

kvartel .ij. ok avnnur halftvna er olafur bondi atti.

avrk. matarlok ok læst kista.

halftvna malz.

miol j stampi.

sma bysgagn oreiknad. trog. kerolld. diskar. skaler.

askar. spæner. smiorjarn.

liaer .iij. avx.

nafrar .iij.

hardsteinar .ij.

þverfare. ok svdþvare¹).

beinasavg. hornasavg. þuersagarefne.

hialltahnifs brot.

kolskara brotin.

¹) Svo hér.

tangarbrot.
vefer .ij. kastader.
hnodn med garñ iiiij.
vindvr xxx.

var þetta gamallt verk. enn tætt j vetvr garn af vij.
flordvngvm vllar ok vindnr smar ok storar .xl. var svmt j
kirkiunne af þessv adr.

Ok til sanninda hier um setti ek mitt incigle fyrir
þetta bref skrifat a holum j hialltadal fanstndaghinn næsta
fyrir cathedra petri apostoli. anno domini M.º cd.º lxx.º
sexto.

725. 20. Febrúar 1476. á Reynistað.

ÞORGILS Einarsson selr Eyjólfí Teitssyni tíu hundruð í jörð-
unni í Sólheimum í Sæmundarhlíð fyrir lansafé, og kvittar
um andvirðið.

AM. Apogr. 352, tvær afskriftir eptir frumriti, sem var sent Jóni
Magnússyni til Íslands 1781 eptir beiðni hans.

Þat giorer ek þorgils einarson godnm monnmm uitur-
ligt med þessn minu opnu brefi. ath ek medkenumz ath ek
hefi selt eyolfi teizsyne tíu hundrud npp j jordena j sol-
eynum j sæmundarhlid er stendur j skagafirdi ok liggur j
klaumbæiar¹⁾ kirkinsonk²⁾ med ollum þeim gaugnum ok
gædnm sem greindum iardarparte til heýrer ok ek uar
fremz eigandi ath. hier j moti gaf adr nef(n)dur eyolfnr
mier suo ordna peninga sio malnytn kngilldi ok þriu hund-
rud j ollum peningum ok þar til leigur ok abata af þessum
peningum um eitt ar er ek nar honum skyllngnr. hefi ek
þessa peninga ath mier tekit ok nppborid fyrrer greindan
iardar part. suo mier uel anægir. þui giorer ek fyr nefndan
eyolf teitzson³⁾ kuittan ok akærulausan fyrer mier ok oll-
um minum erfingium um adr greint iardar partz nerd.

¹⁾ klaumbædiar, hin afskr. ²⁾ Þ. e. kirkjusókn. ³⁾ teizson, hin afskr.

fyrerbíodandi huerium manni at kília edur kæra ok omaka. [skyldi fyr nef(n)dur eyolfur halda adr greindri jordu til laga en þorgils uera forsvarsmadr fyrir henni¹⁾. Ok til sanda hier um setta ek mitt insigli fyrir þetta bref giort a stad j reynisnesi tueim nottum fyrir Petrusmesso a uetrim. anno domini. M.^o cd.^o septuagessimo sexto.

¹⁾ [sl. hin afskr.

Lagfæringar og viðaukar.

II. bindi.

- Bls. 138. Bréfin Nr. 62 og 63 munu öllu heldr vera frá vorinu eða fyrra hluta sumarsins 1276 heldr en 1277 (sbr. Bps. I, 705—706).
- 238. Kartal bréfsins Nr. 111 er ef til vill réttara sett 1283 heldr en 1282, því að svo er að sjá sem Loptr Helgason hafi farið utan með bréfið sama sumar, sem útlegð Jóns erkibiskups og fleiri biskupa fréttist til Íslands, sem sýnist hafa verið 1283 (sbr. Bps. I, 727—729).
- 241. Árfærsla Brautarholtssamnings (Nr. 114) um Staðamál sýnist og réttari 1284 en 1283 (sbr. Bps. I, 730—734; Annálar ár 1284).
- 451.⁸ Gunnar sá, sem hér er nefndr, mun án efa vera sami maðr og Gunnar¹ Pétsson (lögmanns Haldórssonar) í Auðbrekku, og mun því klausan: kyrckia á eina ku &c. vera yngri viðbót (frá c. 1370) við Auðunarmáldaga.
- 451.¹⁰ Stulli Geirsson mun að vísu vera sonr Geirs á Seylu (1340—50) Þorsteinssonar úr Auðbrekku, og mun hálfbróðir samfedra Árna og Jóns, og faðir Arnórs, Magnúsar, Runólfs og Þórðar.

III. bindi.

- Bls. 12¹⁰: „Oodvr Ingibiargar“; þótt svo standi í handriti ættarlunnar (AM. 748 4to), mun það tæplega vera rétt, heldr mundi hér eiga að standa: „oc Ingibiargar“, því ekki getr það staðizt tímaus vegna, að Ingibjörg föðurmóðir þeirra Jónssona, Pétrs og herra Sturlu — sem kominn er á legg 1289, og er litlu síðar gerðr skutil sveinn Eiríks konungs Magnússonar, og riddari fyrir 1296 (Bps. I, 784—785; Annálar) — hafi verið

1) Jón og Ólafr hafa verið bræðr hans.

dótturdóttir Þórdísar Snorradóttur, Sturlusonar. Börn Þórdísar, þau er nú þekkjast, eru, eptir Sturlungu, fædd á árunum 1226—1232, og væri Sturla riddari fæddr svo sem 1270—1275 (en síðar getr hann naumast verið fæddr), þá verða aðeins rúm 40 ár frá fæðingu dætra Þórdísar Snorradóttur (c. 1230) til fæðingar Sturlu riddara (c. 1270—1275), og kemr þá nokkurn veginn heim við þann reikning, að Jón prestur faðir Sturlu væri dóttursonr Þórdísar, þó að ekki komi þá nema svo sem 20 ár niðr á hvert þeirra mæðgina, Ingibjargar og Jóns (Ingibjörg f. c. 1230, — Jón prestur f. c. 1250). Er því líkast, að þær *Steinunn*, er fyrgreind ættartala nefuir, og *Ingibjörg*, er þar virðist vera talin dóttir Steinunnar, hafi verið systur, og dætur Þórdísar Snorradóttur. En hvernig sem á þeim ruglingi stendr, þá gæti hvorki móðir eða amma Jóns prests, er átti Hallkötlu Hrafnadóttur, Oddssonar af Söndum (d. 1234), hafa verið dóttir Odds (og Þórdísar), því að þá hefðu þau hjónin, Jón prestur og Hallkatla, verið of skyld í augum klerkavaldsins: annaðhvort systkinabörn, eða þá að 2. og 3.:

Oddr } Hrafu — Hallkatla
 } [Steinunn] — Ingibjörg — Jón prestur.

Er því einmitt líklegt, að þessi dóttir Þórdísar sé dóttir Ólafa Æðeyings; hann átti barn við Þórdísi árið 1232 (Sturl.¹ II, 142).

Bls. 494²: Nr. 320, les: Nr. 340.

— 497: Ártalið efst á spáziu, yfir bréfinu Nr. 408, hefir misprentast: 1389, fyrir: 1394.

— 784, á fyrra dálki (registr): Ártalið milli sviga við nafn Andrésar prests Arnórssonar, sem mun vera faðir Steinþórs, hefir misprentast 1392 fyrir 1412.

Bls. 842, á fyrra dálki (registr): Hallr Kolbeinsson. Jósafat Jónasson ættfræðingr telur hann fæddan um 1280, og farast svo orð um hann:

„Það er án efa þessi Hallr (Kolbeinsson), sem Gottskálks-annáll telur að andast hafi 1363, og nefuir hann „Hall karl í Hvammi“; hefir „karl“ líklega verið kenninafn Halls, enda hefir hann vist verið orðinn gamall 1363, því að hann sýnist, eptir ýmsum atvikum, sem nú eru ljós orðin, vera faðir Brands Hallssonar, er bjó í Kalmanstungu um 1330—c. 1360 (f. c. 1300—1305); en með því að þeir feðgar hafa átt Kalmanstungu, getr ekki verið mikill vafi á um kyn þeirra, að þeir eru komnir af Sturlungum, er áttu Kalmanstungu á 13. öld. Mun því Hallr í Hvammi (d. 1363), er hefir verið merkr maðr og kunnr vel á sínum tíma, vera sonr Kolbeins Auðkýlings, með fyrri konu Kolbeins, Hallberu dóttur Egils bónda Sölmundarsonar úr Reyk-

holti (sbr. Bps. I, 696, Árna bisk. s., 12 k.). Hallr Kolbeinsson mun vera fæddr um 1280. Hallr Svart-höfðason frá Kalmanstungu (Brandssonar, Hallssonar) bjó og í Hvammi (um 1400) og má Hvanmr hafa verið eign þeirra langfæðga.

Bls. 973, 2. dálkr í registrinu, lína 31 (ofan frá): Húnakappi, Snorri Bødvarsson, les: Húnakappi: Bødvar Snorrason.

-- 979, 1. dálkr í registrinu: Þorbjörg Guðmundardóttir, Arasonar, kona Guðna Oddssonar, setti að vera: Þorbjörg Guðmundardóttir, Ormssonar (o: Orms frá Skarði, Snorrasonar), því að þótt ættfræðingar hafi talið Þorbjörgu konu Guðna systur þeirra bræðra Ara og Hrafnis lögmanns (Guðmundarsona), þá er það með öllu heimildarlaust, og þegar betr er aðgætt, sést að þessi ættfærsla fær ekki staðizt, því að ef Þorbjörg kona og barnamóðir Guðna bónda Oddssonar hefði verið systir þeirra Ara og Hrafnis, þá hefðu þau Hrafn lögmaðr Brandsson og Margrét Eyjólfsdóttir kona hans verið þrimmenningar:

Guðmundr	{	Hrafn lög., d. 1432 — Ragna — Hrafn lögmaðr yngri. [Þorbjörg] — Snælaug — Margrét, kona Hrafnis Brandssonar.
----------	---	---

Enn fremr er hitt einnig getgáta yngri sagnaritara og ættfræðinga, að Guðmundr faðir þeirra Hrafnis lögmanns og Ara hafi verið Arason, eins og það er bersýnilega misskilningr þeirra, að hann hafi búið á Reykhólum og verið þaðan kynjaðr, því að vitnisburðr þeirra Gunnlaugs Teitssonar og Sigurðar Þorbjarnarsonar frá 24. Apríl 1424 (DI. IV. Nr. 372) sýnir án allra tvímæla, að Guðmundr faðir þeirra hefir búið á Skriðu (Rauðuskriðu) í Aðaldal, og er sú jörð í vitnisburðinum talin „föðurleifð þeirra“ Hrafnis og Ara og Snjólfis (d. 1403). Sýnist einmitt líklegast, að Guðmundr í Skriðu hafi andazt 1402—1403, í svartadauða, og kynni hann helzt að vera *Guðmundr Stígsson* (frá Ljósavatni, Jónssonar), er Skinnastaða-ártíðarskrá nefndir við 28. Maí („Árt.“ 172. bls.; sbr. s. r. 174—175. bls. og ættskrá XX); væri það þá að þakka frændsemi Hrafnis Guðmundarsonar við Loga officialis Stígsson, að Logi veitir Hrafini Grenjadarstað við brottför Þorleifs Árnasonar þaðan 1406 (DI. III. Nr. 587). Í bréfum 15. aldar kemr það og í ljós, að Hrafn hefir átt fasteignir miklar í Þingeyjarþingi, einkum um ættstöðvar þeirra Ljósvetninga. Ari Guðmundarson kvæntist Ólöfu dóttur Þórðar undan Gnúpi í Dýrafirði (og Solveigar frá Reykhólum [systur Gísla Svartssonar]) 1394 (Flateyjarann.), og hefir auðsjáanlega feingið með henni jörðina Reykhóla, höfuðból þeirra Svartanna á 14. öld. Hefir kvonfang þetta líklega farið fram að

ráði Bjarnar Jórslafara, því að Ari mun þá hafa verið í vestríðrinni með Birni. Að Þorbjörg kona Guðna bónda Oddssonar hefir verið dóttir Guðmundar Ormssonar, af Skarðverjaætt vestra, sést ljósast af eiginum Guðna, er hann átti í Dalasýslu, á stöðvum Skarðverja; voru það t. d. jarðirnar Þykkvískógr, Miðskógr og Harrastaðir (DL IV, Nr. 394). Guðmundr Ormsson frá Skarði, Snorrasonar, er fyrst nefndr 1385 (Flateyjarannáll); 1386 rætur Guðmundr um Sunnlendinga- og Vestfirðingafjórðung, og fer utan það ár (Annálar). 1388 hvarf Guðmundr í Færeyjum „um nátt með undarligum hætti“ (Annálar). Sytskin hans voru þau Guttormr faðir Lopts ríka (veginn 1381) og Þorbjörg Ormsdóttir á Staðarhóli (enn á lífi 1394; Ann.), kona Ólafs tóna (d. 1393). Hefir Þorbjörg Guðmundardóttir borið nafn Þorbjargar Ormsdóttur (föðursystur sinnar).

IV. bindi.

- Bls. 395. „Þórðar Þorleifssonar“ (í fyrirsögn bréfsins Nr. 434) og „Þórði Þorleifssyni“ (í fyrirsögn bréfsins Nr. 435) les: Þorleifs Þórðarsonar (á fyrra staðnum) og Þorleifi Þórðarsyni (á síðari staðnum).
- 492. Af bréfinu í V. bindi Nr. 182 (ár 1459) er það nú komið í ljós, sem ekki var jafnljóst, þegar IV. bindi var prentað, að Sigurðr Þórðarson í Haga hefir dáið 1448; eru því vitnisburðirnir Nr. 531 og 532 réttara árfærðir „1448 eða síðar“ heldr en „eptir 1431“, þó að það sé í sjálfu sér ekki rangt.
- 573 (í fyrirsögninni fyrir bréfinu Nr. 613): Skálholtsbiskups, les: Skálholtsbiskup.
- 658¹⁴. Skúli, les: Hallsteinn.
- 781, fyrri dálkr (registr). Við nafn Bergs Þorvaldssonar hefir fallið niðr að geta þess, að hann var prestur.
- 818, í 2. dálki registrsins; þar er Haldóra Helgadóttir, sem í bréfi 19. Maí 1442 telst kona Ara Bessasonar, haldin vera sama kona og Haldóra Helgadóttir (Guttormssonar), systir Þórðar bónda á Staðarfelli, sú er selr honum erfðahluta sinn í Staðarfellsjörðu 1449; getr það naumast verið rétt, heldr hafa Haldórunar Helgadóttir verið tvær, og hefir önnur þeirra verið kona Ara (DL IV, Nr. 672). Er hún enn á lífi 19. Maí 1442, og samþykkir þá kaup þeirra Ara bónda síns og Bjarnar bónda Þorleifssonar, þá er Ari selr Birni Kleifar í Gilsfirði; en þá jörð hefir Ari feingið með Haldóru, sem þess vegna hefir verið kynjuð af Vestfirðum eða úr Dalasýslu. Þó er óvíst, að hún

hafi verið af Staðarfellsætt. Reyndar áttu þeir Skarðverjar og Staðarfellsmenn jarðir í Gilsfirði. — Haldóra þessi hefir að líkindum andazt 1442, eða 1443 í síðasta lagi; því í gerningi frá 6. og 28. Febr. 1444 er getið Margrétar konu Ara Bessonar (DI. IV, Nr. 692). Hefir Margrét þessi verið síðari kona Ara, og munu þau hafa giptzt seint á árinu 1443. Er því annaðhvort, að Ari hefir áðr skilið við Haldóru Helgadóttur, eða hún hefir, — eins og fyr var getið, — verið önduð, þegar Ari giptist Margréti, og er hið síðara líklegra; en þar af leiðir, að Haldóra Helgadóttir, systir Þórðar á Staðarfelli, sem er við gerning 14. Júní 1449, verðr að vera önnur kona; en vel gat hún verið systir Haldóru konu Ara, þótt það verði nú ekki sýnt með fullum rökum. Þess skal getið, að svo virðist sem þeir Þórðr Helgason og Gunnar Jónsson í Sælingsdalstungu hafi verið mágar, og að Haldóra Helgadóttir (1449) systir Þórðar hafi verið kona Gunnars; enda er hann (s: Gunnar) fyrstr vottir að því, er Haldóra selr Þórði hluta sinn í Staðarfellsjörðu (1449; DI. IV, Nr. 786). — Helgi „bóndi“ Guttormsson¹ leiðir ýms vitni um landamerki Sælingsdalstungu (um 1410; DI. III, Nr. 606—607), og er af því að ráða, að hann hafi þá búið í Sælingsdalstungu eða átt þá jörð. Síðar afhendir Úlfrún Þorsteinsdóttir Gunnari Jónssyni Sælingsdalstungu, og hefir það verið eptir 1427 (DI. IV, Nr. 334). Úlfrún hefir auðsjáanlega verið ekkja eptir Helga Guttormsson, er andaðist 1427, og hefir hann fyrst, meðan faðir hans lífði, búið að Sælingsdalstungu, en síðar á Staðarfelli, og er því líklegt, að hann hafi verið eigandi beggja jarðanna. Verðr þá skiljanlegt, hvernig á því stóð, að Úlfrún Þorsteinsdóttir átti að svara reikningum beggja kirknanna eptir fráfall Helga, og svo hitt, að Gunnar Jónsson tók Sælingsdalstungu við brottför Úlfrúnar þaðan. Ketill bóndi Ásgrímsson (Snorrasonar), er bjó í Sælingsdalstungu fyrir og um 1400, má hafa verið móðurfaðir Helga Guttormssonar.

Um forfeðr Úlfrúnar verðr fátt með vissu sagt, en nafnið sjálft er mjög fátítt, og finst varla í ættum vestra, er nú þekkjast, nema í Seldælaætt.

V. bindi.

Bls. 26 (í fyrirsögn að Nr. 27) Brandr, l. Haldór. — 28²⁶ (í fyrirsögn að Nr. 29) sex presta og sex leikmenn, l. þrjá

1) Í bréfi frá 19. Júní 1427 er Helgi nefndr „bóndi“ (DI. IV, Nr. 394), og bendir það á, að hann hafi verið auðgur maðr.

presta og þrjá leikmenn. — 30¹⁰ „mill“ i orðinu *milli* hefir i sumum eintökum fallið framan af línuuni. — 34 (i fyrirsögu að Nr. 34) Björn Jónsson l. Björn Sveinsson. — 52²⁴ *ecclesiasticis* l. *ecclesiasticis*. — 53²¹ *episcopus* l. *episcopus*. — 58¹⁰ vnder l. vader. — 60¹¹ *deputatus* l. *deputatus*; 60¹² konoka l. kanoka. — 63² ruel. eru. — 94 nm. henda l. hendi. — 97²³ briosta, l. briost. — 98¹⁶ skyrkivm l. styrkivm. — 103²¹ *recipimus* l. *recipimus*. — 121¹² „mitt“ falli niðr; 121¹⁷ Apopr. l. Apogr. — 136¹³ (i fyrirsögu að Nr. 123) Kaldbak l. Harðbak. — 143¹² biskup l. biskups. — 183₅ „n“ (i sumum eint.) l. En. — 187₀ pappírsskriptir l. pappírsskriptir. — 189₁₄ mm. þui¹ þui l. þui¹. — 200⁵ (i fyrirsögu að Nr. 185) tveggja l. þriggja. — 206₁₀ Barðaströnd l. Barðaströnd. — 211_{9—10} gagnadagviku l. gagnadagviku. — 215¹² Eriki, réttara væri: Erciki; 215 nmgr. l. besögiliz l. besögilsiz. — 222₂ mm. Landsbókasafu l. Landsbókasafu. — 223¹³ Lýsetallar l. Lýsetollar. — 228₁₃ þessa l. þess. — 230, Nr. 216: Dagsetning þessa bréfa i fyrirsögu á að vera l. Júní. — 233. Reistará á syðri, l. Reistará syðri á. — 235, l. nmgr. Þórðarson, l. Þórðarsonar. — 245¹⁸ domsmenn l. domsref. — 247 (undir árinu 1480 neðst til hægri) bætist inn III, á undan IV. — 248¹ (efst undir árinu 1491) III falli niðr; 248² (ár 1485) III bætist inn i fyrir framan VIII. — 271¹⁰ cx⁰ l. xc⁰. — 295₁₀ æfinglirar l. æfinglirar. — 305⁸ skip l. skip. — 306—307: Þau Gunnsteinn, Þorljótr, Jóreiðr og Þórey, er koma við rekaskrá Munkaþverárklaustrs (hér, og i DL II. Nr. 35), munu vera börn Halls Gunnarssonar, sem þar er nefndr, og getr hann verið sami maðr og Hallr kvistr, er Sturlunga nefnir, og sem hefir verið merkr maðr, og haft goðorð i Þingeyjarþingi (að líkindum Ljósvetningagoðorð), því að hann var einu þeirra, er játtu skatti á alþingi 1262 (Sturl¹. III 298, 312, 319). Hverrar ættar Hallr Gunnarsson hefir verið¹), er nú bágð að segja með vissu, en sé hann faðir þeirra systkina (Gunnsteins, Þorljóts, Jóreiðar og Þóreyjar), þá má það ráða af rekaskránni, að hann hafi búið á Ljósavatni, og verið Ljósvetningr að ætt, og eins og bent hefir verið á i athugasgrein fyrir rekaskránni i II. bindi Fornbréfasafnins eru þau systkyn sjálfsagt af kyni Gunnsteins Þórissonar á Einarstöðum (1160), er átti Hallberu dóttur Þorgils Oddasonar. En ekki þykir mér líklegt að þetta séu börn Halls prests Gunnsteinssonar (d. 1228), er faríð hefir vestr ásamt þeim bræðrum sínum, Þorgils og

1) Hann getr naumast verið Hallr prestur Gunnarsson (d. 1201), því bæði virðist þessi Hallr vera uppi um og eptir miðja 13. öld, og ekki getr rekaskráin þess, að hann hafi verið prestur.

Lambkári, og hafa þeir aukið þar ættir sínar. Hið sýnist sennilegra, að einhver grein þessarar ættar, líklega einhver sonr Gunnsteins, hafi orðið eptir þar nyrðra og búið á Ljósavatni, eða á Einarssstöðum, þar sem Gunnsteinn bjó. Ég tel vafalaust, að þessi sonr Gunnsteins sé einmitt Ögmundur prestur, sá er bjó á hálfum Einarssstöðum í Reykjadal, til móts við Höskuld Gunnarsson árið 1220 (Bisk.s. I, 511—512; Sturl.² I 240—241), og átti hann tvo sönu, sem nefndir eru: Gunnstein (er heitið hefir verið eptir Gunnsteini Þórisssyni) og Odda skeiðkoll, er borið hefir nafn Odda prests Þorgilssonar (d. 1150). Odda er getið 1220 (Bps. II 511—512; Sturl.² I 241), en Gunnsteinn Ögmundarson var veginn, ásamt föður sínum, af Höskuldi Gunnarssyni árið eptir 1221 (Bisk.s. I 523; Sturl.² I 254). Resensannáll getur, við ár 1221, um „víg þeirra Ögmundar“, en Konungsannáll og Flateyjarannáll geta um „víg Ljósvetninga“ sama ár (sbr. Flateyjarbók III. 525), og eiga þessir staðir allir vafalaust við sama atburð, er hefir þótt merkilegr. Að annálar kalla þá föðga Ögmund prest og Gunnstein „Ljósvetninga“, tekr af öll tvímæli um ætt þeirra, þar sem vér vitum, að þeir bjuggu þó ekki á Ljósavatni, heldr á Einarssstöðum, og Ögmundur prestur, er verið hefir roskinn 1221, hefir því áu alls eða verið sonr Gunnsteins á Einarssstöðum, Þórisssonar. Með þessu staðfesta og annálar þá ætlun manna, að Gunnsteinn Þórisson hafi sjálf verið Ljósvetningur (sbr. DL II. 90, 861—862 bls.), og það hlýtr hann að hafa verið, því Hallbera kona hans var settuð að vestan (Sturl.² I 40), og er ætt hennar alkunn. Skal ég við þetta tækifæri geta þess að mér þykir ekki ósennilegt, að Þórir prestur Simonarson, er annálar telja að veginn hafi verið 1128, sé faðir Gunnsteins, og sýnist ekki fjarri sannu að ætla, að þeir væri að öðrum og þriðja að frændsemi Þórir prestur og Simon Þorgrímsson, Özurarsonar, Oddbjarnarsonar, Þorkelssonar háks (Ísl. sögur² I 354. bls.). Sámr prestur, sonr Simonar Þorgrímssonar, átti Guðrúnu systur Hrafus Sveinbjarnarsonar, og hefir hann því lifað (fulltíða) um 1200 (d. fyrir 1211). Þorgrímur assi, er veginn var (samkvæmt annálum) 1146, og hefir verið norðlenzkr (Bps. I. 441), mun einmitt vera sami maðr og Þorgrímur Özurarson, og er þá kenninafnið „assi“ komið af föðurnafni Þorgríms. Hefir það leingi leigið í ætt Ljósvetninga, að þeir hafa verið óeirðamenn og miklir fyrir sér. Getur naumast verið efamál, að þau Gunnsteinn, Þorljótr, Jóreiðr og Þórey sé af þessum ættlegg Ljósvetninga, og gætu þau verið dótturbörn,

eða svo, annarshvora þeirra, Gunnsteins eða Odda¹⁾ skeiðkolls, Ögmundarsona. Þess skal getið, að Þorljótr sá, er rekaskráin nefnir, getr með einu móti verið Þorljótr sá, er bjó á Helgastöðum (ekki Einarstöðum, 1220, og var þá í bardaga með Guðmundi biskupi, því sonr þess Þorljóts (Sigurðr) er þá falltíða, og hefir Þorljótr bóndi því verið roskinn um 1220 (sbr. Sturl.¹ II. 53; ¹I. 241; Bps. I. 512¹⁾). — 308, guluofn l. gulu ofn. — 322 í yfirskrift á blaðsíðunni: Ljósavatn l. Hvammr. — 325 neðst. Þó að það standi: haganda í máldagabókinni mun það vera misskrift fyrir hanganda. — 334₂ Vesturaa. l. Vesturaa. — 348¹¹. A eptir „nedrum⁴⁾ fitium“ bætist inn *holi*. — 351¹² aspicienskok l. aspiciensbok. — 357¹⁰ hænhus l. bænhús. — 386 (í fyfirsögn að Nr. 335) Brunnáreyum l. Brunnáreyrom. — 388. Artalið yfir fyfirsögn bréfsins Nr. 337 hefir misprentazt 1464 fyrir 1463. — 394, innsiglium²⁾. l. innsiglium¹⁾. — 397¹⁴ stod l. stad. — 400 (í fyfirsögn að Nr. 348) Mariukirkju l. Þorlákskirkju. — 412₁₂ prestursson l. petursson. — 415⁹ sapenciam l. sapienciam. — 423₁₂, 18. Sept. l. 25. Sept. — 431¹⁹ (í fyfirsögn að Nr. 378) Asgeirssonar l. Asgrims-sonar; 431¹⁸ Þorgrimssyne l. Þorgeirssyne. — 440, egyphania l. epyphania. — 441³ „Biarna“ stendr svo, en er í sjálfu sér rangt fyrir „Helga Bjarnarsonar“. — 449, snorra l. suorri. — 467. Fyfirsögnin að Nr. 415 hefir farið öfugt saman svo, að Einar Erlendsson selji Brynjólfi Jónssyni Oddgeirshóla í Flóa, í stad þess að Brynjólfr selr Einari. — 489²⁴ „giore“ stendr svo í frumbr.; mun misskrifað fyrir „giorde“. — 509, Þorteinsdotter l. Þorsteinsdotter. — 519 í fyfirsögn að Nr. 458 Þorvardsonar l. Þórdarsonar. — 540₁₀ ef l. af. — 560 síðasta orð í neðstu línu textans „og“ l. *eda*. — 569, Vjddedalstunga l. Vjddedalstungu. — 589. Nr. 528 mætti eí til vill eins vel árfæra til c. 1460 (Sbr. Nr. 196). — 596₁₂ sequenciubok l. sequenciubok. — 654¹ í fyfirsögn að Nr. 584 hefir ártalið misprentazt 1471 fyrir 1472. — 754₁₂ 31. Janúar l. 7. Febrúar. — 769² „han“ mun eiga að vera *hun*. — 777₁₀ móðir l. móðurmóðir. — 783¹⁹ 13. Okt. l. 11. Okt. — 800, „hvn“ mun að réttu lagi eiga að vera *hann*. — 812¹¹ Langalandi l. Eyrarlandi.

Um ættfærslu Brands lögmanns Jónssonar

(eptir Jósafat ættfræðing Jónasson; sbr. registrið hér á eptir).

Um ættfærslu Brands lögmanns Jónssonar, í registri þessa

1) Hér (í Guðmundarsögu 72. k. Bps. I. 519) er Sigurðr sagðr „bróðir“ Þorljóts, en það mun vera rangt fyrir „sonr“. „Oddr“ skeiðkollr (Bps. I. 511) mun og rangt fyrir Oddi, sem hann er nefndr þar litlu fyr.

bindis, er þess að geta, að við nánari athuganir hefi ég fundið góð rök fyrir því, að Brandr hafi, eins og þar er bent á, verið sonr Jóns Ketilssonar, en ekki sonr Jóns prests Mariuskálds (d. 1471), Pálssonar, eins og Björn á Skarðsá hefir, eptir einhverjum óljósum sögnum, ritað (Annálar Björns I 66; sbr. Esp. arb. II. 33, 49, 59 og víðar; Sain II. 88; Sýslum. æfir A. 170—171), enda hefir Espólin efazt um þá ættfærslu, og enn fremr Jón háyfirdómari Pétsson (Sýsl. æfir A. 170; Timarit J. Pét. III. 52—53). Enn fremr sýna það rit þeirra tíma, einkum bréf og annálar, að þeirra Jóns prests og Brands er naumast meiri aldrsmunr en svo sem 10—15 ára. Jón prestur er skipaðr ráðsmaðr Hólastóls 1423 (Nýi annáll), og er hans þá getið í fyrsta sinn; er hann því varla fæddr fyr en um 1390—c. 1395; hefir hann að líkindum verið hér um bil áttæðr að aldri 1471, þegar hann andaðist, en vist eigi eldri. Brandr Jónsson (sem án efa er Brandr, sá er síðar var lögmaðr) kemr fyrst við bréf 1426 (DI. IV. Nr. 389), en þá er hann heldr ungr, því að hann er þar taliun síðastr gemingsvottanna. Þó mun hann ekki síðar fæddr enu um 1405—6. Er því allókllegt, að Brandr geti verið sonr Jóns prests Pálssonar; en ýmislegt, bendir til þess, að þeir hafi verið náskyldir (sbr. einkum DI. IV. Nr. 625; V. Nr. 464). Í Timariti sínu (III. 52) hefir Jón Pétsson efitr Árna Magnússyni, að Brandr lögmaðr muu hafa verið sonr Jóns Arnfinnssonar (hans getr í dómi frá 21. okt. 1454; DI. V. Nr. 114); en bæði efast hann um það síðar (Sýslum. æfir A. 170, ath. 1), enda hefi ég eingin rök fundið fyrir þeirri ættfærslu, og munu þau traudla finnast hér eptir, því flest bréf frá þeim tímum, sem að nokkru eru nýt, eru nú þegar orðin kunn. Brandr lögmaðr bjó — eins og kunnugt er — á Hofi á Höfðaströnd 1432—1465 (DI. V. 251. bls.), og muu sú jörð hafa verið höfuðból hinna fyrri ættmanna hans, og eigu þeirra. 1433, eða næsta ár eptir að Brandr tók Hof, hefir hann átt í deilum við Magnús Benediktsson (frá Ökrum) út af kirkjuþjám á Hofi, er Magnús átti að lúka Brandi í umboði Margrétar Eiríksdóttur, móður sinnar (DI. IV. nr. 568). Må af því ráða, að Margrét hefir haldið Hof, næst fyrir Brand, og líklega vegna einhverra venzla við foreldri hans; eða hún hefir þózt eiga eignartilkall til Hofis eptir þau Steinmóð prest Þorsteinsson (d. 1403) og Ingileifu Eiríksdóttur systur sína, sem var fylgikona Steinmóðar prests. En Steinmóðr prestur tók við Hofi 1395 af Jóni nokkrum, er þar hafði áðr verið prestur, (DI. III. 528. bls.). Í vitnisburði frá 23. Apríl 1414 er þess getið, að Steinmóðr prestur hafi feingið Eiríki Bjarnarsyni, Þorleifssonar, 20 hundruð í jörðinni Brúarlandi í Deildardal (í Hofskirkjusókn) í móðurarf Eiríks, og hafi hann leyst þar með 20 hundruð úr jörðinni Hofi (DI. III. Nr. 681). Sampykti þetta Björn Þorleifsson faðir Eiríks, Björn Bjarnarson bróðir Eiríks, og Ketill Pálsson, er átti systur Eiríks, dóttur Bjarnar Þorleifssonar. Hélt Ketill síðar Brúarland í ómagaeyri Eiríks, er hefir verið ungr, þegar gernigr þessi fór fram; en það hefir verið um, eða litlu fyrir, 1400. Hefir Steinmóðr prestur auðsjáanlega verið skyldr þeim Bjarnarson-

um eða teingdr þeim í móðrætt þeirra, og því haft fjárhald Eiríks á hendi. Hefir hann ekki viljað láta jörðina Hof ganga upp í ómagueyri Eiríks, og þess vegna hefir hann lukt Eiríki jörðina Brúarland, en að líkindum sjálfir haldið partinn í Hofi, er hann leysti, og líklega ætlað hann sonum sínum, sem síðan önduðust ungr. Þeir Bjarnarsynir hafa og andazt barnlausir, líklega í Svartadaða (1402—1404), og hefir þá Ketill Pálsson mágr þeirra, eða erfingjar hans, kallað til Hofseigna í hendr örfum Steinmóðar presta. Var Margrét Eiríksdóttir þar til svara eptir systursonu sína (sonu Steinmóðar presta og Ingileifar). Jón Ketilsson, er kemr við bréf á Hofi 25. Dec. 1416 (DI. IV. Nr. 309), hefir án efa verið sonr Ketils Pálssonar, og dóttarsour Bjarnar Þorleifssonar á Hofi (1395). Jón hefir einmitt búid á Hofi um þessar mundir (1416—1417), og hefir verið merkr maðr. Hann kemr og við bréf gert á Höfða á Höfðaströnd 30. Augúst 1417 (DI. IV. Nr. 319), og er hann fyrri votttr beggja þessara bréfa. Það getr naumast verið efa, að þetta sé faðir Brands lögmanns. Hið er dálítið vafasamt, hvort þetta er sami maðr og sá Jón Ketilsson, er heldr Nes í Aðaldal 1429—1431, og hefir áðr verið sveinn Jóns biskups Vilhjálmssonar (DI. IV. 376. bls. og Nr. 432). Systkin þess Jóns Ketilssonar voru Þorsteinn, Teitr prestur og Úlfhildr, sem, eptir því sem séð verðr af bréfum, hafa naumast verið fædd fyrir 1390. En Jón Ketilsson faðir Brands lögmanns sýnist vera eldri en svo, að hann geti verið bróðir þessara systkina, og naumast er hann á þeim aldri, að hann geti verið einn maðr og Jón Ketilsson biskups-sveinn (1429), sem í fyrsta lagi er fæddr um 1390¹.

Bræðr Brands lögmanns Jónssonar, sem nú þekkjast með vissu, voru þeir Björn, er ásamt Brandi kemr við bréf á Hólum í Hjaltadal 3. Febr. 1439 (DI. IV. Nr. 622), og Steinþór Jónsson², er 1429 fær veitingu fyrir Miklabæjarstað í Blönduhlíð, fyrir bænastað Lopta ríka, til fardaga 1430 (DI. IV. Nr. 416). Steinþór bjó síðar á Þverá í Skagaflóði; hann var tvíkvænt, og voru börn hans (að líkindum öll með fyrri konu): Arnór Steinþórsson, kemr við bréf 1432, og síðar (DI. Nr. 534 og 536); Asgrímur Steinþórsson, er orðinn djákni 1423 (DI. IV. 307. bls.), og heldr hann þá staðinn í Miklabæ, og enn 1429, enn sýnist þá hafa verið erlendis; Haldór Steinþórsson, selr Nýlendi á Höfðaströnd 1435 (DI. IV. Nr. 591); Jón Steinþórsson kemr við bréf, er snertir Sigmund prest (bróður hans) 1449 (DI. IV. Nr. 782); Sigmundur Steinþórsson prestur í Miklabæ í Blönduhlíð (d. 1502) hefir og verið sonr Steinþórs Jónssonar. Sigmundur prestur selr part úr jörðunni Así í Vatnsdal 1449, og

1) Hann mun vera faðir Ketils Jónssonar, er kemr við bréf í Þingeyjarþingi 17. Maí 1446 (DI. IV. Nr. 726).

2) Að Steinþór Jónsson hafi verið bróðir Brands má einkum ráða af DI. IV. Nr. 647 og 724, og af ýmsu fleira má sjá frændsemi þeirra.

er hans þá fyrst getið (DL IV. Nr. 782). Brigit Steinþórsdóttir var fulltíða 1445 (DL IV. Nr. 713).

Sonr Brands lögmanns hét og Sigmundur, og hefir það nafn því verið algeingt í ætt þeirri.

Nafnið Páll á syni Brands lögmanns bendir á föðurnafn Ketils Pálssonar; en Björn bróðir Brands mun hafa borið nafn Bjarnar Þorleifssonar á Hofi.

Þess skal hér getið, að Eiríkr á Marðargnúpi Þorleifsson, sá er kemr við bréf nyrðra 1369—1409¹⁾, hefir án efa verið bróðir Bjarnar á Hofi (1395). Kynni þeir bræðr að vera í ætt við Brodda Þorleifsson (mág Kolbeins unga), er bjó á Hofi á 13. öld.

Þeir Brandr lögmaðr og Steinþór á Þverá hafa tæplega verið sammæðra, því Steinþór hefir, samkvæmt aldri Ásgrims djákna, er hefir verið elztr sona hans, verið fæddr um, eða litlu eptir, 1380. Jón faðir þeirra Brands er því fæddr um 1360. Hefir því móðir Jóns, — tædd um 1340, — verið dóttir fyrri konu Bjarnar bónda á Hofi. Enda má, af bréfinu frá 1414, er fyr var getið, sjá að kona Ketils Pálssonar var fulltíða og gípt, þegar þeir Björn og Eiríkr synir Bjarnar Þorleifssonar voru enn á ómagaaldri.

Björn Þorleifsson á Hofi hefir því verið gamall maðr 1395 (f. um 1320).

Bræðr Ketils Pálssonar kynni þeir Brandr og Narfi Pálssynir, er koma við bréf fyrir og um 1400, að hafa verið.

Páll Grímsson, er kemr við bréf 1377, í Skagafirði, og Ketill Grímsson í Hvammi á Vatnsnesi (1372), munu að einhverju leyti eiga skylt við Ketil Pálsson; en að svo stöddu verðr nauast með vissu séð hvernig frændsemi þeirra hefir verið háttáð.

En mart er það, sem sýnir að forfedri Brands lögmanns hefir verið göfugt, og einkum sýnast nöfnin: Grímr, Ketill, Narfi og Páll, benda á ættir þeirra Hítðæla, Kolbeinsstaðamanna og Skarðverja, og enn fremur Ásgrims nafnið og Sigmundar. Í þeim ættum voru og allmargir lögmenn á 14. öld.

1) Eiríks er og getið í Flateyjarannál við árið 1394, og hefir hann verið merkr maðr. Í registri III. bindis er þeim Eiríki í Vík blandað saman; en þar, á 718. bls., sést að Eiríkr í Vík er annar maðr en Eiríkr Þorleifsson.

REGISTR.

- Á í Hofshreppi í Skagafirði 37, 43.
 Á á Síðu 646, 697.
 á (ár) 111, 119, 207, 225², 283, 322, 336, 396, 520, 521, 563², 568, 632, 707², 792. — á Bleiksmýrardal 303, 304. — í Breiðdal (= Breiðdalsá) 155. — á (= Jökulsá á Jökulsdal) 128. — á í Miðfirði (= Miðfjarðará) 335. — í Mjófadall 677⁴, 678⁴, 679. — hjá Reykjarhóli í Fljótum 739², 740. — í Svarfaðardal 261². — í Trostansfirði 698. — á = líklega Þverá í Eyjafirði 303. — árgrandi 472. — árferja 258. — ármót 119. — árósi 207, 261², 306.
 Aas, sjá Ás.
 Aaskersströnd 218, sjá Skarðsströnd.
 abbadis 65, 192, 227, 397.
 ábati 92, 487, 549, 551, 586, 657, 710, 815.
 ábóti 65, 417², 419², 420⁴, 425, 430, 459, 745, 770². — ábótamál 490. — Ábótastofa á Helgafelli 555².
 absolucio 736.
 ábúð (á jörðu) 344, 806.
- áburðr 77.
 Ábær í Skagafjarðardölum 326², 409—410, 434.
 ábætir 589.
 Acherii Specilegium 147.
 acolitatus 661.
 Acrasly, sjá Akrasly.
 Aðaldalur, Aðaldælar, í Suðr-Dingeyjarsýslu 140, 273², 282, 457, 462, 706, 707, 760, 761, 807, 808, 819, 826.
 aðalskaparbréf 70—72, 151—152. — aðalsmerki 71².
 Aðalvík (staðr, kirkja) í Ísa-fjarðarsýslu 160, 161, 162, 163, 501, 502.
 Ad aperiat (messuupphaf) 413.
 aðflutningar 669.
 aðhlaup 508.
 administrator 94, 96, 98, 124.
 Adonay et domine rex (messuupphaf) 413.
 aðtektir (á hval) 441.
 adventa 250⁴, 251, 253², 254², 256, 257², 258², 260², 262², 266², 267², 271, 274, 275², 277², 282(opt), 284², 286², 287(opt), 291, 292, 293, 294², 296⁴, 298², 299², 300, 301, 309, 310², 311, 312², 313⁴, 314⁴, 315², 316², 318², 320⁴.

- 322², 323⁴, 324², 325, 327, 329², 329—30, 331², 333², 334², 337⁴, 338⁴, 342², 346, 350², 351⁴, 352², 403, 404, 405, 414, 415, 513, 556, 557, 594, 596, 633, 675², 774.
- Adversaria Huittfeldiana 214, 218.
- Ad vincula Petri 283.
- Advocates Library í Eidiuborg 201.
- advocati 139.
- áfangi 670.
- affall (peninga) 379.
- afgjald 348, 763².
- afhendingarbréf 617—618.
- afhús (afhýsi) 708².
- aflát 94, 95, 97, 98², 494², 580, 605². — aflátsbréf 59, 94, 98², 493.
- aflausn 49, 218, 622, 731, 734², 735². — aflausnarskilmálar 735.
- aflausn (jarða) 525.
- afreiðsla 265, 267², 280, 281², 304, 364.
- afrétt 25, 207, 223, 267, 280, 295, 298, 318, 332, 341, 348, 401, 402, 434, 591, 594, 599, 630, 643.
- afsalsbréf 542, 566.
- afsetning officii & beneficii 238, 726, 754. — afsetningardómur 812.
- afskafningr (skafið bréf) 709.
- aftaka (manna) 757.
- afvinna 265.
- Agatha mæ'r hin helga 283. — Aguthumessa 283.
- ágildisvirði 598.
- Agnes mæ'r hin helga 14, 159, 289², 401, 413. — festum Agnetis 14. — Agneskirkja 401. — Agnessaga 289².
- Agnes (Jónsdóttir) systir og priorissa á Reynistað (1431—1461) 226—227, 228—229.
- ágrip (= grip) 113.
- akbraut 323.
- Akerhöfði, sjá Akrhöfði.
- áklæði 190, 558, 750, 814. — útlensk áklæði 339.
- ákomur 637, 638, 639.
- akr (akrar) 563, 586, 640, 643. — akrtröð 591.
- Akr í Húnavatnsþingi 354.
- Akra-Kristín, sjá Kristín Þorsteinsdóttir.
- Akranes í Borgarfjarðarsýslu 698, 699.
- Akrar í Blönduhlíð (hvorirtveggja) 7², 139, 323, 324, 509, 656—657, 658·659, 690, 691, 807, 808, 825. — Akraslý 323.
- Akrar í Fljótum 422.
- Akrar á Mýrum 456, 598.
- Akrhöfði í Öxarfirði 40.
- Akrströnd á Svinanesi 591.
- ákæra (ákærun) 336, 366², 370, 372², 374, 379, 380, 389, 391, 394, 410, 418, 424, 428, 429, 433, 436, 437, 446, 452, 462, 464, 468, 474, 475, 477, 483, 492, 495, 513, 519, 525, 526², 529, 536, 540, 541, 546, 550, 551, 556, 562, 567, 568, 573, 576, 578, 584, 602, 613, 617, 622, 648, 652, 656, 667, 671², 676, 678, 680, 691, 692, 700, 701, 708, 716, 719, 720, 721, 727, 730, 731, 738, 739²

- 740, 742, 743, 776², 781, 796, 809, 815.
- alabastr (alebastr, alibastr) 259, 297, 302, 308⁴, 309, 320, 325, 331, 346, 401, 408, 513, 548, 583.
- Álaud í Distulsfirði 395, 764.
- Albert Kornemarket kaupmaðr (1434) 9.
- Aldis Þorgrímsdóttir í Miðfirði (um 1280; ef til vill systir Eiríks bónda á Staðarbakka) 335, 336.
- Alexandersson: Hallr.
- Alexisson (Alexíusson): Jón.
- Álfadalr á Ingjaldssandi 478, 517—518.
- Álfgeirsvellir: (Ásgeirsvellir) í Skagafirði 8, 104, 105.
- Alfons V. konungur í Aragóníu á Spáni (1416 - 1458) 142.
- Álfr Ívarsson meistari, kanoki í Þrándheimi (1472) 684.
- Álfr Knúttsson á Hálogalandi (1470) 560.
- Álft-, álf-, sjá Álpt-, álpt.
- Aligil á Barðaströnd 698.
- alkirkja 298, 337, 354, 355, 356², 357, 579, 591. — alkirkjuskýld 579.
- áll 810.
- alleluia 413.
- allra heilagra kirkja 320, 406, 493, 593, 598—599. — allra heilagra messa 30, 94, 97, 243, 298, 414, 468, 494, 583, 805.
- allsöon 414.
- Almenningar á Hornströndum 230.
- Almenningur í Húnavatnsþingi 85, 341, 343.
- almenningsgötur 795. — almenningsvegr 792.
- almúgi 16², 17², 21, 63, 64², 66, 67, 112², 113², 114², 115, 116, 183, 202, 383², 385, 398², 760.
- almælis (almennilegr) orðrómr 703².
- álnarkefli 304², 305, 630.
- álpt: álptveiðr 279.
- Álptá á Mýrum 599.
- Álptafjörðr í Ísafjarðarsýslu 748. — Álptafjarðarheiði 730.
- Álptafjörðr í Snæfellsnessýslu 512, 513.
- Álptafjörðr í Suðrmúlasýslu 634.
- Álptamýri í Arnarfirði 579 - 580.
- Álptanes við Faxaflóa 674, 743, 795, 800. — Álptaneshreppr 800.
- Álptanes (Álptarnes) á Mýrum 236, 237, 500, 599.
- Álptarhólmr í Aðaldal 272.
- Alríðr (= Álfríðr) Gunulaugsdóttir á Miklabæ í Blönduhlíð (1476) 812—813².
- Altanes, sjá Álptanes.
- altari 590. — altarisdagr 94, 97.
- altunna 814.
- Alviðra í Dýrafirði 501, 502.
- Alviðrugarðr í túninu í Ásgarði í Hvammssveit 568.
- alþingi 131, 186, 196, 213, 455, 497, 522, 640, 673, 756, 760. — alþingisdómr 185. —

- alþingisreið 497. Sbr. Öxar-
árþing.
- álögur 518. 710.
- ambasiatores 24, 73, 203.
- Ambáttardalur í Húnavatnsþingi
612, 677, 678.
- amboð, sjá búsgagn.
- Ambrosius hinn helgi 263, 475.
— Ambrosiuskirkja 263. —
Ambrosiuslíkneski 263. —
Ambrosiusmessa (festum) 475.
- áminningar prennar 590.
- Ámót í Vatnsdal á Barðaströnd
698.
- Amsterdam á Hollandi 127.
- Ámúli í Ísafjarðarsýslu 161,
163.
- Ámundason: Björn, Þorbjörn,
Dórðr.
- Ámundi Ísleiksson á Flatnefs-
stöðum á Vatnsnesi (fyrir
1472) 659¹, 674.
- Ámundi Jónsson í Þingeyjar-
þingi (1456) 141.
- Ámundi Ormsson í Húnavatns-
þingi (1472—1475) 685, 746,
761, 769.
- Ámundsson: Arnbjörn, Hall-
varðr.
- Andakill(inn) í Borgarfirði 378,
574, 588. — Andakýlsá 409,
562—563, 574. — Andakýls-
árfoss 409, 562—563, 574.
- Anders, sjá Andreas, Andrés.
- andlátsdagur hins helga Þor-
láks biskups 511—512.
- andlegt vald 113², 115².
- Andreas, sjá Andrés.
- Andrés Árnason frá Gnúpi í
Gnúperjshrepp, bróðir Árna,
prestr (í Hrepphólum 1467
—1471 eða leingr) 512
621¹).
- Andrés Arnórsson prestr (1412)
III, 784; V, 818¹).
- Andrés biskup í Björgvin (1459)
190.
- Andrés Böðvarsson í Húna-
vatnsþingi (1473) 703.
- Andrés Einarsson í Hornafirði
(1457) 150.
- Andrés Finnbjarnarsou frá
Hvammi í Vatnsdal, Sigurð-
arsonar, prestr í Grimstung-
um, á Bergstöðum og í Ból-
staðarhlíð (enn á lífi 25. Nóv.
1391) 121.
- Andrés biskup í Görðum á
Grænlandi, umboðsmaðr Skál-
holtsstóls (1460—1462), 6,
214—215, 218, 237—238,
239—240, 369²—370, 614.
- Andrés Guðmunderson, hins
rika Arasonar (laungetinn),
undir Felli í Kollafirði og á
Reykhólum (1462—1475) 368,
370, 372—373², 415, 552,
580—581, 646—647, 705—
706, 716—718, 784—785.
- Andrés Jónsson (líkl. Einars-
sonar frá Sólheimum í Sæ-
mundarhlíð) prestr nyrðra
(1458 og síðar, í Presthólum
1466—1491 eða leingr) 167,
221, 278², 279 436, 441,
449, 513, 600, 602, 652,
676, 788, 789, 812.²)
- Andrés Nikulásson 285 (2. neð-
anmgr.), sjá Nikulás Andrés-

¹) Mun hvorttveggja einn maðr.

²) Sýnist vera alt einn maðr.

- son og Nikulás Vilhjálms-son.
- Andrés Ormsson í Skagafirði (1449—1453) 41, 104.
- Andrés (Andreas) postuli 61, 70, 71, 127, 201, 202, 223, 254, 259², 260², 263, 264, 266, 267, 284, 289, 294, 299, 300, 310, 337, 352, 414, 456, 510, 580, 647, 651², 725. — Andréskirkja 259, 264. — Andréslíkneski 223, 259, 267, 352, 580. — Andrésmessu (festum, vigilia) 61, 70, 71, 127, 201, 202, 254, 263, 266, 284, 294, 299, 300, 310, 337, 414, 456, 510, 647, 651², 725. — aend sunte Andree apostole 127. — Andrés saga 260, 289. — Kver proprium af Andreas 260.
- Andrés prestur á Miklabæ í Blönduhlíð (1489—1498 eða leingr) 325.
- Andrés Steinsson 637 (6. nmgr.), sjá Arnór Steinþórsson.
- Andrés Steinþórsson (Jónssonar, bróðir Sigmundar prests) prestur nyrðra (1457) 155.
- Andrés Þorsteinsson á Landinu í Rangárþingi (1465) 455.
- Andrésson: Ari, Arnór, Bæðvar, Eyjólfur, Guðmundur, Gunnar, Nikulás, Páll, Steinþór, Teitr, Ögmundur.
- Andreas, sjá Andrés.
- Andris, sjá Andrés.
- Angelus hinn helgi 142. — Angelíkirkja 142.
- Anglia, Angli, Anglici, sjá England, Engendingar.
- Anna Árnadóttir, Höskuldssonar (gipt fyrir 1471) 626².
- Anna nær hin helga: Önnu líkneski 583.
- annáll góðr og gamall (í Möðruvallaklaustri 1461) 290.
- annuli preciosi 203.
- annunciatio beatæ (sanctæ) Mariæ virginis 7, 342, 413, 516—517, 594, 604.
- Anondardóttir: Hólmfríðr.
- Anondarson: Gunnar.
- Anonder (Önundur) Erlingsson, norrænn maðr (1366) 3.
- Ánsson: Þorsteinn.
- anteponens deus 414.
- autiphona 414, 415⁴.
- Antonius ábóti hinn helgi 289, 324, 583. — Antoniuslíkneski 324, 583. — Antoniussaga 289.
- apostata 183.
- apostolica auctoritas 59. — apostolicum auditorium 169. — apostolica benedictio 52, 735. — apostolica camera 52², 53⁴, 59, 60, 61, 62². — apostolicæ consuetudines 737. — apostolicus nuncius 52, 118. — apostolice ordinationes 737. — apostolica sedes 52², 53², 59², 60, 61, 102, 123², 150, 169, 203, 236². — Apostolákirkja, apostolamessa, sjá postola.
- appellacio 614.
- Aprilis 517, 737.
- aptansöngur 415.
- Apuleus et Marcellus 494.
- Aradóttir: Cecilia, Oddfríðr, Ólöf.
- Aragonia & Spáni 142.

- árar 558. Sbr. skip.
 Arason: Daði, Guðmundr, Jón,
 Magnús, Torfi, Þorleifr, Þor-
 móðr.
 Árbakki á Skagaströnd 345,
 350, 769—770.
 arbeiði 605.
 Árbær í Holtum 797—798.
 Árbær í Mosfellssveit 430,
 431.
 archiepiscopus 19, 102, 203.
 áreið, áreiðargerð 61, 144, 677,
 682², 713, 738, 740, 755.
 arfi (erfingi) 219, 371.
 arfr 31, 109, 130, 155, 213²,
 216, 243⁴, 244, 245, 393²,
 443, 503, 555, 728, 730, 743²,
 747². — óskiptr arfr 727,
 730. — arfleiddr sonr 751².
 — arfleiðsla, arfleiðing 747—
 748. — arfalskaup 246. —
 arfskipti 452², 497—503, 556,
 751. — arfsvik 687. — arf-
 þurð 393—394.
 Arfuidur, sjá Arviðr.
 argentum 61. — argentea vasa
 203. Sbr. málmar, silfr.
 Ari Andrésson, Guðmundarsonar
 hins ríka, í Bæ & Rauðasandi
 372.
 Ari Árnason & Flatnefsstöðum &
 Vatnsnesi (fyrir og um 1472)
 659—660.
 Ari Bessason (Einarssonar) í
 Héraðsdal í Skagafirði (1442
 —1448) 820—821.
 Ari Böðvarsson (Arasonar) í
 Húnavatnsþingi (1457—1464)
 83, 116, 135, 433.
 Ari Daðason bóndi í Snóksdal
 (1442) 596—597, 683⁴.
 Ari Einarsson í Miðfirði (c.
 1460) 338.
 Ari Einarsson vestra (1565)
 535, 537, 538.
 Ari Guðlaugsson prestur vestra
 (1467—1471) 503(?), 604.
 Ari Guðmundarson frá Skriðu í
 Reykjadal, sýslumaðr vestra
 og bóndi á Reykhólum (d.
 1423) 495—496, 819—820.
 Ari Guðmundarson, Arasonar,
 hinn eldri (fæddr fyrir 1427)
 615.
 Ari Guðmundarson, Arasonar,
 hinn yngri (fæddr 1430) 443,
 616.
 Ari Gunnsteinsson prestur í
 Miklaholti (1463 og fyrri) 403.
 Ari Haldórsson & Hallsstöðum
 (1469) 548—549.
 Ari Jónsson lögmaðr (d. 1550) 62.
 Ari Kálfsson, Pálssonar, í Dala-
 sýslu (1461) 243².
 Ari Magnús sýslumaðr í
 Ögri (f. 1571, d. 1652) 229,
 382, 535, 537, 538, 624, 636,
 691, 808.
 Ari Ólafsson í Dalasýslu (1472
 —1474) 666.
 Ari prestur vestra (c. 1450) 80.
 Ari Sigurðarson priors, Jóns-
 sonar, í Miklagarði í Eyja-
 firði (1471—1475) 628, 629,
 787.
 Ari Steinsson prestur vestra
 (1473) 717.
 Ari Sumarliðason (Loftssonar
 hins ríka) vestra (1460—1465)
 206, 407.
 Ari Þorkelsson sýslumaðr í

- Haga (f. 1650, d. 1730) 535, 537, 538, 691.
- Aris norrænn maðr (1459) 191.
- Árkinnargeilar í Kolbeinsstaðahreppi 809—810.
- Árkinnarhamar í Kolbeinsstaðahreppi 810.
- arma 19. Sbr. vopn.
- ármaðr 113², 115².
- armbrysti 190², 191, 570. Sbr. vopn.
- Árnadóttir: Anna, Brynhildr, Guðrún, Oddný, Ragna, Sigríðr, Þóra, Þorlaug.
- Arnallstaðir í Fljótsdal 632.
- Arnanes í Eyjafirði 290.
- Arnarberg í Blönduhlíð 323.
- Arnarbýlisdalr í Dýrafirði 501, 502.
- Arnarbæli á Fellsströnd 636.
- Arnardalr hvortveggja í Skutilsfirði 210, 211, 231, 232, 501, 772—773.
- Arnardóttir: Ingunn (IV. b.).
- Arnarfjörðr vestra 51, 82, 198, 216, 239, 380, 501, 580, 695, 696. — Arnarfjarðardalir 205, 501, 502.
- Arnarholt í Stafholtstungum 388, 389.
- Arnarnes í Dýrafirði 502.
- Arnarnes í Skutilsfirði 211.
- Arnarstapi undir Jökli 705—706.
- Arnarsteinn í Helgafellssveit 119.
- Arnarvatn í Mývatnssveit 40, 320.
- Arnastaðir í Sléttahlíð 39, 355.
- Árnason: Andrés, Ari, Árni, Ásgrímr, Björn, Böðvar, Daði, Eilífr, Einar, Eiríkr, Guðlaugr, Guðmundr, Haldór, Hallr, Hermundr, Höskuldr, Jón, Ketill, Magnús, Nikulás, Ólafr, Runólf, Sigmundr, Skúli, Sturla, Sveinn, Sæmundr, Þorbjörn, Þorgautr, Þorleifr, Þorsteinu.
- Arnbjarnarson: Gísli, Jón.
- Arnbjörn Ámundsson prestur nyrðra (1466) 464.
- Arnbjörn Guðmundarson í Rangárþingi (1457—1459) 153, 201.
- Arnbjörn prestur í Vestrhópsbólum (1442—1492 eðaleingr) 343, 344⁴, 464. Sbr. Arnbjörn Ámundsson.
- Arnbjörn Sæbjarnarson (1467) 487—490, 497.
- Arndisarstaðir í Bárðardal 610.
- Arneidarstaðir í Fljótsdal 632.
- Árnes í Árnessþingi 188, 731. — Árness-sýsla, Árnessþing 153, 187, 188, 584, 642.
- Árnes í Trékyllisvík 216.
- Arnfinnr (Eyjólfsson, Arnfinnssonar) bóndi á Urðum (1477—1480) 260².
- Arnfinnr Jónsson (Finnbogasonar hins gamla og Steinunar Arnfinnsdóttur) bróðir Finnboga, bóndi á Bakka í Öxnadal (1475—1478 eða leingr) og á Laugalandi í Hörgárdal (1487 og síðar), sýslumaðr í Vaðlaþingi (1477—1480) 292, 295, 721, 743, 803, 805.
- Arnfinnsdóttir: Guðrún.
- Arnfinnsson: Eyjólf, Jón.
- Arngeirsson: Haldór.

- Arngeirsstaðir í Hreppum 569.
 Arngerðarey, eign Grenjaðar-
 staðakirkju 180.
 Arngerðareyr í Ísafjarðarsýslu
 160, 163, 535, 566—567, 714.
 Arngrímur Birgisson prestur á
 Eiðum (1474—1475) 748.
 Arngrímur Bjarnason ráðsmaður í
 Skálholti (1708) 659, 673.
 Arngrímur Hafliðason lögréttu-
 maður syðra (um 1460) 224.
 Arngrímur Jónsson lærði 61, 69.
 Arngrímur Snorrason prestur á
 Breiðabólstað í Vestrhópi
 (1401—1402 eða leingr) 85.
 Arngrímur Þórðarson, Þorsteins-
 sonar, á Ytri-Laugum í Reykja-
 dal (1463—1469) 392², 541.
 Arngrímsson: Jón.
 Árni Árnason frá Gnúpi í
 Gnúpverjahrepp, bróðir And-
 résar prests (1471) 621.
 Árni Ásmundarson í Skagafirði
 (1467) 482.
 Árni Björnsson hins ríka, Þor-
 leifssonar (1467) 499, 500,
 501², 502², 503, 504.
 Árni Björnsson prestur nyrðra
 (1461) 238.
 Árni Björnsson í Skagafirði
 (1472) 682.
 Árni Björnsson frá Snóksdal
 (1588) 578.
 Árni Böðvarsson, bróðir Narfa
 prests í Holti (1460—1462)
 206, 376.
 Árni Einarsson, Bjarnarsonar,
 Dalskeggr (1393—1434) lög-
 réttumaður og bóndi í Djúpa-
 dal í Eyjafirði (1401—1427)
 IV, 359; V 285², 312, 457.
 Árni Einarsson, sýslumanns
 Árnasonar Dalskeggs, bróðir
 Eyjólfss lögmanns, bóndi í
 Hegranessþingi (1467 og þar
 eftir), síðan í Djúpadal í
 Eyjafirði (1478—1491 eða
 leingr) 312², 509, 521, 566,
 706.
 Árni Eiríksson prestur í Valla-
 nesi (1462—1471) 363, 364,
 631².
 Árni Geirsson (á Sjóarborg; d.
 fyrir 1391) 817.
 Árni Geirsson (Árnasonar) á
 Eyvindarstöðum í Blöndudal
 (1464) 433, 515.
 Árni Gíslason sýslumaður á
 Hlíðarenda (d. 1587) 577.
 Árni Guðbjartsson lögréttumaður
 í Skagafirði (1409—1417) 4.
 Árni Guðmundarson í Árness-
 þingi (1473—1474) 730—731.
 Árni Hallsson (Árnasonar) í
 Þingeyjarþingi (1466) 462.¹⁾
 Árni Hallsson prestur nyrðra
 (1469) 541.¹⁾
 Árni Henriksson í Skaptafells-
 þingi (á 17. öld) 646, 697.
 Árni Höskuldsson, Runólfsson-
 ar, bóndi í Eingey og í
 Gnúpufelli (1471—1473) 297²,
 625—626, 682², 684, 723.
 Árni Jónsson, Gíllsonar, í Kal-
 manstungu (d. fyrir 1469)
 556—557.
 Árni Jónsson í Mjóadal og síð-
 ast prófentumaður á Þingeyr-
 um (1456—1464) 135, 373—
 374², 417 (opt).

¹⁾ Gæti þó verið einn maður.

- Árni Jónsson prestur í Kjalar-
nessþingi (1475) 793.
- Árni Jónsson í Rangárþingi
(1472—1475) 655, 805.
- Árni Jónsson vestra, faðir Jóns
(1467) 503.
- Árni Ketilsson (Dagssonar) á
Hvanneyri (d. fyrir 1463) 378.
- Árni Magnússon prófessor 28,
51, 92, 93, 94, 109, 110²,
120, 121, 125, 127, 128, 135,
140, 145, 151, 153, 160, 166,
176, 179, 182, 192, 195, 196,
197², 199, 201, 208, 211,
212, 230, 235, 243, 247, 248,
249, 268, 347, 358, 363, 364,
378, 387, 394, 399, 400, 401,
402, 404, 405, 406, 408, 409,
417, 419, 447, 452, 460, 461,
462, 467, 476, 477, 478, 486,
493, 510, 514, 516, 519, 523,
526, 543, 549, 552, 553, 554,
556, 566, 567, 573, 577, 578,
581, 582, 587, 588, 596, 604,
606, 608, 613, 614, 615, 636,
654, 655, 658, 660, 661, 662,
667, 669, 674, 691, 692, 695,
701, 709, 714, 719, 720, 721,
728, 737, 738, 741, 742, 746,
747, 749, 751², 755, 756, 760,
765, 773, 779, 784², 789, 791,
808, 825.
- Árni Nikulásson í Rangárþingi
(d. fyrir 1470) 570.
- Árni Oddason í Skagafirði
(1453) 106.
- Árni Ólafsson (tóna Þorleifsson-
ar, sbr. Dagskrá III, bls. 194)
hinn mildi biskup í Skálholti
og umboðsmaður Hóla­kirkju
437², 438, 540², 793.
- Árni Ólafsson (1469) 546.
- Árni Ólafsson á Svalbarðs­strönd
(1703) 84.
- Árni Pétursson í Hjálms­holti
(1454—1464) 425—426.
- Árni Sigurðarson á Bórdatjörnu,
bróðir Þorbjarnar (1464—
1473) 418, 718, 720.
- Árni Steinersson (Steinarsson,
1465) 447—448.
- Árni Steinþórsson, sjá Arnór
Steinþórsson.
- Árni Sturluson (Geirssonar)
nyrðra (1401) 817.
- Árni Sveinsson á Torfastöðum í
Miðfirði (fyrir 1422) 519.
- Árni Sæmundarson, Árnason-
ar, á Hóli í Bolungarvík
532.
- Árni Sæmundarson og Sigríðar
Jónsdóttur á Stokkseyri, bróðir
Jóus (1466—1471) 463, 618—
619.
- Árni Þórhallsson vestra (1440—
1457) 14.
- Árni Þorláksson (Staða-Árni)
biskup í Skálholti (d. 1298)
590, 819.
- Árni Þorleifsson, Árnasonar, í
Glaumba­e í Skagafirði, fyrri
maður Sophíu Loptsdóttur (1432
1445) 332.
- Árni Þorsteinsson, bónda Magn-
ússonar frá Holti í Fljótum
(1464) 422.
- Árni Þorsteinsson kirkjuprestur
í Skálholti (1468) 527.
- Arnódr Einarsson (frá Sólheim-
um, Magnússonar) prestur á
Udenfelli í Vatnsdal (um

- 1449—1486) 27, 45, 167, 334, 788.
- Arnoddsson: Brandr.
- Arnór Andrésson í Múlaþingi (1457) 154.
- Arnór (Arnþór) Björnsson í Suðurþingeyjarþingi (1454—1459) 119, 177.
- Arnór Finnsson, Péturssonar, sveinn Björns ríka og Ólafar á Skarði (1466) 469.
- Arnór Haldórsson prestur syðra (1461) 238.
- Arnór Klængsson í Þingeyjarþingi (1466) 459.
- Arnór Steinsson, sjá Arnór Steinþórsson.
- Arnór Steinþórsson lögréttumaðr syðra (1432—1471) 185, 187, 223, 224, 637, 826.
- Arnórsson: Andrés, Guttormr, Kolbeinn, Þorbjörn, Þorsteinn.
- Arnórsstaðir á Jökuldal 128. — Arnórsstaðasel 128.
- Arnstapi í Ljósavatnshreppi 40.
- Arnsteinsson: Hjalti(?)
- Arnþór Björnsson, sjá Arnór Björnsson.
- Arno í Svíþjóð 12.
- Aron Jónsson á Barðaströnd (fæddr 1422, á lífi 1459) 195, 199.
- Aronsson: Grímr, Magnús, Sveinbjörn, Þórarinn.
- Áróa í Þorgeirsfirði 261, 306.
- Árskógr hvortveggja á Árskógarströnd 262, 356, 360, 364—365, 600, 706—707. — Árskógarströnd 218, 261, 690, 706. — Árskógsþing 356, 600. ártíð 375. — ártíðadagr 101², 341, 348. — ártíðaskrár 294, 296, 310, 675.
- Arviðr Mattheusson í Húnavatnsþingi (1453—1456) 109², 110, 135².
- arx episcopalis 169.
- ás (á landi) 336, 348, 396, 630².
- Ás í Fellum 394, 395.
- Ás í Hegranesi 36, 172, 360, 711.
- Ás í Hjaltadal 35, 37², 43².
- Ás í Holtum 187, 189, 241, 242, 387, 388, 500, 588.
- Ás í Hörgárdal 92—93, 107, 290. — Ásgerði 93, 290. — Ásskógr 107.
- Ás í Kelduhverfi 279—280, 359, 425, 793.
- Ás í Miðfirði 501.
- Ás í Vatnsdal 27—28, 49—50, 353, 479—480, 504, 826.
- Ásar(nir) í Húnavatnsþingi 116, 117, 162, 373, 433, 503 703.
- Ásar (eystri) í Skaptártungu 502.
- Asbersstrand, sjá Skarðsströnd.
- Ásbjarnardóttir: Guðríf(?)
- Ásbjarnarnes í Víðidal 85, 354.
- Ásbjarnarson: Finnbogi, Gunnar(?), Haldór, Jón, Magnús, Ólafr, Páll(?), Þorkell.
- Ásbjörn Jónsson norrænn maðr (1471) 650.
- Ásbjörn Sighvatsson í Árnessþingi (1459) 187.
- Ásbjörn Sturlason vestra (1467) 499.
- Ásbjörn Vigfússon ábóti á Þingeyrum (d. 1439) 26, 27, 236.

Ásbjörn Þorbjarnarson á Snæfellsnesi (1465) 444.

ascencio domini 15, 700.

Ásdís Guðmundardóttir nyrðra, kona Einars Bøðvarssonar (1450) 46.

Ásdís (Ástís) Ólafsdóttir, fylgikona Sveins biskups í Skálholti, móðir Pétrss og kona Jóns rauðkolls Jónssonar (1474) 751.

Ásdís (Ástís) Þorsteinsdóttir frá Brjánslæk, Haldórssonar, kona Eyjólfss Haldórssonar mókolls (c. 1420) 496².

Ásgarðr í Andakíl 408.

Ásgarðr í Hvamssveit 101², 142—143, 567—568, 593.

Ásgautr Ingimundarson á Staðarbakka (c. 1270—1350) 335, 386². Sbr. Ásgautr Sigmundarson.

Ásgautr kanoki í Þrándheimi (1472) 684.

Ásgautr Sigmundarson í Miðfirði (um 1270 og síðar) 335. Sbr. Ásgautr Ingimundarson.

Ásgautsstaðir á Eyrarbakka 618—619.

Ásgeir Jónsson (Styrssonar?) í Húnavatnspingi, bróðir Þórðar (1454) 121.

Ásgeir (Pétrsson?) á Krossi í Landeyjum (um 1460) 223—224.¹⁾

¹⁾ Kynni að vera sami maðr og sá, er Hannes biskup telrlögmann sunnan og austan (Safn II, 83), og væri hann þá líklega sonr Pétrss, er gaf Kálfholtskirkju 1439 fjöru fyrir Pykkvabæ eða Bryggju og

Ásgeirsá í Viðidal 208, 348, 353, 625. — Ásgeirsármelar 347.

Ásgeirsholt í Landeyjum 223.

Ásgeirsmerki, örnefni eystra 128.

Ásgeirsson: Jón.

Ásgeirsstaðir í Suðurþingeyjar-sýslu 280.

Ásgeirsvellir, sjá Álfgeirsvellir.

Ásgerði í Fellum 395.

Ásgrímur Árnason á Efstalandi í Öxnadal (1473) 689.

Ásgrímur Guðlaugsson vestra (1467) 503.

Ásgrímur Hallsson, Ásgrímssonar, á Héðinshöfða og síðar í Miðhvammi í Reykjadal (1466 og þar eptir) 458, 762—763, 764, 793—794.

Ásgrímur Jónsson, Sigmundssonar, á Lundarbrekku í Bárðardal, staðarhaldari í Nesi og prófentumaðr á Hólum (1449—1460) 33—34, 75,²⁾ 140—141, 221, 273.

Ásgrímur Sigmundsson, Steinþórssonar (1474 og þar eptir, d. 1483) 765—766.

Ásgrímur Snorrason í Sælingsdalstungu (á 14. öld) 821.

Ásgrímur Steinþórsson (Jónssonar), bróðir Sigmundar prests, djákni og prestur á Miklabæ í

Krossi í Landeyjum (DI, IV, Nr. 623). En sá Pétr var sonr Þorsteins Styrkárssonar (lík. Gizurarsonar frá Nesi).

²⁾ Gæti þó, ef til vill, átt við Ásgrím Þorkelsson, ef það feingí staðizt tímans vegna.

- Blönduhlíð (1423—1429, enn á lífi 1465) 449, 826, 827.
- Ásgrímur Þorkelsson, Guðbjartssonar, uyrðra (1456) 145—147.
- Ásgrímsson: Benedikt, Eysteinn, Gunnsteinn, Ketill, Magnús, Rögnvaldr.
- Ásgrímstaðir í Hegranesi 81, 82.
- Áskell Höskuldsson í Rangárbíngi (1472) 655.
- Áskelsá í Borgarfirði eystra 634.
- askr 814. — askr á pönnu 557.
- Áslákr Harníktsson Bolt erki-biskup í Niðarósi (d. 1450) 5, 26, 55, 101—102.
- Áslákr Pálsson í Skagafirði (1450) 54.
- Ásláksson: Ormr.
- Ásláksstaðir í Arnarneshreppi í Eyjafjarðarsýslu 670.
- Aslo, sjá Ósló.
- Asloia, sjá Ósló.
- Ásmundarson: Árni, Gunnlaugr, Jón, Oddr.
- Ásmundarstaðir á Sléttu 281, 304.
- ásmundr (járns) 792.
- Ásmundr (Jónsson prests Ormssonar?) á Hálsi í Fnjóskadal (d. fyrir 1480) 299.
- Ásskógr, sjá Árskógr.
- Ásta (Guðmundardóttir Sveinssonar) vestra (1467) 504².
- Ástis, sjá Ásdís.
- Ástriðr (Jónsdóttir, Ketilssonar?) á Hvanneyri (c. 1470) 589.
- Ástriðr Jörundardóttir kona Hjálms Marteinsonar (1411) og síðar Sveins Hallvarðssonar, prófentukona á Hólum (d. fyrir 1465) 3—4, 437², 438, 440.
- assumpcio sanctæ Mariæ 154, 279, 290, 413, 432, 448, 548, 628, 629, 710.
- Ásunnastaðir í Breiðdal 87.
- átala, átölulaust 108, 365², 442.
- atganga (aðganga) 640, 641.
- Atlalækr á Jökulsdal 128.
- Atlason: Guðmundr, Jón, Þórðr.
- Atlastaðir á Hornströndum 161, 502.
- Atlastaðir, jörð Hvammskirkju í Laxárdal 322.
- áttfeðmingr (torfs) 322.
- atvist 135, 136.
- Auðbrekka í Hörgárdal 286, 290, 360, 559. — Auðbrekkuskógr 92—93, 290, 817².
- Auðkúla (Auðkúlustaðir, Kúla) í Svinadal í Húnavatnsþingi 135², 209, 351—352, 353, 361, 500, 501.
- Auðnir í Kjálkafirði í Barðastrandarsýslu 198.
- Auðnir í Svarfaðardal 259, 260.
- Auðólfsstaðir í Langadal 174—175.
- Auðonarstaðir, sjá Auðunarstaðir. auðr 747.
- Auðsstaðir í Reykholtsdal 400.
- Auðun Bergsson í Þingeyjarþingi (1458) 165².
- Auðun Þorbergsson hinn rauði biskup á Hólum (d. 1322) 125, 336, 817.
- Auðun Þorgeirsson (Þorgersson) norrænn löggrétumaðr (1467) 476.
- Auðunardóttir: Elen, Ragna.
- Auðunarson: Björn, Guðmundr,

- Haldór, Jón, Sigurðr, Steinmóðr, Þórðr, Þorlákr.
 Auðunarstaðir í Viðidal 86, 162, 348, 353.
 Augmundr, sjá Ögmundr.
 Augr, sjá Ögr.
 Augsarárþing, sjá Öxarárþing.
 Augustinus biskup hinn helgi 86, 288⁴, 577, 698, 716. — Augustinusdagur 56. — Augustinusmessa⁴ (festum Augustini) 577, 698, 716. — Augustinusregla 86. — Augustinus-saga (á norrænu) 288.
 Augustinus apostolus Anglorum 56.
 Augustusmánaðr 287.
 Aulferssker, sjá Ölvissker.
 Auldugil, sjá Öldugil.
 Aung-, aung-, sjá Öng-, öng-.
 Aunund-, sjá Önund-.
 Aur-, sjá Ör-.
 aurum 65, 103. Sbr. gull, málmr.
 Ausa í Andakfl 408.
 Ausku-, sjá Ösku-,
 Austmannsdalr í Dalahreppi í Barðastrandarsýslu 216, 219, 502.
 Austrárdalur í Húnavatnsþingi 29, 91, 92.
 Austrhólmar í Laxá í Suðrþingeyjarþingi 283.
 Austrkambar í Hornafirði 121.
 Ausugil í Langadal í Húnavatnsþingi 349.
 aux-, sjá öx-.
 Auxna-, sjá Öxna-.
 Ávaldsdæli í Viðidal 348.
 Ávaldsstaðir í Viðidal 348.
 ave Maria 94, 97, 493, 494, 580.
 Ávegr í Kelduhverfi 280.
 Áverjahreppur í Rangárþingi 570, 642, 798.
 áverki 508. — jarðar 81, 741. — við prest 725. — áverka-bót 741.
 Ávík á Ströndum 594. — Ávikreki 594.
 Avxar-, sjá Öxar-.
 ávöxtr (fjár) 245, 379, 710.
 Axlarhagi í Blönduhlíð 36, 42.
 Axna-, sjá Öxna-.
 Baccalarius (baccalaureus) arcium 470, 562, 574, 608.
 Backi, sjá Bakki.
 baðstofa, sjá húsakynni.
 bagall 128. Sbr. kirkja.
 Baggi í Vopnafirði 364.
 Baiern 15, 16, 20, 370.
 Bakkagarðr á Tjörnesi 274.
 Bakkagerði á Svalbarðsströnd 694.
 Bakkalækjarós í Breiðavík 60.
 Bakkaskógr í Fljótssdal 632.
 bakki 261, 277, 278, 659², 674².
 Bakki í Bjarnafirði 219.
 Bakki (hvortveggja) í Borgarfirði eystra 634.
 Bakki í Dalahreppi í Barðastrandarsýslu 502.
 Bakki í Fljótum 39.
 Bakki í Fnjóskadal 303.
 Bakki (bakki?) í Gnúpasveit (Guðmundarlóni) 277, 278.
 Bakki í Hrutafirði (Prestsbakki) 476, 517.
 Bakki í Höskuldsstaðþingum 175, 344, 354.
 Bakki í Landeyjum 792.

- Bakki í Laxárdal í Skagafjarðarsýslu 325.
- Bakki í Miðfirði, sjá Staðarbakki.
- Bakki (í Nauteyrarhreppi) í Ísafjarðarsýslu 160, 163.
- Bakki á Skaga nyrðra 322. — Bakkareki 322.
- Bakki á Skógarströnd (Keisbakki) 666—668.
- Bakki, þar er Snorri háleggr bjó IV, 405.
- Bakki, jörð Staðarfellskirkju 593.
- Bakki á Tjörnesi 280, 286. — Bakkaland 280. — Bakkareki 274.
- Bakki í Víðidal 348.
- Bakki í Viðvíkrsveit 36, 627.
- Bakki í Öxnadal 295, 360, 483, 546, 644, 653.
- Balafell á Langanesi 277.
- Balar á Hornströndum 500.
- Bálkastaðir í Hrutafirði 339.
- Bálkastaðir í Miðfirði 334, 338, 353.
- bani 135. — banasár 522. — banatilræði 507, 508.
- bann 47², 48, 49, 66, 75, 77, 183², 214², 368, 376, 445, 465, 508, 522, 587, 614, 679, 689, 701, 726, 741, 753², 771², 777. — bannsatkvæði 614. — bannsöngur 614, 727, 734. — bannsetning 614. — bannsetningarbref 770—772. — bannspína 14, 48², 49, 214², 238, 240, 609, 713, 727. — bannsværk 726. — bannsök 677, 739.
- Barbara abbadiis á Stað í Reynisnesi (1443-1461) 192—194(opt), 227.
- Barbara mæð hin helga 31, 289, 308, 414. — Barbare likneski 308. — Barbarumessa(festum) 31, 414. — Barbarusaga 289.
- Barð í Fljótum 117, 253—254, 355, 360, 422—423, 454, 540, 613, 627.
- Bárðardalur hjá Skrapatungu 612, 677, 678.
- Bárðardalur í Þingeyjarsýslu 33, 77, 233, 234, 418, 454, 610.
- Bárðarson: Eilífr, Einar, Hallr, Hrafn, Jón, Njáll, Steinnmóðr.
- Barðason: Sturla (IV, b.).
- Barðaströnd vestra 160, 176, 177, 179, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 205, 206, 226, 239, 441, 442, 495, 496, 500, 592, 593, 667, 668, 693, 695, 696, 697, 712, 768, 822. — Barðastrandarsýsla 717, 784.
- Barðatjörn, sjá Borðatjörn.
- Bárðr ábóti í Dykkvabæ (1470) 574.
- Bárðr (í Húnavatnsþingi c. 1344) 2, 3.
- Bárðr Jónsson undir Ytra-Felli á Fellsströnd, sveinn Ólofar Loptsdóttur (1470) 581—582.
- Bárðr langi (Langi-Bárðr) í Ögri (um 1370) III, 325; IV, 136.
- Bárðr Njálsson (prests á Kálfafelli, d. 1389, Bárðarsonar; 1390) III, 450.¹⁾
- Bárðr Sighvatsson, heimamaðr Rafns lögmanns Guðmunds

¹⁾ Svo réttara færðr til settar en í registri III. bindis.

- sonar í Skriðu (1407—1432) 457².
- Bárðr Steinmóðarson (líklega Auðunarsonar hynnu; virðist hafa verið sveinn Björns Þorleifssonar; 1461) 241.
- Barðsvík á Hornströndum 223.
- Barkarhrís í Kelduhverfi 283.
- Barkastaðir í Miðfirði 353.
- Barkastaðir í Svartárdal 352.
- Barmar í Reykhólasveit 502.
- barn 560. — barnamóðir 244, 735. — barneignir 47, 622², 653, 735. — barnskírn 493. — barnsöl 777.
- Barnabas postuli hinn helgi 16, 167, 232, 380, 413, 414, 463, 483, 542, 669, 671, 672, 749, 787, 789, 790, 792. — Barnabasmessa (festum Barnabæ) 232, 380, 463, 483, 542, 669, 671, 672, 749, 787, 789, 790, 792.
- Barnafell í Ljósavatnshreppi í Suðrþingeyjarþingi 41.
- Barnagrund í Blönduhlíð 36.
- Barnavík í Austfjörðum 634.
- Barnhylr fyrir neðan Þreskjöld í Miðdølum 683.
- Baro Thorlevi, sjá Björn Þorleifsson.
- barones 148, 150.
- Barthalamens, sjá Bartholomeus.
- Bartholin, Thomas 138, 142², 157², 168, 170, 174, 202, 374.
- Bartholomeus (Bartlam) postuli 85, 86, 95, 125, 189, 191, 218, 238, 239, 251, 266, 404, 405, 529, 550. — Bartholomeuskirkja 251, 404. — Bartholomeuslíkneski 251, 266, 405. — Bartholomeusmessa (-dagr, festum) 85, 95, 125, 189, 191, 218, 238, 239, 529, 550. — Bartholomei vigilia 86.
- Bartlam 266, sjá Bartholomeus.
- Básar í Grimsey 304, 318.
- Básar (báðir) í Loðmundarfirði 634.
- Básar á Skaga nyrðra 345.
- Básar í Viðidalá 347.
- Basilea (Basel) 52.
- Basilus biskup hinn helgi 289, 290, 542, 544. — festum Basillii 542, 544. — Basilla-saga, Basiliussaga 289, 290.
- Basillasaga, sjá Basilus.
- Bassastaðir í Steingrímsfirði 502.
- batí (= ábati) 452.
- bátr, sjá skip.
- Bauðvar, sjá Bøðvar.
- Baugustaðir, sjá Bøggustaðir.
- Baustabrekka (nú: Bustabrekka) í Ólafsfirði 38.
- bavurr, sjá börur.
- Beatus missus 414.
- beinasög, sjá búsgagn.
- Beingarðir í Hegranesi 36.
- Beinisson: Jón.
- Beion, sjá Björn.
- beizl, sjá reiðskapr, reiðtygi.
- beit 61², 120, 144, 207², 258, 275, 283, 295, 322, 405², 472, 481², 539², 670, 685, 707, 729, 792², 798. — beitu-teigar 481. Sbr. hagabeit, haustbeit, vetrarheit, vorbeit.
- Beitnes við Mælifellsá í Skagafirði 707.
- bekkjargjöf 3, 87, 99, 172, 373, 473, 505, 510.

- Belgsá í Fnjóskadal 303.
- Belgstaðir (nú: Bergstaðir) í Biskupstungum 618—619.
- Benedikt ábóti hinn helgi 143, 235², 282, 289, 303, 330, 422, 443. — Benediktsklaustr 303. — Benediktslíkneski 330. — Benediktsmessa (festum, translacio sancti Benedicti) 70, 143, 235², 282, 289, 422, 443. — Benedictussaga (á norrænu) 289.
- Benedikt Ásgrímsson, bróðir Rögnvalds prests, lögréttumaðr í Hegranessþingi (1460—1468) 221, 228, 473, 521.
- Benedikt Brynjólfsson, Bjarnarsonar frá Ökrum (dóttursonr Benedikts Kolbeinssonar), hinn auðgi á Draflastöðum í Fnjóskadal (1881; d. fyrir 1421) 270.
- Benedikt Jónsson í Húnavatnsþingi, bróðir Árna prófentumanns (1456—1464) 135, 416, 417.
- Benedikt Kolbeinsson, Bjarnarsonar (d. 1379) 1.
- Benedikt Magnússon, Benedikts-sonar hins auðga og Prúðar, í Eyjafirði (1460 og síðar) 212—213.
- Benedikt Magnússon Bech, sýslumaðr í Hegranessþingi (d. 1719) 504.
- Benedikt Sæmundarson (Erlends-sonar) í Múlaþingi (1463 og síðar) 394.
- Benedikt Þorsteinsson lögmaðr í Skriðu (d. 1733) 177, 178, 481, 568, 606, 627, 780.
- Benediktsdóttir: Signý (III, b.).
- Benediktsson: Bergr, Björn, Einar, Hannes, Hermundr, Magnús.
- beneficia (sbr. staðr) 67, 238, 369, 517, 726, 754, 776.
- Berdór, sjá Bergþór.
- Bergá á Viðidalstunguafrétt 348. — Bergárvatn (Borgarvatn) 348.
- Bergen, Bergensis, sjá Björgvin.
- Bergfinnr Jússason (Sæmundarsonar) prestur nyrðra (1464—1471) 418, 458, 600.
- Berggur, sjá Bergr.
- Berghen, sjá Björgvin.
- Bergljót Guðmundardóttir hins ríka Arasonar (f. 1428) 616.
- Bergljót Jónsdóttir (Haldórssonar, systir Ólafs í Reykjarfirði og Ketils) kona Jóns Alexissonar (1455) 130²—131.
- Bergljót Sigmundardóttir, Steinþórssonar, og Solveigar Þorleifsdóttur (1471—1479 og síðar) 325, 624—625.
- Bergr Benediktsson sýslumaðr Austr-Skaptfellinga (1808) 799.
- Bergr Eiríksson í Miðfirði (um 1280) 335.
- Bergr (Guðleiksson?) í Garði í Kelduhverfi (c. 1300) 275.
- Bergr Jörundarson í Húnavatnsþingi (1456—1473) 135²—136, 703.
- Bergr Oddsson (bróðir Björgólfs og Óla) lögréttumaðr (1459) 185.
- Bergr Sigurðarson í Þingeyjarþingi (1463) 396.

- Berg Þórarinnsson í Þingeyjarþingi (1473—1474) 715.
- Berg Þorsteinsson í Þingeyjarþingi (1458) 165, 166.
- Berg Þorvaldsson prestur nyrðra (c. 1430—1440) 820.
- Bergsson: Auðun, Jón, Markús.
- Bergstaðir í Aðaldal 271.
- Bergstaðir í Miðfirði 520, 569.
- Bergstaðir í Svartárdal 248, 257, 258, 352, 358, 361.
- Bergsveinsson: Hafði.
- Bergvað í Hvolhrepp 571.
- Bergvin, sjá Björgvin.
- Bergþór Haldórsson prestur á Tjörnu í Svarfaðardal¹⁾ (1431—1452) og siðar á Nesi í Aðaldal (1452—1480 eða leingr) 45, 165, 273⁴, 366, 425, 670.²⁾
- Bergþór Jónsson í Húnavatnsþingi, bróðir Hrafnis og Jóns (1460) 209.
- Bergþór, er gefr til Skúmstaðakirkju (c. 1470) 688.
- Bergþór Þorvaldsson, staðarhaldari á Tjörnu á Vatnsnesi (1451) 84—85, 673—674.
- Bergþórsson: Jón, Tumi.
- Bero, sjá Björn.
- Bersærkseyri í Eyrarsveit 118—119.
- Bersi, sjá Bessi.
- Bertinus ábóti hinn helgi 579.
— Bertinussmessa (festum Bertini) 579.
- Berufjörðr í Barðastrandarsýslu 502.
- Berufjörðr í Múlasýslu 154, 570. — Berufjarðarströnd 570.
- Berunes í Suðurmúlasýslu 472.
- Berþór, sjá Bergþór.
- beskatning 113, 115.
- Bessaborg í Húnavatnsþingi 349.
- Bessason: Ari, Egill, Einar, Oddr.
- Bessastaðir á Álptanesi 385, 516, 543, 583, 673, 674, 742, 743, 792, 800. — Bessastaðabók, sjá bók.
- Bessastaðir í Fljótisdal 87, 633.
- Bessastaðir í Hrutafirði 339.
- Bessi Einarsson, Bessasonar og Margrétar Jónsdóttur frá Silfrastöðum, bróðir Höskuldar og Sigmundar, bóndi á Silfrastöðum (1432—1448), á Reykjum í Tungusveit (1448—1467), sýslumaðr Húnavatnetninga og lögréttumaðr (1442—1467) 25, 104, 105, 329², 487.
- Bessi Guðmundsson í Húnavatnsþingi (1460) 220.
- Bessi prestur á Staðarbakka (um 1330; líkl. faðir Odds) 336.
- Bessi Svartsson á Eyvindarstöðum í Blöndudal (1449—1472 eða leingr) og í Hvammi í Laxárdal (um 1474—1489) 45, 322², 504, 612—613, 677—678, 738, 776.
- betalning 469.
- Beverssaga 3.

¹⁾ En ekki Upsum, eins og stendr af vangá í registri IV. bindis.

²⁾ Prestur þessi er ranglega kallaðr „Bárðr“ í Prestatali séra Sveins, sem án efa er mislestr úr „Berdor“ (sbr. IV, 465).

Biaurn, sjá Björn.
 Biernastaðir, sjá Bjarnastaðir.
 Bildslækr í Suðrþingeyjarsýslu 273.
 bilthoger (= útlægr) 18, sjá friðlausir menn.
 Bildudalr í Arnarfirði 205, 206.
 Birgir Magnússon erkiprófastr í Uppsölum (1450) 51—53.
 Birgisson: Arngrímr.
 birkiviðr 317. Sbr. skógr.
 Biruingsstaðir í Fnujóskadal 298.
 Birunnes í Svarfaðardal 261.
 Birnustaðir í Dýrafirði 502.
 Birnustaðir í Suðrþingeyjarþingi 280.
 Birnustaðir í Ögrsþingum 506.
 birretum (höfuðdjásn) 102.
 Birtingsson: Guðmundr.
 biskup 16, 57², 58², 59, 63, 65³, 66, 67(opt), 68², 96, 112, 114, 137, 146, 147, 158², 159², 167², 173 (opt), 183, 222², 238², 256, 257, 268, 273, 335, 367, 368, 375, 390², 391², 397², 398, 411, 413, 424², 429, 437², 438, 439², 464², 465⁶, 508², 509², 513⁶, 517, 522, 525, 526, 532, 536, 562, 600, 603 (opt), 607⁴, 635², 644², 645, 653², 671⁴, 672, 673, 676, 677², 678², 679⁴, 701², 708², 709², 711, 723, 726, 733, 738, 740², 741⁴, 743, 771², 778². — biskupleg makt 98. — biskuplegt starf 215². — biskupsbaðstofa á Hólum 221. — biskupsbréf 173, 614—615. — biskupsdráparar 66. — biskupsdómr, biskupsdæmi 167², 170, 172,

173⁴, 175, 183², 238, 250², 374, 375, 394, 426, 525, 545, 549, 562, 574², 579, 582, 604, 614, 622, 670, 676, 681, 698, 708, 713, 714², 721, 731², 734², 738, 750, 751, 753, 759, 766, 770, 776², 793, 796, 801, 812². — biskupsembætti 61. — biskups-erindi 507, 509. — biskups-gisting 101, 492. — biskups-kosning 168. — biskupsleyfi (biskupslof) 367, 590. — biskupssamþykkt 680. — biskupssekt 563, 564. — skipan biskups 413—415, 590, 672—673. — biskupsstóll 54, 67, 173, 174, 529, 653. — biskupsveinn 612. — biskupatal 12. — biskupstiund 348², 507. — biskupsúrskurðr 562, 676, 692. — venjur biskupa 413. — biskupsvígsla 173.
 Biskupshöfði, skógarland frá Munkaþverárklostri 304.
 Biskupstungur(nar) 122, 143, 242, 470, 618, 619, 620.
 bismari 346.
 Bitá(n) í Djúpafirði 591.
 biti (í húsi), sjá húsakynni.
 Bitra(n) í Strandasýslu 240, 241, 493.
 bjálki (í húsi), sjá húsakynni.
 Bjarg (bjarg²) í Barðastrandar-sýslu 5.
 Bjarg í Miðfirði 353, 625.
 Bjargabrú á Laxá hjá Grenjaðarstað (sbr. grein Jóhannesar Þorkelssonar í Þjóðólfi LIII, Nr. 11, ár 1900) 283.
 Bjargalækr í Vestrhópi 85².

- Bjargastaðir í Austrárdal í Húnavatnsþingi 29, 91—92.
- Bjargir í Renniseyví og Rogalandi 476, 783.
- bjargleigur 121.
- Bjarkastaðir í Aðaldal 283.
- Bjarnanes í Hornafirði 120, 150, 208, 209, 510, 511.
- Bjarnará og Tjörnesi III, 583; V, 271, 273, 306.
- Bjarnarey við Vestmannaeyjar 792.
- Bjarnarfjörðr og Ströndum 684.
- Bjarnargil í Fljótum 355.
- Bjarnarhöfn í Helgafellssveit 748, 795.
- Bjarnarson, sjá Björnsson.
- Bjarnarstaðir í Hvitársíðu 404.
- Bjarnarstaðir í Ísafjarðarsýslu 164, 165.
- Bjarnason: Arngrímur, Bjarni, Eiríkur, Gísli, Jón, Kolbeinn, Magnús, Nikulás, Óli, Snorri, Þórðr, Þorsteinn.
- Bjarnastaðir í Blönduhlíð 36, 42.
- Bjarnastaðir í Kolbeinsdal 37, 43.
- Bjarnastaðir í Unadal 37, 43.
- Bjarnastaðir í Vatnsdal 354.
- Bjarni í Húnavatnsþingi (c. 1344) 2.
- Bjarni nyrðra (1465) 441, 824. Sjá Helgi Bjarnarson.
- Bjarni, er gefr Mariusögu til Staðarkirkju í Hrutafirði (um 1479) 340.
- Bjarni Bjarnason, bróðir Eiríks, í Ísafjarðarsýslu (1469) 542, 543, 544.
- Bjarni Bjarnason, Jónssonar dans, lögsagnari í Arnarbæli í Dalasýslu 636.
- Bjarni Eiríksson og Búlandi (1664) 784.
- Bjarni Gunnarsson nyrðra (1411) 4.
- Bjarni Haldórsson og Meðalfellsströnd (1470) 582.
- Bjarni Hallgrímsson prestur í Odda, prófastr í Rangárþingi (d. 1723) 466, 468, 470.
- Bjarni Ívarsson Hólms (hins yngri) Vigfússonar, síðari maðr Sophíu Loptsdóttur, bóndi í Glaumbæ (um 1450—1464) og síðar og Meðalfelli í Kjós (enn á lífi 1473) 163, 164, 332, 626, 728—729.
- Bjarni Magnússon í Rangárþingi (1455) 451.
- Bjarni Marteinsson (Runólfssonar? bróðir Runólfs Marteinssonar = Háalla-Bjarni) bóndi og Eiðum og Ketilsstöðum (1455 og þar eftir) 446—447, 452, 748—749.
- Bjarni Oddsson prestur í Ísafjarðarsýslu (1460) 207.
- Bjarni Ólason í Hvassafelli (Hvassafells-Bjarni, 1461 og þar eftir) 362 (opt), 420—421, 474—475, 610—612, 787.
- Bjarni Sigurðarson prestur í Haga og Selárdal (c. 1419—1450) 74, 195, 196, 197, 198.¹⁾

¹⁾ Af þessum stöðum verður það nokkuð óvist, hvort faðir Bjarna prests sé Sigurðr Þórðarson í Haga.

- Bjarni Sigurðarson vestra 217.
Sjá Brandr Sigurðarson.
- Bjarni Sveinsson prestur í Stafafelli (d. 1889) 797—798.
- Bjarni Þórarinnsson „góði maður“ á Brjánslæk, maður Solveigar Guðmundardóttur, Arasonar (veginn 4. Dec. 1481) 580—581, 684.
- Bjarni Þorsteinsson í Rangárbíngi (1472—1475) 655, 805.
- Bjarni Þorsteinsson í Snörþingeyjarbíngi (1465) 441.
- bjúga, sjá kostur, matr.
- Björn, sjá Björn.
- Björg Guðmundardóttir í Reykjahlíð kona Þorsteins Einarssonar (1444) 141.
- Björg í Kinn 357.
- Björg í Reykhólahreppi 502.
- Björgólfr Oddsson lögréttumaður vestra, bróðir Bergs og Óla (1459—1461) 185, 236.
- Björgólfr Þorsteinsson nyrðra (1449) 31.
- Björgólfsson: Guðmundr, Illugi.
- Björgvin (Bergen, Norbern) 10—11, 56, 59, 60, 69, 70, 72, 111, 112, 114², 117, 118, 134, 168, 169, 170, 171, 182, 184, 189, 190, 191, 202, 523—524, 551—552², 560—581, 684—685, 759.
- Björk í Eyjafirði 285, 307, 313, 351.
- Björn Ámundason í Skagafirði (1430—1472) 681.
- Björn Árnason (1471) 637. Sbr. Þorbjörn Árnason.
- Björn Auðnarnson (líklega prests í Grimstungum, Svertingssonar) bóndi í Hvammi í Vatnsdal og lögréttumaður (1412—1439) 212.
- Björn Benediktsson í Múlaþingi (1467) 472.
- Björn Bjarnarson frá Hofi á Höfðaströnd, Þorleifssonar (c. 1400) 825, 827.
- Björn Brynjólfsson, Bjarnarsonar á Ökrum hins ríka 82.
- Björn Einarsson, Árnasonar dalskeggs, bróðir Árna og Eyjólfis lögmanna, bóndi í Djúpadal (1471—1478) 312.
- Björn Einarsson, Bjarnarsonar, bróðir Árna dalskeggs, bóndi í Djúpadal (1395 og síðar, d. 1401) 312.
- Björn Einarsson Jórslafari í Vatnsfirði 543, 544, 820.
- Björn Einarsson (Ormassonar, laung.; 1470) 571.
- Björn Guðnason sýslumaður í Ögri 547.
- Björn Helgason vestra, sveinn Björns Þorleifssonar og Ólöfar (1467—1476) 495, 496, 683, 710, 711.
- Björn Jónsson „bóndi“ á Myrká (bróðir Finnþoga gamla, Jóns og Sigurðar; kemur við bréf nyrðra 1412—1442) III, 748; IV, 289, 344, 345, 374, 420, 619—620, 626.²)
- Björn Jónsson (Ketilssonar, bróðir Brands lögmanna og

²) Björn á Brimnesi og Björn bóndi á Myrká mun vera einn maður (sbr. IV, Nr. 350, 461, 662).

- Steinþórs; í Skagafirði 1428—1439) IV, 355, 583, 826, 827.¹⁾
- Björn Jónsson, Finnbogasonar hins gamla (1473) 721.
- Björn Jónsson í Hörgárdal (1464) 432.
- Björn Jónsson (norrænn; 1471) 650.
- Björn Jónsson í Rangárþingi (1465—1475) 455, 794.
- Björnu Jónsson á Skarðsá (d. 1655) 457, 738, 825.
- Björn Jónsson, Snæfellingr (1704) 495.
- Björn Jónsson tjalds (1467) 504.
- Björn Jónsson (vestra? fyrir 1458) 164—165.
- Björnu Jónsson í Ísjarðarsýslu (1467) 506.
- Björn Kársson í Húnavatnsþingi (1447) 22.
- Björn (Odda-Björn) faðir Þorvarðs prests (nyrdra fyrir 1450) 436 (2. neðanmgr.).
- Björn Oddsson (Oddtson) í Strandasýslu (1470) 647.
- Björn Ólafsson vestra (1470) 567.
- Björn Pétursson sýslumaðr á Bustarfelli 110, 153, 452.
- Björn Sigurðarson, Björnssonar á Einarstöðum (1472) 671.
- Björn Sigurðarson vestra (1467) 504.
- Björn Sigurðarson í Skagafirði (1475) 788, 789.
- Björn (Sláttu-Björn), heimamaðr Einars bónda Ormssonar á Hvoli (1470) 570.
- Björn Snæbjarnarson (Helgasonar) á Héðinshöfða (1473—1474) 752, 762, 764.
- Björn Sveinsson í Hrepphólum (1449) 34—35, 822.
- Björn Sæmundarson, Þorsteinsonar á Svalbarði á Svalbarðsströnd (1423—1450) og síðar á Einarstöðum og Myrká (d. 1471) 84, 294, 300², 396³, 415—416, 441, 448—449, (635), 671—672, 686—688.
- Björn Tjaldsson, sjá Björn Jónsson tjalds.
- Björn Þóraldarson, norrænn (1366) 3.
- Björn Þorleifsson ríki, bóndi í Vatnsfirði og á Skarði á Skarðsströnd (1433—1467), riddari (1457), hirðstjóri sunnan og austan (1457—1463), lögmaðr sunnan og austan (1459²) og „hirðstjóri yfir allt Ísland“ (1464—1467); veginn eptir þing sumarið 1467: 8, 21—22, 46—47, 83—84, 89—90, 95, 106—107, 116—117, 145³, 147, 149, 151—152, 172—175, 185—188, 206—207, 208, 213—214, 218—219, 224, 231—233, 236—237, 240—242, 244, 315, 370—371, 373, 380, 381, 387—390, 430—431, 460, 469, 474, 475—476, 477—478, 484—487, 488—489, 497(opt), 504,

¹⁾ Þessi úrgreiðsla hér um þessa tvo Birni kemr fyrir það, sem sagt er í registri IV. bindis um þrjá fyrstu Birni Jónssyni, er í því registri standa.

- 515, 517—518, 535, 538, 572², 621, (638), 724, 745—746, 775, 777—778, 820. — hönd Björns á skjölum 172, 388, 484.
- Björn Þorleifsson bóndi á Hofi á Höfðaströnd (c. 1395—c. 1414), faðir Björns og Eiríks 251², 825, 826, 827.
- Björn Þorleifsson biskup á Hólum (d. 1710) 249.
- Björn Þorsteinsson í Hrosshaga og á Eystra-Fljóti í Biskups-tungum (c. 1440, d. fyrir 1456) 144.
- Björn Þorsteinsson, Magnússonar, og Ólofar Árnadóttur, systur Einars sýslumanns, í Eyjafirði (1461) 225².
- Björn Þorsteinsson prestur nyrðra (1466 og þar eftir; ráðsmaðr á Hólum 1472; prestur á Upsum 1473—1480) 251, 466, 473, 478—479, 480², 482, 507, 523, 530, 600, 607, 652, 669—670, 676, 677, 708.
- Björnsdóttir: Guðriðr, Guðrún, Kristín, Rannveig, Snjófríðr, Solveig, Steinunn.
- Björnsson: Árni, Arnór, Björn, Einar, Eiríkr, Eyjólfur, Fúsi (Vigfús), Gamli, Gizur, Guðbrandr, Guðmundr, Guðni, Gunnar, Hálfðan, Hannes, Helgi, Hreinn, Hrólfur, Ívar, Jón, Magnús, Oddr, Ólafur, Ormr, Páll, Sigurðr, Snorri, Tjörfi, Þorbjörn, Þorvaldr, Þorvarðr.
- Bláberjabrekkur í Landeyjum 223.
- Bláhyllr í Vestrá í Húnavatns-þingi 334.
- blak (blök) 229, 230.
- blaklérept, sjá klæði.
- Blanda í Húnavatnsþingi 434.
- Blasius biskup hinn helgi 46, 48, 223, 515, 561, 811. — Blasiusdagur, -messu (festum Blasii) 46, 48, 515, 561, 811. — Blasiuslíkneski 223.
- blasphemia 204.
- Blaundudalshólar, sjá Blöndu-hólar.
- Bleiksmýrardalur upp af Fnjóskadal 303, 304, 315.
- Blesamýri, beitiland frá Norð-tungu, í Sleggjulækjarlandi 405.
- Bligr Höskuldsson í Skagafirði, bróðir Odds (1450—1460) 54, 221—222.
- Bligsvarða á Viðidalstunguafrétt 347.
- Blikalón á Sléttu 304, 305². — Blikalónsreki 305.
- blóð 514, 725, 726. — blóðs úthelling 731, 734.
- blót (= formælingar) 427.
- Blæjureki fyrir Hvanndöllum 306.
- Blöndudalur í Húnavatnsþingi 49, 50, 109, 110, 116, 361, 514—515.
- Blöndudalshólar (Hólar í Blöndu-dal) 50, 352, 361.
- Blönduhlíð í Hörðudal í Dalasýslu 504.
- Blönduhlíð í Skagafirði 25, 83, 120, 121, 323, 708, 754, 766, 776, 813², 826.
- boðskapur 15.
- Boguhyllr 520, sjá Bugðuhyllr.

- bók (bækr) 3², 636, 761. —
 bók (= helg bók) 15, 78, 93,
 748, 778. — bók (= lögbók)
 130, 229, 460, 688. — bóka-
 registr, bókatal 249, 286—
 290. — bókareidr 13³, 46²,
 93, 125, 141, 165, 166², 199,
 239, 243, 244, 245², 365,
 366, 368, 424, 425, 427, 428,
 429, 435—436, 437², 438,
 440, 442, 453, 457, 463, 495,
 528, 563, 567, 568, 572²,
 601², 608, 611, 615, 620, 653,
 677, 678, 688, 740², 771²,
 776, 778, 782², 812. — bók-
 band 249². — bók i svörtum
 skinum 258, 266, 284. —
 bókkfell, sbr. kirkja, sjá skinn.
 — bókanöfn: Bessastaðabók
 (AM. 238 4to) 62, 516, 583,
 742, 743, 792². — sjá Dægra-
 dvöl. — sjá Flackaflick. —
 Hitardalsbók 175. — bók
 höfuðsmanna (Höfuðsmanna-
 bók) 385. — Jónsbók 81. —
 Látrabók 688. — Ólafs mál-
 dagabók 248. — Tünsberg-
 bók 16, 132². — Vilchinsbók
 88, 92, 100, 425, 513, 531, 698.
 — Öxnafellsbók 80, 229, 382²,
 623, 636, 702, 808.
- Bolahólar í Miðfirði 335, 336.
 bolli, sjá búsgagn.
- Bólstaðarhlíð (Hlíð) í Langadal
 22—23, 121, 351, 361, 417,
 500, 502, 768, 786.
- Bólstaðr í Steingrímsfirði 502.
 Bolt, sjá Áslákr Harníktsson.
- Bolungarvík við Ísafjarðardjúp
 (Bolungarvíkirtollar, Bolungar-
 víkrmenn) 25, 231, 232, 381,
- 460—461, 477—478, 501,
 502, 535, 536—539, 542—
 545, 566, 571—572, 577—
 579, 645, 728, 745, 746, 765,
 775.
- bólusótt, bóluvefr (1431—1432)
 216, 566².
- bóndi 7, 28, 50, 65, 75², 124²,
 202, 273², 274, 308, 324, 341,
 348, 349, 358, 405, 434², 491,
 493², 494, 579, 595, 637, 639,
 673, 793.
- Bonifacius biskup hinn helgi
 705. — festum ejus 705.
- Bonus (messuupphaf) 415².
- borð, sjá húsbúnaðr. — borð-
 hald 141, 153, 194, 417, 459,
 603, 733.
- Borðatjörn (Barðatjörnu) í Höfða-
 hverfi 356, 720.
- Borg í Króksfirði 216.
- Borg í Miðfirði 501.
- Borg í Skagafirði, sjá Sjávar-
 borg.
- Borg hvortveggja í Vestrhópi
 („Borgr“) 2, 88, 90, 121, 122,
 174, 500, 502.
- borgar 104, 184, 377, 449, 517,
 522, 530², 621.
- borgarar 19. — borgir 24. —
 borgmeistarar 24. Sbr. burgi-
 magistri.
- Borgarey á Skarðsfirði í Austr-
 Skaptafellssýslu 120—121.
- Borgarfjörðr í Austfjörðum 629,
 630.
- Borgarfjörðr í Þverárþingi 99,
 187, 213, 237, 387, 389, 401,
 408, 427, 428, 430, 470, 500,
 545, 562, 574, 676, 768.
- Borgargata (Eldborgargata) 810.

- Borgarlækr (Eldborgarlækr) 810.
 Borgarsson: Ingimundur.
 Borgarvatn, sjá Bergarvatn.
 borjárn, sjá smíðar.
 bostur (= kostur?) 165.
 Bót (líklega nú Árbót) í Suðr-
 þingeyjarsýslu 40².
 bótamaðr 66, 205.
 botn (botnar) 134, 347.
 Botn í Eyjafirði 315.
 Botn í Patreksfirði 217, 712.
 Botn í Reykjarfjarðarhreppi í
 Ísafjarðarsýslu 502.
 Botn í Súgandafirði 163, 164².
 Botn í Tálknafirði 172, 216,
 219.
 Botnateigr Ásskirkju í Keldu-
 hverfi 279.
 Botnsá í Botnsdal, milli Kjalar-
 nessþings og Þverárþings 562,
 574², 750.
 Botnsvatn á Tjörnési 616, 762.
 Bótólfr ábóti hinn helgi (Bot-
 ulphus) 234, 751. — Bótólfs-
 messa (-vaka, festum Bot-
 ulphi) 234, 751.
 Bótólfsson: Hrafn.
 brachium seculare 20.
 Brandagil, sjá Branngil.
 Brandr Arnoddsson (Arnoztsson)
 í Húnavatnspingi (1464) 433.
 Brandr Haldórsson, Arngeirsson-
 ar, hinn ríki á Barði í Fljótum
 (1408—1433 eða leingr, d.
 fyrir 1464) IV, 338; V, 253
 —254², 423.
 Brandr Hallsson (Kolbeinssonar)
 í Kalmanstungu (c. 1330 —
 c. 1360) 818—819.
 Brandr Högnason prestur syðra
 (1461) 238, 244.
 Brandr Jónsson (Ketilssonar,
 bróðir Bjarnar og Steinþórs)
 bóndi á Hofi á Höfðaströnd
 (1432—1465), síðar í Bæ í
 Súgandafirði og á Mýrum í
 Dýrafirði, lögmaðr norðan og
 vestan (1452—1478) og um-
 boðsmaðr Torfa hirðstjóra
 Arasonar (1459) 41, 99, 129
 —130, 179—180, 184—185,
 228, 251², 398—399, 483 —
 490, 497, 522, 529—530, 611²,
 686—688, 739², 757, 759—
 760, 809, 824—827.
 Brandr Jónsson í Dalasýslu
 (1461—1462) 240.
 Brandr Jónsson í Rangárþingi
 (bróðir Arnfinns?) (1471—
 1475) 637, 805.
 Brandr krókr nyrðra (1449) 41.
 Brandr Magnússon í Húnavatns-
 þingi, bróðir Odds (1456)
 135.
 Brandr Oddsson í Skagafirði
 (1450) 54.
 Brandr Ólafsson í Hornafirði
 (1457) 150.
 Brandr Pálsson í Skagafirði
 (1371—1377) 827.
 Brandr Sigurðarson, bróðir
 Halls, sveinn Guðmundar ríka
 Arasonar (um 1440) og Björns
 ríka Þorleifssonar, löggréttu-
 maðr (1459 og síðar), sýslu-
 maðr í Húnavatnspingi (1464
 —c. 1467) 106, 174, 185, 213,
 217², 241, 368, 370, 373, 381,
 433—434, 499.
 Brandr, er gefr Skinnastaða-
 kirkju reka (um 1300) 276.
 Brandr Teitsson prestur syðra

- (1464—1473) 412, 542—544, 714.
- Brandr Þórólfsson í Dalasýslu (1465—1467) 447, 483.
- Brandsdalr, beitiland frá Brimnesi í Svarfaðardal 539.
- Brandadóttir: Marín.
- Brandalón í Vestrhópi 85, 236, 342.
- Brandsson: Einar, Erlendr, Eyjólfur, Grímr, Haldór, Hrafn, Jón, Oddr, Páll, Salomon, Sigmundur, Sigurðr, Snjólfur, Svarthöfði, Sveinn, Þórarinn, Þorsteinn.
- Brandssynir 422, sjá Haldór, Hrafn og Snjólfur.
- Brandstaðir í Blöndudal 49—50.
- Branngil (= Brandgil = Braudagil) í Hrutafirði 162.
- Brattabrekka í Hörgárdal 318.
- Brattavellir í Árskógsþingum 257, 356, 600, 605.
- braudlaupzdagr, sjá brúðkaupsdagr.
- Brautarholt(ssamningr) 817.
- Brecker 448, sjá Brekkur.
- bréf 637, 638, 639². — dagsetning bréfa 794. — útstrykun bréfs 15. — viðsjárverð bréf 794—795, 797—799. — bréfabrot 65, 113, 115, 383, 384, 385. — bréfabækur (sbr. skjöl, skjalabók): Árna Gíslasonar 577. — Brynjólfs biskups Sveinssonar 150, 394. — Gísla biskups Jónssonar 223. — séra Jóns Gizurarsonar í Múla 92. — Jóns Vilhjálmssonar 35, 44, 45², 47, 48, 75, 76, 77, 78², 79, 172, 248, 359. — Nikulásar páfa 51. — Sigurðar lögmanns Jónssonar 406. — séra Skúla Þorlákssonar 623, 762. — bréfaferð 215. — bréfaregistr 724. — bréfasafn séra Jóns Haldórssonar 444. — bréfaskrá 523. — bréfberi 118. — bréfsform 523—524. Sjá fals, félag, friðbréf, gjafabréf, gjörningsbréf, gríðasölubréf.
- brefer 504. Sjá kirkja.
- brefuisar, breffuissere 151, 152, 201, 564.
- Breiðabólstaðr í Fljótshlíð 797, 805.
- Breiðabólstaðr í Reykholtssdal 400.
- Breiðabólstaðr á Svalbarðsströnd 301.
- Breiðabólstaðr í Vatnsdal 361.
- Breiðabólstaðr í Vestrhópi 1—3, 84—86, 235—236, 341—343, 354, 361, 534, 546, 664.
- Breiðafit í Skeljarekkulandeign í Borgarfirði 401.
- Breiðamýri í Miðfirði 335.
- Breiðamýri í Vopnafirði 111.
- Breiðamýri í Distilsfirði 395.
- Breiðastofa, sjá húsakynni.
- Breiðateigr (-teigr) í Svarfaðardal 261.
- Breiðavík undir Jökli 60.
- Breiðavík í Patreksfirði 163.
- Breiðavík á Tjörnesi 280.
- Breiðavöllr á Grenjadarstað 280.
- Breiðdalr í Suðrmúlapingi 154, 155, 570, 630.
- Breiðidalr (Breiðadalr) í Önundarfirði 501, 502, 781.
- Breiðifjörðr 219, 236, 227, 500,

534. — Breiðafjarðardalir 387, 596, 713.
- Brekka í Fljótum 39.
- Brekka í Gnúpasveit 304, 419 — 420, 519.
- Brekka í Helgastaðahreppi í Suðrþingeyjarþingi 280.
- Brekka í Húnavatnsþingi 354.
- Brekka í Húsavíkrhrepp í Suðrþingeyjarþingi 40.
- Brekka syðri í Óslandshlíð 422.
- Brekka í Viðvíkrsveit (Ásgeirsbrekka) 36, 42.
- Brekknalönd bæði á Langanesi 283.
- Brekkukot í Blönduhlíð 36.
- Brekkur (Brecker), óvíst hvar 447—448.
- Brekkur í Blöndudal 116.
- Brekkur í Blönduhlíð: minni 42. — syðri 36. — ytri 36. — undir Brekkum 42.
- Brekkur (hinar meiri) í Rangárþingi 792.
- Brennusikshólmur í Svarfaðardal 258.
- Brennuskiða (Brenniskriða) í Morudal 198.
- brennuvargar 27.
- Bretalækr (Bretulækr) í Miðfirði 335, 338.
- Bretland, sjá England.
- brigð (á jörðu) 478, 586, 688, 717.
- Brigit (Erlendsdóttir? frá Eyri í Álptafirði) kona Árna dal-skeggs Einarssonar (1431) IV, 460.¹⁾
- Brigit Steinþórsdóttir, Jónssonar (gipt fyrir 1445) 827.
- Brigith hin helga (Brigida vídua) 142, 289, 684. — Brigitharmessa (festum) 684. — Brigitharsaga 289.
- brikarklettr (Hlein á Vatnsnesi) 674.
- Brimnes á Langanesi 277, 304.
- Brimnes í Svarfaðardal 539—540. — Brimnessárós 539. — Brimnesshólmur 539.
- Brimnes í Viðvíkrsveit 36.
- Bristollia (Bristol) 72, 73.
- Britannia, sjá England.
- Brito 288.
- Brjánn Haldórsson í Skagafirði (1473) 706.
- Brjánn Ólafsson prestur nyrðra (1475) 787.
- Brjánslækr (Lækr, Lækjareignir) á Barðaströnd 495—496, 500, 604, 693.
- brjóst: ljósta á brjóst sér 94, 97.
- Broddason: Erlendr, Jón, Sigurðr.
- Broddi Sigurðsson í Þingeyjarþingi (1464) 425.
- Broddi Þorláksson (Hreinssonar) í Rangárþingi (1472—1475) 655, 805.
- Broddi Þorleifsson á Hofi, mágr IV, 165), en hann mun sami maðr og Erlendr Þórðarson, bróðir Odds lepps; mun Brigit laundóttir Erlends, og Oddr, sem erfði Erlend, hefir því gefið henni jarðir í Álptafirði. Þóðr Erlendsson vestra 1462 gæti verið bróðir Brigitar.

¹⁾ Brigit gæti verið dóttir Erlends á Eyri (um 1390—1395, DI,

- Kolbeins unga (á 13. öld) 827.
- bróðir (= munkr) 28, 29, 47², 48², 92, 129, 136, 156, 165, 190, 229, 365, 379, 396, 430, 449, 467, 474, 523, 525, 533, 614, 669, 670, 684², 755, 787.
- bræðr í Björgvin 189, 191. Sbr. smábræðr.
- Brók í Aðaldal 272.
- Brókarleekr (Brokarleek) á Skaga 38.
- brot (afbrot) 133, 134, 622, 640, 653, 726, 731, 732, 734, 735, 777.
- brú 258.
- Brú (Brúarland, Brúar) í Aðaldal 41, 272².
- Brú í Grímsnesi (hvortveggja) 241—242, 751.
- Brúarhraun í Kolbeinsstaðahreppi 599.
- Brúarkelda á Jökulsdal 127.
- Brúarland í Deildardal 192—193, 227, 825, 826.
- Brúðarhamar í Skutilsfirði 210, 232.
- brúðkaup, brullaup 3, 373, 626.
- brúðkaupsdagr, brullaupsdagr 30, 99, 109, 205, 473, 505, 560, 581, 667, 696. — brúðkaupskostnaðr 30. — brúðkaupsvottar 3, 30, 87, 99, 172, 206, 505, 581.
- bruggau 190².
- Brúmmaðr Sigurðarson vestra (1449) 30.
- Brúnagerði í Fnjóskadal 303.
- Brúnaland í Suðrþingeyjar-sýslu 280.
- Brúnastaðir í Fljótum 38, 355.
- Brúnastaðir í Flóa 549—550.
- Brúnastaðir í Tungusveit 327.
- Brúnavík í Austfjörðum 630.
- Brunná í Öxarfirði 519.
- Brunnáreyrar í Saurbæ 386, 387, 824.
- Brunngil í Bitru 493.
- Brúsastaðir í Vatnsdal 211—212, 353, 760—761, 770, 807—808.
- brutsöngur 337, 348.
- Brügge í Belgía 10.
- bryggja 190.
- Bryggjuteigr í Aðaldal 283.
- Brymnes, sjá Brimnes.
- Brynhildr (Árnadóttir, Ketils-sonar, frá Hvanneyri, um 1470) 589.
- Brynjólfur Jónsson í Oddgeirshólum (1459—1466) 187, 467—468, 824. Sbr. Brynjólfur Ólafsson og Ingimundur Brynjólfsson.
- Brynjólfur Magnússon (frá Draflastöðum, Benediktssonar, frá Ökrum; 1480 og síðar) 317.
- Brynjólfur Ólafsson í Árnessþingi (1459) 187. Sbr. Brynjólfur Jónsson og Ingimundur Brynjólfsson.
- Brynjólfur Sigurðarson, bróðir Þorsteins, vestra (1474 og síðar) 747, 757, 795.
- Brynjólfur Sveinsson biskup í Skálholti (d. 1675) 150, 394.
- Brynjólfur Þórðarson í Austfjörðum (1704) 472.
- Brynjólfsdóttir: Ingibjörg.
- Brynjólfsson: Benedikt, Björn, Ingimundur, Jón, Þorstein.

- brysti (= armbrysti) 570. Sbr. hertygi.
- Brystona 498.
- brytaeðr 78. — brytastarf 78, 721².
- Brytjalækr á Delamörk 108.
- Bræðrá (Bræðeraa) í Sléttahlíð 39, 44, 355.
- Bræðrasteinir í Fnjóskadal 120.
- bú, búnaðr, búskapr (sbr. bóndi, búsgagn) 66, 67², 99, 195, 196, 225, 410, 424, 454, 471, 484, 485, 611, 673, 809. — búfastr maðr 124. — búfé 258, 318, 539, 707, 791, 804, 805. — búferli 577. — búlægt fé, búlægt kúgildi 50, 207, 388, 408, 409, 446², 470, 491, 598, 674, 675, 685, 791, 798. — búsvainar 65.
- búð 406, 445°. — búðarstaða 445.
- Búðarnes í Hörgárdal 415.
- Búðarteigr í Fljótsdal 632.
- Buðladóttir (Brynhiðr) 718.
- Bugðuhylr (Bugðahylr, Boguhylr) í Miðfjarðará 335, 336, 519—520.
- bugr (landamerki; Bugr?) 335².
- Bugr í Svinavatnshreppi (jarðir í Bug) 500, 502.
- Búi prestur í Höfða í Höfðahverfi (1492) 269.
- Bulungarnes í Langadal 515.
- búr, sjá húsakynni.
- burðardagr Maríu meyjar 673.
- Búrfell á Ásum í Húnavatnspingi 162.
- Búrfell í Grímsnesi 751.
- Búrfell í Miðfirði 335, 339.
- burgimagisti 203.
- Burgundia (Burgund) 498².
- búsgagn, búsbúhlutir 322, 446, 512, 813. — smábúsgagn 814.
- askr 814. — askr (á pönnu) 557. — beinasög 814.
- bismari 346. Sbr. pundari. — bollar 557. — byrður 342, 547. — börur (og grind með) 631, 633. — diskar 342, 557, 814. — drykkjaraskr 328, 547. — fat, fót 268, 342. — fata, fötur 328, 558. — flatbytna 269. — hálfkanna 814. — handpundari 558. — harðsteinar 268, 557, 814. — hornasög 814. — hrifa 558. — járnkall 558. — kanna, könnur (með loki og loklausar) 268, 547, 558, 597. — keröld 316², 814. — keröld í jörðu 322, 328, 333, 334, 342. — smákeröld 333, 597. — stórkeröld 44, 547, 557, 597. — uppgerðarkeröld 328, 342, 557. — iij tunna kerald 328. — ix. fjórðunga kerald 702. — ketill, katlar 316, 342, 358, 749, 813, 814². — fjórðungaketill 322. — v. fjórðunga ketill 557. — eirketill og liggr á hálfri þriðri fjórðungur 328. Sjá kirkja. — kistur (kistubrum, með loki og loklausar, læstar og ólæstar) 140, 153, 194, 316, 322, 328, 362, 417, 435, 589, 703, 733, 750, 813, 814. — kista, ólæst með flötu loki 558. — v. vætta kista 813. Sjá kirkja. — kistlar, sjá kirkja. — klabbryni 557. — klyf-

- beri 558. — kola, sjá kirkja.
 — kolskara 814. — krókar
 558. — kvartel 814. — kvörn
 813, 814. — lás 269. —
 ljáir 557, 814. — ljáspikur
 268. — matarlok 333, 342,
 814. — matborð 333. — orf
 558. — páll, pálar 266, 557,
 597. — pauna, pönnur 557,
 597. — pottausa 597. — pottr,
 pottar 44, 322, 328, 597, 702,
 813, 814. — fjórðungspottr
 557. — pundari 35, 316. —
 reip 558, 814. — reka 268. —
 rekjárn 268. — skálir 328,
 342, 814. — skerdiskr út-
 lenzkr 558. — sniðill 268. —
 snæri (tvítugt) 558. — spónn,
 spæni 342, 557, 597, 814. —
 stafaskr 558. — stamp 814.
 — stöðji 557. — strokkr 558,
 597. — suðþvari 814. — sög
 558. — torfjár 557. — torf-
 skeri 557, 597. — trédiskr
 597. — tréfat 547. — trog
 326, 333, 342, 557², 597,
 814. — töng: tangarbrot 815.
 — ullkambar 269. — vaðr,
 vaðir 211, 558². — vatuskall
 813, 814. — vefstaðr 35, 558.
 — þverfari 814. — þversag-
 arefni 814. — önglar 558.
 Bustarfell í Vopnafirði 110, 153
 —154, 451—453.
 bygging jarða 35, 197, 424²,
 436, 437², 447, 651, 659,
 700, 780, 783. — bygging
 peninga 393. — bygging
 staðar 607. — byggingarbréf
 481—482.
 Býldudalur, sjá Bildudalur.
- byrða, sjá búsgagn.
 Byrgi í Kelduhverfi 275, 279,
 576—577.
 byrgisgerð 336.
 byssa 11.
 Bægisá (hvortveggja) í Hörgár-
 dal 93, 107², 209, 294—295,
 360, 431, 602—603.
 bæn: góðar bæni 580. — bæna-
 hald 189, 569.
 bænhús, bænhússkyld 5, 54,
 117, 232, 249, 256, 257, 276,
 278, 290, 299, 300², 324,
 327², 337, 342, 352 (opt), 353
 (opt), 354 (opt), 355 (opt),
 356 (opt), 357 (opt), 395, 420,
 589, 597, 598, 633², 659,
 707, 761, 808².
 bær 61, 100, 207, 223, 250,
 252, 254², 257, 259², 261,
 265, 266, 268, 270, 272, 273,
 274, 275, 276, 278, 279, 283,
 284, 290², 292, 293, 294,
 297, 300, 302, 309, 311, 312,
 314, 316, 318, 320, 321, 324²,
 326, 328, 329, 330², 331, 333,
 334, 337, 339, 340, 341, 342,
 343, 345, 348², 568, 592, 594,
 597, 598, 617, 618, 633, 755.
 — bæjaruppbrót 689.
 Bær í Borgarfirði 401—402.
 Bær í Hofshreppi í Skagafirði
 37.
 Bær í Hrisey 304 (eystri), 356
 (syðsti og yzti).
 Bær (Saurbær) á Rauðasandi
 443, 449, 450, 500.
 Bær á Selströnd í Strandasýslu
 216, 219.
 Bær í Súgandafirði 161, 163,

- 206—207, 486—487. — Bæjar-
hlið 207.
bætr 131^a, 383, 514, 522, 530.
Bææ, sjá Bær.
Böðvar Andrésson nyrðra (1473)
718.
Böðvar Árnason (Runólfssonar),
bróðir Runólfs, Skúla og
Sturlu, nyrðra (1463—1468)
391, 514.
Böðvar Eiríksson (Krákssonar
hins gamla frá Skarði; 1457)
152—153.
Böðvar Eyjólfsson á Reykjar-
hóli í Fljótum (1465) 729,
730.
Böðvar Finnsson, Gamlasonar,
lögréttumaðr í Hegranessþingi
(1468) 521.
Böðvar Jónsson prestur í Hjarð-
arholti í Laxárdal (1462—
1464) 377^a, 427—429.
Böðvar Pálsson, prests Ketils-
sonar (1722) 108.
Böðvar Snorrason Húnakappi
(1363) 819.
Böðvar Sturluson prestur á Val-
þjófsstað (d. 1712) 143.
Böðvar Þórðarson, Böðvarssonar
í Bæ í Borgarfirði (d. 1264)
401^a.
Böðvar Þórðarson, Skúlasonar í
Görðum á Akranesi (d. 1187)
401.
Böðvar Þórólfsson undir Eyja-
fjöllum (1468) 516.
Böðvarsdalr í Vopnafirði 364.
Böðvarshólar í Vestrhópi 2,
501, 502, 534, 546, 621.
Böðvarsson: Andrés, Ari, Árni,
Einarr, Eyjólfur, Gísli, Jón,
- Jörundur, Klængur, Narn,
Snorri, Þorgeir, Þorleifr,
(Þorvarðr).
Böðvasdalr, sjá Böðvarsdalr.
Böggustaðir í Svarfaðardal 128
—129, 539.
Bölver(k)sfors í Rangá 792.
Börre Thorlossen 499, sjá Björn
Þorleifsson ríki.
börur, sjá búsgagn.
Calendarium 662.
Calesii stapula 72, 73.
Calixtus (Kalixtus) páfi píslar-
votr 242, 377, 497. — Cal-
ixtusmessa (14. Okt.) 242,
377, 497.
Calixtus páfi hinn þriðji (1455
—1458) 168.
calumniæ 123.
cancellaria 73.
canonica electio 168. — canoni-
ca postulacio 123. — canonici
regulares sancti Augustini
86.
Cantuariensis, sjá Kantarabyrgi.
cantzelær 205.
capella lapidea 737. Sbr. húsa-
bygging.
capellanus 170.
capitaneus 148.
capitula innsigli, sjá kapitula-
innsigli.
capitularius 95.
capitulum (kapituli) 12, 52, 55,
238.
carcer 203.
cardinalis 170.
carina 149.
Carl, sjá Karl.
Carolus, sjá Karl.

- castrum 19, 52, 150, 152², 171, 204, 371, 376, 469, 565.
 catallum 73.
 cathedra Petri apostoli (Pétromessa 22. Febr.) 5, 89, 601, 602, 603, 660, 815.
 Cecelia, sjá Cecilia.
 Cecelia Aradóttir (Daðasonar, systir Daða) vestra (1461) 244², 245².
 Cecilia mær hin helga 94, 97, 172, 272, 331, 333, 455, 507, 633, 769. — Ceciliukirkja 272, 310. — Ceciliulíkneski 272, 310, 331, 633. — Ceciliumessa 94, 97, 172, 333, 455, 507, 769. — Ceciliupatr í Gnúpufellsskógi 310. — Ceciliusaga (-historia) 288, 310².
 Cecilia Þorsteinsdóttir, Hallsónar, kona Einars Ormssonar (1471) 608—609.
 censura 19², 736, 737.
 census annui 52.
 Cholumbanus, sjá Columbanus.
 Christian, sjá Kristján.
 christiani 148.
 Christiansson, sjá Kristján Kristjánsson.
 Christiern, Christiernus, sjá Kristján.
 Christin, sjá Kristin.
 Christofferus Danakonungr 729. Sbr. Kristján Danakonungr hinn fyrsti.
 Christus, sjá Kristr.
 Chutbertus, sjá Cutbertus.
 cives 19. — civitas 19, 51, 52², 53, 118, 159, 498², 737.
 Claus Smyt (1433—1434) 9. Clawes Rannove, marskálkr (1449) 31—33.
 Clemens, sjá Klemens.
 clenodia 149, 203.
 clerici 52, 102, 169.
 clerus Scalholtensis 375.
 Codex juris gentium diplomaticus 147.
 Colbirno, sjá Kolbjörn.
 collacio 79², 80, 102², 125, 431. — collacionisbréf 79, 429.
 Colle, sjá Kolli.
 collector 52², 53. — collectoria 52.
 collegium 52.
 Colonia (Köln) 61, 498.
 Columbanus ábóti (21. Nóv.) 200. — festum ejus 200.
 Columpna, de 157, 170, 174.
 comes 52.
 commemoraciones 414, 415, 493.
 commendaciones 411.
 commercium 170. Sbr. verzlun.
 commissarius 24.
 compositio (sættargerð) 158, 159.
 concepcio sanctæ Mariæ virginis 33², 555, 727.
 concilium Basilense 52. — concilium sacrum 150.
 concordia 498.
 concubina 78, 607.
 confiscacio 52.
 congregaciones 19².
 consilium 168, 661. — consiliarius 123, 134, 138, 203.
 consulatus 203.
 conventubræðr 26, 417, 419, 420, 471, 684, 745², 757, 769, 770, 787. — conventu-

- innsigli 417. — conventu-
systir 193, 194, 227.
conventus 524².
conversio sancti Pauli apostoli
135, 419, 600, 655. Sbr.
Pálmessa.
Copenhagen, sjá Kaupmanna-
höfn.
copiuquer 542, 543, 545. Sbr.
kopiubók.
Copenhagen, sjá Kaupmanna-
höfn.
Cord Sten (1442) 15.
corona Norvegiæ 138, 169².
Sbr. Noregr.
corporalisdúkr 364. Sjá kirkja.
corpus Christi: festum corporis
Christi 3, 51, 107, 233, 282,
463, 540, 615, 669, 784.
crastina festorum 16, 96, 124,
343.
Cristus, sjá Kristr.
Cristfé, sjá Kristfé.
Cristiern, sjá Kristján.
cross, sjá kross.
crux sancta (helgi kross) 220,
242, 254, 257, 293, 315, 551,
552, 581, 607, 643. — festum
invencionis sancti crucis 607.
— festum exaltacionis 220,
551, 581, 643. — crucifixum-
blað 315.
cubicularius nuncius 51.
cultelli 19.
cura animarum 579. — curatus
690.
curia 104, 118, 203², 498².
custumæ 74, 498.
Cutbertus biskup hinn helgi 28,
136, 156, 632. — Cutbertus-
messa (festum) 136. — Trans-
lacio sancti Cutberti 156,
632.
Dacia, sjá Danmörk.
Daðason: Ari, Omr, Sigurðr.
Daðastaðir (Dattstaðir, Daz-
staðir) í Einarssstaðapingum
396, 415, 448—449.
Daðastaðir í Gnúpasveit 39.
Daði Arason,¹⁾ Daðasonar (og
sonr Guðríðar [Ás]bjarnar-
dóttur), sýslumaðr milli Hit-
arár og Skraumu 1459; (kemr
við bréf 1442—1461 og siðar)
146, 147, 181—182, 244.
Daði Árnason í Suðrþingeyjar-
þingi (um 1200) 306.
Daði Jónsson umboðsmaðr Hóla-
stóls (1449) 40.
Daði Oddsson í Ásbjarnarnesi
(c. 1370—1451) 84—85.
dagr (= dies = messa): Au-
gustini Anglorum apostoli 56.
— Augustini episcopi & con-
fessoris 56. — Bartholomæi
191. — Blasii 46. — Fabiani
& Sebastiani 158. — Fidis
723. — Guðmundardagr 83,
209, 236². — Sancti Hans-
dagr 499. — Ieronimi 720. —
Johannis baptistæ 523. —
Katerinæ 69. — Kristsdagr
94, 97. — Magnúsdagr 477,
809. — Margrétardagr 757. —
Mariæ besögilsizdagr 215. —
Mikjalsdagr 32. — Nativi-

¹⁾ Hefir verið bróðir Torfa hirð-
stjóra, og munu þeir komnir af
Torfa Koðranssyni & Ökrum (d.
1394).

tatis domini 58. — Nativitatis Mariæ 220. — sancti Ólafs 63. — Sebastiani 46. — Viti & Modesti 483.
 dagsláttá 225, 272.
 Dagsson: Ketill, Snorri.
 dagþingán 132, 159, 173, 185.
 Dalir í Barðastrandarsýslu 226.
 Dalir (= Breiðafjarðardalir) 112, 241, 242, 373, 596, 658, 682 — 683, 713, 757, 795. — Dalasýsla 820, 821.
 Dalir (Úlfsdalir) í Fljóttum 38.
 Dalir (= Skagafjarðardalir hinir eystri) 409, 410.
 Dallr í Vatnsdal 353.
 dalr, dalir 210, 303, 358², 418, 516², 539, 677⁵, 678, 679².
 Dalr í Blönduhlíð (= Djúpidalr) 324.
 Dalr syðri (Lítlidalr) í Blönduhlíð 656—657.
 Dalr í Eyjafirði (= Djúpidalr) 360.
 Dalr (Efridalr, Stóridalr) undir Eyjafjöllum 725, 802—805. Sjá Stóridalr.
 Dalr í Lóni 510, 511. Sjá Þórólfsdalr.
 Dalr (= Markardalr) í Ísafjarðarsýslu 163.
 Dalr (Dalir) í Rennisey á Rogalandi 3, 476, 783.
 Dalr minni í Skutilsfirði (= Arnardalr hinn minni) 210.
 Dalr syðri (Syðridalr) í Tungu- sveit 25.
 Dalr í Viðidal 353.
 Dalslandsheiði, eign Glæsibæjar- kirkju 318.
 Dalstaðr = Staðr í Súganda- firði 648, 650, 807.

Damustasaga 290.
 dandikona 533.
 dandimenn, dáuomenn 23, 30, 46, 48, 54, 65, 67, 71, 77, 93, 141, 147, 153, 156, 162, 168, 173², 186, 213, 258, 387, 389, 429, 435, 437, 440, 484, 485⁴, 486, 505, 511, 540, 545, 547, 560², 604, 605², 608, 609, 614, 627, 628, 637, 690, 692², 701, 711, 713, 723, 726, 743, 750, 754, 767, 776, 789, 804, 805. — dandi- mannagerð 429.
 Dania, sjá Danmörk.
 Daniel Kepken de Nulant, cleri- cus Leodiensis, secretarius, canonicus Nidrosiensis (1450 — 1453) 59², 60, 103², 118.
 Danmörk (Dacia, Dania), Danir, Danakonungar, danskr 11², 16, 18 (opt), 19, 20, 23—24, 31—33, 51, 52, 56, 57 — 60, 61, 63, 66, 69, 71, 72, 95², 102, 112, 114, 118, 122, 124, 126, 127, 133, 134, 138, 139, 147, 150, 151, 152, 158, 201, 202, 204², 370, 371, 374, 380, 381, 382, 384, 385, 386, 447, 453, 469, 497, 498, 499, 564, 695, 707, 729, 736. — danska 151, 152². — danskr annáll 499. — dönsk hönd 448. — danskir peningar 103. — dönsk þýðing 564.
 Dannemargken, sjá Danmörk.
 Dannenberch öldrmaðr í Danzig (1434) 9.
 dáuomenn, sjá dandimenn.
 Danzig á Prússlandi 8—9, 11.
 Dattstaðir, sjá Daðastaðir.

- dauð kúgildi 38 (opt), 39³.
 dauðadagr 768.
 dauðadómr, sjá dómr.
 Dauðatjörn í Hörgárdal 291.
 dauðir peningar, dautt fé 245,
 369, 393, 485, 499, 561, 645,
 647, 649, 710.
 Daugurðareyri, sjá Dögurðar-
 eyri.
 David biskup í Utrecht (1459)
 202.
 Dazstaðir, sjá Daðastaðir.
 de, lectiones de sanctis: Agnete
 413. — Barnaba 413, 414. —
 corpore Christi 549. — Do-
 mina 413. — Hester 413. —
 Johanne ante portam latinam
 414. — Johanne Holensi 413.
 — Judith 413. — Magno 413.
 — Marco 413.
 decanus 95.
 December 74.
 decina pars, sjá tiund.
 decollatio Johannis baptistæ
 (höfuðdagr) 96, 98², 239, 295,
 297, 300, 309, 349, 482, 576,
 643, 645, 648, 649.
 dedicatio ecclesiæ 252, 254,
 255, 256, 259, 266, 273, 274²,
 276², 278, 279, 283, 284, 290,
 293, 295, 297, 302, 309, 312,
 314, 318, 321, 326, 328, 329,
 330², 332, 333, 337, 340, 341,
 343, 345.
 Deildará á Sléttu 276, 304, 305.
 Deildará á Skálmarnesi 379—
 380, 556, 592.
 Deildardalr í Skagafirði 116,
 117, 192, 193, 213, 214, 227,
 825.
 Deildarey á Hvammsfirði 88.
 Deildarhamar á Skaga 292, 322,
 323, 324, 344, 350.
 deilur 16.
 Delmenhorst (Delmenhorse) 32²,
 69, 71, 95, 112, 114, 124,
 127, 133, 147, 151, 152, 158,
 201, 204, 371, 383, 384, 469,
 564.
 denarius sancti Petri 52, 59,
 60.
 Denmark, sjá Danmörk.
 Dennemarcken, Dennemargken,
 sjá Danmörk.
 Derwende, sjá Wende.
 Desjarmýri í Borgarfirði austr
 634.
 Desjarteigr (Dessjarteigr) Grenj-
 aðarstaðar 380.
 Deus enim (messuupphaf, 413.
 deveria 74.
 diaconus 661. — diaconatus
 661. Sbr. djákn.
 Dialogus 283.
 Diderich Oldevelt kaupmaðr
 (1434) 9.
 dies (sbr. dagr), dies sanctorum:
 Agnetis 159. — Benedicti
 103. — cathedræ sancti Petri
 5. — conceptionis 33². —
 decollationis Johannis bap-
 tistæ 295. — depositionis
 sancti Germani 721. — Dun-
 stani 346. — Felicis 254. —
 Gereonis & sociorum 114. —
 innocencium 469. — Johannis
 Holensis 782. — Landberti
 274. — Marcelli et Apulej
 494. — Margaretæ 21. —
 Sanctorum í Selio 318.
 Dies domini (messuupphaf) 415.

Dílar í Borgarfirði eystra 634.
Dinjandi, sjá Dynjandi.

diocesis 51, 52², 53, 59, 79,
375², 661, 736, 737. — dio-
cesani 12.

Dionysius hinn helgi 22, 116,
333, 645. — Dionysiusmessa
(festum Dionysii) 22, 116,
333, 645.

Disastaðir í Breiðdal 87.

diskr, sjá búsgagn.

dispenseran 47².

Dithmersken, Ditmarsken, sjá
Þéttmerski.

divina officia 736, 737.

divisio apostolorum (15. Júlí) 711.

djákn, djáknar (sbr. diaconus)

85, 254, 257, 261, 268, 272,
282, 284, 293, 297, 299, 307,
311, 314, 316, 321, 324, 326,
330, 331, 333, 334, 337, 339²,
342, 359 (opt) 360 (opt), 361
(opt), 527, 594, 631, 633, 727,
792, 798².

Djúpadalr í Barðastrandarsýslu 5.

Djúpadalr í Eyjafirði 310, 311
— 312, 313, 360. Sbr. Dalr.

Djúpadalr, selstöð frá Möðru-
völlum í Hörgárdal 351.

Djúpadæld (Djúpadeld) í Svarf-
aðardal 129, 539.

Djúpafjörðr í Barðastrandar-
sýslu 501, 591.

Djúpagil (djúpt gil) 418.

Djúpagil = Hreiðarstaðagil 92.

Djúpagil í Vopnafirði 111.

document 543, 547.

dómabækr 243, 385, 507, 636²,
699, 702.

dómari 158, 336, 522, 578, 678,
784, 785.

dominica (drottinsdagr) 287,

296, 413⁴, 414. — dominica

qua cantatur cantate 152². —

dominica Judica 103². —

dominica passionis domini

565. — dominica Quasimo-

dogeniti 139. — dominica in

ramis palmarum 150. — do-

minica refectiois 139.

dominium 168, 736.

dominus, sjá ascensio, guð.

dómkirkja: í Björgvin 189, 190.

— á Hólum 54, 602, 607,

732, 733, 740, 741², 760². —

á Íslandi 183. — í Niðarósi

411, 412. — í Noregi 159. —

í Skálholti 238, 411², 412,

545, 735.

dómr 7², 13, 23³, 26, 27, 29²,

45², 48, 63², 64, 65⁴, 66⁴, 67,

68⁴, 69², 92², 125, 126⁴, 131⁶,

133, 134, 135², 136², 158,

159², 182⁴, 184, 185, 187,

188², 193, 199², 224, 229⁴,

230², 238⁴, 243², 244⁴, 245,

256, 336, 365², 366², 367⁴,

368², 369, 380⁴, 383⁴, 384²,

386², 424⁴, 426², 428², 429

(opt), 430, 432, 433², 434²,

436², 438 (opt), 439 (opt), 440²,

445, 452², 453², 455, 456²,

458, 464⁴, 465⁴, 466, 468,

488², 489, 490, 497², 507²,

508 (opt), 509², 514 (opt), 518,

522⁴, 523, 543², 545, 562,

563², 564⁴, 573, 574², 586²,

608, 609², 635², 636⁴, 637⁴,

638², 639 (opt), 640², 641²,

642², 644², 652, 655⁴, 656²,

671 (opt), 672², 673, 676²,

677⁴, 678 (opt), 679², 680²,

- 686⁶, 687³, 692², 700⁴, 701⁶,
 703³, 704⁴, 708⁴, 709⁶, 711²,
 714, 715², 722, 723, 734,
 738⁴, 739, 740⁵, 741⁶, 742⁴,
 745, 747, 753⁴, 754², 756⁴,
 757², 760, 776⁵, 777³, 782²,
 785⁶, 796, 797³, 803⁴, 804³,
 805², 806, 809². — dauða-
 dómr 487—490, 497. — dóms-
 bréf 13—14, 22—23, 30, 45
 —46, 92, 126, 182, 189, 229,
 238, 244, 245, 365, 366, 367,
 368, 380, 423—424, 425—426,
 427, 427—430, 433—434,
 436—439, 445, 451—453,
 455—456, 458, 464—465,
 466, 487—490, 513—514,
 521—522, 523, 529, 562—
 564, 574—575, 608—609,
 636—642, 644—645, 655—
 656, 670—672, 676—679,
 680, 690, 691—692, 699—
 701, 702—704, 708, 708—
 709, 714—715, 737—741,
 742, 754, 757, 760, 768,
 775—777, 782, 784—785,
 802—804, 804—806. — ang-
 lýsing dóma 382. — dóms-
 atkvæði 29, 199, 224, 430,
 563, 640, 692, 785. — dóms-
 menn 135, 136², 182, 188—
 189, 244², 245, 428², 429,
 456, 509, 522², 638, 639,
 640, 641, 656, 804, 806. —
 dómrof 708, 709². — dóms-
 úrskurðr 27, 45, 48. — dóm-
 sæti 13², 27, 29, 46, 49, 126²,
 199, 208, 224, 440, 564, 609,
 680, 692², 742, 754, 785.
- Donemark, sjá Danmörk.
 Dorothea hin helga 9.
- Dortmunde 21.
 Dorwende, sjá Wende.
 Draflastaðir í Eyjafirði 625—
 626.
 Draflastaðir í Fnjóskadal 269,
 270—271, 359, 505, 506.
 drag (landamerki) 347.
 Drageyri í Skorradal 408.
 Drambholtsstaðir (Drumbodds-
 staðir) í Biskupstungum 618
 —619.
 Drangey á Skagafirði 365—368.
 Drangr í Borgarfirði eystra 630.
 Drangshlíð undir Eyjafjöllum
 517.
 Drangsnæs á Selströnd í Stranda-
 sýslu 216, 219.
 dráp 642.
 Drápsker fyrir Barðaströnd 593.
 Dritvík á Langanesi 277, 390.
 dríveldi 115.
 drótt, sjá húabygging.
 drottinn 512. Sjá lausnari. —
 drottinsdagr (sbr. dominica)
 87, 797.
 drukinn maðr 654. — drykkju-
 skapr 68.
 drykkur 356 (sbr. kostr, matr).
 — drykkjaraskr 328, 457.
 Sjá sýra, öl. Sbr. mjólk.
 Dufansdalr (Dugansdalr) í Foss-
 firði í Barðastrandarsýslu 216,
 501, 502, 504.
 dúkr, sjá klæði.
 dúnn 328.
 Dunstanus biskup hinn helgi
 346, 566. — festum Dunstani
 566.
 dupplicia festa 94, 97.
 duces 52, 203.

- Dvergasteinn i Ísafjarðarsýslu 162^a.
- Dý hjá Grenjaðarstöðum 136—137.
- Dyderik Lampen (1442) 15.
- dýna, sjá húsbúnaðr.
- Dynhagi i Hörgárdal 291. — Dynhagaskógr 291.
- Dynjandi i Arnarfirði 219.
- Dynjandi i Grunnavík 161, 163, 461—462, 502, 654.
- dýr, sjá húabygging.
- Dýrafjörðr i Ísafjarðarsýslu 30, 99, 176, 177, 216, 222, 226, 233, 245, 449, 450, 451, 496^a, 501, 502, 603, 604, 819.
- Dýralækr á Landinu i Rangárbíngi 795.
- Dýrfinna Eyjólfsdóttir mókolls, Magnússonar, og Helgu Þórðardóttur, kona Gunnsteins Klemenssonar, vestra (1463) 380^a.
- Dýrfinnastaðir i Blönduhlíð 36, 42.
- dýri dagr (festum corporis Christi) 107, 143, 153, 212, 466, 576, 615, 786.
- dýrleiki jarða 29, 31, 117, 160, 161, 634.
- Dægradvöl síra Gottskálks i Glaumbæ 81.
- dæl (landamerki) 303, 553, 554, 755^a.
- Dælarland i Fljótum 253.
- Dögurðareyri i Eyjafirði 303, 318.
- Ecce concipies (messuupphaf) 415.
- ecclesia 52, 53, 78, 79 (opt), 80, 102^a, 103, 118, 124, 168, 169^a, 170, 171^a, 375^a, 661^a, 737. — ecclesia (= templum = hús) 19^a, 737. — ecclesia cathedralis 19, 169, 661. — ecclesia Holensis 62, 168^a, 169^a, 170^a, 505. — ecclesia Islandiæ 149. — ecclesia Nidrosiensis 61, 95, 102, 103, 123, 157. — ecclesia occidentalis 52. — ecclesia Romana 52^a, 53^a, 118, 123. — ecclesia Scalholtensis 12, 103, 375^a. — ecclesia universalis 118, 123. — ecclesiastica beneficia 737. — ecclesiastica dignitas 204. — ecclesiastica emunitas 203. — ecclesiastici 52.
- Edvard IV. Englakonungr (1461—1483) 453, 695.
- Edvardus Justinianus Januensis (1457) 157.
- Eeg, sjá Egg.
- Efribygð i Staðarfellsþingum 705.
- Efridalur, sjá Dalr efri, Stóridalur.
- Efrihólar i Gnúpasveit 304. Sjá Hólar.
- Efrihvammr i Hvammssveit, sjá Hvammr.
- Efrimelar, sjá Melar efri og neðri.
- Efrimiðvík, sjá Miðvík.
- Efstaland i Öxnadal 482—483, 689.
- efstavika 22, 349.
- Efstidalr i Ögrsþingum 474, 477—478, 506.
- egg (eggjar) 60.

- egg 367², 368. — eggver 276, 280, 281, 304.
- Egg í Hegranesi 36, 42.
- Eggert Frille, riddari, salmeistari Kristjáns konungs fyrsta (1449—1450) 31—33, 59, 70.
- Eggert Hannesson lögmaðr (d. 1584) 376, 442 (1. nmgr.), 747.
- eggver, sjá egg.
- Eggvershólmr í Fljótum 253.
- Eggversvatn á Sléttu 305.
- Egidius ábóti hinn helgi 283, 390, 392, 393, 550, 635. — Egidiusmessa (festum Egidii) 283, 390, 391, 392, 393, 550, 635².
- Egill Bessason lögrettumaðr í Skagafirði (1453—c. 1460) 110, 139, 224, 481.²)
- Egill Grímsson, Egilssonar, á Skarði í Langadal (1453 og þar eptir), bróðir Ólafs og Grims, sýslumaðr Húnvetninga (1456—1461 og 1472—1473 eða leingr) 110, 116—117, 135—136, 229—230, 374, 433—434, 487, 514—515, 575, 656, 658, 677², 678, 685, 702—704, 724, 746—747, 756, 760—762, 769—770, 807—808.
- Egill Jónsson í Kjalarnesþingi (1475 og síðar) 783, 793.
- Egill Jónsson prestur á Tjörn á Vatnsnesi (1446—1486) 341².
- Egill Magnason, Jónssonar, í Suðrþingeyjarþingi (1465) 441.
- Egill Magnússon nyrðra og vestra (1454—1467) 121, 243, 478.
- Egill Pálsson nyrðra (1449) 43.
- Egill Sölmundarson í Reykholti (d. 1297) 818—819.
- Egill Tumason, Bergþórssonar, í Ásgarði í Hvammssveit (Hiklega dáinn fyrir 1470) 567—568.
- Egill Þorleifsson í Ísafjarðarsýslu (1460) 210.
- Egilsá í Skagafirði 25.
- Egilsdóttir: Guðrún, Hallbera.
- Egilsson: Hákon, Jón.
- Egilsstaðir á Völlum 452.
- Egnershólmr, sjá Eggvershólmr.
- Eið í Eiðapínghá 446, 748, 749.
- Eið í Seyðisfirði vestra 558.
- Eidínaborg (Edinborg) á Skotlandi 201.
- eiðr, eiðar (sjá bókarreiðr, fortaks-eiðr, séttareiðr, tylftareiðr) 9, 23, 29², 46, 47, 48, 55, 61, 66, 78², 85, 93, 105, 107², 108, 112, 122, 125, 136², 156, 165, 166², 182, 183, 188², 195, 196², 197, 198, 199², 209, 212, 230, 236, 238², 239, 243, 244⁴, 245², 335, 336, 365², 366⁶, 368, 377, 424⁴, 427, 428², 429², 437², 438², 439, 441, 442, 453, 464, 465², 466², 472, 477, 488⁶, 489², 496, 508², 514, 519, 533, 535, 537, 559², 560, 562, 563⁴, 566, 572, 578, 579, 590, 612, 613, 615, 638², 640², 651, 652, 653⁶, 660, 671, 674, 677⁴, 678 (opt), 679⁵,

²) Þessi staðr gæti þó átt við Egil Magnússon, sem kynni að hafa búið á Mælifellsá fyrir 1467.

- 681, 683, 687, 688, 697, 701²,
703², 704², 709, 723, 724,
738², 739 (opt), 740⁴, 741,
745, 746, 757, 769, 775, 776²,
778, 779, 782, 786, 794, 795.
— eiðslofan 652—653. —
eiðstafir 620, 813. — eiðstil-
boð 650.
- Eigel, Eigil, Eigill, sjá Egill.
Eigildaholt, sjá Eyhildarholt.
eiginbóndi 732.
eigindóttir 615.
eiginfólk 731².
eiginhjón 647.
eiginkona, eignarkona, eigin-
kvinna, eiginhústrú 13, 46²,
48, 49, 111, 140, 141, 160,
244, 373, 454, 496², 541, 555,
560, 585, 601, 647², 666, 667,
684, 705, 716, 744, 793.
eign 23, 26, 29, 50, 83, 84²,
86, 87, 90, 92², 99, 110, 120,
137, 139, 140, 145, 153², 154,
160², 164, 166², 175², 177,
178, 179², 193², 199, 207,
208, 216, 219, 221, 224, 225²,
226, 232², 234⁴, 237, 240,
242, 243², 245², 246², 363,
364, 369², 388, 390, 391²,
392, 393², 395, 396, 397, 398,
399, 410, 416², 431², 433²,
435, 436, 437², 438, 439²,
442, 443², 445, 436, 448,
452, 454, 453, 459, 460,
462, 467, 470, 471, 475,
476, 483, 487, 489, 495²,
496 (opt), 497, 505, 528,
534², 545, 546, 548, 550,
552, 554², 563², 568, 575²,
580, 581, 584, 586, 600, 603,
610², 611², 612², 613², 616,
617, 619², 621, 624², 627, 637,
638, 643², 646, 647², 648,
649, 650², 652, 654, 657²,
658, 659, 663, 666, 669, 670,
677⁴, 678², 679, 682, 684,
686, 687, 688, 694, 696²,
699, 706², 710, 715, 716,
717², 718, 719, 720, 722,
725, 727, 730, 733², 733,
740², 741, 744, 753, 755,
762, 764, 768, 769, 773²,
780², 781, 786, 791², 796,
799, 802, 803², 804², 805²,
806, 807², 808, 810, 811². —
forn eign 446. — eignarhlutr
770. — eignarbiskup (= eigin-
biskup?) 438, 439, 587. —
eignarmaðr 440, 768. —
eignarskipti 422, 445, 568².
— eignarskiptabréf 422—423.
— eignarumboð 226, 244,
456, 649². — eignarvitni 677,
679², 751.
- Eiker í Noregi 18.
Eilífr Árnason korti erkibiskup
í Niðarósi (1309—1332) 672.
Eilífr Bárðarson lögréttumaðr í
Raumsdalnum í Noregi (1470)
560.
Eilífr Þórðarson í Árnessþingi
(1466) 467.
Eilífsdalr, sjá Ílfsdalr.
Einar í Húnavatnsþingi (c.
1344) 2.
Einar bóndi á Skútustöðum
(1461) 320.
Einar Árnason dalskeggs, Einars-
sonar, bóndi í Djúpadal í
Eyjafirði (1427 og þar eptir,
d. 1471), sýslumaðr Þingey-

- inga (1456) 87, 141^a, 212, 225—226, 312^a.
- Einar Árnason prestur (á Kirkjubóli í Laugadal 1469) 547.
- Einar Bárðarson í Rangárþingi (1465) 455.
- Einar Bárðarson (bróðir Halls, á Snæfellsnesi 1465) 444.
- Einar Benediktsson prestur á Grenjaðarstað (1471 og þar eptir) 445, 466, 480, 482, 507, 602, 606—607, 644.
- Einar Bessason, Sighvatssonar, á Gunnsteinsstöðum (1408 og þar eptir, d. 1427) 26, 27, 174, 175^a.
- Einar Björnsson, hins ríka Dorleifssonar, á Auðkúlu (1468—1472 eða lengr), síðar hirðstjóri 352, 461—462, 499, 500, 502 (opt), 503, 504, 654.
- Einar Brandsson í Borgarfirði (1474) 768.
- Einar Brandsson í Rangárþingi (1475) 803.
- Einar Böðvarsson nyrðra, faðir Helgu (1443—1450) 46.
- Einar Einarsson sýslumaður Barðstrendinga (um 1700) 206, 784.
- Einar Eiríksson í Vatnsfirði (d. 29. Mars 1383) 207—208.
- Einar Eiríksson eystra (1633) 154.
- Einar Erlendsson (Brandssonar) í Miðfelli í Hreppum (1466—1469) 467—468, 526—527, 549—550, 824.
- Einar Erlendsson prestur syðra (á 16. öld) 634.
- Einar Geirmundarson, Herjólfssonar, vestra (1458) 164, 172.
- Einar Gilsson lögmaður (1367—1368) 434.
- Einar Hafliðason officialis og prestur á Breiðabólstað (d. 1393) 1, 341, 342.
- Einar Haldórsson prestur nyrðra (1458; á Ærlæk í Öxarfirði 1475) 167, 799.
- Einar Haldórsson prestur á Torfastöðum í Biskupstungum (um 1438, d. fyrir 1456) 144.
- Einar Hallfríðarson (Hallfréðarson) í Húnavatnsþingi (1456—1464) 135^a, 433.
- Einar Hauksson vestra (1465) 449.
- Einar Höskuldsson prestur á Grenjaðarstað (fyrir 1318) 280.
- Einar Ísleifsson prestur nyrðra og bróðir (1434), síðar ábóti í Munkaþverá 1439 og þar eptir (d. 1487) 87, 89, 90—91, 136—137, 165, 362—363, 379, 396, 419—421, 435, 440—441, 449, 458—460, 467, 471—472, 474—475, 525, 528, 533—534, 541—542, 701, 720, 722—723, 728, 744—745, 755—756.
- Einar Ísleifsson, Þórðarsonar, lögréttumaður á Reykjum 385.
- Einar Jónsson, bróðir Ólafs, í Dalasýslu (1472—1474) 666.
- Einar Jónsson prestur í Hegranessþingi (1432) 8.
- Einar Jónsson í Húnavatnsþingi (1523) 208.

- Einar Jónsson i Hvilft i Öndarfirði (1415—1439) IV, 592.
- Einar Jónsson á Laugabóli i Ísafjarðarsýslu (1473) 714—715.
- Einar Jónsson i Múla i Kollafirði (um 1420—1467) 495—496.
- Einar Jónsson i Norðrþingeyjar-sýslu (1464) 424.
- Einar Jónsson i Siðumúla (fyrir 1472) 674—675².
- Einar Magnússon syðra (1415) III, 766.
- Einar Magnússon á Sólheimum i Sæmundarhlíð (1421—1452, d. fyrir 1475) 54, 92—93, 788.
- Einar Magnússon vestra (1726) 573.
- Einar Magnússon sýslumaðr Strandamanna (1757) 717.
- Einar Markússon á Laugabóli (1460—1461) 210—211, 231—233.
- Einar Oddsson (lögmanns, Ásmundarsonar; syðra 1475) 805.
- Einar Oddsson á Norðr-Reykjum i Reykholtssdal (1463—1473) 400, 709—710.¹⁾
- Einar Ormsson, Loftssonar, staðarhaldari i Reykholti (1459—1463), i Víðidalstungu 1463—1467), siðast bóndi á Hvoli i Hvolhrepp (d. 1470) 180, 182, 349, 399—400, 565², 568,—571, 608—609, 808—809.
- Einar Pálsson i Ísafjarðarsýslu (1460) 206.
- Einar Sigmundsson bóndi á Lundarbreykku (1468—1477) 321.
- Einar Skeggjason i Þingeyjarþingi (1454) 119.
- Einar Sveinsson sýslumaðr i Hegranessþingi (1432) 7—8.
- Einar Sveinsson i Ísafjarðarsýslu (1468) 531.
- Einar Torfason prestur á Stað á Reykjanesi (d. 1698) 573.
- Einar Þórðarson i Miðfirði (um 1280) 335.
- Einar Þórðarson (Gíslasonar frá Haga, bróðir Erlings og Sigurðar) bréfarir Guðmundarrika Arasonar og heimamaðr hans (1424—1446; enn á lífi 1460) 8, 145, 164, 215—217.
- Einar Þórðarson á Snæfellsnesi (1465—1471) 444,¹⁾ 555.¹⁾
- Einar Þorleifsson, Árnasonar, á Auðkúlu, jungkæri og „hirðstjóri norðan og vestan á Íslandi“ (1446; d. 1453²⁾) 22—23, 25, 83, 109, 110², 768.
- Einar Þorsteinsson i Skagafirði og Húnavatnsþingi (1453—1460) 104, 116, 212.
- Einar Þorsteinsson prestur á Hvanneyri i Andakyl (eptir 1470) 588.
- Einarsdóttir: Guðrún, Helga,

¹⁾ Mun vera einn maðr hvortveggja.

²⁾ Gottskálksannáll og ýms yngri rit telja ranglega dánarár Einarar 1473.

¹⁾ Mun alt einn maðr.

- Herdís, Ingibjörg, Kristín, Margrét, Ragnhildr.
- Einarsson: Andrés, Ari, Árni, Arnoddr, Bessi, Björn, Einar, Eiríkr, Eyjólfir, Gísli, Gizur, Guðmundr, Haldór, Hallr, Haukr, Helgi, Höskuldr, Jón, Klængr, Magnús, Marteinn, Nikulás, Oddr, Ólafir, Ormr, Salomon, Sigmundur, Sigurðr, Snorri, Stephán, Stigr, Sverrir, Tumas, Þorfinnr, Þorgils (Gísli), Þorkell, Þorsteinn, Örnólfr.
- Einarstaðir í Reykjadal 178, 280, 283, 359, 396, 415, 416, 448—449, 635, 670—672, 686—688, 822, 823, 824.
- Einbúi í Torfastaðalandi í Biskupstungum 144.
- eindagi 265, 509.
- Eindriði, sjá Indriði.
- eingelskr, sjá England.
- Eingey í Laxá í Suðrþingeyjarþingi 283, 284.
- Eingey á Kollafirði 625—626.
- eingi, eing, eingiteigar 4, 61, 86, 143, 144, 303², 315, 348, 395, 401, 445, 563, 568², 586, 593, 640², 643, 670, 707, 756, 770, 780, 798. Sbr. úteingi.
- Eingibakki í Aðaldal 272.
- Eingibjörg, sjá Ingibjörg.
- Eingihlíð í Langadal 191, 192, 374.
- Eingimundur, sjá Ingimundur.
- Eingimýr Grenjadarstaðar 280.
- Eingines í Aðaldal 272.
- Einhleypingsvað á Lagarfljóti 395.
- einhýsi 653. Sbr. húsakynni.
- einkaverzlunarleyfi 31—33.
- einvígi 68².
- Eiðólfir, sjá Eyjólfir.
- Eirecr, Eirekr, sjá Eiríkr.
- Eiríkr Árnason á Brekkum (1465) 447—448.
- Eiríkr Árnason lögréttumaðr syðra (1474) 756.
- Eiríkr Árnason kirkjuprestr í Skálholti (1464) og prestr vestra (1460—1471) 207, 412, 426, 604.
- Eiríkr Bjarnarson, Þorleifssonar frá Hofi á Hóðaströnd (um 1400) 825, 826, 827.
- Eiríkr Bjarnarson (Bjarnason) í Ísafjarðarsýslu (1467—1469) 475, 537, 542.
- Eiríkr Bjarnarson í Skaptafellsþingi (1473) 697.
- Eiríkr Bjarnason í Rangárþingi (1680) 790.
- Eiríkr Björnsson ráðsmaðr í Björgvin (1455—1469) 134, 551—552, 759.
- Eiríkr Einarsson prestr nyrðra, síðar á Grenjadarstað (1472—1474) 652, 668, 700, 708, 711, 738, 759.
- Eiríkr Jónsson messudjárn á Hólum (1473) 700.
- Eiríkr Jónsson, bónda í Klofa, Ólafssonar (d. 1466) 470.
- Eiríkr Jónsson, bróðir Halls, í Rangárþingi (1471—1472) 639, 655. Sbr. Jón Eiríksson.
- Eiríkr Jónsson prestr syðra (á 15. öld) 412 (nmgr. 5.).
- Eiríkr Kolbjörnsson lögréttumaðr í Raumsdalnum í Noregi (1470) 560.

- Eiríkr Loftsson, Guttormssonar, á Grund í Eyjafirði (1439 og þar eptir, d. í Febr. 1473) 91, 164, 173, 212, 315, 317², 415, 611, 642, 721—722, 725, 806.
- Eiríkr Magnússon prestahatari Noregskonungur (d. 1299) 817.
- Eiríkr Marteinsson á Bjargastöðum í Miðfirði (1449—1452) 28—30, 92.
- Eiríkr njáll(?) (c. 1330—1340) 1.
- Eiríkr Oddason prestur nyrðra (1395) IV, 26.
- Eiríkr (Erich) Ólafsson, norrænn maðr (1459) 190, 191.
- Eiríkr konungur af Pommern 12, 185, 186.
- Eiríkr Sigmundarson prestur nyrðra (1491) 285.
- Eiríkr Stephánsson prestur í Nesi í Aðaldal (um 1483—1486) 273², 396, 670, 700.
- Eiríkr Sumarliðason, Eiríkssonar, faðir Sæmundar ríka í Ási (1491 og þar eptir) 532.
- Eiríkr í Vik út frá Stað í Skagafirði (1408) III, 718; V, 827.
- Eiríkr Þórarinnsson í Suðrþingeyjarþingi (1474) 744.
- Eiríkr Þorgrímsson á Staðarbakka (um 1280; sbr. Bps. I, 595) 335, 336.
- Eiríkr Þorleifsson á Marðarnúpi (1369—1409) 837.
- Eiríkr Þorsteinsson prestur á Stað á Reykjanesi og í Saurbæ í Eyjafirði (d. 1738) 717.
- Eiríksdóttir: Ingibjörg, Ingileif, Margrét, Ragnheiðr.
- Eiríksson: Árni, Bergur, Bjarni, Böðvar, Einar, Guðmundur, Indriði, Jón, Magnús, Sigurður, Sumarliði, Sæmundur, Þorsteinn.
- Eiríksstaðir á Jökulsdal 748—749.
- Eiríksstaðir í Svartárdal 352, 500, 502.
- eirketill 328. Sbr. búsgagn, málmr.
- Ekkjufell í Aðaldal III, 557; V, 272.
- Ekkjufell í Fellum 395.
- ektabörn 151², 152².
- eldaskáli, sjá húsakynni.
- eldi (búpenings) 35, 41², 44.
- elding (= glæta, rífa, gína) 792. [Eptir þessu á að breytast það, sem sagt er í registri III. bindis].
- eldiviðr 194, 195, 196², 197, 198, 226, 358, 405, 420, 435, 460, 580, 707, 776. — eldiviðarstaða 580. — eldiviðar-tak 595.
- Eldjárn Jónsson heyrari á Hólum (1720) 612.
- Eldjárn Stúfsson (Haldórssonar) á Reykjarhóli í Fljótum (1416, d. um 1433) 729, 739.
- Eldjárnsson: Guðlaugr, Jón.
- Eldjárnsstaðir á Bug í Húnavatnsþingi 502.
- Eldjárnsstaðir á Langanesi 277. electus 158, 183². — electio 169.
- Elen Auðunardóttir (um 1470) 608.
- Elizabeth móðir Jóns skírara 352. — Elizabethar líkneski, sjá Zacharias.

Ellendr, Ellindr, sjá Erlendr.
 Elliðaeý í Vestmannaeyjum 792.
 Ellingr, sjá Erlingr.
 elztu menn 335, 336.
 embætti 17, 215². — guðlegt
 embætti 731, 734. — embættismenn 16³, 17⁶, 21, 32, 70⁴, 71, 158, 159.
 endimörk 266.
 Eneas cardinalis Seneusis (1457) 157.
 Engellant, sjá England.
 Engilbert Stephánsson norrænn maðr (1455) 134.
 England (Anglia, Britannia, Englendingar, enskir menn, Englischen, Englands konungar, ensk verzlán, enskir kaupmenn) 10—11, 21, 23—24, 31—33, 67, 72—73, 142, 171, 453, 497—498, 499, 571, 695. — ensk áklæði 104, 311, 328, 547. — ensk líkaáklæði 265. — enskt gull 103. — ensk skip 499². — enskr sloppr 311. — enskir menn vagnir í Grindavík (fyrir 1470) 571.
 Enni á Höfðaströnd 37, 43.
 Enni = Ólafsvíkrenni 500.
 Enni í Viðvfkrsveit 36, 42.
 epiphania domini 458, 716.
 episcopus (sbr. biskup) 19², 79, 170, 171, 183, 203¹, 204, 375, 737. — episcopatus 19, 20. — episcopocidium 736, 777. — episcopalis residencia 662.
 eptirflutningar 756.
 eptirkæra (sbr. kæra) 652.
 equus, sjá hestr.
 Erasmus biskup píslarvottr hinn

helgi 633. — Erasmusblað 633.
 erfð, erfðir 8, 23, 74, 153, 154, 175, 213, 216, 221, 225, 307, 364, 369, 418, 433, 443, 496, 499, 500, 515, 552, 575, 581, 624², 626, 647, 657, 671, 710, 717, 728, 730, 768, 788, 791, 809. — erfðaeign, erfðagóz 22, 23, 477, 651, 657. — erfðahluti 74. — erfðapeningar 215. — erfðatal 423. Sjá jafnaðarerfðir.
 erfingi (sbr. arfi) 8, 82², 83, 90, 122, 132, 140, 151, 152, 156, 160, 175, 179², 181², 184², 193², 207, 210², 217², 220, 224², 233, 234, 285, 297, 363, 371, 374, 379, 383², 388², 389, 416², 421, 433, 448², 449, 459, 462², 469², 474, 476, 477, 487², 490, 504, 525, 531, 570, 571, 586², 600, 603, 619, 621², 626, 638, 641², 643, 651, 652², 654², 657, 659, 702, 728, 747, 765², 781, 794, 806, 811², 815.
 Erich, sjá Eiríkr.
 Erico, sjá Eiríkr.
 Ericus, sjá Eiríkr.
 erkibiskup 16, 47, 55, 57 (opt), 58², 67, 95, 96³, 117, 158, 173, 202, 236, 295, 606, 614², 754. — erkibiskupadómr 57, 58², 117. — erkibiskupaskonung 55. — erkibiskupsæti, erkistóll 56, 411, 413². — erkibiskupstign 57.
 Erlendr Brandsson í Hrepphólum (1444), sýslumaðr Árnes-

- inga í umboði Björns Þorleifs-sonar (1459) 185, 187—188.
- Erlendr Broddason djákn og prestur á Munkaþverá (1468—1474) 527, 744—745.
- Erlendr Erlendsson, Narfasonar frá Teigi, bóndi á Hlíðar-enda í Fljótshlíð (1470 og þar eptir), sýslumaðr í Rang-árþingi (1471 og leingi síðan; enn á lífi 1495) 570, 636—642, 655—656, 794, 802—806.
- Erlendr Filippusson af Losnu, féhirðir í Björgvin (d. 1407) 3.
- Erlendr Gunnarsson prestur í Hjarðarholti í Laxárdal (1463—1464) 427—429.
- Erlendr Gunnlaugsson (Erlends-sonar) í Suðrþingeyjarþingi (1462—1467) 362, 391, 506.¹⁾
- Erlendr Jónsson á Hvoli (1708) 494.
- Erlendr Narfason (Vigfússonar) í Teigi í Fljótshlíð (d. fyrir 1458) 176.
- Erlendr Ólafsson sýslumaðr Ís-firðinga 70, 542.
- Erlendr sveinaformaðr á Torfa-stöðum í Biskupstungum (fyrir 1456) 144 (= Erlendr Brands-son eða Narfason?).
- Erlendsdóttir: Brigit(?), Hal-ðóra, Ingvildr.
- Erlendsson: Einar, Erlendr, Gunnar, Hallr, Magnús, Ólafr,
- Sæmundr, Sölmundr, Þórar-inn, Þórðr.
- erligr maðr, sjá ærligr maðr.
- Erlingr Jónsson, Erlingssonar, sveinn Jóns dans (1474) 772—773.
- Erlingr Þórðarson, Gislasonar frá Haga, bróðir Einars og Sigurðar, bóndi undir Múla á Skálmarnesi (1439—1460) 172, 218—219, 592.
- Erlingsson: Anonder, Helgi, Jón, Sigurðr, Þórðr.
- ermaklæði, sjá klæðnaðr.
- Erringafönn á Lambatungum 335.
- Eskiey Grenjaðarstaðar 280.
- Eskiholt á Landi 455.
- Eskihólmr í Lóni 511.
- Eskil (Áskell) erkibiskup í Niðarósi (1404—1429) IV, 740, 760.
- Espihóll í Eyjafirði 303, 651, 786, 787. Sjá Stórhóll.
- Ester (Hester) 413.
- Estonia 147.
- euangelium 79.
- Eufemiasaga 289.
- Eugeniasaga 290.
- Eustachius hinn helgi: Eusstake saga 289.
- Evert Ferwer kaupmaðr (1434) 9.
- Evert Surker, norrænn kaup- maðr (1459) 190, 191.
- exaltacio crucis, sjá crux.
- excommunicacio 19, 736, 737.
- exorcistatus 661.
- Ex quo sancta est 415.
- ey, eyjar 120, 338, 366, 367, 485, 500e, 591, 593, 792, 810e. Sbr. úteyjar.

¹⁾ Mun alt einn maðr; hefir farið norðan með Magnúsi á Draflastöð- um, er hann fékk Sigríðar úr Ögri (1467).

- Ey í Laxárdal í Þingeyjarþingi 280.
- Ey á Skagaströnd 344, 354.
- Eydalir í Breiðdal (Heydalir) 154, 634, 808.
- Eyðey 746, sjá Æðey.
- Eyði (Eiði) í Seyðisfirði vestra 223.
- eyðijarðir, eyðikot 36, 37, 40, 67, 161², 317, 348, 400, 783.
- Eyhildarholt í Hegræsi 42.
- Eygjafjörðr, sjá Eyjafjörðr.
- Eyjadalssá (Eyjardalssá) í Bárðardal 321, 359.
- Eyjafjöll (Eyjafjöld, Fjöll) í Rangárþingi 86, 122, 156, 516, 517, 724, 725, 752, 802, 803, 804, 805, 806.
- Eyjafjörðr 34, 87, 89, 91, 141, 212, 213, 225, 235, 255, 268, 303, 307, 309, 359, 362, 364, 366, 367, 372, 379, 396, 416, 419, 424, 425, 432, 433, 441, 454, 466, 467, 471, 475, 511, 514, 534, 542, 572, 573, 584, 610, 611², 612, 618, 625, 628, 629, 644, 645, 651, 671, 672, 686, 688, 694, 721, 724, 725, 745, 754, 755, 787. — Eyjafjarðará 315.
- Eyjar í Kjós 636.
- Eyjardalssá, sjá Eyjadalssá.
- Eyjarreki í Þingeyjarþingi 283.
- Eyjarsandr (Húseyjarsandr) í Austfjörðum 630.
- Eyjólfr Andrésson (bróðir Teits) á Mælifellsá í Skagafirði (1467—1468) 481—482.
- Eyjólfr Arnfinnsson, hirðstjóra Þorsteinssonar, bóndi á Grýtu-
bakka (1433—1441) og síðan á Urðum (1441—1472; d. í Nesi í Höfðahverfi um vorið 1476) 87, 251, 259, 266, 392—394, 477—478, 505², 539—540, 718—720, 787.
- Eyjólfr Björnsson (1680) 790.
- Eyjólfr Björnsson (1711) 460.
- Eyjólfr Brandsson kórsbróðir í Niðarósi (visitator á Íslandi 1357—1358) 445.
- Eyjólfr Bøðvarsson, Finnssonar, nyrðra, mágr séra Þorkels Guðbjartssonar (1465—1473) 454, 540—541, 724.
- Eyjólfr Einarsson, Árnasonar dalskeggs, bóndi í Møðrufelli (1471 og þar eptir), síðar lögmaðr 312, 653, 790.
- Eyjólfr Fúsason, sjá Eyjólfr Vigfússon.
- Eyjólfr Guðmundarson vestra (1451—1465) 88, 449.
- Eyjólfr Gunnarsson (Nikulássonar, bróðir Nikulásar) lázari, lögréttumaðr eystra, síðar sýslumaðr í Skaptafellsþingi (1469 og þar eptir) 546, 655—656, 697, 733—734².
- Eyjólfr Haldórsson mókollr í Haukadal í Dýrafirði, mágr Þorsteins Haldórssonar á Brjánslæk (um 1420) 496².
- Eyjólfr [Hallason, bróðir Jóns? (1459)] 190.
- Eyjólfr Helgason lögréttumaðr (1474) 756.
- Eyjólfr Hjaltason lögréttumaðr syðra (1474) 756.
- Eyjólfr Jónsson í Árnessþingi (1471) 618.
- Eyjólfr Jónsson í Mýdal í Kjós (um 1430) 516.

- Eyjólfr Jónsson (bróðir Jóns í Máfahlöð; 1467) 487—489.
- Eyjólfr Jónsson prestur á Völlum í Svarfaðardal (d. 1745) 124, 131, 189, 229, 396, 636, 686.
- Eyjólfr Magnússon mókollrhinn eldri, frá Bæ í Borgarfirði, bróðir Jóns prests, bóndi á Hóli í Bildudal (1434—1469) 30, 205—206, 239, 379—380, 555.
- Eyjólfr Ólafsson í Húnavatnsþingi (1472) 664.
- Eyjólfr prestur á Staðarbakka (c. 1315—1320) 336².
- Eyjólfr Teitsson lögmanns Guunlaugssonar, eystra og nyrðra (1457—1476) 150, 397, 815—816.
- Eyjólfr Vigfússon (Fúsason; 1474) 515, 733—734.
- Eyjólfsdóttir: Dýrfinna, Ingibjörg, Margrét.
- Eyjólfshólmur í Svarfaðardal 261.
- Eyjólfsson: Arnfinnr, Böðvar, Guðmundr, Gunnar, Ívar, Jón, Magnús, Oddr, Ólafr, Sig-hvatr, Sigmundur, Þorbjörn, Þórðr, Þorsteinn, Ögmundur, Örnólfr.
- Eyktarmýrar á Jökulsdal 128.
- Eymundur Jónsson á Tjörneshöfði (1471) 616, 617.
- Eynar, sjá Einar.
- Eynwolt Everdes, þýzkr maðr (d. 1433) 8—9.
- Eyrará í Austfjörðum 630.
- Eyrbakki í Árnessþingi 451, 455, 463, 618—619.
- Eyrdalur í Ísafjarðarsýslu 162², 748.
- Eyrrahöfði á Tjörneshöfði 306.
- Eyrrarland í Eyjafirði 255, 303, 364, 365, 366, 367, 423, 424, 432—434, 458, 466, 670, 671, 755, 824.
- Eyrrarsík í Viðidal 347.
- Eyrrarstúfr í Hvalvatnsfirði 267.
- Eyrrarsveit á Snæfellsnesi 548, 550, 585—586.
- Eyrrarteigr í Skriðdal 451, 453.
- Eyrekr, sjá Eiríkr.
- eyri (Eyri?) á Sléttu 278.
- Eyri í Álptafirði (Geirróðareyri, Narfaeyri) 512—513, 667.
- Eyri í Arnarfirði, sjá Hrafnseyri.
- Eyri í Bildudal 206.
- Eyri í Bitru (Óspakseyri) 240—241, 493.
- Eyri í Borgarfirði austr 630.
- Eyri í Eyrrarsveit (Hallbjarnareyri) 548, 550, 585.
- Eyri á Flateyjarðal 270.
- Eyri, sjá Gamlaeyri.
- Eyri í Hvalvatnsfirði 306.
- Eyri í Ingólfsfirði 219.
- Eyri í Mjóafirði vestra 280.
- Eyri (líklega í Mosvallahreppi í Ísafjarðarsýslu) 502.
- Eyri (í Reykjarfjarðahreppi í Ísafjarðarsýslu) 502.
- Eyri í Seyðisfirði vestra 222—223, 557—559, 636, 748.
- Eyri í Skutilsfirði 210, 232, 772, 782.
- Eyri í Tálknafirði (Eysteinsseyri) 179, 216, 219.
- Eyri í Öfundarfirði 216, 219, 580.
- eyrir silfrs fyrir hundrað 225.
- eyristollar 100, 101.
- Eyrikr, Eyríkr, sjá Eiríkr.

- Eysteinn Ásgrímsson bróðir í Veri 45.
- Eysteinn Pétursson á Barðaströnd (1465) 442.
- Eysteinseyri, sjá Eyri í Tákfirði.
- Eysteinnsson: Sigmundur.
- Eystrafjót, sjá Fljót hið eystra.
- Eystraraufarfell, sjá Raufarfell.
- Eystridalir, sjá Dalir.
- Eystriskógr, sjá Skógr.
- Eystrivellir, sjá Vellir.
- Eyúlfr, sjá Eyjólfur.
- Eyvindará á Flateyjarðalsheiði 267.
- Eyvindardalur í Suðrmúlasýslu 630.
- Eyvindarlækr í Aðaldal 283.
- Eyvindarson: Eyvindr, Páll.
- Eyvindarstaðir í Blöndudal 109—110, 116—117, 352, 433—434, 514—515, 612. — Eyvindarstaðaheiði (-afrétt) 433—434.
- Eyvindr Eyvindarson á Hreiðarsstöðum í Svarfaðardal (1461—1473) 454, 610, 611, 718—719.
- Eyvindr Ljótsson (Liodzson) vestra (1448) 25.
- Eyvindr Thómasson (Thumason, Tumason) í Húnavatnsþingi (1460), vestra (1471), lögréttumaðr í Rangárþingi (1474—1475) 209, 601², 756, 803, 805.¹⁾
- Eyxnadal, sjá Öxnadal.
- Fabianus et Sebastianus 158, 288. — Fabiani et Sebastiani dagr 158. — Fabiani et Sebastiani saga á norrænu 288.
- fadderscap 159.
- faðir andlegr, heilagur (heilagir feðr), virðulegr 26, 28, 50, 58⁴, 66, 86, 128, 158², 167, 173, 175, 215², 221, 227, 365, 366, 367, 397, 420, 426, 436, 507, 513, 531, 602, 606, 644, 671, 676, 708, 738.
- Fagrabrekka í Rangárþingi 794.
- Fagrahlíð í Eyjafirði 262.
- Fagranes á Langanesi 364.
- Fagranes við Mývatn 533.
- Fagranes á Reykjaströnd 106, 330—331, 361, 726.
- Fagranes í Öxnadal 295.
- Fagribær í Höfðahverfi 286.
- Fagridalur í Breiðdal 87, 570, 630.
- Fagridalur í Vopnafirði 364.
- Fagriskógr á Árskógarströnd 285.
- íaldr (á bréfi) 59², 461, 799.
- Fallendastaðir (Fallandastaðir) í Hrutafirði 339.
- falsan bréfa, falsbréf 461—462, 543, 544, 545, 577², 578 (opt), 611, 654, 709², 718, 798², 799, 804, 807.
- famulus 76.
- fang af dauðum hvölum 264.
- fangan, fangelsan 132, 640, 644², 655². — fangelsi 21. — fangi 488, 489, 656. Sjá fengselstoorn.
- fañgæzla(?) 460.
- fardagr, fardagar 14, 27², 31,

¹⁾ Virðist alt vera einn maðr.

- 80°, 88°, 92, 126, 137, 155, 188, 220, 226, 234, 240, 245°, 264, 362, 379°, 393, 395, 406, 416, 417°, 426, 428°, 429, 431, 438°, 449, 452, 465, 481, 509, 514, 531, 541, 542, 549°, 551°, 553°, 563, 564°, 586°, 600, 603, 620°, 635, 639, 673, 679, 685, 692, 699, 704°, 733, 741, 746, 777, 787, 806. — fardagavika 141, 446, 666.
- farmr 9, 756.
- farnaðr 470.
- farvegr (ár) 347°, 348.
- Fáskrúðr í Hvammssveit 595.
- Fáskrúðsfjörðr í Austfjörðum 154, 155.
- fasta, fastan 258, 275, 516, 590. — föstudagr 8, 13, 14, 29, 46, 60, 74, 82, 83, 93, 94, 97, 101, 106, 109, 111, 125, 135, 141, 150, 172, 180, 181, 219, 227, 236, 240, 246, 260, 362, 377, 382°, 387, 388, 391, 392°, 393, 414, 415°, 424, 436, 447, 451, 464, 484, 486, 488, 503, 507, 509, 514, 517, 531, 539, 551, 566, 605, 612°, 615, 623°, 627, 635, 644, 645, 646, 655, 657, 658, 665°, 676, 680, 688, 691, 698, 707, 708, 718, 730, 738, 742, 758, 779, 782, 788, 789, 800°, 809, 812, 815. — föstudagr í fardögum 746. — föstudagrinu langi 101. — föstugangr, föstungangr 44, 247, 689°. — föstumatr 749. — föstutiðir 265.
- fastaeign, fasteign, fast fé, fast góz, fastir peningar 1, 70, 86, 206, 229, 240°, 250, 260, 320, 369, 379°, 393, 445, 499, 502°, 510, 561°, 575, 626, 641, 647, 648, 657, 677, 710°, 721, 729, 730, 738, 751, 778, 809.
- fastnan (konu) 224. Sbr. festing.
- fat (ilát), sjá búsgagn.
- fata, sjá búsgagn.
- fatabúr, sjá húsakynni.
- fátækir menn 179, 569, 588, 632°. — fátækir frændr 348.
- Faxadalr, selstöð frá Bæ í Borgarfirði 402.
- Faxakelda í Eyjafirði 225.
- Faxalækr í Vestrhópi 68.
- fé, fémunir, fjármunir 64°, 66, 77, 83, 109, 205, 206, 240, 265, 274, 373, 402, 446, 582, 586, 627, 639, 640°, 643, 647, 687, 747. — fjárafli 215. — fjárhald (fénaðr) 336. — fjárhaldsmaðr 639°, 641. — fjárskipti, féskipti 3, 23, 164, 423, 490. — fjártekt 488. — fjárumskipti 686, 687, 688°. — fjárupptekt 113, 115, 489. — fégjafir 505. — féhirðir 113, 114, 115, 116. — féhirðsla 61, 113, 115. — fékaup 372, 509. — fémissir 490. — fésekt, fjársekt 426, 731°, 735. — févöxtr 454, 505.
- Februarius 24, 375, 382°, 386°.
- Feitsdalr (nú Feigsdalr) í Barðastrandarsýslu 216; 502.
- félag: félagsbréf 646—647.
- feldr, sjá skinn.

- Felicitas virgo (festum ejus 23. Nón.) 349.
- feligheit 173. — feligr dagr 132, 173, 184, 530.
- Felix Þórarinnsson í Kjalarnessþingi (1475—1483) 800—801.
- Fell hið ytra (Ytrafell) á Fellsströnd 581, 582.
- Fell í Kinn 357.
- Fell í Kollafirði í Strandasýslu 216, 217, 372, 573, 646, 647, 705, 716, 717, 718, 784, 796—797.
- Fell í Ljósavatnshreppi í Þingeyjarþingi 40.
- Fell í Sléttahlíð 251, 252—253, 355, 360, 733.
- Fell(in) í Fljótsdalshéraði 394, 395.
- Fellsendi í Döllum 713.
- Fellshverfi í Hornafirði 510—511.
- Fellsströnd í Dalasýslu 88, 585, 593. Sjá Meðalfellsströnd.
- Fellt 733, sjá Fell.
- fengselstoorn 133.
- ferð 641, 703². — ferð prests 509.
- feria 20, 103, 152², 382. — feria tertia (þriðjudagr) 309. — feria sexta (föstudagr) 371, 382, 384, 386, 735.
- ferjan (til Noregs) 131, 132, 184², 529, 530.
- Feroeoe, sjá Færeyjar.
- festing (konu) 141, 454, 505, 533², 610. — festingarbréf 532—533. — festingardagr 372, 415, 612. — festingavottr 87, 373, 506. — festarmál 609.
- festum, festa sanctorum 412. — festum Augustini episcopi et confessoris, Agnetæ virginis, Ambrosii episcopi, Andreæ apostoli, Barnabe, Barbaræ, Bartholomei, Basilii episcopi, Benedicti, Bertini, Blasii, Bonifacii, Brigidæ viduæ, Botulphi, Cathedræ Petri, Chutberti, Cholumbani, Corporis Christi, Crucis, Dionysii, Divisionis apostolorum, Dunstani, Egidii, Exaltacionis Crucis, Felicitatis, Fidei, Firmini, Gregorii, Germani, Hugberti(?), Invencionis Crucis, Jacobi, Johannis ante portam latinam, Johannis baptistæ, Johannis Beuerlacenis, Johannis Holensis, Julianæ, Laurentii, Lucie, Lucæ, Margarethæ, Marci, Mariæ, Mariæ Magdalensæ, Martini, Mathei, Matthiæ, Mauricii, Michaelis, Morici, Nicolai, Olavi, Petri, Petri et Pauli, Petronellæ, Philippi, Prothi & Jacincti, Reliquiarum, Remigii, Scolasticæ, Septem fratrum, Thomæ, Thorlaci, Tiburcii et Valeriani, Timotei, Transfiguracionis domini, Translacionis Cuthberti, Urbani, Valentini, Valeriani, Vincencii, Visitacionis Mariæ, Vitalis.
- Feyskjalækur í Steingrimsfirði 717.
- ffredagr 477, 651.
- Fides mær píslarvottr 285, 723.

- Fidesdagur (festum) 285, 717, 727, 744, 749, 756, 759, 723, 766, 778, 781, 789, 801, 810.
- Field, sjá Fjöll.
- Fiell, sjá Fjall.
- Fifilsgerði í Eyjafirði 303.
- Fiflholt í Landeyjum 804, 805.
- Fifustaðir í Barðastrandarsýslu 5.
- Filippus Guttormsson („Orms-son“), bróðir Árna, í Ási í Vatnsdal, sveinn Björns Þorleifssonar og umboðsmaðr um hrið yfir Vatnsfjarðareiguum (1433—1467; mun dáinn fyrir 1469) 8, 49, 504, 537^{2,4}.
- Filippus Ormsson, sjá Filippus Gottormsson.
- Filippus Sigurðarson, Þórðarsonar (fæddr 1408), sveinn Guðmundar Arasonar (1432—1446), lögréttumaðr og bóndi í Haga á Barðaströnd (1448—1473 eða leingr) 50—51, 159, 185, 197, 198—199², 205, 239, 380, 487, 499, 667.
- Filippus & Jacobus, sjá Philippus.
- Filipus, sjá Filippus.
- Filippusson: Erlendr, Gisli, Helgi, Loptr, Ólafr.
- Filpus, sjá Filippus.
- fimundeild (hvalskipta) 345, 350.
- fimmtidagr, fimtudagr 28, 48, 49, 75, 77, 88, 90, 98², 116, 122, 155, 172, 174, 176, 205, 207, 208, 209, 213, 222, 228, 235, 265, 307, 388, 396, 398, 440, 450, 451, 455, 456, 458, 466, 470, 507, 541, 550, 611, 613, 652, 668, 686, 694, 699, 710,
- 717, 727, 744, 749, 756, 759, 766, 778, 781, 789, 801, 810.
- Finnastaðir í Eyjafirði 314.
- Finnbjörn Jónsson kirkjuhaldari á Valþjófsstað (1457—1465) 153, 363—364, 452, 632, 634.
- Finnbogadóttir: Guðlaug, Margrét, Þórunn.
- Finnbogason: Jón, Steinn, Þorgils.
- Finnbogi Ásbjarnarson í Húnavatnsþingi (1456) 135³—136.
- Finnbogi Jónsson, prests á Grenjaðarstað Pálssonar, hinn Mariulausi, bóndi á Valþjófsstöðum í Gnúpásveit, á Grenjaðarstað og á Ási í Kelduhverfi, síðar lögmadr (1459—1475 og úr því) 285, 410, 445, 464—465, 509—510 (opt), 525—526, 616—618, 665—666, 690—691, 752, 760—763, 764—765, 793—794, 807—808.
- Finnmörk (Fíndmark) 72, 73, 453.
- Finnr Gamlaason (Marteinssonar) á Mó í Fljótum (1416 og þar eptir, d. fyrir 1469) 540².
- Finnr Jónsson biskup í Skálholti 6, 63, 411, 660, 672.
- Finnr Magnússon prestur á Skúmstöðum (um 1472 og síðar) 688, 790, 797—798, 799.
- Finnr Magnússon leyndarskjálavörðr (d. 1847) 215, 218, 240, 357, 358, 386.
- Finnr Þétrsson, Finnssonar (Laga-Finnr, Akra-Finnr) lögréttumaðr vestra (1461—1471

⁴) Er alt án efa sami maðr.

- og síðar) 243, 389—387, 483, 487, 516.
- Finnsdóttir: Helga.
- Finnsón: Arnór, Böðvar, Gíslí, Hallr, Hannes, Pétur, Teitur, Vilhjálmur, Þorvaldur.
- Finnsstaðir í Kinn 40, 298.
- Finnsstaðir á Skagaströnd 345, 350.
- Finnsteigr á Grenjaðarstað 280.
- Firminus hinn helgi (festum ejus) 339.
- Firufjörðr, sjá Furufjörðr.
- fiskr, fiskar 322, 535, 537, 538, 563², 569, 570², 813. — blautir fiskar 814. — harðir fiskar 814. — skarpir fiskar 714. — fiskileyfi 23. — fiskilækr (Fiskilækr?) 277. — fiskareki 278. — fiskiróðr 322, 535, 537, 538², 578, 692. — fiskatollar, fiskitollar 257, 264, 322, 542, 545, 691, 692². — fiskitollaver 545. — fiskaveiðr, fiskveiði 24, 262, 323, 335, 409, 562, 563, 792. — fiskver 262, 280. — fiskavætt 37⁴, 38 (opt), 39⁵, 41².
- fiskr (verðaura) 504².
- Fitjar í Viðidal 348, 824. — Fitjaá 347.
- fjall (fjallsbrún, fjallsendi, fjalls-
hlíð) 4², 119, 120, 279, 322, 323, 332, 338, 348, 372, 410, 443, 462, 516, 521, 674, 697, 714, 715², 717, 739, 740, 755, 769. — milli (til) fjalls og fjöru 210, 462. — fjalltollr 434.
- Fjall í Aðaldal 283.
- Fjall í Hjaltadal 37.
- Fjall = Vatnsnessfjall 647.
- Fjall: undir Fjalli á Síðu 697.
- Fjallsel í Norðrímúlasýslu 395.
- Fjalsson: Gunnar.
- fjara (sbr. fjall) 54, 163, 223, 324, 500, 511, 591, 634², 659, 674, 685, 694, 717, 792, 798. — fjörufar, fjöruifar 463, 619². — fjörugæði 85, 322. — fjörugögn 262, 322.
- Fjarðarbotn í Fjörðum 264.
- Fjarðarhorn í Barðastrandarsýslu 219.
- Fjarðarhorn við Hrutafjörð 339.
- Fjarðarhorn hvorttveggja í Kollafirði á Ströndum 216, 373.
- fjórar vikur 358.
- fjórðungur 215, 456. — fjórðungsgjöf 30, 131, 172, 246, 325, 373, 506, 552, 561, 581, 647, 791. — fjórðungskirkja 354⁴, 420.
- fjórðungur (vikt = 10 pund) 137. — fjórðungsketill 322. — fjórðungsostr 594. — fjórðungspottr 557.
- fjórmenningur, fjórmenningsskyldleiki 243, 609. — fjórmenningssmeiðugur (-frændsemis-spell) 608, 622. Sbr. frændsemi.
- fjós, sjá húsaskipan. — fjóslækr 211.
- Fjós í Fljótum 38.
- Fjósatunga í Fnjóskadal 554⁴ 744.
- fjögra marka kirkja 491.
- fjöl (fjalir) 558.
- Fjöll = Eyjafjöll 86.
- Fjöll í Kelduhverfi 39, 279.
- fjörðr 257, 501, 511², 569.

- Fjörðr á Skálmarnesi 592.
 Flackafflick (bók) 307.
 flag 81.
 Flandr: altarisklæði af Flandr 308.
 Flatasker fyrir Barðaströnd 593.
 Flatasandr í Hornafirði 120.
 Flatatunga í Skagafirði 162, 209, 292, 324, 765, 771, 801.
 flatbytna, sjá búsgagn.
 flatbytnubátr, sjá skip.
 Flatey á Breiðafirði 151, 218, 219, 336, 337, 500, 523, 709, 717, 819.
 Flatey fyrir Flateyjardal 755.—
 Flateyjardalr 270, 303, 610, 611, 612. — Flateyjardals-
 heiði 266, 267, 610, 611, 612, 694.
 Flatnefsstaðir á Vatnsnesi 341, 659—660, 673—674.
 Flautafell í Distilsfirði 281.
 Flekkudalr í Kjós 800.
 flesjar 634.
 fljót 143, 520².
 Fljót hið eystra í Biskupstungum 144.
 Fljót hið ytra í Biskupstungum 143.
 Fljót = Lagarfljót 395.
 Fljót = Markarfljót eða Affall(?) 223.
 Fljót á Hornströndum 163.
 Fljót = Skjálfandaflljót 280, 283, 298, 463, 780. — Fljót-
 ós 298.— Fljótssandr 283, 298.
 Fljót(in) í Hegranessþingi 38, 53, 54, 116, 117, 254, 255, 256, 422, 423, 454, 520—521, 540, 541, 576, 613, 625, 626, 627, 681, 682, 723, 724, 729, 737, 738, 742, 745, 759, 760.
 — Fljótaumboð Hólastóls 38.
 fljótaskript 608.
 Fljótsdalr(inn) í Austfjörðum 87, 154, 472, 570, 632, 763, 764.
 — Fljótsdalshérað 363, 394, 395, 446, 447, 452, 634.
 Fljótsgata í Biskupstungum 143.
 Fljótshlíð(in) í Rangárþingi 6, 151, 175, 572, 656, 797, 802, 805.
 Fljótslækr í Biskupstungum 143², 144². — Fljótslækjarós 144.
 Fljózdalr, sjá Fljótsdalr.
 flóð (sjáar) 694.
 flóð (Flóð²) 223.
 flói 335².
 Flói(nu) í Árnessþingi 387, 388, 426, 467, 468, 583, 584, 731, 734, 824.
 Flókadalr í Borgarfirði 401.
 Flókatjörn í Biskupstungum 143, 144.
 Flókavallargnipa á Reykjanesi vestra 591.
 flokkur manna 65, 563.
 flugumenn 640.
 Flugumýri í Blönduhlíð 360, 465—466, 525—526, 676, 680, 708, 709, 766, 767, 775, 777, 812.
 flutning (hvals) 256, 262, 263 (opt), 264, 267, 271³, 273, 274², 278², 280⁵, 281 (opt), 283 (opt), 284², 304⁷, 305⁵, 306 (opt), 322, 341⁴, 441², 630, 634³. — flutningshvalr, sjá hvalr.
 flytjandi eyrir 320, 330.
 Flæðar (eingi) 780. Sbr. Nýgræði.

- Flæðar(uar) í Svarfaðardal 539.
flæði 539.
- Fnjóskadalr, sjá Fnjóskadalr.
- Fnjóskadalr (Hnjóskadalr) í
Dingeyjarþingi 119, 263, 298,
303, 313, 318, 351, 418, 505,
506, 533, 553—555, 610, 611,
612, 635, 744, 786, 787. —
Fnjóská (Hnjóská) 120, 298,
755.
- föðr (búfjár) 599.
- foedera 148, 149, 497.
- fógeti 16¹, 17², 21, 32, 33, 70,
71, 113, 115, 133, 498, 499,
543.
- Folaldareitr í Öxnadal 295.
- forbaðstofa, sjá húsakynni.
- forboð 47⁴, 48², 49², 77, 183²,
214, 464, 465², 545, 587, 590,
609, 614², 713, 734, 735,
771². — hæsta forboð 753. —
forboðsbref 726.
- forbrot 615.
- forehöö 43².
- forgyltr, sjá gull, málmr.
- forisfactura 72, 73.
- forléning 202².
- forn: til forna 283, 339, 383. —
forngrípir 249. — forn lög-
rétt 348. — forn skyld 324.
- Fornamörk á Landi 795. Sjá
Mörk.
- Fornastaðir í Fnjóskadal 40.
- Fornastiós á Sléttu 305.
- Fornavör (Vör hin forna) á
Skaga norðr 292, 323, 324,
344, 345, 350.
- Fornhagi í Hörgárdal 291.
- Forniós á Sléttu 305.
- forræði: frjálst forræði 616,
619, 638, 654, 716, 804, 806,
811.
- Fors, sjá Foss.
- forsagnarvottr 155.
- forsvar 437, 621. — forsvars-
maðr 816.
- fortakseiðr 29.
- forvaði 5, 274.
- forþrot 438, 603, 771.
- foss 347, 395².
- Foss í Vestrhópi 85, 341.
- Fossá á Barðaströnd 219, 769.
- Fossá á Skagaströnd 344, 356.
- Fossar í Andakil 562—563.
- Fossdalr í Fjörðum 263.
- Fossdalr í Svartárdal 358.
- Fossfjörðr í Barðastrandarsýslu
502.
- fóstr 751.
- Fótaskinn í Aðaldal 283.
- Fótr í Seyðisfirði vestra 162,
163².
- Frakkland, Frakkar (Francar)
24, 147, 149.
- framsæri, framsærsla 153², 246,
369, 443, 459, 471, 643, 696,
751, 789, 790.
- Francar, sjá Frakkland.
- Franciscus hinn helgi 343.
- frater (munkr) 168, 169, 170²,
171², 523, 524².
- Freysivíkurbakki í Miðfirði 338,
fríbréf 71.
- frídbrytaræ 133².
- fríðendi 280².
- fríðhelgir menn 757.
- fríðlagt fé 406.
- fríðlausir menn 18, 67.
- fríðleiki fjár, fríðvirt fé,
fríðir peningar, fríð kúgildi,

- fríð hundruð 35, 80, 83, 86,
89, 90, 122, 155, 172, 178,
181^a, 207, 212, 223, 229, 234,
240^a, 250, 251^a, 260, 262,
265^a, 268^a, 269, 272, 274,
275^a, 278, 283, 291, 294, 295,
318, 363, 369, 373, 374, 377,
378^a, 379^a, 388, 392, 397,
420, 422, 429^a, 443, 450, 453,
468, 488, 489^a, 499, 510, 521,
536, 540, 575, 589, 592, 593,
600, 603, 619, 624, 625^a, 635,
645, 647, 657, 658, 666, 685,
686, 692, 702, 710, 712, 721,
743, 750, 751, 758, 761, 763,
771, 781, 788, 789, 800.
- fríðómr 470.
- fríðr 133^a, 134, 181^a, 205^a, 470,
640.
- fríheit 63, 151, 152, 159, 173,
183, 771.
- frilla 607. — frillulífi, frillu-
lífarni 158, 622.
- Frisland (Vriesland) 23—24,
126, 127. Sbr. Vestfríslanð.
- frjádagr (sbr. föstudagr, feria
sexta) 48, 137, 421.
- frjálsir menn 21^a, 66, 459.
- frjóvir menn (= fullorðnir menn?
sbr. DI, II, 444) 264.
- Fróðastaðir í Hvitársíðu 674,
. 675.
- Frostastaðir í Blönduhlíð 36, 42.
frá 192, 193^a, 227.
- frumbréf 26—27, 27—28, 33—
34, 49—50, 51, 53—54, 54—
55, 74, 80, 82—83, 83, 86,
87—88, 89, 91, 93, 94—95,
98—99, 103, 104—105, 105
—106, 106—107, 107—108,
108, 116—117, 119—120, 122,
125—126, 129—130, 130—
131, 136—137, 137—138,
141, 145, 145—146, 146—147,
152—153, 155—156, 156—
157, 159—160, 164, 167—168,
171—172, 174—175, 177—
178, 192—193, 193—194,
200—201, 204—205, 210—
211, 213—214, 219—220,
221—222, 225—226, 226—
227, 227—228, 228, 228—
229, 231—233, 233—234,
236—237, 240—241, 241—
242, 245—246, 247—257,
362, 362—363, 366—367,
367—368, 368—369, 369—
370, 371—372, 372—373,
374, 378—379, 380, 381,
387—388, 388—390, 390—
391, 391—392, 392, 392—
394, 397, 398—399, 409—
410, 410—411, 415—416,
418—419, 419—420, 420—
421, 421, 422—423, 423—
424, 425, 427, 431—432, 432
—433, 433—434, 434—435,
435—436, 436—439, 439—
440, 441, 441—442, 442,
446—447, 447, 448—449,
449—450, 450—451, 451,
455—456, 458—460, 460—
461, 462—463, 463—464,
464—465, 465—466, 466—
467, 467—468, 470—471,
471—472, 474—475, 475—
476, 477—478, 478—479,
479—480, 482—483, 484—
486, 486—487, 492—494,
494—495, 497—503, 503—
504, 504—506, 506—507,
509—510, 513—514, 516—

- 517, 517—518, 519, 520—521, 523—524, 525—526, 526—527, 527—528, 528—529, 532—533, 533—534, 534, 539—540, 541—542, 546, 549—550, 552—553, 553—554, 554—555, 555—556, 557—558, 566—567, 567—568, 571—572, 576, 576—577, 581—582, 584—585, 600—601, 610—611, 611—612, 612—613, 616—617, 617—618, 618—620, 620, 621—622, 622, 625—626, 627, 635, 642—643, 644—645, 645, 648—649, 651—652, 656—657, 660—662, 663—664, 665—666, 666—677, 670—672, 676—679, 680, 680—681, 684—685, 685, 689, 690, 690—691, 699—701, 701—702, 705—706, 706—707, 708—709, 709—710, 711, 715—716, 718—719, 720—721, 721—722, 722—723, 724, 724—725, 725—727, 727—728, 730, 732—733, 735—737, 737—741, 742, 743—744, 744—745, 745, 748—749, 749—751, 751—752, 753—754, 754—755, 755—756, 756—757, 759—760, 763—764, 764—765, 768—769, 770—772, 772—773, 775—777, 779, 781, 782—783, 784—785, 786—787, 789—790, 796—797, 799—800, 801—802, 811. — frumbréfaskrá 222.
- frændi 109, 131, 136, 179, 181, 184, 191. — frændkona 473, 611. — frændsemi 64, 243, 609. — frændsemispell 158, 622², 735. Sbr. fjórmeningr, móðurfaðir, móðurmóðir, mæðgin, skilgetinn, sonarsonr, systkin, systurdóttir.
- fugl, fuglar 367², 368. — fuglberg 277. — fuglveiðr 262, 335.
- Fuglabjarganes (Fullgabjarganes) í Vopnafirði 364.
- Fúlavík í Norðrnúlasýslu 128.
- fullrétti 65, 68, 188², 368, 453², 508, 639², 704, 776. — tvöfalt fullrétti 639. — fullrétti kirkju 29, 514, 562, 701, 741².
- fullveðja menn 184, 530.
- fursti 58.
- Furufjörðr (Firufjörðr) í Ísa-fjarðarsýslu 161, 163, 502.
- Fúsi (Vigfús) Björnsson í Ísa-fjarðarsýslu (1467) 490.
- Fúsi Oddsson (Ottzson = Vigfús Oddsson) umboðsmaðr Björns Þorleifssonar yfir Vatnsfjarðareignum (fyrir 1467) 537².
- Fúsi prestur á Stað í Hrutafirði 340, sjá Vigfús.
- Fúsi Þorsteinsson, sjá Vigfús.
- Fwruufjörðr, sjá Furufjörðr.
- fylgd (með presti) 324. — fylgdarmaðr 813.
- Fyljudalsá í Sveinungsvík 304, 305.
- fæðsla (manns með presti) 101.
- Færeyjar 10, 59, 126, 127, 820.
- föðurarfr 99, 156, 201, 510, 589, 610.

- förumunkar 168, 170. — föru-
munkalifnaðr 523.
- Gafi í Viðidal 348.
- gagndagavika, sjá gangdagavika.
- Gagnstöð „fyrir neðan Skarð á
Skarðsströnd“ (= nú Skarðs-
stöð) 145.
- galdr 149.
- Galti, sjá Galti.
- Galmanstunga, sjá Kalmans-
tunga.
- Galmarsströnd (Galmaströnd) við
Eyjafjörð 233, 234.
- Galtanes (Galtarnes) í Viðidal
353, 528—529, 621.
- Galtardalstunga á Fellsströnd
615.
- Galtarholt á Mýrum 709—710.
- Galtarlækr í Biskupstungum 143.
- Galtarnes, sjá Galtanes.
- Galti í Höfðahverfi 263.
- Galtstæðingar, sjá Saltstæðingar.
gamall vani 141, 167, 433.
- Gamlaeyri í Hnappadalssýslu
599.
- Gamladóttir: Margrét.
- gamla registrum 352.
- Gamlason: Finnur, Jón.
- Gamli Björnsson prestur, ráðs-
maðr Reynistaðarklaustrs
(1449—1458) 45, 167.
- Gamli Marteinnsson bóndi í Lög-
mannshlíð (1390—c. 1420) og
síðar á Ljósavatni (c. 1420—
1431; enn á lífi 1432) 528,
555².
- Gamli Þorleifsson (í Máfahlíð,
Marteinnsonar, bróðir Ingi-
mundar og Þórðar; 1459—
1462) 182, 377.
- gangandi fé 137, 210, 541, 550,
585, 732.
- gangdagrinn eini 379. — gang-
dagavika 211, 703.
- Garastaðir, sjá Geirastaðir.
- Garðar á Akranesi 401, 699.
- Garðar á Grænlandi 6, 59, 215,
218, 238, 240, 614.
- Garðar í Ísafjarðarsýslu 161, 502.
- Garðavellir á Sléttu 305.
- Garðhverfa á Grenjadarstað 280.
- garðr (bær, búgarðr) 184, 370,
383², 384², 386⁴, 448, 560,
739. — í garð manns 30, 87,
99, 109, 172, 206, 416, 454,
473, 505, 506, 581, 611, 613,
636, 639², 686, 687². — innan
garðs og utan 211², 222, 250,
251, 252, 255, 256, 258,
259, 266, 270, 272, 273, 274,
275, 276, 279, 282, 284, 290,
293², 294, 302, 307, 309, 311,
312, 314, 316, 318, 320, 321,
322, 326, 330, 334, 340, 341,
343.
- garðr (girðing, landamerkjagarðr)
143², 144, 178⁴, 207², 223,
298, 313, 351, 396, 457²,
521², 553, 554², 555, 586, 640,
643, 694², 707, 639², 740,
794. — garðsendi 306², 364.
— garðstaðr 4, 313, 351².
- Garðr í Aðaldal 280.
- Garðr í Dýrafirði 502.
- Garðr í Kelduhverfi 275—276,
306, 379. — Garðmenn 275.
— Garðmannareki 306.
- Garðr í Laxárdal 40.
- Garðshorn í Kinn 371.
- Garðshorn í Svartafjardal 669—
670.

- Garðsstaðir í Aðaldal 272.
 Garðsvík (Gazvík) á Svalbarðs-
 strönd 898, 505, 694.
 garn 815².
 Garpsdalr í Geiradal 373, 697,
 698.
 Gásagil í Fnjóskadal 266, 787.
 Gásir í Eyjafirði 89, 91.
 gata, götur 5, 143², 395, 405,
 592, 595, 618², 698, 787,
 810².
 Gauksmýri í Línakradal 502.
 Gaukstaðir á Skaga 322. ---
 Gaukstaðaá 54, 322.
 Gaul í Staðarsveit á Snæfells-
 nesi 597.
 gaung-, sjá göng-.
 Gautar, sjá Gotar.
 Gautastaðir (Gautsstaðir) í Fljót-
 um 256, 355.
 Gauti Michelsson riddari á Há-
 logalandi (1470) 560.
 Gautland 384, sjá Gotar.
 Gautsdalr í Geiradal 216, 219,
 373.
 Gautsstaðir í Fljótum, sjá Gauta-
 staðir.
 Gautsstaðir á Svalbarðsströnd
 398.
 Gazvík, sjá Garðsvík.
 Gegnishóll í Skagafirði 104, 105.
 Gegnislækur á Sléttu 804, 805.
 Geilarbotnar á Viðidalstungu-
 afrétt 347.
 Geingja, teigr Hrafnagilskirkju
 fyrir austan Eyjafjarðará 315.
 Geir Vigfússon messudjárn á
 Hólum (1450), prestur á Felli
 í Sléttahlíð (1475—1480 eða
 leingr) 46, 221, 253, 436,
 676, 776.
 Geir Þorsteinsson (Geirssonar
 hins auðga) á Seylu (1340 —
 1350) 817.
 Geiraldssaga 290.
 Geirastaðir (Garastaðir) við Mý-
 vatn 40.
 Geirbjarnarstaðir í Kinn 505.
 Geirhólmur, sjá Geirólfsgnúpr.
 Geirleifshöfði í Fjörðum 306.
 Geirmundarhólar í Sléttahlíð
 39, 44.
 Geirmundarson: Einar, Ólafur.
 Geirmundur Þorvarðsson yngri
 á Forsum í Andakil (1470)
 562—564, 574.
 Geirólfr, sjá Geirólfr, Geirólfs-
 gnúpr.
 Geirólfr, sjá Geirólfsgnúpr.
 Geirólfsgnúpr (Geirólfr, Geir-
 ólfr, Geirhólmur) á Ströndum,
 sýslumark milli Stranda og
 Ísafjarðarsýslu 207, 691, 784,
 797.
 Geirröðareyri (Eyri í Álptafirði,
 Narfaeyri) í Álptafirði 495.
 Geirsson: Árni, Jón, Magnús,
 Sturla (Stulli), Þorsteinn.
 geisladagr 28, 275, 282, 471,
 513, 652, 657, 658, 689, 775,
 776.
 geistlegheit 58, 127.
 geit, geitr 266. — geithús 120,
 127.
 Geitafell í Laxárdal 280, 282.
 Geitafell á Vatnsnesi 162, 334,
 349.
 Geitagil í Barðastrandarsýslu
 163.
 Geitagil á Vatnsnesi 341.
 Geitalækur í Steingrímsfirði 717.
 Geitarmúli á Barðaströnd 698.

- Geitaskarð 349, sjá Skarð í Langadal.
- Geitavík hvortveggja í Borgarfirði eystra 634.
- Geithamrar í Svinadal í Húnavatnspingi 353, 502.
- Geithelliseyjar (Geithelliseyrar) í Aðaldal 272.
- Geithús í Fnjóskadal 120.
- Geithús á Jökulsdal 127.
- Geitreyjarströnd við Mývatn 303.
- Gel 190, sjá Gert.
- Geldingafell á Skagaströnd 85, 236.
- Geldingaholt í Skagafirði 680—681, 770, 772, 811, 812.
- Geldingaskor í Barðastrandar-sýslu 5.
- Genesisbók (liber Genesis) 290.
- Georg (Georgius) píslarvottr (23. Apr.) 157. — Georgskirkja 157.
- Gerd von Thelchten (1433—1434) 9.
- Gerðhamrar í Dýrafirði 502.
- gerði 93, 290.
- Gereon píslarvottr (10. Okt.) 114.
- Germanus biskup píslarvottr (festum 28. Maf) 431, 721.
- Germundr, sjá Geirmundr.
- Gerrek gullsmiðr, skuldheimtumaðr Kristjáns konungs fyrsta (1464) 430—431, 447.
- Gerreksson: Jón.
- Gert meistari í Björgvin 190.
- Gesta salvatoris 289.
- Gestr Pétursson í Vatnsdal norðr (c. 1420—1460) 212.
- geymsluhús, sjá húsaskipan. gil 61, 92, 111, 120^t, 143, 155, 310, 313, 351, 755.
- Gil í Bolungarvík 477—478.
- Gil í Hrafnagilspingum 89, 90—91, 303, 315.
- Gil í Langadal (Yztagil) 104—105, 191—192.
- Gilhagi í Skagafirði 162.
- Giljá í Húnavatnspingi 354.
- Gillason: Dráendr.
- Gils Jónsson prestur, ráðsmaðr í Skálholti (1470), officialis milli Botnsár og Helkunduheiðar (1474) 574, 750.
- Gilsá í Eyjafirði 625—626.
- Gilsá í Fljótsdalshearaði 128, 472. — Gilsárbugr hinn sjöundi 128.
- Gilsárvöllr í Borgarfirði austr 632.
- Gilsbakki í Eyjafirði 310.
- Gilsbakki í Hvitársíðu 403—404.
- Gilsdóttir: Helga.
- Gilsfjörðr inn úr Breiðafirði 242, 243, 443, 601, 615, 698, 820, 821. — Gilsfjarðarmáli 163.
- Gilsson: Einar, Hrafn, Jón.
- Gilsstaðir í Vatnsdal 211—212, 353, 770.
- Gilsvatn í Blöndudal 110.
- gípting 142, 143, 156, 213, 246, 454, 459, 505^t, 509, 561, 610^t, 612, 626. — gíptingardagr 668. — gíptingarmaðr 509. — gíptir menn 66^t. — gíptumál 213.
- Gísladóttir: Guðrún, Oddfirðr.

- Gíslason: Árni, Hallr, Jón, Magnús, Páll, Þorlákr. (1459) 187. Sbr. Gísli Einarsson.
- Gísli Arnbjarnarson prestur (á Skarði á Skarðsströnd 1470) 582. Gísli Ísleifsson prestur í Kálfholti (d. 1851) 652.
- Gísli Bjarnason (1711—1712) 363, 790. Gísli Jónsson lögréttumaðr (1474) 756.
- Gísli Böðvarsson (bróðir Narfa prests í Holti; 1462) 376. Gísli Jónsson biskup í Skálholti (d. 1587) 223.
- Gísli Böðvarsson (Böðversson) í Kjalarnessþingi (1473) 708. Gísli Jónsson prestur (d. 1653) 303.
- Gísli Einarsson í Árneshöfði (1459) 187. Sbr. Gísli Ingjaldsson. Gísli Jónsson í Máfahlöð (d. 1715) 698, 810.
- Gísli Einarsson (Magnússonar) á Sólheimum í Sæmundarhlíð (1475) 789. Sbr. Þorgils Einarsson. Gísli Magnússon frá Hjarðardal, Hallssonar, undir Hafhræsti (1473—1474) 728, 730, 743².
- Gísli Einarsson prestur í Vatnsfirði (d. 1660) 543, 577. Gísli Oddsson biskup í Skálholti (d. 1638) 143.
- Gísli Filippusson frá Haga, Sigurðarsonar, bóndi á Reykhólum og í Haga, lögréttumaðr og síðar sýslumaðr í Barðastrandarsýslu (1460—1473) 205—206, 370, 499, 515, 601², 667—668, 712. Gísli (Oddsson) prestur í Hrepphólum (fyrir 1467) 512³.
- Gísli Finnsson lögréttumaðr eystra (1633) 154. Gísli Sigurðsson í Árneshöfði 394.
- Gísli Guðmundsson syðra eða vestra (1473) 714. Gísli Svartsson, Þorleifssonar, á Reykhólum (1393 og síðar, d. 1403) 819.
- Gísli Gunnlaugsson á Grenjaðarstað (bannsettr 1466) 465. Gísli Sveinbjarnarson (Þórðarsonar, prestur nyrðra 1471) 644. Sbr. Þorgils Sveinbjarnarson.
- Gísli Hákonarson (lögmaðr, d. 1631) 636. Gísli Þorgilsson (Einarssonar, bróðir Guðmundar og Helgu) lögréttumaðr, bóndi á Hofi í Vatnsdal (1453—1479 eða leingr) 116, 135, 212, 477, 487, 515, 589, 769, 786.
- Gísli Hannesson í Ísafjarðarsýslu 461. Gísli Þorvaldsson í Þingeyjarþingi (1473—1474) 715.
- Gísli Illugason, sjá Illugi prestur í Grímstungum. Gisting 51, 494, 513. — ólögleg gisting 17.
- Gísli Ingjaldsson í Árneshöfði (1461—1474) 241, 388, 746. Gizur Bjarnarson (Björnsson) syðra og nyrðra, lögréttumaðr (1461—1474) 241, 388, 746.

- Gizur Einarsson biskup í Skálholti (d. 1548) 143.
- Gizur Haldórsson á Snæfellsnesi (1459) 182.
- Gizur Runólfsson vestra (1432) 50-51.
- Gizur Þorbjarnarson (ef til vill Kollasonar) í Skagafirði (1888-1891) 82.
- Gizurardóttir: Guðrún.
- Gizurarson: Hákon, Jón, Magnús, Þorlákr.
- gjá 5, 769.
- Gjá í Leirhafnargnúpi 305.
- Gjá í Rauðagnúpi 276, 281.
- gjafabréf 396, 561.
- gjald 32. — gjald og gjöf 747.
- gjörð 7, 92, 121, 186*, 268, 692, 767. -- gjörðardómr 55.
- gjörð (á keraldi) 547. Sbr. búsgagn.
- gjörningr: grimmligr gjörningr 638.
- gjörningsbréf 209, 461-462, 575, 743, 760.
- Glaumbær, sjá Glaumbær.
- Glámsmýr í Lóni 511.
- glas 631, 634. Sbr. gler.
- Glaumbær í Skagafirði 23, 248, 331-332, 357, 358, 359, 361, 409, 410, 433, 680-681, 788, 815. — Glaumbæjarkvísl 681.
- gler 548. Sbr. glas.
- Glerá í Eyjafirði 125.
- Glerá í Hvammssveit 595. — Glerárskógar 594-595.
- glit, glitaðr, glitvefnaðr, sjá altarisúkr, dúkr, lektaradúkr, saurdúkr (kirkja). Sbr. klæði, vefnaðr.
- Gljúfrá í Barðastrandarsýslu 591.
- Gljúfrá í Svarfaðardal 260.
- Gljúfrá í Viðidal 347, 348. — Gljúfrárdrög 348.
- Gloppubotn í Rangárþingi 794, 795.
- glossator 189.
- Glúmstaðir á Hornströndum 161, 501.
- glæpr 614.
- Glæsibær í Eyjafirði 89, 91, 212, 249, 318-319, 360, 787.
- Gnúpahús í Náttfaravikum 816.
- Gnúp-, sbr. og sjá Núp.
- Gnúpasveit (Núpasveit) í Norðrþingeyjarþingi 410, 419, 420, 423, 432, 458, 466, 467, 519, 525-526, 533.
- gnúpr 111.
- Gnúpr á Berufjarðarströnd 570.
- Gnúpr í Dýrafirði 484, 501, 502, 819.
- Gnúpr (Núpr) undir Eyjafjöllum 86, 122, 156-157.
- Gnúpr í Gnúpverjahrepp 620-621.
- Gnúpr (Núpr) í Miðfirði 29, 137, 361, 473.
- Gnúpr (Núpr) í Öxarfirði 39, 280, 715-716.
- Gnúpsdalr í Miðfirði 137, 473, 478-479. — Gnúpdalstunga 137-138.
- Gnúpstaðir í Fljótsdal 632.
- Gnúpufell í Eyjafirði 296-297, 313, 351, 359. — Gnúpufells-skógr 310, 313, 351.
- Gnúpverjahreppr (Núpsahreppr) í Árnessþingi 152, 153.
- góða nótt 191.

- Goðdalir í Skagafirði (Guðdalir) 325-327, 360.
- Godfríður: glosa decretalium magistri Godfrídi 288.
- Godsvin biskup í Skálholti (Gozewijn Comhaer; 1436—1447) 6, 11—12, 13—14, 26, 547, 628.
- Godskall 261, sjá Gottskalk.
- Gotar (Gautar, Godi, Goten, Goti) 16, 19, 32, 58, 71, 95, 112, 114, 124, 127, 133, 147, 151, 152, 158, 201, 204, 371, 383, 384, 469, 564, 736.
- Gotskalk, sjá Gottskalk.
- Gottskalk Gottskalksson nyrðra (ef til vill frændi Ólafs biskups Rögnvaldssonar; 1467) 482—483.
- Gottskalk Jónsson prestur í Glaumbæ (d. 1590) 62, 81, 248, 357, 358, 359, 433.
- Gottskalk Keneksson biskup á Hólum (1442—1457) 26—28, 35, 44, 45—50, 61—62, 69—70, 74—79, 86, 89, 93—95, 96—98, 99—101, 103, 122, 124—125, 126, 136—138, 140—141, 145—147, 156—157, 167, 182—183, 249, 261, 308², 396—397, 473, 482—483.
- Gottskalk Nikulás­son biskup á Hólum (d. 1520) 247, 255, 308.
- Gottskalk, norrænn maðr (1459) 190, 191.
- Gottskalksson: Gottskalk. góz, 5, 64, 66, 67², 70², 94, 97, 133², 238, 383, 384 385, 456, 469², 607, 651.
- Grafarhóll á Vatnsnesi 502.
- grafnir menn 750.
- Grágás 447, 448.
- Grákollsstaðir í Rangárþingi 792.
- Grákuvollr, sjá Krákuvöllr.
- Graustaðir í Kinn 357.
- grandi 706.
- granni 752².
- graptarkirkja 357, 358, 402.
- gras 54, 334. — gras upp-
höggvið 323, 358. — grasa-
lestr (fjallgrasa) 262. —
grasnautu 304.
- Graslaukshólmr (Graslauga-
hólmr) Grenjaðarstaða 280.
- grásteinn 674, 810.
- Grásteinn á Sléttu 305.
- Grecismus 288.
- Gregorius biskup í Görðum á Grænlandi (1450) 59.
- Gregorius páfi 8², 9, 94, 97, 108, 288², 289, 412, 535, 537, 538, 562, 732. — Gregorius-messa 8², 9, 94, 97, 108, 412, 535, 537, 538, 562, 732. — pastorale Gregorii 288. — Gregoriussaga 289.
- greiðskapr 65.
- Greipr Sigurðarson, Þórðarsonar, þingaprestur í Haga (1448—1459 eða leingr, fæddr 1405) 179, 194—195, 197, 199.
- Greipsgjá í Austfjörðum 630.
- Grenivík í Höfðahverfi 356, 719—720.
- Grenjaðarstaðir (Grenjaðarstaðr, Grenjastaðr) í Reykjadal 34, 54, 111, 119, 136, 137, 141, 165—166, 246, 280—283, 284,

- 286, 359, 392, 397, 425, 426, 427, 445—446, 457, 465—466, 509—510, 606—607, 616, 617, 623, 627—628, 636, 665, 690, 762, 763, 764, 765, 780, 819.
- Grose öldraðr i Danzig (1434) 9.
- Greyn, sjá Magnús Green.
- gríð 131, 181, 184. — gríðasala 181⁴. — gríðastaðir 731, 734², 735², 756. — gríðasölubréf 181. — gríðniðingr 181.
- Grillir i Fljótum 116—117², 355.
- Grínkolsstaðir i Barðastrandar-sýslu 591.
- Grimólfsson: Ketill.
- Grimr Aronsson vestra (1471—1472) 642, 645, 648, 649, 665.
- Grimr Brandsson á Barðaströnd (1473) 712.
- Grimr Grimsson (Egilssonar, bróðir Egils og Ólafs) lög-réttunaðr (1470—1474) 575, 757.
- Grimr Guttormsson (bróðir Árna og Filippusar) á Barðaströnd (1440—1459) 179.
- Grimr Pálsson, Brandssonar á Möðruvöllum (um 1500) 308, 827.
- Grimr Ranólfsson djákn nyrðra (1454) 126.
- Grimr Styrmisson i Húnavatns-þingi (1431—1471) 612—613.
- Grimr Sveinsson i Ísafjarðar-sýslu (1470) 571.
- Grimr Thorkelin leyndarskjala-vörðr (d. 1829) 380.
- Grimr Vigfússon i Fljótum (1469) 540.
- Grimr Þórarinnsson prestur á Mel i Miðfirði (1389—1402) 338.
- Grimr Þórðarson i Suðrþing-eyjarþingi (1463) 393.
- Grimr Þorleifsson (bróðir Björns) i Bæ i Súgandafirði (1460) 206, 207.
- Grimr Þorsteinsson lögmaðr, riddari og bóndi i Stafholti (d. 1350) 793.
- Grimr Þorsteinsson vestra (1470) 571.
- Grimr Þorsteinsson frá Drangs-hlíð undir Eyjafjöllum, prestur eystra (1468) 516—517.
- Grimsa i Borgarfirði 409.
- Grimsey fyrir norðan land 304, 360.
- Grimsnæs(ið) i Árnassýslu 241, 242, 751, 758.
- Grimsson: Egill, Grimr, Jón, Ketill, Magnús, Narfi, Ólafur, Páll, Snjólfur, Þorlákur, Þor-varðr.
- Grimstaðir i Reykholtsdal 400.
- Grimstungur (Grimstunga) i Vatnsdal 28, 332—333, 353, 361.
- grind, grindr i hliðum 586, 643.
- Grind á Gahnansströnd við Stein-grímsfjörð 593.
- Grindarás i Austfjörðum 630.
- Grindavík i Gullbringusýslu 571, 747.
- grip, gripdeildir 64, 75, 77, 115, 325, 460, 484, 487, 488, 518², 653, 703, 726², 729, 766, 776², 778, 813.

- Gripdeild í Austfjörðum 630.
gripir 1², 147.
Grísar á Eyjafirði 87, 235.
grjót 376, 377. — grjótfesti 516.
— grjótgarðr 278², 295. —
grjótgil 258. — grjóthrygg
323. — grjótkastr 376², 377.
— grjótrúst 516. — grjót-
skriða 348. — grjótvarða 305.
Grjót í Þorskafirði 591.
Grjót í Dverárhlið 241—242.
Grjótá 323.
Grjótá á Sléttu 305.
Grjóteyri í Andakil 409. —
Grjótteyrarskógr 409.
Grjótgarðr í Glæsibæjarhreppi
í Eyjafirði 291.
Grjótgarðr á Saltnesi 278, 305.
Sjá Saltnessgarðr.
Grjótnes á Sléttu 89, 281, 305.
— Grjótnesrekar 276.
Gró móðir Eiríks Árnasonar
(1465) 448.
Gró Jónsdóttir, kona Eiuars
Markússonar vestra (1460—
1461) 210², 231—233.
Gróa Ketilsdóttir, kona Filipp-
uss Sigurðarsonar frá Haga
(1460) 205.
gróf, grófir (sbr. gröf) 266, 617,
618, 795.
Gróf (Groof, nú Gröf) á Hóida-
strönd í Skagafirði 37.
Grófarsel í Jökulsdal 127.
grottasilfr. 430.
Grotvem, Johan (1444—1445) 21.
Grónson: Ólafr.
Grund í Blönduhlið 36, 42.
Grund í Eyjafirði 285, 314—
315, 360, 572, 573, 721, 724,
725.
Grund í Höfðahverfi 268.
Grund í Svarfaðardal 258, 356.
Grund í Svinadal í Húnavatns-
þingi 358, 502.
Grund í Vestrhópi 85, 341.
Grundarfjörðr á Suæfellsnesi 503.
Grunnasundsnes í Helgafells-
sveit 555—556.
Grunnavík í Ísafjarðarsýslu 151,
201, 222, 461—462, 473, 523,
654, 724, 768.
Grunnavíkr-Jón, sjá Jón Ólafs-
son.
grunsemdarstaðr 653.
Grýta í Eyjafirði 303.
Grýtubakki í Höfðahverfi 265—
266, 356, 359, 392, 398, 394,
418, 504—505, 539, 693, 718,
719², 720, 722, 723, 787.
Græci (Grikkir) 52.
Grænalekr í Karlsárdal 258.
Grænatópt í Miðdölum 713.
Grænavatu við Mývatn 286.
Grænavík í Grimsey (nú Greni-
vík) 304.
Grænland, Grænendingar 175,
214, 215, 218, 237, 238, 239,
240, 368, 369, 614.
Grænur ytri í Landeyjum 395.
gröf (í kirkjugarði) 190.
gröf tvítug 144.
Gröf í Breiðavík 61.
Gröf í Eyjafirði 303.
Gröf í Kirkjuhvammshreppi í
Húnavatnsþingi 502.
Gröf í Sökkólfssdal 595.
Grönlund, sjá Grænland.
gröptr 491, 571, 579.
guð: guðs embætti 726². —
guðs helgir menn 493², 494,
569, 588, 593, 604, 605². —

- guðs kristni 412. — guðs reiði 726. — guðs réttir 771. — guðs (guðleg) þjónusta 94, 97, 265, 689, 726, 772. — guðniðingr 182.
- Guðbjartsson: Árni, Þorkell.
- Guðbjörg Guðmundardóttir, Arasonar, hins ríka (fædd 1428) 616.
- Guðbrandr Björnsson í Rangáringi (1680) 790.
- Guðbrandr Þorláksson biskup á Hólum (d. 1627) 40, 46, 220, 625.
- Guðbrandsson: Magnús.
- Guðdalir, sjá Goðdalir.
- Guðfinna Jónsdóttir í Húnavatnspingi (1461) 229—230.
- Guðfríðr hústrú(!) 319, sjá Guðmundr Jónsson prestur í Glæsibæ.
- Guðhine, sjá Guðini, Guðni.
- Guðhine, Guðini, sjá Guðni.
- Guðlaug Finnbogadóttir (hins gamla Jónssonar) kona Odds lögmanns Ásmundarsonar (1453—1456) 111, 140.
- Guðlaugr (Árnason, Ketilssonar, frá Hvanneyri c. 1470) 589.
- Guðlaugr Eldjárnsson, Stúfs-sonar, í Fljóttum (1469) 540.
- Guðlaugr Kolbeinsson (ef til vill Þorgilssonar) í Hnappadalssýslu (1440) IV, 614.
- Guðlaugr Magnússon húskarl í Haga á Barðaströnd (1413—1459; f. 1395) 196, 199.
- Guðlaugr Þórðarson í Kjalar-nessþingi (1475) 779.
- Guðlaugsson: Ari, Ásgrímr, Jón.
- Guðlaugsstaðir í Blöndudal 109—110.
- Guðlaukr, sjá Guðlaugr.
- Guðleikr nyrðra (1449) 41.¹⁾
- Guðleikr Sigurðarson í Lundu í Fnjóskadal (um 1450 og síðar) 554.¹⁾
- Guðleiksson: Bergr, Þorsteinn, Ögmundur.
- Guðmundardóttir: Ásdís, Ásta, Bergljót, Björg, Guðbjörg, Ingigerðr, Solveig, Þóra, Þorbjörg, Þórdís.
- Guðmundarlón á Langanesi 283—284, 390, 421.
- Guðmundarson: Andrés, Ari, Arnbjörn, Árni, Bessi, Eyjólfur, Gísli, Guðmundr, Gunnlaugr, Haldór, Hallkell, Hallr, Helgi, Hnútr, Hrafn, Högni, Ísleifr, Jón, Magnús, Narfi, Oddr, Sighvatr, Sigurðr, Snjólfur, Steingrímur, Sumarliði, Sveinn, Thomas, Torfi, Þórðr, Þorlákur, Þorleifr, Þorsteinn, Þorvarðr.
- Guðmundarstaðir í Ljósavatns-hreppi 40, 357.
- Guðmundr Andrésson frá Bjargi, orðabókarmaður (d. 1654) 191.
- Guðmundr Andrésson, Guðmundarsonar frá Reykhólum, undir Felli í Kollafirði (fyrir, um og eptir 1500) 372.
- Guðmundr Arason biskup á Hólum (d. 1237) 83, 168, 209, 300, 308, 315, 330, 536, 633, 824. — Guðmundardagr (Gvöndardagr) 83, 209, 536. — Guðmundarfilneski 300,

¹⁾ Getr hvorttveggja verið einn maður.

- 308, 315, 330, 633. — Guðmundarnaut 42², 43³.
- Guðmundr Arason, sýslumaunns á Reykhólum (Guðmundarsonar úr Skriðu, Stigssonar) hinn ríki, bóndi á Reykhólum (1423—1446), sýslumaðr Húnavetninga (1422—1427) 108—109, 215—217, 218—219, 370—371, 388—390, 430—431, 443, 469, 484, 496, 552, 558—560, 565, 575, 581, 601—602, 615—616, 730. — Guðmundar eignir (góz, peningar, mál) 215—219, 370, 388, 430—431, 469, 484, 575, 615.
- Guðmundr Arason 819. Sbr. og sjá Guðmundr Ormsson.
- Guðmundr Árnason í Berufirði (1703) 154.
- Guðmundr Atlason í Árneshöfði (1454) 122.
- Guðmundr Atlason í Eyjafirði (1471) 611.
- Guðmundr Auðunarson (Salomonssonar, bróðir Sigurðar, Þórðar og Þorláks) vestra (1470) 571—572.
- Guðmundr Birtingsson (Jónssonar) í Svarfahardal (fyrir 1454) 125.
- Guðmundr Bjarnarson í Múlaþingi (1464) 394.
- Guðmundr Bjarnarson á Rauðalæk efra í Hörgárdal (1453—1454) 107, 108².
- Guðmundr Björgólfsson, prests Illugasonar, bróðir Illuga og Þorkels (1443—1453) 54, 106—107.
- Guðmundr Einarsson, bróðir Salomons í Galtarholti (1473) 709.
- Guðmundr Einarsson, Þórðarsonar, á Snæfellsnesi (1454—1465) 118, 180, 182, 444.
- Guðmundr Eiríksson (Kráks-sonar?) í Kollabæ í Fljótshlíð (1472—1475) 655, 804—806.
- Guðmundr Eyjólfsson, Arnfinnssonar, á Urðum (1473) 260.
- Guðmundr Guðmundsson (í Viðidal í Húnavatnsþingi 1523) 208.
- Guðmundr Guðmundsson á Svalbarðsströnd (1703) 84.
- Guðmundr Guðmundsson á Miðskerjum (1860) og síðar á Töðuhól í Hornafirði 797.
- Guðmundr Hallkelsson í Suðrþingeyjarþingi (1442) IV, 624.
- Guðmundr Helgason (bróðir Arnar) í Húnavatnsþingi (1461) 229.
- Guðmundr Hrafnsson í Skaga-firði (1461—1473) 246, 706.
- Guðmundr Hrafnsson í Rangárþingi (d. fyrir 1470) 570, 688.
- Guðmundr Húnraðarson í Keldunesi (1472—1473) 665—666, 690—691.
- Guðmundr Ísleiksson í Dýrafirði (1434—1466) 449, 461.
- Guðmundr Ívarsson (Hólmsjungkæra Vigfússonar, bróðursonr hústrú Margrétar á Mæðruvöllum og upp fæddr hjá henni) á Hofi á Kjalarnesi (1460—1475) 212, 419, 779, 783².
- Guðmundr Jónsson í Barðastrandarsýslu (c. 1430—1470) 559.

- Guðmundr Jónsson (bróðir Ingi-
mundar sýslumanns) vestra
(1468—1475) 532, 699, 795^a.
- Guðmundr Jónsson í Ísafjarðar-
sýslu (1475) 781.
- Guðmundr Jónsson í Kjalar-
nessþingi (líklega bróðir Guð-
rúnar konu Guðmundar Ívars-
sonar; 1475) 779.
- Guðmundr Jónsson prestur í
Glæsibæ (1479 og þar eptir;
á lífi 1491) 285, 319^a.
- Guðmundr Jónsson á Reyðar-
vatni, lögréttumaðr í Rangár-
þingi (c. 1460—1475) 224,
621, 790—792, 803.
- Guðmundr Jónsson í Þingeyjar-
þingi (1473—1474) 715.
- Guðmundr Loptsson í Árness-
þingi (1471) 618.
- Guðmundr Magnússon á Hólum
í Reyðarfirði (1468) 154—
155, 531.
- Guðmundr Magnússon í Laxár-
nesi í Kjós (1475) 800—801.
- Guðmundr Magnússon (Odda-
sonar) á Grýtubakka (1464—
1493) 269, 418.
- Guðmundr Magnússon, bróðir
Jóns, vestra (veginu 1459)
179—182, 184—185, 200,
204—205.
- Guðmundr Marteinsson vestra,
sveinn Guðmundar Arasonar
á Reykhólum (1440 og þar
eptir; enn á lífi um 1470)
560.
- Guðmundr Narfason (frá Mýrum
í Dýrafirði, Péturssonar, og
sonur Steinunar Narfadóttur,
bróðir Jóns og Ólofar) prestur
nyrðra (1448—1451), síðar á
Gilsbakka (c. 1455—1463) og
þar eptir í Hrepphólum (c.
1469—1474) 27^a, 30, 45, 46,
81, 403—404, 512 (1. nmgr.)
773, 774.
- Guðmundr Ólafsson í Suðrúla-
sýslu (1474—1475) 748.
- Guðmundr Ormsson, Snorra-
sonar, frá Skarði (d. 1388)
819, 820.
- Guðmundr Ormsson lögrétta-
maðr syðra (um 1460) 224.
- Guðmundr Pétursson í Tungu-
múla á Barðaströnd (1459)
198—199.
- Guðmundr prestur á Breiðaból-
stað í Vestrhópi (1484—1488
eða leingr) 343.
- Guðmundr Sighvatsson (Sugurðs-
son) í Rangárþingi (1471)
637. Sbr. Magnús Guð-
mundsson.
- Guðmundr Sigurðarson (Þor-
steinssonar) á Bessastöðum í
Fljótsdal, mágr Þorsteins
Höskuldssonar (1451—1465)
87, 452.
- Guðmundr Sigurðarson vestra
(1469—1475) 547, 548, 550.
- Guðmundr í Skriðu 819, sjá
Guðmundr Stígsson.
- Guðmundr Skúlason, Loptssonar,
prestur á Mel í Miðfirði (1462
—1479) 339^a.
- Guðmundr Stephánsson (Þórar-
inssonar; 1473) 705—706.
- Guðmundr Stígsson frá Ljósa-
vatni, Jónssonar (um 1400)
819.
- Guðmundr Sveinsson, bordmaðr,

- i Vatnsfirði eða á Skarði, faðir Sveins (og Ástu; d. fyrir 1467) 504.
- Guðmundr Tumason, Bergþórssonar, í Ásgarði í Hvammsveit (líklega d. fyrir 1470) 567—568.
- Guðmundr Valentinsson eystra og vestra (1457—1467) 150, 503.
- Guðmundr Dóralsmágr (1449) 41.
- Guðmundr Þorbjarnarson í Húnavatnsþingi (1453—1473) 116, 515, 703.
- Guðmundr Þórðarson, Guðmundarsonar, og Katrínar, prestur eystra (1473) 697.
- Guðmundr Þórðarson lögmanns 243.
- Guðmundr Þorgilsson (bróðir Gísla og Helgu) sveinn Einars Þorleifssonar (1445—1450) 23, 29.
- Guðmundr Þorkelsson (1473) 703 (2. umgr.) sjá Guðmundr Þorbjarnarson.
- Guðmundr Þorláksson, Sigurðarsonar, systursonr Ástriðar Jörundardóttur, bróðir Sigurðar prests, djákn á Hólum (1430), síðar kirkjuprestur á Hólum (1439—1449) 14, 27.
- Guðmundr Þorláksson á Torfustöðum í Miðfirði (1422—1428), mágr Ólafs staða Marteinssonar 519.
- Guðmundr Þorleifsson í Suðrþingeyjarþingi (1474) 762, 764.
- Guðmundr Þorleifsson í Ísa-fjarðarsýslu (1645) 461.
- Guðmundr Þorleifsson ríki á Narfaeyri (1704) 495.
- Guðmundr Þorsteinsson nyrðra (1449) 41.
- Guðmundr Þorsteinsson prestur á Valþjófsstað (1384—1405), síðan ráðsmaðr í Skálholti (1409) 510.
- Guðnadóttir: Kristín, Snjólaug, Sæunn.
- Guðnason: Björn, Gunnar, Helgi, Jón.
- Guðni Björnsson prestur á Kálfafelli í Fljótshverfi (1471) 646.
- Guðni (Guðini) Jónsson, sýslumanns Ásgeirssonar og sonr Kristínar Guðnadóttur,¹⁾ Oddssonar, bóndi í Hvammi í Hvammssveit (1456—1469), síðar í Kirkjubóli í Langadal og í Ögri, sýslumaðr milli Gilsfjarðar og Skraumu (1460—1461; d. 1507) 142—143, 179—182, 184—185, 200, 204—205, 242—245, 547—549, 550—551, 552—553, 561, 566, 585—587, 593—594.
- Guðni Nikulásson í Hörgárdal (1453) 107.
- Guðni Oddsson lepps í Ögri (d. 1431) 819, 820.
- Guðný Jónsdóttir í Fljótum (1452—1474) 740.

¹⁾ Skúli Leptsson kallar Guðna „systurson sinn“ í bréfi 30. Maí 1456, en það er ekki svo að skilja, að Kristín móðir Guðna væri systir Skúla, heldr að þau Skúli væri systkinabörn.

- Guðný Magnúsdóttir á Lundar-
brekku (líklega kona Jóns
Sigmundssonar; 1471) 321.
- Guðný Ólafsdóttir frá Skörðum
í Reykjahverfi, kona Halla
Jónssonar (1463) 396.
- Guðný hústrú Pétrs meistara
Pétrssonar (1448) IV, 788.
- Guðný Snæbjarnardóttir og Þor-
gerðar, kona Guðmundar Hún-
raudarsonar í Keldunesi (1472)
665—666.
- Guðný Þorleifsdóttir, Árnasonar
í Auðbrekku (1445), „hústrú“
Eiríks bónda Loptssonar á
Grund (d. fyrir 1471) 559,
623—624.
- Guðný Þorsteinsdóttir, Hös-
kuldssonar, á Myrká, kona
Guðmundar Sigurðssonar
(1451) 87.
- Guðólfir Magnússon prestur nyrðra
(1453—1465) 91, 422.
- Guðríðr (Ás)bjarnardóttir (1461)
244, 245. Sjá Guðríðr Bjarn-
ardóttir.
- Guðríðr Bjarnardóttir, systir
Gunnars og Páls prests (kona
Ara bónda Daðasonar og
móðir Daða, Ceciliu og Torfa;
enn á lífi 1461) 244—245.
Sbr. Guðríðr Ásbjarnardóttir.
- Guðríðr Ingimundardóttir, Ó-
þyrmissonar af Dali í Rennis-
ey, hústrú Vigfúsar hirðstjóra
Ívarssonar Hólms (1397—
1436) 3, 476—477, 650, 783.
- Guðríðr Oddsdóttir, Höskulds-
sonar nyrðra, kona Ketils
Þórðarsonar (1460) 221—
222.
- Guðríðr Þorkeldsdóttir, hefir
verið hjá Guðmundi ríka
(1427—1446; enn á lífi 1471)
615².
- Guðríðr Þorvarðsdóttir, Lopts-
sonar, kona Erlends sýslu-
manns Erlendssonar (1463)
378—379.
- Guðrúnarstaðir í Eyjafirði 307.
- Guðrúnarstaðir í Vatnsdal 353,
736.
- Guðrún Árnadóttir frá Kalmans-
tungu, kona Sumarliða Eiríks-
sonar (1468) 532—533.
- Guðrún Arnfinnsdóttir, Þor-
steinssonar, á Grýtubakka,
kona Magnúsar Oddasonar,
en síðar Odds Þorkelssonar
(1445; d. 1463) 392—394.
- Guðrún Björnsdóttir (Sæmundar-
sonar) kona Jóns Þorkelssonar
á Þverá (1459) 178².
- Guðrún Egilsdóttir, heimiliskona
hjá Birni Þorleifssyni og
Ólofu (fyrir og um 1467; enn
á lífi 1475) 571—572, 777—
778, 782.
- Guðrún Einarsdóttir, Ormssonar
(1470) 569.
- Guðrún Gísladóttir frá Tungu
í Önundarfirði, kona Indriða
Hákonarsonar (1452—1460)
98—99, 222.
- Guðrún Gizurardóttir, kona Þor-
steins í Drangshlíð undir
Eyjafjöllum (1468) 516—517.
- Guðrún Haldórsdóttir, kona
Bárðar Jónssonar (1470) 581
—582.
- Guðrún Haldórsdóttir, kona

- Jóns Haldórssonar á Hallsstöðum (1470) 585—586.
- Guðrún Hallsdóttir (frá Ásgarði) kona Tuma Bergþórs-sonar (d. fyrir 1470) 567.
- Guðrún Haraldsdóttir í Dal undir Eyjafjöllum (ef til vill systir Jóns í Árbæ; um 1400) 803^a, 805.
- Guðrún Hrafnisdóttir lögmans, Guðmundarsonar, kona Ólafs Loftssonar í Reykjahlíð (enn á lífi 1461) 155—156, 610^a.
- Guðrún Jónsdóttir (frá Öndverðareyri) kona Guðmundar Ívarssonar (1475) 779.
- Guðrún Káradóttir, móðir Stepháns Helgasonar (á Jökulsdal; 1474) 748—749.
- Guðrún Magnúsdóttir, kona Ásgríms Jónssonar (enn á lífi 1456) 140.
- Guðrún Símonardóttir frá Skarði í Fnjóskadal, kona Þorsteins Brandssonar (1464) 418.
- Guðrún Snaradóttir í Húnavatnsþingi (1467) 504.
- Guðrún Steinsdóttir í Gnúpverjahreppi (1470) 570.
- Guðrún Sveinbjarnardóttir á Eyri í Álptafirði, kona Sáms prests Símonarsonar (1211—1224) 823.
- Guðrún kona Sveins Þorkelssonar í Klifshaga (1438) 519.
- Guðrún Sæmundardóttir frá Ási, Eiríkssonar, kona Árna Gíslasonar á Hlíðarenda (á 16. öld) 532.
- Guðrún (Þorgrímsdóttir og) dóttir Margrétar Finnbjarnar-
dóttur (innan tvitugs aldrs 1466) 459.
- Guðrún Þorkeldsdóttir prests Guðbjartssonar, og dóttir Valgerðar Magnúsdóttur, kona Eyjólfis Böðvarssonar (1465) 454^a.
- guerra (ófriðr) 148.
- Gufudalr í Gufufirði 171, 172, 496, 582—583, 701—702, 811. — Gufufjörðr 582.
- Gufunes með Sundum 431, 783.
- Gufuskálar á Snæfellsnesi 444.
- gull 3, 103, 311, 560. — gullfarg 405, 583^a. — gull-lagðir munir 345, 630. — gyltir, forgyltir munir 266, 307^a, 308^a, 389, 389^a, 402, 583, 675, 720, 750. — forgyltr kopar 315. — gyltr peningabúnaðr 631. — forgylt silfr 722. — gullnobil 430. — gullsmiðr 430, 447.
- Gullsteinar í Strandasýslu 591.
- Gulltungur hjá Skrapatungu 612, 677, 678.
- Gunarus, sjá Gunnar.
- Gunhildr, sjá Gunnhildr.
- Gunnar Andrésón (ef til vill Þórarínssonar) prestur í Klofa (1457—1465) 152, 451.
- Gunnar Anondarson (Önundarson) norrænn, bróðir Hólmsfríðar (1366) 3.
- Gunnar (Ás)bjarnarson vestra (fyrir 1461) 243, 244. Sjá Gunnar Bjarnarson.
- Gunnar Bjarnarson á Harrastöðum í Vestrhópi (1472) 663—664.

- Gunnar Bjarnarson („Ásbjarnarson“, „Bjarnason“) í Hvammi í Norðrárdal (1432—1442), áðr sveinn Árna biskups Ólafssonar (1417); og síðan virðist hann hafa búð í Höfn (Knarrarhöfn) í Hvammssveit (eptir 1442), bróðir Guðríðar í Snóksdal og Páls prests í Hjarðarholti (enn á lífi 1451) 243—244. Sbr. Gunnar-Ásbjarnarson.¹⁾
- Gunnar Erlendsson í Árnessþingi (1459) 187.
- Gunnar Eyjólfsson prestur nyrðra (1452 og þar eptir; enn á lífi 1474) 91, 364.
- Gunnar Fjalsson nyrðra (1449) 41.
- Gunnar Guðnason á Vinðheimum á Delamörk (fyrir 1453) 107.
- Gunnar Hólek biskup í Ósló (1455) 134.
- Gunnar Jónsson bóndi í Sælingedalstungu (1439 og síðar), lögréttumaðr vestra (1460—1470 eða leingr) 84, 88, 101², 200, 213, 243, 443, 518, 582, 821.
- Gunnar Jónsson bróðir á Dingeyrum (1472) 684.
- Gunnar Jónsson prestur í Goddölum (1489—1492 eða leingr) 327, 812.
- Gunnar Magnússon klausturprestur í Viðey (1475) 792.
- Gunnar Pétursson (lögmanns Haldórssonar), „bóndi“ á Hólum í Eyjafirði og í Auðbrekku II, 451; V, 817.
- Gunnar Þjóstólfsson prófastr við Mariukirkju í Ósló (1442) 18.
- Gunnarsdóttir: Sælbjörg.
- Gunnarsholt á Rangárvöllum 790—792, 799.
- Gunnarsson: Bjarni, Erlendr, Eyjólfsson, Hallr, Helgi, Hóskuldr, Jón, Kári, Sigvaldi, Þorsteinn.
- Gunnhildr-kona Hanks bónda Einarssonar (1461) 242.
- Gunnhildr Pétursdóttir af Hálogalandi, „hústrá“ Loptsriddara Ormssonar (1470) 560—561; 802.
- Gunnhildr Vermundardóttir, Kolbeinssonar (og dóttir Rögna Auðunardóttur), -kona Jóns Ketilssonar á Hvanneyri (d. eptir 1470) 378, 588—589.
- Gunnlaugr Ásmundarson á Harðbak á Sléttu (1431) IV, 488.
- Gunnlaugr (Erlendsson) á Öxará í Ljósavatnsskarði (1431, d. fyrir 1462), faðir Erlends 362.
- Gunnlaugr Guðmundsson (faðir Teits lögmanns) bóndi á Uppsölum í Skagafirði, lögréttumaðr nyrðra (1417—1431, d. fyrir 1451) 83.

¹⁾ Ásbjarnarson í yngri afskrift dómsins virðist afbakan ein. Bjarni (rétt: Björn?) Óttarsson, sem kemr fyrir ásamt Gunnari í bréfi 1417, gæti verið faðir hans, og má hafa verið sonr Óttars Bjarnarsonar og (Sigríðar?) dóttur Torfa Koðráns-sonar (d. 1394).

- Gunnlaugr Haldórsson (og sonr Þuríðar Haldórsdóttur frá Uppsölum í Eyjafirði; 1467) 472.
- Gunnlaugr Hallsson í Húnavatnspingi (1452) 92.
- Gunnlaugr Teitsson á Haldórsstöðum í Laxárdal (1410—1446) 819.
- Gunnlaugr Teitsson, lögmanns Gunnlaugssonar (laungetinn), frá Bjarnanesi (1460) 208—209.
- Gunnlaugr Þorkelsson (presta Ólafssonar¹⁾, bróðir Þorláks og Þorvalds) bóndi á Marðar-núpi í Vatnsdal, lögréttumaðr nyrðra (1456—1487, d. fyrir 1489) 185, 487.
- Gunnlaugsdóttir: Alríðr, Ing-víldr.
- Gunnlaugsson: Erlendr, Gísli, Hannes, Ólafr, Skúli, Teitr, Þorgils.
- Gunnólfssá í Ólafsfirði 256, 477—478.
- Gunnsteinn ábóti á Þingeyrum (1363—1385) 85.
- Gunnsteinn Ásgrímsson prestur í Skálholtsbiskupsdæmi (1471—1475 og síðar) 604, 717, 792—793.
- Gunnsteinn (Hallsson, Gunnars-sonar) á 13. öld 306, 822, 823—824.
- Gunnsteinn Ísleiksson vestra (1474) 768.
- Gunnsteinn Klementsson vestra, sveinn Björns Þorleifssonar, mágr Eyjólfss mókolls-eldra (d. fyrir 1463) 380¹.
- Gunnsteinn Þórisson á Einarsstöðum (1160) 822, 823.
- Gunnsteinn Ögmundarson (presta Gunnsteinssonar) Ljósvetningr (veginn 1221) 823, 824.
- Gunnsteinsson: Ari, Hallr, Lambkár, Þorgils, Þorleikr, (Ögmundur).
- Gunnsteinsstaðir í Langadal 220, 361.
- Gunnvör á Höllnstöðum (c. 1450) 81.
- Gunnvör, er gefr til Skúmstaðakirkju (c. 1470) 688.
- Guttormr Arnórsson prestur á Kolfreyjustað (1457) 154.
- Guttormr Kráksson í Snóksdal, heimamaðr Ara Daðasonar (enn á lífi 1472) 682—683².
- Guttormr Ormsson, Snorrasonar, frá Skarði (veginn 1381) 820.
- Guttormr Ögmundarson í Rangárþingi (1475) 797, 798.
- Guttormsson: Filippus, Grímr, Helgi, Loptr, Runólfr, Þorgils.
- Günter, Otto, dr., borgarskjala-vörðr í Danzig 9².
- Gýgjarhorn í Öxarfirði 280.
- Gyllini 59, 60, 190, 191², 473², 503², 551, 684. — létt gyllini 202.

¹⁾ Svo er hann færðr til ættar í ættartölubók séra Jóns á Lambavatni (frá 1681), og reynist það með öllu rétt, en Þorkell prestur og Árni biskup hafa verið synir Ólafss tóna Þorleifssonar (d. 1393). Sbr. Dagskrá III, Nr. 49—50.

- Gylsá, sjá Gilsá.
- Gyrðr Ívarsson biskup í Skálholti (1849—1860) 414.
- göng (til baðstofu) 617. Sbr. húsakynni.
- Göngukonugróf í Helgafellssveit 119.
- Gönguskarðsá í Skagafirði 434.
- Götuhryggir í Lambatungum 385.
- Hádegi 809.
- Háeggjar á Múlavatnsheiði 770.
- Háfafell í Miðdölum 241—242, 373.
- Háfakleifar í Seyðisfirði vestra 558.
- Háfamöl, reki frá Auðkúlu 351.
- Háfaþjörn (= Háfatjörn) í Svarfaðardal 259.
- Hafbessi nyrðra (1449) 41.
- Haffanensis, sjá Hafnensis, Hafniensis.
- Haffjarðará (Hafsjarðará) 599.
- Haffnensis, sjá Kaupmannahöfn.
- Hafgrímsstaðir í Skagafirði 327, 482.
- Háfhóll í Gnúpverjahreppi 570.
- háfjall 348.
- Hafliðason: Arngrímur, Einar.
- Hafliði Bergsveinsson prestur á Torfastöðum og í Hrepphólum (1708—1762) 585, 586, 588, 646, 697.
- Hafliði Ívarsson (Þórðarsonar) í Húnavatnspingi (1440—1460) 18, 185, 174—175, 220.
- Hafliði Jónsson (bróðir Halls) í Rangárþingi (1475) 790, 808.
- Hafliði Marteinsson í Ísafjarðarsýslu (1471—1472) 642, 645, 648, 649, 665.
- Hafliði Pálsson (Magnússonar[?]), bróðir Teits og Þorsteins í Rangárþingi (c. 1460—1472) 224, 655².
- Hafliði Sigurðarson í Rangárþingi (1475) 794.
- Hafliði Steinsson prestur á Breiðabólstað í Vestrhópi (d. 1819) 1.
- Hafnardalur í Nauteyrarhreppi í Ísafjarðarsýslu 161, 163.
- Hafnarreyjar fyrir Skarðsströnd 809—810.
- Hafnarfjörður við Faxaflóa 430, 580, 581, 623, 757.
- Hafnarhólmur á Selströnd 216, 219, 500, 502, 591.
- Hafnarrekar á Sléttu 278. Sbr. Leirhöfn.
- hafnarvoð 258.
- Hafnia, sjá Kaupmannahöfn.
- Hafniensis, sjá Kaupmannahöfn.
- Hafrafell í Reykhólasveit 502.
- Hafrafellstunga í Öxarfirði 359, 799, 800.
- Hafragjá í Þingeyjarþingi 306.
- Hafralækr í Aðaldal 706—707, 760—761, 807—808.
- hafrétt, sjá afrétt.
- Hafrey í Laxá í Suðrþingeyjar-sýslu 283.
- Hafrsstaðir í Eyjafirði 308.
- Hafrsstaðir á Skagaströnd 344.
- Hafsjarðará, sjá Haffjarðará.
- Hafstaðir á Finnmörk 354.
- hafwer (= háfur = auðræði, auðæfi, góz) 5.
- Hagagarður á Barðaströnd 194, 195, 196, 197, 198, 199, 225, 239.

- Hagagarðr (hagagarðr?) í Blöndu-
hlið 323.
- Hagagarðr (hagagarðr?) í Seyð-
isfirði vestra 558.
- Haganes (hvorttveggja) í Fljót-
um 38, 355.
- Haganes við Mývatn 40, 145—
147.
- Haganes á Slóttu 305.
- Hagen öldrmaðr í Danzig (1434)
9^e.
- hagi, hagar 141, 280, 586, 643.
— hagabeit 349. — hagæign
358.
- Hagi á Árskógarströnd 125^e,
126, 261, 690.
- Hagi á Barðaströnd 159, 160,
179, 194—200, 205, 206, 226,
239, 442, 592—593, 667—
668, 695—696, 697—698,
717, 768, 820.
- Hagi í Reykjadal norðr 33, 34,
425.
- Hagi í Hraunhreppi á Mýrum
599.
- hácall 813, 814.
- Hákon Egilsson (Grímssonar) í
Húnavatnsþingi (1473) 703.
- Hákon Einarsson nyrðra (1456)
137.
- Hákon Gizurarson galla í Viði-
dalstungu (f. 1324, d. 1381)
348^e.
- Hákon Hallsson (Finnbogasonar
hins gamla) á Höskuldsstöð-
um í Reykjadal (1463—1469
og síðar) 396, 541—542.
- Hákon Hannesson sýslumaðr
Árnesinga (1708) 646, 697.
- Hákon Indriðason í Dýrafirði
(1434—1452) 99^e.
- Hákon Jónsson & Vatnsenda í
Ólafsfirði (1468—1470) 520—
521, 576.
- Hákon Jónsson í Ísafjarðarsýslu
(1473) 691—692.
- Hákon Jónsson, Erlingssonar
og Ingibjargar (1474) 772—
773.
- Hákon Kálfsson á Valþjófsstöð-
um í Gnúpasveit (1427—1447)
424^e.
- Hákon Magnússon háleggr Nor-
egakonungr (1299—1319) 131,
184, 530, (Sbr. DI, II, Nr.
215, § 9).
- Hákon Magnússon Noregskon-
ungr (d. 1380) 3.
- Hákon Ormsson landsþingsskrif-
ari og sýslumaðr Rangæinga
(d. 1656) 191, 636.
- Hákonardóttir: Ingibjörg.
- Hákonarson: Gísli, Haldór, Her-
mann, Höskuldr, Indriði, Jón,
Magnús, Páll, Ögmundur.
- hald (= helgihald, hátíð, helgi-
dagr) 282, 415. Sbr. nýja
hald.
- Haldór Árnason prestur í Skál-
holtsbiskupsdæmi (1467) 470.
- Haldór Arngeirsson, Skúfssonar,
á Barði (enn á lífi 5. Júlí
1395) 627.
- Haldór Ásbjarnarson í Húna-
vatnsþingi (1447) 22.
- Haldór Auðunarson í Rangár-
þingi (1475) 805.
- Haldór Brandsson, Haldórssonar,
á Barði lögréttumaðr í Hegra-
nessþingi (1449—1480) 26—
27, 220, 254e, 422,—423,
521, 821.

- Haldór Einarsson sýslumaðr
Þingeyinga (d. 1707) 478,
721.
- Haldór Guðmundarson í Borgar-
fjarðarsýslu (c. 1470) 589.
- Haldór Guðmundsson í Dala-
sýslu (1637) 177.
- Haldór Hákonarson, Jónssonar,
og sonr Oddfríðar Aradóttur,
umboðsmaðr Bjarnar Þorleifs-
sonar (fyrir 1467), bóndi á
Kirkjubóli í Valþjófsdal (1458
—1474 eða leingr) 159—160,
176, 376—377, 490—491, 499,
524—525, 531—532, 535—
536, 571—572, 580, 642—
643, 645, 648—650, 727, 730,
772—773.
- Haldór Hákonarson í Kjalar-
nessþingi (1475—1483) 800—
801.
- Haldór Hauksson prestur í Skál-
holtiðsbiskupsdæmi (1464) 426.
- Haldór Jónsson (Finnbogasonar
hins gamla) nyrðra (1469)
539—540.
- Haldór Loptsson prestur og
officialis (d. 1403) 352.
- Haldór Magnússon í Húnavatns-
þingi (1472—1473) 685, 703.
- Haldór Ólafsson prestur nyrðra
(1450—1458) 46, 167.
- Haldór Ormsson kirkjuprestur í
Skálholti (1462—1463), ráðs-
maðr Skálhóltsstóls (1464—
1470), officialis milli Botnsár
og Helkunduheiðar (1470—
1471 eða leingr), og síðast
ábóti á Helgafelli (1480 og
þar eptir) 368, 412, 426, 527,
547, 569, 609.
- Haldór prestur syðra (1470) 569.
Sjá Haldór Ormsson.
- Haldór Sigmundarson (á Breiða-
bólstað á Fellsströnd, faðir
Bjarna, Guðrúnar, Ólafs og
Sigmundar; 1449—1470) 108,
582².
- Haldór smiðr (Hólastaðar 1449)
40.
- Haldór Snorrason vestra og
nyrðra (veginn í Janúar 1456)
60, 121, 135².)
- Haldór Steinþórsson (Jónssonar)
bóndi í Hegranessþingi (1435
—1468) 110, 521, 826.
- Haldór Sumarliðason (líklega
Loptssonar) í Vatnsfirði (1467)
475.
- Haldór Sveinsson (Brandssonar)
frá Hjarðardal, bróðir Páls
(1459—1461) 176—177, 245—
246.
- Haldór Þorbergsson, Hrólfsson-
ar, lögréttumaðr á Seylu 490.
- Haldór Þorgeirsson (Haldór-
sonar) í Hitardal (1473 og
síðar) 698—699, 809—810.
- Haldór Þorgrímsson í Skaga-
firði (1476) 812.
- Haldór Þorkelsson í Köldukinn
(1402—1462) 371—372.
- Haldóra Erlendsdóttir í Ból-
staðarhlíð 786.
- Haldóra Helgadóttir, Guttorms-
sonar (kona Gunnars bónda í
Sælingsdalstungu, 1449) IV,
765; V, 820—821.
- Haldóra Helgadóttir, kona Ara

²) Sýnist alt. einn maðr.

- Bessasonar (d. 1442 eða 1443) IV, 627; V, 820—821.
- Haldóra í Hvamm í Blönduhlíð (1449) 42.
- Haldóra Runólfsdóttir & Lýtingsstöðum (1461) 246—247.
- Haldóra Þórðardóttir & Bakka í Öxnadal, frilla Runólfs Höskuldssonar: (1470—1472) 585, 600, 644, 653².
- Haldórsdóttir: Guðrún, Ingibjörg, Þuríðr.
- Haldórsson: Ari, Arnór, Bergþór, Bjarni, Brandr, Brjánn, Einar, Eyjólfur, Gizur, Gunnlaugr, Illugi, Ingimundur, Jón, Magnús, Oddr, Ófeigr, Ólafur, Pétr, Sighvatr, Sigmundur, Snorri, Thomas, Vigfús, Þorgils, Þorsteinn.
- Haldórsstaðir í Laxárdal í Þingeyjarþingi: 41, 166, 269.
- Haldórsstaðir í Skagafirði: 681.
- Haldórustaðir (Haldórsstaðir) í Bárðardal: 40, 391.
- hálfleitng, sjá hálfhlytng.
- Hálfðan Björnsson: (frá Myrká Jónssonar, bróðir Bergs og Snæfríðar; 1428—1451) 87.
- Hálfðanarson: Loptur, Sigurðr, Þorsteinn.
- hálflop (= hálf laupr) 651².
- hálfhlytng 535², 537², 538².
- hálfkanna 814.
- hálfkirkja, hálfkirkjuskyld 7², 14, 28, 50, 117, 225, 249, 253, 256, 259, 278, 290, 299, 337, 342, 352², 353 (opt), 354 (opt), 355², 356², 357², 400, 404, 405, 406, 422, 491², 515, 524—525, 532², 535, 536, 549, 589, 597.
- hálfleitng, sjá hálfhlytng.
- hálftrétti 65.
- hálfsmánaðarverk 225.
- hálf tunna (lagarmál) 814².
- Halkel, sjá Hallkell.
- Halla Jónsdóttir (systir Þórðar í Bæ & Rauðasandi, móðir Jóns Gunnarssonar; 1433) 8.
- Hallason: Eyjólfur(?), Jón, Magnús.
- Hallbera Egilsdóttir, Sölmundarsonar: 818.
- Hallbera Jónsdóttir, kona Vigfúsar bónda Þorsteinssonar (1468) 521.
- Hallbera Þorgilsdóttir, Oddasonar: 822, 823.
- Hallbjörn Jónsson í Hörgárdal (1464) 432.
- Hallfréðarson (Hallfríðarson): Einar, Jón.
- Hallgeirsstaðir (Hallgeirsstaðir) & Langanesi 277.
- Hallgrímur Jónsson Thorlacius í Beranesi (1708): 154.
- Hallgrímur Sigurðsson & Svalbarði við Eyjafjörð (um 1700) 246.
- Hallgrímsson: Bjarni.
- Hallkatla Hrafnisdóttir, Oddsonar: 818.
- Hallkell Guðmundarson (Hallkellssonar, bróðir Þorsteins prests) prestur nyrðra (1458) 167.
- Hallkell Pálsson í Suðrþingeyjarþingi (líklega bróðir Símonar; 1474) 762, 764.

Hallkelsson: Guðmundr.

- Hallr Alexandersson (Alexanzson) heimamaðr Sigurðar Þórðarsonar í Haga og sona hans (1429—1459) 197, 199.
- Hallr Árnason prests í Saurbæ í Eyjafirði (c. 1435—1438), síðar á Saudanesi (1450—1470 eða leingr), umboðsmaðr Hólastóls (1464; fæddr 1411) 167, 311, 366, 367, 390, 421², 424², 449, 458, 576—577.
- Hallr prestur í Húsavík á Tjörnesi (1474—1480 eða leingr) 275. Sbr. Hallr Árnason.
- Hallr Bárðarson (bróðir Einars) á Snæfellsnesi (1465) 444.
- Hallr Einarsson nyrðra (1440—1461) 233.
- Hallr Erlendsson í Eyjafjarðarsýslu (1475) 787.
- Hallr Finnsson prestur á Breiðabólstað í Vestrhópi (1460—1480; kemr við bréf 1444 og úr því) 27, 29, 81, 92, 167, 342², 343, 423, 664.
- Hallr Gíslason í Hörgárdal (1453) 108.
- Hallr Guðmundarson (bróðir Helga og Jóns) nyrðra (1475) 807.
- Hallr Guðmundsson (1704) 3.
- Hallr Gunnarsson prestur á Mæðravöllum í Eyjafirði (d. 1201) 822 (nmgr. 1).
- Hallr Gunnarsson (ef til vill bróðir Höskuldar; um 1250) 306, 822². Sbr. Hallr kvistr.
- Hallr Gunnsteinsson, Þórissonar, prestur (d. 1228) 822.

- Hallr Hermannsson í Höfðahverfi (1473) 693.
- Hallr Jónsson (1473) 703 (4 nmgr.)
- Hallr Jónsson messudjákn á Hólum (1467), prestur nyrðra (1474 og þar eptir) 507, 771², 801.
- Hallr Jónsson (bróðir Eiríks og Hafíða) í Rangárbíngi (1471—1475) 637, 790.
- Hallr Jónsson syðra (1461) 241.
- Hallr Jónsson (Þórissonar) í Skörðum í Reykjahverfi (1463—1474) 396, 744.
- Hallr karl í Hvammi 818, sjá Hallr Kolbeinsson.
- Hallr Ketilsson í Þórsnessþingi (1459) 182, 200.
- Hallr Kolbeinsson (Auðkýlings) karl í Hvammi í Nordrárdal (d. 1363) 818—819.
- Hallr kvistr, Þingeyingr (1262) 822. Sbr. Hallr Gunnarsson.
- Hallr Magnússon, Hallssonar í Hjarðardal, síðar undir Hesti í Önundarfirði (d. 1473) 727—728, 730², 743².
- Hallr Másson prestur í Bólstaðarhlíð og á Bergstöðum¹ (c. 1360) III, 159, 463.
- Hallr Oddsson á Svalbarðsströnd (1703) 84.
- Hallr Ólafsson, Þorsteinssonar (1409—1432) 608².
- Hallr Runólfsson í Þingeyjarþingi (1459) 177.

¹) Þetta orð hefir misprentast (í III): Bessastöðum, og því er nafnið hér tekið upp aprt.

- Hallr Sighvatsson vestra (1473) 705.
- Hallr Sigurðsson (bróðir Brands) í Skagafirði (1453) 106.
- Hallr Svarthöfðason í Hvammi (um 1400) 819.
- Hallr Sveinsson (bróðir Ólafs staða) vestra (1450) 60—61.
- Hallr Þorsteinsson (Hallssonar, bróðir Ceciliu konu Einars Ormssonar; 1470) 570.
- Hallr Þorvaldsson vestra (1448—1449) 25.
- Hallsdóttir: Guðrún, Jóreiðr, Þórey.
- Hallsson: Árni, Arngrimr, Brandr, Gunnlaugr, (Gunnsteinn), Hákon, Hreinn, Indriði, Kolbeinn, Loðvik, Magnús, Ólafr, Ormr, Sigurðr, Stephán, Sæmundr, (Þorljótr), Þorsteinn.
- Hallsstaðir á Meðalfellsströnd 548, 585.
- Hallsteinn Höskuldsson á Hesti í Borgarfirði (1444) 820.
- Hallsteinn Þorbjarnarson nyrðra (vegin 1455) 131—132.
- Hallsteinn Þorsteinsson (Magnússonar) í Holti í Fljótum (1461—1492) 255², 432, 520, 540, 610.
- Hallsteinn Þorsteinsson (Arnórssonar? bróðir Páls) bóndi á Viðivöllum í Fljótsdal (c. 1460 og þar eptir) og sýslumaðr í Múlaþingi (1485) 224, 472, 688, 763—764.
- Hallvarðr Ámundsson, sveinn Ólafs biskups Rögnvaldssonar og mágr hans (1467—1468) 473², 478—479, 481, 521—522, 529—530.
- Hallvarðr Fúsason, sjá Hallvarðr Sigfússon.
- Hallvarðr Hallvarðsson í Þórnessþingi (1459) 180.
- Hallvarðr prestur á Knappstöðum (1487—1498 eða leingr) 256.
- Hallvarðr prior í Björgvin (1468) 523.
- Hallvarðr Sigfússon (Fúsason) í Árnessþingi (1459) 187.
- Hallvarðr Vébjarnarson hinn helgi (d. 1043) frá Hliðum í Noregi 121, 289, 363, 364, 374, 419, 518, 539, 611, 612, 664. — Hallvarðsmessa (-dagr) 121, 363, 364, 374, 419, 518, 539, 611, 612², 664. — Hallvarðssaga 289.
- Hallvarðr Vocksson syðra (1470) 570.
- Hallvarðsson: Hallvarðr, Ívar, Sigurðr, Sveinn.
- Hallvardus, sjá Hallvarðr.
- Hallvegur í Noregi 18.
- Hálogaland í Noregi (Halgalandia, Helgaland) 453, 560, 812.
- Háls í Eyjafirði 310.
- Háls í Fújóskadal 119, 298—299, 306, 359, 533, 635, 744. — Hálsmannatungur 298.
- Háls í Kjós (hinn neðri) 516.
- Háls í Ljósavatnshreppi í Þingeyjarþingi 40, 357.
- Háls í Svarfaðardal 356.
- Hálshús í Vatnsfjarðarþingum 208.
- Hálshögg 490.

Halvarðr, sjá Hallvarðr.	137, 139, 140 ² , 145, 146, 153,
hamar, sbr. búsgagn, sjá smíða- töl.	154 ² , 156, 157, 160, 172, 173, 175, 176, 177 ² , 179, 180, 181 ² ,
Hamar í Barðastrandarsýslu 592.	186 ² , 192 ² , 193, 200, 201, 206 ² , 209, 210, 212 ² , 213 ² , 220, 221,
Hamar hvortveggi í Eyjafirði 303.	222, 225 ² , 228, 232 ² , 233, 234, 237 ² , 239, 241 ² , 242, 246 ² , 362,
Hamar út frá Klapparósi 278.	368, 369, 370, 374, 378 ² , 381,
Hamar í Langadal í Kirkju- bólsþingum 748.	388 ² , 389, 390, 391, 393 ² , 395, 396 ² , 397, 416, 417, 418, 419,
Hamar í Laxárdal í Dingeyjar- þingi 418.	421, 422 ² , 423, 431, 432, 443, 447, 449, 450, 451, 454, 459,
Hamar í Nauteyrarhreppi í Ísa- fjarðarsýslu 161.	462, 467, 468 ² , 471, 475, 478, 479, 480, 482, 483, 486, 487,
Hamar (biskupsstóll) í Noregi 158.	490, 495 ² , 496 ² , 500, 509, 514, 515, 517 ² , 520, 521, 522, 525,
Hamar önn litli (Hamarsland) í Þverárhlíð 405.	526 ² , 528, 536, 539, 540, 541 ² , 546, 548, 550, 555 ² , 556, 561,
Hamarland á Reykjanesi 216, 219, 502.	567, 575, 583, 585 ² , 587, 600, 602, 606, 613 ² , 616, 617, 618,
Hamborg 453.	621 ² , 623, 624 ² , 635 ² , 643 ² ,
Hamborgswundt 21, sjá Horn- borusund.	645 ² , 647 ² , 648 ² , 649, 650 ² , 651, 657, 658, 666 ² , 668, 669,
Hamdisvík 343, sjá Hanndisvík. hánessa 415.	684 ² , 685, 686, 687, 691, 694 ² , 696, 700, 705, 706 ² , 707, 710,
Hamfn, sjá Höfn.	711, 712, 716 ² , 717, 719 ² , 720,
Hamraendar í Döllum 682—683, 713, 757—758, 795—796.	722, 725 ² , 744 ² , 746 ² , 749 ² , 757, 761, 762, 764, 772 ² , 773,
Hamraland, sjá Hamarland.	776, 779 ² , 781 ² , 786, 787, 788,
Hamraland í Langadal 349.	789 ² , 790, 791, 793, 795, 796,
Hamrar í Eyjafirði 303.	798, 799, 800 ² , 804, 806—
Hamrar í Tungusveit 162, 765.	807, 807 ² , 810, 811 ² .
Hamrar (Vatnshamrar) í Anda- kíl 589.	handarhögg 514, 522.
Hámunndarstaðir í Eyjafirði 356.	handfesting 85, 108, 143, 212, 365, 380, 425, 441, 442 ² , 472,
Hámunndarstaðir í Vopnafirði 111, 138, 364.	495, 528, 566, 567, 612, 621, 681 ² , 727, 730, 768.
handaband 4, 14 ² , 22, 25, 28, 31, 33, 46 ² , 49, 50 ² , 86, 90 ² , 91, 101, 104 ² , 106 ² , 107, 110, 111, 116, 119, 130, 135, 136,	handlag 8, 14, 46, 122, 145 ² , 153, 177 ² , 179, 368, 397, 416, 448, 462, 517, 532, 536, 537 ² , 656, 668, 746, 781.

- handpundari 558. Sbr. búsgagn.
- handrán 8, 639.
- handsöl, handsalan, handsöluð mál 84, 221, 459, 481, 643, 686, 687, 752, 764^a.
- Hanhóll í Bolungarvík: 231—233, 477—478.
- Hánefsstaðir í Svarfaðardal 260.
- Hanke Horn skipstjóri (1437) 10.
- Hannðisvík (Hámdisvík, nú „Hindisvík“) á Vatnsnesi 343.
- Hannes Benediktsson prestur á Snæfjöllum (1660—1708) 461, 654.
- Hannes Björnsson frá Snóksdal (1588) 573.
- Hannes Finnsson, biskup: í Skálholti 6.
- Hannes Gunnlaugsson í Reykjarfirði (1666) 636.
- Hannes Dorsteinsson ritstjóri 16, 18; 243.
- Hannesson: Eggert, Gísli, Hákon.
- Hannisson: Pétur.
- Hans (= Jón skírari): sancte Hans dagr 499.
- Hans von Borstel (1444—1445) 21.
- Hans Danakonungr (1481—1513) 499.
- Hansa, Hansastaðir, Hansaverzlan. 10—11, 23—24, 132; 133, 497—499.
- hanzki 504, 563.
- háþall, sjá húsakynni.
- Haraldr Keneksson (án efa bróðir Valgerðar Keneksdóttur) vestra (1467) 499.
- Haraldr Sörkvísson norrænn lögrettumaðr (1467) 476.
- Haraldsdóttir: Guðrún.
- Haraldsson: Magnús, Ólafur.
- Harboe, Ludvig, Sjálandsbiskup 660.
- Harðbagr á Sléttu 39, 136^a, 279, 281, 304^a, 822. — Harðbaksmöl 278, 305. — Harðbakareki 283, 305.
- harðsteinn, sjá búsgagn.
- Harðsteinasker á Hvammsfirði 88.
- Harníktsson: Áslákr Bolt.
- Harrastaðir í Dalasýslu 820.
- Harrastaðir á Skagaströnd 354.
- Harrastaðir í Vestrhópi 2; 663—664.
- Hartvig Krummedik magister (1453—1455) 118, 134.
- háskerðingr 278. Sbr. hvalr.
- Hasse, P., skjalavörðr í Lybiku 21.
- hátíðir 94; 97, 98, 402; 494. — stærstu, hæstu hátíðir 346^a, 492.
- Hattardalur hvortveggja í Ísafjarðarsýslu 162, 163, 748.
- hatr 189, 190, 570. Sbr. her-tygi.
- Haudskeið á Rogalandi 476, 783.
- Haufli, sjá Höfði.
- Haufu, sjá Höfn.
- Hauganes við Eyjafjörð 262.
- Haugnastaðir, sjá Högnastaðir.
- Haugr, sjá Haukr.
- haugstaðr 211.
- Haukadalur í Dalasýslu 596, 597.
- Haukadalur í Dýrafirði 216, 219, 496.

- Haukagil í Vatnsdal 332, 353. heimaland 85, 127, 223, 251,
 Haukr Einarsson (prests, d. 252, 253, 254, 255, 256, 258,
 1430, Haukssonar, Finnsson- 260, 262, 263², 264, 265, 266,
 ar) bóndi syðra (1461—1462) 269, 271, 272, 273, 275, 276,
 241—242, 368. 277², 279, 280, 283, 294, 296,
 Hauksson: Einar, Haldór, Jón, 298, 303², 307, 310, 311, 312,
 haulkn, sjá holkn. 313, 315, 318, 320, 323, 325,
 Haurg-, sjá Hörg-. 327, 330, 332, 333, 334, 338,
 Haurk-, sjá Hörk-. 339, 341², 343, 344, 347²,
 Haur-, sjá Hörgs-. 348, 350, 399, 400, 404, 405,
 Hausk-, sjá Hösk-. 406, 449, 515, 580, 591, 592,
 haustbeit 207. 597², 598², 599², 629, 632,
 haustlag 758. 676, 792.
- Hávarðr Loptsson hinn gamli á 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.
- Hávarðr Loptsson hinn gamli á 454, 491.
 Á á Siðu (f. 1584, d. 1687) heimaprestur 327.
 646, 697. heimareki 263.
 Hávarðr prestur á Stórolfshvoli heimelikt hús 211.
 (1470) 569. heimferð 704.
 Hávarðsson: Lafranz. heimili 238, 537, 637, 639, 640,
 Hávarðsstaðir í Ísafjarðarsýslu 703, 756. — heimilisfastir
 163. menn, heimilismenn 405, 491,
 Hávarðsstaðir í Viðidal 349. 520, 538, 673. — heimilishús
 Héðinshöfði á Tjörnesi 616— 265. — heimilisprestur 101,
 618, 752—753, 762, 764, 270, 309, 314, 329, 330, 579,
 793—794. 592. — heimilistiðir 265.
 hefð 678, 740. heimreið 702, 731, 734.
 Hegranes 172, 711. — Hegra- heimrekstr 141.
 nessþing 398, 521, 522. heimsókn 689, 703, 756.
 Heiðargata í Aðaldal 272. heimtingarmaðr 710.
 Heiðarhagi í Eyjafirði 351. Heinrekr Árnason (bróðir Her-
 Heiðarhús á Flateyjardal 610— mundar) eystra (1467) 510.
 612. Heinrekr Englakonungur hinn
 heidarlegur maðr 167. sjötti (1422—1461, d. 1471)
 heidi 120², 298, 318, 395², 23—24, 72—74.
 433. Heinrekr Griffenberch öldrmaðr
 Heidi á Langanesi 39. í Danzig (1434) 9.
 Heidi í Sléttahlíð 39, 355. Heinrekr Grot, norrænn maðr
 heilagir menn 9, 94, 97, 189, (1459) 191.
 406. — heilagir staðir 67. Heinrekr Jónsson (Henricus
 heimafólk 703. Johannis), norrænn maðr
 heimajörð 358. (1455) 134.

- Heinrekr Kaldison (Kaltison) erkibiskup í Niðarósi (1450—1456) 57, 95—96², 117, 142.
- Heinrekr Kepkin umboðsmaðr Kristjáns konungs fyrsta á Íslandi (1463—1467), „hirðstjóri yfir allt Ísland“ (1470—1474 eða leingr) 388—390, 503, 504, 564—565, 639, 642, 693, 707 759².
- Heinrekr Steinbecke kaupmaðr (1434) 9.
- Heinreksson: Árni, Nikulás, Steinmóðr.
- Helga Einarsdóttir (Bessasonar) kona Haldórs Brandssonar (1449—1464) 26, 423.
- Helga Einarsdóttir (Böðvarssonar) kona Viðnæms Jónssonar 45—46, 48—49.
- Helga Einarsdóttir, Ormssonar (1470) 570.
- Helga Finnsdóttir prófentukona á Reynistað (1459—1461) 193—194, 228.
- Helga Gilsdóttir á Snorrastöðum (1473) 698—699.
- Helga kona Hákonar Indriðasonar (1452) 99.
- Helga Þórðardóttir, kona Eyjólfssonar mókolls Magnússonar (1460—1469) 205—206, 380, 555².
- Helga Þórðardóttir vestra (1467) 504. Sbr. næstu konu á undan.
- Helga Þorgilsdóttir frá Bólstaðarhlíð (fyrir og um 1447) 23.
- Helga Þorleifsdóttir, Árnasonar, kona Guðmundar ríka Ara-sonar á Reykhólum (1423—c. 1438) 108—109², 443, 552, 558—560, 581, 601, 615.
- Helga Þorleifsdóttir, Árnasonar, hin yngri, kona Skúla Loptssonar (fædd 1412, enn á lífi 1487) 13—14, 559.
- Helgá í Eyjafirði 303.
- Helgadóttir: Haldóra, Ingvildr.
- Helgafell í Helgafellssveit, klaustr 46—48, 118, 119, 180, 181², 182, 200, 374, 445, (485), 555, 627, 748, 795. — Helgafellssveit 180, 182, 748, 795.
- Helgaland, sjá Hálogaland.
- Helgason: Þjórn, Eyjólfur, Guðmundr, Illugi, Ívar, Jón, Ketill, Ljótr, Loptr, Ólafur, Sigurðr, Steinþór, Stephán, Sveinn, Teitr, (Þorbjörn), Þórðr, Þormóðr, Þorsteinn, Örn.
- Helgastaðir (nú Helgustaðir) í Fljótum 39.
- Helgastaðir í Reykjadal 34, 78, 359, 824.
- helga vika 461, 472.
- Helgi í Húnavatnsþingi (c. 1344) 3.
- Helgi Bjarnarson (bróðir Guttorms¹) og líklega Margrétar konu Hrafnis lögmanns Guðmundarsonar), umboðsmaðr Hólastóls (1430; enn á lífi 1431) 424.²

¹) Guttormr kemr við bréf 24. Jan. 1420 ásamt Helga bróður sínum (DI, IV, Nr. 335).

²) Helgi þessi mun vera hinn

- Helgi Bjarnarson í Síðumúla (1472—1474) 674, 768.
- Helgi Bjarnarson prestur í Suðrþingeyjarþingi (1465) 440—441, 824.
- Helgi Einarsson prestur vestra (1888) 208.
- Helgi Erlingsson (Þórðarsonar) vestra og nyrðra (1442—1473) 703.
- Helgi Filippusson (Þórðarsonar) frá Haga vestra (1462—1467) 376, 490, 517.
- Helgi Guðmundarson (Bjarnarsonar) í Múlaþingi (1464) 394.
- Helgi Guðmundarson (Guðmundsson) nyrðra og vestra (1452—1462) 90, 240.
- Helgi Guðmundarson (Guðmundsson; bróðir Halls og Jóns) nyrðra (1472—1475) 665, 690, 793, 807.
- Helgi Guðmundsson 481, sjá Helgi Guðnason.
- Helgi Guðnason (Sæmundarsonar?), systurson Árna biskups Ólafssonar, lögmaðr norðan og vestan (1436—1439 eða leingr; d. fyrir 1445) 481.¹⁾
- Helgi Gunnarson (Andréssonar) í Rangárþingi (1472) 655.
- Helgi Guttormsson „bóndi“ á Staðarfelli (d. 1427) 820, 821.
- Helgi Illugason vestra (1461) 236.
- Helgi Ingjaldsson prestur í Görðum á Álptanesi (1415—1461) 238.
- Helgi Jónsson í Hegranessþingi (1433—1468) 521.
- Helgi Ljótsson (prests Helgasonar) vestra (1465) 449.
- Helgi Lioztsson, sjá Helgi Ljótsson.
- Helgi Magnússon (bróðir Þórðar prests) prestur í Miklaholti (1463—1470 og leingr) 402—403.
- Helgi Magnússon, Runólfssonar, djákni nyrðra (1449), síðar prestur (1462—1472 eða leingr) 27, 364, 366, 367, 423, 432—433, 670.²⁾
- Helgi Oddsson (lögmanns Ásmundarsonar) syðra (fulltíða 1465), lögréttumaðr í Rangárþingi (1474 og síðar), síðar lögmaðr 455, 756, 790, 803.
- Helgi Ólafsson nyrðra (1449) 31.
- Helgi Ólafsson (Loftssonar?) nyrðra (1459) 201.
- Helgi Sigurðarson priors, bróðir Ara, nyrðra (1460 og síðar) 212, 379, 419, 611, 787.
- Helgi Sigurðarson í Rangárþingi (1475) 805.

¹⁾ Guðni Sæmundarson, sem gæti verið faðir Helga lögmanns, kemr við bréf 1399 í Skagafrði, og mun

vera bróðir Ingibjargar á Silfrastöðum.

²⁾ Mun alt einn maðr.

- Helgi Snorrason í Þóraness-
þingi (1465) 444.
- Helgi Styrsson (bróðir Guðrún-
ar konu Snorra á Ökrum),
bóndi á Krossi í Landeyjum
(1419—1430), hirstjóri sunn-
an og austan á Íslandi¹⁾ og
sýslumaðr í Vestmannaeyjum
(1420) 223—224, 803.
- Helgi Teitsson, Helgasonar, í
Dal undir Eyjafjöllum (1475)
790, 802—805.
- Helgi Þórarinsson í Dalasýslu
(1470) 565.
- Helgi Þórhálfsson vestra (1442
—1467) 22, 478.
- Helgi Þorkelsson (líklega Ólafs-
sonar, bróðir Páls) prestur í
Gufudal (1439—1473) og
officialis milli Hvítar í Borg-
arfirði og Hrutafjarðarar
(1463—1469, d. 1473) 172²,
218—219, 373, 386—387, 427
—430, 545, 547, 548, 582—
583, 604, 701—702.
- Helgi Þorsteinsson (frá Holti
Magnússonar, d. fyrir 1461)
225.
- Helgir dagar, helgidagar 7, 94,
96, 101, 258, 265, 269, 298,
- 324, 342, 344, 349, 491, 493,
595, 788.
- Helkunduheiði á Langanesi 470,
574, 750.
- Hella á Árskógarströnd 356.
- Hella (Hellulönd tvö) undir
Jökli 599.
- Helge, sjá Helgi.
- Hellisvík á Skagaströnd 345,
350.
- Helluland í Hegrænesi 81, 82.
- Helluland í Strandakirkjusókn í
Noregi 477.
- hellunám 792.
- Helluvað við Mývatn 533.
- Helluvað í Rangárþingi 792.
- helmingakaup 223.
- helmingakona 30, 109, 206.
- helmingalagsbréf 646—647,
- helmingarfélag 109, 130, 224,
561, 646, 647⁴.
- Helmingargeil við Skjálfanda-
fjót 780.
- helmingaskipti 695, 710.
- Hemingr Færeyjabiskup (1450)
59.
- Hening Mikelsson ráðsmaðr í
Björgvin (1472) 684.
- Henninge Sten (1442) 15.
- Henrik, sjá Heinrekr.
- hérað 213, 398, 522, 673. —
héraðsþing 455.
- Héraðsdalur í Tungusveit 25.
- herbergi 586, 643. — her-
bergjan 21².
- Herbjarnarey í Lóni 511.
- Herdís Einaradóttir í Dýrafirði
(1460—1461) 222, 223.
- Herdís (Jónadóttir, Ketilssonar
á Hvanneyri og) dóttir Gunn-

¹⁾ Hefir orðið hirstjóri eptir
Arnfinn Þorsteinsson 1420, en
Arnfinn hafði hirstjórn um allt
land 1419; munu þeir Arnfinn
hafa verið mágar, og hafa þau
Páll á Viðimýri og Sigríðr kona
Helga líklega verið börn Þorsteins
lögmanns, er margir ætla, að hafi
búið á Viðimýri.

- hildar Vermundardóttur (á lífi 1470) 588.
- Herdís móðir Guðrúnar Gísladóttur (í Tungu í Öfundarfirði, 1452) 99.
- Herdís Magnúsdóttir frá Hjarðardal, Hallssonar (fyrir 1473) 728, 730.
- heretica pravitas 53.
- Hereyjar á Sunnmæri 802.
- Herjólfsvík við Þistilsfjörð 281.
- Herlacus, sjá Herleikr.
- Herlaugr Mattheusson lögmaðr í Ósló (1442) 18.
- Herleikr Pétursson norrænn maðr (1455) 134.
- Hermann Hákonarson bóndi í Haga á Árskógarströnd (1454) 125—126.
- Hermann Jónsson prestur á Undinfelli (1449) 27.
- Hermann Lafranzson, norrænn maðr, sveinn Hólmfríðar Vigfúsdóttur (1475) 783.
- Hermann Lange (1436) 11—12.
- Hermannsson: Hallr.
- Hermundur Árnason eystra (1460—1467) 208, 510—511.
- Hermundur Benediktsson eystra (1474) 763.
- hernaðr 56.
- herra 592, 673, 676, 700, 711, 785.
- hortygi, tygi, vopn, arma 11, 19, 188², 563, 570, 637, 639², 776. — nakin tygi 776. — tygjað lólk 776. — armbrysti 190², 191, 570. — brysti 570. — hanzkar 504, 563. — hatt 189, 190, 570. — hjálmr 71², 151², 152². — hjaltahnífr: hjaltahnífsbrot 814. — hnífr 508. — hringapansari 570. — járnhatt 638². — jukka 189, 504. — lásbogi 377. — pansari 189, 190, 638². — skjöldr 71², 151², 152², 189. — sverð 504, 507.
- Hespihóll, sjá Espihóll.
- Hestagil á Viðidalstunguafrétt 347. — Hestagilsbotn 347.
- Hestanes á Sléttu 281, 283, 304². — Hestanesmöl 305.
- hestar, sjá hross. — hestamaðr 571.
- Hestbringur í Breiðavík 61.
- Hester, sjá Ester.
- Hesteyri í Ísafjarðarsýslu 161, 163, 502.
- Hestfjörðr í Ísafjarðarsýslu 223, 558.
- Hesthamar í Ófeigsfirði 86.
- Hesthóll í Viðidal 347.
- Hestr í Andakíl IV, 658.
- Hestr í Breiðavík 60.
- Hestr í Öfundarfirði 501, 743.
- hetta, sjá klæðnaðr.
- hey 265, 269, 729, 739, 741², 767, 776, — heygarðr 119. — heykaup 108. — heystaða 144. — heytollr 250, 252, 254², 257, 259², 261, 265, 266, 268, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 283, 284, 290², 292, 293, 294, 297, 300, 302, 309, 311, 312, 314, 316, 318, 320, 321, 324, 326, 328, 329, 330², 331, 333, 334, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 348², 598². Sbr. taða, vöndull.
- Heydalir, sjá Eydalir.

- Heydalr í Vatnsfjarðarþingum 163, 164², 624, 748.
- Hieronymus prestur hinn helgi (d. 420) 315, 720. — Hieronymuslíkneski 315.
- Hietland, sjá Hjaltland.
- Hildibrandsson: Jón, Vigfús.
- Hildir Ólafsdóttir (tóna?) kona Indriða Hallssonar á Rauðamel (1472) 666—667.
- Hildir Svarthöfðadóttir frá Köldukinn á Fellsströnd, kona Guðmundar Stephánssonar (1473) 705.
- himeríki 588.
- Hinrik, sjá Heinrekr.
- Hinrik Seffrinzson(?), sjá Heinrekr Kepkin.
- hirdsla 708².
- hirðstjóri 63, 64, 65², 66, 67, 68², 69, 139, 146, 147², 151², 180², 185, 186, 188², 389, 430, 476, 486, 499, 639², 642, 693².
- Hitará í Mýrasýslu 181, 182.
- Hitardalur í Mýrasýslu 101, 143, 175, 215, 223, 406—408, 523, 524, 531, 535, 551, 564, 575, 579, 596, 597, 598—599, 602, 693, 698—699. — Hitardalsbók 4, 175. — Hítælar 827.
- Hjallaland í Vatnsdal 354.
- Hjallanes á Tjörnesi 280.
- Hjallar í Þorskafirði 502.
- Hjalli í Hólfahverfi 356.
- hjallr, sjá húsakynni. — hjallahris 537.
- Hjálmar Snartarson (í Otradal 1461) 293².
- Hjálmarströnd í Loðmundarfirði 634.
- Hjálmholt í Flóa 425—426.
- hjálmr, sjá hertygi.
- Hjálmr Marteinnsson bóndi í Syðravallholti í Hólmi (lík. bróðir Gamla), fyrri maðr Ástríðar Jörundardóttur (1411) 3—4.
- Hjálmr Örnólfsson (í fylgd með Birni Jörðsalafara norðr um land 1395) III, 605.
- Hjálmsstaðir í Eyjafirði 225.
- Hjalsa í Noregi 477.
- Hjaltabakki í Húnavatnsþingi 354, 361, 397.
- Hjaltadalr í Fnjóskadal 303.
- Hjaltadalr í Skagafirði 13, 26, 28, 35, 45, 46, 48, 49, 50, 54, 62, 80, 89, 125, 136, 140, 141, 146, 147, 201, 221, 222, 248, 303, 358, 365, 366, 367, 411, 421, 423, 432, 434, 435, 436, 439, 440, 445, 453, 466, 473, 479, 480, 481, 490, 507, 514, 523, 529, 531, 602, 603, 606, 607, 620, 653, 663, 679, 680, 681, 682, 689, 690, 700, 711, 723, 724, 727, 729, 732, 733, 737, 741, 742, 759, 760, 773, 779, 801, 802, 813, 815, 826.
- hjaltahnífr, sjá hertygi.
- Hjaltason: Eyjólfur, Ólafr.
- Hjaltastaðir í Blönduhlíð 36, 42.
- Hjalti (Arnsteinsson?) prestur í Nesi í Aðaldal (fyrir 1318) 272.
- Hjalti Steinmóðarson í Þingeyjarþingi (1464) 421.
- Hjalti Þorsteinsson nyrðra (1449) 30—31.
- Hjaltland 126, 127.

- Hjarðardalur (hvortveggja) í
Dýrafirði 176—177, 245, 496.
— Hjarðardalslækr 177, 245.
- Hjarðardalur í Önundarfirði 222,
727—728, 730.
- Hjarðarnolt í Laugavegi 242, 243,
244, 245, 377, 386—387, 427
— 430, 595, 658.
- Hjarðarholt í Stafholtstungum
709—710.
- hjarir, sjá hurð.
- hjón (eiginhjón) 160^a, 232, 233,
459, 555, 585, 586^a, 646,
647^a, 686, 731, 744, 751. —
hjónaband 45, 48, 244, 608.
— hjónalag 585. — hjóna-
vígsla 493.
- hjúskapr 244, 609^a. — hjú-
skaparband 609.
- hlað (bæjarhlað) 427.
- hlaða, sjá húsaskipan.
- hlasshvalr, sjá hvalr.
- Hlaupgeiri undir Skörðum 798.
- Hleiðrargarðr í Eyjafirði 625—
626.
- hlein (klettabrík) 659^a, 674.
- hlekkjafesti 189, 569.
- Hlið á Álptanesi 795.
- Hlið 361, 417, sjá Bólstaðar-
hlið.
- Hlið í Bolungarvík (meiri og
neðri) 381, 535, 537, 538,
566—567, 571—572, 577—
578, 782.
- Hlið í Kræklingahlíð 360 =
Lögmannshlið.
- Hlið á Langanesi 764.
- Hlið (í Súðavíkrhreppi) í Ísa-
fjarðarsýslu 163.
- Hlið í Viðidal 348.
- Hlið við Þorskafjörð 591.
- Hlíðar (= Berghlíðar) í Barða-
strandarsýslu 5.
- Hlíðardalur í Lóni 798.
- Hlíðarendi í Fljótshlíð 151, 577,
655^a, 656.
- Hlíðarhagi í Eyjafirði 313, 350.
hlunnindi 82, 94, 97, 117, 210,
224, 381, 416, 448, 549, 550,
733.
- hlutarmaðr 535, 537, 538.
- Hliðufall milli Viðidals og Mið-
fjarðar 348.
- Hliðugeil í Fellum 395.
- Hnappstaðir, sjá Knappstaðir.
hnefahögg 230^a.
- hnísur, sjá hvalr.
- Hnjófsk-, Hnjósk-, sjá Fnjósk-.
- Hnjótr á Rauðasandi 163.
- Hnjúkr, sjá Hnúkr.
- hnoða með garn 815.
- Hnúkr í Skíðadal 356.
- Hnúkr í Vatnsdal 770.
- Hnúksá á Jökulsdal 128^a.
- Hnúksvatn á Jökulsdal 128.
- Hnútr (Knútr) Guðmundarson
vestra (1471) 647.
- Hnútsstaðir, sjá Knútsstaðir.
- Hnörr 705, sjá Knörr.
- Hof í Fellum 395.
- Hof á Flatheyjardal 303.
- Hof í Goðdölum 360.
- Hof á Höfðastrand 41, 131,
132, 193, 214, 250—251, 360,
398, 825, 826, 827.
- Hof í Hörgárdal 670.
- Hof á Kjalarnesi 779, 800.
- Hof á Skagastrand 31, 105, 146,
147, 354, 361.
- Hof í Svarfærdal 356.
- Hof í Vatnsdal 211—212, 589,
769—770, 786.

- Hof í Vopnafirði 111, 395, 452.
 Hofdæli (Hofdalir) í Skagafirði 36, 42.
 Hofsóss í Skagafirði (Hofsósskip 1724) 248.
 Hofstaðir í Fnjóskadal 318.
 Hofstaðir á Mýrum 409, 599.
 Hofströnd í Borgarfirði eystra 632.
 hofsveinn 564, 565.
 Hofteigr á Jökulsdal 127.
 Hólabrekka í Geiradal 219.
 Hólagerði í Reykjadal 178².
 Hólakot, eyðijörð Hólastaðar (1449) 40.
 Hólakot í Viðvíksveit 36, 43.
 Hólar í Arnarbýlisdal 501, 502.
 Hólar í Blöndudal (Blöndudals-hólar) 116, 361 (tvisvar?), 515.
 Hólar í Dýrafirði 502.
 Hólar í Einarstaðapíngum 40, 177—178, 396, 448—449.
 Hólar í Eyjafirði 309—310, 359.
 Hólar (Hóll) í Fljótum, Hóla-teigr 681—682, 723, 724, 729, 737—742, 745, 759—760.
 Hólar (efri) í Gnúpasveit 533.
 Hólar í Gnúpasveit (Presthólar) 136, 277—279, 359, 419, 420.
 Hólar í Hjaltadal (-biskup, -biskupsdæmi, -dómkirkja, -staðr, -stóll) 7, 8, 13, 14, 16, 26, 27, 28, 35—44, 45², 46, 47, 48, 49—50, 53—54, 55², 59, 61—62², 69—70, 74, 75, 66, 77, 78, 79, 80, 86, 89, 91, 92, 93, 94, 96, 98, 100, 101, 103², 104, 118, 122, 124, 125², 126, 129, 136, 137², 140—141, 145—147, 165, 166—170, 171, 172—174, 175, 177, 182—183, 201, 202, 214, 220, 221²—222, 226, 227, 228, 234, 247, 248, 249, 250, 260, 263, 277, 289, 291, 303, 318, 320, 321, 322, 323, 324, 332, 357, 358, 359, 360, 365, 366, 367, 390, 391, 364, 396, 397, 398, 410, 411, 412, 413, 416, 421, 423, 424, 427, 431, 432, 434—440, 445, 448—449, 457, 458, 462—463, 464—465, 466, 473, 478—481, 482—483², 490, 505, 507, 513—514, 522—523, 525, 526, 529—531, 551, 564, 584, 600, 602—603, 605—607, 614, 620, 627, 628, 635, 644, 652, 653, 665, 668, 669, 670, 671, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 689, 690, 698, 699—701, 707, 708, 711, 715—716, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 732—733, 734, 737, 738, 740, 741, 742, 753, 754, 756, 759—760, 766, 770, 775—777², 778—779, 780, 781, 782, 801—802, 811—813, 814, 815, 825, 826. — stærð Hóladómkirkju 357—358.
 Hólar í Hrunamannahreppi (Hrepphólar) 34—35, 100, 399, 470, 512, 527, 773—775.
 Hólar í Hvammssveit 100, 565.
 Hólar í Ólafsfirði 38.
 Hólar (Hollar) í Steingrímsfirði 502.

- Hólar í Stíflu 38.
 Hólar (í Svartárdal?) 361¹⁷. Sbr.
 Hólar í Blöndudal.
 Hólar í Vestrhópi (Vestrhóps-
 hólar) 90, 343—344, 354, 361.
 — Hólaping 354.
 Hólármak í Svarfaðardal 261.
 Hólavík í Fljótum 253.
 hold og blóð vors herra Jesu
 Christi 590.
 Hólfriðr, sjá Hólmfriðr.
 Hólgerðislækr á Jökulsdal 128.
 holkn 120.
 Holkná í Austfjörðum 630.
 hól 119, 335, 336.
 Hóll í Bíldudal 205, 206.
 Hóll (Hvoll) í Bolungarvík 25,
 231, 232, 381, 460—461,
 478, 501, 535, 537, 538, 542,
 543, 571, 572, 577, 579, 645,
 728, 745, 746, 765, 775, 777,
 778.
 Hóll í Dalahreppi í Barða-
 strandarsýslu 216.
 Hóll í Fjörðum 264.
 Hóll í Fljótum 422, 723, 724.
 Sjá Hólar.
 Hóll í Helgastaðapingum í Þing-
 eyjarsýslu 34, 280, 286, 418.
 Hóll í Kinn 371, 372, 505.
 Hóll á Melrakkaslétu 304⁹.
 Hóll, Munkaþverárklaustursjörð
 303.
 Hóll í Ólafsfirði 38.
 Hóll í Óslandshlíð 422.
 Hóll í Reynistaðarþingum 213.
 Hóll í Siglufirði 763.
 Hóll á Skaga 37.
 Hóll (syðri og ytri) á Skaga-
 strönd 344, 345.
 Hóll í Skíðadal 262.
 Hóll í Svarfaðardal 37, 44, 259,
 356.
 Hóll í Svartárdal 352.
 Hóll í Viðidal, sjá Vatushorns-
 hóll.
 Hóll í Önundarfirði 490.
 Holland (Hollant) 126—127,
 132—133.
 Holldsdalr, sjá Holtsdalr.
 Hollensis, sjá Hólar í Hjaltadal.
 Hollzthen, sjá Holsetaland.
 hollusta 565.
 hólm 225, 258², 261, 283²,
 284, 303, 313, 472, 539,
 577.
 Hólmar, skógar á Hlíðardal 798.
 Hólmar í Reyðarfirði 531.
 Hólmað í Helgastaðahreppi
 280.
 Hólmatn á Langanesi 277.
 Hólmfriðr Anondardóttir (Ön-
 undardóttir) kona Ingimundar
 Ópyrmissonar í Dali (1366) 3.
 Hólmfriðr Vigfúsdóttir Hólms
 (1475) 783.
 Hólmr hinn mikli á Grenjaðar-
 stað 280.
 Hólmr(inn) í Skagafirði (Vall-
 hólmr) 323.
 Hólmr í Steingrímsfirði 216, sjá
 Hafnarhólmr.
 Hólmsel í Djúpadal í Eyjafirði
 313, 351.
 Hólsá á Melrakkaslétu 276,
 305.
 Holsetaland (Holsten, Holstenn,
 Hollzthen) 371, 383, 384, 469,
 564.
 Hólsreki á Slétu 304, 305.
 Holsten, sjá Holsetaland.

- holt 61, 511, 586, 643, 713. —
holt til viðunar 272.
- Holt á Barðaströnd 593.
- Holt undir Eyjafjöllum 156,
516, 517.
- Holt í Fljótum 254—255, 355,
361, 422, 520, 521, 540—541,
682, 723, 724, 729, 738.
- Holt í Hjaltabakkapingum (á
Ásum) 354, 397.
- Holt, eyðijörð Hólastóls 40.
- Holt í Saurbæ í Dalasýslu 492
—494, 747, 748.
- Holt á Siðu 570.
- Holt í Svarfaðardal (meira og
minna) 259, 260, 356.
- Holt í Svinadal í Húnavatns-
þingi 353, 501.
- Holt í Önundarfirði 96—98, 176,
376, 490, 491, 524, 531, 535
—536, 579, 727, 730, 781,
782, 806, 807.
- Holtamannahreppur í Rangárþingi
189, 240, 242, 388, 583. Sbr.
Holtin.
- Holtastaðir í Langadal 104, 191,
192, 349—350, 361, 515.
- Holtin í Rangárþingi 241, 387,
500. Sbr. Holtamannahreppur.
- Holtsdalur út úr Svarfaðardal
258.
- Holtstjörn í Skagafirði 681.
- Homborgisundhe 21, sjá Horn-
borusund.
- Hópsós í Húnavatnsþingi 236.
- Horastaðir 744, sjá Hróastaðir.
- hórdómur, hórðæmi 158, 585,
600, 644².
- horn: hvítt silfr af hornum 389.
— hornasög, sjá búsgagn.
- Horn í Hornafirði 120—121,
208—209.
- Horn í Rennisey 3, 476—477.
- Horn í Skorradal 408.
- Hornafjörður 120, 121, 150, 208,
209, 511. — Hornafjarðarós
120.
- Hornborusund í Noregi 20, 21.
- Hornbrekka í Ólafsfirði 258,
356, 600.
- Hornskriður í Hornafirði 120.
- Hornstrandir 558, sjá Strandir.
- Hornsteigr á Eingibakka í Aðal-
dal 272.
- Hós 477, sjá Ós.
- hospital sancte Brigidae 142.
- hostiariatus 661.
- hosur, sjá klæðnaðr.
- Hrafn Bárðarson (líklega Stein-
móðarsonar), er gefur til Hvann-
eyrarkirkju í Andakil (um
1470) 588.
- Hrafn Bótólfsson, Andréssonar, í
Langahlið, lögmaðr (1381—
1390) 347.
- Hrafn Brandsson, Haldórssonar,
frá Barði, bóndi í Skriðu í
Reykjadal (1464 og þar eptir)
og lögmaðr norðan og vestan
(1479—1483) 422—423, 454,
504—505⁴, 802, 819.
- Hrafn Gilsson (líklega prests,
Jónssonar) prestur í Reykholti
(1463—1474 eða leingr) 399,
532.
- Hrafn Guðmundarson,¹⁾ bróðir

¹⁾ Er að líkindum sonur Guð-
mundar Stigssonar (Ártiðaskrár
bls. 172) frá Ljósavatni, og þá

- Ara og Sujólfs, bóndi á Skriðu í Reykjadal, lögmaðr norðan og vestan (1409—1432) 109, 165—166^e, 371, 457, 819.
- Hrafn Guðmundarson, Hrafnsonar, í Rangárþingi (c. 1470) 688.
- Hrafn Haldórsson, Brandssonar, á Barði í Fljótum (1480 og síðar) 254.
- Hrafn Jónsson (Atlasonar, bróðir Bergþórs, Jóns og Þorgeirs), sveinn Bjarnar Þorleifssonar (1445—1464) 22, 209, 433.
- Hrafn Jónsson (bróðir Nikulásar) í Dýrafirði (1471) 603.
- Hrafn Jónsson biskupssveinn á Hólum (1720) 612.
- Hrafn Oddason prestur í Höfða (fyrir 1433) IV, 527.
- Hrafn Oddsson riddari (d. 1289) 818.
- Hrafn Oddsson prestur vestra (1472—1473) 667.
- Hrafn Sveinbjarnarson á Eyri í Arnarfirði (d. 1213) 823.
- Hrafnabjörg í Svinadal í Húnavatnspingi 353, 501.
- Hrafnabjörg í Ögrsveit 506.
- Hrafnagil í Andakíl 409, 562—563, 574.
- Hrafnagil í Eyjafirði 89, 90, 91, 315, 317, 360, 419, 433. — Hrafnagilssel á Þorvaldsdal 364, 365.
- Hrafnagil í Laxárdal 752.
- bróðursonr Loga officialis, er veitir Hrafn umbod yfir Grenjaðarstað 1406.
- Hrafnaskálaguópr í Önundarfirði 580.
- Hrafnhóll (Ramfhóll) í Hjaltadal 37, 43.
- Hrafnkelsstaðir í Fljótsdal 632.
- Hrafnás á Skaga 345, 350.
- Hrafnás í Fellum 395.
- Hrafnasdóttir: Guðrún, Hallkatla, Ragna.
- Hrafnseyri (Eyri) í Arnarfirði 695—696.
- Hrafnskarðsá á Viðidalstungu-afretti 348.
- Hrafnsson: Guðmundr, Jón, Sveinbjörn, Thomas.
- Hrafnstaðir í Upsaþingum 356.
- Hrafnstaðir (Ramfnstaðir) í Hjaltadal 37, 43.
- Hrafnstaðir í Viðidal 348, 349.
- Hrafnsvík (Hramsvík) á Vatnnesi 659, 674.
- Hrafnstóptarhús frá Staðarbakka 336.
- Hrafnstaðir (= Hrafnstaðir, nú Hrappsstaðir) í Vopnafirði 453.
- Hramsvík, sjá Hrafnsvík.
- Hranason: Ketill.
- Hranastaðir í Eyjafirði 315.
- Hrapaðargjá í Suðrþingeyjarþingi 263.
- hraukar (torfs, mós) 4.
- hraun 457.
- Hraun (nú: Hraunlönd) í Breiðavík 61.
- Hraun í Dýrafirði (í Keldudal) 219, 501, 502.
- Hraun í Sléttahlöð 355.
- Hraun í Fljótum 38, 53, 54.
- Hraun í Helgastaðahreppi í Suðrþingeyjarþingi 41, 280.

- Hraun á Ingjaldssandi 475, 517
— 518.
- Hraun hið innra á Reykjanesi
vestra 591.
- Hraun á Skaga 38, 53, 54,
345.
- Hraun 347, sjá Tindahraun.
- Hraungerði í Flóa 187, 188,
388, 467—468, 583—584, 734.
— Hraungerðisdómr 223. —
Hraungerðishreppr 464.
- Hraunhóll í Miðfirði 335. —
Hraunhólstjörn 335.
- Hraunhreppr í Mýrasýslu 456.
- Hraun(in) í Gullbringusýslu 800.
- Hraunsás í Hálsasveit 400.
- Hraunsmúli í Hnappadalssýslu
599.
- Hreiðarstaðir í Austrárdal í
Húnavatnspingi 28, 29, 91—
92. — Hreiðarstaðagil 92.
- Hreiðarstaðir í Svarfaðardal 718.
hreinlífi 585.
- Hreinn Bjarnarson prestur syðra
(1438—1463; afhendir Hrepp-
hóla 1463) 399, 774.
- Hreinn Hallsson í Rangárþingi
(1475) 805.
- Hreinsson: Þorlákr.
- Hreppar(nir) í Árnaspingi
(Guðpverja og Hrunamanna
hreppr) 241, 242, 527, 569,
620—621.
- Hrepphólar, sjá Hólar í Hruna-
mannahreppi.
- hreppr 347, 794, 798, 800.
- Hreppr, bær í Andakíl 563.
- hrífa, sjá búsgagn.
- hringapanzari, sjá hertygi.
- hringing 94, 97.
- Hringisdalur í Höfðahverfi 356.
- Hringver í Ólafsfirði 256.
- Hringver á Tjörneshólum 40, 273.
- Hringver í Viðvíkrasveit 36, 43.
hrís 258, 323, 405², 460. —
hrishestr 336. — hrisrif 144,
322, 336², 461, 535, 538. —
hrisviðir 336. — Barkarhrís
283. — Maríuhrís 93², 290.
— Valahrís 272, 283². Sbr.
skógr, tróðhrís.
- Hris í Eyjafirði 296.
- Hris í Laxárdal í Suðrþingeyj-
arsýslu 280.
- Hris í Viðidal 348.
- Hrisás hjá Staðarbakka 335,
336.
- Hrisdalur í Arnarfirði 216, 219.
- Hrisey á Eyjafirði 304, 356,
360.
- Hrisey í Laxá í Suðrþingeyjar-
þingi 283.
- Hrisey í Lóni 511.
- Hrúsvoll í Reykhólasveit 502.
- Hróaðslækr (Hróarslækr) í Rang-
árþingi 792.
- Hróarskelda 61, 103².
- Hróarstunga, sjá Tunga.
- Hróastaðir í Fnjóskadal 119,
744.
- Hróðbjartsson: Þórðr.
- Hrólfir Björnsson (líklega bróðir
Gizurar) í Húnavatnspingi
(1472) 685.
- Hrólfis saga Gautrekssonar 290.
- Hrólfis saga kraka 290.
- Hrólfastaðir í Skagafirði 325.
- Hrollangsstaðir í Hjaltastaða-
þinghá 630, 632. — Hrol-
laugsstaðasandr 630.
- Hrómundr Magnússon í Dýra-
firði (1459) 177.

- hross 31, 35, 36⁵, 37², 38³, 44, 80, 89, 222, 225, 251, 252, 257, 261, 266, 268, 270, 272, 274, 275, 280, 284, 291, 295, 311, 318², 322², 324, 328, 334, 337, 339, 340, 341, 342, 344, 345, 370, 378, 405, 446, 482, 512, 521, 542, 591, 594, 597, 599, 619, 628, 630, 675, 702, 773, 774, 792², 798². — vetrgömül hross 269, 291. — þrevetr hross 407, 589, 599. — fullroskiu, roskin hross 370, 400, 407, 599. — geld hross 333, 556. — gömul hross 391. — hrossabeit 338, 560. — hrossageymsla 792. — stóðhross 262, 472. — stóðhrossabeit 144. — folöld 472. 798. — folaldarekstr 313, 351. — folar 38, 571. — hestar 2², 8, 21², 30, 35, 65, 141, 234, 253, 257, 274, 295, 311, 322, 325², 333, 334, 336, 340, 342, 344², 348², 378², 399, 400, 401, 407, 408, 446, 450, 472, 501, 503, 507, 508⁴, 509², 512, 521, 548, 556, 569, 570², 589, 593, 599³, 630, 675, 676, 697, 702, 704³, 749, 751, 761, 773, 776, 791, 798, 808², 814. — vetrgamlir hestar 251. — tvævetrir 370. — þrevetrir 370, 402. — fjögurra vetra 569. — fullrosknir 402. — gamlir 316. — graðr hestr 422. — hundraðshestar, kúgildishestar 31, 83, 101, 328, 363, 404, 468, 495, 592, 712. — tveggja hundraða hestr 705. — klárar fullrosknir 269. — hestgrip 703, 704⁶. — hestdráp 507, 508², 509. — kaplar 269², 270, 273, 274, 294, 319, 326, 330, 501², 588, 597, 598, 632, 670, 710, 726, 750, 808. — tíu aura kapall 320. — merar: mer afgömül 311. — tvævetr 311. — litr hrossa 569, 570, 571. Sbr. hestamaðr.
- Hrossadalr á Svalbarðsströnd 694.
- Hrossagötugil í Önundarfirði 580.
- Hrossasteinn fyrir Flateyjardal 306.
- Hrossavellir á Langanesi 284.
- Hrosshagi í Biskúpstungum 143, 144.
- Hruni í Hrunamannahreppi 100, 237—238, 240, 368, 369, 370. — Hrunamannahreppr 34, 240, 368, 370, 399, 526—527, 773. Sbr. Hrepparnir.
- Hrútafjörðr við Húnaflóa 116, 117, 338, 339, 455—456, 501, 502, 517, 784. — Hrútafjarðará 29, 387, 427, 428, 430, 545, 562, 574, 750, 784, 797.
- Hrútalækur í Aðaldal 272.
- Hrútaner í Viðidal 347.
- Hrúteyjarkleif í Ófeigsfirði 86.
- Hrúthagi í Eyjafirði 313, 314, 351.
- Hrúthólmr í Aðaldal 272.
- Hrúthólmr í Svarfaðardal 261. hryðjuverk 725.
- Hrýsás, sjá Hrisás.
- húðir, sjá skinn.
- Hugbertus (Hubertus) biskup hinn helgi af Kantarabyrgi:

- festum Hugberti (3. Nóv.) 768.
- Hugi Oddsson (Ásmundarsonar?) á Landinu í Rangárþingi (1459—1465) 201, 455.
- Hugi Vilhjálmsson prestur nyrðra (1440) 14.
- hugmóðr, hugmót, hugarmót 575^a, 608, 778.
- Húkr í Miðfirði 384.
- humall 190.
- Húnakappi 819, sjá Bøðvar Snorrason.
- Húnavatnsþing 1, 29, 30, 104, 116, 135, 229, 230, 249, 352, 397, 433, 490, 500, 501, 503, 504, 516, 569, 589, 615, 624, 657, 659, 677, 678, 702—704, 747, 769.
- hundraðseign 580.
- Húnrauðarson: Guðmundr.
- Hundsnes á Sléttu 281, 283.
- Húnsstaðir í Stíflu 255.
- hurð, sjá húsabygging.
- Hurðarbak í Vestrhópi 85, 341.
- hús, sjá húsakynni.
- Húsi á Jökulsdal 128.
- Húsabakki í Þingeyjarþingi 280, húsabygging, sjá húsakynni.
- húsaeygn 358.
- Húsafell í Borgarfirði 186, 187, 676.
- húsagarðr, sjá húsaskipan, húsakynni.
- húsakynni, húsaskipan, hús 34, 65, 128, 140, 141, 211^a, 317, 335, 336^a, 384, 417, 435^a, 445^a, 459, 460^a, 481, 568, 586, 617, 618^a, 643, 733, 750^a, 789. — húsbætr, húsaumbætr 307, 317, 596. — húsaraskan 689. — húsbrot, húsuppbrot 336, 703^a. — húsgerð 35^a, 37^a, 316, 358, 756. — hús-rúm 358. — húss-staða 420. — húss-uppgerð 336. — húsa-garðr 387. — Ábótastofa (á Helgafelli 1469) 555^a. — afhús, afhýsi 708^a. — baðstofa í Arnardal í Skutilsfirði (1460) 211. — baðstofa á Héðingshóða (1471) 617. — baðstofa á Hólum í Hjaltadal (1464) 435. — bitar (í húsum) 586, 643. — bjálkar (í húsum) 586, 643. — Breiðastofa í Vatnsfirði (1458—1471) 164, 206, 775, 777^a. — búr 617. — capella lapidea, sjá steinkapella. — drótt (yfir dyrum) 813. — dyr 766. — einhýsi 653. — eldaskáli í Ásgarði (1470) 568. — fatabúr (konungs) 202. — fjós 211, 387, 617. — forbaðstofa í Arnardal (1460) 211. — geithús (Geithús?) í Fújóskadal og á Jökulsdal (1460) 120, 127. — geymsluhús 669. — göng (baðstofu) 617. — hápallr á Bægisá (1461) 194. — heimilshús (= heimahús) 265. — heygarðr 119. — hillufljól 558. — hjallar 211^a, 535, 538. — hlöður 387, 568, 617. — hurðir hjar(a)fastar 586, 643. — Jónshús á Hólum í Hjaltadal (1456—1471) 140, 733. — kapitulahús á Stað í Reynisnesi (1463) 397. — karlklyr 643, 766. — lamblús 61, 568, 617. — prófentuhús 733. —

- skáli 280. — skálagerð 277, 537. — skálastæði 121. — skemma 720. — Skrifstofan í Vatnsfirði (1468) 517. — skráðhús á Hólum 260, 700. — á Munkapverá 449, 528. — í Skálholti 527. Sjá kirkja. — steinhús 12. — steinkapella (er gera átti í Skálholti 1474) 735, 737. — stofur: stofa í Ásgarði (1470) 568. — á Flugumýri (1476) 812. — í Hjarðarholti í Dölum (1464) 429. — á Krossi í Landeyjum (1471) 638³. — í Miðhúsum í Breiðavík (1450) 61. — í Reykjahlíð (1444) 141. — í Vatnsfirði (1460) 206. — litla stofa á Hólum í Hjalta- dal (1475) 778. — í Hvammi í Hvammssveit (1469) 550. — á Stað á Reynisnesi (1459) 194. — í Ögri (1470) 561. — stóra stofa á Hólum (1471—1473) 602, 653, 723. — í Kal- manstungu (1468) 532. — í Skál á Síðu (1473) 697. — í Skálholti (1471) 608. Sjá Ábótastofa, Breiðastofa, Skrif- stofa, Timbrstofa. — stofu- borð 334. — Studium (stud- devm) á Hólum (1449—1475) 28, 50, 801. — Sveinshús á Hólum (1464) 435. — Timbr- stofa á Hólum (1449) 26. — úthýsi 317. — útiskemma 568. — vefjarstofa (á Staðarbakka um 1300) 336.
- Húsanes í Breiðavík 60—61.
húsaskipan, sjá húsakynni.
Húsavík í Norðrmúlasýslu 634.
- Húsavík í Strandasýslu 567, 568.
Húsavík á Tjörnesi 273—275, 359, 426, 427, 431, 505, 616, 617, 752, 762, 794.
húsbóndi 16², 17, 65, 66², 133², 216, 217, 514.
húsbúnaðr, húsgögn: borð 344, 558. — borð á hápallinum (á Bægisá) 294. — borðbúnaðr 446. — dýnur (með dún, með ull) 328². — hægindi með ull 328. — matborð, sjá búsgagn. — pallklæði 813, 814. — reffar (islenzkir og út- lenzkir) 5². Sjá kirkja.
Húseyjarsandr, sjá Eyjarsandr.
húsfastir menn 124.
húsfreyja (húspreyja), húsfú, hústrú 4, 7, 13, 28, 50, 77, 101, 109, 124², 137, 147, 176², 296², 302², 308², 309², 310, 319, 324, 329, 349², 378, 397, 405, 431, 446, 447, 469², 470, 476², 477, 486², 491, 493², 495², 499, 500⁴, 506, 509, 535, 549, 550, 560, 561, 566, 581, 582, 583, 595, 615, 624², 651, 683, 684, 687, 710², 748, 779, 783⁴, 810², 811⁴.
Húshólmi á Jökulsdal 472.
húslauser jarðir 317.
Hvaleyri við Hafnarfjörð 623.
Hvalgjá í Rauðagnúpi 305.
Hvallátr á Breiðafirði 500.
Hvallátr á (fyrir) Rauðasandi 163, 442, 443, 449—451.
Hvallátr (Hvallátralönd) í Suðr- þingeyjarsýslu 267.

- Hvallátr í Vatnsfjarðarþingum 21—22, 502.
- Hvalnes í Lóni eystra 797—798, 799.
- Hvalnes á Skaga 38.
- hvalr: dauðir hvalir 264. — festingarhvalr 211. — fimmeila á hval 304. Sjá fimmeild. — flutning hvals, sjá flutning. — tvítugir hvalir 264, 267, 304, 322, 338. — uppskorinn hvalr 322. — hvalgögn 304. — hvalreki 5, 101, 111, 129, 128, 129, 223, 229, 256, 261, 263(opt), 271°, 274², 276², 277², 278, 279, 280°, 281 (opt), 283², 284², 298, 308², 304°, 305°, 306 (opt), 310, 322², 323², 324, 334², 338², 339², 341², 349, 364², 395², 441², 442, 540, 591, 593², 594, 630 (opt), 632⁴, 634 (opt), 698. — hvalskurðr 264. — hvaltiund 265. — hvalir 364. — háskerðingr 278. — hlasshvalr 278, 304, 634. — hnísur 278. — spik 264². — spikhvalr 634. — starfhvalr 278. Sjá skotmannshvalr, skurðr, skutill.
- Hvalsá við Hrutafjörð 388, 475—476, 501, 502, 517, 591.
- Hvalseyjar fyrir Mýran 599.
- Hvaltjarnir á Slétta 305².
- Hvalvatnsfjörðr í Fjörðum 267, 306. — Hvalvatusós 263.
- Hvalvík í Borgarfirði eystra 630.
- Hvammr í Blönduhlíð hvortveggja (Flugamýrarhvammr og Hjaltastaðahvammr) 36², 42².
- Hvammr í Eyjafirði 303.
- Hvammr í Fljótum 355, 422, 423.
- Hvammr í Grenjadarstaðarþingum 34.
- Hvammr í Hjaltadal 37, 43.
- Hvammr, jörð Hólastaðar 44.
- Hvammr í Hornafirði 120.
- Hvammr í Hvammsveit 88, 128, 142, 143, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 568, 586, 593—595. — Hvammr efri 594. — Hvammsveit 88, 128, 142, 143, 518, 549, 550, 551, 553, 565, 567, 586, 593, 595.
- Hvammr í Höfðahverfi 356.
- Hvammr í Langadal 349.
- Hvammr í Laxárdal 37, 248, 321—323, 325, 357, 361, 752, 824.
- Hvammr synsti í Miðfirði 519—520.
- Hvammr í Norðrárdal 5, 7, 242, 818, 819.
- Hvammr 397, sjá Presthvammr.
- Hvammr í Reykjadal, sjá Miðhvammr.
- Hvammr (= Hraun? í Sléttahlíð) 39.
- Hvammr í Vatnsdal 334, 354, 361, 515, 770.
- Hvammr á Vatnsnesi (synsti, syðsti Hvammr) 27—28, 827.
- Hvammr á Völlum 629.
- Hvammr í Öxnadal 37.
- Hvammsheiði í Suðrþingeyjarþingi 283.
- Hvammshús í Vopnafirði 128, 364.
- Hvannahlíð í Barðastrandar-sýslu 591.
- hvannaskurðr 262.

- Hvannadalir í Náttfaravíkum 298, 306.
- Hvanneyri í Andakil 378, 408 — 409, 562—564, 574, 587—589.
- Hvanneyri í Siglufirði 38.
- Hvaunssstöðsreki í Borgarfirði eystra 634.
- Hvarf í Svarfaðardal 260, 356.
- Hvarf í Viðidal 325, 348.
- Hvassafell í Eyjafirði 33, 34, 362. — Hvassafellsskógr 310.
- Hvassafell í Norðrárdal í Mýrasýslu 241—242.
- Hverahóll (Hverrahóll) í Svarfaðardal 260.
- Hveralækr ytri í Biskupstungum 144.
- Hverfi 279 = Kelduverfi.
- Hverfigjá í Viðidal 348.
- Hverrahóll, sjá Hverahóll.
- Hvesta í Arnarfirði 216, 219, 379, 380, 502.
- Hvijsdalr, sjá Feitsdalr.
- Hvilt í Önundarfirði 376, 377, 603, 781.
- hviluvoðir 328, 558. Sbr. sængrklæði.
- hvíta, sjá kostr.
- Hvítá í Borgarfirði 387, 427, 428, 430, 470, 545. — Hvítársíða 404, 405.
- Hvítá við Ísafjörð 462.
- hvítabjörn (skjaldmerki) 71², 151², 152².
- hvítadagar 178, 298, 783.
- hvítasunna 94, 97, 122, 178, 212, 256, 257, 266, 271, 293, 307, 312, 314, 320, 333, 346, 414, 421, 494, 520², 571, 572, 668, 707, 748, 782. — hvíta-
- sunnudagr 797. — hvíta-sunnuvika 13, 349, 427, 613. — hvitdrottinsdagur 788, 789.
- Hvítungseyjar í Barðastrandar-sýslu 592.
- Hvoll í Bolungarvík, sjá Hóll.
- Hvoll í Hvolhrepp 568, 569, 571. — Hvolhreppur 568, 571.
- Hvoll í Saurbæ 494.
- Hvoll í Vestrhópi 2, 85.
- Hvolsá í Steingrímsfirði 593.
- Hvsa, sjá Húsá.
- hvspreyia, sjá húsfreyja.
- Hybernia (Írland) 24.
- hylling 66, 185, 186.
- hyll 336.
- Hyrningsstaðir í Reykhólasveit 502.
- hýsing 21², 65, 113, 115, 728.
- hægindi, sjá húsbúnaðr, húsgögn.
- Hægranesþing, sjá Hægranesþing.
- Hælarvík á Hornströndum 502.
- Hænuvík á Barðaströnd 768, 769.
- Hæðahverfi í Suðrþingeyjarsýslu 393, 418, 505, 539, 693, 719², 723.
- Hæðaskáli á Sléttu 281, 205.
- Hæðaströnd í Skagafirði 131, 250, 398, 825, 826.
- hæði 694.
- Hæði á Akranesi (Birnuhæði eða Elínarhæði) 698—699.
- Hæði (Bálandshæði) á Snæfellsnesi 500.
- Hæði í Dýrafirði 99, 222, 223, 603—604.
- Hæði í Grunnavík 502.

- Höfði í Hornafirði 798.
- Höfði í Höfðahverfi (Höfðamenn) 263—264, 269, 359.
- Höfði á Höfðaströnd 37, 43, 80, 360, 826.
- höfðingjar 182.
- höfn 147.
- Höfn í Borgarfirði eystra 629, 630.
- Höfn í Dýrafirði 502.
- Höfn á Hornströndum 223, 558.
- Höfn í Hvammssveit (Knarrarhöfn) 595.
- Höfn í Patreksfirði (Örlygshöfn) 442.
- Höfn (Súlnahöfn) á Sléttu 304.
- Höfn í Siglufirði 38.
- Höfn á Skagaströnd 354.
- Höfn í Vopnafirði 364.
- höfuðból 423, 625.
- höfuðdagur Jóns skirara 432.
Sbr. decollatio.
- höfuðhögg 187, 188, 229.
- höfuðsmaður (foringi) 641².
- höfuðsmaður skips 605.
- höfuðsmenn 65², 67, 385, 551.
- högg 65, 187, 188³, 229, 376, 507², 508, 509, 514², 725, 731, 734.
- Högnason: Brandr, Jón, Sveinungi.
- Högnastaðir í Þverárhlið 405.
- Högni Guðmundsson í Borgarfjarðarsýslu (1468—1474) 532.
- Högni Sigurðsson prestur á Stafafelli (d. 1770) 799.
- hölkur, sjá holkur.
- Höllustaðir í Reykhólasveit 81(?), 502.
- hörd (ill, vond) ferð 640, 725, 726.
- Hörgárdalur í Vaðlaþingi 87, 91, 92, 93, 107, 108, 128, 129, 130, 233, 234, 290, 318, 360, 365, 415, 432, 519, 669, 670, 755, 780.
- Hörgahóll, sjá Hörgoll.
- Hörgoll (= Hörgull?, síðar Hörgahóll) í Vestrhópi 2, 502.
- Hörgshlið (Haurshlið) í Ísa-fjarðarsýslu 164², 502.
- Hörkuá & Skaga 323.
- Höskuldr Árnason (frá Gnúpafelli, Höskuldssonar) nyrðra (kvæntur fyrir 1471) 301, 626.
- Höskuldr Einarsson vestra (1448) 25.
- Höskuldr Gunnarsson nyrðra (1220—1240) 823.
- Höskuldr Hákonarson prestur & Miklabæ í Blönduhlið (1395 1409 eða lengr; kemur og við bréf 1391—1398) 323.
- Höskuldr (Runólfsson, Sturlusonar) faðir Runólfs, Árna og fleiri, lögréttumaður 1419—1431 eða lengr, bóndi í Gnúpufelli, á Bakka í Öxnadal og á Laugalandi (1404—1439) 107.
- Höskuldr Sigurðarson & Skinnaströðum (1510) 277.
- Höskuldsnes á Sléttu 283, 304, 305.
- Höskuldsson: Árni, Áskell, Blígr, Einar, Hallsteinn, Jón, Runólfr, Steinmóðr, Þorsteinn.
- Höskuldsstaðir í Breiðdal 154—155.
- Höskuldsstaðir í Eyjafirði 303, 420—421.

- Höskuldsstaðir í Laxárdal 503, 658.
- Höskuldsstaðir í Reykjadal IV, 567—568; V, 34, 474—475.
- Höskuldsstaðir á Skagaströnd 26, 175, 220, 344—346, 354, 361, 373, 374, 416, 612, 677, 685.
- Iacinctus (Hyacinctus) martyr 580.
- Iclis (bréfasafu séra Eyjólfis á Völlum, ÍBfél. 67, 4to) 189, 229, 248, 396, 636, 686.
- Ieronimus, sjá Hieronymus.
- Ifar, sjá Ívar.
- íferð (í fjöru) 101, 211², 338, 591, 685.
- ifærsla 211.
- Ijsland, sjá Ísland.
- Íeifsfjall nyrðra 577.
- Ílfsdalr nyrðra 119.
- Ílfsdalr í Kjós 516.
- Illavgi, sjá Illugi.
- illgerðir 113. — illgerðamenn 15, 113. — illgervingr 115.
- Illugason: Gísli, Helgi, Jón, Magnús, Markús, Þorgeir, Þorsteinn.
- Illugastaðir í Fljótum 422.
- Illugastaðir í Fnjóskadal 249, 301—302, 303, 359, 533—535, 745.
- Illugastaðir í Múlahreppi í Barðastrandarsýslu 219.
- Illugastaðir á Vatnunesi 341, 349, 353.
- Illugi vestra (c. 1450) 80.
- Illugi Björgólfsson (prests Illugasonar) lögréttumaðr nyrðra, síðast í Vik í Sæmundarhlíð (1412—1453) IV, 578; V, 54², 81—82, 105—106, 224.
- Illugi Haldórsson lögréttumaðr í Skagafirði (1478—1475 eða leingr) 521, 706, 778.
- Illugi Helgason nyrðra (1464—1473) 422, 520, 613, 723.
- Illugi Jónsson, Ketilssonar, frá Hvauneyri (c. 1470) 589.
- Illugi prestur í Grimstungum (1495—1499) 333. Sbr. Gísli Illugason.
- Illugi Þórðarson í Húnavatnsþingi (1473) 703.¹⁾
- Illugi Þórðarson (Magnússonar) vestra (1473) 717.¹⁾
- imbrudagar 101, 349, 413. — imbruvika 323, 394, 681, 763, 778, 800.
- Ími Magnússon prestur vestra (líklega bróðir Þorbjargar; 1471) 608.
- imperialis auctoritas 59.
- imprisonamentum 72.
- Indriðason: Hákon, Marteinn, Svartr.
- Indriðastaðir í Skorradal 409.
- Indriði í Húnavatnsþingi (c. 1344) 2.
- Indriði Eiríksson norrænni lögréttumaðr (1467) 476.
- Indriði Hákonarson (Indriðasonar) í Tungu í Önuðarfirði (1452—1461) 98—99, 177, 222, 233.
- Indriði Hallsson á Rauðasandi (1472) 666—667.
- Indriði Jónsson (Ísleikssonar)

¹⁾ Gæti þó verið einn maðr.

- vestra (kvæntir 1458) 171—172.
- Ingeialldr, sjá Ingjaldr.
- Ingibjörg Brynjólfsdóttir (Jónssonar frá Oddgeirshólum) kona Magnúsar Þorlákssonar (1463) 388.
- Ingibjörg Einarasdóttir, Ormssonar (1470) 570.
- Ingibjörg Einarasdóttir kona Runólfs Höskuldssonar nyrðra (1470) 584—585.¹⁾
- Ingibjörg Eiríksdóttir, Kráks-sonar frá Skarði, kona Jóns Ólafssonar í Klofa (1457—1467) 153², 470.
- Ingibjörg Eyjólfsdóttir mókolls, Magnússonar, kona Gísla Filippussonar í Haga (1460—1473) 205—206, 712.
- Ingibjörg Hákonardóttir, Jónssonar, kona Jóns Erlingssonar (1460—1474) 210—211, 773.
- Ingibjörg Haldórsdóttir, Jónssonar, kona Þórðar Sigurðarsonar í Haga (1458—1473) 159—160, 668, 696, 712.
- Ingibjörg (Eingibjörg) kona Jóns Einarssonar á Sólheimum (1475) 789.
- Ingibjörg Ólafsdóttir á Núpi undir Eyjafjöllum (1451—1457) 86, 156—157.
- Ingibjörg Pálsdóttir, Þorkelssonar, kona Indriða Jónssonar (1458) 171—172.
- Ingibjörg móðir Jóns prests Pétrssonar III, 12; V, 817², 818².
- Ingibjörg (norræn?) kona nefnd í testamenti Torfa Arasonar (1459) 191.
- Ingibjörg Þorlákisdóttir, Sigurðarsonar, kona Kolla Magnússonar (prófentukona á Hólum 1474) 732—733.
- Ingibjörg Þorsteinsdóttir, kona Jóns Einarssonar frá Hvílt (1475) 781.
- Ingibjörg Þorvarðsdóttir, Loftssonar, kona Páls Brandssonar (1463) 378—379².
- Ingigerðr Guðmundardóttir, Jónssonar, kona Lofts Þorsteinssonar í Rangárþingi (1475) 790—791.
- Ingileif Eiríksdóttir, Magnússonar 825, 826.
- Ingimundardóttir: Guðriðr, Ragna.
- Ingimundarson: Ásgautr, Kolbeinn, Ólafr, Simon, Snorri, Stigr, Þórðr.
- Ingimundr Borgarsson prestur vestra (1434—1448) 25.
- Ingimundr Brynjólfsson 187, sjá Brynjólfur Jónsson.
- Ingimundr Haldórsson í Suðrþingeyjarþingi (um 1440) 755.
- Ingimundr Haldórsson í Rangárþingi (1465) 451, 455.²⁾
- Ingimundr Jónsson (líklega Styrssonar frá Ökrum, bróðir Guðmundar, Pétr, Þórðar og

¹⁾ Gæti verið sama kona og næsta á undan.

²⁾ Kynni að vera faðir Einars prests á Breiðabólstað og Þorbjarnar prests föður Ólafs lögréttumanns, föður Einars prests í Görðum.

- Þorgils¹⁾ lögréttumaðr (1470 og þar eptir), sýslumaðr milli Gilsfjarðar og Skraumu (1471 og þar eptir, d. 1480) 575, 615, 698—699, 743.
- Ingimundr Ólafsson í Skagafirði (1473) 706.
- Ingimundr Óþyrmisson (Óþyrmisson) í Dali í Rennisey á Rogalandi, faðir Guðríðar konu Vigfúsar Hólms (1366) 3.²⁾
- Ingimundr Steinsson nyrðra (1427—1460) 220.
- Ingimundr Þorge(i)rsson, sjá Ingimundr Þorgeirsson.
- Ingimundr Þorgeirsson norrænn lögréttumaðr (1467) 476.
- Ingimundr Þorleifsson (bróðir Gamla) vestra (1462) 377.
- Ingimundr (Eingimundr) Þorsteinsson í Skagafirði (1467) 477—478.
- Ingiríðarstaðir í Reykjadal 283.
- Ingiríðr í Björgvin (1459) 190.
- Ingjaldr Þorbjarnarson í Árnessþingi (1467) 470.
- Ingjaldsson: Gísli, Helgi.
- Ingjaldssandr í Ísafjarðarsýslu 475, 517—518.
- England, sjá England.
- Ingunarstaðir í Króksfirði 216, 219.
- Ingunn Arnardóttir, kona Magnúsar Jónssonar á Grund í Eyjafirði, stjúp móðir Þorsteins Magnússonar í Holti (1417—1427) IV, 259—260, 344—345; V, 255.
- Ingvarastaðir (nú: Ingvarir) í Svarfaðardal 258.
- Ingveldr, sjá Ingvildr.
- Ingvelstaðir, sjá Ingvildarstaðir.
- Ingvildarstaðir í Hjaltadal 36, 43.
- Ingvildarstaðir á Reykjaströnd 651—652.
- Ingvildr Erlendsdóttir nyrðra (1429), kona Sigmundar Óblauðssonar (1429) IV, 392.
- Ingvildr Gunnlaugsdóttir (af Svalbarðsströnd, móðir Steinmóðar Höskuldssonar; 1473) 674.
- Ingvildr Helgadóttir, Guðna-sonar, fylgikona Þorleifs hirðstjóra Björnssonar (1470 og síðar) 588, 622, 656—659, 733, 735.
- Ingvildr Magnúsdóttir, kona Asgrims Hallssonar (1475) 793—794.
- In principio 413.
- infamia 737.
- inngjöld 67.
- innheimtumaðr 51.
- innsigli 13, 26, 27, 29, 30, 31, 33, 49, 51, 53, 54, 57, 62, 63^a, 82^a, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 91, 92^a, 93, 94, 98, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 116, 119, 121, 122, 123, 125,

¹⁾ Það sýnist naumast efmál, að þessir menn sé af Akraætt á Mýrum og synir Jóns Styrssonar (1447); en Ingimundr mun vera sá hinn sami og veginn var 1480 (DI, VI, Nr. 256—257).

²⁾ Óþyrmir í Dali kemr við norsk bréf um 1330 og er án efa faðir Ingimundar.

- 128⁵, 129, 130, 135⁴, 136,
 137, 141, 145², 146, 155, 156,
 160, 164, 165, 167, 171, 174,
 176², 179, 192⁴, 193, 200,
 204, 205, 207, 209², 210, 211,
 212², 213, 220, 221, 222, 225,
 226², 227, 228², 230, 231,
 233, 234, 235², 236, 239, 240,
 241, 246, 362², 364⁴, 366,
 367, 368, 369, 371, 372, 376,
 377, 378, 380, 381, 387², 388,
 390, 391, 392², 394, 397, 399,
 409, 410, 415, 416, 417², 418,
 419, 420, 421, 422, 423, 425,
 427, 428, 431, 432, 433, 434,
 435, 436⁴, 439², 441, 446,
 447, 448, 449, 450, 451, 455,
 457, 458², 460, 461², 462,
 463, 464, 465, 466, 467², 470,
 471, 473, 474, 475, 477, 478,
 479, 480, 482, 483, 484, 486,
 492², 494, 497, 504, 506, 509,
 511, 513, 516, 517, 518, 519,
 520, 523², 525, 526, 527, 528,
 530, 532, 533, 534, 539, 541,
 543, 545, 546, 549, 550, 552,
 553, 554, 555, 557, 562, 566²,
 571, 573, 576², 577², 581,
 584, 587², 600, 603, 604, 606,
 610, 611, 612, 613, 616, 617,
 618, 620, 621, 622, 625, 627,
 628, 629², 635, 642, 644, 645,
 648, 651, 652, 654, 655, 657,
 660², 663, 665, 666, 667⁵,
 669, 670, 676, 680, 681, 684,
 685, 689, 690², 695, 697, 705,
 706², 708, 709, 711, 712, 715,
 718², 719, 720, 721, 722, 724²,
 725, 727, 730, 732, 737², 742²,
 743, 744², 745, 748, 749, 751,
 753, 754, 755, 759, 760, 763,
 764, 765, 768, 770, 772, 775,
 781, 782, 786, 787, 789, 790,
 797, 799², 800, 801², 802,
 811. — innsigliseign 239. —
 innsiglisgerð 239². — inn-
 siglisstunga 655, 695. — inn-
 siglaþveingir 164, 463, 483,
 613, 718.
 innstæða 240, 250, 312, 329,
 344², 399, 586, 596, 710. —
 innstæðupeningar 429⁴.
 inntektir 214.
 innsveitis 65.
 inpennthecoste 141. Sbr. hvita-
 sunna.
 inquisitor 53.
 Írafell í Tungusveit 25.
 Írland (Hybernia), Írar, írskir
 menn, írskr 67. — írsk bók
 298², 310. — írskr kross 263,
 297, 309, 313, 350. — írsk
 paxblöð 314. — írsk skrá 279.
 — írsk söngbók 298, 310.
 Ísafjörðr í Ísafjarðarsýslu 14²,
 22, 74, 83, 109, 131, 164,
 176, 177, 207, 462, 474, 475,
 491, 492, 499, 502, 503, 506,
 507, 517, 535, 537, 538, 542,
 553, 561, 567, 587, 623, 624,
 665, 668, 691, 715, 746, 748,
 772, 773. — Ísafjarðarsýsla
 164.
 iskyld, iskylda 144, 785. —
 iskyldarsauðr 426².
 Ísland (Islandia, Íslendingar,
 íslenskir menn) 5, 6, 8, 9, 10,
 11, 12², 15, 16, 19, 20, 21,
 22, 23—24, 31—33, 45, 46,
 47, 48, 55, 56, 60, 62, 63,
 64, 65, 66, 67, 68, 70, 72—
 74, 95, 112, 118, 126, 127,

- 129, 131, 132, 138, 139^a, 142, 146, 147^a, 149^a, 150, 151, 157, 158, 168, 169, 170, 171, 173, 174^a, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 188, 191, 201, 202, 218, 248, 290, 370, 371, 375, 381, 383, 384, 385, 386, 388, 389, 398, 430, 434, 445, 448, 452, 453, 455, 469, 476—477, 481, 482, 483^a, 486, 487, 488, 497, 498, 499, 529, 551, 564, 606, 611, 614, 625, 636, 650, 651, 660, 661, 684, 686, 698, 695, 725, 726, 736, 756, 757^a, 760, 788, 802, 809, 715, 817.
- Íslendingasaga í Möðruvallaklaustri (1461) 290. — íslenzk börn 67. — íslenzk lögbók 67. — íslenzka (sbr. norræna) 151, 218. — íslenzkir refnar 5.
- Íslandia, sjá Ísland.
- Ísleifr í Ásgarði í Hvammssveit (um 1300; ef til vill af sett Þorleifs hreims) 101.
- Ísleifr Guðmundarson í Vaðlaþingi (1460) 212.
- Ísleifsson: Einar, Gísli, Jón, Oddr, Steingrímur.
- Ísleiksson: Ámundi, Guðmundr, Gunnsteinn, Jón, Ólafur.
- Ísólfsmelshorn í Miðfirði 519—520.
- Ísvaldsson: Jón.
- ítak, ítakalaus jörð 5, 126, 154, 225, 232^a, 336, 394, 405, 472, 496, 510^a, 539, 591, 594, 698^a, 707, 770, 790, 792, 798, 810.
- ítala, ítólulaust 100, 127, 225, 267, 272, 313, 314, 318, 321, 343, 351^a, 471, 472^a, 521, 528, 539^a, 554, 719.
- Ívar Björnsson í Suðrmúlasýslu (1474—1475) 748.
- Ívar Eyjólfsson mókolls, Maguússonar, vestra (1469) 555—556.
- Ívar Hallvarðsson í Húnavatnsþingi (1439) IV, 598.
- Ívar Helgason syðra (1470) 583.
- Ívar prestur á Valþjófsstað (fyrir 1471) 634.
- Ívar Steinsson í Húnavatnsþingi (1461—1462) 229, 374.
- Ívar Steinsson í Ísafjarðarsýslu (1704) 461.
- Ívar Sveinsson norrænn lögrettumaðr (1467) 476.
- Ívar Vigfússon Hólmr hinn yngri, jungkæri, á Kirkjubóli á Miðnesi (1415—1433) 516, 728, 783.
- Ívar (Víkingsson) prófastr við Maríukirkju í Ósló, kanzlari Kristjáns konungs fyrsta (1455—1460) 134, 205.
- Ívar (Þórðarson) faðir Hafliða á Borg í Vestrhópi (d. fyrir 1458) 174—175.
- Ívarsson: Bjarni, Guðmundr, Gyrðr, Hafliði, Valgarðr, Vigfús Hólmr.
- Jafnaðareríðir 213.
- Jafnaðarskipti 500, 730.
- Jakob postuli 106, 124, 154, 228, 237, 252, 292^a, 293, 416, 427, 428, 444, 446, 455, 525, 526, 556, 606, 633, 638, 742, 743, 744. Sbr. Filippus og

- Jacobus. — Jakobskirkja 292. — Jakobslíkneski 292, 633. — Jakobsmessu (-messudagr, festum) 124, 154, 237, 252, 427, 428, 525, 526. Sbr. Tveggja postula messa. — Jakobssaga 292. — Vigilia sancti Jacobi 526.
- Jakobsson: Matthías.
- Jannes prestur á Melum (um 1452) 100.
- Januarius 654.
- jarðbrúarlækr 798.
- jarðkross 324. — jarðkross lagðr af steinum 93, 290.
- jarðvarp 229², 230.
- Jarlstaðir í Aðaldal 272. — Jarlstaðaholt 272. — Jarlstaðateigr 272.
- járn (fangjárn, varðhald) 133.
- járna, sjá málmr.
- járnhatr, sjá hertygi.
- járnkall, sjá búsgagn.
- Járngerðarstaðir í Grindavík 747.
- jartegnir 12.
- jejunia 524.
- Jens Sö(f)rensson umboðsmaðr á Bessastöðum (1639) 543.
- Jeppur Jónsson, án efa norrænn maðr (1467) 483 (nmgr.)
- Jeronimus, sjá Hieronimus.
- Jesus Christus: Jesúlíkneski 346.
- Joachim Trolle, kapellan Kristjáns konungs fyrsta (1458) 170.
- Jóan, sjá Jón.
- Jóðisarstaðir í Eyjafirði 303, 420—421.
- Jóðisarstaðir í Reykjadal 474—475, 505.
- Jóhan Gv (= Jón Guðmundsson? 1473) 667.
- Jóhan Horn skipstjóri (1437) 11.
- Jóhan kanzlari í Lundúnum 21.
- Jóhan Vos de olde, kaupmaðr (1439) 9.
- Jóhann Danakonungr, sjá Hans.
- Johannes ante portam latinam, sjá Jón postuli.
- Jóhannes baptista, sjá Jón.
- Johannes Bech miles 73.
- Johannes Beuerlacensis: festum eius 608.
- Johannes Botevür (1436) 11—12.
- Johaunes Jenechini, sjá Jón Gerreksson.
- Johannes kardinali 142.
- Johannes Pauli, sjá Jón Pálsson.
- Johannes postuli, sjá Jón postuli.
- Johannes sanctus 78, sjá Jón skírari.
- John Wolffe enskr kaupmaðr (1449) 31—33.
- Johnn Jonsson, sjá Jón Jónsson.
- jól 34, 94, 97, 175, 222, 252, 257, 258, 267, 272², 273, 282, 283, 286, 293², 296, 298⁴, 299, 300, 301, 309, 310, 312, 313, 315, 318, 320, 322, 323, 324, 326², 327, 337, 342, 349, 351, 414, 436, 470, 471, 493, 494, 589, 594, 675, 682, 694, 728, 729, 730, 770, 773,

808. — jóladagr 94, 97, 493, 494. — þriði dagr jóla 773. — fjórði dagr jóla 175, 808. — fimti dagr jóla 222. — átti dagr jóla 94, 97. — níundi dagr jóla 694. — tíundi dagr jóla 682, 729. — tólfti dagr jóla 770. — þrettándi dagr jóla 94, 97, 329, 436, 470, 730. — jólabók (-bækr) 300, 301, 318, 322. — jólafasta 4, 88, 257, 296³, 300, 307², 315, 326, 327, 331², 349, 414, 728. — jólaföstudók 313, 351.
- jómfrú, sjá jungfrú.
- Jón, maðr í Húnavatnspingi (c. 1844) 2.
- Jón Alexisson (= Alexiússon), Jónssonar, á Arngerðareyri, umbodismaðr Vatnsfjarðartolla (1430—1474) 130², 535, 547, 566—567, 745—746.
- Jón Arason biskup á Hólum (d. 1550) 62, 63.
- Jón Arason í Fljótum (1435—1465) 740.
- Jón Arason prófastr í Vatnsfirði (d. 1673) 543, 544.
- Jón Árnason í Árneshöfði (1474) 758².
- Jón Árnason (Jónssonar) í Dalasýslu (1464—1474) 503, 666.
- Jón Arnþjórnarson (líkl. Jónssonar) í Skagafirði (1467) 479, 480.
- Jón Arnfinnsson¹⁾ (hirðstjóra á
- Urðum, Þorsteinssonar) í Svarfaðardal (fyrir 1454) 125, 825.
- Jón Arngrímason (Þórðarsonar frá Laugum í Reykjadal; 1491) 285.
- Jón Ásbjarnarson í Árneshöfði (1459) 187.
- Jón Ásgeirsson, sýslumanns Árnasonar, bóndi í Hvammi í Hvammssveit (1428—1456), síðar í Ögri (1456 og síðar) og á Kirkjubóli í Langadal, sýslumaðr vestra (d. 1478) 80, 172, 176, 180, 184, 185, 200 (opt), 474², 490, 492², 499, 506—507, 593—594, 772.
- Jón Ásmundarson (bróðir Odds lögmanns) „lögmaðr“ sunnan og austan á Íslandi á 15. öld (líkl. enn á lífi 1467) 482 (3. nmgr.),²⁾ 803.
- Jón Ásmundarson nyrðra (c. 1430—1468) 365², 529^{4, 5)}
- Jón Ásmundarson vestra (1469—1474) 555, 810, 811.
- Jón Atlason (bróðir Þórðar) nyrðra (1464) 415.
- Jón Auðunarson (Jónssonar) á Snæfellsnesi (1459) 180, 182.
- Jón Bárðarson vestra (1462) 376.
- Brands lögmanns (sbr. Timarit J. Pét. III, 52), en við nánari athugun reynist Brandr sonr Jóns Ketilssonar.
- ¹⁾ Jón getr eins vel verið rétt eins og Árni í þessum leshætti.
- ²⁾ Gæti verið sami maðr og Jón lögmaðr.

¹⁾ Þenna Jón Arnfinnsson kvað Árni Magnússon hafa haldið föður

- Jón Beinisson nyrðra (1464) 432.
- Jón Bergsson (Vigfússonar) á Neðrimýrum í Höskuldssstaðapingum (frændi Þormóðar Ólafssonar; 1427—1462) 219—220, 374^a.
- Jón Ber(g)sson (1472) 684.
- Jón Bergþórsson í Ísafjarðarsýslu (c. 1435—1469) 210, 536—537.
- Jón Bergþórsson syðra og vestra (1465—1467) 455, 509.
- Jón biskup í Skálholti (1409—1413) 793.
- Jón Bjarnarson í Norðrárdal (1431) 7.
- Jón Bjarnarson (Bjarnason, Björnsson), prestr á Grenjaðarstað og officialis nyrðra (1419—1432) 280, 424.
- Jón Bjarnarson prestr á Mel í Miðfirði (um 1350) 336^a.
- Jón Bjarnarson prestr (í Kirkjubæ í Tungu?) í Múlapingi (fyrir 1462) 363—364.
- Jón Bjarnarson (um 1700) 21.
- Jón Björnsson (1459) 190.
- Jón Björnsson (dau?) vestra (1473) 695, 696.
- Jón Björnsson í Rangárfingi (1475) 797, 798.
- Jón Björnsson á Skriðu í Fljótsdal (1591) 474.
- Jón Björnsson, Jónssonar, á Holtastöðum (d. 1613) 747^a.
- Jón Björnsson í Dalasýslu (1643) 713.
- Jón bóndi syðra (1470), sjá Jón Ólafsson, Loftssonar.
- Jón Brandsson (frá Stað í Hrutafirði? Jónssonar) í Miðfirði (um 1270—1280) 335.
- Jón Brandsson prestr í Hvammi í Laxárdal (1489 og síðar) 322^a.
- Jón Broddason prestr í Hólabiskupsdæmi (1448 og þar eptir), á Hrafnagili (1456—1475) og á Miklabæ í Blönduhlíð (1475—1489), ráðsmaðr Hólastóls (1463—1473), officialis (1474 og síðar) 45, 46, 126, 136, 137, 167, 316^a, 317^a, 325^a, 397, 423, 458, 464, 513, 630, 644, 676, 677, 679, 681—682, 699—701, 708, 711, 738^a, 739, 740, 759, 765—767, 770—772, 775—777, 778, 812—813.
- Jón Brynjólfsson í Húnavatnsþingi (1474) 761.
- Jón Böðvarsson (Krossreiðar- maðr, veginn 1474) 756—757.
- Jón Egilsson í Kjalarnessþingi (1430—1463) 516.
- Jón Egilsson prestr í Hrepphólum, annálaritari (enn á lífi um 1634) 497.
- Jón Einarsson í Húnavatnsþingi (1428—1458) 22, 135, 174.
- Jón Einarsson (Jónssonar) í Hvilft í Önundarfirði (bróðir Þorkels og Örnólfs; 1460—1475) 222, 242, 442, 781.
- Jón Einarsson í Skagafirði (1457—1467), 507—509.¹⁾
- Jón Einarsson,¹⁾ Magnússonar (hinn yngri, bróðir Arnóds

¹⁾ Gæti verið einn maðr.

- prests, Magnúss prests og Þorgils) & Sólheimum í Sæmundarhlíð, prófentumaðr & Reynistað (1475) 788—790.
- Jón Eiríksson skalli biskup á Hólum (d. 1390) 261, 338, 341, 445.
- Jón Eiríksson í Knarrarhöfu (c. 1470) 575.
- Jón Eiríksson í Rangárþingi (1471) 637 (3. nmgr.). Sbr. Eiríkr Jónsson.
- Jón Eldjárnsson, Stúfssonar, á Reykjarhóli (1474) 739².
- Jón Erlingsson, Dórðarsonar, undir Múla á Skálmarnesi (1460 og þar eptir), sveinn Ólofar Loptsdóttur (1467—1476; enn á lífi 1491) 210—211, 231—232, 449, 592², 772², 811².
- Jón Espólin sýslumaðr (d. 1836) 497, 568, 825.
- Jón Eyjólfsson & Skinnastöðum (1463—1464) 390—391, 421.
- Jón Fabiansson í Skagafirði (1451) 83.
- Jón fes 414 (1. nmgr.).
- Jón Filippusson (Guttormssonar) nyrðra (1471) 605, 629, 638.
- Jón Finnbogason (hins gamla Jónssonar, bróðir Halls, Guðlaugar, Þorgils og Þórunar o. fl.) & Böggustöðum í Svarfaðardal (1441—1475) 128—129, 410—411, 799.
- Jón Finnbogason (lögmanns), Jónssonar, djákn, staðarhaldari í Múla (1491—1524), síðar prior á Möðruvöllum (1524—1546) 285².
- Jón Finnbogason bóndi í Mörk á Landi (1843) 795.
- Jón Gamlason, Marteinssonar,¹⁾ messudjákn á Hólum (1430—1431), prestvígðr 1432, ráðsmaðr Hólastóls (1435), prófastr í Húnavatnsþingi (1449), officialis (1452), ábóti á Þingeyrum (1440—1488) 13—14, 26—27, 28—30, 91—92, 332, 417, 769—770.
- Jón Geirsson á Seylu (1391—1406) 817.
- Jón Geirsson (Áruasonar) á Eyvindarstöðum (1453) 109²—110².
- Jón Gerreksson biskup í Skálholti (d. 1433) 5—7, 12, 50—51, 735—737.
- Jón Gilsson, Finnssonar, í Kalmanstungu (1398; d. 1427²) 557.
- Jón Gíslason prestur vestra og prófastr í Ísafjarðarsýslu (1473) 691—692, 806—807.
- Jón Gizurarson (Björnssonar) í Húnavatnsþingi (1472) 685.
- Jón Gizurarson prestur í Múla (d. 1662) 92.
- Jón Grímsson í Nesi í Fljótum (1464—1471) 253, 422.

¹⁾ Eignir Jóns ábóta í Suðrþingeyjarþingi benda á, að hann sé sonur Gamla Marteinssonar á Ljósa vatni (sjá DI, IV, Nr. 579).

²⁾ Í Nýja annál er getið láts Jóns „Gíslasonar“, og muu það án efa villa fyrir „Gíllsonar“.

- Jón (Jóan) Guðlaugsson prestur (c. 1464) 414.
- Jón Guðmundarson ábóti í Viðey (d. 1379) 230.
- Jón Guðmundarson í Borgarfirði (1470) 588.
- Jón Guðmundarson á Hólum í Fljótum (fyrir 1465) 729, 740.
- Jón Guðmundarson húskarl Jóns Ásgeirssonar og Kristínar (c. 1450) 80.
- Jón Guðmundarson í Ísafjarðarsýslu (1450) 164.
- Jón Guðmundarson (faðir Gríms lögmanns?) í Skagafirði (1459 1467) 193, 482. Sbr. Jón Guðnason.
- Jón Guðmundarson prestur í Húnavatnsþingi (1452 og síðar), á Stað í Hrutafirði (1469—1479 eða leingr) 92, 167, 340⁴.
- Jón Guðmundarson prestur í Skagafirði (1620) 706.
- Jón Guðmundarson („Jóhann Guðm.“; 1473) 712. Sbr. Jón Gunnarsson.
- Jón Guðmundsson ritstjóri Þjóðólfs og sýslumaðr Skaptfellinga (d. 1875) 797³.
- Jón Guðnason (Guðinason, bróðir Helga lögmanns) í Skagafirði (1445—1456) 139.
- Jón Guðnason í Skagafirði (1467) 482 (5. nmgr.). Sbr. Jón Guðmundarson.
- Jón Gunnarsson (og sonr Höllu Jónsdóttur frá Saurbæ á Rauðasandi) á Álfgöirsvöllum í Skagafirði (1433—1444) 8².
- Jón Gunnarsson vestra (1473) 705, 712. Sbr. Jón Guðmundarson.
- Jón Hákonarson, Gizurarsonar galla, í Viðidalstungu (f. 1350; enn á lífi 1398) 347, 348, 349.
- Jón Hákonarson (Jónssonar frá Kirkjubóli) vestra (1460) 210.
- Jón Hákonarson á Vatnshorni (d. 1748) 243.
- Jón Haldórsson biskup í Skálholti (d. 1339) 100².
- Jón Haldórsson í Krossdal í Tálknafirði (d. fyrir 1450) 74.
- Jón Haldórsson, bróðir Ara og Þorgils, á Hallsstöðum á Fellsströnd (1469—1470) 548, 585—586.
- Jón Haldórsson prestur í Árskógi (1432—1471) 45, 167, 364—365, 366, 423, 644.
- Jón Haldórsson prófastr í Hitardal (d. 1736) 4, 14, 45, 63, 69, 143, 215, 216, 217, 219, 223, 408, 444, 491, 523, 524, 534, 535, 551, 564, 575, 579, 596, 599 (2. nmgr.), 602, 693.
- Jón Hallason (Hallsson; 1459) 190.
- Jón Hallason í Barðastrandar-sýslu (1471) 601².
- Jón Hallfreðarson ábóti í Veri (1405—1422) 793.
- Jón Hauksson í Árnessþingi (1459) 187. Sbr. Jón Høskuldsson.
- Jón Hauksson (Kolbeinssonar?) í Kjálarnessþingi (c. 1430—1468) 516.

- Jón Helgason nyrðra (1447—1449) 33.
- Jón Helgason prestur í Árskógi (1472—1480) 262, 613, 644, 669.
- Jón Helgason prestur nyrðra (1720) 612.
- Jón hestamaðr Einarssonar á Hvoli (1470) 571.
- Jón Hildibrandsson í Suðrþingeyjarsýslu (1466) 465—466.
- Jón Hrafnsson vestra (1467) 503.
- Jón Högnason (Einarssonar) í Suðrþingeyjarsýslu (1463) 393.
- Jón Höskuldsson í Árneshþingi (1459) 187. Sbr. Jón Hauksson.
- Jón Illugason vestra (1554) 543.
- Jón Ísleifsson á Snæfellsnesi (1459) 182. Sjá Jón Ísleiksson.
- Jón Ísleiksson í Dalasýslu og á Snæfellsnesi (1459—1462) 182,¹⁾ 377.
- Jón Ísleiksson í Suðrþingeyjarþingi (1473—1474) 715.
- Jón Ísvaldsson í Hvammi 101, sjá Jón Sveinsson.
- Jón Jónsson „bóndi“ í Ísafjarðarsýslu (1466) 461—462.
- Jón Jónsson undir Eyjafjöllum (1468) 516.
- Jón Jónsson (sýnisti bróðir Hrafn og Bergþórs) í Húnavatnsþingi (1460) 209.
- Jón Jónsson í Máfahlíð, bróðir Eyjólfis (og líklega faðir Páls biskups mágs) — umboðsmaðr Jóns ábóta á Helgafelli (1464) og Bjarnar Þorleifssonar (fyrir og um 1467; ræntur það ár; kemur við bréf 1450—1469) 60, 118, 182, 218, 444—445, 485²⁾, 487, 488, 489²⁾, 555.²⁾
- Jón Jónsson (Magnússonar?), sveinn Ólofar Lofts dóttur (1467—1476) 495, 496, 621, 795, 810, 811.²⁾
- Jón Jónsson í Meirihlíð í Bolungarvík (1460—1470) 206, 230, 231²⁾, 577—579.
- Jón Jónsson rauðkollr, bryti í Skálholti (1473) og prófentumaðr (1474), umboðsmaðr sona Sveins biskups, Pétrs og Sigurðar 660, 720—721, 749—752, 773.
- Jón Jónsson (Sæbjarnarsonar? bróðir Kára) í Vopnafirði (1422, d. fyrir 1462) 363, 364.
- Jón Jónsson í Suðrþingeyjarþingi (1458—1461) 165, 233.
- Jón Jónsson, er selr Lundarbrekku (1461) 233—234.
- Jón Jónsson prestur í Eyjafirði (1464—1472) 415, 670.
- Jón Jónsson (Ormssonar) prestur á Hálsi í Fnjóskadal (1480—1491 eða leingr) 299.

²⁾ Þetta mun alt einn maðr, þó að ekki verði það með öllu ábyrgzt

¹⁾ Ísleifsson stóðr í afskrípt, en það mun misskrípt fyrir Ísleiksson.

²⁾ Sumt af þessum stöðum gæti þó eins vel átt við næsta mann á undan.

- Jón Jónsson prestur í Hrúna (1452—1461) og officialis (d. 1462 fyrir 6. Júlí) 100, 237—238, 340, 368—369.
- Jón Jónsson „fæddur og lærður í Skálholti“, kirkjuprestur í Skálholti og officialis (fyrir 1456) 144¹.
- Jón Jónsson (smásveinn; bróðir Sigurðar prests) prestur í Ísafjarðarsýslu (1460—1470), á Stað á Reykjanesi (um 1470 og síðar), prófastr um Strandir (1475) 207, 571, 491, 784—785, 796—797.
- Jón Jónsson lögmaður (d. 1606) 114, 672.
- Jón Jónsson syðra (1682) 795.
- Jón Jónsson á Hólum í Hjalta- dal (1704) 490.
- Jón Jónsson á Snæfellsnesi (1704) 495.
- Jón Jónsson prófastr í Stafafelli 120, 798.
- Jón Jússason ráðsmaður í Mikla- bæ í Blönduhlíð (1476) 813—815.
- Jón Ketilsson (Dagssonar) á Hvanneyri í Andakil (c. 1460—1470 eða leingr) 378¹, 562—564, 587—588, 589.
- Jón Ketilsson (Pálssonar, dóttur- sonar Bjarnar bónda Þorleifs- sonar á Hofi á Höfða- strönd (1416—1417) IV, 249, 251; V, 825, 826, 827.¹)
- Jón Ketilsson staðarhaldari í Nesi (1429—1431), sveinn Jóns biskups Vilhjálmssonar IV, 368, 376, 393—394, 426, 467, 484, 618—619; V, 826.
- Jón Koðrannsson í Ísafjarðar- sýslu (1459) 176.
- Jón Kolbeinsson í Árnessþingi (1459) 187.
- Jón Kolbeinsson prestur vestra (1464) 428.
- Jón Krabbe, sjá Jón Stepháns- son Krabbe.
- Jón lágr í Suðrþingeyjarsýslu (1465) 441.
- Jón Landbjartsson lögréttumaður (1474) 756.
- Jón Magnússon á Höllustöðum (c. 1450) 81.
- Jón Magnússon í Húnavatns- þingi (1452) 90.
- Jón Magnússon (bróðir Guð- mundar), lögréttumaður, syðra og vestra (1469—1475) 180—181, 621, 637, 795, 703.
- Jón Magnússon á Lýtingsstöð- um (1461) 246¹.
- Jón Magnússon (líklega Odda- sonar, og Guðrúnar Arnfinns- dóttur) í Suðrþingeyjarþingi (1463—1464) 393.
- Jón Magnússon í Vallholti í Skagafirði (1465) 437.
- Jón Magnússon eldri sýslu- maður Dalamanna (d. 1641) 693.

¹) Jón þessi mun vafalaust vera faðir þeirra Bjarnar, Brands lög- manns, Ketils og Steinþórs, því

að Brandr átti Hof á Höfða- strönd.

- Jón Magnússon danr hinn yngri á Eyri í Seyðisfirði (d. 1651) 636.
- Jón Magnússon sýslumaðr í Döllum, bróðir Árna (d. 1738) 90, 109, 110, 121, 135, 160, 211, 212, 364, 417, 514, 658, 669, 719, 746, 747, 769, 788, 815.
- Jón Magnússon landritari 702.
- Jón Markússon (líklega bróðir Einars) í Ísafjarðarsýslu (1462—1468) 376, 517.
- Jón Markússon í Tungumúla (c. 1419—1459) 197, 198, 199.
- Jón Marteinsson prestur vestra (1459—1469) 179, 238, 536.
- Jón mokr í Túnáli í Sogni (c. 1400), maðr Rögnu Ingimundardóttur 650—651, 788.
- Jón Narfason (Pétrssonar og Steinunar Narfadóttur, líklega lögmanns, Sveinssonar), bróðir Guðmundar prests og Ólofar (1439—1469), lögréttumaðr (1459—1467 eða leingr), umboðsmaðr hústrú Margrétar Vigfúsdóttur (1461—1465) 30, 159, 185, 235, 242, 430, 446—447, 475, 488, 517.
- Jón (Nikulásson) murti í Vatnsfirði (1387; vegr Jón Styrmisson 1357; d. 1389), líklega maðr Brietar Koðransdóttur, sem hefir verið hálf systir Einars Eiríkssonar í Vatnsfirði 548.
- Jón Nikulásson (Jónssonar murta, Nikulássonar) á Leuga-bóli (1439—1458) 14, 164⁴.
- Jón Oddsson í Andakíl (d. fyrir 1463) 378.
- Jón Oddsson lögréttumaðr í Kjalarnessþingi (1473) 707—708.
- Jón Oddsson í Suðrþingeyjarþingi (1473) 719.
- Jón Oddsson prestur á Torfa-stöðum (1456) 143².
- Jón Oddsson prestur á Þingvöllum (1448—1475) 782².
- Jón Ólafsson í Húnavatnsþingi (1447) 22.
- Jón Ólafsson, Loftssonar (1449—1472) í Klofa á Landi (1457 og síðar), ráðsmaðr í Skálholti og sýslumaðr í Árnessþingi (1467—1472) 27, 152—153, 155—156, 200—201, 451, 455—456, 463—464, 470—471, 570, 618—619, 621, 642, 655. — hönd Jóns 201.
- Jón Ólafsson í Hörgárdal, faðir Sigurðar priors (1439—1455) 130⁴.
- Jón Ólafsson í Snæfellsnessýslu (1454) 118.
- Jón Ólafsson í Önundarfirði (1462) 376.
- Jón Ólafsson prestur í Hrepphólum (1463) 399.
- Jón Ólafsson prestur (1475) 802.
- Jón Ólafsson prestur (á Munkaþverá; 1468) 527.
- Jón Ólafsson frá Grunnavík (d. 1779) 13, 63, 70, 151, 201, 222, 473, 523, 724, 768.
- Jón Ólason á Ærlæk (1464—1475) 419—420, 466—467, 715—716, 799—800.

- Jón Ormsson í Suðrmúlasýslu (1474—1475) 748.
- Jón Ormsson í Suðrþingeyjarþingi (1459) 177.
- Jón Ormsson prestur nyrðra (1444—1449) 45.
- Jón Ormsson prestur á Hálsi í Fújóskadal (1465—1480) 209^a.
- Jón Ormsson prestur á Skinnastöðum (1467—1481) 276.
- Jón Otzson, sjá Jón Oddsson.
- Jón Pálsson ábóti á Helgafelli (1465) 444—445.
- Jón Pálsson í Húnavatnsþingi (1415) III, 758.
- Jón Pálsson í Hænuvík á Barðaströnd (1414—1474) 442, 768—769.
- Jón Pálsson í Dalasýslu (1470) 585.
- Jón Pálsson Mariuskáld, prestur á Grenjaðarstöðum (1427—1430 og 1440—1471), ráðsmaður Hólastóls (1423—1426, og 1440), prófastr í Hegranessþingi (1426—1429), í Þingeyjarþingi (1440—1448), officialis nyrðra (1429, 1440—1444 og 1458), umboðsmaður Erlends Narfasonar (fyrir 1439), staðarhaldari á Breiðabólstað í Fljótshlíð (c. 1432—1440), officialis syðra (fyrir og um 1438; dáinn 1471 fyrir 5. Maí) 44, 54, 119—121, 154—155, 165^a, 167, 172—173, 268, 283, 425, 426—427, 525—526, 627—629, 825.
- Jón Pálsson prestur syðra (bannsettr 1462 og 1471) 614^a.
- Jón Pálsson subdjákn á Hólum (1467) og síðar prestur 507.
- Jón Pétursson prestur, mágr Hrafns Oddssonar (c. 1270—c. 1300) 817—818^a.
- Jón Pétursson (lögmanns Halldórssonar, 1375) 817 (1. nmgr.).
- Jón Pétursson í Dalasýslu (1472) 683.
- Jón Pétursson prestur á Hrafna-gili (1449—1466) 27, 45, 46, 316^a, 464—466.
- Jón Pétursson í Dalasýslu (1637) 117.
- Jón Pétursson háyfirdómari (d. 1896) 8, 129, 215, 219, 385, 510, 520, 521, 527, 560, 636, 706, 825.
- Jón postuli (Johannes evangelista) 5, 279, 289, 297^a, 299, 300^a, 589, 593, 596, 597. — Jóns kirkja postula 297, 299, 589, 593, 597. — Jóns líkneski postula 279, 297, 300, 596. — Jóns saga postula 300, 589. — Johannis saga og Pauli 289. Johannes ante portam latinam 91, 155, 414, 697, 706, 744.
- Jón prestur á Hofi á Höfðaströnd (1395) 825.
- Jón prestur í Húnavatnsþingi (1467) 504.
- Jón prestur vestra (c. 1450) 80.
- Jón rauði erkibiskup í Niðarósi (1267—1283) 158, 817.
- Jón Runólfsson á Lundarbrekku (fyrir 1449) 34.
- Jón Runólfsson, Sturlusonar,

- í Hörgárdal (1453—1454) 107.¹⁾
- Jón Runólfsson í Skaptafellsþingi (á 17. öld) 646, 697.
- Jón Semingsson (1469) 536 (2. umgr.). Sjá Jón Sveinungason.
- Jón Sigmundarson, faðir Ásgríms, „bóndi“ á Vindheimum á Delamörk (1427—1461) og á Lundarbrekku (1461—1471) 87, 91, 107, 108, 126, 233—234, 295, 320.
- Jón Sigmundarson vestra (fæddr 1409; enn á lífi 1473) 177, 577—579, 691—692.
- Jón Sigmundarson prestur í Odda (fyrir 1453; enn á lífi 1464) 101—102^a, 426.
- Jón Sigmundarson, Steinþórssonar, síðar lögmaðr (1471) 624—625.
- Jón Sigurðarson Skálhólabiskup (d. 1348) 414.
- Jón Sigurðarson í Skagafirði (1433—1451) 8, 82.
- Jón Sigurðarson priors, Jónssonar, bróðir Ara, Einars og Helga (1439—1475 og síðar) 129—130^a, 506, 589, 611, 719, 721, 722, 787.
- Jón Sigurðarson á Felli í Kollafirði (um 1440) 217.
- Jón Sigurðarson í Dýrafirði (1449) 30.
- Jón Sigurðarson kirkjuhaldari á Udenfelli (1480—1486) 334.
- Jón Sigurðsson á Reynistað lögmaðr (d. 1635) 560.
- Jón Sigurðsson skjálavörðr (d. 1879) 225, 255, 477, 491, 513, 516, 524, 531, 579, 674, 684, 688, 697, 768, 800.
- Jón í Skagafirði (1449) 41.
- Jón Skeggjason prestur í Húsavík (1431), síðar í Garði í Kelduhverfi (1451—1489 eða leingr) 276^a, 364, 793.
- Jón Skeggvaldason syðra (1470) 570.
- Jón skirari (Johannes baptista, St.Hans) 91, 94, 97, 98, 100, 101, 109, 155, 180^a, 181, 213, 239, 253, 254, 257, 258^a, 262^a, 264, 266, 275, 278, 286, 287^a, 291^a, 292^a, 293^a, 294 (opt), 295, 296, 297^a, 298, 299, 300, 301, 309 (opt), 310, 316, 318, 322, 328, 330, 331^a, 333, 334^a, 337 (opt), 340, 342, 343, 347, 349, 350, 351, 352, 358, 403, 407, 414, 432, 447, 464^a, 466, 479, 484, 499, 518, 522, 523, 533, 573, 574, 576, 580, 581, 593, 594, 598, 608, 616, 617, 618, 620^a, 629, 631^a, 633, 643, 645, 648, 649, 697, 706, 708, 711, 744, 752, 753, 754, 755, 793^a. — Jónsaltari 631. — decollatio Johannis (höfuðdagr), sjá það orð. — hjálmr fyrir sancte Johannes 631. — Jónshöfuð 253, 297, 331, 337, 343, 631. — Jónskirkja 100, 254, 258, 262, 291, 294, 296, 309, 331, 334, 343, 347, 351, 581, 598, 598, 629. — Jónslíkneski 101,

¹⁾ Getr verið sami maðr og næsti á undan.

- 254, 258, 262, 275, 291, 294, 309, 331, 334, 337, 343, 350, 352, 403, 580, 631. — Jónsmessa (-messur, nativitas) 94, 97, 109, 155, 180², 181, 213, 253, 257, 258², 264, 266, 278, 286, 287², 292, 293², 294², 298, 299, 300, 301², 310, 316, 318², 322, 328, 330, 331², 333, 337², 340, 342, 350, 358, 407, 447, 464², 466, 479, 484, 486, 499, 518, 522, 523, 533, 573, 574, 576², 616, 617, 618, 620², 708, 711, 752, 753, 754, 755, 777, 780, 793². — Jónssaga 291, 294, 337. — Jónsskript 594. — stika fyrir sancte Johannes 262.
- Jón skjafali (á Bægisá, c. 1464) 295.
- Jón smásveinn 591, sjá Jón Jónsson.
- Jón Snorrason í Húnavatnsþingi (1453) 110.
- Jón Snorrason, djákn nyrðra (1443), prestur á Bægisá (1453—1463), prófastr milli Glerár og Úlfadalafjalla (1454); afsettr 1473 fyrir manndrápsáburð o. fl. 107, 125—126, 295², 690, 725—727.
- Jón Snorrason (hálfbróðir Indriða Jónssonar) prestur í Rauðasandsþingum (1458—1473), ráðsmaðr í Skálholti (1474) 172², 449—451, 490—491, 569, 604—605, 623, 750.
- Jón Stefánsson, sjá Jón Stephánsson.
- Jón Stefnisson fylgdarmaðr
- Narfa prests Bøðvarssonar (1462) 376.
- Jón Steindórsson, sjá Steinþórsson.
- Jón Steingrímsson í Skagafirði (1704) 25.
- Jón Steinmóðarson í Rangárþingi (1472) 655.
- Jón Steinsson í Eyjafirði (1475) 787.
- Jón Steinþórsson (bróðir Sigmundar presta) í Húnavatnsþingi (1449) 27, 826.¹)
- Jón Steinþórsson á Kirkjubóli í Langadal (1455—1469) 131, 547.¹)
- Jón Steinþórsson, Gíslasonar, á Knerri í Breiðavík (á 17. öld) 444.
- Jón Stephánsson nyrðra (1472—1475) 665, 798.
- Jón Stephánsson frá Grundarfirði, dr. phil., í Lundúnum 32.
- Jón Stephánsson Krabbe biskup í Skálholti (1462—1465; kemr við bréf á Íslandi 1463—1464) 6, 374—375, 378, 386—387, 400, 401, 406, 411—412, 413—415, 425—426, 526—527, 562.
- Jón strandi vestra (1458) 154.
- Jón Stullabróðir nyrðra (1449) 41.
- Jón Styrbjarnarson í Hörgárdal (1453) 107.
- Jón Styrsson, Snorrasonar frá Ökrum (1447) 22—23.

¹) Gæti verið einn maðr.

- Jón Sugurðarson (Sugurðsson), sjá Jón Sigurðarson.
- Jón svartr í Fljótsdalshéraði (á 14. öld) 632.
- Jón Sveinsson í Hvammi í Hvammssveit (Jón Hvamr: 1308—1355) 101, 594².
- Jón Sveinsson (bróðir Odds prests), heimamaðr Björns Þorleifssonar og Ólofar (1453—1474) 108, 145, 240—241, 483, 486, 487, 565, 585, 747.
- Jón Sveinungason í Ísafjarðarsýslu (1469) 536. Sbr. Jón Semingsson.
- Jón svellahnöttr vestra (1467) 504.
- Jón Sæbjarnarson í Múlaþingi (d. fyrir 1462) 364.
- Jón Sæmundarson eystra (1465—1467) 451, 455, 510.¹)
- Jón Teitsson í Skagafrði (1620) 706.
- Jón Tolleifsson, sjá Jón Þorleifsson.
- Jón Úlfsson í Þingeyjarþingi (1466) 458—459.
- Jón Valdason í Árnessþingi (1471) 618.
- Jón Vermandarson í Þingeyjarþingi (1466) 457², 462.
- Jón Vilhjálmsson biskup á Hólum (1429—1434) og bréfabók hans 35, 44, 45², 47, 48, 75, 76, 77, 78, 79, 172, 248, 359, 437, 826.
- Jón Þórálffson í Húnavatnsþingi (1474) 761.
- Jón Þórðarson (frá Haga Sigurðarsonar; 1459—1473) 179, 380, 696.
- Jón Þórðarson (ef til vill frá Kalmanstungu, Jónssonar) frá Norðtungu, sýslumaðr í Hegranessþingi (1468), siðar prófentumaðr á Hólum (1460—1476 og siðar) 213—214, 435, 473, 479, 480², 482, 521—522, 523², 530, 602, 620, 627, 628, 629, 635, 652, 681, 682, 739—740, 778, 801, 812.²)
- Jón Þórðarson prestur í Eyjafirði (1398—1400) 235, 822.
- Jón Þórðarson prestur vestra (1554) 543.
- Jón Þorgilsson nyrðra (1450) 49.
- Jón Þorgrímsson prestur í Skálholti-biskupsdæmi (1405—1415) III, 761.
- Jón Þórisson í Fnjóskadal (1474) 744.
- Jón Þorkelsson norrænn maðr (1366) 3.
- Jón Þorkelsson í Húnavatnsþingi (1449—1458) 27—28, 174.
- Jón Þorkelsson (Guðbjartssonar) á Þverá í Laxárdal (1459) 177—178.
- Jón Þorkelsson prestur nyrðra (1491) 285.
- Jón Þorkelsson 41, sjá Jón Þorleifsson.
- Jón Þorláksson, skrifari, á Hóli í Bolungarvík (1449—1473 eða

¹) Ekki er með öllu vist, að þetta sé alt einn maðr.

²) Þetta virðist alt vera einn maðr.

- leingr) 30, 145, 174, 200, 447, 506, 668, 721, 728^{s.1)}
- Jón Þorleifsson (ef til vill bróðir Gamla og Þórðar) á Snæfellsnesi og í Hólum (1459—1470) 182, 243, 443, 570.(?)
- Jón Þorleifsson nyrðra (1449) 41^s.
- Jón Þorleifsson á Vindheimum á Delamörk (fyrir 1453) 108.
- Jón Þorleifsson prestur í Gufudal (1554) 543.
- Jón Þormóðarson í Dalasýslu (1470) 573.
- Jón Þorsteinsson í Neðrihlíð í Bolungarvík (1449—1470) 231, 376, 499, 577—579.
- Jón Þorsteinsson (Magnússonar) bóndi í Holti í Fljótum (1492—1500; fulltíða 1464) 255, 432.
- Jón Þorsteinsson messudjárn á Hólum (1467) 507.
- Jón Þorsteinsson prestur syðra (1461) 238.
- Jón Þorsteinsson prestur í Skagafirði (1463—1465) 397, 436.
- Jón Þorvaldsson búlands, Jónssonar (bróðir Gottskálks, Bjargar og Ingibjargar) prestur á Höskuldsstöðum (1492—1501) og Ábóti á Dingeyrum (kemur fyrst við bréf 1474; d. 1514) 346^s, 738.
- Jón Þorvarðsson í Fnjóskadal (1446—1469) 553—554.
- Jón Ögmundarson biskup á Hólum hinn helgi (d. 1121) 90, 104, 165, 168, 177, 226, 227, 228^s, 234, 260, 277, 289, 291, 318, 320, 394, 412, 413, 416, 458, 478, 480, 665, 777, 780, 781, 782. — Jónslikneski 277, 291, 318, 320. — Jónsmessur (báðar) 90, 204, 165, 177, 226, 227, 228^s, 234, 260, 394, 412, 416, 458, 478, 480, 665^s, 777, 780, 781, 782. — Jónssaga 289.
- Jón Ögmundarson nyrðra (c. 1415—c. 1440; líkl. d. fyrir 1454) 125, 224.
- Jónasson: Jósafat.
- Jónn, sjá Jón.
- Jónsdóttir: Ástriðr(?), Bergljót, Gró, Guðfinna, Guðný, Guðrún, Halla, Hallbera, Herdis, Kristín, Ólöf, Sigríðr, Solveig, Steinunn, Þórey, Þuríðr.
- Jónshús á Hólum, sjá húskynni.
- ... Jónsson í Húnavatnsþingi (1473) 703 (4. nmgr.). Sbr. Þorsteinn Ánsson.
- ... Jónsson prestur nyrðra (1450) 46.
- Jónsson: Ámundi, Andrés, Ari, Arófinnur, Arngrímr, Árni, Aron, Ásbjörn, Ásgeir, Ásgrímr, Ásmundur(?), Bárðr, Benedikt, Bergþór, Björn, Brandr, Brynjólfur, Böðvar, Daði, Egill, Einar, Eiríkr, Eldjárn, Erlendr, Erlingr, Eyjólfur, Eymundur, Finnbjörn, Finnbogi, Finnur, Gils, Gísli, Gottskalk, Guðmundr, Guðni,

¹⁾ Þeir voru tveir bræðrnir Jónar Þorlákssynir, og er óvíst, nema eitthvað af þessum stöðum kunni að eiga við hinn.

- Gunnar, Hafði, Hákon, Hal-
dór, Hallbjörn, Hallgrím
Thorlacius, Hallr, Heinrekr,
Helgi, Hermann, Hrafn, Ill-
ugi, Indriði, Ingimundr, Jón,
Kári, Kárr, Ketill, Koðran,
Loptr, Magni, Magnús, Markús,
Nikulás, Oddr, Ófeigr, Ólafir,
Ormr, Páll, Pétur, Salomon,
Semingr, Sigurðr, (Simon),
Skúli, Snorri, Steingrímur,
Steinn, Steinþór, Stephan,
Stígr, Sturla, Sveinn, Sölvi,
Torfi, Vermundr, Viðnæmr,
Vigfús, Þórðr, Þorgeir, Þor-
grímur, Þorleifr, Þorsteinn,
Þorvaldr, Öundur.
- Jóreiðr (Hallsdóttir, Gunnars-
sonar) af ætt Ljósvefninga (á
13. öld) 307, 822, 823—
224.
- Jóreiðr Ólafsdóttir í Ásgarði í
Hvammssveit (enn á lífi 1470)
567—568.
- Jórunn Magnúsdóttir frá Hjarð-
ardal, Hallssonar (1473) 728,
730.
- Jósafat Jónasson ættfræðingr
819, 824—827.
- Jósephsson: Skapti.
- Júdas, sjá Simon et Judas,
Tveggja postula messa.
- Judith 413.
- Jukka 189, 504. Sbr. hertygi.
- Juliana virgo 289, 413. — fest-
um ejus 413. — Julianesaga
289.
- Julius (mánudr) 345.
- jungfrú (Maria) 406, 493², 494,
561, 579², 580², 588, 604,
728.
- jungfrú (titill) 499, 500², 501,
504, 557.
- jungkæri 240, 370, 373, 499,
515, 728, 783.
- Junius (mánudr) 53, 170.
- juramentum 737. Sbr. eidr.
- Jurien, Íslandsfar (1434) 9.
- jur, jura 19, 51, 52², 79, 138,
661, 736, 737. — jus eligendi
episcopus 183.
- Jússason: Bergfinnr, Jón, Niku-
lás.
- Justina virgo 290. — Justinu-
saga 290.
- jökull 505 (= Snæfellsjökull),
511 (= Vatnajökull), 632 (=
Vatnajökull).
- Jökulsá á Jökulsdal 127, 128,
472.
- Jökulsá í Lóni 511.
- Jökulsá í Skagafirði 323.
- Jökulsá í Öxarfirði 304.
- Jökulsdalr í Norðrmúlapingi 127,
748, 749.
- Jökulskelda í Ísafirði 163. Sbr.
Kelda.
- Jönisson: Jeppe.
- jörð: í jörðu og á 210, 586,
643. — afhending jarðar 687,
688. — jarðabók 317. —
jarðabréf 486, 685. — jarðar-
eign, jarðeigu 108², 116, 178,
303², 348², 358, 410, 463,
476, 528², 593, 650, 769. —
jarðagóz 215, 219, 422, 440,
506, 610. — jarðakaup, jarða-
kaupabréf 4, 14, 21—22, 23,
25, 26², 27, 28, 29, 31², 33—
34, 50, 82, 89, 90², 91², 104
—105, 109—110, 110, 110—
111, 116—117, 119—120,

- 121, 122, 125², 136—137, 137—138, 145—146, 146—147, 154², 155, 156, 177, 177—178, 178—179, 192—193, 206—207, 210—211, 213, 217², 220, 222, 223, 224, 225—226, 226², 227⁴, 231—233, 233—234, 236—237, 241³, 241—242, 245—246, 303, 332², 362, 363, 381, 387—388, 391—392, 393, 394—395, 396², 402, 409—410, 418—419, 419—420, 420—421, 421, 425, 430, 437, 438², 439, 440, 448², 450, 451, 452², 453², 455², 456², 463², 467, 467—468, 474, 475, 475—476, 476, 477, 477—478, 478—479, 479—480, 486—487, 490—491, 495², 496², 510—511, 514—516, 517—518, 518, 520—521, 526—527, 528, 533—534, 534, 539, 540, 541—542, 546, 548, 549—550, 550—551, 583—584, 585—586, 613, 616, 617, 618, 618—620, 621—622, 627, 638, 649—650, 657², 658, 659², 664, 666, 668², 678, 679, 682, 685, 686², 687², 688², 691, 693—694, 695—696, 698—699, 705—706, 706, 707, 712—713, 715—716, 717—718, 718—719, 720, 723, 725, 740, 741, 744², 745, 747, 749², 752, 757—758, 760—762, 762—763, 764², 765², 769, 772, 779, 781, 786—788, 788—789, 791, 792, 793, 794, 797—799, 800, 801, 803, 807, 807—808, 809—810, 815. — jarðamismunr 533. — jarðanýttjar 82. — jarðarmegn 29. — jarðar-
spottr 515. — jarðaskipti 92, 160, 162. — jarðarverð 4, 23, 50, 90, 122, 225, 233, 237, 393, 468, 474, 483, 504, 526, 529, 617, 668, 694, 716, 747, 763, 765, 781, 791, 796, 798, 803, 805, 806, 808, 815. Sjá eyðijarðir.
- Jörfi i Haukadál („Reykjadal“) 596—597, 757, 795. — Jörfa-
skógr (Örfaskógr) 596, 597.
- Jörundardóttir: Ástriðr.
- Jörundarson: Berg, Loptr.
- Jörundr Bøðvarsson bróðir Narfa
prests i Holti (1462) 376.
- Jörundr Vigfússon i Múlapingi
(1422—1465) 452.
- Jörundr Þórðarson vestra (1404
—1412) 196.
- Jörundr Þorsteinsson biskup á
Hólum (d. 1313) 335².
- Jörvi, sjá Jörfi.
- Kaalsá, sjá Karlsá.
- Kaalund, sjá Kálund.
- Kaðalstaðir i Fjörðum 264, 317.
- Kagaðarhöll i Langadal 349.
- Kagaðarhólmr, landamerki Viði-
dalstungu 349.
- Kálbatjörn, sjá Kálfatjörn.
- Kaldá i Hnappadalssýslu 810.
- Kaldaðarnes (Kallaðarnes) i
Bjarnarfirði 216, 500, 684.
- Kaldaðarnes i Flóa 569. —
krossinn i Kaldaðarnesi (1470)
569.
- Kaldakinn á Fellsströnd 705.

- Kaldalón í Jökulfjörðum (í eyði 1458) 161.
- Kaldárós, jörð í Hnappadalssýslu 698—699.
- Kaldbakr á Viðidalstunguafreitt 336.
- Kaldbakr (Kallbakr) á Tjörnesi 274, 280, 310.
- Kaldbaksá á Öxnadalshéiði 323.
- Kaldalæk á Skagaströnd 344.
- Kaldalæk á Viðidalstunguheiði 348.
- Kaldison (Kalteison): Heinrekr. kaleikr 364, 590. — af silfri 435. Sjá kirkja.
- Kálfafell í Hornafirði 511.
- Kálfalæk í Aðaldal 283.
- Kálfalæk á Mýrum 598.
- Kálfanes við Flókadalsá í Borgarfirði 401.
- kálfar, sjá nautpeningr.
- Kálfatjörn á Vatnsleysuströnd 478.
- Kál(f)borgará í Bárðardal 610.
- Kálfaldsdrag í Viðidal 349.
- Kálfaldstunga, sjá Kárdalstunga.
- Kálfeyri í Önundarfirði 580.
- Kálfholt í Holtum 652.
- Kálfr Pálsson, prests Bjarnarsonar, í Dalasýslu (1461) 243², 244 (opt), 245.
- Kálfsá í Ólafsfirði 38, 43, 356.
- Kálfaldslæk á Viðidalstunguafreitt 348.
- kálfskinn, sjá skinn.
- Kálfskinn á Árskógarströnd 356.
- Kálfsson: Ari, Hákon, Nikulás, Steinólfr.
- Kálfssund í Noregi 132, 134.
- Kálfstaðir í Hjaltadal 37, 43.
- Kalixtus, sjá Calixtus.
- Kallaðarnes, sjá Kaldaðarnes.
- Kallamagnús, sjá Karlamagnús.
- Kallsstaðir, sjá Karlsstaðir.
- Kallzárdalur, sjá Karlsárdalur.
- Kalmanstunga (Galmanstunga) í Hvitársíðu 532, 556—557, 818, 819.
- Kálund, Kr., dr., bókavörð 448, 589, 728.
- Kambar í Blönduhlíð 121.
- Kambr í Borgarfirði eystra 128, 630.
- Kambr (hvortveggja) í Breiðavík 60—61.
- Kambr í Eyjafirði 303.
- Kambr í Króksfirði 500.
- Kambr í Langadal 349.
- Kambsstaðir í Fnjóskadal 298.
- kampr (bardagi) 68².
- Kanavík á Sléttu 305.
- kanikar, kanúkar, kanunkar 183, 199, 684.
- kanna, sjá búsgagn.
- Kantárabýrgi á Englandi 270.
- kantica graduum 411.
- kápa, sjá klæðnaðr.
- kapella 127. — kapelluprófastr 55.
- kapituli (klerkaráð) 55. — kapitulahús, sjá húsakynni. — kapitulaínnsigli 192, 193, 194, 227, 421.
- Kappastaðir í Sléttahlíð 252.
- Káradóttir: Guðrún.
- Káragróf í Reykjadal 178².
- Kárastaðir í Miðfirði 338.
- Kárateigr í Aðaldal 283.
- Kárateigr austan megin Eyjafjarðarár 315.
- Kárdalstunga (Kálfaldstunga) Vatnsdal 332.

kardinalar 157, 170, 174.

Kárhöfn við Steingrímsfjörð
593, 717.

Kári Gunnarsson nyrðra (1434
—1447) 22.

Kári Jónsson (bróðir Jóns
prests) í Norðrmúlasýslu (d.
fyrir 1462) 364.

karlar 65, 244.

karldyr, sjá húsakynni.

Karl hertogi hinn djarfi af
Burgund (1467) 498.

Karl Frakkakonungur hinn sjö-
undi (1422—1461) 147.

Karl Knútsson Sviakonungur
hinn áttundi 55, 149.

Karlamagnús (Carolus magnus)
Frakkakeisari (d. 814) 290.—
Karlamagnússaga með öllum
þáttum 290.

Karlsá (Kaalsá) á Upsaströnd
IV, 472. — Karlsárdalr
(Kallzárdalr) 258.

Karlsgrata á Tjörnesi 305.

Karlsstaðir í Fljótum 253.

Karlsstaðir í Ísafjarðarsýslu (í
eyði 1458) 161.

Karlsstaðir í Ólafsfirði 119.

Karlsá (nú: Korulsá) í Vatnsdal
1, 358.

Kárr Jónsson prestur í Skuga-
firði (1444—1475) 29, 464,
507—509, 776.

Kársson: Björn.

Kasthvamur í Suðrþingeyjar-
þingi 420—421, 474—475,
610.

Katerin, Katerina, sjá Katrín.

Katrín mætur hin helga (Katerina)
69, 94, 97, 190, 289, 315,
316, 323, 329, 342, 350, 400,

405, 473, 650. — Katrínar-
blað 315. — Katrínarkirkja
190, 400, 405. — Katrínar-
líkneski 315, 323, 329, 342,
350, 405. — Katrínarinnessa
(-dagur) 69, 94, 97, 473, 650.
— Katrínarsaga 289, 316.

Katrín kona Jóns Gilssonar í
Kalmanstungu (1398) 557.

Katrín Óladóttir í Skál á Síðu,
kona Þórðar Guðmundarsonar
(1473) 690.

Kaungustaðir, sjá Köngustaðir.

kaup (empcio): kaupbréf 722—
723. — kaupvottar 31, 417.
Sbr. jarðakaup.

kaup (ljúskapar) 87, 99, 172,
205, 372, 373, 380, 396, 415,
467, 473, 505, 506, 510, 555,
581, 610, 611, 612, 668. —
kaupfestingarbréf 555—556.—
kaupmáli 3, 30, 87, 99, 130,
171, 205, 210, 372, 415, 505,
560, 581, 712. — kaupmála-
bréf, kaupmálagerðingur, kaup-
bréf 30, 87—88, 99, 131, 172,
205—206, 372—373, 415—
416, 454—455, 467—468, 473,
481, 505—506, 506—507,
509—510, 532—533, 555—
556, 560—561, 581—582,
610—611.

kaup prests 7, 257, 298, 344^a,
402, 491, 493, 595. — kaup
(prófentukaup) 750. — kaup
(vinnufólks) 570.

kaup, kaupslag, kaupskapur 127,
374, 383, 385, 750. — kaup
við útlenzka kaupmenn 383,
384^a, 385. — kaupmenn 10^a,
11, 32, 133, 191, 383^a, 384^a,

- 385⁴, 498³. — kaupstaðarmenn 16, 63. — kaupstefna 191. Sbr. verzlán.
- Kaupangr í Eyjafirði 302, 303, 359, 693, 694.
- Kaupmannahöfn (Copenhagen, Hafnia, Kobenhavn) 12, 31, 33, 61, 62², 63, 69, 70², 71, 95², 96, 101, 103², 110, 122, 123, 124, 126, 127, 138, 139, 142, 147, 150, 151, 152, 168, 170², 171, 174², 201, 202², 204, 221, 370, 371, 381, 384, 386, 469, 564—565, 660, 729.
- Keflabakki á Skaga 327.
- Keflavík í Fjörðum 267, 356.
- Keflavík í Hegranesi 36.
- Keflavík á Rauðasandi 163.
- kefli (sbr. reki) 305, 769.
- Kefsá í Eyjafirði 315.
- Keita, sjá Keta.
- kelda 61, 568², 681.
- Kelda í Vatnsfjarðarþingum 164², 624, 748. Sbr. Jökulskelda.
- Keldá í Fljótsdal 472.
- Keldaland, sjá Kelduland.
- Keldualr í Dýrafirði 501, 502.
- Keldualr í Fljótsdal 632.
- Kelduhverfi í Norðrþingeyjar-sýslu 280, 283, 425, 666, 793.
- Kelduland á Kjálka 35, 42.
- Keldunes í Kelduhverfi 39, 275, 665—666. — Keldunessreki 283.
- Keldur á Rangárvöllum 636, 642, 798.
- Keldur í Sléttahlöð 39.
- Kelduvík (Keldavík) á Skaga 38, 324.
- Kelda, sjá Kelda.
- Kelling, sjá Kerling.
- Keneksdóttir: Valgerðr.
- Keneksson: Gottskalk, Haraldr. kennidómur 182. — kennimenn 13, 526. — kennimannglegt embætti 614.
- kensla (til prests) 390², 459, 772—773.
- Kepkin, sjá Heinrekr.
- ker (í Fitjá, landamerki) 347.
- Keralfjót í Viðidal(sá) 347.
- kerald, sjá búsgagn.
- Keranes í Náttfaravíkum 306.
- Kerling í Fjörðum 263.
- kerti: með steiptum kertum (bannsaðhöfn) 727. — kerta-messa (= kyndilmessa) 253.
- Keta á Skaga 38.
- ketill, katlar, sjá búsgagn.
- Ketill Árnason, Ketilssonar (og sonr Unnar Vermundardóttur) á Hvanneyri (um og eptir 1470) 589.
- Ketill Ásgrímsson í Sælingsdalstungu (um 1400) 821.
- Ketill Dagsson, Ívarssonar,¹⁾ bróðir Snorra Dagssonar, faðir Árna og Jóns (d. fyrir 1463) 378.

¹⁾ Dagr Ívarsson kemr við bréf í Deildartungu og í Ási í Borgarfirði 24. Maí 1384 og 15. Janúar 1385 (DI, III, Nr. 320); mun hann vera faðir Ketils og Snorra. Bróðir Dags mun og vera Ketill Ívarsson á Varná í Mosfellssveit (um

- Ketill Grímólfsson prestur nyrðra (1452 og síðar), í Presthólum (1459—1466), á Kvíabekk (1466—1488), kirkjuprestur á Hólum (1475), síðast prestur í Laufási (1483; d. 1491) 91, 126, 128, 257, 260, 268, 278^a, 364, 366, 367, 410—411, 458, 464, 465, 507, 600, 669, 670, 708, 766, 776, 778.
- Ketill Grímsson í Hvammi á Vatnsnesi (1372) 827.
- Ketill Helgason á Skinnastöðum (um 1300 eða fyrri) 276.
- Ketill Hranason nyrðra (1449) 41.
- Ketill Jónsson nyrðra (1446) 826.
- Ketill Jónsson (Haldórssonar, bróðir Bergljótar og Ólafs) í Ísafjarðarsýslu (1452) 99.
- Ketill Jónsson, Ketilssonar (frá Hvanneyri, og sonur Gunnhildar Vermundardóttur; eftir 1470) 589.
- Ketill Nikulásson í Rangárbíngi (1466) 455.
- Ketill Ormsson (bróðir Ljóts) vestra (1474) 757—758.
- Ketill Pálsson á Brúarlandi (um 1400) 825, 826, 827.
- Ketill Teitsson á Torfustöðum í Miðfirði (1462) 362—363.
- Ketill Þórðarson (bóndi Guðríðar Oddsdóttur) nyrðra (1460) 221—222.
- Ketill Þorvarðsson (frá Reykjum í Miðfirði, Ólafssonar¹⁾) í Húnavatnsþingi (1449—1456) 31, 135.
- Ketilsdóttir: Gróa, Oddný, Úlfhildr.
- Ketilsson: Árni, Hallr, Jón, Magnús, Teitr, Þórðr, Þorsteinn.
- Ketilsstaðir á Tjörnesi 40.
- Ketilsstaðir á Völlum 446—447, 630. — Ketilsstaðasandr 632.
- Ketilsteigr (-teigr) á Grenjadarstað 230.
- Kettill, sjá Ketill.
- Keyser, Rudolf, prófessor í Kristjáníu 374, 375, 376.
- Kiðaskarð í Skagafjarðardölum 482.
- Kiðjalækr í Hörgárdal 291.
- Kiðjastapi í Náttfaravíkum 306.
- Kiðsá í Fnjóskadal 313, 351.
- 1) Ólafur faðir Þorvarðs er án efa Ólafur Skeggjason, bróðir Ketils Skeggjasonar; Ólafur átti Reyki (sbr. DI, IV, Nr. 714).

1390; DI, IV, bls. 112); eru þeir auðjállega bræðr Vigfúsar hirðstjóra Hólms, synir Ívars hirðstjóra Hólms (d. 1371), Vigfússonar hirðstjóra 1371 (d. 1371), Jónssonar frá Ferjubakka (1310—1329), Erlendssonar sterka. Ætt þessari, sem áður hefir verið skakt rakin, verður að eins komið heim við tímatöl og önnur atvik á þennan hátt. Hefir Jón á Ferjubakka átt dóttur Vigfúsar á Hlíðarenda (Ísl. Hallberu, d. 1326) Magnússonar agnars, Andréssonar, og er svo Vigfúsarnafnið og eignin Hlíðarendi komin í þessa ætt. En Vigfús Jónsson (d. 1371) hefir átt dóttur Ívars Hólms Jónssonar (1312) og Ástu Klængsdóttur, Teitssonar.

Kieldo-, sjá Keldu-	358, 368, 378 ³ , 387, 394,
Kietill, sjá Ketill.	395 ³ , 399 ² , 400, 401 ⁴ , 402 ⁵ ,
Kflamerki i Norðrmúlasýslu 395.	408, 404 ² , 405, 409 ² , 410,
Kilmannateigr i Austfjörðum	412, 420 ⁰ , 422 ³ , 429 ¹ , 445 ² ,
680.	446 ³ , 448, 449, 464, 470,
Kinn (Fúlakinn, Kaldakinn) i	491 ³ , 592, 493 ³ , 494 ⁴ , 495 ³ ,
Dingeyjarþingi 271, 298, 359,	507, 512, 513 ² , 522, 524,
371, 505.	580 ² , 581, 582, 585, 586,
Kinnastaðir i Ísafjarðarsýslu	587 ³ , 588 ² , 542, 543, 544 ⁴ ,
161.	545 ³ , 547 ² , 556, 557, 558 ² ,
Kinnastaðir við Þorskaftjörð 502,	562 ³ , 563 ⁵ , 564, 567, 568,
592.	569 ³ , 574, 578 ⁴ , 579, 580 ² ,
kirkja, heilög kirkja 7 ³ , 25 ² ,	582 ² , 583 ² , 586, 587 ⁴ , 588 ⁴ ,
29 ³ , 34 ² , 40, 65, 66, 84 ² , 85 ² ,	589 ² , 591 ² , 592 ³ , 593 ⁴ , 594,
86 ³ , 88 ³ , 92 ² , 94, 95, 97, 98 ² ,	596 (opt), 597 ² , 598 ² , 604,
100 ⁴ , 101 ⁴ , 104 ³ , 105, 112,	605 ² , 607 ⁵ , 614, 617 ⁴ , 619 ² ,
114, 117, 124 ² , 125 ² , 126 ² ,	622 ² , 629, 631 ⁵ , 632 ³ , 634 ² ,
127, 131, 132, 144, 158 ³ ,	635, 644 ³ , 645, 656, 659,
159, 165 ² , 167 ⁴ , 167—168,	660, 671 ⁴ , 672 ³ , 673, 674 ² ,
168 ² , 173 ² , 175, 179, 183 ³ ,	675 ⁰ , 676 ² , 677 ⁴ , 679 ⁴ , 680 ² ,
184, 194, 195 ² , 196, 197 ² ,	688, 689 ² , 690 ² , 692 ⁴ , 697,
198 ² , 199 (opt), 207, 208 ² ,	698 ² , 701, 710, 712, 713 ³ ,
216 ² , 226, 227, 228, 236,	714 ⁵ , 715 ² , 721, 726, 727,
238 (opt), 239, 244, 249, 250,	731 ² , 732 ² , 734 ² , 735, 739 ² ,
251 ² , 252 ² , 253 ³ , 254, 255 ³ ,	740, 741 ² , 742 ² , 750, 753 ⁶ ,
256, 258, 259, 260 ⁵ , 261,	754 ³ , 761, 766, 770 ⁰ , 771 ⁵ ,
262 ² , 263 ⁴ , 264 ² , 265, 266 ² ,	772, 773, 776, 778 ² , 779,
268, 269, 270 ³ , 271 ² , 272 ² ,	780, 784 ⁴ , 785 ⁴ , 787, 791 ² ,
273 ⁴ , 274 ² , 275, 276 ⁴ , 277 ⁴ ,	792 ² . — grísk kirkja 117. —
278 ² , 279 ² , 280 ² , 283 ² , 284,	heilög Hólakirkja, sjá Hólar.
285, 291, 293 ² , 294, 295,	— heilög Skálholtskirkja, sjá
296 ² , 297 ² , 298, 299 ² , 300 ² ,	Skálholt. — heilög kirkja í
301 ⁴ , 302 ² , 307, 308 ⁵ , 309,	Dráundheimi 95, 96 ² . — kirkju-
310 ² , 311 ⁵ , 312, 313, 314,	bóndi 348 ² , 785. — kirkju-
315 ² , 316, 317 ⁵ , 318, 319 ³ ,	bréf 107. — kirkjubrennari
320 ¹ , 321 ⁴ , 322 ³ , 323 ² , 324 ² ,	17. — kirkjubrjötur, kirkju-
325 ⁵ , 326 ³ , 327, 329 ¹ , 330,	brotsmenn 17, 66. — kirkju-
331 ³ , 332 ³ , 333 ² , 334 ² , 336 ² ,	dagr 94, 97, 254, 259, 285,
337 ² , 338, 339 ² , 340, 341,	339, 493, 494. — kirkjudyr
342 ² , 343, 344 ² , 345, 346 ³ ,	(ættleiðing fyrir kirkjudyrum)
347 ² , 348 ⁴ , 349 ² , 350, 351,	649 ² , 747. — kirkjudyr (4

- innsigli) 545. — kirknaeign
 (fé, góð) 5, 29, 34, 44, 54,
 112, 114, 159, 199², 250, 255,
 256, 257, 260, 265², 323,
 332, 335, 348, 349, 366⁴,
 390², 394, 397, 421, 423,
 424⁴, 429, 445, 449², 515,
 551, 589, 603, 619, 635²,
 670, 671⁴, 672², 677, 739,
 753. — kirkjufríðr 19. —
 fullrétti kirkjunnar 29, 514,
 562, 701. — kirkjuganga 731,
 734². — kirkjugarðr 640. —
 kirknagjöld 147. — kirkju-
 hluti (í eign) 251², 254, 255,
 256, 258, 259, 261, 265, 266,
 268, 270, 272, 273, 274, 275,
 276, 278², 283², 284, 290,
 292, 293², 294², 295, 296,
 299², 300, 302, 308², 309,
 310, 311, 312, 314, 315,
 316, 317, 319, 320², 321,
 324, 326, 328, 329, 332,
 339, 345, 349. — kirkju-
 hreinsan 51. — hurð (drótt
 yfir hurð) kirkju brotin 813.
 — innganga kirkju 590. —
 kirkjujörð 92. — kirkjuleiðsla
 kvenna 493. — lýsing kirkju
 357. — kirkjulög 13, 47², 49,
 65, 124, 159, 183², 238², 368,
 437, 465, 509, 585, 609, 677,
 679, 725, 726, 727, 731, 739²,
 741, 753, 785. — kirkju-
 prestur 14, 144, 221, 402, 412,
 527, 609, 750, 778. — kirkj-
 unnar refst 48. — kirkju-
 reikningar 346, 712, sjá
 reikningr. — kirkjurekar 604.
 — kirkjunnar réttir 183⁴, 199,
 754, 771⁴. — kirkjusöngur
 413. — kirkjusaugan 51,
 731, 734², 735. — kirkju-
 garðssaugan 376. — kirkju-
 siða breyting 414. — kirkju-
 skrá 336. — kirkjuskyld
 515, 788. — kirkjusókn 136,
 198, 317, 325², 339, 362,
 363, 373³, 388, 390, 392,
 393, 396, 397, 408, 409,
 410, 416², 417, 418⁴, 419²,
 421, 425, 431, 434, 443,
 450², 454, 462, 468, 470,
 471, 473, 474, 475, 476⁴,
 477², 479, 480², 483, 487,
 490², 491, 493, 496, 505,
 506, 517², 518, 519, 524,
 527, 528, 533², 534, 536,
 539, 541, 546⁴, 548², 550,
 552, 570, 581, 585², 600²,
 603, 613, 616, 624, 625²,
 634, 635, 643, 646, 648, 650,
 654, 657, 658², 659, 666,
 667, 673², 677, 682, 685,
 699², 705², 707², 710, 712,
 716, 717, 719, 720, 727, 729,
 730, 733, 734, 738, 744, 747,
 748², 751, 752, 755², 758,
 761², 762, 765, 768, 772,
 781, 783, 787², 791, 794,
 796, 797, 798, 800², 805,
 807, 808, 810², 811, 815. —
 kirknatal 248, 249, 352—357.
 — kirkjuleigur 225. — kirkju-
 tíund 2, 252, 254, 255, 256,
 259, 298, 302, 326, 330,
 333², 334, 337, 340, 341,
 342, 343, 410, 630, 784, 797.
 — kirkjutollr 785. — kirkj-
 unnar vafi 412². — uppheldi
 kirkju 94, 97, 112, 114, 580.

— kirkjunnar vald 754, 776.
 — kirknaþjófar 66.
 kirkja, sjá alkirkja, bænhús,
 dómkirkja, fjórðungskirkja,
 fjögurra marka kirkja, grapt-
 arkirkja, hálfkirkja, kapella,
 sóknarkirkja, útkirkja.
 kirkja, hús 34, 46, 51², 61, 66,
 75, 95², 97², 101, 157, 185,
 223, 250, 251, 252, 253, 254,
 256², 257, 258, 259, 260,
 261, 262, 263, 265², 267,
 269, 270, 271, 272, 274²,
 275, 277, 278, 279, 281,
 284, 291², 292, 293, 294²,
 297, 298, 299, 301, 302,
 307, 308, 309², 310, 311,
 313, 314, 315, 318, 319,
 320², 321, 324, 325, 327,
 329², 330, 332, 334, 337²,
 338, 340, 341, 342, 343, 344,
 345, 349, 350², 352, 353,
 354, 359, 368, 387, 402, 404,
 405, 407, 408, 409, 465, 466,
 470, 492², 494, 513², 515,
 556, 557, 574, 579², 580²,
 588, 590², 591, 598, 599,
 604², 605², 612, 617, 633²,
 644, 653, 675², 717, 720,
 731², 732, 771², 774, 801²,
 813², 815. — kirkjubót 24,
 40, 99², 176, 251, 261, 273,
 274, 279, 309, 311, 316, 319,
 327, 337, 341, 344, 345, 346,
 349, 557, 583², 596². —
 kirkjubruni 302. — endur-
 bæting kirkju 580, 604, 605².
 — kirkjufyrud 34, 104, 269,
 348. — kirkjurerð 316, 595.
 — hrönnan kirkju 344. —
 niðrfall veggja kirkju 311. —

ofantekt kirkju 599. — réttung
 kirkju 311, 599. — kirkjuspjöll
 251. — uppbygging, uppgerð
 kirkju 252², 293, 302², 326,
 330, 345, 492, 512, 513, 711.
 — kirkjuvígsla 100, 341, 401,
 493, 579. — kirkjuvirðing
 316, 492. — bjór, kirkjubjór
 34, 285. — bjór yfir kórðyr-
 um 251. — bjórklæði yfir
 kórðyrum 258. — kirkjudyr
 238. — fjalir (i kirkju) 269.
 — forkirkja, framkirkja 223,
 227, 251, 298, 302, 318, 328,
 331, 387, 492, 675. — fram-
 kirkja Hólakirkju 358². —
 kirkjugarðr 95, 97, 376²,
 376—377, 377, 579. — gátt:
 innan gátta 44, 342, 598. —
 glergluggar 5, 101, 261, 267,
 282, 291, 294, 297, 298, 310,
 327, 331, 332, 334, 337, 338,
 342, 343, 345, 350, 556, 631.
 — kirkjugólf 274, 331, 333.
 — gólf i framkirkju 675. —
 gólf i kór 675. — grunnr
 (kirkju) 604. — hurð 331,
 313. — drótt yfir hurð 313.
 — klukknaús 337. — kór
 (sönghús) 267, 274, 277, 297,
 309², 314, 315, 318, 340, 352,
 358², 493, 675², 732. — há-
 kór 308. — kórðyr 251, 268,
 302, 309, 315, 350, 631, 675,
 774. — langbönd 34. —
 skróðhús á Hólum 260, 700.
 — á Munkaþverá 449, 528.
 i Skálholti 527. — skúrþili
 675. — sperrur 34. — stúkur
 (i Hólakirkju) 358². — stöpull

- 315, 358^a, 604. — stöpulgerð 604. — torf um kirkju 492. — veggir (innan veggja) 274, 276, 326, 328, 340, 345. — veggjahleðsla 311. — viðaleyfi (til kirkju) 604. — viðartillag (til kirkju) 604. — þil 34, 331. — þil undir kór 374. — stærð Hólakirkju 248, 357, 358.
- kirkja, helgun kirkju, sjá Agneskirkja, Allra heilagra kirkja, Ambrosiuskirkja, Andreas-kirkja, Angelikirkja, Apostolakirkja, Bartholomeuskirkja, Ceciliukirkja, Georgskirkja, Jakobskirkja, Jóns kirkja postula, Jóns kirkja skírara, Katrínarkirkja, Krosskirkja, Laurentii kirkja, Magnúskirkja, Ma(u)ricii kirkja, Mariu kirkja, Mariu kirkja Magdalenu, Marteinskirkja, Mattheuskirkja, Michaelskirkja, Nikuláskirkja, Ólafskirkja, Pálskirkja, Pétrskirkja, Postulakirkja, Stephánskirkja, Thomaskirkja erkibiskups, Þorlákskirkja.
- kirkja, búnaðr kirkju og áhöld, inventarium, kirkjuskraut, ornamentum, skróði 5, 34, 94, 97, 100, 175, 274, 279, 296, 314, 326, 348, 400, 547, 675, 701. — áklæði 325. — eingelsk, ensk áklæði 104, 311, 328, 547. — útlenzkt áklæði 339. — almarium 281, 297, 309. — almarium læst 294. — altari 253^a, 259, 265, 266, 293, 294, 297, 298, 313, 314, 315, 318, 320, 321, 324, 327, 333, 351, 403, 406, 409, 493^a, 513, 583^a, 589, 633, 675, 702, 774^a. — háaltari 297, 301, 307, 308^a, 314, 337, 345, 583, 633. — Jónsaltari baptistæ 631^a. — Mariu altari 308, 631. — Martinusaltari 308. — altarisblæja 309. — altarisbrík 266, 343, 548. — altarisbrún 284, 297, 334, 337, 594. — altarisbrún með dúkum 265. — altarisbúningr 291, 318. — á Jóhannisaltari 631. — á Mariu altari 308, 631. — altarisdúkr 101, 250, 251, 252, 254, 256, 270, 272, 277, 284, 293^a, 318, 319, 324, 328, 330, 332, 338, 345, 346, 580, 594. — altarisdúkr með brún(um) 237, 315, 346, 675. — glitaðr 774. — óvígðr 312. — vigðr 345, 583. — altarisklæði 228, 250, 251, 252, 253, 256, 258, 261^a, 262^a, 266(?), 267, 270, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 284, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301^a, 302, 307, 308^a, 312, 313, 314, 315, 316, 319, 320, 323, 324, 325, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 337, 338, 340, 342, 343, 345, 350^a, 401, 402, 403, 405, 407, 409, 493, 548, 556, 580, 592, 633, 675, 702, 774. — með brún(um) 310, 312. — með dúkum 400. — með fordúkum 513, 630. — af Flandr 308. — með hlöðum

282. — með lausum dreglum
 265. — steint 405, 594. —
 á háaltari með brún vígðri
 583. — á Martinusaltari með
 oddabúningi forgyltum 308. —
 altarissteinn 250, 251, 256²,
 261, 265², 267, 270, 271,
 274, 278, 279, 282, 284,
 292, 298, 294, 297, 300,
 301, 310, 313, 314, 315,
 318, 328, 326, 337, 350,
 408, 548, 556, 580, 633, 774.
 — altarissteinn búinn 402. —
 altarissteinn fastr í altarinu
 774. — vígðr 400. — ampli
 408, 409, 702. Sbr. hömpull.
 — antependinum (af striga)
 346². — bakstrbuðkr 267. —
 bakstrjárnr 250, 259, 261,
 268, 282, 294, 301, 310, 315,
 326, 327, 332, 345, 350, 408,
 548, 594, 633, 702, 774. —
 bilæti 100. — bilæti, er
 standa yfir altari 674—675.
 — bjöllur 223, 250, 251,
 256, 267, 272, 274, 275,
 284, 294, 297, 298², 300,
 307, 309, 313, 321, 327,
 331, 337, 338, 340, 342,
 345, 350, 408, 405², 407,
 409, 548, 592, 633, 675,
 774. — smábjöllur 253, 254.
 — bjalla í kór 314. —
 bjarnfeldr, bjarnskinn 326,
 327. — bjarnfeldr á altari
 298. — blað, blöð (sbr.
 skript) 294, 299. — steind
 blöð 270. — blöð með upp-
 kast 281. — Erasmusblað
 633. — blöð yfir Jónsaltari
 631. — crucifixum blað 315.

— sanctæ Katrínar blað 315.
 — blað, er á er skrifað
 Maria Magdalena 309. —
 Mattheus á blaði 330. —
 bókaformi 408, 407, 675. —
 bókakista 250, 633. — bóka-
 stóll 408. — brik 223, 261,
 267, 301, 325, 327, 331,
 337, 338, 339, 341, 342, 345,
 350, 494, 587, 588. — ala-
 bastrsbrik (með alabastrum)
 308, 309, 408. — alabastrs-
 brik yfir altari 409. —
 með alabastrum forgylt 308.
 — steind brik 284, 293, 331,
 594. — brik með glas 631. —
 brik útskorin með krossi,
 hurðum og stöplum 313, 350.
 — brik yfir (frammi fyrir)
 altari 253, 259, 293, 296, 314,
 406, 493, 774. — brik með
 gullfarg 583. — brik með
 krossi og undirstöðum 297. —
 brikarklæði 267, 282, 325,
 631. — brikarklæði yfir há-
 altari 297. — broddr 294. —
 broddstafr 310, 340. —
 brúnir (sbr. altarisdúkr, altaris-
 klæði, dúkr, vigsrudúkr) 251,
 261, 274, 279, 282, 284, 292,
 298, 294, 297, 299, 302, 309²,
 314, 319, 323, 325, 328, 337,
 342, 343, 350, 407, 548, 631,
 633. — vígð brún 583, 631.
 — brún á háaltari 301. —
 brúnir um kór með dúkum
 297. — brúnir fyrir líkneskj-
 um 301. — brún á Jónsaltari
 með gyltum peningabúnaði
 631. — brúnir með dúkum
 297, 313, 350. — brún með

gullhlað 308. — brún með silfurskjöldum og pellum 308. — brún með vígsludúk og saurdúk 329, 345—346. — brúnir gull-lagðar 345—346. — brún með silfrbúningi forgylt 307. — brýtel 259. — buðkr 633. — burðarstíkur 281, 408. — corporale, corporalia, corporall 250, 253, 256², 259, 262, 265², 274, 277, 285, 297, 300, 309, 313, 319, 323, 325, 326, 329, 331, 337, 338, 340, 342, 343, 350, 402, 407, 594, 633, 774. — corporalia í húsum 267, 279, 282, 284, 297, 300, 310, 314, 327, 332, 333, 343, 583. — húslaus 583. — corporalshús 302, 325, 407. — dalmatica (dalmadika) 261, 282, 284, 307, 325, 400, 631. — dalmatica ermalaus 267. — dráttarkola fyrir vorri frú 631. — dúkar (blámerktir, fólraðir, glitaðir, rendir, með röndum, vígðir, með brún, yfir altari, á háaltari, á frammi-stöðuforma, á hákór, fyrir krossi, fyrir krossi á háaltari, yfir líkneskjum, undir refil; sjá altarisklæði) 250, 253, 259, 261, 262, 265, 270, 274, 279², 282, 291, 292², 294, 297², 298, 300², 301, 307², 308², 309², 310², 311², 313², 314, 320, 321², 325, 327², 329⁴, 330, 331, 332², 337, 338, 340 342, 343², 345, 346, 350, 351, 352², 403, 407, 409, 493, 548, 680, 631²,

633. — klæðisdúkr 633. — sprangdúkr 267. — ulldúkr 597. Sjá vígsludúkr. — yfirdúkr 308. — yfirdúkr á altari 403. — dúkalaus tjöld 223, 310. — dymbill 267, 309, 327. — eirkola 595. — eldberi 101, 250, 253, 254, 259, 262, 266, 267, 270, 271, 274, 281, 291, 294, 297, 298, 309, 312, 314, 319, 326, 327, 331, 342, 343, 350, 402, 556, 592, 631. — eldberi með kopar 256, 261. — fontr (með búnaði, búningi, umbúnaði) 261, 265, 267, 278, 282, 293, 307, 310, 319, 331, 332, 405. — fontr með ij bríkr 314. — fontr með pjátr 631. — font(s)klæði 223, 292, 309, 404, 513, 548, 594, 631, 675. — fontkross (með járn, með kopar, smeltr) 315, 594, 623. — fontsmunnlaug 408. — fontsumbúnaðr (umbúningr) 250, 256, 272, 297, 300, 313, 314, 315, 323, 327, 337, 338, 340, 342, 343, 345, 351, 402, 408, 409, 556, 583, 631, 633, 774. — fontvígsla 493. — fordúkar 407, 513, 594, 630, 633. — formi 301, 337, 343, 702. — frammi-stöðuformi 267, 315, 548. — formadúkr 253, 265, 338. — föstutjald 267. — fyrir háaltari 308. — fyrir líkneskjum 308. Sbr. tjald. — gler 543. — glóðar-ker 101, 250, 252, 253, 254, 256², 258, 259, 262, 263, 266, 267, 270, 271, 272, 274, 277,

279, 281, 284, 291, 292, 293, 294, 297, 298², 300, 302, 308, 310, 312, 313, 314, 318, 319, 323, 325, 327, 329², 331², 332, 334, 337, 340, 342, 343, 345, 350², 400, 401, 402, 403, 404, 405, 408, 409, 548, 556, 594, 631, 633, 675, 702, 774. — glóðarker krotið 275. — með kopar 307, 309. — grafartré 267, 315. — guðspjallakross 315. — gullhlað 308. — gullnista 284. — háaltari, sjá altari 631. — handklæði 252, 267, 282, 297, 310, 548. Sjá sacarium handklæði. — handlín 250, 267, 299, 313, 315, 327, 332, 342, 350. — helgir dómar, sjá Jónshöfuð, pungr, skrin. — hjálmr 314. — fyrir sancti Jóhannes 631. — fyrir vorri frú 332. — koparhjálmar 309, 324. — koparhjálmr með sex pípum 269. — látúnsbjálmar 208, 312. — trébjálmr 337. — hjörtr með kopar 261. — hringar með kopar 261. — húfa 301. — hurðir fyrir líkneskjum 302², 308, 309, 315, 319, 583. — hurðir á brsk 313, 350. — hurðir á spjaldi 405. — hús, sjá corporale, Mariulíkneski. — huslker ha(n)ganda 325. — huslker með silfr 633. — höfuðlín 253, 261, 274, 277, 292, 296, 298, 313, 319, 329, 350, 633. — höklar 250, 254, 261, 267, 270, 274,

278, 282, 284, 299, 307, 309, 312, 313, 315, 316, 318, 323, 324, 325, 327, 329, 330, 331, 332, 333, 337, 338, 342, 344, 350, 400, 404, 407, 556, 630, 633, 675², 774. — fðurlaus 270. — silkihökull 402. — hömpull (sbr. ampli) 207, 259, 302, 309, 325. — hömpull af tin(i) 313, 351. — járnkarl 250. — járnkista læst 266. — járnþípur, sjá kerti-stika. — járnskip 331. — járnstika 34, 250, 253, 254, 256, 263, 266, 271, 272, 274, 275, 279, 281, 284, 292, 294, 297, 298, 300, 301, 302, 307, 312, 313, 314, 315, 319, 323, 324, 327, 329, 331, 333, 334, 338, 341, 345², 350², 631. — á (fyrir) altari 320, 633. — á háaltari 337. — í framkirkju 298. — fyrir líkneskjum 267, 309², 315, 318, 325², 327, 333, 334, 350², 633. — Jónshöfuð baptista 253, 297, 337, 343. — Jónshöfuð á diskum 331. — Jónshöfuð yfir kórðyrum 631. — kaleikar (kalekar, kalikar) 5, 34, 75, 101, 128, 223, 250, 252, 253, 254, 256², 258, 259, 261, 262, 263, 265², 267, 270, 271, 272², 274, 277, 278, 279, 281, 284, 291, 292, 293, 294, 297², 298, 300, 302, 307, 309, 310, 312, 313, 314, 316, 318, 319, 323, 324, 326, 327,

329^a, 331^a, 332, 334, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 350^a, 400^a, 402, 405, 406, 407, 409, 493, 548, 556, 580, 592, 594, 631, 633, 675, 774. — kirkjukaleikr 266. — messukaleikr 301. — messukaleikr, er vegr hálfan tólfta eyri 333. silfrkaleikr (gyltr) 402^a. — kaleikr patinulaus 281. — kaleikr, er vegr hálfan fimta eyri 631. — kaleikr, er vegr vel .x. aura 315. — kaleikr, er vegr xij aura gyltr innan 583. — kaleikr forgyltr, er vegr vel .x. aura 315. — kamb 267, 297, — kantarakápur 251, 259, 265, 277, 284, 296, 299, 301, 310, 313, 315, 318, 325, 327, 332, 338, 350, 400, 402, 407, 409, 556, 594, 630, 633, 675, 774. — með silkihlöðum 583. — kantarakápa með silkihlöðum 583. — kápur 261, 267, 270, 274, 282, 284, 293, 294, 298, 307, 314, 319, 324, 329, 331, 337, 343, 345, 350, 404, 405, 631. — kertaformi 315. — kertaklofi 326, 327. — kerti: iij kerti, er vógu xj aura 327. — tvö hundruð kerta 346. — þrjú hundruð kerta 346. — kertisblað 266. — kertistika (kertastika) 101, 252, 340, 405, 592. — fyrir líkneskjum 292, 310, 402, 513. — með kopar 402, 406, 407, 409, 556, 631. — með járn (af

járni) 259, 292, 329, 556, 595. — af messing 291—292. — með tré og járnþipur 327. — ketill, katlar (þriggja fjórðunga ketill, fimm marka ketill, sex fjórðunga ketill, tíu fjórðunga ketill, tunnuketill, tveggja tunna ketill) 44, 101^a, 222, 327, 547, 597^a, 702^a. — kirkjuketill 266, 267, 282, 310. — kistar (læstar, ólæstar, loklausar, flatlokaðar, botnlausar) 253, 258, 259, 269, 274, 281, 291, 298, 300, 321, 326, 327^a, 329^a, 331, 332, 334^a, 346, 406, 513. Sbr. járnkista. — kistlar 345, 408. — kistill steindr 633. — klukkur 128, 223, 250, 251, 252, 253, 254, 256^a, 258, 259, 261, 262, 263, 266, 267, 270, 271, 272, 274, 275, 278, 279, 281, 284, 291, 292, 293, 294, 297, 298^a, 300, 301, 307, 309, 310, 312, 313, 314, 318, 319, 320, 323, 324, 325, 326, 327, 329, 330^a, 331, 333, 334, 337^a, 338, 341, 342, 343, 345, 350^a, 402^a, 403^a, 405, 406, 407, 409, 493, 548, 556, 589, 592, 595, 631, 633, 675, 774. — klukka í stöpli 315. — kólflaus klukka 270, 321. — klukka í kór 315. — klukkukeingir 256. — koddar, sjá texti. — kolur 270, 329, 556. — kola hangandi 274. — trékola 338. — trékola með látún 338. — kirkjukolur

253, 281, 291, 292, 294, 310, 313, 314, 330, 350, 633. — kola með lampi af járnri 297. — kórkápa 285, 309, 316. — krismaker 282. — krossar 250, 251, 252, 253², 254, 256², 259, 262, 265, 267, 270, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 284, 291, 292, 293, 294, 297, 300, 301, 310, 311, 313², 314, 318, 319, 320, 321, 323, 325, 329², 330, 331², 332, 334, 342, 343, 345, 350², 493, 548, 556, 595, 633, 702, 774. — smeltr kross 101, 274, 329, 402, 408, 409, 630, 633, 675², 774, 808. — kross með undirstöðum 258, 261, 263, 270, 281, 284, 293, 297², 298, 302, 307, 324, 327, 329, 332—333, 337, 338, 340, 341, 345, 350, 400, 403, 405, 408, 589, 595, 596, 633. — undirstöðulaus 774. — kross yfir altari 315, 324, 327, 583. — kross yfir háaltari 308. — kross yfir kór-dyrum 302, 309, 315, 675, 774. — forgyltr kross, gyltr, gull-lagðr 583, 630, 675. — guðspjallakross 315. — írskr kross 263, 297, 309, 313, 350. — koparkross, kross með kopar á 281, 284, 583, 631. — látúnskross með merkistöngum 306. — líka-kross 301, 315. — kross með silfri lagðr 265. — steindr kross 406, 631, 675. — tré-

kross 313, 350. — kögur 282, 339, 345. — lampr: af járnri 297. — með kopar 307. — lás, sjá skrudákista. — lektari 259, 266, 267, 274, 281, 293, 294, 297, 300, 301, 309, 310, 313, 314, 323, 324, 326, 327, 329, 337, 345, 351, 403, 409, 548, 556, 633, 675, 702². — lektaradúkr (blámerktr, glitadr, með glit og sprang, með röndum) 261, 267, 299, 308, 310, 314, 315, 346, 631, 633. — lérept um kór 277. — lérept til slopps 313, 350. — líkaáklæði eingelskt 256. — líkabroddr 252, 268. — líkakrákr 101, 272, 299, 309, 345, 409, 548, 631, 633. — líkakross, sjá kross. — líkakult 270, 310, 323, 633. — líkneski 261, 265, 267, 292, 297—298, 308², 315, 318, 325, 327, 329, 513, 589, 631², 633², 675. — lýsing fyrir líkneskjum 269. — Ambrosius líkneski 263. — Andreas líkneski 223, 259², 267, 352, 580. — Antoníus líkneski 324. — með alabastrum 583. — Barbare líkneski 308. — Bartholomeus (Bartlams) líkneski 251, 266², 405. — Benedictus líkneski 330. — Blasius líkneski 223. — Cecilie líkneski 272, 633. — með kertistikum og dúkum 310. — Cecilie undirstöður 331. — Elizabethar líkneski

(343), 352. — einglar 267, 279. — Guðmundar líkneski 300², 308, 315, 330, 633. — Hieronymus líkneski 315. — Jakobs líkneski 292, 633. — Jesú líkneski 346. — vors herra líkneski með alibastr 259. — Jóns líkneski 275. — Jóns líkneski Hólabiskups 277, 291, 318, 320. — Jóns líkneski postula 262², 279, 297, 300², 596. — Jóns líkneski skírara 101³, 254, 258, 291², 292, 294², 309², 331, 334, 337², 343², 350, 352², 408, 580, 631², 633. — Katrínar líkneski 315, 323, 329, 342, 350, 405. — Klemens líkneski 406. — Kristophorus líkneski 308, 408. — með alabastr 308. — Laurentius líkneski 308, 314². — Magnús líkneski Eyjajarls 259, 274², 300, 308, 319, 327, 483², 596. — Margrétar líkneski 308, 315, 325, 343. — með alabastr 308. — Mariu (vorrar frú) líkneski 101, 128, 250, 251, 252, 253, 254, 256², 258, 259, 261, 262, 263, 265, 266, 269, 270, 271, 274, 275, 277, 278, 279, 281, 282, 284, 291, 292, 293, 294, 297², 298, 300², 301, 302, 307, 308, 309, 310, 313, 314, 315, 318, 319, 320, 321, 323, 324, 325, 329, 331², 332, 333, 334, 337, 345, 350², 352, 364, 402, 493, 583, 595, 631, 633,

675², 728. — með alabastrum (læst) 297, 329. — með gullfarg í húsi og hurðum 583. — með einu gullnista 284. — í (með) hurðum 302, 308, 309, 315, 318. — á spjalði 259. — Mariu líkneski Magdalenæ 300, 319, 594. — Marteins (Martínus) líkneski 34, 281, 282, 307, 320, 513, 631. — með alabastrum 320. — Matthei líkneski 331. — Michaels líkneski 397², 308, 329, 331. — Nikulás líkneski 263, 271, 274, 281, 284, 291, 293, 301², 310, 311, 315, 318, 320², 321², 325, 326, 327, 330, 331, 332, 333², 334, 350². — Ólafis líkneski (hins helga) 34, 251, 253, 256, 259, 261, 265², 274, 275, 277, 291, 293, 297, 298, 302, 314², 319, 320², 323, 324, 337, 342, 345, 346, 494—495. — með alabastrum (í hurðum) 302, 346. — Páls postula líkneski 311—312, 352, 548, 633. — Pétrs líkneski postula 223, 250, 252, 254, 256, 267, 269, 270², 274, 298², 308, 311, 313², 315, 329, 331, 345, 350, 351, 556, 633. — með alabastr 308. — Sancte Sita (Zita) 308, 350. — Smá líkneski 256, 263, 281, 297, 338, 342. — Stephani líkneski 266, 277, 338². — Thomas líkneski 284, 308, 315, 340. — Thomas líkneski erkibiskups 279. — með gull-

- farg 588. — Trinitatis líkneski 403, 408. — Zachariæ líkneski (343) 352. — Þorláks líkneski biskups 253, 265, 275, 278, 291, 300, 329, 556, 579, 595, 631, 633, 675. — Önnu líkneski 583. — lindúkr 268 597. — lindúkr undir messufötum að hafa 402. — merki 34, 128, 252, 256, 259, 261, 263, 265, 267, 270, 272, 274, 275, 279, 281, 284, 285, 292, 293, 294, 297, 298, 307, 308, 309, 310, 313, 314, 319, 320, 321, 323, 324², 325, 327, 331, 332, 337, 338, 342, 350,² 402, 405, 408, 548, 556, 592, 594, 631, 675, 808. — silkisaumað með veanda (= viginda?) saum 583. — merki-steingr 308. — messuföt, messuklæði 5, 34, 75, 101², 128, 223, 250, 251, 252, 253, 254, 256², 258, 259, 261², 262², 263, 265, 267, 270, 271, 272, 274, 275, 277, 278, 279, 282, 284, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 307, 309, 310, 311², 312², 313, 314, 315, 316², 319, 323, 324², 325, 327, 329², 331², 332, 333, 334, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 350², 400, 401, 402², 404, 405, 407, 409, 493, 494, 513, 548, 556, 580, 583, 592, 594, 630, 633, 675, 676, 774. — með guðvefjarhökul 582. — með hamettu og peninga-búnaðr upp á 631. — með silki gulu ofn 308. — hökul-lauss 318. — messufatakista, messuklæðakista 281, 402, 556. — messufatastóll 675. — messuhorn 267. — messu-kaleikr, sjá kaleikr. — messu-serkr 104, 274, 277, 296, 299, 342, 633. — met, meta-skálar 316, 318, 319, 321, 346, 495, 548, 633, 774. — munnlaug 101, 268, 274, 327, 328, 597, 631². — myrruker 341. — oddabúningr forgyltr 308. — óttusöngvasloppr 101. — pappír, pappírsblöð 302². — páskablöð 261, 282, 300, 310, 314. — páskakerti 309, 594. — páskakerti með tré 313, 351. — páskaspjald 267. — páskastöng 267, 315. — patina (patena) 266, 270, 281, 284, 294, 297², 298, 310, 316, 319, 326, 329², 331², 332, 340, 342, 343, 345², 556. — paxblað 223, 253, 254, 258, 266, 267, 270, 274, 275, 279, 281, 292, 294, 297, 298, 299, 309, 318, 319, 320, 329, 341, 342, 343, 403, 406, 408, 493, 548, 556, 702, 775. — írsk paxblöð 314. — pax-blöð steind 405. — með tré 307. — með uppkast 301. — paxspjald 250, 262, 284, 293, 300, 310, 218, 327, 329, 331, 332, 334, 338, 340, 345, 409, 631. — paxspjöld steind 633.

— paxspjald útlent 319. — plenarium 402. — propiciatorium 281. — með kopar 327. — með kopar forgylt, og er horn í miðju, og annað lítið með silfr þar innan í 307. — með silfr (forgylt) 338, 343, 583, 631, 722. — pundari 372. — pungur með helgum dómum 291, 297. — reffar 261, 268, 269, 293, 346². — um kirkju 291. — um framkirkju 318. — dúkur undir refil 346. — reliquiae, sjá skrin. — reykelsisker 341. — reykelsisstokkr 267, 297. — róða 408. — róðukrossar 223, 402, 580, 592, 808. — róðukrossinn á Völlum 407, 599. — sacrarium handklæði 261, 302, 315, 327. — sacrarium munnlaug 253, 260, 267, 282, 297, 310, 318, 345, 548, 592, 633. — sacrarium sár 252. — saltkall 267. — saurdúkur (glitaðr, með röndum) 274, 278, 282², 284, 293, 297, 301, 329 346, 350. — serkur 332, 350. — sessa 314. — setstóll 315. — silfrskjöldur 308. — silkiskaut yfir vorri frú 345. — skarklofar (= skarbítr) 267. — skirnarsár 631, 633. — látúnsskóns 594. — skrin 267, 270, 274, 281, 298, 329, 331, 332, 337, 338, 342, 556, 630, 633. — skrin með helgum dómum (cum reliquiis) 261, 292, 294, 301, 310, 314, 325, 345, 350. — skrin

með kopar, koparskrin 284, 315². — skrin, sem á er bæði silfr og kopar 307. — silfrskrin, skrin með silfr 310, 314, 315². — smelt skrin 408. — skrin af tré, tréskrin 314, 350. — skrin af tönn 318. — skriptir 402. — Johannis skript baptistæ 594. — Laurentius skript 548, 594. — Mariuskript 223, 267, 272, 327, 329, 330, 331, 334, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 352, 400, 401, 402, 405², 406, 408, 409, 493, 548, 556, 580, 592, 594, 595, 630, 633, 675, 774. — með alabastr 331, 548. — Mariæ Magdalænæ 594—595, 675. — Ólafsskript 409, 595, 774. — Pétrsskript 594. — Thomasskript með alabastrum 401. — Þorláksskript 409. — skrudakista (ólæst, læst, með lás) 254, 267, 292, 293, 297, 298, 301, 307, 309, 310, 313, 331, 345, 351, 407, 548, 633, 775. — skrudastokkr læstr 262. — sloppar 101, 104, 250, 253, 261, 265, 267, 270, 272, 274, 277, 278, 282, 284, 292, 293, 294, 296, 299², 300, 301, 307, 309, 310, 313, 314, 315, 116, 318, 319, 324, 325², 327, 331, 332, 337, 338, 343, 345, 346, 350², 400, 402, 404, 405, 407, 409, 548, 556, 583, 594, 630, 631, 675, 774. — eingelskr sloppur 311.

— sólarsteinn (= solarium) 310. — sótdrípt 270. — spegill 267. — spjald, spjöld 251, 253, 259, 325, 337, 350, 352. — yfir kórdrum 350. — með glas 634. — með hurðum og gullfarg 405. — steinspjald 223. — með uppkast 298. — spónn 267. — stika 631². — stikur fyrir likneskjum 262, 337, 631. — sjá járnstika. — koparstikur, stikur með kopar 101, 223, 253, 258, 259, 261, 267, 270, 281, 284, 285, 292, 294, 297, 298, 302, 307, 308, 309, 310, 314, 315, 323, 326, 327, 333, 337, 339, 342, 343, 350, 513, 595, 675, 702, 774. — á altari 493. — með átta pípum 279. — messingarstika 254, 263, 266, 274, 301, 313, 345, 350. — smástikur 281. — standstika með járn 284. — tréstika 270. — í framkirkju 298. — sjá upphaldsstika. — stokkr 327, 334, 633. — stokkr útlenzkr ólæstr 269. — stóla 250, 252, 259, 267, 282, 296, 299, 313, 315, 319, 327, 331, 342, 350, 407, 548, 556, 633. — stóll 275, 278, 281, 291, 293, 297, 300, 302, 309, 310, 313, 314, 318, 326, 327, 333, 334, 342, 350, 351, 548, 556, 633. — stóll læstr 252. — stólklaði 402. — stökkull 267, 594. — stöplar á brik 313, 350. — subtill 282, 284, 307, 631. — tabula,

tabulum 267, 282, 325, 327, 331, 333, 337, 338, 341, 342, 343, 345, 350, 631. — forgylt 266. — með pappir 302. — fyrir (yfir) altari (háaltari) 345, 513. — fyrir altari með gullfarg 583. — tölur 327. — textadúkr 281. — tjöld 270, 298, 319, 329, 332, 343, 345, 402, 405. — um kirkju 101, 294, 556. — um kór 267, 340, 493. — tjöld undir reffum 291. — sjá föstutjald. — sprangtjald um kór 309. — steintjöld 251, 267, 272, 307, 310, 312, 324, 331, 334, 631, 633, 634. — steintjöld yfir altari 265, 314. — yfir kór 318. — um þvera kirkju 309. — ullstakkr 402. — upphaldsstika 267, 302, 307, 315, 341, 403. — uppkastsblöð 309. — vatnshorn 633. — vatnskall 250, 253, 256, 258, 268; 316, 401, 597. — vatnsketill 261, 266, 297, 307, 345, 548, 556, 631, 633. — vatnslukka 774. — vax 35, 94, 97, 316, 323, 327, 334, 343, 346^e, 493, 556. — vaxkerti græn yfir altari 266. — vaxstokkr 267. — vígðs vatns ketill 408. — vígsludúkr 251, 265, 282, 284, 293, 297, 301, 308, 309, 311, 313, 319, 329, 337², 343, 346, 350. — með brún 278. — vængir með teinum 281. — þelahögg 556. — örkr 269.

- kirkja, bækr kirkju af ýmsu tagi (bókaskræður, skræður, smábækr, bæklingr, kver) 5, 75, 101, 175, 250², 253⁵, 260, 261, 262, 263, 266, 267², 271, 272, 273³, 274, 275, 277², 278, 279, 282², 284, 286, 291², 292, 293, 294, 296, 298², 300³, 301², 307, 310, 312, 313², 314, 315, 316⁴, 318, 319, 321³, 322, 323², 324, 326, 327, 329², 331, 333², 337, 340, 341², 342, 343², 345, 346, 350, 351², 352, 378², 400, 403, 404, 407², 492, 548, 556, 557, 589, 592, 593, 594², 596, 598, 631, 675, 702², 728, 774. — bók, er heitir Flackaflick (= Flakaflik?) 307. — kolumpneruð bók 583. — lýsing bókar 728. — bók lýst með útlendan stein 583. — bókarskrár 326, 338, 345. — bókagerð 728. — adventubók (adventus) 254, 271², 313, 321², 326, 327, 340, 351. — adventubrefer (brefiarium) 286, 338. — Agnes saga 289². — altarisbækr 291, 307, 331, 350, 405, 556, 631. — Andrés saga 260, 289. — kver proprium af Andreas 260. — annáll góðr og gamall 290. — antifonarius, antifonabók 274, 287 (opt), 346. — Antonius saga 289. — ártiðaskrár, ártiðakver, ártiðir, 101, 282, 294, 296, 310, 675. — aspiciensbækr 253, 257, 260, 261, 266, 267², 271, 278, 282, 292², 307², 309², 313², 314, 318, 319, 326, 342, 351². — ath óttusöngum til páska í tveimr bókum 631. — Augustinus de consensu iij evangelistarum 288. — Augustinus saga 288. — omelie Augustine 284. — sermones Augustini 288. — Barbare saga 289. — Basilius saga 289. — Basilla saga 290. — Benedictus saga 289. — brefer, brefiarium (breviarium) 262, 286², 301, 338, 403. — brefer alt lesandi fyrir x. hundruð 346. — brefer útlenzkt 407. — Brigitar saga 289. — Brito 288. — burtsöngvabók 253, 300, 327. — canones 251. — canonkver, canonumbók 312, 625. Sbr. kanaanumbók. — capitularius (-ium) 250, 251, 260, 261, 262, 264, 266, 267, 271, 273, 277, 282, 284, 287, 296, 299², 301, 307, 310, 314, 316, 318, 320, 323, 326, 327, 329, 331, 333, 338, 352, 400, 407, 409, 556, 631, 633, 675. — capitulariusbók 325. — Casus quinque librorum decretalium 288. — Catrinar saga, sjá Katrinar saga. — Ceciliu istoria 310. — Ceciliu saga 288, 310. — cecretur (á bók) 341. — collectarius, collectur 262, 266, 282, 286, 291, 292, 293, 294, 312², 316, 404, 633. — Commemorationes: sanctæ crucis 293. — sancte Mariæ 293. —

- sanctæ trinitatis 293. — common, commun, commune (sanctorum), communsbók 250, 253, 266, 267, 271, 277, 279, 282, 293, 294, 309, 313², 314, 318, 323², 327, 333, 340, 343, 351². — commune suffragium 261, 301, 310, 321, 556. — communis (communis) brefer 326, 338. — commonsgrallare 310. — commonsbók 299, 633. — communis messubók 269, 313. — Damusta saga 290. — Davids psaltari 631. Sjá psaltari. — Textus quinque librorum decretalium 288. — de sanctis (bók) 250⁴, 251², 252, 253², 254², 257², 258², 260², 262, 263, 264, 266², 267⁴, 271⁴, 272², 273², 274, 275², 277, 278², 282 (opt), 284², 286⁴, 287 (opt), 292, 293², 294², 296², 298⁴, 299, 300⁴, 301⁴, 307, 309², 310², 311, 312², 313⁴, 314², 316², 318², 320, 321, 322², 324, 325², 326², 326—327, 327², 328, 329², 330², 331², 334², 337², 338⁴, 340, 341, 342, 343, 345, 350², 351⁴, 352², 400, 403, 404, 407², 513, 556², 557, 583, 594 (opt), 596², 631, 633⁴, 675², 774. — de tempore (bók) 250², 251, 253², 254, 256, 257, 258², 260², 262², 267², 271², 272, 278, 279², 282 (opt), 284², 286², 287 (opt), 291², 293⁴, 294⁴, 296², 298⁴, 299, 300⁴, 301², 307, 309², 310⁴, 312⁴, 313², 314, 315⁴, 316, 320⁴, 321², 322, 323², 324², 325², 327², 328, 329², 330², 331², 333², 334², 337⁴, 338², 341, 342², 345, 350², 351², 352⁴, 403², 404², 405, 407, 513, 556², 557, 583, 594 (opt), 596², 633², 675², 774². — de tempore brefer 318. — de tempore kver 256. — Dialogus á norrænu 289. — Quatuor libri dialogorum 288. — dominicubók, dominicale, dominikur (sbr. guðspjallabók) 275, 284, 300, 310, 320, 327, 633, 675. — kver de dominicis syngjandi á sumarið 313, 351. — dominicugrallari 310. — Enchiridion Augustini 288. — epistolarum et euangeliorum bækr 286. — Euangelia Matthæi 288. — Eugeniu saga 290. — Euphemie saga 289. — Eustacii saga 289. — Expositio super cantica canticorum 288. — Fabiani saga og Sebastiani 288. — festum corporis Christi (á bók, á kveri) 267, 292, 294. — „fierur“ (á bók) 294. — formælabók 633. — föstubók 325, 326, 331 (sbr. bls. 318). — Geiraldssaga 290. — Genesisbók (á norrænu) 290. — Gesta salvatoris á norrænu 289. — Glosa decretalium magistri Godfridi 288. — grallarar, gradualia (gradall, gradlare, grallarashitur, vöndur) 223, 250, 252, 253,

- 254, 256, 257, 258, 260, 261^a, 262, 266, 267, 271, 274, 275, 278, 279, 282^a, 284, 286, 291, 292, 293, 294, 296, 298^a, 299^a, 300, 301, 307, 309^a, 310, 312, 313, 314, 316, 319^a, 321, 322, 325, 326^a, 327, 329^a, 330, 331, 333, 334, 337, 338, 341, 342, 350, 351, 352, 400, 403, 404, 407, 582, 594^a, 633^a. — gradualaskrá 342. — hátíðagrallari 293. — Grecismus 288. — Gregoriussaga 289. — omelie Gregorii 288^a. — Pastorale Gregorii 288. — guðspjöll, guðspjallabók 251, 254, 258^a, 260, 262^a, 266, 267^a, 275, 278, 282, 286, 292, 293, 294^a, 298^a, 299, 312, 316, 318, 320, 322^a, 324, 325, 326, 327^a, 329, 330, 333^a, 334, 337, 338^a, 341^a, 342^a, 345, 400, 404, 407, 594^a, 633^a. — bók með guðspjöllum og pistlum 326. — Hallvarðs saga 289. — handbók 267, 287, 346, 774. — historia af kirkjudegi 254. Sbr. kver. — historiabók hinna hæstu hátíða um árið 492. — historiubækr 250^a, 342^a, 675. — de sanctis 330. — útlenzk 287. — historiakver 287. — homiliur, sjá Omeliubók. — Hrólfs saga Gautrekssonar 290. — Hrólfs saga kraka 290. — hymnabók, ymnale, ymnar, ymnarium, ymnarius (imnarius) 260, 266, 267^a, 271^a, 277, 282, 284, 287, 293, 299, 300, 301, 307, 310, 313, 314^a, 316, 318, 320, 327, 329, 331, 333, 350, 351, 596, 633. — ymnaskrá 296. — Institutiones ordinis canonicorum regularium 288. — írsk bók 298. — írsk söngbók 298, 310. — írsk skrá 279. — Íslendinga saga 290. — istoria, istoriabók, sjá historia. — Iterata passio Christi á norrænu 259. — Jakobs saga 293. — jstoralis sancte Jacobi 292. — Johannis og Pauli saga 289. — Jólábók 300, 301, 318, 322. — Jólaföstubók 313, 351. — Jólaföstubrefuer 326. — Jóns saga baptistæ 291, 294, 337. — Jóns saga Hólabiskups 269. — Jóns saga postula 300, 589. — Juliane saga 289. — Justinu saga 290. — kananumbók 633, 774. — með sálumessu 407. — kanar 286. — Karlamagnús saga 290. — Katrínar saga 289, 316. — kiriall (kirial, kiriale, „kirkiáll“) 251, 260, 267, 279, 282, 292, 293, 298, 310, 318, 329, 330, 331, 350, 352, 400, 403, 407, 557, 580, 583, 594^a, 596, 633, 675. — með venite 271, 286, 296, 313, 323, 351. — kirkjubók 127, 343, 587, 588, 773. — kirkjuskrá 336. — Kongabók (Noregskonunga sögur) 290. — kórbók 85. — Kross-saga 289. — kver af

kirkjudegi 250. Sbr. historia.
 — lágasöngvabók, lágasöngva-
 kver, lágasöngvar 253, 260,
 266, 267², 271, 272, 277,
 293, 298², 301, 307, 308,
 310, 314, 316, 326, 327,
 333, 338, 340, 343, 351,
 352, 400, 403, 404, 409,
 493, 594. — lágasöngvaskrá
 294, 296. — Lais saga 290.
 — Lambertus saga 289. —
 langaföstubók 327. — langa-
 föstusöngur (á bók) 313, 351.
 — latinubækur 282, 288. —
 latínsk nótnasöngsbók 728. —
 Laurentius saga 289. —
 lectiones (á bók) 321. —
 legenda, legendarium, legendu-
 bækur 266, 287², 293, 301, 310.
 Leodgarius saga 289. — les-
 lesbók, lestrar (á bók), lestra-
 bók, lestrbók 250², 251, 252,
 253², 254², 257², 258², 260,
 261, 263, 267², 271, 272²,
 273, 274, 275⁴, 278, 282²,
 284², 287, 291², 293², 294²,
 296², 298², 299, 300², 302,
 307, 309², 312², 313, 314,
 315², 318, 320, 322, 323²,
 324, 325, 326, 327, 328,
 330², 331², 333, 334², 337²,
 338, 342², 350, 351, 352,
 400, 402, 404², 407, 556,
 594², 633, 675, 774. —
 lesbók af dominicum 338. —
 lesandi brefer 346. — lesandi
 páskabrefer 326. — lesandi
 messubók 277, 300, 314, 331,
 338. — lesgrallari 262, 263,
 292—293, 313, 324, 325,
 326, 337², 338, 351. — les-

skrá 300. — Liber Genesis,
 sjá Genesisbók. — Lucie saga
 289. — Luce saga 289. —
 lögbók 293. — Machabeabók
 (á norrænu) 290. — Magnús
 saga Eyjajarls 274, 289. —
 Magnús jstoria 493. — Mariu-
 messna bók 323. — Mariu-
 saga 277, 284, 340, 556, 633.
 — Mariupsaltari 313, 351,
 557. — Mariæ saga Magda-
 lenæ og Marthæ 289. —
 Martinus saga (á norrænu)
 282, 288, 289. — kver syngi-
 andi af Martino 282. — Vita
 sancti Martini 288. — mar-
 tirilogium 287, 338. — matu-
 tinale, matutinalebók 291,
 294², 301. — messur (á bók),
 messubók 250, 251², 256,
 258², 260², 261, 264, 266,
 271², 274, 277², 279, 282,
 284², 286², 291, 293, 296²,
 298, 300⁴, 308, 310², 312²,
 313, 318, 320, 323, 325,
 331², 334, 338⁴, 342,
 343, 346, 350, 351, 352,
 402, 403, 405, 582, 594,
 596, 633², 675. — vor frú
 messa (á bók) 352. — messur-
 bók á skinni 700. — messur-
 bók í svörtum skinum 266,
 284. — messubók, er Jón
 Þorláksson ritaði 728. —
 messubók útlensk 404, 407.
 — messubrefueri 329. —
 messucommun 300. — messu-
 dagabók 311. — messudaga-
 kver 319. — Michaels saga
 296. — miraculum bók vorrar
 frú 288. — missale, missale-

bók (misales, misale, missali, misalisbók) 253, 254, 267², 271², 272², 278, 282, 284, 292², 294, 298, 301, 309², 313², 318, 320, 323, 329, 330, 331, 400, 402, 404, 513, 556, 631, 633, 675, 774. — missale de dominica 316. — missale communium sanctorum 333. — Nikulás saga 264, 277, 301, 318, 326, 327, 334, 350, 404. — jstoria Nicholai 318. — nótna-söngsbók latínsk 728. — nýja halds kver 277. — Ólafs saga (hins helga) 253, 277, 290, 320, 323, 342. — Ólafs saga Tryggvasonar 290. — omeliubók 266². Sbr. Augustinus og Gregorius. — oraciones, oraciur, oraciobók 254, 262, 267², 278, 294², 298², 299, 316, 320, 324, 325, 329, 333, 334², 337, 338, 341, 594. — orða, ordo, orðobók, orðubók 264, 267, 274, 278, 282, 284, 287, 292, 294, 296², 299, 300, 307², 309², 310², 313, 323, 326², 342, 351, 400, 404, 407, 631, 633, 774. — orðuskrá 297. — óttusöngva-bók 223, 260², 262, 293², 294, 299, 300, 333, 338, 400, 403², 407, 557, 594², 595, 631, 633. — Pars dextræ partis 288. — páskabók, páskakver 253², 271, 275, 277, 279, 284, 286, 309, 314², 321, 322, 331, 633. — páskabrefer 292, 326, 346,

350. — passionarius apostolorum á latínu 310. — per usum bók 402. — Pétr's saga postula 267, 330, 345, 556. — pistlar, pistlabók 251, 254, 258², 260, 262, 266, 267², 278, 282, 286, 292, 293, 294², 296², 298², 299, 316, 318, 320, 324, 325, 326, 327, 329, 333², 334², 337, 338⁴, 341², 345, 400, 404, 407, 594², 633. — Postulasögur 288. — prima lestrarbók 407. — minus volumen Prisciani 288. — processionale, processionall 261, 267, 282, 286, 292, 296, 300, 307, 310, 316, 319, 327, 331, 337, 340, 341, 342, 403, 404, 557, 633, 675. — psaltari (psaltaraskræður, sbr. Davíðspsaltari) 223, 250, 251, 253, 254, 256, 257, 258, 260, 261², 262, 266, 267, 271², 273, 274, 277, 278, 279, 282², 284, 287, 291, 293², 294, 296², 299, 300, 301, 302, 307, 309, 310, 312², 313, 314, 316², 318, 321, 322, 325, 326, 327, 328, 330², 331, 333, 334, 337, 338, 340, 341, 342, 343², 350, 351, 400, 403, 404, 407, 409, 492, 557, 594, 633, 675. — psaltari fyrir hundrað 346. — psaltari kolumpneraðr lýstr vel með útlenzkan stein 583. — psaltaraskrá 319—320, 321. — qvommune, sjá commune. — Rationale di-

vinum officiorum 288. — responsoria, responsoriabók 322², 323. — rim 309. — sálumessur, sálutíðir 293, 311, 407, 594. — Sedulius 288. — saga septem dormientium 289. — sequenciæ, sequenciubók, sequenciuskraedur 223, 250, 253, 257, 258, 260, 261, 263, 266, 267, 271, 272², 273, 274, 275, 278, 282², 284, 286, 291, 292, 298, 294, 296, 298², 299, 300², 301, 307, 309², 310, 312, 313, 314, 316, 318, 319, 324, 325², 326, 327, 329², 331, 333, 334, 337, 338², 342, 343, 350, 351, 352, 400, 404, 406, 407, 493, 557, 583, 594², 596, 633², 675. — sermonsbaekr 277, 338, 407. — sermonsboek 403. — sermonsskra 307. — Silvesterssaga 277, 289. — Skjoldungasaga 290. — skra (skraertotrar) 250, 256, 258, 260, 262, 266, 271, 274, 277, 278, 279, 284, 288, 291, 294, 301, 310, 312², 313, 314, 318, 320, 326², 350, 351. — snahold (= snahatidir, á boek) 318. — Stephanus saga 289. — suffragia sanctorum in commune 287. — sumarbok 275, 326². — sumarbrefur 346. — Sumula Raymundi 288. — songr, songbaekr (baekr með song, syngjandi baekr: adventubok, adventubreviarium, aspiciensboek, brefur, commune, com-

munsbrefur, communsmessubok, commune suffragium, messucommun, grillari, lesgrillari, dominicubok, jolafostubok, paskabrefur, paskabok, paskakver, messubok, de sanctis bok, ottusongvabok, sumarbrefur, sumarbok, vetrarbok) 251, 253⁴, 256, 257², 258, 262, 263, 266², 267, 271², 272², 275², 278, 279, 282², 284⁴, 286², 287, 294², 296², 298, 300², 301⁴, 302, 309, 311, 312², 313², 314⁵, 315², 316², 319, 320, 321⁴, 323, 325, 326⁴, 327², 328, 329, 331, 337², 338², 341, 346², 350, 351², 633. — songbok i svartum skinnum 258. — songbok fra paskeum til adventu fyrir viii hundruð 311. — songbok irsk 298, 310. — songbokarskra, songskra 296, 300. — texti, textus evangeliorum, textabok 281, 284, 291, 292, 301, 307, 311, 314. — texti með forgyltan kopar 315. — með kodda 261. — með silfr 338. — obuin 633. — Theodorii saga 289. — Vita Thobiae 288. — Thomas saga erkibiskups 279, 289. — historia-kver af sancte Thomase 279. — tidir, tidabækur 260, 345, 346. — Ursule saga 289. — vetrarbok 310², 320, 326. — Vincencius saga 288. — Vita patrum 288, 290 (á norrænu). — Vitæ et passiones plurimorum sanctorum

288. — Volsunga saga 290. Kirkjulækr í Fljótshlíð 802, 803.
 — vorbók 300. — ymnarius, Kirkjuskarð í Langadal 349.
 sjá hymnarius. — Ysodorus Kirkjuskur á Langanesi 277.
 de summo bono 288. — Kirkjuskógar í Hvammssveit 568.
 Synonyma Ysidori 288. — kista, sjá búsgagn, kirkja.
 Þorláks saga 289. — Þorláks Kista í Andakvíl 408.
 historia 675. Kista í Vestrhópi 502.
 Kirkjuból í Arnarbylisdal í Kjalarnes 778, 808. — Kjalarnes
 Dýrafirði 501, 502. nessþing 588—584.
 Kirkjuból í Barðastrandarsýslu Kjalafjörðr í Barðastrandar-
 502. sýslu 198.
 Kirkjuból í Feitsdal 216, 219, Kjalvararstaðir } sjá Kjöl-
 502. Kjalvararstaðir } vararstaðir.
 Kirkjuból í Langadal í Ísa- Kjólsvík í Austfjörðum 630.
 fjarðarsýslu 14, 21, 547— Kjós í Trékyllisvík 216, 219.
 548, 561, 586—587, 748. Kjós(in) í Kjalarnessþingi 487,
 Kirkjuból á Litlonesi í Barða- 516, 728, 779, 800, 801.
 strandarsýslu 592. Kjölvararstaðir í Reykholtadal
 Kirkjuból í Skutilsfirði 98², 232. 400.
 Kirkjuból í Valþjófsdal í Ön- kjörgripir 30.
 undarfirði 159—160, 216, kjöt, sjá kostr.
 219, 233, 490—491, 501, klabbryni, sjá búsgagn.
 502, 524—525, 531—532, Klambra (Klömbur) í Laxárdal
 535—536, 579—580, 642, í Suðrþingeyjarþingi 280.
 643, 648, 649², 650, 727, Klangr Ólafsson í Húnavatns-
 728, 730, 743. þingi (1447) 22.
 Kirkjubær í Norðrárdal í Húna- Klappar(ár)ós á Slóttu 278, 305.
 vatnsþingi 344, 354. Klauason (Klaufason?): Þorgeir.
 Kirkjubær eystri og ytri á Klaumbær, sjá Glaumbær.
 Rangárvöllum 792. klaustr 26³, 27⁴, 58, 67, 89²,
 Kirkjubær á Siðu (klaustr) 91², 93³, 105, 128, 129⁵,
 519, 646, 697. 189, 190, 192², 193⁵, 194,
 Kirkjubær í Tungu 363—364, 227⁶, 228², 229², 291, 292,
 630. 365², 417, 419², 420⁷, 421²,
 Kirkjufell í Eyrarsveit 377. 459⁶, 471, 472, 475, 485⁵,
 Kirkjuhólmr í Eyjafirði 225. 533, 541, 542, 646, 669²,
 Kirkjuholt (vestan Þverár í 684⁵, 697, 722, 728, 744²,
 Hamarslandi) í Þverárhlíð 404. 745, 755⁴, 757, 769, 770²,
 Kirkjuhvammr í Barðastrandar- 787. — klaustraeign 27, 93,
 sýslu 5. 365². — klaustrafólk 67. —
 Kirkjuhvammr á Vatnsnesi 361. klaustramenn 238. — Bene-

- diktaklaustr 303. — klaustr-
dyr (á signeti) 545.
- Klaaus Jut, skipherra Ólafs
biskups Rögvaldssonar (fyrir
1471) 614.
- kleif 591.
- Kleif í Arnarnesshreppi í Eyja-
firði 285.
- Kleif fram frá Þuriðarstöðum
í Fljótisdal 632.
- Kleif á Skaga 38.
- Kleif í Öxarfirði 280.
- Kleifar í Gilsfirði 820.
- Kleifar fremri, beitiland frá
Glæsibæ 318.
- Kleifar í Steingrímsfirði 502.
- Kleifargil í Skuggabjörgum í
Suðrþingeyjarsýslu 308, 755.
- Klemens páfi hinn helgi píslar-
vottr 406, 456, 507, 649. —
Klemenslíkneski 406. — Kle-
mensmessa 456, 507, 649.
- Klemensson: Gunnsteinn, Þórðr.
- klerkar, klerkdómr, klerkmenn
67, 142, 158, 159^a, 238, 282,
374, 375, 413, 427, 509, 574,
590^a, 727. — klerkaráð 55,
57, 95.
- kletr 372.
- Kletr (= Heimakletr í Vest-
mannaeyjum) 792.
- Kletr (líkl. Hrisakletr) 488—
489.
- Kleyf, sjá Kleif.
- Klif í Öxarfirði 519.
- Klifshagi í Öxarfirði 280, 304,
425, 458, 459, 519. — Klif-
hagarekar 284.
- Klof, jörð í Arnarþýlisdal 501,
502.
- Klofi á Landi í Rangárfingi
152, 153, 451, 463, 464. —
Klofahóll 794.
- Klofnilækr: Klofnalækjarbotnar
í Biskupstungum 144.
- Klofningari Biskupstungum 143^a.
- Kluftasandr í Austfjörðum 634.
- Klúka í Barðastrandarsýslu 502.
- Klúkuland (nú Klukkuland) í
Dýrafirði 502.
- klukka 711. — hringdar klukk-
ur (í baunfæringu) 727^a.
- klyf, sjá klif.
- klyfberi, sjá búsgagn.
- klykking 590.
- klyppingr, sjá skinn.
- klæði (vefnaðr), sbr. kirkja,
klæðnaðr, sængrklæði, vað-
mál, voð 80, 246, 459, 471,
570^a, 585, 722, 733, 750,
751, 758, 791^a. — blaklérept
190. — dúkar 191. — fugla-
sæi (= silkiðjöl) 548. —
klæðisdúkr 633. — lérept
190, 194, 277, 313, 350, 459,
570, 750. — lindúkr 268,
597. — linstakkr 402. —
silki (gult) 308^a, 345, 402,
583. — strigi 346. — ull-
dúkar 597, 814. — ullhand-
klæði 814. — ullstakkr 402.
— vefr (kastaðr) 815. —
vörlurépt 191. — blámerkt,
sjá dúkr, lektaradúkr (kirkja).
— glit, glitað, sjá altarisdúkr,
dúkr, lektaradúkr, refill, saur-
dúkr (kirkja). — guðvefr, sjá
hökull (kirkja). — rent, með
röndum, sjá dúkr, lektara-
dúkr, saurdúkr. — sprang
63. — sprangdúkr 267. —
sprangtjöld 309.

- klæðnaðr 394. — ermaklæði 394.
— hetta (græn, rauð) 190^a. —
hosur (brúnar) 190. — kápa
(brún, rauð, með spennum)
189, 190, 569. — kragi 189.
— skyrtá: skyrtulérept 153.
— skæði 141, 153, 194, 435.
Sbr. skinn. — stakkr (blár,
rauðr) 189^a, 190, 569, 750. —
treypja (blá) 190. — vosklæði
153.
- Klængur, sbr. og sjá Klangr.
- Klængur Böðvarsson (Klængs-
sonar) bróðir Narfa prests í
Holti (1462) 376.
- Klængur í Húnavatnspingi (1467)
504. Sbr. Klangr Ólafs-
son.
- Klængur Einarsson (frá Sólheim-
um í Sæmundarhlíð, Magnús-
sonar, bróðir Magnúsar prests
á Møðruvöllum í Eyjafirði)
prestur í Miklagarði (1474 og
síðar) 745.
- Klængsson: Arnór, Ólafr.
- Klömbur í Vestrhópi 2.
- klöpp 457.
- Knap(p)ey, eign Grenjaðarstaðar
280.
- Knappstaðir (Hnappstaðir, Nap-
staðir) í Stíflu („í Fljótum“)
255—256, 355, 360, 625—
626.
- Knarrarhöfn í Hvammssveit, sjá
Höfn.
- Knarrarnes á Mýrum 599.
- Knarrarson: Þórðr.
- Knaur, sjá Knörr.
- knéfall 491, 590.
- knéskot 229^a, 230.
- knífr 108. Sbr. búsgagn.
- Knjótr (Hnjótr) á Barðaströnd
490.
- Knútr, sbr. Hnútr.
- Knútr Nikulásson prestur (1464)
412.
- Knútr Þorsteinsson í Skaga-
firði (1449) 41.
- Knútsson: Karl.
- Knútsstaðir í Aðaldal 272, 283,
284.
- Knörr í Breiðavík 61, 588—
589, 705.
- Knörr („Knauts“) Þórðarson
(Knarrarsonar) í Ísafjarðar-
sýslu 490, 531, 536, 537,
664.
- Koðran Jónsson í Múlaþingi
(1465) 446.
- Koðran Jónsson prestur á Eyri í
Arnarfirði (1460—1473 eða
leingr) 206, 696.
- Koðransson: Jón, Ólafr.
- Kofanef í Hestfirði vestra 558.
- Kolageil í Fellum 395.
- Kolbeinn Arnórsson ungi (d.
1245) 827.
- Kolbeinn Bjarnason Auðkýlingur
(d. 1309) 818.
- Kolbeinn í Húnavatnspingi (c.
1344) 3.
- Kolbeinn Hallsson í Fnjóskadal
(um 1430—1440), heimamaðr
Gamla bónda Marteinsonar
554—555.
- Kolbeinn Ingimundarson (bróðir
Ólafs prests og Símonar)
prestur á Hálsi í Fnjóskadal
(1456—1465), umbodsmaðr
Hólastóls í Þingeyjarþingi
(1473) 299^a, 366, 367, 458,
715, 716.

- Kolbeinn Magnússon í Suðr-
þingeyjarþingi (1465) 441.
- Kolbeinn, er gefr fé til Múla-
kirkju í Aðaldal (1480) 285.
- Kolbeinn Sigurðarson frá Vífils-
mýrum, Þórðarsonar (1419—
1484) 730.¹⁾
- Kolbeinn Thomasson í Suðr-
þingeyjarþingi (1465) 440 —
441.
- Kolbeinseyri í Ísafjarðarsýslu
558.
- Kolbeinsson: Benedikt, Guð-
laugr, Hallr, Jón, Oddi, Páll,
Vermundur, Þorsteinn.
- Kolbeinsstaðir í Hnappadals-
sýslu 666, 698—699, 809,
810. — Kolbeinsstaðahreppr
809. — Kolbeinsstaðamenn
827.
- Kolbernus, sjá Kolbjörn.
- Kolbitsá í Strandasýslu 338.
- Kolbjörn Gest, norrænn maðr
(1455) 134.
- Kolbjörnsson: Eiríkr.
- Kolfinna í Húnavatnsþingi (c.
1344) 2.
- Kolfinna stroka í Miðfirði (um
1280) 335.
- Kolfreyjustaðr í Fáskrúðsfirði
155.
- kolgerð 402.
- Kolgrafarhóll í Aðaldal 272.
- Kollabúðir í Reykhólasveit 502.
- Kollabær í Fljótshlíð 572—573,
802—806.
- _____
- ¹⁾ Sbr. DI, VI, Nr. 460. Kol-
beinn sýnist fæddr nær 1400
(—1405).
- kollacio, sjá collacio.
- Kollafjörðr í Barðastrandarsýslu
496, 784, 811.
- Kollafjörðr í Kjalarnessþingi
686.
- Kollafjörðr í Strandasýslu 216,
372, 573, 647, 705, 718, 796,
797. — Kollafjarðarnes 591.
- Kollason: Nikulás, Pétr.
- Kollavík við Þistilsfjörð 281,
281.
- Kolli Magnússon (frá Grund í
Eyjafirði, Jónssonar, bróðir
Þorsteins bónda í Holti í
Fljótum), bóndi í Ási í Hegra-
nesi, lögréttumaðr í Skaga-
firði og umboðsmaðr Hóla-
stóls í Fljótum (kemr við
bréf 1448 og úr því) 49, 136,
137, 221, 482, 521, 530, 668,
711, 723, 732—733, 740, 778,
801.
- Kolli Vigfússon í Suðrþingeyjar-
þingi (1465) 454.
- Kollr á Vatnsnesi 341.
- Kollsstaðir (nú Kolsstaðir) í
Hvítársíðu 404.
- Kollsvík á Barðaströnd 217.
- Kolmúladalr í Barðastrandar-
sýslu 502.
- Kolnar mörk 61.
- Kolsgerði í Höfðahverfi 263.
- kolskara 814. Sbr. búsgagn.
- Kolugil í Viðidal 348, 349.
- kolviðarholt, sjá skógr.
- Kolviðarholt í Álptaneshreppi á
Mýrum 406.
- kona 244, 509, 519, 567, 648,
653, 687², 688, 707, 712²,
779, 789.
- Kongabók, sjá bækir kirkju.

- kongr, konungr 55, 56², 57(opt),
 58 (opt), 63, 65, 131, 132²,
 136, 141, 147², 182², 184,
 185⁴, 186⁴, 187², 188², 191,
 215, 243, 244, 245, 370,
 380², 388, 398², 430², 431,
 433, 490, 503, 504, 509,
 522², 530², 551², 615, 637,
 639, 641, 655, 656, 677,
 687, 693², 704², 754, 799,
 803, 805. — Noregskonungr
 20, 63, 66, 113, 115, 151,
 152, 173, 186², 229², 237,
 398, 469, 485². — kongdómr,
 konungdómr 135², 158, 159,
 180², 200, 399, 530, 601,
 637, 640, 656, 704. — kon-
 ungleg hefnd 70, 71, 159,
 202, 371. — konungleg renta
 202. — konungleg vernd 70,
 127, 152². — konungsatkvæði
 530. — konungsbréf (sbr.
 réttarbót) 18, 381—386, 398,
 399, 469, 484, 486, 489²,
 564—565. — konungsgarðr
 551. — konungsjarðir 68,
 794. — konungskosning 56.
 — konungs náðir 641, 757².
 — kongs sýsla 135. — kongs
 vald 641, 757.
 Kongsstaðir i Svarfaðardal 260.
 Konsá, sjá Karnsá.
 kopar 256, 261⁴, 292, 307²,
 309, 315², 327, 402, 406,
 407, 409, 556, 631². Sbr.
 málmar.
 Kóparyekir i Reykholtsdal 400.
 Kopenhagen, sjá Kaupmanna-
 höfn.
 kopiubók Ara Þorkelssonar 535,
 537, 538, 691. — kopiubók
 Hólastóls 729, 766, 812,
 813².
 korn 476, 651².
 Kornsá, sjá Karnsá.
 kostnaðr 639, 790.
 kost, matr, rétrr 141, 165, 194,
 246, 261, 348, 435², 459,
 471, 585, 607, 630, 632,
 750², 751, 789. — matreki
 511². — matselja 570. —
 bjúga 814. — Sbr. drykkr.
 — hákarl(slykkja) 813, 814.
 — hvannir: hvannskurðr 262.
 — hvíta 194. — kjöt 194. —
 kýrþjó 814. — heit mjólk
 194. — mör 814. — undir-
 mörvar 814. — nautalimr 128.
 — nautaslátr 813. — Sjá
 ostr. — rafabelti 813, 814. —
 rengi 264. — riklingr 813,
 814. — sauðarbógar 814. —
 sauðarkrof 814. — sauðslátr
 813. — skammrif (af sauð,
 uxa) 814². — skyr 701. —
 skötubörð 814. — slátr 90,
 258, 363, 450, 570. — smálka-
 matr 814. — sperðlar 814. —
 stórlimr (uxafalls) 261. —
 uxafall 261. — uxi að
 öllum limum 814. — uxa-
 limr 814. Sjá korn, mjól,
 skreið, smjör, söl.
 kot 93, 143, 156, 194, 195,
 196, 197, 198, 718, 719. —
 kotungr 64.
 Kot i Eyjafirði 303.
 Kotbrekkur á Rangárvöllum 792.
 Kotuþpr i Dýrafirði 502.
 kragi, sjá klæðnaðr.
 Krakastaðir (Krákustaðir) i
 Sléttahlíð 39, 44.

- Kráksson: Guttormr.
 Krákuá á Öxnadalshéiði 323.
 Krákuvíl á Hornströndum 558.
 Krákuvöllr (Grákuvöllr) á Grenj-
 aðarstað 280.
 krangleiki 189, 190, 206, 569,
 588.
 Kraumastaðir (Kraunastaðir) í
 Aðaldal 283.
 Krieger, Lauritz Angel, stipt-
 amtmaðr á Íslandi (1829—
 1837), handrit hans 108, 180^a,
 181, 184, 200, 204, 205,
 207, 215, 216, 217, 219,
 443, 444, 535, 537, 538,
 558, 559, 560, 561, 565,
 575, 601, 615, 746, 775,
 777.
 Krinastaðir í Eyjafirði 310.
 Kringla í Miðdölum 597.
 Kringluvatn í Suðrþingeyjar-
 þingi 280.
 Kristfê, sjá Kristr.
 Kristiern, Kristiernus, sjá
 Kristján.
 Kristín Björnsdóttir, Jörðsalafara,
 kona Þorleifs Árnasonar
 (Vatnsfjarðar-Kristín, d. 1458)
 82—83, 109, 160, 162, 164^a,
 535, 608, 745—746.
 Kristín Einarsdóttir, Ormssonar
 (1470) 570.
 Kristín Guðnadóttir (Guðina-
 dóttir) Oddssonar lepps, kona
 Jóns Ásgeirssonar í Ögri
 (1433—1470) 80, 561^a.
 Kristín, er getr í Miklabæjar-
 máldaga í Blönduhlíð 325,
 sjá Kristín Þorsteinsdóttir.
 Kristín Jónsdóttir, barnamóðir
- Kálf Pálssonar (d. fyrir 1461)
 244.
 Kristín Teitsdóttir lögmanns frá
 Bjarnanesi, Gunnlaugssonar,
 kona Þorleifs yngra Árna-
 sonar (1460) 208—209^a.
 Kristín Þórarinsdóttir í Dala-
 sýslu (líklega systir Bjarna,
 Stepháns og Þorsteins prests;
 1470) 565—566.
 Kristín Þorsteinsdóttir lögmanns
 Ólafssonar, kona Helga lög-
 manns Guðnasonar og síðar
 Torfa hirðstjóra Arasonar
 (Akra-Kristín, d. 1490) 191,
 325, 509, 656—659, 824.
 kristindómr 94, 97. — kristin-
 réttir 118, 672. — kristinréttir
 forn 113, 115^a. — kristni
 guðs 412. — kristnir menn,
 kristnar sálir 95, 97, 412,
 494, 580, 726, 734, 771.
 Kristján Danakonungur hinn
 fyrsti (Cristiern, Kristiern,
 Kristiernus; 1448—1481) 31
 —33, 55, 56, 57, 58, 62—72,
 95—96, 111—116, 122—124,
 126—127, 132—134, 138—
 139, 140, 142^a, 147—150,
 151—152, 157, 158—159,
 168—171, 183, 185, 186^a—
 187, 191, 201—205, 221,
 236—237, 370—371, 374—
 376, 381—386, 388—390,
 398—399, 430—431, 453,
 469, 484, 485, 486, 489,
 490, 497, 498, 499, 503,
 504, 564—565, 695, 707,
 729^a, 735—736. Sbr. Christ-
 offerus, Kristofur.

- Kristján Kristjánsson sýslumaðr Skaptfellinga, síðar amtmaðr (d. 1880) 797.
- Kristjánsson: Kristján.
- Kristnes í Eyjafirði 225, 226, 285.
- Kristoforus, sjá Kristophorus.
- Kristofur konungr í Danmörku, Noregi og Svíþjóð (1473) 729. Sbr. Kristján konungr hinn fyrsti.
- Kristopher konungr af Baiern (1440—1448) 15—21, 55, 66, 370, 371.
- Kristophorus hinn helgi (líkneski hans) 306, 408.
- Kristuphorus, sjá Kristophorus.
- Kristr, Jesus Chrisus: Kristsdagr 94, 97. — festum corporis Christi 233, 463, 540, 549, 615, 669, 784. — vors herra líkneski með alibastr 259. — Jesú líkneski 346. — Kristfé 111, 225, 258, 282, 285², 286³, 308, 345. — Kristfé fyrir norðan Öxnaldalsheiði 285—286. — Kristfé í Auðbrekku 286. — á Bakka á Tjörnesi 286. — á Björk í Eyjafirði („alkristfé“) 285. — í Fagrabæ 286. — í Fagraskógi 285. — á Grenjadarstað 282, 286. — á Grund í Eyjafirði (tvö) 285. — á Grænavatni 286. — á Hóli („alkristfé“) 286. — á Hóli á Skagaströnd 345. — á Kleif í Eyjafirði 285. — í Kristnesi 285. — á Kroppi í Eyjafirði 285. — í Mæðrufelli 285. — í Presthvammi 286, 392, 397. — í Saurbæ í Eyjafirði 285. — í Teigi í Eyjafirði 285. — á Tjörn í Svarfaðardal 258, 285. — á Uppsölum (tvö) 286. — á Þórisstöðum 285. — Kristfjármáldagi 285. — Kristfjórsmagi 282, 311, 392, 397. — Iterata passio Christi 289.
- kró (= skipakró) 211². — króargerð 537.
- krókar, sjá búsgagn.
- Krókar í Fnjóskadal 505.
- Krókr á Skagaströnd 30, 31.
- Krókr, örnefni í Vopnafirði 111.
- Króksfjörðr í Barðastrandar-sýslu 216, 219, 500.
- Króksstaðir í Eyjafirði 303.
- Króksstaðir í Miðfirði 334, 335, 336.
- króna, krona, sjá krúna.
- Kroppr í Eyjafirði 87, 236.
- Kroppr í Reykholtsdal 400.
- kross: að stíga í kross 81.
- kross, krossar 225, 389. — kross ógyltr festarlaus 389.
- kross í Kaldaðarnesi 569. — á Krossbrekkum 698. — á Setbergi 569.
- Kross á Barðaströnd 698, 768.
- Kross í Fellum 395.
- Kross í Hofshreppi í Skagafirði 37, 43.
- Kross í Hólmi í Skagafirði 323².
- Kross í Landeyjum 223—224, 620—621, 636—642, 646, 655, 733—734, 756, 791. — Krossreið (1471) 636—642, 655, 733—734. — Krossreiðardómr Erlends Erlends-

sonar (1471) 636—642. —	kúgildi 1 ^s , 2 ^s , 7 ^s , 14 ^s , 28, 30,
Krossreiðarmenn 655.	31, 35 (opt), 36 (opt), 37 (opt),
Kross í Ljósavatusþingum 415,	38 (opt), 39 (opt), 40 (opt),
687, 744, 745.	41 (opt), 44, 50, 83 ^s , 89 ^s ,
Kross, rekaland frá Valþjófs-	90, 91, 99, 100 ^s , 104 ^s , 105,
stað 111.	111, 137 ^s , 155, 160 ^s , 161
Krossaland í Hornafirði 798.	(opt), 162 (opt), 163, 164 ^s ,
Krossanes á Vatnsnesi 89—90,	165, 172, 177, 178, 181 ^s ,
162, 354.	194, 205 ^s , 207, 211 ^s , 217,
Krossavík við Distilsfjörð 281,	222 ^s , 232, 234 ^s , 237 ^s , 245,
283.	250 ^s , 253 ^s , 255 ^s , 256, 259 ^s ,
Krossbrekkur á Barðaströnd	261, 262 ^s , 264 ^s , 265, 268 ^s ,
698.	269, 270 ^s , 272, 273 ^s , 274 ^s ,
Krossdalr í Tálknafirði 74.	275, 276, 278, 279, 288,
Krosskirkja 296. — í Björgvin	285, 291 ^s , 293, 294 ^s , 295,
190.	296, 297, 299 ^s , 302, 316 ^s ,
Krosslangarhvammr á Barða-	318, 319 ^s , 320, 322 ^s , 324 ^s ,
strönd 698.	326 ^s , 328, 330, 331, 333 ^s ,
krossmessa (Crucismessa) 94,	334 ^s , 339 ^s , 340, 341 ^s , 342,
97, 207, 257, 303. — á	344 ^s , 345, 348 ^s , 362 ^s , 373 ^s ,
haustið (14. Sept.) 207, 253,	378 (opt), 388, 391, 393 ^s ,
392, 491, 532, 582, 762, 800.	395 ^s , 399 ^s , 400 (opt), 402 ^s ,
— á voritið (3. Maí) 150, 154,	406 ^s , 407, 408 ^s , 409, 417,
164, 207, 209, 229, 417, 611,	418, 420, 429, 434 ^s , 437,
665—666, 678, 708, 745.	443, 446 ^s , 447, 450 ^s , 463,
Krossnes í Eyrarsveit 548—549,	470, 475 ^s , 478, 483 ^s , 487 ^s ,
550—551, 585—586.	490, 493, 500 ^s , 501 ^s , 503 ^s ,
Krossós í Landeyjum 223.	504 ^s , 506, 518 ^s , 521, 529,
Krossreið, Krossreiðardómr, sjá	531, 540 ^s , 542, 544, 546 ^s ,
Kross í Landeyjum.	549 ^s , 550 ^s , 551, 556, 557 ^s ,
Kross-saga á norrænu 289.	569, 570 ^s , 580, 586 ^s , 588 ^s ,
Kross-skógar Vallanesskirkju	589 ^s , 591, 592 ^s , 594, 596 ^s ,
630.	597, 599 ^s , 600, 603 ^s , 613,
Krossvík í Austfjörðum 634.	624, 625, 626, 628, 652,
krot, sjá smíðar.	658, 668 ^s , 670, 674, 675 ^s ,
krúna (króna) 63, 95, 151, 152,	676, 688 ^s , 700 ^s , 701, 705,
158, 202 ^s , 371, 383, 384,	710, 718 ^s , 719, 720 ^s , 722 ^s ,
385, 389, 398, 469, 564.	733, 748, 749, 750 ^s , 751,
krýping 55 ^s , 56.	752, 758 ^s , 761 ^s , 763, 773,
Kræklingahlíð í Eyjafirði 212,	781, 787, 791 ^s , 800, 804 ^s ,
610, 611, 612, 786, 787.	805, 806 ^s , 807, 808, 811,

815. — kúgildaleigur 398,
699. — kúgildaregistr 761.
kuilli, sjá kúgildi.
Kúla í Svínadal, sjá Auðkúla.
Kúrsveinsstaðir í Höfðahverfi
266.
kvartel, sjá búsgagn.
kvengildir ómagi 225, 275, 282,
676.
kvengildir veizlumaðr 283.
Kvennabrekka í Miðdölum 596
—597, 713.
Kviabekkr í Ólafsfirði 119, 256
—258, 355, 360, 478, 520,
600.
Kviárnes í Súgandafirði 645,
649.
Kviastaðir í Svartárdal 352.
Kviendisdalr í Einarsstaðaping-
um 449. — Kviendisalsá
178².
Kvígindisdalr í Vaðlaþingi 225,
303.
kviulli, sjá kúgildi.
kvikfé, kvikir aurar, kvikir pen-
ingar 245, 251, 253, 256,
259, 261, 264, 265, 273,
284, 299, 311, 322, 324,
328, 331, 339, 342, 344,
345, 348, 369, 393, 485,
499, 561, 645, 647, 649,
710².
kvinna (= eiginkona) 153², 388,
415², 419, 423, 425, 446, 468,
493, 506, 521, 559, 610, 612,
667, 710, 781, 807.
kvislar (árkvislar) 272, 347².
kvittan, kvittanarbréf, kvitt-
antzia 4, 14, 26², 59, 60, 61
—62, 74, 90, 101, 103, 104²,
105, 106—107, 122, 129,
145, 156, 157, 180, 181²,
186, 187, 201, 204—205,
213, 218, 230, 232, 233²,
246², 262, 273, 277, 295,
302, 311², 316, 331², 332,
333, 337, 344, 346, 363,
369², 370, 374², 379, 388
—390, 391, 393², 394, 397,
399, 410, 416, 444², 447,
450—451, 452, 453, 456,
462, 468, 469², 474, 474—
475, 483, 484, 492, 494—
495, 508, 524—525, 526²,
526—527, 529, 530, 531—
532, 536, 541, 549—550,
551—552, 553², 556, 573,
576², 592, 603, 617, 622,
648, 652, 654, 656, 667,
679, 691, 693, 694, 696,
701, 707, 709, 716, 720—
721, 731², 741, 747, 759²,
765, 770, 781, 786, 796,
815.
kvona, sjá kona. — kvonar-
mundr 142, 172, 205. —
kvonfang 802.
kvotra 558, 814.
kvöldsöngur 413.
kvörn, sjá búsgagn.
kwant(r) 167.
kyndilmessa (-messudagr) 312,
560, 812, 813. Sbr. kerta-
messa.
Kýrholt í Viðvíkrsveit 36.
Kyrkjuból, sjá Kirkjuból.
Kýrlág í Vestrhópi 85.
kyrsetning fjár 12.
kærur, kærumál 10², 16², 18,
29, 51, 64⁴, 75², 105, 125,
133, 158, 188², 195, 198,
217, 229, 238, 243, 335,

- 365, 367, 369^a, 424, 426, 428, 433, 452, 453, 464, 481, 488^a, 489, 507^a, 508^a, 538, 562, 584, 587, 637, 638, 651, 677, 692, 700^a, 703, 709, 754, 771, 776, 784, 805, 809, 816.
- Köhler borgmeistari í Lybiku 497.
- Köln (Kölparmenn, Colonienses) 202—204.
- Köngustaðir (Kaungustaðir) í Svarfaðardal 260.
- Lafranz Hávarðsson nyrðra (1426), IV, 339.
- Lafranzson: Hermann.
- lág 108.
- laga-, sjá lög.
- Lágadalr í Nauteyrarhreppi í Ísafjarðarsýslu 161, 163.
- Lágafell í Landeyjum 790—791.
- Láganúpr í Barðastrandar-sýslu 5.
- Lágheiði upp af Ólafsfirði 119.
- laicales personæ 52. Sbr. leikmenn.
- Laissaga 290.
- Lambá í Eyjafirði 313, 351.
- Lambadalr, afrétt frá Hvammi í Hvammssveit 594.
- Lambanes í Fljótum 38, 355.
- Lambastaðir á Mýrum 406.
- lambatollr, sjá sauðpeningr.
- Lambatungur í Vatnsdal 332, 335.
- Lambert Iamerlant kaupmaðr (1434) 9.
- Lambertus martyr 274, 289. — Lambertussaga 289.
- Lambey í Fljótshlíð 636, 637, 655.
- Lambey á Hvammsfirði 88.
- Lambhagi í Svarfaðardal 261.
- Lambhagi í Þorskafirði 591.
- Lambhagavík í Fljótum 253.
- Lambkarr Gunnsteinsson, Þórissonar í Gæltardalstungu (um 1200) 823.
- lambhús, sjá húsaskipan.
- Lámúli á Skaga 38.
- lán 67, 442, 520, 667, 710, 729, 740^a.
- land 127, 159. — = Ísland 64, 65, 167^a, 173^a, 187, 270, 383, 385, 393, 394, 452, 489, 559^a, 624, 653, 704, 725, 757. — = Noregr, Noregrsríki 21, 24, 133, 134. — landráðasök 64, 65, 66, 67^a, 68^a. — landsfriðr 16. — landslagabók 522, 640, 687. — landsréttr 647. — landsvist 66, 132, 185, 205, 530. — landsvistarbréf 383.
- land (fast land) 113, 115, 127, 133, 322, 338, 339, 630^a, 634, 669, 756^a.
- land (prædium = jörð) 66, 101, 107, 223^a, 255, 258, 259, 265, 266, 281, 304^a, 313^a, 314, 315, 322^a, 325, 327, 336, 338^a, 341, 343, 345, 349, 351^a, 395, 401^a, 402, 409^a, 418, 457, 463, 481, 554, 556, 591^a, 592^a, 593^a, 594, 629^a, 632^a, 640, 643^a, 674^a, 675, 697, 720, 795, 798^a. — landamerki, landammerki, landamörk, landsmerki 60^a, 61^a, 92, 108, 111,

- 118, 119², 120, 143³, 144³, Land(ið), Landmannahreppr, í
 154, 177², 178, 207, 210, Rangárþingi 153, 200, 201,
 223², 224, 225, 231, 232, 455, 456, 463, 464, 500,
 245², 279, 334, 335⁴, 336⁶, 794, 795.
 371, 372, 395, 396, 409, Langadalr í Húnavatnsþingi 23,
 457², 462², 463, 472, 474, 25, 104², 105, 109, 110,
 481, 510, 516, 519, 521, 175, 220, 374, 500, 502,
 527, 553², 554², 555, 558², 514, 515, 685, 704, 760,
 643, 659⁴, 674, 681⁴, 682, 761, 762, 807.
 683⁴, 713², 714, 738, 739, Langadalr í Ísafjarðarsýslu 14,
 740, 786, 810. — landa- 21, 547, 561, 586—587.
 merkisgarðr 144, 739², 740. langafasta 30, 101, 160, 256,
 — landamerkjabréf 177, 451, 257, 279, 283, 284, 300, 301,
 461², 516, 519. — landa- 307, 326, 342, 349, 536, 537,
 merkjaskrá 334. — landar- 778.
 eign 554, 677³, 678², 679³. — Langagarðr í Ólafsfirði 521.
 landeign 178, 223, 291, 347, Langagarðr hinn syðri í Öxar-
 539, 660, 678, 694, 717, firði 519.
 720, 780⁴, 794. — landgögn Langahlíð í Hörgárdal 107, 108,
 277, 278. — landmannahlutr 129, 130, 432.
 (af hval) 305. — landnám 81, Langahryggr í Skutilsfirði 210,
 368, 679, 741. — landsendi 232.
 322. — landseti 689. — lands- Langamýri & Bug í Húnavatns-
 hluti (af reka) 305, 323, 341. þingi 162, 702—704.
 — landshlutr (af laxi) 520. — Langamýri í Hólmi í Skagafirði
 landsmáli 752. — landskyld 35.
 68², 105², 160, 161⁵, 162, Langanes í Arnarfirði 198, 207,
 202, 269, 393, 424², 436, 601, 691.
 437², 452, 453², 476, 553, Langanes í Norðrþingeyjarsýslu
 603, 650, 651, 711. — 304, 364, 390, 421, 505,
 landsleg 143, 714. — lands- 764.
 nytjar 462, 475, 618. — Langareki & Tjörnesi 280, 283.
 landsnytjaeign 358. Langavatn í Helgastaðahreppi
 Land, sjá Efstaland í Öxnadal. í Suðrþingeyjarþingi 280.
 Landbjartsson: Jón. Langavatnsdalr í Mýrasýslu
 Landeyjar & Hvammsfirði 88. 599.
 Landeyjar eystri og ytri í Lange, skjalavörðr Norðmanna
 Rangárþingi 223, 224, 620— 21.
 621, 636, 637, 638, 641, 638, Langebeck, Jakob 95.
 734, 756, 790—791, 805. Langholt neðra í Árnessþingi
 Landfall í Blönduhlíð 323. 100.

- Langhús í Fljótum 253. 713, 715, 725, 728, 733,
lás, sjá búsgagn og kirkja. 759, 762, 777, 801, 812,
lásbogi, sjá hertygi. 813.
- latína 238, 310, 327, 334, 338, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.
- latína 238, 310, 327, 334, 338, 407. — latínsk bréf 660.
- Látr á Látraströnd 356. — Látrarekar 263.
- Látr á Hornströndum 688. látún, sjá málmar.
- Laufás í Þingeyjarþingi 263, 264, 266—269, 357, 359, 393, 418, 454, 533, 534, 627, 628^a, 629, 694, 755, 787. — Laufásbarð 317. — Laufáshagi 267. — Laufásþing 357, 393, 694.
- Laugaból í Langadal í Ísafjarðarsýslu 14, 210, 211, 461—462, 714 (1. nmgr.), 715.
- Laugaland í Fljótum 253.
- Laugaland syðra og ytra í Eyjafirði 308.
- Laugaland í Hörgárdal 291—292, 360, 812, 824.
- Laugar í Hvammssveit 100.
- Laugar syðri í Reykjadal í Þingeyjarþingi 415, 462, 463
- Laugar ytri í Reykjadal í Suðr-Þingeyjarþingi 392.
- Laugarbrekka á Hellisvöllum á Snæfellsnesi 588.
- laugardagr 88, 92, 94, 97, 106, 132, 145, 153, 154, 184, 198, 201, 225, 226, 229, 238, 241, 394, 413^a, 415, 425, 426, 430, 432, 461, 463, 466, 482, 511, 521, 525, 531, 540, 552, 568, 582, 626, 643, 645, 648, 649, 653, 664, 666, 672, 673, 691, 700, 711,
- Laugardalur í Tálknafirði 172, 179.
- Laugardalur í Ögursþingum í Ísafjarðarsýslu 210, 211.
- Laugarhús (Lögarhús) í Fljótisdal 632.
- Laurencius (Lafranz) píslarvottr hinn helgi 94, 97^a, 145, 146, 147, 252, 266, 289, 301, 308, 314, 376, 548, 592, 713. — Laurenciuskirkja 97, 314, 592. — Laurencius líkneski 308, 314. — Laurenciusmessa (festum) 94, 97, 145, 146, 147, 252, 266, 301, 376, 713. — Laurencius saga 289. — Laurenciusskrift 548, 592.
- Lauritz Scheving klaustrhaldari á Möðravöllum 128.
- laus, laudes (söngur) 414, 415.
- lausafé, lausagóz, lausir aurar, lausir peningar 2, 3, 66, 70, 86, 87^a, 90, 117, 137, 154, 179, 206^a, 210, 212, 219, 229, 240^a, 250^a, 252, 256, 259, 260^a, 270, 279, 296, 297, 312, 315, 316, 317, 320^a, 326, 330, 333, 334, 337, 340, 341, 343, 369, 379^a, 393, 394, 419, 449, 454^a, 467, 499, 505^a, 506, 510, 520, 527, 540, 550, 553, 561, 575, 603, 610, 620, 626^a, 640, 641, 645, 647^a, 657, 658, 684, 687, 710^a, 718, 721, 748, 751, 757, 762, 778, 781, 791,

- 809, 815. — lausafjárftund 1.
— lausasmjör 813, 814.
- lausn (aflausn) 47²; 368, 465,
508, 679, 701, 726², 731,
732², 734², 735, 741, 754,
777.
- lausn (jarða) 84, 117, 175, 297²,
363, 449, 668, 785, 798.
- lausnarbréf 742—743.
- lausnarinn 507, 532, 536.
- lax: laxastangan, laxveiðr 253,
280, 334, 335, 401, 409, 445
446, 599, 607.
- Laxá í Króksfirði 500, 501.
- Laxá í Laxárdal í Suðrþing-
eyjarsýslu 272, 283.
- Laxá í Lóni 511.
- Laxá á Skaga 344, 350,
434.
- Laxamýri í Varmalækjarskógi
401.
- Laxamýri í Suðrþingeyjarþingi
40.
- Laxárdalr í Dalasýslu 243, 377,
386, 387, 427, 428, 429, 503,
658.
- Laxárdalr í Hegranessþingi
248, 321, 322, 325, 357,
678, 752.
- Laxárdalr í Suðrþingeyjarþingi
33, 166, 178, 268, 418, 420—
421.
- Laxárnes í Kjós 800, 801.
- Laxárós í Suðrþingeyjarþingi
283, 445—446.
- lectoratus 661.
- ledangur (= leiðangr) 477.
- leðrleingjur, sjá skinn.
- Leek, sjá Lækr.
- leg, legstaðr 189, 299, 472, 569,
588².
- legatus 26, 57, 59, 102, 118,
123, 182.
- legifer 139. Sbr. lögmaðr.
- legorð 13², 46, 555, 653.
- Legnestaðir (Leiknisstaðir, nú
Læknistaðir) á Langanesi 39.
- lehnsmenn, sjá lénsmaðr.
- Leibnitz, Gottfr. Wilh. (d.1716)
147.
- Leiðarhólmr í Döllum 112, 114,
547. — Leiðarhólmsamþykkt
(1513) 112, 114, 547.
- Leifsstaðir í Öxarfirði 391, 519.
- leiga, leigur 29, 38, 39², 41,
42², 242, 250, 251, 252, 254,
256, 258, 259, 266, 270,
273, 274, 276, 279, 282,
284, 292, 293, 297, 300,
302, 307, 309, 312, 314,
316, 318, 320, 321, 322,
326, 327, 329, 340, 341,
343, 424, 447, 452, 481,
553, 658, 668, 700², 710,
711, 763, 798, 815. — leigu-
burðr 222, 309, 503. —
leigulaust fé 38², 39, 213. —
leigulausar jarðir 783. —
leiguliði 660, 711, 729. —
leiguliðaskipti 481. — leigu-
máli 729. — leigustaðr 240.
Sbr. kúgildaleigur.
- leikbræðr 189.
- leikmenn, leikir menn, (laicales
personæ) 26, 29, 30, 52, 54,
64, 66, 67², 68, 100, 112,
113, 115, 133², 158, 167,
168, 173, 183, 199, 215,
258, 285, 323, 369, 387,
390, 391, 396, 397, 415,
417, 418, 419, 421, 422,
435, 441, 449, 454, 459,

- 462, 470, 471, 473, 479², Leyningr í Siglufirði 718—719.
 480², 481, 482, 492, 527, Leysingjastaðir í Hvammssveit
 530, 531, 532, 547, 564, 100.
 581, 584, 590², 602, 604, líber (= helg bók) 12.
 605², 606, 609², 620, 627, libra 498.
 629, 635, 652, 667, 669, lífiát 489, 639, 673.
 679, 684, 692, 699, 701, ligei 72².
 711, 713, 714², 715², 726, lík 548.
 750, 753², 767, 785, 789, líkamleg gerning 49. — líkam-
 790, 793², 801, 802, 812. — leg samvist 46, 49. — líkam-
 leikmannadómr 590, 677, 739. leggt legorð 653².
 — leikmannamál 753. Línakradalr í Húnavatnsþingi
 Leikskálaá í Suðrþingeyjarþingi 500, 502.
 357. línak, sjá sængrklæði.
 Leirá í Leirársveit 145. Linn (Linnensis) 497, 498.
 Leirhöfn á Sléttu 280, 305. — Lístlahóll, sjá Litlahóll.
 Leirhafnargnúpr 305. Litlaborg, sjá Borg.
 Leirmúli í Miðdölum 683, 713. Litlafjara í Náttfaravikum 280.
 Leiti (leiti?) ytra við Gljúfrá í Litlahóll í Viðvíkrsvæit 36, 42.
 Barðastrandarsýslu 591. Litlatunga í Saurbæ vestr 335,
 lemstr 188, 637. — lemstrarsár 336.
 187, 188. Litlatunga, sjá Tunga hin litla
 lén 17, 138, 159, 202, 393, í Bárðardal.
 551². — lénsmenn 113, 115, litteræ sacræ 169.
 151, 152, 499. ljár, sjá búsgagn.
 lénatorf 143. ljóðmæli 414².
 Leodgarius (Leutegarus) hinn Ljósavatn í Ljósavatnsskarði 40,
 helgi 289, 722. — Leutegar- 41, 298, 306, 307, 321, 359,
 usmessa (festum) 722. — 362, 391, 528, 745, 819,
 Leodgariussaga 289. 821, 822, 824. — Ljósavatns-
 lérept, sjá kirkja, klæði. skarð 415, 527, 528, 686. —
 lesningr 411. Ljósavatnsþing 362, 391, 744
 lest (hesta) 726. —745. — Ljósvetningar 298,
 lest (skreiðar) 389, 485, 488. 306, 819, 822, 823. — Ljós-
 lestr, sjá tíðalestr. vetningareki 306.
 lestr (bréfs, dóms) 427, 689, ljóstollr, sjá lýsitollr.
 708², 726, 727, 745, 760, 771, Ljótr bóndi í Sveinatungu í
 803, 805. Norðrárdal (fyrir 1389) 338.
 lestrahöld 413². Ljótr Helgason prestur á Reyk-
 létorf 472. — létorfmaskurðr hólum (1432—1448), síðar í
 599, 798². Selárdal (1450) 50—51.

- Ljótr Þórarinsson í Múlaþingi (1465) 446.
- Ljótr Þorleifsson í Húnavatnsþingi (1475) 786.
- Ljótshólar í Svinadal í Húnavatnsþingi 353, 501—502.
- Ljótsson: Eyvindr, Helgi.
- Ljótssstaðir í Helgastaðahreppi í Suðrþingeyjarþingi 41, 280.
- Ljótssstaðir í Skagafirði 37, 43.
- Ljótssstaðir í Vopnafirði 110—111, 395.
- Ljúfustaðir í Kollafirði 216, 373.
- locator 612.
- löß (jarðar, 1466) 460².
- Loðvík Hallsson prestur á Breiðabólstað í Vestrhópi (1439—1451 eða leingr; enn á lífi 1475) 2, 46, 85, 435—436, 437, 507, 513, 602, 676, 776.
- Lofftur, sjá Loptr.
- lofunarbréf 229.
- Logar 100, sjá Laugar.
- logardagr, sjá laugardagr.
- Logi Stígsson officialis (enn á lífi 1411) 819.
- Lómagnúpr í Fljótshverfi 646.
- Lómatjörn í Laufássþingum 266, 357.
- Lón(ið) í Austrskaptafellssýslu 510, 797, 798.
- Lón, jörð í Ísafjarðarsýslu 163.
- Lón í Kelduhverfi 39.
- Lón í Viðvíkrsveit 36, 42.
- London, sjá Lundún.
- Lónseyr í Ísafjarðarsýslu 161, 163.
- Lónshöfn í Suðrþingeyjarsýslu 304.
- lopur (= laupar) 650.
- Loptr Brandsson 245 (2. nmgr.), sjá Loptr Ormsson
- Loptr Filippusson, Sigurðarsonar, frá Haga, vestra (1460 og síðar), prestur í Hólabiskupsdæmi (1471—1472) og síðan í Gnufdal (1473 og síðar) 205, 651, 652, 656, 658, 667, 701—702, 714².
- Loptr Guttormsson hinn ríki (frá Skarði, Ormssonar lögmanns Snorrasonar), bóndi á Mjóðruvöllum í Eyjafirði, kirkjuhaldari í Lögmanushlíð, staðarhaldari á Sauðanesi (1429—1432), ráðsmaður og umboðsmaður Hólastóls (1430—1431), og hirðstjóri (1427) norðan og vestan á Íslandi (d. 1432) 317, 802, 803², 805², 820, 826.
- Loptr Hálfðanarson á Kirkjubóli í Langadal (1421—1453; d. 1457) 14, 22, 109, 537².
- Loptr Hallsson, sjá Loptr Hálfðanarson.
- Loptr Helgason, Loftssonar, í Skál, bróðir í Veri (d. 1317) 817.
- Loptr Jónsson vestra (1461—1462) 240.
- Loptr Jörundarson prestur, ráðsmaður í Skálholti (1444—1449) 782.
- Loptr Loftsson, Þorsteinssonar (og sonr Ingigerðar Gnúmundardóttur) syðra (d. fyrir 1475) 791.
- Loptr Marteinnsson (líkl. Gamla-

- sonar) í Fnjóskadal (1441—1474) 554—555, 744.
- Loptr Oddsson 424 (4. nmgr.), sjá Loptr Ormsson.
- Loptr Ormsson, Loftssonar hins ríka, bóndi á Staðarhóli í Saurbæ (1459 og þar eptir), umboðsmaðr Jóns biskups Krabba yfir Hitardalsstað (1463), riddari („á vopn“, 1470; d. 1475—76) 180³—181³, 184, 200⁴, 242—245, 406—408, 443—444, 484—485, 560—561, 575, 580—581, 609, 623—625, 747—748, 757—758, 795—796, 802, 808—809.
- Loptr í Reykjarfirði (1458) 164.
- Loptr Þórðarson, Hallssonar á Mæðruvöllum (d. 1355) 263.
- Loptr Þorsteinsson, Árnasonar, í Rangárþingi (d. fyrir 1475) 791.
- Loptsdóttir: Ólöf, Sophia.
- Loftsson: Eiríkr, Guðmundr, Haldór, Hávarðr, Loptr, Ólafr, Ormr, Skúli, Stephán, Þórðr, Þorvarðr.
- Lorencius, sjá Laurencius.
- Lubica, sjá Lybeck.
- Lucas guðspjallamaðr 99, 194, 222, 289, 503, 554, 555. — Lucasmessa (festum) 99, 194, 222, 503, 554, 555. — Lucas saga 289.
- Lucia mæri hin helga: festum 407. — Lucie saga 289.
- Ludhusia 16.
- lukningarbréf 364.
- Lundarbrekka í Bárðardal 33—34, 74—75, 77—78, 233—234, 320—321, 359, 418, 454.
- Lundarreykjadalr í Borgarfirði 237.
- Lundey í Suðrþingeyjarsýslu 616, 762.
- Lundr í Fnjóskadal 40, 313, 351, 553—555. — Lundarsel 553, 554.
- Lundún (Lunden, London) á Englandi 10, 21, 24, 498.
- Lurkasteinn á Öxnadalsheiði 313.
- lusistollr, sjá lýsistollr.
- Lybeck (Lubica, Lybika) 11—12, 15, 21, 61, 62, 497. — lybskir peningar (lybsk mörk) 11—12, 15, 61, 62.
- lyklar (á signeti) 545.
- Lyna 498. Sbr. Linn.
- lýttareidri (lýrtareidri, lyrtareidri) 230, 438, 701.
- lýsingarbréf 164.
- lýsitollr (ljóstollr, lusistollr, lýsistollr) 28, 50, 100, 223, 250, 252, 254³, 257, 259³, 261, 265, 266, 268, 270, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 283, 284, 290², 292, 293, 294, 297, 300, 302, 309, 311, 312, 314, 316, 318, 320, 321, 324³, 326, 328, 329, 330³, 331, 333, 334, 337, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 348, 491, 590, 673², 788.
- lýstir munir 583.
- Lýtingsstaðir í Tungusveit 246, 247, 327, 706, 707.
- Lækjarnót í Viðidal 162, 164, 353.

Lækjarsteigr á Grenjaðarstað 280.	455 ² , 459, 460, 468 ² , 476, 477, 478, 479, 480, 481,
Lækjavík í Suðrþingeyjarþingi 306.	482, 487 ² , 488, 490, 491, 508, 509, 511, 514, 515 ² ,
lækr 4, 111 ² , 119, 127 ² , 128 ² , 143 ² , 165, 258, 305, 324, 348, 395, 406 ² , 528, 556, 568 ² , 591, 632, 682, 694, 707, 794 ² . — lækjargil 119, 481, 694. — lækjarós 694.	518 ² , 521, 526, 529, 534, 540, 541, 542, 546, 549, 551, 552, 561, 581, 584, 585, 586, 594, 600 ² , 608, 607, 609, 614, 618 ² , 619, 640, 641 ² , 642, 643, 647, 652, 653, 657, 659, 666, 673, 685, 687, 689, 699,
Lækr á Barðaströnd, Lækjar- eignir, sjá Brjánslækr.	706, 707 ² , 712, 716, 718, 719 ² , 720, 723, 725, 745,
Lækr í Mýraþingum í Dýrafirði 176.	748, 749, 751, 754, 758, 762, 763, 764 ² , 767, 770, 771, 781, 785 ² , 787 ² , 788,
Lærðir menn 29, 48—49, 64, 66 ² , 67, 68, 113, 115, 133 ² , 158, 167, 168, 173, 183 ² , 199, 215, 369, 387, 564, 590, 604, 605, 609 ² , 673, 692, 701, 711, 713, 726, 750, 785.	792, 796, 798, 800, 801 ² , 803, 804 ² , 805, 808, 809, 810, 811, 816. — guðs lög 141, 208, 454, 505, 753. — gömul lög 113, 115. — rétt lög 214, 391, 754. — lögafri 130, 721. — lögaurar 509, 692. — lögbók 3, 64, 66, 67, 69, 113, 115, 133 ² , 159, 181, 182, 367, 465, 489, 490, 522, 563, 570, 640 ² , 641, 642, 678, 679, 687, 704, 747 ² , 757. — lögbók Einars Ísleifssonar á Reykjum 385. — lögbók séra Sigurðar á Grenjaðarstað 636. — lögbrot 731. — lögbrotsmenn 731, 732. — lögfasta 264. — lögfasta 199, 638, 649, 797, 799. — löggjöf 246, 394, 473, 552, 581, 646. — löggjafabréf 646—647. — lögheimili 65, 508, 638 ² . — löghelgir dagar 257. — lög- leg afsakan 426 ² . — löglegt
læring (tíl klerks) 144.	
lög 15, 17 ² , 18, 20, 21, 22, 23 ² , 25 ² , 26, 27 ² , 28, 31, 34, 50, 55, 56, 63, 64 ² , 65 ² , 68, 69, 77 ² , 90, 105 ⁴ , 106, 111, 112, 113 ² , 114 ² , 115 ² , 116, 117 ² , 120 ² , 121, 130 ² , 134 ⁴ , 136, 137 ² , 138, 140, 146, 147, 154, 155, 156, 173, 175 ² , 176, 177, 178, 181, 182, 187, 192, 193 ² , 196 ² , 197, 198, 207, 208, 211, 213, 214 ² , 215, 216, 220, 224 ² , 232, 234 ² , 237 ² , 239, 242, 244, 246 ² , 381, 383, 388, 391, 392, 395 ² , 397, 410, 415 ² , 416, 418, 420, 421, 423, 424, 437, 442, 450 ² ,	

áhald á jörð 456. — löglegt	237, 242, 246, 381, 388,
arfsalskaup 246. — lögleg	391 ² , 392, 395, 397, 410,
betran 73. — lagaboð 640.—	416, 417, 420, 423, 450,
lagadómr, löglegur dómr 430,	459, 468, 476, 478, 479,
440, 529, 574, 609, 656, 680 ² ,	480, 487, 490, 511, 515,
690, 742 ² , 797, 803. — lög-	521, 529, 534, 540, 541,
legir eigendr, eignarmenn	542, 546, 549, 551, 584,
444, 586, 643, 785 ² . — lög-	586, 600, 603, 618, 619,
leg eiginkona 141, 454, 505,	643, 659, 666, 685, 699,
533. — löglegt eignarskipti	706, 707, 712, 716, 718,
500. — löglegt eignarumboð	719, 720, 745, 749, 758,
645. — löglegir eptirkomendr	762, 763, 764, 770, 781,
145, 187, 213, 541, 550, 556,	787, 788, 792, 796, 798,
622, 781. — lögleg erfð 213,	800, 801, 808, 810, 811. —
658. — löglegir erfingjar	lögleg sala 717. — lögleg
529, 765. — löglegur fjárhalds-	samþykkt 527. — löglegur
maðr 721. — lögleg forföll	sáttmáli 712. — lögleg skil-
464, 508, 671. — löglegt	riki 456. — lagaskipti 561.
forsvar 641 ² . — löglegt fyrir-	— lagaskjal 160, 578. —
kall 13, 199, 244, 424, 426,	löglegar skuldir 626, 687. —
428, 433, 438, 464, 508, 562,	lögleg sókn 193, 244. —
671, 678, 687, 692, 700, 703,	löglegur sóknari 244, 443. —
708, 738, 776. — löglegur	lögleg stefna 135, 188, 238,
giftingarmaðr 509. — lögleg	365, 423, 438, 452, 508,
gjöf 245. — lögleg gerð,	671, 678, 692, 708, 738,
löglegur gerningur, lagagern-	709. — lagasvar, lögsvor 184,
186, 554, 614, 781. — laga-	438, 439, 452, 481, 639. —
hald, löglegt hald 380, 439.	lagaumboð, löglegt umboð
— lagahlýðni 112, 113, 114,	23, 200, 217, 244, 379 ² , 406,
115. — lögleg kaup 455, 686,	444 ² , 488, 489, 553, 605,
793. — lögleg krafa 224. —	710, 734. — löglegur umboðs-
lögleg meðferð 380. — lög-	maðr 508, 564, 638, 642 ² ,
legur meðtökumaðr 806. —	740, 751. — lagaúrskurðr 27,
lögleg próf, löglegar prófa-	130 ² , 131, 132, 184 ² , 199 ² ,
leiðslur 238, 429, 760. —	208 ² , 224, 244, 398, 398—
lagarípting, lögleg rípting 22,	399, 430, 440, 445, 530,
25 ² , 28, 31, 34, 50, 90, 105,	545 ² , 680, 687, 688, 690,
111, 117, 120 ² , 121, 137,	742, 754, 785. — lagavegr
137—138, 140, 146, 147,	380, 641 ² , 679 ² , 682, 738. —
155, 176, 177, 178, 207,	lögleg virðing (jarða) 468. —
211, 213 ² , 220, 232, 234,	lögleg visitacio 514. — lög-

- leg vitni 365, 424, 429, 465, 611, 671, 740^s. — lögmaðr 63, 64, 65^s, 66, 67, 68^s, 69, 120, 132, 134, 159^s, 165, 166^s, 180, 184^s, 188, 213, 251, 285, 347^s, 371, 372, 383, 398^s, 434^s, 452^s, 453^s, 455, 456, 463, 481^s, 483, 484^s, 486^s, 487, 488, 490^s, 497, 509, 522, 529, 530, 611^s, 621, 627, 636, 637, 672, 686^s, 739^s, 756, 757^s, 760^s, 793, 802, 803, 809. — lögmannsbréf 139. — lögmannsinnisgli 637. — lögmannskaup 487. — lögmannsúrskurðr 201, 452, 522, 638, 640. — lögrétt 348. — lögrétta 131, 184, 186, 213, 372, 760^s, 797. — lögréttumenn 63^s, 186, 224, 372, 452, 476, 483, 488, 521, 522^s, 560, 707—708, 756, 760. — lögréttumanna-dómr 640. — lögsókn 112. — lögskil 124. — lögveð 668^s. lögþing 760.
- Lögmannshlið (Hlið) í Kræklingahlið 249, 317, 360.
- Lönd hvortveggja í Öxarfirði IV, 468; V, 281.
- Lönguhlíðarendi á Jökulsdal 128.
- Lönguhlíðarlækr á Jökulsdal 128.
- Máfahlíð á Snæfellsnesi 488, 489, 500.
- magistri 375^s. — magistri marinaríi 73^s.
- magnati 150.
- Magni Einarsson 364, sjá Magnús Einarsson prestur.
- Magni Jónsson í Suðrþingeyjarþingi (1465) 441.
- Magnús í Húnavatnsþingi (c. 1344) 2^s.
- Magnús Arason á Barðaströnd (1704) 206.
- Magnús Árnason undir Ási í Fellum (1463) 394—395.
- Magnús Árnason í Suðrþingeyjarþingi (um 1410—1458) 165, 166.
- Magnús Aronsson vestra (1459—1466) 176, 461.
- Magnús Ásbjarnarson í Árneshlíð (1459) 187. Sbr. Magnús Þorláksson.
- Magnús Ásgrímsson prestur nyrðra (1444 og þar eptir), á Bægisá (1463—1464), í Húsavík (1464—1474), á Hrafnagili (1480—1483), á Kvíabekki (1483—1485 eða leingr) 233, 257, 275^s, 295^s, 317, 423, 431—432, 670, 824. Sbr. Magnús prestur á Skinnastöðum.
- Magnús Benediktsson hins ríka Brynjólfssonar á Ökrum, „bóndi“ á Draflastöðum í Fnjóskadal (1432—1439), síðar á Espihóli (Stórhóli, 1439—1479 eða lengr) 212—213, 270^s, 289, 419, 505—506, 651—652, 706—707, 786—787, 825.
- Magnús Bjarnarson (bróðir Gunnars) á Harrastöðum í

- Vestrhópi (1451—1472) 84, 663—664.
- Magnús Bjarnarson („Björns-son“) prestr á Kvennabrekku (c. 1425—c. 1470) 428, 596—597.
- Magnús Bjarnason í Þingeyjarþingi (1472) 665.
- Magnús Björnsson, sjá Magnús Bjarnarson.
- Magnús Einarsson stúdent á Jörfa í Haukadál (um 1700 og síðar), skrifari Árna 28, 92, 363, 519, 757, 795.
- Magnús Einarsson bónda á Sólheimum í Sæmundarhlíð, Magnússonar, prestr á Möðruvöllum í Eyjafirði (1439—1478) 14, 45, 167, 364, 379, 419, 423, 670, 788.
- Magnús Eiríksson í Eyjafirði (1468) 527.
- Magnús Erlendsson (Péturssonar¹⁾) á Bustarfelli (1452—1465) 153—154, 451—452.
- Magnús Erlendsson Eyjajarl (d. 1116) 4, 104, 131, 174, 259, 264, 273, 274¹⁾, 289, 300, 308, 319, 327, 412, 413, 477, 493, 494, 587, 596, 728, 809. — Magnúskirkja 264, 273—274, 493. — Magnúslíkneski 259, 274, 300, 308, 319, 327, 493, 596. — Magnúsmessa hvortveggja 493, 494. — Magnúsdagr (-messa) á jólaðöstu 4, 104, 728. — Magnúsmessa á vor (festum) 131, 174, 412, 477, 587, 809.
- Magnús saga 274, 289, 493. — Magnús istoria 493.
- Magnús Eyjólfsson í Köldukinn í Suðrþingeyjarsýslu (um 1400—1462) 371—372.
- Magnús Eyjólfsson mókolls, Magnússonar (og sonr Helgu Þórðardóttur) djákni vestra (1460), síðar biskup í Skálholti 206, 408, 409, 675 (1. nmgr.).
- Magnus de la Gardie 636.
- Magnús Geirsson (líklega Árnasonar) nyrðra (1464—1474) 425, 445, 762, 764.
- Magnús Gíslason á Galtaræk í Biskupstungum (enn á lífi 1456) 143²⁾—144³⁾.
- Magnús Gizurarson biskup í Skálholti (d. 1237) 590.
- Magnus Green (Greyn) riddari og féhirðir Kristjáns konungs fyrsta í Björgvin (1453) 114, 116, 118.
- Magnús Grímsson á Bjarnastöðum í Blönduhlíð (1369—1380) III, 357.
- Magnús Guðbrandsson nyrðra (1439—1459) 27—28, 177.
- Magnús Guðmundarson (1471) 637 (4. nmgr.). Sbr. Guðmundr Sighvatsson.
- Magnús Hákonarson lagabætir, Noregskonungur (d. 1280) 158.
- Magnús Haldórsson vestra (1458—1474) 164, 747.
- Magnús Haldórsson prestr í Skagafirði (1466—1475 eða leingr) 466, 478, 480, 776.
- Magnús Hallason nyrðra (1467

¹⁾ Sbr. DL IV, Nr. 317, 695.

- 1475) 509, 690, 762, 764, 793, 807.
- Magnús Hallsson (Kálfssonar) í Hjarðardal¹⁾ ytra í Önundarfirði (kemr við bréf 1412—1421) 727—728, 730.
- Magnús Haraldsson prestur (c. 1400) 414.
- Magnús Illugason (ef til vill Björgólfssonar) prestur nyrðra 1458) 167.
- Magnús Jónsson á Grund í Eyjafirði (faðir Þorsteins og Kolla, 1417—1437) IV, 271—274.
- Magnús Jónsson í Klifshaga í Óxarfirði (1457—1474), prófentumaðr á Munkapverá (1466) 155, 458—459, 511, 715.²⁾
- Magnús Jónsson (Narfasonar³⁾), lögréttumaðr, bóndi í Húnavatnsþingi (1461 og þar eptir) og síðar á Krossi í Landeyjum (veginn 1471) 224, 236, 433—434, 488, 528—529, 534, 546⁵, 620—621, 636—642, 646, 688, 734, 756.
- Magnús (Jónsson?) í Miklagarði í Eyjafirði, faðir Semings prests í Saurbæ 314, 351.⁴⁾
- Magnús Jónsson djákni á Hólum (1433—1439), prestur á Völl-
- um⁵⁾ í Svarfaðardal (1439—1480 eða leingr) 14, 125, 126³, 261, 262, 366, 367, 423, 513, 600, 644, 670, 690, 708, 738, 740, 776.
- Magnús Ketilsson sýslumaðr í Búðardal (d. 1803) 63, 69, 71, 112, 132, 151, 152, 158, 382, 384, 385, 386, 564, 747, 808.
- Magnus Kræffse kapellán Kristjáns fyrsta (1453) 118.
- Magnús Magnússon (frá Espihóli Benediktssonar frá Ökrum) nyrðra (1463 og þar eptir; kvæntur 1467), bóndi á Draflastöðum í Fnjóskadal (1469—1491 eða leingr) 270, 271, 391, 473, 480, 506—507.
- Magnús Markússon skólameistari í Skálholti og prestur á Grenjadarstað (d. 1733) 246, 535, 536, 538, 691.
- Magnús Oddason (Þorsteinssonar) á Grýtubakka, mágr Eyjólfis Arnfinnssonar (1427—1459) 193, 528.
- Magnús Oddsson í Dalasýslu (1465) 443.
- Magnús Oddsson syðra (um 1472) 688.
- Magnús Oddsson „bóndi“ í Kaupangi í Eyjafirði (1473) 693—694.
- Magnús Ólafsson góði Noregskonungur (d. 1047): Magnúss

¹⁾ Sbr. DI, IV, Nr. 349.

²⁾ Líklega alt einn maðr.

³⁾ Sbr. DI, V, Nr. 434.

⁴⁾ Gæti verið sami maðr og Magnús á Grund.

⁵⁾ Þetta er réttara heldr en á Tjörn, sem stendr í registri IV. bindis.

- saga og annara Noregskonunga til Sverris 290. Sbr. Konungabók.
- Magnús Ólafsson í Hörgárdal (1461) 233.
- Magnús Ólafsson vestra (1470—1475) 571—572, 782.
- Magnús Ólafsson prestur í Bjarnanesi (d. 1834) 799.
- Magnús prestur á Skinnastöðum (1449) 44. Sbr. Magnús Ásgrímsson.
- Magnús Runólfsson (Sturlusonar) „bóndi“ í Gnúpufelli (1424—1442) og á Laugalandi í Hörgárdal (1442—1460; d. 1460¹⁾) 292, 433.
- Magnús Runólfsson (Árnasonar)? nyrðra og syðra (1467—1470) 506, 570.
- Magnús Sigfússon prestur á Höskuldstöðum (d. 1663) 303.
- Magnús Starkaðarson í Eyjafirði (1461) 225.
- Magnús Stephensen konferenzráð (d. 1833) 189, 481—482, 568, 606, 627, 636, 693, 780, 812, 813.
- Magnús Sturluson (Geirssonar; d. 1390) 817.
- Magnús Þórólfsson í Dalasýslu (1468) 581. Sbr. Magnús Þórólfsson.
- Magnús Þorbergsson prestur í Laufási (1434—1445) 755.
- Magnús (Þorgrímsson og) sonr Margrétar Finnbjarnardóttur (1466) 459.
- Magnús Þorláksson (ef til vill bróðir Jóns skrifara) í Oddgeirshólum í Flóa (1459—1470) 187 (5. nmgr.), 243, 387—388, 585. Sbr. Magnús Ásbjarnarson.
- Magnús Þormóðsson í Ísafjarðarsýslu (1440—1470) 14, 22, 561.
- Magnús Þórólfsson („Þórólfs-son“, „Þórólfsson“), líklega bróðir Einars á Hofstöðum, lögréttumaðr, vestra og nyrðra (1459—1474) 182, 518, 582, 651, 656, 658, 757.
- Magnús Þorsteinsson í Norðrþingeyjarþingi (1466) 458.
- Magnúsdóttir: Guðný, Guðrán, Herdís, Ingvildr, Jóreiðr, Ólöf, Valgerðr, Þorbjörg, Þorgerðr.
- Magnússon: Ari, Árni, Benedikt, Birgir, Bjarni, Brandr, Brynjólfur, Egill, Einar, Eiríkr, Eyjólfur, Finnur, Gísli, Guðlaugr, Guðmundr, Guðólfr, Gunnar, Hákon, Halldór, Hallr, Helgi, Hrómundr, Ími, Jón, Kolbeinn, Kolli, Magnús, Markús, Oddr, Ólafur, Páll, Salomon, Semingr, Sigurðr, Sturla (Stulli), Sveinn, Sæmundr, Teitr, Vigfús, Þórðr, Þorgrímur, Þorkell, Þorleifr, Þorsteinn, Þorvaldr.
- mágr 791.
- Maius (mánuðr) 695.
- Makkabeabók (liber Machabeorum) 290.

¹⁾ Sbr. DI, V, Nr. 380, 703, og bls. 292.

mál, málaferli 215, 244, 527, 609, 760. — málakæra 64. — málsaðili 497. — málstaðr 652.

máldagar 4—5, 7, 34—35, 85—86, 88, 98, 100, 100—101, 127—128, 222—223, 247—361, 378, 399, 400, 401, 401—402, 404², 405², 406, 408, 409², 425, 493—494, 512, 512—513, 531, 556—557, 579—580, 591—594, 595², 596—597, 598², 599, 674—675, 676, 688, 697—698, 701, 713, 714², 715, 773—775, 784², 790, 795, 808. — máldagabók 247², 248⁵, 249, 394, 399, 591, 698, 713, 714—715. — máldagabók Ólafs biskups Rögnvaldssonar 247—361. — máldagabréf 88, 629—632, 634—635, 693—694. — máldagagildi 795.

Málfriðr Torfadóttir, hirðstjóra Arasonar, kona Finnboga lögmanns (1467 og síðar) 279, 509—510⁴.

máli (samningr) 752.

máli (konu) 87², 99², 172, 416, 454, 473, 505, 506, 581, 611, 613, 686, 687⁴. — málagjörð 425. — málakona 87, 172, 454⁴, 473, 505, 506, 581, 611.

Malland á Skaga 38.

málmar: eirketill 328. — eirkola 595. — gull, aurum: enskt gull 103. — gullfarg 583⁴. — gullhlað 308. —

gullnista 284. — gullnobil 62. — gull-lagðir, gyltir, forgyltir munir (brún, kaleikr, kross, oddabúningr, propiciatorium, tabulum) 266, 307, 308, 339, 345, 346, 583, 630, 631, 675, 722. Sjá kirkja. — ógyltr kross 389. — járn (sjá kirkja: fontkross, járnkall, járnkista, járnskip, járnstika, kertistika, standstika) 250, 259, 266, 268, 284, 292, 297, 298, 307, 309², 315, 318, 320, 325², 327, 329, 331, 333, 334, 337, 350², 409, 556, 633², 792. — ásmundar (járns) 792. — kopar (sjá kirkja: eldberi, fontkross, glóðarker, hjörtr, hringar, kertistika, lampr, propiciatorium, skrin, stika) 256, 261⁴, 292, 307², 309, 315², 327, 402, 406, 407, 409, 556, 651. — koparhjálmr 269, 309, 324. — koparkross 583. — koparskrín 284. — látún (sjá kirkja: hjálmr, kross, skons, trékola) 208, 308, 312, 338, 594. — messing (sjá kirkja: kertistika, messingarstika) 254, 263, 266, 274, 292, 301, 313, 345, 350. — pjátr (sjá kirkja: fontr) 631. — silfr, argentum (sjá kirkja: kaleikr, propiciatorium, skrin, spíra, stéttarker) 34, 61, 203, 225, 265, 307², 310, 311, 315², 338², 343, 362, 373, 389²,

- 430, 431, 435, 583, 631, 633, 722. — grottasilfr 430. — hvítt silfr af hornum 389. — eyrir silfrs í krossum eðr öðrum góðum þingum fyrir hundrað 225. — gylt silfr og grafið 750. — ósmiðað silfr 758. — smiðað silfr 431, 479, 758. — silfrpeningar (nobil) 389, 430. — silfrbelti hvítt 389². — silfrbúningr 307. — silfrkaleikr 402². — silfrlindi (hvítr, forgyltr) 389². — silfrskálir (hvítar, forgyltar) 389². — silfrskeið 190, 569. — silfrskjöldr 308. — silfrskrin með helgum dómum 314. — silfrspennur 189². — silfrstaup 389. — tin (sjá kirkja: ampli, hömpull, ömpull) 313, 351. — tinadir munir 633. — tinföt 268, 342, 547, 597.
- Málmey (Malø) á Skagafirði 37. málnyta, málnytja 31, 37, 90, 104, 137, 155, 177, 178, 181², 253², 259, 264², 269, 270, 273, 278, 299, 302, 318, 319, 344, 362, 390—391, 417, 420, 434, 450, 475², 493, 521, 529, 531, 540², 542, 586, 588², 589², 597, 600, 603, 613, 625, 628, 668, 670, 700, 705, 719, 720, 722, 733, 749, 750², 758, 763, 781, 787, 800, 815.
- málrún 545.
- malt 189², 190⁵, 504, 750, 814.
- malvase (malvasi) 190.
- Malø, sjá Málmey.
- Mána á Tjörnesi 305. — Mánarrekur 305, 307.
- mánadagr, mánudagr 3, 19, 22, 25, 51, 55, 91, 104, 125, 126, 131, 141, 156, 165, 167, 178, 185, 187, 188, 193, 199², 209, 213, 231², 239, 316, 364², 366, 367, 372, 387, 369, 397, 413², 414², 419, 428, 432, 436, 441, 443, 452, 463, 472, 529², 535, 550, 561, 562, 571, 585, 634, 637, 665, 683, 705, 710, 721, 747, 753, 755, 763, 765², 775, 776, 779, 783, 784, 786, 790, 792, 803, 805, 807.
- Mánafell í Suðrþingeyjarþingi 271.
- Mánaskáli (Mánaskál) á Skagaströnd 344, 354, 677, 678.
- Mánavík (Mannavík) á Skaga 322.
- mandatum 169, 171.
- manerium (aðsetr) 615, 662².
- Manir á Svalbarðsströnd 694.
- Mannavík, sjá Mánavík.
- manndráp 9, 68, 135², 640, 725. — manndrápari 66. — manndrápsáburðr 725.
- mannfjöldi 65.
- Mannhelgi Jónsbókar 640, 641.
- mannplágan mikla (1402—1404) 93, 166², 441—442, 769. Sbr. svartí dauði.
- mannslag (sbr. manndráp, vig) 68, 131, 132, 180, 181⁴, 182², 184, 200², 204, 218², 376, 383, 522, 529, 571, 637², 640, 641², 726, 731, 734², 756⁴, 757.

- manntalsþing 790, 797.
 Mansteinn (Mannsteinn) í Breiðavík 60.
 Marbæli (Marbelæ) í Óslandshlíð 35, 37, 43.
 Marcellus og Apuleus 494.
 Marcellus biskup í Skálholti (1448—1462; d. 1462), erkebiskup í Niðarósi (1451—1453) og kongsumboðsmaðr í Vestmannaeyjum (1456) 6, 51—53, 55—60, 61, 95^a—96^a, 101—103^a, 117—118, 122—124, 132, 134, 138—140, 157^a, 174^a, 202—204, 375, 614^a.
 Marcus (mánuðr) 661.
 Marcus, sjá Markús.
 Marðareyr í Ísafjarðarsýslu 161.
 Marðarnúpr í Vatnsdal 333, 827.
 Margdæl, sjá Markdæl.
 Margrét síðari kona Ara Bessasonar (1444) 821.
 Margrét Einarsdóttir, Ormssonar (1470) 570.
 Margrét Eiríksdóttir kona Benedikts ríka á Ökrum 825, 826.
 Margrét Eyjólfsdóttir, Arnfinnssonar (og dóttir Snjólaugar Guðnadóttur), kona Hrafns lögmans Brandssonar (1467 og síðar) 504—505, 819.
 Margrét Eyjólfsdóttir mókolls, Magnússonar, kona Páls Jónssonar (1469) 555—556.
 Margrét Finnbjarnardóttir í Klifshaga, kona Þorgríms og Magnúsar Jónssonar (1462 og síðar), prófentukona á Munka-
- þverá (1466) 363, 458—459, 511.
 Margrét Gamladóttir (Marteinsonar) kona Þórðar Magnússonar í Klifshaga (1464) 425.
 Margrét mæðir hin helga 21, 94, 308, 315, 325, 343, 371, 382, 384, 623, 757. — Margrétar líkneski 308 (tvö), 315, 325, 343. — Margrétarmessa (festum Margarete virginis) 94, 97, 371, 382^a, 384, 386, 623, 757.
 Margrét Ólafsdóttir, Loptssonar hins ríka (1459 og síðar), kona Bjarna Ólasonar í Hvassafelli (1461) 200—201, 362, 610—612.
 Margrét Vigfúsdóttir Hólms hirðstjóra, Ívarssonar (og dóttir Guðríðar Ingimundardóttur), „hústrú“ Þorvarðs Loptssonar (1436), heldr Möðruvelli og Kaupang (1447 og þar eptir) og Silfrastaði (1462—1471) 296^a, 302^a, 308^a, 309^a, 310, 378—379^a, 397, 446—447, 476—477, 650—651, 779, 783, 800—801, 802.
 Margrét Þórhalladóttir (líklega frilla Einars Ormssonar) á Skúmstöðum (1470) 570.
 Margrét Þorsteinsdóttir vestra (1470) 567.
 Margreta, sjá Margrét.
 Margrófarlækr í Kolbeinsstaðahrepp 810.
 Maria mæðir, móðir drottins, vor frú 4, 5, 7, 18, 20, 33, 78, 80, 84, 94, 100, 127, 128,

134, 154, 157, 189, 190,
 205, 219, 220, 228, 286—
 287, 240, 252, 253, 254,
 256^a, 258, 259^a, 261, 262,
 263, 265, 266, 267, 269,
 270, 271^a, 272, 274, 275,
 277^a, 278, 279, 281, 282,
 283, 284^a, 288, 290, 291,
 292, 293, 294, 296, 297^a,
 298, 300, 301, 302, 307,
 308, 309, 310, 313, 314,
 315, 318, 319, 320, 321,
 323^a, 324, 325, 329, 330,
 331^a, 332, 333, 334, 337,
 338, 339, 340, 341, 342,
 343, 344, 345, 350, 352,
 364, 378, 381, 386, 390,
 400, 401, 402, 408, 405,
 406, 408, 409, 410, 411,
 412, 413, 414, 432, 447,
 448, 449, 484, 486, 488,
 493, 494, 517, 528, 529,
 531, 537, 539, 548, 555,
 556, 561, 569, 579^a, 580^a,
 583, 588, 594, 595^a, 596,
 597, 598, 604^a, 628^a, 629,
 630, 631, 632, 633^a, 637,
 672—673, 675^a, 676, 680,
 681, 710, 715, 718, 719,
 727, 728, 756, 759, 761,
 772, 774, 795, 799, 807,
 810, 812, 824. — Mariu-
 altari, sjá kirkja (altari). — Mariu-
 kirkja (vor frú kirkja) 4, 5,
 18, 101, 127, 134, 189,
 190, 205, 259, 271, 283,
 296, 297, 339, 340, 344,
 400, 401, 405, 406, 408,
 493, 579, 593, 596, 597^a,
 598, 599, 632, 728. — Mariu-
 likneski, sjá kirkja. — Mariu-

messu, Mariumessur, „vor
 frú messa“ 84, 227, 323,
 352, 493, 494, 537, 539. —
 annunciatio beate Marie
 (Mariumessa á föstu, boðun-
 dagr Mariu, 25. Marts) 88,
 342, 413, 516—517, 537,
 594, 604. — assumpcio Marie,
 Mariumessa hin fyrri, Wurt-
 usmessa, 15. Aug.) 84, 154,
 277, 290, 390, 414, 432^a,
 447, 448, 528, 548, 587,
 628^a, 629, 710, 715, 761,
 807. — concepcio Marie
 (Mariumessa á jólaföstu, 8.
 Dec.) 88, 555, 727. — nativi-
 tas Marie (Mariumessa, Mariu-
 dagr, síðari, efri, 8. Sept.)
 28, 29, 157, 192, 193, 219,
 220, 240, 256, 318, 413,
 449, 488, 529, 531, 579,
 637, 676, 680, 681, 718,
 719, 772, 799. — puri-
 ficacio Marie (kyndilsmessa,
 kertamessa, 2. Febr.) 82, 205,
 410, 411, 810, 812. —
 visitacio Marie (Þingmariu-
 messa, Marie besögilsis-
 dagr, vitjunardagr Mariu,
 2. Júlí) 20, 54, 134, 215,
 237, 381, 672—673, 756,
 759, 795. — Mariuhátíðir
 allar 94. — Mariumessnabók
 323. — miraculum bók vor-
 ar frú, sjá kirkja. — Mariu-
 psaltari, sjá kirkja. — Mariu-
 saga, sjá kirkja. — Mariu-
 skript, sjá kirkja. — vor frú
 tíðir 412.

Maria Magdalena 94, 97, 289,
 300, 309^a, 319, 330, 459,

- 598, 594—595, 664, 675, 733, 760. — Maríukirkja 593. — líkneski, sjá kirkja. — Maríumessa Magdalene 94, 97, 309, 330, 459, 664, 733, 760. — Maríu saga Magdalene og Mörtu, sjá kirkja. — Maríuskript Magdalene, sjá kirkja.
- Marín Brandsdóttir, kona Brynjólfs Jónssonar í Oddgeirshólum (1466) 468.
- MaríuhólmrMunkaþverárklaustrs 303.
- Maríuhólmr í Svarfaðardal 258.
- Maríuhrís í Ássjörðu í Hörgárdal 92—93, 290.
- Maríuskógr á Skuggabjörgum í Laufássþingum 755.
- Maríutungur í Fljótsdal IV, 209; V, 632.
- mark (rekamark, landamerki) 261, 284, 344, 345, 350, 554. — marklækr 4.
- Markagróf á Landi 794.
- Markardalr í Ísafjarðarsýslu 161, 163. Sbr. Dalr.
- Markdæl í Fnjóskadal 298.
- Markgróf á Jökulsdal 127.
- Markhella á Landi 795.
- Markhóll á Landi 794².
- Markhóll í Skagafirði 481.
- Markhryggir á Landi 795.
- Markkus, sjá Markús.
- Marklág á Þelamörk 108.
- Markmelr á Landi 795.
- Markús í Aðalvík, umboðsmaðr Vatnsfjarðar-Kristínar (1458) 160, 162.
- Markús Bergsson sýslumaðr í Ísafjarðarsýslu (d. 1753) 63.
- Markús guðspjallamaðr 91, 141, 323, 413, 479, 481. — festum Marci 91, 141, 323, 479, 481.
- Markús Illugason (Björgólfssonar) í Skagafirði (1474) 766.
- Markús Jónsson (Þorsteinssonar) vestra (1467—1473) 499, 705.
- Markús Magnússon (Markússonar) nyrðra (1471) 611.
- Markús Snæbjarnarson prestur í Flatey (d. 1787) 717.
- Markús Vigfússon (ef til vill bróðir Geirs prests) nyrðra (1465) 445.
- Markússon: Einar, Jón, Magnús.
- Markvarðr Heinreksson ráðsmaðr í Björgvin (1472) 684.
- Mársstaðir í Skiðadal 124.
- Mársstaðir í Vatnsdal 354, 361.
- Marströnd 55.
- Marta mæð hin helga 289.
- Marteinn (Martinus) biskup hinn helgi 34, 86, 87, 94, 97, 150, 172, 187, 189, 198, 199, 200, 264, 280, 281, 282², 288, 289, 307, 308, 320, 331, 398, 401, 505, 513, 584, 585, 631, 646, 723, 724, 769, 771, 797. — Martinus altari, sjá kirkja. — Martinus kirkja 280, 307, 401. — Marteinlíkneski, sjá kirkja. — Marteinssmessa (hvortveggja, 4. Júlí og 11. Nóv.) 86, 87, 94, 97, 150, 172, 187, 189, 198, 199², 200, 264, 281, 331, 398, 505, 584, 585, 646, 723, 724, 769, 771, 797. — Martinus saga, sjá kirkja.

- Marteinn bróðir í Björgvin (1459) 190.
- Marteinn Einarsson prestur í Rangárþingi (1475) 790.
- Marteinn Indriðason norrænn maðr (1470) 650.
- Marteinn Runólfsson, Sturlusonar, í Hörgárdal (1463—1464), faðir Hákala-Bjarna og Runólfs 295.
- Marteinn Þjóðólfsson prestur á Höskuldsstöðum (d. 1383) 344².
- Marteinsson: Bjarni, Eiríkr, Gamli, Guðmundr, Hafliði, Hjálmr, Jón, Loptr, Páll, Runólfr, Sigmundur.
- Martenn, sjá Marteinn.
- Martinus, sjá Marteinn.
- Markvik í Noregi 476.
- Másson: Hallr.
- mat (fjár og jarða) 83, 806.
- matarlok 333, 342, 814. Sbr. búsgagn.
- matborð, sjá búsgagn.
- Mathus, sjá Mattheus.
- matgjöf 264.
- Matias, sjá Matthias.
- matr, sjá kostr.
- matreki 511². Sbr. matr, reki.
- matselja 570.
- Mattheus (Matthias) biskup á Hólum (1450—1458) og „umboðsmaðr Skálholtskirkjunnar“ (1458) 6, 55², 59, 118, 172—174, 175², 182—184 (opt), 214—215.
- Mattheus guðspjallamaðr 60, 207, 288, 293, 330², 331, 337, 393, 394, 423, 466, 491, 509, 552, 582, 634,
- 721, 763, 764. — Mattheus-kirkja 330. — Matthei líkneski, sjá kirkja. — Mattheus-messa (festum) 60, 207, 293, 330, 337, 393, 394, 423, 466, 491, 509, 552, 582, 634, 691², 721, 763, 764. — Mattheus á blaði 330. — euangelia Matthei 288.
- Mattheusson: Arviðr, Herleikr.
- Matthías Jakobsson norrænn maðr (1454) 134.
- Matthiasmessa (festum, vigilia) postula 30, 60, 552, 690, 691², 721.
- Mauðruvellir, sjá Möðruvellir.
- Mauricius (Moricus) hinn helgi: festum Mauricij (22. Sept.) 329, 492. — kirkja 401.
- Maurk, sjá Mörk.
- Meðaldalr í Ísafjarðarsýslu 501, 502.
- Meðalfell í Kjós 728.
- Meðalfellsströnd (Fellsströnd) í Dalasýslu 548, 582.
- Meðalheimr í Húnavatnsþingi 354.
- Meðalnes í Fellum 395, 630.
- meðkenning (meðrkenning) 644. — meðkenningarbréf 215—217.
- meðmælubríf 714.
- meginland 264, 591, 593.
- Meiðavellir í Kelduhverfi 40.
- mein 244. — meinbugir 690².
- meineidari 183. — meinsærismenn 158.
- Meiriakrar, sjá Akrar.
- Meiribrekkur, sjá Brekkur.
- Meirihlið, sjá Hlið í Bolungarvík.

- Meiravatn, sjá Vatn í Tungu-
sveit.
- meistari 368, 369, 374², 412,
426, 684.
- Melaendi á Sléttu 305.
- Melalákr á Barðaströnd 5.
- Melalákr í Miðfirði 335.
- Melar í Melasveit 99—100. —
Melasveit 99.
- Melar á Skarðsströnd 809—810.
- Melar í Svarfaðardal 250.
- Melar, efri og neðri, hrosshagi
frá Grenjadarstað 280.
- Melar á landamerkjum Sands í
Aðaldal 457.
- Melbakki (melbakki?) í Breiða-
vík 61.
- Melgraseyri í Ísafjarðarsýslu
586—587.
- melr (landamerki) 323, 447². —
melshorn 520², 787.
- Melr í Hraunhrepp á Mýrum
409.
- Melr í Miðfirði (Melstaðr) 28,
29, 142, 143, 335², 336², 338
—339, 353, 361, 476, 747.
- Melrakkadalr, selstöð frá Munka-
þverá 303.
- Melrakkadalr í Viðidal 162,
625.
- Melrakkaslétta (Slétta) í Norðr-
þingeyjarþingi 136², 249.
- Melstaðr, sjá Melr.
- memoriale 761.
- Merarbás í Skutilsfirði 210,
232.
- mercanciæ, mercandisæ 72², 73⁴,
458, 695. — mercator 72,
73², 138, 695. Sbr. kaup,
verzlan.
- merces 498², 695.
- merki (landamerki) 302, 682. —
merkigarðr (merkisgarðr) 632²,
694², 729. — merkisteinar
694. — merkjaá 528.
- Merkidælar í Grímstungnaþing-
um 332.
- Merkishólar á Reykjanesi vestra
591.
- Merkihvammr í Vopnafirði 111.
- Merkihvoll á Landi 794.
- Merkileiti í Hornafirði 120.
- Merkrlákr á Landi 795.
- Merten Mollner (1433—1434) 9.
messa 48, 94—95, 97, 257,
258, 269, 307, 342², 344²,
349², 405, 464, 465, 466,
494, 588, 590², 595², 614,
726, 734², 794. Sjá Agathu-
messa, allra heilagra messa,
Andreas-messa, Augustinus-
messa, Barbarumessa, Barna-
bæ, Bartholomeus, Benedicti,
Blasius, Cecilíu, Clemens (sjá
Klemens), Crucis (sjá kross-
messa), Dionysius, Dorotheu,
Egidius, Gregorius, Hall-
varðs, Jakobs, Jóns Hóla-
biskups Ögmundarsonar, Jóns
postula, Jóns skirara, Kal-
ixtus, Katrínar, kertamessa,
Klemens, krossmessa, kyndil-
messa, Laurencius, Leute-
garus (Leodgarii), Lucas,
Magnús, Margrétar, Maríu,
Maríu Magdalenu, Marteins,
Mattheus, Matthías, Michaels,
Ólafs, Páls, Petronellæ,
Pétrs, Pétrs og Páls, postula-
messur, Scolasticæ, Selju-
mannamessa, Silvestri, Simons,
Simonis & Judæ, Theodori,

- Thomas erkibiskups, Thomas postula, Trinitatis, Tveggja postula messa, Urbans, Vincencii, Vitusmessa, Wurtusmessa (Mariumessa), Þingmariumessa, Þorláksmessa. — hámessu 415. — messubók, sjá kirkja. — messubræðr 189. — messudagr, sjá messa. — messudjárn 13, 402, 507, 700. — messuembætti 732. — messugerð i Skálholtskirkju 411. — messusöngur 47, 48, 49, 411, 465.
- messing (sjá málmr) 292.
- metfé 35, 339, 370, 400, 402, 407, 599.
- metropolis 59.
- Michael (Michiel, Mickell, Mikjáll) höfuðengill 19, 32, 94, 97, 110, 111, 241, 263, 296², 297, 308, 329, 331, 365, 374, 406, 426, 433, 450, 451², 452, 454, 514, 533, 535, 537, 538, 553, 639, 644, 683, 686, 700, 720, 734, 752, 765, 801, 802. — Michaelskirkja 276, 329, 406. — Michaelslíkneski, sjá kirkja. — Michaelsmessa (-dagur, festum 29. Sept.) 19, 32, 94, 97, 109, 110, 111, 241, 263, 365, 374, 426, 433, 450, 451², 452, 454, 514, 533, 535, 537², 538², 553, 639², 644, 683, 686, 700, 719, 720, 734, 752, 765, 801, 802.
- Michaelsson: Ólafur.
- Miða i Miðdölum 713.
- Miðból i Náttfaravikum 280.
- Miðbær i Hrisey 304.
- Miðdalir i Dalasýslu 573, 595, 667, 757, 758, 796. Sbr. Breiðafjarðardalir, Dalir.
- Miðdalir i Steingrímsfirði 591.
- miðfastu 258.
- Miðfell i Hreppum 526—527.
- Miðfjarðarnes i Norðrmúlasýslu 364.
- Miðfjörðir i Húnavatnssþingi 28, 29, 92, 142, 143, 363, 475—476, 479, 488, 501, 517, 519, 520, 569, 625, 746, 747. — Miðfjarðará 335. — Miðfjarðarnes 339, 746, 747. — Miðfjarðarvatn 349.
- Miðhlíð á Barðaströnd 196.
- Miðhóll i Sléttahlíð 39, 44.
- Miðhópur i Húnavatnssþingi 354.
- Miðhús i Breiðavík 61.
- Miðhús i Höfðahverfi 393.
- Miðhús á Mýrum 406.
- Miðhús á Reykjanesi vestr 502, 591.
- Miðhús i Vatnsfjarðarþingum 208.
- Miðhvammur i Helgastaðahreppi i Suðrþingeyjarþingi 280, 762, 764.
- Miðjanes i Barðastrandarsýslu 216, 219, 502.
- Miðker i Viðidalsá 347.
- Miðlandahólmur á Hvammsfirði 88.
- Miðmorginshóll i Viðidal 347.
- Miðsker i Hornafirði 797.
- Miðskógr i Dalasýslu 820.
- Miðskógr i Hnappadal 599.
- Miðskytja i Blönduhlíð 120, 121, 324.
- miðsumar 322. Sbr. sumar.
- Miðvík i Laufássþingum 357, 393, 694.

- Miðvík hvortveggja í Sléttu-
hreppi í Ísafjarðarsýslu 161,
163, 502.
- miðvikudagr, miðkudagr 26, 30^a,
31, 33, 83, 85, 101, 122, 136,
179, 189, 212, 374, 390^a,
413, 414, 417, 419, 449,
455, 515, 516, 518, 520,
522, 542, 573^a, 574, 581,
583, 584, 587, 600, 601,
602, 603, 608, 611, 618,
620, 621, 628, 629, 669,
671, 681, 684, 719, 723,
724, 768, 769^a, 777, 787,
793, 796, 797, 802, 812,
813.
- Miklabær í Blönduhlíð 117,
139, 323—325, 360, 657,
658, 754—755, 765—767,
771, 775—777, 778, 812—
815, 826. — Miklabæjarmenn
324. — Miklabæjarrán (3.
Febr. 1476) 812—815.
- Miklabær í Óslandshlíð 37, 250,
422.
- Miklaey Munkaþverárklaus-
tr 303.
- Miklaey á Skarðsfirði eystra
120.
- Miklagarðr í Eyjafirði 37, 313—
314, 350—351, 360, 534, 644,
645, 672, 745, 753, 754. —
Miklagarðsskógr 310.
- Miklahóll í Viðvíkrsveit 36, 42.
- Miklaholt í Biskupstungum 144.
- Miklaholt í Miklaholtshreppi
402—403, 598.
- Miklateigr á Eingibakka í Aðal-
dal 272.
- Miklavatn í Aðaldal 457.
- milites 19, 59. — milicia 148.
- ministri 72.
- Minniakrar, sjá Akrar.
- Minnibrú, sjá Brú.
- minnisblað 160.
- miracula, sjá jartegnir.
- Miraculumbók vorrar frú, sjá
kirkja.
- Mígandi á Hornströndum 558.
- Mígandi í Vestrhópi 85.
- Mígandisdalr (Mígendisdalr) á
Sléttu 305.
- misdýrleiki (jarða) 91.
- missa 736, 737. Sbr. messa.
- Mjadmardalr í Eyjafirði 303.
- Mjóey í Laxá í Suðrþingeyjar-
þingi 283.
- Mjófadalr í Bólstaðarhlíðarþing-
um 417, 612, 676—679, 704.
— Mjófadalsá 612. — Mjófa-
dalsdómr 680. — Mjófadals-
mál (1472) 676.
- Mjófafjörðr í Ísafjarðarsýslu
208.
- mjólk, sjá kostr.
- Mjósyndi fyrir Flateyjardal 271,
306.
- Mjóvadalr, sjá Mjófadalr.
- mjóðr 190.
- mjöl 189, 190, 703, 814.
- Mjölbrigðastaðir í Fljótum 625
—626.
- Móafell í Fljótum 38, 43.
- Móberg í Langadal 25, 219,
220.
- Modestus og Vitus, sjá Vitus.
- móðir andleg (heilög kirkja)
167.
- móðir guðs (blessuð, signuð,
sæl) 80, 127, 189, 344, 401,
486, 493, 569, 588. Sbr.
Maria mær.

- móðurarfr 87, 156, 212, 213, 582, 626², 728, 730. 583—584. — Mosfellssveit 430, 500.
- móðurfaðir 710. Móskógar í Fljótum 39.
- móðurmóðir 746, 777. móskurðr 792.
- Mógil á Flateyjardalsheiði 267. Mós vík í Fljótum 253.
- Moldbrekka í Hnappadal 599. mótgáfa (til hjónalags) 560².
- Moldbrekkur í Svarfaðardal 539. Múlakot í Þorskafrði 591.
- Moldhaugar í Eyjafirði 318. Múlaskarð, rekaland Múlakirkju 780.
- Moldir á Rogalandi 477. Múlatún í Biskupstungum 144.
- moldligr líkami 189, 569, 588. Múlavatnsheiði, selstöð frá Hofi í Vatnsdal 770.
- monasterium 52, 53, 416. Sbr. klaustr. Múlaþing 422.
- monetæ 62, 103. Sbr. peningar. Múli í Aðaldal 246, 280, 281, 283—285, 359, 422, 505, 780.
- Montensis dux 203. Múli á Barðaströnd 697, 769.
- Mór í Fljótum (Yztimór) 38, 44, 355, 454, 540—541, 613. Múli í Fljótsdal 632.
- Mósreki 540—541. Múli í Kollafirði 495, 496, 811.
- Moradalr, sjá Morudalr. Múli í Línakradal 500, 502.
- morðingjar 17. Múli (nú Múlakot) í Lundarreykjadal 237.
- morgungjöf 3, 87, 99, 172, 373, 473, 505. Múli á Skálmarnesi 380, 592.
- mórautt blek 54, 643. Múli í Skriðdal (Þingmúli) 154.
- Moricus, sjá Mauricius. Munistanga í Reykhólasveit 502.
- mortalia, mortualia 251, 253, 255², 257, 261, 265, 268, 272, 276, 280, 284, 285², 295², 299, 311, 316², 317, 319², 325², 339², 340², 343, 378², 408, 556, 592, 596, 702. Munkaþverá, Þverá, í Eyjafirði, klaustr, staðr 89, 90—91, 136, 165, 225, 249, 303—307, 359, 362, 363, 379, 396, 419—421, 425, 440, 441, 443—449, 458—459, 467, 471—472, 474—475, 511, 525, 527, 528, 533, 534, 541—542, 554², 720, 722, 728, 744—745, 755—756, 822.
- Morudalr á Barðaströnd 194, 195, 196, 197, 198, 199, 226, 239, 698. — Morudalskógr 194, 195, 196, 197, 198, 199, 226, 239. munkr, munkar 49, 304, 411, 729. — munkaregla 188. — munkasiðir 411—412. — munkaskript gömul 592.
- Mosagrund í Blönduhlíð 323.
- Mosdalr í Önundarfirði 491, 580.
- Mosfell á Ásum í Húnavatnsþingi 162.
- Mosfell í Mosfellssveit 430, 500,

- munnlaug 813, 814. Sjá kirkja.
 Murtasel í Skutilsfirði 210, 232.
 mútur 64.
 Mýdalr í Kjós 516.
 Mykl-, sjá Mikl-.
 mýr, mýri 4, 372, 396.
 Mýr í Ísafjarðarsýslu 161, 163,
 164, 165.
 Mýr á Tjörnesi 505.
 Mýr í Vestrhópi (Þernumýr) 2.
 Mýradalr 704 (2. nmgr.), sjá
 Mjófadalr.
 Mýrahreppr 642 (9. nmgr.), sjá
 Áverjahreppr.
 Mýrar í Dýrafirði 30, 176, 177,
 222, 245. — Mýrabing 176,
 222.
 Mýrar í Höskuldsstaðabingum:
 Efrimýrar 346. — Neðrimýr-
 ar 374.
 Mýrar(nar) í Mýrasýslu 236,
 237, 406, 409, 500, 598, 599,
 625.
 Mýrarkvísl í Dingeyjarþingi 165,
 716.
 Mýrarreki (Laxamýrar) 283.
 Mýrarsteinn í Hornafirði 798.
 Myrká í Hörgárdal (Myrkárdal)
 87, 293—294, 360, 415. —
 Myrkárdalr 415.
 Mývatn í Suðrþingeyjarþingi
 145, 146², 156, 201, 533.
 mæðgin 500, 502, 772, 773.
 Mælifell í Aðaldal 283.
 Mælifell í Skagafirði 248, 327
 —328, 357, 361, 381, 706,
 765. — Mælifellsá (áin) 481²,
 706—707.
 Mælifellsá í Skagafirði (jörð)
 481—482, 707.
 mær 509.
- Mærafell, sjá Mæðrufell.
 Mæðrudalr á Fjöllum (Mæðru-
 dalsþing) 749.
 Mæðrufell (Mærafell) í Eyjafirði
 212, 213, 225, 226, 285, 314.
 Mæðruvellir í Eyjafirði 141, 234,
 235², 307—308, 313, 359,
 371, 372, 378, 379, 415, 416,
 419, 476, 688, 745.
 Mæðruvellir í Hörgárdal, klaustr,
 staðr 27, 49, 89, 90—91, 92—
 93, 126, 128—129, 130, 234,
 249, 286—291, 292, 351, 360,
 364, 365, 397, 420, 519, 525,
 669—670, 754, 755², 780,
 786—787, 812.
 mól (rekamark) 305.
 mör 814, Sbr. kostr.
 Mörk hin yzta undir Eyjafjöllum
 804, 806.
 Mörk á Landi 794—795.
 Nafrar, sjá smíðatól.
 náfrændr 608.
 naglar (í Rómaskatt) 45².
 nagli, sjá viðr.
 Narfadóttir: Steinunn.
 Narfaeyri, sjá Eyri í Álptafirði.
 Narfason: Erlendr, Guðmundr,
 Jón, Pétur, Snorri.
 Narfastaðir í Viðvíkrsveit 36.
 Narfeyri, sjá Eyri í Álptafirði.
 Narfi Bøðvarsson (Klængssonar)
 prestur í Holti í Öpundarfirði
 (1462—1475 eða leingr), pró-
 fastr um Ísafjörð (1470) 376²,
 491, 531—532, 536, 571—
 572, 604, 782.
 Narfi Grímsson (1474) 747 (3.
 nmgr.) sjá Ólafr Grímsson.
 Narfi Guðmundsson (Ívarssonar

- Hólms) í Eyjafirði (1473) 724.
- Narfi Pálsson bóndi nyrðra (1401) 827.
- Narfi Pétursson (líklega Þórðarsonar, faðir Guðmundar prests, Jóns og Ólofar) í Ísafjarðarsýslu (1449—1463) 30², 380.
- Narfi Teitsson, Helgasonar, einn af Krossreiðarmönnum (1471) 636—642, 655.
- Narfi Þorbjarnarson nyrðra (1469) 539.
- Narfi Þorvaldsson, Þorkelssonar officialis, vestra (1459 og síðar), bóndi á Eyri í Álptafirði (síðan hans daga Narfaeyri; 1467 og þar eptir), mágr Björn Þorleifssonar 180, 236, 341, 513.
- Narfui, sjá Narfi.
- Narvastaðir, sjá Narfastaðir.
- nativitas domini 58. Sbr. jól.
- nativitas Johannis, sjá Jón skírari.
- nativitas Mariæ, sjá Maria.
- Náttfaravíkr við Skjálfaflóa 280², 283, 298, 306, 440—441.
- náttstaðir 182.
- nauðgunarmenn 17.
- naust 145, 211², 442², 669², 720, 769. — naustgerð 207, 262, 756. — nausttópt 306.
- Naust í Eyjafirði 303.
- Naustahólmr í Eyjafirði 303.
- Naustaós í Suðrþingeyjarsýslu 306.
- Naustateigr (-teigr) í Svarfaðardal 261.
- Naustavík í Hornafirði 121.
- Nautabú í Hjaltadal 36, 706—707. — Nautabúslækr 481.
- Nautanes í Aðaldal 272.
- Nautasteinn á Svalbarðsströnd 694.
- Nauteyr(i) í Ísafjarðarsýslu 161, 163.
- nautpeningr, nautgripir 531. — geld naut, geldneyti 83, 261, 268, 268—269, 345, 358, 512, 588, 589. — vetrgamall 269. — tvævetr 269. — þrævetr 269. — fimm vetra 269. — sex vetra 269. — sjö vetra 269. — geldneytarekstr 304. — graðungr, griðungr 43, 44. — vetrgamall 557. — á annan vetr 43. — tvævetr 404. — þrævetr 328. — kálfar 35, 36², 325, 328, 399², 630, 701, 774. — kúneyti 358. — kvígur (á fyrsta vetr, tvævetrar, þrævetrar, fjögurra vetra, fimm vetra, sex vetra) 42², 43², 44², 80, 557, 700, 701. — alin kvíga 43². — kvíga á maat (mat) 36², 38. — kvíga mylk 35. — mark á kvígu 700, 701. — kýr 1, 2², 28, 35, 40, 41, 42 (opt), 43 (opt), 44⁴, 83, 100, 101, 141, 161⁴, 211, 234², 246, 250, 251², 252, 256, 257², 258², 261, 262, 266, 268², 270, 272, 273, 274, 275, 283, 284, 294, 295², 311, 312, 316², 319², 322², 324, 325, 326, 328, 330, 331, 333, 334, 337, 339, 340², 341, 342, 343, 344², 345, 348,

- 370, 395, 399², 401, 402, 404, 405, 406, 408, 450, 468, 488, 512, 531, 536, 547, 549, 550, 556, 557, 558², 586, 589, 591, 592², 596, 597, 598, 599², 619, 630, 632, 674, 676, 701, 702, 751, 758, 761, 767², 773, 774, 789, 791. — bæn-
húskýr 751. — gjaldkýr 258.
— innstæðukýr 164². — litr
kúa 257, 258, 767. — mark
á kúm 257, 258, 767. —
virðing kúa 257, 258, 767. —
naut 269, 402, 485². — naut á
fyrsta vetr 42⁵, 43². — naut
vetrgömul 257, 291, 322, 488,
532, 536, 547, 596, 597,
630. — naut á annan vetr
43², 44². — naut tvæ-
vetr 211, 256—257, 269²,
291, 316, 328, 532, 536,
630, 749, 750. — naut á
þriðja vetr 42², 43², 44⁴. —
naut þrétvetr 41, 257, 322,
531—532, 536, 758. — naut
fjögurra vetra gamalt 547,
750, 791. — naut fimm vetra
gamalt 774. — Guðmundar-
naut 42², 43⁵. — nautarekstr
323. — nautgarðr 792. —
nautsföðr 631. — uxar, yxn
(„auxar“, „hugsar“) 312, 351.
— uxi á fyrsta vetr 42². —
uxi á annan vetr 42², 43⁵. —
tvævetr uxi 557. — uxi á
þriðja vetr 42², 43⁶. — þrét-
vetr uxi 410, 557. — þrét-
vetrir uxar og eldri 291. —
uxi á fjórða vetr 42⁵, 43⁴. —
uxi fjögurra vetra gamall
257, 630. — uxi á fimta vetr
42⁶, 43². — uxi fimm vetra
gamall 261, 702. — uxi á
sjötta vetr 42², 43. — nauta-
limr, nautaslátr, sjá kostr. —
nautskinn, sjá skinn.
navigacio 453, 497. — navis,
sjá skip.
Neðraás, sjá Ás.
Neðraholt, sjá Holt í Saurbæ.
Neðrareykholt, sjá Reykholt í
Biskupstungum.
Neðribrú, sjá Brú í Grímsnesi.
Neðrifitjar, sjá Fitjar í Viðidal.
Neðrihlíð, sjá Hlíð í Bolungar-
vík.
Neðrimelar, sjá Melar.
Neðrimiðvík, sjá Miðvík.
Nefstaðir í Fljótum 256, 355.
nes 715², 726.
Nes í Aðaldal 140, 272—273,
359, 457, 707, 761, 808, 826.
Nes (Litlanes) á Barðaströnd
592.
Nes í Fljótum 253, 355, 422.
Nes í Fnjóskadal 120.
Nes í Hegranesi 42 (sbr. Utan-
verðunes).
Nes í Höfðahverfi 266, 356,
357, 398.
Nes í Selvogi 790.
Nes, sjá Öndvertnes.
Nesoddi á Kollafjarðarnesi 591.
net 40, 144, 211², 269, 563,
813, 814. — netjalagnir 211.
— netjadráttur 445². — netja-
veiði 445².
Nicholas, sjá Nikulás.
Niðarós, Niðarósserkistóll, Nið-
arósserkibiskupar, Niðaróss-
kirkja 26, 95, 101, 102, 103,

- 117—118, 123, 134, 157,
173, 182, 183, 202, 203,
214, 215, 238, 411, 412,
413, 754.
- Niels Þorkelsson (Torkelsson;
1465) 448.
- Nielsson: Sveinn.
- Nikulás (á 15. öld) 281 (1.
nmgr.).
- Nikulás Andrússon prestur nyrðra
285 (2. nmgr.), sjá Nikulás
Vilhjálmsson.
- Nikulás Árnason prestur á Kjal-
arnesi (í Saurbæ? 1475) 779.
- Nikulás biskup hinn helgi 94,
97, 101, 102², 127, 263, 264,
271², 274, 277, 281, 283, 284,
291, 293, 301², 309, 310, 315,
318, 320, 321, 325, 326, 327,
328, 330, 331, 332, 333², 334,
349, 350², 404, 807. — Niku-
laskirkja 101, 102, 127, 263,
264, 271, 283, 293, 301, 310,
318, 320, 321, 325, 327, 332,
333, 349. — Nikuláslíkneski,
sjá kirkja. —^b Nikulásmessa
festum 94, 97, 309, 328, 686,
807. — Nikulássaga (istoria),
sjá kirkja.
- Nikulás Bjarnason í Húnavatns-
þingi (1452) 92.
- Nikulás Einarsson í Húnavatns-
þingi (1431—1471) 612—613.
- Nikulás Heinreksson í Skapta-
fellsþingi (1473) 697.
- Nikulás Jónsson (í Hraungerði)
í Árnessþingi (1459) 187—188.
- Nikulás Jónsson (murta), Niku-
lássonar, í Vatnsfirði og á
Laugabóli (1387—1392) 542.
- Nikulás Jónsson (frá Laugabóli
Nikulássonar, bróðir Hrafns)
í Ísafjarðarsýslu (1471) 603.
- Nikulás Jússason (Sæmundar-
sonar) nyrðra (1468—1471)
523, 566, 628, 629.
- Nikulás Kálfsson (prests í
Skagafirði 1417—1420, Jóns-
sonar), prestur í Skagafirði
1432 og síðar), á Hofi á
Skagaströnd (1437—1466 eða
leingr) 464.
- Nikulás Kollason prestur (í Ár-
skógi c. 1471—1472), á Stað
í Kinn (1473—1492 eða leingr)
262, 269, 272², 635.¹)
- Nikulás Ólafsson kanóki í Kaup-
mannahöfn (1436) 11—12.
- Nikulás páfi hinn fimti (1447—
1455) 51—53, 117—118, 122
—124.
- Nikulás prestur í Árskógi 262,
sjá Nikulás Kollason.
- Nikulás Vilhjálmsón prestur
nyrðra (1491) 285.
- Nikulás Þormóðsson (prests,
Ólafssonar hirðstjóra Niku-
lássonar?) prestur nyrðra (1467
og þar eptir), prestur á Upsum
(1480—1491 eða leingr) og síð-
ast priór á Möðruvöllum 252²,
260, 479, 480, 507, 525, 584,
600, 602, 607, 627, 628, 629,
635, 644, 652, 676, 681, 708,
711, 738, 759.

¹) Þessir staðir munu allir eiga
við sama mann. Röð Árskógs-
presta og ártöl reynast röng um
þetta leyti í Prestatali síra Sveins
Nielssonar, og hófir Jón Helgason
tekið staðinn 1472, en ekki 1480,
eins og þar segir.

- Nikulásmessa 686, sjá Michaelsmessa.
- Nikulásson: Andrés, Árni, Gottskalk, Guðni, Jón, Ketill, Knútr, Ólafur, Páll, Pétur, Vigfús, Vincencius.
- nisti 389.
- núvikanafasta 266, 271, 275, 279, 282, 292, 294², 302², 312, 320, 321, 338², 404, 521, 812, 813.
- Njáll í Húnavatnsþingi (c. 1330—1344) 1, 2. Sbr. Eiríkr.
- Njáll Bárðarson prestur á Kálfafelli í Fljótshverfi (d. 1389) III, 451.³)
- Njáll Bárðarson (Njállssonar frá Kálfafelli, bróðir Sigurðar og Steinmóðar ábóta í Viðey) ábóti á Helgafelli (1429—1449) 46—48.
- Njáll Þorsteinsson (prests Halls-sonar²) í Dal, Sigurðarsonar seltjarnar) prestur í Eyvindarhólum undir Eyjafjöllum 1363—1371 eða leingr) III, 188, 259.
- Njállsson: Bárður.
- Njállsstaðir & Skagaströnd 344, 416—417.
- nobel, nobil, nobilia, nobiles (peningar) 103, 469², 503⁴. —
- nobiles aurei 62. — silfrnóbíl 389², 430.
- nobiles 52.
- nobis quoque peccatoribus (pectoribus) 95, 97.
- nocturnum 413.
- Nollr í Höfðahverfi 266, 317.
- nona 414, 415.
- Norbern, sjá Björgvin.
- Norðlendingafjórðungur 357, 358.
- Norðrárdalur í Húnavatnsþingi 612, 613, 678.
- Norðrárdalur í Mýrasýslu 5, 7, 241, 242, 338, 401, 402, 597.
- Norðreyr í Súgandafirði 645, 649.
- Norðrkinn & Rangárvöllum 792.
- Norðrlönd 174, 799.
- norðrreið Guðmundar Arasonar (1427) 566, 601²—602², 615⁴.
- Norðrreykir í Hálsasveit 400.
- Norðtunga (Norðrtunga) í Þverárhlíð 213—214, 242, 405, 502.
- Noregr (Norðmenn, Norie, Norwegia, Noruegia, Norwoghen, Nory, Noregsríki, Noregsveldi) 3, 6, 11, 16², 18, 19, 20, 23—24, 31—33, 35, 51, 52, 55, 56, 57—60, 61, 63, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 95—96, 102, 112², 113², 114², 115, 116, 117, 118, 124, 126, 127, 131, 132, 133, 134, 138, 142, 147, 148, 149, 151, 152, 158, 159, 168, 169, 170, 171, 182, 183, 186², 189, 201, 202, 204, 205, 371, 375, 382, 384, 385, 386, 389, 398, 453, 469, 476, 489, 529—530, 564, 581, 614, 641, 695, 729, 735, 736, 783, 802.
- Sbr. norrænn, norskr.

¹) Svo er rétt talið (sbr. Gottskálksannál), en síðr hitt, sem talið er í registri III. bindis, að þetta sé sami maður og Njáll prestur Þorsteinsson.

²) Kona Halls í Dal hefir verið dóttir Þorsteins Skeggjasonar úr Skógum.

- norræna 238, 282, 403. —
 norræn rithönd 35. Sbr.
 Noregr, norskr.
 norska 448, 802. — norsk forn-
 bréf 21, 448. — norskir
 verzlunarmenn 448. — norskt
 handarlag 482, 681. — norskt
 rikisráð 55. — norskuskotið
 bréf 482, 483. Sbr. Noregr,
 norrænn.
 Northbern, sjá Björgvin.
 Nortunga, sjá Norðtunga.
 Noruegia, Norwegia, sjá Noregr.
 Norwoghen, sjá Noregr.
 Nory, sjá Noregr.
 Nostaós, sjá Naustaós.
 nótnasaungabók 728. — nótna-
 stef 414.
 notarius publicus 59, 62.
 November (mánuðr) 61.
 nuncius 51, 52.
 Nunnusetr í Björgvin 190.
 Núpr, Núps-, sjá Gnúpr, Gnúps.
 nuptiæ 19.
 Nýgræði (Flæðar) hjá Grenjað-
 arstað 780.
 Nýjabær í Skagafjarðardölum
 409—410, 434.
 nýjársgagr 205.
 Nýjaós (Nýiós) á Sléttu 305.
 Nýlendi í Eyjafirði 315.
 Nýlendi í Skagafirði 37, 43,
 826.
 Næfrholt á Rangárvöllum 792.
 Óblauðr Sigmundarson (Óblauðs-
 sonar) nyrðra (1464—1473
 eða leingr) 418, 719, 722.
 óbótamál 640², 641. — óbóta-
 menn 640⁵, 641, 756².
 octava (áttund frá helgidegi)
 18, 118, 119, 134, 139, 254,
 279, 285, 330, 368, 376,
 413², 436, 440, 528, 622,
 653, 715, 759.
 Oculi mei (messuupphaf) 309.
 ódal 64.
 Odda-Bjarnarson: Þorvarðr.
 Odda-Bjarni, sjá Odda-Björn.
 Odda-Björn faðir Þorvarðs prestis
 436. Sbr. Björn.
 Oddason: Árni, Eiríkr, Gunn-
 steinn(?), Hrafn, Magnús,
 Steingrímur, Þorgils.
 Oddbjarnarson: Ózur.
 Oddbjörn Þorkelsson háks (á
 11. öld) 823.
 Oddeyri við Eyjafjörð 303.
 Oddfríðr Aradóttir, Guðmundar-
 sonar, kona Haldórs Jónsson-
 ar og síðar Hákonar Jóns-
 sonar (1420—1458) 160.
 Oddfríðr Gísladóttir frá Hofi í
 Vatnsdal, Þorgilssonar, kona
 Steinþórs Sölvasonar (1475 og
 síðar) 786.
 Oddgeir Þorsteinsson biskup í
 Skálholti (1366—1381), Odd-
 geirsmáldagar 4, 280, 414,
 593, 698 (1. nmgr.).
 Oddgeirshólar í Flóa 387—388,
 467—468, 731, 733—734,
 743, 824. — Oddgeirshólareið
 (3. Okt. 1473) 731, 733—734,
 743.
 oddi (landamerki) 715⁵.
 Oddi á Rangárvöllum 101—102,
 425, 467.
 Oddi Kolbeinsson (Böðvarsson-
 ar?) í Skagafirði (1475) 788,
 789.

- Oddi Þorgilsson, Oddasonar, prestur (d. 1150) 823.
- Oddi Ögmundarson (Gunnsteinssonar) skeiðkollur (1220) 823, 824.
- Oddný Árnadóttir, Höskuldssonar (gipt fyrir 1471) 626².
- Oddný Ketilsdóttir, Dagssonar, á Hvanneyri (um 1470 eða síðar) 588.
- Oddr Ásmundarson á Viðivöllum í Skagafirði og síðar á Stóruvöllum á Landi, mágr Finnþoga gamla (fulltíða maður 1427 og hefir þá verið sveinn Lepts Guttormssonar¹⁾), lögmaður sunnan og austan á Íslandi (1456—1479) 110—111, 139—140, 213, 451—453, 455—456, 463, 481—482, 566, 621, 638, 756—757, 794, 803.
- Oddr Bessason í Miðfirði (um 1270—1300) 334, 336².
- Oddr Bjarnarson (Björnsson) nyrðra og vestra (1452—1475) 90, 164—165, 775.
- Oddr Brandsson (Oddssonar) í Húnavatnspingi (1447—1464) 22, 116, 229, 416.
- Oddr Einarsson biskup í Skálholti (d. 1630) 394, 577, 784.
- Oddr Eyjólfsson skólameistari í Skálholti og prestur í Holti undir Eyjafjöllum (d. 1703) 150, 394, 784.
- Oddr Guðmundarson í Þingeyjarþingi (1464) 421.
- Oddr Guðmundarson prestur á Hólum (1430—1432), síðar á Skinnastöðum (1452—1467) 276, 390, 421.
- Oddr Haldórsson á Leifsstöðum í Öxarfirði (1463) 390—291.
- Oddr Ísleifsson (líkl. Ásmundarsonar) eystra (1457) 154.
- Oddr Jónsson í Dalasýslu (1470) 573.
- Oddr Jónsson (prests Brandssonar, bróðir Sveins prests) prestur í Skálholtsbiskupsdæmi (1438—1461), kirkjuprestur í Skálholti (1439) 238.
- Oddr Jónsson djákni í Skaptafellsþingi (1475) 798².
- Oddr Jónsson prestur í Nesi í Aðaldal (c. 1486—1491 eða leingr) 273.
- Oddr Jónsson í Rangárþingi (Oddr digri? 1680) 790.
- Oddr Magnússon í Árneshöfði (1474) 758².
- Oddr Magnússon á Barðaströnd (1461) 239.
- Oddr Magnússon (bróðir Brands) í Húnavatnspingi (1456) 135.
- Oddr Oddsson í Húnavatnspingi (1449) 31.
- Oddr Oddsson syðra (1471) 618.
- Oddr Ólafsson prestur syðra (1462) 370.
- Oddr Ólason (Álason) á Söndum (d. 1234) 818.
- Oddr Pétursson (Finnssonar, bróðir Finns í Ljásáskógum), „bóndi“ í Holti í Saurbæ (1461 og síðar), lögréttumaður (1470) 243, 493, 575, 747.

¹⁾ Sbr. DI, IV, bls. 682.

- Oddr Pétursson (bróðir Sveins biskups) prestur syðra (1461 og þar eftir), baccalaureus arcium, officialis milli Botnsár og Hrutafjarðarár (1467—1474 eða leingr) 238, 404, 470, 527, 562—564, 574, 608, 733—735, 750.
- Oddr prestur á Tjörn í Svarfaðardal (1453—1463) 259. Sjá Oddr Þorkelsson.
- Oddr Sighvatsson vestra (1467) 503.
- Oddr Sigurðsson lögmaður (d. 1741) 249, 737, 738, 742.
- Oddr skeiðkollr 824 (1. nmgr.) Sjá Oddi Ögmundarson.
- Oddr Steinsson (á 15. öld) 281 (1. nmgr.).
- Oddr Sveinsson (bróðir Jóns) prestur á Skarði á Skarðsströnd (1456; enn á lífi 1473) 145, 717.
- Oddr Vigfússon („Fúsason“; líklega prestur á Melum, Sveinbjarnarsonar) lögrettumaður vestra (1486), kallaði til Kirkjubólis í Skutilsfirði (d. fyrir 1442) IV, 556—557, 560, 628.¹⁾
- Oddr Þórðarson, Flosasonar, leppur, á Ósi í Bolungarvík og Mýrum í Dýrafirði, lögmaður sunnan og austan (enn á lífi 1440) 224.
- Oddr Þórðarson vestra (1467) 503.
- Oddr Þorkelsson „bóndi“ á Grýtubakka (1460—1471 eða leingr), mágr Eyjólfssonar 266, 393—394.
- Oddr Þorkelsson (ef til vill officialis Ólafssonar) bóndi í Síðumúla (1472) 674—675²⁾.
- Oddr Þorkelsson prestur á Bægisá (1440—1452) og á Tjörn í Svarfaðardal (1453—1463 eða leingr; enn á lífi 1466) 126, 259, 364, 366, 367, 464.
- Oddr Þorkelsson í Rangárbíngi (1471) 637. Sjá Oddr Þorsteinsson.
- Oddr Þorsteinsson í Eyjafirði (1412—1462) 365.
- Oddr Þorsteinsson í Rangárbíngi (1471) 637 (2. nmgr.). Sbr. Oddr Þorkelsson.
- Oddsdóttir: Guðrún, Jóreiðr.^{?)}
- Oddsason: Bergr, Bjarni, Björgólfr, Björn, Brandr, Daði, Einar, Fúsi (Vigfús), Gísli, Guðni, Hallr, Helgi, Hrafn, Hugr, Jón, Magnús, Oddr, Ólafr, Óli, Rögvaldr, Snorri, Sveinbjörn, Sörli, Vigfús, Þórðr, Þorgils, Þorsteinn, Örnólfr.
- Oddsstaðir á Sléttu 39, 276. — Oddsstaðaóssar 276.
- Ódeiluhólmur, eign Grenjadarstaðar 280.
- Odzstaðir, sjá Oddsstaðir.
- Ódæðismenn 17, 21³⁾.
- Ófeigr Haldórsson í Skagafirði (1386) III, 388⁴⁾.
- Ófeigr Jónsson (frá Silfrastöðum Ófeigssonar? 1467) 503.
- Ófeigsfjörðr á Ströndum 86.

¹⁾ Þessi tilvitnan stendur við Odd lepp í registri IV. bindis, en á hér við.

- Ófeigshellir í Náttfaravíkum 271, 306, 440—441.
- Ófeigsson: Ólafr.
- Ófeigsstaðir í Kinn 271.
- officialis 7, 27, 53, 139, 144², 173, 231, 238, 366, 367, 368, 369, 375, 387, 390, 391, 412, 426, 428, 429², 430², 436, 462, 466, 470, 482, 505, 513, 525, 527, 545, 548, 562, 574², 608, 609, 734, 750², 770, 776², 777, 778, 812. — officialis, officialatus innsigli 92, 430, 526, 564, 772, 777.
- officiarii 72.
- officium 238, 524, 726, 754.
- offr 493, 580.
- ófrelsi 199, 700.
- ófriðr 21².
- ofriki 217, 428. — ofrikismenn 63.
- ófritt fé, ófriðir peningar 39, 40, 86, 177, 194, 212, 223, 229, 240², 265, 275², 276, 278, 295, 333, 369, 374, 377, 379², 429², 443, 475, 488, 489², 499, 510, 575, 634, 645, 647, 686, 710, 721, 743, 751, 758, 771, 798.
- Ófæra (Ófærurekar) í Austfjörðum 630, 632.
- Ófæra í Skutilsfirði 210.
- ógerningr 771.
- ógildir menn 641, 756.
- óheilindavitni 217.
- óhlýðni 726, 754², 755, 770.
- Óladóttir: Katrín.
- Ólafr Árnason (bróðir Þorbjarnar) í Rangárþingi (1471) 637.
- Ólafr Ásbjarnarson (ef til vill ábóta Vigfússonar, bróðir Haldórs, faðir Klængs) í Húnavatnsþingi (1447) 22.
- Ólafr staðarhaldari á Breiðabólstað í Vestrhópi (c. 1344) 2.
- Ólafr Björnsson (bróðir Gizurar?) á Eyvindarstöðum í Húnavatnsþingi (1464—1471) 433, 612—613.
- Ólafr Einarsson í Dalasýslu (1469—1475) 543.
- Ólafr Einarsson í Húnavatnsþingi (1448—1462) 135², 136, 374.
- Ólafr Erlendson (Péturssonar, frá Bnstarfelli) á Hrafn(st)stöðum í Vopnafirði (1444—1465) 451—453.
- Ólafr Eyjólfsson stutts í Auðbrekku (1420—1437) IV, 420, 486.
- Ólafr Eyjólfsson í Suðrþingeyjarþingi (1467—1471) 509, 616, 617.
- Ólafr Filippusson (frá Haga, Þórðarsonar) nyrðra (1475) 801.
- Ólafr Geirmundarson tóni, Herjólfssonar frá Hvoli í Saurbæ, „bóndi“ á Hróðnýjarstöðum í Laxárdal (1446—1462) 373².
- Ólafr Grímsson, Egilssonar (bróðir Egils og Gríms) lögrettumaðr (1441—1476 eða leingr), bóndi á Lýtingsstöðum og sýslumaðr í Skagafirði (1463) 41, 139, 192—193², 227, 228, 246, 398², 509, 515, 521, 601², 706—707, 747, 814².
- Ólafr Grónson (Gróasson) nyrðra (1449) 41.

- Ólafr Gunnlaugsson í Borgarfirði (bróðir Árna í Deildartungu; 1380—1385) III, 355, 376.
- Ólafr Haldórsson á Refsteinstöðum (1474) 746—747.
- Ólafr Haldórsson (Sigmundarsonar) í Dalasýslu (1470) 582.
- Ólafr Hallsson í Fljótsdalshéraði (1465) 446.
- Ólafr Haraldsson hinn helgi Noregskonungr (d. 1030) 55, 63, 85, 94², 97, 125, 126, 189, 190, 217, 236, 251, 252, 253, 254, 256, 259, 260, 261, 264, 265, 273, 274, 275, 277², 287, 290, 291, 293, 296, 297, 298, 302, 314, 319, 320, 321, 323², 324, 337, 341, 342, 345, 346, 358, 372, 387², 388, 401, 409, 411, 414, 423, 430, 494—495, 569, 593, 595, 626, 627, 712, 774, 784. — Ólafskirkja 85, 94, 125, 126², 189, 190, 254, 256, 260, 264², 277, 296, 319, 321, 323, 341, 358, 401, 569, 593, 595, 784. — Ólafsklaustr (í Björgvin) 189. — Ólafslíkneski, sjá kirkja. — Ólafsmessa (-dagr) 63, 287. — Ólafsmessa fyrri (29. Jún) 55, 145, 236, 273, 387², 388, 414, 423, 430, 626, 798. — Ólafsmessa síðari (translacio Olavi, 3. Aug.) 217, 241, 252, 372, 627, 712. — Ólafsmessa fyrri og síðari 94, 97. — Ólafssaga, sjá kirkja. — Ólafsskript, sjá kirkja.
- Ólafr Helgason í Eyjafirði (1461) 225.
- Ólafr Hjaltason biskup á Hólum (d. 1569) 40, 263.
- Ólafr Ímason 428 (2. nmgr.), sjá Ólafr Tumason prestur.
- Ólafr Ingimundarson prestur nyrðra (1467—1474 eðaleingr) 507, 602, 759—760.
- Ólafr Ísleiksson í Ísafjarðarsýslu (1470—1474) 561, 571, 587, 772.
- Ólafr Ísleiksson prestur í Holti í Önundarfirði (1443—1460), prófastr um Ísafjörð (1460) 30, 99, 173², 176², 207—208.
- Ólafr Jónsson í Barðastrandar-sýslu, heimamaðr Guðmundar Arasonar (1427—1448; enn á lífi 1471) 601².
- Ólafr Jónsson (bróðir Einars) í Dalasýslu (1472—1474) 666.
- Ólafr Jónsson (frá Krossdal í Tálknafirði, Haldórssonar, bróðir Bergljótar, Hákonar og Ketils), sveinn Vatnsfjarðar-Krístínar (1441—1451), bóndi í Æðey (1450—1451) og síðar í Reykjarfirði (1455—1473 eða leingr) 74, 82—83, 99, 131, 376², 461, 691—692.
- Ólafr Jónsson lögréttumaðr í Raumsdal í Noregi (1470) 560.
- Ólafr Jónsson nyrðra (1463—1471) 390, 391, 539, 584, 605.¹)
- Ólafr Jónsson lögsagnari í Vaðlaþingi (1626) 7.

¹) Mun alt einn maðr, þótt ekki sé það með öllu víst.

- Ólafur Jónsson í Ísafjarðarsýslu (1645) 461.
- Ólafur Jónsson locator í Skálholti (1662—1664) 394, 784.
- Ólafur kirkjuprestur á Hólum (1449) 45. Sbr. Ólafur Þorgeirsson.
- Ólafur Klængsson (líklega Ólafssonar) messudjárn á Hólum (1473), prestur nyrðra (1474—1475 og síðar) 700, 766, 801.
- Ólafur Koðrannsson í Borgarfirði (1473) 709—710.
- Ólafur Loftsson, Guttormssonar, bóndi í Reykjahlöð (1424—1457) og staðarhaldari á Helgastöðum (1449—1451; d. 1458) 74—75, 77—78, 155—156, 200, 610.
- Ólafur magister 134, sjá Ólafur Þrándarson.
- Ólafur Magnússon (prests, Þorgeirssonar?, bróðir) á Munkaþverá (c. 1440—1474) 441, 449, 467, 471, 511, 527, 541, 755.
- Ólafur Magnússon í Hlið í Bolungarvík og á Eyri í Skutulsfirði (1460—1475) 222, 239, 572, 573, 664, 743, 782.¹⁾
- Ólafur Magnússon prestur nyrðra (1448) og síðar á Þaunglabakka (1464—1471) 265, 539.
- Ólafur Magnússon prestur vestra (1554) 543.
- Ólafur Michelsson vestra og syðra (1473) 714.
- Ólafur Nikulássson norrænn maður (1455) 134.
- Ólafur Oddsson nyrðra (1449) 31.
- Ólafur Oddsson kirkjuprestur í Skálholti (1474) 750.
- Ólafur Oddsson prestur eystra (c. 1580) 634.
- Ólafur Ófeiggsson nyrðra (1461) 234, 235.
- Ólafur Ólafsson á Barðaströnd (1465) 442.
- Ólafur Ólafsson í Önundarfirði (1462) 376.
- Ólafur Ólafsson í Skaptafellspingi (1473) 697.
- Ólafur Ólafsson lærðikarl prestur í Grimstungum (d. 1666) 303.
- Ólafur Pétursson (lögmanns Haldórssonar) hirðstjóri (d. 1410) 817 (1. nmgr.).
- Ólafur Rögnvaldsson prestur nyrðra (1449), í Odda á Rangárvöllum (1453), sýslumaður í Hegranessþingi (1459—1469), biskup á Hólum í Hjaltadal (1458—1495; d. 1495) 2 (3. nmgr.), 27, 46, 79, 101—103, 125, 166—168, 173², 182—183, 191, 192, 201—202, 221²—222, 226—228, 247—249, 250, 252, 254, 255, 258, 260, 269, 273, 285, 308, 312, 320, 332, 337, 352, 355, 357⁴, 358, 359, 364—368 (opt), 390—392, 396—397, 398—399, 423, 424, 426—427, 431—432, 434—440, 448, 449, 458, 464—466, 473, 479—480, 482—483, 507—

¹⁾ Mun alt einn maður, þó að ekki sé það með öllu víst.

- 509, 518—514, 522, 525—526, 529—530, 551, 584—585, 600—601, 602—603, 606—607, 620, 635, 644—645, 652—653, 670—672, 676—679, 680—681, 689—690, 693, 699—701, 708—709, 711, 723, 725—727, 728, 732—734, 737—742, 753—755, 756, 759, 760, 771, 778, 812. — hönd Ólafs biskups 681 (1. nmgr.) — máldagar Ólafs biskups 247—361.
- Ólafr Skeggjason (bróðir Ketils) á Reykjum í Miðfirði (d. 1392¹⁾) IV, 669.
- Ólafr Stephánsson prestur í Vallanesi (d. 1740) 454, 545, 613, 760, 807.
- Ólafr Sveinsson staði,²⁾ bróðir Halls, á Kambi í Breiðavík (1450) 61.
- Ólafr Sveinsson í Rangárþingi (1680) 790.
- Ólafr Sölvason (bróðir Steinþórs og Þorsteins) í Húnavatnsþingi (1473 og síðar) 703.
- Ólafr Teitsson í Múlaþingi (1467) 472.
- Ólafr Teitsson prestur á Stað í Súgandafirði (1460—1475 eða leingr) 222, 806.
- Ólafr Tryggvason Noregskonungur: Saga hans, sjá kirkja.
- Ólafr Tumason (bónda í Ás-garði Bergþórssonar) prestur á Eyri í Bitru (1448—1464 eða leingr) 240—241, 428, 567—568 (opt).
- Ólafr Þórðarson vestra eða nyrðra (1448) 25.
- Ólafr Þórðarson, Magnússonar, í Steingrímsfirði (d. fyrir 1473) 717.
- Ólafr Þorgeirsson prestur nyrðra (1448 og síðar), kirkjuprestur á Hólum (1449), prestur í Húsavík (1456—1464) og á Bægisá (1464—1494 eða leingr) 45, 46, 165, 167, 274², 275², 295⁴, 364, 426—427, 431—432, 464, 600, 644, 689, 824.
- Ólafr Þorleifsson tóni (d. 1393) 820.
- Ólafr Þorsteinsson, lögmanns Eyjólfssonar (bróðir Markúss í Skógum, Arnfinns, Sumarliða o. fl.) „bóndi“ í Rangárþingi (1375; d. 1380) 608².
- Ólafr Þorsteinsson nyrðra (1459) 192.
- Ólafr Þorsteinsson í Rangárþingi (1465) 455.
- Ólafr Þorvaldsson á Barðaströnd (um 1400—1465) 441—442.
- Ólafr Þorvarðsson, Ólafssonar frá Reykjum í Miðfirði, kirkjuhaldari á Reykjum í Miðfirði (1449—1450), bóndi á Bjargastöðum og lögréttumaðr í Húnavatnsþingi (1452—1467) 28—30, 92, 488.
- Ólafr Dráendarson magister, electus (1450—1459), erki-biskup í Niðarósi (1459—

¹⁾ Hér með leiðréttist ártalið „1401—1403“ í registri IV. bindis.

²⁾ Mun vera sonur Sveins Bjarnarsonar og Þuríðar Ólafsdóttur hins staða Marteinssonar.

- 1474) 55—56, 57, 60, 134, 182, 214—215.
- Ólafur Æðeyingur (1232) 818.
- Ólafsdóttir: Ásdís, Guðný, Hildir, Ingibjörg, Jóreidr, Margrét, (Steinunn), Valgerðr, Þorbjörg, Þorgerðr.
- Ólafsfjörðr í Vaðlaþingi 38, 43, 49, 477—478, 520, 576.
- Ólafsson: Ari, Árni, Björn, Brandr, Brjánn, Brynjólfur, Eiríkr, Erlendr, Eyjólfur, Guðmundr, Haldór, Hallr, Helgi, Ingimundr, Jón, Klangr, Magnús, Nikulás, Oddr, Ólafur, Páll, Sigurðr, Svarthöfði, Tumi, Vigfús, Vilhjálmr Finsen, Þorgeir, Þorgrímur, Þorleifur, Þormóðr, Þorvarðr, Örnólfur.
- Ólafuer, sjá Ólafur.
- Ólason: Bjarni, Jón, Oddr.
- Ólauus, sjá Ólafur.
- Oldenburg 32^a, 69, 71, 95, 112, 114, 124, 127, 133, 147, 151, 152, 158, 201, 204, 371, 383, 384, 469, 564.
- Oldenborkh, sjá Oldenburg.
- Oldinborg, sjá Oldenburg.
- óleigis 358.
- Ólfríðr, sjá Hólmfríðr Vigfúsdóttir.
- Óli Bjarnarson, sjá Óli Bjarnarson.
- Óli Bjarnason („Bjarnarson“, Snorrasonar), bróðir Snorra, faðir Hvassafells-Bjarna, á Ytripverá í Eyjafirði (1445—1461) 131²—132², 610—612.
- Óli Oddsson (frá Ærlæk í Öxarfirði, Oddssonar,¹⁾ bróðir Bergs og Björgólfa) lögréttumaðr í Hafrafellstungu (1459—1475) 185, 799—800.
- Ólfsf, sjá Ólfsf.
- ólifnaðr 47, 67.
- Ólfsf í Húnavatnspingi (c. 1344) 1.
- Ólfsf Aradóttir, frá Reykhólum, Guðmundarsonar, og dóttir Þorgerðar Ólafsdóttur, kona Sumarliða Loptssonar (d. fyrir 1460) 219.
- Ólfsf (Jónsdóttir frá Hvammi, Sveinssonar) kona Orms lögmanns Snorrasonar (enn á lífi 1403) III, 659.
- Ólfsf Loptsdóttir, Guttormssonar, hin ríka á Skarði, „hústrú“ Björns hirðstjóra Þorleifssonar (d. 1479) 176^a, 224, 231—232, 430—431, 447, 469, 486, 487, 488², 489, 495, 497, 499, 500⁴, 502, 503, 517—518, 528—529, 549—550, 566, 581—582, 583—584, 615, 620—621, 637, 638, 642, 683, 709—710, 809—811.
- Ólfsf Magnúsdóttir frá Hjarðardal, Hallssonar (1473) 723, 730.
- Ólfsf Magnúsdóttir, Péturssonar, kona Þorkels Einarssonar, vestrar (1449) 30.
- Ólfsf Þórðardóttir kona Ara Guðmundssonar (1394) 819.
- ólög 112, 114. — ólöglegur dómur

¹⁾ Sbr. DI, IV, Nr. 700,

753. — ólöglega getin börn
609. — ólögleg gervingr 641.
— ólöglegt hald 426, 509. —
ólöglegt hjónaband 609.
ómagar 225, 275, 282, 334, 471.
— ómagaaldr 751. — ómaga-
góz 752. — ómagaprestr 360,
361. Sbr. þriggja marka ó-
magi.
ómagavist 272.
Ombudsmend 152.
ordinarium, ordinarius 411, 412.
ordines sacri 661². — ordo
sancti Augustini 86. — ordo
Predicatorum 168, 170, 523²,
524.
orðtak, orðtæki 641².
orðubækr 411, 413⁴, 414.
óréttr 17, 133, 603.
orf, sjá búsgagn.
Orkneyjar (Orkenoy, Orkadia)
10, 147, 149.
Ormarsá á Melrakkaslétu 278.
Ormarslón á Slétu (-lónsreki)
304², 305.
Orma(r)staðaá í Fellum 395.
Ormr í Húnavatnspingi (c.
1344) 2.
Ormr Ásláksson biskup á Hól-
um (1342—1356) 336.
Ormr Bjarnarson vestra, mágr
Dórðar Sigurðarsonar í Haga
(1472) 668.
Ormr Daðason sýslumaðr í
Fagradal (d. 1744) 128, 404,
587, 659, 673, 717.
Ormr Einarsson bónda á Hvoli,
Ormssonar, nyrðra (1470 og
síðar) 569, 786, 801.
Ormr Hallason í Skagafrði
(1453) 110².
Ormr Jónsson í Dalasýslu
(1450—1460) 60, 145, 206.
Ormr Jónsson nyrðra (1471)
602.
Ormr Loptsson, Guttormssonar,
bóndi á Staðarhóli (1430—
1436) og í Viðidalstungu
(1436—1446), „hirðstjóri norð-
an og vestan á Íslandi (1436;
d. 1446¹)” 349, 568, 802.
Ormr Magnússon í Stranda-
sýslu (1471) 647.
Ormr prestur á Saúðanesi (c.
1461) 277.
Ormr Snorrason lögmaðr á
Skarði (d. c. 1403) 101, 819,
820.
Ormr Vigfússon sýslumaðr í
Eyjum í Kjós (d. 1675) 636.
Ormr Þorbergsson nyrðra (1472)
669.
Ormr Ögmundarson (Sveins-
sonar) í Þingeyjarþingi (á 13.
öld) 364.
Ormsdóttir: Þorbjörg.
Ormsson: Ámundi, Andrés,
Einar, Filippus, Guðmundr,
Guttormr, Hákon, Haldór,
Jón, Ketill, Loptr, Pétur,
Sigurðr, Þorleifr, Þorsteinn.
ornamenta 711.
Orný, sjá Oddný.
ortug, sjá örtug.
ós, ósar 127, 128, 129, 144,
236, 253, 256², 271, 276, 277².

¹) Samkvæmt Viðidalstungumál-
daga (bls. 349) 1472 hefir Solveig
ekkja Orms haldið kirkjuna 21 ár,
en þá Einar sonr þeirra 5 ár.
Hefir því Ormr dáið 1446.

- 278^a, 280^a, 281, 305 (opt), 306, 338, 539.
- Ós, sjá Forníós.
- Ós, sjá Nýíós.
- Ós í Bolungarvík 477—478.
- Ós í Hörgárdal 669^a—670.
- Ós í Miðfirði 388, 501, 502, 504(?).
- Ós í Útmanasveit 629, 630. — Óssrekar 395, 630^a.
- O sapienciam (messuupphaf) 415.
- Ósbrekka í Ólafsfirði 38.
- Ósflaga í Kolbeinsstaðahreppi 810.
- Óshöfði í Austrskaptafellssýslu 511.
- ósiðir 63, 64^a.
- Ósland í Óslandshlíð 422. — Óslandshlíð 250, 422.
- Ósló (Aslo, Oslo) í Noregi 15, 18^a, 19^a, 20, 55, 56, 57, 60, 61, 184, 158, 204, 205.
- ósmíðað silfr 758.
- ostr 54. — osttollr 53, 54^a, 320^a, 580, 594. — fjórðungs-
ostr 594.
- Ósvík vestari á Skaga 345.
- Ótgeir, sjá Oddgeir.
- Otrardalr í Arnarfirði 82, 239.
- Óttar Vermundarson í Dalasýslu (1461) 243.
- Óttarsson: Bjarni, sjá registr IV. b.¹)
- óttusöngr 257, 342.
- óvenja 754.
- Oxford á Englandi 386.
- Ópyrmisson: Ingimundr.
- Páfi 57^a, 58^a, 61, 66, 168, 173, 174^a, 202, 726. — páfagarðr 735. — páfalegt sæti 26, 56, 182. — páfalegt vald 55. — páfastóll 51.
- pagani 148.
- páll, sjá búsgagn.
- Páll Andrésón syðra (1459) 187.
- Páll Ásbjarnarson, sjá Páll Bjarnarson.
- Páll biskup í Björgvin (1458) 168—169, 170, 171.
- Páll Bjarnarson („Ásbjarnarson“, „Bjarnason“), bróðir Guðríðar og Gunnars, prestur í Hjarðarholti í Laxárdal (1434—1446; d. fyrir 1464) 242, 243^a, 244, 245^a.
- Páll Björnsson eystra (1633) 154.
- Páll Brandsson lögmanns, Jónssonar, fulltíða 1463, „bóndi“ á Hofi á Höfðaströnd (1465—1472), síðar á Möðruvöllum í Eyjafirði (1473; d. 1494) 251, 302, 390, 525—526, 827.
- Pál(l) Eyvindsson (1465) 448.
- Páll förumunkr, norrænn maðr (1458) 168—171.
- Páll Gíslason landþingsskrifari á Hvanneyri (d. 1678) 878, 562, 574.
- Páll Grímsson nyrðra (1877) 827.
- Páll Hákonarson lögsagnari í Marteinstungu, skrifari Árna 28, 88, 92, 127, 363, 460, 519, 566.

¹) Þar misprentað „Jón“ fyrir Bjarni.

- Páll á Höllustöðum (c. 1450) 81. 88, 127, 347, 492, 616, 617, 752, 762, 764.
- Páll Jónsson lágs í Suðrþing-eyjarþingi (1465) 441. Páll Þorkelsson í Tungumúla á Barðaströnd (d. um 1418) 194, 195, 196.
- Páll Jónsson í Þórsnessþingi, mágr Magnúsar biskups Eyjólfssonar (1469) 555^a. Páll Þorkelsson, faðir Ingibjargar og bróðir Helga prests í Gufudal (d. fyrir 10. Nóv. 1458) 171—172.
- Páll Jónsson í Rangárþingi (1471) 637. Páll Þorsteinsson á Viðimýri (c. 1415—c. 1425), bróðir Sigríðar konu Helga Styrssonar 224.
- Páll Kolbeinsson í Árneshöfði (1467) 470. Páll Þorsteinsson, móðurbróðir Arnórs Finnssonar, í Dalasýslu (1461) 243.
- Páll Magnússon lögréttumaðr syðra (c. 1460) 224. pallium, sjá subsidium pallii.
- Páll Marteinsson vestra (1449) 30. pallklæði, sjá húsbúnaðr.
- Páll Nikulásson (Jónssonar murta) í Ísafjarðarsýslu (1455) 131. pálmadagr, pálmæ 137, 413, 517.
- Páll Ólafsson í Bolungarvík (fæddr 1408; enn á lífi 1470) 577—578. Pálsdóttir: Ingibjörg.
- Páll Ólafsson bróðir á Helgafelli (1451) 46—48. Pálsson (fallið úr registri IV. bindis): Árni, Grímr, Hannes, Jón, Páll, Sigurðr, Ögmundur.
- Páll postuli 94, 97^a, 131, 135, 182, 184, 185, 276, 289, 312, 352, 364, 366, 367, 368, 419, 421, 493, 545, 546, 548, 574, 576 (1. nmgr.), 600, 605, 621, 622, 633, 655, 673, 717. — Pálskirkja 276. — Páls líkn-
eski, sjá kirkja. — Pálsmessa (conversio Pauli, 25. Jan.) 23, 135, 419, 600, 655. — Páls saga, sjá kirkja. Sbr. Pétur postuli.
- Páll á Skálá í Sléttahlíð (1473) 700. Pálfjörðr í Skaptafellssýslu austari 511.
- Páll Sveinsson, bróðir Haldórs, í Dýrafirði (1459—1466) 176—177, 461. pappi, sjá páfi.
- Páll Víðalín lögmaðr (d. 1727) 88, 127, 347, 492, 616, 617, 752, 762, 764. Páll Þorkelsson, faðir Ingibjargar og bróðir Helga prests í Gufudal (d. fyrir 10. Nóv. 1458) 171—172. Páll Þorsteinsson á Viðimýri (c. 1415—c. 1425), bróðir Sigríðar konu Helga Styrssonar 224. Páll Þorsteinsson, móðurbróðir Arnórs Finnssonar, í Dalasýslu (1461) 243. pallium, sjá subsidium pallii. pallklæði, sjá húsbúnaðr. pálmadagr, pálmæ 137, 413, 517. Pálsdóttir: Ingibjörg. Pálsson (fallið úr registri IV. bindis): Árni, Grímr, Hannes, Jón, Páll, Sigurðr, Ögmundur. Pálfjörðr í Skaptafellssýslu austari 511. pappi, sjá páfi. pappír, pappírsblöð (1478) 302^a. pár (á handrit) 412, 414. París(arborg) á Frakklandi 147.

- Parliamentum (parlament) 72, 170, 498^a.
- páskar, páskadagr (fyrsti, annar, þriði, fjórði) páskatími 24, 94, 97, 119, 250^a, 251, 253^b, 254^a, 256, 257, 258^a, 260⁷, 262^a, 266^a, 267^b, 271^a, 272, 273, 274, 275^a, 277^a, 279, 282 (opt), 284^a, 286^a, 287 (opt), 292, 293^b, 294, 296^a, 298^a, 299, 300^b, 301, 302^a, 309^a, 310^a, 311, 312^a, 313^a, 314^a, 315^a, 316^a, 318^a, 319, 320^a, 321, 322, 324, 325^a, 326^a, 327, 329, 330, 331^a, 333, 334^a, 337^a, 338^a, 342^b, 346, 350, 351^a, 352^a, 408, 404^a, 405, 444, 462, 473, 474, 493, 494, 513, 557, 590, 594 (opt), 596, 631, 632, 675^a, 735, 774, 779. — páskablað, sjá kirkja. — páskabók, sjá kirkja. — páskabrefer, sjá kirkja. — páskakerti, sjá kirkja. — páskakver, sjá kirkja. — páskaspjald, sjá kirkja. — páskastöng, sjá kirkja. — páskavika 25, 139, 176, 225, 267, 296, 309, 349, 475, 668, 675, 694, 747, 779.
- passagium 184.
- passio domini 286, 298, 309, 565^a, 605, 779.
- pater noster 94, 97, 493, 494, 580.
- Patreksfjörðr í Barðastrandarsýslu 217, 712.
- patria 171.
- Paulus, sjá Páll.
- Paus, Hans, norskr lögfræðingr (d. 1770) 112, 158.
- peccatores 97.
- pecuniæ 52, 148, 203.
- peningr, peningar (eign, fé, mynt, sjá gyllini, nobil) 4, 8^a, 22^a, 25, 26, 27^a, 30^a, 31, 34, 35, 64, 66^a, 67, 68^a, 74, 75^a, 77, 78, 80, 83, 86, 88, 90, 92, 99^a, 103, 105, 122, 124, 130, 131, 140, 142, 145, 156, 157, 162, 165^a, 172^a, 173, 175^a, 176, 183, 188, 191^a, 194, 201, 210, 212, 216^a, 217^a, 219^a, 220^a, 221, 222^a, 223, 225, 226^a, 227, 229, 230, 232, 233, 234, 240^a, 243, 244^a, 245^a, 246^a, 251, 260, 268, 269^a, 270, 273, 285^a, 299, 300, 303^a, 319^a, 320, 322, 325, 340, 362, 363^a, 369^a, 370^a, 371, 373, 374, 377^a, 379, 380^a, 383, 384, 385, 389^a, 393^a, 399, 402, 404, 406^a, 410, 415, 416, 417, 426, 429, 430^a, 431^a, 438, 439, 440, 443^a, 444, 446, 447, 450, 456^a, 465, 468, 474, 475, 477^a, 479, 483^a, 485, 486, 487, 488^a, 489^a, 490^a, 491, 495, 496, 500, 501, 504, 506, 509, 512, 514, 517^a, 518, 521, 524, 526, 529^a, 532, 534, 541, 542, 547, 548, 549, 550^a, 552, 553^a, 556, 557, 573, 575, 576, 580, 581, 582^a, 586, 596, 597, 603, 607^a, 610, 615^a, 617, 619, 621,

- 623³, 624, 625, 626³, 637, 639³, 640, 641⁴, 642³, 645, 647³, 648, 650², 652³, 653², 658, 664³, 666, 668³, 671⁴, 672⁵, 673³, 679, 684³, 685, 686, 687, 688, 692, 696³, 700, 701³, 702², 703⁶, 704⁶, 710⁴, 713, 716³, 718, 721, 722³, 725³, 733³, 741³, 748, 751, 758³, 763⁴, 764, 765, 766, 773, 777², 778⁵, 779, 783, 785², 789, 790, 791, 796, 803³, 805, 809, 813³, 815⁴. — Guðmundarpeningar, sjá Guðmundr Arason. — Pétrspeningar, sjá Pétr postuli. — peningar í silfri 389. — þarflegir peningar 99, 207, 237, 299, 373³, 388, 420, 473, 529, 593, 598, 613, 626, 719, 748, 750, 763, 787, 791. — peningaaðtektir 369. — peningadráttir 78. — peningahæð 372. — peningarán 689. — peningareikningr 575, 786. — peningasekt 622. — peningaskipti (fríð, ófríð) 80, 374², 483. — peningavöxtr 370, 372. — peningapurð 393. pensio 80². peregrinacio 661. pergament, pergament(i)sblöð, pergament(i)sskrár, 111, 195, 196, 197, 198, 249, 347, 681, 759². Peter Dambeck (1433—1434) 8—9. Peter Karssche (1433—1434) 9. Peter Vrienstat (1433—1434) 9. Pétr í Skagafirði (1449) 41. Pétr Finnsson (Jónssonar,¹) faðir Finns og Odds) á Auðunarstöðum (1422—1461), lögrettumaðr 243. Pétr Haldórsson lögmaðr (á 14. öld) 817. Pétr Hannisson prestur nyrðra (1463) 390, 391, 397. Sbr. Pétr Jónsson. Pétr Jónsson, Pétrssonar (d. 1349?) 817. Pétr Jónsson prestur nyrðra (1473) 700. Sbr. Pétr Hannisson. Pétr Kollason prestur²) nyrðra (1419) IV, 272. Pétr Narfason (Pétrssonar) vestra (1473—1476) 712, 810. Pétr Nikulásson biskup á Hólum (1391—1404) 300, 348, 627. Pétr Nikulásson norrænn maðr (1455) 134. Pétr Ormsson á Syðravatni í Skagafirði (1411—1421) 3—4. Pétr Pétrsson meistari, hirðmaðr Kristophers konunga af Baiern (1442—1448; enn á lífi 1457) 18, 155.³) Pétr postuli 5, 52, 53, 58, 59, 60, 80, 89, 94, 97², 131, 160, 182, 184², 185, 206, 213, 223, 250², 252, 254, 255, 256, 264, 266, 267, 269, 270, 274, 276, 283, 292.

¹) Sbr. DI, III, Nr. 592.

²) Þetta orð er fallið úr registri IV. bindis.

³) Mun hvortveggja staðr þessi eiga við þenna mann.

- 298², 308, 311, 313, 315, 329, 330, 331, 344, 345, 348, 350, 351, 364, 366, 367, 368, 388, 399, 401, 421, 482, 493, 545, 546, 556, 574, 576, 593, 594, 601², 602, 603, 604, 605, 621, 622, 623, 633, 660, 673, 717, 737, 756, 758, 760, 778, 815, 816. — Pétrsfé, sjá Pétrspeningar. — Sanctus Petrus (Pétrskirkja í Rómaborg) 53. — Pétrskirkja 53, 250², 252, 254, 255, 264, 266, 269, 276, 292, 298, 311, 315, 329, 344, 399, 401, 593, 737. — Pétrslíkneski, sjá kirkja. — festum Petri 601. — Pétrsmessa á langaföstu (cathedra Petri, 22. Febr.) 89, 160, 206, 778, 815, 816. — Pétrsmessa á sumarið (vincula Petri, 1. Aug.) 283, 366², 367², 388, 482, 623, 756, 758, 759. — Pétrsmessa og Páls 94, 97, 131, 184², 185, 213, 364, 366, 367, 368, 421, 545, 546, 574, 576, 621, 622, 673, 717. — Pétrspeningar, Pétrsfé (denarius Petri) 52, 59, 60, 348. — Pétrssaga, sjá kirkja. — Pétrsskript, sjá kirkja.
- Pétri Sveinsson („ríkismanna-fæla“), biskups Pétrssonar (og sonr Ásdísar Ólafsdóttur; 1474 og síðar) 751—752.
- Pétri Þórðarson (Gíslasonar frá Haga, bróðir Einars, Erlings og Sigurðar) á Fossá á Barða-
- strönd (1414 og síðar; kemr við bréf 1422—1428; d. um 1454) 768—769.¹⁾
- Pétri Þórðarson á Föllsenda (1643) 713.
- Pétri Þórðarson, Guðmundarsonar (og Katrínar Óladóttur) prestur syðra og eystra (1464—1473) 412, 697.²⁾
- Pétri Þórðarson prestur í Ísafirði (1460) og síðar á Stað á Ölduhrygg (1465) 207, 444 445.²⁾
- Pétri Þorsteinsson í Rangárbíngi (1466) 463.
- Petronella mæri: festum (messa) Petronellæ virginis 166, 179.
- Pétrsdóttir: Gunnhildr.
- Pétrsskógr í Laufássbarði 317.
- Pétrsson: Árni, Ásgeir(?), Björn, Eysteinn, Finnur, Gestur, Guðmundur, Gunnar, Herleikr, Jón, Nafni, Oddur, Ólafur, Pétri, Sigfús, Sveinn.
- Petrus lenger (1450) 59.
- Philippus et Jacobus 75, 77, 106, 228, 416, 444, 446, 455, 556, 606, 738, 742, 743, 744. — Philippusmessa og Jacobi (festum) 92, 444, 446, sjá Tveggja postula messa.
- pilagrimr 76. — pilagrimserð 67.
- piltar 390.
- piratæ 170.

¹⁾ Pétri er án efa faðir Sigfúsar og Nafna, föður Guðmundar, Jóns, Ólofar og Pétrs.

²⁾ Gæti þó verið einn maður.

- pisces 72^a, 73 (sbr. skreið).
 Píus páfi hinn annar (1458—
 1464) 157, 174^a.
 þjátr 631. Sbr. málmar.
 plica (faldr á bréfi) 461.
 poena 736, 737. — poenitentia
 736, 737.
 Pommern, sjá Eiríkr af Pomm-
 ern.
 pontifex, summus pontifex 118,
 123^a, 169, 171^a, 208. —
 pontificalis dignitas 53. —
 pontificium 169.
 populus Schalholtensis 375.
 porcio, porcio ecclesiae 34, 35,
 79, 101^a, 104, 162, 216, 240,
 251^a, 252^a, 253^a, 254^a, 255
 (opt), 257^a, 259^a, 260^a, 261^a,
 262^a, 264, 265, 266^a, 268^a,
 269, 270^a, 272^a, 273^a, 274^a,
 275^a, 276^a, 277^a, 278^a, 279^a,
 280^a, 283, 284^a, 285^a, 292^a,
 293^a, 295^a, 298, 299^a, 300^a,
 308^a, 311^a, 312^a, 314, 316^a,
 317^a, 318, 319^a, 320^a, 321^a,
 324^a, 325^a, 326^a, 327, 328^a,
 330^a, 331^a, 332^a, 334, 337^a,
 339^a, 340^a, 341^a, 342, 343^a,
 344^a, 345^a, 346^a, 348, 349^a,
 352, 377^a, 394, 395, 402,
 403, 405, 408—409, 422,
 493, 495, 512^a, 513, 556,
 582, 583, 592^a, 595^a, 596^a,
 597^a, 598, 599, 634, 635,
 674, 675^a, 702^a, 774, 775. —
 perciorreikningr, sjá reikningr.
 portagium 73.
 portus 149.
 postulakirkja 190, 313, 350. —
 postulalífneski 580. — post-
 ulamessur 94, 97, 349. —
 postulasögur, sjá kirkja. —
 postulleg fjárhirðsla 59.
 pottausa, sjá búsgagn.
 pottr, sjá búsgagn.
 predicatores 168, 170.
 prédikan 95, 97.
 prelátar 16, 19, 52, 53, 63,
 123, 158^a, 159, 169, 170,
 182, 256, 411, 574^a, 732,
 750.
 presbyter 102, 103, 170, 661,
 737. — presbyteralis curia
 79.
 Prestbakki, sjá Bakki.
 Presthólar í Gnúpasveit (sbr.
 Hólar) 136, 279, 359, 410,
 533.
 Presthvammr í Aðaldal 110—
 111, 286, 392, 397.
 prest, prestar, prestmenn 7,
 13, 27, 29, 30, 49^a, 63, 65,
 67, 75, 79, 85, 95, 97, 100,
 101^a, 125, 167, 175, 182,
 208, 250, 252, 255, 256,
 257, 258^a, 265^a, 274^a, 278,
 282^a, 285, 292, 293^a, 298,
 302, 311^a, 316, 321, 322,
 324, 326, 328, 330^a, 331^a,
 333, 334, 337^a, 339^a, 342,
 348^a, 349^a, 359 (opt), 360
 (opt), 361 (opt), 376, 390,
 402, 411, 412^a, 424^a, 426^a,
 430, 437, 438^a, 439^a, 440^a,
 464, 465, 466, 479, 480,
 481, 491, 492, 493^a, 494,
 508, 509, 514^a, 527^a, 531,
 547, 562, 571, 574^a, 579,
 588, 590^a, 594, 598, 601,
 603, 609, 631, 633, 634,
 644, 645, 671^a, 672, 673,
 676, 677, 678^a, 679^a, 680^a,

- 689, 708, 709^a, 713, 714^a, 715^a, 718, 725^a, 726^a, 727, 732^a, 734, 739, 740^a, 741, 742, 750, 753^a, 754^a, 755, 759, 760, 766, 767, 772, 776, 782, 792, 793. — sjá heimaprest, heimilisprest, ómagaprest, söngprest, þingaprest. — prestsdráparar 66. — prestaeyðir 78—79. — prestastefna 75^a, 77^a, 167, 364, 365^a, 366^a, 367^a, 424, 432, 458, 464, 466, 545, 574, 620, 635, 671, 673, 708, 711, 755. — prestatal 359. — prestlegt embætti, starf 47, 48^a, 49^a, 67, 215. — prestlegr heiðir 726. — prestskaup, sjá kaup. — prestskyld 251, 252, 254, 256, 259, 261, 265^a, 266, 268, 272, 273, 274, 275, 276, 279, 284, 290, 293, 294, 297, 299, 300, 302, 307, 312, 318, 320, 321, 324, 326, 327, 331, 333^a, 334, 340, 341, 343, 344, 359. — preststiund 410, 630, 784, 797. — prestsvígsla 459^a, 773. — prestsvígslubréf 660—664. Prestskelda á Landi 795. prevelegia, sjá privilegia. princeps 52, 203^a, 498, 695. prior 293, 365^a, 523, 525, 669^a, 755^a, 787^a. — priorissa 227, 228. privilegia 58^a, 63, 159, 169^a, 208, 498^a, 579, 673, 735. Prjanslækr, sjá Brjanslækr. procurator 498. próf 205, 238, 437, 456, 522, 611, 656, 678, 692, 713, 738, 739^a, 740, 809. — prófaleiðslur 677, 739, 753^a. prófastr 29^a, 65, 80, 112, 113^a, 114, 115^a, 125, 126, 155, 165, 198, 199, 200, 205, 207, 208, 691, 692, 784, 785^a. — prófastsþing 113. prófenta 140, 141, 153, 156, 194^a, 228, 246, 417, 434, 437^a, 438, 440, 458, 459, 471, 511, 603^a, 643, 648, 653, 660, 732, 733^a, 750^a, 789^a. — prófentubréf 140, 152—153, 193—194, 417, 434—435, 437, 511, 642—643, 749—751, 789—790. — prófentugerningr 246. — prófentugjöf 602, 623. — prófentuhús 733. — prófentukaup 417. — prófentukona, prófentuföst kona 437, 643, 732. — prófentumaðr 140, 221, 417, 434, 435, 733^a. — prófentusamningr 458—460, 749—751. — prófentuseti 140. profestum 662. propiciatorium 720, 722. Prothasius et Iacinctus martyres 580. Prússar, Prússland 10—11, 23—24. præfectus 497. psalmi evangelici 414. psaltari 3, sjá kirkja. puer natus (messuupphaf) 346. pundari 35, 316. Sbr. búsgagn. purificacio sanctæ Mariæ, sjá María mæ. Purkufell í Vopnafirði 128.

Quadragesima 313, 351.
quittancia, sjá kvittan.
qvgillde, sjá kúgildi.

Rá og reiði 211.

ráðaneyti 134.

ráðasök 771.

ráðherrar 24.

ráðsmaðr 93^a, 146, 147, 194,
227, 397, 426, 435, 436, 458,
470, 479, 482, 513, 525, 551,
574, 612, 652, 679, 682,
684, 700—701, 721, 738,
750^a, 776, 778. — ráðsmanns-
starf 397.

rafabelti 813, 814. Sbr. kost.

Rafn, sjá Hrafn.

Rafnskarðsá (Rófuskarðsá, eða
Rofskarðsá), sjá Hrafnskarðsá.

Ragna Árnadóttir, Höskulds-
sonar, síðari kona Þorvarðs
Steinmóðarsonar (1471) 626^a.

Ragna Auðunardóttir hyrnu,
Salomonssonar, kona Ver-
mundar Kolbeinssonar á
Hvanneyri (1461—1463) 236
—237, 278.

Ragna Hrafnadóttir lögmanns
Guðmundarsonar úr Skriðu,
kona Brands Haldórssonar á
Barði (enn á lífi 1464) 423,
819.

Ragna Ingimundardóttir, Ópyrm-
issonar úr Dali, systir Guð-
riðar, kona Jóns moks (c.
1400) 476—477, 650—651,
783.

Ragneiðr, Ragneyðr, sjá Ragn-
heiðr.

Ragnheiðr Eiríksdóttir frá
Skarði, Krákssonar hins

gamla, kona: 1. Þorsteins
Helgasonar á Reyni í Mýr-
dal, 2. Magnúsar Jónssonar
á Krossi, 3. Eyjólfss lögmanns
Einarssonar¹⁾ (1471—1472)
637—639, 646, 688.

Ragnheiðr Þorvarðsdóttir, kona
Guðmundar Björgólfssonar
(1443—1453) 54, 106^a.

Ragnhildr kona í Húnavatns-
þingi (c. 1330—1340) 1.

Ragnhildr Einarisdóttir, Orms-
sonar (1470) 570.

Ragnhildr Þorvarðsdóttir, Lofts-
sonar, kona Hákalla-Bjarna
(1463—1465) 378—379^a, 446.

Ragwallr, sjá Rögnvaldr.

Ramfhóll, sjá Hrafnhóll.

Ramfstaðir, sjá Hrafnstaðir.

rán, ránskapr 20, 21, 64^a, 75,
77, 132, 133, 183, 202, 325,
485, 488^a, 490, 639, 678,
726^a, 740, 766, 812, 813. —
ránskapr Englendinga 11. —
ránskapítuli (í lögþók) 489. —
ránsmenn 20, 21, 133, 489,
640.

Randestaðir (Randvéstaðir) í
Breiðdal 630.

Rangá í Kinn 372.

Rangá í Rangárþingi 792. —
Rangárvellir 101, 102, 425,
790, 797, 798. — Rangár-
þing 636, 637, 642, 655, 656,
802, 803, 804, 805, 806.

Rani, sjá Hrani.

rannsak 708, 709.

Rannveig Björnsdóttir, kona

¹⁾ Sbr. Safn I, 115—116; Sýslu-
m.æfir I, 168, 306—308.

- Snorra Bjarnasonar (1474) regestum 761^a.
744. regiment 112^a, 114^a.
Rauðagnúpr á Sléttu 281, 303. regina 52.
Rauðagróf við Miðfjarðará 335, regnum 51, 52^a, 53, 118^a, 123,
336. 142, 148^a, 150, 168^a, 169^a,
Rauðalækr í Hörgárdal 108. — 170^a, 171^a, 202, 203^a, 498,
Rauðalækjarnes 108. 695^a.
Rauðamelr í Hnappadalssýslu 666. registr, registrum, registrumbók
88, 125, 249, 261, 352, 420,
634.
Rauðamýr í Nauteyrarhreppi í reid (áreið, yfirreið) 75, 99,
Ísafjarðarsýslu 161, 163. 135, 188, 255, 352, 355, 452,
Rauðasandr á Barðaströnd 4— 462, 492, 507, 516, 563, 641,
5, 226, 449—450, 490, 500, 659.
552, 580—581, 712.
Rauðaskriða í Blönduhlíð 323. reiða, reiðsla (= skil, greiðsla)
202^a, 304, 402, 469. — skip-
reiða 305.
Rauðaskriða á Skaga 334(?), reiða (= hinna þjónusta) 190^a.
345, 350. reiðarar (skips) 9.
Rauðatindsgil í Breiðdal 155. reiðgötur 111, 323.
Rauði-, sjá Rauða-. reiði (sbr. rá og reiði) 211, 212,
494, 580.
Rauðkollr, sjá Jón Jónsson reišskapr (bókar) 346.
rauðkollr. reišskapr (reiðtygi) 8, 65, 191,
570. — beizl 570. — söðlar
65, 570.
Rauðskinna (máldagabók Ólafs raifarsla (yfir á, heiði) 632, 730.
biskups Rögnvaldssonar AM. Reišslugil 323.
274. 4to) 247, 249. reišusveinar 190.
Raufarberg (nú Rauðaberg) í reikningr, reikningskapr 202,
Fljótshverfi 646. 250, 251^a, 252^a, 253, 254
(opt), 255 (opt), 256^a, 257^a,
Raufarfell hið eystra undir 259^a, 260^a, 261^a, 262^a, 264,
Eyjafjöllum 752. 268, 269, 270^a, 271, 272^a,
273^a, 274, 275^a, 276 (opt),
Raufarhöfn á Sléttu 276, 281, 277, 278^a, 279^a, 280, 283,
304^a, 305. 284^a, 285^a, 292^a, 293^a, 294,
295 (opt), 296^a, 297^a, 298,
Raugnvaldr, sjá Rögnvaldr. 299^a, 300^a, 301^a, 302 (opt),
Raumsdalr í Noregi 560. 308 (opt), 310^a, 311^a, 312^a,
raun, Raun, sjá hraun, Hraun. 314, 315^a, 316^a, 317 (opt),
rautt letr 728.
Ravgnvaldr, sjá Rögnvaldr.
rebelles 53.
Record office of England 32.
reflar 5. Sbr. húsbúnaðr, sjá
kirkja.
refsingar 21^a, 113, 115.
Refsteinsstaðir í Víðidal 746.

- 318, 319, 320⁵, 321, 324²,
 326², 327, 328⁶, 330⁵, 331,
 332⁵, 333, 334, 337⁴, 339²,
 340⁴, 341, 342, 344⁵, 345⁵,
 346⁴, 349², 352⁵, 355, 397,
 402, 403, 405, 408, 420,
 429, 449, 462, 483, 503,
 504², 512, 515, 526, 547²,
 556, 583, 595², 596, 599,
 607, 625, 626⁵, 635, 654,
 657², 671², 721, 770², 778,
 791².
- reingi 264. Sbr. kostr.
 reip, sjá búsgagn.
 Reistará syðri á Galmaströnd
 233—234, 822.
 reitr 770.
 reka, sjá búsgagn.
 Rekavík á Hornströndum 161,
 163, 502.
 reki (rekar, rekamark, rekatak-
 mark) 54², 61², 82, 85², 86,
 117, 128², 129, 137, 162,
 210, 211, 223², 224, 229,
 253², 261, 262², 263², 264²,
 265, 267², 270, 271, 275,
 276 (opt), 277⁴, 278⁴, 279²,
 280 (opt), 281 (opt), 283 (opt),
 284, 298, 304⁵, 305 (opt),
 306 (opt), 307, 317, 322⁵,
 325, 327², 334², 335, 339⁶,
 341², 342, 343, 345, 349,
 351, 364, 381, 390, 395²,
 409, 420, 463, 475, 505,
 511, 539², 540², 541², 544,
 549, 550, 577, 586, 591,
 594², 599, 604, 618,
 630⁴, 632², 634⁴, 643, 659²,
 674, 697—698, 717, 733,
 769, 780⁴, 798. — heimareki
 263. — smáreki 278. —
- rekabréf 576—577. — reka-
 kaup 306. — rekaland 280.
 — rekasala 54. — rekaskrá
 248², 249. — rekataka 390.
 — rekavetr hinn mikli (eptir
 1402) 769. — rekhvalr 264.
 Sbr. renningar, strandrak,
 viðreki, vogrek.
 rekjárn 268. Sbr. búsgagn.
 rekkvoðir, sjá sængrklæði.
 rekstr 258, 313, 318, 347, 349,
 351, 670, 707², 792.
 Reliquiæ: festum reliquiarum
 221, 396, 467, 534, 802.
 Remigius hinn helgi: festum
 Remigii 493.
 R Emmert Vlenot (1442) 15.
 renningar 339, 381, 549, 550,
 586, 643.
 Rennisey á Rogalandi 3, 476—
 477, 783.
 renta 7, 112, 114, 138, 202,
 213, 385, 579, 651.
 repressaliæ 498².
 responsar 414, 415. — respons-
 oria 418.
 rétt 358.
 réttarbætr 15—18, 18—19, 19
 —20, 20—21, 62—69, 111—
 116, 131, 132—134, 158—
 159, 184, 381—386, 530.
 réttarfar 490, 514, 640.
 réttari 640.
 réttfangnir menn 656².
 réttfeingnir peningar 477.
 réttindi 64.
 réttir (matr) 194.
 réttir 7, 15, 17², 18, 20, 21,
 27, 57², 58², 64², 65², 67,
 68, 75², 77², 112, 113, 114²,
 115², 116, 125, 130, 138,

- 158, 183^s, 199, 214, 217^t, 219, 244, 383, 384, 386, 437, 484, 485^s, 509^s, 542, 555, 563, 579, 585, 639, 641, 651, 672, 704, 712, 725, 747, 753, 777, 785. — tvöfaldr réttir 8, 514.
- réttsýni, réttsýn, réttsýnis 4^s, 93, 111, 119, 120, 127, 129, 290, 306, 323, 335, 347^s, 348^s, 349, 372^s, 457^s, 463, 481, 521, 618, 694^s.
- réttugheit 151, 152, 382, 384^s, 385.
- rex (abr. konungr) 52, 118, 147, 148, 149, 150, 171, 203, 453^s, 497, 498^s, 695^s, 736. — regia maiestas 376. — regium vectigal 497. — regius consensus 169.
- Reyðalækr á Viðidalstungafrétt 348.
- Reyðará á Tjörnesi 274.
- Reyðarfjörðr í Austfjörðum 154, 531.
- Reyðarvatn á Rangárvöllum 790, 792, 797, 798.
- reyfaraskapr, reyfarij 64, 116. Sbr. rán.
- reykelsisker 128.
- Reykhólar, sjá Reykjahólar.
- Reykholt neðra í Biskupstungum 144.
- Reykholt í Reykholtsdal, sjá Reykjaholt.
- Reykir, sjá Kópareykir, Norðreykir.
- Reykir í Fljótum 38, 355.
- Reykir í Fnjóskadal 303, 533.
- Reykir í Hjaltadal 37, 43.
- Reykir í Hnútafirði 116—117.
- Reykir í Miðfirði IV, 669; V, 28, 29, 92, 519—520.
- Reykir í Mosfellssveit 385.
- Reykir í Ólafsfirði 119, 120.
- Reykir í Reykholtsdal (líklega Sturlureykir) 400.
- Reykir á Reykjaströnd við Skagafljörð 104, 193, 322, 323.
- Reykir í Tungusveit 25, 329, 361.
- Reykjadalur 596, 597. Sbr. Haukadalur.
- Reykjadalur í Suðrþingeyjarþingi 34, 110, 111, 119, 166, 392, 415, 416, 422, 427, 446, 449, 463, 505, 510, 635, 662, 663, 664, 665, 671, 686—688, 823.
- Reykjaeyri í Miðfirði 335.
- Reykjahlið við Mývatn 141, 155, 156, 201, 533. — Reykjahlíðarþing 533.
- Reykjahólar (Reykhólar) í Reykhólasveit 50, 51, 216, 370, 372, 443, 501, 502, 517, 518, 534, 575^s, 601, 698, 712, 713, 810, 819. — Reykhólaeignir 575.
- Reykjaholt (Reykholt) í Borgarfirði (í Reykholtsdal) 399—400, 532—533, 818—819. — Reykholtsdalur 400.
- Reykjahverfi í Suðrþingeyjarþingi 283, 396. — Reykhverfingar 283.
- Reykjanes í Barðastrandarsýslu 216, 372, 501, 502, 518, 534, 591, 601, 713, 784, 785.
- Reykjareitir við Mælifellsá í Skagafirði 481.

- Reykjarfjörðr í Arnarfirði 82, 130—131.
- Reykjarfjörðr í Grunnavíkrhreppi í Ísafjarðarsýslu 502.
- Reykjarfjörðr í Strandasýslu 216, 219, 636.
- Reykjarfjörðr í Vatnsfjarðarþingum. 162, 163, 164, 624, 748.
- Reykjarhöll í Fljótum 39, 44, 355, 681—682, 723, 724, 729, 738, 739, 740, 741, 745.
- Reykjaskarð í Skagafirði 681.
- Reykjaströnd við Skagafjörð 651, 652.
- Reykjatangi í Miðfirði 334.
- Reykjavellir (-völlr) í Biskupstungum 143, 144. — Reykjavallargarðr 144.
- Reykjavík (Vík) á Seltjarnarnesi 519, 706.
- Reykjavík í Steingrímsfirði 502.
- Reymundur: Summula Reymundi 288.
- Reynihólar (-höll) í Miðfirði 335, 336², 338.
- Reyninessklaustr, sjá Reynistaðr.
- Reyninessstaðr, sjá Reynistaðr.
- Reynisnes í Skagafirði 191, 192, 193², 194, 226, 227, 228, 229, 397, 787, 790, 816. Sbr. Reynistaðr.
- Reynisnes austanmegin Eyjafjarðarmýnnis 264.
- Reynistaðarklaustr, sjá Reynistaðr.
- Reynistaðr í Skagafirði (Staðr í Reynisnesi, Reyninessklaustr, Reynisnesstaðr, Reynistaðarklaustr) 54, 105, 191—192 (opt), 193²—194, 213, 226—229, 361, 396—397, 706, 788—790, 814, 815.
- Reynistungur í Austur-Skaptafellssýslu 110.
- Reynivellir í Kjós 487, 779, 800.
- Reynolt Nederhoff kaupmaðr (1434) 9.
- riddari 16, 63, 71, 151, 152, 560. — sem nafnbót íslenskra manna 63², 189, 393. — riddarabréf 69—70, 151—152.
- Rif (Rífsreki) á Sléttu 281, 304², 305.
- Rif á Snæfellsnesi 497.
- ríki 18, 19, 20, 24, 56, 58, 62², 115, 127, 132, 134, 151, 152, 158, 695. — Noregssríki 16², 17, 18, 20, 112², 114⁴, 116, 127, 133⁴, 151, 152, 159, 186, 201, 564. — ríkisráð 24⁴, 56, 63, 67, 95, 96, 112², 114², 116, 117, 127, 133, 158. — ríkisstjórn 63.
- ríkismenn 64, 65, 182, 760.
- ríkisprestar 65.
- Ríkilstaðir í Eyjafirði 303.
- riklingr 813, 814.
- Rín (fljótið, Renum) 16, 19, 20.
- Ringvær, sjá Hringver.
- Ríp í Hegranesi 36, 42, 360.
- ript (lagarípt) 216, 316.
- ripting, sjá lagarípting (lög).
- Rjóðrá við Ísafjörð 462.
- Rjúkandi, foss í Miðfjarðará 333.
- Robbert Schorbryngk riddari (1437) 11.
- róðr 211.

- Róðugrund í Skagafirði 525.
 Rófa í Miðfirði 353.
 Rofhóll (nú Róðuhóll) í Sléttahlíð 39, 44.
 Rofvskarðsá, sjá Hrafnskarðsá.
 Rogaland (Rygjafylki) í Noregi 3, 60, 476, 783, 802.
 rógr 122.
 Róma, Rómaborg, rómverskr 51, 53, 57, 58, 59, 118, 123, 142, 168, 170, 249, 590, 735, 737. — Romana ecclesia 52, 118, 123. — Rómaskattr 45, 59, 590. — Rómreið 58.
 roof (= ráni) 133².
 Roscild, sjá Hróarskelda.
 Roskilda, sjá Hróarskelda.
 Rosmhvalanes (Rosmalanes, Rosthvalanes) í Kjalarnessþingi 477—478, 693, 707—708.
 rostungr 278. Sbr. selr.
 rót (viðar) 278, 304.
 rúmhelgir dagar 269, 342, 349.
 Runi, sjá Hrúni.
 Runolbur, sjá Runólfr.
 Runólfr Árnason (Runólfssonar frá Laugalandi) bróðir Skúla (1468) 514, 522².
 Runólfr Guttormsson í Húnavatnsþingi (1452) 89—90.
 Runólfr Höskuldsson (Runólfs-sonar frá Laugalandi) bóndi á Bægisá ytri í Öxnadal og stíðar á Bakka (1453—1472 eða leingr), prófentumaðr á Hólum (1471) 107—108 (opt), 295, 584—535, 600—601, 602—603, 620, 644—645, 652—653.
 Runólfr Marteinsson (Runólfs-sonar frá Laugalandi) bróðir Hákalla-Bjarna (1465) 452.
 Runólfr Sturluson (Geirssonar frá Seylu,¹) Þorsteinssonar úr Auðbrekku), bóndi á Laugalandi í Hörgárdal (1390—1420; d. 1444) IV, 659—660; V, 290, 292, 817.
 Runólfr Þórarinnsson í Skagafirði (1475) 775—777.
 Runólfr Þorleifsson, er gefr til Hvanneyrarkirkju í Andakfl (c. 1470) 588.
 Runólfr Þorsteinsson nyrðra (1471—1474) 605, 762, 764.
 Runólfsdóttir: Haldóra.
 Runólfsson: Gizur, Grímr, Hallr, Höskuldr, Jón, Magnús, Martein.
 rusk (ryskingar) 427², 771.
 Rusti, sjá Rusticus Sigmundarson.
 rusticus 19.
 Rusticus Sigmundarson (Rusti) í Miklagarði í Eyjafirði (1443—1463) 313, 351, 379.
 Rygjafylki, sjá Rogaland.
 rykti 13², 14.
 Ryn, sjá Rín.
 ræningjar 17. — ræningjaskip 499.
 Rögnvaldr Ásgrímsson (bróðir Benedikts) prestur í Hólfða í Hólfðahverfi (1458—1478 eða leingr) 167, 228, 264, 364, 418, 436, 454, 505, 539, 644.
 Rögnvaldr Oddsson í Eyjafirði (1461—1471) 362, 610, 611.

¹) Sbr. DI. II, bls. 451.

Rögnvaldsson: Ólafr.

Rök-, sjá Reyk-.

Rökir, sjá Reykir.

Rönestaðr, sjá Reynistaðr.
röveri 113.

Sabbatum 20, 70, 693, 708.

sacerdos 19, 79^a, 375. — sacer-
dotalis curia 79.

sacramentum 726, 731, 732,
734, 735, 771.

safn (fjallgöngur) 792.

saga, sögur 3, 760. — Bevus-
saga 3. — Mariusaga 47.
Sjá kirkja.

sakargipt, sakeyrir, sakferli, sjá
sök.

Sakka í Svarfaðardal 261, 356.

saklausir menn 485.

sal, söl 131, 370, 388, 430,
469, 658. — salastefnur 639.

sál, sálar 74, 94, 95, 97^a, 183,
189^a, 191, 341, 371, 412, 500,
503, 518, 569^a, 571, 588^a,
728. — sálugjafir 277, 571.

— sáluháski 734, 754. —
sáluhjálp 470, 646, 731. —
sálumessa 101^a, 341, 342,
348, 504, 571. — sálutíðir
348, 735.

Salamon, sjá Salomon.

Salbjörg Gunnarsdóttir, kona
Ólafs bónda Grimssonar (1473)
707.

Salomon Brandsson (frá Kal-
manstungu, Hallssonar,¹⁾ bróð-
ir Svarthöfða, faðir Auðunar
hyrnu, 1398) III, 626.

¹⁾ Svo mun réttara fært til settar
en í registri III. bindis.

Salomon Einarsson lögréttumaðr
í Galtarholti á Mýrum (1473
og síðar) 709—710.

Salomon Jónsson prestur á Hálsi
í Hamarsfirði og síðar á
Mosfelli í Grímsnesi (d. 1660)
143.

Salomon Magnússon, Auðunar-
sonar hyrnu frá Hvanneyri,
prestur syðra (1461—1462) og
síðar í Árnesi í Trékyllisvík
III, 435; V, 238, 368, 370.

salt 38, 39, 41. — saltbrenna
305, 756.

Saltnes í Kolbeinsstaðahrepp
810. — Saltnesáll 810.

Saltnes í Norðrþingeyjarsýslu
278. — Saltnesgarðr, sjá
Grjótgarðr á Saltnesi.

Saltstæðingar 630 (= Galtstæð-
ingar).

Saltvík í Hrutafirði 339.

Saltvík á Tjörnesi 39.

sami (samningr) 393, 518, 652.

Samkomugerði í Eyjafirði 212.

Sámr Simonarson, Þorgríms-
sonar, prestur á Eyri í Álpta-
firði (d. fyrir 1211) 823.

Sámsstaðir í Hvítársíðu 404.

Samtýni í Kræklingahlíð 610 —
612.

samvista 585.

samþykktarbréf 89, 192, 227,
228, 229, 796—797.

Sandar í Dýrafirði 226, 449,
450, 451, 818.

Sandar í Miðfirði 353.

Sandaskógr Bæjarkirkju í Borg-
arfirði 401.

Sandbrokka í Hjaltastaðarþinghá
630.

- Sandeyjar á Breiðafirði 598.
 Sandeyr á Snæfjallaströnd 163, 586—587.
 Sandfell á Jökulsdal 127.
 Sandfell hvorttveggja í Skriðdal 630.
 Sandfell á Vatnsnesi 674.
 Sandfell á Viðidalstunguafreitt 347.
 Sandfelloshagi í Öxarfirði 541—542.
 Sandgil í Miðfirði 335.
 Sandhaugar í Bárðardal 298.
 Sandhólar í Eyjafirði 310.
 Sandhólar á Tjörnesi 39, 306.
 Sandholt, sjá Sauðholt.
 Sandhreppr, sjá Sandshreppr.
 Sandkrókr á Langanesi 277.
 Sandlækr í Gnúpverjahreppi 470.
 Sandnes, sjá Sauðnes.
 sandr, sandar 129, 236, 275, 279, 280², 298, 306, 347², 457, 511, 630, 632, 634. — sandgil 120. — sandhrygg 516. — sandmelr 335, 336.
 Saur (= Sigríðarstaðasaur í Vestrhópi) 85², 342.
 Saur í Aðaldal 457, 462—463.
 Sandshorn í Fjörðum 265.
 Sandshreppr á Rauðasandi 8, 217.
 Sandupsir (sandupsir?) á Jökulsdal 128.
 Sandvík í Austfjörðum 632.
 Sandvík í Bárðardal 454.
 Sandvík í Grimsey 304.
 sannindavitni 365.
 sannleiksmeðkenning 794.
 sár (vulnus) 68, 135, 188², 507, 509, 638, 641. — sárabætr 514.
 sátu (heys) 265.
 satrapæ 170.
 sátt, sætt 77, 555, 644, 771. — sáttabréf 629. — sáttargerð 158², 159. — sáttargerðarbréf 158, 628. — sáttmál, sáttmáli 159, 525, 711.
 Sauða í Skagafirði 322.
 Sauðadal í Húnavatnsþingi 338.
 Sauðadalr í Vaðlaþingi 119.
 Sauðadalsá í Ólafsfirði 119.
 Sauðadalsá á Vatnsnesi 349.
 Sauðafell í Dölum 242, 373, 753, 796.
 Sauðanes á Langanesi 277, 284, 359, 390, 421, 505, 576, 577, 764. — Sauðanes hið syðra 279.
 Sauðanes í Súgandafirði 207.
 Sauðanes á Upsaströnd 37.
 Sauðará í Skagafirði 54.
 Saudasókn á Rogalandi 477.
 Sauðaspillir í Súgandafirði 643.
 Sauðhagi á Völlum eystra 629.
 Sauðholt í Viðidal 347. Sbr. Sandholt.
 Sauðhúslækr í Norðrárdal í Mýrasýslu 338.
 Sauðlauksdalr (Sauðlogsdalr) í Patreksfirði 163.
 Sauðnes í Steingrímsfirði 502.
 sauðpeningr, sauðfé, fé, fénaðr 81, 275, 283, 291, 304, 341, 405, 488, 594. — ásauðr, ær 1, 28, 35², 39, 41², 44, 83, 100, 161², 211, 250, 251, 252, 256, 258, 261, 262, 266, 268², 269², 270, 272,

- 273, 274, 275, 283, 284, 284, lambarekstr 283, 433 434. —
 294, 295, 311, 312, 313, lambatollr 231, 433. — lamb-
 316, 319, 322², 324, 325, hagi 591. — sauðir (á öllum
 326³, 328², 330, 331, 333, aldri) 80, 207, 257, 269²,
 334, 337, 339, 340, 341, 280, 312, 322, 358, 399²,
 342, 344², 345, 348², 351, 485, 547, 557, 588, 589,
 370, 399⁴, 401, 404, 406, 680², 632², 700², 701, 758,
 408, 450, 468, 503, 512², 773, 784. — sauðahöfn 351. —
 547, 550, 556, 557², 558³, eyrir á fimtán sauði 358. —
 586, 589³, 591, 592², 596², sauðarekstr 267. — sauða-
 597, 599, 680², 682, 676, maðr, smali 283, 358. —
 700, 701, 702, 718, 751, vanhöld (fjár) 269. — sauðar-
 758, 761, 773³, 791, 799, bógar, sauðarkrof, sauðaslátr,
 800. — fjármark 81. — fjár- sjá kost. — sauðskinn, sjá
 rekstrar 341, 347. — forustu skinn. — skjól (fjár) 233.
 sauðr 404. — geldfé, geld- Sbr. skurðr, stekkr.
 fénaðr 37, 44, 207, 223, 234, saunnudagr, sjá sunnudagr.
 250, 253, 259, 261, 262, Saurar í Dýrafirði 502.
 264, 270, 273, 274, 275, Saurar í Hraunhrepp á Mýrum
 278, 283, 284, 294, 295, 599.
 299, 311, 318², 319, 324, Saurar í Hvammssveit 100.
 326, 333, 334, 337, 339, saurblað 378, 761.
 340, 341, 342, 344², 362, Saurbrú hin syðri og ytri í
 399, 406, 408, 434, 446, Eyjafirði 310².
 450, 474, 491², 521, 542, Saurbæjarfjara 101, 163, 338,
 556, 599, 625, 630, 718², 500, 591.
 720, 722, 763, 792. — Saurbær í Eyjafirði 285, 310—
 geldfjárrekstr 251, 262, 694. 311, 313, 351, 360, 514, 611,
 — geldingar 31², 269², 291, 613, 636.
 410, 557², 685, 702². — Sbr. Saurbær í Fljótum 255.
 sauðir. — geldir sauðir (sbr. Saurbær í Hjaltadal 37, 43.
 geldfé) 161, 164, 263, 269, Saurbær á Rauðasandi 4—5,
 345, 750. — geld kúgildi 761. 490, 552, 580—581, 712.
 — geld ær 557. — geml- Saurbær í Vatnsdal 332.
 ingar 269. — hrútar 269. — Saurbær á Vatnsnesi 354.
 lömb, lambfé 43, 44, 269, Saurbær(inn), Saurbæjarsveit í
 347, 395, 433, 434², 471, Dalasýslu 101, 177, 173, 336,
 488, 557, 594, 718. — lamba- 338, 386, 387, 444, 492, 493,
 eldi, lambseldi 125³, 126⁶, 500, 591, 747, 748.
 225, 261, 273², 277, 279, Saurlækr í Aðaldal 283.
 298, 341, 420, 690², 784. — Saurstapi í Miðfirði 335, 336.

- Saurteigr í Vatnsdal 332.
 Savlli, sjá Sörli.
 Saxagjá í Barðastrandarsýslu 5.
 Scalorensis, sjá Skálholt.
 Schalotensis, sjá Skálholt.
 schipkindere 127.
 scola 661.
 Scolastica virgo: festum (messu-
 dagr) Scolastice 129, 130,
 535, 657, 659.
 scoutum (á innsigli) 545.
 Sebastianus hinn helgi 46, 158,
 288. — Sebastianus saga 288.
 Sbr. Fabianus.
 Sedulius 288.
 Sefarhólar, sjá Sævarhólar.
 Segeberg, Seghebergh 374, 376.
 segl 558. — seglazia 9.
 sekkjagjöld 68, 70, 382, 383²,
 384², 385 (opt).
 sekreteri 799.
 sekt, sektalaust 113², 115², 126,
 132, 135², 184, 187, 218,
 243, 363, 434, 444, 452²,
 489, 530, 553, 563, 564,
 622, 641, 692², 704², 756,
 776, 782, 785², 809. —
 sektagjöld, sjá sekkjagjöld.
 sel, selferð, selför, selgerð, sel-
 land, selstaða 116, 127, 128,
 165², 166², 225, 266, 277,
 280², 303², 313², 322², 332,
 335, 336², 351, 365², 402,
 405, 409, 481², 493, 554,
 555, 630, 632, 669, 670,
 677², 678, 679, 681², 707²,
 770. — selhús 165, 166²,
 670.
 Selá á Árskógarströnd 261, 262,
 351.
 Selá á Skaga 38.
 Selárdalur í Arnarfirði 50, 51. —
 Seldsælaætt 821.
 Selárdalur í Vopnafirði 111.
 Seley fyrir Reyðarfirði 632.
 Selgarðr efri í Aðaldal 272.
 Selhvammr í Langadal 349.
 Seljadalur í Viðvíkrsveit 627.
 Seljadalsá í Skagafirði 323.
 Seljahlíð í Eyjafirði 297, 625—
 626.
 Seljaland í Ísafirði 162².
 Seljamannamessa 264², sjá
 Seljumannamessa.
 Seljamýri á Völlum austr 631.
 Seljumannamessa 259, 264²,
 326.
 Sellátr í Barðastrandarsýslu
 163².
 Sellón í Helgafellssveit 489.
 Selnes á Skaga 38.
 seljur 278, 304.
 selr 211, 368. — seladráp 211.
 — selareki 278. — selveiðar
 121, 280, 367², 463. — selver
 322. — selskinn, útselaskinn,
 sjá skinn.
 selskapr 485, 734.
 Selsker í Barðastrandarsýslu
 592.
 Selströnd í Steingrímsfirði 216,
 599.
 Seltjarnarnes í Kjalarnessþingi
 795.
 Selvík á Skaga 345, 350.
 Selvogar við Dýrafjörð 502.
 Selvogr í Árnessþingi 790.
 Semiugr Jónsson í Suðrþing-
 eyjarþingi (f. fyrir 1405; eon
 á lífi 1475) 780.
 Semingr Magnússon (frá Mikla-
 garði í Eyjafirði), djákni á

- Hólum (1431—1432), prestur nyrðra (1433), í Saurbæ í Eyjafirði (1438—1485 eða leingr), officialis nyrðra (1458—1462) 126, 167, 311 (opt), 313—314, 351, 366^a, 367, 379, 419, 464, 525, 58^a, 644, 670.
- Semingsdóttir: Sigríðr.
- Semingsson: Jón, Þorvarðr. sendibréf 80, 484—486. sendiför 202. sendimaðr 75.
- Senensis cardinalis 157.
- Senningarvík (Semingarvík) í Þingeyjarþingi 264, 265, 271, 306.
- September (mánuðr) 256. septem dormientes 289. septem fratres 710. septuagessima 256, 287.
- Sescelia, sjá Cecelia.
- sess og sæti 425, 747.
- Sesselia, sjá Cecelia.
- Setahraun í Hnappadalssýslu 599.
- Setberg í Eyrarsveit 569.
- Setbergsklettr 307.
- séttareidr 368, 465, 508, 703, 704^a, 741.
- Séttungahlíð í Seyðisfirði vestra 558.
- sex aura tollr 587.
- sexæringr, sjá skip.
- Seyðisfjörðr í Ísafjarðarsýslu 222, 223, 557—558.
- seyla (landamerki) 591.
- Seyla í Skagafirði 179, 180, 776, 809, 817.
- seyra (landamerki) 303.
- Si bona (messuupphaf) 413.
- Siða á Skagaströnd 685.
- Siða(n) í Skaptafellsþingi 646, 697.
- Siða í Vestrhópi 85, 341.
- siðir góðir 63.
- siðklæddr maðr (á signeti) 128, 545.
- Siðumúli í Hvitársíðu 674—675, 768.
- siðvani (-vandi, -venja) 112, 114. — gamall siðvani 383, 384^a, 385.
- sielivtre, sjá seljutré (seljur). sífskapr 64.
- Sigfús Pétursson, Þórðarsonar (frá Haga), á Skjallandafossi á Barðaströnd (1454—1474) 442^a, 768^a.
- Sigfússon: Hallvarðr, Magnús.
- Sighvatr bróðir Þorbjarnar (1449) 41.
- Sighvatr Eyjólfsson í Önundarfirði, fylgdarmaðr Narfa prests í Holti (1462—1468) 376, 531.
- Sighvatr Guðmundarson á Snæfellsnesi (1469) 555.
- Sighvatr Haldórsson í Skaptafellsþingi (1460—1467) 208, 510.
- Sighvatr Þorsteinsson í Andakli (fyrir 1463) 378.
- Sighvatsson: Ásbjörn, Bárðr, Guðmundr, Hallr, Oddr, Þórðr.
- sigillum, sjá innsigli.
- sigling 133. — sigling af landi burt 625. — siglingismen 133.
- Siglufjörðr í Vaðlaþingi 718, 719, 763.

- Siglunes við Siglufjörð 38, 264, 360, 719, 763. — Siglunessþing 763.
- Siglavík á Hornströndum 163.
- Sigmundarson: Ásgautr, Ásgrímr, Einar, Eiríkr, Jón, Óblauðr, Rusticus, Þórðr.
- Sigmundur Árnason vestra (í Vatnsfirði, 1461—1470) 230, 231, 232, 583.
- Sigmundur Brandsson, lögmanns Jónssonar 827.
- Sigmundur Einarsson (bróðir Bessa) á Silfrastöðum (1453—1462) 104—105, 146, 147, 296.
- Sigmundur Eyjólfsson (mókolls, Magnússonar?) á Barðaströnd (1472—1473) 667.
- Sigmundur Eysteinnsson prestur (í Þykkvabæ í Veri, 1448—1473) 697.
- Sigmundur Haldórsson (Sigmundarsonar) á Meðalfellsströnd, lögréttumaðr (1470—1474 og síðar) 582, 757.
- Sigmundur Marteinsson á Skarðsströnd (1369—1401) III, 255, 665.
- Sigmundur Pálsson í Húnavatnsþingi (1473) 708 (3. nmgr.). Sjá Sigurðr Pálsson.
- Sigmundur prestur á Valþjófsstöðum (c. 1340) 634.
- Sigmundur Steinþórsson, Jónssonar, prestur nyrðra (1449 og síðar), á Miklabæ í Blönduhlíð (1455—1474) 167, 324², 325², 423, 436, 513, 676, 708, 754—755, 766, 771², 778—779, 812, 813², 826—827.
- Sígný á Höllustöðum (c. 1450) 81.
- Sigríðarstaðir í Ljósavatnsskarði 303, 527—528.
- Sigríðarstaðir í Vestrhópi 84—86, 236, 341. — Sigríðarstaðaós, Sigríðarstaðavatnsós 85, 236. — Sigríðarstaðasandr 84—86, 235, 236. — Sigríðarstaðavatn 236.
- Sigríðr Árnadóttir á Stokkseyri, móðir Árna, Jóns og Sæmundar (1465—1471) 451, 455, 463, 619.
- Sigríðr Jónadóttir frá Ögri, Ásgeirssonar, kona Magnúsar Magnússonar á Draflastöðum (1467) 506⁴.
- Sigríðr Semingsdóttir prests, Magnússonar, kona Þorgeirs Böðvarssonar í Saurbæ (1471) 613.
- Sigríðr Steinólfsdóttir, móðir Jóns Pálssonar, á Barðaströnd (1402 og síðar) 769.
- Sigríðr Steinþórsdóttir, án efa systir Steinunar, kona Odds Péturssonar í Holti (1467) 493.
- Sigríðr Þórðardóttir frá Haga, kona Orms Bjarnarsonar (1472—1473) 667—668, 695—696, 712.
- Sigríðr Þorsteinsdóttir frá Hróðnýjarstöðum í Laxárdal, kona Ólafs tóna Geirmundarsonar (1462) 373.
- Sigríðr Þorsteinsdóttir frá Viðimýri, systir Páls, kona Helga hirðstjóra Styrssonar (c. 1420) 223, 224.

- Sigtún í Eyjafirði 303, 315.
- Sigurðardóttir: Steinunn, Þórunn.
- Sigurðarson: Ari, Árni, Berg, Bjarni, Björn, Brandr, Broddi, Brúmmaðr, Brynjólf, Filippus, Gísli, Guðleikr, Guðmundr, Hafðiði, Hallgrím, Hallr, Helgi, Högni, Höskuldur, Jón, Kolbeinn, Oddr, Sigurðr, Sveinn, Sverrir, Þórarinn, Þorbjörn, Þórðr, Þorgeir, Þorgils, Þorlákr, Þorsteinn.
- Sigurðarstaðir í Bárðardal 454.
- Sigurðarstaðir á Sléttu 280, 281.
- Sigurðr Auðunarson (Salomonssonar), heimamaðr og fylgdarmaðr Guðmundar Arasonar (c. 1427—1446; enn á lífi 1471) 601¹.
- Sigurðr (Syward) biskup í Stafangri (1454—1463) 118.
- Sigurðr Björnsson kanoki í Osló og prestur í Ternoni (1442) 18.
- Sigurðr Björnsson, Sæmundarsonar, „bóndi“ á Svalbarði á Svalbarðsströnd (1451—1473), síðan í Kálfanesi á Ströndum (1473—1483 eða leingr) 84, 800², 801², 896², 635, 670—672, 687, 700—701.
- Sigurðr Björnsson í Árneshöfði (1662) 394.
- Sigurðr bóndi á Viðimýri (1489—1492 eða leingr) 330 (= Sigurðr Erlendsson?).
- Sigurðr Brandsson (Sigurðarsonar) prestur í Dalasýslu (1463—1478) 386—387, 428, 582.
- Sigurðr Broddason nyrðra (1475) 807.
- Sigurðr Daðason, Arasonar, í Snóksdal og Bjarnarhöfn, lögréttumaðr (1473 og síðar) 698, 757, 768, 795—796.
- Sigurðr Einarsson vestra (1467) 504.
- Sigurðr Guðmundarson „bóndi“ á Silfrastöðum, mágr Magnúsar á Svalbarði (1350—1381), lögmaðr sunnan og austan (1358 og 1376—1377) og norðan og vestan (1380) II, 857; III, 105, 209, 349—350, 519—520, 634; IV, 13¹.)
- Sigurðr Eiríksson í Rangárbíngi (1475) 794.
- Sigurðr Erlingsson nyrðra (1457) 155.
- Sigurðr Hálfðanarson vestra (1459—1463) 179, 380.
- Sigurðr Hallsson í Rangárbíngi (1472) 655.
- Sigurðr Hallvarðsson í Múlaþíngi (1464) 394.
- Sigurðr Helgason í Húnavatnshöfði (1464—1471) 416, 417, 651.
- Sigurðr Helgason lögréttumaðr vestra (1469—1473) 546, 712.

¹) Nafn þetta er tekið hér upp eftir rannsóknnum Jósafats á II—IV. bindi, registrunum til leiðréttingar og eins lögmannaáli í Safni (II, 62).

- Sigurðr hvítkollr (vestra), förnautr Björns Jórslafara (1385—1394) III, 432, 441.¹⁾
- Sigurðr Jónsson, Ásgeirssonar, beigaldi, prestur í Hitardal (1463—1500) 406—408, 589(?), 599^a, 698.
- Sigurðr Jónsson á Barðaströnd (1473) 712.
- Sigurðr Jónsson (bróðir Brynjólfs í Oddgeirshólum, Egils og Þórðar) lögréttumaðr í Hraungerði (1459—1470), siðar á Mosfelli fyrir neðan Heiði (1470—1475 eðaleingr) 187, 388, 467, 583—584, 793.
- Sigurðr Jónsson í Skagafirði (1473) 706.
- Sigurðr Jónsson í Skaptafellspingi (1473) 697.
- Sigurðr Jónsson prestur vestra (í Vatnsfirði, 1455—1461) 131, 207, 230, 231.
- Sigurðr Jónsson prestur í Skagafirði (1422—1462), prófastr í Hegranesspingi (1430—1452) 54, 92—93, 155, 167, 366, 397, 423.
- Sigurðr Jónsson prestur nyrðra og kirkjuhaldari á Öxnhóli (1439), „bróðir“ og prior á Møðruvöllum (1440 og síðar), officialis nyrðra (1450) 27, 49, 87, 89, 90—91, 126, 128—130^a, 291, 293, 364—365, 525, 669—670, 755^a—756, 786—788.
- Sigurðr Jónsson prestur á Grenjadarstað (d. 1595) 636.
- Sigurðr Jónsson lögmadr í Einarsnesi (d. 1677) 406.
- Sigurðr Jónsson prestur í Holti í Önundarfirði (d. 1730) 491.
- Sigurðr kanoki í Ósló prestur á Hallvegum (1442) 18.
- Sigurðr Magnússon í Húnavatnsþingi (1473) 703.
- Sigurðr Ólafsson (ef til vill Sigurðarsonar lögmans Guðmundarsonar²⁾) í Skagafirði (1476) 812.
- Sigurðr Ormsson vestra (1565) 535, 537, 538.
- Sigurðr Pálsson í Húnavatnsþingi (1449—1450) 29.
- Sigurðr (Sigmundur) Pálsson í Húnavatnsþingi (1473) 703.
- Sigurðr Pálsson (Ormssonar) í Skagafirði (1434) IV, 538, 541.
- Sigurðr prestur í Borgarfirði (um 1470) 589. Sbr. Sigurðr Jónsson beigaldi.
- Sigurðr prestur á Mel í Miðfirði (fyrir 1499) 339.
- Sigurðr Sigurðsson syðra (1682) 795.

¹⁾ Sagufræðingar og ættfræðingar hafa lengi talið, að Sigurðr hvítkollr væri sami maðr og Sigurðr í Ögri, og svo er gert í registri III og IV. bindis. Af Flateyjarannál 1394 sést það ljóslega, að Sigurðr Þórðarson kolls (Sigurðr Kollsson) í Ögri er annar maðr en Sigurðr hvítkollr, sem óvist er, hvar búð hefir og hvers son var.

²⁾ Sbr. DL IV, Nr. 10, og 676.

- Sigurðr Sveinsson biskups, Pétssonar, og sonr Þórunar Sigurðardóttur, prestri í Hrepphólum (1474—1475 og síðar) 761, 773, 775.
- Sigurðr Þorbjarnarson nyrðra (1402—1424) 819.
- Sigurðr Þorbjarnarson nyrðra (1472—1473) 685, 693.
- Sigurðr Þórðarson, Gislasonar, í Haga (1413 og síðan, d. 1448³⁾) III, 688—689 (sjá að öðru það registr); V, 179, 194—195², 196 (opt), 197, 198, 442, 820. — Sigurðarsynir (Filippus, Greipr og Þórðr) 442.
- Sigurðr Þórðarson í Þórsnessþingi (1459) 180.
- Sigurðr Þórðarson á Vífilmýrum, faðir Kolbeins (c. 1420—1430) 730.
- Sigurðr Þórðarson kolls (Kollason) bóndi í Ögri (1366) og síðar á Mýrum í Dýrafirði (1378—1394), faðir Þórðar kolls (yngra) og Þórdísar konu Odds lepps III, 211, 329, 463; IV, 136; V, 542.²⁾
- Sigurðr Þorkelsson á Langamýri á Bug (1473) 702—703.
- Sigurðr Þorláksson, Sigurðarsonar, bróðir Guðmundar, prestri nyrðra (1440 og síðar), á Mælifelli (1457—1492 eða leingr), ráðsmaðr Reynistað-
- arklausts (1459—1461) 13, 14, 27, 167, 192, 193, 194², 223, 328³, 436, 507, 513, 525, 600, 676, 780, 711, 738, 776.
- Sigurðr Þorlótsson frá Helgastöðum (1220) 824.
- Sigurðr Þorsteinsson, bróðir Magnúsar, nyrðra (1440—1445) 13.
- Sigurðr Þorsteinsson (Ormssonar) í Húnavatnsþingi (1461—1475) 229, 746, 769.
- Sigurðr Þorvaldsson syðra (1270; án efa hinn sami og Melabók telur lögmann 1271, — Ísl. sögur 1843, I, 339, — en annálar 1266, sem er réttara) II, 88.²⁾
- Sigurðr Þorvaldsson í Húnavatnsþingi (1447) 22.
- Sigurðr Ögmundarson, norræn maðr (1366) 3.
- Sigurðr Ögmundarson á Reykj-
arhóli í Fljótum (fyrir 1474) 729.
- Sigvaldi Gunnarsson (langalíf) í Vatnsfirði (1467) 503, 506.⁴⁾
- Sigvatr, sjá Sighvatr.
- Sigvatr, sjá Sighvatr.

²⁾ Nafn þetta er á réttan hátt tekið upp í registr II. bindis, en þess þar ógetið, að það sé sami maðr og Sigurðr lögmaðr. Jóni Sigurðssyni hefir og sézt yfir Sigurð þenna lögmann í lögmannatali sínu í Safni (II).

⁴⁾ Það getr einginn efi á því verið, að þetta sé Sigvaldi langalíf (sbr. Sunnanfara I, bls. 17), sem Jón Gizurarson segir að haf

¹⁾ Sbr. DI. V, Nr. 179 og 182.

²⁾ Sbr. Sigurðr hvítakollr.

sik, siki 266, 520, 521.

Siktún, sjá Sigtún.

Silalækr í Suðrþingeyjarþingi
280, 457, 462—463, 780.

silfr, sjá málmar.

Silfrastaðir í Blönduhlíð 25, 83,
104—105, 296, 360, 480.

silki, sjá klæði.

Silungalækr í Seyðisfirði vestra
558.

Silvester, sjá Sylvester.

Simon Ingimundarson (bróðir
Kolbeins, Ólafs og Þórðar)

verið sveinn Björns Þorleifssonar og Ólöfar, og séra Jón á Lambavatni segir, að hafi verið úr Ísafirði og hafi (c. 1460—1470) smíðað kirkjuna í Vatnsfirði (Bps. II, 599). Hvorki séra Jón Egilsson, Jón Gizurarson né séra Jón á Lambavatni geta móðernis né faðernis Sigvalda, né virðast kunna neitt um það að segja, og var Jón Gizurarson þó beinn afkomandi hans. En einn af sonum Sigvalda langalífs hét einmitt Gunnar (Safn I, 674; Bps. II, 599), og kemr því vel heim, að hann hafi verið Gunnarsson. En á 18. öld hafa menn þózt kunna frá því að segja, að móðir Sigvalda hafi verið Óláf Leptsdóttir, og hafi hún átt hann í fúðurgarði með Illuga svarta, vinnumanni föður síns. En ekkert er til, sem bendir á, að sú sögn hafi viðneitt að styðjast. En hitt er órækara, að Sigvaldi fíflaði Þuríði Einarsdóttur, bróðurdóttur Björns Þorleifssonar, flutti með hana austur á Siðu og átti hana að eigin konu.

prestr nyrðra (1458—1468)
167, 513.

Simon (Jónsson¹⁾) í Skarði í Fnjóskadal (d. fyrir 1464; faðir Guðrúnar konu Þorsteins Brandssonar) 418.

Simon Pálsson nyrðra (1472 og síðar) 665, 752.

Simon postuli og Júdas 126, 208, 377, 397, 551, 766, 767, 808. — Simonsmessa (og Júdas', tveggja postula messa) 126, 208, 377, 397, 551, 766, 767.

Simon Þorgrímsson, Özurarsonar (á 12. öld) 823.

Simonardóttir: Guðrún.

Simonarson: Sámr, Þórir.

Sinuhólmr á Hvammsfirði 88.

Sioarborg, Siofuarborg, sjá Sjáarborg.

Sirelsstaðir (sbr. nú Silastaðir) í Kræklingahlíð 786—787.

Sita (Sancte Sita, Sancto Sita = Zita) nær hin helga í Lucca (f. 1212, d. 1272) 308, 350.

Sixtus páfi hinn fjórði (1471—1484) 735—737.

Sjáarborg (Borg) í Skagafríði III, 529—530; V, 106, 361, 477—478, 500, 651, 652.

sjónhending 60, 61, 65, 92, 119, 223^a, 236, 335^a, 336^a, 395, 568, 643, 674, 694, 713, 715^a, 769, 795, 810^a.

sjór 133, 211, 232, 324, 457, 460^a, 463, 558, 592, 643, 673, 756, 780, 810. — sjóar-

¹⁾ Sbr. DI. IV, Nr. 606.

- bakki, sjóarströnd 720, 780.
 — sjóargögn 263.
 sjúkdómr 58. — sjúkir menn
 95, 97, 348.
 sjöund 709.
 Sjöundá í Barðastrandarsýslu 5.
 Sjöundastaðir í Fljótum 43, 355,
 454.
 skaðabót 767.
 skaðræði 640.
 Skafrófa, teigr Ásskirkju í
 Kelduhverfi 279.
 Skagafell í Austfjörðum 630.
 Skagafjörðr 8, 23, 54, 82, 83,
 92, 93, 104, 105, 106, 111,
 120, 121, 139, 155, 167,
 173, 180, 201, 208, 213,
 224, 365, 366, 381, 398,
 399, 409, 410, 434, 435,
 436, 437, 440, 464, 466,
 478, 479, 480, 481, 500,
 509, 525, 526, 551, 566,
 600, 620, 652, 656, 657,
 658, 676, 680², 681, 691,
 693, 706, 708, 711, 727,
 754, 759, 765, 766, 767,
 772, 776, 777, 788, 789,
 808, 809, 812, 813, 815,
 826, 827. — Skagafjarðar-
 sýsla 221, 551, 693, 759.
 Skagapartar nyrðra 1.
 Skagarhóll 349 (2. nmgr.), sjá
 Kagaðarhóll.
 Skagaströnd(in) í Húnavatns-
 sýslu 26, 31, 85, 105, 146,
 147, 220, 236, 354, 374,
 416, 434, 685, 770.
 Skagi nyrðra 37, 53, 54, 292,
 322, 323. — Skagaumboð
 Hólastaðar 37.
 skák 558, 814. Sbr. kvotra.
- skál, skálar, sjá búsgagn.
 skál (á innsigli) 128.
 Skál á Síðu 570, 697.
 Skálá í Náttfaravikum 280.
 Skálá í Sléttahlöð 355, 700, 732
 —733.
 Skáladalr á Hornströndum 161,
 163, 502.
 Skálafell í Fellshverfi 510—511.
 Skálaholt, sjá Skálholt.
 Skálanes í Barðastrandarsýslu
 500.
 Skálanes í Vopnafirði 150.
 Skálar á Langanesi 278.
 Skálarsteigr í Eyjafirði 225.
 Skálavík í Ísafjarðarsýslu 163,
 501, 624, 714.
 Skáldstaðir í Reykhólasveit 502.
 Skáley í Laxá í Suðrþingeyjar-
 þingi 283.
 Skáleyjar á Breiðafirði 501,
 502.
 Skálholt, Skálaholt í Biskups-
 tungum, biskupsstóll, bisk-
 upsdæmi, dómkirkja, staðr
 5—7, 12², 13, 47, 51, 52,
 55, 56, 57, 59, 60, 61, 86,
 88, 93—94², 95—96, 98,
 101—103 (opt), 117—118,
 122—124, 127, 132, 134,
 138, 143, 144, 145, 156,
 157², 174², 175, 182—184,
 202—203, 214—215, 218,
 231, 237—238, 239—240,
 242, 363, 368, 369, 370,
 374—376, 386—387, 394,
 399, 404, 411—415, 425—
 426, 427, 428, 429, 430,
 460, 467, 470, 491, 492,
 493, 494, 512, 513, 524,
 525, 526, 527, 531, 535,

- 536, 538, 543, 544—545, 548, 548, 549—550, 562, 566, 567, 569, 574, 581, 582, 586—587, 590, 591, 592, 604—605, 608, 609, 613, 614, 618, 620, 622, 628, 629, 634, 646, 659, 660—662, 672, 673, 691, 697—698, 713, 714, 720—721, 728, 730—732, 733—737, 743, 749—752, 758—759, 779, 782, 784, 785, 790, 793, 796—797, 820. — stöpulgerð í Skálholti (1471) 604—605.
- skáli, sjá húsaskipan.
- skallabréf(ið, 1469) 543—544.
- Skálmardalr í Barðastrandar-sýslu 592.
- Skálmarnes í Barðastrandar-sýslu 379, 380, 443, 592.
- Skálpagerði í Eyjafirði 303.
- Skammbéinsstaðir í Holtum 239, 240.
- Skammhédinsnes á Sléttu 305².
- skammrif, sjá kost.
- skapari 114.
- Skaptárþing 797.
- Skaptason: Þorleifr.
- Skapti Jósephsson í Skagafirði (1704) 25.
- Skárastaðir í Aðaldal 233.
- Skarð (Kambsskarð) í Breiðavík 60.
- Skarð í Fagranessþingum 106.
- Skarð í Fnjóskadal 357, 418.
- Skarð, selstöð frá Grenjaðarstað 280.
- Skarð á Landi 200, 201, 455, 794, 795.
- Skarð í Langadal (Geitaskarð) 109, 110, 349, 500, 502, 514—515, 685, 704, 760—761, 762, 807.
- Skarð á Skarðsströnd 61, 64, 145, 215, 217, 218, 240, 241, 430, 447, 488, 484, 486², 497, 500, 528, 529, 654, 683, 809, 811, 819, 820. — Skarðströnd 61, 84, 145, 217, 218, 241, 447, 484, 486, 500, 529, 654, 683, 809, 810, 811. — Skarðverjar 820, 821, 827.
- Skarðagil, sjá Skörðugil.
- Skarðsá á Bleiksmýrardal 303, 315.
- Skarðsá í Skagafirði 738, 825.
- Skarðsdalr í Hornafirði 120.
- Skarðsdalr í Siglufirði 718—719.
- Skarðsfjörðr í Austr-Skaptafells-sýslu 120.
- Skarðshamrar í Norðrárdal 5—7.
- Skarðssel í Vaðlapingi 303.
- Skarfanes í Fellum 395.
- Skarfshóll í Miðfirði 334, 335, 336.
- Skarir í Gautlandi 158, 159.
- skarnbréf 442.
- Skatastaðir í Skagafirði 35.
- skattr 67, 68², 70, 80, 147, 202, 398⁴, 399², 551², 565². — skattan 133. — skattbóndi 54. — skattland 127. — skattmaðr 5. — skattskyldugir bændr 202.
- Skeflsstaðir í Skagafirði 322.
- Skeggi Eldjárnsson, líklega heimilisprestur í Vatnafirði hjá Einvari og Birni (einn á lífi 23. Okt. 1395) 208.

- Skeggi Eyjólfsson i Þingeyjar-
 þingi (1466) 457.
 Skeggjabrekka i Ólafsfirði 38.
 Skeggjamýri i Bolungarvík 535,
 537, 538.
 Skeggjason: Einar, Jón, Ólafr.
 Skeggvaldason: Jón.
 Skeið i Aðaldal 283.
 Skeljabrekka við Andakilsá 401.
 — Skeljabrekkujörð 401.
 Skeljahamar á Sléttu 305. —
 Skeljahamarsósar 305.
 skemma, sjá húsaskipan.
 sker 253.
 Skerðingsstaðir á Reykjanesi
 216, 502.
 skerdiskr, sjá búsgagn.
 Skerðulækr (Skríðulækr) 263.
 Skerfar (i Skerfjum) i Sogni
 650—651.
 Skiðadalr i Vaðlaþingi 124,
 261, 262.
 Skiðastaðir i Laxárdal 4, 44,
 81, 82.
 skiladómr 643.
 skildagi 121, 153, 155, 175, 390,
 393, 437, 454, 505, 555, 620,
 627, 722, 732, 752.
 skilgetnir bræðr 243, 788. —
 skilgetin börn 71⁴, 153, 160,
 209², 247, 496, 609², 624²,
 626. — skilgetnar dætr 626.
 — skilgetnir erfingjar 82,
 131, 624. — skilgetin móðir
 379. — skilgetnir synir 86,
 717. — skilgetuar systur 496.
 — skilgetin systkin 608.
 skilmáli 255, 269, 341, 348,
 417, 530, 537, 539, 592, 625,
 647, 650, 668, 707, 711, 719,
 720, 728, 750, 773, 791, 794.
 skilorð 649, 772.
 skilríki 437², 438², 439, 522,
 638, 639, 688, 692, 713, 738,
 809.
 skilríkir, skilvísir menn 244,
 245, 336, 453, 496, 608, 637.
 — skilvísir prestar 620. —
 skilríkir, skilvísir vottar 224,
 423, 438, 439, 466, 488, 562,
 563², 638², 640, 678², 687,
 740, 776.
 skinn, húðir 189, 261, 268, 569,
 814. — fornt skinn 249. —
 bjarnfeldr, bjarnskinn 298,
 326, 327. — blár feldr 71,
 151, 152. — bókfell 250, 287,
 290, 291, 295, 296, 297, 400,
 409², 547. — kálfskinn 90,
 121, 128, 135, 154, 211, 212,
 246, 364, 399, 417, 573, 587,
 632, 658, 659, 669, 673, 691,
 706, 719, 746, 769, 799. —
 kálfskinnsblað 378. — kálfs-
 skinnsbók 266. — kálfskinns-
 bréf 673. — kálfskinnsleingja
 160. — leðrleingja 558, 814.
 — naustskinn 249. — sauð-
 skinn 552. — selskinn 814.
 — skinnkápa 569. — skinn-
 blað 85, 414, 447, 582, 587,
 773. — skinnbók 5, 16, 19,
 81, 112, 132², 158, 247, 248²,
 249², 355², 382², 384², 411,
 589, 636. — útselaskian 249.
 Sbr. pell, skæði.
 Skinnalón á Sléttu 39, 281, 304,
 305. — Skinnalónsós 305.
 Skinnastaðir i Öxarfirði 44, 276
 —277, 305, 359, 363, 390,
 391, 392, 421, 459, 519, 716,
 819.

skip (navis) 9^a, 10, 11, 32², 38², 40, 67⁶, 72³, 73⁶, 127, 149, 190, 211², 261, 305, 322, 445, 460, 488, 489², 497, 498⁴, 499, 503, 504, 538, 567, 578², 605, 669³, 670, 712, 755, 780. — skip með gögnum 634. — skip með öllum reiða fyrir c 262. — skip fyrir ccc 268. — skipafloði 55. — skipferð 36. — skipsgögn 634. — skipherra 67, 614. — skipkaup 605. — skipleiga 38. — skipráðnir menn 66. — skipreiða, skipred 305, 650, 651. — skipsáhöfn 755. — skipsát, skipsáttr 121, 277. — skipshöfn 420, 445. — skipstaða 38, 207, 303, 420, 460, 669, 720. — árar 558. — árferja 258. — báttr 558. — bátsaumr 558. — flatbytnubátr 634. — rá og reiði 211. — segl 558. — seglazia 9. — sexæringr 54, 211. — sexæringr með (öllum) reiðskap, reiða 488, 494. — teinæringr 488. — tólfæringr 488, 580. — Hlíðarskip 572^a. — Hofsósskip 248.

Skipalækr í Hvammsveit 595.
Skipatungur í Höskuldsstaðapingum 354.

skipti 160. — skiptabréf 379, 422—423, 444—445, 497—503, 625—626. — skiptagerningr 444—445.

skiptitíund 348.

skjal, skjöl 26, 75^a, 173. — undirskript skjala 799. —

skjalabækr, skjalasyrpur 16, 18, 69, 140, 215, 219, 303, 523, 560, 600, 602, 605, 652², 668, 699, 747.

Skjaldarvík í Kræklingahlöð 212.

Skjaldklofi (Skjaldklofar) á Jökulsdal 128.

Skjallandafoss (Skjallandafoss) á Barðaströnd 245, 246, 441—442, 698, 768—769.

skjallegr dómr 574.

skjól (fjár) 283.

skjöldr, sjá hertygi.

Skjöldungasaga (1461) 290.

skoðanargerð 714—715.

Skógar í Fnjóskadal 119—120, 533.

Skógar í Húsavíkrhreppi 40.

Skógar hvorirtveggja í Hvammsveit 100, 101.

Skógar í Þorskaafirði 502, 591. — Skógaskógr 591.

Skógar í Öxarfirði 362—363, 458—459, 576—577. — Skógarreki 276.

Skógarbrekkur í Trostansfirði 698.

Skógarströnd(in) við Hvammsfjörð 666, 667.

skógr, skógar (sbr. hrís, kolgerð, timbr, tré, viðr) 107, 307, 310, 313, 402, 405, 563, 586, 591, 592, 643, 698, 714², 755, 787, 798.

— skógarfleki 263. — skógar-gata 472. — skógarhögg 107, 199², 554, 714², 715. — skógarítak 787. — skógar-kaup 720, 755, 756. — skógar-armörk 554, 786. — skógar-

spottr 597. — skógarstaða 310. — skógarteigar 155, 630^a, 632^a. — skógrunnar 787. — birkiviðr 317. — holt til viðunar 272. — kolviðarholt 406. — skógr milli Aligils og Geitarmúla 698. — í Ámótum 698. — í Árkinnargeilum 810. — Auðbrekkuskógr 93^a, 290^a. — Bakkaskógr í Fljótsdal 632. — í Biskupshöfða 304. — Bjarkarskógr 313, 351. — Borðatjarnarskógr 720. — Dynhagaskógr 291. — Ekkjufellsskógr 395. — Eyrarskógr í Öundurfirði 580. — í Eyvindardal 680. — Fjósatunguskógr 554. — Fornhagaskógr 291. — við Gilsá í rana 472. — í Gleráarskógum 595. — Gnúpufellsskógr 310, 313, 351. — Grjóteyrarskógr í Andakíl 409. — í Hlíðardal í Lóni 798. — Hofstaðaskógr í Fnjóskadal 318. — Hrafnkelsstaðaskógr 632. — Hrafnsóss-skógr í Fljótsdal 395. — Hvassafellsskógr 310. — á Jökulsdal 127, 128. — Jörfaskógr 596, 597. — í Kaldbak 310. — Ketilstaðaskógr 630. — Kirkjuholtsskógr 405. — á Krossbrekkum 698. — í Krosslaugarhvammi 698. — Krossskógar 630. — Lundarskógr í Fnjóskadal 313, 351, 554. — í Mánafelli 271. — Maríuhris 93, 290. — Maríuskógr á Skuggabjörgum 755. —

Meðalness-skógr 395, 630. — Miklagarðsskógr 310. — Morudalsskógr 194, 195, 196, 197, 198, 199, 226, 239, 698. — í Norðrárdal í Húnavatnsþingi 338. — Næfrholtsskógar 792. — Pétrosskógr í Laufássbarði 317. — Sandaskógr í Borgarfirði 401. — Sandfellsskógr 630. — að Selskerjum á Skálmarnesi 592. — Skarðsskógr í Fnjóskadal 418. — í Skógarbrekkum í Trostansfirði 698. — Skóga-skógr í Þorskafirði 591. — að Skuggabjörgum 303. — milli lækja og Sturluár 632. — á Sturluföt 472. — Svangaskógr í Skorradal 402. — Teigskógr í Þorskafirði 591. — í Tjarnarnesi 714. — Tunguskógr í Mýrasýslu 406. — milli Valagilsár og Eyrarár 630. — út frá Víðivöllum 631. — Vindheimaskógr á Þelamörk 93, 107, 290. — Þórðarstaðaskógr í Fnjóskadal 553—554. — Þorláks-skógr að Skuggabjörgum 787. — hris í Þórunarholti í Norðrárdal 405. — Þuridarstaðaskógr á Völlum 632. Skógr, sjá Miðskógr og Yzti-skógr í Hnappadalssýslu. Skógr (Eystriskógr) í Miðdölum 597. Skógtorfa á Landi 794. Skolastica, sjá Scolastica. Skolladalsá í Dýrafirði 177, 241.

- Skollatunga í Hörgárdal 600, 605.
- Skónálgil í Steingrímsfirði 717.
- Skor í Barðastrandarsýslu 5².
- Skorradalr í Borgarfirði 402.
- Skotar, Skotland (Scoti) 147, 148², 149², 150.
- skotmannshlutr 281, 304, 306.
— skotmannshvalr 276, 278.
- skrá forn 336.
- Skraflastaðir í Svarfaðardal 259, 260.
- Skrapatunga á Skagaströnd 35, 612, 613, 676—679.
- Skrauma (Skraumuhlaupsá) á sýslumótum Dala- og Snæfellsnessýslu 181, 182, 242, 243, 615.
- Skreðaland, sjá Skriðuland.
- skreið 5, 194, 264, 389, 450, 485, 488, 489, 569, 703. — skreiðartollr 538, 544⁴.
- skriða (landamerki) 324, 472, 698.
- Skriða (= Rauðaskriða í Blönduhlíð) 323.
- Skriða í Breiðdal 87.
- Skriða í Fljótsdal 472, 570, 763, 764.
- Skriða í Hörgárdal 233, 234.
- Skriða í Reykjadal (Rauðaskriða) 422, 457, 505², 819.
- Skriða (Rauðaskriða) á Skaga 334.
- Skríðaland, sjá Skriðuland.
- Skríðdalr í Suðrmúlasýslu 453.
- Skríðnafell í Suðrþingeyjarþingi 207.
- Skriðuland í Hjaltadal 37, 43.
- skrifstofan í Vatnsfirði, sjá húsa-
kynni.
- skript, skriptir 49, 218, 368, 465, 622, 644², 653, 679, 701, 726, 731², 732², 735, 741, 777. — réttskriptandi menn og konur 493. — skriptarform 111. — skriptrof 735.
- Skúfstaðir í Hjaltadal 36, 43.
- Skuggabjörg í Deildardal 116—117, 213—214.
- Skuggabjörg í Fnjóskadal 303, 755, 786—787. — Skuggabjargaskógr 755.
- Skúlasón: Guðmundr, Dorlákr.
- skuldir 41, 67, 68², 190², 191², 222², 252, 262, 269, 270, 273, 274, 301, 308, 309, 311, 319, 340, 341, 346, 393, 397, 430², 469², 483, 485, 502, 503, 504², 549, 575, 583, 586, 587, 607, 645, 649, 657, 673, 687, 691, 692, 722, 747, 783, 789, 791, 807, 815. — skuldaregistr, skuldareikningr 1, 761. — skuldaskipti 462.
- Skúli Árnason (Runólfssonar) í Saurbæ í Eyjafirði (veginn 29. Sept. 1467) 513—514, 521—522, 523, 529—530².
- Skúli Gunnlaugsson í Skagafirði (1475) 788, 789.
- Skúli Jónsson á Njálstöðum í Húnavatnsþingi (1464—1473) 416—417, 703.
- Skúli Jónsson í Miðdölum (1588) 573.
- Skúli Loftsson, Guttormssonar, „bóndi“ í Garpsdal í Geiradal (1430 og síðar), á Silfrastöðum í Blönduhlíð (um 1450)

- og á Mel í Miðfirði (1452—1462), lögréttumaðr (1460—1463 eða leingr; dáinn 1481) 13—14, 27, 41, 83, 104—105, 116, 142^a—143, 164, 176, 213, 339^a, 381^a, 416—417, 435—439, 478—480, 552—553, 558—559, 769, 793, 820.
- Skúli Þórðarson (Þorgrímssonar króks¹⁾) í Dalasýslu (1461—1474) 243, 747.
- Skúli Þorláksson prestur á Grenjaðarstað (d. 1704) 87
- || 362, 419, 425, 478, 616, 617 623, 665, 690, 752, 762, 764 793.
- Skúli vestra (1458) 164 (líklega = Skúli Leptsson).
- Skulli, sjá Skúli.
- Skúmstaðir í Landeyjum 570 688.
- skurðr (fjár) 489. — skurðr (hvals) 278.
- skurðr (landamerki) 119.
- skutill, sjá hertygi.
- skutill (hvals) 558, 570.
- Skutilsfjörðr í Ísafjarðarsýslu 98, 210, 232, 772, 782.
- Skútustaðir við Mývatn 146^a, 319—320, 359, 533.
- skuldleiki, skyldir menn 608^a, 647. Sbr. frændsemi.
- Skynastaðir, sjá Skinnastaðir.
- skyr, sjá kostr.
- skyrtilérept, sjá klæði og klæðnaðr.
- skæði 141, 153, 194, 435. — skæðatollr 5, 320^a. Sbr. skinn.
- skælegir (= skjallegir) menn 494.
- Skörð í Reykjahverfi 396.
- Skörð í Austr-Skaptafellsþingi 798.
- Skörðugil í Skagafirði 35.
- skötubörð 814. Sbr. kostr. slagsmál 157.
- slátr 90, 258, 363, 450, 570. Sbr. kostr.
- slátr (heys) 729^a, 739. Sbr. slægjur.
- Sláttu-Björn (1470) 570, sjá Björn.
- Slauí (Slavar) 19, 95, 124, 147, 736.
- Sleðbrjótr í Jökulsárhlíð 630.— Sleðbrjótsmenn 630. — Sleðbrjótsreki 395.
- Slefholtsteigr Valþjófsstaðar 632.
- Sleggjulækur í Stafholtstungum 405.
- Sleitustaðir í Óslandshlíð 37. slentafarir 67.
- Sletastaðir, sjá Sleitustaðir.
- Slésvík (Sletsvík) 114, 371, 383, 384, 469, 564.
- Slétta í Fljótum 38, 355.
- Slétta 249, 305, sjá Melrakka-slétta.
- Sléttadalr (Sléttárdalr) & Skagaströnd 162, 344, 351.

¹⁾ Þorgrímur krókr hefir búið á Alptanesi á Mýrum litlu fyrir 1400 (DI. IV, 187) og hefir verið bróðir Ívars króks, og þeir bræðr Odds lepps og synir Þórðar Flosasonar, sem bjó á Alptanesi 1354. Skúli hét einmitt bróðir Þorgríms, Ívars og Odds, og hefir þessi Skúli oríð nafn hans.

Sléttafell í Húnavatnsþingi 335.
Sléttahlíð við Skagafjörð 762.
Sléttanes í Ísafjarðarsýslu 501,
502.

slétt orð 13.

slóð (landamerki) 335^a, 336^a.

slot 17, 127, 159, 202, 386.

slý 283.

slægjur 313, 314, 351^a, 740.

smábræðr 189.

smábúsgagn, sjá búsgaga.

Smáhamrar í Steingrímsfirði
716—718.

smáhólmur 280.

smákeröld, sjá búsgagn.

smali 283.

smákkamatr, sjá kostr.

Smálönd í Hósfðahverfi 266.

smáreki, sjá reki.

smátíund, sjá tíund.

smeltir hlatir 408, 594, sjá
kirkja. Sbr. smiðar.

smiðar 489. — smiðað silfr 431,
479, 758. — krot 275. —
útskorið trésmiði 313, 350. —
smiðatól: borjárn 558. —
hamrar 558. — nafrar 268,
814. — smiðja 269. — steðji
557. — sög 558. — tálgu-
hnífr 558. — tangarbrot 815.
— þjöl 558. — þversagarefni
814.

smiðr 40.

Smilluhamrar í Súgandafirði
643.

smjör 31^a, 41, 54, 90, 111,
137^a, 194, 269^a, 363, 393,
446, 450, 468, 569, 570^a,
685, 701, 703, 813, 814.
— xiiij fjórðungar smjörs
fyrir hvert c. 137. — xiiij

fjórðungar smjörs í hvert
hundrað 268. — smjörjárn
814.

smurving (síðasta) 95, 97.

Snaradóttir: Guðrún.

Snartarson: Hjálmar, Þorvaldr.

Snartastaðir í Gnúpasveit 278,
304, 419—420, 466—467.

Sneristaðir í Vatnsdal 333.

sniðill, sjá búsgagn.

Sniolfr, sjá Snjólfir.

Snjá-, sjá og sbr. Snjó-, Snæ-.

Snjáfjallaströnd, sjá Snæfjalla-
strönd.

Snjófellsnes, sjá Snæfjallanes.

Snjófriðr (Snæfriðr) Björnsdóttir
(frá Myrká, bróðurdóttir Finn-
boga gamla) kona (seinni
kona) Björns Sæmundarsonar
á Einarstöðum (og stjúpa
Sigurðar; 1464—1472) 415—
416, 686—688.

Snjólaug (Snælaug) Guðnadóttir,
Oddssonar lepps, „húsfreyja“
Eyjólfssonar bónda Arnfinnssonar
(1467) 505.

Snjólfir Brandsson, Haldórssonar,
á Óslandi í Óslandshlíð
(1464 og síðar) 422—423.

Snjólfir Grímsson nyrðra (1449)
27.

Snjólfir Guðmundarson (d. 1403)
819.

Snogsdalr, sjá Snóksdalr.

Snóksdalr í Miðdölum 573, 682
—683, 713, 795, 796.

Snorradóttir: Þórdís.

Snorrason: Arngrímur, Ásgrímur,
Böðvar, Haldór, Helgi, Jón,
Ormr, Styr, Þorbjörn.

- Snorrastaðir í Kolbeinsstaðahreppi 698—699, 809—810.
- Snorri Bjarnarson, sjá Snorri Bjarnason.
- Snorri Bjarnason („Bjarnarson“), bróðir Óla, í Fjósatungu í Fnjóskadal (1455—1474) 131, 441, 610, 744—745.
- Snorri Bjarnason („Bjarnarson“, prests Sigurðarsonar, fæddr 1430) prestur á Söndum í Dýrafirði (1452—1465 eða leingr) 99, 179, 206, 226, 449, 824.
- Snorri Dagsson (Ívarssonar) í Borgarfirði (d. fyrir 1463) 378.
- Snorri Einarsson prestur í Hrepphólum (1449) 34—35.
- Snorri Haldórsson (Snorrasonar) í Þórsnessþingi (1459) 182.
- Snorri Ingimundarson (Snorrasonar frá Ökrum) prestur á Ökrum á Mýrum (1436—1464) 244, 426.
- Snorri Jónsson í Gunnarsholti, mágr Þorsteins Árnasonar, lögréttumaður (enn á lífi 1436;¹⁾ dáiinn fyrir 1475) 791.
- Snorri Jónsson prestur syðra (1461) 238.
- Snorri Jónsson prestur á Helgafelli (d. 1746) 69, 110, 374, 551, 564, 587, 627, 659, 673, 681—682, 691, 693, 707, 759, 811, 812.
- Snorri Narfason lögmaður á Skarði (d. 1332) 819, 820.
- Snorri Oddsson prófentumaður á Hólum (1460) 221.
- Snorri Sturluson lögsögumaður (d. 1241) 818.
- Snorri Þorfinnsson í Eyjafirði (1461—1471) 610.
- Snorri Þorleifsson kyngir, officialis (d. 1376) 231.
- Snorri Þorsteinsson (og Guðrúnar Gizuraróttur) úr Drangshlíð undir Eyjafjöllum (1468) 516—517.
- Snotrunes í Borgarfirði eystra 630.
- Snóxdalur, sjá Snóksdalur.
- Snæ-, sjá og sbr. Snjó.
- Snæbjarnardóttir: Guðný.
- Snæbjarnargerði á Svalbarðsströnd 694.
- Snæbjarnarson: Björn, Markús.
- Snæbjarnarstaðir í Fnjóskadal 303.
- Snæbjörn Pálsson (Mála-Snæbjörn) 63.
- Snæbjörn Pálsson djákni 428. Sbr. Sveinbjörn Pálsson.
- Snæbjörn Torfason prestur á Kirkjubóli og prófastr vestra (1608) 784.
- Snæfellsnes (Snjófellsnes) 444, 497, 597.
- Snæfjöll (Snjófjöll) á Snæfjallaströnd 164, 461, 654. — Snæfjallaströnd 586, 587.
- Snælaug Guðnadóttir, Oddssonar 819.
- snæri tvítugt 558. Sbr. búsgagn.
- Snæringstaðir í Auðkúlupingum 353, 502.
- Snös á Reykjanesi vestra 591.

¹⁾ Sbr. DL IV, Nr. 599.

- societas Hansæ 498, sjá Hansa.
 Soffla, sjá Sophia.
 Sogn í Noregi 650, 651.
 Sokki, maðr í Fljótum (1464) 422.
 sókn 630, 725. — sóknarkirkja 65, 124. — sóknarmenn 590.
 sókn (mála) 518.
 Soldi, sjá Sörli.
 Sóleyjarteigr Grenjaðarstaðar 280.
 Sólheimar á Ásum í Húnavatnspingi 116—117², 373, 508.
 Sólheimar í Blönduhlíð III, 564; V, 324, 331.
 Sólheimar í Sæmundarhlíð 92, 93, 788—790, 815—816.
 solidi Lubicensis 62.
 Sollagrund (= Svellagrund eða Sörlagrund) í Blönduhlíð 42.
 Sollastaðir, sjá Sörlastaðir.
 Solveig Björnsdóttir, Þorleifssonar (d. 1495) 499, 500², 501, 502, 504, 557—558, 664, 728, 745—746, 775, 777—778.
 Solveig Guðmundardóttir, Arasonar, hin eldri (fædd 1429; dái ung) 616.
 Solveig Guðmundardóttir, Arasonar, hin yngri (fædd 1431; kemr við bréf 1465 og úr því), kona Bjarna Þórarinssonar á Brjánslæk 443—444, 552, 565—566, 575, 580—581, 601, 615—616, 684.
 Solveig Jónsdóttir, kona Magnúsar Árnasonar, undir Ási í Fellum (1463) 395.
 Solveig (Svartsdóttir, Þorleifssonar) frá Reykhólum (1394), kona Þórðar undir Núpi 819.
 Solveig Þorleifsdóttir, Árnasonar, systir Björns ríka, „hústrú“ Orms hirðstjóra Loftssonar (1434—1446), síðar fylgikona Sigmundar prests Steinþórssonar (d. 1479) 137⁴—138, 325², 349², 608, 623—625, 748, 765, 770—772, 801, 808—809.
 Solveig Þorsteinsdóttir, lögmanns Eyjólfssonar, „hústrú“ Björns Jörðsalafara Einarssonar (enn á lífi 1433) 608, 745, 746, 777.
 són (sátt, samkomulag) 518.
 sonarsonr 791.
 Sópdyngja síra Gottskálks í Glaumbæ 248².
 Sophia Loftsóttir, Guttormssonar, kona Árna bónda Þorleifssonar, en síðar Bjarna bónda Ívarssonar (1430—1480 eða leingr) 332.
 sótt (drepsótt) 255.
 Spakárdalur í Austfjörðum 630.
 Spákonuarfr á Skaga 344, 345, 350.
 Spákonufell á Skagaströnd 354, 361, 769—770. — Spákonufellsþing 354, 770.
 spennur (á kápu) 190.
 sperðill, sjá kostr.
 spik, spikhvalr, sjá hvalr.
 Spinosis, Joh. de, 53.
 spíra 389.
 spolium 203.
 spónn, sjá búsgagn.

- spýtingr vaðmáls 189², 190², 551², 693.
- Staðafell, Staðafellsþing 510, 511. Sjá Staðafell.
- Staðarbakki (Bakki) í Miðfirði 334—337, 339, 353, 361, 520, 625. — Staðarbakkaþing 353.
- Staðarfell á Fellsströnd 88—89, 494—495, 548, 585, 593, 615, 705, 747, 820, 821. — Staðarfallsströnd 494. — Staðarfallsþing 615.
- Staðarhóll í Saurbæ 177, 178, 371, 392, 443—444, 493, 624—625, 820. — Staðarhólsbók (Grágásar) 1. — Staðarhólsþing 493.
- Staðarholt í Kinn 271.
- Staðarsel (frá Grenjaðarstað) 166.
- Staðarstaðr (Staðastaðr, Staðr) á Ölduhrygg (Snæfellsnesi) 378, 444, 587, 588. — Staðarsveit 705.
- staðr, staðir (beneficia) 517. — staðaraíhending 399, 402, 427, 512. — staðarbót 316. — staðarbréf 79. — staðareignir 607, 674. — staðarfé 606. — staðarfyrnd 262. — staðargóz 607. — staðarhaldari 543. — staðarjarðir: uppbygging þeirra 317. — staðarreiðingr 403—404. — staðarspell (-spjöll) 269, 285, 316, 404. — staðaskipti 431. Sjá Staðr í Aðalvík, Árskógr, Ás í Fellum, Bergstaðir, Breiðabólstaðr, Bægisá, Eyjardalsá, Fagranes, Fell í Sléttahlíð, Gilsbakki, Glæsibær, Goðdalir, Grenjaðarstaðir, Grímstungur, Gufudalur, Háls í Fnjóskadal, Helgastaðir, Hítardalur, Hjarðarholt í Laxárdal, Hólar í Hjaltadal, Hrafnagil, Hrepphólar, Hruni, Staðr í Hrutafirði, Húsafell, Húsavík, Höfði, Höskuldsstaðir, Staðr í Kinn, Kirkjubær í Tungu, Kvinnabrekka, Laufás, Ljósavatn, Melr í Miðfirði, Miklabær, Miklaholt, Múli, Munkaþverá, Mælifell, Möðruvellir, Nes í Aðaldal, Oddi, Staðr á Reykjanesi, Reykholt, Reykir í Miðfirði, Staðr á Reykjanesi, Reynistaðr, Saurbær í Eyjafirði, Skálholt, Skinna-
staðir, Staðr í Súgandafirði (Dalstaðr), Staðr á Ölduhrygg (Snæfellsnesi, Staðastaðr), Staðarbakki, Tjörn í Svarfaðardal, Tjörn á Vatnsnesi, Torfastaðir, Vallanes, Valþjófsstaðr, Vatnsfjörðr, Vellir í Svarfaðardal, Vestrhópsbólur, Þingeyrar, Þönglabakki, staðfestubríf 347, 562.
- Staðr í Aðalvík 161, 163, 502. Sbr. Aðalvík.
- Staðr í Hrutafirði 117, 339—340, 361, 476, 517.
- Staðr í Kinn (Þóroddsstaðr) 271—272, 359, 505. — Staðarþing 357.
- Staðr á Reykjanesi 591—592, 784, 785.
- Staðr í Reynisnesi, sjá Reynistaðr.

- Staðr á Snæfellsnesi, sjá Staðarstaðr.
 Staðr (Dalstaðr) í Súgandafirði 206, 207, 486—487, 643, 648, 649, 650, 807.
 Stafafell í Lóni (Staðafell) 510, 511, 797, 798, 799. — Stafafellsmanntalsþing (1850) 797. — Stafafells (Staðafells) þing 510, 798. — Staðafellsþinghá 798.
 Stafangr í Noregi 59, 118, 158, 411.
 stafaskr, sjá búsgagn.
 Stafholt (Stafaholt) í Stafholtsungum 710.
 Stafn í Svartárdal („Stamn“) 260, 352, 358.
 Stafwonger, sjá Stafangr.
 Stakkadalr á Hornströndum 161, 162, 502.
 stakkeingi 144. — stakkgarðr (staggarðr) 86.
 Stakkhólslekr í Vopnafirði 111.
 Stakkholt á Rangárvöllum 792.
 stakkr, sjá klæðnaðr.
 Stál (stál?) í Barðastrandar-sýslu 5.
 stallbróðir 190.
 Stamn, sjá Stafn.
 stampr, sjá búsgagn.
 Stapar á Vætusnesi syðri og ytri 349, 500, 502.
 stapi (rekamark) 322^a.
 stapula 72^a, 73^a.
 stararpollr 568.
 starfhvalr, sjá hvalr.
 Stargart öldrmaðr í Danzig (1484) 9.
 Starkaðarson: Magnús.
- Starnes (nú Stafnes) á Rosmhvalanesi 693, 759.
 Starrastaðir í Skagafirði 327.
 statutum, statuta 72^a, 73, 74, 672^a.
 staur (landamerki) 85, 284.
 Staurgýgr í Vestrhópi 236, 342.
 steðji, sjá búsgagn, smíðar.
 Steðji við Flókadalsá í Borgarfirði 401, 402.
 Stefán, Steffán, sjá Stephán.
 stefna, stefnur 26, 29, 46, 48, 65^a, 75, 77^a, 113, 115, 133, 198, 199, 215^a, 238, 383^a, 384^a, 386^a, 424, 428, 437, 452, 464, 562, 671, 677^a, 700, 804, 805, 809^a. — auglýsing stefnu 382. — stefnubirtingar 382. — stefnubréf 65, 689. — stefnudagr 45, 199. — stefnufall 426, 438, 464, 508, 671, 692, 741. — stefnurof 452. — stefnuvottar 65. Sbr. stundarstefna.
 Stefnisson: Jón.
 steikari 190. — steikaradreingr 190.
 Steiná, jörð óvist hvar 448.
 Steiná í Svartárdal 352.
 Steinar Þorgeirsson (Þorgeirsson) norrænn lögréttumaðr (1467) 476.
 Steinarsson: Árni.
 steinbogi 683.
 steindir (litaðir, málaðir) hlutir 268, 270, 284, 293, 331, 405^a, 406, 594^a, 631, 633^a, 675.
 Sbr. steinn, steintjald (sjá kirkja).
 Steindofaeyjar á Hvammsfirði 88.

- Steindór, sjá Steinþór.
- Steingreimr, sjá Steingrímr.
- Steingrímr Guðmundarson prestur vestra (1464) 428.
- Steingrímr Ísleifsson (bróðir Einars ábóta) nyrðra (1431—1473) 379, 393, 419, 449, 471, 511, 719—720, 722—723.
- Steingrímr Jónsson biskup (d. 1845) 794, 795.
- Steingrímr Oddason í Fljótum (1445—1474) 739.
- Steingrímr prestur á Skiunnastöðum (1481—1485 eða leingr) 276.
- Steingrímr Steinmóðarson (Steingrímssonar) prestur í Skagafirði (1463) 397.
- Steingrímsfjörðr í Strandasýslu 216, 501, 502, 591, 716, 717.
- Steingrímsson: Jón.
- steinhús 12. — steinkapella 735.
- Steinker í Viðidalsá 347.
- Steinkirkja í Fnjóskadal 40.
- Steinmóðarson: Bárðr, Hjalti, Jón, Steingrímr, Steinn, Þorsteinn, Þorvarðr.
- Steinmóðr Auðunarson (Salomonssonar) prestur í Skálholtsbiskupsdæmi (1438—1461) 238.
- Steinmóðr Bárðarson (líklega Njálssonar) djákn nyrðra (1423), prestur í Hólabiskupsdæmi (1430—1441), ábóti í Viðey (1444—1481), officialis í Skálholtsbiskupsdæmi (1448—1451) og (1457) vicarius yfir alt Skálholtsbiskupsdæmi (d. 1481) 86, 156—157, 430—431, 447, 574.
- Steinmóðr Heiðreksson í Borgarfjarðarsýslu (um 1470 og síðar) 588.
- Steinmóðr Höskuldsson og Ingveldar Gunnlaugsdóttur (frá Þóroddsstöðum á Svalbarðsströnd¹⁾) í Eyjafirði (1473) 693—694.
- Steinmóðr prestur á Staðarbakka (um 1270) 335², 336.
- Steinmóðr Þorsteinsson ríki prestur á Grenjaðarstað og officialis nyrðra (d. 1404) 297, 317, 320, 330, 325, 326.
- steinn, steinar 93, 120, 129, 232, 278, 284, 290, 305², 323, 324, 345, 348², 373, 539, 591. — rauðir steinar 694.
- steinn (= litr) útlendr 583. Sbr. steindr.
- Steinn á Reykjaströnd 35.
- Steinn, búandi á Lóni í Viðvíkrsveit (1449) 42.
- Steinn Finnbogason syðra (1451) 86.
- Steinn Jónsson biskup á Hólum (d. 1739) 248.
- Steinn Steinmóðarson í Skagafirði (1473) 690.
- Steinn Þorgrímsson í Rangárþingi (1475) 797, 798.
- Steinn Þorkelsson (um 1700) 21.
- Steinn Þorvaldsson prestur í Skagafirði (1467) 507.

¹⁾ Sbr. DL. IV, Nr. 858.

- Steinnes í Húnavatnsþingi 354.
- Steinnýjarstaðir á Skagaströnd 30—31, 145—147.
- Steinólfur Kálfsson (prests Jónssonar) prestur í Goðdölum (1449—1468) 14, 326, 366, 367.
- Steinólfur Þorgilsson nyrðra (1462) 362.
- Steinólfsdóttir: Sigríður.
- Steinólfsstaðir í Ísafjarðarsýslu 161.
- Steinsdóttir: Guðrún.
- Steinsholt í Gnúpverjahreppi 569, 570.
- Steinsson: Andrés, Arnór, Hafliði, Ingimundur, Ívar, Jón, Oddur, Þorgeir, Þorvaldur.
- Steinsstaðir í Húnavatnsþingi 338.
- Steinsstaðir í Öxnadal 546.
- Steinunn Björnsdóttir (líklega laundóttir Björns Þorleifssonar) vestra (1467) 503, 504.
- Steinunn Jónsdóttir, kona Sveins Þorgilssonar, vestra (1471—1475) 642—643, 648—649, 806—807.
- Steinunn Narfadóttir (lögmanns Sveinssonar?) kona Narfa Péturssonar vestra (1449) 30².
- Steinunn (Ólafsdóttir úr Æðey og) dóttir Þórdísar Snorradóttur, Sturlusonar II, 12; V, 817—818.
- Steinunn Sigurðardóttir, kona Árna Guðmundarsonar, syðra (1474) 730—731.
- Steinunn Sigurðardóttir, kona Einars Erlendssonar, syðra (1466) 468.
- Steinunn Steinþórsdóttir, kona Páls Kálfssonar, vestra (d. fyrir 1461) 243—244¹.
- Steinþór Andrésson (prests Arnórssonar) 818.
- Steinþór (Brandsson?) bóndi á Sauðanesi og Guðmundarlóni (c. 1360) 277.
- Steinþór Helgason vestra (1704) 698, 810.
- Steinþór Jónsson (Ketilssonar, bróðir Brands lögmanns; faðir Arnórs, Ásgríms prests, Brigitar, Haldórs, Jóns og Sigmundar prests), sveinn Loptis Guttormssonar (fyrir og um 1429), staðarhaldari í Miklabæ (1429—1430), „bóndi“ í Ytradjúpadal í Blönduhlíð (1431—1445), síðan á Þverá í Skagafirði (1448—1467) 54, 106, 477, 482, 826—827.
- Steinþór Jónsson (á Skarðsströnd vestra, 1476) 810.²)
- Steinþór Sölvason á Guðrúnarstöðum í Vatnsdal (1475—1506 eða leingr) 786.
- Steinþórsdóttir: Brigit, Sigríður, Steinunn.
- Steinþórsson: Andrés, Árni, Arnór, Ásgrímr, Haldór, Jón, Sigmundur, Þormóðr.
- Steirn, sjá Steinn.
- Stekkjargil í Biskupstungum 143.
- stekkr 108, 729.
- Stephán í Björgvin (1459) 190.

¹) Sbr. Bps. II, 419.

²) Gæti þó verið sami maðr og næsti á undan.

- Stephán Einarsson (bróðir Högna) í Eyjafirði (1457—1469) 396, 424, 441, 467, 471, 541.
- Stephán Hallsson (á Uppsölum í Svarfaðardal; 1431—1457) 155.
- Stephán Helgason, og sonr Guðrúnar Káradóttur, í Norðr-múlapingi (1474) 748—749.
- Stephán Jónsson (Egilssonar), prestur í Skálholtsbiskupsdæmi (1472—1473 og síðar), biskup í Skálholti (1491—1518; d. 1518) 4, 6, 660—662, 714².
- Stephán Jónsson (bróðir Jóns prests í Hruna, faðir Þorleifs prests) prófentumaðr Þorleifs Björnssonar (1462) 368—369.
- Stephán Leptsson, Ormssonar, og sonr Steinunar Gunnarsdóttur (1471 og síðar; ættleiddr 1474) 624—625, 747—748.
- Stephán píslarvottr (Stephanus protomartyr) 119, 266, 277, 289, 338. — Stephánskirkja 338. — Stephánslikneski, sjá kirkja. — Stepháns saga, sjá kirkja.
- Stephán Þórarinnsson (Bjarnarsonar, bróðir Bjarna, Þorsteins o. fl.), heimamaðr Guðmundar Arasonar (fyrir 1446), handgeinginn maðr Björns Þorleifssonar (1454 og þar eptir), bjó síðar á Signýjarstöðum í Borgarfirði 121, 213, 217², 243, 588.
- Stepánsson: Eiríkr, Guðmundr, Jón, Ólafr, Þorberg, Þorleifr, Þorsteinn.
- Stephanus, sjá Stephán. stéttarker með silfr 389.
- Stigaás í Austfjörðum 630.
- Stigi, rekamark á Skaga 334.
- Stígr (Einarsson) á Illugastöðum í Fnjóskadal (1483—1487 og síðar) 302.
- Stígr Ingimundarson (bróðir Kolbeins, Simonar o. fl.) prestur nyrðra (1458 og þar eptir), á Hrafnagili (1474—1480) 167, 317, 396, 644, 652, 787.
- Stígr Jónsson bóndi á Ljósavatni (1350) 819.
- Stígsson: Guðmundr, Logi. stíka, stíkur (mál) 194, 277, 313, 350, 459², 570², 722, 750, 758, 791.
- Stíkuvík í Bitru 101.
- stíng 507, 508.
- Stiptskistan (= skjalasafnið) á Hólum 681, 759, 812.
- stofa, sjá húsakynni.
- Stokkahláðir í Eyjafirði 419—420, 466—467.
- Stokkhólmr í Sviþjóð 157², 385, 636.
- stokkr: innan stokks 446, 640.
- Stokkseymi á Eyrarbakka 451, 455—456, 463—464, 618—619.
- stóll: heilagur stóll í Róma 57², 59.
- stórbrot 732, 734.
- Stóridalur undir Eyjafjöllum 724—725. Sjá Dalr.
- Stórhóll (Stórhóll) í Eyjafirði 297—298 (= Espihóll).

- stórkaup 227.
 stórkerald, sjá búsgagn.
 stórlímur (uxafalls) 261. Sbr. kostr.
 Stormaren (Stormarn = Stórmæri) 371, 383, 384, 469, 564.
 stórmæli 68, 522.
 stórsakir 614.
 Stóruvellir, sjá Vellir á Landi.
 stórviðir 306. Sbr. tré, viðr.
 Stoxeyri, sjá Stokkseyri.
 straff, sjá refsing.
 Strákavað á Teigará 127.
 Strandhafnará í Austfjörðum 128.
 Strandir (= Hornstrandir) 223, 500, 604. — Strandasýsla 717.
 strandrak 202. Sbr. rekar, vogrek.
 Straumeyjar í Aðaldal 272.
 Straumfjörðr á Mýrum 625.
 Straumlón (Straumslón) á Sléttu 278, 281, 305. — Straumlónsós 278, 281, 305.
 Straumr í Hraunum suðr 800.
 Straund, sjá Strönd.
 Strengr (strengr?) í Viðidalsá 347.
 stríða heilagrar kirkju 771.
 Strjúgr, sjá Strúgr.
 strokkr, sjá búsgagn.
 Stromlónsós, sjá Straumlónsós.
 Strúgr (Strjúgr, Strjúgstaðir) í Langadal 219—220.
 strönd 632 (= Hofströnd?).
 strönd (= Árskógarströnd) 125², 126, 261, 690.
 Strönd, jörð í Ísafjarðarsýslu 502.
 Strönd við Mývatn 40.
 Strönd á Rogalandi 477.
 Strönd á Völlum 629.
 Stáðium á Hólum, sjá húsa-kyuni.
 Stúfholt í Holtum 242.
 Stúfsson: Eldjárni.
 Stulda sjá Stulla, Sturla.
 Stulla, Stulli, sjá Sturla.
 stundarstefna 452, 809.
 stungur (sár) 135, 507, 508.
 Sturla Árnason (Runólfssonar) bróðir Skúla, nyrðra (1468) 514.
 Sturla bróðir Jóns (1449) 41.
 Sturla (Stulli) Geirason (Þorsteinssonar; c. 1370) II, 451; V, 817.
 Sturla Jónsson riddari (d. 1305) 817—818.
 Sturla (Stulli) Magnússon (Runólfssonar frá Laugalandi, bróðir Helga prests) nyrðra (1464 og síðar) 432—433.
 Sturla (Stulli) Þorsteinsson í Rangárþingi (1471) 637.
 Sturluá í Fljótsdal 632.
 Sturludóttir: Þóra.
 Sturlufliót (Stullafliót) í Fljótsdal 472.
 Sturluson: Arnór, Ásbjörn, Bøðvar, Magnús, Runólf, Snorri, Þórðr.
 stútr 189. Sbr. stakkr.
 Styrbjarnarson: Jón.
 Styrmisson: Grímur.
 Styrr Snorrason (Torfasonar og Guðrúnar Styrsdóttur), „djákni“, „bóndi“ á Reykjum í Tungusveit, síðar á Ökrum á Mýrum (1416—1465) 22—23, 329, 456, 518.

- Styrr Þorvaldsson (Torfasonar og Þórdísar Gamladóttur) syðra (um 1700) 108, 180², 181, 184, 200, 207, 215, 219, 537, 538, 558, 559, 560, 561, 565, 601, 615, 746, 775, 777.
- Styrsson: Helgi, Jón.
- stæder, sjá Hansa.
- Stærrivellir, sjá Vellir.
- Suansvik, sjá Svansvik.
- subdiaconatus 661.
- subditi 72², 204, 375², 453.
- subdjákn 13, 282, 342, 507.
- subsidia 498. — subsidium pallii 253, 257, 270, 295², 301, 317, 344.
- succollector 52, 53. — succollectoria 52.
- Súðavík í Ísafjarðarsýslu 162², 210, 232.
- Súðrey í Vestmannaeyjum 792.
- Súðreyr í Súgandafirði 642—643, 645, 648—649, 664—665.
- Súðreyr í Tálknafirði 502.
- suðþvari (= suðupvari?) 814.
- Suecia, sjá Svíþjóð.
- Suerig, sjá Svíþjóð.
- Suetia, sjá Svíþjóð.
- suffragium 524².
- Súgandafjörðr í Ísafjarðarsýslu 163, 206, 486, 642, 643, 645, 648, 649, 650, 664, 806, 807.
- Súgandafjörðr, sjá Súgandafjörðr.
- Sugurðr, sjá Sigurðr.
- Súlnahöfn á Sléttu 304, 305.
- Súlur í Fjörðum 261, 263.
- Sumarliðason: Ari, Eiríkr, Haldr, Sveinn.
- Sumarliði nyrðra (1480) 299, sjá Sumarliði Eiríksson.
- Sumarliði Eiríksson, Loftssonar, „bóndi“ í Lögmannshlíð (1470—1473) og á Grund í Eyjafirði 1473—1491; kemr við bréf 1467 og úr því; kvænt 1468; d. 1491) 299, 314, 315, 317², 506, 532²—533, 572—573, 721—722, 724—725, 803, 805.
- Sumarliði Guðmundarson í Galtarholti, móðurfaðir Salomons Einarssonar (d. 1473) 709—710.
- sumarsöngur 324. Sbr. söngur.
- Sund í Austfjörðum 630.
- Sund í Höfðahverfi 263.
- Sundbrekka í Höfðahverfi 263.
- Sunddalsá í Súgandafirði 207.
- Sundense fretum (Eyrarsund) 498.
- Sundhlið í Vatnsdal 332.
- Sunnmæri í Noregi 802.
- sunnudagr 22, 65, 95, 143, 154, 189, 191, 200, 211, 220, 221, 226, 227, 236, 237, 242, 247, 372, 374, 379, 389, 411, 414, 423, 427, 444, 454, 456, 473, 478, 516, 519, 524, 528, 532—533, 536, 552, 555, 560, 567, 576², 577, 579, 604, 607, 643, 647, 649, 660, 668, 669, 685, 689², 711, 718, 734, 752², 754, 757, 771², 778, 780, 793, 802.
- supdjákn, sjá subdjákn.
- Svalbarð á Svalbarðsströnd 84, 267, 299—301, 359, 393,

- 448, 505, 635, 670--672, 694. — Svalbarðsströnd 505, 635, 693. — Svalbarðsþing 395, 505, 694.
- Svalbarð í Þistilsfirði 246(?), 359, 395, 764. — Svalbarðsþing 395, 764.
- Svangar (Svangi) í Skorradal 402.
- Svangrund í Húnavatnsþingi 344, 685. — Svansgrundarfjara 685.
- Svansvík í Ísafjarðarsýslu 162, 164, 165, 544.
- Svarbaðar-, sjá Svarfaðar-.
- Svarból, sjá Svarfhóll.
- Svarfaðardalur í Vaðlaþingi 125, 126, 252, 260, 261, 539, 690, 718.
- Svarfhóll (Svarból) í Miðdölum 595.
- Svarfhóll (Svartból) í Ísafirði 162^a.
- Svartá í Svartárdal 121.
- Svartagil í Norðrárdal í Mýrasýslu 338.
- Svartárdalur í Húnavatnsþingi 121.
- Svartárdalur í Skagafirði 35. svart blek 578.
- Svartból, sjá Svarfhóll.
- Svarthamar í Ísafjarðarsýslu 162^a, 748.
- Svarthamar á Tjörnesi 274.
- Svarthamrar í Séttungahlíð í Seyðisfirði vestra 558.
- Svarthöfðadóttir: Hildir.
- Svarthöfðason: Hallr.
- Svarthöfði Brandson, Hallsonar, í Kalmanstungu (á 14. öld) 819.
- Svarthöfði Ólafsson prestur nyrðra (1458 og síðar), á Stað í Kinn (1467—1473) 165, 167, 272, 462.
- svarti dauði (1402—1404) 166, 819, 826, sjá mannplága.
- Svartr í Húnavatnsþingi (c. 1344) 3.
- Svartr Indriðason vestra (c. 1438—1470) 559.
- Svartr Þorleifsson, hvortveggja (eldri og yngri) á Reykhólum 819.
- Svartr Þórðarson (skáld á Hofstöðum; 1462) 373.
- Svartsdóttir: Solveig.
- Svartskarð í Skagafirði 431.
- Svartskinna (MSt. 27. 4to) 177, 178, 568, 780.
- Svartsson: Bessi, Gísli, Vigfús.
- Svarvaðardalur, Svarvaðadalur, sjá Svarfaðardalur.
- svefn 734.
- Sveijrn, sjá Sveinn.
- Sveinatunga í Norðrárdal í Mýrasýslu 338.
- Sveinbjarnardóttir: Guðrún.
- Sveinbjarnarson: Gísli, Hrafn, Þorgils (Gísli).
- Sveinbjörn Aronsson (Helgasonar) í Dalasýslu (1461—1471) 240, 647.
- Sveinbjörn bróðir á Helgafelli (1450) 48.
- Sveinbjörn Hrafnsson í Ásbjarnarnesi (1385—1402 eða leingr) 85.
- Sveinbjörn Oddsson, Vigfús-sonar¹⁾ (1442) IV, 628.

¹⁾ Svo réttara en Oddssonar lepps, eins og talið er í registri IV. b.

- Sveinbjörn Pálsson djákni vestra (1464), síðar prestur í Dalasýslu (1469) 428, 550.
- Sveinbjörn Sveinsson ábóti á Þingeyrum (d. 1402) 26, 85.
- Sveinbjörn Þórðarson („Barna-Sveinbjörn“) súbdjárn á Hólum (1430—1432), umboðsmaður yfir Garði í Kelduhverfi og fleiri jörðum (1431), prestur í Múla í Aðaldal (vígðr 1432), prófastr „á milli Mýrarkvislar og Varðgjár“ (1458), officialis nyrðra (1463—1468 og 1475; d. 1490) 146, 147, 165², 167, 221, 284², 285, 364, 366, 367, 390, 391, 424, 425, 436, 462, 465—466, 482, 505, 513, 525, 620, 627, 628, 629, 635, 644, 670, 676, 681, 738, 759, 775—777.
- sveinn, sveinar 16, 51², 63, 66², 67, 71, 133, 151, 369, 486, 529, 560.
- Sveinn Árnason í Selvogi (1640) 790.
- Sveinn Þorðmannsson vestra (1467) 504.
- Sveinn Brandsson (Sigurðarsonar¹) á Brjánslæk á Barðaströnd, síðar í Hjarðardal í Dýrafirði, faðir Haldórs (kemur við bréf 1415—1452; d. fyrir 1461) 99, 245, 495—496.
- Sveinn Guðmundarson „bóndi“ í Hegranessþingi (1468—1474) 521, 765.²)
- Sveinn Guðmundarson (Sveinssonar) prófentumaður á Hólum (1460—1472) 221, 409—410, 434—435, 480, 602, 652.
- Sveinn Hallvarðsson í Vallholti og á Ríp (1415—1430), prófentumaður á Hólum (1431—1440) 437.
- Sveinn Helgason 229 (1. nmgr.), sjá Örn Helgason.
- Sveinn Jónsson prestur (í Kirkjubæ á Síðu; 1461—1471) 238, 412, 426, 646.
- Sveinn Jónsson í Skagafirði (1475) 778.
- Sveinn Magnússon (og Rannveigar, bróðir Halls prests, Magnúsar prests, og Þóru móður Magnúsar prests Þöðvarssonar) prestur á Barði í Fljótum, ráðsmaður Möðruvallaklaustrs (1393—1398; d. um 1402—1404) 93.
- Sveinn Magnússon vestra (1423) 109.
- Sveinn Nielsson prófastr á Staðastað (d. 1880) 512.
- Sveinn Pétursson prestur í Skálholti (1448), magister (meistari), officialis Skálholtskirkju) 1462—1464), kjörinn til biskups 1462, biskup í Skálholti (1466—1476) 368, 369, 374—375 (opt), 400, 403 (1. nmgr.), 408, 412, 426,

¹) Sbr. Flateyjarannál 1393—1394.

²) Kynni þó að vera sami og næsti maður á eptir.

- 491, 492—495, 512³—513, sveitarmenn 264.
 524—525, 526—527, 531²— sveitir 65, 104, 264, 265, 372,
 532, 544—545, 549—550, 569, 579², 624, 703, 713, 738,
 562, 569, 574—575, 579— 748.
 580, 582, 586—587, 590, Sveno, sjá Sveinn.
 592, 593², 604—605, 608— sverð, sjá hertygi. — sverðs-
 609, 614—615, 622, 629— högg 507.
 632, 655, 660—663, 672— Sverrir Einarsson í Múlþingi
 673, 674—675, 692, 697— (1463) 394.
 698, 713, 714—715, 720— Sverris saga konungs 290. Sjá
 721, 728, 730—732, 733— kirkja.
 737, 743, 749—752, 784, Sverristeigr í Austfjörðum 632.
 785, 796—797, 824. Svertingr Úspaksson, norrænn
 maðr (1366) 3.
 Sveinn Sigurðarson prestur vestra Svertingsstaðir í Miðfirði 353.
 (1473) 698. Sviðningr í Hjaltadal 37, 43.
 Sveinn Sumarliðason, Eiríksson- svikarar 17.
 ar á Grund (1470 og síðar) svin 251, 262.
 573, 721—722. Sviná í Náttfaravíkum 280, 298,
 306, 440—441.
 Sveinn Þorgilsson í Ísafjarðar- Svinadalr í Húnavatnsþingi 35,
 sýslu (1467—1475) 475, 642 162, 209, 500, 501. — Svin-
 —643, 645, 648—650, 696, dalsjarðir 162.
 781, 806—807. Svínalækr við Mjósyndi 306.
 Sveinn Þorkelsson (bróðir Sig- Svínanes við Þorskafjörð 591,
 urðar; faðir Þorkels og Björns) 592.
 í Klifshaga í Óxarfirði (1438 Svinárnes í Höfðahverfi 356,
 —1468) 87, 519. 393.
 Sveinshús á Hólum í Hjaltadal Svinavatn í Húnavatnsþingi 117,
 435. Sbr. húsakynni. 361, 373, 433, 702, 703.
 Sveinsson: Árni, Bjarni, Björn, Svinavík í Austfjörðum 630.
 Brynjólfur, Einar, Grímr, Svinhólar í Austr-Skaptafells-
 Guðmundr, Haldór, Ívar, Jón, þingi 798.
 Oddr, Ólafur, Páll, Pétur, Sig- Svitningr, sjá Sviðningr.
 urðr, Sveinbjörn, Þórðr, Þor- Sviþjóð (Svíar, Svíaríki, Svía-
 steinn, Ögmundur. konungar, Suecia, Suerig,
 Sveinsstaðir í Húnavatnsþingi Suetia, Sweci) 6, 12, 18(opt),
 135, 229, 354. 19, 20, 23, 24, 51, 52, 57,
 Sveinsstaðir (Sveinsstaðamark) í 58, 59, 60, 61, 72, 102, 142,
 Svarfaðardal 261. 149, 201, 202, 204, 371, 382,
 Sveinungi Högnason nyrðra Sveinungsvík & Sléttu 304, 305.

- 384, 385, 386, 469, 564, 636, 695, 729, 736.
- Svölustaðir í Viðidal 347, 348.
— Svölustaðasteinar 347.
- Sw-, sjá Sv.
- Syðravallholt, sjá Vallholt.
- Syðravatn, sjá Vatn.
- Syðriakrar, sjá Akrar.
- Syðriþrekka, sjá Þrekka.
- Syðridalr í Tungusveit, sjá Dalr.
- Syðrilaugar, sjá Laugar.
- Syðstihvammr (Synstihvammr), sjá Hvammr.
- Sygnrðr, sjá Sigurðr.
- Sýlalækr, sjá Sífalækr.
- sýlgja 389^a.
- Sylvester papa 277, 289, 296.
— Sylvestrimessa 296. —
Sylvesterssaga, sjá kirkja
(Silvesterssaga).
- Symon, sjá Simon.
- synd 644, 757. — syndalausn
96.
- Synstibær, sjá Bær.
- Synstihvammr, sjá Hvammr.
- sýra 701. Sbr. drykk.
- Sýrnes í Suðrþingeyjarsýslu 306.
- syra: Björns á Skarðsá 738. —
séra Gottskálks í Glaumbæ
(= Sópdyngja) 62, 357^a, 358
—359. — Guðbrands biskups
63.
- sýsla 188, 229, 243, 398, 433,
522, 601, 637, 655, 677, 703,
803, 805. — sýslubrél 201—
202, 221. — sýslugjald 551.
— sýslumaðr 63—64, 65, 66,
67, 68, 182, 188, 229, 333,
453, 636^a, 642^a, 655, 656^a,
704, 794, 804, 806.
- systir (nunna) 192, 193, 227,
228, 229.
- systkin 156, 561, 728, 730.
- systurdóttir 651.
- Sywardus, sjá Sigurðr.
- Sæbjarnarson: Arnbjörn, Jón.
Sæbjörn Sæmundarson í Norðr-
múlasýslu (1457) 153.
- Sæból á Ingjaldssandi 475,
518.
- Sæból í Sléttuhreppi í Ísa-
fjarðarsýslu 161, 163, 502.
- Sæbýr í Sogni 651.
- Sæfar-, sjá Sævar-.
- Sælingsdalr í Dalasýslu 100. —
Sælingsdalstunga 100—101,
518, 821.
- sæluvika 414, 415.
- Sæmundarhlíð í Skagafirði 93,
105, 106, 788, 789, 815.
- Sæmundardóttir: Guðrún.
- Sæmundarson: Árni, Benedikt,
Björn, Jón, Sæbjörn.
- Sæmundr Árnason á Hóli í
Bolungarvík (d. 1634) 532.
- Sæmundr Eiríksson, Sumarliða-
sonar, hinn ríki í Ási í
Holtum (á 16. öld) 532.
- Sæmundr Erlendsson (Pétrsson-
ar) á Bustarfelli í Vopnafirði
(1444—1465) 153—154^a, 452^a.
- Sæmundr Hallsson, og Ingi-
bjargar Ólafsdóttur (frá Gnúpi
undir Eyjafjöllum), á Torfu-
stöðum í Biskupstungum
(1454—1457) 122^a, 156—
157.
- Sæmundr Magnússon á Hóli í
Bolungarvík, lögsagnari í Ísa-
fjarðarsýslu (1685) 543, 577,
765.

- Sæmundr Þórðarson í Vatnsdal í Súgandafirði (1471) 650.
- Sæmundr Þorleifsson í Skagafirði (1453) 104.
- Sæmundr Þorsteinsson (Steinmóðarsonar, bróðir Skúla prests og Steinmóðar prests hins ríka; kemr við bréf 1386 og úr því; bóndi á Svalbarði á Svalbarðsströnd 1390—1422; d. 1422¹) 300.
- sæng 44, 140, 153², 190, 194, 262, 316, 328, 342, 417², 435², 446, 558, 644, 702², 733, 750², 814. — sængrklæði 813. — dýnur (með dún, með ull) 328². — hvíluvoðir 328, 558. — linlak 190. — rekkvoðir 262.
- særingar 86.
- særir dagar 244.
- Særisvöllur í Suðrþingeyjarþingi 263.
- sæti 733. Sbr. sess.
- Sæunn (Guðnadóttir, Oddssonar lepps) „húsfreyja“ Bessa bónda Einarssonar á Reykjum í Tungusveit (um 1440—1450) 329.
- Sævarhólar í Fellshverfi 510—511.
- Sævarhyll fyrir Barðaströnd 698.
- Sævarland á Skaga 54.
- Sævarland í Distilsfirði 283.
- söðlar, sjá reiðtygi.
- Söffrensson: Jens.
- sög 558. Sbr. búsgagn, smiðatól.
- sögubækr 3². Sjá kirkja.
- sök, sakir 215, 488, 590, 644, 655, 656, 671, 689², 692, 701, 726², 754², 771², 805. — sakargiptir 77. — sakseyrir 66, 113, 115, 158, 202, 398², 399². — sakferli 68².
- Sökkubakkar í Svarfaðardal 251. Sbr. Sakka.
- söl 211. — sölvaðjara 211, 338, 591. — sölvaiferð 685. — sölvatækja 685.
- Sölmundarson: Egill.
- Sölmundur Erlendsson (frá Teigi, Narfasonar, bróðir Erlends sýslumanns; í för með Sveini biskupi í yfirreið hans um Vestfjörðu 1473) 714.
- sölubréf 224.
- söluvoð 348. Sbr. voð.
- Sölvabakki (hinn ytri) á Skaguströnd 344.
- Sölvadalur í Húnavatnsþingi 770.
- Sölvagil í Fnjóskadal 303.
- Sölvason: Ólafur, Steinþór, Þorsteinn.
- Sölvi Jónsson (Grimssonar) í Eyjafirði (1473) 718—719.
- söngur (sjá messusöngur, messa) 7, 101², 257², 258, 265, 269, 298², 307, 324, 341, 342², 344, 349, 354, 356², 402, 405, 411, 412², 413², 414, 491, 493, 504, 571, 590, 595², 689, 726, 788. — sumarsöngur 324. — sönghús 732. Sjá kór, kirkja. — söngkversform 547. — söngprestr 343.

¹) Fremr svo eða 1423, heldr en 1421, eins og talið er í registri IV. b.

- Sörkvison: Haraldr.
 Sörlastaðir í Fnjóskadal 303.
 Sörli Oddsson á Skiðastöðum
 í Skagafirði (1449—1450) 44,
 54.¹⁾
- Taða, töður (sbr. hey) 4, 211²,
 445, 568, 586, 617, 618, 643,
 670, 707, 756. — töðuvöllr
 640.
- takmark 264², 322, 338, 434,
 592, 594, 619, 660, 674,
 692, 713, 715, 785, 795.
- tala: fullar tölur (= full borg-
 un) 668.
- talentum 80².
- Tálga, sjá Tólga.
 tálguhúfir, sjá smíðatól (smíðar).
 Tálknafjörðr í Barðastrandar-
 sýslu 74, 172, 179, 216, 226,
 501, 502.
- Tangahorn í Vopnafirði 128.
 Tannstaða(r)bakki í Hrútafirði
 475—476, 517—518.
- teigar 86, 106, 225², 261, 279,
 280 (opt), 283², 298, 303,
 313, 315, 317, 318, 323,
 348, 351, 472, 539, 682²,
 723², 724², 729², 738², 739²,
 740², 741², 745.
- Teigará í Múlaþingi 127², 128.
 Teigr í Fljótshlíð 6, 175—176.
 Teigr í Hrafnagilspingum í
 Eyjafirði 285.
- Teigskógr í Barðastrandarsýslu
 591.
- teinæringr, sjá skip.
- Teitr Andrés�on í Skagafirði
 (1467) 482.
- Teitr Finnsson (Gamlasonar),
 „bróðir Þorvalds Finnssonar“,
 prestur á Reynistað (1438—
 1443 eða leingr), ráðsmaðr á
 Hólum (1450; d. c. 1459)
 49, 191—192.
- Teitr Gunnlaugsson, Guðmund-
 arsonar, hinn ríki í Bjarna-
 nesi í Hornafirði, orðinn lög-
 réttumaðr 1431, „lögmaðr á
 Íslandi“ 1454 og „lögmaðr
 um alt Ísland“ 1457 (enn á
 lífi 19. Dec. 1467) 120—121,
 150, 185—187, 208—209, 223,
 510—511. — Teitsdómr (1459)
 185—186, 223.
- Teitr Helgason, hirðstjóra Styr-
 sonar, á Krossi í Landeyjum
 (c. 1460) 223—224, 621.
- Teitr Ketilsson prestur (1430—
 1431) 826.
- Teitr Magnússon (bróðir Ólafs)
 í Önuvðarfirði (1473—1474)
 727—728, 743.
- Teitsdóttir: Kristín.
- Teitsson: Brandr, Eyjólfur, Gunn-
 laugr, Helgi, Jón, Ketill,
 Narfi, Ólafur.
- tekjur 138.
- Theodorus, sjá Theodorus.
- Ternan í Noregi 18.
- terra 52.
- testament, testamentumbréf,
 testamentisgerð 189—191, 192,
 207, 208, 297, 317, 329, 344,
 349, 394, 544, 545, 568—571,
 588—589, 626, 646².
- Teygará, sjá Teigará.
- Teyrnes, sjá Tjörnes.
- Theodorus martyr 283, 289. —

¹⁾ Mun hvortvegga eiga við sama mann.

- Theodorusmessa 283. — Theodorussaga, sjá kirkja.
- Thimotheus, sjá Timotheus.
- Thingeyrar, Thingeyrense, sjá Píngeyrar.
- Thobias 288. — Vita Thobie 288.
- Thomas, sjá og sbr. Tumas, Tumi.
- Thomas (Tumas) Einarsson í Norðrmúlasýslu (1474) 763.
- Thomas Guðmundsson í Eyjafirði (1469) 539.
- Thomas Haldórsson prestur (á Reykhólum? 1449—1462) 373.
- Thomas erkibiskup af Kantarabyrgi 279, 284, 289, 296, 308, 315, 340, 370, 401, 414, 415, 525, 583, 772. — Thomaskirkja 279, 401. — Thomaslkneski, sjá kirkja. — Thomasmessa (fyrir jól) 269, 414. — Thomassaga, historiaker af sancte Thomas, sjá kirkja. — Thomasskript, sjá kirkja. — Translacio sancte Thome 370, 525. — Vigilia sancte Thome 415, 772.
- Thomas Hrafnsson á Eyri í Arnarfirði (1473 og síðar) 696.
- Thomas (Tumas) Pálsson, Þorkelssonar (frá Tungumúla á Barðaströnd), húskarl í Haga (fyrir 1448) 195.
- Thomas postuli 246, 264, 435, 688. — Thomasmessa, festum Thome apostoli (21. Dec.) 246, 264, 435, 688.
- Thomas (Tumas) Þorbjarnarson lögréttumaðr syðra (1474) 743, 756.
- Thomasson, sjá Tumasón.
- Thorlákr, sjá Þorlákr.
- Thun í Svíþjóð 12.
- Tiburcius hinn helgi (sbr. Valerianus) 50, 380, 396, 713. — Tiburciusmessa (festum Tiburcii) 713.
- tíðir 48, 349. — tíðabók 3², sjá kirkja. — tíðagerð 411. — tíðalestur 282, 412, 413², 689, 726, 772. — tíðaoöfr 101, 579. — tíðasöngur 413. Sjá heimilistíðir.
- tíðzdagr 448. Sjá týrsdagur.
- tilgjöf (konu) 3, 87, 99, 454, 505, 510, 582, 699.
- tilræði 508.
- tiltala 575.
- timbr 93. — timbrhögg 93. Sbr. skógr, tré, viðr.
- Timbrstofa á Hólum, sjá húsa-kynni.
- Timotheus martyr: festum ejus 155.
- tin, tinföt, sjá málmar.
- Tindahraun í Viðidal 347.
- Tinná í Skagafjarðardölum 410.
- Titlingaskeri í Náttfaravíkum 306.
- tíund 2, 7, 28, 50, 80, 100, 112, 114, 121, 138, 223, 251², 252, 254, 255, 256, 259², 261, 264², 265², 266², 268², 270², 272², 273², 274, 275², 276², 278², 283², 284, 285, 290, 292, 293², 294², 295², 296, 297, 299, 300, 301, 302², 308², 309, 311, 312², 314, 316, 317², 318, 319, 320², 321², 324², 326²,

- 328³, 329, 331, 332, 333, 334, 337, 339⁴, 340, 341, 342, 343, 344, 345², 346, 348², 349, 352, 405, 410², 477, 481, 491, 493, 508², 579, 592, 594, 595, 597², 598, 607, 633, 673², 702, 727², 730, 768, 784², 785⁴, 788, 796. — skiptitíund 348. — smátíund 5. — tíundargreiðsla 410. — tíundargjöf 647, 657⁴. — tíundarlag 804. — tíundarvirt góz 489.
- tjaldstaðr 338.
- Tjarnará á Vatnsnesi 660, 674.
- Tjarnarhólakvísl(arbotn) í Viðidal 347.
- Tjarnarnes millum Langabóls og Arngerðareyrar í Ísafjarðarsýslu 714—715.
- Tjarna(r)staðr, sjá Tjörn á Vatnsnesi.
- Tjarnhverfi hið eystra og vestra í Kinn 271.
- Tjarnir syðri og ytri í Eyjafirði 303.
- Tjarnir vestri í Ljósavatns-skarði 527—528.
- Tjarnir á Melrakkasléttu 231.
- Tjarnir í Sléttahlíð 39, 355.
- Tjörfi Björnsson prestur í Einholti (1467) 510.
- Tjörfi Þorsteinsson í Ísafjarðarsýslu (1474) 772.
- Tjörn í Aðaldal 140.
- Tjörn í Svarfaðardal 258—259, 285, 360.
- Tjörn á Vatnsnesi 340—341, 353, 361, 659—660, 673—674. — Tjarnarstaðarþing 353.
- Tjörnes (Teyrnes) í Suðrþingeyjarþingi 264, 286, 305, 427, 431, 505, 616, 617, 752, 762, 794.
- tog (á neti) 563.
- tog 190.
- Tókastaðir í Suðrmúlasýslu 748—749.
- tólfeðmingr (torfs), tólfeðmings-skurðr 25, 262, 271, 272², 314, 318, 351.
- tólf manna dómr, sjá tylftar-dómr.
- tólfæringr, sjá skip.
- Tólga í Noregi 3, 476.
- Tólknafjörðr, sjá Tálknafjörðr.
- tollar 7, 70, 127, 211², 405, 433, 434, 460, 493, 537², 538, 543, 544, 545, 572², 577, 578², 579, 587, 594, 595, 597, 692², 784², 785², — sex aura tollr 587. — tollagjald 784, 796. — tollamál 577. — toll-laust skip 567, 571, 572², 578, 782. — tollmaðr 535, 537, 538. — ólögleg tollun 17. — tollver 460, 537, 545, 692.
- Tómas, sjá Thomas.
- tópt (landamerki og rekamark) 277, 595.
- Tóptá í Þistilsfirði 277.
- Tóptavatn(sendi) í Kolbeinsstaðahreppi 810.
- Torbi, sjá Torfi.
- torf 272, 318, 741². — torfa (uppskorin) 81². — torfdæl (Torfdæl) 261. — torfgröf 792. — torfgröptr 445. — torfljár, sjá búsgagn. — torf-skeri, sjá búsgagn. — torf-

- skurðr 4, 81², 144, 212, 225, 271, 272, 314, 315, 322, 351, 471, 535, 537, 538, 729, 739, 770. — torfstaða 4. — torfstunga 81, 756, 792. Sbr. tólfþæðmingr, velta.
- torfa (landspilda) 298.
- Torfá í Svarfaðardal 251.
- Torfadóttir: Málfríðr.
- Torfalækr (Þorfalækr) í Húnavatnshöfði 354.
- Torfason: Einar, Snæbjörn, Þorlákur, Þormóðr.
- Torfastaðir í Biskupstungum 122, 143—144. — Torfastaðahólmi 143.
- Torfastaðir í Vopnafirði 111, 150.
- Torfðæl í Þorgeirsfirði 261. — Torfðælarlækr 263.
- Torfgarðr í Skagafirði 35.
- Torfi Arason (Daðasonar, bróðir Daða) „á vopn“ (riddari), „hirdstjóri norðan og vestan á Íslandi“ (1450—1459; kemr við bréf 1445 og síðan; d. 1459) 63², 70—72, 139—140, 146, 147, 179—180, 189—191, 651—652.
- Torfi Guðmundarson í Rangárhöfði (1680) 790.
- Torfi Jónsson í Flatey sýslumaðr Barðstrendinga (1684—1700) 523, 709.
- Torfi Jónsson kirkjuprestr í Skálholti (1662—1667), síðar í Saurbæ á Hvalfjarðarströnd (d. 1668) 394.
- Torfi prestr á Hvoli í Hvolhrepp (1470) 570.
- Torfkrókhólmr, eign Grenjaðarstaðar 280.
- Torfælkr 305, sjá Gegnislækr.
- Torfímelr í Viðidal 347 (9. nmgr.). Sbr. Torfnes.
- Torfnes í Viðidal 347. Sbr. Torfímelr.
- Torfunes í Köldukinn 271.
- Torfustaðir í Grímstungunahöfði 332.
- Torfustaðir í Miðfirði 353, 362, 363, 483, 519—520, 569.
- Torlau, sjá Þorleifr.
- tóskapr 471. Sbr. verk, vinda.
- Tóttavatn, sjá Tóptavatn. tractatus 148.
- Trajectensis, Trajecti, sjá Utrecht.
- transfiguracio domini 26.
- translaciones sanctorum 143, 156, 187, 235², 252, 282, 370, 422, 426, 458, 525, 797.
- transmarinæ partes (útlönd) 661.
- transscripta, transskriptarbréf 8, 16, 18—19, 22—23, 31—33, 62—69, 81—82, 88, 109—110, 121—122, 139—140, 150, 151—152, 185—187, 208—209, 220—221, 222, 230—231, 233, 234—235, 303, 370, 376—377, 388—390, 394², 399, 400, 423⁴, 425², 428, 430², 432, 434, 443, 447², 456, 458, 461², 466, 469², 473², 476, 480—481, 483—484, 487—490, 510², 511—512, 514, 518, 521, 523, 529, 538,

- 542, 544, 545, 551, 552², 560, 564, 566, 572, 573—
574, 575, 581², 600, 602, 603—604, 605—606, 620, 628, 629, 632, 634, 642, 645, 646², 649, 650, 664—665, 668—669, 698, 697, 698, 706, 707—708, 713, 731, 733, 742—743, 747², 758—759, 768, 781—782, 783, 784², 790², 792—793, 796², 802², 803², 804, 805², 806, 810, 811—812, 813.
- tré 307, 313, 314, 327, 351. — tréhjálmr, trékola, trékross, tréskrin, tréstika, sjá kirkja. — paxblöð með tré, sjá kirkja. — þriggja álna tré og smærri 304. — meiri en .x. álna 300. — skemmri en .xx. feta 271. — trédiskr, tréfat, tréker, sjá búsgagn. Sbr. skógr, timbr, viðr.
- tré (siglutré) 558.
- tréker (Tréker?) í Viðidalssá 347.
- treyja, sjá klæðnaðr.
- tributum 149.
- trinitas, trinitatisdagr, sabbatum trinitatis 94, 97, 231², 250⁴, 253, 267, 284, 286, 287², 292, 293, 296, 307, 310², 315, 316, 318, 327, 330, 337, 403, 408, 556, 576, 633, 708. — trinitatislíkneski, sjá kirkja. — trinitatismessa 633.
- Trjónubakkar í Svarfaðardal 261.
- tróðhris 61, 596, 597. Sbr. hris.
- trog, sjá búsgagn.
- Trondeem, Trondheim, Trondhiem, sjá Þrándheimr.
- Trostansfjörðr í Barðastrandar-sýslu 698.
- trygðasala 181².
- Tryggvason: Ólafr.
- Tumas, sjá Thomas.
- Tumason (Thomasson): Egill, Eyvindr, Guðmundr, Kolbeinn, Ólafr, Vilhjálmr.
- Tumasynir (Bergþórssonar): Egill, Guðmundr og Ólafr 567—568.
- Tumi Bergþórsson bóndi í Ásgarði í Hvammssveit (1418—1449) 567.
- Tumi Ólafsson prestur á Stað á Reykjanesi (c. 1445—c. 1470) 591.
- tún 143, 372, 435, 445, 568², 649. — túngarðr 442.
- Tún í Flóa 467—468.
- Túnáll í Sogni 650, 651.
- Túnasel í Miðfirði 335.
- Tundrastaðir í Miðfirði 263.
- tunga (landamerki) 119, 155, 348, 705, 763, 769.
- Tunga (síðar Tungutún) í Andakil 408.
- Tunga hin litla á Barðaströnd 418.
- Tunga í Blöndudal (= Finnstunga) 353.
- Tunga í Fáskrúðsfirði 154—155.
- Tunga í Fljótsdalshéraði (= Hróarstunga) 363.
- Tunga í Fljótum 520, 576.
- Tunga í Fnjóskadal 303.

- Tunga í Gnúpsdal (Gnúpsdals-
tunga) 473, 478—479.
- Tunga í Grímsstungnaþingum
352, 353.
- Tunga í Höfn (Örlygshöfn) 442.
- Tunga í Hörgárdal 293.
- Tunga á Skagaströnd (Skrapa-
tunga) 613.
- Tunga í Sléttahreppi á Horn-
ströndum 161, 502.
- Tunga í Steingrímsfirði (= Trölla-
tunga) 717.
- Tunga í Stíflu 255, 355.
- Tunga á Svalbarðsströnd 84,
301, 635.
- Tunga í Tálknafirði 216, 219,
502.
- Tunga á Tjörnesi 39.
- Tunga á Vatnsnesi 341.
- Tunga í Viðidal 348, 624. Sjá
Viðidalstunga. — Tunguþing
348.
- Tunga í Önundarfirði 98, 99².
- Tunga (í Öxnadal?) 295.
- Tunguás í Viðidal 347.
- Tungufell, jörð Hitardalskirkju
599.
- Tungufell í Hrunamannahreppi
241, 242.
- Tunguháls í Skagafirði 325.
- Tungumúli á Barðaströnd 30,
176, 177, 194, 195, 196, 197,
198, 199, 226, 239.
- Tungunes á Ásum í Húnavatus-
þingi 162.
- Tungureki (Hafrafellstungu) á
Sandi í Öxarfirði 278, 280.
- Tungusel í Eyvindardal 630.
- Tunguskógr í Álptanesshreppi á
Mýrum 406.
- Tungusveit í Skagafirði 3, 4,
- 25, 192, 193, 227, 246, 706,
765.
- tunna (mál lagar o. s. frv.) 189,
190, 191, 328, 504, 701².
- Túnsberg í Noregi 16, 19, 133,
158. — Túnsbergsbók (Ny
kgl. saml. 1642 4to) 16, 19,
132. — Túnsbergssættargerð
(1277) 158, 159.
- Tveggja postula messa 258. —
Petri & Pauli (29. Júní) 421.
— Philippi & Jacobi (1. Maí)
106, 228, 416, 444, 455, 556,
606, 696, 738, 742, 743²—
744. — Simonis & Judæ (28.
Okt.) 377, 397, 808.
- tvígildi (að tvígilda) 563, 776,
785.
- tvímæli 442, 520, 578, 608,
651, 681, 740.
- tvskapr, sjá tóskapr.
- tygi, sjá hertygi.
- tyltardómr, tólf manna dómr
636—642, 756—757, 808,
805.
- tyltareidr 135, 653, 679, 709,
741. Sbr. eidr.
- tyrannus 149.
- týrsdagr (sbr. tísdagr) 3.
- töng, sjá búsgagn.
- tönn (rostungstönn) 318.
- Uargia, sjá Vargjá, Varðgjá.
- Uazfjörðr, sjá Vatnsfjörðr.
- Úlfadalir 517, sjá Álfadalir á
Ingjaldssandi.
- Úlfhildr Ketilsdóttir systir Jóns
í Nesi (1448) 826.
- Ulfríða 783, sjá Hólmfríðr Vig-
fúsdóttir.
- Úlfrún Þorsteinsdóttir (kona

- Helga bónda Gutormssonar¹⁾) i Sælingsdalstungu og undir Staðarfelli (1427—1451) 88—89, 821.
- Úlfadalir milli Fljóta og Siglu-fjarðar 125.—Úlfadalafjöll 125.
- Úlfsson: Jón.
- Úlfstaðir i Blönduhlíð 35, 42.
- ull 328², 814, 815. — ulldúkr 814. — ullhandklæði 814. — ullarkambar, sjá búsgagn.
- umboð 51, 64, 68², 113, 115, 126, 129², 141, 160, 167, 180, 184, 188, 199, 200, 201², 214, 217, 227, 243, 244, 245, 369², 387, 410, 421, 424², 446, 447, 448, 451, 456, 457², 499, 553², 614, 615, 645², 683, 686, 710, 716, 723, 738, 749, 752, 773, 794, 809. — umboðsbréf 456, 518, 552—553, 645, 651—652, 666, 751—752. — umboðsmenn 13, 86, 92, 103, 113², 114, 115², 133, 151, 180, 182², 183, 192, 202, 208, 214, 218, 229, 238², 240, 244, 245², 365, 370, 371, 380², 388, 424², 433, 437, 438, 439, 440, 452, 465, 469, 508², 514, 536, 537, 543, 600, 615, 639, 641, 655, 656, 671, 678, 679², 687², 701, 716, 740, 741², 777, 805, 806.
- ummerki (sbr. landamerki) 4, 29, 117, 128, 178², 272, 280, 303, 323, 450, 472, 591, 706, 751, 755, 787, 792, 798.
- Una (Unnr Þorgrímsdóttir og) dóttir Margrétar Finnbjarnar-dóttur (fædd um 1450) 459.
- Unastaðir i Hjaltadal 37.
- Undanfelli, sjá Undanfelli.
- undanfærsla 655—656.
- Undanfelli (Undanfelli) i Vatnsdal 28, 50, 333—334, 353, 361, 480, 761, 807. — Undanfells-þing 353.
- undir (sár) 58.
- undirmörvar 814. Sbr. kostr.
- undirsátar 112², 113, 114², 133, 383, 386, 564.
- undirstöður (garðs) 211.
- Undirveg(g)r i Kelduhverfi 280.
- unio Grecorum 52.
- Unnr (1466) 459, sjá Una.
- Unnr Vermundardóttir, Ketils-sonar (og Rögnu), kona Árna Ketilssonar (1463) 378.
- uppgærðarkerald, sjá búsgagn.
- upphald 269, 590².
- upphlaup 64.
- upphögg (skips) 503.
- Uppsálar i Blönduhlíð 83, 296, 479—480.
- Uppsálar i Eyjafirði 286, 471—482.
- Uppsálar i Seyðisfirði vestra 223, 558.
- Uppsálar i Svíþjóð (Upsala) 12, 19, 51, 158, 636.
- Uppsir, sjá Upsir.
- uppskafningr (bréfs) 760, 807.
- uppsteyt 734.
- uppstigningardagr 93, 94, 97, 106, 226, 275, 293, 316, 418, 494, 519, 567, 568, 746, 796.

¹⁾ Sbr. DL IV, Nr. 639.

- Upsir á Upsaströnd 251, 252
 —253, 356, 539. — Upsateigr
 254. — Upsaping 356.
- Urbanus páfi hinn helgi 144. —
 Urbanusmessa (festum) 144.
- Urðir, jörð í Barðastrandarsýslu
 592.
- Urðir í Svarfaðardal 124, 259
 —260, 360.
- úrskurðr, úrskurðarbréf 27, 130,
 132, 185, 200, 208, 231,
 347, 383⁴, 384³, 386², 398
 —399, 434², 436, 438²,
 440⁴, 445, 529—530, 544
 —545, 562—564, 579⁴,
 609⁴, 680, 686—688, 690²,
 692², 713, 714, 715², 742,
 754—755, 771, 796, 803,
 809², 812.
- Úrsula hin helga: Úrsulusaga,
 sjá kirkja (bækr).
- Úspaksson: Svertingr.
 utanferð 131.
- Utanverðunes í Hegranesi 36.
 utanvist (til náms) 660—661.
- útbræðr (= út til bræðra í
 Björgvin) 189.
- úteingi 568². Sbr. eingi.
- úteyjar 264. Sbr. ey.
- úthýsi, sjá húsakynni.
- Útibliksstaðir í Miðfirði 475—
 476, 517, 746—747.
- útiskemma, sjá húsakynni.
- útkirkja 124².
- Útlandeyjar, sjá Landeyjar.
- útlendir, útlenzkr: áklæði 339.
 — historiabók útlenzkr 287. —
 kápa 569. — kaupmaðr 383²,
 384², 385⁴. — menn 67², 96.
 — útlent paxspjald, sjá kirkja.
 — útlenzkir reflar. 5. — út-
- lend sagnarit 497². — sker-
 diskur 548. — útlendr steinn
 (á bók) 583. — stokkr 269.
- útlægir menn 63, 64, 66², 67²,
 601, 602, 641, 704.
- Útmannasveit í Austfjörðum
 629, 749.
- Utrecht 202, 203.
- útróðr 538.
- útselaskinn, sjá skinn, sbr. selr.
- útskornir munir 313, 341.
- Uxá(rós) í Svarfaðardal 129.
- Uxafallsfjara í Borgarfirði eystra
 634.
- Uxastaðareki í Þingeyjarþingi
 306, 780.
- uxi, sjá nautpeningr. — uxi að
 öllum limum, uxafall, uxalimir,
 sjá kostr.
- uxor (eiginkona) 78.
- Vað í Reykjadal 610.
- Vaðalsey í Þorskafirði 592.
- Vaðlaþing (Vöðlaþing, Vöðlu-
 þing) 249. Sbr. Eyjafjarðar-
 sýsla.
- vaðmál 80², 83, 153², 165, 181,
 189², 190², 251, 253, 257,
 261, 262, 269, 273, 279,
 295, 316, 322, 326, 328²,
 334, 450, 479, 483, 551⁴,
 569, 599, 693, 700², 749,
 789. — átta álnir vaðmáls
 fyrir xx álnir 346. — x.aurar
 í vaðmáli fyrir ije 346. —
 vaðmálsdúkr 558. — vaðmáls-
 klæði 459.
- vaðr 211, 558. — vaðr fimtugr
 558. Sbr. búsgagn.
- Vaglir í Hrafnagilsþingum í
 Eyjafirði 89, 90—91, 303.

- Vagfir á Delamörk í Eyjafirði 290.
- Vakrstaðir í Selárdal í Vopnafirði 111.
- Vakrstaðir á Skagaströnd 354.
- Valadalr á Tjörnesi 39.
- Valagilsá austan Jökulsár á Brú 128.
- Valagilsá í Skagafirði 323.
- Valagilsá í Suðrmúlaþingi 630.
- Valahris í Aðaldal 272, 283.
- Valdalækr í Viðidal 354.
- Valdarás í Viðidal 347, 348.
- Valdason: Jón.
- Valdholt, sjá Vallholt valdsmenn 111, 488, 655.
- Valentinus píslarvottr 362, 441.
— festum Valentini 362, 441.
- Valentinusson: Guðmundr.
- Valerianus hinn helgi 48, 49, 50, 330, 396. Sbr. Tiburcius.
- Valgarðr Ívarsson prestur á Húsaelli (1468—1474 eða leingr) 582, 676.
- Valgarðsson: Þorgrímr.
- Valgerðr Keneksdóttir, frændkona Ólafs biskups Rögnvaldssonar, kona Hallvarðs Ámundssonar (1467) 473 (opt), 478—479, 481.
- Valgerðr Magnúsdóttir, fylgikona síra Þorkels Guðbjartssonar (1465) 454².
- Valgerðr Ólafsdóttir í Dalasýslu (fyrir 1461) 243.
- Valholt, sjá Vallholt.
- Vallanes á Völlum 363—364, 629—632. — Vallanessþing 629.
- Vallastaðr, Vallapíng, sjá Vellir í Svarfaðardal.
- Vallhólmr 437, sjá Hólmr í Skagafirði.
- Vallholt hvorttveggja í Skagafirði 3, 4, 324, 435—440.
- Vallner 260, sjá Vellir.
- Valþjófsdalr í Önundarfirði 159, 160, 491, 524, 531—532, 535—536, 579, 643, 649, 650, 728, 730, 743.
- Valþjófsstaðir í Fljótsdal (Valþjófsstaðr) 153, 154, 569, 632—634.
- Valþjófsstaðir í Gnúpasveit 410—411, 423—424, 426—427, 482, 453, 466, 525—526. — Valþjófsstaðaá 277.
- vandalausir menn 647.
- vandræðamenn 131, 184, 530.
- Vangr í Sogni 651. — Vangnes í Sogni 651.
- vanvitingar 68.
- vara, vörur 1², 190, 251, 268, 270, 334, 340, 348, 405, 593, 692. — vöruvirðr eyrir, vöruvirt fé (góz), vöruvirðir peningar 92, 251², 252, 255, 259, 270², 285, 297, 312, 400, 407, 512, 599. Sbr. varnaðr, varningr. — vörulérept 191.
- varða, vörður 111, 277, 278, 305, 481.
- Varðgjá (Vargjá) í Eyjafirði 165.
- varðhald 645.
- Varmalækr í Borgarfirði 401. — Varmalækningar 401.
- Varmalækr á Viðidalstunguafrett 347.

- varnaðr, varningr 17, 70^a, 165, 181, 570.
- vasa argentea 303. — aurea 203.
- Vaská í Eyjafirði 313. — Vask-áröxl 313.
- Vass-, sjá Vatns-.
- vatn, vötn 85², 127, 128^a, 347, 410, 586, 643, 681, 717, 792. — vatnsfótr 155. — vatnsgröf 127. — vatnsupptaka 792.
- vatn (= sjór) 113, 115, 127, 133.
- vatn, sem þveginn er innan með kaleikr 590.
- Vatn (Múlavatn) í Aðaldal 283.
- Vatn í Hegrænesi (nú Vatnskot) 36.
- Vatn í Höfðahverfi 37.
- Vatn í Súgandafirði 207.
- Vatn hið meira í Skagafirði 381.
- Vatn hið syðra (Syðravatn) í Tungusveit 3—4, 192—193, 227—228.
- Vatnadalur í Súgandafirði 297, 649—650, 806—807. — Vatnaldalsafreitt 207.
- Vatnahverfi í Húnavatnsþingi 344, 354.
- vatnan (vatnfasta) 414.
- Vatnleysa (Vatnlösa) í Viðvíkr-sveit 36, 42.
- Vatnsdalur í Húnavatnsþingi 27, 28, 29, 49, 50, 79, 116, 211, 212, 229, 479, 480, 515, 589, 760, 761, 769, 770, 786, 807^a, 826.
- Vatnsdalur í Sandshrepp í Barðastrandarsýslu 8, 495—496, 593, 698.
- Vatnsendi í Ljósavatnsþingum 303.
- Vatnsendi í Ólafsfirði 520—521, 576.
- Vatnsendi í Vestrhópi 502.
- Vatnsfjarðar-Kristín, sjá Kristín Björnsdóttir.
- Vatnsfjörður í Ísafjarðarsýslu 21, 22, 93—95 (opt), 160, 163, 164^a, 176, 206, 207^a—208, 230—231, 474, 475, 497, 499, 501, 502, 503, 504, 517, 535, 536—538, 542—545, 567, 572, 577—578, 599, 624, 667, 668, 691—692, 714—715, 745—746, 747, 775, 777—778. — Vatnsfjarðarþing 163. — Vatnsfirðingar 543, 578.
- Vatnshamar í Andakil, sjá Hamar.
- Vatnshlíð í Aðaldal 283.
- Vatnshorn í Haukadal 243.
- Vatnshorn í Línakradal (Viðidal) 348, 500, 502. — Vatnshornshóll 348, 824.
- vatnaskall 813, 814. Sbr. búsgagn, kirkja.
- Vat(n)anes í Breiðavík 61.
- Vatnsnes (Vatznes) í Húnavatnsþingi 27, 28, 90, 340, 343, 500, 502, 659, 660, 673, 674, 827.
- Vats-, Vatz-, sjá Vatns-.
- Vattardalur í Barðastrandarsýslu 592.
- Vattarnes í Reyðarfirði 154.
- Vatts-, sjá Vatns-.
- vaxkerti loganda 590.
- Vaz-, vaz-, sjá Vatns-, vatns-.
- Vébjarnarson: Hallvarðr.

- veð 3, 363, 435. — veðsetning 216.
- Veðramót í Skagafirði 106.
- vefr: vefir íj kastaðir 815. — vefstaðir 35, 558. — vefjastofa 336.
- vegabréf 75—76, 660—664.
- Végeirsstaðir í Suðrþingeyjarþingi 269.
- vegir 343, 640.
- veiðar, veiðiskapr (veiðr) 85, 143, 283², 332, 336, 347², 367, 368², 520, 562³, 563⁶, 574, 798. — veiðidráttir 85. — veiðistöð 445, 586, 643. — öngulveiði 616, 762.
- Veiðilaus (Veiðileysa) í Ísafjarðarsýslu 163.
- veizla 526².
- veizlumáðr 283.
- vel bornir (burðugir) menn 23, 64, 68, 182—183, 469², 484, 486, 522, 534, 560, 561.
- Vellankatla hjá Kalmanstungu 556.
- Vellankatla eystri og vestari á Sléttu 276, 278, 279, 281.
- Vellir í Eyjafirði 310.
- Vellir í Hnappadal 407, 599.
- Vellir ytri eða stærri (Stóruvellir) á Landi 456, 463.
- Vellir í Miðfirði 338.
- Vellir í Svarfaðardal 124, 125—126, 131, 189, 229, 260—262, 263, 356, 360, 396, 636, 686, 690. — Valláping 356.
- Vellir („Völlurnar“) í Fljótsdalshéraði 447.
- velta (torfvelta) 435.
- vel virt góz 214.
- Vemundarstaðir í Ólafsfirði 38.
- ver 538. — vergögn 445, 756. — verstöð 768, 769. — vertíð 535, 538². — vetrarvertíð 673. — vervist 755.
- Ver (Verið, Álptaver) í Skaptafellsþingi 574, 697.
- veraldarmenn 609.
- verð 752.
- verðslegt ráð (vald) 113, 115, 127, 158.
- verk (tóskaþr) 813, 815.
- Vermalareki í Norðrþingeyjarþingi 279.
- Vermundardóttir: Gunnhildr, Unnr.
- Vermundarson: Jón, Óttar.
- Vermundr (nefndr í testamenti Torfa Arasonar 1459) 190. Sbr. og sjá Vermundr Kolbeinsson.
- Vermundr Jónsson, Ketilssonar (og Gunnhildar), á Hvanneyri (d. fyrir 1463) 378.
- Vermundr Kolbeinsson, Þorgilssonar (frá Borg), bóndi á Hvanneyri, mágr Auðunar hyrnu (d. 1459) 190,¹⁾ 236, 237, 378, 408.
- Vermundr Pálsson prestrnyrðra. (í Skagafirði 1450) 48—49.
- vernd 197, 645. — verndarbréf 70. — verndismenn 115.
- Veroy, sjá Færeyjar.
- vers 94, 97, 414.
- verzlun 9, 10—11, 72, 695. — verzlunarfrelsi 132, 695. —

¹⁾ Þessi staðir mun án efa eiga við Vermund Kolbeinsson, sem hefir legið sjúkr í Björgvin 1459 og dáið það ár.

- verzlunarleyfi 126. Sbr. kaupmenn, vara, varningr.
- Vestfirðir 51, 478, 491, 492, 552, 553, 604, 654, 820. — Vestfirðingafjórðungur 215, 820.
- Vestmannaeyjar (Westmanoer) 138—139, 503.
- Vestrá í Húnavatnsþingi 334, 335, 824.
- Vestrárdalur nyrðra 261.
- Vestreyjar í Austfjörðum 395.
- Vestrfrísland, sjá Frísland.
- Vestrheiðar í Ísafjarðardarsýslu 223.
- Vestrhólmar í Laxá í Þingeyjarþingi 233.
- Vestrhópi(ið) í Húnavatnsþingi 1, 84, 85, 90, 121, 174, 235, 236, 341, 343, 361, 500, 501, 502, 534, 546, 664. — Vestrhópsbólur, sjá Hólur í Vestrhópi.
- Vestrlandeyjar, sjá Landeyjar.
- vetrarbeit 225. Sbr. beit. — vetrarvertíð, sjá vertíð. — vetrmessur 324. — vetrnætr 264.
- vettfangr 166². Sbr. vættfang.
- vicarius 156, 175. — generalis 470, 770.
- vicelögmaðr 636.
- Viðanes (Viðines) í Hjaltadal 37, 43.
- Viðey með Sundum (Viðhey), klaustr 5, 7, 86, 156, 230, 430, 447, 574, 792, 793.
- Viðidalr í Húnavatnsþingi 208, 523, 621, 624—625, 746. — Viðidalsá 347, 348. — Viðidalstunga (Tunga í Viðidal) 325, 347—349, 361, 523, 569, 624, 808—809, 824.
- Vidi dominum (messuupphaf) 413.
- Viðihólmur í Eyjafirði 303.
- Viðimýri í Barðastrandarsýslu 592.
- Viðimýri í Skagafirði 104, 155, 224, 329—330, 361.
- viðir 336.
- Viðivellir fremri í Fljótssdal 570, 632, 633. — Viðivellir ytri 472, 632.
- Viðivellir (Viðuvellir) í Skagafirði (Blönduhlíð) 75, 77, 110, 111, 166, 167, 323², 360, 464, 620, 708, 711. — Viðuvallagarðr 323.
- Viðnæmr Jónsson nyrðra (1450) 45—46, 48—49.
- viðr 34, 271, 317, 326, 334², 417, 435, 569, 604, 605², 697, 798². — viðr iij. álna og smærri 278. — naglfastir viðir 586, 643. — viðreki, viðarreki, rekaviðr 86, 101, 111, 123, 129⁴, 223, 253, 256², 263 (opt), 267, 271⁴, 276², 277², 278², 279, 280, 283², 292, 298, 303², 304², 305⁶, 306 (opt), 322², 324, 333, 334², 338, 339, 341, 345, 349², 364, 391, 395², 540, 591, 593, 594, 630², 634². — viðabréf Sveins biskups (1471) 604—605. — viðan 230. — viðarholt (holt til viðunar) 272². — stórvíðir 306.
- viðreldi 161.

- viðrnefni: azi: Þorgrímr. -- fes: Jón. — góði: Guðmundr Arason biskup. — grái: Þorsteinn. — hákr: Þorkell. — Húnakappi: Böðvar Snorrason. — karl: Halr Kolbeinsson. — krókr: Brandr. — kvistr: Hallr. — lágr: Jón. — lagabætur: Magnús Hákonarson. — Langi-Bárðr. — lázari: Eyjólfur Gunnarsson. — mókollr: Eyjólfur Haldórsson. — mokr: Jón. — murti: Jón Nikulásson. — Odda-Björn, sjá Björn. — páfi: Þorvarðr. — rauði: Auðun Þorbergsson, Jón erkibiskup. — rauðkollr: Jón Jónsson. — ríki: Björn Þorleifsson, Guðmundr Arason, Loptr Guttormsson. — rikismannafæla: Pétur Sveinsson. — rusti = Rusti, sjá Rusticus. — skalli: Jón Eiríksson. — skeiðkollr: Oddi Ögmundarson. — Skeggvaldi, sjá Jón Skeggvaldason. — skjafali: Jón. — Slátta-Björn. — smásveinn: Jón Jónsson prestur. — staði: Ólafur Sveinsson. — strandi: Jón. — stroka (stróka?): Kolfinna. — svartr: Jón. — sveinaformaðr: Erlendr. — svellahnöttur: Jón. — tjaldur: Jón faðir Björns, sjá Björn Jónsson tjalds. — tóni: Ólafur Geirmundsson og Þorleifsson. — ungi: Kolbeinn Arnórsson.
- Viðuvellir, sjá Viðivellir.
Viðvík í Skagafirði 36, 43, 46,
- 48, 360, 436, 440, 514, 521, 522, 600, 627, 737, 738, 742. — Viðvíkrdómur 737, 742. — Viðvíkrsveit (Viðvíkarveit) 436, 514, 522, 600, 738, 742. — Viðvíkrþing 627.
- Vífilsmyrar í Mosvallahreppi í Ísafjarðarsýslu 730.
- víg, vígsmál 57, 58, 132, 135, 136, 182, 184, 185, 204, 497¹, 513, 521, 523, 530, 756. — víglýsing 131, 182², 184, 529, 640, 756—757. — vígsbætur 180, 181, 184, 200, 363, 522, 530.
- vígðir staðir 58.
- Vigdísarstaðir í Húnavatnsþingi 502.
- Vígfús, sjá og sbr. Fúsi.
- Vígfús Haldórsson í Húnavatnsþingi (1449) 31.
- Vígfús Hildibrandsson (Þórðarsonar) í Skagafirði (1459) 192, 193.
- Vígfús Ívarsson Hólmr (Vígússonar), „bóndi“ á Bessastöðum á Álptanesi, „hirdstjóri um allt Ísland“ (1390—1415; d. 1419) 3, 476, 783.
- Vígfús Jónsson prófastr í Hítardal (d. 1776) 101, 599.
- Vígfús Magnússon (1664) 784.
- Vígfús (Fúsi) Nikulásson (kemur við bréf í Húnavatnsþingi 1424 og er þá í leikmannatölu) prestur á Stað í Hrútafirði (1442—1469) 29, 340.¹)
- Vígfús Oddsson, Vígússonar frá Kirkjubóli í Skutulsfirði

¹) Mun án efa einn maðr.

- (1442), bróðir Sveinbjarnar IV, 628.¹⁾
- Vigfús Oddsson (lepps Þórðarsonar 1426) IV, 335.¹⁾
- Vigfús Ólafsson (1465) 448.
- Vigfús (Fúsi) prestur á Stað i Hrutafirði (1442—1469) 340², sjá Vigfús Nikulásson.
- Vigfús Svartsson lögréttumaðr i Skagafirði (1468) 521.
- Vigfús (Fúsi) Þorsteinsson (bónda Magnússonar, frá Holti) „bóndi“ i Tungu i Fljótum (1454—1470) 119, 141, 520—521, 576.
- Vigfús dóttir: Hólmfriðr, Margrét.
- Vigfús son: Ásbjörn, Eyjólfur, Geirmundur, Grímur, Ívar Hólmur, Jörundur, Kolli, Markús, Oddur, Ormur.
- vigilia (vigiliæ defunctorum, festorum sanctorum) 71, 86, 184, 202, 257², 412, 415², 524, 526, 628, 661, 690, 751, 772.
- vígslubréf 94, 493—494, 660—662.
- vik (landamerki) 143², 144, 306, 327, 715².
- Vik innri og ytri 634. Sjá Geitavik.
- Vik i Flateyjarðal 271, 610—612.
- Vik hin yzta i Laufássþingum 393.
- Vik i Rennisey i Noregi 476.
- Vik út frá Stað i Skagafirði 55, 213, 827.
- Vik i Sæmundarhlíð 105, 106.
- Vik á Vatnsnesi 341.
- Vikarskipreið i Sogni i Noregi 650—651.
- vikingr 726.
- Vikingslækr á Rangárvöllum 570.
- Vikingsson: Ívar.
- Vikingsstaðir, eyðijörð Hóla- staðar (1449) 40.
- Vikingsstaðir i Vallanessþingum 629.
- Víkr á Rauðasandi 450.
- Víkr á Skaga 327.
- vikuverk 225.
- Vilborg i Húnavatnsþingi (c. 1344) 1.
- Vilchin biskup i Skálholti (d. 1405), Vilchinsbók, Vilchins- máldagar 4, 5, 99, 100, 101, 425, 513, 531, 632, 698, 714.
- Vilhjálmur i Svarfaðardal (um 1471) 259. Sbr. Vilhjálmur Finnsson.
- Vilhjálmur Finnsson (Gamlasonar, og sonr Valgerðar Vilhjálms- dóttur) nyrðra (1442—1473) 18, 718.
- Vilhjálmur Finsen hæstaréttar- dómari (d. 1892) 448.
- Vilhjálmur Thomasson i Skaga- firði (1476) 812.
- Vilhjálmsson: Hugur, Jón, Niku- lás.
- vilipendium 204.
- villæ 19, 52, 72, 73.
- vin 759.
- Vincencius pislavottur hinn helgi 129, 283, 288. — Vin- conciusmessu (festum Vin-

¹⁾ Eftfærsla þessi og aðgreining er réttari en i registri IV. bindis.

- cencii, 22. Jan.) 129, 283. — Vincenciussaga, sjá kirkja.
- Vincencius Nikulásson (Jónssonar murta) í Vatnsfirði (1460) 206.
- vinda (práðar eða ullar) 815°.
- Vindbelgr við Mývatn 283, 284.
- Vindheimar á Þelamörk 107—108, 234, 290. — Vindheimaskógr 92, 93, 290. — Vindheimastekkr 108.
- Vindland, sjá Vindr.
- Vindr (Wende, Vindland, Vinland, Derwende, Dorwende) 16, 82, 58, 71, 72, 114, 127, 161, 152, 158, 201, 204, 371, 383, 384, 469, 499, 564.
- Vindæli (nú Vindhæli) á Skagaströnd 354.
- Vinland, sjá Vindland, Vindr.
- vinna 358, 472. — vinnukona 570. — vinnumaðr 80, 195, 196, 197, 570.
- virðingarbréf 803.
- virðingarfé (góz) 261, 262, 268°, 272, 283, 284, 311°, 316, 318, 319, 337, 340°, 500, 501°, 628, 630, 632. — virðingarhundrað 589.
- virðingargerð 99, 175.
- virðulegr herra 793.
- vísa foru (á bréfi) 718.
- visitazia 91, 95, 98, 99, 100, 101, 173, 175, 252, 255°, 308°, 352, 355, 378, 408, 491, 492, 512, 514°, 531, 582, 587, 635, 713. — visitator 26, 45, 47°, 48, 445, 545, 549, 574, 579, 582, 604, 622, 713, 714, 721, 731, 734, 751, 796.
- vistarmenn, vistfastir menn 121, 673.
- Vita patrum, sjá kirkja.
- vitagóz 687.
- Vitalis martyr 662. — Vitalis-messa (festum) 662°.
- vitni 29, 65°, 165, 199°, 215, 217, 243, 244, 245, 365, 380, 383, 386, 429, 438, 440°, 463°, 508°, 524, 545, 563, 590, 672°, 677, 678°, 679°, 682, 687, 692, 703, 740, 741, 782, 794, 809. — skilrík vitni 23. — skjallæg vitni 68, 488. Sjá lögleg vitni.
- vitnisburðr, vitnisburðarbréf 14, 51, 60—61, 86, 93, 105, 144, 156, 217, 219, 226, 236, 247, 365, 370, 371, 377, 387, 411, 427, 435, 441°, 442°, 446—447, 451, 457°, 458, 462—464, 465—466, 472, 478, 495—497, 516—517, 519—520, 527, 528, 531—532—533, 535°, 536—537, 538—539, 543, 553—554—555, 559°, 560, 565, 566—567°, 568, 571—572, 575—576, 577—579, 584, 601°, 607, 608, 612—613, 615, 620, 623, 627—628, 659, 663—664, 666—667, 673, 680—681, 683°, 689, 693—694, 697, 721, 722, 724—725, 727—

- 729, 729, 730, 743, 745, 752, 760, 763, 764, 765, 766, 768, 777, 780, 794², 795, 801—802, 812—813.
- Vitus hinn helgi 483. — Vitusmessa (festum Viti & Modesti 15. Júní) 300, 483.
- Vocksson: Hallvarðr.
- voð, voðir 35², 36, 39⁴, 41, 141, 189, 255, 256, 257, 300, 319, 324, 326, 327, 328², 330, 337, 435, 459, 468, 479, 488, 504, 556, 571, 722, 733, 750. — tvítug voð 101, 194, 343, 417, 418, 459, 718. — ij voðir fyrir .c. 225. — hafnarvoð 258. — söluvoð 348.
- Vodlaping, sjá Vaðlaping.
- Vofulækr í Suðrþingeyjarþingi 780.
- Vogar („Vogur“) í Ísafjarðarsýslu í Vatnsfjarðarþingum 162, 163, 207—208.
- Vogar á Rosmhvalanesi 477—478.
- Vogatunga í Leirársveit 145.
- Vogr í Borgarfirði eystra 630. vogrek 780.
- Vogsbotn í Reykhólasveit 502.
- Vogsfjara í Borgarfirði eystra 634. — Vogsfjöruflesjar 634.
- Vogsfjöll (Vogsföll?) í Austfjörðum 630.
- Vogur, sjá Vogar.
- Volsungar, sjá Völsungar.
- vopn, sjá hertygi.
- vopn („á vopn“, „af vopn“, riddaratitill) 139, 146, 147, 581.
- vopnaburðr 19.
- Vopnafjörðr í Norðrmúlasýslu 110, 111, 128, 150, 153, 154, 395, 452. — Vopnafjarðarströnd 128.
- vorbeit 207.
- vorþók, sjá kirkja.
- vorlag 397, 722.
- Vor frú, sjá María mær.
- Vormster í Rygjafylki 60.
- vors herra líkami 95, 97.
- vosklæði 153.
- vottar 131, 165², 199, 224, 238, 415, 424, 464, 508, 677, 712, 728, 776². — skjallægir vottar 563.
- Votahella í Ófeigsfirði 86.
- Votateigr í Fljótum 253.
- Votey, eigu Grenjadarstaðar 280.
- Vothamar í Eyjafirði 303.
- Vpsala, sjá Uppsalar.
- Vrankrike, sjá Frakkland.
- Vriesland, sjá Frisland.
- virdagh (föstudagr) 33.
- Vrone Gische (1433—1434) 9.
- Vrsula, sjá Ursula.
- Vurtusmessa (Worzimesse, Würzmesse = Maríumessa fyrri) 448.
- Vynlande 10, sjá Ísland.
- vættfang (sbr. vettfangr) 801.
- völlr (tún) 481, 617³, 618³, 640, 755. — vallargarðr 303, 618. — vallargarðshorn 372. — vallarmörk 617.
- Völsungasaga 290. Sjá kirkja.
- vöndr 814.
- vöndull (heys) 265.
- vör 442⁴, 768, 769². — vararveggr 769².
- Vör hin forna, sjá Fornavör.

- Vötn í Skagafirði (Héraðsvötn) 434, 681.
- Wadzfiörðr, Wattzfiörðr, sjá Vatnsfjörðr.
- Wegener, C. F., leyndarskjálavörðr 123.
- Wende, sjá Vindr.
- Werlauff, E. C., bókavörðr 729.
- Westfresland, sjá Frísland.
- Westmanoer, sjá Vestmannaeyjar.
- Westminster (Westmonasterium) í Lundúnum 23, 24, 72, 74, 695.
- Wigfus, sjá Vigfús.
- Willam Sprever, doktor (1437) 11.
- Willebrandt kronikumaðr 497, 498.
- Willhielmus Canynges, enskr kaupmaðr við Ísland (1450) 72—74.
- Yfirdómari 739.
- yfirgangr 215.
- yfirreið 64^s, 65^s, 66, 582.
- ymbudagar, sjá imbudagar.
- Yngibjörg, sjá Ingibjörg.
- Yngimundur, sjá Ingimundr.
- Yngiridur, sjá Ingiriðr.
- yinglingar 68.
- Yngvarastaðir, sjá Ingvarastaðir.
- yrking jarðar 723, 740.
- Yslandia, sjá Ísland.
- Ysodorus de summo bono 288. Sjá kirkja.
- Ytrafell, sjá Fell á Meðalfellsströnd.
- Ytrafljót, sjá Fljót í Biskupstungum.
- Ytrief á Skagaströnd 26—27.
- Ytrilaugar, sjá Laugar í Reykjadal.
- Ytrivellir, sjá Vellir.
- Ytripverá, sjá Þverá.
- Yuar, sjá Ívar.
- Yxnadalsheiði, sjá Öxnadalsheiði.
- Yxnhóll, sjá Öxnhóll.
- Yztaból í Náttfaravikum 280.
- Yztagil í Langadal, sjá Gil.
- Yztahvammr (Yztihvammr) 280. Sjá Hvammr.
- Yztamörk, sjá Mörk.
- Yztavík, sjá Vík hin yzta í Laufásspíngum.
- Yztibýr í Tölgu í Noregi 476.
- Yztibær, sjá Bær hinn yzti í Hrisey.
- Yztihóll í Sléttahlíð 39. Sbr. Hóll.
- Yztimór í Fljótum, sjá Mór í Fljótum.
- Yztiskógr undir Fagraskógarfjalli 599. Sbr. Skógr.
- Zacharias faðir Jóns skírara 352. — Zachariaslíkneski og Elizabethar 352. Sbr. kirkja.
- Zeeland í Hollandi 126, 127.
- Zita, sjá Sita.
- Þambarvellir í Bitru 101.
- Þangskáli í Skagafirði 324.
- Þaragögn 318.
- Þaralátrsfjörðr í Ísafjarðarsýslu 502.
- Þarfindi, þarflegir hlutir (sbr. þarflegir peningar) 89, 776.

- Dægjandadalr í Þingeyjarþingi 141, 165.
 þegn, þegnar 18, 64, 113, 114, 186, 509, 530. — þegnleg gjöld 68, 131.
 þegn, þegnugildi 180², 184, 200, 530.
 Þeigr, sjá Teigr.
 Þeiannadalr, sjá Dægjandadalr.
 Þeistareykir í Aðaldal 283, 284.
 Þeistavogr í Austfjörðum 630.
 Þelamörk í Vaðlaþingi 107, 108.
 Þénari, sjá Þjónn.
 Þernusker í Höfðahverfi 263, 418, 719—720.
 Þernuvík í Ögrsþingum 477—478.
 Þéttmerski (Dithmersken, Dithmersken) 371, 383, 469.
 Þiernom, sjá Tjarnir.
 þing (góðir gripir) 30, 65, 172², 225, 394, 526, 720.
 þing (alþingi) 47, 486², 756.
 þing (héraðsþing, sveitaþing) 130, 135, 136, 398, 439, 522², 611, 638, 642², 656². Sbr. þriggja hreppa þing.
 þing (sókn, þing prests) 5², 255, 282, 326, 348, 393², 421², 422⁴, 454, 459, 478², 500, 505, 507, 533, 540, 579, 600, 626, 673, 694, 745, 752, 764², 770², 788, 798.
 þing (sýsla) 521, 624, 747, 803, 805, 806.
 þingá (þinghá) 223, 798.
 þingaprestr 195, 327, 493, 579.
 þingbók (dómabók) Danzigar 9².
 Þingey í Skjálfandafjótí 280. — Þingeyjarþing 141², 249, 506, 616, 716, 819, 822, 826.
 Þingeyrar í Húnavatnsþingi, klaustr 13, 26—27, 28, 29, 30, 85, 91, 92, 116, 230 236, 332, 354, 361, 416, 417, 487, 490, 514, 516, 656, 657, 658, 659, 684, 746, 747, 769—770. — Þingeyrasandr 334. — Þingeyraþing 354.
 þingfarar kaup 273.
 þingferð 187.
 þinglýsing 797.
 þingmenn 642, 656.
 Þingmannabrekka í Hornafirði 798.
 Þingmannagötur í Þorskafrði 591—592.
 Þingmannalækr í Fnjóskadal 298.
 Þingmaríumessa, sjá María mæ. Þingmúli í Skriðdal 629, 632.
 þingreið 187, 188⁴.
 þingstaðr 23, 130, 135, 185, 188, 229, 243, 380, 398, 433, 452, 455, 522, 611, 686, 703, 803, 805, 809.
 þingnautar 65.
 Þingvöllr (Þingvellir) við Öxará („í Grímsnesi“) 47, 144, 185, 213, 214, 381, 387, 388, 546, 575, 620, 621, 623, 757, 758, 781, 782. Sbr. alþingi, þing, Öxarárþing.
 Þistil(s)fjörðr í Norðrþingeyjarþingi 395, 764.
 Þjóðgötur 510.
 Þjóðhöfðingjar 202.
 Þjóðólfsson: Marteinn.
 Þjóðsagnir 249.
 Þjóðverskr, sjá Þýzkr.
 Þjófar 17², 704.

Djóhnaþpar í Tungusveit 4.

Þjónn, þjónar, þénarar 17, 20, 70², 133², 469. — Þjónusta 78, 153², 194, 380, 417, 459, 460, 464, 465², 471, 493, 494, 590, 751, 789. — Þjónustukona 141. — Þjónustulaun 82, 240, 485², 783, 803, 805, 811. — Þjónustumenn 435.

Þjóstólfason: Gunnar.

Þjöl, sjá smíðar, sbr. búsgagn.

Þjörn, sjá Tjörn.

Þokur 707.

Þollaugardys, sjá Þorlangardys.

Þóra Árnadóttir, Höskuldssonar (1471) 626².

Þóra Guðmundardóttir, kona Jóns Eyjólfssonar á Skinnastöðum (1464) 421⁴.

Þóra Jónsdóttir, Pétssonar, landritarafrú í Reykjavík 702.

Þóra Sturludóttir (Stulladóttir), kona Helga Bjarnarsonar á Ljósavatni (1431) og síðar Óla Bjarnarsonar, móðir Hvassafells-Bjarna (enn á lífi 1461) 610, 611—612.

Þóra Þorsteinsdóttir frá Brjáns-læk, Haldórssonar, kona Sveins Brandssonar (hennar getr 1415) 496².

Þóraldarson: Þjörn.

Þórálfur á Ósi í Miðfirði (d. fyrir 1467): Þórálfs börn 504.

Þórálfsson: Jón, Magnús.

Þóralld, sjá Þórhall.

Þóralldstaðir, sjá Þórhallsstaðir.

Þórarinn Aronsson, prests¹⁾

Helgasonar, sveinn Björns og Ólofar (1439 og síðar), „lög-réttumaðr“ (1467 og síðar) 108, 213, 483, 486, 487², 499, 582, 683, 810, 811.

Þórarinn Brandsson í Dalasýslu (1468—1471) 518, 550, 601.²

Þórarinn Erlendsson gamli prestur í Bjarnanesi og síðar á Hofi í Álptafirði (f. 1800, d. 1898) 120.

Þórarinn Sigurðarson biskup í Skálholti (d. 1364) 414.

Þórarinn Þórðarson prestur á Fagranesi (1451—1479 eða leingr) 330, 331, 436, 464, 513, 676, 708, 725—726, 738, 776.

Þórarinn Þorsteinsson leikmaðr nyrðra (1473) 699—701.

Þórarinsson: Bergr, Bjarni, Eiríkr, Grímr, Helgi, Ljótr, Runólfur, Stephán, Teitr, Þórðr, Þorgrímur, Þorsteinn, Þorvarðr.

Þórarinsstapi í Miðfirði 335.

Þorbein, sjá Þorbjörn.

Þorbergr Stephánsson djákni nyrðra (1473), síðar prestur (1475 og leingr) 727, 801.

Þorbergsson: Auðun, Haldór, Magnús, Ormur.

Þorbjargarbrekka í Aðaldal 272.

Þorbjargarstaðir í Laxárdal í Skagafjarðarsýslu 322.

Þorbjarnarson: Ásbjörn, Gizur, Guðmundr, Hallsteinn, Ingi-aldur, Narfi, Sigurðr, Tumas.

Þorbjarnarstaðir á Sléttu 281.

¹⁾ Í registri IV. bindis er prentvilla „prestur“ fyrir „prests“.

- Dorbjörg Guðmundardóttir (Ormssonar frá Skarði, Snorra-sonar¹⁾) kona Guðna Oddssonar (d. 1431) III, 495; IV, 484—485, 528—529; V, 819 820.
- Dorbjörg Magnúsdóttir (líklega systir Íma; d. fyrir 1471) 608.
- Dorbjörg Ólafsdóttir (tóna hins yngra Geirmundarsonar) kona Andrésar Guðmundarsonar undir Felli (1462—1473) 372²—373², 646—647, 705.
- Dorbjörg Ormsdóttir, Snorra-sonar, á Staðarhóli, kona Ólafs tóna Þorleifssonar (1894) 820².
- Dorbjörg Þórðardóttir, Guðmundarsonar (1473) 697.
- Dorbjörg Þorkelsdóttir (Sveinsonar) fyrri(?) kona Hákonar Jónssonar (1469) 541.
- Dorbjörn & Ásólfskála (1371) III, 262.
- Dorbjörn, er gefr til Skúmstaðakirkju í Landeyjum (um 1470) 688.
- Dorbjörn Ámundason prestur á Gilsbakka (1463—1474 eða leingr) 403—404, 532.
- Dorbjörn Árnason, sjá Þorbjörn Arnórsson.
- Dorbjörn (Björn) Árnason (bróðir Ólafs) í Rangárfingi (1471) 637.
- Dorbjörn Arnórsson („Árnason“) í Höfn á Sléttu (um 1290) 278.
- Dorbjörn Bjarnarson vestra (1460) 206.
- Dorbjörn Eyjólfsson í Húnavatnsþingi (1473) 702—704.
- Dorbjörn Guðmundarson í Ísa-fjarðarsýslu (1462) 376.
- Dorbjörn (Helgason) prestur á Tjörn í Svarfaðardal (1475—1487 eða leingr) 259.
- Dorbjörn („Þorbein“) prestur á Mel í Miðfirði (um 1270) 335², 336.
- Dorbjörn bróðir Sighvats (1449) 41.
- Dorbjörn Sigurðarson (bróðir Árna) í Suðrþingeyjarþingi (1463—1471) 393, 418.
- Dorbjörn Snorrason í Rangárfingi (1470) 570.
- Dorbjörn Þormóðarson í Skagafirði (1474) 766.
- Þórðardóttir: Haldóra, Helga, Ólöf, Sigríðr, Þorbjörg.
- Þórðarson: Arngrímr, Brynjólfur, Böðvar, Eilífr, Einar, Erlingr, Grímr, Guðlaugr, Guðmundr, Illugi, Ívar, Jón, Jörundr, Ketill, Knörr, Loptr, Oddr, Ólafur, Pétr, Sigurðr, Skúli, Svartr, Sveinbjörn, Sæmundr, Þórarinn, Þórðr, Þorgeir, Þorkell, Þorleifr, Þorsteinn, Þorvarðr, Örnólfr.
- Þórdís Guðmundardóttir nyrðra, frilla Runólfs Höskuldssonar (1470—1471) 585, 600.
- Þórdís Snorradóttir, Sturlusonar 818 (opt).

¹⁾ Ekki Guðmundardóttir Arasonar, eins og alment hefir áður verið talið.

- Dórdísarstaðir í Varmalækjarlandi 401.
- Dórðarstaðir í Fnjóskadal 303, 553—555.
- Dórðr Ámundason (prests Halls-sonar) undir Eyjafjöllum (1451) 86.
- Dórðr Atlason (bróðir Jóns) nyrðra (1464) 415.
- Dórðr Audunarson (Salomons-sonar) „heimilisfastr í Vatnsfirði þrjátígi vetra“ (1439—1469), lögréttumaðr vestra (1459 og síðar; enn á lífi 1484) 185, 231, 461, 483, 486², 487—488, 499, 536—537, 538—539, 664.
- Dórðr Bjarnason í Selvogi (1640) 590.
- Dórðr Erlendsson (ef til vill Dórðarsonar, Flosasonar) vestra (1462) 373.
- Dórðr Erlingsson (Dórðarsonar, ef til vill), dóttursonr Styrns Snorrasonar á Ökrum (ekki fult tvítugr 1465) 456.
- Dórðr Eyjólfsson (líklega Íslendingr; er í Björgvin ásamt Árna Höskuldssyni 1472) 684.
- Dórðr Guðmundarson (Guðmundtson) vestra (1458—1460) 159—160, 222.
- Dórðr Guðmundarson í Skál á Síðu, maðr Katrínar Óla-dóttur (1473) 697.
- Dórðr Guðmundsson lögmadr (f. 1524, d. 1609) 243, 797.
- Dórðr Helgason, Guttormssonar (og sonr Úlfrúnar Þorsteins-dóttur) „bóndi“ á Staðarfelli á Fellsströnd (1451 og síðan; d. 1493) 494—495, 582, 666—667, 820, 821.
- Dórðr Hróðbjartsson (Roðbjarts-son), talinn 1427 með leikmönnum í Skagafirði, „heimaprestur“ á Hólum (1430—1432), síðan prestur á Felli í Sléttahlíð (1439 og síðan; d. 1465) IV, 343;¹⁾ V, 252⁵, 364, 366.
- Dórðr Ingimundarson í Þingeyjarþingi, leikmaðr (1449—1465), prestur í Hólabiskupsdæmi (1475 og síðar; tekr við stað í Laufási 1492) 268, 269, 445, 776, 812.²⁾
- Dórðr Jónsson (bróðir Brynjólfs og Sigurðar) í Árnessþingi (1466) 467.
- Dórðr Jónsson (bróðir Ásgeirs) í Húnavatnsþingi (1454—1475) 121, 786.³⁾
- Dórðr Jónsson (líklega Íslendingr; kemr við bréf í Ósló 1442) 18.
- Dórðr Jónsson („bróðir Guttorms“, „frændi Hallsteins bónda Þorsteinssonar“ í Skriðu) nyrðra og syðra (1474 og síðar) 763.
- Dórðr Jónsson (líklega Loptssonar, Filippussonar) í Saurbæ

¹⁾ Dessi tilvitnan stendr í registri IV. bindis undir nafni Jóns Hróðbjartssonar, en bæði nafnið og tilvitnanin á að falla þar burt.

²⁾ Mun án efa alt einn maðr.

³⁾ Ekki er alveg víst, að þetta eigi hvorttveggja við einn mann.

- á Rauðasandi (1431¹); d. 1433; bróðir Höllu móður Jóns Gunnarssonar) 8.
- Dórr Jónsson (líklega Styrssonar frá Ökrum, bróðir Ingimundar, Þorgils o. fl.) í Borgarfirði (1474 og síðar) 768.
- Dórr Jónsson prófastr á Staðarstað (d. 1720) 378, 587, 588.
- Dórr kall (kollr), hinn eldri,²) faðir Sigurðar Kollssonar í Ögri og á Mýrum í Dýrafirði (enn á lífi 31. Ág. 1866) 211².
- Dórr Ketilsson í Hörgárdal (1461) 283.
- Dórr Klemensson í Dalasýslu (1475) 795.
- Dórr Knarrarson („Hnararson“) í Ísafjarðarsýslu (1423—1474) 109, 210, 772.
- Dórr úr Laufási (Dórr Þórarinsson Laufæsingr á síðara hluta 12. aldar) 264.
- Dórr Loftsson prestur á Tjörn á Vatnsnesi (1430) 659, 674.
- Dórr Magnússon (frá Hjarðardal, Hallssonar) í Tungu í Steingrímsfirði (1473) 716—718, 728, 730.
- Dórr Magnússon (frá Grund Jónssonar, bróðir Þorsteins
- bónda í Holti, mágr Gamla bónda Marteinssonar) í Klífshaga í Öxarfirði (1432—1443; d. fyrir 1464) 425.
- Dórr Magnússon (1704) 3.
- Dórr Oddsson nyrðra (1411) 4.
- Dórr prestur nyrðra (1449) 45.
- Dórr Röðbjartsson, sjá Þórr Hröðbjartsson.
- Dórr Sighvatsson, Þorsteinsonar í Andakil (d. fyrir 1463) 378.
- Dórr (Sigmundarson, Hrafnssonar frá Eyri) „bóndi“ undir Núpi í Dýrafirði (d. 1403) 819.
- Dórr Sigurðarson, Þórdarsonar, í Haga á Barðaströnd (1439—1473), lögréttumaðr (1467) 159—160, 179², 197, 198—199², 380, 487, 668, 695—696, 712.
- Dórr Sigurðarson (Þórdarsonar kolls) kollr hinn yngri í Ögri (c. 1393—1397) IV, 137.
- Dórr Sturluson (Geirssonar; 1394) 817.
- Dórr Sveinsson prestur (1662) 394.
- Dórr Þórdarson í Húnavatnsþingi (1474) 761.
- Dórr Þórdarson ritari Árna 28, 92, 127, 128, 404, 467, 468, 535, 536, 538, 566, 587, 646, 659, 673, 691, 693, 706, 790.
- Dórr Þorleifsson (bróðir Gamla) í Snæfellsnessýslu (1459) 182.
- Dórr Þorleifsson klausturhaldari

¹) Sbr. DL IV, Nr. 510.

²) Í registri IV. bindis er Þórr talinn Sigurðarson (sbr. Flateyjarannál 1391, 1394), en hitt er þó varlegra að láta hann ófæðaðan. Hitt mun vist, að Þórr kollr yngri var Sigurðarson, líklega Þórdarsonar kolls.

- i Kirkjubæ (á 18. öld) 28, 92, 519.
- Dórey (Hallsdóttir, Gunnarssonar) af ætt Ljósvetninga (c. 1270—c. 1290) 307, 822, 823, 824.
- Dóreyjargnúpr i Húnavatnsþingi 86, 348, 502.
- Dorerstaðir, sjá Dórustaðir.
- Þorfalæk, sjá Torfalæk.
- Þorfastaðir, sjá Torfastaðir.
- Þorfgarðr, sjá Torfgarðr.
- Þorfinnr Einarsson (bróðir Bøðvars, Guðmundar og Leifs) i Skagafirði (1388—1394) III, 500; IV, 15, 16.
- Þorfinnr Þórólfsson (Brandssonar) prestur á Kvíabekki (1432—1465), umbodismaðr Hólastóls um Fljót (1434; enn á lífi 1468) 43, 257, 366, 513.
- Þorfinnsson: Snorri, Þórólfur, Þorvarðr.
- Þorfinnsstaðir i Vestrhópi 343.
- Þorfinnsstaðir i Önundarfirði 536.
- Þorgautr (Árnason, Ketilssonar?) frá Hvanneyri (um 1470) 589.
- Þorgautsstaðir i Hvítársíðu 405.
- Þorgeir i Húnavatnsþingi (c. 1344) 1.
- Þorgeir Bøðvarsson, Finnssonar, i Saurbæ i Eyjafirði (1462—1474) 362, 613, 682.
- Þorgeir Illugason (Björgólfs-sonar) i Skagafirði (1450) 54.
- Þorgeir Jónsson (frá Silfrastöðum, Þorgeirssonar), sveinn Einars hirðstjóra Þorleifssonar (1447—1449, kemr við bréf nyrðra 1440—1459) 13, 22, 25, 104, 139, 193.
- Þorgeir Jónsson (prests á Þingvelli, Oddssonar; 1475) 782.
- Þorgeir Jónsson, bróðir Steins biskups, Hólaráðsmaðr 612.
- Þorgeir Klauason (Klaufason?) nyrðra (1449) 41.
- Þorgeir Ólafsson (Sigurðarsonar¹⁾) i Skagafirði (1430—1456) IV, 487; V, 54, 136, 137.
- Þorgeir Sigurðarson (lögmanns og bónda á Silfrastöðum, Guðmundarsonar; bróðir Áraa, Guðmundar og Ólafs föður Þorgeirs; faðir Jóns, Ófeigs, Guðfinnu og Herdísar) bóndi á Silfrastöðum i Blönduhlíð (1395—1406) III, 712; IV, 26, 326.²⁾
- Þorgeir Steinsson (1469) 546.
- Þorgeir Þórðarson vestra (1461) 243 (1. nmgr.). Sbr. Þorgeir Þorgeirsson.
- Þorgeir Þorgeirsson vestra (1461) 243. Sbr. Þorgeir Þórðarson.
- Þorgeir Þorsteinsson i Rangá-þingi (1457) 152—153.
- Þorgeirsdalr i Þorskafirði 591.
- Þorgeirsfjörðr i Þingeyjarþingi 261, 306.

¹⁾ Sbr. DL IV, Nr. 10. Sbr. og Nr. 16.

²⁾ Þó ekki sé fullyrt um þetta i registri IV. bindis, má þó svo fast telja, sem hér er nú gert.

- Dorgeirsson: Auðun, Haldór, Ingimundur, Ólafur, Steinar, Þorgeir, Þorkell (hákr).
- Þorgerðarstaðir í Fljótsdal 632.
- Þorgerðr Magnúsdóttir á Héðinshöfða, kona eða fylgikona Snæbjarnar (1471—1472) 616—618, 665—666.
- Þorgerðr Ólafsdóttir (seinni) „hústrú“ Ara bónda Guðmundarsonar á Reykhólum, stjúpmóðir Guðmundar Arasonar (1418; d. fyrir 1460) 216—217^a.
- Þorgerðr Þorsteinsdóttir í Höfðahverfi (um 1460) 264.
- Þorgils Einarsson í Húnavatnsþingi (1440—1447) 13.
- Þorgils („Gisli“) Einarsson, Magnússonar í Sólheimum í Sæmundarhlíð (1475—1476) 788, 789,¹⁾ 815—816.
- Þorgils Finnbogason (hins gamla, Jónssonar) undir Ási í Fellum (1453—1476) 110—111, 394—395.
- Þorgils Gunnlaugsson á Grenjadarstað (1454—1464) 119, 165, 427.
- Þorgils Gunnsteinsson, Þórissonar, prestur á Stað á Reykjanesi (um 1200) 822.
- Þorgils Guttormsson (í Þingeyjarþingi; 1464) 421.
- Þorgils Haldórsson (bróðir Ara) vestra (1469) 550—551.
- Þorgils Oddason á Staðarhóli (d. 1151) 822.
- Þorgils Oddsson prestur nyrðra (1449) 30.
- Þorgils Sigurðarson syðra (1711—1712) 363, 790.
- Þorgils Sveinbjarnarson (prests Þórðarsonar) prestur nyrðra (1473—1477 eða leingr) 260, 700. Sbr. Gísli Sveinbjarnarson.
- Þorgils Ögmundarson (klausurprestur á Munkapverá 1467) 471.
- Þorgilsdóttir: Hallbera, Helga.
- Þorgilsson: Gísli, Guðmundur, Jón, Oddi, Steinólfur, Sveinn.
- Þorgrimer, sjá Þorgrímr.
- Þorgrímr azi (veginn 1146) 823. Sbr. Þorgrímr Özurarson.
- Þorgrímr Jónsson á Víkingavatni í Kelduhverfi (1441; d. um 1462), fyrri maður Margrétar Finnbjarnardóttur 363^a.
- Þorgrímr Jónsson „djákni“ nyrðra (1423—1433), prestur í Glæsibæ (1439 og síðan; d. 1480) 126, 167, 318, 319^b, 366, 367, 415, 423, 670, 708.
- Þorgrímr Magnússon, eigandi Sands í Aðaldal (c. 1430—c. 1440) 457.
- Þorgrímr Ólafsson í Dalasýslu 1637) 177.
- Þorgrímr prestur á Staðarbakka (um 1320) 335.
- Þorgrímr Valgarðsson prestur (um 1450 eða fyrri) 414.

¹⁾ Á þessum stað er nefndur „Gísli Einarsson“, en það sýnist þó vera sami maður og Þorgils Einarsson.

- Dorgrímur Þórarinnsson í Dalasýslu (1470) 567.
- Dorgrímur Özurarson, Oddbjarnarsonar (azi; d. 1146) 823.
- Dorgrímsdóttir: Aldís, Guðrún, Una (Unnr).
- Dorgrímsson: Eiríkr, Haldór, Jón, Magnús, Símon, Steinn.
- Dorgrímsstaðir í Breiðdal 634.
- Dorgrímsstaðir í Vestrhópi 341.
- Þórhallur mágr Guðmundar (1449) 41.
- Þórhallsdóttir: Margrét.
- Þórhallsson: Árni, Helgi, Þorkell, Þorlákr.
- Þór(h)allsstaðir í Vatnsdal 332.
- Þórir Símonarson prestur (veginn 1128) 823.
- Þóriðhólmur á Hvammsfirði 88.
- Þórisson: Gunnsteinn, Jón.
- Þórisstaðir (Þóroddsstaðir) í Hrutafirði 162, 339.
- Þórisstaðir í Kaupangssveit 285.
- Þórisstaðir (Þóroddstaðir) í Ólafsfirði 257, 355.
- Þórisstaðir (Þóroddsstaðir) á Svalbarðsströnd 393, 693—694.
- Þorkell Ásbjarnarson í Vestrhópi, heimamaðr Ásbjarnar ábóta á Þingeyrum (1403—1411; enn á lífi 1461) 29, 235—236.
- Þorkell Einarsson (frá Hvílt Jónssonar, bróðir Jóns og Örnólfs) í Dýrafirði (1449—1461 og síðar) 30, 176—177, 245—246.
- Þorkell Guðbjartsson ráðsmaðr Hólastóls (1423), prestur í Múla í Aðaldal og prófastr í Þingeyjarþingi (1423—1430), á Grenjaðarstað (1430—1440), officialis nyrðra (1423 og 1432—1436), prestur á Helgastöðum (1440¹)—1449), í Laufási (1449—1483; d. 1483) IV, 553; V, 7—8, 27, 44, 145, 147, 166³, 177—178⁴, 268², 366, 367, 454⁴, 462—463, 505, 533—534, 627—629.
- Þorkell Magnússon í Árnessþingi (1471) 618.
- Þorkell Pálsson, Þorkelssonar, í Tungumúla á Bardaströnd (fæddur 1408) 194, 195.
- Þorkell Þóraldsson (Þórhallsson) í Þingeyjarþingi (1465) 445.
- Þorkell Þórðarson (bróðir Þórarins prests) prestur nyrðra (1458—1466) 167, 464.
- Þorkell Þorgeirsson hákr & Öxará (veginn 1015) 823.
- Þorkell Þorgeirsson kirkjuprestur á Hólum (1460), prestur í Felli í Sléttahlíð (1465—1474; d. 1474) 221, 228, 252³, 253, 432, 436, 464, 465, 738, 740.
- Þorkell Þorkelsson (prestur Guðbjartssonar) nyrðra, einkum í Vaðlaþingi (1460—1473) 212, 284, 235, 379, 415, 719.

¹) Helgastaða-afhendingin, sem prentað er í DI. IV, Nr. 383 og heimferð til „um 1425“, reynist nú, að réttara mátti heimferast til „um 1440“.

- Dorkell Þorsteinsson (í Kjalar-
nessþingi, 1471) 626.
- Dorkelsdóttir: Guðriðr, Guðrún,
Þorbjörg.
- Dorkelshvoll í Viðidal 501,
502.
- Dorkelsson: Ari, Ásgrímur, Guð-
mundr, Gunnlaugr, Haldór,
Helgi, Jón, Niels, Oddbjörn,
Oddr, Páll, Sigurðr, Steinn,
Sveinn, Þorkell, Þorlákr
(Þorleikr), Þorvaldr.
- Þorkelsstaðir í Landeyjum 223.
- Þorkkell, sjá Þorkell.
- Þorlákr Auðunarson (hyrnu,
Salomonssonar, bróðir Þórðar)
í Borgarfjarðar og Ísafjarðar
sýslu (1470—1475) 571, 710.
- Þorlákr Gíslason nyrðra (1473
og síðar) 689.
- Þorlákr Gizurarson prestur á
Torfastöðum í Biskupstungum
(fyrir 1438) 144.
- Þorlákr Grímsson á Landi í
Rangárþingi (1465) 455.
- Þorlákr Guðmundarson, Þor-
lákssonar, á Torfustöðum í Mið-
firði (um 1430 og síðar) 519.
- Þorlákr Hreinsson (Hallssonar)
í Rangárþingi (1475) 805.
- Þorlákr prestur á Stað í Hrutá-
firði (1495—1498 eða leingr)
340.
- Þorlákr Sigurðarson (faðir Guð-
mundar og Sigurðar prests)
„bóndi“ í Skagafirði (1424—
1450), bryti á Hólum og um-
boðsmaðr Hólastaðar (1431—
1434), ráðsmaðr á Hofstöðum
í Skagafirði (1434) 54.
- Þorlákr Skúlason biskup á
- Hólum (1628—1656) 140, 248,
249, 355, 600, 605, 652, 668,
727.
- Þorlákr Torfason prestur syðra
(1470) 570.
- Þorlákr Þórhallsson biskup hinn
helgi (d. 1193) 34, 74, 94,
97, 100, 122, 124, 132, 188,
238, 241, 265², 275², 277,
278. 289, 291, 300, 329,
342, 358, 372, 400, 401,
409, 412, 415, 423, 424,
426, 511, 512, 556, 569,
579, 580, 593, 595, 604,
605², 631, 633, 674², 675²,
759, 824. — Þorlákshistoria
sjá kirkja. — Þorlákskirkja
100, 124, 265, 275, 277,
358, 400, 579, 593, 595,
674, 824. — Þorlákslíkneski,
sjá kirkja. — Þorláksmessa,
(-messudagr, -messur báðar)
94, 97, 372, 412, 415²,
425. — Þorláksmessa á sum-
arið (translacio sancte Thor-
laci, 20. Júlí) 122, 132, 188,
238, 241, 424, 425, 426,
674, 759. — Þorláksmessa á
vetrinn (andlátsdagur heilags
Þorláks, 23. Dec.) 34, 74,
342, 511—512. — Þorlákss-
saga, sjá kirkja. — Þorlákss-
skript, sjá kirkja.
- Þorlákr (Þorleikr) Þorkelsson
(officialis, Ólafssonar, bróðir
Helga prests, Gunnlags, Þór-
unnar og Þorvalds) lögrétta-
maðr vestra (1459 og síðar)
185, 236, 401, 532, 698,
768.
- Þorlákr Þorsteinsson (1704) 706.

- Dorláksdóttir: Ingibjörg.
- Dorlákskógr & Skuggabjörgum í Fnjóskadal 787.
- Dorláksson: Árni, Broddi, Guðbrandr, Guðmundr, Jón, Magnús, Sigurðr, Skúli.
- Dorlaug Árnadóttir (Dalskeggs, Einarssonar) kona Jóns Ólasonar (1464—1473) 419, 466—467, 716.
- Dorlaugardys á Skagaströnd 345, 350.
- Dorleifuer, sjá Dorleifr.
- Dorleifr Arason prestur á Breiðabólstað í Fljótshlíð (d. 1727) 460, 790.
- Dorleifr Árnason í Vatnsfirði (faðir Árna, Björns ríka, Einars, Gríms, Guðnýjar, Helgu eldri og yngri, og Solveigar; d. 1433) 315, 558, 559, 560, 819.
- Dorleifr Árnason, Dorleifssonar, og sonr Sophiu Loptsdóttur, Guttormssonar, „bóndi“ í Glaumbæ (1461—1472) 226—227, 228—229, 332², 409—410, 443, 449—450.
- Dorleifr Björnsson, Dorleifssonar, á Reykhólum, „junkæri“, sveinn Andrésar Grænleendingabiskups og umboðsmaðr hans yfir Hrunastað (1461—1462), síðar hirðstjóri (kemr við bréf 1458—1486; d. 1486) 163, 240, 368—370, 373², 487, 488⁴, 497, 499, 500², 501², 502², 503², 504, 514—515, 534², 546⁴, 572—573, 575², 620—621, 622², 637, 651—652, 691—692, 714, 724—725, 730—732, 733—735, 743, 802—806.
- Dorleifr Böðvarsson í Húnavatnsþingi (1453) 109²—110².
- Dorleifr Guðmundsson í Ísafjarðarsýslu (1453) 108.
- Dorleifr Jónsson prestur á Skinnastöðum í Öxarfirði 519.
- Dorleifr Magnússon prestur (1444 og síðar) á Ljósavatni og á Stað í Kinn (1449—1467), síðar í Goðdölum (1468—1487), umboðsmaðr Hólastaðar í Þingeyjarþingi (fyrir 1466), ráðsmaðr Hólastóls (1465—1468) 167, 260, 272², 321, 326⁴, 366, 367, 432, 435, 436, 456, 458, 473, 478, 479, 480, 482, 513, 523, 525, 530, 600, 676, 708, 738, 776.
- Dorleifr Ólafsson biskup í Björgvin (1455) 134.
- Dorleifr Ormsson vestra (1461—1473) 239, 623.
- Dorleifr Skaptason prófastr í Múla (d. 1748) 246.
- Dorleifr Stephánsson, Jónssonar, bróðursonr Jóns prests Jónssonar í Hruna, prestur syðra (á unglingsaldri 1462) 363—369².
- Dorleifr Þórðarson nyrðra (1429) 820.
- Dorleifr Þorsteinsson nyrðra 1437—1449) 27.
- Dorleifsdóttir: Guðný, Helga, Solveig.
- Dorleifsson: Árni, Björn, Broddi, Egill, Einar, Eiríkr, Gamli, Grímar, Guðmundr, Ingimundr,

- Jón, Ljótr, Ólafr, Runólfr, Snorri, Svartr, Sæmundr, Þórðr, Þorsteinn.
- Þórleikr Gunnsteinsson vestra (1438—1470 og leingr) 559.
- Þórleikr Þorkelsson 185, sjá Þorlákr Þorkelsson.
- Þórleiksstaðir í Blönduhlíð 139, 566, 691.
- Þorleyfur, sjá Þorleifr.
- Þorljótr (Hallsson?) nyrðra (c. 1270—1300) 306, 822, 823—824.
- Þorljótr bóndi á Helgastöðum (1220) 824.
- Þorljótsson: Sigurðr.
- Þormóðarson: Jón, Magnús, Nikulás, Þorbjörnu.
- Þormóðr Arason sýslumaðr Húnavetninga (d. nál. 1572) 62.
- Þormóðr Helgason (Þormóðarsonar) í Húnavatnsþingi (1460) 220.
- Þormóðr Ólafsson í Eingihlíð, frændi Jóns Bergssonar (1462) 373—374¹.
- Þormóðr Ólafsson (líklega Nikulásarsonar, og faðir Nikulásar priors) prestur nyrðra (1456) 137.
- Þormóðr prestur (er í Björgvín 1459, líklega = Þormóðr Ólafsson) 191.
- Þormóðr Steinþórsson í Húnavatnsþingi (1454—1458) 121, 174.
- Þormóðr Torfason sagnaritari (d. 1719) 71.
- Þormóðr Önundarson á Barðaströnd (1404—1411) 442.
- Þormóðsstaðir í Eyjafirði 296.
- Þóroddsstaðir 339, sjá Þórisstaðir.
- Þóroddsstaðir 257, sjá Þórisstaðir.
- Þóroddsstaðir 393, sjá Þórisstaðir. — Þóroddsstaðahöfði 694.
- Þóroddsstaðr, sjá Staðr í Kinn.
- Þórólfr Þorsteinsson (prests Þórólffssonar) í Miklabæ (1476) 812—813.
- Þórólfr Ögmundsson vestra (1469 og síðar) 546, 601², 756—757².
- Þórólfsdalr í Lóni 510—511.
- Þórólffsson: Brandr, Böðvar, Magnús, Þorfinnr.
- Þorskafjörðr í Barðastrandarsýslu 591.
- Þorsteinn í Húnavatnsþingi (c. 1344) 2³.
- Þorsteinn Ánsson í Húnavatnsþingi (1473) 703.
- Þorsteinn Árnason (Einarssonar, fæðurbróðir Björns ríka Þorleifssonar) í Gunnarsholti á Rangárvöllum (enn á lífi 1475) 637, 790—792, 797—798, 799 (umgr.)⁴
- Þorsteinn Árnason prestur nyrðra (1454) 126.
- Þorsteinn Arnórsson (Steinþórssonar) syðra (um 1460) 224.

¹) Árne Einarsson, fæðurfaðir Björns ríka, kaupir Gunnarsholt 1398 (DI. III, Nr. 528). Þorsteinn, sem hefir verið gamall maðr 1475 — sonarsonr hans er þá dáinn — hefir verið sonr Árna og síðari konu hans, Ragnheiðar Sæmundardóttur.

- Dorsteinn Ásbjarnarson á Haldórsstöðum í Laxárdal í Dingeyjarþingi (fyrir 1458) 166.
- Dorsteinn Bjarnason í Árnessþingi (1454) 122.
- Dorsteinn Brandsson í Suðrþingeyjarþingi (1463—1467) 393, 418—419, 506.
- Dorsteinn Brynjólfsson í Skagafirði (1462) 367²—368².
- Dorsteinn Einarsson í Dingeyjarþingi (1444—1456) 141.
- Dorsteinn Einarsson, Ormssonar, á Torfastöðum í Miðfirði (1470 og síðar) 569.
- Dorsteinn Eiríksson á Svalbarðsströnd (1703) 84.
- Dorsteinn Eyjólfsson „bóndi“ á Urðum í Svarfadaral (kemr við bréf og annála 1356—17. Júní 1402), „hirdstjóri“ um Norðlendingafjórðung (1358—1360), „sunnau og austan“ (1364) og um alt land (1387); „lögmaðr um alt Ísland“ (1369—1373), „norðan og vestan“ (1362—1366, 1374—1379 og 1391—1402) og sunnan og austan¹) (1380—1386) 347.
- Dorsteinn (Geirsson) í Auðbrekku (c. 1300) 817.
- Dorsteinn graui (grái) nyrðra (1449) 41.
- Dorsteinn Guðleiksson (Dorsteinnssonar) nyrðra (1461—1474) 229—230, 771.
- Dorsteinn Guðmundarson „bóndi“ í Köldukinu á Fellsströnd (d. fyrir 1473) 705.
- Dorsteinn Guðmundarson í Múlaþingi (1465) 452.
- Dorsteinn Guðmundarson í Rangárþingi (1472) 655.
- Dorsteinn Guðmundarson (bróðir Hallkels prests) prestur á Staðarbakka (1458—1479 eða leingr) 167, 337², 464.
- Dorsteinn Gunnarsson (líklega prests Eyjólfssonar; 1471) 613.
- Dorsteinn Haldórsson bóndi á Brjánslæk (d. fyrir 1415) 496².
- Dorsteinn Haldórsson í Húnavatnsþingi (1458) 174.
- Dorsteinn Hálfðanarson á Berunesi (1704) 472.
- Dorsteinn Hallsson, Ólafssonar, faðir Halls og Cecilíu (d. fyrir 1471) 608.
- Dorsteinn Helgason (lögmanns Guðnasonar) á Reyni í Mýrdal (fyrsti maðr Ragnheiðar Eiríksdóttur; enn á lífi 24. Nóv. 1465; d. um 1466—1467) 455.¹)

¹) Þetta er án efa svo (sbr. Sýslumannaæfir I, 306 neðanm.), en ekki eins og stendr í Safni I, 116 (sbr. Sýsl. I, 168, ath.), að Magnús Jónsson á Krossi (d. 1471), hafi verið fyrsti maðr Ragnheiðar. Dorsteinn hefir orðið skæmmlifr. Þau Magnús og Ragnheiðr hafa verið saman 4—5 ár og átt 3 sonu: Eyjólf og Magnús (Safn I, 116) og Jón, er bjó á Núpi í Gnúpverjahrepp um 1500.

²) Sbr. DL III, Nr. 333.

- Dorsteinn Höskuldsson (Run-
ólfssonar) á Myrká í Hörgár-
dal (1427—1451) 87.
- Dorsteinn Ilugason (Björgólfs-
sonar) smádjákn á Hólum
(1430), prestur í Grimstungum
(1440 og síðan; d. 1495) 46,
332², 333², 423.
- Dorsteinn Jónsson biskupssveinn
á Hólum (1720) 612.
- Dorsteinn Jónsson í Blönduhlið
(1467) 504.
- Dorsteinn Jónsson í Eyjafirði
(1467) 471.
- Dorsteinn Jónsson í Múlaþingi
(1457) 154.
- Dorsteinn Jónsson (Ketilssonar)
nyrðra, einkum í Húnavatns-
þingi (1430—1452) 49—50, 92.
- Dorsteinn Jónsson prestur á
Höskuldsstöðum á Skaga-
strönd (1440 og síðan; d.
1490), ráðsmaður á Hólum
(1447—1462) 27, 30—31,
136, 137, 145—146, 147,
167, 220, 345², 346², 366,
392⁴, 396—397, 436, 513,
525, 600, 676, 677, 708,
738, 776, 788—790.
- Dorsteinn Jónsson prestur í Skál-
holtsbiskupsdæmi (bróðir Odds
og Sveins; 1439—1464), offi-
cialis syðra (1443) 86, 412.
- Dorsteinn Jónsson í Ísafjarðar-
sýslu (1444—1463) 21—22,
164, 380.
- Dorsteinn Ketilsson, bróðir Jóns
í Nesi (1431) 826.
- Dorsteinn Ketilsson nyrðra í
Fljótum (1464—1465) 422.
- Dorsteinn Kolbeinsson Auðkyl-
ings, Bjarnasonar 1.
- Dorsteinn Magnússon í Húna-
vatnsþingi (1460) 212.
- Dorsteinn Magnússon, Jónsson-
ar, stjúpsonur Ingunnar Árna-
dóttur (bróðir Kolla; faðir
Árna, Björns, Hallsteins,
Helga, Jóns og Vigfúsar),
„bóndi“ í Holti í Fljótum
(1429—1473), „lögréttumaður í
Hegranessþingi (d. 1473) 87,
225, 255⁴, 422, 521, 723,
739.
- Dorsteinn Oddsson í Þingeyjar-
þingi (1444—1456) 141².
- Dorsteinn Ormsson á Mána-
sikála (1461—1473) 229, 676
—679, 680, 708—709.
- Dorsteinn Pálsson (líklega
Sæmundarsonar, bróðursonur
Björns á Einarstöðum) í
Eyjafirði (1464) 415.
- Dorsteinn Pálsson (bróðir Teits)
í Rangárþingi (1472 og síðar)
655, 803.
- Dorsteinn Pálsson í Snæfells-
nessýslu (1454) 118.
- Dorsteinn prestur á Mel í Mið-
firði (fyrir og um 1499) 339.
- Dorsteinn Sigurðarson lögréttnu-
maður vestra (1460—1474)
206, 447, 756.
- Dorsteinn Steinmóðarson á Yzta-
hóli í Sléttahlið (faðir Stein-
móðar prests hins ríka,
Skúla prests og Sæmundar á
Svalbarði; 1360—1398) III,

Magnús á Krossi keypti Núp
1470.

- 143, 322, 386, 389, 602, 637.¹⁾
- Dorsteinn Stephánsson (Þórarinssonar) lögréttumaðr (vestra 1474) 756.
- Dorsteinn Sveinsson (Þorgilssonar) vestra (1458—1472) 159, 490, 642, 645, 648, 649, 665.
- Dorsteinn Sölvason (bróðir Steinþórs) í Húnavatnspingi (1468) 515.
- Dorsteinn Þórarinsson („bróðir Bjarna“) prestur vestra (1459 og síðar) og prófastr í Barðastrandarsýslu (1459—1460) 179, 198—200, 206, 239, 604.
- Dorsteinn Þórðarson í Rangáringi (1465—1475) 455, 794.
- Dorsteinn Þorleifsson (Þorsteinsonar) nyrðra (1449—1491), umboðsmaðr Hólastóls í Þingeyjarþingi (1449) 39, 83, 285, 457, 762, 764.
- Dorsteinn Þorleifsson (á Melgraseyri) í Ísafjarðarsýslu (1470—1472) 587, 664.
- Dorsteinn Þorsteinsson (bróðir Odda) nyrðra, einkum í Eyjafirði (1418—1462) 91, 126, 291, 365.
- Dorsteinsdóttir: Ásdís, Guðný, Ingibjörg, Kristín, Margrét, Sigríðr, Solveig, Úlfrún, Þóra, Þorgerðr.
- Dorsteinsey í Barðastrandarsýslu 591.
- Dorsteinsson: Andrés, Árni, Benedikt, Bergur, Bjarni, Björgólfur, Björn, Einar, Eiríkur, Geir, Grímr, Guðmundur, Hallr, Hallsteinn, Hannes, Helgi, Hjalti, Ingimundur, Jón, Jörundur, Knútr, Loptur, Magnús, Njáll, Oddgeir, Oddr, Ólafur, Páll, Pétur, Runólfur, Sighvatr, Sigurðr, Snorri, Steinmóðr, Sturla (Stulli), Sæmundur, Tjörfi, Vigfús, Þórarinn, Þorgeir, Þorkell, Þorlákur, Þorleifur, Þorsteinn.
- Dorsteinsstaðir í Suðrþingeyjarþingi 266.
- Dórúnarey í Eyjafirði 308, 425.
- Dórúnarey Grenjadarstaðar 280.
- Dórúnarholt við Dverá fyrir neðan Hamarslæk í Mýrasýslu 405.
- Dórunn Finnbogadóttir (hins gamla, Jónssonar) á Valþjófsstöðum í Gnúpásveit (1459—1465), fylgikona Jóns prests Pálssonar og „móðir Finnboga Jónssonar“ 410—411, 423—424, 426—427.
- Dórunn Sigurðardóttir syðra, fylgikona Sveins biskups og móðir Sigurðar prests Sveinssonar (d. fyrir 1474) 751.
- Dórustaðir í Helgafellasveit 118—119.
- Dorvaldr (fyrir 1474) 761².
- Dorvaldr 639 (7. nmgr.), sjá Dorvarðr Eiríksson.
- Dorvaldr Björnsson í Ísafjarðarsýslu (1442—1469) 536.

¹⁾ Svo leiðrétt úr því, sem stendur í registri III. b. Þar á og nafn „Þorsteins Þormóðarsonar“ að falla burt.

- Dorvaldr Finnsson, Gamlasonar, bróðir Teits prests (Böðvars, Þorsteins, Vilhjálms o. fl.) nyrðra (1459—1469) 191—192^a, 540—541.
- Dorvaldr Jónsson (Helgasonar, bróðir Hákonar á Vatnsenda) á Reykjarhóli í Fljótum (1465 1474; kemr við bréf nyrðra 1447—1474 eða leingr) IV, 704; V, 33, 119^a—120, 520, 540, 566, 681—682, 723, 729^a, 738—742, 745.
- Dorvaldr Jónsson (búland) á Móbergi í Langadal (1460—1489 eða leingr) 219—220.
- Dorvaldr Jónsson í Rangárþingi (1680) 790.
- Dorvaldr Magnússon prestur í Skagafirði (1458—1459) 167, 192, 193.
- Dorvaldr Pálsson í Rangárþingi (1466) 463.
- Dorvaldr Snartarson vestra (1383) 208.
- Dorvaldr Steinsson í Rangár- (1466) 463.
- Dorvaldr Þorkelsson (officialis, Ólafssonar) á Eyri í Álptafirði (1432—1467) 513.
- Dorvaldr Þorvarðsson í Hornafirði (1460) 209.
- Dorvaldsdalr í Eyjafirði 364, 365.
- Dorvaldsson: Bergr, Bergþór, Gíslí, Hallr Jón, Narfi, Ólafr, Sigurðr, Steinn, Styr.
- Dorvaldsstaðir á Tjörnesi 272.
- Dorvalldur, sjá Dorvaldr.
- Dorvarðr Bjarnarson (Björns-son) prestur nyrðra (1461—1472) 246, 670. Sjá Dorvarðr Odda-Bjarnarson.
- Dorvarðr (Böðvarsson) prestur á Staðarbakka (1353 og síðan; d. 1369) 336^a.
- Dorvarðr Eiríksson, Loftssonar, í Dal undir Eyjafjöllum, foringi Krossreiðarmanna (varð úti á Mýrdalssandi 1471) 636—642, 655^a—656, 734.
- Dorvarðr Grímsson (prests hölds, Einarssonar skikkjupeðs, móðurbróðir Brynjólfs ríka á Ökrum) prestur í Flatatungu og á Miklabæ í Blönduhlíð (fulltíða um 1320; kemr við bréf 1332—1369) 323.¹⁾
- Dorvarðr Guðmundarson (vestra, í Vatnsfirði, 1383) 208.
- Dorvarðr Loftsson, Guttormssonar, á Möðruvöllum (1432 1446) 379, 476.
- Dorvarðr Odda-Bjarnason, sjá Dorvarðr Odda-Bjarnarson.
- Dorvarðr Odda-Bjarnarson (Odda-Bjarnason, Bjarnarson, Björnsson) prestur í Skagafirði (ef til vill á Reykjum í Tungusveit; 1448—1472) 246, 364, 423, 436, 670.
- Dorvarðr Ólafsson (Skeggjasonar) á Reykjum og Bjargastöðum í Miðfirði (1388—1452) 28—30, 92.

¹⁾ Um sett hans sjá Ísl. sögur Kh. 1843, I, 356, 359—360. Einar bróðir hans (DI. II, Nr. 466, 484) kynni að vera faðir Dálks í Bólstaðarhlíð.

- Dorvarðr páfi prestur á Staðarbakka (um 1320) 336.
- Dorvarðr Semingsson, Magnússonar, djákni nyrðra (1454), prestur (í Eyjafirði 1462—1472), í Ársakógi (1481—1485 eða leingr) 126, 262, 364, 458, 669.
- Dorvarðr Steinmóðarson lögréttu-maðr (vestra 1474 og síðar) 756.
- Dorvarðr Þórarinnsson í Aðaldal (um 1440) 457.
- Dorvarðr Þórðarson á Torfustöðum í Miðfirði, á Bergstöðum og á Staðarbakka (um 1438—1468) 519—520, 824.
- Dorvarðr Þorfinnsson á Hólum í Fljótum (1430—1474) 729, 740.
- Dorvarðr Þorvarðsson 519, sjá Þorvarðr Þórðarson.
- Dorvarðsdóttir: Guðríðr, Ingi-björg, Ragneiðr, Ragnhildr.
- Dorvarðsson: Geirmundur, Jón, Ketill, Ólafur, Þorvaldur, Þorvarðr.
- Dorvarðsvarða í Fellum eystra 395.
- Dosteinn, Þosteinn, sjá Dorsteinn.
- Dráendarholt í Gnúpverjahrepp („Núpsahrepp“) 152—153.
- Dráendarson: Ólafur.
- Dráandheimur (Dranthem) í Noregi 5, 58, 63, 95², 96², 112, 158, 182, 684. — Drændalög 112. — Drændr 112.
- Dráandr Gillason, norrænn maðr (1366) 8.
- Dræmr, sjá Þrömr.
- Draskjöldr í Miðdölum 683 713.
- Þrettándi (dagur jóla) 329, sjá jól.
- Þriðji dagur, þriðjudagur 4, 7, 23², 50, 54, 84, 109, 139, 143, 160, 166, 180, 182, 212, 228, 232, 233, 234, 242, 243, 252, 363, 394, 412, 422, 427, 433, 435, 446, 447, 458, 464, 475, 496—497, 511, 534, 536, 537, 539, 542, 545, 546, 549, 553, 556, 561, 572, 587, 601, 606, 635, 703, 706, 716², 719, 723, 745, 748, 795, 799.
- Þriðjungapeningar 117.
- Þriggja hreppa þing 488, 637, 655.
- Þriggja marka ómagi 633.
- Þrjár lestrar annan hvern aptan um jólaföstu 257.
- Þristeinir (Þrjár steinar) rekamark á Skaga 345.
- Þrjúgsá (Þrúgsá) í Eyjafirði 310.
- Þrjúgstungur í Eyjafirði 310.
- Þrúðardalur í Kollafirði 216, 784—785, 796—797.
- Þrúðr (líklega Árnadóttir Dalskeggs) kona Magnúsar bónda Benediktssonar (um 1460) 212—213.
- Þrúgs-, sjá Þrjúgs-.
- Þrælá í Austfjörðum 630.
- Þrælshús hjá Staðarbakka (vél) 1270) 336.
- Þrætur 16.
- Þrætutópt við Miðfjarðará 335

- 336. — Prætotúptarholt 336.
- Prætotungur í Breiðdal 155.
- Dröm í Langadal 502.
- Drömr í Eyjafirði 225.
- Drömr á Vatnsnesi 349.
- þúfa, þúfur 223^a, 659, 674, 794.
- Dúfur í Hofshreppi í Skagafirði 37, 43.
- Dúfur, hólmr í Öxarfirði 577.
- Ðunlaskáli (nú Þönglaskáli) & Höfðaströnd 37.
- Dunga, sjá Tunga.
- þurfamenn 265.
- Duridarstaðir í Fljótsdal 632.
- Duridarstaðir í Miðfirði 353.
- Duríðr í Húnavatnsþingi (c. 1344) 2.
- Duríðr (Þyriðr) Haldórsdóttir, kona Haldórs í Uppsölum í Eyjafirði, prófentakona & Munkaþverá (1467) 471—472.
- Duríðr Jónsdóttir (frá Bólstaðarhlíð) kona Styrs Snarrasonar (1447) 22—23.
- þvengir (á bréfi) 90, 121, 165, 211, 225, 364, 417, 486, 519, 655, 669, 684, 712, 719. — þvengfar 669.
- þverá (landamerki) 210, 232.
- Dverá í Blönduhlíð 36, 42, 360, 566, 826, 827.
- Dverá í Eyjafirði, sjá Munkaþverá. — Dverármunkar 305.
- Dverá ytri í Eyjafirði 610, 611.
- Dverá í Fnjóskadal 304, 418, 610—612, 787.
- Dverá í Hallárdal 344.
- Dverá í Höfðahverfi 263, 357, 755.
- Dverá í Laxárdal í Þingeyjarþingi 33, 177, 178, 298, 359, 418, 421.
- Dverá í Norðrárdal í Húnavatnsþingi 612, 678.
- Dverá í Ólafsfirði 256.
- Dverá í Sléttahlíð 39, 44.
- Dverá í Svarfaðardal 356.
- Dverá (hvortveggja) í Vestrhópi 2, 502.
- Dverá í Öxnadal 313, 351.
- Dverárdalur í Eyjafirði 313.
- Dverárdalur í Mýrasýslu 405.
- Dverárgarðr í Blönduhlíð 323.
- Dverárhlíð í Mýrasýslu 241, 242, 405.
- Dverárvíslar í Eyjafirði 303.
- Dverárnes á Barðaströnd 698.
- Dverdalr í Eyjafjarðarsýslu 351.
- Dverdalr í Sléttuhreppi í Ísa-fjarðarsýslu 161, 163, 502.
- þverfari 814. Sbr. búsgagn.
- Þvergil í Blönduhlíð 116.
- Þverholt í Lóni 510, 511.
- þverkvísl 681.
- þversagarefni 814. Sbr. búsgagn.
- Þverskjöldr í Kaldbak 310.
- Þýfiteigr í Fnjóskadal 298.
- Þykkvibær í Veri, klaustr 574, 697.
- Þykkvískógr í Dalasýslu 573, 667, 820.
- Þyriðr, sjá Duríðr.
- þýzkr, þjóðverskr: þýzkr kaupmenn 10, 498^a. — þýzkt 61190.

- Dönglabakki í Fjörðum 263, 264—265, 267, 306, 317, 356, 359. — Dönglabakkamenn 263. — Dönglabakkaþing 356.
- Æaskerdi 218, sjá Skarð á Skarðsströnd.
- Æðey (Eydey) á Ísafirði 14, 74, 82, 83, 161, 163, 746, 818.
- Ægisiða í Vestrhópi 354.
- Ærlækr í Öxarfirði 276, 466—467, 519, 715—716, 799—800.
- Æsistaðir í Eyjafirði 611, 612.
- Öfraas, sjá Ás.
- Ögmundarson: Gunnsteinn, Guttormr, Jón, Oddr, Ormr, Sigurðr, Þorgils, Þórólfr.
- Ögmundur Andrésson kirkjuprestur í Skálholti (1467—1471), síðar prestur í Stafafelli 470, 609.
- Ögmundur Eyjólfsson (mókolls Magnússonar) á Barðaströnd (1461) 239.
- Ögmundur Eyjólfsson í Fljótum 1468—1469) 520.
- Ögmundur Guðleiksson nyrðra (1461) 225.
- Ögmundur (Gunnsteinsson, Þórissonar) Ljósveitningr, prestur á Einarssstöðum í Reykjadal (veginn 1221) 823.
- Ögmundur Hákonarson (Ögmandarsonar) í Suðrþingeyjarþingi (1465—1468) 454.
- Ögmundur Pálsson biskup í Skálholti (d. 1542) 143, 492, 510, 632.
- Ögmundur Sveinsson á Dönglabakka (um og eptir 1200) 264.
- Ögr í Ísafirði 88, 108, 109, 211, 229, 383, 474, 478, 491, 492, 506—507, 535, 537, 538, 561, 624, 636, 664, 665, 691, 772, 773, 808. — Ögrsþing 211, 474, 478.
- öl (þýzkt) 190.
- Öldugil á Barðaströnd 194, 195, 196, 197, 198, 199, 226, 239, 698.
- Ölduhryggr á Snæfellsnesi 444.
- Ölvissker (Ölverssker) 88.
- Öndverðunes (Öndvarðarnes) í Grimsnesi 779.
- Öndvert nes undir Jökli 599.
- öngull 558. Sbr. búsgagn. — öngulveiði 616, 762.
- Öngulstaðir í Eyjafirði 225.
- Önundarfitjar fyrir vestan Vestrá í Húnavatnsþingi 335.
- Önundarfjörðir í Ísafjarðarsýslu 96, 97, 98^a, 99, 176, 216, 222, 233, 376, 377, 490, 491, 501, 502, 524, 531—532, 535, 536, 579, 580, 603, 643, 649, 650, 727, 728, 730, 743, 781, 782, 807.
- Önundarson: Þormóðr.
- Önundur Jónsson í Eyjafirði (1462) 362.
- Örfaskógr 596. Sjá Jörfi í Haukadal.
- Örfirisey fyrir Sléttu 304.
- Örgumleiði (Örgunleiði), hólmur í Svarfaðardal III, 514; V, 258.
- Örn Helgason (bróðir Guðmund-

- ar) í Húnavatnsþingi (1439—1461) 135, 229.
- Örnólfr (1467) 504. Sbr. og sjá Örnólfr Einarsson.
- Örnólfr Einarsson (úr Hvilft í Önundarfirði, Jónssonar, bróðir Jóns og Þorkels) í Hvestu í Arnarfirði (1444—1475 eða leingr), „konungs umboðsmaðr“ (1468 í Barðastrandarsýslu) 176, 379—380e, 381, 461, 475—476, 499, 504, 517—518, 781, 806.
- Örnólfr Eyjólfsson vestra, lög-réttumaðr (1459—1461) 185, 236.
- Örnólfr Oddsson (lögmanns Ásmundarsonar) í Rangárþingi (1475) 803, 805.
- Örnólfr Ólafsson prestur syðra (1468) 527.
- Örnólfr Þórðarson (Örnólfssonar) í Miklagarði í Eyjafirði (1447—c. 1460) 22, 313, 314, 351^a.
- Örnólfssdalr í Þverárhlið 405.
- Örnólfsson: Hjalmr.
- Örriðadalr (Aurriðadalr), selstöð frá Staðarbakka 335, 336^a.
- Öskubrekka í Kolmúladal 502. öskudagr 346.
- Öxará í Ljósavatnsskarði 362.
- Öxará á Þingvelli 184, 214. — Öxarárþing 184, 372, 575, 640 (1. nmgr.), 756. Sbr. Alþingi, þing.
- Öxarfjörðr í Norðrþingeyjarþingi 362, 363, 391, 392, 421, 458—459, 466—467, 576—577, 715—716, 793, 799, 800.
- Öxnadalr í Eyjafirði 37, 295^a, 313, 323, 351, 482, 483, 546, 602—603, 644. — Öxnadalshéiði 285, 323.
- Öxnafell í Eyjafirði 314, 351.— Öxnafellsbók 80, 229, 382, 624, 636, 702, 808.
- Öxnatungur í Viðidal 348.
- Öxnhóll (Yxnhóll) í Hörgárdal 291, 292—293, 360, 600.
- Özur Oddbjarnarson, Þorkels-sonar háks 823.
- Özurarson: Þorgrímr.

